

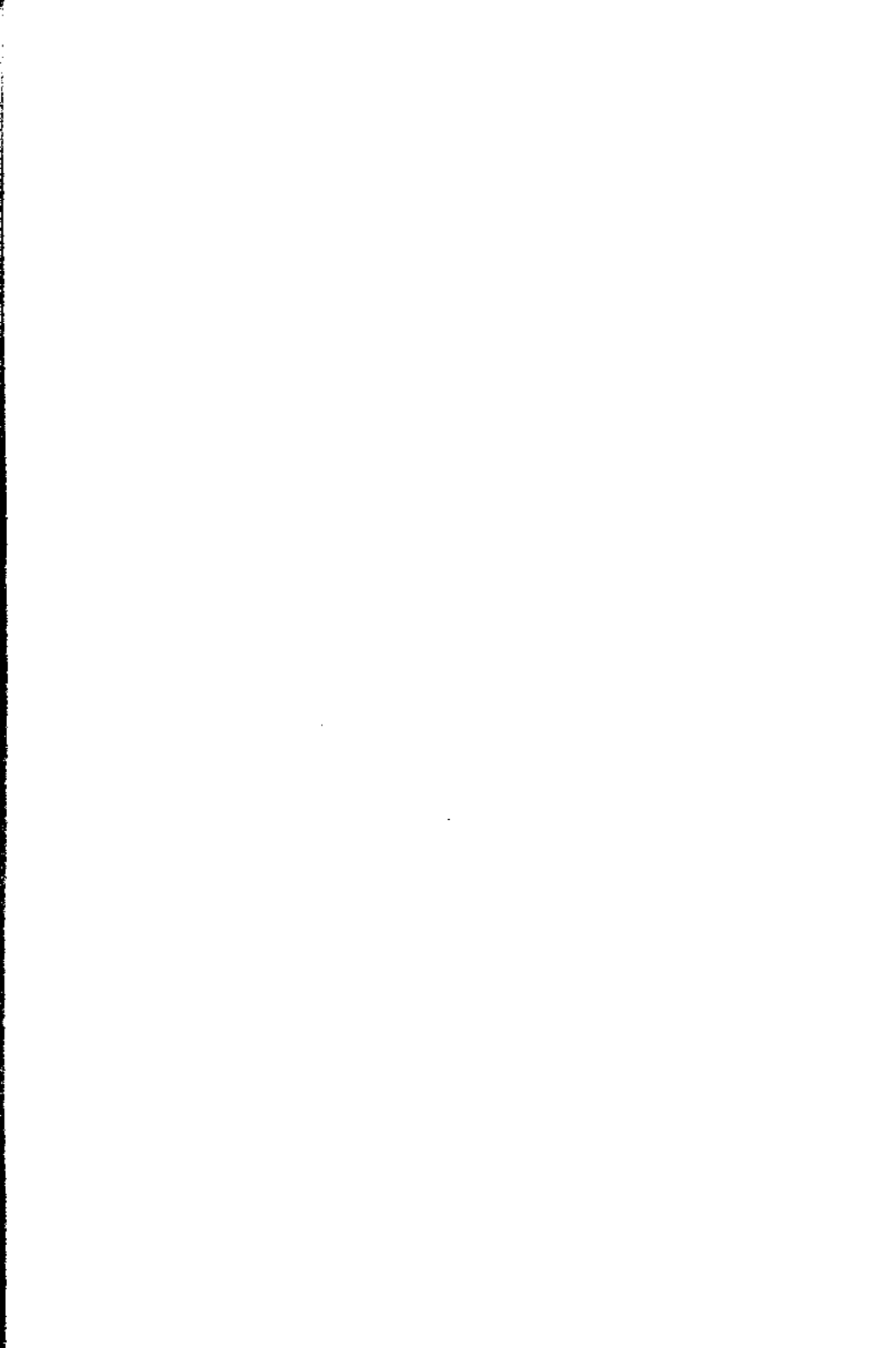
چاپ سوم

فرهنگ رائد الطلاب

فرهنگ نوین برای دانشجویان و دانش آموزان که
بر اساس مروف اول کلمات تنظیم شده است

عربی به عربی
عربی به فارسی

تالیف : مبران مسعود
ترجمه : عبدالستار قمری

فرهنگ راندا الطلاب

فرهنگ نوین برای دانشجویان و دانش آموزان که
بر اساس حروف اول کلمات تنظیم شده است

عربی به عربی

عربی به فارسی

تألیف: جبران مسعود

ترجمه: عبدالستار قمری

با توضیحات کاربردی دوزبانه عربی و فارسی

یادواره کتاب

مسعود، جبران
فرهنگ راند الطلاب: فرهنگ نوین برای
دانشجویان و دانش آموزان که ... عربی به عربی،
عربی به فارسی/ تالیف جبران مسعود؛ ترجمه
عبدالستار قمری. — تهران: موسسه چاپ و انتشارات
یاداره کتاب، ۱۳۷۹.

۷۴۵ ص.

ISBN 978-964-5543-30-1

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیها.

عربی.
۱. زبان عربی -- واژه نامه ها. ۲. زبان عربی --
واژه نامه ها -- فارسی. الف. قمری، عبدالستار،
۱۳۳۶ - ، مترجم. ب. عنوان.

۴۹۲/۷۳

مجم ۶۶۲۲/ PJ

۷۸-۲۲۳۹۲

کتابخانه ملی ایران

موسسه انتشارات یادواره کتاب

نام کتاب: فرهنگ راند الطلاب

نویسنده: جبران مسعود

مترجم: عبدالستار قمری

چاپ: سوم - ۱۳۸۹

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: موج

چاپخانه: دانش پژوه

قیمت: ۱۴۵۰۰ تومان

حق چاپ برای انتشارات یادواره کتاب محفوظ و هرگونه اقتباس منوط به اجازه کتبی ناشر می باشد.

نشانی: تهران، خیابان ۱۶ آذر، خیابان نصرت شرقی (میرحاجی)، پلاک ۱۴

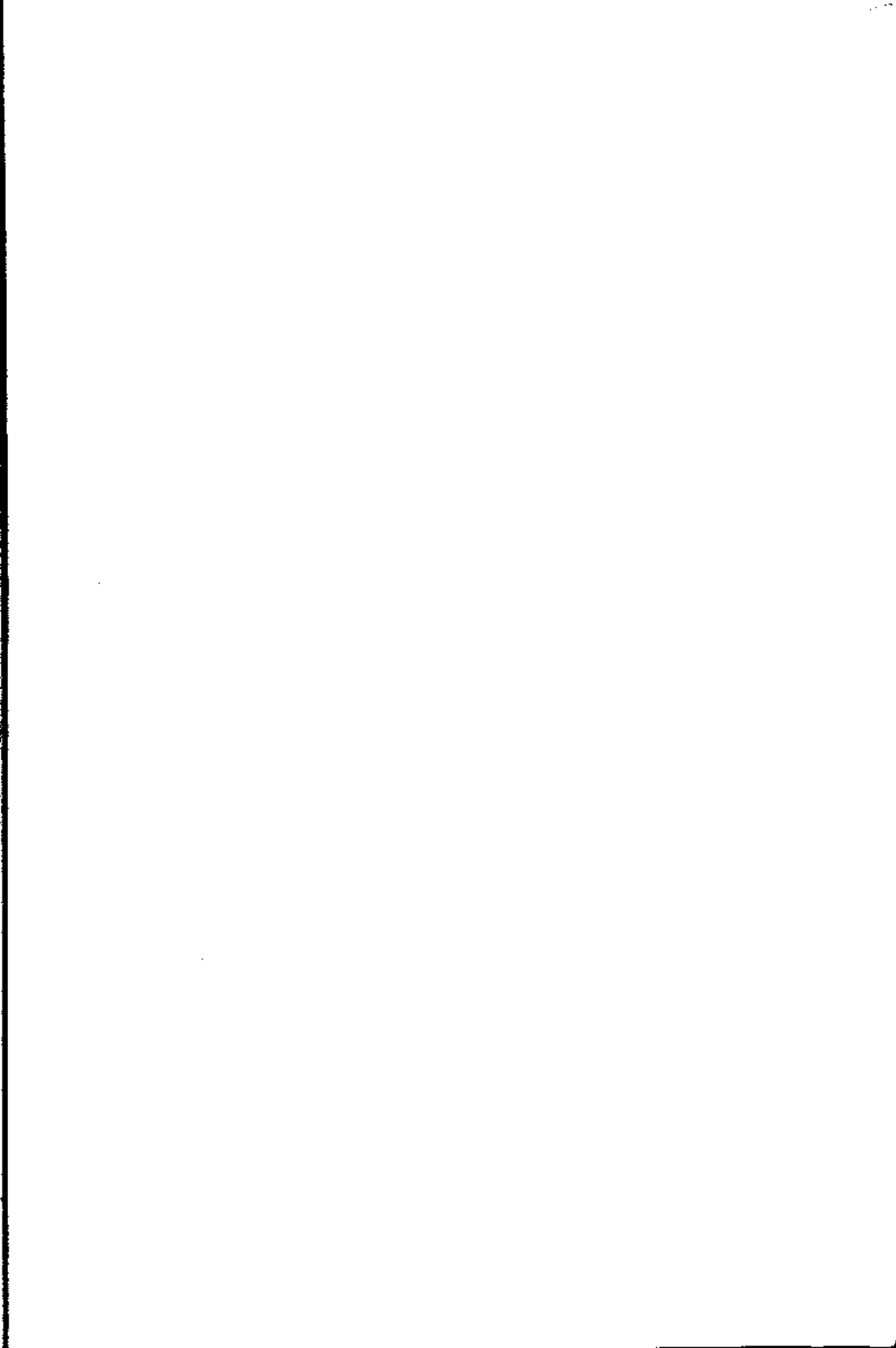
صندوق پستی: ۳۷۲۳ - ۱۹۳۹۵ و ۸۱۳ - ۱۳۱۲۵

تلفن: ۶۶۴۸۸۸۱۸ - نمایی: ۶۶۴۱۹۹۸۲

Email: Yadvareh-ketab@yahoo.com

رائد الطلاب

مقدمه مترجم

بسم الله الرحمن الرحيم

زبان عربی کلید گنجینه‌های علوم اسلامی ماست، بر ما لازمست این زبان را به عزّت و مجد گذشته‌اش بازگردانیم.

رهبر معظم انقلاب آیت‌الله خامنه‌ای

به نام دوست که تنها تسلی‌دهنده‌اش است، او که انوار روح افزایش در سینه‌های سینه‌ها در تجلّست، و آواز عشق بی‌نام او بی‌معناست، او که بر پای واژه‌ها، سپاس که شیواترین کتاب آسمانیش را بر بالهای پرنگاره زبان عربی نشانند، و بر دلهای خاضع و خاشع فرود آورد که ابدیت حجت او در میان خلق باشد، و زیباترین ستایش‌ها، نثار پیشگاه پیام‌آورش محمد مصطفی (ص) که مقصود از خلقت عالم و آدم، مروارید یکتای وجود اوست. او که با ابلاغ آیه، «وَأَنزَلْنَا الْقُرْآنَ عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»، بشریت را نیازمند آموختن زبان عربی کرد زیرا قرآن نور هدایت است و نور را باید در چشمها جای داد: **إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَم.**

اینگ که نسیم معنویت از بهشت عشق وزیدن گرفته است، و سپیده طلایی اسلام از کرانه‌های بی‌مرز آسمان ایران لبخند می‌زند، و آفتاب اردیبهشت ایمان بر غبار پای مشتاقان این سامان سر می‌ساید، برماست که زبان قرآن را بیاموزیم و با این کلید، دروازه‌های علم و عمل را بگشاییم. آنچه ما را به سوی رفع این نیاز تشنه‌تر می‌کند، سفارش‌های ائمه هدی علیهم‌السلام و بزرگان راه حق در یادگیری این زبان آسمانی است، چنانکه امام صادق (ع) می‌فرماید: **تَعْلَمُوا الْعَرَبِيَّةَ فَإِنَّهَا كَلَامُ اللَّهِ يُكَلِّمُ بِهِ خَلْقَهُ.**

عربی را فراگیرید به راستی کلامی است که خداوند با آن با خلقش صحبت می‌کند. امروز کشور اسلامی ایران، رحل بزرگی است که قرآن را به وسعت تمام در سینه‌های مشتاق در خود جای داده است،

و به تبع آن، زبان عربی سرلوحه امور دینی در میهن ماست تا جائی که اصل شانزدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بر فراگیری عمومی زبان عربی و دلایل این فراگیری تصریح می‌کند. با آن آمیخته است، این زبان باید پس از دوره ابتدایی در دوره متوسطه در همه کلاسها و همه رشته‌ها تدریس شود. کتابی که اکنون پیش روی شماست، ترجمه فرهنگ لغت عربی «اراندالطلاب» اثر نویسنده عرب، جبران مسعود است.

از آنجا که معاجم و فرهنگها ابزار مطالعه و کاوش و تحقیق و مرجعی است که به آسانی در اختیار عموم مردم قرار می‌گیرد و بنابراین لازمست بسیار روشن و دقیق باشد و انسان در مراجعه به آنها به سهولت اطلاعات مورد نیازش را به دست آورد لذا در این ترجمه برای سهولت بهره‌گیری جویندگان و مراجعه‌کنندگان لغات را به همان ترتیبی که در فرهنگهای لغت فارسی متداول است تنظیم شده، یعنی برای یافتن واژه و ترجمه آن نیازی به ریشه‌یابی نیست مثلاً: واژه «استخراج» را در زیر حرف الف می‌توان یافت. امتیاز دیگری که این اثر دارد این است برخلاف بسیاری از فرهنگهای عربی به فارسی تنها به آوردن واژه‌های متداول در زمانهای گذشته اکتفا نکرده بلکه اصطلاحات روز و لغات مورد نیاز جدید نیز در آن آورده شده است و این خود قدمی مهم برای فراگیری هرچه بهتر عربی رایج و آشنایی با تطورات و پیشرفتهای این زبان و علوم و معارف عربی است. لغات و اصطلاحات این لغت‌نامه برای استفاده عموم خصوصاً دانش‌آموزان و طلاب و دانشجویان می‌تواند مفید باشد و به نیازهای آنها در این زمینه پاسخ دهد.

اکنون که خداوند متعال این توفیق را به بنده حقیر ارزانی فرمود که بتوانم پس از مدتها سعی و تلاش و دقت این ترجمه را به پایان رسانم از درگاهش می‌خواهم که آنرا ذخیره‌ای برای روزی قرار دهد که ملجأ و پناهگاهی جز جوار رحمتش نیست و الباقیات الصالحات برای بنده حقیر و خانواده‌ام قرارش دهد. با وصف همه دقت، خود را از سهو و نسیان بری نمی‌دانم، اگر به اشتباهی برخورد نموده به قلم عفو خود اصلاح نمائید، و برخورد لازم می‌دانم از زحمات همسر که گاهی بعضی از واژه‌ها را ایشان تذکر داده‌اند و هکذا فرزندانم اخلاص و اسراء در تنظیم این اثر کمک شایانی کرده‌اند، و با توجه به قول مشهور «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» تشکر نمایم و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه أنیب.

الاحقر

عبد الستار قمری

پیش‌گفتار

بزرگترین هدف ما در نوشتن «الرائد» این بود که راه آموزش عربی را برای فرزندانش آسان گرفتیم، و همچنین برای کسانی که عربی را فرا می‌گیرند و عرب زبان نیستند، پس ترتیب حروف را بر اساس اولین حرف کلمه قرار دادیم، و هزاران مصطلح جدید را بر آن افزودیم، خواه جدید باشد خواه قدیم و آنچه که در فرهنگهای دیگر نبود در این فرهنگ آوردیم. در شرح کلمات با استناد به تعریفات علمی و منطقی همت نهادیم. معانی کلمات را به شواهد زنده از فرآورده‌های ادبی و امثال و حکم جدید آراستیم، پس در این صورت «الرائد» مورد خواست ادیبان و محصلین گردید.

سپس چنین به نظر آمد که برای «الرائد» خلاصه‌ای برگزینیم که به طور اختصار پاسخگوی نیازمندان باشد، لذا «رائدالطلاب» را تألیف کردیم، و این کار را پس از مطالعه و جستجوی قدرت دریافت معنا از طرف دانشجویان و دانش‌آموزان و به این نتیجه رسیدیم که لغات مرده و نادرالاستعمال را در کتاب نیاوریم و کلمات سهل و قابل فهم این قشر را ذکر کنیم. امیدواریم که در هدف خود موفق شده باشیم و «رائدالطلاب» مورد توجه دانشجویان و دانش‌آموزان گردد همچنانکه «رائد» مورد توجه ادبا، و محصلان قرار گرفت.

جبران مسعود

اصطلاحات

ج:	جمع
جج:	جمع الجمع
م:	مؤنث
مت:	مثنی
مص:	مصدر
فا:	اسم فاعل
مف:	اسم مفعول
ر:	رجوع شود «بنگر»

توجه:

در ترتیب کلمات بین الف و همزه فرقی نگذاشته ایم - خواه همزه بر الف یا واو یا یاء باشد و خواه به طور مستقل آمده باشد.

ادغام را تفکیک نکرده ایم، پس کلمه «سنّة» ذیل (س ن ت) دیده می شود نه در «س ن ن».

فوائد لغوي و املائی

۱- اسم فاعل

الف: تعریف: اسمی است که از فعل گرفته می‌شود و دلالت دارد بر انجام دهنده کار

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از فعل ثلاثی بر وزن فاعل می‌آید مثال: کَسَرَ می‌شود کاسِر

۲- از غیر ثلاثی: از فعل مضارع گرفته می‌شود با حذف حرفه مضارعه و قرار دادن میم مضمومه به جای آن و مکسور کردن یک حرف به آخر مانده. مثال:

إِقْتَلَعَ. یَقْتَلِعُ. می‌شود مُقْتَلِعٌ

استقام. یستقیم می‌شود مُستقیم

۲- اسم مفعول

الف: تعریف: اسمی است که از فعل متعدی گرفته می‌شود و دلالت دارد بر چیزی که فعل بر روی آن

انجام شده است.

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از فعل ثلاثی بر وزن مفعول می‌آید. مثال: کَسَرَ می‌شود مکسور

۲- از غیر ثلاثی: از فعل مضارع گرفته می‌شود با حذف حرف مضارعه و قرار دادن میم مضمومه به

جای آن و یک حرف به آخر مانده را مفتوح می‌گردانیم. مثال: إقْتَلَعَ یَقْتَلِعُ می‌شود مُقْتَلَعٌ

شارک. یُشارِكُ می‌شود مُشارِک

۳- صفت مُشَبَّهة:

الف: تعریف: کلمه‌ای است که از فعل لازم گرفته می‌شود و دلالت دارد بر یک حالت ثابت در

موصوف، اسم فاعل دلالت دارد بر حالت غیر ثابت و در ارتباط است با زمان

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از ثلاثی: بر وزنهای مختلف می آید که قیاسی نیست:

بَحَلَ — بَحِيل — عَطِشَ — عَطِشَان — شَجَعَ — شَجَاع — فَكَّه — فَكَّه

جز در موردیکه فعل دلالت بر رنگ یا عیب یا زیبایی دارد که بر وزن: أَفْعَلَ. فعلاء می آید مثال:

سَوَدَ — أَشْوَدَ — عَرَجَ — أَعْرَجَ. عَرَجَاء — كَجَلَّ — أَكْجَل. كَحَلَاء

۲- از غیر ثلاثی: بر وزن اسم فاعل می آید مثال:

إِشْتَرَى — مُشْتَرٍ — اسْتَقَامَ — يُسْتَقِيمُ — مُسْتَقِيم

۴- صیغه های مبالغه

الف: تعریف: صفت های مشتقی است که دلالت دارد بر دارنده صفتی به مقدار زیاد

ب: چگونگی اشتقاق:

از ثلاثی: بر وزنهای مختلفی می آید و سماعی است و مشهورترین آنها عبارتند از:

فَعَالٌ: نَصَار. از نَصَرَ.

فَعَالَةٌ: عَلَامَةٌ. از عَلِمَ.

مِفْعَالٌ: مِفْضَالٌ از فَضَّلَ - فَعِيلٌ: مِيدِقٌ. از صَدَقَ.

فَعِيلٌ: خَيْرٌ. از خَيَّرَ.

فَعِيلٌ: رَجِمَ. از رَجَمَ.

فَعُولٌ: وَوَدَ از وَدَّ

فاعلة: راوِیة. از رَوَى

۵- أَفْعَل تفضیل:

الف: تعریف: اسمی است مشتق دلالت دارد بر اینکه صفت در یکی از دو مشترک بیش از دیگری است.

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از ثلاثی: بر وزن أَفْعَل می آید، مشروط باینکه معلوم و متصرف و قابل مقایسه و برتری و دلالت

نکند بر رنگ و عیب و زینت. مثال: عَظُمَ. أَعْظَمَ. تَفَعَّ. أَتَفَعَّ

۲- اگر ثلاثی و دلالت بر رنگ و عیب و زینت داشته باشد و یا غیر ثلاثی، از مصدر فعل مسبوق با اسم

تفضیل و مطابق با معنی استفاده می شود

سَوَدَ — أَشْوَدُ سَوَاداً

عَرَجَ — أَقْلُ عَرَجاً
 كَجَلَّ — أَجْمَلُ كَجَلّاً
 اسْتَقَامَ — أَشَدُّ اسْتِقَامَةً
 انْطَلَقَ — أَسْرَعُ انْطِلَاقاً

۶- اسم مکان و زمان:

- الف: تعریف: اسم مکان اسمی است دلالت دارد بر مکان انجام کار.
 اسم زمان اسمی است دلالت دارد بر زمان انجام کار و خود کلمه معنای مکان یا زمان را می دهد.
 ب: چگونگی اشتقاق:
 ۱- اسم زمان و مکان از ثلاثی بر وزن مَفْعَل می آید اگر مضارع مفتوح یا مضموم العین باشد مثال:
 لَعِبَ يَلْعَبُ مَلْعَبٌ طَنَخَ يَطْنِخُ مَطْنِخٌ
 ۲- بر وزن مَفْعِل از ثلاثی مکسور العین در مضارع مثال:
 جَلَسَ يَجْلِسُ مَجْلِسٌ
 از فعل ثلاثی مثال واوی. مثال:
 وَعَدَ يَعِدُ مَوْعِدٌ
 وَجَلَ يَوْجِلُ مَوْجِلٌ
 از غیر ثلاثی: با حذف حرف مضارعه و آوردن میم مضمومه و مفتوح کردن یک حرف به آخر مانده
 بر وزن اسم مفعول است از غیر ثلاثی مجرده. مثال:
 انْطَلَقَ يَنْطَلِقُ مُنْطَلَقٌ
 اقْتَلَعَ يَقْتُلِعُ مُقْتَلَعٌ

۷- اسم آلت

- الف: تعریف: اسمی است دلالت دارد بر ابزار کار.
 ب: چگونگی اشتقاق:
 فقط از فعل ثلاثی متعدی ساخته می شود و به طور سماعی بر یکی از وزنه های زیر می آید:
 مِفْعَلٌ: يَكْخُلُ از كَحَل
 مِفْعَالٌ: يَجْذَلُ از جَذَفَ
 مِفْعَلَةٌ: يَمْسَحُ از مَسَحَ

۸- مصدرها

الف: مصدر معمولی: تعریف: اسمی است دلالت دارد بر حالتی یا انجام کاری بدون دخالت زمان.

مثال: الْجَمَالُ از جَمَلَ - الْوَقْفُ از وَقَفَ

ب: وزنهای مصدر:

۱- از ثلاثی: بر وزنهای فراوان می آید و سماعی است و در کتابهای لغت به آن اشاره شده است. مثال:

جَلَسَ - جُلُوس   تَجَرَّ - تَجَارَة
عَطَشَ - عَطَش   عَلَى - عَلَيَان

۲- از غیر ثلاثی: بر وزنهای مخصوصی می آید که اجمالاً چنین است:

الف: اگر فعل با همزه زائد شروع شود همزه اش مکسور و ماقبل آخر الفی افزوده می شود مثال:
إِقْتَلَعَ - إِقْتِلَاع

أَقْدَمَ - إِقْدَام

ب: اگر فعل با تاء زائد شروع شود ماقبل آخر مضموم می گردد مثال:

تَقَدَّمَ - تَقْدُم   تَشَارَكَ - تَشَارُك

ج: وزنهای خاص:

فَعَّلَ - فَعْلَلَة - فِعْلَالًا	زَلَزَلَ - زَلْزَلَة - زَلْزَالًا
فَعَلَ - تَفْعِيلٌ - تَفْعِيلَة	قَدَّمَ - يَقْدُمُ - تَقْدِيمَة
فَاعَلَ - فِعَالٌ - مَفَاعِلَة	نَازَلَ - يَزَالُ - مُنَازَلَة

دال: مصدر میمی

الف: تعریف: از جهت معنی با مصدر معمولی فرقی ندارد فقط با میم زائد شروع می شود

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از ثلاثی: بر وزن مَفْعَل می آید مثال:

نَظَرَ - مَنَظَر   شَرِبَ - مَشْرَب

و این در صورتی است که فعل مثال صحیح اللام محذوف الفاء نباشد اگر چنین باشد بر وزن مَفْعِل می آید مثال:

وَعَدَ - يَعِدُ - مَوْعِد

۲- از غیر ثلاثی: از مضارع گرفته می شود با حذف حرف مضارعه و قرار دادن میم مضمومه به جای آن و یک حرف به آخر مانده مفتوح می گردد مثال:

نَازَعَ - يُنَازِعُ - مُنَازَع
إِنْقَلَبَ - يَنْقَلِبُ - مُنْقَلَب

هـ: دو اسم مرة و نوع

الف: تعریف: اسم مرة اسمی است دلالت دارد بر تعداد انجام کار.

اسم نوع اسمی است دلالت دارد بر وقوع نوع فعل

ب: چگونگی اشتقاق:

۱- از ثلاثی: اسم مَرَّة بر وزن فَعْلَةٍ می آید. مثال: نَظَرٌ - نَظَرَةٌ

اسم نوع بر وزن فَعْلَةٍ می آید. مثال: نَظَرٌ - نَظَرَةٌ

۲- از غیر ثلاثی: هر دو اسم مَرَّة و نوع از مصدر گرفته می شود با افزودن تاء تأنیث به آخرش. مثال:

انطلق - انطلاقة

التفت - التفات - التفاتة

۹- نوشتن همزه:

الف: اگر همزه در آغاز کلمه باشد: در اینصورت به شکل الف نوشته می شود مثال: اُنْمَلَةٌ - اِبْرَةٌ

ب: اگر همزه در وسط کلمه باشد:

۱- اگر ساکن باشد به حرکت حرف ماقبل نوشته می شود مثال:

بُؤْسٌ - بَأْسٌ - بُنْسٌ

۲- اگر متحرک باشد و ماقبل نیز متحرک با حرف حرکت خودش نوشته می شود مثال:

لَوْمٌ - سَأَلٌ - سَمِمٌ.

و این در صورتی است که ماقبل مضموم یا مکسور نباشد. اگر چنین شد به حرف حرکت ماقبل

نوشته می شود مثال:

مُؤَنٌ - فُتِنَةٌ.

۳- اگر متحرک باشد و ماقبل ساکن، در اینصورت به حرف حرکت خودش نوشته می شود مثال:

يَبُؤْسٌ - يَبْأَسُ - يَبْنُسُ

۴- اگر بین الف و ضمیر واقع شود - البته نه یاء - با حرف حرکت خودش نوشته می شود مثال:

لِقَاؤُهُ - لِقَائِيهِ و به تنهایی نوشته می شود در صورتی که مفتوح باشد. مثال: دُعَاءُكَ

۵- اگر بین دو الف قرار گیرد به تنهایی نوشته می شود مثال: برامات

ج: همزه متحرک ماقبل متحرک و در آخر باشد:

۱- اگر ماقبل متحرک نباشد به تنهایی نوشته می شود مثال: شَيْءٌ - الْمَرْءُ

۲- اگر ماقبل متحرک باشد به حرف حرکت ماقبل خود نوشته می شود مثال:

جَزَةٌ - تَذًا - قَرِيٌّ

۳- اگر مختوم به تاء تأنیث باشد و ماقبل حرف صحیح و ساکن باشد به شکل الف نوشته می شود
مثال: المَرأة

۴- اگر مختوم به تاء تأنیث باشد و ماقبل حرف صحیح و متحرک باشد به شکل حرکت ماقبل خود نوشته می شود مثال:
لَوْلُوْةٌ - مِئَةٌ

۵- اگر مختوم به تاء تأنیث یا الف تأنیث باشد و ماقبل آن حرف علة «ياء» باشد به شکل یاء نوشته می شود مثال: مَشِيْةٌ. و اگر ماقبل آن حرف علة «الف یا واو» باشد به تنهایی نوشته می شود مثال: قِرَاءَةٌ - سُوءَةٌ.

۱۰- تاء گرد و تاء کشیده:

الف: تاء گرد: یکی از علایم اسم مؤنث است.

- ۱- در مؤنث حقیقی: مثال: إِمْرَأَةٌ - مُؤْمِنَةٌ
- ۲- در مؤنث مجازی: مثال: قَلَّةٌ - تَفَاحَةٌ
- ۳- در مصدر بعضی از فعلها: مثال: قِرَاءَةٌ - بُرُودَةٌ
- ۴- در جمع الجمع: مثال: أَكْأَسَرَةٌ - زَنَافِقَةٌ
- ۵- در جمع قُلْتُ: مثال: فِتْنَةٌ - أَرْغَفَةٌ
- ۶- به جای حرف محذوف از اول کلمه به آخر مصدر افزوده می شود مثال: سَعَةٌ (از وَسَخٌ) ثِقَةٌ (از وَثَقٌ)
- ۷- حرف مبالغة در مذکر و مؤنث مثال: عَلَامَةٌ - ضِحْكَةٌ
- ۸- در آخر بعضی از اسمهای علم مذکر مثال: عَتْرَةٌ - مَعَاوِيَةُ

ب: تاء کشیده:

- ۱- اگر آخرین حرف اصلی باشد: بیت - شَنَاتٌ
- ۲- علامت تأنیث است در فعلها. مثال: قَرَأْتُ هَذَا وَ مَشَيْتُ
- ۳- همراه با الف علامت جمع مؤنث سالم است. مثال: بَنَاتٌ. حَسَنَاتٌ - سَرِيَّاتٌ.
- ۴- ضمیر خطاب و متکلم در فعلها. مثال: كَتَبْتُ - كَتَبْتُ - كَتَبْتُ
- ۵- در بعضی از اسمهای علم به جای تاء گرد آورده می شود مثال: يَذَّحَّتْ - رِفَقَتْ - شَوَكَتْ
- ۶- در اسم فعل. مثال: هَابَتْ - هِيَهَاتِ.

الألف

أ

الأحزاب والفرقات المختلفة في البلاد.

١ - اجتماع، اتفاق. ٢ - حكومتی که در برگیرنده نمایندگان

احزاب و گرایشهای مختلف در کشور است.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَنْ ف) الشبان: اجتماع، اتفاق.

اجتماع کردند. متفق شدند.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَنْ ف) البرقي: لمع.

درخشید.

❖ **اِئْتِمَان: اِئْتَمَنَ** (أَمَنَ) ١ - مص اِئْتَمَنَ. ٢ - سؤة الإثنان: خیانت

الثقة والهد.

خیانت کردن به یمان.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَمَ ر) ١ - القوم به: أمر بعضهم بعضاً بقتله.

٢ - له: امتثل أمره.

١ - بر علیه او توطئه چیدند. ٢ - له: پیرو نظر و امر او شد.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَمَ ن) ١ - له: عدّه أميناً. ٢ - له: ائتمنه أميناً.

به او اعتماد کرد امین دانست او را. ٢ - له: او را امین مورد

اعتماد برگزید.

❖ **الْأَيْس: اِئْتَفَاحًا.** ٢ - البانس: الذي قطع الرجاء.

١ - لها ٢ - مایوس و نومید.

❖ **آب: يَرْوِبُ.** أَوْباً. رَوْباً. (أَوْبَ) ١ - رجع. ٢ - أُنق من كل

ناحية ٣ - إلى الله: تاب.

١ - بازگشت. ٢ - از هر طرف آمد. ٣ - إلى الله: توبه کرد.

❖ **الْأَيْب: ج آباء وأبوين.** ١ - الوالد. ٢ - من كان سبباً في أعياد

شيء: «أبوالمسرحية، أبوالفلسفة». ٣ - لقب الكاهن. ٤ - الله:

«الأب الأبدي». ٥ - «يا أبت: يا أبي.

١ - پدر. ٢ - کسی که در دید آمدن چیزی علت آن باشد.

«أبوالمسرحية» «أبوالفلسفة». ٣ - لقب کشیش. ٤ - خداوند.

«الأب الأبدي». ٥ - یا اَبَتی: ای پدرم

❖ **الْأَب: هو.** عندالمسيحيين، الأنوم الأول من الاقانيم الإلهية:

الأب، والابن، و الروح القدس.

١ - الحرف الأول من حروف الهجاء. و هو في حساب الجُمَّل

عبارة عن واحد (١). ٢ - «الألف اللينة» (أ)، و هي ساكنة

لايُتَدَأ بها، كما في «قام».

٣ - «الهمزة» (أ)، و هي متحرّكة. من معانيها: (أ) الاستفهام:

«أدرست؟ أما درست؟» (ب) نداءالتقريب: «أعصام قُم». (ج)

التسوية. و يمكن استبدال الهمزة الداخلة عليها بمصدر: «سواء

علی أفت أم قعدت». أي: سواء علی قيامه و قعوده.

١ - اولین حرف از حروف هجائی است.

در حساب ابجدی مساوی است با عدد «یک»

٢ - الألف اللينة (أ): و آن حرف ساکنی است در ابتدا

نمی آید مثال «قام»

٣ - الهمزة: حرفی است متحرک و معانی آن عبارتند از:

الف: استفهام. «أأدرست؟» «أأأدرست؟»

ب: نداء برای شخص نزدیک. «أعصام قُم»

ج: تساوی: و در جمله می توان از مصدر بهره برد: «سواء

علی أفت أم قعدت» به معنای «سواء علی قیامتک و

قعودک».

أ: حرف نداء البعيد أو ما هو في حكم البعيد كالنائب والسامي.

حرف نداست برای شخص دور یا در حکم دور است

مثل شخص بخواب رفته و گنج و منگ.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَزَرَ) ليس الإزار.

لباس بر تن کرد.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَكَنَ) ١ - ت النار: اشتد لهاها كائنبا

بأكل بعضها بعضاً. ٢ - الانسان غصباً: احترق.

١ - شعله ور شد گویی که یکدیگر را می خورند.

٢ - سوخت.

❖ **اِئْتَفَقَ: اِئْتَفَاحًا.** (أَنْ ف) ١ - مص اِئْتَفَقَ. ٢ - الاجتماع والاتفاق.

٣ - الحكومة الاستلاعية: الحكومة التي تضم ممثلين عن

اولین انجوم از اقسام سه گانه مسیحیان «هدر» پسر، روح القدس».

● آبی: الشهر الثامن من السنة الشمسية. آیاه ۳۶.

هشتمین ماه از ماههای شمسی و ۳۱ روز است.

● آبی: بَیْهَرُ، أَبْوَدُ، وَأَبْوَدُ، وَأَبْوَدُ (آب و ۱ - صاریا: ۲ - ۲: غَدَاهُ و رَیَاه کما یَرِی الوالد: «آبُوته و آمنه»، آی کنت له أَبَا و أُمَّا.

۱ - پدر شد ۲ - او را اطعام کرد و تربیت نمود چنانکه پدر پسرش را تربیت کند «آبُوته و آمنه» برایش پدر و مادر بودم. ● آبی: بَیْهَرُ، بَیْهَرُ، بَیْهَرُ (آب و ۱ - الشی: کره، لم یرشه ۲ - الشی: علیه: منعه عنه.

۱ - الشی: ناپسند شمرد - راضی نبود از آن. ۲ - الشی: علیه: او را از آن شیء منع نمود. «محروم کرد».

● آبی: إِیْبَادَةُ (ب و ۱) - بالملکان: اقام به. ۲ - مکاناً: آنزله فيه. ۳ - الشی: او بالشی: الیه او علیه: أرجعه.

۱ - بالملکان: در آنجا اقامت کرد ۲ - مکاناً: او را در آنجا پیاده کرد. ۳ - الشی: او بالشی: الیه او علیه: او را برگردانید.

● آیاه: ۱ - مص: آبی. ۲ - اللفظ: ۳ - الکثیر: ۴ - الاحتاج. ۲ - غرور. ۳ - کبر و نخوت ۴ - خودداری کردن.

● الأبیابیل: ۱ - الفزق (لا واحد لها). ۲ - «طیر ابیابیل»: مجتمع، تبع بعضها بعضاً.

۱ - گروهها «مفرد ندارد» ۲ - پرند ابیابیل. ● آیاه: إِبَاحَةُ. (ب و ح) أَطْهَرُ: «أَبَاحُ السَّرَّ». ۲ - أجاز: «أَبَاحُ له الشَّرْبَ».

۱ - پدیدار کرد. آشکار کرد. «أَبَاحُ السَّرَّ» ۲ - اجازه داد به او «أَبَاحُ له الشَّرْبَ».

● الإباحی: (ب و ح) من یجیز لنفسه ولغيره فعل المحاسی والدعوة إليها.

کسی که به خود و دیگران اجازه انجام معصیت را می دهد و برای انجام معصیت دیگران را می خواند.

● الإباحیة: (ب و ح) فعل المحاسی والدعوة إليها. انجام معصیت و دعوت برای انجام آن.

● آبی: إِبَادَةُ (ب و ۱) د اهلك، «أَبَادُ الأعداء». هلاک کرد. «أَبَادُ الأعداء» دشمنان را نابود کرد.

● الأیار: ۱ - صانع الإبر. ۲ - بائع الإبر. ۱ - سازنده سوزن ۲ - فروشنده سوزن.

● الإیالة: ۱ - الحرمة من المخطب. ۲ - «خفت علی إیالة»: بلته علی بلته.

۱ - بستانای از هیزم ۲ - خفت علی الإیالة: بلای پیاپی.

● آبی: إِبَادَةُ. (ب و ۱) - الشی: أَنْضَحَ. ۲ - الشی: أَوْضَحَ. ۳ - الشی: قَطَعَهُ و فَضَلَ.

۱ - الشی: آشکار شد. ۲ - الشی: آشکار کرد. ۳ - الشی: بُرِید و جُدا نمود.

● الأبیان: الحین: «أَبَانَ الشباب، أَبَانَ الدرس». هنگام. «أَبَانَ الشباب» «أَبَانَ الدرس» هنگام جوانی و درس.

● أَلَبَّتْ: إِبْتَنَاتُ (ب و ت) ۱ - ۲: قَطَعَهُ. ۲ - الأمر: أضاء. ۱ - ۲: آنرا بُرِید. ۲ - الأمر: آنرا گذراند.

● إِبْتَنَسَ: إِبْتَنَسَا. (ب و س) ۱ - حزن. ۲ - بلفه شیء بکرهه. ۱ - اندوهگین شد ۲ - به او خبری رسید که از آن کراهت داشت.

● إِبْتَاعَ: إِبْتَاعَا (ب و ی ح) الشی: اشترأ. الشی: آنرا خرید.

● إِبْتَدَأَ: إِبْتَدَأَ (ب و د) الشی: او به: بدأ. الشی: او به: آنرا شروع کرد.

● الإبتدائی: (ب و د) التعلیم الابتدائی: التعلیم فی مراحله الأولى حتى المرحلة الاعدادیة أو الثانویة الأولى.

آموزش دوره اول تا دبیرستان یا راهنمایی. ● إِبْقَنُ: إِبْتَدَأَ. (ب و د) القوم امرأ: أسرعو الیه و تسابقوا.

القوم امرأ به سوی او شتافتند و مسابقه گذاشتند. ● إِبْقَدُ: إِبْتَدَأَ. (ب و د) ۱ - الشی: أنشأ. ۲ - أتى ببدهة.

۱ - الشی: بوجود آورد. ۲ - بدعت آورد. ● إِبْقَدَلْ: إِبْتَدَأَ (ب و د) ۱ - لبس المبدل (ر. المبدل).

۲ - ترك الاحشام.

۱ - لباس بر تن کرد. المبدل. ۲ - بزرقی و شوکت را ترک نمود. ● الأبیق: (ب و ت ر ج ب) ۱ - المقطوع. ۲ - المقطوع الذنب. ۳ - ما كان قصیر الذنب. - من الحیات: القصیر الذنب.

الحیث: ۵ - من الناس: من لا عقب له. ۶ - من الکلام: ما لا یُتَبَدَأُ بمعدله «المخطبة البیراه».

۱ - بریده شده. ۲ - تم بریده. ۳ - م کوناه ۴ - من الحیات: آنچه کوناه و بد شکل باشد ۵ - من الناس: کسیکه وارثی ندارد.

۶ - من الکلام: کسیکه در خطبه ابتداء حمد و ستایش خدا را نگوید «المخطبة البیراه».

● إِبْقَرُ: إِبْتَدَأَ. (ب و د) اغتسل بالماء البارد. سرخود را با آب خست.

● إِبْقَرُ: إِبْتَدَأَ (ب و ز) منه الشی: انقزع، استلبه. آنرا کند، درآورد. مزدید.

● **الْأَبْجُو:** (ب ج ر) ج بُجْر - م تجرأ. ۱ - الذي خرجت سرته وارتفعت وصليت. ۲ - العظيم البطن. ۳ - حبل السفينة الضخم. کسی که ناف او بیرون آمده و سفت و سخت است. ۲ - شکم گنده. ۳ - طناب کُلفت کشتی.

● **الْأَبْج:** (ب ج ح) من كان في صوته خشونة وغلظ، ج بَجَّ، م بَجَّاء و بَجَّة.

کسیکه صدایش خشن کُلفت باشد. ج بَجَّ، م بَجَّاء. بَجَّة.

● **أَبْجَحَ:** إبحاراً (ب ج ح) ۱ - الماء؛ ملح. ۲ - ت الأرض؛ كثر الماء فيها فكثرت منافقها. ۳ - ركب البحر.

۱ - الماء؛ شور شد. ۲ - ت الأرض؛ آب زمین فزونی یافت و بهره فراوان شد. ۳ - به سفر دریا رفت.

● **أَبْدَأَ:** يَأْبُدُ، أَبْوَدُ، بِالْمَكَانِ: أقام به ولم ينادره.

بالمكان: أقامت کرد آنجا را ترک نگفت.

● **أَفْدَأَ:** يَأْفِدُ، أَبْوَدُ، الْحَيَوَانُ: توحش و نفر.

الحيوان: وحشی شد. متفر شد.

● **أَفْدَأَ:** يَأْفِدُ، أَبْدَأُ، ۱ - الْحَيَوَانُ: توحش. ۲ - عليه: غضب عليه.

الحيوان: وحشی شد. ۲ - بر او خشم گرفت

● **أَفْدَأَ:** تَأْبِدُ، غَلْدَه.

او را جاودانه نمود.

● **الْأَفْدَع:** ج أَبَاد، أَبْوَد، ۱ - مَص. أَبْدَأَ. ۲ - الدهر: «أَبْدَأَ الْآبِدِينَ،

أَبْدَأَ الدَّهْرَ». ۳ - التقديم الأزل.

۱ - مَص أَبْدَأَ. روزگار «أَبْدَأَ الْآبِدِينَ، أَبْدَأَ الدَّهْرَ». ۳ - قدیمی و ازلی.

● **أَفْدَأَ:** إِبْدَاءَ (ب د أ) ۱ - اللَّهُ الخلق: خلقهم. ۲ - هُوَ مَا يُبْدِئُهُ و مَا يُعِيدُهُ، أَي مَا يَتَكَلَّمُ بِإِدَّتِهِ و لَا عَائِدَةٍ.

۱ - اللَّهُ الخلق: - آنها را آفرید. ۲ - هُوَ مَا يُبْدِئُهُ و مَا يُعِيدُهُ: او کسی است آغاز یا اوست و بازگشت بسوی او.

● **أَبْدَأَ:** إِبْدَاءَ (ب د أ) ۱ - الْأَمْرُ أَوْ بَهُ: أظهره. ۲ - هُوَ: أخرجه إلى البادية.

۱ - الْأَمْرُ أَوْ بَهُ: پدیدار نمود. ۲ - هُوَ: او را به صحرا برد.

● **أَفْدَأَ:** ظرف زمان للتأكيد في المستقبل، نفيًا و أَسْبَابًا: «لَا أَفْعَلُهُ أَبَدًا، أَفْعَلُهُ أَبَدًا».

قيد زمان برای تأکید در آینده خواه مثبت خواه منفی ولا أَفْعَلُهُ أَبَدًا، «أَفْعَلُهُ أَبَدًا».

● **الْآبئة:** ج أَبْدَأَ وَاوَابِد. ۱ - الوحش. ۲ - الداهية أو المصيبة التي يبق ذكرها أَبَدًا.

۱ - درنده. ۲ - مشکل - مصیبت بزرگی که خاطره آن محو نمی شود.

● **الابتسامة:** (ب س م) الضحكة الخفيفة من غير صوت. لبخند.

● **أَبْشَمَ:** إبتساماً (ب س م) ضحك خفيفاً من غير صوت. لبخند زد.

● **أَبْشَدَ:** إبتعاداً (ب ش د) عنه: ذهب بعيداً، إفتقر.

از او دور شد، جدا شد از او

● **أَبْشَغِي:** إبتقاءً (ب غ ي) الشيء طلبه.

درخواست کرد.

● **الابتكار:** (ب ك ر) ۱ - مَص إبتكَرَ. ۲ - إلتیان بالشيء غير مألوف.

۲ - چیزی تازه آوردن.

● **إِبْتَكَرَ:** إبتكاراً (ب ك ر) ۱ - الفاكهة: أكل «باكورتها». أي أُلما: ۲ - عليه: أنه «بكره». أي غدوة. ۳ - المعنى: أقي به غير مألوف.

۱ - الفاكهة: نویرش را میل نمود. ۲ - عليه: صبح زود نزد او رفت و آمد. ۳ - المعنى: چیز تازه ای آورد. معنای جدیدی را آورد.

● **إِبْقَل:** إبتلااً (ب ل ل) ۱ - شئ من مرضه. ۲ - الشيء: تنذی «إبتل التوب».

۱ - از مرض یهودی حاصل کرد. ۲ - الشيء: نماناك شد «إبتل التوب».

● **أَبْشَغِي:** إبتلاءً (ب ل ي) ۱ - هُوَ: اختيره. ۲ - الأمر: عرفه.

۱ - هُوَ: آنرا آزمود. ۲ - الأمر: آنرا شناخت.

● **أَبْشَغ:** إبتلاءً (ب ل ع) اللقمة: أنزها من حلقومه إلى جوفه. ۱ - اللقمة: لقمه را قورت داد.

● **أَبْشَغِي:** إبتاءً (ب ن ي) ۱ - بنى: «إبني بيتاً». ۲ - صار له بنون.

۱ - ساخت «إبني بيتاً». ۲ - صاحب فرزندان پسر شد.

● **أَبْشَغ:** إبتهاجاً (ب ه ج به) فرح و شُر به.

به خوشحال شد.

● **أَبْشَغَل:** إبتهالاً (ب ه ل) ۱ - ألى الله: دعا و تضرع.

۲ - القوم: لغو القام منهم.

۱ - الى الله: دعا کرد. ۲ - القوم: لعنت فرستادن بر ستمکاران.

● **أَفْدَأَ:** أول الالفاظ التي جمعت حروف الهجاء في اللغة العربية. اولین کلمه از حروف هجائی زبان عربی.

مجموعه حروف الهجاء في اللغة العربية، سُميت باسم أول الالفاظ التي جمعت هذه الحروف. گروهی از حروف هجائی است در عربی بنام اولین الفاظ که حروف را جمع کرده است و به این نام نامگذاری شده است.

يختلف لونهما عن لون الجلد. ج بُرْش، م بُرْشَاء: «فرش اَبَرش». كسيكه روى پستوشن نقطه‌های سفید رنگی است. نقطه‌هایی که با رنگ پوست هماهنگ نیست. ج بُرْش، م بُرْشَاء: «فرش اَبَرش»

❖ **الابوشمية:** الاماكن أو السكان الثابتة لسلطة الاسقف أو الكاهن الروحية.

مكان یا افراد زیر نظر اسقف و پدر روحانی.

❖ **الأبرص:** (ب ر ص) ج بُرْص، م بُرْصَاء، ۱- المصاب بمرض البرص، ۲- القصر.

۱- کسیکه برص دارد. ۲- ماه

❖ **أَبْرَقِي: ابراقا:** (ب ر ق) أصابه البرق، ۲- ب السماء: أتت بالبرق، ۳- تهدد، ۴- لع بسفه، ۵- عن وجهه: أزره، كشف عنه، ۶- ت المرأة: تزينت: ۷- أرسل رسالة برقية، وهي المعروفة بالتلغرام.

۱- رعد و برق و صاعقه او را زد. ۲- ب السماء: رعد و برق زد. ۳- تهدید کرد. ترساند. ۴- شمشیرش را از نیام برکشید و درخشید. ۵- عن وجهه: آشکار کرد. مشخص نمود. ۶- ب المرأة: آراسته شد. ۷- نامه تلگرافی فرستاد و تلگراف فرستاد.

❖ **أَبْرَكَ:** ابراکا، (ب ر ک) الجبل: أناخه.

الْجَبَل: شتر را روی زمین خوابانید. نشانید.

❖ **أَفْرَق:** ابراقا، (ب ر ق) ۱- أخرجته، ۲- الأمر: أحكمه.

۳- الجبل: جعله طاقين ثم تله.

۱- او را متزجر نمود، ناراحت کرد. ۲- الأمر: محکم کرد. بدقت انجام داد. ۳- الجبل: دولا نمود و سپس به یکدیگر بافت.

❖ **الإبروية:** (ب ر و) قشر الرأس الذي يسقط عند المشط.

شوره سر که هنگام شانه زدن می‌ریزد.

❖ **الإبريق:** الذهب الخالص الصافي.

طلاي خالص. ناب.

❖ **الابريسم:** الحرير.

ابریشم. دیا

❖ **الإبريق:** إزاء اللها أو الحفرة له عروة وفم، ج أباريق.

کوزه برای آب که گردن باریک دارد. امروزه آفتابه را نیز گویند. ج اَبَارِيق.

❖ **إبريل:** شهر نيسان.

ماه نيسان «آوریل» چهارمین ماه از سال شمسی

❖ **أَبَدَع:** إبداعاً (ب د ع) ۱- أجاد في عمله، ۲- الشاعر: ألق باليدع من القول، ۳- ألق بدعة، ۴- الشيء: أنشأ.

۱- در کارش دقت کرد. ۲- الشاعر: سخنان تازه و نو بوجود آورد، نوآوری کرد. ۳- بدعتی آورد. ۴- الشيء: ایجاد کرد آنرا

❖ **الأبدى:** الذي لانهية له.

جاودان

❖ **الابدية:** ۱- دوام لانهية له، ۲- الآخرة، ۳- المدة الطويلة.

چیزی که با پایانی ندارد ۲- آخرت ۳- مدت زمان طولانی

❖ **أَبَقَ:** يَأْبِق، يَأْبِق، أَبَقَ، أَبَقَ، إِبْرَاقَ، ۱- الزرع: أصلحه.

۲- النخل: لقمه، ۳- فقه العرقب أو النحلة: لسمته.

۱- الزرع: اصلاح کرد آنرا، ۲- النخل: ببارور نمود، ۳- فقه العرقب، او را نیش زد.

❖ **أَبَو:** إِبْرَاقَ (ب ر أ) ۱- أ، شفاء من مرضه، ۲- من دينه: جعله بريئاً منه.

۱- او را از مرض و ناخوشی شفا داد. ۲- من دينه: او را از دين خارج کرد.

❖ **الإبرة:** ج أبرة، ۱- أداة فولاذية صغيرة لها طرف محدّد و طرف مقبوع يخط بها، ۲- من العرقب أو النحلة: ما تلصق به، ۳- من القرن: طرفه، ۴- الإبرة المغطّية: قطعة صغيرة من الصلب محدّد الطرفین مستطيلة تعين جهة الشمال و تُعرف بالبولصة.

۱- سوزن خیاطی ۲- من العرقب او النحلة: نیش. ۳- من القرن: نوک آن. ۴- الإبرة المغناطيسية: عقربة قطب نما که دو طرف شمال و جنوب را مشخص می‌کند.

❖ **أَبَو:** إِبْرَاقَ، (ب ر د) ۱- دخل في البرد أو في البرد، ۲- إليه البرية: أرسله، ۳- له: سقاء بارد.

۱- به سرما وارد شد. ۲- إليه البرية: آنرا فرستاد. ۳- له: آب خنک که به نوشاند.

❖ **أَبَسَ:** إِبْرَاقَ، (ب ر ز) ۱- أ، أخرجته إلى الظاهر، ۲- الكتاب: نشره.

۱- آنرا نمایاند. ۲- الكتاب: منتشر کرد.

❖ **إِبْرَاقَ:** إِبْرَاقَ، (ب ر ش) كان على جلده نقط بيضاء، أو نقط يختلف لونهما عن لون الجلد.

بر روی پوست او نقطه‌های سفید یا ناهماهنگ با پوست وجود داشت.

❖ **الأبرق:** (ب ر ش) الذي على جلده نقط بيضاء، أو نقط

❖ **الإيضاح:** عروة مدنته لها لسان يدخل فيها طرف الحزام الآخر لثبوت الحزام على الوسط، ج أبازيم.

سكك كمريند وغيره وذلك ج أبازيم.

❖ **أَيْضَنْ:** إِبْشَارُ (ب س ر) القرعة: عصرها ٢ - الشئ: عصره «أبسر القتر» ٣ - النخل: صار ما عليه بَسْرًا (ر. البسر).
١ - القرعة: أنزوا كريد، تَرَكَانَد. ٢ - الشئ: تحت فشار قرار داد «أُسْوَر التمر» ٣ - النخل: آب خرمای له شده بر روی آن جاری شد. ر. البسر.

❖ **أَيْضَنْ:** إِبْشَارُ (ب ش ر) ١ - فرح: «أَيْشَر بَخِير» ٢ - الأمر وجهه: حشنة ٣ - بَشَره.

١ - خوشحال شد «أبشر بخیر» ٢ - الأمر وجهه: صورت او گل کرد یا شنیدن خیر آن کار. ٣ - به او مژده داد.

❖ **أَيْضَنْ:** إِبْصَارُ (ب ص ر) ١ - رأى ٢ - بَشَره: جملة بصيرأ. ٣ - أُنِي مدينة «البصرة» في العراق.

١ - دید ٢ - او را بینا نمود. ٣ - شهر بصره آمد.

❖ **الْأَيْض:** ج أَبَاض ١ - باطن الركبة. ٢ - باطن مرفق الجمل. ١ - بائین تر از زانو ٢ - بائین تر از آرنج شتر.

❖ **الْإِيط:** ج أَبَاط. ١ - باطن الكتف، يَذْكُر وَيؤْنَس. ٢ - باطن الجناح. ٣ - سفح الجبل.

١ - زیر بغل را گویند. ٢ - زیر بال پرند ٣ - دامنه کوه.

❖ **أَيْطُ:** إِيْطَاءُ (ب ط أ) ١ - تأخر. تَغَيَّل، لم يَسْرَح. ٢ - عليه بالأمر: تأخر.

١ - درنگ کرد. شتاب نمود. ٢ - عليه بالأمر: دیر شد.

❖ **الْإِيطِج:** (ب ط ج) ر. البطحاء، ج اباطح.

❖ **أَيْطُ:** إِبْطَارُ (ب ط ر) ١ - ادهشه. ٢ - جملة بطراً «باطره الغنى».

١ - او را ترسانید. ٢ - او را مغرور نمود. «باطره الغنى»
❖ **أَيْطُ:** إِبْطَالُ (ب ط ل) ١ - جَاءَ بِالْبَاطِل. ٢ - الشئ: أَسَدَ وَاذَلَهُ حَقًّا كَانَ أَوْ بَاطِلًا وَأَيْطُلُ مَفْعُولُ الْحَكْمِ.

١ - کار باطل را آورد. ٢ - الشئ: از بین برد، فاسد نمود. خواه بحق یا ناحق «أبطال مفعول الحكم»

❖ **أَيْطُن:** إِبْطَانُ (ب ط ن) ١ - الشئ: أخفاه. ٢ - الثوب: جعل له بطانة. ٣ - أخذ «بطانة» أي خاضعة.

١ - الشئ: پوشانید. ٢ - الثوب: برای آن استری درست کرد.

٣ - أخذ «بطانة» او را جزء عوامس خود قرار داد. برگزید

❖ **أَيْطَد:** إِبْعَادُ (ب ع د) ١ - يَبْعُدُ. ٢ - أَرْسَلَهُ يَبْعُدًا، نَحَا.

١ - دور شد. ٢ - او را به نقطه دوری فرستاد. به سونوی روانه کرد.

❖ **أَيْضَنْ:** إِبْضَاضُ (ب ض ن) ١ - مُدِّ مَقْتَه، كَرِهَه. ٢ - «مَا أَبْضَنْتُ لَهُ»: أَي أَنَا بِيضٌ لَهُ، وَ«مَا أَبْضَنْتُ إِلَيْهِ»: أَي هُوَ بِيضٌ لِي.

١ - او را بسیار ناراحت نمود. او را نپسندید. از او کراهت پیدا کرد. ٢ - مَا أَبْضَنْتُ لَهُ: من از او بسیار بدم می آید.

مَا أَبْضَنْتُ إِلَيْهِ: او از من کراهت دارد.

❖ **أَيْضَنْ:** إِبْضَاءُ (ب ق ي) ١ - مُدِّ أَتْبَتَه وَأَبْقَاهُ فِي عَمَلِهِ. ٢ - عَلَيْهِ رَحْمَه.

١ - او را در جای خود ثابت کرد. ٢ - عَلَيْهِ: به او رحم کرد.

❖ **الْأَيْق:** (ب ق ع) ج يَقُّع. ١ - مَا خُتِفَ لَوْنُهُ. ٢ - الَّذِي فِيهِ سَوَادٌ وَبِاضٌ: «غَرَابُ أَيْق».

١ - چیزی که رنگ آن دگرگون شود. ٢ - چیزی که سیاه و سفید است. «غراب أَيْق»

❖ **أَيْكُن:** إِيْكَاءُ (ب ك ي) ٢ - جَمَلَه يَيْكِي. ٢ - او را گریاند.

❖ **الْأَيْكِم:** (ب ك م).

الآخرس لال، ج بكم، م بكماء

❖ **أَيْل:** إِبْلَالٌ. (ب ل ل) شئ من مرضه. از مرض بهبودی حاصل کرد.

❖ **الْإَيْل:** شتر. الجبال، ج آبال.

❖ **أَيْلُن:** إِبْلَاءُ (ب ل ي) ١ - الثوب: صَبَّرَهُ بِأَلَا رَتْأًا. ٢ - اجتهد في حرب أو كرم أو غيرها: «أَبْلَى الْمُقَاتِلُ بِلَاءَ حَسَنًا».

١ - الثوب: لباس را کهنه نمود. ٢ - در جنگ یا کار پسندیده سعی و تلاش نمود. «أَبْلَى الْمُقَاتِلُ بِلَاءَ حَسَنًا».

❖ **الْأَيْلُج:** (ب ل ج) ج يُلُج. م بُلْجاء. ١ - الواضح الظاهر: «الحق أَيْلُج» ٢ - الَّذِي وَضَعَ مَا بَيْنَ حَاجِبَيْهِ قَلَمٌ يَقْتَرِنَا.

٣ - الْإِبْيَضُ الْحَسَنُ الْوَاسِعُ الْوَجْهَ.

١ - واضح و آشکار. «الحق أَيْلُج» ٢ - کسیکه دو ابروی او بهم پیوند نخورده باشد. ٣ - شخص سفید پوست دارای صورت پهن وسیع.

❖ **أَيْلَع:** إِبْلَاعُ (ب ل ع) ٢ - الشئ: مَكْنَةٌ مِنْ بِلَعِه. ٢ - الشئ: آن شئ را در حلق او فرو برد - به او خوراند.

❖ **أَيْلُغ:** إِبْلَاغُ (ب ل غ) ٢ - إِلَيْهِ: أَوْصَلَه. ٢ - إِلَيْهِ: آنرا به او رساند.

❖ **الْأَيْلُق:** (ب ل ق) ١ - مَا كَانَ فِي لَوْنِهِ سَوَادٌ وَبِاضٌ، ج بُلُق. م بُلْقَاء. ٢ - طَائِرٌ يَكُونُ «أَبْيَ بِلُق».

١ - چیزی که سیاه و سفید باشد، ج بُلُق. م بُلْقَاء. ٢ - پرند سیاه سفید «چمکچکی»

دو شاهرگ که از قلب بیرون می آیند و بالی رگها از آنها منشعب است.

● **أَبْهَظَةُ**: ابهاظ. (ب ه ظ)؛ اُنْقَلَه و سَبَب له مَشَقَّةٌ وَأَبْهَظَةُ الْحِمْلِ، أَبْهَظَةُ الذَّبْنِ.

؛ باعث سنگینی او شد. برایش مشکل بوجود آورد. «أَبْهَظَةُ الْحِمْلِ، أَبْهَظَةُ الذَّبْنِ».

● **أَبْهَمَ**: ابهاماً. (ب ه م) علیه الامر: لم یجمل له وجهاً مُعْرِفَه.

۱- علیه الامر: راه شناخت و معرفت را بر او بست و چیزی برای شناخت باقی نگذاشت.

● **أَبْوَرُ الْقَشِ**: طائر صغیر لونه بین السواد و البیاض.

پرنده ای است کوچک رنگ آن بین سیاهی و سفیدی است.

● **أَبْوَالُ الْبَشَرِ**: (ب ش ر) آدم.

آدم (ع)

● **أَبْوَدُ خَنَاقَةٍ**: (د خ ن) طائر یشیه لونه لون الدخان.

پرنده ای است و رنگ آن دودی است.

● **أَبْوَالُ اس**: (ف ر س) الأسد.

شیر.

● **أَبْوَمَنْجَلٍ**: طائر طویل المقار و الساقین.

پرنده ای است مقدار دواز با ساقهای بلند.

● **أَبْوَالُ الْهَوَلِ**: (ه و ل) قتال فی «الجیزة» فی «مصر» منحوت

فی الصخر یشکل حیواناً جسدہ جسم أسد و رأسه رأس إنسان.

ارتفاع التمثال نحو ۱۷ متراً و طولہ نحو ۳۹.

مجسمه ای است در منطقه جیزه مصر و کنده کاری شده

روی سنگ و شکل آن حیوانی است با سر انسان و بدن

شیر بلندی مجسمه ۱۷ متر و عرض ۳۹ متر.

● **أَبْوَالُ الْوَرَى**: (و ر ی) الدھر.

روزگار.

● **الْأَبْوَةُ**: ۱- مص اباً یا بو. ۲- حقة الاب.

۱- مص اباً یا بو. ۲- صفت برای پدر.

● **أَبْنَى**: یأبى. أُنْثَى أو مَنَة: عافه امتنع عنه.

الشیء أومنه: رهاش کرد. از او دور شد. امتناع کرد.

● **الْأَبْيَی**: الکأر. ج آبؤن و أبأة و أباء و أبی.

کسیکه امتناع می کند. ج آبؤن و أبأة و أباء. أبی.

● **الْأَبْیَی**: ۱- المنکره. ۲- المرفوع عن الدنایا: «نفس أبیة».

۱- کسیکه امتناع می کند. ۲- کسیکه از غواری و ذلت دور

است «نفس أبیة»

● **أَبْیَضُ**: ابیاضاً. (ب ی ض) صار أبیض.

سفید گردید.

● **الْأَبْیَی**: (ب ل ه ا) الحق الضعیف العقل. ج بُلْه. م تلها.

نادان و بیخود. ج بُلْه. م تلها.

● **أَبْلِیسَی**: (أ ب ل - ب ل س) اسم علم للشیطان. ج أبالسة و أبالیس.

اسم خاص شیطان. ج أبالسة و ابالیس.

● **أَبْیَنَ**: تأبیناً؛ أُنْثَى علیه بعد موته.

؛ پس از مرگ او را ستایش کرد. برایش جلسه بزرگداشت برقرار کرد.

● **الْأَبْنِی**: ج بنون و ابناء. ۱- الولد الذکر. ۲- «هو ابن یومه»:

أبی لا یفکر فی الغد.

۱- فرزند پسر. ۲- هو ابْنِ یومه: به فکر فردا نیست.

فرصت طلب است.

● **أَبْنِی أَوَّی**: (ا و ی) حیوان بزی مُعْرِفٌ «الوادی». ج بَنَات

أَوَّی

حیوانی است به رنگ خاکی معروف است «اوای» یعنی

شغال. ج بنات أَوَّی.

● **الْأَبْیَنُوس**: شجر فی «أفریقیا» الاستوائیة. خشبه أسود

صلب ثقیل.

درختی است در افریقای استوانی که چوب آن بسیار سفت

و سخت و سنگین است.

● **أَبْیَیَ: یأبَیَ: أباً**. ۱- له أو به: لطن له. ۲- شیء لا یؤتی له أو

به: لا یمتثل به لحاقه.

له أو به: در مقابل او زیرکی نمود. ۲- الشیء لا یؤتی له أو به:

کم ارزش است.

● **أَبْیَیَ: أباه**. (ب ه و) حسن وجهه.

صورت و شکل او زیبا و نیکو گردید.

● **الْأَبْیَیَیَ**: (ب ه م) ۱- مص. أبیم. ۲- أكبر أصابع البد أو

الرجل. مؤنثه وقد تذكّر. ج أبایم و أباهییم.

۱- مص. أبیم. ۲- انگشت شست در دست. و پا ج اباهیم. اباهییم.

● **الْأَبْیَیَیَ: ۱- المضمه. ۲- الکیر.**

۱- عظمت و بزرگی.

● **أَبْیَیَ: أبیهاجاً**. (ب ه ج)؛ أفرحه.

؛ او را خوشحال نمود.

● **الْأَبْیَیَیَ**: (ب ه ر) ۱- الظُهر. ۲- ورید النقی. ۳- «قطع الالم

أبهره»؛ أهلكه...

۱- پشت. ۲- شاهرگ گردن. ۳- قطع الالم أبهره: او را کشت

● **الْأَبْیَیَیَیَ**: المرقان للذنان یفرجان من القلب و منها تتشعب

الشرايين كلها.

❖ **إِقْبَحَ: إقْبَحَارًا** (ت ج و ج را) تصاطی التجارة.

به کار بازرگانی مشغول شد.

❖ **إِقْبَحَا: إقْبَحَا** (و ج ها) إليه قصد، أقبل.

إليه: قصد کرد. روی آورد بسوی.

❖ **الْإِتِّحَادُ:** (ا ح د و ج د) ۱- مص. اتحد. ۲- اجتماع الأشياء

أو امتزاجها في وحدة لا تتجزأ: «اتحاد الروح والجسد».

۳- تجمع طائفة من النقابات أو الجمعيات: «اتحاد العمال، اتحاد

الطلبة». ۴- هيئة دولية تتألف من ممثلين عن البلدان الأعضاء،

و تُعنى بالمشاريع أو القوانين التي يما يتّم التعاون: «الاتحاد

البريدي، الاتحاد الجرماني».

۱- مص. اتحد. ۲- گروهی آوری چیزی با هم که جنائی آنها

امکان پذیر نباشد. «اتحاد الروح والجسد». ۳- گروهی آنی

گروهها و مندیگاهها و جمعیتها. «اتحاد العمال، اتحاد الطلبة».

۴- یک سازمان جهانی که در برگیرنده نمایندگان از

کشورهای عضو باشد و می پردازد به بررسی طرحها و

مقرراتی که باعث تعاون و همبستگی. «الاتحاد البريدي».

«الاتحاد الجرماني».

❖ **إِقْتَحَدَ: اتَّحَدَا** (ا ح د و ج د) اقترن به. ۲- الشيطان: صارا

واحدًا. ۳- الشعب: أصبح جهة واحدة

۱- به: به آن نزدیکی شد. ۲- الشيطان: یکی شدند.

۳- الشعب: جبهه واحدی شدند.

❖ **اتَّخَفَعَ: اتَّخَفَعَا** (ت ج ف) ة الشيء: أو به: أطرفه به، أهداه

إليه: «اتَّخَفَعْنَا الشاعر بكلامه».

ة الشيء: او به: اهدا کرد به او «اتَّخَفَعْنَا الشاعر بكلامه».

❖ **إِتَّخَذَ: اتَّخَذَا** (ا ح د ج) جعل: «إِتَّخَذَهُ صديقًا، أي جعله

صديقًا له.

قرار دارد. برگزید. «اتَّخَذَهُ صديقًا».

❖ **اتَّخَفَعَ: اتَّخَفَعَا** (ت ج م، و خ م) ة الطعام: سبب له تغلاً أَتَغَمَّ

اتَّخَفَعَا (ت ج م، و خ م) ۱- تغل عليه الأكل. ۲- من كذا أو

عنه: أصابته منه حمّة.

ة الطعام: باعث سنگینی او شد. شکم پر گشت.

۱- خوراک برایش سنگین بود. ۲- من کذا و عنه: بر اثر

پر خوری دل درد گرفت.

❖ **أَقْرَبَ: اقْتَرَبَا** (ت ر ب) ۱- قَلَّ مَالُهُ. ۲- كثر ماله فصار

كالتَّراب. ۳- الشيء: وضع عليه القرباب.

۱- بی پول شد. کم مال شد. ۲- اموال فزونی یافت

مانند ریگهای بیابان. ۳- الشيء: روی آنرا با خاک

پوشاند.

❖ **الْأَبْيَضُ:** (ب ی ض) ج بیض. م بياض. ۱- ما كان لونه

«البياض»، وهو لون الحليب والتلج. ۲- السيف. ۳- الفضة.

۲- الموت الأبيض: الموت الفجائي. ۵- «اليد البيضاء»:

الإلصاق، الإحسان.

۱- سفید رنگ. که رنگ شیر و برف است. ۲- شمشیر. ۳- نقره.

۴- الموت الأبيض: مرگ ناگهانی. ۵- اليد البيضاء: احسان کردن.

❖ **أَفْنَى: يَأْتِي. أَتَيْنَا. أَتَانَا. أَتَانَا.** (ا ت ی) ۱- جاء

۲- المكان: حضره. ۳- الأمر: فعله. ۴- على الشيء: أفذه: يبلغ

آخره. ۵- على الشيء: مرّ به. ۶- صار: «أَفْنَى البناء مُحْكَمًا».

۷- «أَفْنَى عليه الدهر»: أهلكه.

۱- آمد. ۲- المكان: آنجا حاضر شد. ۳- الأمر: انجام داد.

۴- على الشيء: به پایان رساند. ۵- على الشيء: گذر کرد از آن.

مر گردید. «أَفْنَى البناء مُحْكَمًا» یعنی علیه الدهر: زار گشت.

❖ **أَفْنَى: ایتنا** (ا ت ی) ۱- ة شيئًا: أعطاه أيّاه. ۲- ة: جازاه.

۳- إليه الشيء: ساقه.

۱- ة شيئًا: به او داد. ۲- ة: او را پاداش داد. ۳- إليه الشيء:

برایش روانه کرد.

❖ **أَفْأَحَ: أَفْأَحَا.** (ت ح ی) ۱- قَدَّرَ: «أَفْأَحَ لَهُ خَيْرًا». ۲- هَيَأَ.

۱- توانست. ۲- آماده کرد. «أَفْأَحَ لَهُ خَيْرًا»

❖ **إِتَّأَدَّ: إِتَّأَدَّ** (و ا د) في الأمر: أو في المشي أو نحوهما: تمهّل،

ترزّن، تأفّل.

شتاب نکرد. آهسته حرکت کرد. با وقار و ثبات راه رفت.

❖ **أَفْأَحَ: إِتَّأَدَّ** (ا م، و ا م) ب المرأة: ولدت اثنين في بطن معاً.

ب المرأة: دو قلوزانید.

❖ **الْأَتَانُ: الحماره ج أتن. أتن. أتن.**

خر ماده ج اتن. اتن. اتن.

❖ **أَفْأَحَ: إِتَّأَدَّ** (ت و ه، ت ی ه) ۱- ة: أهلكه. ۲- ة: ضيمه.

۱- ة: او را نابود کرد. هلاک کرد. ۲- ة: باز دست داد آنرا گم کرد.

❖ **الْإِتَّأَدُّ: ج أتاوئ.** ۱- ة: تبعه، لحقه. ۲- ة الشيء: أخفقه به.

۱- مالیات و خراج. ۲- رشوة.

❖ **أَفْأَحَ: إِتَّأَدَّ** (ت ب ج) ۱- ة: تبعه، لحقه. ۲- ة الشيء:

أخفقه به.

❖ **أَفْأَحَ: إِتَّأَدَّ** (ت ب ج) ۱- ة: او را دنبال کرد. به او

پیوست. ۲- ة الشيء: ضمیمه کرد به او

❖ **إِفْأَحَ: إِتَّأَدَّ** (ت ب ج) ۱- ة: مشى خلفه. ۲- ة: مضى معه

۳- ة: اتقاه.

۱- ة: پشت سر او حرکت کرد. «إِفْأَحَ الهدى» ۲- ة: بالو

حرکت کرد. ۳- ة: بسوی او کشیده شد.

● **الأثرج**: شجرو ثمرة من جنس الليمون تسميه العامة «الكباد» درخت و میوه‌ای است از نوع لیمو. مردم به آن «کباد» گویند «تَرَج».

● **الأثرجة**: واحدة الأثرج.

یک عدد تَرَج.

● **أَفْرَج**: اترأحاً (ت ر ح)؛ أهرنه.

۱- او را خم‌گین کرد.

● **أَفْرَج**: اترأحاً (ت ر ح) الشيء: ملاء «أثرع الكأس».

الشيء: أنراؤكر «أثرع الكأس».

● **أَفْرَف**: اترأفاً (ت ر ف) ۱- تهُ التعمه: أطفته، أبطرت.

۲- أضر. على البني.

۱- تهُ التعمه: او را به طغيان واداشت. او را مغرور کرد.

۲- بر طغيان و نافرمانی اصرار ورزید.

● **الاثرنج**: ر. الأثرج.

● **إَقْرَو**: إترأراً (ا ز ر) ۱- لبس الإزار. ۲- لبس «الوزرة» و

هي كساء صغير. ۳- بثوبه: لبسه كالوزرة.

۱- لباس بر تن کرد. ۲- لنگ به خودش پیچید. ۳- بثوبه:

لباس مانند لنگ به خودش پیچید.

● **إِقْرَن**: إترأناً (و ز ن) ۱- كان رزين الرأي ۲- مطاوع وزن:

«أُتْرِن الشعر» أُتْرِن الدرهم. ۳- الشيء: أخذته بالوزن.

۴- الدرهم: انتدعه لمعرفة حقيقته. ۵- العدل: اعتدل بالآخر.

۱- نظر او مورد توافق همه است. ۲- پذیرش اثر از وزن

«أُتْرِن البشعر» أُتْرِن الدرهم. ۳- الشيء: أنرا وزن کرد.

۴- الدرهم: نپذیرفت بجهت تقلبی بودنش. ۵- العدل: به

دیگری روی آورد.

● **إِثْمَع**: إثماعاً. (و س ع) ۱- الشيء: كان واسعاً «أثسع

المكان» ۲- صار فاشعاً و غنى.

۱- الشيء: وسيع و فراخ شد. «أثسع المكان» ۲- بی‌نیاز شد.

صاحب مکتب و مال و قتال شد.

● **إِثْسَق**: إثساقاً (و س ق) الأمر: انتظم. استوی.

الأمر: مُرتب شد. همسطح شد. یکسان شد.

● **إِثْسَم**: إثسماً. (و س م) جعل نفسه «مُسَمَّ» أي علامة.

یُعرف بها.

برای خود نشانی بجا نهاد تا با آن شناخته شود.

● **إِثْشَح**: إثشاحاً. (و ش ح) لبس الوشاح.

شمشیر را به کمر بست.

● **إِثْشَف**: إثشافاً. (و ص ف) ۱- الشيء: أمكن و صنف.

۲- أو الشيء: صار معروفاً بحسن صفاته. ۳- بكذا من الصفات:

مُرف بها.

الشيء: وصف آن ممکن شد. ۲- بخاطر صفات خوب

خود شناخته و معروف گردید. ۳- بكذا من الصفات:

بوسيله آن شناخته شد.

● **إِثْشَل**: إثشالاً (و ص ل) ۱- التأم: اجتمع. لم ينقطع. ۲- به.

أو الشيء بالشيء: اجتمع. ۳- به الحيز: علمه. ۴- إليه: بلغ

وانتهى. ۵- إلى القوم: انتسب إليهم وانتمى.

۱- بهم پیوست. جمع شدند. بریده نشد. ۲- به اولیة:

بالشيء: گردهم آمدند. ۳- به الحيز: دانست آنرا. ۴- إليه:

رسید. به پایان رسید. ۵- إلى القوم: خود را به آنها منتسب

کرد.

● **إِثْشَح**: إثشاحاً (و ش ح) ر. وَشَح.

● **إِثْشَع**: إثشاعاً (و ش ع) ۱- نذلل. تخشع. ۲- لؤم و انحط

في حبه.

۱- اظهار خواری کرد. اظهار خشوع و إنقیاد نمود. ۲-

پست گردید. از شأن و مقام خود نازل پیدا کرد.

● **أَثْقَب**: إثقاباً (ت ع ب) ۱- ءة: جملة يتصب. ۲- نفسة: حثلها

ما يتعنها.

۱- ءة: او را خسته کرد. ۲- نفسة: بیش از حد خود را خسته

کرد. بار حمل کرد.

● **أَثْقَس**: إثساساً. (ت ع س) ۱- ءة: أشقاء. ۲- ءة: أهلكه.

۱- ءة: او را خسته کرد. ۲- ءة: او را نابود کرد.

● **إِثْمَع**: إثماعاً (و ع ظ) قبل الموعظة و كَفَّ عن الضلال.

پند و اندرز را پذیرفت و از گمراهی برگشت.

● **الاتفاقية**: (و ف ق) معاهدة أو موافقة يوقنها فريقان أو

عدة فقاء: «اتفاقية تجارية».

پیمان و موافقتنامه‌ای است که بین دو گروه یا بیشتر بسته

می‌شود. «اتفاقية تجارية»

● **إِثْقَى**: إثقاقاً (و ف ق) ۱- الرجلان: تقاربا و أهدأ.

۲- الرجلان على الأمر أو فيه: رأى كل منهما رأي صاحبه فيه.

۳- معه: وافقه. ۴- الأمر وقع عرضاً و صدقة.

۱- الرجلان: به هم نزدیک شدند و متحد شدند. ۲- الرجلان

على الأمر أوفيه: هر کدام از آن دو نظر دیگری را پذیرفت.

۳- معه: با او توافق کرد. همراهی کرد. ۴- الأمر: ناکهان رخ داد.

● **أَثْقَه**: إثقاهاً (ت ه ق) قلل: «أثقه في غطائه»

کم کرد. «أثقه في غطائه»

● **إِثْقَى**: إثقااً. (و ق ي) ۱- أو الشيء: حذره و خافه. ۲- ءة

أو الشيء: تجنبه. ۳- صار تقياً. ۴- به: جملة قداسه و قباة له

من العدو واستقبل العدو به.

۱- **أوالشيء**: برهیز کرد. ترسید. ۲- **أوالشيء**: دوری کرد از آن. ۳- برهیزگار گردید. ۴- **بوی**: او را بعنوان سپر برگرفت و با دشمن روبرو شد.

۵- **إشْفَع**: إقْنَاد (وقی دار) و قَدْ.

۶- **إشْفَع**: إقْنَاد (ت ق ن) المصلّ لو نحوه؛ أحكه.

به آن استحکام داد. و به دقت انجام داد.

۷- **إشْفَع**: إكْنَاء (و ك أ) ۱- **على المصا**: تحمل و اعتمد عليها. ۲- **على السرير** أو نحوه: جلس متمكناً مستنداً ظهره أو جنبه إلى شيء.

بر آن تکیه کرد. ۲- **على السريرا** و نحوه: نشست در حالیکه پهلوی خود را بر آن تکیه داده بود.

۸- **إشْفَع**: إكْنَاء (و ك ل) ۱- **على الله**: استسلم إليه. ۲- **عليه** في أمره: اعتمد عليه و وثق به.

۱- **على الله**: به خدا توکل کرد. ۲- **عليه** في امره: در کارش به او اعتماد کرد.

۹- **أشْفَع**: إقْنَاد (ت ل د) كان ذا مال «تالید» أي قدیم.

صاحب مال و ثروت بود. «تالید» به معنای قدیم

۱۰- **أشْفَع**: إقْنَاد (ت ل ف) الشيء: أفاء، أهلكه «أتلف ماله». الشيء: نابود کرد. از بین بُرد. «أَتْلَفَ مَالَهُ».

۱۱- **أشْفَع**: إقْنَاد (م م) ۱- **الشيء**: جمله تائماً ۲- **الْقَمَر**: امتلا. ۱- **الشيء**: آنرا تمام و کامل کرد. ۲- **الْقَمَر**: ماه کامل گردید.

۱۲- **إشْفَع**: إقْنَاد (و ه م ت ه م) ۱- **رماه** بالتمهة و ظنه بها. ۲- **في قوله**: شك في صدقه. ۳- وقعت عليه التهمة.

۱- **به او تهمت زد**. ۲- **في قوله**: در صداقت و راستگویی او شک کرد. ۳- **به او تهمت زده شد**.

۱۳- **الأثون**: ج اثْن. اثاثین. ۱- **موقد نار الحمام**. ۲- **حجارة** تُقام و توقد فيها النار إلى أن تصير الحجارة كلساً.

۱- **گلشن حمام**. ۲- **سنگهایی که روی هم تل انبار می شوند و می سوزانند جهت بدست آوردن آهک**.

۱۴- **أشْفَع**: إقْنَاد (ث و ب) ۱- **رجعت إليه الصعته و صلح بدنه**. ۲- **جازه**. ۳- **جازه**: أعطاهایا.

۱- **سلامتی به او روی آورد**. شفا یافت. ۲- **او را پاداش داد**. ۳- **جوازه**: پاداشش را به او داد.

۱۵- **الأثان**: ۱- **أمتعة البيت**. ۲- **المال الكثير**.

۱- **اثاثیه منزل**. ۲- **مال و ثروت فراوان**.

۱۶- **إشْفَع**: إقْنَاد (ث أ ر) منه: أدرك ثأره.

منه: از او انتقام گرفت.

۱۷- **أشْفَع**: إقْنَاد (ث و ر) ۱- **ع**: جعله يثور. ۲- **الشيء**: خلقه، أوجده «أثاره الفكرة أو الموضوع».

۱- **آنرا بجوش آورد**. ۲- **الشيء**: آفرید. بوجود آورد «أثار» الفكرة أو الموضوع.

۱۸- **الأفام**: ۱- **مص**. ۲- **أجم**. ۳- **الإجم**. ۴- **عقوبة الإجم**.

۱- **مص** أجم. ۲- **گناه**. ۳- **پاداش گناه**.

۱۹- **أشْفَع**: إقْنَاد (ث ب ت) ۱- **أكد بالبينات**: «أثبت الحق». ۲- **الأمر**: عرفه حق المعرفة. ۳- **فيه الرخ**: أفذه. ۴- **ع**: جعله ثابتاً مستقراً. ۵- **اسمه**: في الديوان كنية.

۱- **با دلیل و بیان ثابت کرد**. «أثبت الحق». ۲- **الأمر**: بخوبی آنرا شناخت. ۳- **فيه الرخ**: نیزه را در آن فرو کرد. ۴- **ع**: محکم و استوار گردانید. ۵- **اسمه** في الديوان: نامش را در دفتر ثبت کرد نوشت.

۲۰- **أشْفَع**: تائياً ۱- **الفراس**: وطأ، مهدد. ۲- **البيت**: جساءه بالأثاث.

۱- **الفراس**: روی آن پا نهاد. آماده کرد. ۲- **البيت**: خانه را با اثاثیه پر کرد.

۲۱- **أشْفَع**: إقْنَاد (ث غ ن) ۱- **في العدو**: بالغ في ضربه و قتله. ۲- **ع**: أوهنه، أضعفه. «أضعفته الجراح».

۱- **في العدو**: در جنگیدن و زدن دشمن مبالغه نمود زیاده روی کرد. ۲- **ع**: او را شست کرد. او را ناتوان و ضعیف نمود. «أضعفته الجراح».

۲۲- **أشْفَع**: يَأْخُذ، يَأْخُذ، يَأْخُذ، إقْنَاد (ث غ ن) ۱- **المحدث**: نقله و رواه. ۲- **ع**: أكرمه.

۱- **المحدث**: نقل و روایت کرد. ۲- **ع**: او را گرامی داشت.

۲۳- **أشْفَع**: إقْنَاد (ث غ ن) ۱- **ع**: أكرمه. ۲- **ع**: اختاره و فضله.

۱- **ع**: او را گرامی داشت. ۲- **ع**: آنرا برگزید. بر دیگری ترجیح داد.

۲۴- **أشْفَع**: تأخيراً، فيه: ترك فيه أثراً.

فیه: در آن اثری بجا گذاشت.

۲۵- **الأثر**: ج آثار. وأثور. ۱- **الحبر**: «هو من حنّة الآثار».

۲- **ما بقى من رسم الشيء**. ۳- **مقابل العين**، و معناه العلامة: «يطلب أثره بعد عين» أي يترك شيئاً يراه ثم يتبع أثره بعد فوت عينه. ۴- **المحدث**. ۵- **جاء على أثره**: أي بعده.

۶- **على الأثر**: أي في الحال. ۷- **علم الآثار**: علم تُعرف به أحوال الماضي من بقايا الإنسان كالآبنية و القناطر و الملاعب و المسارح و النقود و غيرها.

۱- **نخبر**: «هو من حنطة الآثار».

۲- **باقی مساندهای از**

❖ الأثناء: (ث ن ي) ١- أثناء الكلام: أوساط. ٢- أثناء الأمر: خلاله. ٣- أثناء الثوب: ما انتش وانطف منه. ١- أثناء الكلام: به هنگام سخن. ٢- أثناء الأمر: به هنگام کار در حین عمل. ٣- أثناء الثوب: قسمتی از لباس که بیرون آمده و تاشده.

❖ الإثنان: (ث ن ي) ضعف الواحد. مثنان واثنان.
دو برابر یک عدد دو. مثنان. اثنان.

❖ الاثنى عشري: (ث ن ي) أول المصراع الدقيق من جهة المدة.

ابتدای روده کوچک از طرف معده روده اثناعشر.
 ﴿الْإِنْفِثِقِ﴾: (ث ن ي) اليوم الثاني من الأسبوع، بين الأحد و
 الثلاثاء.

دومین روز هفته که بین یکشنبه و سه‌شنبه است.
دوشنبه ۱.

١- بالمكان: أطل الإقامة به. ٢-
إثواء: إثراء. (ث و ي) ٣- في المكان: ألزمه الإقامة فيه.

۱- بالمکان: مدت زیادی آنجا اقامت کرد. ۲- أنرا افزود.
۳- لم المكان: او را به اقامت اجباری در آنجا واداشت.

❖ **الأشهر:** ج اثراء. ١- المكرم. ٢- المخلص الفضل. «هو أنثري»، أي الذي أوشره. ٣- عند الأقدمين: سائل لطيف يئلا القضاء المتد وياه جو الأرض. ٤- سائل لا وزن له، مطأطأ. كان علماء الطليسمات يتحرونه العامل الذي ينقل النور والكهر بابه

۱- شخص محترم. ۲- ناب و ترجیح داده شده. ۳- مایمی است نازک که جو زمین را می پوشاند. ۴- مایمی است بی وزن. پلاستیک. زیست شناسها آنرا عامل انتقال نور و یقین م دانستند.

﴿الْأَشِيمِ﴾ ر. الْإِيمُ ج. الْإِيمَاءُ.
 ﴿أَجْ، يُؤْجُ أَجًا، أَجِيحًا وَأَجْعًا﴾ نَارُ تَلْهَيْتَ وَتَوَقَّدَتْ، وَ
 كَانَ لِلْهَيْبَةِ صَوْتٌ.
 شَعْلُهُ وَرَشْدُهُ بِأَسْرٍ وَصَدَا.

به او پاسخ داد: ۲- الی حاجته: نیاز او را بر طرف کرد.
﴿الْأَجَاجُ: المضطرم، الملتهم﴾.

روشن و سوزان و شعله ور.

❖ إِبْجَانٌ: إِبْجَادَةٌ. (ج و د) أُنِي بِالْجَيْدِ مِنَ الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ:

۱۔ بہترین کہ دار و گفتار انجام داد «اجاد الشاعره»

❖ اجاز: اجازة. (مور) ۱-: أنقذه وأجاره من العذاب.

٢- أغاثه، أعانه. ٣- أمله، عدل به عن الطريق.

۱۔: او را نجات داد «اجاره من العذاب» ۲۔: به یاری او شتافت. به او کمک کرد. ۳۔: او را از راه برگردانید.

❖ أجاز: إجازة. (جوز) ١- الشيء: جعله جائزاً. ٢- الموضوع: سلكه وتركه خلفه. ٣- الشاعر: استعمل الإجازة في شعره. ٤-

٥- أعطاه الأجازة. ٥- القاضي البيه أنفذه وحكم به وأمضا.
٦- الرأي: أنفذه. ٧- بالمال: جملة جائزة له. ٨- له كذا: سوغه له. سمح له به.

۱- الشیء: آنرا جایز دانست. ۲- الموضع: آن مکان را در پشت سر نهاد و رد شد از آن. ۳- الشاعر: در شعر محاز

بکار بُرد. ۴- به او اجازه داد. ۵- القاضی البیع: به اجراء درآورد و حکم کرد درباره اش. ۶- الراى: به اجراء درآورد.

۷-هُ بِالْمَالِ: برای او جایزه در نظر گرفت. ۸-لَهُ كَذَا: برای او مُجاز دانست. عمل به آن را به او اجازه داد.

❖ الإجازة: (ج و ز) ١- مص. أجاز. ٢- الإذن والترخيص:
«نال الموظف إجازة». ٣- شهادة جامعية (السانس).

۱- مص اجازہ۔ ۲- رخصت خواستن۔ ۳- گم اہنامہ دانشگاہ، لسانہ۔

❖ الإِجَاص: ١- شجر مشر لذيد الثمر. ٢- ثمر هذا الشجر.

یک دانه گلابی.

٢ السفينة التي تسمى أوديسيا

١ - السيد: كتب إلى وزارة على جوابه:

۲- السیف: با آن بازی کرد پشت و رو کرد.

بزرگان قوم و سران آنها و برگزیدگان آنها.

الإجباري»

۲. انجام خدمات نظام وظرف

• أَحَبُّ نَاحِيَةٍ إِلَى اللَّهِ أَنْ تَقُومَ فِيهَا أَلَا تَدْرِكُونَ

[illegible]

- پیشانی بلند. ج. جبهه. م. جبهة.
- الاجته. ۱. شدة الحر و توجیه. ۲. صوت النار.
۱. شدت گرما. ۲. صدای آتش.
- اجتناب: اجتناباً (ج ب) البلاد: قطرها.
- البلاد: کشور را طی کرد.
- اجتاحت: اجتاحتاً (ج و ح) الشيء: استأصله، أهلكه «اجتاحت السيل المدينة، اجتاحته سيارة»
- الشيء: مستأصل کرد آنرا. نابود کرد «اجتاحت السيل المدينة» «اجتاحت سيارة».
- اجتناب: اجتنباً (ج و ز) ۱. سلك. ۲. من موضع الى آخر: غبر. ۳. بالمكان: مر به.
۱. طی طریق کرد. ۲. عبور کرد. ۳. بالمكان: از آنجا گذر کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج و ل) طاف.
- چرخید. طواف کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ب و ه) اصطفا، اختاره.
- ه: آنرا برگزید. انتخاب کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ب ر) الشيء: صلح بعد الكسر «اجتناب العظيم».
- الشيء: پس از شکستن ترمیم شد. «اجتناب العظيم».
- اجتناب: اجتنباً (ج ث ت) الشجر: قلعه من أصله.
- الشجر: از ریشه آنرا کند.
- اجتناب: اجتنباً (ج ح ر) الحيوان: أخذ جحرأ.
- الحيوان: برای خود لانه‌ای برگرفت.
- اجتناب: اجتنباً (ج د و) ۱. ه: طلب «جذوه»، أي عطيته.
۲. ه: سأله حاجة. ۳. ه: أعطاه.
۱. ه: بخشش او را خواست. ۲. ه: از او چیزی خواست.
۳. ه: به او داد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ذ ب) الشيء: إليه: مدة صوبه و حوالة عن موضعه.
- الشيء: إليه: آنرا بسوی خود کشید. نشانه رفت. جابجا کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ر ر) الشيء: جرء. ۲. الجسل: أنى بالمجرة: و هي ما يخرجها الجمل من كرشه ليضعه ثم يبلعه.
- الشيء: بسوی خود کشید. ۲. الجسل: نشخوار کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ر ل) الشجع: وأقدم.
- جرات پیدا کرد و اقدام به کاری نمود.
- اجتناب: اجتنباً (ج ر ح) ۱. اكتسب. ۲. الإنم: ارتكبه.
۳. الأمر: عمله «هو يجترع المعجزات في الطب».
۱. بدست آورد. ۲. الاثم: مرتكب گناه شد. ۳. الأمر: انجام داد. «هو يجترع المعجزات في الطب».
- اجتناب: اجتنباً (ج ز ر) قطع: اجتنب المشب أو الصوف.
- برید. «اجتناب المشب أو الصوف».
- اجتناب: اجتنباً (ج ز ل) بالشيء: قطع، اكتفى.
- بالشيء: قانع شد. بسنده کرد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ل ب) الشيء: جاء به.
- الشيء: آنرا آورد.
- اجتناب: اجتنباً (ج ل د) القوم: بالسيف: ضرب بعضهم بعضاً بها.
- القوم: بالسيف: یکدیگر را با شمشیر زدند.
- اجتناب: اجتمعاً (ج م ع) ۱. مص. اجتماع. ۲. الاجتماع البشري: ۳. علم يفي بدراسة العلاقات القائمة بين البشر.
۱. مص. اجتماع. ۲. الاجتماع البشري. ۳. علم الاجتماع: جامعه‌شناسی.
- اجتناب: اجتمعاً (ج م ع) ۱. المنسوب إلى الاجتماع: النشاط الاجتماعي: ۲. من كان محباً للمجتمع بطبعه، فيخطئ بالناس و يفتح على الحياة العامة: «الإنسان كائن اجتماعي»
۱. منسوب به اجتماع. «النشاط الاجتماعي». ۲. کسیکه خود بخود دوستدار جامعه است پس با مردم رفت و آمد دارد و از زندگی با مردم لذت می‌برد «الإنسان كائن اجتماعي».
- اجتناب: اجتمعاً (ج م ع) انضم، تجتمع، تألف: «اجتمع المدعوون».
۱. پیوست به. ۲. گردهم آمدند. «اجتمع المدعوون».
- اجتناب: اجتنباً (ج ن ي) الثمر: تناوله من شجرته، قطفه.
- الثمر: خوردن میوه از روی درخت. ۲. میوه را چید.
- اجتناب: اجتنباً (ج ن ب) ر. تجتنب.
- اجتناب: اجتنباً (ج د ه) جذ و بذل الوسع: «اجتهد في عمله»
- کوشید. سعی خود را بکار گرفت. «اجتهد في عمله».
- اجتناب: اجتنباً (ج ن ب) النار: تأججاً، ألتها.
- النار: شعلور کرد آتش را.
- اجتناب: اجتنباً (ج ح ر) ۱. ه: إلى كذا: ألباه إليه.
۲. الحيوان: أدخله جحرء «أجحر المطر الضب».
۱. ه: إلى كذا: به آن پناه برد. ۲. الحيوان: به لانه‌اش فرستاد. «أجحر المطر الضب».

● **أَجَدْتُ**: أجداداً (ج د د) ١- الشيء؛ صيْرُهُ جديداً. ٢- التوب؛ لبسه جديداً.

١- الشيء؛ نو و نازه گردانید. ٢- التوب؛ لباس نو را بر تن کرد.

● **أَجْدَى**: (ج د و) (ج د ب) ١- نال «الجُدوى»، أي العطش. ٢- أعطاه الجُدوى. ٣- نفع وأغنى.

١- بخشش را بدست آورد. ٢- نفع؛ بخشش را به او داد. ٣- سود رساند و بی نیاز کرد.

● **أَجْدَبَ**: أجدياً. (ج د ب) ١- المكان؛ محل، إِنْقَطَعَ عنه المطر فبست أرضه. ٢- أصابه الجذب والمهل.

١- المكان؛ باران از آن قطع شد. زمین خشک شد. ٢- بی آب و علف شد. ٣- دچار کم آبی شد. دچار خشکسالی شد.

● **الْأَجْدَعُ**: (ج د و) المقطوع الأنف؛ ج جذع، م جذعاء

١- کسیکه بینی او بریده شد. ج جذع، م جذعاء.

● **أَجَذَلْ**: إجدالاً. (ج ذ ل) ١- أفرحه.

١- او را خوشحال کرد.

● **أَجَذَمَ**: إجداماً. (ج ذ م) يذّه، قطعها.

١- دستش را برید.

● **الْأَجْذَمُ**: (ج ذ م) ج جْذَم، م جْذَمِي. ١- المصاب به الجذام.

و هو مرض يسبب تساقط اللحم والأعضاء. ٢- المقطوع اليد أو الأنامل.

١- کسیکه جذام گرفته. ٢- دست بریده انگشت قطع شده.

● **أَجَزَ**: يَأْجِرُ، يَأْجُرُ، أَجَرَ، أَجَارَهُ، ١- على العمل؛ كافأه، أناب.

٢- على العمل؛ او را پاداش داد. دستمزد او را پرداخت.

● **أَجَزَ**: إيجاراً. ١- ٢- على العمل؛ كافئه، أنابه. ٢- ٢- البست؛ أكرهه أنابه.

١- ٢- على العمل؛ دستمزد او را پرداخت. ٢- ٢- البيت؛ خانه

را به او اجاره داد.

● **أَجَزَ**: فُؤْجَرَةً. ١- العبد؛ أكرهه. ٢- ٢- صار أجيري.

١- العبد؛ برده را به او اجاره داد. ٢- ٢- آجیر من شد.

● **الأَجْرُ**: ١- مص. أجْر. ٢- المكافأة أو الثواب على العمل الصالح؛ ج أجُور و أجار.

١- مص. أجْر. ٢- پاداش در مقابل کار نیک؛ ج أجور أجار.

● **أَجْرِي**: أجراً. (ج و ج ر ي) ١- الشيء؛ أسأله «أجری المأه.

٢- ٢- جعله يجري «أجری الفرس». ٣- الأمر؛ أمضاه.

٢- علیه الحساب؛ قهده علیه. ٥- له الحساب؛ قهده له.

٦- القصاص؛ أوقعه. ٧- إليه. ٨- إلى الشيء؛ قصده. ٩- علیه

الرزق؛ أفاضه وعهده. ١٠- ب الكلية أو نحوها؛ كانت ذات

جراه.

١- الشيء؛ جاری کرد. «أجری المأه». ٢- ٢- روانه کرد.

«أجری الفرس». ٣- الأمر؛ انجام داد. ٤- علیه الحساب؛

حساب را بر او ثبت کرد. ٥- له الحساب؛ حساب را برای

او نوشت. ٦- القصاص؛ قصاص کرد. ٧- إليه الأمر؛ به او

واگذار کرد. به او نسبت داد. ٨- إلى الشيء؛ بطرف او روانه

شد. ٩- علیه الرزق؛ روزی را بعد کافی به او بخشید.

١٠- ب الكلية أو نحوها؛ دارای حرکت شتاب آمیز بود.

● **الإِجْرَاءُ**: (ج و ج ر ي) ١- مص. أجری. ٢- التدبير و

المعاملة.

١- مص. أجری. ٢- تدبیر و معامله

● **الأَجْرَبُ**: (ج ر ب) المصاب بمرض الجرب، ج جُرْب و

جُرْبِي و جراب و أجارب، م جُرْباء.

رنگ پریده، ج جرب. جُرْبِي. جواب. أجارب. م جُرْباء.

● **الأُجْرَةُ**: ما يُعطى الأجير جزاء عمله، ج أُجْر.

دستمزد؛ ج أُجْر.

● **الأَجْرَةُ**: الطين الذي يَتَمَنَّى وَيَتَوَصَّصُ ثم يُجَرَى لبيني به، ج

أَجْر.

أَجْر. خشت پخته؛ ج أَجْر.

● **الأَجْرَدُ**: (ج د ج) جُرْد م جُرْداء ١- الذي لا شعر على

جسده؛ «رجل أجرد، فرس أجرد». ٢- القصير الشعر.

١- شخصی بی مو؛ «رجل أجرد، فرس أجرد». ٢- شخصی که

موی سرش کوتاه است.

● **أَجَزَمَ**: إجمراً. (ج ر م) جنى، أذنّب.

مرتکب جنایت شد. گناه کرد.

● **أَجَزَلْ**: إجزالاً. (ج ز ل) أكثر؛ «أجزل له المطاء، أو في المطاء

أو من المطاء»

فزونى بخشید. «أجزل له المطاء أو في المطاء، او من المطاء»

در بخشیدن بیش از حد بخشید.

● **الأَجَشُّ**: (ج ش ش) الغليظ الصوت، ج جَشٌّ، م جَشَاء؛

«رجل أجش، فرس أجش، رعد أجش».

کسیکه صدای او بسیار بلند است ج جَشٌّ م جَشَاء «رجل

أجش، فرس أجش، رعد أجش».

● **أَجْفَلْ**: إجفالاً. (ج ف ل) ١- الجمل أو نحوه؛ نفر و شرد.

٢- الت الرج؛ كانت سريعة تذهب التراب و تطير.

١- الجمل أو نحوه؛ زم کرد. فرار کرد. ٢- ب التریخ؛ باد تند

وزید باعث بلند شدن گرد و خاک به هوا شد.

● **أَجَلَّ**: يَأْجَلُّ، أَجَلَّ. الشيء؛ تأخر.

الشيء؛ دیر کرد.

● **اَجَلٌ**: اَجَلًا (ج ل ل) ۱-: رَأَ جَلِيلًا نَبِيلًا ۲-: عَظَمَهُ واحترمه و رفع شأنه ۳-: نَزَّهَهُ «أَجَلَهُ عَنِ الْعَيْبِ»

۱-: او را بسیار بزرگ و گرامی دید ۲-: مقدم او را گرامی داشت. نسبت به او احترام کرد ۳-: آنرا منزّه کرد «أَجَلَهُ مِنَ الْعَيْبِ».

● **اَجَلٌ**: تَأْجِلًا ۱-: حُدِّدَ لَهُ أَجَلًا ۲-: أَخَّرَ إِلَى وَقْتٍ لَاحِقٍ: «أَجَّلَ الْاجْتِنَاعَ أَوْ الْحَفْلَةَ»

۱-: فرصت معینی به او داد ۲- به وقت دیگری موکول کرد «أَجَّلَ الْاجْتِنَاعَ أَوْ الْحَفْلَةَ»

● **الْأَجَلُ**: ج أَجَال ۱- مص: أَجَلَ ۲- غَايَةُ الْوَقْتِ فِي الْمَوْتِ. ۳- الْوَقْتُ الْمَعْيَنُ: الْأَجَلُ الْمَضْرُوبُ» ۴- حُلُولُ وَقْتِ الدُّنْيَا وَنَحْوِهِ.

۱- مص: أَجَلَ ۲- آخرین فرصت زندگی، مرگ ۳- زمانی تعیین شده «الْأَجَلُ الْمَضْرُوبُ» ۴- فرا رسیدن پرداخت قرض و امثال آن.

● **أَجَلٌ**: حرف جواب مثل «نَعَمْ» و هو أَحْسَنُ مِنْ نَعَمْ بَعْدَ الطَّلَبِ، وَ نَعَمْ أَحْسَنُ مِنْهُ بَعْدَ اسْتِفْهَامٍ.

حرف جواب به معنی «نعم» و این کلمه بهتر است از «نعم» در پاسخ به سؤال طلبی. اما نعم در جواب استفهام بهتر است از اجل.

● **الْأَجَلُ**: (ج ل ل) ج جَلٌّ م جَلٌّ ۱- الْأَعْظَمُ ۲- الْأَمْرُ الشَّدِيدُ، الْمَصِيبَةُ الْمُعْظِمَةُ.

۱- بزرگتر ۲- کار سخت ۳- مصیبت بزرگ.

● **الْأَجَلُ**: المؤخَّر من الوقت. ضد العاجِل: «سَبَّحَ الْمُجْتَهِدُ إِذْ عَاجِلًا أَوْ أَجَلًا».

وقت عقب افتاده ضد عاجل «سَبَّحَ الْمُجْتَهِدُ إِذْ عَاجِلًا أَوْ أَجَلًا».

● **الْأَجَلُ**: السبب: «مَنْ أَجْلَكَ أَنْتِ؟» عِلَّتْ وَ سَبَبٌ «مَنْ أَجْلَكَ أَنْتِ؟».

● **أَجَلِيٌّ**: إِجْلَاءٌ (ج ل و) ۱- عَنِ الْمَكَانِ: خَرَجَ ۲- عَنْ عَنِ الْمَكَانِ: أَخْرَجَهُ ۳- مَنْزَلُهُ: تَرَكَهُ مِنْ خَوْفٍ ۴- عَنْهُ الْهَمُّ: كَشَفَهُ عَنْهُ ۵- الْقَوْمُ عَنْ الْمَوْضِعِ: تَفَرَّقُوا عَنْهُ.

۱- عَنِ الْمَكَانِ: از آنجا بیرون رفت ۲- عَنْ الْمَكَانِ: او را از آنجا بیرون کرد ۳- خارج کرد ۳- منزله: خانه اش را ترک کرد ۴- عَنْهُ الْهَمُّ: غم و اندوه را از او دور کرد ۵- الْقَوْمُ عَنْ الْمَوْضِعِ: از آن محل پراکنده شدند.

● **الْجَلْبُ**: إِجْلَاءٌ (ج ل ب) الْقَوْمُ: اخْتَلَطَتْ أَصْوَاتُهُمْ وَ ضَجُّوا الْقَوْمُ: فَشَقَّرُوا بِهَا كَرَدْنَهُ. جَبَّ وَ دَادَرَهُ اِنْدَاخْتَنَتْ.

● **الْأَجْلَحُ**: (ج ل ح) ۱- مِنْ اِنْفَسَرَ شَعْرُهُ عَنْ حَافَتَيْ رَأْسِهِ، ج جَلَحَ وَ أَجْلَحَ وَ جَلَّعَانُ، م جَلَّعَاءُ ۲- الْحَيَوْنُ الَّذِي لَا قَرْنَ لَهُ. ج جَلَّعَ م جَلَّعَاءُ.

۱- کسیکه از دو طرف موی سرش ریخته. ج جَلَّعَ أَجْلَحَ جَلَّعَانُ م جَلَّعَاءُ ۲- حیوان بی شاخ. ج جَلَّعَ م جَلَّعَاءُ.

● **أَجْلَسَ**: إِجْلَاسًا (ج ل س) ۱- مَكَّنَهُ مِنَ الْجُلُوسِ. ۱- او را نشانید ۲- کمک کرد به او جهت نشستن.

● **الْأَجْفَةُ**: ج أَجْفٌ أَجْمٌ أَجْمٌ أَجَمٌ أَجَامٌ أَجَامٌ أَجَمَاتٌ. بیشه ج أَجَمٌ أَجْمٌ أَجَمٌ أَجَمٌ أَجَمٌ أَجَمَاتٌ.

● **أَجْفَذَ**: إِجْمَادًا (ج م د) الشَّيْءُ: جَعَلَهُ يَجْمَدُ الشَّيْءُ: مَنَجَمَدَ كَرَدَ آنرا.

● **أَجْفَعَ**: إِجْمَاعًا (ج م ع) ۱- الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: اتَّفَقُوا عَلَيْهِ ۲- أَمَرَهُ عَلَى الشَّيْءِ: عَزَمَ عَلَيْهِ.

۱- الْقَوْمُ عَلَى الْأَمْرِ: رَأَى أَنْ كَارَ وَ حَدَّثَ نَظَرَ دَاسْتَنْدَ ۲- أَمَرَهُ عَلَى الشَّيْءِ: تَصْمِيمَ گرفت.

● **أَجْفَعَ**: مِنَ الْفَاعِلِ التَّوَكُّدِ، مَعْنُوَّةٌ مِنَ الصَّرْفِ، ج أَجْفُونٌ م جَمْعَاءُ.

یکی از کلمات تأکید معنوی است. غیر منصرف است، ج اجمعون م جمعاء.

● **أَجْفَلٌ**: إِجْلَاءٌ (ج م ل) الشَّيْءُ: جَمْعُهُ أَوْ ذِكْرُهُ مِنْ غَيْرِ تَفْصِيلٍ «أَجْفَلُ الْكَلَامِ».

الشَّيْءُ: جَمْعُ أَوْ رَی كَرَدَ وَ بَه بَيَانِ پَرْدَاخْتِ بَدُونِ طَوولِ تَفْصِيلٍ «أَجْفَلُ الْكَلَامِ».

● **أَجْفَنٌ**: يَأْجُنُّ، يَأْجُنُّ، أَجْنَأُ أَجُونًا، الْمَاءُ: تَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَ لَوْنُهُ وَ قَدَ.

الماءُ: طَعْمُ آن دگرگون شد. رنگ آن تغییر کرد. آب فاسد گردید.

● **الْأَجْنَبِيُّ**: الْغَرِيبُ عَنِ الْأُمَّةِ، ج أَجَانِبٌ بِيْكَانَه - ج أَجَانِبٌ

● **أَجْفَذَ**: أَجْهَادًا (ج د ذ) ۱- أَمِيَهُ، حَتَّى فَوْقَ طَاقَتِهِ. ۲- او را خسته کرد. بیش از توان مکلف کرد.

● **الْأَجْفَقُ**: (ج ه ج) ج جُفْرٌ م جُفْرَاءُ ۱- مَتْنٌ لِتَبَصُّرِ عَيْنِهِ فِي الشَّمْسِ ۲- الْجَمِيلُ الْحَيْنَةُ.

۱- کسیکه در نور آفتاب توان دیدن ندارد ۲- خوش سیما.

● **أَجْهَشَ**: إِجْهَازًا (ج ه ز) عَلَى الْمَرْجِعِ: شَدَّ عَلَيْهِ وَ أَمَّ قَتْلَهُ. عَلَى الْمَرْجِعِ: بَرَأَ وَ يَوْرَشَ بَرَدَ وَ كَارَشَ رَأَ تَعَامَ كَرَدَ. كُثِّشَ.

● **أَجْهَشَ**: إِجْهَازًا (ج ه ز) ۱- بِالْبَيْكَةِ: جَنَّاهُ ۲- إِلَيْهِ: أَقَى إِلَيْهِ بِأَكْبَا أَوْ مَسْتَهْتَأَ لِلْبَيْكَةِ ۳- بَتِ النَّفْسُ: نَهَضَتْ وَ هَمَّتْ بِالْبَيْكَةِ.

١- بالكسرة: برای گریه کردن آماده شد. ٢- الیه: گریان به نزد او رفت. یا آماده گریستن بود و نزد او رفت. ٣- تِ النفس: برخاست در حالیکه قصد داشت گریه کند.

❖ **أَجْفَضَ**: (ج ه ض) تِ المرأة: استقلت خمتها. سقط جنین کرد.

❖ **الْأَجُوفُ**: (ج و ف) ذوالجوف، أو ذوالجوف الواسع، ج جُوف، م جُوفاء.

چیزی که اندرون دارد یا اندرون بزرگ، ج جوف. م جُوفاء. ❖ **الأَجِيجُ**: ١- مص. أَجُ ٢- شدة الحرّ و تلهب النار. ٣- صوت انصباب الماء.

١- مص. أَجُ ٢- شدت گرما، شعله ور شدن آتش. ٣- صدای ریزش آب.

❖ **الأَجِنَّةُ**: (ج ی د) ١- من كان طویل العنق حسنة، ج جُود، م جُودَة و جُودَة. ٢- من الأعناق: الطویل الحسن.

١- کسیکه گردن دراز و زیبا دارد، ج جُود. م جُودَة جُودَة. ٢- من الأعناق: بلند و زیبا.

❖ **الأَجْوِ**: المستأجر الذي يخدم بأجرة، ج أجْراء، کسیکه به مزد کار می کند، ج أجْراء.

❖ **أَحَادُ**: (ا ح د، و ح د) جاء القوم أحاداً، أو أحاداً أحاداً: أي جاؤوا واحداً واحداً.

جاء القوم أحاداً. او احاد احاد: یکی پس از دیگری آمدند. ❖ **الأحادی**: فُتَن یعرف أو یغنی منفرداً.

هنرمند تکتواز یا تکخوان. ❖ **أَحْلَقَ**: (ح و ر) الجواب: ردّة «لم یحضر جواباً»، أي لم یردّ.

الجواب: پاسخ داد. «لم یحضر جواباً» پاسخ نداد. ❖ **أَحْاطَ**: احاطةً، (ح و ط) به أو بالشئ: أحدق به من جوانبه كلها «أحاطه بالأمر علماً».

بهاوالبشئ: از هر طرف گردش را فرا گرفت «أحاط بالأمر علماً». ❖ **أَحَاقَ**: إحالةً، (ح ی ق) ١- به أو بالشئ: أحاط به.

٢- الشئ: بكذا: جعل الشئ محاطاً به. ١- به أو بالشئ: محاصره داش کرد. ٢- الشئ: بكذا: آن چیزی بوسیله آن محاصره کرد.

❖ **أَحَالَ**: إحالةً، (ح و ل) ١- العین: صیرّها «حولاء»، أي متحرقة عن مركزها الأصلي. ٢- الأمر علیه: جعله مقصوراً علیه.

٣- أن بالشئ و تكلم به. ٤- ألّاه المخلوق: أنعم. ٥- بالمكان: أقام «حولاً»، أي سنة. ٦- أن علیه «أحوال»، أي سنون.

٧- الدائن بذینه علی آخر: صرف عنه إليه. ٨- أو

الشئ: تحوّل من حال إلى حال.

١- العین: لو ج گردانید چشم را. ٢- الأمر علیه: کار را به او واگذار کرد. ٣- شئ: محال را بزبان آورد. ٤- ألّاه الحوّل:

خداوند آنرا به پایان رساند. ٥- بالمكان: یکسال آنجا اقامت کرد. ٦- أن علیه احوال: سالهائی بر او گذشت.

٧- الدائن بذینه علی آخر: بدهی بدهکار را بر دیگری واگذاشت. ٨- الشئ: از حالی به حال دیگر تغییر پیدا کرد.

❖ **الإحالة**: ١- مص. أحال. ٢- «قاضي الإحالة» لفة المحاكم: هو قاضٍ ينظر في وقائع القضية، فأذا رأى في الفعل جنايةً تعال القضية إلى محكمة الجنایات.

١- مص. أحال. ٢- قاضی الاحالة: در عرف دادگاه: او قاضی است که بهیچان می نگرد اگر در آن جنایت را تشخیص دهد قضیه را ارجاع می دهد به دادگاه جنائی.

❖ **أَحْبَبَ**: (ح ب ب) ١- وده و رغب فيه. او را دوست داشت. نسبت به او اظهار تمایل نمود.

❖ **أَحْبَطَ**: أحباطاً، (ح ط) ١- علمه: أبطله. ٢- الأمر: جعله «محبط»، أي یفسد و یذهب سدى.

١- علمه: باطل کرد. ٢- الأمر: کاری که فساد و بیهوده شود. ❖ **أَحْبَلُ**: إحبالاً، المرأة: صیرها حبلى.

المرأة: او را حامله نمود. ❖ **أَحْتَاجَ**: احتياجاً، (ح و ج) الیه: اضر.

الیه: نیازمند شده به او. ❖ **أَحْطَا**: احتياطاً، (ح و ط) ١- به أو بالشئ: أحاط وأحدق به من جوانبه كلها. ٢- أخذ في اموره بالحزم بحافطة على نفسه. ٣- لنفسه: أخذ بالثقة و حاذر.

١- به أو بالشئ: از هر طرف به قضیه احاطه پیدا کرد. ٢- بر حفظ و نگهداری خود با دقت و اندیشه عمل کرد. ٣- لنفسه: با دقت و تأمل پرهیز پیش رفت.

❖ **أَحْثَلُ**: احتشالاً، (ح و ل) ١- أنى بالشئ و استعملها. ٢- طلب الشئ بالشئ.

١- نیرنگ بکار بست. ٢- چیز مورد نظر را با نیرنگ خواست.

❖ **إِحْتَبَسَ**: احتباساً (ح ب س) ١- حَبَسَ. ٢- أَعْقَدَ حَبِيساً. ٣- في الكلام: توقف.

١- به او را زندانی کرد. ٢- او را بعنوان زندانی حساب کرد. برگزید. ٣- في الكلام: سخن نگفت.

❖ **أَحْجَجَ**: إحتجاجاً، (ح ی ج) ١- علیه عارضة مستنكراً فطله. ٢- علیه: عارضة مستنكراً فطله. ٢- علیه: عارضة مستنكراً فطله.

٢- علیه: عارضة مستنكراً فطله. ٢- علیه: عارضة مستنكراً فطله.

۳- بالشیء: اتَّخَذَ حُجَّةً. ۴- المکانُ المقدَّسُ: حِجَّةٌ. قصد.

۱- علیه: در حالیکه کارش را نپسندید یا او به مخالفت برخاست. ۲- علیه: در برابر او حجت و دلیل آورد.

۳- بالشیء: بمنزوان دلیل و حجت برگزید. ۴- المکان المقدَّس: به زیارت آنجا رفت. قصد رفتن به آنجا کرد.

❖ احْتَجَبَ: احتجاباً. (ح ج ب) تستر.

پوشیده شد. نهان شد.

❖ احْتَجَّ: احتداداً. (ح د) ۱- علیه: غضب. ۲- اشتد. ۳- تَبَّ السَّکِینَ: رِقٌّ خَدُّهُمَا فَصَارَتْ حَادَّةً.

۱- علیه: بر او خشمگین شد. ۲- سخت شد. شدت پیدا کرد. ۳- تَبَّ السَّکِینَ: تیز گردید.

❖ احْتَدَمَ: احتداماً. (ح د م) ۱- اشتعل غضباً. ۲- التَّهَارُ: اشتدَّ حرٌّ.

۱- بسیار خشمگین شد. ۲- التَّهَارُ: گرمای روز شدت یافت.

❖ احْتَذَى: احتذاءً. (ح ذ و) ۱- مثاله أو علی مثاله أو یثاله: اتَّخَذَ به و سار علی مثاله. ۲- اتَّخَذَ حَذَاهُ. ۲- الحذاء: لیس.

۱- مثاله، علی مثاله، یثاله: به او اقتدا کرد، از او تبعیت کرد.

۲- کفش را برای خود انتخاب کرد. ۳- الحذاء: کفش را بپا کرد.

❖ الاحترام: (ح ر م) ۱- مص احترَمَ. ۲- المهابة و الاجلال.

۱- مص احترم. ۲- بزرگی و گرامی داشتن.

❖ احتسَرَسَ: احتساراً. (ح ر س) منه: تحفظ، توقُّ. «احتسَرَسَ من الحیة».

منه: از او دوری کرد، برحذر شد. «احتسَرَسَ من الحیة».

❖ احترَفَ: احترافاً. (ح ر ف) ۱- اتَّخَذَ حِرْفَةً: «احترَفَ التعلیم».

۱- برای خود پیشه‌ای برگزید. «احترَفَ التعلیم».

۲- به کسب و کار پرداخت «احترَفَ لعیاله».

❖ احترَقَ: احتراقاً. (ح ر ق) حرقة النار.

سوخت.

❖ احترَمَ: احترَمَ (ح ر م) ۱- عُ: رعی حرمت و هابه و أجله.

۲- الشیء: حُرِّم منه.

۱- او را گرامی داشت. از او ترسید، مقام او را بزرگی شمرد. ۲- الشیء: از آن محروم شد.

❖ احترَفَ: احترافاً. (ح ز ر) ۱- الشیء: قطعه. ۲- المود: فَرْصَةٌ.

۱- الشیء: قطع کرد. ۲- المود: چوب را تکه تکه کرد.

❖ إحتسَنَ: إحتساءً (ح س و ح س ی) المرقُّ أو نحوه: تناوله جرعةً بعد جرعة.

المرقُّ أو نحوه: جرعه جرعه خورشت و مانند آنرا میل کرد.

❖ إحتشدَ: إحتشاداً. (ح ش د) القومُ: اجتمعوا لأمر واحد «احتشدت الجیوش».

القومُ: برای انجام یک کار اجتماع کردند. «احتشدت الجیوش».

❖ إحتشمَ: إحتشاماً (ح ش م) ۱- استحیا. ۲- سلك فی حیاته مسلکاً محموداً و سبطاً.

۱- شرمسار شد. ۲- در زندگی خود میانه‌رو شد.

❖ إحتضَنَ: إحتضاناً. (ح ض ن ر) ۱- المجلس: حضره.

۲- جملة حاضرأ.

۱- المجلس: آنجا حاضر شد. ۲- ع: او را احضار کرد. آماده کرد.

❖ إحتضِرَ: (ح ض ر) حضره الموت.

مرگش فرا رسید.

❖ إحتضَنَ: إحتضاناً (ح ض ن ر) ر. حَضَنَ.

❖ إحتطبَ: إحتطاباً (ح ط ب) جمع المطب.

میزم جمع آوری کرد.

❖ إحتفلَ: إحتفالاً. (ح ف ا) القومُ به: أخطاوا به.

القومُ به: گرد او جمع شدند.

❖ إحتفلَ: إحتفلاً. (ح ف و) ۱- به: بالغ فی إکرامه. ۲- مشی حافياً. ۳- خلع نمله.

۱- به: نهایت احترام را نسبت به او روا داشت. ۲- پا برهنه راه رفت. ۳- کفش خود را در آورد.

❖ الإحتفال: (ح ف ل) ۱- مص إحتفل. ۲- إحتفاج القوم لنعکرم شخص أو لإحياء ذکری.

۱- مص إحتفل. ۲- اجتماع گروهی برای بزرگداشت یا برگزاری جشن.

❖ إحتفلَ: إحتفالاً. (ح ف ر) ۱- الشیء: حفره. ۲- بکذا: حفر به.

۱- الشیء: آنرا کند. ۲- بکذا: بوسیله آن کند.

❖ إحتفظَ: إحتفاظاً. (ح ف ظ) ۱- بالشیء: حفظه.

۲- الشیء: او به نفسه: حفظها به.

۱- بالشیء: نگهداری کرد. ۲- الشیء: او به نفسه: بخودش اختصاص داد.

❖ إحتفلَ: إحتفالاً. (ح ف ل) ۱- القومُ به: اجتمعوا لنعکرمه.

۲- القومُ: اجتمعوا. ۳- المجلس بالثناس: اتلأ بهم. ۴- بالی،

اهتم: ۵- بالأمر: أحسن القيام به.

۱- القوم به: جهت بزرگداشت و گرامیداشت او جمع شدند. ۲- المجلس بالناس: مجلس با مردم پر شد. ۴- مباحثات کرد. ۵- اهمیت داد. ۶- بالأمر: به خوبی و نیکی کار را انجام داد.

احتقار: احتقاراً (ح ق ر): استصغره.

أو را خوار کرد.

احتقان: احتقاناً (ح ق ن): اللين أو الماء أو السائل: تجمع واحتبس. ۲- المريض: احتبس بوله. ۳- العضو: تجمع الدم أو الماء فيه فانتفخ. ۴- الدم: اجتمع في الجوف من طئنة نفذت إليه. ۵- المريض: استعمل الحقنة.

۱- اللين أو السائل أو الماء: جمع شد و راکد ماند. ۲- المريض: اذرار خود را حبس کرد. ۳- العضو: خون و آب با هم در آن جمع شد ورم کرد. ۴- الدم: خون در زیر پوست جمع شد بر اثر خراش و زخم. ۵- المريض: تنقیه کرد.

احتكا: احتكاكاً (ح ك ك): ۱- بالشيء: حك نفسه به.

۲- الجسم: دعا إلى الحكة. ۳- الأمر في صدره: عمل وأثر فيه.

۱- بالشيء: بوسیله آن بدنش را خارا نید. ۲- الجسم: نیاز به خارش داشت. ۳- الأمر في صدره: در دلش اثر گذاشت.

احتكار: احتكاراً (ح ك ر): ۱- مص: احتكر. ۲- احتباس الشيء انتظاراً لفلاته و بهمه بالكثير. ۳- الاستئثار بالشيء. ۴- تفرّد شخص أو جماعة بالقيام بعمل معين.

۱- مص احتكر. ۲- انبار کردن جنسی جهت گران فروختن. ۳- چیزی را به خود اختصاص داد. ۴- خودکامگی.

احتكز: احتكزاً (ح ك ر): ۱- الشيء: احتسبه انتظاراً لفلاته و بهمة بالكثير. ۲- الشيء: استأثر به.

۱- الشيء: انبار کردن جنس جهت فروختن به بهای گزاف. ۲- چیزی را بخود اختصاص دادن.

احتكام: احتكاماً (ح ك م): ۱- القوم إلى الحاكم: تخصصوا إليه و تداعوا. ۲- في الأمر: قبل التحكيم.

۱- القوم إلى الحاكم: شکایت بردند نزد قاضی. ۲- في الأمر: دوری را پذیرفت.

احتلال: احتلالاً (ح ل ل): ۱- البلد: استولى عليه بالقوة. ۲- المكان: أوبه: نزله.

۱- البلد: زور اشغال کرد. ۲- المكان او به: در آن فرود آمد.

احتلال: احتلالاً (ح ل ل): ۱- مص: احتل. ۲- الاستيلاء على بلد من البلاد بالقوة.

۱- مص: احتل. ۲- بالقوة قهریه: شهری را اشغال کردن.

احتام: احتاماً (ح م م): الأسود: ج حتم، م حتم.

سیاه شد. ج حتم، م حتمه.

احتامی: احتاماً (ح م ي): ۱- امتنع: «احتامی المريض شفاً بضره». ۲- منه: أنقاه.

۱- امتناع کرد و احتامی المريض معاف بضره. ۲- منه: از آن برهیز کرد.

احتامل: احتاملاً (ح م ل): ۱- الشيء: حملة. ۲- الأمر: أطاقه، صبر عليه «احتامل المريض».

۱- الشيء: آنرا برداشت. ۲- الأمر: تحمل کرد، در مقابل آن صبر پیشه کرد. و احتامل المريض.

احتوى: احتواءً (ح و ي): الشيء: أو عليه: أحرزه.

الشيء أو عليه: بدست آورد حفظ کرد. برای روز مبادا نگهداشت.

الإحتياط: احتياطاً (ح و ط): ۱- مص: احتياط. ۲- المحاذرة بحفاظة على النفس أو المصلحة. ۳- «جنود الاحتياط»: جماعة من المواطنين المحاضمين للواجبات العسكرية القانونية و ليسوا في الخدمة العاملة.

۱- مص احتياط. ۲- برحذر شدن جهت حفظ خود یا سود و منفعت. ۳- جنود الاحتياط: سربازان احتياط.

أحج: أحجاجاً (ح ج ج): أو أرسله ليحج.

أو را برای بجا آوردن حج روانه کرد.

أحجم: أحجاماً (ح ج م): امتنع، كف: أجم عن القتال.

امتناع کرد. بسمند نمود. و أجم عن القتال.

الأحجية: أحجيةً (ح ج و): الفلز، الكلمة المعلقة التي يتعاجل بها الناس، ج أحاج و أحاجي.

مُعْجَاج أحاج. أحاجي.

أحق: أحقاداً (ح د د): ۱- السكين: شحذا. ۲- إليه النظر: حذق إليه و بالغ.

۱- السكين: تیز کرد کارد را. ۲- إليه: بدقت او را نگاه کرد.

الأحد: أحداً (ح د ح): د ج أحاد. م أحدى. ۱- الواحد: «الله الأحد». ۲- أول العدد: «مرتبة الأحاد». ۳- الوحيد، الذي لا

مثيل له. ۴- اليوم الأول من الأسبوع، بين السبت والاثني.

۱- يك. «الله أحد» ۲- اولین عدد «مرتبة الأحاد». ۳- يگانه و بی همتا. ۴- اولین روز هفته «يكشنبه» البته بحساب مسیحیان.

الاحداث: أحداثاً (ح د ث): «أحداث الدهر»: مصائبه.

احداث الدهر: گرفتاریهای روزگار. و مشکلات روزگار.

الاحدب: احدباً (ح د ب): من خرج ظهره و دخل صدره و بطنه،

ج حُذِبَ، م حَذَبًا.

گوزپشت: ج حُذْب، م حَذَبًا.

❖ **احْدَثَ:** احْدَثًا (ح د ث)؛ أو الشيء: كونه، ابتداء.

هُ أو الشيء: ایجاد کرد. ابداع نمود.

❖ **أَحْدَقَ:** أَحْدَقًا (ح د ق) به: أَحَادَقَ به «أَحْدَقَ القوم به، أَحْدَقَ الخطر به».

او را احاطه کرد. «أَحْدَقَ القوم به، أَحْدَقَ الخطر به».

❖ **الْأَحْدَوَةُ:** (ح د و) الأغنية التي يُعَدِّي بها.

سرودی که خدی خوان پیشاپیش کاروان می خواند.

❖ **الأحْوَالُ:** (ح د ث) ما يُتَعَدَّى به، ج أحاديث: «هو طيب الأحْوَالُ».

سُخَن. ج احاديث «هو طيب الاحدوثة»

❖ **أَحْدَوَيْتَ:** احديداً (ح د ب) ۱- صار أحذب. ۲- الشيء: أعوج.

۱- گوزپشت شد. ۲- الشيء: کج شد.

❖ **أَحْذَى:** أَحْذَى (ح ذ و) ح ذ ي؛ هُ حَذَا: أَلْبَسَهُ أَيْاهُ، أو أعطاه أَيْاهُ، أو عمله له.

هُ حَذَا: کفش را به پای او کرد. برایش کفش درست کرد.

❖ **أَخْرَى:** (ح ر ي) أَخْرَجَ به، و إِمْرَأَتُهُ: (أ) أَخْرَى: فعل أمر للتثنية. (ب) به: الباء حرف جر زائد. الهاء ضمير في محل رفع فاعل «أَخْرَى».

به: قدرش را بدان. نیکی کن. صبیغه تمجید و فعل امر است.

❖ **الأخرى:** (ح ر ی) الأولى. الأجدر.

نَحَسْتُ. شایسته تر.

❖ **أَخْرَجَ:** أَخْرَجًا (ح ر ج) ۱- هُ، أو قعه في الإخم. ۲- هُ، صَيَّرَهُ - إلى الشيء.

۱- هُ، او را وارد گُناه و خطا نمود. ۲- هُ، او را در تنگنا گذاشت.

❖ **أَحْرَزَ:** أَحْرَازًا (ح ر ز) ۱- الشيء: حازمه. ناله «أَحْرَزَ أَجْرًا، أَحْرَزَ انتصارًا». ۲- «أَحْرَزَ قصب السبق»: سبق.

۱- الشيء: بدست آورد. «أَحْرَزَ أَجْرًا». «أَحْرَزَ انتصارًا». ۲- أَحْرَزَ قصب السبق: گوی سبقت را ربود.

❖ **أَحْرَقَ:** أَحْرَاقًا (ح ر ق) الشيء: جعل النار تلتهمه.

الشيء: سوزاند.

❖ **أَحْرَمَ:** أَحْرَامًا (ح ر م) ۱- دخل في الحَرَم. ۲- دخل في الشهر الحرام.

۱- لباس احرام بر تن کرد. ۲- وارد ماه حرام شد.

❖ **أَحْرَنَ:** أَحْرَانًا (ح ر ن) صَيَّرَهُ حَرْنًا.

هُ، او را غمگین کرد.

❖ **أَخْصَأَ:** أَخْصَاءً (ح ص س) الشيء: أو به: شعر به، أَدْرَكَ.

الشيء: أو به: او را احساس کرد. درک کرد.

❖ **الاحْسَانُ:** (ح ن ن) ۱- مص. أحسن. ۲- الإتيان بالحسن. ۳- إعطاء الحسنة.

۱- مص. أحسن. ۲- کار نیک انجام دادن. ۳- بخشیدن حَسَنه.

❖ **أَحْسَنَ:** أَحْسَانًا (ح س ن) ۱- إليه: أعطاه الحسنة. ۲- أتى بالحسن: «أحسن التصرف». أحسن القول. ۳- الشيء: علمه

علماً حسناً: «هو يحسن العرف».

۱- إليه: به او نیکی کرد. ۲- کار نیک انجام داد. «أحسن التصرف». أحسن القول. ۳- الشيء: دانش خوبی به او

آموخت. «هو يحسن العرف».

❖ **الأَحْسَنُ:** (ح س ن) ج احسان. م حسنى. ۱- اسم تفضيل من الحسن. ۲- «أعابین القوم» حسانهم.

۱- اسم تفضیل از حسن. ۲- احسان القوم: بزرگان قوم، نیکانسان.

❖ **أَحْصَى:** أَحْصَاءً (ح ص ي) الشيء: عَدَّهُ.

الشيء: آتَرَ شُمرِد.

❖ **الْأَحْصَاءُ:** (ح ص ي) ۱- مص. أحصى. ۲- هو أن يُحَدَّ السكان في بلد من البلدان.

۱- مص. أحصى. ۲- سرشماری عمومی در کشور.

❖ **أَحْضَرَهُ:** أَحْضَارًا (ح ض ر) ۱- هُ، أو الشيء: جعله حاضرًا «أحضر الطعام». ۲- هُ، الشيء: أتاه به.

۱- هُ، او الشيء: آماده کرد «أحضر الطعام» ۲- هُ، الشيء: او را آورد.

❖ **أَحْظَنَ:** أَحْظًا (ح ظ و) ۱- هُ، جعله ذا مكانة و منزلة.

۲- هُ، بالمال: جعله يحظى به.

۱- هُ، او را صاحب مقام و منزلت کرد. ۲- هُ، بالمال: کثاری کرد که از مال و دارایی بهره ببرد.

❖ **أَحَقَّ:** أَحْقًا (ح ق ق) ۱- قال الحق. ۲- الأمر: أوجب و صَيَّرَهُ حَقًّا. ۳- هُ، غلبه على الحق و أثبتته عليه.

۱- حق را گفت. ۲- الأمر: صاحب حق کرد. ۳- هُ، او را بر حق یاری کرد. برای او حق را ثابت کرد.

❖ **الأَحَقُّ:** (ح ق ق) ۱- «هو أَحَقُّ بِكذا»: أي لا حق لغيره فيه.

۲- «هو أَحَقُّ منه»: أي هو أرجح حَقًّا منه.

۱- هوا حق بكذا: هیچ کس در آن حق ندارد. ۲- هوا حق

منه: از او شایسته تر است در آن حق.

کم عقل و بیخرد. ج حَقِيقٌ. م حَقَقْنِ. حَقاق. حَمَاقنِ.
حَمَاقنِ. م حَمَاق.

❖ **اَجِنٌ**: يَأْخُذُ أَخْتًا أَخْنًا عليه: حقد.

عليه: کینه او را بَدَل گرفت.

❖ **اِحْوَجٌ**: اِحْوَأ (ج و ج) ۱- اِلَیه: اِنْقَرَضَ. ۲- جملہ محتاجاً.

۱- اِلَیه: نیازمند شد به او. ۲- او را نیازمند کرد.

❖ **اِخْوَرٌ**: اِحْوَر (ج و ر) ۱- بَیِّنٌ: اشْتَدَّ بَيَاضُ بَيَاضِها و سواد سوادها. ۲- الشَّيْءُ: اِبْهَضَ.

۱- بَیِّنٌ: سفیدی یا سیاهی آن شدت یافت. ۲- الشَّيْءُ: سفید شد.

❖ **اِخْوَرٌ**: (ج و ر) من کان بَیاضَ عینہ شدید البَیاض و سوادها شدید السواد. ج خَوَرٌ. م خَوْرًا.

کسیکه سیاهی یا سفیدی چشمش شدید باشد. ج خَوَرٌ. م خَوْرًا.

❖ **اِخْوَضٌ**: (ج و ص) من ضَاقَ مؤخَّرَ عینہ حَقٌّ کَأَنها خِطٌّ. ج خَوَصٌ و أَحَاوَصٌ. م خَوَصًا.

چشم بادامی ج حوص. ۱- احوص. م خوصًا.

❖ **اِخْوَلٌ**: اِحْوَل (ج و ل) بَیِّنٌ: صَارَتْ «خَوَلًا»، أی منحرقة عن مرکزها الأصلي.

بَیِّنٌ: لَوَجٌ شد.

❖ **اِخْوَلٌ**: (ج و ل. ج ی ل) مَنْ کانَ بَیِّنَ خَوَلٌ. ج خَوَلٌ. م خَوَلًا.

کسیکه چشم لَوَج باشد. ج خَوَلٌ. م خَوَلًا.

❖ **اِحْیا**: اِحْیا (ج ی ی) ۱- جملہ حیًا. ۲- النَّارُ: نَفِغَ فیها حَقٌّ تَحْیًا. ۳- اَلْهَلْ لَمْ یَمُتْ فیهِ و عَرَفَهُ سَاهَرًا. ۴- أَوْ الشَّيْءُ: تَرَکَ حَیًا. أَهْأَ «أَحْیا الشَّعْبَ ذَکَرِی أَدِیْبَ».

۱- او را زنده حیًا. ۲- النار: با مدیدن در آتش آنرا شعله ور نمود. ۳- اللیل: شب زنده داری کرد. ۴- او الشَّيْءُ: گرامی داشت «أَحْیا الشَّعْبَ ذَکَرِی أَدِیْبَ».

❖ **الأخ**: ج إِخْوَةٌ. أَخُوٌّ. أَخَوَانٌ. أَخَوَانٌ. مَث أَخَوَانٌ. ۱- مِنْ وَلَدٍ مِنْ أَبِیْکَ و أُمِّکَ. ۲- الصَّدِیق. ۳- لَقِبَ بَعْضُ رِجَالِ الدِّینِ الذِّینَ لَمْ یَلْهَوْا الدَّرَجَةَ لِلْکُفُوفَةِ أَوْ الذِّینَ لَنْ یَسْلَمُوْها أَبَدًا.

۱- برادر ۲- دوست ۳- لقب بعضی از رجال دین که به درجه کاهنی نرسیده اند، یا هرگز به آن نمی رسند.

❖ **أَخًا**: یَأْخُذُ أَخُوَّةً. (أخ و) صار له أَخًا أَوْ صَدِیقًا.

فَ: برای او برادر یا دوست شد.

❖ **أَخِي**: إِيَّاهُ. مَوَاحَاةً. إِيَّاهُ (أخ و) ر. أَخًا.

❖ **أَحْکَمٌ**: أَحْکَمًا (ج ک م) ۱- الْعَمَلُ: أَتَقَنَهُ. ۲- ثَمَّةُ التَّجَارِبِ: جَمَلَتُهُ حَکِیمًا. ۳- الْفَرَسُ: جَمَلٌ لَهُ «حَکْمَةٌ». وَ هِيَ حَدِیدَةُ اللِّجَامِ الَّتِي تَکُونُ فِي فَمِ الْفَرَسِ.

۱- الْعَمَلُ: بَدَقَتْ اِنْجَامُ دَاد. ۲- تَه التَّجَارِبِ: تَجَرِبَها او را دَفِیق و مُحْکَم بِأَبْصَرِیتِ کَرْدَانِید. ۲- الْفَرَسُ: لِجَامٌ بَرْدَهائِش بَسَتْ.

❖ **أَقْلٌ**: اِحْلَالًا. (ج ل ل) ۱- الشَّيْءُ: جَمَلُهُ حَلَالًا. ۲- الْمَكَانُ أَوْ یَ: أُنْزِلَ بِهِ. ۳- الْفَرْجُ: خَرَجَ مِنْ أَحْرَامِهِ. ۴- دَخَلَ فِي أَشْهُرِ فَالْجَلِّ. وَ هِيَ مَاسِیِ أَشْهُرِ الْحَرَمِ. عَلَیْهِ الْأَمْرُ: أَوْجِبَهُ.

۱- الشَّيْءُ: أَتَرَ حَلَالَ کَرْد. ۲- الْمَكَانُ أَوْ یَ: او را آنجا پیاده کرد. ۳- الشَّحْرُومُ: از احرام خارج شد. ۴- وارد ماههای حلال شد و آن جز این چهار ماه است. (ذوالقعدة و ذوالحجة. محرم. رجب) ۵- عَلَیْهِ الْأَمْرُ: کار را بر او واجب کرد.

❖ **أَحْلَوْنِ**: اِحْلِلْ (ج ل و) الشَّيْءُ: صَارَ حَلَوًا. الشَّيْءُ: شَبِیرِینٌ شد.

❖ **أَهْمٌ**: أَحْمَامًا (ج م م) ۱- أَوْقَعَهُ فِي الْحُمَى. ۲- الْمَاءُ: سَخَنَهُ. ۱- او را به تب انداخت. ۲- الْمَاءُ: آب را گرم کرد.

❖ **أَحْمَى**: أَحْمَا. (ج م ی) ۱- الْحَدِیدُ أَوْ نَحْوُهُ: أَسْخَنَهُ شَدِیدًا. ۲- الْمَكَانُ: جَمَلُهُ یَجِی لِیَقْرَبَ.

۱- الْحَدِیدُ أَوْ نَحْوُهُ: بَسِیرًا گرم کرد. ۲- الْمَكَانُ: قَوَّضَ کَرْد. ❖ **أَهْقَ**: أَحَادًا. (ج م د) ۱- فَعَلَ مَا یُحْسَدُ عَلَیْهِ. ۲- صَارَ مَحْضُودًا. ۳- الشَّيْءُ: وَجَدَهُ حَمِیدًا. ۴- رَضِیَ قَطْعُهُ وَ مَذْبَحُهُ. ۵- اسْتَبَانَ أَنَّهُ مُسْتَحَقٌّ لِلْحَمْدِ.

۱- کاری کرد که مورد ستایش قرار گیرد. ۲- مورد ستایش قرار گرفت. ۳- الشَّيْءُ: پسندید. ۴- کار و روش او را پسندید. ۵- معلوم شد که سزاوار ستایش است.

❖ **أَحَقٌّ**: اِحْرَارًا. (ج م ر) الشَّيْءُ: صَارَ أَحْمَرًا. الشَّيْءُ: قَرَمَ شد.

❖ **الأحمر**: (ج م ر) ۱- مَا کَانَ لَوْنُهُ فَالْحُمْرَةُ. وَ هِيَ لَوْنُ الدَّمِ. ج أَحْمَرٌ وَ حُمْرٌ وَ حُمْرَانٌ وَ أَحْمَارِیَّةٌ. م حُمْرًا. ۲- الْمَصْبُوغُ بِالْحُمْرَةِ. ج أَحْمَارٌ وَ حُمْرٌ وَ حُمْرَانٌ وَ أَحْمَارِیَّةٌ. م حُمْرًا. ۳- «الْمَوْتُ الْأَحْمَرُ»: الْقَتْلُ.

۱- قرمز رنگ. رنگ خون. ج أَحْمَارٌ. حُمْرٌ. حُمْرَانٌ. أَحْمَارِیَّةٌ. م حُمْرًا. ۲- با رنگ قرمز نقاشی شده. ۳- الْمَوْتُ الْأَحْمَرُ: شَهَادَتٌ. کُتِبَتْ شَدَن.

❖ **الأحْمَقُ**: (ج م ق) الْقَلِيلُ الْقَتْلِ. الْفَاسِدُ الرَّأْيِ. ج حَمَقٌ وَ حَمَقٌ وَ حَمَقٌ وَ حَمَاقٌ وَ حَمَاقٌ. م حَمَاقًا.

❖ الإخاء: ۱- مص. آخی. ۲- الألفة.

۱- مص. آخی. ۲- أنس والتمت.

❖ إخافة: إخافة (خ ف) ۱- ه: جملة يخافه. ۲- ه: الأسر: غوؤه منه. ۳- الطريق: أفرع.

۱- ه: او را ترسانید. ۲- الأسر: او را از آن ترسانید. ۳- الطريق: راه ترسناک شد.

❖ أخبث: أخبثاً (خ ب ث) ۱- صار ذا خبث و شر. ۲- ه: علمه الخبث و أفسده. ۳- ه: نسبة إلى الخبث.

۱- بدطینت شد. ۲- ه: شرارت را به او آموخت.

❖ أخفی: أخفاً (خ ف) ۱- ه: الشيء أو به: أعلمه لئلا و أنباء به. ۲- الشيء أو به: به او خبر داد.

❖ الأخبل: (خ ب ل) المخبون، ج خبل، م خبلاء.

دیوانه. ج خبل. م خبلاء.

❖ الأخف: ج أخوات. ۱- مؤنث الأخ. ۲- لقب للراهبة.

۱- خواهر. ۲- خواهر روحانی.

❖ اختار: اختیاراً (خ ی ر) ۱- أو الشيء: اصطفاه. انتقاء.

ه: او الشيء: آنرا برگزید.

❖ اختال: اختيالاً (خ ی ل) تكبر و تبحر: «اختال في ثيابه» تكبر نمود. مغرور شده. اختال في ثيابه.

❖ إخفياً: إخفاءً (خ ب أ) منة: استتر.

منة: استتر کرد. خود را مخفی کرد.

❖ أخفین: إخفياً (خ ب ر) ۱- الشيء: علمه. ۲- ه: امتعنه جزبه.

۱- الشيء: دانست. ۲- ه: آزمایش کرد.

❖ إخفی: إختیاراً (خ ب ز) المخب: خبره.

المخب: نان را پخت.

❖ إختل: إختالاً (خ ت ل) ه: خدمه.

ه: او را فریفت.

❖ إختتم: إختاماً (خ ت م) الشيء: أعلن انتهاءه «اختتم الحفلة»

الشيء: پایان آنرا اعلام کرد. «اختتم الحفلة»

❖ إختفن: إختداراً (خ د ر) ۱- استفر. ۲- ب المرأة: لزمت خدوها.

۱- خود را مخفی کرد. ۲- ب المرأة: در خانه باقی ماند (از خانه خارج نشد).

❖ الإختراع: (خ ر ع) ۱- مص. اخترع. ۲- الابتداء: «الحاجة أم الاختراع».

۱- مص. اخترع. ۲- ابتداء و نوآوری «الحاجة أم الاختراع».

❖ اخترع: اخترعاً (خ ر ع) ۱- الشيء: ابتدعه. ۲- الشيء: أنشأ.

۱- الشيء: ابتدع کرد. ۲- الشيء: بوجود آورد.

❖ إخترق: إختراقاً (خ ر ق) ۱- الأرض: مؤفها عرضاً على غير طريق. ۲- الشيء: نفذ خلاله «اخترقت الطائرة جدار الصوت».

۳- القوم: مضى وسطهم.

۱- الأرض: زمین را شکافت. ۲- الشيء: وارد آن شيء شد. «اخترقت الطائرة جدار الصوت».

۳- القوم: از بین آنها گذر کرد.

❖ الإختزال: (خ ز ل) ۱- مص. إختزل. ۲- طريقة في الكتابة المقتضبة تصخذ الرموز و الإشارات قصداً بجملة سرعة المتكلم.

و يلجأ إلى هذا الفن كنية المؤسسات و الشركات.

۱- مص. إختزل. ۲- با رمز و ایماء و اشاره مطلب را بیان کردند. که شرکتها و مؤسسات در نوشتن نامه از این شیوه استفاده می کنند.

❖ إختزل: إختزالاً ۱- الكلام: كنه مقتضياً برموز و إشارات. ۲- الشيء: حذفه و قطعه.

۱- با رمز و اشاره مطلب را نوشت. ۲- الشيء: قطع کرد. برید.

❖ إختزن: إختزاناً (خ ز ن) الشيء: أخره «اختزن المال» اختزن التبع.

۱- الشيء: انبار نمود. احتکار کرد. «اختزن المال، التبع»

❖ إختص: إختصاصاً (خ ص ص) ۱- بالشيء: انصرف به. ۲- بالشيء: آفره على غيره و أفرده به. ۳- افتقر.

۱- بالشيء: فقط بخودش اختصاص داد. ۲- بالشيء: بر دیگری ترجیح داد، فقط آنرا پذیرفت. ۳- نیازمند شد.

❖ الإختصاص: (خ ص ص) ۱- مص. إختص. ۲- في العلم و الصناعة: الانصراف إلى فرع معين و التفرغ له.

۱- مص. إختص. ۲- في العلم و الصناعة: روی آوردن به یک بخش معین و پرداختن به آن.

❖ الإختصاصي: (خ ص ص) الذي ينصرف إلى فرع معين من فروع العلم أو الصناعة و يفرغ له: «طبيب إختصاصي»

عامل اختصاصي.

متخصص در علم و صنعت، پزشک متخصص، کارگر متخصص.

❖ إختص: إختصاصاً (خ ص ر) ۱- الكلام: أوجزه بمصنف شيء منه. ۲- الطريق: سلك أقرب. ۳- في الشيء: حذف الفضول منه.

۱- الكلام: خلاصه کرد. ۲- الطريق: راه را کوتاه کرد.

۳- الشيء: زوايد أنرا حذف کرد.

❖ **إِخْتَصَمَ**: اختصاماً (خ ص م) ر. تخاصم.

❖ **إِخْتَصَبَ**: اختصباً (خ ص ب) ر. تختب.

❖ **إِخْتَضَ: اختضاً** (خ ط ا) الحط: اغتذها.

المضط: نقشه را برگزید و بدان عمل نمود.

❖ **إِخْطَطَ: اختطاً** (خ ط و) خ ط ي) خطا.

مرکت کرد. راه رفت. قدم برداشت.

❖ **إِخْطَفَ: اختطافاً** (خ ط ف) الشيء: جذبه و أخذه

بسرعة.

الشيء: بسوی خود کشید، فاپید.

❖ **إِخْتَفَى: اختفاً** (خ ف ي) توارى.

متواری شد. نهان شد.

❖ **إِخْتَلَّ: اختلاً** (خ ل ا) ۱- الأمر: وَهَنَ و فسد «اختلَّ النظام».

۲- العقل: تغير و اضطرب.

۱- الأمر: سست شد. از بین رفت، فاسد شد. «اختلَّ النظام».

۲- العقل: اختلال حواس و عقل پیدا کرد. دگرگونه شد.

❖ **إِخْتَلَى: اختلاً** (خ ل و) خ ل ي) ۱- انفراد في خلوة.

۲- أعضاء المحكمة: اجتمعوا في خلوة للتباحث و إصدار الحكم

في القضية بعد الاستماع إلى المرافعات و رفع الجلسة.

۱- با خود خلوت کرد. ۲- اعضاء المحكمة: هيتت منصه

جهت صدور رأی نهائی به شور نشستند.

❖ **الاختلاس**: (خ ل س) ۱- مص. اختلس. ۲- الاستلاب

بعبارة ۳. في القراءة: عدم تبليغ المد في بعض الأحرف و خاصة

أحرف اللمة.

۱- مص. اختلس. ۲- به شتاب گرفتن. سلب کردن.

۳- في القراءة: مراعاة نکردن حرف مد در قرائت حروف حله.

❖ **الإختلاط**: (خ ط ا) ۱- مص. اختلط. ۲- الاستزاج.

۳- فساد العقل.

۱- مص. اختلط. ۲- آمیختن. ۳- کم عقلی.

❖ **إِخْتَلَجَ: اختلاجاً** (خ ل ج) ۱- الشيء: تحرك و اضطرب.

۲- الشيء: في صدره: اختلج.

۱- الشيء: جنبید. بحرکت درآمد. ۲- الشيء: في صدره: با

شك و تردید مطلب در ذهنش قرار گرفت.

❖ **إِخْتَلَسَ: اختلاساً** (خ ل س) ۱- الشيء: استلبه في سرعة

و مخادعة. ۲- القارية الحركة: لم يلبثها مدة في بعضی

الأحرف و خاصة أحرف اللمة.

۱- الشيء: بهشتاب و نیزنگ گرفتن سلب کرد. ۲- القاريه

الحركة: مسئله مقدراً مراعات نکرد. علی الخصوص حروف

عله.

❖ **إِخْتَلَطَ: اختلاطاً** (خ ط ا) ۱- الشيء بالشيء: استزج به.

۲- عقله: فسد. ۳- الظلام: اعتكر.

۱- الشيء بالشيء: درهم آمیخت. ۲- عقله: كم عقل شد.

۳- الظلام: بسیار تاریک گشت.

❖ **إِخْتَلَفَ: اختلافاً** (خ ف ا) ۱- القوم: لم يكونوا على اتفاق.

۲- إلى المكان: تردد إليه.

۱- القوم: با یکدیگر اختلاف داشتند. ۲- إلى المكان: به آنجا

رفت و آمد کرد.

❖ **إِخْتَلَقَ: اختلاقاً** (خ ل ق) ۱- الكذب: افتراه. اخترعه.

۲- الشيء: أتم خلقه.

۱- الكذب: نهمت و افترازد. دروغ سرهم کرد. ۲- الشيء:

بوجود آوردن - یا آفریدن آنرا تمام کرد.

❖ **الاختصار**: (خ م ر) ۱- مص. اختصر. ۲- تحوّل كهوئی في

بعض المواد: اختصار العجين إلى بصير خميراً. واختصار اللبن إلى

بصير حامضاً.

۱- مص. اختصر. ۲- تغییرات شیمیائی در بعضی از مواد

مانند تخمیر شیر که می شود. ماست.

❖ **إِخْتَصَرَ: اختصاراً** (خ م ر) ۱- الشيء: صار خميراً «اختصر

العجين». ۲- الصبر: صار خماً. ۳- المرأة: ليست «الحاریر».

و هو ثوب تغطي به المرأة رأسها. ۴- بيت الأمكان: تَصَبَّحَتْ و

اکتملت.

۱- الشيء: خمیر تُرَش گردید «اختصر العجين» ۲- شراب

شدن آب میوه. ۳- المرأة: حجاب بر روی سر و سینه

گرفت. «محجب گشت» مقنعه بر سر کرد. ۴- بيت الامكان:

آراء کامل گردید.

❖ **إِخْتَفَقَ: اختفاقاً** (خ ف ق) لم يَفَقَ على التنقّس فوات.

قدوت نفس کشیدن نداشت. مؤذ.

❖ **أَخْطَلَ: اختاراً** (خ ط ا) ۱- اللبن: جعله يمشخ و يشتد.

۲- الزبد: لم يذهب ل تركه شديداً.

۱- اللبن: ماست را پر چرب کرد و غلیظ کرد. ۲- الزبد: کره

را ذوب نکرد بلکه بر همان حالت باقی گذاشت.

❖ **أَخْجَلَ: أخجالاً** (خ ج ل ا) جعله يجلجل.

ا: او را شرمسار نمود.

❖ **أَخْجَدَ: أخجداً** (خ د ر) العضو: جعله خوراً.

العضو: عضو بدن را بیحس کرد.

❖ **الأخذعان**: (خ د ع) عرقان في جانبي العنق، ج أخداوع.

دوتا رگ هستند در دو طرف گردن قرار دارند.

ج أخداوع

❖ **الاختود**: (خ د ا) الحفرة المستطلة ج اخاديد

جاءه مستطيل شكل ج اخايديد.

❖ أَخَذَ: تَأَخَذَ. أَخَذَ: تَأَخَذَ. مَأْخَذٌ: ١- الشيء؛ تناوله

٢- الشيء؛ حصله، ملكه. ٣- ء: عاقبه «أَخَذَ المذنب»، ٤- ء:

قتله ٥- ء: أسره. ٦- ء: بذنبه؛ جازاه. ٧- ء: بالامر؛ ألزمه. ٨- ء:

اللة؛ أهلكه. ٩- عنه؛ تلقى عنه علماً. ١٠- على نفسه كذا؛ تعهد

به. ١١- من الشئ؛ قس من. ١٢- أَخَذَ أو مَأْخَذَ: سار سيرته،

تخلّى بأخلاقه. ١٣- في الأمر أو أَخَذَ بفعله؛ بدأ فيه، شرع فيه.

١٤- ث في الحمرة؛ منه؛ أَثَرَتْ فيه.

١- الشيء؛ گرفت. ٢- الشيء؛ مال ك شد. ٣- ء: أو را كيفر داد.

واخذ المذنب؛ ٤- ء: أو را كُشْت. ٥- ء: أو را ابهر كرد. ٦- ء:

بذنبه؛ أو را كيفر داد. ٧- ء: بالأمير؛ أو را وادار كرد. ملزم كرد.

٩- عنه؛ دانش را از او آموخت. ١٠- على نفسه كذا؛ متعهد

شد. ١١- من الشئ؛ موى سر را كوتاه كرد. ١٢- اخذت؛ أو

مأخذة؛ از او پیروی كرد. خلق و خوی او را گرفت. ١٣- في

الأمير أو اخذ بفعله؛ شروع كرد به انجام كار. ٣- ث فيه

الخمرة؛ منه؛ تأثیر كرد در آن.

❖ أَخَذَ: مُرَاخَذَةً: ١- ء: لاهه. عاقبه. ٢- ء: بذنبه؛ عاقبه عليه.

١- ء: أو را ملامت كرد. سرزنش كرد. ٢- ء: بذنبه؛ بسجعت

گناه او را كيفر داد.

❖ أَخَذَ: تَأَخَذَ؛ سحره.

ء: أو را سحر و جادو نمود، أو را بسوی خود جلب كرد.

❖ الْأَخْذُ: رغبة كالسحر تأخذ العين أو نحوها. ج أَخَذَ.

مرزة چشم زخم ج أَخَذَ.

❖ أَخْزَرُ: تَأَخَّرَ. (أخ ر) ١- الشيء؛ أَضْلَه إلى وقت لاحق

«أَخْر الميعاد». ٢- ء: أو الشيء؛ لم يبلغه الغاية إلا بعد فوات

الأوان المتيّن «أَخْر وصول الطائرة». ٣- ء: جعله متأخراً. ٤- ء:

جعله في المؤخّر.

١- الشيء؛ به عقب انداخت. «أخّر الميعاد». ٢- ء: أو الشيء؛

فرست را از دست داد. نهایت امر به او نرسید مگر پس از

گذشتن زمان معین. ٣- ء: به تأخیر انداخت. ٤- ء: أو را در

آخر قرار داد.

❖ الْآخِرُ: ج آخرون م آخرى. أخرة ج أخريات. أخر.

١- القبر «جاءني صديق وآخر معه». ٢- الشيء؛ «هذا أرسطو

آخر».

١- دیگر. «جائني صديق وآخر معه». ٢- همانند و مثل

«هذا أرسطو آخر».

❖ الْآخِرُ: ١- ما كان بعد غيره. ج آخرون م آخرى ج

أخريات؛ «كانون الاول هو آخر أشهر السنة». ٢- «لا أقبله

آخر الدهر؛ أي لا أقبله أبداً.

پایانی. نهایت. ج آخرون م آخرى. ج أخريات «كانون الاول

هو آخر شهر السنة». ٢- لا أقبله آخر الدهر؛ هرگز انجام

نمی دهم.

❖ الْآخِرُ: ر. الآخرة.

❖ الإخراج: (خ ر ج) ١- مص. أخرج. ٢- في السبأ أو

المسرح: تحقيق كتاب أو سيناريو أو مسرحية على الشاشة أو

على المسرح، ينقل الوقائع والمشاهد والمساطر، و بالاغتناء

بالألحان والإثارة والموسيقى والصوت وغيرها من متطلبات

هذا الفن.

١- مص. اخرج. ٢- في السينما أو المسرح: کارگردانی سینما

و تأثر.

❖ الآخرة: دارالبقاء، دارالحياة بعد الموت.

دار بقاء. آن دنیا.

❖ اخرج: (خ ر ج) ١- الشيء؛ أهرزه. ٢- اتسلم أو

نحوه؛ حققه.

الشيء؛ آشكار كرد. ٢- القلم أو نحوه؛ قلم را تراشید.

❖ أخض: (خ ر س) ء: أصابه بالخرس.

ء: أو را خاموش كرد. ساكت كرد. لال گردانید.

❖ الْأَخْضُ: (خ ر س) الأيكم الذي انتقل لسانه عن الكلام. ج

خُزْس وخُزْسان وأخْضاس. م خُزْساء.

كرو لال. ج خُزْس. خُزْسان، أخْضاس. م خُزْساء.

❖ أخوف: أخراقاً. (خ ر ف) ء: أفسد عقله.

ء: عقل و خردش را تباه كرد.

❖ الْأَخْزَق: الأحمق. ج خُزْق. م خُزْقاء.

نادان و بیخرد. ج خُزْق. م خُزْفاء.

❖ الْأَخْرَم: (خ ر م) من أنشئت و قره أنفه، ج خُرْم وأخارم. م

خُرْماء.

کسیکه بزه بینی او بریده (چاک) شده. ج خُرم. اخْمار. م

خُرماء.

❖ الْآخِرِيُّ: المنسوب إلى الآخرة والأخرى.

منسوب به آخرة. و اخرى.

❖ أَخْزَى: إزْهَاءً (خ ز ي) ١- ء: أَوْفَه في «الخرزي». أي الذل.

٢- ء: أهانه.

١- ء: أو را خوار كرد. ٢- ء: به او اهانت كرد.

❖ الْأَخْزَى: (خ ز ر) الضيق العين، ج خُزْر. م خُزْراء.

چشم تنگ. ج خُزْر. م خُزْراء.

❖ أَخْضَسَ: إضْهاساً (خ س س) ١- فعل فعلاً خصباً. ٢- ء:

وجده خسیاً.

کارستی را انجام داد. ۲- او را خوار و پست یافت.

اُخْضَر: اِخْضَاراً. (خ ص ر)؛ جمله میسر.

۲- او را متضرر کرد.

اُخْضَع: اِخْضَاعاً. (خ ش ع)؛ اُخْضَعه.

۲- او را پیرو نظرات و اعمال خودش گردانید.

اُخْشَوْشَن: اِخْشِيشَاناً. (خ ش ن) ۱- الشیء؛ اُشْتَدَّتْ

خشونته. ۲- لباس الخشن او آكله أو تمود.

۱- الشیء؛ زیر و خشن شد. ۲- لباس زیر و خشن بر تن

کرد. به خشونت عادت کرد.

اُالْأَخْض: (خ ص ص) الفضل، الأوجه.

بهتر. شایسته تر.

اُالْأَخْض: اِخْضَاباً. (خ ص ب) ۱- المكان؛ كان خصباً.

۲- المكان؛ صيره خصباً. ۳- نال الخصب.

۱- المكان؛ حاصلخیز شد. ۲- المكان؛ حاصلخیز گردانید.

۳- به گیاه و علف رسید.

اُالْأَخْض: اِخْضَاراً. (خ ض ر) الشیء؛ صار أخضر.

الشیء؛ سبز و خرم گردید.

اُالْأَخْض: (خ ض ر) ۱- لون ورق الشجر، و يمكن تكوينه

بمزج اللون الأصفر باللون الأزرق. ۲- ما كان فيه لون الخضرة.

۱- رنگ برگهای درخت، که از اختلاط دو رنگ زرد و آبی

پدید می آید. ۲- آنچه که رنگ سبز دارد.

اُالْأَخْض: اِخْضَاعاً. (خ ش ع)؛ جمله میضع.

۲- او را وادار به پیروی و تبعیت و انقیاد کرد.

اُالْأَخْض: اِخْضَالاً. (خ ض ل) الشیء؛ ندي وابتل.

الشیء؛ نمناک شد.

اُالْأَخْض: اِخْطاً. خاطئة (خ ط أ) ۱- أذنب. ۲- حاد عن

الصواب. ۳- الطريق؛ عدل و مال عنه ضالاً. ۴- الهدف؛ لم

يصبه.

۱- مرتکب گناه شد. ۲- از درستی برگشت. ۳- الطريق؛

منحرف شد، گمراه شد. ۴- الهدف؛ به هدف نزد.

اُالْأَخْض: (خ ط ر) ۱- مص. أخضر. ۲- الإنذار.

۱- مص. أخضر. ۲- هشدار دادن.

اُالْأَخْض: اِخْطَبَوطاً. حیوان بحري من فصيلة الرخويات له لماني

أذرع مزودة بأفواه يتشبث بها، يعيش في قعر الصخور قريباً من

الشواطئ، و يتغذى بالحسوانات البحرية الصغيرة، و قلباً

يتجاوز المتر طولاً.

اختیابوس که طول آن بندرت یکمتر می رسد.

اُالْأَخْض: اِخْطَاراً. (خ ط ر) ۱- الشیء؛ بيباله أو عل باله أو

في باله؛ أذكره إلهه. ۲- المرض؛ دخل في حالة الخطر.

۱- الشیء؛ بيباله أو علی باله، في بباله؛ بخاطرش آورد به او

تذکر داد. ۲- المرض؛ به حالت خطرناک و فوق العاده رسید.

اُالْأَخْض: (خ ط ل) ذو «الخطل»، و هو الكلام الفاسد

المضطرب، ج خطل، م خطلاء.

«ذوالخطل» سخنی بیهوده و درهم و برهم، ج خطل، م

خطلاء.

اُالْأَخْض: اخفاءً. (خ ف ي)؛ أو الشیء؛ ستره و کتمه.

۲- أو الشیء؛ پوشاند. مخفی کرد.

اُالْأَخْض: اِخْطَاراً. (خ ف ر) ۱-؛ جعل له خفراً. ۲-؛ بعث

معه خفراً.

۱-؛ او را بر نگرهبانی گماشت. ۲-؛ بسا او نگرهبانی را

فرستاد.

اُالْأَخْض: اخفاءً. (خ ف ق) ۱- طلب حاجة فلم يظفر بها؛

«أخفق في الامتحان». ۲- خاب.

۱- درخواست نمود لیکن موفق نشد. «أخفق في الامتحان»

۲- نومید شد.

اُالْأَخْض: اِخْطَالاً. (خ ل ل) ۱- بالشیء؛ قصر فيه. ۲- بالامر؛

أساء فيه و أفسده «أخل بالأدب».

۱- بالشیء؛ در آن کوتاهی کرد. ۲- بالامر؛ بدرستی انجام

نداد و آنرا تباه کرد. «أخل بالأدب» ۳- بالشیء؛ رها کرد. و

انجام نداد.

اُالْأَخْض: اخلاءً. (خ ل و خ ل ي) ۱- المكان؛ جملة خالياً.

۲- المكان؛ وجده خالياً.

۱- المكان؛ نُهي کرد. ۲- المكان؛ خالی یافت.

اُالْإِخْلاص: (خ ل ص) ۱- مص. أخلص. ۲- ترك الفش

والرياء.

۱- مص. أخلص. ۲- ترك تغلب و ریا.

اُالْإِخْلاص: اِخْلاصاً. (خ ل د) ۱- بالمكان أو إليه؛ أقام فيه. ۲- إلى

الشیء؛ مال و ركن «أخلد إلى الشیء»؛ مال و ركن «أخلد إلى

الهدوء». ۳-؛ جملة خالداً.

۱- بالمكان أو إليه؛ آنجا اقامت کرد. ۲- إلى الشیء؛ تمایل

نمود. پناه آورد. «أخلد إلى الهدوء» ۳-؛ او را جاودان کرد.

اُالْأَخْض: اخلاصاً. (خ ل ص) ۱- له النصيحة أو المسودة؛

خلصها من الفش. ۲- الطاعة أو فيها؛ ترك الفش و الرياء.

۱- له العودة أو النصيحة؛ نصیحت و دوستی را نسبت به او به

حد اعلا رساند. ۲- الطاعة او فيها؛ تغلب و ریا را ترک کرد.

❖ **اخلف:** اخلفاً. (خ ل ف) وعدّه أو به: قال شيئاً ولم يفعله. وعدّه أو به: چیزی را وعده کرد لیکن انجام نداد.

❖ **اخلق:** اخلاقاً. (خ ل ق) ۱- الثوب: بلی. ۲- الثوب: جمله بالیا.

۱- الثوب: کهنه و فرسوده شد. ۲- الثوب: کهنه و فرسوده گردانید.

❖ **اخلق:** اخلاقاً. من أفعال المقاربة بمعنى «أوشك». و الرجاء بمعنى «عسى» تعمل على «كاد» فترفع اسماً و تنصب خبراً.

از افعال مقاربه، که اسم را مرفوع و خبر را منصوب می کند. ❖ **أخفد:** اخفاً. (خ م د) ۱- الناز سکن طهها. ۲- الشورة: أظفانها. ۳- أنفاسه: أماته.

۱- الناز: شعله اش کم شد. ۲- الشورة: انقلاب را خاموش کرد. ۳- أنفاسه: او را کشت.

❖ **الأخمص:** (خ م ص) من القدم: باطنها الذي يتجافي عن الأرض فلا يصيبها. ج أخماص.

من القدم: گودی کف پا. ج أخماص.

❖ **الأخن:** (خ ن ن) من يخرج صوته من خياشيمه. ج خُنّ. م خَنّا.

کسیکه تری بینی اش حرف می زند.

❖ **أخنى:** إغناءً. (خ ن و) ۱- عليه الدهر: أهلک. ۲- عليه الدهر: طال. ۳- عليه الزمان: غدر به ۴- في الكلام: أفحش.

۱- عليه الدهر: روزگار او را نابود کرد. هلاک نمود. ۲- عليه الدهر: طولانی شد بر او. ۳- عليه الزمان: زمانه به او ظلم کرد. ۴- في الكلام: دشنام داد.

❖ **الأخمن:** (خ ن س) من تأخر أنفه عن وجهه مع ارتفاع في الأرنبة. ج خُنس، م خَنَساء.

کسیکه پره های بینی او باز باشد. ج خُنس. م خَنَساء.

❖ **أخشع:** اخناعاً. (خ ن ع) تَدَّ إليه الحاجة: أخضعت و أدلته. ت إليه الحاجة: احتیاج او را وایسته بخود کرد. تابع نیازهایش شد.

❖ **أخوى:** أخواءً. (خ و ي) جاع.

گرسنه شد.

❖ **الأخوة:** ۱- مص. أخا. ۲- صلة القرى بين الإخوان و الأخوات.

۱- مص. اخا ۲- صلة رحم بین برادران و خواهران.

❖ **الأخو:** الأسطبل.

اسطبل

❖ **الأخوص:** (خ و ص) ج خوص. م خوصاء. ۱- من كانت إحدى عينيه أصغر من الأخرى. ۲- من غارت عينه و دخلت في وجهه.

۱- کسیکه یک چشمش از دیگر کوچکت باشد. ۲- کسیکه چشمهایش گودی رفته است.

❖ **أخول:** أخوالاً. (خ و ل) کان له أخوال.

برای او دانی هائی است.

❖ **الأخوى:** نسبة إلى الأخ: «كلام أخوى» - «عتاب أخوى» - منسوب به أخ «كلام أخوى» - «عتاب أخوى».

❖ **الأخيع:** «جاء أخيراً» أي آخر كل شيء.

«جاء اخیراً» بعد از همه آمد.

❖ **الأخيف:** (خ ي ف) من كانت إحدى عينيه زرقاء و الأخرى كحلداً. ج خيف، م خيفاء.

کسیکه به یک چشم او آبی و دیگری سرمه کشیده باشد. ج خيف م خيفاء.

❖ **أذى:** تأذية (أ ذ ي) ۱- الشيء: قام به. ۲- الدين: قضاء. ۳- الصلاة: قام بها وقتها. ۴- الشهادة: أدلى بها. ۵- إليه الشيء: أوصله إليه.

۱- الشيء: انجام داد. ۲- الدين: قرض را پرداخت. ۳- الصلاة: نماز را بوقت خود خواند. ۴- الشهادة: گواهی داد. ۵- إليه الشيء: به او رساند.

❖ **الأداء:** ۱- إيفال الشيء. ۲- القضاء. ۳- إخراج الحروف من مخارجهم. «هو حسن الأداء».

۱- رساندن چیزی ۲- انجام دادن ۳- ادای حروف از مخارج خود «هو حسن الأداء».

❖ **أدأب:** إدأباً. (د أ ب) ۱- أدبه. ۲- أدبه. ۳- أدبه. ۴- أوجهه إلى الجذب و الاستمرار.

۱- أدبه. ۲- أدبه. ۳- أدبه. ۴- أدبه. ۵- أدبه. ۶- أدبه. ۷- أدبه. ۸- أدبه. ۹- أدبه. ۱۰- أدبه. ۱۱- أدبه. ۱۲- أدبه. ۱۳- أدبه. ۱۴- أدبه. ۱۵- أدبه. ۱۶- أدبه. ۱۷- أدبه. ۱۸- أدبه. ۱۹- أدبه. ۲۰- أدبه. ۲۱- أدبه. ۲۲- أدبه. ۲۳- أدبه. ۲۴- أدبه. ۲۵- أدبه. ۲۶- أدبه. ۲۷- أدبه. ۲۸- أدبه. ۲۹- أدبه. ۳۰- أدبه. ۳۱- أدبه. ۳۲- أدبه. ۳۳- أدبه. ۳۴- أدبه. ۳۵- أدبه. ۳۶- أدبه. ۳۷- أدبه. ۳۸- أدبه. ۳۹- أدبه. ۴۰- أدبه. ۴۱- أدبه. ۴۲- أدبه. ۴۳- أدبه. ۴۴- أدبه. ۴۵- أدبه. ۴۶- أدبه. ۴۷- أدبه. ۴۸- أدبه. ۴۹- أدبه. ۵۰- أدبه. ۵۱- أدبه. ۵۲- أدبه. ۵۳- أدبه. ۵۴- أدبه. ۵۵- أدبه. ۵۶- أدبه. ۵۷- أدبه. ۵۸- أدبه. ۵۹- أدبه. ۶۰- أدبه. ۶۱- أدبه. ۶۲- أدبه. ۶۳- أدبه. ۶۴- أدبه. ۶۵- أدبه. ۶۶- أدبه. ۶۷- أدبه. ۶۸- أدبه. ۶۹- أدبه. ۷۰- أدبه. ۷۱- أدبه. ۷۲- أدبه. ۷۳- أدبه. ۷۴- أدبه. ۷۵- أدبه. ۷۶- أدبه. ۷۷- أدبه. ۷۸- أدبه. ۷۹- أدبه. ۸۰- أدبه. ۸۱- أدبه. ۸۲- أدبه. ۸۳- أدبه. ۸۴- أدبه. ۸۵- أدبه. ۸۶- أدبه. ۸۷- أدبه. ۸۸- أدبه. ۸۹- أدبه. ۹۰- أدبه. ۹۱- أدبه. ۹۲- أدبه. ۹۳- أدبه. ۹۴- أدبه. ۹۵- أدبه. ۹۶- أدبه. ۹۷- أدبه. ۹۸- أدبه. ۹۹- أدبه. ۱۰۰- أدبه.

❖ **الآداب:** ۱- العلوم و المعارف عموماً. أو ما كان مستظرفاً من نتائج الكتاب. ۲- القواعد و الشروط التي توضع لسنن أو لعمل: «آداب السلوك آداب المائدة، آداب الكلام».

۱- بطور کلی علوم و معارف را گویند، آنچه که از نوشته ی نویسندگان باقی است. ۲- شرایط و مقرراتی که برای هنر یا کاری قرار داده می شود. «آداب السلوك. آداب المائدة. آداب الكلام».

❖ **الأداة:** ج أدوات. ۱- الآلة: «أدوات النجارة». ۲- أداة الحرب: «سلاحها». ۳- أداة التصوير: اللغة.

۱- فرار کرد. ۲- مُرد. ۳- بَ الدنيا: به او روی نیاورد.
۴- الأَمَرُ: سپری شد.

❖ الأَدْبِيّ: ۱- المنسوب إلى الأدب. ۲- ما كان معنویاً غیر مادی: «مركز أدبی، قيمة أدبیة».

۱- منسوب به ادب. ۲- آنچه که معنوی است مادی نیست.
«مركز ادبی، قيمة ادبیة»

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ث ر) بالثوب: اشتمل و تلفف به.

بالثوب: پوشید. خود را با پارچه پیچید.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د خ ر). اِدْعَى.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د خ ل) المکان: اَوْ فیه: جمله داخله.

هُ المکان اوقیه: او را به آن مکان وارد نمود.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د خ ن) التَّارُ: ارتفع دخانها.

بَ التَّارُ: دود آتش بلند شد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ر ب) التَّاقَةُ: دَر لَیْها و جری.

بَ التَّاقَةُ: شیر شتر جاری شد. ریخت.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ر ی) ه بالشیء: أعلمه به.

ه بالشیء: او را با آن آگاه کرد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ر ج) الشیء: فی الشیء: أدخله فیه، ضغنه.

الشیء: فی الشیء: در آن وارد کرد. ضمیمه آن کرد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ر ک) ۱- الشیء: بلغ وقته. ۲- الفقی:

راحق، بلغ. ۳- الفقی: نضج. ۴- المسألة: علمها. ۵- الشیء: لحقه،

بلغه، ناله. ۶- الشیء: بصره: رأه. ۷- بئاره: أخذه.

۱- الشیء: زمانش فرا رسید. ۲- الفقی: بالغ شد. ۳- الثمر:

رسید. ۴- المسألة: مسأله را دریافت. ۵- الشیء: آنرا دنبال

کرد و به آن رسید. بدست آورد. ۶- الشیء: بصره: دید.

۷- بئاره: انتقام گرفت.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د و) ۱- الشیء: زعم أنه له حقاً أو باطلاً.

۲- بالشیء: نسیه لیه و زعم أنه له. ۳- علی خصمه: خاصمه و

حاکمه عند القاضی. ۴- علی غیر أیبه: انتسب. ۵- الشیء: قَتَّاه.

۶- فی الحرب: انتسب قائلاً «أنا فلان بن فلان».

۱- الشیء: پنداشت که حقاً از آن اوست یا باطلاً از آن

اوست. ۲- بالشیء: بخودش نسبت داد. گمان کرد از آن

خودش است. ۳- علی خصمه: از او نزد قاضی شکایت

برد. ۴- اِل غیرایبه: خود را دیگری نسبت داد. ۵- الشیء:

آنرا آرزو نمود. ۶- فی الحرب: اصل و نسب خود را بیان

کرد در حالیکه می گفت من فلانی پسر فلانی هستم.

❖ الأَدْعَج: (د ج ع) من کانت عنیه شدیة السواد واسعة، ج

۱- اِزَار. «ادوات النجاة» ۲- ادات الحرب: ابزار جنگی

۳- ادات التعبير: زبان.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د و ر) ۱- ه: أو الشیء: جمله يدور. ۲- الشیء:

تعاطاه. ۳- الأَمَرُ أو الرأی: احاط به.

۱- ه: أو الشیء: آنرا چرخانید. ۲- الشیء: بدست گرفت

بعمده گرفت. ۳- الأَمَرُ أو الرأی: به آن احاطه پیدا کرد.

آگاهی و اطلاع پیدا نمود.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د و ر) ۱- مص. اِدْعَى. ۲- «ادارة شركة أو مدرسة

أو مؤسسة»: الجهاز الذي یسیر أمورها و یشرف علی أعمالها.

۱- مص. ادار. ۲- ادارة الشركة او مدرسة، او مؤسسة:

دستگاهی که کارها را می گرداند و بر آن نظارت دارد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د و ل) ۱- الشیء: جمله متداولاً. ۲- ه: من

عدوه أو علیه: علیه علیه و أظفره به. ۳- عصاماً: من سمیر:

الدولة و السلطنة من سمیر و أعطی عصاماً أیامها.

۱- الشیء: متداول گردانید آنرا. ۲- ه: من عدوه او علیه: بر او

چیره گردانید. ۳- عصاماً: من سمیر: قدرت را از سمیر

گرفت به او داد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د و م) ۱- ه: أو الشیء: جمله دافقاً. ۲- الأَمَرُ:

داوم.

۱- ه: أو الشیء: ادامه داد. ۲- الأَمَرُ: پیوسته کار را انجام داد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ی ن) ه: أقرضه.

ه: به او قرض داد.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ی ب) ۱- کان ظرفاً. ۲- حُسنت أخلاقه و

کان ذا أدب.

۱- لطیف و زیبا بود. ۲- خوش اخلاق گردید.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ب ب) الشیء: جمله یدب، أجراه «أَدَبٌ إلى

أرضه جدولاً».

الشیء: نفوذ داد، جاری ساخت. «أَدَبٌ إلى أرضه جدولاً».

❖ اِدْعَى: تأدیباً. (د ب) ۱- ه علمه الأدب. ۲- ه: عاقبه علی

إسائه.

۱- ه: او را د ب آموخت. ۲- ه: کیفر داد او را بجهت کار بد.

❖ الأَدْب: ج. ادب. ۱- مص. أدب. ۲- الظرف. ۳- التهذیب.

۲- الجمیل من نتائج الکتاب نظماً و نثراً.

۱- مص. أدب. ۲- پیمانه. ۳- پاکیزه کردن. ۴- بهترین

نوشته های نویسندگان از نظم و نثر.

❖ اِدْعَى: اِدْعَاؤاً. (د ب ر) ۱- ولی. ۲- مات. ۳- بَ الدنيا: لم

تُقبل. ۴- الأَمَرُ: انقضی.

- دُعج، م دُعجاء.
- کسیکه چشمان درشت و سیاه رنگ داشته باشد، ج دُعج، م دُعجاء.
- ادغُل: (دغلاً، دغ ل) ۱- غاب فی الدَّغْل، و هو الشجر الكثير المتلف. ۲- ب الأرض: کثر دغله. ۳- به: خانه و اغتاله. ۴- به: و شی به. ۵- الأمر أو فيه: افسده.
- ۱- در بیشه زار مخفی شد. ۲- ب الأرض: زمین پراز درخت گردید. ۳- به: به او خیانت کرد، نارو زد. ۴- به: سعایت کرد از او. ۵- الأمر أو فيه: کار را تباه کرد، از بین برد.
- ادغم: (دغ م) الشيء فی الشيء: ادخله فيه «ادغم حرفین».
- الشيء فی الشيء: در یکدیگر قرار داد «ادغم حرفین».
- ادغاً: (دغ ا) ۱- ادغاً ما يدفنه. ۲- الشوب: أسخنة.
- ۱- با لباس گرم او را پوشاند. ۲- الشوب: لباس تن او را گرم نمود.
- ادق: (دق ق) الشيء: جعله دقيقاً.
- الشيء: بسیار خرد و ریز گردانید آنرا.
- ادقغ: (دق ع) ۱- ادغاً. ۲- ذل.
- ۱- او را خوار کرد. ۲- خوار شد.
- الاذغ: (دک ن) المغیر اللون، المائل إلى السواد، ج دُكُن، م دُكْناء.
- تیره رنگ، مایل به سیاهی ج دُكُن م دُكْناء.
- اذل: (ذل ل) ۱- عليه: اجترأ. ۲- عليه: وثق بمحبته فأفرط عليه. ۳- على القوم: أخذهم من فوق. ۴- البازي على صيده: أخذَه على غفلة.
- ۱- علیه: برا او جرئت پیدا نمود. ۲- علیه: نسبت به محبت او اطمینان پیدا کرد. و در این کار زیاده روی کرد. ۳- على القوم: از رده بالا شروع کرد. ۴- البازي على صيده: ناگهان شکار را صید کرد.
- اذل: (ذل و) ۱- أرسل الدلو فی البئر ليملاًها. ۲- بالمحبة: أحضرها و احتج بها و أثبتها للوصول إلى دعواه.
- ۱- دلو را به چاه انداخت برای پر کردن. ۲- بالمحبة: دلایل را حاضر کرد. جهت رسیدن به حق خود.
- ادلج: (دل ج) سار الليل كله أو في آخره.
- تمام شب را راه رفت یا آخر شب را به حرکت خود ادامه داد.
- اذلها: (دل ه) ۱- الليل: اشتد سواده. ۲- الظلام: كثف.
- ۱- الليل: بسیار تیره و تار شد. ۲- الظلام: سیاهی یافت.
- آدم: ابوالبشر.
- آدم
- ادمى: (دم ي) ۱- دُم: ضربه أو جرحه فأسال دمه. ۲- الجرح: أخرج منه الدم.
- ۱- او را زده، زخمی کرد. باعث ریزش خون از بدن او شد. ۲- الجرح: باعث شد زخم خونریزی کند.
- ادمج: (دم ج) ۱- الشيء: لقه فی ثوب. ۲- الحبل: أحكم فثله. ۳- الكلام: ألق به حسن السبك.
- ۱- الشيء: با پارچه ای پوشاند. ۲- الحبل: گره آنرا محکم بست. ۳- الكلام: سخن را بزیبائی بیان کرد.
- ادمس: (دم س) الليل: اشتد ظلامه.
- الليل: شب تیره و تار گردید.
- ادمن: (دم ن) الشيء: أدامه «أدمن شرب الخمر» الشيء: معتاد شد به آن. ادامه داد. «أدمن شرب الخمر».
- الأدمى: ۱- النسبة إلى آدم. ۲- الإنسان.
- منسوب به آدم. ۲- انسان.
- ادمى: (دن و) ۱- الشيء: قربه. ۲- أو الشيء: قرب. ۳- ب الحامل: قرب وقت وضعها.
- ۱- الشيء: نزدیک شد. ۲- الشيء: نزدیکی کرد. ۳- ب الحامل: وقت وضع حمل فرا رسید.
- الأدمى: (دن و) ج أدنون. أدان- م دنأ، ج دُنْ. ۱- الأقرب. ۲- الأضعف، الأسفل.
- ۱- نزدیکتر. ۲- ناتوان.
- ادمف: (دن ف) ۱- المريض: ثقل مرضه و أشرف على الموت. ۲- المرض: ثقل عليه. ۳- ب الشمس: قاربت الغروب.
- ۱- المريض: ناخوشی او سنگین شد. نزدیک شد به مرگ. ۲- المرض: مرض او سنگین شد. شدت یافت. ۳- ب الشمس: به غروب نزدیک شد.
- ادمش: (دمش) دُم: صيره مدهوشاً.
- دُم: او را شگفت زده نمود.
- الأدمى: (دم ا) الأسود، ج دُغم، م دُغماء.
- سیاه رنگ، ج دُغم، م دُغماء.
- ادمش: (دمش) ۱- الليل: اشتد ظلامه. ۲- الظلام: كثف.
- ۱- الليل: بسیار تیره و تار شد. ۲- الظلام: سیاهی یافت.
- الأديب: (دب ا) ۱- الكاتب المشتهر. ۲- المشفق.
- ۱- الكاتب المشتهر. ۲- المشفق.

٣- المهذب.

١- نورسند، منشئ. ٢- باسواد. ٣- با فرهنگ و مؤدب.

❖ **الأدب**: ج آدم، أدم، آدم. ١- الجلد المدبوغ. ٢- «آدم السما والأرض»: ما ظهر منها.

١- پوست دباض شده. ٢- آدم السما والأرض: آنچه را که از آسمان و زمین پیداست.

❖ **إذ**: ١- اسم للزمان الماضي «وقد نصره الله إذ أخرجه».

٢- اسم للزمان المستقبل: «يومئذ يحاسب كل أنسان».

٣- حرف مفاجأة: «بينما أنا سائر إذ هطل المطر».

اسمى است برای زمان گذشته «وقد نصره الله إذ أخرجه».

٢- اسمى است برای زمان آینده «يومئذ يحاسب كل أنسان».

٣- حرف مفاجأة «فانا كهاني» «بينما أنا سائر إذ هطل المطر».

❖ **إذنا**: ١- حرف مفاجأة يدخل على الجملة اللاحقة: «خرجنا فإذا اللص بالباب».

٢- ظرف للمستقبل متضمن معنى الشرط يدخل على الجملة الفعلية: «إذا اجتهدت نجحت».

حرف مفاجأة «فانا كهاني» بر جمله اسمية وارد می شود وخرجنا

فإذا اللص بالباب. ٢- ظرف برای آینده و معنای شرط دارد

بر جمله فعلیه وارد می شود. «إذا اجتهدت نجحت»

❖ **إذا**: حرف جواب و جزاء أو مكافأة: «أذا هذا هو الموقف

الحكيم».

حرف جواب و جزاء «و كبر إذا هذا هو الموقف الحكيم».

❖ **أذني**: «إذنا» (اذني) «الحق به الأذى».

٢: به او آزار و اذیت رساند.

❖ **الأذى**: ١- مص. أذى. ٢- الضرر اليسير. ٣- المضارة.

٢- المضارة.

١- مص. أذى. ٢- ضرر اندک ٣- خسارت و زیان. ٤- تجاوز

❖ **أذاب**: إذابة. (ذ و ب) الشيء: صبره ذائباً «أذاب، الشحم،

أذاب الملح».

الشيء: ذوب کرد. «أذاب الشحم، أذاب الملح».

❖ **الأذاه**: ١- مص. أذى. ٢- الأذى.

١- مص. أذى. ٢- آزار و اذیت.

❖ **أذار**: لشهر الثالث من السنة الشمسية.

ماه سوم سال شمسی «مارس» ٣١ روزه است.

❖ **أذاع**: إذاعة. (ذ و ع) «الخبير أذبه: نشره».

٢- نشره: «أظهر».

١- الخبير به: خبر را بخش کرد. ٢- النشر أذبه: آشکار کرد.

❖ **الإذاعة**: (ذ و ع) «ذ و ع» ١- مص. أذاع. ٢- نقل الأخبار و

المحاضرات و الموسيقى و الأغاني و نحوها بواسطة الراديو.

٣- «محطة الإذاعة»: دار البث.

١- مص. أذاع. ٢- بخش خبر و سخنرانی موسیقی و ترانه و

امثال آن از طریق رادیو. ٣- ایستگاه رادیو. محل بخش خبر

و سخنرانی.

❖ **أذاع**: (ذ و ق) «الشيء: جعله يذوقه».

«الشيء: به او چشاند».

❖ **الأذان**: ١- مص. أذن. ٢- الإعلام بالأمر. ٣- الإعلام

بوقت الصلاة عند المسلمين.

١- مص. اذن. ٢- اطلاع دادن کاری. ٣- اعلام وقت نماز نزد

مسلمانان.

❖ **أذبل**: إذبالاً. (ذ ب ل) النبات: جعله يذبل.

النبات: پژمرده کرد.

❖ **أذخر**: أذخاراً. (ذ خ ر) الشيء: خبأه لوقت الحاجة إليه

«أذخر المال».

الشيء: برای روز مبدا نگهداری کرد. «أذخر المال»

❖ **أذرى**: أذراً. (ذ و ا) «ب الرزق القرب: قزقه. ٢- القمح:

نقاء في الرزق».

١- ب الرزق الثواب: خاک را پراکنده کرد. ٢- القمح: پاک

کردن گندم در برابر باد.

❖ **أذعن**: أذعاراً. (ذ ع ر) «أخافه».

«أخافه: او را ترساند».

❖ **أذعن**: أذعناً. (ذ ع ن) «له أول للأمر: انتقاد له و خضع».

٢- له بالحق: آفر له به.

١- له أول للأمر: از او تبعیت کرد. ٢- له بالحق: اقرار به حق

کرد.

❖ **أذعن**: أذكاً. (ذ ك و ا) «التأز أو نحوها: أوقدها و سهرها».

٢- الحرب: أشعل نارها.

١- التأز أو نحوها: روشن و شعله ور نمود. ٢- الحرب: آتش

جنگ را روشن کرد.

❖ **أذعن**: أذكراً. (ذ ك ر) «الشيء: جعله يذكره».

«الشيء: به یاد او آورد».

❖ **أذل**: أذلاً. (ذ ل ل) «أه، صبره ذليلاً. ٢- أه، وجده ذليلاً».

٣- استحق أن يذل.

١- أه، او را خوار کرد. ٢- أه، او را خوار یافت. ٣- مستوجب

خواری و مذلت گردد.

❖ **إذما**: حرف شرط مركب من «إذ» و «ما» الزائدة، بمعنى

«إن» الشرطية، يجر مفعولين: «إذما تدرش أدش».

حرف شرط مركب از «إذ» و «ما» زائده به معنی ان شرطية.

● **الأزب:** ج آراب ١ - مص. أرب. ٢ - الحاجة. ٣ - البنية، الأمانة: «بلغ أوبه».

١ - مص أوب. ٢ - نياز و خواست. ٣ - آرزو. «بلغ ازبه»

● **الإرب:** المصو الكامل: «قطعت إرباً إرباً»، أي عضواً عضواً. عضو كامل. «قطعت إرباً إرباً» عضو عضو بدنش را بریدم.

● **أوبین:** أربا، (ر ب و) ١ - عليه في كذا: زاد. ٢ - على كذا: زاد «أربى على الستين».

١ - عليه في كذا: بر او تفوق یافت. ٢ - على كذا: فزونی یافت. گذشت. (أربى على الستين) عمر او از شصت سال گذشت.

● **أربح:** أرباحاً. (ر ب ح) ١ - على بضاعته: أعطاه عليها رجماً. ٢ - على بضاعته: در مقابل کالایش به او سودی داد.

● **أربح:** أرباعاً. (ر ب ع) ١ - القوم: صاروا أربعة. ٢ - صار في فصل الربيع. ٣ - العدد: صار أربعة أو أربعين.

١ - القوم: چهار نفر شدند. ٢ - وارد فصل بهار شد. ٣ - العدد: تعداد چهار گردید. یا چهل گردید.

● **الأربع:** (ر ب ع) ١ - «الرياح الأربع»: الضياء، والذبور، و الجنوب و الشمال. ٢ - «ذوات الأربع»: الحيوانات التي تقضي على أربع قوائم.

١ - الرياح الأربع: باد صبا، دبور، جنوب، شمال. ٢ - ذوات الأربع: حیوانات چهارپایان.

● **الأربعاء:** اليوم الرابع من الأسبوع. بين الثلاثاء والخميس، ج أربعماء و أربعماءات، مت. أربعماءون.

چهارمین روز هفته «چهارشنبه» ج اربعماءات. اربعماءات مت اربعماءون.

● **الأربعة:** (ر ب ع) العدد الذي يلي الثلاثة في العدد المفرد. عدد چهار گریند.

● **الأربعون:** (ر ب ع) عدد من المئود مؤلف من أربع عشرات.

عدد چهل.

● **أوقائ:** إزتاة (ر أ ي) ١ - الشيء: أبصره. ٢ - الأمر: نظر فيه. ٣ - الأمر: تدبّر.

١ - الشيء: آنرا دید. ٢ - الأمر: در آن نگاه کرد. ٣ - الأمر: درباره آن فکر کرد.

● **أوقاب:** أرتاباً. (ر ي ب) ١ - منه أو من الشيء: شق فيه. ٢ - به: آئینه و رأى منه ما يرى به.

١ - منه أو من الشيء: درباره آن شک و تردید نمود. ٢ - به: به او تهمت زد. از او چیزی را مشاهده کرد که او را به شک و تردید انداخت.

● **أوقاخ:** إرتياحاً. (ر و ح) شُر و نشط: «ارتاح لنتيجة عمله».

خوشحال شد، به وجد آمد. «ارتاح لنتيجة عمله».

● **أوتاد:** أرتياداً. (ر و د) الشيء: طلبه، قصد إليه «ارتاد المكتبة».

الشيء: آنرا خواست. قصد کرد. «ارتاد المكتبة».

● **أوتاغ:** أرتياعاً. (ر و ع) خاف. ترسید.

● **أوتيط:** أرتباطاً. (ر ب ط) ١ - الشيء في الحبل: علق. ٢ - الدابة أو نحوها: ربطها.

١ - الشيء في الحبل: بوسیله ریسمان بسته شد. ٢ - الدابة أو نحوها: حیوان را بست.

● **أوتيك:** أرتباكاً. (ر ب ك) ١ - في الأمر: علق فيه. ٢ - الأمر: اختلط. ٣ - في كلامه: تمتع فيه.

١ - في الأمر: گرفتار و دچار گردید. ٢ - الأمر: درهم و برهم شد. ٣ - في كلامه: به لکنت زبان افتاد.

● **أوتيج:** أرتجأجاً. (ر ج ح) ١ - البحر: اضطرب. ٢ - الشيء: عزعك و اهتز. ٣ - الكلام أو الظلام: اختلط والتمس.

١ - البحر: متلاطم شد. ٢ - الشيء: به حرکت درآمد و مضطرب شد. لرزد، ٣ - الكلام و الظلام: درهم آمیخت.

نامفهوم شد. بسیار تاریک شد.

● **أوتيج:** (ر ت ج) عليه: استنقل عليه الكلام فلم يستطع التكلم.

زیانش بند آمد. نتوانست سخن بگوید.

● **إرتجى:** أرتجأ. (ر ج و) الشيء: رجاء. الشيء: خواستار آن شد.

● **أوتجالي:** (ر ج ل) «الكلام الارتجالي» ما قيل من غير استعداد و تهينة.

«الكلام الارتجالي»: بدون آمادگی سخن گفتن. بی مقدمه لب به سخن گشود.

● **إرتجف:** أرتجافاً. (ر ج ف) الشيء: ارتعد و اضطرب شدیداً.

الشيء: بسیار شدید لرزید.

● **أوتجل:** أرتجألاً. (ر ج ل) «الكلام»: تكلم به من غير استعداد و تهينة.

الكلام: بدون آمادگی لب به سخن گشود.

● **أوتجل:** أرتجألاً. (ر ج ل) عن المكان: انتقل منه. عن المكان: از آنجا نقل مکان کرد.

❖ **اَوْتَقَشِي**: ارتقاء. (رخ و) صار رخواً.

شل و ول گردید. سُست شد.

❖ **اَوْتَقَدَ**: ارتداد. (رد د) علی آفره، رجع. ۲- الی حاله: عاد. ۳- الشیء: رَدّه. ۴- الشیء: استرجعه. ۵- عن دینه أو مبدئه: کفر به.

علی آفره: بازگشت به عقب. ۲- الی حاله: برگشت به حال خودش. ۳- الشیء: بازگشت آنرا در خواست نمود. ۵- عن دینه او مبدئه: کفر و ریزید، مُرَقَد شد.

❖ **اَوْتَقَدَى**: ارتداد. (ر د ی) الرءاء أوبه: لبسه.

الرءاء او بیه: پوشید لباس را.

❖ **اَوْتَقَدَغَ**: ارتداد. (ر د غ) کَفَّ و امتنع.

بسنده نمود. امتناع کرد.

❖ **اَوْتَقَسَمَ**: اِرتساماً. (ر س م) الأمر: امثله. ۲- کاهناً: رُقَى الی درجه الکهنوت. ۳- المسیحی: رسم علی جبهته و صدره إشارة الصلیب.

پذیرفت. ۲- کاهناً: به درجه کشیشی رسید. ۳- المسیحی: نقش صلیب را بر روی پیشانی سینه کشید با انگشت دست راست.

❖ **اَوْتَقَشَى**: ارتشاء. (ر ش و) أخذ الرشوة.

رشوه گرفت.

❖ **اَوْتَقَشِعَ**: ارتشاعاً. (ر ش ح) ۱- الإثنا: غَلَب منه الماء و نحوه. ۲- الجسد: عرق.

۱- الإثنا: ظرف لبریز شد و بیرون ریخت. ۲- الجسد: عرق کرد.

❖ **اَوْتَقَشَفَ**: ارتشافاً. (ر ش ف) الشیء: امصّه.

الشیء: مکید آنرا.

❖ **اَوْتَقَضَ**: ارتصاصاً. (ر ص ص) بَ الاشیاء: انضم بعضها الی بعض.

بَ الاشیاء: به یکدیگر پیوستند.

❖ **اَوْتَقَضَفَ**: ارتصافاً. (ر ص ف) ۱- بَ الحجارة أو نحوها: انضم بعضها الی بعض. ۲- القوم فی الصف: تضاموا و تلاصقوا. ۳- ثأ أسنانه: تقاربت.

۱- بَ الحجارة أو نحوها: به یکدیگر پیوست نزد هم چیده شدند. ۲- القوم فی الصف: بهم فشرده شدند. ۳- ثأ أسنانه: دندانهایش به هم نزدیک شدند.

❖ **اَوْتَقَضَى**: ارتضاء. (ر ض و) لخدمته أو لصحبته: اختاره و رضیه و رأه أهلاً له.

لخدمته أو لصحبته: او را برگزید، پسندید. شایسته دانست

برای خدمت و مصاحب بودن.

❖ **اَوْتَضَعَ**: ارتضاعاً. (ر ض ع) الرضیع ثدی أمه أو ضرعها: وضع.

الرضیع ثدی أمه أو ضرعها: بچه از پستان مادر یا دایه خود شیر خورد.

❖ **اَوْتَضَطَمَ**: ارتطاماً. (ر ط م) ۱- فی الوحل: وقع فيه. ۲- فی الأمر: وقع فيه و ارتبک. ۳- الشیء: ازدحم و تراکم.

۱- فی الوحل: در گِل فرو رفت. ۲- فی الأمر: در آن گرفتار شد. ۳- الشیء: متراکم شد روی هم شلوغ و پلوغ شد.

❖ **اَوْتَضَعَبَ**: ارتعاباً (ر ع ب) خاف.

ترسید.

❖ **اَوْتَضَعَدَ**: ارتعاداً. (ر ع د) ارتعش و اضطرب.

لرزید و مضطرب گردید.

❖ **اَوْتَضَعَشَ**: ارتعاشاً. (ر ع ش) ارتجف و اضطرب.

لرزید و مضطرب گردید.

❖ **اَوْتَضَعَّ**: ارتفاعاً. (ر ف ح) ۱- الشیء: علا. ۲- الشیء: رفعه. ۳- بلغ منزلة عالیة. ۴- تقدّم. ۵- السعز: علا. ۶- الشیء: زال.

۱- الشیء: بلند گردید. ۲- الشیء: بلند کرد. ۳- به مقام بلند رسید. ۴- پیشرفت کرد. ۵- السعز: سرخ بالا رفت. ۶- الشیء: از بین رفت.

❖ **اَوْتَضَعَّى**: ارتواءً. (ر ق ی) ۱- الجبل أو إله أو فیه: صعد. ۲- فی السلم: صعد فيها درجه درجه.

۱- الجبل: الیه: فیه: بالا رفت. ۲- فی السلم: یکی یکی از پله بالا رفت.

❖ **اَوْتَضَعَّبَ**: ارتقاباً. (ر ق ب) انتظر.

به انتظار او نشست.

❖ **اَوْتَضَعَّبَ**: ارتکاباً. (ر ک ب) ذنباً أو قبیحاً: اقترفه. ۲- الشیء: ركب. ۳- الأمر: دخل فيه متهوراً.

ذنباً أو قبیحاً: مرتکب گناه شد. ۲- الشیء: سوار شد. ۳- الأمر: بدون وایمه و ترس به آن کار پرداخت.

❖ **اَوْتَضَعَّسَ**: ارتکازاً. (ر ک ز) ۱- الشیء: ثبت و استقر. ۲- علی الشیء: اعتمد علیه.

۱- الشیء: ثابت و پایرجا شد. ۲- علی الشیء: بر آن تکیه کرد.

❖ **اَوْتَضَعَّضَ**: ارتکاضاً. (ر ک ض) ۱- رکض. ۲- تحرک و اضطرب: «ارتكض الجنین فی بطن أمه».

۱- دوید. ۲- جنبید «ارتكض الجنین فی بطن أمه»

أوله: طول له من قبله. ۵- الدابة: خلاها على ما تريد من التثنية ولم يتبعها. ۶- له الجنان: خلاه وشأنه.

۱- الشية: شست نموده شل کرد. ۲- الستز: آویخت. ۳- الزمام أو القيد: رها کرد و نکشید. ۴- الفرس أوله: خطاب را برای او دراز کرد، رها کرد. ۵- الدابة: به حال خود وا گذاشت و خسته نمود. ۶- له الجنان: رها کرد...

● **الأوخيل:** مجموعة جزر متجاورة.

گروهی از جزائر نزدیک هم.

● **أوخض:** أرخاضاً. أرخ ص) ۱- الشز: جعله رخيصاً. ۲- الشية: وجده رخيصاً. ۳- الشية: اشتراه رخيصاً. ۴- له في الأمر: سبّله رخيصاً.

۱- السمر: اوزان نمود. ۲- الشية: اوزان یافت. ۳- الشية: اوزان خرید. ۴- له في الأمر: کار را برایش آسان نمود.

● **أودأ:** أودأه. أر د ا) ۱- فعل شيئاً رديئاً. ۲- أصاب شيئاً رديئاً. ۳- الشية: جعله رديئاً. ۴- الشية: أفسده.

۱- کار ناپسندی انجام داد. ۲- چیز بدی را بدست آورد. ۳- الشية: ناپسند گردانید. ۴- الشية: تباه کرد. فاسد گردانید.

● **أودف:** أودفأه. أر د ف) ۱- الشية: بالشية: أتبعه. ۲- تبعه. ۳- تبعه بعده. ۴- تبعه أركبه خلفه.

۱- الشية بالشية: بدنبالش رفت. ۲- تبعه: پس از او رفت. ۳- تبعه: پس از او آمد. ۴- تبعه: او را پشت سر خود سوار نمود.

● **أودل:** أودلأه. أر ذ ل) الشية: عدّه. ۲- الشية: نبذه و أبعد.

الشية: کوچک و حقیر دانست. ۲- الشية: دور کرد.

● **الأؤز:** نبات يورّع في البلدان الحارة، في سهول رطبة أو نضرها المياه، حبه يطبخ و يُعتبر مادة غذائية أساسية.

برنج.

● **الأؤز:** شجر من فصيلة الصنوبريات، موطنه في «أفريقيا» و «آسيا»، من أنواعه الشجرة أؤز «لبنان».

نوعی سرو است که نوع معروف آن سرو لبنان است.

● **الأؤزه:** واحدة الأؤز.

مفرد آؤز.

● **أوسنى:** أرساء. (ر س و) الشية: ثبت. ۲- الشية: أثبتته «أرسى السفينة». ۳- ألوتد في الأرض: طمره فيها.

۱- الشية: محکم و ثابت شد. ۲- الشية: محکم و ثابت کرد. ۳- السفينة: ۳- ألوتد في الأرض: میخ را در زمین کوبید.

● **الارسلان:** (ر س ل) ۱- مصص. أرسل. ۲- «جهاز

● **إوتمی:** أرقاة. (ر م ي) ۱- الشية: انقذف. ۲- المتقاتلان: رمى كل منهما الآخر. ۳- الصيد: رماه.

۱- الشية: پرتاب شد. ۲- المتقاتلان: به یکدیگر تیراندازی کردند. ۳- الصيد: به سوی آن تیراندازی کرد.

● **لوتهن:** أرتساناً. (ر ه ن) ۱- الشية: منه: أخذته رهنأ. ۲- بالأمر: تقد به.

۱- الشية: منه: به امانت گرفت از او. ۲- بالأمر: به آن پایبند شد.

● **إوتوى:** أوتوا. (ر و ي) من الماء أو نحوه: شرب و شبع. من الماء أو نحوه: از آب و مانند آن نوشید سیراب گردید.

● **أوت:** أوتأ. (ر ث) التوب بلي. ۲- التوب: جعله بالياً. التوب: کهنه و فرسوده شد. ۲- التوب: پاره کرد.

ورث ۱- مصص. ورث. ۲- ما يخلقه الميت لورثته.

۱- مصص ورث. ۲- ما ترک میت برای بازماندگان.

● **أوج:** يأتي. أوجأ. أوجأ. الشية: فاحت راحته الطيبة. الشية: بوی خوش آن به مشام رسید.

● **الأوج:** ۱- مصص. أوج. ۲- نفعه الرائحة الطيبة.

۱- مصص أوج. ۲- نکمت و بوی خوش.

● **الأوج:** ذو الرائحة الطيبة.

چیزی که خوشبو است.

● **أوجأ:** أوجأه. (ر ج ا) الأمز: أخره. أجهله.

الأمز: به تأخیر انداخت.

● **الأوجوان:** صيغ أحرکان الأقدمون يتخذونه من صدقة «الموركس». و قد برع في صناعته سكان «صور».

رنگ قسمری است که پیشینیان از صدف «مورکس» می ساختند و اهالی شهر صور به ساختن آن شهرت داشتند.

● **الأوجوة:** (ر ج ح) مقدم من خشب أو نحوه مربوط بحبلين أو أكثر، يركبه الأولاد و يترجعون.

تاب بازیچه کودکان، چ اراجیب.

● **الوجوزة:** (ر ج ز) قصيدة من بحر الرجز، ج أراجيز.

قصیده‌ای است از بحر رجز ج اراجیز.

● **أوخ:** تأريخاً. (ا ر خ) ۱- الكتاب: حدد تاريخه. ۲- الحادث أو نحوه: فصل تاريخه و حدد وقته.

۱- الكتاب: تاریخ آن را مشخص کرد. الحادث أو نحوه: وقت پدید آمدن آنرا معین نمود.

● **أوخض:** أرخضاً. (ر خ ي) ۱- الشية: صبره رغوأ.

۲- الشز: أسدله. ۳- الزمام أو القيد: وسعه لم يجذبه. ۴- الفرس

الإرسال: جهاز لاسلكي باث.

۱- مص ارسل: ۲- جهاز ارسال: دستگاه بی سیم.

الارسلالية: (ر س ل) ۱- طائفة من المرسلين الدينين يرسلون إلى أحد البلدان أو الأمكنة للتبشير أو للتعليم.

۲- مغزل المرسلين.

گروهی از ماسوهای مذهبی که برای آموزش یا تبلیغ فرستاده می شوند. ۲- فرستاده شده ها.

اوسنې: ارسایاً. (ر س ب) ء او الشی: جمله یوسب.

ء او الشی: نه نشین گردانید.

الارسلو قراطی: شخص من طبقه الأشراف.

شخصی از طبقه اشراف.

الارسلو قراطیة: طبقه الأشراف.

طبقه اشراف

اوسنخ: ارساخاً. (ر س خ) الشی: أنبته.

الشی: ثابت و استوار گردانید.

اوسل: ارسالاً. (ر س ل) ۱- الشی: أطلقه. ۲- الكلام:

أطلقه من غیر تنقید. ۳- الرسول بفتح برسالة. ۴- به الیه: وجهه.

۵- قوله مثلاً: جمله مما یشتمل على الناس.

۱- الشی: رها کرد. ۲- الكلام: سخن را بدون قید و وصف

بیان کرد. ۳- الرسول: با پیامی او را روانه کرد. ۴- به الیه: او

را روانه کرد. ۵- قولاً مثلاً: سخنان او را بعنوان ضرب المثل

بین مردم شایع نمود.

اوشد: ارشاداً. (ر ش د) ء هده، دله «ارشده إلى الأمر أو علیه أوله».

ء او را راهنمایی کرد «ارشده إلى الأمر، او علیه أوله».

الارشمندویت: صاحب رتبه کهنوتیة فی بعض الكنائس المسيحية الشرقية.

داری مقام کشیشی در بعضی از کلیساهای مشرق زمین.

اوسنخ: ارصاداً. (ر ص د) ۱- ء له، أو الشی: له: أعدّه

«أرصد الجيش للقتال». ۲- الرقب: نصبه فی الطريق یراقب.

۱- ء له أو الشی: له: آماده کرد «أرصد الجيش للقتال».

۲- الرقب: در کمین و قیاب نشست.

الارض: ج اراضی. ارضون. اروض. أراض. ۱- مص.

أرض. ۲- الكرة السائرة التي تدور حول الشمس والتي

یسکنها الإنسان. ۳- القشرة السطحية التي تغلف الكرة

الأرضیة و تثبت الثبات.

۱- مص أرض. ۲- کره زمین. ۳- پوسته سطحی که زمین را

می پوشاند و باعث رویش گیاه است.

اوضسني: ارضاً. (ر ض و) ۱- ء: جمله یرضن. ۲- ء:

أعطاه ما یرضیه.

۱- ء: او را خوشنود نمود. ۲- ء: چیزی را به او بخشید که خوشنود شد.

الأرضة: حشرة صغيرة تنقر الخشب، ج أرضن.

موریانه ج أرضن.

اوضنخ: ارضاعاً. (ر ض خ) ب الأم الولدة: جمله یرض.

ب الأم الولدة: او را شیر داد.

الارضني شوکی: نبات یسلق و یطبخ.

کنگر فرنگی، خرفوف. کاعوب. گیاهی است به شکل پیچک.

اوعنی: ارضاً. (ر ع ی) الماشیة: سرحها لترعى.

الماشیة: رهایش نمود تا بچرد.

اوعذ: ارضاداً. (ر ع د) ۱- أصابه رعد. ۲- صاع الرعد.

۳- ء: تهدد. ۴- ء الخوف: أنزل به «الرعدة»، و هی اضطراب

الخوف أو یخمد. ۵- ء: جمله یضطرب و یترن من الخوف.

۱- صاعقه او را زد. ۲- صدای رعد را شنید. ۳- ء: او را

تهدید کرد. ۴- ء الخوف: ترس و وحشت او را در برگرفت.

۵- ء: کاری کرد که مضطرب شود و بلرزد.

اوعش: ارضاشاً. (ر ع ش) ء: جمله یرتعش.

ء: او را به رعشه واداشت. بدنش را به لرزه واداشت.

الأوعن: (ر ع ن) الأحمق. الأوج. فی کلامه، ج رعن، م

زعناء.

نادان، بیخود ج رعن، م زعنا.

اوعوی: ارضواً. (ر ع و) ۱- عن الجهل أو الضلال:

انصرف عنه و امتنع. ۲- رجع.

۱- عن الجهل أو الضلال: منصرف شد. از انجام آن سرباز

زد. ۲- بازگشت.

اوعنی: ارغاً. (ر غ و) الشی: صار له رغو. ۲- الشی:

كثر رغوته. ۳- «أرغى و أزید»: شیخ غضباً و تهدد.

الشی: کف کرد. ۲- الشی: کف آن زیاد شد. ۳- اوعن و

أزید: بسیار خشمگین شد.

اوعنې: ارغاباً. (ر غ ب) ۱- ء فی الشی أو الیه: جمله

یرغبه.

۱- ء فی الشی أو الیه: علاقمند به آنچیزش کرد. ۲- ء عن

الشی: او را منصرف کرد.

اوشق: ارغاداً. (ر غ د) ۱- صار فی خصب و فی رعد عیش.

عَيْشُهُ: جملة رغداً.

١ - در واحتي و آسایش زندگی را ادامه داد. ٢ - عَيْشُهُ: زندگی را خوب گردانید.

❖ **الأرقط:** آله موسیقی شرقی مؤلفه من قطعتين من القصب فيها نقوب، مربوطه ایدها الى الأخرى. نریک تشکیل شده از دو نری مرتبط به هم.
❖ **أَرْقَط:** ارغاماً. (ر غ م) ١ - أَرْقَطَ. ٢ - أَرْقَطَهُ. ٣ - أَرْقَطَهُ: جمله علی فعل شيء لا يمحى.

١ - او را خوار نمود. ٢ - برخلاف میلش به کاری واداشت.
❖ **الأرقط:** آله موسیقی کبیره ذات ملاس، یقلب استعمالها في بعض الكنائس.

ارغون، دستگاه موسیقی کلیسا. [ارگ]

❖ **أَرْقَطَ:** ارفاداً. (ر ف د) ١ - أَرْقَطَهُ. ٢ - أَعْطَاهُ.

١ - او را کمک کرد. ٢ - به او بخشید.

❖ **إِرْفَضَ:** ارفضاً. (ر ف ض) ١ - أَلْثَمَ: تَفَرَّقَ و زال «إِرْفَضَ الاجتماع». ٢ - أَلْثَمَ: زال. ٣ - أَلْثَمَ: أَوْ الْعَرَقُ: سال و تَرَشَّش.

١ - الشيء: پراکنده شد و از بین رفت. «إِرْفَضَ الاجتماع»
٢ - أَلْثَمَ: درد و رنج از بین رفت. ٣ - أَلْثَمَ: أَوْ الْعَرَقُ: جاری شد تشریح نمود.

❖ **أَرْقَطَ:** ارفاقاً. (ر ف ه ا) ١ - أَصَابَ نَمْعَةً وَسَمِعَ مِنَ الزَّرَقِ. ٢ - أَرْقَطَ: جمله از عیش لَين و طَيبَت. ٣ - تَوَسَّعَ فِي الْمَطْعَمِ وَ الْمَشْرَبِ وَ الْمَلْبَسِ.

١ - نعمت و روزی به او رسید. ٢ - او را در رفاه و آسایش قرار داد. ٣ - زیاده روی کردن در خورد و خوراک و پوشاک.
❖ **أَرْقَى:** يَأْرُقُ. أَرْقَا: ذهب نومه ليلاً.

أَرْقَا: بیهوشی به سرش زد.

❖ **أَرْقَى:** ايراقاً. ر. أَرْقَى.

❖ **أَرْقَى:** ارفاقاً. (ر ق ق) ١ - أَلْثَمَ: جمله رقيقاً. ٢ - قَلْبَهُ: أَلْثَمَ.

١ - الشيء: نازک گردانید. ٢ - قَلْبَهُ: نرم کرد.

❖ **أَرْقَى:** تاريفاً. أَسْهَرَهُ.

او را شب بیدار نگهداشت. باعث بیهوشی او شد.

❖ **الأرقط:** ١ - مص أرق. ٢ - ذهب النوم ليلاً.

١ - مص أرق. ٢ - بیهوشی.

❖ **الأرقط:** من ذهب نومه ليلاً.

کسیکه خواب از سرش بریده.

❖ **أَرْقَطَ:** ارفاداً. (ر ق د) أَرْقَطَهُ.

او را خوابانید.

❖ **الأرقط:** (ر ق ش) الشَّطَطُ بسواد و بياض، ج رُقْش، م رُقْشاه.

سیاه و سفید. ج رُقْش. م رُقْشاه.

❖ **أَرْقَضَ:** ارقاضاً. (ر ق ص) أَرْقَضَهُ: جمله علی الرقص.

او را رقصانید.

❖ **الأرقط:** (ر ق ط) الذي به بياض تحاطه نقط سواد، أو عكسه، ج رُقْط، م رُقْطاه.

نقطه دار. خال خالی. پلنگ ج رُقْط. م رُقْطاه.

❖ **الأركان:** (ر ک ن) ١ - العناصر الأربعة: الماء، والهواء، و النار، و التراب، و هي أجسام بسيطة تتركب منها المواد. ٢ - الأطراف: أركان الأرض. ٣ - أجزاء حقيقة الشيء: «أركان الدين». ٤ - «أركان الحرب»: القواد الذين يشرفون على قيادة الجيش و مخططاته. ٥ - المكان الذي يجتمع فيه أركان الحرب.

١ - عناصر چهارگانه: آب، هوا، آتش، خاک. که عبارتند از جسمهای سبب و مواد از آنها بوجود می آید. ٢ - اطراف زمین. ٣ - اجزاء حقیقی یک شیء. «ارکان الدین» ٤ - ارکان الحرب: ستاد جنگ. ٥ - ستاد نیروهای مسلح.

❖ **أَرْقَبَ:** ارقاباً. (ر ک ب) أَرْقَبَهُ: جمله مرکب.

او را سوار نمود.

❖ **أَرْكَدَ:** ارکاداً. (ر ک د) أَرْكَدَهُ: الشيء: آرام کرد.

❖ **أَرْكَعَ:** ارکعاً. (ر ک ع) أَرْكَعَهُ: جمله مرکب.

او را به رکوع وادار نمود.

❖ **أَرْكَنَ:** ارکاناً. (ر ک ن) أَرْكَنَ: وثق به.

الیه: به او تکیه نمود، اعتماد کرد.

❖ **الأرقط:** (ر م د) ج رُمْد، م رَمْداء. ١ - المصاب بالزُّمْد. ٢ - ما كان يبلون الرماد.

کسیکه چشمش درد می کند، آنچه را که به رنگ خاکستری است.

❖ **الأروم:** (ر م ل) ج ارمِل، اراملة. ١ - من ساءت زوجته. ٢ - من لا أهل له.

١ - بیوه زن. ٢ - کسیکه خانواده ندارد.

❖ **الأروم:** (ر م ل) التي مات زوجها، ج أرومِل.

بیوه زن. ج ارمِل.

❖ **الأرقط:** جبل من الناس يسكنون «أرمينية»، و هي بلاد جبلية في آسيا الغربية تضمها اليوم «تركيا» و «إيران» و «الاتحاد السوفياتي»

نسلی از مردم که در ارمنستان زندگی می کنند، و سرزمینی است کوهستانی که امروزه در کشورهای ترکیه ایران و

الستار عن التمثال.

● **أَزْرَقُ** : إِزْرَاقٌ. (ز و ر) ١ - مُدَّةٌ جَمَلَةٌ عَلَى الزِّيَارَةِ. ٢ - الشَّيْءُ جَمَلَةٌ عَلَى زِيَارَتِهِ. ٣ - مُدَّةٌ قَصَائِدُهُ أَوْ حُجُوهَا وَجْهَهَا إِلَيْهِ.

١ - مُدَّةٌ أَوْ رَابِعَةٌ دِيدَارُ كُودُنٍ وَأَدَارُ نَمُود. ٢ - الشَّيْءُ : أَوْ رَابِعَةٌ وَأَدَارَتُهُ بِهِ دَارُش. ٣ - مُدَّةٌ قَصَائِدُهُ : قَصَائِدُش رَابِعَةٌ رُؤْيَتْ أَوْ رَسَانَتْ.

● **الإِزَارُ** : ج. أَزْرَةٌ. أَزْرُ. ١ - اللِّحْفَةُ. ٢ - ثَوْبٌ مَحِيطٌ بِالنِّصْفِ الْأَسْفَلِ مِنَ الْبَدَنِ.

١ - مَلْحَقَةٌ. ٢ - لِبَاسٌ كَمَا يَافِيْنُ تَنَّهُ رَابِعُش دَهْد. لُتْكَ.

● **أَزْرَاقُ** : إِزْرَاقَةٌ. (ز و غ. ز ي غ) ١ - مُدَّةٌ جَمَلَةٌ «يَزُورُ» أَي يَمِيلُ وَيَجُورُ. ٢ - مُدَّةٌ أَوْ قَبْلُ «الزَّيْفِ» وَهُوَ الْمِيلُ عَنِ الْحَقِّ.

١ - مُدَّةٌ أَوْ رَاكِنَاوَزْدٌ. بِهَرَبْرَاهُ كَشَانْدٌ. ٢ - مُدَّةٌ أَوْ رَابِعَةٌ اشْتَبَاهُ انْدَاخَتْ. مَتَمَايِلُ بِهِ كَنَاهُ كُودُ. اَزْرَاهُ حَقٌّ يَدْرُ كُودُ.

● **أَزْرَالُ** : إِزْرَالَةٌ (ز و ل) ١ - مُدَّةٌ نَهَا. ٢ - الشَّيْءُ : إِذْهَبَ مُدَّةٌ أَوْ دَوْرٌ كُودُ. ٢ - الشَّيْءُ : اَزْبِيْنُ بَرْدٌ

● **أَزَالُ** : إِزَالَةٌ. أَزَالُ. (ز ي ل)

١ - عَنْ مَكَانٍ : أَوْ رَاكِنَاوَزْدٌ خُودُ دَوْرٌ نَمُودُ.

● **أَزْبَدُ** : إِزْبَادٌ. (ز ب د) ١ - دَفْعٌ بَزِيدٌ : «أَزْبَدُ الْبَحْرِ» أَزْبَدُ قِمِ الْجَمَلِ. ٢ - كَثْرَةُ زُبْدِهِ. ٣ - «أَرْغَى» أَزْبَدَ : غَضِبَ وَتَهَدَّدَ.

١ - كَفَّ أَنْ رَاوَرُ انْدَاخَتْ. «أَزْبَدُ الْبَحْرِ» أَزْبَدُ قِمِ الْجَمَلِ.

٢ - كَفَّ أَنْ لِقَاوَانُ شُدَّ. ٣ - أَرْغَى وَ اَزْبَدَ خَشْمَكِيْنُ شُدَّ. تَهْدِيدُ نَمُودُ.

● **أَزْجِي** : إِزْجَاءٌ. (ز ج و) ١ - الشَّيْءُ : سَاقَهُ. ٢ - الشَّيْءُ : دَفَعَهُ يَرْفِقُ.

١ - الشَّيْءُ : رَانَدَ. ٢ - الشَّيْءُ : يَا نَوْمِي يَبِيْشُ رَانَدُ.

● **أَزْدَادُ** : إِزْدِيَادٌ. (ز و د. ز ي د) ١ - الشَّيْءُ : زَادَ. ٢ - طَلَبُ الزِّيَادَةِ.

١ - الشَّيْءُ : اَفْزَوْنُ شُدَّ. ٢ - اَفْزَوْنُ رَا خَوَاسْتَاوُ شُدَّ.

● **أَزْدَانُ** : إِزْدِيَانَةٌ. (ز ي ن) ١ - حُسْنٌ وَ جَمَلٌ. ٢ - تَحَلُّيٌ. تَزَخْرَفُ «أَزْدَانَتُ شَوَارِعِ الْمَدِينَةِ بِالْأَزْهَارِ».

نِيَكُو شُدَّ. زَيْبَا شُدَّ. ٢ - أَرَاوَسَتْ شُدَّ. «أَزْدَانَتُ شَوَارِعِ الْمَدِينَةِ بِالْأَزْهَارِ».

● **أَزْدَجَارُ** : إِزْدَجَارٌ. (ز ج ر) ١ - اِنْتَادَ. ٢ - طَرَدَ وَ صَاحَ بِهِ.

٢ - عَنْ الشَّيْءِ : مَنَعَهُ نَهَا.

١ - بِيُورِي كُودُ. ٢ - مُدَّةٌ أَوْ رَابِعَةٌ بِيُورِي كُودُ وَ فَرِيَادُ زِدَ. ٣ - عَنْ الشَّيْءِ : أَوْ رَا مَنَعَ كُودُ.

● **أَزْدَهَمُ** : إِزْدَهَامٌ. (ز ح م) الْقَوْمُ : زَحَمَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

الْقَوْمُ : كُودُ هَمَّ جَمْعُ شَدْنَدُ.

● **أَزْدَرِي** : إِزْدَرَاءٌ. (ز ر د) اللِّقْمَةُ : اِبْجَلْمَهَا.

- اللِّقْمَةُ : بَلَعِيدٌ.

● **أَزْدَهِي** : إِزْدَهَاءٌ. (ز ه و) ١ - مُدَّةٌ الشَّيْءُ أَوْ بِهِ : اسْتَحْفَه.

٢ - أَخَذَتْهُ خَفَقَةً مِنَ الزَّهْوِ ٣ - مُدَّةٌ جَمَلَةٌ عَلَى الْمَجِيبِ.

١ - مُدَّةٌ الشَّيْءُ أَوْ بِهِ : كَوِجَكُ شَمُرْدُ. ٢ - بِهِ تَكْبِيرٌ وَ خُودِپَسَنْدِي وَأَدَارَتُهُ. ٣ - أَوْ رَابِعَةٌ شَكْفَتِي وَأَدَارَتُهُ.

● **أَزْدَهَرُ** : إِزْدَهَارٌ. (ز ه ر) الشَّيْءُ : أَضَاءَ وَ تَلَأَلَا «أَزْدَهَرُ السَّرَاجُ». ٢ - مَجَّحَ وَ غَا : «أَزْدَهَرُ الْأَدَبِ» أَزْدَهَرَتْ التَّجَارَةُ.

الشَّيْءُ : رُوشَنُ شُدَّ. نَوَاتِي كُودِيدُ «أَزْدَهَرُ السَّرَاجِ». ٢ - مُوْفِقُ شُدَّ وَ رَشَدُ وَ نَمُوكُودُ «أَزْدَهَرُ الْأَدَبِ» أَزْدَهَرَتْ التَّجَارَةُ.

● **أَزْدَوِجُ** : إِزْدَوَاجٌ. (ز و ج) ١ - الشَّخْصَانُ : اقْتَرَنَا. ٢ - الشَّيْءُ : حَارَ اثْنَيْنِ.

الشَّخْصَانُ : اِدْوَاوَجُ كُودِنَدُ. ٢ - الشَّيْءُ : دَوَاتَا شُدَّ مَخْطَلُ شُدَّ.

● **أَزَى** : يَأْزِي. أَزَى. ١ - مُدَّةٌ قَوَا. ٢ - عَلَيْهِ : أَغَانَهُ عَلَيْهِ.

١ - مُدَّةٌ قُدْرَتُ بَخْشِيدُ. نِيُورَمَنْدُ كُودَانِيدُ. ٢ - عَلَيْهِ : أَوْ رَا كَمَكُ كُودُ.

● **أَزَى** : مُأْزَرَةٌ. مُأْزَرَةٌ. عَاوَنَةٌ.

مُدَّةٌ أَوْ رَا كَمَكُ كُودُ.

● **أَزَى** : أَزْوَارُ. (ز ر ر) الثَّوْبُ : جَمَلٌ لَهُ أَزْوَارٌ.

الثَّوْبُ : بَرَايْشُ دَكَمَةُ دَوخَتْ.

● **أَزَى** : تَأْزِيرٌ. ١ - مُدَّةٌ الْبَسَةِ الْإِزَارِ. ٢ - مُدَّةٌ قَوَا.

١ - مُدَّةٌ أَوْ رَا لِبَاسُ يَوْشَانَدُ. ٢ - مُدَّةٌ أَوْ رَا نِيُورَمَنْدُ كُودَانِيدُ.

● **الْأَزَى** : ١ - مَص. أَزَى. ٢ - الْقُوَّةُ. ٣ - الظُّهْرُ. ٤ - «شَدَّ بِهِ أَزْرَهُ» قَوَا.

١ - مَص. أَزَى. ٢ - قُدْرَتُ. ٣ - شَهْسَتْ. ٤ - شَدَّ بِهِ أَزْرَهُ : بَوَسِيلَةُ

أَنْ أَوْ رَا نِيُورُ بَخْشِيدُ.

● **أَزَوِي** : إِزْرَاءٌ. (ز ر ي) ١ - عَلَيْهِ : عَابَهُ. ٢ - بِالشَّيْءِ : تَهَاوَنَ بِهِ وَ قَضَرَ. ٣ - «أَوْ بِهِ : وَضَعَ مِنْ حَقِّهِ أَوْ مِنْ قِيَمَتِهِ «أَزَوِي» بِهِ الدَّهْرُ».

١ - عَلَيْهِ : أَوْ رَا مَلَامَتُ كُودُ. ٢ - بِالشَّيْءِ : مَسْنَى كُودُ. كَوَاتَاهِي نَمُودُ. ٣ - «أَوْ بِهِ : اِرْزَشُ أَنْوَا نَهْرِدَاخَتْ. «أَزَوِي» بِهِ الدَّهْرُ».

١ - عَلَيْهِ : أَوْ رَا مَلَامَتُ كُودُ. ٢ - بِالشَّيْءِ : مَسْنَى كُودُ. كَوَاتَاهِي نَمُودُ. ٣ - «أَوْ بِهِ : اِرْزَشُ أَنْوَا نَهْرِدَاخَتْ. «أَزَوِي» بِهِ الدَّهْرُ».

١ - عَلَيْهِ : أَوْ رَا مَلَامَتُ كُودُ. ٢ - بِالشَّيْءِ : مَسْنَى كُودُ. كَوَاتَاهِي نَمُودُ. ٣ - «أَوْ بِهِ : اِرْزَشُ أَنْوَا نَهْرِدَاخَتْ. «أَزَوِي» بِهِ الدَّهْرُ».

● **أَزَوِي** : إِزْرَقَاتٌ. (ز ر ق) الشَّيْءُ : كَانَ أَزْرَقُ.

الشَّيْءُ : أَيْ رَنَگُ شُدَّ.

● **الْأَزَوِي** : ١ - مَا كَانَ لَوْنُهُ «الزُّرْقَةُ» وَ هِيَ لَوْنُ السَّيَاءِ الصَّافِيَةِ. ج. زُرُقٌ. م. زُرْقَا. ٢ - «الزُّرْقُ» : الْأَسِنَّةُ وَ التَّصَالُ.

أَنْجَه رَا كَهْ بِهِ رَنَگُ أَيْيُ بَاشَدُ. كَهْ رَنَگُ آسْمَانُ صَافٍ اسْت.

ج. زُرُقٌ م. زُرْقَا. ٢ - الزُّرْقُ : نِيَزَهْ وَ شَمْشِيرُ.

❖ **از غج:** از عاجاً. (زع ج) ۱- غ: أقلقه. ۲- غ: قلمه من مكانه. ۱- غ: او را مضطرب نمود. ناراحت كرد. ۲- أنرا از جهای خود كند.

❖ **الْأَنْعَر:** (زع ر) التلیل الشعر المنقوطة. ج زعر، م زعراء. ۱- شخصی که موی سرش کم باشد و پراکنده. ج زعر، م زعراء.

❖ **الْأَنْغَب:** ماله «زغب»، أي ریش أو شعر صغير، ج زغب، م زغباء. کسیکه اندکی مو در سر دارد، اندکی ریش دارد. ج زغب، م زغباء.

❖ **أَنْف: يَنْزِفُ.** أَنْفًا. أَرْوَفًا. الوقت: قسرب «أَوْفَت ساعة الرحيل». الوقت: وقت نزدیک شد. «أَوْفَت ساعة الرحيل».

❖ **أَنْف:** أَنْفًا. (ز ف ن) ۱- العروس: أهداها إلى زوجها. ۲- إليه البشرى أو نحوها: أهداها إليه، سائها إليه. ۱- العروس: او را به همسرش اهدا كرد. ۲- إليه البشرى او نحوها: به او اهدا كرد. مزده را به او داد.

❖ **أَنْفَم:** إِنْكَامًا. (ز ك م) غ: جمله مزكوماً. غ: او را به زكام مبتلا كرد.

❖ **أَوْق:** إِنْزَالًا. (ز ل ل) ۱- غ: أزلقه. ۲- غ: حمله على ارتكاب الذنب أو الخطيئة.

۱- غ: او را لغرائد. ۲- غ: او را به ارتكاب گناه و خطا واداشت. ❖ **الْأَوَّل:** الْبَيْدَم الذي لا أوَّل له.

قدیمی. قدیم.

❖ **أَوْفَج:** إِنْزَاج. (ز ل ج) الباب: أغلقه «الميزلاج»، و هو الملقاق. الباب: در را قفل كرد.

❖ **أَوْفَق:** إِنْزَاقًا. (ز ل ق) غ: أوقفه في الذنب أو الخطيئة. غ: او را به گناه و خطا انداخت. ❖ **الْأَوَّلِي:** ۱- القديم. ۲- الذي لا أوَّل له.

قدیمی آنزلی.

❖ **الأَوْص:** ج أَوْص. إِنْص. أَوْصَات. ۱- القسحط. ۲- القسحط والشدّة: «أَوْصَة سياسيّة، أَوْصَة نفسيّة».

۱- قسحط. ۲- سختی و شدت. بُحران «از مة سياسيّه، از مة نفسيّه».

❖ **أَوْصَع:** إِنْصَاعًا. (ز م ع) الأمر أو به أو عليه: عزم عليه و ثبت.

الأمر أو به أو عليه: تصمیم گرفت انجام دهد.

❖ **الْأَوْمِيل:** (ز م ل) ج ازمايل. ۱- شفرة صانع النعال. ۲- آلة حديد يُنقَر بها الحجر أو الخشب.

۱- كارد كفشها. پستاهیها. ۲- شفة آهنی.

❖ **إِنْهَى:** إِنْهَاءً. (ز ه ر) ۱- بكذا: أعجب به. ۲- تكبیر.

۱- بكذا: خوشش آمد. پسندید. ۲- مغرور شد.

❖ **أَنْهَر:** إِنْهَارًا. (ز ه ر) النبات: طلع زهره. النبات: شكوفه شد.

❖ **إِنْهَر:** إِنْهَارًا. (ز ه ر) ۱- النبات: طلع زهره. ۲- النبات: كثر زهره.

النبات: شكوفه شد. ۲- النبات: شكوفه هایش فراوان شد.

❖ **الْأَوْهَر:** (ز ه ر) ج زهرم زهراء ۱- الشّير. ۲- المشرق الوجه. ۳- القمر.

۱- تابناك. ۲- خوش رو. ۳- ماه.

❖ **أَنْهَق:** إِنْهَاقًا. (ز ه ق) الباطل: بقاء، أبطله. الباطل: معرو و نابود كرد.

❖ **أَنْوَج:** إِنْوِاجًا. (ز و ج) بين الرجل والمرأة: قرنها.

بين الرجل والمرأة: به عقد هم درآورد.

❖ **إِنْقَر:** إِنْقِرَارًا. (ز و ر) عنه: مال و انقر عنه.

عنه: از او روی برگرداند، از او دور شد.

❖ **الْأَوْز:** (ز و ر) ج زورم زوراء. ۱- من به «زَوْزَه» أي اعوجاج. ۲- المائل.

۱- شخصی نادرست. ۲- مایل، كج.

❖ **الْأَوْزِي:** مص أَوْز ۱- م. أَوْز. ۲- صوت الرعد. ۳- صوت

غليان القدر. ۴- صوت الرصاص. ۵- صوت محرك الطائرة.

۱- مص أَوْز. ۲- صدای رعد و برق. ۳- صدای جوشش

ديگ. ۴- صدای صغير كلوله. ۵- صدای موتور هواپيما.

❖ **الْأَس:** نبات ذو ثمار كروية بيضاء و سوداء، ورقه عطر، خضرته دائمة. يسمّى أيضاً «الريحان» و يعرف «بالحنبلاس».

گیاهی است با میوه های گرد و سیاه و سفید و برگ آن همیشه سبز و معطر است و به ریحان معروف است.

❖ **الْأَس:** ج أساس. أساس. ۱- الأساس. ۲- أصل كل شيء.

۱- پایه و بنیان. ۲- اصل هر چیزی را گویند.

❖ **أَسَع:** يَأْسُو، أَسْوَأُ. (أ س و) ۱- المجرح أو الشيء:

أصلحه، داواه. ۲- المرض أو المريض: داواه، عالجه.

۱- المجرح أو الشيء: درست كرد، بهبودی بخشید.

۲- المرض أو المريض: او را مداوا و معالجه نمود.

● **أَسْمَى:** يَأْسَى، أَسِيًّا (س ي) المَرَضُ أو المَرِيضُ: دَاوَاهُ، عَاجِلُهُ.

المَرَضُ أو المَرِيضُ: مَدَاوَاهُ كَرَدَ

● **أَسْمَى:** مَرَاة (ا س و) أَسَى، دُعَاةً وَعَزَاءً وَسَلَاةً.

دُعَاةً أَوْ رَا تَسْلِيَتْ كَفَتْ.

● **الْأَسْمَى:** ١- مَص. أَسَى. ٢- الْحَزَنُ.

١- مَص. أَسَى. ٢- اَنْدَوَه.

● **أَسْمَاءُ:** إِسَاءَةٌ (س و) أَوَّلُهُ، أَوْ إِلَاهِهِ أَوْ عَلَيْهِ أَوْ بِهِ: فَعْلٌ بِهِ مَا يَكْرَهُ. ٢- أَقَى بِشَيْءٍ. ٣- الشَّيْءُ: لَمْ يَحْسَنْ عَمَلُهُ. ٤- بِهِ ظَنًّا: شَكٌّ بِهِ وَظَنٌ بِهِ السُّوءَ.

٥- أَوَّلُهُ أَوْ إِلَاهِهِ أَوْ عَلَيْهِ أَوْ بِهِ: كَارِي أَنْجَامٍ دَادَ كَمَا مَوْرَدٍ يَسْنَدُ أَوْ نَيْسَتْ، نَسَبَتْ بِهِ أَوْ بَدَى كَرَدَ. ٢- كَارٍ بَدَى رَا أَنْجَامٍ دَادَ. ٣- الشَّيْءُ: كَارٍ رَا بِخَوْبِي أَنْجَامٍ دَادَ. ٤- بِهِ ظَنًّا: بِهِ أَوْ شَكٌّ كَرَدَ وَ نَسَبَتْ بِهِ أَوْ بَدَغَمَانٍ شَدَّ.

● **الْإِسْمَانُ:** جُ أَسْرَ. ١- مَص. أَسْرَ. ٢- مَا يُشَدُّ بِهِ الْأَسِيرُ. ٣- الْقَبْدُ.

١- مَص. أَسْرَ. ٢- حَبِيرِي كَمَا دَسْتُ وَ پَايِ اسِيرِ رَا بَا آن مِي بِنْدَنَد. ٣- دَسْتَبِنْد.

● **الْأَسْوَارُ:** (س ر) خُطُوطٌ بَاطِنُ الْكَفِّ وَ الْوَجْهِ وَ الْجِهَةِ. ٢- مَحَاسِنُ الْوَجْهِ.

خُطُوطٌ مَوْجُودٌ بِرُكْفِ دَسْتُ وَ پَا رَا كَوِينَد. ٢- مَحَاسِنُ وَ نِيكَوْنِيهَايِ صَوْرَتِ.

● **الْأَسَاسُ:** جُ أَشْسُ. جُ أَشْسُ. ١- أَصْلُ الْبِنَاءِ. ٢- أَصْلُ كُلِّ شَيْءٍ. ٣- الْقَاعِدَةُ.

١- أَصْلُ وَ پَايَةِ سَاخْتَمَانِ هِي سَاخْتَمَانِ. ٢- أَصْلُ وَ پَايَةِ هَرِ حَبِيرِ. ٣- قَاعِدُهُ وَ بَيْنَ هَرِ حَبِيرِ، پَايَةِ.

● **الْأَسَاسِي:** الْمُنْسَوْبُ إِلَى الْأَسَاسِ: «الْحَجَرُ الْأَسَاسِي».

مُنْسَوْبٌ بِهِ اسَاسِ. «الْحَجَرُ الْأَسَاسِي».

● **إِسْمَاعُ:** إِسَاقَةٌ (س و غ) س ي غ. ١- الطَّعَامُ أَوْ الشَّرَابُ: سَهْلٌ مَدْخَلُهُ فِي الْحَقِّقِ. ٢- الطَّعَامُ أَوْ الشَّرَابُ: جَمْلُهُ يَسُوعُهُ. ١- الطَّعَامُ أَوْ الشَّرَابُ: غِذَا وَ نَوْشَابُهُ رَا كَوَارَا دَرَسْتُ نَمُودَ. ٢- الطَّعَامُ أَوْ الشَّرَابُ: كَارِي نَمُودَ كَمَا غِذَا كَوَارَا شُودَ.

● **إِسْمَالُ:** إِسَالَةٌ (س ي ل) ١- الْمَاءُ: أَجْرَاءُ. ٢- الْجَامِدَةُ: أَذَابَهُ. ١- الْمَاءُ: آبٌ رَا جَارِي نَمُودَ. ٢- الْجَامِدَةُ: ذَوْبٌ كَرَدَ.

● **الْإِسْبَانِجُ:** بَقْلَةٌ بَرِيَّةٌ وَ بَسَنَاتِيَّةٌ تُطْبَخُ.

اِسْفَنَاجِ

● **أَسْفِجُ:** إِسْبَاحُ (س ب ح) هُ فِي الْمَاءِ: عَوْتُهُ.

هُ فِي الْمَاءِ: شَنَاوَرُ كَرَدَ.

● **أَسْفِجُ:** إِسْبَاحُ (س ب ح) ١- الشَّيْءُ: جَمْلُهُ سَابِقًا طَوِيلًا. ٢- الثَّوْبُ: وَشَعُهُ. ٣- عَلَيْهِ النَّمَةُ: أَفْهَأُ. ٤- لَهُ فِي التَّفَقُّةِ: أَنْفَقَ وَ وَشَعُ

١- الشَّيْءُ: دَرَاوَزُ كَرَدَ. ٢- الثَّوْبُ: كُشَادُ كَرَدَ. ٣- عَلَيْهِ النَّمَةُ: نَعَمْتُ رَا بِرَ أَوْ تَمَامُ كَرَدَ. ٤- لَهُ فِي التَّفَقُّةِ: بِهِ أَوْ اِسْفَاقِ كَرَدَ. نَعَمْتُ فِرَاوَانَ بِهِ أَوْ دَادَ. مَخَارِجُ أَوْ رَا عَهْدُهُ دَاوَرُ كَرَدَ.

● **اِسْمَقِلُ:** إِسْبَالُ (س ب ل) ١- السَّيْرُ: أَرْخَاهُ. ٢- الزَّرْعُ: خَرَجَتْ سَنَابِلُهُ.

١- السَّيْرُ: يَمُودُ رَا أَوَيْسَخْتُ، اِسْفَاخْتُ. ٢- الزَّرْعُ: خَوْشُهُ هَائِشَ رَوْتِيدَ.

● **الْأُسْبُوعُ:** جُ اسْبِيعُ (س ب ح) ١- مَجْمُوعَةُ الْأَيَّامِ السَّبْعَةِ الْمُبْتَدَأَةِ بِالْأَحَدِ وَ الْمُنْتَهِيَةِ بِالسَّبْتِ. ٢- عِنْدَ الْمُسْلِمِينَ: ذِكْرِي اِنْقِضَاءِ سَبْعَةِ أَيَّامٍ عَلَى وَفَاةِ امْرِئٍ مَا، وَ يُحْتَمَلُ مِمَّا عَادَةً فِي مَنَزَلِ الْفَقِيدِ بَتَلَاوَةً مَا يَتَشَبَّهُ مِنْ أَيِّ الذِّكْرِ الْحَكِيمِ.

١- هَفْتَةُ اَزْ يَكْتَشِبُهُ أَغَاوَزُ بِهِ شَبِهُ خَتَمِ مِي شُودَ. نَزْدَ مَسِيحِيَانِ وَ ... ٢- نَزْدَ مُسْلِمَانِ يَابُودُ هَفْتَةُ مَرْدَةٍ رَا كَوِينَدَ كَمَا مَعْمُولًا بَرَايِشِ قُرْآنِ تَلَاوَتِ مِي كُنَدَ وَ يَادَا رَا كِرَامِسِي مِي دَارِنَدَ. «اَيْنَ نَظَرُ مُؤَلَّفِ اسْت».

● **الْاِسْتِ:** جُ اسْتَاتِ. ١- الْأَصْلُ. ٢- الْأَسَاسُ. ٣- السَّالِفَةُ. ١- أَصْلُ وَ رِشَتُهُ. ٢- پَايَةُ وَ بَنِيَانُ. ٣- نَشِيْمَنگَا.

● **اِسْتِاقَةُ:** اِسْتِاقَةٌ (س و أ) ١- تَأَمَّنَ وَ تَأَثَّرَ. ٢- مِنْ الْأَمْرِ: كَرِهَهُ.

١- مَتَأَثَّرَ شَدَّ اِحْسَاسَ نَارَاغَتِي كَرَدَ. ٢- مِنْ الْأَمْرِ: بَدَشَ اَمَدَ، كِرَاهَتِ پِيدَا كَرَدَ.

● **اِسْتِاقَرُ:** اِسْتِاقَرَأَ (ا ث ر) بِالْشَيْءِ: خَصَّ بِهِ نَفْسَهُ. بِالْشَيْءِ: بِخَوْدِشِ اِخْتِصَاصَ دَادَ.

● **اِسْتِاقَرُ:** اِسْتِاقَرَأَ (ا ج ر) ١- دُعَاةً أَجِيرًا. ٢- الْبَيْتَ: اِسْتَكْرَاهَ.

١- دُعَاةً: أَوْ رَا بِخُدْمَتِ كَرَفَتْ بِعَنْوَانِ كَارَكِرِ وَ اَجِيرِ. ٢- الْبَيْتَ: اِجَارَهُ دَادَ.

● **الْاِسْمَاعِلَةُ:** جُ اِسْمَاعِلَةُ، اِسْمَاعِلِيَّةٌ، اِسْمَاعِلِيَّةٌ. ١- الْمُسْلِمُ. ٢- الرَّئِيسُ. ٣- الْعَالِمُ. ٤- الْمَاهِرُ فِي صِنَاعَةٍ يَطْلُمُهَا غَيْرُهُ.

١- مَعْلَمٌ. ٢- رَئِيسٌ. ٣- دَانِشْمَنْدَ. ٤- زَبَرْدَسْتُ دَرِ هَرِ كَارِي كَمَا بِهِ دِيكَرَانِ مِي اَمُوزَدَ.

● **اِسْتِأْذَنَ:** اِسْتِأْذَنَ (ا ذ ن) ١- هُ فِي كَذَا: طَلَبَ اِنْذَنَ عَلَيْهِ. ٢- عَلَيْهِ: طَلَبَ اِلِذْنَ لِلدَّخُولِ عَلَيْهِ.

١- هُ فِي كَذَا: اَزْ اَوْ اِجَازَهُ خَوَاسْتُ. ٢- عَلَيْهِ: اِجْزَاوَهُ وَرُودَ خَوَاسْتُ.

❖ استأصل: استصال. (ا ص ل) الشيء: قلعه من أصله، استأصل الجراح الزائدة.

الشيء: از ریشه اش کند. واستأصل الجراح الزائدة.

❖ استأق: استيقاً. (س ي ق) الماشية: ساقها.

الماشية: پیش راند. جلو راند.

❖ استأقن: استيقناً. (ا م ن) ۱- إليه: طلب منه الأسان والحماية. ۲- ع: أمته. ۳- ع: عده أميناً.

۱- إليه: از او امان خواست. کمک و یاری خواستن. ۲- ع:

به او امان داد. ۳- ع: او را امین دانست.

❖ استأقن: استيقناً. (ا ن س) ۱- به أو إلهم: انس، سكن إله. ۲- ذهب توحشه. ۳- الزائر: استأذن.

۱- به او الیه: انس و الفت گرفت آرام شد. ۲- ناراحتی و نرس او بر طرف شد. ۳- الزائر: مهمان اجازه خواست.

❖ استأقن: استيقناً. (ا ن ف) ۱- الشيء: أخذ فيه و ابتداء. ۲- الدعوى: طلب إعادة النظر فيها في مجلس الاستئناف.

۱- الشيء: شروع کرد به انجام آن. ۲- الدعوى: درخواست تجدید نظر نمود.

❖ استأقل: استيقلاً. (ا ه ل) الشيء: استحقه. ۲- ع: رأه أهلاً.

الشيء: شباهت آن شد. سزاوار شد. ۲- ع: او را سزاوار دانست.

❖ استأقح: استيقحاً. (ب و ح) ۱- الشيء: عده سباحاً. ۲- الشيء: نهج «استباح الجند المدينة».

۱- الشيء: مجاح دانست. ۲- الشيء: غارت کرد. «استباح الجند المدينة».

❖ استأقن: استيقناً. (ب ي ن) ۱- الشيء: ظهر وأتضح. ۲- الشيء: عرفه. ۳- الشيء: استوضعه.

۱- الشيء: آشکار گردید مشخص شد. ۲- الشيء: آنرا شناخت. ۳- الشيء: درخواست توضیح کرد.

❖ استأقح: استيقحاً. (ب ح ر) في العلم أو المال أو غيرها: توسع فيه و تفق.

۱- في العلم أو المال أو غيرهما: در آنها تعمق و غور و بررسی نمود.

❖ استأقح: استيقحاً. (ب د) ۱- بالأمز: انقرد به «استبد برأيه». ۲- بالأمز به: غلبه فلم يقدر على ضبطه.

۱- بالأمز: تک روی کرد. «استبد برأيه». ۲- بالأمز به: کار بر او دشوار شد. نتوانست آنرا جمع و جور نماید.

❖ الاستقيدان: (ب د د) ۱- مص. استبد. ۲- الانفراد بالرأي و

الأمز: «حكم الاستبداد».

۱- مص استبد. ۲- تک روی در فکر و کار. وحکم الاستبداد.

❖ استقذل: استيدالاً. (ب د ل) ع: به: اخذه مكانه.

ع: به: مبادلہ کرد.

❖ الاستقبرق: اللبياح الغليظ الصفيق الحستن.

دیبای ضخیم را گویند. دیبای بسیار خوب را گویند.

❖ استقسل: استيسالاً. (ب س ل) أقبل على الحرب مستقلاً.

روانه جنگ شد. تنها به جنگ رفت.

❖ استقشع: استيقشعاً. (ب ش د) فرح.

خوشحال شد.

❖ استقشع: استيقشعاً. (ب ش ع) ۱- ع: عده بشعاً. ۲- ع: وجده بشعاً.

۱- ع: او را سنگدل دانست. ۲- ع: او را وحشی و قسی القلب پنداشت.

❖ استقصر: استيقصراً. (ب ص ر) ۱- أصر. ۲- الطريق أو الأمر: وضع واستبان. ۳- الشيء: استبان. ۴- في أمره أو دينه: كان ذا بصيرة فيه.

۱- رؤیت کرد. ۲- الطريق أو الأمر: آشکار و مشخص شد. ۳- الشيء: درخواست توضیح کرد. ۴- في امره او دينه: در کار و دین خود دارای آگاهی و بصیرت بود.

❖ استقبط: استيقطاً. (ب ط أ) ۱- ع: طلب منه أن يبسط. ۲- ع: عده بيطناً. ۳- ع: وجده بيطناً.

۱- ع: از او درخواست کرد اندکی آهسته و آرام شود. ۲- ع:

او را کم کار دانست. ۳- ع: او را در کارش کند و کم کار دانست.

❖ استقطن: استيقطناً. (ب ط ن) ۱- الوادي أو نحو: دخله. ۲- الأمز: عرف باطنه. ۳- الأمز: أخفاه «استطن لي بعضاً».

۱- الوادي أو نحو: به دره وارد شد. ۲- الأمز: به عمق آن پی برد. ۳- الأمز: مخفی کرد. «استطن لي بعضاً».

❖ استقبط: استيقطاً. (ب ط د) ۱- الشيء: عده بعيداً. ۲- الشيء: وجده بعيداً.

۱- الشيء: دور دانست. ۲- الشيء: دور یافت.

❖ استقطن: استيقطناً. (س ب ق) القوم إلى كذا: سابق بعضهم بعضاً.

القوم إلى كذا: با یکدیگر به مسابقه پرداختند از هم پیشی گرفتند.

❖ استقطن: استيقطاً. (ب ق ي) ۱- ع: أو الشيء: أثبتته طلب

۱-۲: اوله: به او پاسخ داد. ۲-۲: او منه اوله: درخواست او را پذیرفت. نیاز او را بر طرف کرد.

❖ استعجاء: استعجاء (ج و د) ۱-۱: الشیء: عده جدیداً. ۲-۲: الشیء: وجده جدیداً.

۱-۱: الشیء: نیکو شمرد. ۲-۲: الشیء: نیکو یافت. ❖ استعجاء: استعجاء (ج و د) ۱-۲: الشیء: استغاث به. ۲-۲: سألهُ أن يؤثنه و یحمیه.

۱-۲: او به: از او کمک خواست. ۲-۲: از او درخواست امان کرد. ❖ استعجاء: استعجاء (ج و د) ۱-۱: الشیء: صار جدیداً. ۲-۲: الشیء: صیرهُ جدیداً. ۳-۲: الثوب: لبسه جدیداً.

۱-۱: الشیء: نو و تازه گردید. ۲-۲: الشیء: نو گردانید. ۳-۲: الثوب: لباس نو را بر تن کرد.

❖ استعجاء: استعجاء (ج و د) ۱-۲: طلب «جذوا»، أي عطیته. ۲-۲: سألهُ حاجه.

۱-۲: از او درخواست بخشش نمود. ۲-۲: چیزی را از او درخواست نمود.

❖ استعجاء: استعجاء (ج م م) استراح. به استراحت پرداخت.

❖ استعجاء: استعجاء (ج م ع) ۱-۱: الشیء: انضم بضمه إل بعض. ۲-۲: القوم: تجتمعون من کل جهة. السیل: اجتمع من کل موضع. ۴-۲: له الأمر: اجتمع له منه کل ما یحبیه. ۵-۲: للجرى أو الوئوب: تحفز.

۱-۱: الشیء: به یکدیگر پیوستند. ۲-۲: القوم: از هر طرف به یکدیگر پیوستند. ۳-۲: السیل: از جاهای مختلف به یکدیگر پیوستند. ۴-۲: له الأمر: آنچه را که می‌پسندید برایش فراهم شد. ۵-۲: للجرى أو الوئوب: آماده پرش گردید.

❖ استعجاء: استعجاء (ج د ل) ۱-۲: عده جاهلاً. ۲-۲: وجده جاهلاً. ۳-۲: حمله علی الجبل.

۱-۲: او را نادان شمرد. ۲-۲: او را نادان یافت. ۳-۲: او را به نادانی واداشت.

❖ استعجاء: استعجاء (ج و ب) ۱-۲: طلب منه الجواب. ۲-۲: ردّه له الجواب. ۳-۲: استسقى: «استجوب القاضی للمتهم».

۱-۲: از او پاسخ خواست. ۲-۲: به او پاسخ داد. ۳-۲: او را بازخواست نمود. «استجوب القاضی للمتهم».

❖ استعجاء: استعجاء (ح ی ی) ۱-۲: أو منه: خجل منه. ۲-۲: استعجم. ۱-۲: از او خجل شد. ۲-۲: او را خجالت داد.

بقاء. ۲-۲: من الشیء: ترك بعضه.

۱-۲: الشیء: ثابت و محکم گردانید، درخواست بقا و دوام آنرا نمود. ۲-۲: من الشیء: قسمتی از آنرا را کرد.

❖ استعجاء: استعجاء (ب ک ی) ۱-۲: آثار بکاء. ۲-۲: طلب منه البکاء.

۱-۲: او را به گریه کردن واداشت. اشک او را درآورد. ۲-۲: از او درخواست نمود گریه کند.

❖ استعجاء: استعجاء (ب د م) ۱-۲: الأمر: استسقى. أشکل، لم یکن واضحاً. ۲-۲: علیه الکلام: استعصی.

۱-۲: الأمر: پیچیده شد. به اشکال برخورد. آشکار نبود. ۲-۲: علیه الکلام: سخن بر او دشوار شد.

❖ استعجاء: استعجاء (ت ب ب) ۱-۲: الطريق: استبان و وضع. ۲-۲: الأمر: استقام و استقر «استتب الأمن فی البلد».

الطریق: آشکار و معلوم شد. ۲-۲: الأمر: پا برجا و برقرار گردید. «استتب الأمن فی البلد».

❖ استعجاء: استعجاء (ت ب ع) ۲-۲: طلب إلیه أن یتیمه. ۲-۲: از او خواست که پرورش کند.

❖ استعجاء: استعجاء (س ت ر) فطی. پوشیده شد.

❖ استعجاء: استعجاء (ت م م) ۱-۲: الشیء: أكمله. ۲-۲: الشیء: طلب اتمامه.

۱-۲: الشیء: کامل کرد. ۲-۲: الشیء: تکمیل آنرا درخواست کرد. ❖ استعجاء: استعجاء (ث و ر) ۲-۲: جعله یثور.

به جوش آورد. ناراحت و خشمگین نمود. ❖ استعجاء: استعجاء (ث ق ل) ۱-۲: عده قبیلاً. ۲-۲: وجده قبیلاً. ۳-۲: صار قبیلاً. ۴-۲: فی نومه، استغرق فیه.

۱-۲: بنظرش سنگین آمد. ۲-۲: آنرا سنگین دانست. ۳-۲: سنگین گردید. ۴-۲: فی نومه: خواب خود را طولانی کرد، دیر از خواب بیدار شد. خواب را به درازا کشاند.

❖ استعجاء: استعجاء (ت م ر) ۱-۲: المال أو نحوه: جعله یثر. ۲-۲: وجد ثراً.

۱-۲: المال أو نحوه: پول و مانند آنرا بکار انداخت. ۲-۲: میوه‌ای را یافت.

❖ استعجاء: استعجاء (ث ن ی) ۲-۲: الشیء: أخرجه من قاعدة عانة.

۲-۲: الشیء: از یک قاعده کلی خارج کرد. مَثَرًا دانست. ❖ استعجاء: استعجاء (ج و ب) ۱-۲: أو له: ردّه له الجواب. ۲-۲: أو منه أو له: قبل دعاءه و قضی حاجته.

❖ **استحقاق: استحقاقه** (ح و ل) ۱- الشيء: تحول من حال إلى حال. ۲- الشيء: صار محالاً.

۱- الشيء: تغيير شكل داد: ۲- الشيء: از بین رفت.

❖ **استشغف: استغفاناً** (ح د ث) ۱- الشيء: أهدته، ابتذله. ۲- الشيء: وجده جديداً.

۱- الشيء: بوجود آورد و ابتذاع کرد: ۲- الشيء: تازه و نو یافت.

❖ **استغنى: استغناناً** (ح س ن) ۱- الشيء: عذّه حسناً. ۲- الشيء: وجده حسناً.

۱- آنرا نیکو شمرد: ۲- الشيء: نیکو یافت.

❖ **استحصاف: استحصافاً** (ح ص ذ) الزرع: حان له أن يُحصد.

الزرع: هنگام درو فرارسید.

❖ **استحضن: استحضاراً** (ح ض ر) ۱- الشيء: طلب حضوره.

۲- الشيء: جملة حاضر: ۳- المعاني تذكرها.

۱- از او درخواست حضور نمود: ۲- الشيء: آنرا حاضر و آماده نمود: ۳- المعاني: بیاد آورد.

❖ **استحق: استحقاقاً** (ح ق ك) ۱- الشيء: استوجبه.

۲- الشيء: استأثله. ۳- الذين: حان أجله.

۱- الشيء: سزاوار آن شد: ۲- الشيء: شایسته آن گردید.

۳- الذين: هنگام پرداخت آن فرا رسید.

❖ **استحقق: استحقاقاً** (ح ك م) ۱- الأمر: تمكّن «استحكم بينهم الخلاف». ۲- الشيء: صار محكماً مقبلاً.

۱- الأمر: ممکن و قابل انجام شد. «استحكم بينهم اختلاف». ۲- الشيء: محکم و متقن و نیکو گردید.

❖ **استحل: استحلالاً** (ح ل ل) ۱- الشيء: عذّه حلالاً.

۲- الشيء: وجده حلالاً: ۳- الشيء: أخذّه حلالاً.

۱- الشيء: حلال شمرد: ۲- الشيء: حلال یافت.

۳- الشيء: بعنوان حلال مصرف نمود.

❖ **استحلل: استحلالاً** (ح و ل) ۱- الشيء: عذّه حلواً.

۲- الشيء: وجده حلواً.

۱- الشيء: شیرین شمرد: ۲- الشيء: شیرین یافت.

❖ **استحلف: استحلفاً** (ح ف ه) ۱- الشيء: عذّه حلف.

۲- الشيء: عذّه حلفه.

❖ **استحقم: استحقاقاً** (ح م م) ۱- الشيء: عذّه حثاماً. ۲- اغتسل.

۱- وارد حمام شد: ۲- خود را شست.

❖ **استحقق: استحقاقاً** (ح و ذ) علی الشيء: استولى عليه.

علی الشيء: چیره شد بر آن، تسلط پیدا کرد.

❖ **استحقيا: استحقياً** (ح ي) خجل منه.

منه: از او خجالت کشید.

❖ **استحقان: استحقاقاً** (خ و ر ی) ۱- الشيء: استعطفه.

۲- الشيء: انقاه.

۱- از او خواست که نسبت بدو مهربان باشد: ۲- الشيء:

بهترین را برگزید.

❖ **الاستحقاب: استحقاباً** (خ ب ر) ۱- مص. استخبر. ۲- دائرة

الاستخبارات. دائرة رسمية مكلفة بالبحث عن أخبار العدو و حركاته.

۱- مص. استخبر. دائرة الاستخبارات: ادارة ضد اطلاعات.

❖ **استحقين: استحقاباً** (خ ب ر) ۱- الشيء: سألّه عن الخبر.

۲- الشيء: طلب أن يخبره بالخبر.

۱- از او خبر را پرسش نمود: ۲- از او درخواست

کرد که خبر را به او بگوید.

❖ **استحقم: استحقاقاً** (خ د م) ۱- الشيء: أخذّه خادماً.

۲- او را بخدمت گرفت بعنوان خدمتکار.

❖ **استخرج: استخراجاً** (خ ر ج) ۱- الشيء: طلب إليه أن يخرج.

۲- الشيء: استبط. ۳- الشيء: من المعلن: خلصه من ترابه.

۴- المسألة: حلها.

۱- از او خواست بیرون رود: ۲- الشيء: به فراست و

زیرکی دریافت: ۳- الشيء: من المعلن: معدن را از گرد و

خاک خالص گردانید: ۴- المسألة: حل نمود.

❖ **استحقف: استحقافاً** (خ ف ف) ۱- الشيء: رأه خفياً. ۲- به:

استبان به. ۳- به: أهانه. ۴- الشيء: أطربه. ۵- الشيء: حمله

علی الخلافه.

۱- آنرا نازی شمرد: ۲- به: او را عوار و کوچک نمود.

۳- به: به او اهانت کرد: ۴- الشيء: او را به وجد و شوق

آورد: ۵- الشيء: آواز باعث سرزدن کناره‌های ناهنجار از

طرف او شد. لباس را از تن بدر آورد و...

❖ **استحقف: استحقافاً** (خ ف ي) استتر.

استتر نمود، خود را پوشانید.

❖ **استحقص: استحقاقاً** (خ ل ص) ۱- الشيء: اختاره.

۲- الشيء: منه: أخذّه.

۱- از او برگزید: ۳- الشيء: منه: از آن برگزید.

❖ **استحقلف: استحقافاً** (خ ل ه) ۱- الشيء: عذّه خليفته.

۲- او را جانشین نمود.

❖ **استحقاق: استحقاقاً** (د و ر) ۱- طاف حول الشيء.

بالشيء على الشيء: بوسيلة أن دليل و حجت آورد بر عليه او.

❖ الاستدراجية: ۱- المنسوب إلى الاستدراجية.

۲- «موقع إستراتيجي»: حصين، أو بالغ الأهمية من الوجهة الحربية.

۱- منسوب به استراتيجية. ۲- موقع استراتيجي: محكم و غير قابل نفوذ، موقعيت بسيار با اهمیت از نظر جنگي.

❖ الاستدراجية: ۱- فن تنسيق القوى العسكرية و السياسية و الاقتصادية و المعنوية في زمن الحرب بغية إحراز النصر. ۲- فن الخطط و الحركات العسكرية في المعركة.

هم آنتکي نیروهای نظامی و سیاسی و اقتصادی و معنوی در هنگام جنگ بخاطر بدست آوردن پیروزی. ۲- هنر برنامه ریزی حرکات نظامی در جنگ.

❖ استقراخ: استقراخ (روح) ۱- وجد الراحة. ۲- إليه: سكن و اطمأن.

۱- آرامش را یافت. ۲- إليه: آرام شد و مطمئن شد.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- طلب الأرباح. ۲- الشيء: طلب ربحه.

۱- درخواست سود نمود. ۲- الشيء: درخواست سود را نمود.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- الشيء: استرده. ۲- منه الشيء: طلب منه إرجاعه.

۱- الشيء: باز پس گرفت. ۲- منه الشيء: از او درخواست نمود باز پس دهد.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- الشيء: عملت عمل الرجل و تخلقت بأخلاقه.

۱- الشيء: کار مردان را انجام داد، خلق و خوی مردان را پیدا کرد.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- شيء: سأله الرحمة. ۲- از او درخواست ترجم نمود، بخشش خواست.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- الشيء: صار رخواً. ۲- الشيء: انبسط و اتسع. ۳- استقل مرغياً عضلاًه.

۱- الشيء: نرم گردید. ۲- الشيء: منبسط شد. ۳- دراز کشید در حالیکه عضلات خود را شل نمود.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- الشيء: عدّه رخصاً. ۲- الشيء: وجده رخصاً.

۱- الشيء: ارزان شمرد. ۲- ارزان یافت.

❖ استقراخ: استقراخاً (روح) ۱- الشيء: استرجعه.

۲- الشيء: كان مدوراً. ۳- به: أحاط به.

۱- گرد چیزی دور زد. ۲- الشيء: گرد شد. ۳- آنرا احاطه کرد. دورش را گرفت.

❖ استدعاء: استدعاء (دوم) ۱- الشيء: دام. ۲- الشيء: طلب دوامه.

۱- الشيء: ادامه پیدا کرد. ۲- الشيء: ادامه آنرا درخواست نمود.

❖ استدعاء: استدعاء (دي ن) أخذ ديناً.

قرض کرد.

❖ استدعاء: استدعاء (در) ۱- الشيء: جعله يدراً استدعاء عطفه. ۲- الحلو: استخرج لبنها.

۱- الشيء: جاری ساخت. «استدعاء عطفه» الحلو: شیرش را جاری نمود.

❖ استدعاء: استدعاء (درج) ۱- شيء: رقاء من درجة إلى درجة. ۲- شيء: إلى كذا: فربه، جذبه.

۱- شيء: او را به درجه بالاتر ترقی داد. ۲- شيء: الى كذا: او را نزدیک کرد. جذب نمود.

❖ استدعاء: استدعاء (درک) ۱- ما فات: حاول أدراكه.

۲- الشيء: الشيء: حاول أدراكه به. ۳- عليه القول: أصلح خطأ أو أكمل نقصه.

۱- ما فات: کوشید آنرا درک کند. ۲- الشيء: الشيء: کوشید بوسیله آن آنرا درک کند. ۳- عليه القول: خطا و نقص او را برطرف نمود. ۴- الخطأ بالصواب: پس از خطا درست آنرا بیان کرد.

❖ استدعاء: استدعاء (دع) ۱- شيء: صاح به. ۲- شيء: طلبه.

۱- شيء: او را صدا کرد. ۲- شيء: او را طلب کرد.

❖ استدعاء: استدعاء (دع) ۱- مص: استدعى. ۲- في لغة المحاكم: طلب يوجه إلى المحكمة للحصول على بعض المطالب أو إقامة دعوى. ۳- طلب يقدم لسلطة عامة للحصول على إجازة أو حق.

۱- مص: استدعى. ۲- في لغة المحاكم: درخواستی که فرستاده می شود به دادگاه جهت بدست آوردن بعضی از خواسته ها یا اقامه دعوی. ۳- درخواستی است تقدیم می شود برای گرفتن موافقتنامه یا حق.

❖ استدعاء: استدعاء (دق) الشيء: صار دقيقاً.

الشيء: ریزیز نمود.

❖ استدعاء: استدعاء (دل) الشيء: على الشيء: أخذته دليلاً عليه.

الشيء: باز پس گرفت.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر ز ق)؛ طلب منه الزرق.

۱- از او درخواست روزی نمود.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر س ل) ۱- التَّنْزِيلُ: تنذیل.

۲- الشيء: سلس. ۳- إليه: انبسط إليه واستأنس. ۴- في الكلام:

أُتسع وانبسط.

۱- الشعر: مو نرم و صاف شد. ۲- الشيء: نرم گردید.

۳- إليه: به او روی خوش نشان داد. و نسبت به او انس و

الفت گرفت. ۴- في الكلام: به روانی سخن گفت. داد سخن

داد.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر ش د) ۱- للأمر: اهتدی له. ۲-؛

طلب منه آن بر شد.

۱- للأمر: بطرف آن رهنمون شد. ۲-؛ از او درخواست

راهنمایی کرد.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر ض و) ۱-؛ طلب رضا. ۲-؛

طلب إليه آن رضی.

۱-؛ از او درخواست رضایت نمود. ۲-؛ از او درخواست

نمود که راضی گردد.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر ع ی) ۱-؛ الشيء: طلب منه آن

بر عا و یحفظه. ۲-؛ السمع أو الانتباه أو النظر: استدعی

الانتباه أو انتباهه أو إصغاءه.

۱-؛ از او درخواست مراعاة نمود، درخواست نگهداری کرد.

۲-؛ السمع أو الانتباه أو النظر: از او درخواست کرد که

گوش فراده و بنگرد توجه نماید.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر ف د) ۱-؛ طلب رفده و عطاءه.

۲-؛ استعانه.

۱-؛ بخشش و کرم او را درخواست نمود. ۲-؛ از او کمک

خواست.

❖ استقرّی: استقرّأً (س ر ق) ۱- الشيء: سرقة. ۲- السمع

أو النظر: استمع أو نظر مستخفياً.

۱- الشيء: آنرا دزدید. ۲- السمع أو النظر: زیر زیرکی نگاه

کرد و گوش فراداد.

❖ استقرّی: استقرّأً (ر و ح) ۱- وجد الراحة. ۲- الشيء:

وجد راحته. ۳- الشيء: تشمّمه.

۱- آرامش یافت. ۲- الشيء: رایحه آنرا بوئید. ۳- الشيء:

استنشاق کرد. بوئید.

❖ استقرّی: استقرّأً (ز و د ی د) ۱- طلب زادا. ۲-؛

طلب منه زیاده.

۱- روزی خواست. ۲-؛ از او درخواست بیشتری نمود.

❖ استقرّی: استساقه (س و غ) ۱- الطعام والشراب:

وجدته «سائماً»، أي هنيئاً وسهلاً للدخول في المخلّق. ۲- الكلام

أو نحوه: قبّله.

۱- الطعام والشراب: خوراک و نوشیدنی را گوارا شمرد.

۲- الكلام أو نحوه: پذیرفت.

❖ استقرّی: استسراراً (س ر) الشيء: استقرّ، توارى، خفي.

الشيء: پوشیده شد، متواری شد. مخفی شد.

❖ استقرّی: استساقه (س ق ی) ۱- منه: طلب منه ما

يشربه. ۲- البطن: اجتمع في تجويفه سائل مصلّي عن مرض.

۱- منه: از او درخواست نوشیدنی نمود. ۲- البطن: در شکم

آنقدر مایعات متراکم شد که منجر به مرگ شد.

❖ الاستساقه: ۱- مص استسقى. ۲- تجمّع سائل مصلّي في

تجويف البطن عن مرض.

۱- مص استسقى. ۲- جمع شدن مایعات در شکم که منجر

به مرگ می شود.

❖ استقرّی: استساقاً (س ل م) ۱- انقاد. ۲- الجیش: ألقي

سلاحه و انقاد للعدوّ.

۱- تبعیت کرد. اطاعت کرد. منقاد شد. ۲- الجیش: سلاح بر

زمین نهاد، تسلیم دشمن شد.

❖ استقرّی: استساقه (س م ی)؛ طلب اسمه.

؛ درخواست نام او را نمود. نام او را پرسید

❖ استقرّی: استساقاً (س م ج)؛ عدّه «محتاجاً»، أي

قبيحاً.

ناپسند شمرد.

❖ استقرّی: استساقاً (س ن ن) الطريقة: سار فيها.

الطريقة: در آن روش وارد شد.

❖ استقرّی: استساقاً (س د ل) ۱- الأمر: عدّه سهلاً.

۲- الأمر: وجده سهلاً.

۱- الأمر: آسان شمرد. ۲- الأمر: آسان یافت.

❖ استقرّی: استشارة (ش و ر)؛ في الأمر: طلب منه

المشورة.

؛ في الأمر: نظر او را جویا شد.

❖ استقرّی: استساقه (ش ی ط) عليه: اشتدّ عظمه.

عليه: بر او خشم تندی گرفت.

❖ استقرّی: استساقاً (ش ر ف) الشيء: انصب و علا.

الشيء: ایستاد بلند گردید.

❖ استقرّی: استساقاً (ش ر ق) العالج الأجنبي: كان عالماً

بالعلوم والآداب واللغات والمعتقدات والمادات والتقاليد الشرقة.

العالم الاجنبي: دانشمندیگانه آگاه شد به علوم اداب و زبانها و معتقدات مشرق زمین.

استشفع: استشفاعاً (ش ع ر) خوفاً: اضره.

خوفاً: مخفی نمود ترس را

استشفع: استشفاعاً (ش ف ف) ۱-ه: نظر ما وراه. ۲-ه: الستز: ظهر له ما وراه. ۳-الشيء: بحث عنه بدقة و تبيينه.

۱-ه: به ما بعد آن نگريست. ۲-له الستز: پديدار شد. ۳-با دقت جستجو کرد

استشفع: استشفاعاً (ش ف ي) ۱-المريض من مرضه: طلب الشفاء. ۲-بالشيء: تداوى به.

۱-المريض من مرضه: درخواست بهبودى نمود. ۲-بالشيء: با آن خود را مداوا نمود.

استشفع: استشفاعاً (ش ف ع) ۱-طلب الناصر و الشفع. ۲-سميراً إلى عصام: سأل سميراً أن يشفع له عند عصام. ۳-يسمى على عصام: استعانته عليه.

۱-درخواست کمک و يارى نمود. ۲-سميراً الى عصام: از سمير خواست نزد عصام شفاعت او را بنمايد. ۳-بسمير على عصام: از سمير کمک خواست بر عليه عصام.

استشفع: استشفاعاً (ش ن ع) ۱-الأمر: عدّه شنيعاً. ۲-الأمر: وجده شنيعاً

۱-الأمر: بسیار ناپسند و باقساوت شمرد. ۲-الأمر: بسیار ناپسند و باقساوت یافت.

استشفع: استشفاعاً (ش ه د) ۱-ه: طلب منه أن يشهد. ۲-ه: أو به: استعان به في أمر الشهادة. ۳-تمرض أن يقتل في سبيل الله أو الواجب.

۱-ه: از او درخواست گواهي نمود. ۲-ه: او به: از او کمک خواست برای گواهي دادن. ۳-پيش آمدی که در راه خدا يا عمل بوظيفه کشته شود. «شهادت رسيدن»

استشفع: استشفاعاً (ص ح ب) ۱-الشيء: لازمه. ۲-ه: دعاء إلى الصبحة.

۱-الشيء: همراه نمود. ۲-ه: او را به همراهی فراخواند.

استشفع: استشفاعاً (ص ر خ) ۱-ه: استغاث به «استصرخ الشعب المظلوم الضمير العالمي».

ه: از او درخواست کمک نمود. «استصرخ الشعب المظلوم الضمير العالمي».

استشفع: استشفاعاً (ص ع ب) ۱-الأمر: وجده صعباً. ۲-الأمر: عدّه صعباً.

۱-الأمر: بسیار سخت و دشوار شمرد. ۲-الأمر: بسیار سخت و دشوار یافت.

استشفع: استشفاعاً (ص غ ر) ۱-الشيء: عدّه صغيراً. ۲-ه: أو الشيء: وجده صغيراً ۳-ه: ازدراه، سقط من عينه.

۱-الشيء: کوچک شمرد. ۲-ه: أو الشيء: کوچک یافت. ۳-ه: تحقير نمود.

استشفع: استشفاعاً (ص ف ي) ۱-الشيء: أخذه كله. الشيء: همه اش را گرفت.

استشفع: استشفاعاً (ص ل ح) ۱-الشيء: أصلحه. ۲-الشيء: طلب إصلاحه. ۳-الشيء: عدّه صالحاً. ۴-الشيء: وجده صالحاً. ۵-الشيء: تهيأ للإصلاح. ۶-ادعى الإصلاح.

۱-الشيء: درست کرد. ۲-الشيء: نيكو شمرد. ۳-الشيء: برای نيکوني آماده شد. ۴-الشيء: درخواست اصلاح آنرا نمود. ۵-الشيء: نيكو و درست یافت. ۶-ادعى درستى کرد.

استشفع: استشفاعاً (ص و ب) ۱-الرأي أو القول أو الفعل: رأي أو صواباً.

الرأي، القول، الفعل: درست تشخیص داد.

استشفع: استشفاعاً (ض و أ) ۱-استنار. ۲-بالنور أو نحوه: طلب ضوء.

۱-روشنائی بخشيد. ۲-بالنور او نحوه: درخواست روشنائی نمود.

استشفع: استشفاعاً (ض ي ف) ه: طلب منه الضيافة. ه: او را مهمان نمود. از او مهمانی خواست. به مهمانی دعوت کرد.

استشفع: استشفاعاً (ض ح ك) ه: الأمر: دعاه إلى الضحك.

ه: الأمر: باعث خنده او شد.

استشفع: استشفاعاً (ض ع ف) ۱-ه: عدّه ضعيفاً. ۲-ه: وجده ضعيفاً. ۳-ه: أذلّه.

۱-ه: او را ضعيف شمرد. ۲-ه: او را ضعيف یافت. ۳-ه: او را تحقير نمود. خوار نمود.

استطاب: استطابةً (ط ي ب) ۱-الشيء: عدّه طيباً. ۲-الشيء: وجده طيباً.

۱-الشيء: لذیذ شمرد. ۲-الشيء: لذیذ یافت

- ۱- بالفعل: زیر سایه‌اش نشست. ۲- من الشيء اوبه: در سایه‌اش نشست.
- ❖ الاستغفار: (ط ه ر) ۱- مص. استغفر. ۲- ما يحفظه الطالب من شعر او اثر عن ظهر قلب.
- ۱- مصر-استغفر. ۲- محفوظات دانشجویان و دانش آموزان.
- ❖ استغفر: استغفار. (ط ه ر) ۱- به: استمانه. ۲- عليه: غلبه. ۳- القصيدة أو نحوها: حفظها و قراها من غير كتاب.
- ۱- به: از او کمک خواست. ۲- عليه: بر او چیره شد. ۳- القصيدة اونحوها: از حفظ خواند قصیده را.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع و د) ء الشيء، أو الشيء منه: طلب منه إعادته.
- ء الشيء، الشيء منه: درخواست نمود برگرداند
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع و ذ) ۱- به من الشر أو نحوه: لجأ إليه واعتصم. ۲- قال: «أعوذ بالله من الشيطان الرجيم»
- ۱- به من الشر او نحوه: از شر پناه آورد به او. ۲- گفت «اعوذ بالله من الشيطان الرجيم»
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع و ر) الشيء منه أو ء الشيء: طلب منه أن يبره [يأ].
- الشيء منه أو الشيء: از او درخواست امانت نمود.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع و ض) ء أو منه: طلب منه «البوض» أي البدل.
- ء او منه: درخواست عوض آنرا از او نمود.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع و ن) ء أو به: طلب منه المساعدة والعون.
- ء اوبه: درخواست کمک نمود از او.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع ب د) ء: اتخذ عبداً.
- ء: او را به بندگی کشاند.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع ج ل) ۱- أسرع. ۲- ء: حبه و نشطه و أمره أن يسرع. ۳- ء: سببه و تقدمه.
- ۱- شتافت. ۲- ء: او را تشویق به شتاب نمود. ۳- ء: از او پیشی گرفت. جلو افتاد از او.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ع د د) له أو للأمر: تهيأ له.
- له أو للأمر: آماده شد برای آن.
- ❖ استعدى: استعدى. (ع د و) ء: استمانه و استنصره «استعدى القاضي على خصمه».
- ء: درخواست کمک و یاری نمود از او «استعدى القاضي على خصمه».
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ي ر) ۱- الشيء: تفرق.
- ۲- الشيء: انتشر «استعار الفبار» أو الفجر، أو البرق.
- ۱- الشيء: پراکنده شد. ۲- الشيء: پخش گردید.
- «استعار الفبار أو الفجر، أو البرق»
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط و ع) الشيء: أطافه و قدر عليه.
- توانا شد. قادر شد.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط و ل) ۱- الشيء: صار طويلاً. ۲- تطاول. ۳- الشيء: رآه طويلاً.
- دراز گردید. ۲- دست درازی نمود تجاوز کرد. ۳- الشيء: دراز شمرد آنرا.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ر ب) ۱- طرب. ۲- طلب الطرب. ۳- ء: سأله أن يطرب. ۴- ء: أطربه.
- ۱- بسیار خوشحال گردید. ۲- درخواست خوشحالی کرد. ۳- از او درخواست نمود بسیار خوشحال گرداند. ۴- ء: او را بسیار خوشحال کرد، او را به وجد شادی آورد.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط و د) ۱- كلاً: ساق كلاً: و منه انتقل إلى كلام آخر. ۲- إليه الأمر: وصل.
- كلاً: به ایراد سخن پرداخت و پس از آن به سخنی دیگر ادامه داد. ۲- إليه الأمر: به او رسید.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط و ف) ۱- الحديث أو غيره: عده طريفاً. ۲- الحديث أو غيره: وجده طريفاً. ۳- الشيء: استعده.
- ۱- الحديث او غيره: سخن را بسیار نو و تازه شمرد. ۲- الحديث او غيره: نو تازه یافت. ۳- الشيء: بوجود آورد.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ع م) أدرك طعم الشيء.
- مزه چیزی درک کرد.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ل ج) ۱- رأته: نظر ما هو. ۲- ء رأته: نظر ما عنده من رأي.
- ۱- رأته: از حقیقت نظر او جويا شد. ۲- ء رأته: اندیشید درباره فکر و اندیشه او.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ي ب) الشيء: رآه طيباً.
- الشيء: بسیار پسندید. بسیار خوشمزه یافت آنرا.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط و ف) ۱- ء: وجده طريفاً. ۲- ء: عده طريفاً.
- ۱- ء: بسیار لطیف و زیبا یافت. ۲- آنرا لطیف و زیبا شمرد.
- ❖ استعاض: استعاضه. (ط ل ل) ۱- بالفعل: مال إليه و قد فيه.
- ۲- من الشيء أو به: جلس في ظله.

تدریجی بلند شد. ۳- ء او علیه بر او چیره شد. ۴- الجدار اونحوه: بلند شمرده آنرا. ۵- الجدار اونحوه: بلند یافت. ۶- الشئ: بر روی صعود نمود.

❖ **استعظم:** استعلاً (ع م) ء الخبز: سألَه أن یخبزه إیامه.

ء الخبز: درخواست خیر نمود از ایشان.

❖ **الاستعصار:** (ع م) ۱- مص. استعمر. ۲- هو أن یحتل بلدًا بلدًا آخر و یخضعه لسلطانه السیاسی و الاقتصادي. ۳- تمیر بعض المناطق التي تقتصر إلى اليد العاملة.

۱- مص استعمر ۲- اشغال کشوری بوسیله کشور دیگر

۳- آباد نمودن بعضی از مناطق که نیازمند نیروی کار است.

❖ **استعمر:** استعماً (ع م) ۱- البیلة: احتلّه و جعله خاضعاً له سیاساً و اقتصاداً «استعمرت الدول الأوروبية الكبرى افريقيا ردهاً طویلاً من الزمان». ۲- المكان: أمده بما یعوزه من الأيدي العاملة.

۱- البیلة: کشوری را اشغال کرد و زیر نفوذ خود قرار داد از

نظر سیاسی و اقتصادی فرهنگی. «استعمرت الدول الكبرى و الاوریه افریقیا ردهاً طویلاً من الزمان» ۲- المكان: به او

کمک نمود در مورد نیروی کاری که نیاز داشت.

❖ **استعقل:** استعلاً (ع م) ۱- الآلة عمل بها. ۲- الرأي: عمل به. ۳- الثوب أو نحوہ: استخدمه فی مائتله. ۴- ء: سألَه أن یعمل.

۱- آلة: بخدمت گرفت ۲- الرأي: به آن عمل کرد ۳- الثوب اونحوه: مورد بهره برداری قرار داد ۴- ء: از او درخواست نمود که کار کند.

❖ **استغاث:** استغاثه (ع م) ۱- استغاثه و استغاثه.

ء اوبه: درخواست یاری و کمک نمود از او.

❖ **استغوب:** استغوباً (ع م) ۱- الشئ: عدّه غریباً. ۲- الشئ: وجده غریباً.

الشئ: نامعلوم شمرده. ۲- الشئ: نامعلوم یافت.

❖ **استغفر:** استغفر (ع م) ۱- فی الضحک: بالغ فيه. ۲- الشئ: استوعبه. ۳- فی التوم: استغل.

۱- فی الضحک: در خندیدن زیاده روی کرده. ادامه داد

۲- الشئ: گنجایش آنرا پیدا کرد. ۳- فی التوم: خواب او طولانی شد.

❖ **استغفر:** استغفر (ع م) ۱- الذنب أو من الذنب أو للذنب: طلب منه أن یغفر.

ء الذنب أو من الذنب أو للذنب: از او درخواست بخشش گناه نمود.

❖ **استعذب:** استعذباً (ع م) ۱- الشئ: عدّه «عذباً». أي طیباً سائلاً. ۲- الشئ: وجده عذباً.

۱- الشئ: لذیذ و بامزه تلقی کرد. ۲- الشئ: لذیذ یافت.

❖ **استعمر:** استعماً (ع م) ۱- الشئ: اتقده اشتعل «استمرت النار». ۲- الشئ: انتشر.

الشئ: سوخت، آتش گرفت «استمرت النار» ۲- الشئ: منتشر شد.

❖ **الاستعراض:** (ع م) ۱- مص. استعرض. ۲- مشهد غنائی موسیقی راقص. ۳- عرض ریاضی أو عسكري.

۱- مص استعرض ۲- کنسرت موسیقی، ۳- نمایش ورزشی و رژه نظامی.

❖ **استعرب:** استعرباً (ع م) ۱- صار دخیلاً فی العرب. ۲- غنی بدراسة علوم العرب.

۱- جزو عربها شد. ۲- به مطالعه علوم و آداب تاریخ فرهنگ عربی اهمیت داده شد.

❖ **استعرض:** استعراضاً (ع م) ۱- الشئ: طلب أن یعرض علیه. ۲- القائد الجند: طلب عرضه علیه.

۲- الشئ: درخواست نمود بر او عرضه شود. القائد الجند: فرمانده رژه سربازان را خواست نظاره کند.

❖ **استعصى:** استعصاً (ع م) ۱- علیه الشئ: صعب «استعصت علیه المسألة الحسابية». ۲- علیه: خرج عن طاعته و عانده.

۱- علیه الشئ: بر او دشوار گردید. «استعصت علیه المسألة الحسابية» ۲- علیه: از اطاعت او سرپیچی کرد.

❖ **استعطف:** استعطافاً (ع م) ۱- سألَه أن یطف علیه. ۲- از او درخواست نمود به او رحم کند.

❖ **استعظم:** استعظماً (ع م) ۱- تعظم، تكبر. ۲- الأمر: عدّه عظماً. ۳- الأمر: وجده عظماً. ۴- الشئ: أنکره.

۱- تكبر و خود بزرگ بینی نمود. مغرور شد ۲- الأمر: بزرگ شمرده ۳- بزرگ یافت ۴- الشئ: انکار نمود.

❖ **استعظم:** استعظماً (ع م) ۱- مكلفه: طلب منه أن یسقط عنه تکلیفه «استعظم رئيسه من وظیفته».

تکلفه: درخواست نمود که تکلیف از او برداشته شود استعفا کرد. «استعظم رئيسه من وظیفته»

❖ **استعظم:** استعظماً (ع م) ۱- النهار أو نحوہ: ارتفع. ۲- تدرّج فی الارتفاع. ۳- ء أو علیه: غلبه. ۴- الجدار أو نحوہ: عدّه عالياً. ۵- الجدار أو نحوہ: وجده عالياً. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

۳- تدرّج فی الارتفاع. ۴- غلبه. ۵- الجدار اونحوه: بلند شد. ۶- الشئ: صدده.

۱- النهار اونحوه: روز بلند شد. ۲- در بلند شدن بصورت

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ف ل)؛ تَرَقَّب غفلته.

۱- منتظر غفلت او نشست.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ل ن) ۱- الارض: أخذ غلته.

۲- المبد: كلَّفه أن يعمل و ياتيه بأجره.

۱- الارض: غلَّه أنرا برداشت. ۲- المبد: او را به مزدوری

گرفت. ۳-؛ برخلاف مقررات از او بهره برداری نمود.

❖ **إِسْتَفْلَى:** المستدون الشعب - استغفل البائع الشاري

سوء استفاده کردن.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ل و) ۱- الشيء: عدَّه غالباً.

۲- الشيء: وجده غالباً.

۱- الشيء: پرورش و بها شمرد. ۲- الشيء: پرورش و پر بها

یافت.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ل ظ) ۱- الشيء: عدَّه غليظاً.

۲- الشيء: وجده غليظاً.

۱- الشيء: كلَّفت و ضحيم شمرد. ۲- الشيء: ضحيم و زُمخت

یافت.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ل ق) عليه الكلام: تعدُّر عليه

الكلام فلم يجد وجهاً للتكلم.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ل ق) عليه الكلام: تعدُّر عليه

الكلام فلم يجد وجهاً للتكلم.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ ن ي) ۱- صار غثياً. ۲- به: اکتفی به.

۱- ثروتمند شد. ۲- به: به او بسنده نمود.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (غ و ي)؛ أصله «استغفاه حُبُّ

المال».

۱- او را گمراه نمود «استغفاه حُبُّ المال»

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (س ف ف) الدواة: أخذ من غير أن يخلط

بالماء.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (س ف ف) الدواة: أخذ من غير أن يخلط

بالماء. ۱- مصرف نمود دوارا بدون مخلوط کردن آن با آب.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ي د) (ف و د) ۱- جلمأ أو مالاً أو

غيرهما: اكتسبه. ۲- الشيء: اقتناه.

۱- عسماً أو مالاً أو غیرهما: بدست آورد کسب کرد.

۲- الشيء: مصرف نمود. بدست آورد.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ي ض) ۱- الحيز: انتشر.

۲- القوم في الحديث: توسعوا.

۱- الحيز: خبر پخش شد، منتشر شد. ۲- القوم في الحديث:

با یکدیگر سخنان فراوانی را زدند.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف و ي) ۱- من نومه: استغفل. ۲- من

سكرة: صحا. ۳- من غفلته: إشتبه.

۱- نومه: برخاست، بیدار شد. ۲- من سكرة: بهوش آمد

۳- من غفلته: از غفلت خود بیدار شد. آگاه شد.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ت و)؛ سؤاله رأيه أو حكمه في

مسألة.

نظر او یا حکم او را درباره مسئله جویا شد.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ت و) ۱- مص: استغفل. ۲- تعبیر الشعب

بالتصويت عن رأيه في انقلاب، أو دستور، أو نظام، أو حدث

سیاسی، أو شخص، أو نحو ذلك...

۱- مص استغفل. ۲- نظرخواهی از مردم درباره قانون

اساسی یا رژیم، پدیده سیاسی، شخص، فرافرودم.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ت ح) الأمر بالشيء: ابتداء به.

الأمر بالشيء: آن کار را با آن آغاز کرد.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ح ل) الأمر: تفاهم، اشتد.

الأمر: کار بحرانی شد، بالا گرفت.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف خ ر) ۱- الشيء: عدَّه فاحراً.

۲- الشيء: وجده فاحراً.

۱- الشيء: آن چیز را بالارزش دانست. ۲- الشيء: آن چیز را

بالارزش یافت

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ر د) ۱- بالرأي: أو نحوه: انفراد به.

۲-؛ خلا به. ۳-؛ وجده وحده من بين أصحابه.

۱- بالرأي: انوحه: در اظهار نظر تکیروی نمود. ۲-؛ او را

تنها گذاشت. ۳-؛ او را تنها یافت. ۴-؛ والشيء: تنها او را از

بین دوستانش برگزید.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ر غ) ۱- تنبأ. ۲- مجهوده في كذا:

بذله كلَّه فيه.

۱- استغراغ کرد. قی کرد. ۲- مجهوده في كذا: تمام سعی

در آن بکار گرفت.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ز ز) ۱-؛ الشيء: استغفله، استدعا

«استغفله الخوف». ۲-؛ آثاره و أزعجه.

۱-؛ الشيء: آن چیز را کوچک دانست او را فراموشاند.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف و د) ۱-؛ الشيء: استغفله، استدعا

«استغفله الخوف». ۲-؛ او را برانگیخت، ناراحت نمود.

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف س ر)؛ الأمر: أو عنه. سألَه أن

يفشره له.

۱- الامر: او منه: از او درخواست توضیح نمود

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ط ح) الأمر: رأه فظيماً.

الأمر: آن کار را بسیار ناپسند و شنيع دید

❖ **إِسْتَفْلَى:** استغفلاً (ف ك ك) الشيء: فكَّه.

الشيء: آن چیز را باز کرد، گشود.

❖ الاستفهام: (ف ه م) ١ - مص. استفهم. ٢ - علامة الاستفهام: علامة تستعمل في الكتابة للدلالة على الاستفهام، ورمزها (؟).

١ - مص استفهم ٢ - علامة الاستفهام: علامت سؤال؟
❖ استفهم: استفهاماً. (ف ه م) ١ - ء: سأله أن يفهمه. ٢ - الأمر: طلب منه أن يفهمه عنه.
١ - ء: از او درخواست نمود که او را بفهماند ٢ - ء الأمر: درخواست نمود که درباره آن به او خبر دهد.

❖ استقل: استقاةً. (س ي ق ي) ١ - ء: اومنه: طلب منه ما يشربه. ٢ - من المكان: أخذ من مائه. ٣ - المعرفة أو الأخباز من المصدر الفلاني حصل عليها منه.

١ - ء: اومنه: درخواست نوشیدنی نمود. ٢ - من المكان: از آب موجود در آن مکان برداشت نمود. ٣ - المعرفة أو الأخباز من المصدر الفلاني: اطلاع و خبر را از او بدست آورد.

❖ استقال: استقالةً. (ق ي ل) من منصبه طلب أن يُقال منه ويُصرف عنه.

من منصبه: از مقام خود کناره گیری نمود. استعفا کرد.
❖ استقام: استقامةً. (ق و م) ١ - ء أو الشيء: اعتدل، استوى واستقام في سيرته، استقام أمره. ٢ - الشئ: أثزن.

١ - ء أو الشئ: راست و صاف گردید. «استقام في سيرته، استقام أمره» ٢ - الشئ: شعر دارای وزن شد «موزون گردید»
❖ الاستقبال: (ق ي ل) ١ - مص استقبل. ٢ - الزمان الآتي بعد الحال. ٣ - «حجرة الاستقبال»: جو في البيت مُعدٌ لمُقابلة الضيوف. ٤ - «حفلة الاستقبال»: حفلة تُقام لتكريم أحد الناس أو لمُقابلة الأصدقاء و المعارف.

١ - مص استقبل. ٢ - زمان آینده را گويند.
٣ - حفلة الاستقبال: اطاق پذیرائی - ٤ - حفلة الاستقبال: جشن گرامیداشت برای خوش آمد گفتن.
❖ استقبح: استباحاً. (ق ب ج) ١ - الشئ: عدّه قبيحاً. ٢ - الشئ: وجدّه قبيحاً.

١ - الشئ: آن چیز را ناپسند و زشت دانست ٢ - الشئ: ناپسند و زشت یافت.
❖ استقبل: استقبالاً. (ق ب ل) ١ - ء أو الشئ: واجهه. ٢ - ء: لفته مرحباً به.

١ - ء أو الشئ: با آن روبرو شد. ٢ - ء: در حالیکه خوش آمد می گفت با او روبرو شد.
❖ استقل: استقلالاً. (ق ت ل) ١ - عرض نفسه للقتل

مروءة. ٢ - في الأمر: جدّ فيه. ٣ - في الأمر: استات. ١ - با شهادت آماده قتل گردید. ٢ - في الأمر: در آن کوشش نمود. ٣ - في الأمر: آرزوی مرگ نمود.

❖ استقدّم: استقدماً. (ق د م) ١ - ء: سبقه، كان قدّامه. ٢ - طلب قدمه. ١ - ء: بر او سبقت گرفت ٢ - ء: آمدن او را درخواست نمود.
❖ استقدّر: استقدراً. (ق ذ ر) ١ - ء أو الشئ: عدّه قدراً. ٢ - ء أو الشئ: کرهه لوسخه.

١ - ء أو الشئ: ناپاک دانست ٢ - ء أو الشئ: بخاطر ناپاکی نپسندید.

❖ استقرّ: استقراً. (ق ر ر) ١ - بالمكان: ثبت فيه و سكن. ١ - بالمكان: آنجا محکم و استوار گردید.
❖ استقرّأ: استقرّأً. (ق ذ ر أ) ١ - ء: طلب إليه أن يقرأ. ٢ - الأمر: تتبعها لمرفة أحوالها و خواصها.

١ - ء: درخواست قرائت نمود. ٢ - الأمر: مطالعه و بررسی نمود جهت شناخت خصوصیات آن.

❖ الاستقروان: (ق ر ر) ١ - مص. استقرّ. ٢ - الثبوت و الشكون: «الاستقرار السياسي»، «الاستقرار الاقتصادي»
١ - مص استقرّ. ٢ - ثبات و آرامش. «الاستقرار السياسي، الاستقرار الاقتصادي»

❖ استقرباً: استقرباً. (ق ر ب) ١ - الشئ: عدّه قريباً. ٢ - ء أو الشئ: وجدّه قريباً.

١ - ء أو الشئ: نزدیک دانست. ٢ - ء أو الشئ: نزدیک یافت.
❖ استقرض: استقرضاً. (ق ر ض) منه: طلب منه القرض منه: درخواست قرض نمود از او

❖ استقصى: استقصاءً. (ق ص و) الأمر: بلغ أقصاه في البحث عنه.

الأمر: در جستجو تا حد نهائی پیش رفت.
❖ استقصى: استقصاءً. (ق ص ر) ١ - الشئ: عدّه قصيراً. ٢ - الشئ: کوتاه شمرد. مقصر دانست.

❖ استقطر: استقطاراً. (ق ط ر) ١ - الماء أو نحوه: جعله يسيل قطرة قطرة. ٢ - الأزهار أو الورود: استخرج العناصر الأساسية السائلة منها.

١ - الماء أو نحوه: آب مانند آنرا قطره قطره جاری نمود. چکانید. ٢ - الأزهار أو الورود: تقطير نمود گلاب گرفت.

❖ استقلّ: استقللاً. (ق ل ل) ١ - بالأمر: انفراد بتدبيره. ٢ - برآيه: استبد به و لم يشاركه فيه غيره. ٣ - الشعب: استقل سيادته و أدار شؤونه بنفسه.

۱- بالأمر: با فکر و نظر خود در آن عمل کرد. ۲- برأيه: استبداد نمود. تکیروی نمود. ۳- الشعب: ملت مستقل شد. ۴- الشئ: کم و اندک گردید.

❖ الاستقلال: (ق ل ل) ۱- مص: استقل. ۲- نفرد البلاد بحکم نفسه و بتقریر مصیرها و سیاستها من غیر أن یشاركها فی ذلك أجنبي.

۱- مص: استقل. ۲- کشوری که کارهای خودش را بدون شرکت بیگانگان اداره می کند.

❖ المستقوی: استقواء. (ق ی) حار قوتاً. نیرومند گردید.

❖ استقام: استکاماً. (س ک ک) ب المسامیح: صحت. ب المسامیح: گوش ها ناشنوا شد.

❖ استکان: استکانة. (س ک ن) (ک و ن) (ک ی ن) خضع و ذل.

پیروی کرد. پذیرفت. متقاد شد. خوار گردید.

❖ استکبر: استکباراً. (ک ب ر) الشیء: رأه کبراً و عظم عنده.

الشیء: در نظرش بزرگ جلوه نمود.

❖ استکثرت: استکثراً. (ک ت ب) ۱- الشیء: سألہ أن یکتبه له. ۲- الشیء: سألہ أن یملحه علیه. ۳- أغذته کتاباً.

۱- الشیء: از او درخواست نمود که برایش بنویسد. ۲- الشیء: در خواست نمود برایش اصلاح کند. ۳- او را به عنوان منشی برگزید.

❖ استکثر: استکثراً. (ک ث ر) ۱- الشیء: عدّه کثیراً. ۲- الشیء: وجده کثیراً. ۳- من الشیء: رغب فی الکثیر. ۴- من الشیء: اکثر فعله.

۱- الشیء: فراوان دانست. ۲- الشیء: فراوان یافت. ۳- طالب مقدار فراوانی از آن شد. ۴- به وفور انجام داد.

❖ استغثت: استکثافاً. (ک ث ف) ۱- الشیء: غلط و ثخن. ۲- الشیء: عدّه کثیراً. ۳- الشیء: وجده کثیراً.

۱- الشیء: ضخیم و قطور گردید. ۲- ضخیم و قطور شمرد. ۳- الشیء: ضخیم و قطور یافت.

❖ الاستکشاف: (ک ش ف) ۱- مص: استکشف. ۲- «طائرات الاستکشاف»: طائرات مزوّدة بالآلات التصوير و غيرها مهتمّة بتصور مواقع العدو أو ضبط حركاته.

۱- مص: استکشف. ۲- طائرات الاستکشاف: هواپیماهای اطلاعاتی.

❖ استکشف: استکشافاً. (ک ش ف) عن الشیء: طلب أن

یکشف له عنه.

عن الشیء: درخواست توضیح نمود.

❖ استکفی: استکفاً. (ک ف ی) الشیء: طلب منه أن یکفه إیّاه.

الشیء: درخواست نمود به مقدار کافی سهم او را بدهد.

❖ استکفل: استکفاً. (ک م ل) الشیء: أقفه.

الشیء: تمام نمود. کامل کرد.

❖ استکن: استکناً. (ک ن ن) استقر.

استقرار نمود. پوشش پیدا کرد.

❖ استقل: استقلاً. (س ل ل) الشیء: من الشیء: انترعه منه و أخرجه برفق «استل السیف من غمده».

الشیء: من الشیء: با نرمی و ملاطفت از او جدا کرد. بیرون آورد. «استل السیف من غمده»

❖ استقلان: استقلاناً. (ل ی ن) ۱- الشیء: عدّه لیتنا. ۲- الشیء: وجده لیتناً.

۱- الشیء: نرم پنداشت. ۲- الشیء: نرم یافت.

❖ استغنى: استغناءً. (ل ح ق) الشیء: ادعاه و نسه إلی نفسه.

الشیء: او را بخود نسبت داد.

❖ استلذ: استلذاً. (ل ذ ذ) الشیء: اوبه: وجده لذیذاً.

الشیء: اوبه: آنرا خوشمزه یافت.

❖ استلزم: استلزماً. (ل ز م) ۱- الشیء: عدّه لازماً. ۲- الشیء: اقتضاه.

۱- الشیء: آنرا لازم و ضروری دانست. ۲- الشیء: مورد نیاز دانست.

❖ استلطف: استلطافاً. (ل ط ف) ۱- الشیء: عدّه لطیفاً. ۲- الشیء: وجده لطیفاً.

۱- الشیء: آنرا ظریف و زیبا دانست. ۲- الشیء: ظریف و زیبا یافت.

❖ استلف: استلفاً. (س ل ف) المال: اقترضه.

المال: قرض کرد. وام گرفت.

❖ استلقی: استلقاً. (س ل ق ی) نام علی ظهره.

به پشت خوابید.

❖ استلهم: استلهاماً. (ل ه م) الله خیراً أو صبراً: سألہ أن یملحه إیّاه.

الله خیراً أو صبراً: از خداوند متعال درخواست خیر و صبر نمود.

❖ استمات: استامة. (م ت ا) ۱- طاب نفساً بالموت: «استات الجندي فی الدفاع عن بلاده». ۲- طاب الموت.

۳- ذهب في طلب الشيء كل مذهب.

آرزوی سرگ نمود، پیش مرگ شد «استمات الجندی فی الدفاع عن بلاده» ۲- درخواست مرگ نمود. ۳- برای رسیدن به هدف و خواسته خود راه آب و آتش انداخت.

❖ استعمال: استأله (م ی ل) ۱- ءُ، اِسْتَأْطَفَ ۲- ءُ أو بقلبه: أماله. ۳- مال.

۱- ءُ: از او درخواست بخشش و عطا نمود ۲- ءُ بقلبه: دل او را بدست آورد. ۳- متقابل شد. طرف او کشیده شد.

❖ استعمال: استمتعاً (م ت ع) ۱- بكذا: تمتع به و تَلذَّذَ ۲- بكذا أو منه: انتفع به و تَلذَّذَ زماناً طويلاً.

۱- بكذا: بهره مند شد از آن، احساس لذت کرد از آن ۲- بكذا او منه: بهره مند شد از آن مدت زمان طولانی.

❖ استعمال: استمداداً (م د د) منه أو من الشيء شيئاً: أخذ «استمد من الضعف قوة» استمد الحاکم سلطاناً من الشعب.

منه او من الشيء شيئاً: از او کمک خواست. «استمد من الضعف قوة» استمد الحاکم سلطاناً من الشعب

❖ استعمال: استمراراً (م ر ر) ۱- أو الشيء: دام و مضى على طريقة واحدة. ۲- الأمر: مضى و نفذ.

۱- الشيء: بر یک راه و روشی ادامه پیدا کرد. ۲- الأمر: سپری شد. جاری شد.

❖ استعمال: استمرأً (م ر أ) ۱- الطعام: عدّه مريناً طينياً. ۲- الطعام: وجده مريناً طينياً.

۱- خوشگوار دانست. ۲- الطعام: خوشگوار یافت.

❖ استعمال: استمرأجاً (م ر ج) ءُ: اختلط به ليعرف رأيه و ميله.

ءُ: هم نشین او شد جهت مطلع شدن از فکر و نظر و اندیشه او.

❖ استعمال: استمسكاً (م س ك) به: تعلق به. ۲- البول: انجس.

به: به او وابسته شد. ۲- البول: شاش بند شد. «حبس البول»

❖ استعمال: استمطاراً (م ط ر) ۱- المكان أو الزرع: احتاج إلى المطر. ۲- الله و النساء: طلب منها المطر.

۱- المكان أو الزرع: آن مکان یا زراعت نیازمند باران شد. ۲- الله، السماء: از خدا و یا آسمان درخواست باران نمود.

❖ استعمال: استمعاً (م س ع) ءُ له أو له أو إليه: أصغى. ءُ أو له أو إليه: به او گوش فرا داد.

❖ استعمال: استمكناً (م ك ن) من الشيء: تمكّن، قدر عليه. من الشيء: بر آن چیره شد.

❖ استعمال: استملا (م ل و) ءُ الكتاب أو نحوه: سأله أن يعلّمه عليه.

ءُ الكتاب أو نحوه: از او درخواست نمود که کتاب را برایش بخواند.

❖ استعمال: استملاً (م ل ح) ۱- ءُ أو الشيء: عدّه مليحاً حسناً. ۲- ءُ أو الشيء: وجده مليحاً حسناً.

۱- ءُ أو الشيء: آنرا زیبا و بانمک دانست ۲- ءُ أو الشيء: زیبا و بانمک یافت.

❖ استعمال: استمهلاً (م ه ل) ءُ: طلب منه الإمهال و التأخير في الأمر.

ءُ: از او درخواست مهلت و فرصت نمود.

❖ استعمال: استمناً (س ن ن) بطريقته أو سريته: عمل بها.

بطريقته أو سريته او سريته: عمل کرد به آن.

❖ استعمال: استنارةً (ن ر ر) ۱- البیت أو نحوه: أضاء. ۲- بالشيء: استمدّ منه شعاعه. ۲- بالرأي: صار به واعياً مدركاً للحقيقة. ۲- صار واعياً مدركاً للحقائق.

۱- البیت أو نحوه: خانه روشن شد. ۲- بالشئ: از آن روشنی گرفت ۳- بالرأي: بوسیله آن بیدار و آگاه شد به حقیقت. ۴- بیدار و آگاه به حقایق گردید.

❖ استعمال: استناباً (ن ب ط) ۱- الشيء: استخرجه. ۲- الجواب: تلّسه من السؤال. ۳- منه خيراً: استخرجه بمحاولة. ۴- الشيء: اخترعه. ۵- الشيء: أظهره بعد خفاء.

۱- الشيء: استخراج نمود. ۲- الجواب: جواب دریافت. ۳- منه خيراً: با کوشش و سعی خبر را از او بدست آورد.

❖ استعمال: استنتاجاً (ن ت ج) استخراج النتائج من المقدمات.

نتایج را از مقدمات بدست آورد.

❖ استعمال: استنجداً (ن ج د) ءُ أو به: استمانه. ءُ أو به: از او درخواست کمک نمود.

❖ استعمال: استنجداً (ن ج ز) الحاجة أو الوعد: طلب قضاءها أو قضاءه.

الحاجة أو الوعد: درخواست برطرف شدن حاجتی را نمود. درخواست عملی شدن وعده را نمود.

❖ استعمال: استنداً (س ن د) إلى الشيء أو إليه: اعتمد عليه «استند إلى الحائط».

إلى الشيء أو إليه: اعتماد نمود به آن «استند إلى الحائط» تکیه داد.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ز ف) الماء أو الدمع: اشترجه كلمة.

الماء والدمع: تمام آب یا اشک را جاری ساخت بیرون آورد.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ز ل) ۱- مؤ. أنزل. ۲- مؤ. طلب نزوله.

۱- مؤ. او را پایین آورد. ۲- مؤ. از او درخواست فرود آمدن نمود.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن س ب) الشيء: وجده مناسباً.

الشيء: مناسب تشخیص داد. مناسب یافت.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن س خ) ۱- الشيء: نسخه.

۲- الشيء: طلب نسخه.

۱- الشيء: باطل شدنش را خواستار شد. ۲- الشيء:

درخواست نمود که باطل شود. نسخه برداری نمود.

رونویسی کرد از آن

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ش د) ۱- شمرأ: طلب منه إنشاده.

۲- شمرأ: از او درخواست نمود برایش شعر بسراید. بخواند.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ش ق) ۱- الرائحة: شمها.

۲- الماء أو نحو: صبه في أنفه و جذبه بالأنف.

۱- الرائحة: آنرا بوید. ۲- الماء أو نحو: آب را در بینی ریخت.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ص ر) ۱- به: استغاث به. ۲- مؤ:

طلب نصرته. ۳- مؤ. عليه: سأل أن ينصره عليه.

۱- به: از او کمک خواست. ۲- مؤ. او را به کمک طلبید. ۳- مؤ:

عليه: از او درخواست کمک نمود بر علیه دشمن

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ص ف) طلب الإنصاف.

از او درخواست انصاف نمود.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ط ق) ۱- مؤ. كلمه. ۲- مؤ. طلب

منه أن ينطق. ۳- المستنطق أو القاضي في لغة المحاكم: طلب منه

أن يدل بما يعرفه عن حادثة أو دعوى.

۱- مؤ. با او سخن گفت. ۲- مؤ. از او درخواست نمود سخن

بگوید. ۳- المستنطق أو القاضي في لغة المحاكم: از او

درخواست نمود فاش کند هر چه را که راجع به قضیه و

دعوی مورد نظر می داند.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ظ ر) ۱- الشيء: ترقبه. ۲- مؤ:

طلب منه «الطيرة». أي الإهمال والتأخير في الأمر.

۱- مؤ. الشيء: در کمین او نشست. ۲- مؤ. از او درخواست

مهلت نمود.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ظ ف) ۱- الشيء: أخذه نظيفاً.

۲- طلب النظيف من الأشياء.

۱- الشيء: پاک و تمیز آنرا دریافت کرد گرفت

۲- درخواست نمودن چیزهایی پاک و تمیز.

❖ **الاستغفار:** (ن ف ر) ۱- مصى استغفر. ۲- «استغفار

الجيش»: دعوته إلى الاستعداد لمواجهة العدو، وحته على قتاله.

۱- مصى استغفر. ۲- استغفار الجيش: فراخواندن ارتش برای

آماده شدن در برابر دشمن و تشویق ارتش برای جنگ.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ف د) ۱- الشيء: أفناه. ۲- مؤ. شفه:

بذل طاقته واستغرها.

۱- الشيء: به پایان رساند. ۲- مؤ. شفه: نهایت کوشش سعی و

توان خود را بکار گرفت.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ف ر) القوم: استجدهم. ۲- الجيش:

دعاه إلى الاستعداد وحته على مواجهة العدو. ۳- مؤ. والحيوان:

جمعه ينفر.

القوم: از آنها کمک خواست. ۲- الجيش: درخواست از

ارتش برای آمادگی و تشویق برای جنگیدن با دشمن. ۳- مؤ

والحيوان: او را وادار به فرار نمود.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ف ع) ۱- مؤ. طلب نفعه. ۲- انفع:

۱- مؤ. درخواست سود و بهره نمود. ۲- بهره مند شد

- سودمند شد.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ق ص) ۱- مؤ. أو الشيء:

نسب إليه النقص. ۲- الثمن: استحلته.

۱- مؤ. أو الشيء: او را به کم کاری نسبت داد. ۲- الثمن: آنرا کم و

اندک یافت.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ق ع) ۱- الماء: أو نحو: اجتمع في

المكان و ثبت. ۲- الماء أو نحو: طال مكثه في مستقره فتغير

واصفه.

۱- الماء أو نحو: در جایی جمع شد و ثابت ماند. ۲- الماء

أو نحو: ماندنش در آنجا طولانی شد و رنگ آن تغییر

یافت و بد بو شد.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ک ر) الأمر: استقبله، لم ير ض به

«استنكر العالم تغير القنابل النووية».

الأمر: ناپسند شمر، تسبیح کرد. «استنكر العالم

تغير القنابل النووية»

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ک ف) ۱- الشيء أو عنه: أنف

وامتنع. ۲- عن العمل: امتنع مستكراً.

۱- من الشيء أو عنه: امتناع نمود. سرباز زد. ۲- عن العمل: از

انجام کار امتناع نمود. متکبران امتناع نمود.

❖ **استغفر:** استغافراً. (ن ه ض) ۱- مؤ. للأمر: دعاه إلى

ایقام به سرعت. ۲- هتته: حقه علی الإقدام علی عمل من الأعمال.

۱- ه لأمز: از او درخواست قیام نمود یا سرعت ۲- همته: او را تشویق نمود به اقدام کاری از کارها.

استهزاء: استهزاء (هو ن) به او بالأمز: استخف به.

به او بالأمز: کوچک و حقیر شمرد.

استهزأ: استهزأ (هو ت) افتاد إلى هواه و لم یبال بما یفل.

کشیده شد به طرف امیال و آرزوهای خود بدون توجه به عواقب کار

استهزأ: استهزأ (هو ن) العمل: استعجه.

تقیح نمود. ناپسند دانست.

استعجی: استعجأ (هو ی) طلب الهدی.

درخواست هدایت و راهنمایی نمود.

استعجأ: استعجأ (هو ف) ۱- للأمز: تعرض له.

۲- الشیء: جعله له هدفاً.

۱- للأمز: آنرا به عهده گرفت. ۲- الشیء: آن چیز را برای خود هدف قرار داد.

استعزأ: استعزأ (هو ز) به: سخر منه.

به: او را ریشخند نمود.

استهزل: استهزل (هو ل) ۱- الشیء: ظهر هلاله.

۲- الشیء: رأى هلاله. ۳- الهلال: ظهر. ۴- الهلال: نظره.

۵- الوجه: تلاً فرحاً. ۶- الکلام و القصیده: افتتحها.

۱- الشیء: هلال آن پدیدار شد. ۲- الشیء: هلال آن را رؤیت نمود. ۳- الهلال: پدیدار شد. ۴- الهلال: به آن تگریست. ۵- الوجه: به جهت خوشحالی صورت او گل انداخت. ۶- الکلام، القصیده: سخن یا قصیده را آغاز نمود.

استهلك: استهلك (هو ک) ۱- المال أو نحوه: أنفق.

۲- المتاع أو الملك: استعمله وانفق به حتى استنفده.

۱- المال أو نحوه: مصرف کرد. خرج نمود.

۲- المتاع أو الملك: بکار گرفت و بهره مند شد تا اینکه به پایان رسید.

استهوى: استهوى (هو ی) ۱- الشیء: أعجبه و شغله

و استهوى الجمال، استهوى المنظر. ۲- الشیء: أترفيه و جعله يتقبله.

۱- الشیء: او را به شگفتی واداشت او را به خود مشغول نمود. ۲- استهوى الجمال، استهوى المنظر. ۲- الشیء: در او تأثیر گذاشت و مورد قبولش واقع شد.

استوى: استوى (س و ی) ۱- الشیء: استقام و اعتدل.

۲- استقر: استوى علی ظهر الدابة، استوى علی الكرسي.

۳- الشیء: تساوى. ۴- علی الشیء أو فوقه: علا و صعد.

۵- الطعام: نضج.

۱- الشیء: صاف و درست گردید. ۲- پایرجا شد قرار گرفت استوى علی ظهر الدابة. استوى علی الكرسي.

۳- الشیء: همان گردید هماهنگ گردید. ۴- علی الشیء

أفوقه: بالای آن قرار گرفت. ۵- الطعام: رسید، پخته شد.

الاستواء: (س و ی) ۱- مص استوى. ۲- الاعتدال و

الاستقامة. ۳- خط الاستواء: دائرة و هيئة كبيرة حول الكرة

الأرضية علی مسافة واحدة من القطبين، تقسم الأرض إلى

نصفین شالی و جنوبی.

۱- مص استوى. ۲- اعتدال و درستی. ۳- خط الاستواء: خطی

کرة زمین را به دو نیم تقسیم کرده است و نیم کره شمالی و

جنوبی.

استوفى: استوفى (و ت ق) ۱- منه: أخذ منه الوثيقة.

۱- منه: از او تعهد گرفت، رسید گرفت

استوجب: استوجب (و ج ب) ۱- الشیء: استحقه

«استوجب الشکر» ۲- الشیء: عذ و اجباً و استلزمه.

۱- الشیء: شایسته آن گردید. «استوجب الشکر» ۲- الشیء:

آنرا ضروری تشخیص داد.

استوجب: استجب (و ج ی) ۱- الشیء: استغفمه.

۱- الشیء: چیزی را از او پرسید.

استوحش: استوحشاً (و ح ش) ۱- وجد الوحشة.

۲- شمر بالوحشة. ۳- لحق بالوحش. ۴- المنزل أو المكان:

ذهب عنه الناس فصار قفرًا. ۶- منه: لم یأنس به.

۱- ترس و وحشت را یافت. ۲- احساس ترس و وحشت

نمود. ۳- حیوانات وحشی را دنبال نمود و جهت شکاره

۴- المنزل أو المكان: مردم آنجا را ترک نمودند و خالی از

سکنه شد. ۵- منه: به او مأنوس نشد.

استوخم: استوخماً (و خ م) ۱- الطعام: لم یسخرته، لم

یستطیه. ۲- المكان: استغله و لم یوافق هواؤه بدنه. ۳- الشیء:

وجده و خماً.

۱- الطعام: خوش آیند او نبود، به مذاقش خوش نیامد.

۲- المكان: ناپسند شمرد، آب و هوایش با او سازگار نبود.

استودع: استودعاً (و د ع) ۱- و دیمه: دفعها إليه

لیحفظها له. ۲- الله: ودعه تاركاً إياه فی غایة الله.

۱- و دیمه: امانت را به او سپرد جهت نگهداری ۲- الله:

الغاية: سبق إليها.

۱- عليه اوصان الشئ: بر او مستولی شد، مسلط شد.

۲- على البلد: شهر بدست او افتاد. ۳- على الغاية: بسوی آن شتافت، روی آورد.

❖ استوول: استیلا (وول) ۱- ضعف. ۲- خاف.

۱- سست و ناتوان شد. ۲- ترسید.

❖ الاستوود: (وود) ۱- مص استورد. ۲- [حضار البضائع من خارج البلد.

۱- مص استورد. ۲- وارد کردن کالا از خارج کشور.

❖ استوفا: استیفا (ی ظ) ۱- من نومه: صفا و انتبه منه. ۲- للأمر: تنبه له. ۳- نهته من نومه.

۱- من نومه، بیدار شد. ۲- للأمر: به آن توجه کرد. نسبت به آن هشدار شد. ۳- او را از خواب بیدار نمود.

❖ استوفى: استیفا (ی ق ن) ر. أيقن.

❖ استوفى: استیفا (ی م ن) بكذا: تبرک به.

بکذا: به آن تبرک جست.

❖ استوفى: استیفا (س ج ف) ۱- السخر: أرسله. ۲- البيت: أرسل عليه «الشئ». و هو أخذ الشئ من المقرين.

۱- السخر: پرده را آویزان نمود. ۲- البيت: برای خانه پرده آویخت «پرده‌ای که از وسط نصف شده و از بالا به هم دوخته شده‌اند»

❖ الاسجوع: (س ج ح) القطعة من الكلام المسجج، ج أساجع.

قطعه‌ای از سخن مسجج، ج اساجیع.

❖ استو: استوار (س ح ر) ۱- دخل في الشجر. ۲- سار في الشجر.

۱- وارد صبح شد. ۲- به هنگام صبح حرکت کرد رهسپار گردید.

❖ استو: استوار (س ح ق) ۱- بشد أشد الجهد. ۲- أبعد. ۳- أهلكه.

۱- بسیار دور شد. ۲- او را دور کرد. ۳- او را نابود کرد.

❖ الأمسح: (س ح م) ج مسح مسحاً. ۱- الأسود. ۲- السحاب.

۱- سیاه. ۲- ابر.

❖ استو: استوار (س خ ط) أهضبه.

او را خشمگین نمود.

❖ استو: استیلا (س خ ن) الشئ: جملة ساخناً.

الشئ: آنرا گرم نمود.

از او خدا حافظی نمود. او را به خدا سپرد.

❖ استوود: استیلا (وود) ۱- البضائع: أحضرها من خارج البلد. ۲- المائة: ورده، ذهب إليه، بلغه.

۱- البضائع: کالا را از خارج کشور وارد نمود. ۲- المائة: رفت بسوی آب و به آن رسید.

❖ استوود: استیلا (ووزر) ۱- جملة له وزيراً. ۲- السياسي: سمى إلى أن يكون وزيراً.

۱- او را بعنوان وزیر برگزید. ۲- السياسي: سیاستمدار کوشید تا اینکه وزیر شود.

❖ استوود: استیلا (ووس ع) الشئ: وجده وأساء.

الشئ آن چیز را وسیع یافت.

❖ استوود: استیلا (ووس ی) ۱- به: قبل الوصية به.

۲- به خیر: أراد الخیر له و فعله.

۱- به: سفارش را بوسیله او پذیرفت. ۲- به خیر: خیر و خوبی را برای او خواستار شد.

❖ استوود: استیلا (ووض ح) ۱- عن الأمر: بحث عنه. ۲- الأمر: سأله أن يوضحه له.

۱- عن الأمر: درباره آن جستجو نمود. ۲- الأمر: از او درخواست توضیح نمود.

❖ استوود: استیلا (وون ن) البلد: أخذ و ملنا و سكناً بقم به.

البلد: آن شهر را برای خودش محل سکونت برگزید.

❖ استوود: استیلا (ووع ی) الشئ: أخذ كلاً.

الشئ: همه آنرا گرفت.

❖ استوود: استیلا (ووع ب) ۱- المكان: أو الوعاء الشئ: وسمه. ۲- الحديث: تلقاه و استوفاه. ۳- الشئ: أخذته كلاً «استوعب علوم عصره».

۱- المكان: أو الوعاء الشئ: گنجایش آنرا داشت. ۲- الحديث: همه سخن را دریافت. ۳- الشئ: همه آنرا گرفت «استوعب علوم عصره».

❖ استوود: استیلا (ووف ی) حقّه: أخذته وأقياً تماماً. حقّه: تمام و کمال حق خود را گرفت.

❖ استوود: استیلا (ووق ف) ۱- سأله الوقوف. ۲- جملة على الوقوف.

۱- از او درخواست ایستادن نمود. ۲- او را به ایستادن واداشت.

❖ استوود: استیلا (ول ی) ۱- عليه أو على الشئ: ظهر عليه و تمكّن منه. ۲- على البلد: صار البلد في يده. ۳- على

- ٢ - **أُسرة الجريدة:** جماعة الإديرين و المنشين فيها.
- ١ - **خوشاوندان نرديك:** عشيره، غناواده.
- ٢ - **أُسرة الجريدة:** گروهی از مديران و ناشران روزنامه.
- ❖ **اسموج:** اسراجاً. (س ر ج) ١ - **الاسراج:** أوقده. ٢ - **الفرس:** شد عليه السرج.
- ١ - **اسراج:** چراغ را روشن نمود. ٢ - **الفرس:** زين را بر پشت اسب نهاد.
- ❖ **اسموج:** اسراجاً. (س ر ج) في السير: عجل.
- في السير: شافت. عجله كرد.
- ❖ **اسموج:** اسراجاً. (س ر ف) في الاتفاق أو في الكلام: جاوز الحد.
- في الاتفاق أو في الكلام: در بخشش و گفتار از حد گذشت.
- ❖ **أشمن:** تأمناً. (أ س س) البناء: بنى حدوده و أصله و رفع قواعد.
- البناء: چارچوب بنا را ساخت، پایه ریزی كرد.
- ❖ **الاسطولوج:** مأوى الذواب. ج اسطيلات.
- پناهگاه چاربايان، طوبله. ج اسطيلات.
- ❖ **الاسطولاپ:** آله يقيس بها الفلكيون ارتفاع الكواكب.
- دستگاهی است كه ستاره شناسها بسوسيله آن فاصله ستارگان را اندازه می گیرند.
- ❖ **الاسطوانة:** ج اساطين ١ - **المود:** ٢ - **جسم صلب ذو طرفين متساويين على هيئة دائرتين متتاثلتين.** بينهما سطح ملفوف. ٣ - **القرص المستدير الذي تسجل عليه الأصوات و الموسيقى.** ٤ - **«الأساطين»:** المبرزون في العلم و الأدب و غيرها.
- ١ - **مستون ٢ - اسطوانه ٣ - صفحه گرامافون ٤ - الاساطين:** بزرگان علم و ادب و غيره را گویند.
- ❖ **الاسطورة:** ج اساطير ١ - **القصة أو الحكاية تخرج فيها مبتدعات الخيال بالتقاليد الشعبية و بالواقع.** ٢ - **الحديث الذي لا أصل له.**
- ١ - **داستانی كه در آن آفرینشهای خیالی همراه با باورهای ملی و واقعیت همراه است.** ٢ - **سخنی كه اصل و ریشه ای ندارد.** داستان خیالی.
- ❖ **الاسطولوج:** ج اساطيل. ١ - **الطائفة من السفن في سفر.**
- ٢ - **مجموعة القوى البحرية في بلد من البلدان.** ٣ - **مجموعة السفن تملكها شركة بحرية.** ٤ - **الطائفة من الطائرات الحربية أو التجارية.**
- ١ - **ناوگان دریایی.** ٢ - **ناوگان جنگی کشورها.** ٣ - **گروهی از**

- ❖ **الأشند:** ج أشند، أشد، آساد، أشد، أشود. ١ - **نوع من السباع اللبون، المفترسة، يعيش في «أفريقيا».** ٢ - **الشجاع.** ٣ - **«حصة الأسد»:** الحصة الكبرى.
- شیر، حیوانی است درنده كه بیشتر در افریقا یافت می شود.
- ٢ - **نیرومند.** ٣ - **حصة الأسد:** به سهم بزرگ گفته می شود.
- ❖ **اسمدی:** اسداء (س د و) ١ - **إليه مرفوعاً:** أعطى. ٢ - **إليه:** أحسن.
- ١ - **إليه مرفوعاً:** بخشید. عطا كرد. داد. ٢ - **إليه:** به او نیکی نمود.
- ❖ **اسمدی:** اسداساً. (س د س) القوم: صاروا ستة.
- القوم: شش نفر گردید.
- ❖ **اسمدف:** اسدافاً. (س ر ف) ١ - **الستر:** رفعه. ٢ - **بِالمرأة القناع:** أزشفته، أزخته.
- ١ - **الستر:** پرده را برداشت. ٢ - **بِالمرأة القناع:** زن روسری را پوشید.
- ❖ **اسمدل:** اسدالاً. (س د ل) الشمر أو الشتر: أو الثوب: أرخاه، أرسله.
- الشعر أو الشتر أو الثوب: شل كرد، آویخت، پرتشان كرد.
- ❖ **أشمن:** يأشمر، أسراً، أسراً. ١ - **قبض عليه و أخذه أسيراً.**
- ٢ - **او را دستگیر نمود، اسیر نمود.**
- ❖ **أشمن:** يأشمر، أسراً، أسراً. ١ - **أسراً:** شد به بالأسار.
- ٢ - **او را با طناب بست.**
- ❖ **أشمن:** أسراراً. (س ر و) ١ - **أفرجه.** ٢ - **الشر:** كتمه.
- ٣ - **إليه كذا أو به:** حدثه به سرّاً. ٢ - **إليه المودة أو بها:** أفضى بها إليه.
- ١ - **او را خوشحال نمود.** ٢ - **السر:** مخفی داشت. ٣ - **إليه كذا أو به:** رازی را برای او بیان نمود. ٤ - **إليه المودة أو بها:** دوستی خود را برای او اظهار نمود.
- ❖ **الأسمن:** ١ - **مصر، أشر:** ٢ - **القوة:** «هو شديد الأسر».
- ٣ - **«هذا الشيء لي بأسره»:** أي جمعه.
- ١ - **مصر أشر:** ٢ - **قدرت و توان** «هو شديد الأسر» ٣ - **هذا الشيء لي بأسره:** همه این چیز از آن من است، به من متعلق است.
- ❖ **اسموي:** اسراء. (س و س ر و) ١ - **سار ليلاً.** ٢ - **أو به:** سيره ليلاً. ٣ - **الشيء عنه:** نزع و ألقاه.
- ١ - **شب روی نمود.** ٢ - **أو به:** شبانه او را روانه كرد. ٣ - **الشيء عنه:** از او گرفت و دور انداخت.
- ❖ **الأسمر:** ج أشر ١ - **الأقارب الادنون، و العشيرة، و العائلة.**

❖ **الأسفل:** (س ف ل) الجزء الأدنى، ضد الأعلى، ج أسافل، م سُفل.

بائين ضد بالا، ج اسافل، م سُفلان.

❖ **الأسفنج:** عدد من الحيوانات البحرية ذات الهيكل اللين، يُستعمل في التسل والتنظيف نظراً لقدرته على امتصاص السوائل وحفظها.

اسفنج دریائی کہ در شستن ظروف آشپزخانه مورد استفاده است.

❖ **اسقف:** اسقاطاً (س ق ط) ۱- الشيء: أوقفه. ۲- المرأة الولد: زوجته لتبرئ عام. ۳- كذا من كذا: أقطعه منه.

۱- الشيء: انداخت. ۲- المرأة الولد: سقط جنین نمود. ۳- كذا من كذا: آنرا از او برید.

❖ **اسقط:** (س ق ط) في يده: تخمیر

في يده: سرگردان شد.

❖ **الاسقف:** (س ق ف) ج اسقف. ۱- راهب فوق القسيس ودون المطران. ۲- المطران.

۱- مقامی است رهبانی بالاتر از کشیش و کوچکتر از مطران است. ۲- مطران: درجه بالاتر از اسقف.

❖ **الاسقفية:** (س ق ف) ۱- درجة الأسقف. ۲- رعية الأسقف. ۳- ما ينسب إلى الأسقف.

۱- درجه اسقفی. ۲- زیردستهای اسقف. ۳- منسوب به اسقف.

❖ **اسقف:** اسقاطاً (س ق م) ۱- تابعت عليه الأمراض. ۲- أمرضه.

۱- پی در پی مریضی بر او وارد شد. ۲- او را مریض نمود. ❖ **الاسكاف:** (س ک ف) صانع الأحذية.

کفشدوز-کناش. بستاندوز

❖ **اسكت:** اسكاناً (س ک ت) جملة يسكت.

ت: او را خاموش و ساکت نمود.

❖ **اسق:** اسكاراً (س ک ر) ۱- الشيء: جملة يسكر. ۲- أعطاه ما يسكره.

۱- الشيء: مشروب او را مست نمود. ۲- ت: به او چیزی نوشانید تا که مست شود.

❖ **الاسكفة:** (س ک ف) خشبة الباب التي يوطأ عليها.

لولاکه درب و پنجره و غیر و ذلك مورد استفاده است.

❖ **الاسكلة:** (ا س ک) (س ک ل) ميناء السفن.

بندرگاه.

❖ **اسكن:** اسكاناً (س ک ن) المكان: جملة يسكن فيه.

کشتی ها متعلق به یک شرکت ۴- اسکادرانهائی از هواپیمای جنگی یا بازورگانی.

❖ **الاسعاف:** (س ع ف) ۱- مص. أسعف. ۲- هيئة صحية مهنتها إغاثة المساكين في الحالات الطارئة، كالحوادث والأعراض المرضية المفاجئة، وتقلهم سيارات خاصة بها إلى المستشفى.

۱- مص اسعف. ۲- گروه پزشکی که کارش رسیدگی به اورژانس است. بخش اورژانس.

❖ **اسعد:** اسعاداً (س ع د) ۱- جعله سعيداً. ۲- الله: وفقه. ۱- ت: او را خوشحال نمود. ۲- الله: خداوند او را موفق کرد.

❖ **اسعف:** اسعافاً (س ع ر) النار أو الحرب: أشعلها. النار أو الحرب: آتش جنگ را روشن نمود آتش را روشن نمود.

❖ **أسقف:** اسعافاً (س ع ف) ۱- ت: بحاجة: قضاه له. ۲- ت: على الأمر: أعانه. ۳- المريض: قدّم له الدواء.

۱- ت: بحاجة: نیاز او را برطرف نمود. ۲- ت: على الأمر: در آن کار او را کمک نمود. ۳- المريض: مریض را تیمار نمود، دارو خوراند.

❖ **اسعل:** اسعافاً (س ع ل) الشيء: سبب له سعالاً.

ت: الشيء: آن چیز باعث سرفه او گردید.

❖ **أميف:** يأنف. أنفأ. ۱- عليه: حزن عليه. ۲- تآلم.

۱- عليه: برایش غمگین شد. ۲- له، برای او احساس ناراحتی نمود.

❖ **أنسف:** اسعافاً (س ف ف) ۱- طلب الأمور الدنيئة. ۲- الطائر: قرب من الأرض في طيرانه.

۱- کارهای پست و ناچیز را درخواست نمود. ۲- الطائر: به هنگام پرواز نزدیک زمین شد.

❖ **أنسف:** ۱- مص. أيف. ۲- الحزن و التلهف. ۳- الندم. ۱- مص أيف. ۲- حزن و اندوه. ۳- پشیمانی.

❖ **الأميف:** ۱- الحزين. ۲- الندام.

غمگین و اندوهگین. ۲- پشیمان.

❖ **اسفق:** اسفاراً (س ف ر) ۱- الوجه: وضع و حسن. ۲- الصبح: وضع و آضاء و أشرق. ۳- كشف عن وجهه. ۴- ت: المعركة عن كذا: انكشف.

۱- الوجه: آشکار شد. نیکو شد. ۲- الصبح: سپیده دمید و نورانی شد. ۳- صورت خود را نمایاند. ۴- ت: المعركة عن كذا: جنگ آشکار شد. معلوم شد.

۱. المكان: او را در آنجا سکونت داد.

۲. الاسکیمو: شوب تسکن المناطق القطبية، تحیش فی الحیاء صفاً، و فی بیوت من التلج شتاء، طعامها مما تصطاده من حیوانات البر و أسماك البحر.

ملتی هستند که در مناطق قطبی زندگی می کنند. تابستانها در چادر و زمستان در کلبه ای از یخ زندگی را سپری می کنند. خوراکیان شکار در خشکی و ماهی دریاست،
۳. أسئل: یأسل، أسالة، الحدة، ملس و استوی و لان.

الحدة: گونه صاف و نرم گردید.

۴. أسیل: یأسیل، أسلاً، ر، أرسل.

۵. الأسئل: ۱- مص، أسیل. ۲- نبات رقيق الأغصان يُستعمل لصنع السلال و الكرسي.

۱- مص أسیل ۲- گیاهی است با شاخه های نرم برای ساختن زنبیل و صندلی از آن استفاده می کنند.

۳. أسطن: أسالة، (س ل و) ۱- ۱- عن هیه: کشف هیه عنه. ۲- عن الشيء: جمله بنسأه.

۱- ۱- عن هیه: گرفتار بیهش را بر طرف نمود. ۲- ۱- عن الشيء: او را واداشت به فراموش کردن آن شئی.

۲. الاسلام: (س ل م) ۱- مص، اسلم. ۲- دین سجاوی توحیدی دعا الیه النبی محمد (صلی) فی «مکه» فی مطلع القرن السابع للمیلاد.

۱- مص اسلم. ۲- دین آسمانی که حضرت رسول اکرم پیام آور آن بود در آغاز قرن هفتم میلادی.

۳. أسلف: أسلاسا، (س ل س) قیاده، جمله سهلاً سلساً.

قیاده: حرکت آنرا آسان و راحت و روان گردانید.

۴. أسلف: أسلاً، (س ل ف) ۱- مالا: آفرضه إیاءه. ۲- مالا: به او وام داد.

۵. أسلک: أسلاً، (س ل ک) ۱- المكان أو فیه أو به علیه: أدخله فیه، جمله یسلک. ۲- المحيط فی الإبرة: أدخله فیه.

۱- المكان أو فیه أو به علیه: او را به آنجا وارد کرد و داشت که آن راه را ببیماید. ۲- المحيط فی الإبرة: نخ را داخل سوزن نمود.

۳. أسلفاً: (س ل م) ۱- دخل فی دین الإسلام. ۲- دخل فی الشلم. ۳- أمره الیه أوله: سلّمه.

۱- دین اسلام را پذیرفت. ۲- صلح را پذیرفت. ۳- امره الیه اوله: کارش را به او سپرد.

۴. الأسلوب: (س ل ه) ج اسالیب. نهج خاص فی الکتابه و التعبير عن الأفكار، «أسلوب ابن المقفع». ۲- نهج خاص فی الفن، و المعارة، و الحیاة.

۱- راهی است مخصوص در نوشتن در اظهار نظر.

۲. «أسلوب ابن المقفع»: راه و روشی است مخصوص در هنر و ساختمان و زندگی.

۳. الاسم: (س م و) ج اسماء، اسم، اسماءات، اسمائی. ۱- کلمه تدلّ علی انسان أو حیوان أو شيء. ۲- تحذف همزة «اسم» فی البسملة. ۳- «اسم الجلالة»: الله.

کلمه ای است دلالت می کند بر نام انسان حیوان یا چیزی. ۲- همزه اسم در «بسمله» حذف می گردد. ۳- اسم الجلالة: الله.

۴. اسمعی: اسماء، (س م و) ۱- ۱- سیأه. ۲- کذا أو بكذا: جمله له اسماً.

۱- ۱- او را نام نهاد. ۲- کذا یا بكذا: برایش نام نهاد.

۵. اسمعرا: اسمعرا، (س م ر) ر، اسمعرا.

۶. اسمعرا: اسمعرا، (س م ر) کان آمر اللون، کندمگون شد.

۷. الأصغر: (س م ر) ج شُغر، م شغرا. ۱- من كان لونه «الشُغرة»، و هي لون بين السواد و البياض. ۲- الریح. ۳- لبن التزلة. ۴- «عام آمر»: جذب لا مفریه.

۱- شخص کندمگون. ۲- نیزه. ۳- شیر آهر. ۴- عام اشمر: خشکسالی.

۸. أشفع: أشاعاً، (س م ع) ۱- ۱- جمله یسمع.

۲- به گوش او رساند، کاری کرد که بشنود.

۹. الأصمغ: غلیظ من موادّ طنبیة و کلسیة مطبوخ، يتجمّد بسرعة حين یضاف الیه الماء.

سیمان.

۱۰. أمتن: یأتن، یأتن، أسونا، الماء: تتبّیر طعمه و لونه و رائحته. الماء: رنگ و مزه و بوی آن دگرگون شد.

۱۱. أمتن: استاناً، (س ن) کبریت سته.

عمر او فزونی یافت.

۱۲. الأصمغ: الماء الذي تتبّیر طعمه و لونه و رائحته.

آبی که رنگ و بو و مزه آن دگرگون شده باشد.

۱۳. اصمغ: اصمغاً، (س ن ی) البرق أو نحو: أضاء و لعل.

البرق أو نحوه: درخشید، جرقه زد.

۱۴. اصمغاً: استاناً، (س ن د) ۱- ۱- إلى الشيء: جمله یعتقد علیه.

۱- ۱- إلى الشيء: آن را به آن شئی تکیه داد. ۲- الحديث الیه: به او نسبت داد حدیث را. ۳- الیه امره: او را وکیل کارهای خود نمود.

۱۵. اسمهن: اسمها، (س ه و) ۱- ۱- جمله یسمو.

۲- او را به خطا و غفلت واداشت.

❖ **الأسهال:** (س دل) ١- مص. أسهل. ٢- إخراج ما في المعدة

و الأمعاء من الأخطاء بكثرة غير مألوفة.

١- مص أسهل. ٢- بيرون آوردن محتويات معدته و رودها بطور غير معمولی

❖ **أسهق:** اسهال. (س هـ) الكلام أو فيه: أطال. ٢- أكثر من الطاء. ٣- أمن في الشيء و توسع فيه.

الكلام أو فيه: سخن را به درازا کشاند. ٢- بخشندگی بیش از حد. ٣- دقت کردن در چیزی و آنرا به درازا کشاندن.

❖ **أسهق:** اسهال. (س هـ): جعله يسهر.

هـ: به شب زنده داریش واداشت.

❖ **أسهل:** اسهال. (س دل) هـ الدواء: ألان بقلته.

هـ الدواء: دارو مزاج او را نرم نمود. اسهال نمود

❖ **أسهق:** اسهال. (س هـ) ١- له في الشيء: جعل له فيه سحماً. ٢- في الشيء: اشترك فيه.

١- له في الشيء: برایش سهمی در نظر گرفت. ٢- في الشيء: در آن شریک شد.

❖ **الأسوار:** (س و) حلية مستديرة تُلبس في المعصم ج أساور و أساوذة.

دستبند زنانه. ج اساور. اساوره.

❖ **الأسود:** ما يُتخَرَّض به، ج أسى و إسنى.

وسيلة بيان تسلية. ج أسنى. إسنى

❖ **أسود:** اسوداد. (س و) صار أسود.

سیاه رنگ گردید.

❖ **الأسود:** (س و) ١- ما كان لونه «السوداء» و هولون مظلم ناتج عن فقدان أشعة النور أو عن امتصاصها كلياً، ج سُود و سُودان، م سوداء. ٢- حذقة العين. ٣- الحيلة السوداء.

سیاه رنگ. ج سود. سوداء. م سوداء. ٢- حذقه چشم. ٣- مار سیاه رنگ.

❖ **أسمى:** يأسى. أشى. حزن.

حزن و اندوه.

❖ **الأسى:** ١- الحزن، ج أسبانون، م أيسة ج أسايا و أشيات. ٢- الطبيب، ج أساة و إساء، م أيسة ج أسيات و أواس.

١- اندوهگین. ج اسبانون. م. ايسه. ج اسايا اسيات.

٢- پزشک ج اساة. اساء. م اسيه. ج اسيات. اواس.

❖ **الأسير:** من قبض عليه في الحرب و أخذ، ج أسرى و أسراء و أسازى و أسازى.

اسير جنگی. ج أسرى. اسراء. أسارى. أسارى

نرم. صاف. ليز. «خَذَّ أسيل»

❖ **أشابه:** أشابه (ش ي ب) هـ الحزن أو الكبر: جعله يشهب.

هـ الحزن أو الكبر: غم و اندوه او را پير نمود.

❖ **أشاع:** أشاعه. (ش ي ح) وجهة أو بوجهه عنه: تعرض عنه متكرراً.

وجهه او بوجهه عنه: با ناراحتی از او روی گردان شد.

❖ **أشاع:** أشاعه. (ش ي د) ١- البناء: أعلاه. ٢- به أو يذكره: أثنى عليه. ٣- الشيء: رفع به صوته. ٤- بالشيء: نوه به.

١- البناء: ساختمان را ساخت. ٢- به او يذکره: او را ستود

٣- الشيء: بوسیله آن صدایش را بلند کرد. ٤- بالشيء: نام

او را بر زبان آورد.

❖ **أشاع:** أشاعه. (ش و ر) ١- إليه بعينه أو بيده: أومأ.

٢- عليه بالأمر: أمره به، و نصحه، و دلّه على الصواب، و بين له وجه المصلحة.

١- اليه بعينه او بيده: با گوشه چشم يا با دست اشاره کرد

٢- عليه الأمر: او را نسبت به آن کار دستور داد. او را

رهنمائی کرد. راه و صلاح را برای او بیان نمود.

❖ **الإشارة:** (ش و ر) ١- مص. أشار. ٢- العلامة: «إشارة

المروء في الشارع».

١- مص اشار. ٢- نشانه و علامت. «إشارة المروء

في الشارع»

❖ **أشاع:** أشاعه. (ش ي ع) ١- الخبز: نشره، أذاعه. ٢- الشّر

أوبه: أظهره. ٣- الشيء: فرقه «أشاع المال أو العدل في الناس».

٤- البيت أو نحوه: جعله مشترك الملك من غير قسمة.

١- الخبز: پخش کرد. خبر را شایع نمود. ٢- السز اوبه:

أشکار نمود. ٣- الشيء: پراکنده نمود «أشاع المال أو العدل

في الناس» ٤- البيت أو نحوه: خانه را بصورت مشاع

در آورد.

❖ **الإشاعة:** (ش ي ع) ١- مص. أشاع. ٢- نبأ يذيع في الناس

عن حادثة موهومة وقت أو يُحتفل وقوعها.

١- مص اشاع - خبری است در بین مردم پراکنده می شود

درباره یک حادثه موهوم که اتفاق افتاده یا احتمال آن

می رود.

❖ **أشعب:** يَأشِبُ أشباً. الشجر: التف و كثر.

الشجر: درختها در هم پیچیدند، در هم فرو رفتند.

❖ **أشبع:** أشباعاً. (ش ب ع) ١- هـ: أطمعه حتى شبع.

٢- الثوب أو نحوه: رؤاه صبا. ٣- الكلام: فحّنه، و أحسكه.

١- هـ: اطمعه حتى شبع.

٢- الثوب أو نحوه: رؤاه صبا. ٣- الكلام: فحّنه، و أحسكه.

کسی که بر مکتب سوسیالیستی باشد. ۲ - منسوب به سوسیالیسم.

● **اِشْتِرَاقِیّه**: «ش ر ک» طائفة من المذاهب الاقتصادية والاجتماعية والسياسية، تجتمع على ضرورة إلغاء الملكية الخاصة الواسعة، وعلى تأميم وسائل الإنتاج والمواصلات المؤسسات المالية ونحوها.

مکتبی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی براساس سوسیالیسم می باشد.

● **اِشْتِرَاقِیّه**: اشتراکاً «ش ر ط» علیه کذا: آزمره إياه.

عَلَيْهِ كَذَا: او را به آن شرط ملزم نمود.

● **اِشْتَرَعَ**: اشتراً «ش ر ع» قانون: سنه.

القانون: قانون نگذاری نمود. نوشت.

● **اِشْتَرَكَ**: اشتراكاً «ش ر ک» ۱ - فی کذا: دفع أجراً مقابل الانتفاع به «اشترك في المجلة». ۲ - القوم في الشيء: صار كل منهم شريكاً للآخرين. ۳ - في المؤتمر أو نحوه: حضره مع غيره. و كان له نصيب في أعماله.

۱ - فی کذا: در مقابل بهره بردن از آن دستمزدی پرداخت. «اشترك في المجلة» ۲ - القوم فی شیء: در آن چیز هر کدام شریک دیگری شد. ۳ - فی المؤتمر و نحوه: با دیگران در کنفرانس شرکت کرد و سهمی در کارهای کنفرانس داشت.

● **اِشْتَبَطَ**: اِشْتَبَاطاً «ش ط ط» ۱ - الشيء: بشد. ۲ - تباعد عن الحق. ۳ - في حكمة: ظلم. ۴ - في الشيء: أبعد.

۱ - الشيء: دور شد. ۲ - از حق دور شد. ۳ - فی حکمیة: ستم کرد. ۴ - فی الشئ دور نمود.

● **اِشْتَبَلَ**: اِشْتِبَالاً «ش ع ل» ۱ - ب التار: التبت. انهدت. ۲ - غَضَباً: هاج. ۳ - الرأس: انتشر فيه الشئ.

۱ - ب التار: روشن و گرم گردید. ۲ - غَضَباً: بهیجان آمد. ۳ - الرأس: موی سفید در آن پراکنده شد.

● **اِشْتَفَلَ**: اِشْتِفَالاً «ش غ ل» ۱ - بکذا: عمل. ۲ - بکذا: تلهی به عن غیره. ۳ - قلبه: تشوّش افکاره و اضطربت. ۴ - في جسمه الدواء: أثر.

۱ - بکذا: عمل نمود، انجام داد. ۲ - بکذا: با آن مشغول شد. ۳ - قلبه: فکر او دچار اضطراب گردید. ۴ - فی جسمه الدواء: تأثیر گذاشت.

● **اِشْتَفَى**: اِشْتِفَاءً «ش ف ف» ما في الإناء: شربه كله.

ما في الإناء: همه اش را نوشید.

● **اِشْتَفَى**: اِشْتِفَاءً «ش ف ی» بالشئ: نال به الشفاء.

بالشئ: بوسیله آن بهبود یافت.

۲ - البحث: وقفاً.

۱ - «او را خوراند تا که سیر شد. ۲ - الثوب أو نحوه: رنگبریزی نمود. ۳ - الكلام: استحکام بخشید. ۴ - البحث: سخن را بعد کافی گفت.

● **اِشْتَبَهَ**: اشتهاً «ش ب ه» كان مثله.

«مانند او بود. همشکل او بود»

● **اِشْتَبِهَ**: اشتهاً «ش ب ن» أحد شاهدي الزواج عندالمسيحين. ج أشياء، م اشيئة.

یکی از دو شهود جریان ازدواج در نزد مسیحیان ج اشایی، م اشیئ.

● **اِشْتَبَى**: اشتهاً «ش ت و» دخل في الشتاء.

به فصل زمستان وارد شد.

● **اِشْتَبَا**: اشتهاً «ش ی ط» علیه: اشتد غضبه علیه.

علیه: بسیار خشمگین شد بر او.

● **اِشْتَقَى**: اشتهاً «ش و ق» أو إليه: مالت نفسه إليه.

«او الیه: متمایل شد بطرف او، شوق او را نمود.

● **اِشْتَبَكَ**: اشتهاً «ش ب ک» ۱ - الشيء: دخل بعضه في بعضه الآخر. ۲ - الجيشان في القتال: اختلطوا و التحما.

۱ - الشيء: تو هم رفت. پیچیده شد. ۲ - الجيشان في القتال: با یکدیگر درگیر شدند.

● **اِشْتَبَهَ**: اشتهاً «ش ب ه» ۱ - في الأسر: شك في صحته. ۲ - عليه الأمر: اختلط. التبس. ۳ - الرجلان: أشبه كل منهما الآخر حق التبا.

۱ - فی الامر: در درستی آن شک نمود. ۲ - علیه الامر: کار بر او مشکل شد. واضح و آشکار نبود. ۳ - الرجلان: آنچنان شبیه هم بودند که تشخیص آن دو از هم مشکل بود.

● **اِشْتَبَدَ**: اشتداداً «ش د د» ۱ - الشيء: قوي و زاد «اشتد عليه المرض». ۲ - في عدوه: أسرع. ۳ - اللب أو نحوه: تماسك.

۴ - حل العدو في الحرب: حل عليه

۱ - الشيء: نیرو و قدرت یافت، «اشتد عليه المرض» ۲ - فی عدوه: در دویدن شتاب و سرعت گرفت. ۳ - اللب أو نحوه: ماست سفت شد. ۴ - علی العدو فی الحرب: بر او حمله ور شد.

● **اِشْتَبَرَى**: اِشْتِرَاءً «ش ر ی» ۱ - الشيء: سلكه بتمن.

۲ - الشيء: باعه.

۱ - الشيء: با پول بدست آورد. ۲ - الشيء: فروخت.

● **اِشْتِرَاكِي**: «ش ر ک» ۱ - من كان على مذهب الاشتراكية. ۲ - المنسوب إلى الاشتراكية.

❖ **اِسْتَقَى**: «ش د» قُوَّةُ الإِدْرَاكِ و البُلُوغُ، و هو ما بين ثَمَانِي عَشْرَةَ إِلَى ثَلَاثِينَ سَنَةً: «بَلَغَ أَشُدَّهُ».

نیروی درک و فهم و بالغ شدن. و آن بین ۱۸ سالگی تا ۳۰ سالگی است. «بَلَغَ أَشُدَّهُ».

❖ **أَشُدَّهُ**: اَشْدَدَّاهُ. «ش د» ه: «أَدَّه».

او را ترسانید. رُعب و ترس را به او وارد نمود.

❖ **أَشَدُّ**: اَشْدَّادُ «ش ذ» الشیء: صِغَرُهُ شَادًا.

الشیء: آنرا استثنائی نمود.

❖ **أَشْوَى**: تَأْشِيرًا. «ا ش و» عَلَی وَرْقَةٍ: وَضَعَ عَلَیْهَا التَّأْشِيرَةَ.

علی ورقه: دست بر آن نهاد. ویزا صادر کرد.

❖ **اِشْوَبَ**: اِشْرَبًا «ش ر ب» إِلَیْهِ أُولُهُ: مَدَّ عُنُقَهُ لِنَظَرِ إِلَیْهِ.

۱- الیه اوله: گردن دراز نمود تا اینکه به او بشکود.

❖ **اِشْمَسِبَ**: اِشْرَابًا «ش ر ب» ۱- ه: سَقَاهُ. ۲- ه: جَعَلَهُ

یشرب. ۳- اللّون: أَشْبَهَهُ. ۴- اللّون غَیْرُهُ: مَزَجَهُ بِهِ.

۱- ه: او را آبباری نمود ۲- ه: به او اجازه داد تا بنوشد. کاری

کرد که بنوشد. ۳- اللّون: رَنَگ را اِشْبَاعَ نمود. بسیار رَنَگ

زد. ۴- اللّون غَیْرُهُ: با آن دیگری مخلوط نمود.

❖ **أَشْوَبَ**: «ش ر ب» حُبُّ صَدِیقِهِ: خَالَطَ حُبُّ صَدِیقِهِ قَلْبَهُ.

حُبُّ صَدِیقِهِ: دوست داشتن دوستش در قلب او جا افتاد.

دوستی او در دلش جا گرفت.

❖ **أَشْوَحَ**: اِشْرَاحًا. «ش ر ح» حَذَرَهُ بِالْشَّيْءِ أُولُهُ: أَفْرَحَهُ بِهِ

وَأَسْعَدَهُ وَ أَطَابَ بِهِ نَفْسَهُ.

صدزه بالشیء له او را خوشحال نمود. بوسیله آن و خیال او

را راحت نمود. با آن - خود را با آن خوشحال نمود.

❖ **اِشْوَدَّ**: اِشْرَادًا. «ش ر د» ه: جَعَلَهُ طَرِیدًا شَرِیدًا.

او را راند و خانه بدوش نمود.

❖ **اِشْمَوَسَ**: «ش ر س» اِشْمَوَسَ اِشْمَوَسَ اِشْمَوَسَ ج شَرَسَ م شَرَسَا:

بِذِاخِلَاقٍ ج شَرَسَ م شَرَسَا.

❖ **اِشْمَرَمَ**: اِشْرَاعًا. «ش ر ع» ۱- اِشْمَرَمَ: اِشْمَرَمَ. ۲- بِبَابِ إِلَى

الطَّرِيقِ: فَتَحَهُ.

الرَّمِیحَ، نَشَانَهُ رَفَعَ. ۲- بِبَابِ إِلَى الطَّرِيقِ: كَشَفَهُ. باز کرد.

❖ **اِشْمَرَفَ**: اِشْرَافًا «ش ر ف» ۱- اِشْمَرَفَ: عَلَا وَ ارْتَفَعَ. ۲- عَلَی

الشیء: اَطْلَعَ عَلَیْهِ مِنْ فَوْقِ. ۳- عَلَی الْمَوْتِ: قَارِبُهُ، اَشْفَى عَلَیْهِ.

الشیء: بلند گردید و بالا رفت. ۲- علی الشیء: از بالا به آن

آگاهی یافت. ۳- علی الموت: نزدیک به مرگ شد. مرگش

نزدیک شد. نزدیک شد.

❖ **اِشْمَرَقَ**: اِشْرَاقًا. «ش ر ق» ۱- اِشْمَرَقَ: اِشْمَرَقَ. طَلَمَتْ وَ

أَضَاءَتْ. ۲- اِشْمَرَقَ: اِشْمَرَقَ وَ تَلَأَلَا حَسَنًا وَ اِبْتِهَاجًا.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش ق ق» ۱- اِشْمَقَى مِنْ غَیْرِهَا: أَخْرَجَهَا مِنْهَا، صَاغَهَا مِنْهَا. ۲- اِشْمَقَى: أَخَذَ «شَقَهُ» أَوِی نَصْفَهُ.

۱- اِشْمَقَى مِنْ غَیْرِهَا: از دیگر کلمات گرفت، بدست آورد.

۲- اِشْمَقَى: نَصَفَ آنرا گرفت.

❖ **اِشْمَقَقَ**: ۱- مَصَّ. اِشْمَقَقَ. ۲- فِی اللّغَةِ: اِخْرَاجَ کَلِمَةٍ مِنْ

کَلِمَةٍ أُخْرَى مَعَ اِصْفَافَةٍ عَلَی قَرَابَةِ فِی الْمَعْنَى وَ فِی اَللُّفْظِ بَیْنَهُمَا.

۱- مَصَّ اِشْمَقَقَ «ش ق ق» ۲- فِی اللّغَةِ: بَدَسْتُ أَوْرَدَ

کَلِمَةً مِنْ کَلِمَةٍ دِیْگَرِ بِا تَکْهَادِی نَزْدِیکِ مَعْنَا وَ لَفْظِ.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش م ک و» ر تَشَكَّنَ.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش م م» اِشْمَقَى: شَمَعَهُ.

- اِشْمَقَى: آنرا بوئید.

❖ **اِشْمَقَلَّ**: اِشْمَقَلَّ «ش م ل» ۱- بِالْثَوْبِ: تَلَفَّفَ بِهِ وَ أَدَارَهُ

عَلَى جَسَدِهِ کَلَّةً. ۲- عَلَیهِ الْأَمْرُ: أَحَاطَ بِهِ. ۳- عَلَی کَذَا: اِحتَوَاهُ.

تَضَمَّنَهُ.

۱- بِالْثَوْبِ: خُود را با آن پوشانید، پیچید. ۲- عَلَیْهِ: شَامَلَ

حَالَ آن کار بود. ۳- عَلَی کَذَا: در برگرفت، شَامَلَ آن شد.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش ه و» اِشْمَقَى: اِشْمَقَى رَغْبَتُهُ فِیْهِ.

الشیء: مِیل او بِطَرَفِ آن شدَّت پیدا کرد.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش ه ر» ۱- الْأَمْرُ: اِشْمَقَى. ۲- صَارَ

شَهِیرًا.

۱- الْأَمْرُ: بَخَش شد. ۲- مَشْهُور و نَامِ آور گردید. ۳- بِالْأَمْرِ:

در آن صَاحِبِ نَامِ و نَشَانِ گردید.

❖ **اِشْمَقَى**: «ش ه ر» بِالْأَمْرِ: کَانَتْ لَهُ فِیْهِ شَهِرَةٌ.

بِالْأَمْرِ: در آن صَاحِبِ نَامِ و نَشَانِ گردید. شَهِرَتِ پیدا نمود.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش ج و» ۱- ه: أَحْزَنَهُ. ۲- ه: اِغْضَبَهُ.

۳- ه: أَطْرَبَهُ وَ هَجَعَهُ.

۱- ه: او را غَمِگین نمود. ۲- ه: او را خَشْمِگین نمود. ۳- ه: او

را خوشحال نمود و بیهجان آورد، به وَجَد آورد.

❖ **اِشْمَقَى**: اِشْمَقَا «ش ج ن» ه: أَحْزَنَهُ.

ه: او را غَمِگین نمود.

❖ **أَشْمَقَدَ**: اِشْمَقَادًا. «ش ح ذ» ۱- اِشْمَقَدَ أَوِ الشُّكَيْنِ: أَحْذَهُ

بِالسِّنِّ أَوْ غَیْرِهِ.

۱- اِشْمَقَدَ أَوِ الشُّكَيْنِ: شَمَشِیر و چاقو را با چاقو تیز کن تیز

نمود.

❖ **أَشْمَخَ**: اِشْمَخَا «ش خ ص» ۱- ه: مِنَ الْمَكَانِ: أَرْجَعَهُ،

قَلَمَهُ. ۲- ه: إِلَى قَوْمِهِ: أَرْجَعَهُ إِلَیْهِمْ.

۱- ه: مِنَ الْمَكَانِ: او را ناراحت نمود. کند. برداشت. ۲- ه:

إِلَى قَوْمِهِ: او را به قومش برگردانید.

۱ - منه: از او ترسید. و بر حذر شد. ۲ - علیه: بر او دلسوزی نمود. و ترسید برایش. ۳ - الناصحُ علیه: برای اصلاح آن سعی و کوشش نمود.

❖ **أَشْفَى:** اشفاء: «ش ق و»؛ جمله شفاً.

فأو را ناقرمان نمود.

❖ **إِشْفَر:** اشقراؤ: «ش ق ر» صار أشقر.

بور گردید.

❖ **الأشقر:** (ش ق ر) ما كان لونه «الشقرة»، و هي لون بين الذهبي والأحمر، ج شقره م شقراء.

کسی که بور است. ج شقرم شقراء.

❖ **أَشْكَل:** اشكالا: «ش ک ل» ۱ - الأمر: التيس. ۲ - الكتاب: ضبطه بالحرکات.

۱ - الأمر: مشبه شد. ۲ - الكتاب: اعراب گذاری نمود.

❖ **أَشْل:** (ش ل ل) ۱ - أصابه الشلل. ۲ - يده: أصابها بالشلل ۱ - شل شد ۲ - يده: دو دست او را از کار انداخت.

❖ **الأشل:** (ش ل ل) ۱ - من كان بيده أو بأحد أعضائه «شلل»، وهو فساد يقع العضو المصاب من الحركة، ج شل م شلاء. ۲ - «يد شلاء»: بها شلل.

۱ - کسی که دست او یا یکی از اعضای بدنش شل باشد. ج شل م شلما. ۲ - يدشلاء: دستی که شل گردیده است.

❖ **الأشلاء:** (ش ل و) «أشلاء الإنسان»: أعضاؤه بعد التفريق والبلل.

«أشلاء الانسان» اعضای بدن انسان پس از مرگ و نابودی.

❖ **الأشم:** (ش م م) ج شم م شام. ۱ - السيد الأبي الكريم. ۲ - ذو الارتفاع: «أنت أشم، جبل أشم».

۱ - آقا و بزرگوار. ۲ - چیزی که بلند است. «أنت أشم، جبل أشم»
❖ **إِشْمَارًا:** «ش م ز» ۱ - منه: نفر منه كراهة و انقباض. ۲ - الشيء: كراهة.

۱ - منه: از او بیزار شد به جهت کراهت و ناپسندی. چندش آمد. ۲ - الشئ: آنرا نپسندید. و کراهت داشت.

❖ **أَشْمَع:** اشماها: «ش م ت» ه الله بعدوه: جمله «بشمت» به. أي بفرح بصيته.

۱ - ه الله بعدوه: خداوند دشمن او را خوشحال نمود و کاری کرد که او را ملامت کند. شادکام نمود دشمن را.

❖ **أَشْمَع:** اشماساً «ش م س» اليوم: بدت فيه الشمس.

اليوم: خورشید طلوع نمود در آن.

❖ **أَشْمَل:** (ش م ل) ۱ - ب الزج: جاءت من الشمال. ۲ - الأمر القوم: عثم.

۱ - ب الشمس: طلوع کرد. تابید. روشن نمود. روشنایی بخشید. ۲ - الوجه: روشن شد و نورانی گردید از جهت زیبایی و خوبی.

❖ **أَشْرَكَ:** إشراكاً: «ش ر ک» ۱ - في أمره: أدخله فيه. ۲ - بالله: جعل له شريكاً في ملكه.

۱ - في أمره: او را در کار خود وارد کرد. شریک نمود. ۲ - بالله: برای خداوند متعال شریک قائل شد.

❖ **أَشْع:** اشعاعاً: «ش ع ع» ۱ - ب الشمس: نشرت شماعة. ۲ - ب النار: أرسلت ضوءها و حرارتها. ۳ - الشيء: فزقه.

۱ - ب الشمس: پرتو آن را پراکنده نمود. پرتو ش را پراکنده کرد. ۲ - ب النار: آتش روشنی بخشید. ۳ - الشيء: پراکنده کرد.

❖ **الإشعاع:** «ش ع ع» ۱ - مص. أشع. ۲ - «الإشعاع الذري»: تطاير الذرات و انتشارها في الجو و هذا الإشعاع يحصل الموت لكل حي.

۱ - مص اشع: ۲ - «الإشعاع النووي» حرکت اشعه و پراکنده شدن آن در جو و این پراکندگی آنها در جو باعث مرگ هر موجود زنده‌ای می‌شود.

❖ **الاشعاع:** «ش ع ث» المفجر الشر المحتلته، ج شعث م شطنا.

کسی که موی او تیره است و بهم پیوسته است ج شعث م شعنا.

❖ **أَشْعَر:** اشعاراً: «ش ع ر» ه الأمر أوبه: أعلمه إياه.

ه الأمر أوبه: او را به آن آگاه نمود.

❖ **الأشعر:** «ش ع ر» ۱ - الكثير الشعر الطويله، ج شعر م شعرا. ۲ - اسم تفضيل: «هذا الشاعر أشعر من ذاك».

۱ - سری که پر مو باشد. ج شعر م شعرا. ۲ - اسم تفضیل است هه الشاعر اشعر من ذات.

❖ **أَشْعَل:** اشعالاً: «ش ع ل» ۱ - النار: ألهبها، أوقدها. ۲ - ه: منج غصبة. ۳ - الفتنة: وشعا.

النار: آتش را روشن کرد. ۲ - ه: خشم او را به هیجان آورد. او را به خشم آورد. ۳ - الفتنة: آنرا گسترش داد.

❖ **أَشْفَى:** اشفاء: «ش ف ی» علی الشيء: اقترب منه، شرف علیه «أشق علی الموت».

علی الشيء: به آن نزدیک شد. فرارسید. «اشفی علی الموت»

❖ **أَشْفَق:** اشفافاً «ش ف ق» ۱ - منه: خافه و حذر منه. ۲ - علیه: عطف و خاف علیه. ۳ - الناصح علیه: حرص علی إصلاحه.

١ - مص اصاب ٢ - كل زدن (توی دروازه) نشانه‌ای که یک تیم ورزشی بدست می‌آورد.

❖ **أصابت: إصابته:** (ص و ت) ١ - أحدث صوتاً. ٢ - الشيء جعله يحدث صوتاً.

١ - صدائی را پدید آورد. ایجاد کرد. ٢ - الشيء أنرا واداشت که ایجاد صدا نماید.

❖ **أصاخ: إصاخه:** (ص و خ) له أو إليه: استمع.

له أو إليه: به او گوش فراداد.

❖ **أصاق: إصاقه:** (ص و ر. ص ی را) ١ - أه إليه: أماله إليه. ٢ - كذا أو إلى كذا: حوّل.

١ - أه إليه: آن را به خود متمایل نمود. ٢ - كذا و إلى كذا: برگرداند بسوی آن.

❖ **أصبين: إصابت:** (ص ب و) تة المرأة: استأنه.

ته المرأة: از او کمک خواست.

❖ **أصبح: أصبح:** (ص ب ح) ١ - دخل في الصباح. ٢ - صار: «أصبح العلم سلاحاً». و هي هنا من أخوات «كان».

ترفع المتباد و تنصب الخبر.

وارد صبح شد ٢ - گرديد «أصبح العلم سلاحاً» اینجا از افعال ناقصه بشمار می‌رود مبتدا را مرفوع و خبر را منصوب می‌گرداند.

❖ **الإصمغ:** (ص ب ج) عضو مستطیل ذو مفاصل یمتصّب من طرف الكتف أو التّقدم. مؤنث و قد یذكر، ج أصابع.

انگشت. مؤنث است گاهی هم مذکر می‌گردد ج أصابع.

❖ **الأصمغ:** (ص ب ج) ر. الإصمغ، ج أصابع.

❖ **أصغى: أصغاه:** (ص ح و) ١ - اليوم: كان صافياً لا غيم فيه. ٢ - السكران: ذهب عنه سكره. ٣ - من الشيء: أفاق. ٤ - من الشيء: جعله يفيق منه.

١ - اليوم: بسیار صاف بود هوا ابری در آن نبود ٢ - السكران: مستیش از بین رفت بهوش آمد. ٣ - من الشيء: بیدار شد.

٤ - من الشيء: او را بیدار کرد از آن حالت که داشت.

❖ **أصدأ: أصدأه:** (ص د أ) الشيء: جعله «صدأ»، أي يغطيه الصدأ.

الشيء: کاری کرد که زنگ بزند.

❖ **الإصدار:** (ص د ر) ١ - مص. أصدر. ٢ - مؤسسة الإصدار: مؤسسة معروفة حكومية أو ذات صفة رسمية تتولى طبع العملة وإصدارها في البلاد.

١ - مص. أصدر. ٢ - مؤسسة الإصدار: بنیاد دولتی است که

١ - تالریخ: از طرف شمال وزید. ٢ - الاموال القوم: همه آنها را در بر گرفت.

❖ **الأشبه:** (ش ه ب) ما كان لونه «الشبهة»، و هي بياض غلب على السواد، أو بياض يخالفه سواد، ج شهب، م شهباء.

و آن رنگی است سفید سفیدی است همراه سیاهی. ج شهب. م شهباء.

❖ **أشهد: أشهاد:** (ش ه د) ١ - أه: أحضره. ٢ - أه على الأمر: جعله شاهداً عليه.

١ - أه: احضار کرد. ٢ - أه على الأمر: او را بر آن کار شاهد گرفت.

❖ **أشهر: أشهار:** (ش ه ر). الشيء: أظهره.

الشيء: آنرا آشکار نمود.

❖ **الأشوس:** (ش و س) الجريء الشديد في القتال. ج شوس، م شؤساء.

نترس. حرکت بسیار تند در جنگ ج شوس. م شوساء.

❖ **الأشوص:** (ش و ص). من تضطرب أفجان عينه كثيراً. ج شوص، م شؤساء.

کسی که مرتب پلک چشمش حرکت می‌کند. ج شوص. م شوصاء.

❖ **الأشوه:** (ش و ه) القبح الوجه. ج شؤه، م شؤهاء.

کسی که بدشکل است ج شؤه. م شؤهاء.

❖ **الأشعيب:** (ش ی ب) المبيض شعر الرأس، ج شيب و شُيب، م شُيباء.

کسی که موی سرش سفید است. ج شيب و شُيب. م شُيباء.

❖ **أصاب: إصابه:** (ص و ب) ١ - أتى الصواب في قوله أو رأيه أو عمله. ٢ - السهم: بلغ الهدف ولم يخطئ. ٣ - الشيء: أدرکه. ٤ - من الشيء: أخذ منه و تناول.

١ - درست را آورد در گفتار کردار پندار. السهم: به هدف زد و خطا نرفت ٣ - من الشيء: از آن بهره گرفت و میل کرد خورد.

❖ **أصاب: إصابه و مُصابه:** (ص و ب) ١ - الدهر القوم بنفوسهم أو بأموالهم: فجعهم بها. ٢ - تة المصيبة: حلت به. ٣ - أه بعينه: رماه بها.

١ - الدهر القوم بنفوسهم أو بأموالهم: آنان را به گرفتاری دچار نمود. ٢ - المصيبة: دچار مصیبت گردید. ٣ - أه بعينه: او را چشم زخم زد.

❖ **الإصابة:** (ص و ب) ١ - مص. أصاب. ٢ - هدف أو علامة يستلها فريق رياضي.

۲- الحيوان: صدایشان درهم پیچید. ۳- الموج: متلاطم شد و به یکدیگر برخورد نمود.

❖ **اصطداماً** (ص د م). ۱- المتحاربين: صدم کُلّ منها الآخر. ۲- ت السيارتان: ضربت إحداها أو کُلّ منها الأخرى.

۱- المتحاربين یکی به دیگری صدمه زد. به یکدیگر زخم وارد کردند. ۲- ت السيارتان: به یکدیگر برخورد نمودند.

❖ **اصططرح**: اصطراًعاً (ص ر ع). ر. تصارع

❖ **اصطفاً** (ص ف ا): الجنود: وقفوا وانتظموا صفواً.

الجنود: ایستادند و صفهائی را تشکیل دادند.

❖ **اصطفاه** (ص ف و) ۱- الشيء: فضله و اختاره. ۲- الشيء: تناول «مفعولاً»، أي خالسه و خیره.

۱- الشيء: ترجیح داد و برگزید. ۲- الشيء: برگزیده‌اش را مصرف کرد. و بهترینش را تناول کرد.

❖ **اصطفاه** (ص ف ا). ۱- البحر: تحرك و تلاطمت أمواجه. ۲- ت الأشجار: اهتزت بالريح و اضطربت. ۱- البحر: دریا به حرکت درآمد و امواج آن پرتلاطم شد. ۲- ت الأشجار: با باد به حرکت درآمد و مضطرب گردید.

❖ **اصطكاً** (ص ك ا). ۱- الشيطان: ضرب أحدها الآخر بشدة. ۲- ت الركبتان: اضطربتا و ضربت إحداها الأخرى عند المشي. ۳- القوم بالسيف: تضاربوا بها. ۱- الشيطان: یکدیگر را به شدت زدند. ۲- ت الركبتان: به هنگام راه رفتن تعادل خود را از دست داد بطوری که زانوهای به هم برخورد نمود. ۳- القوم بالسيف: با شمشیر با یکدیگر جنگیدند.

❖ **اصطلا** (ص ل ی). الناز أوبها: استفادها. الناز أوبها: بوسیله آن خود را گرم نمود.

❖ **اصطلاحاً** (ص ل ح). القوم على الأمر: استفوا عليه.

القوم على الأمر: بر آن اتفاق نظر کردند.

❖ **الاصطناعی**: (ص ن ع) ما كان مصنوعاً غیر طبیعی: «ورد اصطناعی، حریر اصطناعی، قمر اصطناعی». آنچه را که ساخته شده باشد طبیعی نباشد. «ورد اصطناعی، حریر اصطناعی، قمر اصطناعی».

❖ **اصطنع**: اصطناعاً (ص ن ع) ۱- صنع. ۲- ء نفسه: اختاره.

۱- ساخت. ۲- ء نفسه: برای خود برگزید.

چاپ اسکناس را بمعده دارد.

❖ **اصدأ**: اصدأ (ص د ر) ۱- الأمر: أذاعه. ۲- جريدة أو كتاباً: نشره و أذاعه في الناس.

۱- الأمر: بیان کرد. پخش نمود. ۲- جريدة أو كتاباً: چاپ کرد و آن را در بین مردم پخش کرد.

❖ **الاصدأ**: (ص د ر) العظيم الصدر: ج صدور. م صدراء. کسیکه سینه فراخ دارد. ج صدر. م صدراء.

❖ **أصدف**: اصدافاً (ص د ف) ء من الشيء: صرفه و أماله عنه.

ء من الشيء: او را از آن کار بازداشت و روگردان نمود.

❖ **أصدق**: اصدافاً (ص د ق) ۱- ء: عده صادقاً. ۲- المرأة: أعطاهم صدقاً.

۱- ء: او را درستکار دانست. ۲- المرأة: به او صدق عطا کرد.

❖ **أصغ**: اصراً (ص ر ا) على الأمر: ثبت عليه و لزمه. على الأمر: بر آن باقی ماند و آنرا پیگیری نمود. روی حرف خود باقی ماند. اصرار و رزید.

❖ **الاصيرة**: ما عطفك على رجل من قرابة أو معروف، ج أوامر: «أوامر الصداقة».

آنچه که شما را دلسوز می‌گرداند بر کسی از جهت خویشاوندی یا نیکی به او.

❖ **اصطاد**: اصطياداً (ص ی د) ۱- الصيد: قتل. ۲- الصيد: أوقعه في المصيدة.

۱- الصيد: کشت آنرا. ۲- الصيد: آنرا به دام انداخت.

❖ **اصطاف**: اصطيافاً (ص ی ف) بالمكان: أقام به في الصيف. بالمكان: در تابستان آنجا اقامت نمود.

❖ **اصطبر**: اصطبراً (ص ب ر) عليه: صبر عليه. عليه: بر آن شکیبایی نمود.

❖ **اصطبح**: اصطيحاً (ص ب ح) بكذا: تلون به. یا آن خود را رنگ زد.

❖ **الإصطبل**: ر. الإسطبل.

❖ **اصطعب**: اصطعباً (ص ح ب) ۱- ء: اقتضه صاحباً. ۲- القوم: صح بعضهم بعضاً.

۱- ء: او را به عنوان دوست همراه برگزید. ۲- القوم: با یکدیگر همراه شدند.

❖ **اصطعب**: اصطعباً (ص ح ب) ۱- القوم: تصايحوا و تضاربوا. ۲- الحيوان: اختلطت أصواته. ۳- الموج: تلاطم و اضطراب.

۱- القوم: با یکدیگر درگیر شدند. فریاد برآوردند

❖ **أَصْعَفَ:** اصْعَاداً (ص ع د) ١-؛ جعله يصعد.
 ٢- في الأرض: ذهب من أرض إلى أرض أرفع منها.

١-؛ أو را واداشت صعود كسند. به صعود واداشت.
 ٢- في الأرض: از زمینی به زمینی بلندتر رفت.

❖ **أَصْعَقَ:** اصْعَاقاً (ص ع ق) ١-؛ الصاعقة: أصابه. ٢-؛ قتل.

١-؛ الصاعقة: او را رعد و برق زد ٢-؛ رعد و برق او را کشت.
 ❖ **أَصْفَى:** اصفاً: (ص ع و) ١-؛ الى الكلام: استمع إليه.

٢-؛ إليه: أحسن الاستماع إليه.

١-؛ الى الكلام: گوش افراد به آن. ٢-؛ إليه: به نهی گوش
 افراد به آن.

❖ **الأَصْفَرَان:** (ص ع ر) القلب و اللسان: المرء باصفريه:
 قلبه و لسانه.

قلب و زبان را گویند. المرء باصفريه: قلبه و لسانه.

❖ **أَصْفَى:** اصفاً: (ص ف و)؛ المؤدّ أو له: تخلصه إِيَّاهُ.

؛ المؤدّ أو له: دوستی خود را برای او به حد اعلا رساند. به
 حد خلوص رساند. نهایت دوستی را نسبت به او ابراز
 داشت.

❖ **أَصْفَدَ:** اصفاً: (ص ف د)؛ مؤقّده، أو قته.

؛؛ او را مقید نمود. دست و پای او را بست.

❖ **إِصْفَرُ:** اصفراراً: (ص ف ر) صار أصفر اللون.

زرد رنگ گردید.

❖ **الأَصْفَرُ:** (ص ف ر) ما كان لونه «الصفرة» و هي لون
 الذهب و نحوه، ج صَفْرٌ، م صَفْرَاءُ.

آنچه را که رنگ آن زرد باشد و آن رنگ طلاست. ج صَفْرَم
 صفراء.

❖ **أَصْفَقَ:** اصفاً (ص ف ق) ١-؛ الثوب: جلعه صَفِيقاً كثيف
 النسيج. ٢-؛ الباب: أغلقه.

١-؛ الثوب: لباس را بسیار محکم بافت. ٢-؛ الباب: بست آن
 را.

❖ **أَصْلُ:** بِأَصْلٍ: أصالة: ١-؛ صار له أصل. ٢-؛ كان من أصل
 شريف. ٣-؛ الرأي: جاد، ثبت.

١-؛ دارای پایه و اساس گردید. ٢-؛ از اصل و نسب شریفی
 بود. ٣-؛ الرأي: به خوبی و ثبات رأی اظهار نظر کرد.

❖ **أَصْلٌ:** تَأْصِيلًا: ١-؛ جعل له أصلاً ثابتاً. ٢-؛ بَيَّنَّ أصله أو
 أصلته.

١-؛ برای آن اصل و ریشه ثابتی قرار داد. ٢-؛ اصل و
 ریشه آنرا مشخص نمود. بیان کرد.

❖ **الأَصْلُ:** ج أصول. ١-؛ المصدر: «أصل الولد»، أي أبوه أو
 حبه. ٢-؛ أسفل الشيء: «أصل الجبل»، أصل الحائط، أصل
 الشجرة. ٣-؛ «ما فعلته أصلاً» أي ما فعلته قط. و «أصلاً»
 منصوبة على الظرفية لأنها بمعنى الوقت.

١-؛ سرچشمه و پایه و بنیان. «أصل الولد» یعنی پدر و
 خانواده اش. ٢-؛ پایه هر چیزی را گویند. «أصل الجبل» اصل
 الحائط أصل الشجرة. ٣-؛ ما فعلته أصلاً. یعنی هرگز آنرا
 انجام ندادام. و «أصلاً» منصوب بنابر ظرفیت آن زیرا به
 معنای وقت است.

❖ **أَصْلَى:** أصلاً: (ص ل و، ص ل ی)؛ التار: أدخله إِيَّاهَا و
 ألزمه الإقامة فيها.

؛ التار: او را وارد آتش جهنم نمود و مجبور گردانید.

❖ **الإصلاحية:** (ص ل ح). مؤسسه يُسَجِّن فيها بعض
 المنحرفين أو المجرمين من الأحداث، و تُعنى بتقويمهم و بتطعيمهم
 العلوم و الحِرَف، و تساعدهم على استقام شروط الحياة
 الصالحة للمثمرة.

زندان بازپروری بعضی از مجرمین و گناهکاران در این
 زندان آموزش داده می شوند. و به آنها کمک می شود جهت
 آموزش حرفه و پیشه...

❖ **أَصْلَحَ:** أصلاً: (ص ل ح) ١-؛؛ جعله صالحاً.
 ٢-؛ الشيء: أزال فساده. ٣-؛ بين المتخاصمين: وفق بينهم.

١-؛؛ او را شایسته گردانید. ٢-؛ الشيء: فساد و تباهی را از
 بین برد. ٣-؛ بين المتخاصمين: بین آنها آرامش و صلح
 برقرار نمود.

❖ **الأَصْلَدُ:** (ص ل د) الشديد الصلابة. ج صُلْداء، م صُلْداء.

بسیار سخت و سفت. ج صُلْداء. صُلْداء.

❖ **الأَصْلَعُ:** (ص ل ع) من سقط شعر مقدّم رأسه، ج صُلْع و
 صُلْعان، م صُلْعاء.

کسی که موی جلوی سرش ریخته باشد. ج صُلْع. صُلْعان.
 م صُلْعاء.

❖ **أَصْمَ:** اصمأماً. (ص م م) ١-؛ صار أصمّ. ٢-؛ صيّرَه أصمّ.
 ١-؛ کر گردید. ناشنوا شد. ٢-؛؛ او را ناشنوا گردانید.

❖ **الأَصْمُ:** ج صُمٌّ صُأْن، م صُماء. ١-؛ من أسندت أذنه و ثقل
 سمعه أو ذهب. ٢-؛ الصلب اللين: «الزعم الأصم».

١-؛ کسی که ناشنوا شده باشد. ٢-؛ بسیار سفت و سخت و
 محکم. «الزعم الأصم».

❖ **أَصْمَعَت:** اصمأناً: (ص م ت) ١-؛ سكت. ٢-؛؛ أسكنه.

١-؛ خاموش شد ساکت شد. ٢-؛؛ او را ساکت نمود.

● **اضنُّ:** اصْناأ. (ض ن ن) اَنْتَ راتحته و فسدت.

بدبو گردید و فاسد شد.

● **الأصْهَبُ:** (ص ه ب) مَنْ كان في شمره حمرة أو شقرة، ج صْهَب، م صْهَباء.

کسیکه موی سرش مایل به سرخی یا زردی باشد. ج صْهَب، م صْهَباء.

● **الأصول:** القوانین و القواعد التي بُني عليها العلم أو الدين. قانونها و مقرراتی است که علم و دین بر آن بنا نهاده شده است.

● **الأصميد:** (ص ي د) ج صيد، م صيداء. ۱- المسائل العنق. ۲- الذي يرفع رأسه تكبراً.

۱- گردن کج. ۲- کسیکه با اظهار تکبر سرش را بلند می کند.

● **الأصل:** ج أصل. أصلان. أصل. ۱- في النسب: الراسخ الشريف. ۲- من الرأي: الجسد. ۳- «الشيء»، أي الوقت بعد العصر إلى المغرب. ۴- من يتصرف عن نفسه من غير وكيل.

۱- فی النسب: کسیکه شریف و دارای اصل و نسب درست باشد. ۲- فی الرأي: خوب و نیک. ۳- زمان پس از عصر تا غروب را گویند. ۴- کسیکه خودش کارهایش را انجام می دهد و نیاز به وکیل ندارد.

● **أضاعة:** إضاعة (ض و أ) ۱- المكان: نؤره. ۲- المصباح أو غيره: أنار.

۱- المكان: نورانی کرد. روشن نمود. ۲- المصباح او غيره: روشن کرد.

● **أضاع:** إضاعة. (ض ي ع) ۱- الشيء: فقهه. ۲- الشيء: أهله. ۳- الشيء: أهلكه و أنفقه.

۱- الشيء: گم کرد. ۲- الشيء: به فراموشی سپرد. ۳- الشيء: نابود کرد تلف نمود.

● **أضاف:** إضافة. (ض ي ف) ۱- على فلان: أنزله عليه ضيفاً. ۲- الشيء: إلى آخر: أسنده إليه و أماله.

۱- على فلان: او را در خانه اش مهمان نمود. ۲- الشيء الى آخر: به او نسبت داد و نسبت به او متمایل نمود.

● **أضاق:** إضاعة (ض ي ق) ۱- صار في ضيق. ۲- الشيء: جملة ضيقاً.

۱- در تنگنا قرار گرفت در تنگدستی قرار گرفت. ۲- الشيء: تنگ نمود آنرا.

● **الإضمار:** (ض ب ر) ج اضمار. اضمارات ۱- الحزمة من

الصحف. ۲- الملف.

۱- بسته ای از ورق. ۲- پرونده.

● **اضحى:** اضجأراً (ض ح ر)؛ جملة يضجر.؛ او را ناراحت کرد.

● **اضحى:** اضجأراً (ض ح ع) ۱-؛ جملة يستلقي و يضع جنبه بالأرض. ۲- الشيء: خفضه. ۳- المرص أو نحو: ألزمه و القراش.

۱-؛ او را بر روی زمین خوابانید. ۲- الشيء: پایین آورد. ۳- المرص أو نحو: او را بستری نمود.

● **أضحى:** اضحأ. (ض ح و) ۱- صار في الضحى. ۲- أصبح، صار و هي هنا من أغوات «كان»، ترفع المبتدأ و تنصب الخبر.

وارد زمان نزدیکیهای ظهر گردید. ۲- گردید. اینجا از افعال ناقصه است مبتدا را مرفوع و خبر را منصوب می گرداند.

● **الأضحى:** (ض ح و) عید عندالمسلمین في أيام الحج ينحرون فيه الذبائح و يؤذعون عليها على الفقراء.

عید قربان. که گوسفند قربانی می کنند و گوشت آنرا بین مستمندان تقسیم می کنند.

● **أضحك:** اضحأ. (ض ح ك)؛ جملة يضحك.

؛ او را خندانید

● **الأضحوة:** (ض ح ك) كل ما يضحك منه، ج أضاحيك؛ «أصبح المغرور أضحوة الناس».

هر چیزی که موجب خنده شود. ج اضاحيك و اصبح المغرور أضحوة الناس.

● **الأضحية:** (ض ح و) شاء يضحي بها، ج أضاحي.

گوسفندی است که قربانی می شود. ج اضاحي.

● **الأضخم:** (ض خ م) ۱- الضخم. ۲- الأكثر ضخامة.

۱- چاق و قطور. ۲- بسیار چاق و چله.

● **أضن:** اضراً. (ض ر ر) ۱-؛ او به: جلب عليه الضرر.

۲- صار «ضرباً»، أي أعمى.

۱-؛ او به: به او زیان رساند. ۲- کور گردید.

● **الإضراب:** (ض ر ب) ۱- مص. أضرب. ۲- امتناع شخص أو جماعة عن العمل أو الطعام تحقيقاً لمطالب أو شروط.

بملتن عنها للمسؤولين، وسمين أو غير سمين. ج إضرابات.

اعتصاب جهت رسیدن به خواسته ها. ج اضرابات.

● **أضروب:** اضرباً. (ض ر ب) عن الشيء: أعرض و امتنع عنه «أضرب العامل عن العمل، أضرب السجين عن الطعام».

عن الشيء: خودداری نمود. و اضرب العامل عن العمل.

اضرب السجين عن الطعام

❖ **أضرس:** اضراساً (ض ر س) ء الحامض؛ جملة يضرس.

ء الحامض؛ ترش باعث از بین رفتن دندانهايش شد.

❖ **أضرع:** اضراعاً (ض ر ع) ء، أذله.

ء او را خوار نمود.

❖ **أضرم:** اضراماً (ض ر م) النار؛ أضطها، أوقدها.

النار؛ روشن کرد. شعلهور ساخت.

❖ **إضطجع:** اضطجاعاً (ض ج ع) استلق و وضع جنبه

بالأرض.

دراز کشید و روی زمین خوابید.

❖ **أضطر:** اضطراً (ض ر ر) ء إلى الأمر؛ أحوجه وألجأه

إليه.

ء إلى الأمر؛ نیازمند شد و پناه برد به سوی آن.

❖ **إضطرب:** اضطرباً (ض ر ب) ١ - الشيء؛ تحرك على غير

انتظام «اضطرب الموج» اضطرب البرق في السحاب» ٢ - البحر؛

توَجَّح ٣ - الأمر؛ اختل ٤ - في الأمر؛ ارتبك.

- الشيء؛ بدون نظم و ترتیب به حرکت درآمد. «اضطرب

اضطرب البرق في السحاب» ٢ - البحر؛ متلاطم شد ٣ - الأمر؛

متخل شد ٤ - في الأمر؛ در شک و تردید فرو رفت و ترسید.

❖ **اضطرخ:** اضطراحاً (ض ر خ) الشيء؛ رماء ناحية

الشيء؛ آنرا بجای دور انداخت پرت کرد.

❖ **إضطرم:** اضطراماً (ض ر م) ت النار؛ اشتعلت، اتقدت.

ت النار؛ روشن شد و شعلهور گردید.

❖ **إضطلع:** اضطلاً (ض ل ع) بالشيء؛ نهض به و احتمله

و قوي عليه «اضطلع بالمهمة» اضطلع بالحمل».

بالشيء؛ بر دوش کشید و به آن پرداخت «اضطلع بالمهمة»

اضطلع بالحمل»

❖ **إضطله:** اضطهداً (ض ه د) ء، قهره و آذاه.

ء او را ناراحت نمود آزار و اذیت رساند.

❖ **أضعف:** أضعافاً (ض ع ف) ١ - الشيء؛ جملة ضعفين.

٢ - جملة ضعفاً.

١ - الشيء؛ دو چندان نمود ٢ - ء؛ آنرا ناتوان نمود.

❖ **الإضعاف:** (ض غ ث) «هذه أضعاف أحلام» أي أحلام

مختلطة مضطربة يصعب تأويلها.

«هذه أضعاف أحلام» یعنی خوابهای درهم و برهم غیر قابل

تأویل

❖ **أضفي:** أضفاً (ض ف و) عليه التوب أو نحوه؛ أسيفه

عليه.

عليه التوب أو نحوه؛ به تمام کمال به او عطا نمود.

❖ **أضلل:** أضلالاً (ض ل ل) ١ - ء؛ جعله يضل ٢ - ء أو

الشيء؛ وجده ضالاً ٣ - الشيء؛ أضاعه.

١ - ء؛ او را گمراه نمود ٢ - ء والشيء؛ آنرا گمراه یافت.

٣ - الشيء؛ از دست داد گم کرد.

❖ **الإضمامة:** (ض م م) ج اضاميم ١ - كل ما ضم بهه إلى

بعض ٢ - الحزمة من الكتب.

١ - هر آنچه به دیگری ضمیمه شده باشد پیوسته باشد

٢ - بسته ای از کتابها.

❖ **إضمحل:** (ض ح ح) اضمحلاً ١ - الشيء؛ انحل و تلاشى

«اضمحلت قواه» ٢ - ضعف.

١ - الشيء؛ منحل شد از بین رفت «اضمحلت قواه»

٢ - ناتوان شد

❖ **أضمحل:** اضماراً (ض م ر) ١ - الأمر؛ أخفاه «أضمحل

الحق» ٢ - في نفسه شيئاً؛ عزم عليه ٣ - الفرس؛ جعله

«ضامراً» أي هزلاً قليل اللحم.

١ - الأمر؛ پوشیده داشت «اضمره الحق» ٢ - في نفسه شيئاً؛

تصميم گرفت برایش ٣ - الفرس؛ اسب را بسیار لاغر نمود.

❖ **أضفي:** أضفاً (ض ن ي) المرء أو الممل؛ أتقله.

المرء أو الممل؛ او را سنگین کرد توان او را کم نمود.

❖ **أطاح:** أطاحة (ط و ح ط ي ح) ء أو الشيء؛ أهلكه. أذهب

وأطاح الشعب الظلم.

ء أو الشيء؛ او را نابود کرد، از بین برد. «أطاح الشعب الظلم»

❖ **أطار:** أطارة (ط ي ر) الطائر أو نحوه؛ نفزه و جعله يطير.

الطائر أو نحوه؛ بيزار نمود پرواز داد پرنده را. دور کرد

❖ **الإطار:** ما يحيط بالشيء؛ فمحفظه: «إطار المنخل» إطار

الصورة» ج أطر.

آنچه که چیزی را احاطه می کند و مصون می دارد. إطار

المنخل، إطار الصورة» ج أطر.

❖ **أطاع:** أطاعة و طاعة (ط و ح ط و ج) ء؛ اتقاد لإرادته و خضع له.

ء؛ بطرف خواسته او کشیده شد و از خواست او پیروی

نمود.

❖ **أطاف:** أطافة (ط و ف ط ي ف) ١ - بالشيء؛ لو عليه؛

أحاط به ٢ - بالشيء؛ ألم به.

١ - بالشيء؛ او علیه؛ گرد آنرا گرفت ٢ - بالشيء؛ از آن اطلاع

پیدا نمود.

❖ **أطلق:** أطلقاً (ط و ق) الشيء؛ أو عليه أوله؛ قدر عليه.

الشيء؛ او علیه اوله؛ بر آن توانایی پیدا نمود.

● **اَطْلُقْ: اَطْلُقْ:** (ط ف أ) اَنْزَلْ اَوْ نَحْوُهَا: اَخْذُهَا.

اَنْزَلْ اَوْ نَحْوُهَا: خَامُوشْ كَرْدَ اَنْ رَا.

● **اَلْاَطْلُقَانِي:** (ط ف أ) اَحَدُ رِجَالِ الْاِطْلُقَانِيَّةِ.

يَكِي از مردان آتش نشانی مأمور آتش نشانی.

● **اَلْاَطْلُقَانِيَّة:** (ط ف أ) فَرِيقٌ مِنَ الرِّجَالِ مُهْتَمِّينَ مَكَاثِفَةِ النَّيْرَانِ وَانْقَاذِ ضَحَايَاهَا وَضَحَايَا الزَّلَازِلِ وَالتَّقِيسَّاتِ وَالتَّفْرِقِ وَمَا إِلَيْهَا.

گروهی از مردان که مأموریت آنها خاموش نمودن آتش و نجات دادن قربانی های آن و قربانی های زلزله ها و سیلها و غرق شدگان است، مأموران آتش نشانی.

● **اَطْلُح:** (ط ف ح) الْكَيْلُ اَوْ نَحْوُهُ: مَلَأَ حَتَّى فَاضٍ.

الکیل او نحوها: پرکرد تا اینکه لبریز شد.

● **اَطْلُ:** (ط ل ل) عَلَيْهِ: اَشْرَفَ عَلَيْهِ.

عليه: بر آن نظارت نمود.

● **اِطْلَنْ:** (ط ل ی) بَكَدَا: اِدْهَنَ بِهِ.

بکذا: با آن خود را آغشته نمود.

● **اَلْاِطْلَاق:** (ط ل ق) ۱ - مَصْرُ اَطْلُقْ. ۲ - «عَلَى الْاِطْلَاقِ»:

عَلَى وَجْهِ عَامٍّ مِنْ غَيْرِ اسْتِثْنَاءٍ.

۱ - مصر اطلق. ۲ - «علی الاطلاق» بطور کلی بدون استثناء.

● **اَطْلَبَ:** (ط ل ب) ۱ - طَلَبَ. ۲ - «هُ: اَلْجَاءُ وَ اِخْطَرَهُ

إِلَى الطَّلَبِ.

۱ - درخواست ۲ - ه: به او پناه داد و مجبور نمود

درخواست نمایند.

● **اَطْلَع:** (ط ل ع) ۱ - «هُ عَلَى الْأَمْرِ: اَطْلَعُهُ لَهُ، اَعْلَمَهُ

بِهِ. ۲ - النِّجْمُ أَوْ الشَّمْسُ: ظَهَرَ. ۳ - النَّبَاتُ: خَرَجَ. ۴ - الشَّجَرُ

أَوْرَقَ.

۱ - علی الامر: برای او آشکار نمود. او را آگاه نمود.

۲ - النجم أو الشمس: پدیدار شد. ۳ - النبات: روئید

۴ - الشجر: جوانه زد شکوفا شد.

● **اِطْلَع:** (ط ل ح) الْأَمْرُ أَوْ عَلَيْهِ: عَلِمَهُ «اَطْلَعُ عَلَى

عِلْمِ عَصْرِهِ».

۱ - الامر او علیه: دانست. یاد گرفت «اطلع علی علوم

عصره».

● **اَطْلُقْ:** (ط ل ق) ۱ - الْأَسِيرُ: خَلَّى سَبِيلَهُ، حَرَّرَهُ.

۲ - الْمُنَاشِيَةُ: أَرْسَلَهَا إِلَى الْمَرِضِيِّ. ۳ - الْحَنَانُ: أَرْسَلَهُ وَ تَرَكَهُ.

۴ - الْحَنِيلُ: أَجْرَاهَا. ۵ - الدَّوَاءُ بَطْنُهُ: اَسْهَلَهُ. ۶ - الْكَلَامُ: لَمْ يَقْتَدِهِ

بِشَرَطٍ. ۷ - يَدُهُ يَغْيِرُ أَوْ غَيْرُهُ: فَتَحَهَا بِهِ. ۸ - الشَّيْءُ: أَرْسَلَهُ

«اَطْلُقُ الصَّارُوخَ». ۹ - الدَّفْعُ أَوْ نَحْوُهُ قَذْفٌ مَا قِيفَ. ۱۰ - كَذَا

عَلَى كَذَا: جَعَلَهُ عَلَمًا لَهُ وَ عَلَامَةً.

● **اَطْلَان:** اَطْلَان (ط و ل) ۱ - الشَّيْءُ: أَوْ فَيْهِ. جَعَلَهُ طَوِيلًا.

۲ - لَفْرَسَهُ أَوْ نَحْوَهُ: طَوَّلَ لَهُ.

۱ - الشئ او فيه: دراز گردانید. ۲ - لفرسه او نحو: طناب

یا افسار اسب را رها نمود جهت چرا.

● **اَطْلِق:** اَطْلِقْ (ط ب ق) الْقَوْمُ عَلَى أَمْرٍ: اجْتَمَعُوا عَلَيْهِ

مُتَوَافِقِينَ. ۲ - الْبَلَلُ: اَطْلُقْ. ۳ - قَدْ: ضَمَّ شَمَّةً إِلَى شَفَةِ وَ اَغْلَقَهُ.

۴ - الشئ: غَطَّاهُ «اَطْلِقِ السَّحَابَ السَّمَاءَ»

القوم علی الامر: در حالی که توافق داشتند بر آن کار اجتماع

نمودند. ۲ - اللیل: تاریک شد. ۳ - قمه: لب بر روی لب نهاد

و آرا بست. ۴ - الشئ: پوشاند. «اطبق السحاب السماء».

● **اَطْلَوْ:** اَطْلَوْ (ط و ا) ۱ - «هُ: أَحْسَنَ التَّنَاضَ عَلَيْهِ. ۲ - بِالْعِ فِي

التناضِ عَلَيْهِ.

۱ - ه: به نیکی او را ستود. ۲ - در ستایش او مبالغه نمود.

● **اَطْلُوبُ:** اَطْلُوبُ (ط ر ب) ه: جَعَلَهُ يَطْرِبُ.

ه: او را خوشحال نمود.

● **اَطْلَوْ:** اَطْلَوْ (ط ر ح) ۱ - الشئ: أَبْعَدَهُ. ۲ - الشئ:

رَمَاهُ.

۱ - الشئ: دور کرد. الشئ: انداخت آنرا.

● **اَطْلُوبُ:** اَطْلُوبُ (ط ر د) ۱ - الْأَمْرُ: تَتَابَعَ «اَطْلُوبُ نَجَاحَهُ».

۲ - الْأَمْرُ: تَسَلَّلَ «اَطْلُوبُ الْحَدِيثِ».

۱ - الامر: پیایی آمد. «اَطْلُوبُ نَجَاحَهُ» ۲ - الامر: یکی پس از

دیگری ذکر شد «اَطْلُوبُ الْحَدِيثِ»

● **اَلْاَطْلُوش:** (ط ر ش) الْأَصَمُّ الَّذِي تَمَطَّلَ سَمْعُهُ، ج طُرُوشَ، م

طُرُوشَاهُ.

ناشنوا. ج طُرُوش - م طُرُوشاه.

● **اَطْلُوبُ:** اَطْلُوبُ (ط ر ف) ۱ - أَتَى «بَطُرُفَةٍ»، وَ هِيَ كَلٌّ

مُسْتَحْدَثٌ عَجِيبٌ. ۲ - بَكَدَا: اتَّخَفَهُ بِهِ.

۱ - چیز تازه نوئی آورد. ۲ - بکذا: بوسیله آن او را هدیه داد.

● **اَطْرُقُ:** اَطْرُقْ (ط ر ق) ۱ - سَكَتَ وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ. ۲ - بَصَرُهُ:

اَغْضَى.

۱ - خاموش شد و سخن نگفت ۲ - بصره: اغماض نمود

چشم پوشی کرد.

● **اَطْعَمُ:** اَطْعَمْ (ط ع م) ۱ - «هُ: اَعْطَاهُ أَكْلًا. ۲ - «هُ: جَعَلَهُ

يَأْكُلُ.

۱ - ه: به او خوراک داد ۲ - ه: به او خوراک خوراندید.

● **اَطْطَى:** اَطْطَأْ (ط غ و) (ط غ ی) ۱ - «هُ اَمَّا أَوْ وَالسُّلْطَانُ:

جَعَلَهُ «طَاغِيًا». أَيْ ظَالِمًا. ۲ - «هُ حَمَلَهُ عَلَى الطُّغْيَانِ.

۱ - «هُ وَالسُّلْطَانُ: اَوْ رَا ظَالِمٌ كَرْدَانِيدَ ۲ - «هُ: اَوْ رَا بِهِ سُرْكَشِي وَ

ظَلَمَ وادار نمود.

۱- الاسیر: رها نمود. آزاد کرد. ۲- الماشیه: به چرا فرستاد
 ۳- المصان: رها نمود افسارش را. ۴- الخیل: به حرکت
 درآورد. راهی نمود. ۵- الدواء بطنه: مزاج او را روان نمود
 ۶- الکلام: سخن را مقید به شرط نمود. ۷- یده بخیرا و
 غیره: دست او را در انجام کار خیر باز نمود. ۸- الشیء:
 فرستاد. واطلق الصاروخ: ۹- المدفع او نحوه: شلیک کرد
 گلوله اش را. ۱۰- کذا علی کذا: آنرا نشانه قرار داد و نام و
 نشان برای او انتخاب کرد.
 ﴿اِطْمَأَنَّ: اطمئناناً و طمانینة. (ط م ن) ۱- الیه او الی الشیء:
 سکن. ۲- ثبت و استقر. ۳- المكان أو غیره: انحصض.
 ۱- الیه او الی الشیء: آرام شد. ۲- ثابت و مستقر گردید
 پابرجا شد. ۳- المكان او غیره: بایین آمد.
 ﴿اُطْمَح: اطمأحاً (ط م ح) ۱- ءه: جمله طمح. ۲- بصرة الیه
 او نحوه: رفته.
 ۱- ءه: او را تشویق به کاری نمود. ۲- بصرة الیه: او نحوه:
 چشم از او برداشت.
 ﴿اُطْمَح: اطمأحاً (ط م ح) ءه: أوقعه فی الطمح.
 ءه: او را در طمح انداخت به حرص و طمع انداخت.
 ﴿اُطْمَب: اطمأباً (ط ن ب) فی الکلام أو غیره: مضی فیه و بالغ.
 ۲- فی عدوه: ابتعد.
 فسی الکلام او غیره: زیاده روی کرد. پرحرفی نمود.
 ۲- فی عدوه: دور شد.
 ﴿الأُطْمِب: (ط ی ب) اسم تفضیل من طاب، ج أطمایب، م
 طویب ج طویبایب و طوب.
 اسم تفضیل طاب است ج أطمایب: م طویب ج طویبایب. طوب
 ﴿اُظْفَر: اظفاراً. (ظ ف ر) ءه به او علیه: مکنه من التغلب
 علیه.
 ءه به او علیه: او را توانا ساخت برای غلبه (چیره شدن) بر او.
 ﴿الأُظْفُور: (ظ ف ر) ماده قُربت فی أطراف الأصابع، ج
 أظافیر.
 ناخن دست و پا ج اظافیر.
 ﴿اُظْلَ: اظلاً. (ظ ل ل) ۱- امتد ظله. ۲- صار ذا ظل. ۳- ءه:
 جمله فی ظله.
 ۱- سایه اش گسترش یافت. ۲- دارای سایه گردید. ۳- ءه: او
 را در سایه حمایت خود نهاد.
 ﴿اُظْلَم: اظلاماً. (ظ ل م) ۱- اللیل أو نحوه: صار مظلماً.
 ۲- الله اللیل: جمله مظلماً. ۳- دخل فی الظلام.
 ۱- اللیل او نحوه: تاریک گردید. ۲- الله اللیل: تاریک

گردانید. ۳- به تاریکی وارد شد.
 ﴿اُظْمَأ: اظماً. (ظ م أ) ءه: عطشه.
 ءه: او را تشنه نمود.
 ﴿اُظْهَر: اظهراً. (ظ ه ر) ۱- الشیء: یتنه. ۲- ءه علی عدوه:
 جمله یقهر.
 ۱- الشیء: بیان نمود آشکار نمود. ۲- ءه علی عدوه: کاری
 کرد که بر او غالب آید.
 ﴿اُعَان: اعاده. (ع و د) ۱- الشیء: کرره. ۲- الشیء: الی
 مکانه: أرجعه الیه. ۳- «هو ما یُعید و ما یُبدی»: ای لیست له
 حيلة.
 ۱- الشیء: تکرار کرد ۲- الشیء: الی مکانه: به جای خود
 برگردانید. ۳- «هو ما یُعید و ما یُبدی» یعنی چاره ای نیست
 همه چیز بسوی او ختم می شود.
 ﴿اُعَان: اعارة. (ع و ر ع ی ر) ءه الشیء: او اعاره منه: اعطاه
 إياه شرط تن عیده له.
 ءه الشیء: او اعاره منه: به او سپرد مشروط به بازگشت دادنش.
 ﴿اُعَاش: اعاشه. (ع ی ش) ۱- ءه: جمله يعيش.
 ۱- ءه: او را به زندگی کردن قادر ساخت. او را زنده گردانید.
 ﴿الإِعَاشه: (ع ی ش) ۱- مص: أعاش. ۲- ما یحصل علیه
 الإنسان من مواد غذائیة أو غیرها بموجب قوانین و أنظمة
 خاصه فی حالات الحروب و المجاعات و نحوها.
 ۱- مص: اعاش. ۲- مقدار معتنایه از مواد غذایی که انسان
 بدست می آورد طبق مقررات دولتی بهنگام جنگ و
 گرسنگی و قحطی و غیره.
 ﴿اُعَال: اعالة. (ع ی ل) (ع و ل) ۱- کثر عیاله. ۲- عیاله:
 کفاهم معاشهم. ۳- افتقر.
 ۱- فرزندان افزایش یافت ۲- عیاله: زندگی خانوادهاش
 را بعهده گرفت. ۳- نیازمند شد.
 ﴿اُعَان: اعانة. (ع و ن ع ی ن) ءه علی الأمر: ساعده علیه.
 ءه علی الأمر: او را کمک نمود جهت آن کار.
 ﴿إِعْتَاد: اعتیاداً. (ع و د ا) ۱- الشیء: جمله من عادته. ۲- ءه
 الشیء: انتابه. أصابه.
 ۱- الشیء: آنرا عادت خود قرار داد. ۲- ءه الشیء: به کرات
 یکی پس از دیگری به آن سر زد. ۳- «رسید به آن».
 ﴿الاعتباطی: (ع ب ط) «الحکم الاعتباطی» أو نحوه: ما لم
 یستند الی علة أو أساس.
 الحکم الاعتباطی او نحوه: حکمی که استنباط به دلیل و
 پایه نباشد.

- ۱- **اعتبر**: اعتباراً (ع ب ر) ۱- الشیء: اختیره و استختمه.
 ۲- بالشیء: انظ به. ۳- کذا: عدّه «اعتبره عالم کبراً».
- ۱- الشیء: آزمود و تجربه نمود. ۲- بالشیء: با آن پسند
 آموخت. ۳- کذا: به حساب آورد «اعتبره عالم کبیراً».
- ۱- **اعتد**: اعتدالاً (ع د ا) ۱- حسب: ظنّ: «اعتد الدین هدیه».
 ۲- بالشیء: اهتّم به.
 خیال نمود. گمان برد «اعتد الدین هدیه» ۲- بالشیء: به آن
 اهمیت داد.
- ۱- **اعتدّی**: اعتدالاً (ع د و) ۱- علیه: ظلمه. ۲- الحقّ أو عنه أو
 فوقه:جاوز.
- ۱- علیه: به او ستم نمود. ۲- الحقّ أو عنه أو فوقه: تجاوز
 کرد از حقّ
- ۱- **اعتدل**: اعتدالاً (ع د ل) ۱- الشیء: استقام. ۲- توسط بین
 حالتین: «اعتدل فی أکله، اعتدل جسمه بین الطول و القصیر».
- ۱- الشیء: راست گردید. ۲- راه میان و انتخاب نمودن
 «اعتدل فی اکلِهِ، اعتدل جسمه بین الطول و القصیر»
- ۱- **اعتدّو**: اعتذاراً (ع ذ ر) ۱- إلیه: طلب قبول معذرتّه.
 ۲- من الذنب أو عنه: ابدی عذر و احتجّ لنفسه.
 ۱- الیه: از او خواست عذرش را بپذیرد. ۲- من الذنب أو
 عنه: معذرت خواست و برای آن دلیل آورد.
- ۱- **اعتقوئ**: اعتقاراً (ع و ا) ۱- أمرٌ: أصابه «اعتقاه المرض».
 ۲- أناه طالباً معروفه.
- ۱- أمرٌ: رسید به او «اعتقئ المرض» دچار شد ۲- نزد او
 آمد. در حالیکه از او احسان می طلبید.
- ۱- **الإعتواف**: (ع ر ف) ۱- مصلّ: اعترف. ۲- سر من أسرار
 الکتمیه، و هو أن یبوح المرء بمخطئته و یقرّ بها لدی أحد رجال
 الدّین.
- ۱- مصلّ: اعتزّف. ۲- رازی از رازهای کلیسا است و آن
 اظهار نمودن به زبان آوردن گناه است نزد کشیش در
 کلیسا.
- ۱- **اعتوّض**: اعتراضاً (ع و ض) ۱- علیه: أنکر قوله أو
 فعله. ۲- دون الشیء: حال دونه. ۳- له بسهم: أقبل به علیه
 فرما به قتلته. ۴- له: منعه.
- ۱- علیه: سخن و کردارش را منکر شد. نپذیرفت ۲- دون
 الشیء: مانع شد. ۳- له بسهم: با تیر بسوی او نشانه رفت او
 را کشت. ۴- له: او را مانع نمود.
- ۱- **اعترف**: اعترافاً (ع ر ف) ۱- بالشیء: أقرب به «اعترف
 بالخطأ» ۲- الشیء: عرّفه.
- ۱- بالشیء: اقرار نمود «اعترف بالخطأ» ۲- الشیء:
 شناخت آنرا.
- ۱- **اعتزک**: اعتراکاً (ع ز ک) ۱- القوم: تفاطلوا ازدحموا.
 ۲- القوم: ازدحموا.
- ۱- القوم: با یکدیگر جنگیدند. کشی گرفتند. ۲- القوم:
 اجتماع نمود در حالیکه شلوغی به پا کرده بودند.
- ۱- **اعتزّ**: اعتزاً (ع ز ا) ۱- صار عزیزاً مکرمّاً. ۲- به أو
 بالشیء: عدّ نفسه عزیزاً به، تشرف به «اعتزّ الکاتب بأدبه».
- ۱- گرامی و عزیز گردید. ۲- به او بالشیء: خود را عزیز
 دانست بوسیله آن. خوشبختی خود را با آن اظهار نمود.
 «اعتزّ الکاتب بأدبه»
- ۱- **اعتزل**: اعتزالاً (ع ز ل) الشیء: أو عنه: تمنّی
 «اعتزل المثل التمثیل».
- الشیء. او عنه: از او دور شد و فاصله گرفت. «اعتزل المثل
 التمثیل»
- ۱- **اعتقّم**: اعتزاماً (ع ز م) الامر أو علیه: عزم، عقد النّیة علی
 فعله.
- الامر او علیه: تصمیم گرفت. نیت نمود که به آن دست یازد.
- ۱- **اعتصم**: اعتصاماً (ع ص ف) ۱- عن الطريق: مال عنه،
 عدل عنه. ۲- الطريق: سار فیه یحیط علی غیر هدی. ۳- الأمر:
 رکیه بلا تدبیر و لا تفکر ۴- ظلمه.
- ۱- عن الطريق: از آن روی گردانید. ۲- الطريق: در آن قدم
 نهاد بدون هدایت و راهنمایی ۳- الأمر: انجام داد آنرا بدون
 تدبیر و اندیشه ۴- ظلمه: ستم نمود به او.
- ۱- **اعتصم**: اعتصماً (ع ص ب) ۱- القوم: صاروا
 «عُصْبَةً»، أي جماعة. ۲- شدّ العصاة: ۳- بالعصاة: لها و لواها
 علی رأسه.
- ۱- القوم: متحد گردیدند و یک گروه شدند. ۲- آماده شد
 برای جنگ. ۳- بالعصاة: عصاه بر سر نهاد.
- ۱- **اعتصم**: اعتصاراً (ع ص ر) ۱- الشیء: عصره. استرج
 ماء «اعتصر الفاکهه» ۲- المصیر: أخذ. ۳- منه مالا:
 استخراج می دهد.
- ۱- الشیء: نه کرد. آب آنرا گرفت «اعتصر الفاکهه»
 ۲- المصیر: برگرفت. ۳- منه مالا: از دست او درآورد.
- ۱- **اعتصم**: اعتصاماً (ع ص م) به أو بالشیء: احتسّی به و لجأ
 إلیه. ۲- به أو بالشیء: لزّم «اعتصم الجیش بالمدينة» ۳- بالله:
 احتسّی به من المعاصی.
- به او بالشیء: به او پناه آورد و از او کمک خواست.

۲- به او بالشی: همراه او شد. نزد او ماند. «اعتصم الجیش بالمدينة» ۳- بالله: از ترس گناه به خدا پناه آورد.
 * **أَعْتَقَ:** اعتاقاً (ع ق ت) العبد: حرره. العبد: آزاد کرد.

* **الإعتقال:** (ع ق ل) ۱- مص. اعتقل. ۲- «مسكرات الاعتقال»: مسكرات يُحبس فيها المختلون السياسيون أو الأسرى.

۱- مص. اعتقل. ۲- «مسكرات الاعتقال» اردوگاههایی است که دستگیر شدگان سیاسی یا اسرا در آن نگهداری می شوند.
 * **إعتقد:** اعتقاداً. (ع ق د) ۱- الأمر: صدقه. ۲- الأمر: عقد عليه قلبه و ضميره. ۳- الأمر: تدبیر به. ۴- بین الرجلین الإخاء: ثبت و صدق.

۱- الأمر: پذیرفت، تصدیق نمود. ۲- الأمر: با جان و دل پذیرفت. ۳- الأمر: دین را پذیرفت. ۴- بین الرجلین الإخاء: دوستی بین آنها برقرار شد.

* **اعتقل:** اعتقالاً. (ع ق ل) ۱- ع: حبسه حتى يحاكم «اعتقل رجال الأمن الجاسوس». ۲- ع: عن حاجته: حبسه ومنعه عنها. ۳- الدواء: بطنة: أسكه. ۴- البطن: استسك. ۵- لسانه: حُبس عن الكلام. ۶- ع: صرعه «الشفرية». و هي نوع من أنواع الصراع. ۷- الجمل: شئ ذراعاه أو ساقه و شدّها باليقال، أي الحبل.

۱- ع: او را زندانی نمود تا محاکمه شود. «اعتقل رجال الأمن ایحاسوس». ۲- ع: عن حاجته: نگذاشت به نیاز خود برسد. از او دریغ داشت. ۳- الدواء: بطنة: گرفت، مزاج او را متعادل نمود. ۴- البطن: چسبید. ۵- لسانه: از سخن گفتن بازماند. ۶- ع: او را زمین زد بر او غالب شد. ۷- الجمل: دست او را خم کرد یا پایش را خم نمود سپس با طناب بست. عقال نمود.

* **أَعْتَقِلَ:** (ع ق ل) لسانه: حُبس عن الكلام. لسانه: از سخن گفتن بازماند.
 * **اعتكر:** اعتكاراً (ع ك ر) ۱- اللیل: اشتد سواده. ۲- المطر: اشتد.

۱- اللیل: بسیار تاریک شد. ۲- المطر: باران شدت گرفت.
 * **اعتكس:** إعتكاساً. (ع ك س) الشيء: انقلب. الشيء: دگرگون شد. زیرورو شد.

* **اعتكف:** اعتكافاً. (ع ك ف) ۱- فی المكان: أقام فيه و لزمه. ۲- علی الشيء: أقبل عليه و لم يتصرف عنه. ۱- فی المكان: آنجا اقامت نمود و آنجا را ترک نکرد.

۲- علی الشيء: به آن پرداخت و از آن رویگردان نشد.
 * **اعتل:** اعتلالاً. (ع ل ل) ۱- مرض. ۲- قتلته بجثة. ۳- بت الكلمة: كان بها حرف علة. ۲- اعتذر. ۱- مريض شد، ناخوش شد. ۲- دلیل آورد. ۳- بت الكلمة: حرف عله داشت. ۴- عذر خواست معذرت خواست.
 * **اعتلى:** اعتلاء. (ع ل و) الشيء: علاه. صمده «اعتلى الخياط المنبر».

الشيء: بالآن رفت و روی آن قرار گرفت. «اعتلى الخياط المنبر»

* **أعتم:** اعتماً. (ع ت م) ۱- دخل في وقت الغصة. ۲- سار في الغصة.

۱- پس از گذشت زمان وارد شد. ۲- پس از گذشت زمان حرکت نمود.

* **الإعتقاد:** (ع م د) ۱- مص. اعتقد. ۲- فية من المال ترصد لمشروع من المشاريع، أو لبعة من البعثات. ۳- «أوراق الاعتادة»: أوراق رسمية يقدمها الممثل السياسي لإحدى الدول إلى رئيس الدولة التي يعين فيها.

۱- مص. اعتقد. ۲- تأمين اعتبار مالي را گویند. ۳- أوراق الاعتاد: استوارنامه سفراء و نمایندگان کشورهای خارجی.
 * **إعتقد:** اعتقاداً (ع م د) ۱- الشيء أو عليه: اتكأ عليه. ۲- ع: أو عليه: اتكل عليه. ۳- قيل المعمودية. ۴- الشيء: قصد. ۵- الأمر: وافق عليه و أمر بأفاده.

۱- الشيء أو عليه: به آن متکی شد. پشت گرم شد. ۲- ع: او عليه: بر او اعتماد کرد. ۳- پذیرفت غسل و تعمید را. ۴- الشيء: هدف و قصد آنرا نمود. ۵- الأمر: بر آن موافقت نمود دستور انجام آنرا داد.

* **إعتقل:** إعتقالاً (ع م ل) ۱- عمل لنفسه. ۲- تعهّد في العمل. ۳- اضطرب في العمل.

۱- برای خود کار کرد. ۲- در کار دخل و تصرف نمود. ۳- در کار دچار تشویش شد. سرگردان شد.

* **إعتنى:** اعتناء (ع ن ي) بالأمر أو به: اهتم به و أحسن القيام عليه.

بالأمر أو به: به آن اهمیت داد و به نیکی انجام داد.

* **إعتنى:** اعتناءً. (ع ن ي) ۱- دنيا أو مبدأ: دان به. ۲- الرجلان: جعل كل منهما يده على عنق الآخر في الحرب أو نحوها.

۱- دنیا او مبدأ: آن را پذیرفت. ۲- الرجلان: دست به گردن هم آورد و بختند در جنگ یا موارد دیگر.

عرب «كلام اعجمی»

❖ **الاعجوبة:** (ع ج ب) عمل أو حادث يدعو إلى العجب، ج أعاجيب: «نجا من الموت بأعجوبة».

کاری یا پدیدهای که موجب شگفتی شود ج «اعاجیب»
نجانم الموت با عجبوة

❖ **أعده:** (اعداد) (ع د) «أو الشيء: هبأ».

ه أو الشيء: آماده نمود.

❖ **أعدى:** (اعداء) (ع د و) ۱- «ه جملة يدعو. ۲- «ه على خصمه: نصره عليه وقواه. ۳- «ه من مرضه أو غيره. أكسبه مثل ما به منه.

۱- «ه او را به دويدن واداشت ۲- «ه على خصمه او را ياری نمود بر عليه او و قدرت و توان بخشيد او را. ۳- «ه من مرضه او غيره: به او رساند آنچه را که خود دارد.

❖ **أعدى:** (اعداء) (ع د ل) الشيء: أقامه وسواء.

الشيء: او را راست گردانيد و صاف و استوار نمود مثل شاخ شمشاد.

❖ **أعدم:** (اعدما) (ع د م) ۱- «ه قتله تنقيذاً لحكم بالموت عليه.

۲- «ه الشيء: أفتقده هبأ. ۳- الشيء: لم يجده.

۱- «ه او را کشت با توجه به محکوميت او. ۲- «ه الشيء: او را از آن جيز محروم نمود. نگذاشت به دستش برسد. ۳- «ه الشيء: نيافت آنرا.

❖ **أعدم:** (اعدما) (ع د م) افتقر.

نيازمند شد.

❖ **أعذ:** (اعذار) (ع ذ ر) «ه على ما صنع: رفع عنه الذنب واللوم فيه وأوجب له العذر. ۲- أبدي عذراً. ۳- ثبت له عذر.

۱- «ه على ما صنع فيما صنع: گناه و ملامت را از او برطرف نمود و از او عذر پذيرفت ۲- معذرت خواهی را آشکار نمود. ۳- معذرت خواهی او معلوم شد.

❖ **أعذوب:** (اعذوباً) (ع ذ ب) الماء أو الحديث أو غيرها: كان طيباً مستساغاً.

الماء أو الحديث أو غيرها: بسیار خوش آیند و خوش گوار گردید.

❖ **الأعراب:** (ع ر ب) من العرب: سكان البادية خاصة.

بادیه نشینان بطور انحصار.

❖ **الإعراب:** (ع ر ب) ۱- «مصر أعرب ۲- في النحو: تغيير يلحق أو آخر الكلمات من رفع ونصب وجر ويزم يفعل تغيير العوامل.

❖ **أعثر:** (عثاراً) (ع ث ر) ۱- «ه جملة «يحثر» أي يزلزل بقطر. ۲- «ه على سرة أو ضميره. أطلعه عليه.

۱- «ه او را لغزاند تا که زمین بخورد. ۲- «ه على سره او ضميره: او را آگاه کرد.

❖ **أعجب:** (اعجاباً) (ع ج ب) ۱- «ه الأمر: حمله على العجب منه. ۲- «ه الشيء: عجب منه و شربه.

۱- «ه الأمر: او را به شگفت واداشت. شگفت زده نمود. ۲- «ه الشيء: از آن شگفت زده شد و خوشحال گردید.

❖ **أعجب:** (ع ج ب) ۱- به أو بالشيء: عجب منه و شربه. ۲- بنفسه: ترفع و تكبر.

۱- به او بالشيء: شگفت زده شد از آن و خوشحال گردید به آن ۲- بنفسه: اظهار کبر و غرور نمود.

❖ **الأعجى:** (ع ج ر) ۱- الأحدث. ۲- العظيم البطن. ۳- المثل. م عجراً. ج عجر. م عجراً

۱- گزشت ۲- شکم گنده بزرگ ۳- پر شده

❖ **أعجز:** (اعجازاً) (ع ج ز) ۱- «ه جملة عاجزاً. ۲- «ه الشيء: فاته. لم يقو عليه.

۱- «ه او را ناتوان نمود. ۲- «ه الشيء: فرصت را از دست داد. ۳- «ه الشيء: نتوانست بر آن غلبه پيدا کند.

❖ **أعجف:** (اعجافاً) (ع ج ف) الدابة: هزلاً، أضعفها.

الدابة: لاغر و ناتوان گردانید.

❖ **الأعفف:** (ع ج ف) المهلزل، الضعيف، ج عجاف، م عجفاء. لاغر و ناتوان ج عجاف، م عجفاء.

❖ **أعجل:** (اعجالاً) (ع ج ل) ۱- «ه: استعجته. ۲- «ه: سبقه.

۱- «ه او را تشويق نمود: او را از پیشی گرفت.

❖ **أعجم:** (اعجاماً) (ع ج م) ۱- الكلام: أهجم. ۲- الكتاب: أزال عجمته وإبهامه بوضوح النقط والحركات. ۳- الكتاب: لم يُعَرِّه.

۱- الكلام: مبهم و نامعلوم گرداند ۲- الكتاب: مبهم بودنش را برطرف نمود با گذاردن نقطه و حرکات روی حروف ۳- الكتاب: اعراب گذاری نمود.

❖ **الأعجم:** (ع ج م) من لا يلمح في كلامه، وإن كان عربياً، ج عجم، م عجماء.

کسی که در سخن گفتن رسا نباشد اگر چه عرب زبان باشد ج عجم، م عجماء.

❖ **الإعجمی:** (ع ج م) ۱- من كان غير عربي. ۲- المنسوب إلى غير العرب: «كلام أعجمي».

۱- کسی که عرب زبان نباشد ۲- نسبت داده شده به غیر

التلفزيون والصحافة ونحوها.

۱- مص اعلام ۲- واجهه الاعلام فى البلده: رسانه هاى گروهى در کشور که مانند راديو و تلويزيون و روزنامه ها و مجلات....

❖ الإعلان: (ع ل ن) ۱- مص اعلن ۲- ما ينشره التجار أو المؤسسات الرسمية والحاشية في الصحف والراديو والتلفزيون، أو في نشرات تعلق على الجدران في الشوارع أو على أبواب الدوائر، أو توزع على الناس، ترويجاً لبضاعة، أو دعوة إلى حفلة، أو إعلاماً بامر، ج إعلانات.

۱- مص اعلن ۲- اكهي تجارتي كه از طرف مؤسسات در رسانه ها منتشر مى شود. يا اينكه روى ديوارها در خيابانها چسبانده مى شود. ج اعلانات.

❖ أعلق: اعلاقاً (ع ل ق) ۱- الشئ: بالشئ: علقه به. ۲- ظفرة بالشئ: أنشبه فيه.

۱- الشئ: بالشئ: به آن آويخت. ۲- ظفرة بالشئ: ناخن خود را در آن فروبرد به آن چسباند.

❖ أعلن: اعلناً (ع ل ن) ۱- الامر او به: أظهره. ۲- عن بضاعة او غيرها: نشر إعلاناً عنها.

۱- الامر او به: آشكار نمود ۲- عن بضاعة او غيرها: درباره آن اطلاعي منتشر نمود اكهي چاپ كرد.

❖ أعمى: اعماءً (ع م ي) ۱- جملته أعمى. ۲- «ما اعماء»: ما أعمى قلبه.

۱- ء: او را كور كرد. نابينا نمود ۲- «ما اعماء»: چقدر كور دل است.

❖ الأعمى: (ع م ي) ج عُمى عُيمان اعماء. عُماه م عُماه ۱- من هذب بصره. ۲- المجهل.

۱- كسى كه نابينا گرديده. ۲- نادان.

❖ أعمى: اعماراً (ع م ر) المنزل: جملته أهلاً. المنزل: آباد نمود و قابل سكونت

❖ الأعمش: (ع م ش) من ضعف بصر عينه مع سيلان دمها في اكثر الأوقات، ج عُمش، م عُمشاء.

كسى كه بيناييش كم شده است همراه با ريزش اشك در بيشتر اوقات، ج عُمش م عُمشاء.

❖ أعمق: اعماقاً (ع م ق) البئر أو نحوها: نحوها: جملتها عميقة. البئر أو نحوها: كود گردانيد

❖ أعمى: اعمالاً (ع م ل) الآلة أو الرأى: عمل به أو بها. الآلة أو الرأى: با آن كار كرد.

❖ أعنت: اعناً (ع ن ت) ۱- ء: أوقفه في شدة ۲- ء: أوقفه في الملكة.

❖ أعفى: اعفاءً (ع ف و) ۱- ء في الأمر: أذن له في الامتناع عن القيام به «اعفاء من الخدمة العسكرية ۲- ء من الأمر: براه منه. ۳- ء: دفع عنه المرض أو الشر أو سوءه.

۱- ء في الأمر: به او اجازه داد كه آن كار را انجام ندهد «اعفاء من الخدمة العسكرية ۲- ء من الأمر: اورا از آن كار منع نمود ۳- ء: مرض را از او دور كرد.

❖ أعقب: اعقاباً (ع ق ب) ۱- ء: خلفه، جاء بعده. ۲- مات و خلف «قياً»، أى ولداً. ۳- ء في الرحلة: ركب هو مرء و ركب الآخر مرء.

۱- ء: پس از او آمد. خلف او گرديد. ۲- مرد و پس از خود خلفي بجا نهاد پسرى. ۳- ء في الرحلة: يكبار او، بار ديگر آن يكي، سوار مركوب شدند.

❖ الأعقد: (ع ق د) ج عقد م عقداً. ۱- من كان في لسانه «عقدة»، وهي ما يسكه عن الكلام، ۲- ما كان به عقد.

۱- كسى كه زبانش بگيردنت و بت نماند. ۲- آنچه را كه بست داشته باشد.

❖ أعقر: أعقاراً (ع ق ر) الشرج أو الرجل الظهر: جرحه، الشرج أو الرجل الظهر: زخمى كرد.

❖ الأعقف: (ع ق ف) الأعوج، المنحني، ج عقف م عقفاء. كج و متمايل ج عقف م عقفاء.

❖ أعقم: أعقاماً (ع ق م) المرأة: جعلها «عقيماً»، أى لا تلد. المرأة: نازا گردانيد.

❖ أعكز: أعكاراً (ع ك ر) الماء أو نحوه: جعله «عكراً»، أى غير صاف.

الماء أو نحوه: آب را گل آلود نمود. غير صاف.

❖ أعلل: أعللاً (ع ل ل) ۱- ء: أحابه بملء. ۲- الكلمة: أدخل فيها الإعلال.

۱- به او مرضى را رساند ۲- الكلمة: در آن اعلال نمود.

❖ أعلنى: أعلناً (ع ل و) ۱- الشئ: رفه «بنى القلعة فاعلاها» ۲- رفه و جعله عالياً «أعلى مقامه».

۱- الشئ: بلند گرداند «بنى القلعة فاعلاها» ۲- ء: بالا برد و بلند گردانيد. بالا برد آنرا. «أعلى مقامه».

❖ الأعلنى: (ع ل و) ۱- اسم تفصيل ۲- الواقع في الجهة العليا فوق غيره، ج عُلّ، م عُلىاء: «الصف الأعلى - القيادة العليا»

۱- اسم تفصيل ۲- چيزى كه در طرف بالا واقع است «قرار گرفته است، ج عُلى. م. عُلىاء: «الصف الأعلى - القيادة العليا»

❖ الإعلام: (ع ل م) ۱- مص اعلام ۲- «واجهه الاعلام فى البلده: أجهزة الدعاية و التوجيه و الإرشاد كالراديو و

۱- ءُ: او را در سختی انداخت. ۲- ءُ: او را به نابودی کشاند.

❖ **اعنف:** اعتنا (ع ن ف)؛ اُم بلفظ به، عامله بشد.

ءُبا او مدارا کرد به سختی رفتار نمود.

❖ **الأعق:** (ع ن ق) الطویل المتق، ج عتق م عتقه

گردن دراز ج عتق م عتقه

❖ **اعوج:** اعوجاجاً (ع و ج) الشیء المحنی.

الشیء: کج گردید. متمایل شد.

❖ **الأعوج:** (ع و ج) ج عوج م عوجاه ۱- البین الاعمته.

۲- المائل. ۳- الشیء الخلق.

۱- چیزی که کمی آن آشکار است ۲- متمایل ۳- بداخلاق و رفتار.

❖ **اعور:** اعوراً (ع و ر)؛ ءُ جعله أعور.

ءُ: او را از یک چشم نابینا نمود.

❖ **الأعور:** (ع و ر) مَن ذهب بصر إحدى عينیه، ج عُور و

عُوران. عیران م عوراء.

۱- کسیکه یک چشم او نابینا باشد ۲- ج عور. عُوران.

عیران م عوراء.

❖ **أعور:** اعوراً (ع و ز)؛ ۱- افتقر و ساءت حاله. ۲- ءُ:

أفقر. ۳- ءُ المطلوب؛ أعجزه و اشتد علیه و صعب علیه نیله.

۲- ءُ: الشیء؛ احتاج إليه فلم یقدر علیه. ۵- ءُ الشیء؛ تعذر

علیه فلم یوجد.

نیازمند شد و حالت مالیش بد شد ۲- ءُ: او را نیازمند

گردانید. ۳- ءُ المطلوب؛ او را ناتوان نمود و سخت شد بر او

و بدست آوردنش سخت گردید. ۴- ءُ الشیء؛ به آن نیازمند

شد و نتوانست بدست آورد. ۵- ءُ الشیء؛ آن را نداشت و

نیافت.

❖ **أعفّض:** أعفّضاً و عیاضاً و عَوْضاً (ع و ص) اق

بالصعب الغامض من الكلام

سخنان نامفهوم بر زبان راند

❖ **الأعوص:** (ع و ص) ج عوص م عوصاه ۱- الكلام

الصعب القریب. ۲- الغامض.

۱- سخن سخت و ناآشنا ۲- غامض و مبهم.

❖ **أعول:** أعوالاً (ع و ل) رفع صوته بالبكاء و الصیاح؛

«أعول على الميت».

با صدای بلند گریه سر داد. «اعول على الميت».

❖ **أعیا:** أعیاء (ع ی ی) ۱- تعب. ۲- ءُ: تعب. ۳- ءُ الشیء؛

أعجزه «أعیاء المرض الطیب»

۱- خسته شد. ۲- ءُ: او را خسته نمود. ۳- ءُ الشیء؛ او را

ناتوان کرد. «أعیاء المرض الطیب»

❖ **الإعیاء:** (ع ی ی) ۱- مص. أعیاء. ۲- انتصب الشدید.

۱- مص. أعیاء. ۲- خستگی مفرط و سخت بیش از حد.

❖ **أعیل:** أعیلاً (ع ی ل) (ع و ل) كثر عیالُه

فرزندانش فزونی یافتند.

❖ **أغان:** أغانةً - مغنوةً (غ و ث)؛ ءُ: أغانه و نصره.

ءُ: او را کمک کرد و یاری نمود.

❖ **أغان:** أغانرةً و غارةً و مغارةً (غ و ر). علی القوم: هجوم

علیهم و أوقع جسم «أغانرت القبيلة علی القبيلة، أغانرت

الطائرت علی المدينة».

علی القوم: بر آنها حمله نمود و تعدادی از آنها را زخمی یا

کشت. «أغانرت القبيلة علی القبيلة - أغانرت الطائرت علی

المدينة»

❖ **أغان:** أغانرةً (غ ی ر)؛ ءُ: حمله علی الغیرة.

ءُ: غیرت او را تحریک کرد.

❖ **أغافط:** أغافطاً (غ ی ظ)؛ ءُ: أغضب كثيراً.

ءُ: او را بسیار خشمگین نمود.

❖ **أغیور:** أغیراً (غ ب ر) ۱ الشیء؛ صار أغیر. ۲- اليوم؛

اشتد غیاره.

۱- الشیء؛ تیره گردید. ۲- اليوم؛ کرد و غیارش فراوان شد.

❖ **الأغیور:** (غ ب ر) ج غیر م غیراء. ۱- ما كان لونه «الغیرة».

و هی لون القیاء. ۲- الذنب. ۳- الفاهم.

۱- آنچه که رنگش گرد و غباری باشد. ۲- گمرگ

۳- رونده کسیکه در حال رفتن است.

❖ **أغیش:** أغیشاً (غ ب ش) اللیل؛ خالط بقية ظلمته بیاض

الفجر.

اللیل: سفیدی صبح با تاریکی شب مخلوط گردید.

❖ **الأغیش:** (غ ب ش) المظلم، ج غیش - م غیشاء

«لیل اغیش. لیل غیشاء».

تاریک - ج غیش - م غیشاء «لیل اغیش. لیل غیشاء».

❖ **إغتاب:** إغتاباً (غ ی ب)؛ ءُ: غابه من ورائه و ذكره بغایه

من العیوب.

ءُ: او را ملامت نمود در حالیکه حاضر نبود و عیبهای او را

برملا کرد.

❖ **إغتباط:** إغتباطاً (غ ی ظ). انتقاد للفظ

بطرف خشم و غضب کشانده شد.

❖ **إغفال:** إغفلاً (غ ی ل)؛ ءُ: قتله علی غفلة.

ءُ: او را ترور نمود.

❖ **إِغْتَبَطَ**: اغتباطاً (غ ب ط) فرح بالنعمة أو نحوها.

برای نعمت یا چیز دیگر خوشحال شد.

❖ **إِغْتَدَى**: اغتداةً (غ د و) علیه بکر.

علیه: صبح زود بر او وارد شد.

❖ **إِغْتَدَى**: اغتداةً (غ د و) ۱ - تناول الطعام. ۲ - صلح علیه الطعام و آثر فيه و کفا.

۱ - غذا میل نمود ۲ - غذا برای او خوب بود و در او اثر نمود و برایش کافی بود.

❖ **إِغْتَرَى**: اغتراراً (غ ر ر) بالشیء: خُدع به.

بالشیء: به آن فریفته شد. قریب خورد.

❖ **إِغْتَرَبَ**: اغتراباً (غ ر ب) ۱ - نزح عن الوطن. ۲ - بهُذ.

۱ - جلاى وطن نمود ۲ - دور شد.

❖ **إِغْتَرَفَ**: اغترافاً (غ ر ف) الماء یبده: أخذه بها.

الماء یبده: با دست آب را نوشید.

❖ **إِغْتَسَلَ**: اغتسلاً (غ س ل) ۱ - غسل بدنه. ۲ - بالعلیب أو نحوه: تطیب و تطلق به.

۱ - تن خود را شست. ۲ - بالعلیب او نحوه: خود را با آن خوشبو نمود.

❖ **إِغْتَصَبَ**: اغتصاباً (غ ص ب) ۱ - الشیء: أخذه قهراً و ظلماً «اغصب الاعداء ارض الوطن» ۲ - المرأة: زنی و فجرة به کرهاً

۱ - الشیء: به زور آن را صاحب شد. «اغصب الاعداء ارض الوطن» ۲ - المرأة: باو زنا نمود و کار ناپسند به زور انجام داد.

❖ **إِغْتَفَى**: اغتافراً (غ ف و) له ذنبه: غفر له و عفا عنه.

له ذنبه: گناه او را آمرزید و بخشید.

❖ **إِغْتَمَّ**: اغتاماً (غ م م) حزن.

اندوهگین شد.

❖ **إِغْتَمَضَ**: اغتاضاً (غ م ض) ۱ - بَ العین: نامت. ۲ - عن الاسماء: اغضی.

۱ - العین: خوابید ۲ - عن الاسماء: چشم پوشی نمود.

❖ **إِغْتَنَى**: اغنتاً (غ ن ی) صار غنیاً.

ثروتمند شد.

❖ **إِغْتَمَّ**: اغتاماً (غ ن م) الشیء: انتہز «غنته» أى أخذہ «اغتم الفرصة»

الشیء: از فرصت استفاده نمود «اغتم الفرصة»

❖ **أَغْدَقَ**: اغدافاً (غ د ف) ۱ - بَ المرأة القناع علی وجهها: أرسله. أرسخته. ۲ - اللیل: أرضی ستوره.

۱ - المرأة القناع علی وجهها: پوشید روی صورت نهاد

۲ - اللیل: شب تاریکی خود را به هم پوشاند.

❖ **أَغْدَقَ**: اغدافاً (غ د ق) ۱ - بَ عین الماء: غزرت و فاضت

۲ - بَ الأرض: أخصب. ۳ - العیش: رغد و أوسع. ۴ - علیه المطاء: أكثره. أجزله.

۱ - بَ عین الماء: جشمة آب بسریز شد ۲ - بَ الأرض: حاصلخیز شد. ۳ - العیش: گشایش حاصل شد در زندگی و رفاه پیش آمد ۴ - علیه المطاء: بسیار فراوان به او بخشش نمود.

❖ **أَلْأَحَى**: (أ غ ر ر) ج غَرَّ غَرَّان اغتراله. ۱ - الفرس الذي فی جبهته «عُرَّة»، أى یباح. ۲ - الکرم الأفعال الواضها. ۳ - الأیض من کل شیء. ۴ - المحسن: «یوم اغره».

۱ - اسبی پیشانی سفید ۲ - کسیکه کارهای او پسندیده است و شخص بزرگواری است ۳ - نیک و خوب. «یوم اغره»

❖ **أَغْرَى**: اغراءً (غ ر ی) ۱ - بالآمر: أولمه به و حمله علیه.

۲ - بین القوم: أفسد بينهم. ۳ - العداوة بین القوم: ألقاها.

۱ - بالآمر: او را به آن کار تشویق نمود. ترغیب کرد. وادار کرد ۲ - بین القوم: بین آنها را به هم زد ۳ - العداوة بین القوم: بین آنها دشمنی انداخت.

❖ **أَغْرَبَ**: اغرباً (أ غ ر ب) ۱ - أتی بشیء غریبه. ۲ - فی کلامه: أتی بالقریب البعید عن اللهم. ۳ - فی الضحک او غیره: بالغ فيه

۱ - کار تازه ای آورد. انجام داد. ۲ - من کلامه: سخنانی نامفهوم و ناآشنا به زبان آورد. ۳ - فی الضحک او غیره: در خندیدن افراط نمود.

❖ **أَغْرَى**: اغراءً (أ غ ر ز) ۱ - الابرة فی الشیء: أدخلها فيه.

۲ - الشیء بالارض أدخله فيها و أقیته.

۱ - الابرة فی الشیء: در آن فرو برد ۲ - الشیء بالارض: در زمین فرو کرد و ثابت گردانید.

❖ **أَغْرَقَ**: اغراقاً (أ غ ر ق) ۱ - «أوالشیء»: جعله یغرق.

۲ - فی الامر: بالغ فيه «أغرق فی اللہو».

۱ - «أوالشیء»: غرق کرد آن را ۲ - فی الامر: زیاده روی کرد در آن «أغرق فی اللہو».

❖ **أَغْرَمَ**: اغراماً (أ غ ر م) به او بالشیء: أولع به. به او بالشیء: به او علاقمند گردید.

❖ **أَغْرَوْدَ**: (أ غ ر و د) غناء الطائر أو الانسان: ج أغارید.

آواز پرنده، انسان ج اغارید.

❖ **أَغْرَوَّقَ**: اغریقاً (أ غ ر و ق) بَ العین: امتلأت بالدموع.

بَ العین: با اشک پر شد. پر از اشک شد.

❖ **أَغْرَى**: (أ غ ر و) به او بالشیء: أولع به.

به او بالشیء: به آن بسیار علاقمند شد.

❖ **اغزوز:** اغزرا. (غ ز ر) الشیء: كثره «اغزور المعروف».

الشیء: فراوان نمود «اغزور المعروف».

❖ **اغسطس:** شهر آب.

ماه آگوست.

❖ **اغسق:** اغساقاً. (غ س ق) ۱ - دخل في «الفسق» و هو

ظلمة أوّل الليل. ۲ - اللیل: اشتدت ظلمته.

۱ - به تاریکی اول شب وارد شد. ۲ - اللیل: تاریکی آن شدت یافت.

❖ **اغض:** اغضاضاً. (غ ض ص) «بالشیء: جعله «يفض» به،

أي يمتز في خلقه فيمنعه النفس.

«بالشیء: با چیزی او را خفه نمود طوری که تنفس او سخت گردید. چیزی به او خورداند در کلنگیر کرد باعث خفگی شد.

❖ **اغضض:** اغضاضاً. (غ ض ی) ۱ - علی الامر: سکت و صبر

«اغضض علی اخطائه صدیقه». ۲ - عینه: طبق جفینها حتی لا یبصر شیئاً.

۱ - علی الامر: ساکت شد. صبر پیشه کرد. «اغضض علی اخطائه صدیقه». ۲ - عینه: پلکهایش را روی هم نهاد تا که چیزی را نبیند.

❖ **اغضب:** اغضاباً. (غ ض ب) «: حمله علی الغضب.

«: او را خشمگین نمود.

❖ **اغضی:** اغضاه. (غ ف ی) ۱ - نام. ۲ - نام نومه خفیفه. ۳ - نس.

۱ - خوابید. ۲ - اندکی خوابید. ۳ - چرت زد.

❖ **اغفل:** اغفلاً. (غ ف ل) ۱ - الشیء: أهله. ۲ - «: سمأ غافلاً.

۳ - الکتاب: ترکه غیر معین.

۱ - الشیء: به فراموشی سپرد. ۲ - «: او را فراموشکار نامید. ۳ - الکتاب: بدون نقطه گذاری رها نمود.

❖ **اغفلی:** اغفاه. (غ ل و - غ ل ی) ۱ - السمر: جعله غالیاً.

۲ - الشیء: وجده غالیاً. ۳ - القدر: جعلها تقلی.

۱ - السمر: نرخ و گران نمود. ۲ - الشیء: آنرا گرانقیمت یافت. ۳ - القدر: دیک را بجوش آورد چوشانید. کاری کرد که محتویات دیگ جوش آید.

❖ **الأغلب:** (غ ل ب) ۱ - اسم تفضیل. ۲ - الأكثر: «فی الأغلب - علی الأغلب»

۱ - اسم تفضیل. ۲ - بیشتر «فی الأغلب - علی الأغلب»

❖ **أغلفن:** اغلاسا. (غ ل س) ۱ - دخل في «الفلس» أي في

ظلمه آخر الليل. - سار في العنسی.

۱ - به تاریکی آخر شب بوخورد. ۲ - در تاریکی آخر شب حرکت کرد.

❖ **أغلط:** اغلأطاً. (غ ل ط) «: أوقعه في الغلط.

«: او را به خطا انداخت.

❖ **أغلط:** اغلأطاً. (غ ل ط) له في القول: عثفه بشدید الكلام.

له في القول: با سختی و تندى با او سخن گفت.

❖ **أغلف:** اغلأفاً. (غ ل ف) ۱ - الشیء: جعل له غلأفاً.

۲ - الشیء: أدخله في الغلاف.

۱ - الشیء: برای آن غلافی قرار داد. ۲ - الشیء: آنرا در غلاف نهاد.

❖ **أغلقي:** اغلأقاً. (غ ل ق) ۱ - الباب او نحوه: أطبقه. ثبت ما

يتحرك منه ساداً به فتحة. ۲ - علیه الامر: لم يفتح.

۱ - الباب او نحوه: بست. ۲ - علیه الامر: به بن بست رسید.

❖ **أغلقي:** (غ ل ق) علیه الامر: لم يفتح له.

علیه الامر: برایش مشخص نشد. گشایش حاصل نشد.

❖ **أغمد:** اغمأداً. (غ م د) ۱ - السیف: أدخله في غمده.

۲ - السیف: في صدره: أدخله فيه.

۱ - السیف: شمشیر را غلاف کرد. ۲ - السیف: فی صدره: شمشیر را در سینه او فروکرد.

❖ **الأغفش:** (غ م ش) من ضعف عینه و سال دمهها في أكثر

الأوقات، ج غفش، م غفشاء.

کسیکه چشم او ضعیف و غالب اوقات اشک از چشمش جاری است. ج غمش. م غمشاء.

❖ **أغمض:** (غ م ص) ج غمضی - م غمضاء. ۱ - الذي بعينه

«غمض». و هو وسخ أبيض يكون في جمری الدمع. ۲ - «عين

غمضاء: بها غمض.

۱ - کسیکه گوشه چشم او ماده سفید بزند. «عين غمضاء» چشمی که مبتلا به این مرض است.

❖ **أغمض:** اغمأضاً. (غ م ض) العين: أطبق جفینها الواحد بعد

الأخر.

العين: پلکهایش را یکی پس از دیگری روی هم نهاد.

❖ **أغمي:** اغمأه. (غ م ی) علیه: عرض له عارض وقف به

حشّه.

علیه: دچار عارضه ای شد که بی حس گردید.

❖ **الأغنى:** (غ ن ن) ج غنّ، م غنّاه. ۱ - ذو «الغنّة» و هي

صوت يخرج من اللهاة والأنف «رجل أغنى» غزال أغنى.

۲ - المكان الأغنى: الكثير الشجر و الشب. ۳ - «القرية الغنّاء»:

الكثيرة الأهل والبنیان.

۱- ذوالفئة: كسيكه با غنه سخن می گوید «رجُل اغْنَى غَزَال غَزَال
اغْنَى» ۲- المکسان الاغْنَى: درخت و گیاه فراوان دارد.
۳- القسرية الغنماء: سکنه اش فراوان و بسیار آباد و
پرساختمان.

● اغْنَى: اغْنَاةُ (غ ن ي) ۱-هُ؛ جعله غنياً. ۲-هُ عنه؛ كفاه.
۳-ها اغنى شيئاً: أي لم ينفع في مهمته.

۱-هُ؛ او را ثروتمند نمود ۲-هُ عنه؛ او را بی نیاز نمود. ۳-ها
اغنى شيئاً: بهره نرساند در کاری. فایده نداشت.

● اغْنَمَ: اغْنَاماً (غ ن م) الشئ؛ جعله له «غَنِيمة». أي
مكسباً.

الشئ؛ برای او غنیمت نهاد. سودی را رساند.

● الاغْنِيَّةُ: (غ ن ي) ما يَتَزَكَّى وَيَتَّقَى به من الغناء أو الشعر.
ج اغنان.

آنچه را که ترنم می شود و آواز خوانده می شود از شعر و
امثال آن ج اغنان.

● اغْوَى: اغْوَاةُ (غ و ي). اغْوَاهُ. اغْوَاهُ الشيطان.
او را گمراه نمود. فریفت او را «اغواء الشيطان».

● الاغْوِيَّةُ: (غ و ي) د) المائل العنق و اللين الجوانب، ج غيَّده، م
غَيَّدها.

گردن کج. و دو طرف نرم ج غيَّد م غيَّدها.

● اغْيَمَ: اغْيَاماً (غ ي م) ت السماء؛ كانت ذات غيم.
ت السماء؛ ابری بود.

● افْعَ: اسم فعل يدل على التكره و الحزن و التضجر.

اسم فعل است دلالت می کند بر کراهت، زجر و اندوه و
ناراحتی.

● افَاءةُ: إِيَاءةُ (ف ي أ) ۱- اللُّة عليه المال؛ جعله «فِيئاً» له، أي
غَنِيمة. ۲- إلى كذا؛ أرجعه إليه.

۱- اللُّة عليه المال: خداوند نعمت و مال را بر او ارزانی
داشت. ۲- إلى كذا؛ به او برگردانید. بازگشت داد.

● افَاءةُ: إِيَاءةُ (ف ي د) (ف و د) ۱- المال؛ اقتناء، اكتسبه.
۲- منه مالاً او علماً؛ اخذ منه، اكتسبه. ۳-هُ مالاً او علماً او
نحوها؛ أعطاه، اِيَّاه.

۱- المال؛ بدست آورد. با زحمت بدست آورد ۲- منه مالاً
او علماً؛ از او آموخت ۳-هُ مالاً او علماً او نحوها؛ به او
بخشید. داد.

● افَارَ: إِيَارَةُ (ف و ر) التَّنْزُّرُ؛ جعلها تنفلي.

التنْزُّرُ: محتویات دیگر را جوشاند.

● افَارَ: إِيَارَةُ (ف و ز) بُكَدَا؛ أَنَالَهُ إِيَّاه.

هُ كَذَا؛ به او رساند. او را پیروز کرد و جانشزه داد.

● افَاهَضَ: افَاهِضَةً (ف ي ض) ۱- في الحديث؛ توسع فيه.
۲- الدمع؛ سبكه.

۱- في الحديث؛ در سخن گفتن فراوان سخن گفت
۲- الدمع؛ اشک ریخت.

● افاقَ: إِيَاقَةً (ف و ق) ۱- من مرضه؛ رجعت إليه الصحة.
۲- من نومه؛ استيقظ. ۳- من سكره؛ صحا. ۴- من جنونه؛ عاد
إليه عقله. ۵- من غفلته؛ انتبه.

۱- من مرضه؛ سلامتی خود را بازیافت ۲- من نومه؛ بیدار
شد ۳- من سكره؛ آگاه شد ۴- من جنونه؛ عقل او برگشت،
عادل شد. ۵- من غفلته؛ بیدار شد و متوجه شد. ملتفت شد.

● الأفَاقُ: الضارب في الأفاق مكسباً.

کسی که به همه جا سفر کند در طلب روزی.

● الأفَاقُ: الكَذَابُ، ج أَفَاكُونُ.

دروغگو. ج افاکون.

● الأفانين: (ف ن ن) «افانين الكلام» أساليبه و أجناسه.

«افانين الكلام» روشپايش، انواعش.

● الأفَّةُ: ۱- العاهة. ۲- ما يُفْسَدُ؛ «أفَّة العلم النسيان».

۱- مرض ۲- آنچه که موجب تباهی است. «أفَّة العلم
النسيان»

● افْتَنَى: افْتِنَاءُ (ف ت و) في المسألة؛ أبان الحكم فيها.

في المسألة؛ در صدور حکم آشکارا حکم صادر نمود.

● افْتَتَحَ: افْتَتَاحِيَّةُ (ف ت ح) المقال الرئيس في الجريمة. و به فُتِّحَ.

المقال الرئيس في الجريمة مقالة اصلی روزنامه با آن آغاز شد.

● افْتَتَحَ: (ف ت ح) ۱- الباب او نحوه؛ فتنحه. ۲- الامر
بالشئ؛ ابتداء به «افتتح الحفلة بالشيد الوطني». ۳- البلاد؛
غلب عليها و ملكها قهرأ.

۱- الباب او نحوه؛ گشود آن ۲- الامر بالشئ؛ با آن آغاز
نمود «افتتح الحفلة بالشيد الوطني» ۳- البلاد؛ بر آن غالب
شد و به زور به جنگ آورد.

● افْتَتَحَ: افْتَتَاحاً (ف ت ن) ۱-هُ؛ أوقفه في الفتنة. ۲- بالامر؛
استهواه الأمر و أعجبه. ۳- بالمرأة؛ أحبها حباً شديداً.

۱-هُ؛ او را در فتنه و مشکل انداخت ۲- بالامر؛ بطرف آن
کشیده شد و از آن خوشش آمد. ۳- بالمرأة؛ بسیار دوست
داشت او را.

● افْتَحَى: افْتَحَاراً (ف ح ر) فَمَرَّ.

باليد.

❖ **إِفْتَدَى**: اِفْتَدَى (ف د ي) ١ - قَدِمَ الفدية عن نفسه.
٢ - الأَسِير: اسْتَفْذَهُ بِمالٍ أو غيره.

١ - برای خودش فدیہ پرداخت و دینہ ٢ - الأسیر: با پول یا شيء دیگر او را نجات داد.

❖ **أَفْطَر**: اِفْتَارًا (ف ت ر) ١ - المَرَضُ أو الشَّكْرُ: أضعفه.
٢ - المرض أو السكر: أو را ناتوان ساخت.

❖ **أَفْطَر**: اِفْتَارًا (ف ر ر) تَبَشَّمَ و ضَحِكَ ضَحْكَاً حَسَنًا. «افتر»
عن أسنانه.

لیختند زد و خندید بسیار خوب «افتر عن اسنانه»
❖ **إِفْتَرَى**: اِفْتَرَاءً (ف ر و - ف ر ي) القَوْلُ: اختلفه.

القول: از خودش آن کلام را ساخت.
❖ **إِفْتَرَسَ**: اِفْتَرَأْسًا (ف ر س) الحيوانُ فَرِسَةً: اصطادها و

قتلها.
الحيوان فريسته: صید کرد و کشت آن را.

❖ **إِفْتَرَشَ**: اِفْتَرَأْشًا (ف ر ش) ١ - الشيء: وطئه «افترش الأرض».
٢ - الثوب: اتَّخَذَهُ فَرَأْشًا. ٣ - الشيء: انبسط.

١ - الشيء: پا روی آن نهاد. «افترش الأرض» ٢ - الثوب: آنرا
برای ریخت خراب انتخاب نمود ٣ - الشيء: گسترده شد.

❖ **إِفْتَرَضَ**: اِفْتَرَأَضًا (ف ر ض) ١ - أَحْكَامُهُ عَلَى النَّاسِ:
سَبَّهَا و أَوْجَبَهَا. ٢ - البَاحِثُ: اتَّخَذَ اِفْتَرَأَضًا لِيَصِلَ إِلَى حَلِّ

مسألة.

١ - احکامه علی الناس: مقرر نمود و واجب گرداند
٢ - الباحث: فرضیهای شروع کرد که به حلّ مسألهای از

❖ **إِفْتَرَقَ**: اِفْتَرَأَقًا (ف ر ي) القَوْمُ: فارق بعضهم بعضاً و سار
كُلَّ منهم في طريق.

القوم: از یکدیگر جدا شدند. هرکس به راهی رفت.
❖ **إِفْتَضَحَ**: اِفْتَضَاحًا (ف ض ح) ١ - انكشفت معايبه.

٢ - الأمر: اشتهر.

١ - معايب او برملا شد ٢ - الأمر: شهرت یافت، رسوا
گردید.

❖ **إِفْتَعَلَ**: اِفْتَعَالًا (ف ع ل) الشيء: اختلفه، زوَّره.
الشيء: ساخت از خودش. تقلب نمود در آن، در ساختن

❖ **إِفْتَقَدَ**: اِفْتَقَادًا (ف ق د) ١ - الشيء: فقد. ٢ - هُوَ أو الشيء:
طلبه عند غيبته.

١ - الشيء: از دست داد ٢ - هُوَ أو الشيء: بهنگام نبود آن را
درخواست نمود.

❖ **إِفْتَقَر**: اِفْتِقَارًا (ف ق ر) ١ - صار فقيرًا. ٢ - إليه أو إلى
الشيء: احتاج «افتقر إلى الحنان، افتقر البحث إلى العمق».

١ - بینوا شد. ٢ - إليه أو الى الشيء: نیازمند شد «افتقر الى
الحنان، افتقر البحث الى العمق».

❖ **إِفْتَكَّر**: اِفْتِكَارًا (ف ك ر) فکر
❖ **إِفْتَنَ**: اِفْتِنَانًا (ف ن ن) في الكلام أو العمل: سلك فيه فتونًا

و أساليب حسنة.
في الكلام أو العمل: در آن راه و روشی خوب را انتخاب نمود.

❖ **أَفْجَر**: اِفْجَارًا (ف ج ر) ١ - مال عن الحق. ٢ - فسق، زنى.
١ - از حق روی گردان شد ٢ - کار ناپسند انجام و مرتکب

فسق شد. زنا کرد.
❖ **أَفْجَع**: اِفْجَاعًا (ف ج ع) ١ - ألمه إيلامًا شديدًا.

٢ - او را بسیار فراوان آورد.

❖ **أَفْخَشَ**: اِفْخَاشًا (ف خ ش) ١ - قال «الفُخْشُ»، أي القبيح:
«أفخش في كلامه» ٢ - فعل «الفُخْشاء»، أي المعصية و الفجور.

١ - سخنان زشت بزیان آورد. «أفخش في كلامه» ٢ - فحشاء
انجام داد. یعنی معصیت نمود مرتکب فسق و فجور شد.

❖ **أَفْخَمَ**: اِفْخَامًا (ف خ م) ١ - هُوَ اسْكَنَهُ بِالْحَجَّةِ. ٢ - البكاء
الولد: قطع نفسه و صوته.

١ - هُوَ: او را با دلیل ساکت کرد. ٢ - البكاء الولد: نفس و
صدای او را برید.

❖ **الأَفْخَمُ**: (ف خ م) الأعظم: «السيد الأفخم».
بزرگوار. «السيد الأفخم»

❖ **أَفْرَجَ**: اِفْرَاجًا (ف ر ج) ١ - عن السجين: أطلقه. ٢ - الغبار:
انكشفت.

عن السجين: آزاد کرد ٢ - الغبار: فرونشست.
❖ **أَفْرَخَ**: اِفْرَاحًا (ف ر ح) ١ - هُوَ سُرَّ.

٢ - او را خوشحال نمود.

❖ **أَفْرَخَ**: اِفْرَاحًا (ف ر خ) ١ - الطائر: صار ذا فرخ. ٢ - ب
البيضة: انفلقت عن الفرخ فخرج منها.

١ - الطائر: دارای جوجه گردید. ٢ - ب البيضة: شکافته شد
و جوجه از آن بیرون آمد.

❖ **أَفْرَدَ**: اِفْرَادًا (ف ر د) ١ - الشيء: عزله. ٢ - بالأمر: كان فيه
فردًا لا نظير له.

١ - الشيء: سوا کرد. جدا نمود. ٢ - بالأمر: در آن یکه و تنها
بود همتا نداشت.

❖ **أَهْوَر**: اِفْرَازًا (ف ر ز) الشيء: من غيره: عزله عنه و تخَّاه.
الشيء من غيره: از آن جدا نمود و دور کرد.

✽ **أفرط**: إفرطاً. (ف ر ط) جاوز الحد من جانب الزيادة: «أفرط في إنفاق ماله».

زياده روی کرد. أفرط في إنفاق ماله.

✽ **الفرغ**: أفرغاً. (ف ر غ) ١ - الإناء: أخلاه ممّا فيه. ٢ - الماء: صبه.

١ - الإناء: ظرف را خالی کرد. ٢ - الماء: ریخت آنرا.

✽ **الأفرم**: (ف ر م) المتعظم الأسنان، ج فرم، م فرماء. دندان شکسته ج فرم. م فرماء.

✽ **الإفرنج**: اسم يطلق على الأوروبيين.

نامی است که به اروپائیان گفته می شود. اروپائیان بدین نام خوانده می شوند.

✽ **الإفرنجية**: ر. الأفرنج.

✽ **الإفرنجي**: واحد الإفرنج.

✽ **الإفرند**: (ف ر ن) جوهر السيف ووشيه، ج إفرندات.

جوهر و اصل شمشیر را گویند. ج افرندات.

✽ **الإفریق**: (ف ر ز) ما أشرف خارجاً عن البناء، ج أفریقز. ساپیان از ساختمان بیرون زده است. اصل فارسی است.

✽ **أفرع**: أفرعاً. (ف ر ع) ١ - أخافه.

٢ - او را ترساند.

✽ **المسح**: إمساحاً. (ف س ح) ١ - المكان: مسح. ٢ - المكان: وشمه.

١ - المكان: توسعه یافت. گسترش یافت. ٢ - المكان: گسترش داد. توسعه داد. وسیع نمود.

✽ **أفسد**: أفساداً. (ف س د) ١ - أو الشئ: جملة فاسداً.

٢ - أو الشئ: فاسد کرد آن را.

✽ **أفشش**: افشاشاً. (ف ش و) ١ - الشئ: نشره وأذاعه. ٢ - له سرّه: کشفه له.

١ - الشئ: پخش نمود پراکنده کرد. ٢ - له سرّه: برای او آشکار نمود.

✽ **أفصح**: أفصاحاً. (ف ص ح) ١ - عن الشئ: بيّنه و كشفه وأفصح عن رأيّه. ٢ - تكلم بالفصاحة. ٣ - صار فصيحاً.

٢ - بیّن مراده. ٥ - الصبح: ظهر ضوءه. ٦ - الأمر: وضع.

١ - عن الشئ: مشخص نمود آشکار کرد کشف نمود. وأفصح عن رأيّه. ٢ - به فصاحت سخن گفت. ٣ - فصيح گردید. ٤ - منظور خود را گفت بیان کرد. ٥ - الصبح: صبح روشن شد. ٦ - الأمر: آشکار شد.

✽ **أفضى**: أفضاً. (ف ض و) ١ - إليه: سرّه: أعلمه به. ٢ - إليه: وصل إليه. ٣ - به: إلى كذا: بلغ و انتهى به إليه.

١ - إليه: سرّه: او را آگاه کرد به آن. ٢ - إليه: رسید به او.

١ - إليه: سرّه: او را آگاه کرد به آن. ٢ - إليه: رسید به او. ٣ - به: إلى كذا: رسید بوسیله آن به او.

✽ **أفضل**: أفضلاً. (ف ض ل) عليه: أتاه من فضله.

عليه: از کرم خود به او رسانید.

✽ **الأفضل**: (ف ض ل) الأكثر فضلاً، ج أفضلون وأفاضل، م فضل ج فضليات و فضل.

آنکه کرم بیشتر دارد. ج افضلون - افاضل. م فضلی ج فضليات. فضل.

✽ **الأفطح**: (ف ط ح) العريض الرأس والأنف، ج فطح، م فطحاء.

کسیکه سر و بینی او پهن باشد. ج فطح م فطحاء.

✽ **أفطر**: أظفاراً. (ف ط ر) ١ - الصائم: أكل وشرب. ٢ - حان له أن يفطر. ٣ - الصائم: جملة يفطر. ٤ - ٥: أعطاه فطوره.

٥ - علی كذا: جملة فطوره. ٦ - تناول وجبة الصباح.

١ - الصائم: افطار نمود و مشغول خوردن و آشامیدن شد. ٢ - وقت افطار فرارسید. ٣ - به او صبحانه داد. ٤ - الصائم: وادار به افطار نمود. ٥ - علی كذا: آنرا برای خود صبحانه نمود. قرار داد. ٦ - صبحانه اش را خورد.

✽ **الأفطس**: (ف ط س) ج فطس م. فطساء. ١ - من انخفاض قصبه أنفه. ٢ - الأنف الذي انحضت قصبته.

١ - کسیکه نوک بینی او بطرف پائین باشد. ٢ - نوک بینی که بطرف پائین است.

✽ **أفطم**: أفطاماً. (ف ط م) الرضيع: دخل في وقت الفطام.

الرضیع: زمان گرفتن از شیر فرارسید.

✽ **الأفعی**: (ف ع ی) حبة شریرة دقيقة العنق عریضة الرأس، ج أفاع.

مار شروی است. گردن باریک با سر پهن ج افاع.

✽ **أفعم**: أفعماً. (ف ع م) ١ - المسك البیث: ملأه بطیبه. ٢ - الإناء: ملأه. ٣ - ٤: ملأه فرحاً. ٥: أغضبه.

١ - المسك البیث: بایوی خود خانه را پر نمود. ٢ - الإناء: ظرف را پر نمود. ٣ - ٤: سرشار از خوشحالی نمود. ٥: او را ناراحت نمود.

✽ **الأفئوان**: (ف ع ی) ذكر الأنثی.

جنس نر از انثی است.

✽ **الأفق**: ج أفاق ١ - الخط الذي عنده ينتهي امتداد البصر، و الذي عنده تبدو السماء وكأنها متصلة بالأرض أو بالبحر.

٢ - الناحی. ٣ - هو جواب أفاق: أي كثير الأسفار.

١ - دیدگاه دور چشم را گویند که آنجا زمین و آسمان بهم

متصل شوند یا زمین و دریا بهم متصل شوند. ۲- سمت.
 ۳- هو جوب آفاقه بسیار مسافرت می‌نماید.
 ❖ **أَفْقَدَ**: افتاد. (ف ق د) ة الشیء: جمله یفقد «افقد صوابه»
 ة الشیء: کاری کرد که آن را از دست بدهد «افقد صوابه»
 ❖ **أَفْقَرُ**: افتار. (ف ق ر) ة: جمله فقیرا.
 ه: او را فقیر گرداند.
 ❖ **الْأَفْقَى**: ۱- المنسوب إلى الأفق. ۲- «الخط الأفقي»: ما كان موازاً لخط الأفق. أو ما يقع عليه الخط العمودي.
 ۱- منسوب به افق ۲- الخط الافقی: آنچه را که با خط افقی موازی است - یا آنچه که خط عمودی روی آن قرار می‌گیرد.
 ❖ **أَفَكُ**: یافکُ افکاً. افوکاً: کذب.
 دروغ گفت.
 ❖ **أَفَكُ**: یافکُ افکاً. افکاً: ۱- کذب. ۲- عنه: ضلّ.
 ۱- دروغ گفت. ۲- عنه: گمراه شد.
 ❖ **أَفَكُ**: تأفکاً: کذب.
 دروغ گفت.
 ❖ **الْإِفْكَ**: ۱- مص. أفک ۲- الکذب. ۳- الإثم، الذنب.
 ۱- مص أفک. ۲- دروغ. ۳- گناه، خطا.
 ❖ **الْأَفْكَوْهَ**: (ف ک ه) الأعویة، الأمْلُوحَة، ج أفاکیه.
 شگفت‌انگیز، باینک، ج افاکیه.
 ❖ **أَخَلَّ**: یأخلُّ یأخلُّ أقولاً: النجم: غاب.
 ناپدید شد.
 ❖ **أَخَلَّ**: یأخلُّ. أقولاً: النجم: غاب.
 ناپدید شد.
 ❖ **الْأَقْلُ**: الغائب، ج أقْل. أقول. «نجم أقْل»
 ناپدید. ج أقْل. أقول. «نجم أقْل»
 ❖ **أَفَلَّتْ**: افلاّت. (ف ل ت) ۱- منه: نجا و تخلص منه. ۲- ة أو الشیء: خلّاه.
 ۱- منه: نجات یافت از او خلاصی یافت ة او الشیء: نجات داد. رهائی بخشید.
 ❖ **أَفْلَحَ**: افلاحاً. (ف ل ح): ظفر یا برید.
 بدست آورد آنچه را که می‌خواهد.
 ❖ **أَفْلَسَ**: افلاسا. (ف ل س) ۱- ذهب ماله. ۲- عجز عن أداء الديون.
 ۱- دارائش از دست رفت ۲- از پرداخت قرض ناتوان شد.
 ❖ **أَفْطَسَ**: افلاصاً. (ف ل ص) ۱- الشیء: من بیده: أفطست.
 ۲- من الأمر: تخلص منه.

۱- الشیء من بیده: از دست او در رفت ۲- من الأمر: رهائی یافت از آن.
 ❖ **أَفْطَسَ**: افطاً. (ف ن ی) ة أو الشیء: أعدمه، أهلكه.
 ة او الشیء: نابود کرد. از بین برد.
 ❖ **أَفْطَسَ**: افطاً. (ف ن د) ۱- ة: کذب. ۲- ة: خطأ رأیه.
 ۱- ة: کذب کرد ۲- ة: نظر او را تخطئه کرد. نپذیرفت.
 ❖ **الْأَفْطُونُ**: (ف ن ن) ج افانین. ۱- النصن الملتف. ۲- النوع من الشیء.
 ۱- شاخه‌های بهم پیچیده ۲- نوع یا جنس از چیزی.
 ❖ **أَفْهَمَ**: افهاماً. (ف ه م) ة الأمر: جمله يفهمه.
 ة الأمر: او را فهماند.
 ❖ **الْأَفْهِجَ**: (ف ی ح) ج فیهج، م فیهجاء.
 وسیع. جاد. ج فیهج م فیهجاء.
 ❖ **الْأَفْهِيُونُ**: مائةٌ حذرةٌ تُستخرج من الخشخاش، يستعملها المدمنون التماساً لثمة و الحذرة. و يستعملها الطبّ للتمسكين و التئيم.
 مادهٔ مخدر از خشخاش گرفته می‌شود. معتادین از آن استفاده می‌کنند جهت خوشگذرانی و به خلسه رفتن و در علم پزشکی جهت آرامش و خواب مریض از آن استفاده می‌شود.
 ❖ **أَفَاءَ**: افاءة. (ق ی أ) ة: جمله «قوی»، أي یُرْجَع ما أكل.
 او را به استغراق واداشت.
 ❖ **أَفَاتَ**: افاته (ق و ت) ة أو علیه: أعطاه «قوته». أي أكله.
 ة او علیه: روزیش را داد.
 ❖ **الْأَقَارِبُ**: - (ق ر ب) من الإنسان: عشیره الأذنون.
 من الإنسان: عشیره نزدیک او را گویند. خویشاوندان.
 ❖ **أَقَالُ**: اقاله. (ق و ل) - (ق ی ل) ۱- ة ما لم یقل: ادّعاء علیه.
 ۲- الله عثرته، أو أقاله عثرته: أنهضه من سقوطه. ۳- ة من منصبه: فصله عنه.
 ۱- ة ما لم یقل: چیزی را که نگفته است به او نسبت داد.
 ۲- الله عثرته - اقاله عثرته: - از سقوط و افتادن او را بلند کرد. ۳- ة من منصبه: - برکنار کرد از آن.
 ❖ **أَقَامَ**: اقامه. (ق و م) ۱- ة: جعله یقوم. ۲- الشیء: أزال اعوجاجه. ۳- بالمکان: دام فيه و اتخذه وطناً. ۴- الحق: أظهره.
 ۱- ة: او را برپا نمود ۲- الشیء: یکج بودنش را از بین برد.
 ۳- بالمکان: سکونت کرد و برای خود وطن انتخاب کرد.
 ۴- الحق: آشکار نمود آن را.
 ❖ **الْأَقْبَاطُ**: (ق ب ط) ر. القبط.

❖ **اَفْعِجْ**: اَفْجَاها. (ق ب ح) اَنی بَیِّع.

کار ناپسندی انجام داد.

❖ **اَفْعِضْ**: اَفْجَاها. (ق ب ض) هُ الشَّاع؛ مَكْنَه من قبضه.

هُ الشَّاع. او را برای گرفتنش توانا ساخت.

❖ **اَقْبَلْ**: اَقْبَلْ. (ق ب ل) ۱- اِلَیه: اَنی. ۲- عَلی الشَّیء: اَخَذ

فیه و اَزَمه. ۳- عَلیه: اَنی اِلَیه. ۴- بِالشَّیء: جَاد به هُ اَقْبَلت الارض بِالنِّبَات.

۱- اِلَیه: اَمَد. ۲- عَلی الشَّیء: به آن روی آورد ۳- اِز آن برگرفت و پایدار ماند. ۴- بِالشَّیء: به نیکی بار آورد.

❖ **اَقْبَلت الارض بِالنِّبَات**

❖ **الْاَقَّة**: نَصَف رطل. ج اَقَق.

❖ **اِقْتَات**: اِقْتَاتاً. (ق و ت) ۱- الشَّیء: اَتَّخَذَه «قُوْتاً» اَی

اَكَلًا. ۲- بِالشَّیء: اَكَله.

۱- الشَّیء: برای خود روزی برگزید. غذای خود را برگزید

۲- بِالشَّیء: خورد آنرا.

❖ **اِقْتَادَ**: اِقْتَاداً. (ق و د) الدَّابَّةُ: قَادَهَا.

الدَّابَّةُ: حرکت داد آنرا (راند) پیش راند.

❖ **اِقْتَبَسَ**: اِقْتَبَساً. (ق ب س) ۱- مِنْه النَّارُ: اَخَذَهَا مِنْه.

۲- مِنْه الْعِلْمُ: اَخَذَه و استفاد. ۳- الْعِلْمُ اَوْ مِنْه: استفاده.

۴- الْاَدَبُ: ضَمَّنْ کَلَامَه آیه من القرآن اَوْ عِبَارَةً من الحديث.

اَوْ قَاعده من بعض العلوم.

۱- مِنْه النَّارُ: از او گرفت. ۲- مِنْه الْعِلْمُ: از او آموخت بهره

گرفت. ۳- الْعِلْمُ اَوْ مِنْه: بهره برده. ۴- الْاَدَبُ: در کتابش

آیهای از قرآن یا کتابهای دینی دیگر را یا حدیثی را آورد.

❖ **اِقْتَبَضَ**: اِقْتَبَضاً. (ق ب ض) ۱- الشَّیء: اَخَذَه. قَبَضه.

۲- قَبَضَ: اَخَذَهَا.

۱- الشَّیء: گرفت. برداشت. ۲- قَبَضَ: برداشت. گرفت.

❖ **اِقْتَتَلَ**: اِقْتَتَلًا. (ق ت ل) الْقَوْمُ: قَتَلَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

الْقَوْمُ: یکدیگر را کشتند.

❖ **اِقْتَحَفَ**: اِقْتَحَافاً. (ق ح م) ۱- الْمَكَانُ: دَخَلَه عَنوة.

۲- الْأَمْرُ: رَمَى نَفْسَه فِیه بِشَدَّةٍ وَ مَشَقَّةٍ.

۱- الْمَكَانُ: به زور وارد شد ۲- الْأَمْرُ: با سختی و شدت

وارد آن کار شد.

❖ **اِقْتَدَى**: اِقْتَدَاً. (ق و د) به: فَعَلَ مِثْلَ فَعَلِه.

به: مانند او کاری را انجام داد.

❖ **اِقْتَدَرَ**: اِقْتَدَاراً. (ق د ر) عَلیه اَوْ عَلی الشَّیء: قَدَرَ عَلِیْهِ.

قَوِی عَلِیْهِ.

عَلیه اَوْ عَلی الشَّیء: بِرَأْنِ قَدَرَتِ پِیْدَا کَرْد. تَسَلَطَ نَمُود.

❖ **اَقْتَرَّ**: اِقْتَرَّ. (ق ت ر) ۱- ضَاقَ عِيشَه. ۲- رَزَقَه: ضَعَفَه.

۳- عَلی عِیَالِه: ضَیَّقَ عَلَیْهِم فِی التَّفَقَّة.

۱- زَندگِیش تَنگ شَد. سَخْتُ گَرَدِید ۲- رَزَقَه: رَوِزِش را

تَنگ نَمُود. ۳- عَلی عِیَالِه: دَر مَصْرُوف کَرْدَن بِرِ اَنْهَا

سَخْتُ گِیرِی نَمُود. خَشْتُ بَکَار بِرَد.

❖ **اَلْاَقْتَرَّ**: (ق ت ر) اَلْبَغِیْلُ الْمَضِیْقُ عَلی عِیَالِه فِی التَّفَقَّة. ج قَتَّرَ.

م قَتَّرَا.

کَسِیْکِه دَر مَصَارِفِ زَندگِی بِرِ فَرَزَنَد و عِیَالِش سَخْتُ

بَخَرَج دَهد. ج قَتَّرَم قَتَّرَا.

❖ **الْاِقْتِرَاعُ**: (ق ر ع) ۱- مَص اِقْتَرَعَ ۲- هُو اَنْ یَدْلِی الْمَوْطِنَ

بِصَوْتِه فِی تَصْوِیْت اَوْ اِنْتِخَاب «الْاِقْتِرَاعُ الشَّرِیء».

۳- «صَدُوقُ الْاِقْتِرَاعِ»: صَدُوقُ مَقْفَلِ بَه قَبِ فِی اَعْلَاءِ یَسْتَط

فِیه النَّاخیونَ الْمُقْتَرَعونَ اَوْ رَأْفَه.

۱- مَص اِقْتَرَعَ ۲- شَرِکَت دَر اِنْتِخَابَاتِ سَرِی اَلْاِقْتِرَاعِ

الشَّرِیء ۳- «صَدُوقُ الْاِقْتِرَاعِ»: صَدُوقُ اِنْتِخَابَاتِ کِه لای و

مَهر شَدَه اَمَت و شَرِکَت کُننْدگانِ آراءِ خُود را دَر اَنْ می رِیزَنَد.

❖ **اِقْتَرَبَ**: اِقْتَرَباً. (ق ر ب) ۱- الْوَعْدُ اَوْ غَیْرُه: قَرَب.

۲- الشَّیْئَانُ: قَرَبَ کُلَّ مِنْهَا مِنَ الْاَخَر.

۱- الْوَعْدُ اَوْ غَیْرُه: نَزْدِیک شَد ۲- الشَّیْئَانُ: بَه یَکْدیگَر

نَزْدِیک شَدَنَد.

❖ **اِقْتَرَحَ**: اِقْتَرَاها. (ق ر ح) ۱- الرَّأْیُ: عَرَضَه لِلبَحْث.

۲- عَلِیْهِ شَیْئاً: اَشْتَهی اَنْ یَصْنَعَه لَه.

۱- الرَّأْیُ: دَر مَعْرَضِ گَفْتِگُو نَهاد. ۲- عَلِیْهِ شَیْئاً: خَواست کِه

بِرَایْش اِنْجَام دَهد.

❖ **اِقْتَرَضَ**: اِقْتَرَاضاً. (ق ر ض) مِنْهُ: اَخَذَ مِنْهُ الْقَرْضَ.

مِنْهُ: اِز او قَرْض کَرْد.

❖ **اِقْتَرَعُ**: اِقْتَرَعاً. (ق ر ع) ۱- اَدْلَ بِصَوْتِه فِی تَصْوِیْت اَوْ

اِنْتِخَاب. ۲- الْقَوْمُ عَلَی کَذَا: خَبروا بِقَرَعِه.

۱- رَأْیِ خُود را دَر اِنْتِخَابَاتِ بَیَان نَمُود ۲- الْقَوْمُ عَلَی کَذَا:

قَرَعِه کَشِی نَمُودَنَد.

❖ **اِقْتَرَفَ**: اِقْتَرَاها. (ق ر ف) الدُّنْبُ: فَعَلِه.

الدُّنْبُ: اِنْجَام دَاد.

❖ **اِقْتَرَنَ**: اِقْتَرَاناً. (ق ر ن) بَه اَوْ الشَّیءِ بِالشَّیءِ: اَتَّصَلَ بِه

والتَّصَقُّق.

بِه اَوْ الشَّیءِ: بِدَوِ پِیوست و مَتَصَل گَرَدِید.

❖ **اِقْتَسَطَ**: اِقْتَسَاطاً. (ق س ط) الْقَوْمُ اِلْمَالُ اَوْ عَمُوهُ: اَخَذَ کُلَّ

مِنْهُمْ قِسمَةً مِنْه.

الْقَوْمُ اِلْمَالُ بَیْنَهُمْ: بَیْنِ خُود تَقْسِیمَ نَمُودَنَد.

- ۱- التمر: جيد. گردآوری کرد ۲- الكلام: خلاصه‌اش را برگرفت.
- ❖ **الْأَقْنَعُ:** (ق ت ع) ۱- الأذن: ج قنّع، م قنّاء، هو أقنع من فلان.
- ۱- خوار و پست تر. ج قنّع، م قنّاء، «هو أقنع من فلان».
- ❖ **اِقْتَعَدَ:** اِقْتَعَدَ (ق ع د) الدابة: أخذها مركباً.
- الدابة: بعنوان مرکب از آن استفاده نمود.
- ❖ **اِقْتَنَى:** اِقْتَنَى (ق ف و) الشيء: قطعة، فصلها منه.
- هو الشيء: قطعة: از آن جدا نمود.
- ❖ **اِقْتَلَعَ:** اِقْتَلَعَ (ق ل ع) الشيء: قلعه، انتزع من أصله.
- الشيء: کند. از ریشه‌اش جدا نمود.
- ❖ **اِقْتَلَفَ:** اِقْتَلَفَ (ق ل ف) الظفر: قلعه و اقلّمه من أصله.
- الظفر: کند و از ریشه جدا کرد ناخن را.
- ❖ **أَقْنَمَ:** اِقْتَمَأَ (ق ت م) اليوم: اشتدّ «قنّته»، أي غبار.
- اليوم: گرد و غبار آن شدت یافت.
- ❖ **الْأَقْنَم:** (ق ت م) ما لونه «الْقَنْمَةُ»، هي لون فيه غيرة و حمرة، ج قنّم، م قنّاء.
- آنچه را که رنگ تیره باشد و آن رنگ خاکستری و سرخ باشد. ج قنّم، م قنّاء.
- ❖ **اِقْتَنَى:** اِقْتَنَى (ق ن ي) المال أو نحوه: جمعه، أخذته لنفسه.
- المال أو نحوه: گردآوری کرد. برای خود برگزید.
- ❖ **اِقْتَنَصَ:** اِقْتَنَصَ (ق ن ص) الصيد: اصطاده.
- الصيد: شکار کرد. آنرا.
- ❖ **اِقْتَنَعَ:** اِقْتَنَعَ (ق ن ع) بالشيء رضي به.
- بالشيء: خوشنود شد به آن.
- ❖ **أَقْحَطَ:** اِقْحَطَ (ق ح ط) ۱- العام: احتبس المطر فيه و أجذب. ۲- البلد: احتبس المطر عنه. ۳- الله الأرض: أصابها به القطر. أي الجذب و احتباس المطر.
- ۱- العام: باران نیارید و خشکالی شد. ۲- البلد: باران در آنجا نیارید. ۳- الله الأرض: بر آن قطعی نازل نمود. یعنی خشکالی و عدم بارش باران.
- ❖ **أَقْحَل:** اِقْحَلًا (ق ح ل) الشيء: أيّه.
- الشيء: خشک گردانید آنرا.
- ❖ **أَقْحَمَ:** اِقْحَمًا (ق ح م) ۱- الأمر: أدخله فيه من غير روية. ۲- المكان: أدخله فيه.
- ۱- الأمر: او را به زور در آن کار وارد نمود. ۲- المكان: او را وارد آنجا نمود.
- ❖ **الأقحوان:** (أ ق ح و) نبات له زهرة صفراء صغيرة.
- ❖ **اِقْتَسَمَ:** اِقْتَسَمَ (ق س م) القوم المال بينهم: اقسموه.
- القوم المال أو نحوه: هر کدام سهم خود را از آن برداشت نمود.
- ❖ **اِقْتَضَى:** اِقْتَضَى (ق ص ص) ۱- منه: أخذ منه اقتصاص.
- ۲- عليه الحديث: رواه على وجهه.
- ۱- منه: از او اقتصاص گرفت ۲- عليه الحديث: با توجه به گفته او روایت حدیث نمود.
- ❖ **اِلْقِتْصَاد:** (ق ص د) ۱- مص: اقتصد. ۲- مظاهر النشاط التي يرمي بها الاجتماع البشري إلى إنتاج الحيرات الزراعية و الصناعية و المعدنية و التجارية و نحوها و استغلالها و استهلاكها.
- ۱- مص اقتصد ۲- نشانه‌های فعالیت که اجتماع بشر را وادار می‌کند در زمینه‌های کشاورزی و صنعتی و معدنی و بازرگانی به فعالیت بپردازند و از آن بهره گیرند.
- ❖ **اِلْقِتْصَادِي:** (ق ص د) ۱- المنسوب إلى الاقتصاد.
- ۲- رجل الأعمال الكبير.
- ۱- منسوب به اقتصاد ۲- مرد کارهای بزرگ را گویند.
- ❖ **اِقْتَصَدَ:** اِقْتَصَدَ (ق ص د) ۱- في الثقة: توسط بين التفتير و التبذير. ۲- في امره: استفام.
- ۱- في الثقة: در مصارف زندگی راه میانه را انتخاب نمود ۲- في امره: قوام پیدا نمود پابرجا شد.
- ❖ **اِقْتَصَرَ:** اِقْتَصَرَ (ق ص ر) على كذا: اکتفى به و لم يتجاوزه إلى غيره «اقتصر في حديثه على الأدب».
- على كذا: به آن بسنده نمود و تجاوز ننمود به دیگری «اقتصر فی حدیثه علی الادب».
- ❖ **اِقْتَضَى:** اِقْتَضَى (ق ض ي) ۱- الأمر: استلزمه. ۲- بت الحال كذا: استدته و استوجبه «فعل ما يقتضيه شرفه».
- ۱- الأمر: موجب آن گردید. باعث گردید. لازم شد. ۲- بت الحال كذا: فراخواند چنین چیزی را. لازم دانست. «فعل ما يقتضيه شرفه».
- ❖ **اِقْتَضَى:** اِقْتَضَى (ق ض ب) ۱- الشيء: قسطه.
- ۲- الكلام: ارجله.
- ۱- الشيء: برید. قطع نمود. ۲- الكلام: فی البداهه سخن را بزبان آورد.
- ❖ **اِقْتَلَعَ:** اِقْتَلَعَ (ق ط ع) ۱- من الشيء: قطعة، فصلها منه. ۲- من مال فلان: أخذ منه شيئاً.
- ۱- من الشيء: قطعه: از آن جدا نمود. ۲- من مال فلان: از او چیزی را گرفت. مقداری گرفت.
- ❖ **اِقْتَلَفَ:** اِقْتَلَفَ (ق ط ف) ۱- التمر: جناه، جمعه.
- ۲- الكلام: أخذ خلاصته.

في الوسط تحيط بها أوراق من الزهر الأبيض الصغير يشبه الشمره بها الأسنان، ج أفاق و أفاجي.

گاهی است دارای شکوفه‌های زرد و وسط آن شکوفه‌ها سفید رنگ است و شعرا دندانها را بدان تشبیه می‌کنند. ج افاح افاحی.

❖ اقدام: اقداماً (ق د م) ۱- تقدم. ۲- عمل الامر: امرع في إنجاز.

۱- جلو رفت. پیش رفت ۲- علی الامر: در انجام آن شتاب نمود.

❖ اقتدی: اقتداءً (ق ذ ی) ۱- بت العین: أخرجت «القذی» و هو ما يقع فيها من تبین أو نحو. ۲- العین: جعل فيها القذی. ۳- العین: أخرج منها القذی.

۱- بت العین: آنچه را که وارد چشم شده بود بیرون کرد. ۲- العین: چیزهایی مانند کاه و غیره را وارد نمود. ۳- العین: چشم او را پاک نمود از گرد و غبار.

❖ اقتذع: اقتذاعاً (ق ذ ع) ۱- له: شتمه. ۲- له: رماء بالفحش و أساء القول فيه. ۳- القول: أساء.

۱- له: او را ملامت نمود سرزنش نمود ۲- له: به او دشنام داد و بدرفتاری نمود ۳- القول: سخن بد بر زبان آورد.

❖ الأفتق: (ق ذ ع) من الكلام: التبع، الشيء. من الكلام: زشت و ناپسند.

❖ أقرن: اقراً (ق ر ا) ۱- بالحقّ أو له: اعترف به. ۲- له: في المكان: تبته و سكنه فيه. ۳- العامل على عمله: أثبتته فيه. ۴- الله عينه أو بعينه: أعطاه ما يشتهي و جملة مطمئناً.

۱- بالحقّ أو له: اعتراف نمود به آن ۲- له: فی مکان: او را آنجا برقرار نمود و ثابت و پایرجا نمود ۳- العامل علی عمله: کارگری در کارش مستقر نمود ۴- الله عینه او بعینه: آنچه را که دوست دارد به او بخشید و به او آرامش داد.

❖ أقرأ: أقرأه (ق ر ا) ۱- له: جملة یقرأ. ۲- له: السلام: أبلغه إياه. ۱- له: او را به خواندن واداشت ۲- له: السلام: به او سلام رساند. ❖ أقرض: اقراضاً (ق ر ض) ۱- له: أعطاه قرضاً. ۲- منه: أخذ منه القرض.

۱- له: به او قرض را عطا کرد ۲- منه: از او درخواست قرض نمود. قرض را از او گرفت.

❖ الأقرع: (ق ر ع) ج قرع. قرعان. م قرعا. ۱- من ذهب شعر رأسه من علة. ۲- «جبل أقرع»: لا نبات فيه.

۱- کسیکه موی سرش بنابر عللی ریخته باشد ۲- جبل أقرع: کوهی که گیاه ندارد.

❖ أقرن: اقراً (ق ر ن) ۱- جمع بین شیین أو عملین. ۲- بین الشیین أو العملین: جمع بینها.

۱- جمع بین دو چیز را گویند. ۲- بین شیین او عملین: بین آن دو را بباطیر قرار کرد. بهم پیوند داد.

❖ أقسط: أقسطاً (ق س ط) ۱- كان عادلاً: «أقسط في حكمه. أقسط بين الناس. أقسط إلى الناس».

در کار خود عادل بود. «أقسط في حكمه، أقسط بين الناس. أقسط إلى الناس»

❖ أقسم: أقساماً (ق س م) ۱- أقساماً و مقسماً. حلف: «أقسم بالله. أقسم بشفرة».

و مقسماً: سوگند یاد کرد «أقسم بالله. أقسم بشفرة».

❖ أقتشع: اقتشاعاً (ق ش ع) ۱- السحاب: زال وانكشف. ۲- بت الريح الحساب: كشفه.

۱- السحاب: از بین رفت و هوا صاف شد. ۲- بت الريح الحساب: باد ابرها را پراکنده کرد و هوا صاف شد.

❖ أقتشع: اقتشعاً (ق ش ع) ۱- الجلد: ارتعد. ۲- الجلد: تنقبض.

۱- الجلد: لرزید ۲- الجلد: منقبض شد.

❖ أقصم: أقصاءً (ق ص و) ۱- له أو الشيء: أبسده. ۲- الشيء: بلغ أقصاه.

۱- له أو الشيء: به حد نهایت رسید. ۲- الشيء: به حد نهایت رسید.

❖ الأقصم: (ق ص و) الأبعد. ج أقاصم. م قُصوى و قُصبا: «الشرق الأقصى».

دورتر ج اقاصم. م قُصوى. قُصبا: الشرق الأقصى.

❖ أقصد: أقصاداً (ق ص د) السهم: أصاب.

السهم: به هدف رسید. زد.

❖ أقصر: أقصاراً (ق ص ر) ۱- الشيء: جملة قصيراً. ۲- الخطبة أو نحوها: جأها قصيرة. ۳- عن الأمر: كُف عنه و امتنع مع القدرة عليه.

۱- الشيء: کوتاه نمود آن را. ۲- الخطبة او نحوها: بطور کوتاه بیان نمود. ۳- عن الامر: بسنده نمود با وجود قدرت و توانائی.

❖ الأقصوصة: (ق ص ص) القصّة الصغيرة. ج أقاصيص. داستان کوتاه ج أقاصيص.

❖ أقصّ: أقصاً (ق ض ض) ۱- المضجع أو غيره: خشن. ۲- عليه المضجع: خشنه.

۱- المضجع او غيره: رخت خواب بسیار خشن گردید. ۲- عليه المضجع: خشن گردانید آنرا.

کسی که زمین را ششم می زند ج اکرة. اکارون.

❖ **الأكال:** (أك ل) اکثیر الأكل.

برخور.

❖ **أقبل:** اکیأ. (ک ب ب) ۱- علی العلم أو العمل: أقبل علیه وازمه. ۲- علیه: أقبل علیه بقیه.

۱- علی العلم أو العمل: روی آورد به آن و پرداخت به آن. ۲- علیه: به او روی آورد جهت حفاظت آن.

❖ **أقبل:** اکیأ. (ک ب ج) الدابة بالجمال: جذبا به لنفخ.

الدابة بالجمال: بالجمال او را کشاند تا اینکه بایستد.

❖ **أكبر:** اکیار. (ک ب ر) ۱- الأمر: رأه کبیراً و عظم عنده «أكبر عاطفته». ۲- رأه کبیراً. ۳- عظمه.

۱- الأمر: بزرگ یافت و نزد او بزرگ جلوه نمود. «أكبر عاطفته». ۲- رأه او را بزرگ دید. ۳- بزرگ داشت آنرا.

❖ **أكبر:** (ک ب ر) ۱- اسم تفصیل: ج اکبار و اکبرون، م کُبُرَى ج کُبُرَات و کُبُر. ۲- «أكبر القوم»: شرفاؤهم.

۱- اسم تفصیل: ج اکبار. اکبرون. م کبری ج کبریات. کُبُر. ۲- اکبار القوم: بزرگانشان.

❖ **أکتأب:** اکتابأ (ک ب ب) حزن و اغتم.

اندوهگین شد. غمگین شد.

❖ **الإکتأب:** (ک ت ب) ۱- مص. اکتب. ۲- تبرع المرء بمال أو نحوه إقتاء لمشروع وطنی أو غیري. ۳- إسهام المرء ببلغ من المال فی مشروع تجاری.

۱- مص اکتب. ۲- بخشیدن مال جهت به اجرا درآمدن طرح ملی. ۳- سهم شدن انسان با پرداخت مقداری مال در یک طرح بازرگانی.

❖ **إکتأب:** اکتابأ. (ک ت ب) ۱- کتب اسمه فی سجل أو دیوان. ۲- بكذا مالا: تبرع به و دون اسمه و ما جاد به من المال.

۱- نام خود را در یک دفتر یا دیوان ثبت نمود. ۲- بكذا مالا: پرداخت مال را و نام خود را و مقدار مال را ثبت نمود. (کمک مالی نمودن).

❖ **إکتأل:** اکتألأ. (ک ح ل) ۱- وضع الکحل فی عینه. ۲- ث عینی به: رأته بها.

۱- به چشم خود سرمه نهاد. ۲- ث عینی به: با آن او را دیدم.

❖ **إکتأخ:** اکتأخأ. (ک د ح) لعیاله: سمی و غم لهم.

لعیاله: کوشید برایشان.

❖ **إکثرأ:** اکثرأ. (ک ر ی) منه الدار أو غیرها: استأجرها.

منه الدار او غیرها: اجاره نمود.

الذين أو الجنسية و يعيشون مع طائفة أخرى أعظم شأنًا وأكثر عددًا.

گروهی از مردم که به جهت زبان یا دین یا ملیت با یکدیگر ارتباط دارند و با گروههای دیگر زندگی می کنند از جهت عدد از آنها فزونتر هستند «أقلیت های دینی، مذهبی و زبانی هر کشوری را گویند».

❖ **الإقليم:** (ق ل م) ج اقالیم. ۱- قسم من أقسام الأرض. ۲- قسم من الأرض يختص بميزات معينة، سياسية أو طبيعية أو مناخية. ۳- منطقة من مناطق البلد.

۱- قسمی از زمین را گویند. ۲- قسمی از زمین که دارای خصوصیات خاص خود می باشد، سیاسی طبیعی و آب و هوایی. ۳- منطقه ای از مناطق کشور را گویند.

❖ **الإقليمي:** (ق ل م) القائل بمذهب الإقليمية.

کسی که معتقد به اقلیمیت است.

❖ **الإقليمية:** (ق ل م) مذهب يدعو إلى التجمعات الإقليمية.

مکتبی است که دعوت می کند به تجمعات اقلیمی.

❖ **أقصر:** اقارأ. (ق م ر) ۱- اللیل: أضاء بنور القمر. ۲- الهلال: صار قرأ. ۳- طلع علیه القمر.

۱- اللیل: نورانی شد با نور ماه. ۲- الهلال: هلال ماه گردید. ۳- ماه بر او طلوع کرد.

❖ **الأقصى:** (ق ن ر) من الأنوف: الذي ارتفع أعلاه واحدودب وسطه و ضاق منخراجه ج قنوم قنوا.

من الأنوف: کسیکه بینی او بلند وسط کج پژه آن تنگ باشد. ج قنوم قنوا.

❖ **أقنط:** اقنأ. (ق ن ط) ج قنط. ۱- جملة يتأص.

۲- او را به یأس و نومیدی واداشت.

❖ **أقنخ:** اقنأ. (ق ن ح) ج اقنأ. ۱- أراض.

۲- او را خشنود نمود.

❖ **الأقنوم:** (ق ن م) ج اقنوم. ۱- الأصل. ۲- الشخص.

۳- «الأقنوم الثلاثة» عند المسيحيين: الأب و الإبن و الروح القدس.

۱- اصل. ۲- شخص. ۳- الاقنوم الثلاثة: نزد مسیحیها پدر و پسر و روح القدس.

❖ **أقوى:** اقواأ. (ق و ی) ب الدار: خلت من ساكنها.

ب الدار: خالی از سکنه اش شد.

❖ **الأقوس:** (ق و س) المنحنى الطير: ج قوس قوساء.

گوزشت. ج قوس قوساء.

❖ **الأكال:** الذي يجرث الأرض: ج أكرة و أكأزون.

❖ اِكْتَرِبْ: اِكْتَرِبْ (ك ر ب) لكذا: اشتد حزنه.

لكذا: اندوهش فروزی یافت.

❖ اِكْتَرَتْ: اِكْتَرَتْ (ك ر ت) ۱- له: حزن. ۲- للأمر: بالی به.

۱- له: اندوهگین شد. ۲- للأمر: اهمیت داد به آن.

❖ اِكْتَسَمَ: اِكْتَسَمَ (ك س و) ۱- لبس «الكسوة».

أی: لباس. ۲- ب الأرض: بالنبات: تغطت به.

۱- لباس بر تن كرد. ۲- ب الأرض: بالنبات: پوشیده شد.

❖ اِكْتَسَمَبَ: اِكْتَسَمَبَ (ك س ب) المال أو غيره: ربحه.

المال أو غيره: سود برد. بدست آورد.

❖ اِكْتَسَمَحَ: اِكْتَسَمَحَ (ك س ح) ۱- الشيء: ذهب به «اكسح

السيل» المدينة. ۲- «أغاروا عليهم فاكسوهم»: أي أخذوا

مالهم كله.

۱- الشيء: بُرد «اكسح السيل المدينة» ۲- «أغاروا عليهم

فاكسوهم»: یعنی هم مال و دارائی آنها را به یغما بردند.

❖ اِكْتَشَفَ: اِكْتَشَفَ (ك ش ف) ۱- مص: اكتشف. ۲- ما عرف و

يُظهر من أمور البلدان أو المعادن أو الأدوية أو غيرها بعد أن

يكون مجهولاً: ج: اكتشافات.

۱- مص: اكتشف ۲- آنچه را که از امور دانسته می شود یا

پدیدار می گردد از معادن و داروها پس از اینکه مجهول

بود: ج: اکتشافات. کشف مجهولات را گویند.

❖ اِكْتَشَفَ: اِكْتَشَفَ (ك ش ف) البلدة أو المعدن أو الدواء أو

غيرها: عرّفه وأظهره بعد ما كان مجهولاً «اكتشف كولومبس

أمريكا». اكتشف فلنمغ البسليين».

البلدة أو المعدن أو الدواء أو غيرها: کشف نمود. پدیدار گردانید.

«اكتشف كولومبس أمريكا» «اكتشف فلنمغ بسليين»

❖ اِكْتَضَا: اِكْتَضَا (ك ظ ط) ۱- المكان: امتلاً بالناس.

۲- المسيل: بالما: ضاق به لكثرة.

۱- المكان: پر شد از مردم ۲- المسيل: بالما: بعلت فراوانی

گنجایش آنرا نداشت.

❖ اِكْتَضَعَ: اِكْتَضَعَ (ك ت ع) من انقبض أصابعه و رجعت إلى كَفِّهِ.

ج: كَتَمَ. م: كَتَمَ.

كسيكه انگشتهايش منقبض گشته بطرف كف دست و باج

كَتَمَ م: كَتَمَ.

❖ اِكْتَفَى: اِكْتَفَى (ك ف ي) بالشيء: استغنى و افتتح به.

بالشيء: بسنده نمود و قانع گردید به آن.

❖ اِكْتَمَلَ: اِكْتَمَلَ (ك م ل) أو الشيء: تَمَّتْ أجزاؤه أو صفاته.

الشيء: اجزاء و صفتهايش كامل شد - از هر جهت كامل

شد.

❖ اِكْتَفَى: اِكْتَفَى (ك ن ز) ۱- اللحم أو نحو: اجتمع و صلب.

۲- الشيء: امتلاً ۳- الشيء: اجتمع. ۴- الشيء في الوعاء:

كيسه و ضبطه بیده. ۵- المال: دفنه تحت الأرض.

۱- اللحم أو نحو: جمع شده و سفت گردید ۲- الشيء: بر

شد. ۳- الشيء: جمع شد. ۴- الشيء في الوعاء: با دست

فشار داد آن را ۵- المال: زیر خاک دفن نمود. غایب کرد.

❖ اِكْتَفَى: اِكْتَفَى (ك ن ف) ۱- الشيء: أحاط به. ۲- الشيء

الشيء: أحاط به «اكتنف الموضوع هذا البحث».

۱- الشيء: گرد آن را فرا گرفت: دروش را گرفت ۲- الشيء

الشيء: احاطه نمود. «اكتنف الموضوع هذا البحث».

❖ اِكْتَفَى: اِكْتَفَى (ك ن ه) الأمر: بلغ «كثرة». أي جوهر و

حقيقته و غایت.

الأمر: به كنه و جوهر و حقیقت آن رسید.

❖ اِكْتَوَى: اِكْتَوَى (ك و ي) ۱- احترق جلده بحدیة أو

نحوها. ۲- كوى نفسه.

۱- پوست او سوخت یا آهن و غیره ۲- خود را سوزاند.

❖ اِكْتَرَا: اِكْتَرَا (ك ت ر) ۱- كثر ماله. ۲- أتى بكثير.

۳- الشيء: وجده كثيراً. ۵- من الشيء: رغب في كثير منه.

۱- ثروت و پول او فروزی یافت ۲- سخن فراوان گفت

۳- الشيء: فراوان گردانید آنرا ۴- الشيء: فراوان یافت

۵- من الشيء: در بیشتر آن راغب بود. تمایل پیدا نمود به

بیشترین قسمت آن.

❖ الأَكْثَرِيَّةُ: (ك ث ر) الطائفة من الناس عجمهم رابطة

اللغة أو الدين أو المبدأ و يعيشون مع طائفة أخرى أقلّ شأنًا و

أقلّ عددًا «الأكثرية القومية، الأكثرية الطائفة، الأكثرية.

النيابة»

اكثریت مردم را گویند. «الأكثرية القومية، «الأكثرية

الطائفية، «الأكثرية النيابية».

❖ الأَكْحَلُ: (ك ح ل) ذو الكحل (ر. الكحل)، ج: كحَلَم.

كحَلَم.

كسيكه سرمه کشیده به چشم خود. ر الكحل. ج: كحَلَم.

كحَلَم.

❖ اَلْحَدُّ: تأکید. (ا ك د) ۱- العهد أو السرج أو

غيرها: شد و أوقفه. ۲- الشيء: قَرَّرَهُ، بَنتَهُ.

۱- العهد أو السرج أو غيره: بست و محکم نمود ۲- الشيء:

ثابت و مستقر گردانید آنرا. برقرار کرد.

❖ اَلْحَدِيُّ: اَلْحَدِيُّ (ك د ي) ۱- افتقر بعد غنى. ۲- لم يظفر

بمحاچه. ۳- المأم: أجذب. ۴- المطر: قلّ.

❖ أَكْسَدُ: اكْسَادًا. (ك س د) ١ - كَسَدَتْ سَوْقُهُ. ٢ - بَتِ السُّوقُ: كَسَدَتْ ٣ - الثَّيَّةُ: جَعَلَتْه كَاسِدًا.

۱- کسی که بازاریش کساد باشد ۲- بَ السوق: کساد شد.
۳- الشيء: کساد نمود آنرا.

﴿ اكسف: اكسافاً (ك س ف) ١ - القمر الشمس: حجب
نورها. ٢ - هـ الحزن: غمّه.﴾

۱۔ القمرُ الشمس: - نورش را پوشاند ۲۔ الحزن: غم و اندوه او را تغییر داد.

● أكسلي: اكسالاً. (ك س ل) الأمر: أوقعه في الكل.

۴ الامر: او را در تنبلی و ناتوانی قرار داد. انداخت.

● **الإكسیر:** (ا.ک.س. ک.س.) شراب طیل الحماة كما یزعم البعض.

نوشیدنی است که باعث طول عمر می‌گردد به زعم
عضوها.

الْأَكْشَفُ: (ك ش ف) الذي انحسر أو انكشف مقدم رأسه.
كُشِفَ، مَكْشَفًا.

کسیکه موی پشانیش ریخته است، ج کُشَف م کشفاء.

۲-: دعاء کافرأ. ۲-: جملہ کافرأ. ۵-: الجأ إلى الكفر.

ہوئے اور کافر قلمداد نمود۔ ۴۔ اور ابہ کفر واداشت۔

١-هـ: ضمن المال له.

۲- برای مال را تضمین نمود.

اللامه. ٢- السحاب. تراكب بعضه على بعض وأود.

السحاب: به یکدیگر پیوستند و سیاه گردید.

أَكَلْ أَتِيَامَهُ. ٣- غَيْرَ: «أَكَلِ الصَّدَأَ الْحَدِيدَ». ٢- مَالَهُ أَوْ حَقُّهُ:

۲- الطعام: خورد و بلعید ۲-۶: از بین برد، نابود کرد و اکل

۴- ماله او حقه: از او گرفت بدون

أَكَلْ: يَأْكُلُ، أَكَلًا، أَكَالًا، رُأْسُهُ: رَأْسُهُ، حَكَّهُ.

از پیاده سر سوزان

۱- پس از بی‌نیازی نیازمند شد ۲- نیاز خود را بدست
نیآورد ۳- العام: خشکسالی می‌شد ۴- المعطر: باران کم
بارید.

● الأَكْبَرُ: (ك در) ج كُدر. م كدراء ۱- من الألوان: ما يميل إلى السواد. ۲- «عِشْ أَكْبَرُ» غم صاف.

۱- من الالوان: آنچه که به سیاهی می‌زند ۲- عیش اکدره

أَكْذَبُ: اكْذَبَا. (ك ذ ب) ١- هُجِّلَ عَلَى الْكَذِبِ. ٢- هُجِّلَ كَذَابًا. ٣- هُجِّلَ كَذِبًا. ٤- هُجِّلَ كَذِبًا.

۱-۴: او را به دروغ واداشت ۲-۴: او را دروغگو یافت ۳-۴:

الأخوة: (ك، ذ، ز) الخ. الأكاذيب: الأكاذيب. أكاذا: أكاذا.

عبر دروغ ج اکاذیب.

مفرها وعقها.

نور:

وَأَبْتَهُ أَوْ دَارَهُ: به او اجاره داد.

۱۔ عظمہ و نزلہ، ۲۔ فتنہ عن

۲: او را گرامی داشت و منزّه نمود ۲ - نفسه عن الزلات:

والأخوة: أكرها (ك ر ه) ع على الأمر: جعله عليه قهراً.

علی‌المراتبه زور به او قبول نکند. به زور او را در آن کار وارد
نمود.

ار پسندیده ج آکاریم.

ثوب: به او پوشاند آنرا.

مَالًا أَوْ عِلْمًا: به او علم مال رسانند، آموخت.

مفت يده أو رجلاه. ٢- الأعرج. ٣- المقتد.

- کسی که دست و پایش ضعیف باشد. ۲- لنک را کویند.
- زمین گیر.

✽ **اَئِل:** يَأْكُل. ۱. المَوْءُ أو المَضُو: أَكَلَ بَعْضُهُ بَعْضاً ۲. بَنَى
الْإِنْسَانُ تَكَثَّرَتْ وَتَسَاوَلَتْ.

۱. المَوْءُ أو المَضُو: يَكْدِبُكَرَ رَا خُورَدَنْد. ۲. بَنَى الْإِنْسَانُ:
شَكَسَتْ وَرَبَّخَتْ شَد.

✽ **اَئَل:** مُرَاكَلَةٌ وَإِكَالًا. ۱. أَكَلَ مَعَهُ.

بَاو خُورَد.

✽ **اَئَل:** يَأْكُلُ: ۱. الشَّجَرُ أَطْعَمَ أَكَلَهُ. ۲. أَطْعَمَهُ. ۳. أَطْعَمَ الْإِنْسَانَ.

۱. الشَّجَرُ: مَيُوهُ دَاد. ۲. أَطْعَمَهُ: أَوْ رَا أَطْعَامَ نَمُود. ۳. أَطْعَمَ الْإِنْسَانَ: غِذَا
رَا بَاو خُورَانَد.

✽ **اَئَل:** اِكْلَالًا (ك ل ل) الْبِكَاءُ بَصَرُهُ: جَمَلُهُ كَلِيلًا تَعْبًا.

الْبِكَاءُ: بَصَرُهُ: چَشْمَش را خَسْتَه وَ نَاتَوَان كَرَد.

✽ **اَئَل:** تَأْكِلًا (ا ك ل) أَطْعَمَ الْإِنْسَانَ.

أَطْعَمَ الْإِنْسَانَ: أَوْ رَا أَطْعَامَ نَمُود.

✽ **اَأَل:** ۱. مَصَّ أَكَلَ. ۲. مَا يُوَكَّلُ.

۱. مَصَّ أَكَلَ. ۲. أَنْجَه رَا كِه خُورَدَه مِ شُود. خُورَدَنِهَا.

✽ **اَأَل:** جَ أَكَالَ ۱. مَا يُوَكَّلُ. ۲. الثَّر. ۳. الزَّرَقُ الْوَاسِعُ.

۱. خُورَدَنِهَا. ۲. مَيُوهُ. ۳. رُوزِي فَرَاوَان.

✽ **اَأَط:** ۱. الْمَرَّةُ مِنَ الْأَكْلِ. ۲. الْمَأْكُولُ.

يَك وَعَدَه غِذَا ۲. خُورَدَه شُدَه.

✽ **اَأَط:** فِي الْمَضُو يَأْكُلُ مِنْهُ.

مَرْضَى اسْتَبَه عَضُوِي از اَعْضَاءِ بَدَنِ مِ رُسَد وَ بَاعَث
خُورَدَه شَدَن عَضُوِي مِ شُود «خُورَد»

✽ **اَكَلَج:** اِكْلَاحًا. (ك ل ح) ۱. الْوَجْهَةُ: أَفْرَطُ فِي تَعَبِهِ وَ
تَكَثَّرَ. ۲. الْوَجْهَةُ: جَمَلُهُ شَاخِبًا كَالْهَلَا.

الْوَجْهَةُ: دَر هَبُوسِي مِ بَالِغَه كَرَد خُود رَا بِسِيَار نَارَاحَتِ نِشَان
دَاد. ۲. الْوَجْهَةُ: صُورَت رَا پَرِيْدَه رَنگ نِمَايَانَد.

✽ **اَكَلُ الْفَعْل:** حَيَوَانٌ يَصْطَافُ الْفَلَ بِلِسَانِهِ وَ يَأْكُلُهُ.

مُورِجَه خُورَاو

✽ **اِكْلِيروس:** خَدْمَةُ اللَّهِ فِي الْكَنِيسَةِ وَ الرَّعِيَّةِ كَالنَّسَامَةِ وَ
الْكَنِهَةِ وَ الْأَسَاقِفَةِ.

خُدْمَه خُدَاوَانَد مَتَعَال. دَر كِلِيسَا مَانَدَن كَاهِنِ اسْقَف.

✽ **اِكْلِيرويكس:** وَاحِدُ الْكَلِيرُوسِ.

مُفَرَّد اِكْلِيروُوسِي.

✽ **اِكْلِيرويكية:** الْمَدْرَسَةُ الَّتِي يَتَعَلَّمُ فِيهَا الطُّلَّابُ
اِكْلِيرويكِيُون.

مُدْرَسَه‌ای كِه دَانَش‌آمُوزَان اِكْلِيروُوسِي مِ آمُوزَنَد.

✽ **اِكْلِيل:** (ك ل ل) جَ اِكَالِيلٍ وَ اِكْلَةٌ. ۱. النَّجَاجُ. ۲. عَصَابَةٌ

تَزِين بِالْمُجَوَّهِرِ. ۳. مَا أَحَاطَ بِالظَّهْرِ نَمِ اللَّحْمِ. ۴. طَاقَةُ مَن

الْبُورْدِ أَوْ الزَّهْرِ عَلَى هَيْئَةِ النَّجَاجِ. ۵. عِنْدَ النَّصَارَى: الزَّوْاجُ

۱. نَجَاجُ. ۲. پِشَانِي‌بِنْد بِسَا زَبُورَاتِ آرَاستَه مِ شُود

۳. أَنْجَه كِه اطْرَافِ نَاحِيَن رَا گِرَفْتَه اسْت. ۴. شَاخِبَه‌ای از

كَل بِشَكْلِ نَجَاجِ. ۵. عِنْدَ النَّصَارَى: اَزْدَوَاجِ.

✽ **اِكْمَة:** اِكْمًا جَ أَكْمَ. أَكْمَاتٌ جَ أَكَامَ أَكْمَ. اِكَامَ.

تِه‌ج اِكَم. اِكْمَات جَ أَكَام أَكْمَ. اِكَامَ.

✽ **اِكْمَة:** اِكْمَادًا. (ك م د) اَلْحَزَنُ: أَمْرٌ قَلْبِي.

أَلْحَزَنُ: قَلْبُ أَوْ رَا زُورَدَه مَرْضِي نَمُود.

✽ **اِلْقَة:** (ك م د) ۱. مِنَ الْأَلْوَانِ: الْمُتَخَيَّرُ. ۲. مِنَ الْأَشْيَاءِ:

الْمُتَخَيَّرُ اللَّوْنِ.

۱. مِنَ الْأَلْوَانِ: دُگَرگُون شُدَه. ۲. مِنَ الْأَشْيَاءِ: چِيزَه‌ای

دُگَرگُون شُدَه.

✽ **اِكْعَل:** اِكْعَالًا. (ك م ل) الشَّيْءُ: اَلْمُتَّهَمُ.

الشَّيْءُ: تَعَامَ نَمُود. كَامِل كَرَد.

✽ **اِكْعَن:** اِكْعَانًا. (ك م ن) أَوُ الشَّيْءِ: أَخْفَاءُ.

أَوُ الشَّيْءِ: مَخْفِي كَرَد. پُوشَانِید آنْرا، پُوشِیدَه دَاشْتِ آنْرا.

✽ **اِكْنَة:** اِكْنَاهَا. (ك ن هَا) الْاَمْرُ: أَدْرَكُ حَقِيقَتَهُ.

الْاَمْرُ: حَقِيقَتِ آنْرا دَرِیَافَتِ نَمُود. دَرَك نَمُود.

✽ **اِلَاكوردیون:** آتَه مَوْسِیقِيَّةٌ تُحْمَلُ ذَاتَ مَلَامَسٍ وَ مَنَفِیخٍ.

اِخْتَرَعَت سَنَه ۱۸۲۹.

آكَارْدَنُون بِسَال ۱۸۲۰ اِخْتَرَاع كَرْدِید.

✽ **اَلْأَكُول:** الْكَثِيرُ الْأَكْلُ.

پَرخُور.

✽ **اَلْأَكِيد:** (ا ك د، و ك د) ۱. الْوَثِيقُ. ۲. الثَّابِتُ.

۱. مُحْكَم. ۲. ثَابِت وَ پَابِرْجَا.

✽ **اَلْأَكِيدِيَّة:** شَجَرَةٌ ذَاتُ ثَمَرٍ لَدِيدِ الطَّعْمِ، تَعْمِشُ فِي الْمَنَاطِقِ

الْحَاذِيَةِ وَ فِي بِلَدَانِ حَوْضِ الْبَحْرِ الْمُتَوَسِّطِ.

دَرخَسْتِي اسْتَبَا مِیُوهُ لَدِیدُ دَر مَنَاطِقِ حَارَه مِ رُویْد

هَمچنین دَر حُوزَه خَاوَرِمِیَانَه. [اَزْجِیل]

✽ **اَلْأَكِيض:** (ك ي س) جَ كِيسٌ مِ كِيسِي. كُوسِي. ۱. اِسْمُ

تَفْضِيلِ ۲. اَلْعَقْلُ.

۱. اِسْم تَفْضِيلِ. ۲. خُورَدَمَنْد.

✽ **آل:** يَزُولُ أَوَّلًا وَ مَآلًا. (ا و ل) إِلَيْهِ: رَجْعُ.

إِلَيْهِ: بَازْگِشْت.

✽ **الْأَل:** دَالُ الرَّجُلِ أَهْلُهُ وَ أَتْبَاعُهُ.

خَانَوَانَدَه‌اش، بَسْتگَانَش.

✽ **آل:** ۱. حَرْفُ تَعْرِيفِ. ۲. اِسْمُ مَوْصُولِ، وَ هِيَ الْبَادِخَةُ عَلَى

● **أَلَقَبَ:** تَأَلَّى. ۱- القوم: جمعهم. ۲- عليه الناس: حرَّضهم عليه.

۱- القوم: گروهم آورد. ۲- عليه الناس: بر علیه او تحریک نمود.

● **الْإِلْب:** القوم المجهتومون على عداوة إنسان: هم عليه إلب واحد.

گروهی که دست بیکی نموده‌اند جهت دشمنی با یک انسان. هم علیه الب واحد.

● **أَلْبَقَ:** أَلْبَقًا. (ل ب ث) هـ: جملة يلبث.

هـ: او را منتظر نمود. گردانید. گذاشت.

● **أَلْبَقَ:** أَلْبَقًا. (ل ب د) ۱- بالمكان: أقام به. ۲- بالأرض: لصق بها. ۳- الشيء: بالشئ: ألصقه به.

۱- بالمكان: آنجا راحل اقامت افکند. باقی ماند. ۲- بالأرض: چسبید به آن. ۳- الشيء: بالشئ: به یکدیگر چسبانید.

● **أَلْبَسَ:** (الباساً) (ل ب س) ۱- هـ أثوب: جعله يلبسه. ۲- عليه الأمر: التبس.

۱- هـ الثوب: لباس را به او پوشانید. ۲- عليه الأمر: کار بر او دشوار شد. مشتبه شد. به اشتباه افتاد.

● **الألة:** الأداة.

ابزار.

● **إلْفَاح:** التباع. (ل و ع) قلة: أحرق من المم أو الشوق و كانت به لوعة.

قلة: از شوق دیدار و غم سوز و گدازش سوخت.

● **إلْفَاح:** التماساً. (ل أ م) ۱- الشيء: انضم و التصق.

۲- الجرح: التعم و شفي. ۳- القوم: اجتمعوا. ۴- الشيطان: اجتمعوا.

۱- الشيء: به یکدیگر پیوست. ۲- الجرح: زخم خوب شد. التیام پیدا کرد. ۳- القوم: گروهم آمدند. ۴- الشيطان: با یکدیگر اجتماع نمودند. به یکدیگر پیوستند.

● **إلْفَاح:** التهاد. (ل ب د) ۱- الشمر أو الصوف أو نحوهما: تداخل ولزق بعضه ببعض. ۲- الورق: تلبد بعضه على بعض.

۱- الشمر أو الصوف أو نحوهما: درهم فرو رفت و به یکدیگر پیوستند. ۲- الورق: به یکدیگر پیوستند. متصل شدند.

● **إلْفَاح:** التماساً. (ل ب س) ۱- عليه الأمر: اختلط واشتبه و أشكل

۱- عليه الأمر: کار برای او مشبه شد و اشکال پیدا نمود.

اسم الفاعل و اسم المفعول، نحو «القارىء الكتاب».

۱- حرف تعريف. ۲- اسم موصول كه بر اسم فاعل و مفعول وارد می شود. «القارىء الكتاب».

● **أَلَا:** يَأُو. أَلَا. أَلَا. أَلَا. (ل و) قصر: أبطأ: «لم يَأُو جهداً» أي لم يقصر في بذل الجهد.

کوتاه شد. سستی نمود. «لم يأل جهداً» یعنی کوتاهی ننمود در سعی و کوشش.

● **أَلَى:** (ال و) «أليت على نفسي» أي أقسمت.

سوگند یاد نمود. «أليت على نفسي» یعنی سوگند خوردم.

● **أَلَا:** حرف استفتاح. و يكون: ۱- للشيء، نحو: «ألا أُنشأ التلميذ أدرس؟» ۲- للقرض، و هو طلب الشيء بدين، نحو: «ألا تُعْجُون أن يفر الله لكم؟» ۳- للتخفيض، و هو طلب الشيء بصف و حق، نحو: «ألا تقتلون أعداءكم؟»

حرف استفتاح ۱- تنبيه. «ألا ايها التلميذ أدرس؟» ۲- عرض: و درخواست چیزی است با نرمی و مدارا. «الاعتجوبون ان يفر الله لكم؟» ۳- تخفيض: درخواست با شدت و سختی است. «الاعتجوبون أعداءكم؟»

● **الأنى:** النعمة ج ألا.

نعمت، روزی ج ألا.

● **الأنى:** ۱- وردت عوضاً عن «أولى»، نحو: «نحن الأنى»، أي نحن الذين. ۲- «العرب الأنى»: الأقدمون.

۱- بجای اولی آمده است. «نحن الأنى» نحن الذين.

۲- العرب الأنى: پیشینان.

● **الأنى:** النعمة ج ألا.

نعمت و روزی ج ألا.

● **أَلَا:** حرف تخفيض، نحو: «ألا تكرم والديك؟»

حرف تخفيض. نحو «الأنكرم والديك؟»

● **إِلَا:** ۱- أداة استثناء، نحو: «جاء الجميع إلا حميراً». ۲- أداة حصر، نحو: «ما درس إلا حمير».

۱- أداة استثناء. «جاء الجميع إلا حميراً» ۲- أداة حصر: «ما درس إلا حمير».

● **الآخ:** الآخرة. (ل و ح) منه أو من الشيء: خاف و حاذر «الآخ من الرخ بقرسه».

منه او من الشئ: ترسید و برحذر شد. «الآخ من الرخ».

● **الآن:** الآن. (ل ي ن) الشيء: جعله شيئاً.

شئ: نرم گردانید آنرا.

● **الآلى:** الفيلق أو الفرقة من المعسكر، ج أليات.

لشکر. سپاه. ج الایات.

● **التَّبَكُّ: التَّهَكُّمُ:** (ل ب ک) الأمر: اختلط، اتبس.

الأمر: مشبه شد، مختلط گردید.

● **التَّبَكُّ: التَّهَامُ:** (ل ث م) ت المرأة: شُدَّتْ على فها اللثام.

ت المرأة: دهانش را با نقاب پوشانید.

● **التَّبَجُّ: التَّجَا:** (ل ج أ) إليه: لجأ إليه.

البه: به او پناه برد.

● **التَّحَنُّ: التَّحَا:** (ل ح ي) (ل ح و) ۱- الشجرة: قشرها.

۲- نبت لحته. ۳- أرخى لحته.

۱- الشجرة: پوست آنرا گرفت. ۲- محاسن او روئید، ریش

درو آورد. ۳- محاسن خود را بلند کرد.

● **التَّحَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ح ف) ۱- لحافاً: اتَّخَذَ لنفسه.

۲- بالاحاف أو نحوه: تَطَيَّ به.

۱- لحافاً: خود را با لحاف پوشانید. برای خود لحاف

انتخاب کرد. ۲- خود را با لحاف پوشانید.

● **التَّحَقُّ: التَّهَاقُ:** (ل ح ق) ۱- به: أدركه. ۲- به: التصق به و

انضم إليه. ۳- بالمدرسة أو بالجيش أو غيرها: انضم إليه ولصق

به.

۱- به: به او رسید. ۲- به: به او چسبید و پیوست.

۳- بالمدرسة أو بالجيش أو غيرهما: به آنجا پیوست. به او

پیوست. متصل گردید.

● **التَّذُّ: التَّزَادُ:** (ل ذ) الشيء أو به: وجده لذذاً.

الشيء أو به: آنرا لذیذ و خوشمزه یافت.

● **التَّرَقُّ: التَّرَافُ:** (ل ر ق) به: التصق به.

به: به او چسبید.

● **التَّرَمُّ: التَّرَامُ:** (ل ر م) ۱- الأمر: أوجبه على نفسه.

۲- الشيء: اعتنقه. ۳- المال أو العمل أو نحوها: تعهد أن يؤديه.

۴- البناية أو الطريق: تكفل ببنائها أو شقها لقاء قيمة معلومة من

المال.

۱- الأمر: به خود واجب دانست. ۲- الشيء: پذیرفت.

۳- المال أو العمل أو نحوها: تعهد نمود که انجام دهد. ادا

نماید. ۴- البناية أو الطريق: ساختن آنرا تعهد نمود مقابل

مقداری معلوم از مال.

● **التَّصَنُّقُ: التَّصَافُ:** (ل ص ق) الشيء بالشيء: الترق به.

الشيء بالشيء: به یکدیگر چسبیدند.

● **التَّطَلُّمُ: التَّطَامُ:** (ل ط م) ر. تلاطم.

● **التَّهَنُّ: التَّهَانُ:** (ل ح ن) ۱- لمن نفسه. ۲- القوم: لمن

بعضهم بعضاً.

۱- خود را لعنت نمود. ۲- القوم: یکدیگر را لعنت کردند.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ف ه) ۱- يهوه أو فيه: اشتعل به و أداره

على جسمه كله. ۲- الشيء: تَجَمَّعَ و تكاثف. ۳- النبات: كثر و

اختلط بعضه ببعض.

۱- يهوه أو فيه: خود را با آن پیچید. ۲- الشيء: جمع شدند

روی هم قرار گرفتند. ۳- النبات: فرونی یافت درهم

پیچیده شدند.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ف ت) ۱- إليه أو إلى الشيء: صرف

وجهه إليه. ۲- بوجهه يمتد أو يسره: مال به. ۳- عنه: أعرض

عنه.

۱- إليه أو إلى الشيء: بطرف آن روی آورد. توجه نمود.

۲- بوجهه يمتد أو يسره: صورت خود را بطرف چپ و

راست گردانید. ۳- عنه: از آن روی گردانید.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ف ع) بالتوب: اشتعل به و أداره على

جسمه كله.

بالتوب: خود را با لباسی پوشاند. پیچید.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ق ي) ۱- الرجلان: استقبل كل منهما

الأخر. ۲- الشيطان: اجتمعا. ۳- الشيء: صادفه رؤاً.

۱- الرجلان: از یکدیگر استقبال نمودند. با یکدیگر

برخورد نمودند. ۲- الشيطان: جمع شدند. ۳- الشيء: روبرو

شد. دید آنرا.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ق ط) ۱- الشيء: جمه من هنا و من

هنا. ۲- الشيء: لقطه.

۱- الشيء: از اینجا و آنجا جمع آوری نمود. ۲- الشيء:

برداشت آنرا.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ق ف) الشيء: تناوله بسرعة.

الشيء: بسرعة بدست آورد. گرفت مطلب را.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل م ح) ۱- الشيء: أبصره بنظر خفيف.

۲- الشيء: با یک نظر کوتاه آنرا دید. دریافت.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل م س) الشيء: منه: طلبه «التمس منه

المال، التمس منه الفوه».

الشيء: منه: درخواست نمود. «التمس منه المال، التمس منه

الفوه».

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل م ع) البرق أو غيره: برق و أضاء.

البرق أو غيره: روشن شد، درخشید.

● **التَّهَفُّ: التَّهَافُ:** (ل ه و) ۱- بالشيء: لمب. ۲- عن الشيء

بغيره: اشتعل به.

۱- بالشيء: بازی کرد. ۲- عن الشيء بغيره: مشغول شد با

آن.

١ - المَيْت: خاك سپرد او را. ٢ - اللَحْد: كَنَد آنرا. ٣ - عن الدين: روی برگرداند و نپذیرفت. در خداوند شک نمود.

● **الْخَف:** الحِصَانُ. (ل ح ف) ١ - السَّائِلُ: أَسْأَلَ فِي السُّؤَالِ. ٢ - مَشَى فِي «لُفِ» الْجَبَلِ، أَيِ فِي أَصْلِهِ وَ سَفْعِهِ.

١ - السَّائِلُ: در سؤال کردن اصرار نمود. ٢ - مَشَى فِي لُفِ الْجَبَلِ: یعنی در کوه حرکت کرد و در دامنه آن راه رفت.

● **الْحَق:** الْحَقُّ. (ل ح ق) ١ - هُوَ أَوْ بِهِ: أَوْرَكَه. ٢ - هُوَ بِهِ: أَتَمَّه إِتْمَاءً وَ جَعَلَهُ يَدْرِكُهُ.

١ - هُوَ بِهِ: به او رسید. ٢ - هُوَ بِهِ: او را واداشت بدینال آن باشد و به آن برسد.

● **أَخْخَنَ:** الْخَانُ. (ل ح ن) فِي كَلَامِهِ: أَخْطَأَ فِيهِ.

فِي كَلَامِهِ: خَطَأَ كَرَّدَ.

● **أَلَدَ:** الدَّادُ. (ل د د) بِالْفِعْلِ فِي مَخَاصِئِهِ.

در دشمنی مبالغه نمود. نهایت دشمنی را ابراز کرد.

● **الْأَلَدُ:** (ل د د) الْحَصْمُ الشَّدِيدُ الْخَصُومَةُ، جَ لَدَادٍ وَ لَدَدٌ، مَ لَدَدًا. دشمن بسیار سخت. جَ لَدَادٍ. لَدَدٌ. مَ لَدَدًا.

● **الذِّي:** اسم موصول. مَثَ: الذَّانِ وَ الذَّيْنِ، جَ لَذَيْنِ وَ الذُّونِ، نَصَ: الذَّذَا وَ الذَّذَيَانِ وَ الذَّذَيُونِ، مَ لَثَى، مَثَ اللَّثَانِ وَ اللَّثَانِ وَ اللَّثَيْنِ، جَ اللَّوَاتِي وَ اللَّوَاتِ وَ اللَّاتِي، نَصَ: اللَّثِيَا وَ اللَّثِيَا. اسم موصول. مَثَ الذَّانِ الذَّيْنِ، جَ الذَّيْنِ، الذُّونِ، نَصَ: الذَّذَا، الذَّذَيَانِ، الذَّذَيُونِ، مَ لَثَى، مَثَ اللَّثَانِ، اللَّثَانِ، اللَّثَيْنِ، جَ اللَّوَاتِي، اللَّوَاتِ، اللَّاتِي، نَصَ: اللَّثِيَا وَ اللَّثِيَا.

● **الزَّق:** الزَّقَا. (ل ز ق) الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: جَعَلَهُ يَلْزِقُ بِهِ.

الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: به دیگری چسباند. متصل نمود. ارتباط داد.

● **الزَّم:** الزَّمَا. (ل ز م) ١ - الشَّيْءُ: أَتَمَّتَهُ وَ أَدَامَهُ. ٢ - هُوَ الشَّيْءُ: أَوْجِبَهُ عَلَيْهِ.

١ - الشَّيْءُ: شایست گردانید و ادامه داد. ٢ - هُوَ الشَّيْءُ: بر او واجب نمود.

● **أَلَسَّنَ:** أَلَسَّنَا. (ل س ن) فَصَح.

فَصِيحُ شَدَ.

● **الْأَلَسَّنَ:** (ل س ن) فَصَحَ الْبَلِيغُ، جَ أَلَسَّنَ، مَ لَسَّنَاءَ.

فَصِيح و بلیغ را گویند. جَ لَسَّنَ. مَ لَسَّنَاءَ.

● **أَنْصَقَ:** أَنْصَقًا. (ل ص ق) الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: أَلَزَقَهُ بِهِ.

الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: به یکدیگر چسباند. متصل نمود.

● **الْأَنْطَف:** أَنْطَفًا. (ل ط ف) لَهُ فِي السُّؤَالِ: سَأَلَ سَوْأًا لَطِيفًا.

له فِي السُّؤَالِ: زبانی سوال کرد. پرسید. پرسش زیبایی را.

● **أَلَعِبَ:** أَلَعَابًا. (ل ع ب) هُوَ: جَعَلَهُ يَلْعَبُ.

هُوَ: او را به بازی واداشت.

● **التهاب:** (ل ه ب) ١ - مَصَّ التَّهَبَ. ٢ - احمرار أو ورم في الجسد يرافقه ألم و حرارة.

١ - مَصَّ التَّهَبَ، ٢ - سَرَخَى وَ ورم در بدن به همراه اذیت و گرما.

● **التهَب:** التَّهَابُ. (ل ه ب) ١ - تَ النَّازُ: أَثْقَدَتْ. ٢ - عَلَيْهِ: اشْتَدَّ غَضَبُهُ عَلَيْهِ وَ تَحَرَّقَ.

١ - تَ النَّازُ: روشن شد، شعله ور گردید. ٢ - عَلَيْهِ: بر او خشم فراوان گرفت و آتش گرفت.

● **التهَف:** التَّهَافًا. (ل ه ف) ١ - تَحَرَّقَ حَزَنًا مِنْ مَصِيبَةٍ أَصَابَتْهُ. ٢ - تَ النَّازُ: التَّهَبَ.

١ - به خاطر مصیبت بسیار دلش سوخت. تَ النَّازُ: شعله ور گردید.

● **التهَم:** التَّهَامًا. (ل ه م) الشَّيْءُ: ابْتَلَعَهُ بَرْءًا.

الشَّيْءُ: به یکدفعه قورت داد آنرا.

● **التَّوَيَّ:** التَّوَاءَ. (ل و ي) ١ - الشَّيْءُ: انْعَطَفَ، انْقَلَبَ، انشَقَّ ٢ - الْأَمْرُ: صَعِبَ وَ اشْتَدَّ. ٣ - عَلَيْهِ الْأَمْرُ: اسْتَعِ عَلَيْهِ فَلَمْ يَهْتِدِ إِلَى الصَّوَابِ.

١ - الشَّيْءُ: خم شد. نرم گردید. دولا شد. ٢ - الْأَمْرُ: سخت گردید و شدت یافت. ٣ - عَلَيْهِ الْأَمْرُ: نتوانست انجام دهد. راهی برای انجام صحیح آن نداشت.

● **الْأَثَغ:** (ل ث غ) ثَنَ كَانِ بِلِسَانِهِ لُفَّةً (ر. التَّلَفَّةُ)، جَ لَثَغَ، مَ لَثَغَاءَ.

کسیکه بعضی از حروف را بشکل دیگر تلفظ می کند. ر. لُفَّةً. جَ لَثَغَ. مَ لَثَغَاءَ.

● **الْجَأ:** الْجَاءُ. (ل ج أ) ١ - هُوَ إِلَى الْأَمْرِ: اضْطَرَّ إِلَيْهِ. ٢ - هُوَ: عَصَمَهُ، حَفَظَهُ.

١ - هُوَ إِلَى الْأَمْرِ: او را بدان مجبور نمود. ٢ - هُوَ: او را مصون داشت.

● **الْجَجَّ:** الْجَمَاءُ. (ل ج م) الدَّابَّةُ: أَلْبَسَهَا لِلْجَمَامِ.

الدَّابَّةُ: بر دهانش انجام زد.

● **أَنْجَحَ:** الْحَاقَا. (ل ح ح) ١ - فِي السُّؤَالِ: أَقْبَلَ عَلَيْهِ مَوَاطِبًا. ٢ - السَّحَابُ: دَامَ مَطَرُهُ.

١ - فِي السُّؤَالِ: در سؤال کردن اصرار نمود. ٢ - السَّحَابُ: بارانش ادامه یافت.

● **الإِلْحَاد:** (ل ح د) ١ - مَصَّ. أَلْحَدَ. ٢ - الْكَفَرُ.

١ - مَصَّ الْخَدَّ. ٢ - كَفَّرَ.

● **الْحَدَّ:** الْحَادَا. (ل ح د) ١ - الْمَيْتَ: دَفَنَهُ. ٢ - الْخَدَّ: حَفَرَهُ.

٢ - عَنْ الدِّينِ: حَادَ عَنْهُ وَ طَمَنَ فِيهِ وَ شَكَ فِي اللَّهِ.

● **الألعبان:** (ل ع ب) ١- الكثير اللب والمزاح. ٢- الماكر المداور.

١- كسيكه بسيار بازى و مزاح مى نمايد. ٢- نيرونك باز و متقلب.

● **العق:** القاعا. (ل ع ق) ١- العسل أو غيره، جملة «يلعته» أى يأكله بإصبعه أو بلسانه.

٢- العسل أو غيره: او را واداشت بخورد با انگشتهایش و زبانش.

● **الاعوبة:** (ل ع ب) اللعبة، ج ألاعيب.

اسباب بازى. ج الاعيب.

● **ألفى:** القاء. (ل غ و) الشيء: أبطله «ألفى الخفلة».

الشيء: باطل كرد. «الغنى العقد - الغنى الخفلة»

● **ألفم:** القاء. (ل غ و) الأرض أو الحجر أو البحر: وضع فيه الألفام.

الأرض أو الحجر أو البحر: مين گذارى كرد.

● **الألفوزة:** (ل غ ز) ما يخفى من به الكلام و يخفى ج ألاغير.

چيستنان. ج: الأغير.

● **ألف:** يالف. القاء. ١- مؤ: صادقه، عاشره. ٢- المكان: تموده و استأنس به.

١- مؤ: با او دوست شد. رفت و آمد نمود. ٢- المكان: به آنجا عادت كرد و انس پيدا نمود.

● **ألف:** ايلافا و مؤالفة. مؤ: آنسه و عاشره.

مؤ: با او انس گرفت و معاشرت نمود.

● **ألف:** ايلافا. المكان: ألفه، تموده و استأنس به.

المكان: الفت گرفت به آن عادت نمود و انس گرفت به آن.

● **ألف:** تأليف. ١- صارت أمواله ألفا. ٢- العدد: كخلة ألفا.

٢- الشيء: وصل بعضه ببعض. ٣- بين الرجلين: جمع بينهما.

٤- أوقع بينهما الألفة. ٥- الكتاب: كتبه. وضعه. ٦- قلبه: استألفه.

١- أموال او هزار گرديد. ٢- به هزار رسانيد. ٣- الشيء: به

يكديگر رساند. ٤- بين الرجلين: ارتباط برقرار كرد بين

أنها. ٥- بين الرجلين: الفت انداخت بين آن دو. ٦- الكتاب:

به رشته تحرير درآورد. ٧- قلبه: دل او را بدست آورد. از او

دلجوئى كرد.

● **الألف:** الحرف الأول من الألفبته العربية.

اولين حرف از حروف ابجد عربى.

● **الألف:** ١- مص. الف. ٢- عشر مئات، ج ألوف و آلاف.

٣- عشرة قرون أو ألف عام.

١- مص الف. ٢- هزار ج الوف آلاف. ٣- ده قرن = هزار سال.

● **الإلف:** الصديق والمؤانس، ج آلاف.

دوست و مؤنس. ج آلاف.

● **الآلف:** الصديق والمؤانس، ج أألف.

دوست و مؤنس. ج أألف.

● **ألفى:** القاء. (ل ف و) ١- أو الشيء: وجده، صادقه.

مؤ: اوالشيء: يافت. و روبرو شد.

● **الألفة:** الصداقة والمؤانسة.

دوستى. رفاقت.

● **الألفية:** اسم منظومات شعريّة تدور على قواعد علم من

العلوم: «ألفية ابن مالك»، هي ألف بيت في النحو.

اسم منظومه هاى شعري است. در رابطه با قواعد علوم.

«ألفية ابن مالك» هزار بيت در صرف و نحو عربى.

● **ألفى:** القاء. (ل ق ي) ١- مؤ: أو الشيء: طرحه. ٢- إليه القول

أو به: أبلفه إياه. ٣- عليه القول: أسلا. ٤- الشيء في الشيء:

وضعه «ألفى المال في الكيس» ٥- عنه الشيء: طرحه «ألفى عنه

المعوم». ٦- إليه السمع: أصفى إليه.

١- مؤ: أو الشيء: انداخت آنرا. ٢- إليه القول: او به او رساند.

٣- عليه القول: برايش خواند. ٤- الشيء في الشيء: قرار

داد. «ألفى المال فى الكيس» ٥- عنه الشيء: دور كرد. ٦- إليه

السمع: گوش فراداد.

● **الالفاظ:** (ل ق ط) الأوياش الأسقاط من الناس.

اوياش. افراد بى بند و بار.

● **الفح:** القاحا. (ل ق ح) النخلة: لثعها.

النخلة: بارور ساخت.

● **الفم:** القاء. (ل ق م) ١- مؤ: الطعام: جملة «يلقمه» أى

يأكله سريعاً. ٢- مؤ: الحجر: أسكنه عند الخصاص.

١- مؤ: الطعام: او را واداشت به سرعت غذا بخورد. ٢- مؤ

الحجر: نزد دشمنان او را ساكت نمود.

● **ألفم:** يأم. أمّا. أصابه وجع.

به او دردى و آزار و اذيتى رسيد.

● **ألفم:** ايلاماً. مؤ: أوجعه.

مؤ: او را آذرد. ناراحت نمود.

● **ألفم:** الماماً. (ل م م) ١- بالأم: لم يتعمق فيه. ٢- بالمنى:

عرفه. ٣- به أو عليه: أنام و نزل به وزاره زيارة غير طويلة.

١- بالأم: زياد توجه كرد به آن. ٢- بالمنى: دانست آنرا.

٣- به او عليه: نود او رفت. از او ديدن كرد مدت

زمان كوتاهى. ٤- به مرض او نوحه: دچار مريضى و مانند

آن گرديد.

● **الأنتم:** ۱- مص. الَمْ: ۲- الوجود الشديد، ج. آلام.

۱- مص. الَمْ: ۲- درد و رنج فراوان و سخت. ج. آلام.

● **الأيام:** من أصليه ويجمع.

کسیکه دچار درد و رنج شده است.

● **الأماس:** (ال م م و س) حجر کرم شدید الصلاة و هو أشد للمعادن صفاء و لمعاناً.

سنگ قیمتی بسیار سخت درخشش فراوان. «الأماس»

● **المنج:** المنجأ. (ال م ح) ۱- إليه أو إلى الشيء: اغتسل النظر إليه. ۲- الشيء: أبصره بنظر خفيف.

۱- إليه اوالی الشيء: بدقت به او نگریست. ۲- الشيء: با یک نظر کوتاه او را دید. دریافت.

● **المنع:** المناع. (ال م ع) بتوبه او یده اوسیفه: أشار.

بتوبه او یده اوسیفه: اشاره نمود.

● **الأمعنى:** (ال م ع) ۱- الذكى الشديد الذكاء. ۲- الخفيف الظريف.

بسیار زیرک و باهوش. ۲- سبک و ظریف.

● **الأمعية:** (ال م ع) الذكاء.

هوش و ذکاوت.

● **الله:** تألیها. ۱- جملة يعبد الإله. ۲- أعقده لها. ۳- عده لها.

۱- او را به عبادت و ستایش خداوند واداشت. ۲- بعنوان خدا برگزید آنرا. ۳- او را خداوند پنداشت.

● **الإله:** كل ما عبد، ج. آلله.

هر آنچه که پرستش شود. ج. آلله.

● **الله:** علته الوجود، الواجب الوجود، خالق الكون و حافظه. ۲- «اللهم»: يا الله، و قد حذف حرف النداء، والميم المشددة عوض عن الحرف المحذوف.

۱- علت هستی - واجب الوجود. آفریننده هستی و نگهدارنده آن. ۲- اللهم: یا الله: حرف ندا حذف گردیده و میم مشدده بجای حرف محذوف آمده است.

● **أللهي:** الهاة. (ال ه و) الشيء: عن كذا: شمله.

شيء... عن كذا: او را مشغول كرد. به فراموشی واداشت.

● **الإلهام:** (ال ه م) ۱- مص. ألهم. ۲- أن يُلقي الله في نفس المرء أمراً يمشه على فعل الشيء أو تركه. ۳- ما يُلقي في القلب أو العقل من معان و أفكار.

۱- مص. ألهم. ۲- خداوند چیزی به قلب انسان نهد که او را به انجام کاری یا ترک آن وادارد. ۳- آنچه که در قلب و عقل القا می شود از معانی و اندیشه ها.

● **التهيب:** الهاة. (ال ه ب) ۱- التنازع: أوقدها حتى صار لها لب. ۲- للأمر: هيجته له.

۱- التنازع: روشن نمود تا اینکه شعله ور گردید. ۲- الأمر: او را تحریک نمود. تهییج کرد.

● **التهيج:** الهاة. (ال ه ج) ۱- الأمر: أولع به فتأثر عليه. ۲- بالشئ: جملة يؤلع به ويأثر عليه.

۱- الأمر: علاقمند شد و پیوسته بدان پرداخت. ۲- بالشئ: او را واداشت بدان علاقمند شود و به انجامش بپردازد.

● **التهيج:** (ال ه ج) بالشئ: أولع به ولزمه.

بالشئ: علاقمند شد و پایبند گردید به آن.

● **التهيم:** الهاة. (ال ه م) ۱- الله خيراً: أوحى إليه به و علمه إياه. ۲- الشيء: أبلغه إياه.

۱- الله خيراً: خبر را به او الهام نمود و به او آموخت آنرا.

۲- الشيء: به او رساند آنرا. ابلاغ نمود. اطلاع داد.

● **التهيم:** معناها «يا الله» و تكون: ۱- للنداء، نحو «اللهم»، و

قد حذف حرف النداء، والميم المشددة عوض عن الحرف

المحذوف. ۲- لتكثير الجواب في نفس السامع، نحو: «اللهم نعم».

لن سأل، «أناجيح الجتهده». ۳- لاستثناء أمر نادر مستبعد، نحو «أنا أزورك اللهم إذا لم تدعني».

معنايش يا الله و برای نداست. ۲- پذیرش جواب نرد شوند «اللهم نعم» مانند «أنا أزورك اللهم إذا لم تدعني».

● **الألوف:** الكثير الألفة، ج. ألف: «صديق ألوف».

بسیار دوست داشتنی. ج. ألف: «صديق ألوف».

● **الألوم:** (ال و م) «أنت ألوم منه»: أي أحق منه بأن تلام.

«أنت ألوم منه» شایسته تری برای ملامت.

● **الالومينيوم:** معدن أبيض و مادي، خفيف جداً، يتخذ في صناعة الأولاني المغزلة و غيرها.

المنوم. بسیار سبک وزن که برای ساخت ظروف خانه و غیره بکار می رود.

● **الألوهة:** ۱- كون الإله أو صفته. ۲- العبادة.

بودن خداوند و اوصاف او. ۲- پرستش.

● **الألوهية:** ر. الألوهة.

● **الألوية:** العجيزة، أو ما علاها من شحم و لحم، ج. ألياء و أليآت، مث. أليان.

دنبه. یا اینکه گوشت و چربی روی آنرا گویند. ج. ألياء.

أليآت، مث. أليان.

● **الأليث:** (ال ي ث) الشجاع، ج. ليث، م. ليثاء.

شخص شجاع ج. ليث. م. ليثاء.

❖ **أَمَّا:** ١ - حرف تنبيه يكثر بعده القسم، نحو: «أما والله».

٢ - حرف عرض، نحو: «أما تزورنا».

حرف تنبيه كهـ پس از آن غالباً قسم مى آید «أما والله»

٢ - حرف عرض است «أما تزورنا»

❖ **أَمَّا:** ١ - أداة شرط، نحو: «أما الذين آمنوا فيعلمون أنه الحق»

من ربهم» ٢ - حرف تفصيل، نحو: «تبارى سمير وعصام، أما

سمير فقد ربح، وأما عصام فقد خسر».

١ - ادات شرط است. «أما الذين آمنوا فيعلمون أنه الحق من

ربهم» ٢ - حرف تفصيل «تبارى سمير وعصام أما سمير

فقد ربح واما سمير فقد خسر».

❖ **إِذَا:** ١ - للشك، نحو: «جاءني إنا سمير وإنا عصام».

٢ - للإجماع على مخاطب، ٣ - للتخيير والإباحة، نحو: «تعلم إنا

أدبا وإنا طبأ» ٤ - للتفصيل، نحو: «إنا هدينا السبيل إنا شاكرأ

وإنا كفورأ».

برای شک «جائنی اما سمیر اما عصام» ٢ - برای ابهام:

جائنی اما سمیر اما عصام» در صورتی است بدانیم

کدامیک آمده است و نخواهیم مخاطب آنرا بداند و بفهمد.

٣ - برای تخيير يا اباحه است «تعلم اما ادبا اما طبأ» ٤ - برای

تفصيل: «انا هدینا السبیل اما شاكرأ و اما كفورأ».

❖ **أَمَات:** اماتة. (م و ت)؛ قضی علیه، جعله موت.

بر او چیره شد، او را کشت.

❖ **الإِسْأَة:** (م و ت) ١ - مص. امات. ٢ - عند بعض

المسيحيين: قهر النفس و عبادة الله بالامتناع عن بعض

الأطعمة و بقم الشهوات والأهواء.

١ - مص امات. ٢ - نزد مسیحیان قهر یا نفس و پرستش خدا با

نخوردن بعضی از غذاها و کشتن شهوات و هوای و هوس.

❖ **الْأَسْأ:** ١ - الكثير الأسر. ٢ - المُفْري. «النفس إشارة

بالسوء».

کسیک بسیار امر می کند. ٢ - مشق. «النفس إشارة بالسوء».

❖ **الأهارة:** العلامة، ج أمارات: «أمارات الوجه».

نشانه ج امارات. «امارات الوجه».

❖ **الإِهارة:** ١ - مص. أُمَر و أمار. ٢ - منصب الأمير. ٣ - دولة

صغيرة يحكمها أمير.

١ - مص أَمَر. امار. ٢ - مقام امير. ٣ - دولت کوچکی كه امير

فرمانروای آن است.

❖ **أَمَاط:** اماطة. (م ط)؛ أو الشيء: نَحَا، أبعد «أماط اللثام

عن وجهه».

ء أو الشيء: کنار زد، دور کرد. «أماط اللثام عن وجهه. کنار زد.

❖ **الأنثى:** ١ - الصديق والمواثيق، ج أنثى. ٢ - ما أُلِف الدار

والناس من الطير والحيوان، ج أوْلَف.

١ - دوست و غمخوار همراہ، ج الأنثى. ٢ - حیوانات و

پرندگان اهلی را گویند. ج اوْلَف.

❖ **إِلَيْكَ:** اسم فعل بمعنى: ١ - حَذَّ، نحو: «إليك الكتاب».

٢ - أَبْذَى، تنَحَّ، كَفَّ، نحو: «إليك عني».

اسم فعل به معنای بگير نحو «إليك الكتاب». ٢ - دور شو.

کنار برو پس کن. «إليك عني».

❖ **الأنثيم:** المؤم، الموجه، «عذاب أليم»

در آذر. «عذاب اليم».

❖ **الأنثين:** ج أنثين. ١ - اللثين. ٢ - الأكثر لئناً.

١ - نرم. ٢ - بسیار نرم.

❖ **أَمَّ:** يَوْمٌ. أَمَّا:؛ قصد، توجه إليه.

ء؛ قصد او را نمود. بطرف او رفت.

❖ **أَمَّ:** يَوْمٌ. أَمَامَةً. أَمَّا: اماماً. القوم أو بهم: تقدّمهم و صلى بهم

إماماً.

القوم أو بهم: در جلو قرار گرفت بعنوان امام جماعت.

❖ **أَمَّ:** يَوْمٌ. يَأْمُ: أُمُومَةٌ. ت المرأة: صارت أَمَّا.

ت المرأة: مادر گردید.

❖ **الأم:** ج امهات. أمات. ١ - الولادة. ٢ - أصل الشيء. ٣ - أم

الرأس: الدماغ، أو الجلدة الرقيقة التي على الدماغ. ٤ - أم

الترى: مكة. ٥ - أم الطريق: معظمها. ٦ - «لا أم لك»: كلام

للذم، و ربما قيل للاستحسان و المدحابة.

١ - مادر. ٢ - اصل هر چیز. ٣ - ام الرأس مغز. پوسته نازک روی

مغز را گویند. ٤ - ام الطريق: مکة. ٥ - ام الطريق: بیشترش. ٦ - لا ام

لك: سخنی است برای ذم بی مادر شاید برای شوخی باشد.

❖ **أَمَّ أَوْبَع و أَوْبَعين:** حشرة سامة كثيرة الأرجل.

حشره ای است سمی با پاهای فراوان - هزار پا.

❖ **أَمَّ:** ١ - حرف عطف، تأتي بعد همزة الاستفهام، نحو: «أسمير

عندك أم عصام؟» ٢ - للتسوية. بعد همزة التسوية، نحو: «سواء

عليّ أذهبت أم أتيت» ٣ - منقطعة، تقع بين جملتين مستقلتين،

نحو: «هل يستوي الأعمى والبصير، أم هل تستوي الظلمات و

النور؟».

حرف عطف است، پس از همزة استفهام مى آید. «أسمير

عندك ام عصام» ٢ - معنای تسويه دارد بعد از همزة تسويه

«سواء عليّ أذهبت ام اتيت» ٣ - منقطعه بين دو جمله

مستقل قرار دارد. «هل يستوي الأعمى و البصير ام هل

تستوي الظلمات و النور».

۱- الامر: اطاعت كرد. ۲- الطريقة: پیروی نمود. ۳- الشيء: خود را یا آن تشبیه نمود و همانند او عمل نمود. ۴- المثل او به: بیان نمود آنرا و روایت كرد آن مثال را. و فسانه رساند.

❖ الامتحان: (م ح ن) ۱- مص. امتحن. ۲- تجربه تختبرها معرفة الطالب درسه. ۳- الاختيار.

۱- مص امتحن. ۲- آزمونی است که از دانش آموزان گرفته می شود جهت آگاهی از معلومات او. ۳- آزمایش.

❖ امتحق: امتحاناً. (م ح ق) ۱- الشيء: نقص و ذهب خیره. ۲- القم: اخفق نوره. ۳- بطل. اضمحل. اقصی. ۴- الحسرة الشيء: أحرقه. ۵- قارب الموت.

۱- الشيء: کم شد و خیر و خوبی آن از بین رفت. ۲- القم: نوره از بین رفت. ۳- باطل شد. از بین برد. ۴- الحسرة الشيء: سوزاند. ۵- به مرگ نزدیک شد. مرگش فرا رسید.

❖ امتحن: امتحاناً. (م ح ن) ۱- ءه أو الشيء: اختبره. ۲- القول نظر فيه و تدبره.

۱- ءه الشيء: آزمود آنرا. ۲- القول: به آن نگریست و تدبر نمود.

❖ امتخط: امتحاطاً. (م خ ط) أخرج ما في أنفه.

آنچه را در بینی اش بود بیرون كرد. «فین كرد».

❖ امتد: امتداداً. (م د د) ۱- الشيء: انبسط. ۲- الشيء: غطى وطال. ۳- به السير أو العمر: طال.

۱- الشيء: گسترش یافت. پهن شد. ۲- الشيء: دراز گردید. ۳- به السير أو العمر: طولانی شد. به درازا کشید.

❖ امتدح: امتداحاً. (م د ح) مدحه.

مدح او را ستود.

❖ امتزج: امتزاجاً. (م ز ج) به أو الشيء بالشيء: اخطط به.

به او الشيء بالشيء: مخلوط شدند به یکدیگر.

❖ امتشط: امتشاطاً. (م ش ط) بالمرأة: سرحت شعرها و خلصت بعضه من بعض.

بالمراة: موهایش را شانه زد و صاف و مرتب گردانید.

❖ امتشق: امتشاقاً. (م ش ق) ۱- السيف: انتزع، أخرجه. ۲- الشيء: اختله، اخططه. ۳- ما في يده: أخذ. ۴- الكتان: جذب به في المشقة.

و هي شيء كالشط لمش الكتان أو نحوه، حق يخلص خالصة و تبقى «مُشاقته» و هي ما يسقط منه.

۱- السيف: جدا كرد. بیرون آورد. ۲- الشيء: بالا کشید.

دزدید. ۳- ما في يده: گرفت آنرا. ۴- الكتان: کشید کتان را

❖ امال: امالة. (م و ل م ي ل) ۱- الشيء: جملة مثلاً «أمال خطه». ۲- القارى: استعمل الإمالة في قراءة.

۱- الشيء: کج و خم نمود. و امال خطه. ۲- القاري: در قرائت اماله نمود.

❖ الامام: ظرف بمعنى «قدام».

ظرف بمعنى جلو می باشد.

❖ الإمام: ج أئمة. أئمة. للمذكر و لا مؤنث. ۱- مص. أم. ۲- من يقتدي به الناس. ۳- من يتقدم الناس في الصلاة. ۴- الخليفة.

برای مذکر و مؤنث. ۱- مص أم. ۲- کسیکه مردم به او اقتدا می کنند. ۳- کسیکه امام جماعت است در نماز. ۴- خلیفه.

❖ الإمامة: ۱- مص. أم. ۲- الرئاسة المائمة، مدنية أو دينية. ۳- رئاسة المسلمين. ۴- منصب الإمام.

۱- مص أم. ۲- ریاست عمومی، غیر نظامی، دینی. ۳- ریاست مسلمانان. ۴- مقام امام.

❖ الأمان: ۱- مص. أمن. ۲- الطمأنينة. ۳- العهد. ۴- الحماية. ۵- الصدق.

۱- مص أمن. ۲- آرامش - سکون. ۳- پیمان. ۴- حمایت. ۵- دوستی و راستی.

❖ الأمانة: ۱- مص أمن. ۲- الودعة. ۳- حفظ الود و القيام بالهود على أتم وجه.

۱- مص أمن. ۲- امانت و ودیعه. ۳- حفظ دوستی و انجام عهد و پیمان به بهترین وجه.

❖ الأمانة: المملوكة، العبد، الخادمة، ج إماء و أموات و أم. کنیز. برده. خدمتکار. ج اماء. اموات. آم.

❖ الأمة: ج أمم. ۱- جماعة من الناس يعيشون في وطن واحد و جميعهم رغبة في الحياة المشتركة تدعها وحدة في التاريخ أو اللغة أو الدين أو الاقتصاد أو فيها جميعاً. ۲- الجبل.

۱- گروهی از مردم که در یک کشور زندگی می کنند. ۲- نسل. ❖ امتياز: امتيازاً. (م ي ز) ۱- الشيء: ظهر فضله على مثله.

۲- الشيء: انفصل عن غيره و انفزل. ۳- القوم: تغير بعضهم من بعض.

۱- الشيء: برتری آن بر همنوعش آشکار شد. ۲- الشيء: از دیگری جدا شد و کنار آمد. ۳- القوم: از یکدیگر جدا شدند. تمایز پیدا نمودند.

❖ امتثل: امتثالاً. (م ث ل) ۱- الأمر: أطاعه. ۲- الطريقة: تبعها. ۳- الشيء: تشبه به و عمل على مثاله. ۴- المثل أو به: يتنه و أفاده و رواه.

بوسیله دستگاهی که شباهت به شانه دارد تا اینکه خالص و صاف گردد و زوایا بریزد.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ص ص) الشيء: مضمه متمهلاً. الشيء: آهسته آنرا مکید.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (ط و) الدابة: رکبها واتخذها مطية. الدابة: سوار شد و بعنوان مرکوب از آن استفاده نمود.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ت ح) بكذا: جعله يتنفع و يلد به زماناً طويلاً.

❖ بكذا: مدت زمان طولانی او را به خوشی و سود بردن واداشت.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ع ض) منه أو من الأمر: حنق و غضب منه و صعب عليه.

❖ منه أو من الأمر: بر او خشم گرفت و سختگیری نمود بر او.

❖ **امتنع:** (م ق ع) ۱- تغير لونه من حزن أو خوف أو مرض. ۲- لونه: تغير من حزن أو خوف أو مرض.

۱- رنگ آن دگرگون شد بخاطر اندوه، ترس و مرض. ۲- لونه: دگرگون شد بخاطر اندوه، ترس و مرض.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ل أ) الشيء من الشيء: وضع فيه قدر ما يستطيع أن يأخذ «امتناً الإنا من الماء، امتناً الرجل من الطعام و الشراب».

❖ الشيء من الشيء: به اندازه‌اش در آن نهاده شد. «امتناً الإنا من الماء، امتناً الرجل من الطعام و الشراب».

❖ **امتلاك:** امتلاكاً. (م ل ك) الشيء: احتواء قادراً على التصرف به.

❖ الشيء: بدست آورد.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ن ن) ۱- عليه بما صنع: عدله ما فعله من الخير. ۲- عليه بكذا: أتم عليه به.

۱- علیه بما صنع: کارهای خیرش را برای او شمرد. ۲- علیه بكذا: به او نعمت داد از آن.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ن ع) ۱- عن الشيء: كفى عنه. ۲- بقومه: نفى بهم و احتمی. ۳- الشيء: تعدد حصوله.

۱- عن الشيء: دست کشید. بسنده نمود. ۲- بقومه: قدرت خود را از آنها گرفت و خود را در سایه حمایت آنها قرار داد. ۳- الشيء: بدست آوردنش مشکل شد.

❖ **امتنع:** امتناعاً. (م ه ن) ۱- أخذ منه. ۲- الشيء: احتقره وابتذله. ۳- أخذ استعمله للخدمة. ۴- استقبل للخدمة.

۱- برای خود حرفه‌ای را برگزید. ۲- الشيء: خوار نمود آنرا و نهسندید. ۳- برای خدمت آنرا بکار گرفت.

۴- برای خدمت بکار گرفته شد.

❖ **الإمتياز:** (م ي ز) ۱- مص. امتياز. ۲- إنعام بئانه من الحكومة رجل أو جماعة لقاء مبلغ من المال يُدفع اليها، والتزامات و شروط يتعهد بالوفاء بها، لبيع صنف من البضاعة، أو للقيام بعمل من الأعمال كجر المياه أو مد الكهرياء، وغير ذلك.

۱- مص امتياز. ۲- مقدار معتنایی از پول است که از طرف دولت به کسی داده می‌شود در قبال تعهدات خاص.

❖ کشیدن آب. برق کشی و غیره و ذلك.

❖ **الأمتل:** (م ث ل) ج أمائل. مُثَل. م مُثلى. ۱- الأفضل. ۲- «أمائل القوم»: خيارهم. ۳- «الطريقة المثل»: الفضل.

۱- برتر. ۲- «أمائل القوم»: برگزیدگان. ۳- «الطريقة المثل»: برتر.

❖ **الأمتولة:** (م ث ل) ج أمائل. امثولات. ۱- ما يُمثَّل به من الآيات. ۲- الدرس الذي يُعين للتلميذ يوماً فيوماً.

۱- آیات شعری که بعنوان شاهد از آن استفاده می‌شود. ۲- دروس روزانه دانش آموز را.

❖ **امجد:** إمجاء. (م ج د) ۱- عظمه. ۲- ع اللّه: كرم فعاله. ۱- ع: او را گرامی داشت و بزرگداشت. ۲- ع اللّه: کارهایش را گرامی داشت.

❖ **امحن:** إمحاء. (م ح و) الشيء: ذهب أثره. الشيء: اثرش از بین رفت.

❖ **امحق:** إمحاقاً. (م ح ق) الشيء: نقص وذهب خبره. الشيء: کم شد و خیر آن از بین رفت.

❖ **امحل:** إمحالاً. (م ح ل) ۱- المكان: أجذب، انقطع عنه المطر فيبست أرضه. ۲- أصابه الحبل و إبحس عنه المطر. ۳- اللّه الأرض: جعلها «مخلّة»، أي جديده يابسة.

۱- المكان: خشک شد. بارانش کم شد و زمین خشک گردید. ۲- باران از آنجا کم شد و به خشکالی دچار گردید. ۳- اللّه الارض: خشک گردانید.

❖ **أهد:** إمداداً. (م د د) ۱- ع: أغانه و أغاثه. ۲- الجند: نصرهم و قواهم بمجاعة غيرهم. ۳- ع: بال أو نحوه: أعطاه. ۴- أجله: أطاله و أخره.

۱- ع: او را کمک کرد و به دادرش رسید. ۲- الجند: یاری نمود. قدرت بخشید بوسیله دیگران. ۳- ع: بمال أو نحوه: بخشید به او. ۴- أجله: به تأخیر انداخت. طولانی نمود اجلش را.

❖ **الأهد:** إغاية و النهاية، ج آماد. غایت و نهایت. ج آماد.

❖ **اَمَرَ:** یاَمَرُ، اَمَرًا، اَمَارًا، اَمَرَةً، هُ كَلَفَهُ التَّيَامَ بِأَمْرٍ أَوْ فَعَلَ.

ه: او را ملکف نمود به انجام کاری.

❖ **اَمَرَ:** اَمَرًا، (م ر ر) ۱- الشَّيْءُ عَلَى الشَّيْءِ: جمله یُرْ علیه اَمُرُ یَدُهُ أَوْ قَلَمُهُ عَلَى الْوَرَقَةِ، ۲- هُ بَكَدَا: جمله یُرْ به- ۳- هُ عَلَى الْجَسْرِ أَوْ نَحْوَهُ: سَلَکَهُ فِیهِ.

۱- الشَّيْءُ عَلَى الشَّيْءِ: کاری کرد که بر او بگذرد، گذر نماید. اَمَرُ یَدُهُ أَوْ قَلَمُهُ عَلَى الْوَرَقَةِ، ۲- هُ بَكَدَا: کاری کرد که از آنجا گذر نماید. ۳- هُ عَلَى الْجَسْرِ أَوْ نَحْوَهُ: او را به آنجا فرستاد که گذر کند.

❖ **اَمَرَ:** تَأْمِیرًا، (م ر) ۱- هُ، صِرَّهُ أَمِیرًا، ۲- هُ، وَلَّاهُ الْإِمَارَةَ، ۱- هُ، او را امیر گردانید. ۲- هُ، اِمَارَتْ رَا یَهُ أَوْ سَبَرَد.

❖ **الْأَمْرُ:** ۱- مَص. اَمْرٌ، ۲- طَلَبُ إِنْشَاءِ أَمْرٍ أَوْ فَعْلٍ، جِ أَوْامِرُ: «أَمْرٌ عَسْکَرِیٌّ»، ۳- وَجْ أَمُورٍ الشَّانِ، الْحَالِ، ۴- الشَّيْءُ: ۵- الْحَادِثَةُ، ۶- «أَوَّلُ الْأَمْرِ»: أَصْحَابُ الشَّانِ فِي إِدَارَةِ أَوْ سِیَاسَةِ أَوْ عِلْمٍ، ۷- «فِعْلُ الْأَمْرِ»: فَعْلٌ یُطَلَبُ بِهِ إِنْشَاءُ فَعْلٍ فِي الْمُسْتَقْبَلِ نَحْوُ: «أُکْتُبْ» وَ یُکُونُ مَبْنًیًّا عَلَى السَّکُونِ، أَوْ عَلَى حَذْفِ حَرْفِ الْعِلَّةِ مِنْ آخِرِهِ، إِذَا كَانَ مَعْلً الْآخِرِ، نَحْوُ: «إِیْزَمْ».

۱- مَص. اَمْرٌ، ۲- دُرُخُوسَاتِ اَنْجَامِ کَارِی، جِ اَوْامِرٍ، «اَمْرٍ عَسْکَرِیٌّ» ۳- وَجْ اَمُورٍ: شَأْنٌ مَنَزَلَتْ، ۴- شَیْءٌ وَ چِیزِ ۵- پَدِیدِی، ۶- اَوَّلُ الْأَمْرِ - صَاحِبَانِ مَقَامِ دُر اِدَارِی سِیَاسَتِ یَا عِلْمٍ، ۷- فَعْلُ الْأَمْرِ: فَعْلِی است که دُرُخُوسَاتِ کَارِی را می نماید، «أُکْتُبْ» مَبْنِی بر سَکُونِ است. یَا حَذْفِ حَرْفِ عِلَّةِ از آخِرِ، اِکْر نَاقِصٌ بَاشَد مَآئِند «اَرَمْ»

❖ **الْأَمْرُ:** ۱- فَا، ۲- مَن یُطَلَبُ مِنْ شَخْصٍ إِنْشَاءَ أَمْرٍ أَوْ فَعْلٍ، ۳- صَاحِبُ الْأَمْرِ، ۴- فَا نَدَ فَرَقَةً مِنْ فَرَقِ الْجِیشِ.

۱- فَا، ۲- کَسِبَکَ از دِیگَرِی اَنْجَامِ کَارِی را دُرُخُوسَاتِ کُنَد.

۳- مَسْئُولُ، ۴- فَرَمَانْدِی از فَرَمَانْدِیَانِ لَشْکَرِ.

❖ **اَمَرُؤُ:** (م ر آ ر) اِیْزُؤُ،

❖ **اِیْزُؤُ:** (م ر آ ر) رَجُلٌ، مِ اَمْرَةٍ، وَ تَحَرُّکُ «الرَّاهِ» بِحَرْکَةِ آخِرِهِ، فِیقَالُ: «اَمَرُؤُ، اَمْرًا، اَمْرِیَّةً»، وَ لَا تَدْخُلُ عَلَیْهَا «أَلُ» التَّعْرِیْفِ.

مرد، مِ اَمْرَةٍ، رِ بِحَرْکَتِ آخِرِش مَتَحَرِّک می شود، «اَمَرُؤُ - اِیْزُؤُ» اَمْرِیَّةً اَل تَعْرِیْفِ بِرِ اَنْ وَارِد نمی شود.

❖ **اِمْرَاةُ:** اُنْثَى الْمَرْءِ، جِ نِسَاءٌ وَ نِسْوَةٌ (مَنْ غَیْرَ لَفْظِهَا)، یُقَالُ «الْمَرْءُ» وَ لَا یُقَالُ «الْإِمْرَاةُ».

مؤنث المرء است ج نساء - نسوة (از لفظ خودش نیست گفته می شود) «المرءة» و گفته نمی شود «المرأة».

❖ **الْأَمْرَائِي:** (م ر) ۱- الْفَرَقُ وَالْمَرْءُ، ۲- الْمَرْءُ وَالْمَرْضُ.

۳- هَلِی أَوْ ذَاقَ مِنْهُ الْأَمْرَيْنِ: «أَيُّ الشَّرِّ وَالْأَمْرِ الْعَظِيمِ».

۱- تَهْدِیْسَتِی وَ پِیْرِی، ۲- پِیْرِی وَ مَرْضِی، ۳- تَلَسِی أَوْ ذَاقَ الْأَمْرَيْنِ: یعنی شَرِّ وَ کَارِ بسیار دُشْوَار را از او دِید.

❖ **الْأَمْرَةُ:** ۱- مَص. اَمْرٌ، اَمْرَةً، ۲- النِّوعُ مِنْ أَمْرٍ، ۳- الْإِمَارَةُ، ۱- مَص. اَمْرٌ، اَمْرَةً، ۲- نَوْعِی از اَمْرٍ، ۳- اِمَارَتِ وَ فَرَمَانِروائی.

❖ **الْأَمُودُ:** (م ر د) ۱- الشَّابُّ الَّذِي طُلِعَ شَارِبُهُ وَ لَمْ تَنْبِتْ لِحْيَتُهُ، جِ مُرْدٌ، ۲- «فَرَسٌ أَمُودٌ»: لَا شَعْرٌ فِي مَوْخَرِ رِجْلِهِ، جِ مُرْدٌ، مِ مَرْدَاهُ.

جِسْمَانِسی که موی پشت لبش روئیده در حَالِیکَی مَحَاسِنِ نَرُوئِیدِی، جِ مُرْدٌ، ۲- فَرَسِ اَمْرَدِ: قِسْمَتِ مِج بِا مَو نَدَارَد، جِ مُرْدِ مِ مَرْدَاهُ.

❖ **أَمْرَضُ:** اَمْرَاضًا، (م ر ض) ۱- هُ، جَعَلَهُ مَرِیضًا، ۲- هُ، وَجَدَهُ مَرِیضًا، ۳- صَارَ مَرِیضًا.

۱- هُ، او را مَرِیضِ کَرَد، ۲- مَرِیضِ یَاقَتِ او را، ۳- مَرِیضِ کَرْدِید.

❖ **أَمْرُغٌ:** اِمْرَاعًا، (م ر ع) الْمَكَانُ: أَخْصَبُ، کَثْرَیْفُهُ الْعُشْبِ، الْمَكَانُ: حَاصِلِخِیزِ شَد، گِیَاهِشِ فَرَاوَانِ کَرْدِید.

❖ **أَمْرُغٌ:** اِمْرَاعًا، (م ر ع) عِرْضَتُهُ: دَنَسُهُ، طَلْعُهُ بِمَكْرُوهٍ، أَهَانَتُهُ، عِرْضَتُهُ: آلُودِ کَرَد، بَا کَارِ نَآیَسْتَدِ آلُودِ نَمُود، أَهَانَتِ کَرَد.

❖ **أَمْسَى:** اَمْسَاءً، (م س س) الشَّيْءُ: جَعَلَهُ یَمْسَهُ، هُ الشَّيْءُ: او را به یَمَسِ کَرْدَنِ وَادَاشَت.

❖ **الْأَمْسِی:** جِ اَیْسِ، اَمُوسَ، اَمَاسَ، ۱- یَوْمٌ مِنَ الْأَيَّامِ الْمَاضِیَةِ، ۲- الْمَاضِی.

۱- رُوزِی از رُوزِهای گَذِشْتِی ۲- گَذِشْتِی.

❖ **أَمْسَى:** الْیَوْمَ الَّذِي یَسْبِقُ الْیَوْمَ الْحَاضِرَ مُبَاشَرَةً، مَبْنِیٌّ عَلَى الْکُشْرِ.

دِیروزِ مَبْنِی بر کُسرِ است.

❖ **الْأَمْسِی:** (م س س) «هُوَ فِي أَمْسٍ الْحَاجَةُ إِلَى الدَّوَاءِ»: أَيْ فِي حَاجَةِ مَاشَةِ مَلَحَةٍ.

هُوَ فِي اَمْسٍ الْحَاجَةُ اِلِی الدَّوَاءِ: بَسِیَارِ نِیَازِ مَندِ دَوَاسَت.

❖ **أَمْسَسَی:** اَمْسَاءً، مُتَمَسِّی (م س و) ۱- دَخَلَ فِي الْمَاءِ، ۲- یُسْتَعْمَلُ نَافِضًا مِنْ أَسْمَاءِ «كَانَ» نَحْوُ: «أَمْسَى الْعَامِلُ تَعْبًا»، أَيْ اِنْصَفَ بِالتَّعَبِ فِي الْمَسَاءِ، أَوْ اِنْصَفَ بِالتَّعَبِ مُطْلَقًا یَجْعَلُ «صَارَ»، تَرْفَعُ الْمَبْدَأُ وَ تَصْغَبُ الْمَجْرُ.

۱- بِیهِ غُرُوبِ اَمَدِ، غُرُوبِ کَرَد، ۲- اِزْ گُرُوه کَانَ است، «اَمْسَنِ الْعَامِلُ تَعْبًا» یعنی به هِنکامِ غُرُوبِ اِحْساسِ خِستِگی کَرَد، یَا بَطُورِ مُطْلَقِ اِحْساسِ خِستِگی نَمُود، بِیهِ مَعْنَا صَارَ، مَبْدَأُ را مَرْفُوعٌ وَ خَبَرٌ اِزْ مَنصُوبٌ می کَرْدَانَد.

❖ الإمساك: (م س ك) ١ - مص. أسفد. ٢ - البخل.

٣ - في الصوم: الامتناع عن الطعام والشراب من طلوع الفجر حتى غروب الشمس. ٤ - بيس البراز في الأمعاء.

١ - مص. مسك. ٢ - خيست ٣ - في الصوم: نخوردن آب و غذا از سبیده دم تا غروب. ٤ - بیوست مزاج در روده.

❖ الإمساكية: (م س ك) ورقة تبين مواعيد الصوم والإططار والصلوات في شهر «رمضان».

ليستی است که زمان اذان فجر و اذان غروب را در ماه رمضان معين می کند. جدول اسحار و افطار را گویند.

❖ أمسك: امساکاً. (م س ك) به أو بالشئ: تعلق به. ٢ - الشئ: بیده قبض عليه بها. ٣ - عن الأمر: كف عنه و امتنع.

٤ - عن الكلام: سكت.

١ - به أو بالشئ: چسبید به آن. متصل شد. علاقه مند شد. ٢ - الشئ: بیده با دست گرفت. ٣ - عن الأمر: بستند نمود.

امتناع کرد.

❖ الأمسية: (م س و) آخر النهار. المساء. ج أماسي.

آخر روز را گویند. غروب اماسي.

❖ أمشني: أمشاء. (م ض ي) ١ - ءه جملة يشي. ٢ - ءه الدواء: أطلق بطنه و أسهله.

١ - ءه: او را با حرکت درآورد. روانه نمود. ٢ - ءه الدواء: شکمش را نرم نمود و اسهال کرد.

❖ أمضن: أمصاص: (م ص ص) ءه الشئ: جعله يعضه. ءه الشئ: او را به مکیدن واداشت.

❖ أمضن: أمضاضاً. (م ض ض) ١ - ءه الأمر: أحرقه و صعب عليه. ٢ - ءه الجرح: ألمه. أوجعه.

١ - ءه الأمر: او را سوزانید و بر او سخت گردید. مشکل شد. ٢ - ءه الجرح: آزار و آذیت رسانید او را.

❖ أمضني: أمضاً. (م ض ي) ١ - المحكم أو الأمر: أنفذه. ٢ - البيع: أجازه.

١ - المحكم أو الأمر: به اجرا در آورد. ٢ - البيع: اجازه داد.

❖ الإمضاء: (م ض ي) ١ - مص. أمض. ٢ - التوقيع، وهو علامة أو اسم يكتبه الإنسان بيده في ذيل رسالة أو صك أو نحوها تبييناً له.

١ - مص. امضن. ٢ - دستنیه نهادن بر نامه و چک و غیره. دلکذ. ❖ أمضغ: أمضاعاً. (م ض غ) ءه الشئ: جعله «يفضنه» أي يلوکه بلسانه.

ءه الشئ: او را به جویدن واداشت که راحت هضم نماید.

❖ أمطن: أمطاراً. (م ط ر) ١ - بت السماء: نزل مطرها. ٢ - بت

السماء الإنسان أو الشئ: أصابته بالمطر.

١ - عالسما: باران بارید. ٢ - عالسما الإنسان أو الشئ: باران او را خیس و تر نمود.

❖ أمعن: أمعاناً. (م ع ن) ١ - في الأمر: أبعد «أمن في الغطاء، أمن في السير». ٢ - في الطلب: أبعد في الاستقصاء و بالغ.

٣ - النظر في الأمر: بالغ فيه.

١ - في الأمر: دور کرد. «أمن في الغطاء. آمن في السير. ٢ - في الطلب: در درخواست نهایت سعی و کوشش خود را نمود. ٣ - النظر في الأمر: مبالغه نمود در آن.

❖ أمغنص: أمغاصاً. (م غ ص) ءه سبب له «المغنص» و هو أتم و تطيع في الأمر.

ءه: باعث دل درد شدید او شد. دل پیچه.

❖ أمكت: (م ك ث) ءه حمله على المكت.

ءه: او را به تأمل واداشت.

❖ أمكن: أمكاناً. (م ك ن) ١ - ءه منه أو من الشئ: جعل له عليه سلطاناً و قدرة. ٢ - ءه الأمر: سهل عليه. تيسر له. قدر عليه.

١ - ءه منه أو من الشئ: به او قدرت و توانایی بر عليه او داد. ٢ - ءه الأمر: آسان گردانید. تيسر شد. توانست آنرا انجام دهد.

❖ أمئل: أمئل. أملاً. أملاً. أملاً. ءه رجاء و ترقية. ءه: امیدوار شد. چشم براه شد.

❖ أمئل: أملاً. (م ل ل) ءه الأمر أو عليه: أوقفه في المسال، أضجره.

ءه الأمر او عليه: او را ملول نمود. دل تنگ کرد.

❖ أمئل: تأملاً. ر. أمئل.

❖ الأمئل: ١ - مص. أملاً و أمئل. ٢ - الرجاء، ج أمل.

١ - مص. امئل. امید. ج آمال.

❖ أمئني: أملاً. (م ل و) الكتاب على الكاتب، أو الدرس على الطالب: أقاء عليه فكتبه.

الكتاب على الكاتب، الدرس على الطالب - برای او بیان کرد او آنرا نوشت.

❖ الإملاء: (م ل ل) م. ل و ج أمال. أمالتي. ١ - مص. أملاً و أمئل. ٢ - ما يئلى من الدروس أو الكتب أو نحوها.

١ - مص. املاً و امئني. ٢ - آنچه را که از دروس و کتابها خواننده می شود بیان می شود.

❖ امليخ: أملاً. (م ل ح) ١ - الملاء: صار مليحاً. ٢ - الطعام: أكثر ملحه. ٣ - المتكلم: أتى بكلام مليح حسن.

١ - الملاء: صاف شد. ٢ - الطعام: بیشتر ملحه. ٣ - المتكلم: آتی بکلام ملیح حسن.

١- الماء: نمك كسريد. ٢- الطعام: نمك أنرا افزود.
٣- المتكلم: سخنان زيبا و نمكين را بيان كرد. دلتشين.

● الأمثلة: (م ل د) - الناعم اللين من الناس و النسون، ج مُلْد، م مُلْداه.

ويز و نرم از مردم يا شاخه ها. ج مُلْد، م ملدا.

● الأمثلة: (م ل س) - اللين اللين، ج مُلْس، م مُلْساه.

نرم بهنگام لمس كردن. ج مُلْس، م مُلْساه.

● أمليق: املاقاً. (م ل ق) افتقر.

تهديدت شد.

● أمليق: املاقاً. (م ل ك) ١- ء الشيء: جملة ملكاً له. ٢- ء:

أمره: خلاء و شأته.

١- ء الشيء: ملك او گرداند. ٢- ء امره: او را رها كرد. به

حال خودش.

● الأمثلة: (م ل د) - الأملة، ج أماليتد.

● أمم: تأمياً. (م م) ١- ء: قصد. ٢- الشركة أو نحوها:

جعلها ملك للأمة.

١- ء: قصد او را كرد. بطرف او ميل نمود. بسوى او رفت.

٢- الشركة او نحوها: ملك أمت گردانيد.

● أمق: يأمق، يأمق. أمقاً. ء و قى به.

ء: به او اعتماد كرد.

● أمق: يأمق أمقاً. كان أميناً حافظاً للوثة، قائماً باليهود على

آتم وجهه.

امانت دار بود. دوستى را حفظ نمود. به عهد و پيمان وفادار

بود به نحو احسن.

● أمق: يأمق، أمقاً. أمقاً. أمقاً. أمقاً. أمقاً. ١- اطمأن:

٢- البلد: اطمأن أهله. ٣- الشر أو منه: سلم.

١- مطمئن شد. ٢- البلد: ساكنان آن آرامش يافتند. ٣- الشر او

منه: ايمن شد.

● أمق: ايماناً. ١- به: وثق به و صدقه. ٢- ء: سلم.

١- به: به او اعتماد كرد. و تصديق نمود. ٢- ء: او را ايمن كرد.

● أمق: تأمياً. ١- ء: جملة في أمق. ٢- ء على الشيء: اتخذه

أميناً. ٣- على حياته أو ممتلكاته: أدى إلى إحدى شركات

التأمين مبلغاً من المال لينال هو أو ورثته مبلغاً من المال متفقاً

عليه، أو تعويضاً.

١- ء: او را در امان نهاد. قرار داد. ٢- ء على الشيء: او يا

امانت دار برگزيد. ٣- على حياته أو ممتلكاته: بيمه عمر يا

بيمه ممتلكات گرديد.

● الأمق: ١- مص. أمق و أمقن. ٢- الطمانينة والسلم.

٣- «رجال الأمن»: رجال الشرطة و الدرك الذين يسهرون

على سلامة الناس.

١- مص. أمقن. ابن. ٢- آرامش و ايمنى و صلح. ٣- رجال

الأمن: نيروهاى پليس و ژاندارمرى كه حفاظت جان و مال

مردم را بعهده دارند.

● الأمق: ١- الواق. ٢- المطمئن.

معتمد و مطمئن.

● الأمقية: (م ن ي) ج امان و امانى. ١- البقية. الأرب. ٢- ما

يُبقى.

١- خواست و هدف. ٢- آنچه را كه مورد خواست انسان

است.

● أمقن: أمقاراً. (م ه ر) ١- المرأة: أعطاهامُهرًا. ٢- المرأة:

جمل لها مُهرًا. ٣- بيت القربى: تبعها مُهرًا.

١- المرأة: مهره را به او داد. ٢- المرأة: برايش مهره قرار

داد. ٣- بيت القربى: كره اسب بدنبال او رفت، بدنبا آورد.

● أمقن: أمقاراً. (م ه ل) ١- ء: لم يجعله. ٢- ء: أنظره، رفق به.

١- ء: او را به شتاب و انداخت. ٢- ء: به او مهلت داد. دلش

به حال او سوخت.

● الأمومة: ١- مص. أم. ٢- صفة الأم. ٣- «إجازة الأمومة»:

إذن بالتفويض، يُمنح لأم الحامل العاملة في معهد أو شركة أو معمل

أو غيرها عتدما يمين أو أن ولادتها.

١- مص. أم. ٢- صفت مادر. ٣- إجازة الامومة: مرخص زماينان.

● الأموي: ١- المنسوب إلى الأمية. ٢- المنسوب إلى «أمية».

١- منسوب به أمق. ٢- منسوب به أمية.

● الأموي: واحد «الأمويين».

يك نفر از امويان.

● الأمي: من لا يعرف القراءة ولا الكتابة.

بيسوادر.

● الأمية: جهل القراءة و الكتابة.

بيسوادي.

● الاميع: ج أمراء. ١- الملك. ٢- ابن الملك. ٣- الحاكم.

٢- «أمير المؤمنين»: لقب الخلفاء المسلمين. ٥- «أمير البحر»:

قائد أسطول بحري، و منها نُحِتَت لفظة «أميرال».

١- پسادشاه. ٢- ولي عهد. پسر پادشاه. ٣- فرمانروا.

«امير المؤمنين» لقب خلفاء نيزد مسلمان. ٥- امير البحر:

فرمانده ناوگان دريائي و كلمه اميرال از آن گرفته شده.

مضارع را منصوب می‌گردانند. «آن تجتهدوا خیر لکم» یعنی اجتهدکم خیر لکم. و بر ماضی نیز وارد می‌شود. «ما سُرّنی أنَّ ذُنّی النّافس» ۲. مخفف از «آن»: «علم ان سُرّنیخ المجتهدون» ۳. مفسره «طلبنا الی التلمیذ ان ادرس» ۴. برای تأکید «فلما ان وصل الرسول».

❖ **اِنْ:** ۱. أداة تجزیم فعلین، الأول شرط و الثاني جوابه، نحو: «ان تزغ تحصد» ۲. حرف نفی من أخوات «لیس» تعمل عملها، نحو: «ان هو ناجعاً إلا بالاجتهاد» ۳. مخففة من «ان»، نحو: «ان الفلاح لجتهد» ۴. زائدة، نحو: «ما ان فعلت ما تکره».

ادات شرط. دو فعل را جزم می‌دهد. اولی شرط و دوم جزا. «ان تزغ تحصد» ۲. شبیه به لیس مانند او عمل می‌کند. «ان هو ناجعاً إلا بالاجتهاد» ۳. مخففه: «ان الفلاح لمجتهد» ۴. زائدة، «ما ان فعلت ما تکره».

❖ **اَنْ:** حرف توكید من الأحرف المشبهة بالأفعال، تنصب المبتدأ و ترفع الخبر. و تؤوّل جملتها بمصدر، نحو: «سُرّنی أنَّك قادمٌ إلي» أي سُرّنی قدومك.

حرف تأکید از گروه شبه بالفعل، مبتدا را منصوب خبر را مرفوع و جمله‌اش تأویل به مصدر می‌شود. «سُرّنی أنَّك قادمٌ إلي» یعنی سرنی قدومك.

❖ **اِنْ:** ۱. حرف توكید من الأحرف المشبهة بالأفعال، تنصب المبتدأ و ترفع الخبر، نحو: «ان الحياة عقيدة و جهاد» و یطل عملها بدخول «ما» الكافة عليها، نحو: «إنما الأعمال بالنيات» ۲. حرف جواب یعنی «نعم»، نحو: «لعمرك الله حرباً قضت على الملايين» «ان مشعلها»، أي: نعم، و لن مشعلها.

حرف تأکید از شبیه بالفعل، مبتدا را منصوب خبر را مرفوع. «ان الحياة عقيدة و جهاد» و با آمدن ما كافه عمل نمی‌کند. «إنما الأعمال بالنيات» ۲. حرف جواب به معنی نعم است. «لعمرك الله حرباً قضت على الملايين» «ان و مشعلها» یعنی بلی لعنت بر افرورزنده جنگ. ❖ **انما:** ضمیر رفع منفصل للتكلم و التكلمة.

ضمیر رفع منفصل برای متکلم و متکلمه.

❖ **اَنْ:** ۱. أداة تجزیم فعلین، الأول فعل شرط و الثاني جوابه، بمعنى ظرف مكان، نحو: «أني تذهب أذهب» ۲. من أين، نحو: «أني لك ذلك؟» ۳. ظرف زمان بمعنى «سقي»، نحو: «أني جئت؟» ۴. كيف، نحو: «أني ينجم الكسلان؟».

ادات شرط و دو فعل را جزم می‌دهد. اولی فعل شرط و دوم جزا. معنای آن ظرف مكان «أني تذهب اذهب» ۲. به

❖ **الاميرال:** قائد أسطول بحري و اللفظة منحوتة من «أسیر البحر».

فرمانده ناورگان دریائی.

❖ **الاموي:** ۱. المنسوب إلى الأمير. ۲. «المال الأميری»: الذي يجتمع للأمير. ۳. «الطابع الأميری»: طابع يملصق على المعاملات الرسمية.

۱. منسوب به امیر. ۲. المال الامیری: پولی که برای امیر جمع آوری می‌شود. ۳. الطابع الامیری: تمبری است که بر روی معاملات رسمی چسبانده می‌شود.

❖ **الأمیعة:** تصغیر الأم.

مصغراتم.

❖ **الأمین:** ج أمانة. ۱. الموثوق به. ۲. الذي يحفظ الوُد و يقوم بالهدوء على أتم وجه. ۳. المسمّط. ۴. «أمین السر» في الجُمعیات أو غيرها: حافظ السرّ و القيم على الأوراق و المراسلات و المعاملات.

۱. مورد اعتماد. ۲. کسیکه بایند پیمان و دوستی به نحو احسن باشد. ۳. شخص مطمئن. ۴. امیرالسر، در جمعیتها و غیره: راز نگه‌دار، مسئول نامه‌های محرمانه.

❖ **أَمِین:** اسم فعل مبني على الفتح بمعنى «اشتبّه». یكثر استعمالها في الصلوة.

اسم فعل مبني بر فتح به معنای اشتبّه، اهل سنت در نماز بعد از فاتحه آنرا می‌خوانند.

❖ **أَنْ:** یأین. أینا. (ای ن) حان «آن لك أن تدرس».

وقت آن فرا رسید.

❖ **أَنْ:** یَئین. اَنّا. انیّا. انا. اَنّا. تانانا. تاوّه و صوّت لآلم أو حزن.

آه و ناله بخاطر درد و رنج و اندوه.

❖ **الآن:** ظرف زمان يدل على الوقت الذي أنت فيه.

ظرف زمان است دلالت می‌کند که بر وقتی در آن هستی.

❖ **الآن:** (ا و ن) ای ن الوقت، الحین، ج أونة.

وقت. هنگام. آونه. اوان.

❖ **أَنْ:** ۱. مصدریّه تؤوّل و ما بعدها بمصدر، تنصب الفعل المضارع، نحو: «أن تجتهدوا خیر لکم»، أي اجتهدکم خیر لکم.

و تدخل على الماضي، نحو: «و ما سُرّنی أنَّ ذُنّی النّافس».

۲. مخففة من «أَنْ»، نحو: «علم أن سينجم المجتهدون».

۳. مفسره، نحو: «طلبنا إلى التلميذ أن ادرس» ۴. زائدة للتوكید، نحو: «فلما ان وصل الرسول...».

مصدری است که ما بعد آن به مصدر تأویل می‌شود. فعل

معنای حتماً است. «أنتي جئت» ۲. به معنای کیف «أنتي»

❖ **إنشائي**: إنشائي (ن ا ی) ء أو الشيء: آنچه.

ء أو الشيء: دور کرد آنرا.

❖ **الاناء**: ساعات الليل: «سافرت آناء الليل و أطراف النهار».

ساعتهای شب. «سافرت آناء الليل و اطراف النهار».

❖ **اناب**: انابة (ن و ب) ۱. ء عنه في الأمر: أقامه مقامه.

۲. إليه أو إلى الشيء: رجع إليه مرة بعد مرة «قوم أنابت إليهم

كل مكرمة».

۱. ء عنه في الأمر: بجای برگزید. قرارداد. در مقام خودش

قرار دارد. ۲. به او و آن الشيء: به دفعات نزد او بازگشت.

«قوم انابت إليهم كل مكرمة».

❖ **الانافة**: ج انوات. ۱. الزفق. الحلم. ۲. التؤدة. ۳. الانتظار.

۱. مُدارا. صبر. ۲. دوستی کردن. ۳. انتظار.

❖ **انناع**: اناعة. (ن و ح) ۱. الجمل: أكره. ۲. بالمكان: أقام

به.

۱. الجمل: شتر را زمین خوابانید. ۲. بالمكان: آنجا اقامت

کرد.

❖ **انساق**: انساعة. (ن و و ن ی ر) ۱. الشيء: أضاع.

۲. المكان: أضاعه. ۳. الشجر: أخرج زهره. ۴. أضرق وجهه و

حسن لونه.

۱. الشيء: روشن شد. ۲. المكان: روشن نمود. ۳. الشجر:

شکوفه زد. ۴. رنگ او نورانی شد. صورت او نورانی شد و

خوش رنگ گردید.

❖ **اناطة**: اناعة. (ن و ط) ء بكذا أو عليه: علقه به.

ء بكذا أو عليه: او را وابسته کرد به آن.

❖ **أناف**: إنافة (ن و ف) المدد على كذا: زاد.

المدد على كذا: افزایش داد.

❖ **الانافة**: ۱. مص. أيق. ۲. الحشن المذهب: «أنافة

اللباس».

۱. مص. أيق. ۲. نیکی مورد پسند. جذاب «أنافة اللباس».

❖ **انال**: انالة (ن و ل ن ی ل) ۱. الشيء: أوبه: أعطاه

إياه. ۲. الشيء: أوال أنال له الشيء: جملة يناله.

۱. الشيء أو به: به او داد. بخشید به او. ۲. الشيء أو انال

له الشيء: کاری کرد که به دست آورد.

❖ **انام**: انامة. (ن و م) ء، جملة ينام.

ء او را خوابانید.

❖ **الأنام**: المخلق: الناس.

مردم. آفریده شده‌ها.

❖ **الانائي**: المبالغ في حب نفسه و الإعجاب بها و التمتع دون

سواء بكل مفيد.

خود را بی خود دوست. مغرور به خود. برای خود تنها

خواستن.

❖ **الانافية**: عيب الإنسان الذي يبالغ في حب نفسه و

الإعجاب بها. و في التمتع دون سواء بكل مفيد.

عيب انسانی است که فقط خود را می خواهد.

❖ **أنبي**: تأنيباً. (ن ب ی) ء، لامة. و يحد.

ء او را ملامت کرد. توبیخ نمود.

❖ **أنبيا**: انباء. (ن ب ا) الخبر أو به: أخبره.

ء الخبر أو به: به او خبر داد.

❖ **أضبت**: أنشأت. (ن ب ت) ۱. المكان: أخرج النبات.

۲. النبات: أخرجها من الأرض.

۱. المكان: گیاه رویاند. ۲. النبات: از زمین بیرون آورد.

❖ **أضبت**: انتابت. (ن ب ت) الشيء: انقطع.

الشيء: بریده شد.

❖ **أضبت**: انتابت. (ن ب ت) الشيء: انقطع.

الشيء: بریده شد.

❖ **أضبت**: أنشأت. (ن ب ت) الشيء: تفرق وانتشر «انبت

الخبر» ۲. «ثار وانتشر» «انبت الغبار».

الشيء: پراکنده شد و پخش گردید. «انبت الغبار» ۲. بها

خواست.

❖ **أضبت**: أنشأت. (ن ب ت) ۱. السيل: انفجر و أقبل فجأة.

۲. عليه بالكلام: اندفع. ۳. الفجر: طلع. ۴. الشيء: انشق.

۵. صدر: «الروح القدس ينبت من الأب والابن» عند

المسيحين.

السيل: پدیدار شد و ناگاه راه افتاد. ۲. عليه بالكلام: روی

آورد بطرف او سرعت سخن گفت. ۳. الفجر: طلوع کرد.

۴. الشيء: شکافته شد. ۵. صادر شد. سرچشمه گرفت.

«روح القدس ينبت من الأب والابن» نزد مسیحیان.

❖ **أضبت**: أنشأت. (ن ب ج) الشيء: انشق.

الشيء: شکافته شد. دو نیم شد.

❖ **أضبت**: أنشأت. (ن ب ج) الماء: انفجر.

الماء: جاری شد.

۱- الشَّعْرُ أو نحوه: كنده شد. برداشته شد. ۲- الشَّفَرُ: كند. برداشت.

❖ **انتخَر:** انتخَرًا: (ن ت ر) الشَّيْءُ: تَرَقَّى. الشَّيْءُ: پراکنده شد.

❖ **أَفْجَحَ:** أَفْجَحًا: (ن ت ج) ۱- تَ الدَّابَّةُ: حَانَ «نَجَّاهُهَا»، أَيْ وَلَدَهَا. ۲- الشَّيْءُ: وَلَدَهُ، صَنَعَهُ «أَنْتَجَ الْكُهْرِبَاءُ مِنَ الْمَاءِ، أَنْتَجَ الْمَصْنَعُ كَذَا آلَاتٍ».

۱- تَ الدَّابَّةُ: زَمَانٌ بَارُوْرِيْشٌ فَرَاوَسِيْدٌ زَمَانٌ زَانِيْدِنَشْ فَرَاوَسِيْدٌ. ۲- الشَّيْءُ: بَدَنِيَّا أَوْرَدَ. سَاخَعَتِ «أَنْتَجَ الْكُهْرِبَاءُ مِنَ الْمَاءِ، أَنْتَجَ كَذَا آلَاتٍ».

❖ **إِنْتَجَعَ:** إِنْتَجَاعًا: (ن ج ع) ۱- الْعَشْبُ: طَلِبَهُ فِي مَوَاضِعِهِ. ۲- قَصْدَهُ طَالِبًا مَرْوَفَةً.

۱- الْعَشْبُ: دَرِ جَايِ خَوْدَشِ خَوَاهَانِ آنْ شُدَ. ۲- بِطَرْفِ أَوْ رَفْتِ دَرِ حَالِيْكَهٖ چَشْمِ اِنْتِظَارِ خَوْبِيْ وَ خَيْرِ اَزْ اَوْ دَاشْتِ. بِجِهَتِ گِرَفْتَنِ صِلَهٗ نَزْدِ اَوْ رَفْتِ.

❖ **إِنْتَجَى:** إِنْتَجَاءً: (ن ح و ن ح ي) ۱- مَالٌ إِلَى نَاحِيَةٍ. ۲- الشَّيْءُ: قَصْدَهُ. ۳- عَلَيْهِ: اعْتَمَدَ عَلَيْهِ.

۱- بِهٖ سَوِيًّا تَمَایِلُ نَمُوْدُ. ۲- الشَّيْءُ: بِهٖ اَنْ تَمَایِلُ نَمُوْدُ. ۳- عَلَيْهِ: بِهٖ اَوْ اعْتِمَادِ كَرْدِ.

❖ **إِنْتَجَبَ:** إِنْتَجَابًا: (ن ح ب) ۱- بَكَى شَدِيْدًا بِصَوْتِ عَالٍ. ۲- تَفَنَّنَ شَدِيْدًا وَ طَوِيْلًا.

۱- بِاصْدَايِ بَلَنْدِ گِرِیَسْتِ. ۲- بِهٖ شَدَدَتْ وَ مَدَدَتْ طَوِلَانِيَّ نَفْسِ كَشِيْدِ. نَفْسِ عَمِیقِ كَشِيْدِ.

❖ **إِنْتَخَرَّ:** اِنْتَخَارًا: (ن ح ر) قَتَلَ نَفْسَهُ. خَوْدَكُشِيْ كَرْدِ.

❖ **إِنْتَحَضَ:** اِنْتِحَاضًا: (ن ح س) الْحِطُّ أَوْ غَيْرُهُ: سَاءَ. الْحِطُّ أَوْ غَيْرُهُ: بِدَشَانَسِ شُدَ.

❖ **اِنْتَحَلَ:** اِنْتِحَالًا: (ن ح ل) ۱- مَذْهَبٌ كَذَا: اِنْتَسَبَ إِلَيْهِ. ۲- الشَّعْرُ أَوْ الْقَوَلُ: ادَّعَاهُ لِنَفْسِهِ وَ لَيْسَ لَهُ.

۱- مَذْهَبٌ كَذَا: خُودِ رَا بِهٖ اَنْ نَسَبَتْ دَادَ. ۲- الشَّعْرُ أَوْ الْقَوَلُ: بَرَايِ خُودِ اِدْعَا نَمُوْدِ دَرِ حَالِيْكَهٖ اَزْ اَوْ نَبُوْدِ بِخَوْدَشِ نَسَبَتْ دَادَ.

❖ **الْإِنْتِخَابُ:** (ن خ ب) ۱- مَصْنُوعٌ. ۲- عَمَلِيَّةٌ مُنَظَّمَةٌ بِأَصُولٍ وَ قَوَائِيْنِ يَخْتَارُ بِهَا الشَّعْبُ مَتَكَلِمَةً مِنْ زَوَابِ أَوْ شَبُوحِ أَوْ رُؤَسَاءِ جُمْهُوْرِيَّةٍ أَوْ مَسْنُوْدِيْنِ، فِي الْبِلْدَانِ، ذَاتِ الْأَنْظُمَةِ الدِّيُوْرَقْرَاطِيَّةِ.

۱- مَصْنُوعٌ. اِنْتِخَبَ. ۲- رِيخْتَنِ اَرَادَ دَرِ صَنْدُقِ جِهَتِ بَرِگَرِیْدَنِ وَزَرَاءِ نَمَایَنْدِگَانِ رُؤَسَا جُمْهُوْرِ دَرِ كُشُوْرَهَائِيْ كِهٖ دَاوَرِيْ نِظَامِ دِمُكْرَاتِيْكَ هَسْتَنْدِ.

❖ **إِنْتَخَبَ:** اِنْتِخَابًا: (ن خ ب) ۱- شَيْءٌ أَوْ الشَّيْءُ: اخْتَارَهُ. ۲- اخْتَارَهُ مِمَّا لَعَنَهُ فِي مَجْلِسِ الثُّوْبِ أَوْ مَجْلِسِ الشُّبُوحِ أَوْ مَجْلِسِ النِّقَابَةِ أَوْ نَحْوِهَا.

۱- شَيْءٌ أَوْ الشَّيْءُ: بَرِگَرِیْدِ. ۲- اَوْ رَا بَرِگَرِیْدِ نَمَایَنْدَهٗ اَزْ طَرْفِ خُودِ دَرِ مَجْلِسِ سَنَا بِ نَمَایَنْدِگَانِ یَا سَنْدِیْكََا یَا غَیْرِهِ ذَلِكِ.

❖ **إِنْتَحَلَ:** اِنْتِحَالًا: (ن خ ل) الشَّيْءُ: اخْتَارَ أَفْضَلَهُ. الشَّيْءُ: بَهْتَرِيْنِ اَنَّا بَرِگَرِیْدِ.

❖ **الْاِنْتِخَابُ:** (ن د ب) ۱- مَصْنُوعٌ. اِنْتِخَبَ. ۲- هُوَ اَنْ تَحْتَلَّ إِحْدَى الدُّوَلِ الْكُبْرَى أَرْضَ بِلَدٍ مِنَ الْبِلْدَانِ وَ تَسْبِطَ عَلَيْهَا سُلْطَانَهَا. كَانَ اِلْتِخَابُ يَجْرِي غَالِبًا بِاسْمِ «جُمُعَةِ الْأَسْمِ»، ثُمَّ حُلَّ مَحَلَّهُ بِمَبْدَأِ الرِّسَالَةِ فِي عَهْدِ «هَيْئَةِ الْأَسْمِ الْمُتَحَدَةِ».

۱- مَصْنُوعٌ اِنْتِخَبَ. ۲- قِيَمُوْمِيَّتِ كِهٖ تَوْسَطِ كُشُوْرَهَائِ بَزَرْگِ كُشُوْرَهَائِ كُوجَكِ تَحْتِ قِيَمُوْمِيَّتِ قَرَارِ مِیْ گِرِیَفْتَنْدِ. بِنَامِ «جُمُعَةِ الْأَسْمِ» سَبَسِ زَبِرِ نِظَرِ سَازِمَانِ مِلَلِ قَرَارِ گِرِیَفْتِ.

❖ **إِنْتَخَبَ:** اِنْتِخَابًا: (ن د ب) هُ لِلْأَمْرِ: دَعَا. هُ لِلْأَمْرِ: فَرَا خَوَانَدِ.

❖ **إِنْتَخَرَّ:** اِنْتِخَارًا: (ن ز ح) ابْتَعَدَ. دُورِ دُورِ.

❖ **إِنْتَقَرَعَ:** اِنْتِقَاعًا: (ن ز ع) ۱- الشَّيْءُ: اِقْتَلَعَهُ. ۲- الشَّيْءُ: اِسْتَلِيَهُ.

۱- الشَّيْءُ: كَنْدَ. ۲- الشَّيْءُ: بِاَزْوَرِ گِرِیَفْتِ. ۳- عَنِ الشَّيْءِ: اَزْ اَوْ دَرِیْغِ نَمُوْدِ اِمْتِنَاعِ نَمُوْدِ.

❖ **إِنْتَقَسَبَ:** (ن س ب) ۱- ذَكَرَ نَسَبَهُ. ۲- إِلَى فُلَانٍ: اِعْتَرَى وَ اِنْتَمَى إِلَيْهِ.

۱- نَسَبِ خُودِ رَا بَيَانِ كَرْدِ. گِفْتِ. ۲- اِلَى فُلَانٍ: خُودِ رَا بِهٖ اَوْ نَسَبَتْ دَادَ وَ اِظْهَارِ عَرَتْ وَ بَزَرْگِیِ نَمُوْدِ.

❖ **إِنْتَقَشَى:** اِنْتِشَاءً: (ن ش و) اِبْدَأَ شُكْرَهُ. مَسْتَمٰی اَوْ شُرُوعِ شُدَ.

❖ **إِنْتَقَشَى:** اِنْتِشَارًا: (ن ش ر) ۱- الْخَبْرُ: ذَاعَ. ۲- الشَّيْءُ: اِنْتَبَسَطَ. ۳- النَّاسُ: تَفَرَّقُوا.

۱- الْخَبْرُ: پَخْشِ شُدَ. ۲- الشَّيْءُ: گِسْتَرَشِ یَا فِتْ. ۳- النَّاسُ: پَرَا كَنْدَهٗ شُدَنْدِ.

❖ **إِنْتَقَشَى:** اِنْتِشَاءً: (ن ش ل) الشَّيْءُ: نَشَلَهُ، نَزَعَهُ بِسُرْعَةٍ. الشَّيْءُ: بَرِداشْتِ. بِسُرْعَتِ كَنْدِ.

❖ **إِنْتَصَبَ:** اِنْتِصَابًا: (ن ص ب) ۱- الشَّيْءُ: اِرْتَفَعَ. ۲- قَامَ وَ اِنْتَصَبَ وَاقِفًا.

۱- الشَّيْءُ: بَلَنْدِ شُدَ. بِاَلَا رَفْتِ. ۲- بِرِخَاسَتِ «اِنْتَصَبَ وَاقِفًا».

❖ **انتضج:** انتصاحاً. (ن ص ح) قبل النصيحة.

نصیحت را پذیرفت.

❖ **انتصو:** انتصاراً. (ن ص ر) علیه، غلبه، قهره، استظهر علیه.

علیه: بر او چیره شد. نابود کرد. بر او فائق آمد.

❖ **انتصف:** انتصافاً. (ن ص ف) ۱- الشيء: ببلغ نصفه.

۲- الشيء: أخذ نصفه. ۳- منه: أخذ حقه منه كاملاً. ۴- طلب الإنصاف.

۱- الشيء: به نصف رسید. ۲- الشيء: نصف آنرا گرفت.

برداشت. ۳- منه: بطور تمام و کمال حق خود را گرفت از او. ۴- درخواست انصاف نمود.

❖ **انتضى:** انتضاءً. (ن ض و ن ض ی) ۱- السيف: أخرجه من غمده.

۱- السيف: از غلاف بیرون کشید.

❖ **انتضخ:** انتضاخاً. (ن ض خ) الماء أو نحوه: ترشش.

الماء أو نحوه: چکه کرد. ریزش کرد.

❖ **انتطج:** انتطاحاً. (ن ط ح) الکبشان أو الثوراني أو نحوهما: نطع کلّ منهما الآخر.

الکبشان أو الثوراني أو نحوهما: یکدیگر را شاخ زدند.

❖ **انتطق:** انتطاقاً. (ن ط ق) ۱- شد وسطه بالمَنتَقة. و هي حزام أو نحوه يُشدُّ به الوسط. ۲- بقومه: استعابهم. ۳- فرسه: قاده.

۱- کمر خود را با فاسقه بست. ۲- بقومه: از آنها کمک خواست. ۳- فرسه: سوار شد آنرا. راه انداخت.

❖ **انتظر:** انتظاراً. (ن ظ ر) ء أو الشيء: توقَّعه وانتظر قدوم المفترَب.

ء أو الشيء: منتظر آن شد. به امیدش نشست. «انتظر قدوم المفترَب».

❖ **انتظم:** انتظاماً. (ن ظ م) ۱- الشيء: تألّف، اتّسق «انتظم اللؤلؤ في السلك». ۲- الأمر: استقام. ۳- الأشياء: ضمّ بعضها إلى بعض.

۱- الشيء: هماهنگ شد. مرتب گردید. «انتظم اللؤلؤ في السلك». ۲- الأمر: درست گردید. ۳- الأشياء: به یکدیگر متصل کرد. پیوند داد.

❖ **انتعش:** انتعاشاً. (ن ع ش) ۱- نشط. ۲- من سقطته: نهض منها. ۳- رفع رأسه.

۱- فعال شد. ۲- من سقطته: برخاست از آن. ۳- سرخود را بلند کرد.

❖ **انتعل:** انتعلاً. (ن ع ل) ليس النعل.

کفش یا کپردن.

❖ **انتفى:** انتفاءً. (ن ف ی) ۱- ابتعد. ۲- طرد. ۳- الشيء: لم يثبت «انتفى الخبر». ۴- من الشيء: برأنفه منه.

۱- دور شد. ۲- رانده شد. ۳- الشيء: پا برجا نشد. صحت پیدا نکرد. «انتفى الخبر». ۴- من الشيء: خود را از آن میرا دانست.

❖ **انتفخ:** انتفاخاً. (ن ف خ) ۱- الشيء: ارتفع. ۲- الشيء: ملئ هواءً «انتفخت الكرة». ۳- تكبر.

۱- الشيء: بلند شد. بالا رفت. ۲- الشيء: پر از هوا شد. «انتفخت الكرة». ۳- تكبر کرد. بزرگ نمائی نمود.

❖ **انتفض:** انتفاضاً. (ن ف ش) ۱- التطنُّ أو الصوف: تفرَّق. ۲- الحُرُّ: أوقف شعره ونَفَسَهُ.

۱- التطنُّ أو الصوف: پراکنده شد. ۲- اللُّهُرُّ: موهایش را سیخ کرد. باد کرد. حالت نهاجم به خودش گرفت.

❖ **انتفض:** انتفاضاً. (ن ف ض) ۱- الشيء: تحوَّك باضطراب و ارضاف «انتفض المحموم، انتفض من الغضب».

الشيء: با لرزاندن و جنباندن حرکت کرد. «انتفض المحموم». «انتفض من الغضب».

❖ **انتفع:** انتفاعاً. (ن ف ع) به أو منه: حصل منه على منفعة و فائدة.

به او منه: از او سود و بهره‌ای گرفت.

❖ **انتفى:** انتفاءً. (ن ف و) الشيء: اختاره.

الشيء: آنرا برگزید.

❖ **الانتقاء:** (ن ق د) ۱- مص: انتَقَد. ۲- النقد الأدبي.

۱- مص: انتقد. ۲- نقد ادبی.

❖ **الانتقال:** (ن ق ل) من المهود أو الحكومات أو نحوها: ما كان غير ثابت أو دائم، ما كان يُعَدُّ به مرحلة مقبلة.

من المهود أو الحكومات أو نحوها: حکومتی را که ثابت و همیشگی نباشد. حکومتی را که مقدمه است برای مرحله آینده.

❖ **انتقد:** انتقاداً. (ن ق د) ۱- الدرهم أو غيرها: مرَّ جَدَها من رديها. ۲- الدرهم: قبضها تقدّاً. ۳- الشَّعْرُ على قائله: أظهر عيبه. ۴- الكلام أو العمل: أظهرَ حسنَه أو قبيحه.

۱- الدرهم أو غيرها: بد و خویش را از هم جدا کرد.

۲- الدرهم: تقد را دریافت نمود. ۳- ء: عيب آنرا بازگو نمود.

۴- الكلام أو العمل: خوب و بدش را آشکار نمود.

❖ **انتقص:** انتقاصاً. (ن ق ص) ۱- الشيء: نقص. ۲- الشيء:

جمله ناقصاً. ۳- ه حقه: جعل حقه ناقصاً. ۴- ه عابه.

۱- الشیء: کم شد. ۲- الشیء: کم کرد آنرا. ۳- ه حقه: حق او را کم کرد. ۴- ه او را ملامت کرد.

❖ **انتقض:** انتقاضاً: (ن ق ض) ۱- الشیء: فسد بعد احكامه. ۲- المجرع بعد الشفاء: عاوده المرض. ۳- الأمر بعد اصطلاحه: فسد.

۱- الشیء: پس از خوب بودن فاسد شد. از بین رفت. ۲- الجرح بعد الشفاء: بار دیگر مریضی به سراغش آمد. ۳- الامر بعد اصلاح: نادرست شد.

❖ **انتقل:** انتقالاً: (ن ق ل) ۱- تحوّل من مکان إلى مکان آخر. ۲- إلى رحمة الله: مات.

۱- از جایی به جای دیگر نقل مکان نمود. ۲- الى رحمة الله: درگذشت.

❖ **انتقم:** انتقاماً: (ن ق م) منه: عاقبه.

منه: او را به مجازات رساند.

❖ **انتكس:** انتكاساً: (ن ك س) ۱- المریض: عاوده المرض بعد شفاؤه. ۲- الشیء: انقلب.

۱- المریض: پس از شفا یافتن بار دیگر دچار مریضی شد. ۲- الشیء: زیر و رو شد. دگرگون شد.

❖ **انتقى:** انتقاءً: (ن ق ی) إليه او إلى الشیء: انتسب إليه.

إليه او الى الشیء: خود را به آن بست. پیوست به آن.

❖ **أنتق:** انتقاءً: (ن ت ن) الشیء: حیث و راحته.

الشیء: بد بو شد.

❖ **إنتهى:** انتهاءً: (ن ه ی) ۱- الشیء: وصل إلى نهاية.

۲- إليه الشیء: وصل إليه. ۳- به المسیر إلى المكان: وصل به إليه. بلغ. ۴- عن الشیء: کف عنه و امتنع.

۱- الشیء: به آخرش رسید. ۲- إليه الشیء: به او رسید.

۳- به المسیر الى مکان: با آن به آنجا رسید. ۴- عن الشیء:

بسنده نمود و امتناع کرد.

❖ **الإنتهائى:** (ن ه ز) المتصّف بالانتهائىة.

فرصت طلب.

❖ **الإنتهائىة:** اغتنام الفرص و استغلال الناس لتحقيق المصلحة الشخصية.

فرصت طلبی جهت رسیدن به مقاصد و اهداف.

❖ **إنتهب:** انتهاباً: (ن ه ب) الشیء: أخذه.

الشیء: گرفت آنرا به زور. به پشما برد.

❖ **إنتهج:** انتهاجاً: (ن ه ج) الطريق: سلكه.

الطريق: قدم در آن راه نهاد. و حرکت کرد.

❖ **إنتهز:** انتهازاً: (ن ه ز) ه زجره: طرده. صاح به.

ه: او را آزار داد. بیرون کرد. فریاد زد بر سرش.

❖ **إنتهز:** انتهازاً: (ن ه ز) ۱- الفرصة: اغتتمها. ۲- الشیء: قبله و أسرع إلى تناوله.

۱- الفرصة: غنیمت شمرد آنرا. ۲- الشیء: قبول کرد. پذیرفت. جهت بدست آوردنش شتاب نمود.

❖ **إنتهك:** انتهاكاً: (ن ه ك) ۱- الحرمة: أذهبها. لم یحرمها. دنسها. ۲- الشیء: أذهب حرمة. ۳- عیزته: شتمه.

۱- الحرمة: از بین برد. احترام نگذاشت. آلوده نمود.

۲- الشیء: حرمت آنرا شکست. ۳- عرضه: دشنام داد.

❖ **إنقضى:** انقضاءً: (ن و ی) ه أو الشیء: قصده.

ه أو الشیء: بطرف او رفت.

❖ **أنتق:** یأنتق. أنتقاً: (ن و ی) ۱- انتقاءً: انتقاءً: لان.

الشیء: نرم شد.

❖ **أنتق:** تأتیباً. ۱- الکلمة: جعلها مؤنثة. ۲- ه: عدّه أنثى.

۳- ه: ختنه.

۱- الکلمة: مؤنث گردانید آنرا. ۲- ه: مؤنث بشمار آورد. ۳- ه:

او را ختن نمود. بین مرد و زن قرار داد. بلا به سرش آورد.

❖ **الأنثى:** عضو من الجنس الذي یلدج إناث و أناتی، جج أنث.

جنس ماده که زاینده است. ج. اناث. اناتی. جج. أنث.

❖ **إنقلب:** انقباضاً: (ث ق ب) الشیء: إنغرق.

الشیء: شکافته شد. سوراخ گردید.

❖ **إنقل:** انقباضاً: (ث ق ل) البناء: انهدم.

البناء: ویران شد. نابود شد.

❖ **إنكس:** انكساراً: (ث ق م) الشیء: كس من حافته شیء

«انكس الإناء».

الشیء: از گوشه و کنارش چیزی شکسته شد. «انكس الإناء».

❖ **إنشنى:** انشاءً: (ث ن ی) ۱- الشیء: انقلب یعضه علی

بعض و تقارب طرفاه. ۲- فی مشیته: قاتل. ۳- عنه: انصرف

عنه. ۴- علیه بالضرب أو غیره: ارتد علیه به.

۱- الشیء: خم گردید و دو طرف آن به هم نزدیک شد.

۲- فی مشیته: خرامان راه رفت. ۳- عنه: از او روی گرداند.

۴- علیه بالضرب او غیره: بار دیگر شروع به زدن او نمود.

❖ **أنجنی:** انجاءً: (ن ج و) ۱- ه من الأمر: خلّصه منه. ۲- القی

نحوه (ر. النجوى).

۱- ه من الامر: او را رها نمود. آزادش نمود. ۲- القی نحوه:

(ر. النجوى).

❖ **إنجاب:** أنجباً. (ج و ب) ۱ - الشيء: انشئ و انخرق.

۲ - السحاب: انكشف. ۳ - الظلام: زال.

❖ **إنجال:** الإنجال. (ج و ل) في البلاد: طاف فيها.

في البلاد: در شهر به گردش پرداخت. به دیدن شهر رفت.

❖ **أنجب:** أنجباً. (ن ج ب) ۱ - كان فيها متوقفاً. ۲ - ولد ولداً غيباً.

۱ - از جهت مقام و منزلت بالا بود. ۲ - پسر نجیب بدینا آورد.

❖ **إنجبو:** أنجباً. (ج ب ر) العظم صلح بعد الكسر.

العظم: پس از شکستن التیام پذیرفت.

❖ **أنجب:** أنجباً. (ن ج ح) ۱ - صار ذا حجاج. ۲ - الله حاجته: قضاه له، أنهاته إتماماً.

موفق شد. ۲ - الله حاجتو: نیازش را بر طرف کرد. به نیاز خودش رسید از طرف خداوند.

❖ **أنجد:** أنجداً. (ن ج د) ۱ - أعانه. نصره ۲ - أتى بلاد «نجد» و هي بلاد في الجزيرة العربية. ۳ - أتى «نجداً». و هو ما ارتفع من الأرض.

۱ - کمک کرد او را. یاری نمود. ۲ - به سرزمین نجد آمد. سرزمینی در شبه جزیره عربستان. ۳ - اتی نجداً: به سرزمین بلند رفت.

❖ **إنجذب:** أنجباً. (ج ذ ب) الشيء إلى الشيء: سعى إليه و تحول عن موضعه.

الشيء إلى الشيء: بطرف خود کشید. بسوی او کشیده شد.

❖ **إنجذ:** أنجذاً. (ج ر ر) الشيء: المنجذب.

الشيء: کشیده شد.

❖ **الأنجد:** (ان ج ن ج ر) مرسة السفينة، ج أناجير.

لنكر كشى. ج أناجير.

❖ **إنجود:** أنجوداً. (ج د ر) ۱ - من ثوبه: ثمرى. ۲ - بيت الجمال من أربابها: سقطت عنها. ۳ - الثوب: بلى. ۴ - شعر الفرس: كان قصيراً.

۱ - من ثوبه: در آورد آنرا. ۲ - الجمال عن أربابها: شمش و ریخت. ۳ - الثوب: کهنه شد. ۴ - شعر الفرس: کوتاه گردید موی آن.

❖ **انجى:** أنجياً. (ن ج ز) ۱ - الحاجة: قضاه. ۲ - الوعد: وفى به.

۱ - الحاجة: انجام داد. ۲ - الوعد: وفای به وعده نمود.

❖ **إنجزم:** أنجماً. (ج ز م) ۱ - الشيء: انقطع. ۲ - بت الكلمة: لحقت آخرها علامة الجزم.

۱ - الشيء: بریده شد. ۲ - بت الكلمة: به آخرش علامت جزم متصل شد.

❖ **أنجس:** أنجساً. (ن ج س) جملة «نجساً». أي قذراً غير طاهر.

۱ - أنرا نجس گردانید. یعنی آلوده و ناپاک گردانید.

❖ **إنجل:** أنجلاً. (ج ل و) الشيء: انكشف «انجلت الحقيقة».

الشيء: آشکار شد. «انجلت الحقيقة».

❖ **أنجم:** أنجماً. (ن ج م) ۱ - الشيء: انضمت أجزاءه. ۲ - بت السماء: ظهرت نجومها.

۱ - الشيء: پدیدار شد. آشکار شد. ۲ - بت السماء: ستارگانش آشکار شد.

❖ **إنجمع:** أنجماً. (ج ح ع) الشيء: انضمت أجزاءه.

الشيء: اجزای آن به یکدیگر پیوست.

❖ **الإنجيل:** كتاب المسحيين المقدس. و قد دون فيه الرسل «مقّى» و «مرقص» و «طوقا» و «يوحنا» حياة المسيح و تعاليمه. ج أناجيل.

كتاب مقدس مسیحی که مرقس، متی، یوحنا، لوقا، تعالیم مسیح را در آن گنجانیده‌اند. ج أناجیل.

❖ **أنحنى:** أنحنى. (ن ح و ن ح ی) ۱ - مال إلى ناحية دون أخرى في سيرة. ۲ - عليه: أقبل «أنحنى عليه خرباً، أنحنى عليه باللوم». ۳ - بصرة عنه: أماله عنه.

۱ - در حرکت خود بطرفی مایل شد. ۲ - علیه: روی آورد. «أنحنى عليه بالضرب أنحنى عليه باللوم». ۳ - بصرة عنه: از او چشم گردانید. بطرف دیگر نگریست.

❖ **إنحنا:** أنحناً. (ح و ز) ۱ - إليه: مال إليه. ۲ - عنه: عدل عنه.

۱ - إليه: به او میل نمود. طرف او را گرفت. ۲ - عنه: از او روی گردان شد.

❖ **إنحنى:** أنحنى. (ح ت ت) ۱ - الورق عن الشجر: سقط، تناثر. ۲ - الشعر أو الريش: تساقط.

۱ - الورق عن الشجر: ریخت. ۲ - الشعر أو الريش: شروع به ریزش کرد.

❖ **إنحنى:** أنحنى. (ح ت م) الأمر: وجب.

الأمر: واجب شد.

❖ **إنحد:** أنحداً. (ح د ر) ۱ - هبط من علو إلى أسفل.

۲ - الدمع: جرى.

۱ - از بالا به پایین آمد. ۲ - الدمع: جاری شد.

❖ **إنحرف:** أنحرافاً. (ح ر ف) ۱ - مال. ۲ - المزاج: مال عن

الاعتدال. ۳- إليه: مال إليه. ۴- عنه: انصرف عنه.

۱- روی گردان شد. ۲- المزاج: از اعتدال درآمد. ۳- إليه: بطرف او روی آورد. ۴- عنه: از او روی گردان شد.

● **إنحسرت**: انحصاراً (ح س ر) ۱- الشيء: انكشف «انحسر شجرة عن مقدم رأسه».

۱- الشيء: آشکار شد. «انحسر شجرة عن مقدم رأسه»

● **إنحسمة**: انحصاماً (ح س م) الشيء: انقطع «انحسم المرض».

الشيء: بریده شد. «انحسم المرض» تمام شد.

● **إنحط**: انحطاطاً (ح ط ط) ۱- نزل، هبط. ۲- ذل: انحطت أخلاقه. ۳- الشئ: رخص.

۱- پایین آمد. سقوط کرد. ۲- خوار گردید. «انحطت أخلاقه» ۳- الشئ: ارزان شد.

● **أنحط**: انحطاً (ن ح ط) المرض أو غيره: جعله نحيفاً، أضعفه.

المرض أو غيره: او را ناتوان و ضعیف گردانید.

● **أنحل**: انحلالاً (ن ح ل) المرض أو نحوه: أضعفه، هزله.

المرض أو نحوه: او را ناتوان و بیحال نمود.

● **أنحل**: انحلالاً (ح ل ل) ب القعدة أو نحوها: انفكت.

ب القعدة أو نحوها: باز شد. گشوده شد.

● **إنحنى**: انحناً (ح ن و) انطف، أعوج.

کج شد. خم شد.

● **الإنحياز**: (ح و ز) ۱- مص. انحاز. ۲- في السياسة: الميل إلى فريق من المتخاصمين أو المتقاتلين دون آخر «سياسة عدم الانحياز بين الشرق والغرب».

۱- مص انحاز. ۲- في السياسة: پیوستن بطرفی از اطراف سیاست. «سیاسة عدم الانحياز بين الشرق والغرب» غیر متعهد.

● **إنفدح**: انفدحاً (خ د ع) به: انتفش.

به: فریفته شد.

● **إنفخر**: انفخراً (خ ر ط) ۱- في الشيء: انتظم فيه «انفخرت الخرزة في السلسلة» انفخرط الخرزة في السلسلة. ۲- في المكان: دخل فيه مرعاً.

۱- في الشيء: قرار گرفت «انفخرت الخرزة في السلسلة» انفخرط الخرزة في السلسلة. ۲- في المكان: بسرعت و شتاب وارد آنجا شد.

● **إنفخرق**: انفخراً (خ ر ق) الشيء: انتشق.

الشيء: شکافته شد.

● **انضم**: انضماماً (خ ر م) الألف: أو نحوه: انتشق.

الألف أو نحوه: شکافته شد.

● **إنخسف**: انخسافاً (خ س ف) ب الأرض: غارت واختلط بها عليها.

ع الأرض: زیر و رو شد و آنچه را که داشت از بین رفت. به زمین فرو رفت.

● **إنخفض**: انخفاضاً (خ ف ض) ۱- الشيء: انحط بعد علو «انخفضت الحرارة» ۲- الصوت: انحط و هبط بعد ارتفاع.

۱- الشيء: پایین آمد پس از بلندی که داشت. ۲- الصوت: کم شد و آهسته گردید.

● **إنخلع**: انخلعاً (خ ل ع) الشيء: زال عن موضعه «انخلعت الكتف».

الشيء: از مقام خود برکنار شد. «انخلعت الكتف».

● **الأندى**: (ن د و) الأكثر عطاءً

بسیار بخشنده.

● **انديغ**: انديغاً (د ب غ) الجلد: لان و زالت رطوبته و نحوها.

الجلد: دیاشی شد.

● **إندثر**: اندثاراً (د ث ر) الأثر أو نحوه: بلي و انقضى.

الأثر أو نحوه: فرسوده شد. از بین رفت. محو شد.

● **اندفن**: اندافاً (ن د ر) ألقى بالنادر من قول أو فعل.

گفتار و کردار منحصر به فرد را بیان نمود.

● **إندفن**: اندرفناً (د ر س) الأثر أو نحوه: انقضى، بلي.

الأثر أو نحوه: از بین رفت. محو و نابود شد.

● **إندفن**: اندفساً (د س س) اندفن.

زیر خاک قرار گرفت.

● **إندفغ**: اندفغاً (د ف ع) ۱- السيل: تدفق دافعاً بعضه بعضاً. ۲- في الأمر: مضى. ۳- في الحديث: أفاض. ۴- الفرش: أسرع في سيره. ۵- يقول أو ينشد كذا: شرع، أخذ.

۱- السيل: جاری شد بسرعت. ۲- في الأمر: حرکت کرد. گذر کرد. ۳- في الحديث: سخن بسیار بزیان آورد.

۴- الفرش: در حرکت خود شتاب نمود. بسرعت روانه شد. ۵- يقول أو كذا: شروع کرد. آغاز نمود.

● **إندفق**: اندفقا (د ف ق) الماء أو نحوه: انصب.

الماء أو نحوه: ریخت. جاری شد.

● **إندفن**: اندفناً (د ف ن) استقر، توارى.

پوشیده شد. ناپدید شد. متواری شد.

● **إندق**: اندقا (د ق ق) ۱- الشيء: انكسر «اندقت عنقه».

۲- الشیء ذق.

۱- الشیء شکست. «اندقت عتقه» ۲- الشیء زده شد.

❖ إندک: اندکاکاً. (د ک ک) الشیء: انهدم «اندک الصرح، اندک الظلم».

الشیء: نابود شد. ویران شد. «اندک الصرح، اندک الظلم».

❖ إندل: اندلاً. (د ل ل) الی الشیء: اهدى إليه.

الی الشیء: بسوی آن هدایت شد.

❖ إندلع: اندلاً. (د ل ج) ۱- لسانه: خرج من فیه. ۲- بطنه: عظم واسترخى و خرج أمامه. ۳- ث ناز الحرب: حمیت.

۱- لسانه: از دهانش بیرون آمد. ۲- بطنه: گنده شد. پهن گردید. بطرف جلو نمایان شد. ۳- ث ناز الحرب: آتش جنگ افروخته شد.

❖ إندلق: اندلاً. (د ل ق) ۱- السیل: اندفع. ۲- البطن: استرخى و خرج مقدماً.

۱- السیل: جاری شد. ۲- البطن: شکم پهن و گنده گردید.

❖ إندمج: اندماجاً. (د م ج) الشیء فی الشیء: دخل فیه و استحکم «اندج فی مجتمعه».

الشیء فی الشیء: در یکدیگر آمیختند و محکم گردید. «اندمج فی مجتمعه».

❖ إندمل: اندمالاً. (د م ل) المرء: قارب الشفاء.

الجرء: نزدیک گردید به شفا یافتن و التیام.

❖ إندأز: (ن ذ ر) ۱- مص. اندز. ۲- تحذیر یحذر به الناس من عواقب الإقدام علی عمل من الأعمال أو التخلف عنه: «إنداز الجیش، إنداز المحکمة».

۱- مص. اندز. ۲- «التیماتوم» ضرب الاجل. ۲- برحذر داشتن است. دستوری است که مردم از عواقب اقدام باز می دارد. با تخلف از آن (دستورالعمل). «انداز الجیش، انداز المحکمة».

❖ إندف: انداراً، نذراً، نذیراً، نذراً، نذراً. (ن ذ ر) الأمر أو به: أعلمه به و خوفه من عواقبه قبل وقوعه.

الأمر أو به: او را آگاه کرد به آن از عواقب آن ترسانید.

❖ إندزج: اندزجاً. (ز ج ز) ح الشیء: زال، انکشف «اندزج مرضه».

الشیء: زایل شد. آشکار گردید. از بین رفت. «اندزج مرضه».

❖ إندزل: اندزلاً. (ز و ل) الشیء: زال.

الشیء: از بین رفت.

❖ إندجار: اندجاراً. (ز ج ر) عن الشیء: امتنع عنه وانتهی.

عن الشیء: امتناع نمود و پسنده کرد.

❖ أنزح: انزاحاً. (ن ز ح) الشیء: أبعد.

الشیء: دور کرد آنرا.

❖ أنزول: انزولاً. (ن ز ل) العطاء: قلله.

العطاء: کم کرد آنرا.

❖ أنزعج: انزعاجاً. (ز ع ج) قلق: ناراحت شد. مضطرب گشت.

❖ أنزف: انزافاً. (ن ز ف) البیز: استخرج ماءها کلّه.

البیز: همه آب آنرا بیرون آورد.

❖ أنزل: انزالاً. (ن ز ل) ۱- الشیء: جعله یزول. ۲- الله: الکلام علی الأنبیاء: أوحى به لهم. ۳- الضیف: أحله.

۱- الشیء: فرود آورد. ۲- الله الکلام علی الأنبیاء: وحی و الهام نمود به آنان. ۳- الضیف: پذیرائی نمود. استقبال کرد.

❖ إنزوی: انزواءً. (ز و ی) ۱- صار فی الزاویه. ۲- انقبض، تجتمع.

۱- در گوشه قرار گرفت. ۲- منقبض شد. گرد هم آمد. متراکم شد.

❖ أنش: یأش. أنساً. ۱- کان ألیفاً. ۲- به أو إليه: إلفه، لم یفر منه قلبه.

۱- دوست داشتی بود. ۲- به او علیه: با او دوستی نمود. قلب خود را به او متمایل کرد.

❖ أنش: یأش. ۱- به أو إليه: ألفه، لم یفر منه قلبه. ۲- فرح. ۱- به او علیه: با او دوستی نمود. قلب او از ایشان متنفر نشد. ۲- خوشحال شد.

❖ أنش: یأش. أنساً. به أو إليه: ألفه، لم یفر منه قلبه.

به او علیه: او را دوست داشت. از او متنفر نشد.

❖ أنش: یأش. أنساً. أنساً. ۱- به أو إليه: ألفه، لم یفر منه قلبه. ۲- کان ألیفاً. ۳- به فرح به.

۱- به او علیه: او را دوست داشت. از او متنفر نشد. ۲- دوست داشتی بود. بسرعت رفیق می شد. ۳- به: خوشحال شد.

❖ أنش: ایناساً. ۱- لاطفه و جمله یشمر بالأنس والألفة. ۲- الشیء: أحسن. ۳- الشیء: أبصره. ۴- الصوت: سمعه.

۱- با او مدارا کرد. کناری کرد که احساس الفت نماید. ۲- الشیء: آنرا احساس کرد. ۳- الشیء: دید آنرا. ۴- الصوت: شنید آنرا.

❖ أنش: مؤانسةً. لاطفه و جمله یشمر بالأنس والألفة.

۲. با او مدارا کرد و کاری کرد که احساس انس و الفت نماید.

❖ **أَنْشَأَ**: تألیفاً. ۱. ۲. لطفه و جمله ی شعر بالانس و الألفه.

۲. ۱. ۲. أو الشيء: أبصره. ۳. الحيوان أو الشيء: عامله معاملة انسان، نظر إليه نظره إلى انسان.

۱. ۲. با او مدارا کرد. کاری کرد که احساس انس و الفت

نماید. ۲. أو الشيء: دید آنرا. ۳. الحيوان أو الشيء: با آن

معامله خوبی نمود مانند انسان به او نگریست.

❖ **الأنس**: ۱. مص. أنش يأنش، و أنس. ۲. البهجة،

الطمانينة، الألفة.

۱. مص أنش يأنش و أنش. ۲. خوشحالی. آرامش. الفت.

❖ **الإنس**: ج أناس. ۱. البشر. ۲. الصديق الوفي.

۱. انسان. ۲. دوست وفادار.

❖ **أَنْشَأَ**: أنشأ: (ن س و ن س ي) ۱. ۲. الشيء: جعله

ينشأ. ۲. ۲. الشيء: جمله علی ترکه.

۱. ۲. الشيء: او را به فراموشی واداشت. ۲. ۲. الشيء: وادار

به رها کردن آن نمود.

❖ **إنسحاب**: أنسحاباً. (س ی ب) ۱. مشى مسرعاً. ۲. ب

المهتد: تدافعت في جبرها. ۳. أفاض في الكلام و اندفع من غير

تفكير أو مهمل.

۱. بسرعت راه رفت. ۲. ۲. الهتة: در حرکت خود شتاب

نمود. ۳. در سخن گفتن زیاده روی کرد و بدون اینکه فکر

و تأمل نماید.

❖ **إنسحاب**: أنسحاباً. (س ی ح) الشيء: أنسح.

الشيء: گسترش یافت. وسعت پیدا نمود.

❖ **إنسحاق**: أنسحاقاً. (س و ق) ۱. ب الدواب: سارت متتابعه.

۲. انقاد.

۱. ۲. الدواب: پی در پی حرکت نمودند. ۲. ره رفتن را

پذیرفت. رام شد.

❖ **الإنسان**: ج أناس: أناسه: ۱. المخلوق الحي

المفكر. للمذكر و المؤنث. ۲. المخلوق الحي المفكر الذي ارتقى

و ساء في تفكيره و أخلاقه. ۳. «انسان العین»: ناظرها، سوادها.

۱. انسان آفریده شده اندیشمند مذکر و مؤنث. ۲. آفریده

زنده و اندیشمند ترقی کرد در اندیشه و اخلاقیات.

۳. انسان العین: عضو بینائی و سیاهی چشم.

❖ **الإنسانة**: من كان خيراً بطبعه محباً لإخوانه في الإنسانية.

۲. «عمل إنسانی»: حمید، مفید.

کسیکه در طبیعت برای برادران هم نوع خود خوب باشد.

۲. عمل انسانی: ستایش شده و مفید است. سودمند است.

❖ **الإنساقية**: ۱. ۱. البشرية. ۲. ما اختص به الإنسان من

المهاد.

۱. بشریت. ۲. آنچه را که از ستایشها مختص انسان است.

❖ **إنسكب**: أنسكاباً. (س ب ک) المعدن: ذوب و أفرغ في

قالب.

المعدن: ذوب شد و در قالب ریخته گری شد.

❖ **الأنيسة**: ج أوانس. ۱. الفتاة الطيبة النفس. ۲. الفتاة

البكر.

۱. دوشیزه. ۲. دوشیزه خوش خلق.

❖ **إنسقر**: أنسقاراً. (س ت ر ر). استقر.

❖ **إنسجم**: أنسجاماً. (س ج م) ۱. الماء أو الدمع: انصب.

۲. الكلام: انتظم.

۱. الماء أو الدمع: ریخته شد. ۲. الكلام: مرتب گردید.

❖ **إنسج**: أنسجاً. (س ح ح) الشيء: انصب.

الشيء: ریخته شد.

❖ **إنسحب**: أنسحاباً. (س ح ب) ۱. البحر على وجه الأرض.

۲. ترك مواقفه و تراجع: «انسحب الجيش من المدينة».

۳. غادر المكان: «انسحب من المجلس أو من الحفلة».

۱. روی زمین کشیده شد. ۲. موقعیت خود را ترک کرد و

عقب نشینی کرد. ۳. از جای خود بازگشت. «انسحب من

المجلس أو الحفلة».

❖ **انصحق**: أنصحاقاً. (س ح ق) ۱. الدواء أو نحوه: اندق.

۲. أو الشيء: بقد.

۱. الدواء أو نحوه: بسیار ریز گردید. ۲. الشيء: دور گردید.

❖ **انصداد**: أنصداداً. (س د ه) الشيء: أغلق. شد.

الشيء: بسته شد.

❖ **إنصدأ**: أنصدألاً. (س د ل) الشعر أو نحوه: أرخي و أربل.

الشعر أو نحوه: آویزان شد. بطرف پایین انداخته شد.

❖ **إنسوب**: أنسوباً. (س ر ب) ۱. الماء: سال. ۲. الحيوان

في جحره: دخل فيه.

۱. الماء: جاری شد. ۲. الحيوان في جحره: وارد شد به آن.

❖ **إنسفق**: أنسفاقاً. (س ف ق) الباب: ارتد.

الباب: بسته شد. بازگشت.

❖ **إنسفتك**: أنسفاكاً. (س ف ك) الدم أو نحوه: انصب.

الدم أو نحوه: ریخته شد.

❖ **إنسكب**: أنسكاباً. (س ك ب) الماء أو الدمع: انصب.

الماء أو الدمع: ریخته شد. جاری شد.

❖ **أَنْصَلَ**: انْصَلَاً (ن س ل) ١ - الشيء: انفصل عن غيره.
 ٢ - ولد ولداً. ٣ - الصوف أو الريش: نفثه وأسقطه. ٤ - الصوف أو الريش: سقط وتقطع.
 ١ - الشيء: از دیگری جدا شد. ٢ - بچه‌ای را زانید. ٣ - الصوف او الريش: نقش نگار زد بر آن و پاکیزه نمود. ٤ - الصوف الريش: ریخته شد و قطعه قطعه گردید. هم زده شد.
 ❖ **إِنْصَلَّ**: انْصَلَاً (س ل ل) ١ - من المكان: خرج في خفية و سكون. ٢ - السيف من غمده: خرج.
 ١ - من المكان: در نهان و سكون خارج گردید. ٢ - السيف من غمده: از نیام بیرون آورد.
 ❖ **إِنْصَلَّى**: انْصَلَاً (س ل و) عنه الهم أو نحوه: انكشف.
 عنه أو نحوه: از بین رفت هم و غم او بر طرف شد.
 ❖ **إِنْصَلَّتْ**: انْصَلَاً (س ل ت) خرج في خفية و سكون.
 به نهان و سکوت بیرون شد. خارج گردید.
 ❖ **انْصَلَجَ**: انْصَلَاً (س ل خ) ١ - الشهر: من السنة: مضى.
 ٢ - ب الحية من قشرها: خرجت. ٣ - الحلة: انكشط.
 ١ - الشهر من السنة: سپری شد. ٢ - ب الحية من قشرها: بیرون آمد. ٣ - الحلة: کنده شد.
 ❖ **إِنْصَلَك**: انْصَلَاً (س ل ک) في الشيء: دخل فيه.
 في الشيء: وارد شد در آن.
 ❖ **الإِنْصِلِي**: واحد الإنس، ج أناس وأُناسي.
 مفرد الانس، ج اناس. أناسي.
 ❖ **أَنْصَأَ**: انْصَأً (ن ش أ) ١ - الشيء: أحدثه وأنشأ الحاكم المشاريع. ٢ - الشيء: خلقه. ٣ - الله الخلق: أوجدهم. ٤ - الكلام: الله. ٥ - قال شيئاً أو نثراً فأجاد. ٦ - داراً: بناها. ٧ - يفعل كذا: شرع أخذ. و هو هنا من أفعال الشروع.
 ١ - الشيء: بسجود آورد. «أنشأ الحاكم المشاريع». ٢ - الشيء: آفرید. ٣ - الله الخلق: آفرید آنها را، بوجود آورد. ٤ - الكلام: تألیف کرد. ٥ - شعری و نثری را گفت به نحو احسن. ٦ - داراً: ساخت آنرا. ٧ - يفعل كذا: شروع کرد و اینجا از افعال شروع است.
 ❖ **أَنْصَبَ**: انْصَباً (ن ش ب) «الشيء في كذا: أعلقه به «أَنْصَبَ فيه أظفاره».
 «الشيء في كذا: آویخت. فرو کرد. «انصب فيه أظفاره»
 ❖ **أَنْصَفَ**: انْصَافاً (ن ش د) الشَّعْرُ: قرأه بصوت مرتفع.
 الشَّعْرُ: با صدای بلند خواند آنرا.
 ❖ **إِنْصَفَخَ**: انْصَافاً (ش د خ) الرأس: انشج، انكسر.
 الرأس: شکافته شد. شکسته شد.

❖ **إِنْصَدَه**: انْصَدَاهُ (ش د ه) تحير.
 سرگردان شد. گجج شد.
 ❖ **إِنْصَحِرَ**: انْصَحِرَ (ش ر ح) صدره: شَرَّ وطابت نفسه.
 صدره: خوشحال شد و احساس آرامش نمود.
 ❖ **أَنْصَحَ**: انْصَاحاً (ن ش ز) الشيء: رفعه عن مكانه.
 الشيء: از جای خودش برداشت.
 ❖ **أَنْصَحَطَ**: انْصَاحاً (ن ش ط) «ه: صيره نشيطاً»
 او را و سرحال گردانید.
 ❖ **أَنْصَحَ**: انْصَاحاً (ن ش ع) «الدواء: جملة في فيه»
 «الدواء: دارو را در حلق او ریخت.
 ❖ **إِنْصَعَبَ**: انْصَعَباً (ش ع ب) ١ - ث أغصان الشجرة: انتشرت، تفرقت. ٢ - النهر أو الطريق: صار ذا شعب.
 ١ - ث أغصان الشجرة: پراکنده شد. ٢ - النهر أو الطريق: دارای بخشها و قسمتهائی گردید.
 ❖ **أَنْصَقَ**: انْصَاقاً (ن ش ق) «الشيء: جملة يشته»
 «الشيء: او را واداشت به بوییدن.
 ❖ **إِنْصَقَأَ**: انْصَقَأً (ش ق ا) ١ - الشيء: انفتح فيه غرق وانصدح. ٢ - الفجر: ظهر. ٣ - الأمر: تفرق و تبدد اختلافاً.
 ١ - الشيء: شکافی در آن ایجاد شد. ٢ - الفجر: پدیدار شد. ٣ - الأمر: پراکنده شد. و به جهت اختلاف نظر پراکنده شد.
 ❖ **إِنْصَوئ**: انْصَوئاً (ش و ي) اللحم صار مشوئاً.
 اللحم: سرخ گردید در مایه قابه.
 ❖ **الْأَنْصَوْدَه**: (ن ش د) ج اناصيد. ١ - الشَّعْرُ الذي يُنشد القوم بعضهم بعضاً. ٢ - ما يُقَنَى من الشَّعْر أو النثر.
 ١ - سرودی که مردم برای یکدیگر می خوانند. ٢ - آنچه را که از شعر و نثر بشکل سرود و ترانه خوانده می شود.
 ❖ **الْأَنْصَاب**: (ن ص ب) حجارة كانت تُنصب حول الكعبة فيذبح عليها لغير الله.
 سنگهای بود اطراف کعبه و روی آن قربانی می کردند برای غیر خدا.
 ❖ **الْأَنْصَار**: (ن ص ر) أهل «يثرب»، أو «المدينة المنورة»، الذين نصرمو النبي على أعدائه من المؤمنين وغيرهم.
 اهل یثرب کسانی که پیامبر را یاری نمودند بر علیه مکیان و دیگران.
 ❖ **الْأَنْصَاوئ**: واحد الأنصار.
 مفرد الانصار.
 ❖ **إِنْصَاعٌ**: انْصَاعاً (ص و ح) (ص ی ع) ١ - رجع مسرعاً. ٢ - مرَّ مسرعاً.

- ۱- به شتاب بازگشت. ۲- به شتاب گذر کرد.
- ❖ **انصب:** انصبأ (ن ص ب) ۱- ءوۃ الشیء: آنچه. ۲- ءوۃ المرض أو نحوہ: آله.
- ۱- ءوۃ الشیء: او را خسته نمود. ۲- ءوۃ المرض أو نحوہ: آزار داد او را.
- ❖ **انصب:** انصبأ (ص ب ب) ۱- الماء أو نحوہ: انسكب.
- ۲- البازي على الطائر: انتقض عليه.
- ۱- الماء أو نحوہ: ریخت. ۲- البازي على الطائر: باز بر روی شکار فرود آمد.
- ❖ **انصت:** انصتأ (ن ص ت) ۱- استمع. ۲- له: أحسن الاستماع لحديثه. ۳- ء: أسكنه.
- ۱- گوش فراداد. ۲- له: به خوبی به سخنانش گوش فراداد.
- ۳- ء: او را خاموش کرد. ساکت نمود.
- ❖ **انصدغ:** انصدأ (ص د ج) ۱- الشیء: انشق. ۲- الصبح: انكشف.
- ۱- الشیء: شکافته شد. دو نیم شد. ۲- الصبح: پدیدار شد. سپیده زد.
- ❖ **انصوع:** انصرأ (ص ر ج) سقط.
- افتاد.
- ❖ **انصرف:** انصرفأ (ص ر ف) ۱- عنه: تركه. مال عنه. ۲- إلى كذا: تحول إليه «انصرف إلى التأليف».
- ۱- عنه: رهایش نمود. از او روی برگردانید. ۲- إلى كذا: روی آورد به آن. «انصرف إلى التأليف».
- ❖ **انصوم:** انصرأ (ص ر م) ۱- الشیء: انقطع. ۲- الزمان: مضى.
- ۱- الشیء: بریده شد. ۲- الزمان: سپری شد.
- ❖ **انصف:** انصافأ (ن ص ف) ۱- عدل: «انصف في حكمة أو في معاملته». ۲- ء: عامله بالعدل. ۳- الخصمين: سوى بينهما و عاملها بالعدل. ۴- ء: منه: أخذ له حقه منه. ۵- الشیء: بلغ نصفه «انصف النهار». ۶- الشیء: أخذ نصفه.
- ۱- به عدالت رفتار نمود. «انصف في حكمه أو في معاملته». ۲- ء: با عدالت یا او رفتار نمود. ۳- الخصمين: بین آن دو صلح برقرار نمود. به عدالت رفتار نمود. ۴- ۵- منه: برایش حق او را گرفت. ۵- الشیء: به نصف رسید. «انصف النهار». ۶- الشیء: نصف آن را گرفت.
- ❖ **انصهر:** انصهارأ (ص ه ر) انصهر: ذاب.
- الشیء: ذوب شد.
- ❖ **انضی:** انضاء (ن ض و ن ض ی) ۱- الدابة: هرزها و
- أضعفها وأصبأ. ۲- الثوب: أبلاه.
- ۱- الدابة: لاخر گردانید. و خسته گردانید. ۲- الثوب: فرسوده نمود.
- ❖ **انضاف:** انضیأ (ض ی ف) إليه: انضم إليه.
- إليه: بدو پیوست.
- ❖ **انضباط:** (ض ب ط) ۱- مص: انضبط. ۲- حالة النقط و الانظام في صفوف العسكريين أثناء التدريب أو العرض أو نحوها.
- ۱- مص: انضبط. ۲- حالت بیداری و نظم و ترتیب در صف نظامیان هنگام آموزش پاسان دیدن و غیره ذلك.
- ❖ **انضبط:** انضباطأ (ض ب ط) مطاوع ضبط.
- مطاوعه ضبط است. پذیرش اثر.
- ❖ **انضج:** انضأ (ن ض ج) الثمر أو اللحم: جعله ناضجاً. الثمر أو اللحم: میوه یا گوشت را هار کرد تا برسد.
- ❖ **انضج:** انضأ (ض خ غ) (ن ض خ) الماء: انصب.
- الماء: ریزش نمود. ریخته شد.
- ❖ **انضم:** انضأ (ن ض ر) ۱- الشیء: صار «ناضجاً». أي جیلاً ناضجاً ذا رونق. ۲- ءوۃ الشیء: جعله ناضجاً.
- ۱- الشیء: زیبا و نرم یا رونق گردید. ۲- ءوۃ الشیء: زیبا و نرم و درخشان گردانید.
- ❖ **انضط:** انضطأ (ض غ ط) فُهر، ذُل.
- مورد خشم واقع شد. خوار گردید. هست گردید.
- ❖ **انضفر:** انضفرأ (ض ف ر) ۱- الحبلان: التویا معاً.
- ۲- الشئ: جمع و نُسج بعضه علی بعض.
- ۱- الحبلان: به هم پیچیدند. ۲- الشئ: گرد آوری شد و به هم شانه زده شد. مرتب گردید.
- ❖ **انضم:** انضمامأ (ض م م) ۱- الشیء: اجتمع بعضه إلى بعض. ۲- الشیء: انقض. ۳- على الشیء: انطوى عليه.
- ۱- الشیء: به یکدیگر پیوستند و متحد شدند. ۲- الشیء: جمع شد و کوچک گردید. ۳- على الشیء: خم شد روی آن. پیچید و ویش.
- ❖ **انضم:** انضمامأ (ض ن و) ألقه المرض أو غيره.
- مريضی او شدت یافت.
- ❖ **انضوى:** انضوا (ض و ی) إليه: مال و انضم «انضوى تحت لوائه».
- إليه: تمایل پیدا کرد. پیوست «انضوى تحت لوائه».
- ❖ **انطبیح:** انطبأ (ط ب غ) اللحم أو غيره: طبخ. نضج.
- اللحم أو غيره: پخته شد. رسید. آماده گردید.

۱-ة: بلند کرد. سرپا نمود. بیدار کرد. ۲-ة: نیازش را برطرف نمود.

❖ **انقص:** انصاراً (ع ص ر) التز أو الثوب أو غيرها: خرج ما فيه من الماء، غُصِر.

التز أو الثوب أو غيرها: آب آن گرفته، فشار داده شد. آب میوه گرفته شد.

❖ **إنعطف:** انعطافاً (ع ط ف) الشيء: مال و الخي.

الشيء: روی آورد. خم شد. پیچید.

❖ **إنعقد:** انعقاداً (ع ق د) ۱- الشيء: انشد «انمقد الحبل». ۲- الأمر: خلص له انمقدت له راية الزعامة. ۳- القم: اجتمع الزعماء بعضه إلى بعض فصار قمراً. ۴- الدبش أو الرُب أو العسل: غلظ، ثخن. ۵- المجلس أو المؤتمر: اجتمع أعضاؤه بعضهم إلى بعض.

۱- الشيء: بسته شد. «انمقد الحبل» ۲- الأمر: بهاریش مسلم شد. «انمقدت له راية الزعامة» ۳- الثمر: شکوفه‌ها بیکدیگر پیوستند. میوه گردیدند. ۴- الدبش و الرُب و العسل: غلظت پیدا کرد. کلفت شد. ۵- المجلس و المؤتمر: اعضاء آن یا بیکدیگر ملاقات نمودند و جلسه تشکیل دادند.

❖ **إنعقر:** انعقاراً (ع ق ر) ظهر الدابة: جرح.

ظهر الدابة: زخمی شد.

❖ **إنعطف:** انعطافاً (ع ق ف) الشيء: التوى وانطف.

الشيء: پیچیده شد. خم شد.

❖ **إنعكس:** انعكاساً (ع ك س) ۱- الشيء: انقلب. ۲- النور: على المرأة أو نحوها: انقلب وارتد عند وقوعه على سطحها.

۱- الشيء: دگرگون شد. زیر و رو شد. ۲- النور: على المرأة: نحوها: نور بر روی آینه منعکس شد.

❖ **أنعق:** انعاقاً (ن ع ل) الدابة: ألبس حافرها النعل.

الدابة: سم آنرا نعل کوبید.

❖ **أنعم:** انعاماً (ن ع م) ۱- صار في النعم. ۲-ة: جعل عيشه لئلاً رغداً. ۳- عليه بكذا: أعطاها إياه. ۴- الشيء: جعله ناعماً. ۵- النظر في الأمر: حقق النظر فيه و أطال التفكير. ۶- أنعم الله صباحك: أي جعله ذا نعمة و لين و غير. و يقال في الأمر: «أنعم صباحاً» و تحذف الهزرة و التون فيقال: «نعم صباحاً».

در خوشی قرار گرفت. ۲-ة: زندگی او را خوش و خرم گردانید. ۳- عليه بكذا: به او بخشید. ۴- الشيء: آنرا نرم گردانید. ۵- النظر في الأمر: بدقت به آن نگریست و درباره آن اندیشه نمود. ۶- أنعم الله صاحبك: او را نرم، با محبت و

❖ **إنطبع:** انطباعاً (ط ب ع) مطاوع طبع.

بذيرش اثر از طبع.

❖ **إنطبق:** انطباقاً (ط ب ق) الشيء: انضم بعضه إلى بعض الشيء: به بیکدیگر پیوستند.

❖ **إنطفا:** انطفاءً (ط ف أ) ب النار أو نحوها: أخذت، ذهب لها.

ب النار و نحوها: خاموش شد. شعله‌اش از بین رفت.

❖ **أنطق:** انطاقاً (ن ط ق) ۱-ة: جملة ينطق.

۲- او را به سخن آورد.

❖ **إنطلق:** انطلاقاً (ط ل ق) ۱- ذهب. مر. ۲- اللسان: كان «طلقاً» أي فصيحاً. ۳- الوجه: كان «طلقاً» أي منبسطاً ضاحكاً. ۴- يفعل كذا: أخذ. ۵- ب النفس للأمر: انشرفت.

۱- رفت. گذر کرد. ۲- اللسان: زبان رسا و فصیح گردید. ۳- الوجه: بشاش و خندان بود. ۴- يفعل كذا: شروع کرد. ۵- ب النفس للأمر: آماده شد.

❖ **إنطمس:** انطساً (ط م س) الشيء: اضم، زال انطمس الآخر، انطمس الذكر.

الشيء: محو شد. از بین رفت. «انطمس الآخر، انطمس الذكر»
❖ **إنطوى:** انطواءً (ط و ي) الشيء: انضم بعضه على بعض طيتين أو أكثر «انطوى الورقة» ۲- الثمر: ذهب. ۳- على كذا: إشمعل عليه. ۴- ب الحجة: استندت و التفت. ۵- على نفسه: أفر الغزلة، إنكش.

الشيء: به بیکدیگر پیوستند و بالا و سه لا یا بیشتر «انطوى الورقة» ۲- الثمر: سپری شد. ۳- على كذا: در برگرفت. ۴- على الحية: دور زد و برگشت. ۵- على نفسه: گوشه گیری را ترجیح داد. در لای خود فرو رفت.

❖ **أنظر:** انظاراً (ن ظ ر) ۱- الشيء: أخره، أسهله و أنظره الذين، أنظر الذين» ۲-ة: مكّنه من النظر.

۱- الشيء: به تأخیر انداخت، به او فرصت داد. انظره الذين انظره الذين» ۲- او را توانا ساخت برای نگریستن.

❖ **أنعرج:** انعراجاً (ع ر ج) الشيء: انطف.

الشيء: پیچید. خم شد. کج شد.

❖ **إنعزل:** انعزالاً (ع ز ل) عند: تنهى جانباً و يمد.

عند: به کنار کشید و دور شد.

❖ **أنعس:** انعاساً (ن ع س) ۱-ة: حملة على الناس.

او را به جرت زدن واداشت.

❖ **أنعش:** انعاشاً (ن ع ش) ۱-ة: رفعه، أقامه، أنهضه. ۲-ة: سد قعره.

خیر اندیش نماید، گفته می شود «انعم صاحباً و گاهی همزه و نون حذف می گردد» ص صاحباً.

❖ **إِنْغَرَزَ**: انغرازاً (غ ر ز) الشيء: ثبت أصله في الأرض أو غيرها.

الشيء: أصل و ریشه اش در زمین یا برجاشد.

❖ **إِنْغَرَسَ**: انغراساً (غ ر س) الشجر: أثبت في الأرض.

الشجر: در زمین یا برجاشد، محکم شد.

❖ **إِنْغَسَلَ**: انغسالاً (غ س ل) الشيء: زال و سغه و تطهر بالماء أو غيره.

الشيء: آلودگی از بین رفت، پاک گردید به آب و غیره و ذلك.

❖ **أَنْغَضَ**: انغاضاً (ن غ ص) عليه عيشة: كذره.

عليه عيشة: زندگی را تباه ساخت، منقض گردانید.

❖ **أَنْغَضَ**: انغاضاً (ن غ ض) الطرف: انخفض، انفض. الطرف: پائین را بگریست، چشم فرو بست، چشم پوشی کرد (انغاض کرد).

❖ **أَنْغَضَ**: انغاطاً (ن غ ط) في الماء: انغمس فيه، غاص فيه. في الماء: در آب فرو رفت، غواصی نمود.

❖ **أَنْغَلَقَ**: انغلاقاً (ن غ ل) الباب: انطبق، ثبت ما يتحرك منه.

الباب: بسته شد، چفت شد.

❖ **أَنْغَمَرَ**: انغماراً (ن غ م ر) في الماء: انغمس فيه.

في الماء: فرو رفت در آب.

❖ **أَنْغَمَسَ**: انغمساً (ن غ م س) في الماء: غاص فيه. ۲- في الشيء: دخل فيه.

۱- في الماء در آب فرو رفت. ۲- في الشيء: وارد آن شد.

❖ **أَنْفَ: يَنْفُ، أَنْفًا وَ أَنْفًا**: ۱- الشيء: تَزَّه عنه، تَرَفَّع عنه. ۲- من الشيء: كرهه.

۱- الشيء: از منته: خود را از آن میزا نمود. ۲- من الشيء: ناپسند شمرد آنرا، کراهت داشت.

❖ **أَنْفَ: يَنْفَا**: جملة يأنف.

۱- او را به کراهت واداشت.

❖ **الأنف**: ج أنف، أنوف، أنف. ۱- عضو التنفس و الشم في الإنسان و الحيوان. ۲- السيد. ۳- من كل شيء: أوله. ۴- من الجبل: مائتاً منه و برز. ۵- «مات حنفاً» أنه: أي مات موتاً طبيعياً من غير قتل. ۶- «شمخ بأنفه»: تكبر.

۱- عضو بویایی در انسان و حیوان. ۲- آقا و سرور. ۳- من كل شيء: نخست. ۴- من الجبل: آنچه که بیرون زده و

آشکار گردیده است از آن. ۵- «مات حنفاً» أنه: بطور طبیعی مُرد. اجلس فرارسید و مُرد. ۶- «شمخ بأنفه»: اظهار تکبر کرد.

❖ **الأنف**: الماضي القريب.

گذشته نزدیک.

❖ **أَنْفًا**: سابقاً، في أول وقت كذا فيه. و هو ظرف.

پیش از این. اول وقت که در آن بودیم. و اینجا ظرف است.

❖ **أَنْفَعْتُ**: انفتاحاً (ف ت ن) الشيء: انكسر كسراً صغيراً.

الشيء: اندکی شکسته شد.

❖ **الأنفة**: اليرّة.

عزت و شکوه و بزرگی.

❖ **أَنْفَحَ: انفتاحاً** (ف ت ح) الباب: صار غير مقلق.

الباب: در باز شد.

❖ **أَنْفَقَ: انفتاقاً** (ف ت ق) الشيء: انشق.

الشيء: شکافته شد.

❖ **أَنْفَقَلَ: انفساخاً** (ف ت ل) الحبل أو نحوه: انشوى.

۲- عن الأمر أو الحاجة: انصرف.

الحبل أو نحوه: به هم پیچیده شد. ۲- عن الأمر أو الحاجة: روی گردان شد.

❖ **الإنفجار**: (ف ج ر) ۱- مص. انفجر. ۲- دويّ يرافقه اهتزاز عنيف و قوة: «انفجار القنبلة، انفجار الغاز في المنجم».

انفجار همراه با صدای بلند

❖ **أَنْفَجَرَ: انفجاراً** (ف ج ر) ۱- الماء أو الدمع أو نحوه: جری.

۲- ت القنبلة: أحدثت دويّاً و ولّت طاقة و قوة.

۱- الماء او نحوه: جاری شد. ۲- ت القنبلة: بعب منفجر شد

❖ **أَنْفَحَتْ: انفحاتاً** (ف خ ت) الشيء: انتقب.

الشيء: سوراخ گردید.

❖ **أَنْفَذَ: انفاذاً** (ف ن ذ) الشيء: أفناه.

الشيء: از بین برد. به پایان رسانید.

❖ **أَنْفَذَ: انفذاً** (ف ن ذ) الرأس: انشدخ، انكسر.

الرأس: شکافته شد. شکسته شد.

❖ **أَنْفَذَ: انفاذاً** (ف ن ذ) ۱- الصيد: رماه و جعل السهم أو نحوه يخرقه و ينفذ منه. ۲- إليه الكتاب: أرسله إليه. ۳- الأمر: قضاء. ۴- عهداً أو وعداً: أجزه.

۱- الصيد: بسویش تیر پرتاب کرد بطوریکه از بدنش خارج شد. ۲- إليه الكتاب: برایش کتاب را فرستاد.

۳- الأمر: آن کار را انجام داد. به اجرا درآورد. ۴- عهداً أو وعدة: به انجام رساند. وفا نمود به پیمان.

وعدة: به انجام رساند. وفا نمود به پیمان.

❖ **أنْفَرُ:** انفاراً. (ن ف ر)؛ جعله ينفر.

۱- او را به نفرت و چندی واداشت.

❖ **الْإِنْفِرَادُ:** (ف ر د) ۱- مص. انفرد. ۲- هو وضع السجين في غرفة خاصة ومنعه الاتصال بغيره من السجناء.

۱- مص انفرد. ۲- قرار دادن زندانی در سلول انفرادی که با دیگران تماس نداشته باشد.

❖ **إِنْفَرَجَ:** انفراجاً. (ف ر ج) ۱- ما بين الشيئين: اتسع.

۲- الحزن أو الهم؛ انكشف.

۱- ما بين الشيئين: گسترش پیدا کرد. فاصله ایجاد شد. ۲- الحزن أو الهم؛ اندوه بر طرف شد.

❖ **إِنْفَرَدَ:** انفرداً. (ف ر د) ۱- بالامر؛ عمله وحده ولم يشرك معه أحداً. ۲- بنفسه؛ خلاها. ۳- بالامر؛ كان فيه فرداً لا مثيل له «انفرد بالذكاء».

۱- بالامر؛ کار را به تنهایی انجام داد و کسی را در آن شرکت نداد. ۲- بنفسه؛ گرشای به تنهایی نشست. ۳- بالامر؛ بیکه تاز میدان بود. «انفرد بالذكاء».

❖ **انْفَرَطَ:** انفراطاً. (ف ر ط) الشئ؛ تفرق «انفرط المقد».

الشئ؛ پراکنده شد. «انفرط المقد»

❖ **انْفَرَقَ:** انفراقاً. (ف ر ق) ۱- عتق؛ انفصل عنه. ۲- الشئ؛ انشق.

۱- عتق؛ از او جدا شد. ۲- الشئ؛ شکافته شد.

❖ **إِنْفَرَقَتْ:** انفراقاً. (ف ر ق) الشئ؛ تفتت.

الشئ؛ شکسته شد و پراکنده گردید.

❖ **إِنْفَرَزَ:** انفرازاً. (ف ز ر) الشئ؛ انشق.

الشئ؛ شکافته شد.

❖ **أَنْفَسَ:** انفاساً. (ن ف س) الشئ؛ صار نفساً رغباً شهنأ مرغوباً فيه.

الشئ؛ باورزش شد و مورد خواست همه شد.

❖ **إِنْفَسَخَ:** انفساحاً. (ف س خ) الشئ؛ انحل؛ بطل زال «انفسخ العقد» انشرح، شُر.

۱- المكان؛ گسترش پیدا کرد و وسیع شد. ۲- صدؤه؛ احساس خوشحالی نمود. فارغ البال شد.

❖ **إِنْفَسَخَ:** انفساحاً. (ف س خ) ۱- المكان؛ اتسع. ۲- صدؤه؛ انشرح، شُر.

الشئ؛ منحل گردید، باطل گردید. از بین رفت. «انفسخ العقد» ۲- صدؤه؛ خوشحال شد.

❖ **الْإِنْفِصَالِي:** (ف ص ل) من كان على مذهب الانفصالية. جدائی طلب.

❖ **الانفصالية:** (ف ص ل) ميل سکان إحدى المقاطعات إلى الانفصال عن الدولة التي تنسب إليها هذه المقاطعة.

تمایل مردم یک منطقه برای جدا شدن از حکومت مرکزی.

❖ **انْفَصَدَ:** انفصداً. (ف ص د) الدّم أو السائل؛ سال.

الدّم أو السائل؛ جاری شد. روان شد.

❖ **انْفصل:** انفصلاً. (ف ص ل) ۱- عتق؛ فارقه. ۲- عنه؛ انفطع عنه.

۱- عتق؛ از او جدا شد. ۲- عنه؛ از او بیزید. قطع رابطه نمود.

❖ **انْفَصَمَ:** انفصاماً. (ف ص م) ۱- الشئ؛ انكسر من غير فصل. ۲- بت المقد؛ انحلت. ۳- بت العروة؛ انفطمت. ۴- الظهر أو غيره؛ انصدح.

۱- الشئ؛ شکست بدون جدا شدن. ۲- بت المقد؛ باز شد. (گره) ۳- بت العروة؛ بریده شد. قطع شد. ۴- الظهر أو غيره؛ شکافته شد. دو نیم شد.

❖ **انْفَضَّ:** انفضاضاً. (ف ض ض) ۱- الشئ؛ انكسر. ۲- الجمع؛ تفرق.

۱- الشئ؛ شکست. ۲- الجمع؛ پراکنده شدند.

❖ **انْفَضَحَ:** انفضاحاً. (ف ض ح) الامر؛ انكشف و ظهر الامر؛ پدیدار و آشکار گردید.

❖ **انْفَطَرَأَ:** انفطاراً. (ف ط ر) ۱- الشئ؛ انشق «انفطر العود»

انفطر القلب. ۲- بت الارض بالنبات؛ تشققت و أخرجه.

۳- العود؛ بدأ نبات ورقه.

۱- الشئ؛ شکافته شد. «انفطر العود» «انفطر القلب» ۲- بت الارض بالنبات؛ زمین شکافته شد و کل و گیاه را بیرون آورد. ۳- العود؛ (جوانه زد).

❖ **انْفَطَمَ:** انفطاماً. (ف ط م) ۱- الولد؛ انقطع عن الرضاع. ۱- الولد؛ از شیر گرفته شد. ۲- من الشئ؛ از آن روی گردانید. چشمپوشی نمود.

❖ **انْفَعَلَ:** انفعالاً. (ف ع ل) ۱- مطاوع فعل. ۲- اشتد تأثره. ۱- مطاوعه فعل است، پذیرش اثر از فعل. ۲- تأثیرپذیری آن شدت یافت.

❖ **إِنْفَعَزَ:** انفعازاً. (ف ع ز) الفم؛ انفتح. الفم؛ باز شد، گشوده شد.

❖ **أَنْفَقَ:** انفاقاً. (ن ف ق) ۱- المال أو نحوه؛ صرفه. أنفده. أفناه. ۲- البضاعة؛ روجها.

۱- المال أو نحوه؛ بکار گرفت. مصرف نمود. به پایان رساند. ۲- البضاعة؛ رواج داد.

❖ **انْفَقَأَ:** انقاعاً. (ف ق أ) ۱- الشئ؛ انشق. ۲- بت العين؛ قُلت.

۱- الشئ؛ شکافته شد. ۲- بت العين؛ قُلت.

۱- الشئ: شکافته شد. ۲- ت العین: کنده شد. درآورده شد.

❖ **إِنْقَضَ**: اِنْصَفَاكَأَ (ف ک ک) ۱- الشئ: انفسل. ۲- ت القد: اِنْخَلَّتْ. ۳- العظم: زال عن موضعه. ۴- العبد: اُخرج من العبودیة. ۵- «ما انقذ»: ما زال «ما انقذ» التلميذ یدرس. و هو من أخوات «كان» یرفع المبتدأ و ينصب الخبر.

۱- الشئ: جُدا شد. ۲- ت العدة: كُشوده شد. ۳- العظم: از جای خود کنده شد. ۴- العین: از بردگی خارج شد. ۵- ما انقذ: پیوسته. از گروه «كان» است مبتدا را مرفوع و خبر را منصوب می کند.

❖ **إِنْقَضَتْ**: اِنْغَلَاثًا (ف ل ت) تَحَلَّصَ.

رهايي یافت. در رفت.

❖ **إِنْقَضَ**: اِنْغَلَاغًا (ف ل ع) الشئ: اِنْشَقَّ.

الشئ: شکافته شد.

❖ **إِنْقَلَقَ**: اِنْغَلَاقًا (ف ل ق) الشئ: اِنْشَقَّ «انقلب الصبح».

الشئ: شکافته شد. «انقلب الصبح» صبح پدیدار شد.

❖ **أَنْقَضَ**: اِنْقِضًا (أ ن ق) الشئ: جمعه اِنْقِضًا حسنًا معجبا.

الشئ: جذاب و نیک گردانید آنرا. مورد پسند گردانید.

❖ **أَنْقَضَ**: اِنْقِضًا (ن ق و) الشئ: ظَفِهَ.

الشئ: پاکیزه نمود آنرا.

❖ **إِنْقَادًا**: اِنْقِیَادًا (ق و د) ۱- ت الذیة: سارت خلف قائدها.

۲- له: خضع له وذل.

۱- ت الذیة: پشت سر چوپان حرکت کردند. ۲- له: از او تبعیت نمود و در مقابل او خوار گردید.

❖ **إِنْقَاسًا**: اِنْقِیَاسًا (ق ی س) مطاوع قاس.

مطاوعه از قاس، پذیرش اثر.

❖ **إِنْقَبَضَ**: اِنْقِیَاضًا (ق ب ض) ۱- الشئ: ضاق و تَجَمَّعَ.

۲- علی نفسه: اعتزل الحیاة. ۳- ت النفس: انكسرت حزناً.

۴- عن القوم: هجرهم.

۱- الشئ: تنگ گردید و جمع شد. ۲- علی نفسه: گوشه نشینی اختیار نمود. ۳- ت النفس: دل گرفته شد (غمگین شد). ۴- عن القوم: آنها را ترک نمود.

❖ **إِنْقَبِیْجَ**: اِنْقِیَبَاعًا (ق ب ع) ۱- أدخل رأسه فی ثوبه.

۲- الطائر فی وكره: دخل فيه.

سرخود را در لباسش پنهان نمود. ۲- الطائر فی وكره: وارد لانه اش شد.

❖ **إِنْقَذَ**: اِنْقِذَادًا (ق د د) الشئ: اِنْشَقَّ «انقذ الثوب».

الشئ: شکافته شد. «انقذ الثوب».

❖ **أَنْقَذَ**: اِنْقِذَادًا (ن ق ذ) من كذا: خَلَّصَه مِنْهُ «انقذه من الفرق».

من كذا: او را رها نمود. «انقذه من الفرق».

❖ **اِنْقَذَفَ**: اِنْقِذَافًا (ق ذ ف) مطاوع قَذَفَ.

مطاوعه از قَذَف است.

❖ **إِنْقَضَى**: اِنْقِضَايًا (ق ی ض) ۱- القوم: ماتوا و لم یبق منهم أحد. ۲- الشئ: اِنْطَلَقَ.

۱- القوم: مُردند کسی از آنها باقی نماند. ۲- الشئ: بریده شد.

❖ **إِنْقَسَمَ**: اِنْقِسامًا (ق س م) ۱- الشئ: تَجَزَّأَ أَجْزَاءَ.

۲- القوم: تَفَرَّقَ أَمْرُهُمْ وَانْقَلَبَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ.

۱- الشئ: تقسیم شد به قسمتهایی. ۲- القوم: از همدیگر جدا شدند و از یکدیگر دلگیر گردیدند.

❖ **إِنْقَشَرُوا**: اِنْقِشَارًا (ق ش ر) الشئ: زال عنه جلده أو قشره.

الشئ: از پوستش جدا شد یا از پوسته اش جدا شد.

❖ **إِنْقَشَطَ**: اِنْقِشَاطًا (ق ش ط) مطاوع قَشَطَ.

مطاوعه از قَشَط است.

❖ **إِنْقَشَعَ**: اِنْقِشَاعًا (ق ش ع) الشئ: زال عنه.

الغیة. انكشف «انقشع السحاب عن السماء. اِنْقَشَعَ الْمَاءُ عَنِ الْقَلْبِ».

الشئ: زال عنه.

❖ **إِنْقَضَ**: اِنْقِضًا (ق ن ق) الشئ: جمعه اِنْقِضًا حسنًا ناقصًا.

الشئ: آنرا کم و ناقص گردانید.

❖ **إِنْقَصَ**: اِنْقِصَاعًا (ق ص ص) الشئ: اِنْقَطَعَ «انقص الشعر».

الشئ: بریده شد. کوتاه شد. «انقص الشعر».

❖ **إِنْقَصَفَ**: اِنْقِصَافًا (ق ص ف) الشئ: انكسر «انقص المود».

الشئ: شکسته شد. «انقص المود».

❖ **إِنْقَصَمَ**: اِنْقِصَامًا (ق ص م) الشئ: انكسر.

الشئ: شکسته شد.

❖ **إِنْقَضَى**: اِنْقِضَايًا (ق ی ض) ۱- الطائر: سقط من الجو بسرعة «انقض البازي علی المصنورة».

۲- ت الحیل: علی الأعداء: اندفعت، انصبت.

۱- الطائر: به شتاب از آسمان افتاد (فرود آمد). «انقض البازي علی المصنورة».

۲- ت الخیل: علی الأعداء: روی آورد، سپاه بر دشمن یورش برد، حمله کرد.

❖ **انْقَضَى**: انْقَضَاً: (ق ض ي) الشيء؛ فني، مضى، انقطع «انقضى العمر».

الشيء؛ نابود شد. از بین رفت. سپری شد، کم شد. «انقضى العمر»

❖ **انْقَضَبَ**: انْقَضَاباً: (ق ض ب) الشيء؛ انقطع.

الشيء؛ بریده شد، کم شد.

❖ **انْقَطَعَ**: انْقِطَاعاً: (ق ط ع) الشيء؛ انفصل بعضه عن بعض «انقطع الحبل».

۲- الشيء؛ ذهب وفته «انقطع البرد».

۳- الكلام؛ وقف. ۴- المطر؛ احتبس، لم يزل. ۵- إليه؛ لزمه و انفرّد بصحبته خاصه.

الشيء؛ از یکدیگر جدا شدند «انقطع الحبل».

۲- الشيء؛ وقت آن گذشت. «انقطع البرد».

۳- الكلام؛ قطع شد.

۴- المطر؛ نیارید، فرود نیامد. ۵- إليه همراه او شد و به تنهایی و خصوصی با او سخن گفت.

❖ **انْقَعَجَ**: انْقَاعاً: (ن ق ج) الشيء؛ في الماء؛ تركه فيه حتى ذاب و انحل.

الشيء؛ في الماء؛ در آب رها نمود تا که ذوب شود و حل گردد.

❖ **انْقَفَعَ**: انْقِطَاعاً: (ق ف ع) النبات؛ يبس و تصلب.

النبات؛ خشک شد و سفت گردید.

❖ **انْقَطَلَ**: انْقِطَالاً: (ق ل ب) ۱- الباب؛ انقلب. ۲- المهاجرون؛ رجعوا. ۳- مضى لأمره.

۱- الباب؛ بسته شد. ۲- المهاجرون؛ باز گشتند. ۳- رفت بدنیا کار خودش.

❖ **الْإِنْقِلَاب**: (ق ل ب) ۱- مص. انقلب. ۲- الاستيلاء على الحكم و قلب الأوضاع بالقوة بالقوة.

۱- مص. انقلب. ۲- باقوة فهریه بر حکومت مستولی شدن.

❖ **انْقَلَبَ**: انْقِلَاباً: (ق ل ب) ۱- الشيء؛ جُلَّ أعلاه أسفله، أو يمينه شماله، أو باطنه ظاهره، أو العكس. ۲- رجع.

۱- الشيء؛ زیر و زبر گردید و چپ و راست شد. ۲- بازگشت.

❖ **انْقَلَبَ**: انْقِلَاباً: (ق ل ع) الشيء؛ انزعج من مكانه «انقلعت الشجرة، انقلعت السن».

الشيء؛ از جای خود کنده شد. «انقلعت الشجرة» و «انقلعت السن».

❖ **الْأَنْقِلَافِيس**: (ا ن ق) ق ل س) سمكة كالحية تعرف بـ «المنكليس» عند بعض العامة.

نوعی ماهی است مانند مار که نزد عامه مردم به «حنکلیس» معروف است. مارماهی

❖ **أَنْقَضَ**: انْقَاةً: (ن ق ه) من مرضه؛ شفا منه.

ه من مرضیه؛ او را شفا داد از مرض.

❖ **انْكَبَتَ**: انْكِبَاتاً: (ک ب ب) ۱- على الأمر؛ لزمه. ۲- لوجهه؛ انقلب على وجهه.

۱- على الأمر؛ پرداخت به آن. وقت خود را صرف آن کار نمود. ۲- وجهه؛ دُفرو شد. پشت کرد.

❖ **انْكَبَتَ**: انْكِبَاتاً: (ک ب ت) مطاوع كَيْت.

مطاوعه كَيْت است.

❖ **انْكَبَتَ**: انْكِبَاتاً: (ک ب ت م) مطاوعه كَيْت.

مطاوعه از کتم است.

❖ **انْكَرَى**: انْكَاراً: (ن ک ر) ۱- ه أو الشيء؛ جهله. ۲- حَقَّقَ؛ جحد، لم يعترف به. ۳- عليه فُتْلَ؛ عابه.

۱- ه أو الشيء؛ خود را نسبت به آن به نادانی زد. اظهار بی اطلاعی کرد. ۲- حَقَّقَ؛ انکار نمود حق او را. اعتراف نکرد به آن. ۳- عليه فُتْلَ؛ او را ملامت و سرزنش نمود.

❖ **انْكَسَرَ**: انْكَسَاراً: (ک س ر) الود أو الأراجاج أو نحوهما؛ تعطم، تجبرأ. ۲- الشيء؛ فنى، سكن، هذا «انكسر الحشر».

۳- الجيش؛ غلب و انهزم و فُتِرَى شمله. ۴- الشجر؛ اِخْتَلَّ وزنه.

العود أو الأراجاج أو نحوهما؛ شکسته شد، ویران گردید.

۲- الشيء؛ سُكَّت شد، بیحرکت شد، آرام گردید. «انكسر الحشر».

۳- الجيش؛ شکست داده شد و پا به فرار گذاشت و پراکنده گردید. ۴- الشجر؛ وزنش مختل گردید.

❖ **انْكَسَفَ**: انْكَسَافاً: (ک س ف) ت الشمس و القمر؛ اُحتجبَا.

ت الشمس و القمر؛ پنهان شدند.

❖ **انْكَسَطَ**: انْكَسَاطاً: (ک ش ط) الجلد؛ انسلخ، زال، انكشف.

الجلد؛ کنده شد. از بین رفت، آشکار شد.

❖ **انْكَشَفَ**: انْكَشَافاً: (ک ش ف) الشيء؛ ظهر.

الشيء؛ آشکار شد. پدیدار شد.

❖ **انْكَفَى**: انْكَفَاةً: (ک ف ف) عن الأمر؛ انصرف عنه.

عن الأمر؛ از آن روی برگردانید. رها نمود.

❖ **انْكَفَى**: انْكَفَاةً: (ک ف ه) ۱- الى الشيء أو عليه؛ مال إليه.

۲- إليه؛ رجع. ۳- عنه؛ انصرف عنه. ۴- القوم؛ انهزموا.

۱- الى الشيء أو عليه؛ روی آورد بسوی آن. ۲- إليه؛ بازگشت.

۳- عنه؛ از او روی برگردانید. ۴- القوم؛ شکست خوردند.

❖ **انْكَشَفَ**: انْكَشَافاً: (ک م ش) الجلد أو الثوب؛ تَقَشَّصَ و تَقَشَّصَ.

تَقَشَّصَ. ۲- على نفسه؛ انطوى و انقبض و انفرّد بنفسه.

الجلد أو الثوب: جمع شد متقبض گردید. ۲- علی نفسه: پیچیده شد و به خود فرو رفت و گوشه نشینی اختیار نمود.
اَنْهَى: اَنْهَى (ن م ی) ۱- الشیء: جمله نامیه. ۲- الشیء: زاده. ۳- إلى فلان: نسب إليه. ۴- العشب الماشیة: سبھا.
 ۱- الشیء: آنرا رسید گردانید. ۲- الشیء: افزایش داد. ۳- إلى فلان: به او نسبت داد. ۴- العشب الماشیة: چاق گردانید آنرا.

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (م ی ز ر) امتاز
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (م ح ق) الشیء: بطل، اضمحل، اضمی.
 الشیء: باطل شد. از بین رفت. معوض شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (م ر ق) السهم: نفذ فی الزمیه و خرج من مکان إلى آخر.
 السهم: نیزه در شکار نفوذ نمود و از طرف دیگر بدنش بیرون زد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (م ز ق) الشیء: انشق، افرق.
 الشیء: دو نیم شد. شکافته شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن م ش) الذي في جلدہ بقع مختلف لونه، ج قش، م قش.

کسیکه روی پوست بدنش نقطه هایی است که با رنگ پرست مغایرت دارد. ج: نمش. م: نمشابه.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن م ل ج) اناطل ۱- عفة الإصبع. ۲- رأس الإصبع الذي فيه الظفر.
 ۱- بندهای انگشت. ۲- سر انگشت ها.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (م ل ص) الشیء: من ید، سقط، خرج من یدہ ملأسته «انفصلت السمكة من یدہ».
 الشیء: من یدو: افتاد. از دست داد بخاطر لیز بودنش. «انفصلت السمكة من یدہ».

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن م و ر) الفودج: ج انموجات، فاذج.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن ه ی) ۱- الشیء: ابلغه تايته «انتهى كتابه».
 ۲- الشیء: ابلغه، أوصله «انتهى إليه الخبر أو الرسالة».
 ۳- إلى الأمر: أعلمه به.

۱- الشیء: آنرا بپایان رسانید. «انتهى كتابه».
 ۲- الشیء: رساند. «إليه الخبر أو الرسالة».
 ۳- إليه الأمر: او را به آن امر آگاه کرد.

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه و ر) ۱- البناء انهدم. ۲- الشیء: سقط، انحل «انهارت أعضاؤه، انهارت المقاومة، انهارت الحلف».

۱- البناء: ویران شد. ۲- الشیء: انحل، منحل شد. «انهارت أعضاؤه، انهارت المقاومة، انهارت الحلف».

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ی ل) ۱- القرب أو نحوه: انصب. ۲- علیه: انصب علیه بالشم والضرع والأذى.
 ۱- القرب أو نحوه: ریخت بروی آن. ۲- علیه: رو آورد به او. در حالیکه او را دشنام و ضرب و شتم می کرد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن ه ب) الشیء: جمله تنبیه و یاخذ، الشیء: او را وادار کرد به بردن و دزدیدن.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ب ط) ۱- الشیء: نقص. ۲- الشیء: انحط.

۱- الشیء: کم شد. ۲- الشیء: کم ارزش شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ت ک) السَّيْرُ أو نحوه: شق.
 الشَّوْر أو نحوه: پرده دریده شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن ه د ت المرأة) ارتفع ثديها.
 ت المرأة: پستانهایش بر شیر شد. یا بلند گردید.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه د د) البيت: أو نحوه: انهدم، البيت أو نحوه: ویران شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه د م) البيت سقط.
 البيت: افتاد و فرو ریخت.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ز م) الجيش: انكسر، الجيش: شکست خورد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ش م) الشیء: انكسر، الشیء: شکست.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ص ر) مطاوع هضر.
 مطاوعه از هضر است.

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن ه ض) ۱- ه: حركة للنهوض و أقامه. ۲- ه: للأمر: أقامه له.

۱- ه: او را به حرکت درآورد جهت برخاستن، و بر پا نمود. ۲- ه: للأمر: او را به آن کار واداشت.

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ض م) الطعام: استحال إلى مادة غذائية يتعصبها الجسم قتيماً.
 الطعام: به ماده غذائی دیگر تبدیل شد تا بدن آنرا جذب نماید. و موجب رشد و نمو گردد.

اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ن ه ک) ه العمل أو المرض: أتمه أشد التعب. ه العمل أو المرض: کار یا بیماری، بسیار سخت او را خسته کرد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه ل ل) ۱- المطر: اشتد انصبابه. ۲- الدمع: تساقط.

۱- المطر: بشدت بارید. ۲- الدمع: ویران شد.
اِنْهَضَ: اِنْهَضَ (ه م ر) الماء: سال و انصب بقوة.
 الماء: آب بشدت جاری شد.

● **انهمك:** آنها را. (هم ك) في الأمر: جد فيه برغبة واهتمام.
في الأمر: با شوق و اهمیت در آن کار کوشید.

● **انتهوى:** انتها یافت. (هو ي) الشيء: سقط من علو إلى أسفل.
الشيء: از بالا به پایین افتاد.

● **الإنهيار:** (هـ و ر) ۱ - مص. انهار. ۲ - الانهيار العصبي أو العقلي: حالة مرضية تصيب الإنسان وتقطعه دائم الهم والحزن أو دائم الغضب.

۱ - مص. إنهيار. ۲ - الانهيار العصبي والعقلي: حالت
مریضی ای است که انسان دچار آن می شود و پیوسته
غمگین و خشمگین می گردد.

● **الأنف:** المتأثره عن الشيء المرفق عنه الكاره له، ج أنف.
پاک، بی آرایش، بی نیاز، بدور از آن. ج. أنف.
● **الأنفيس:** ۱ - المزاج. ۲ - كل ما نوس به.

۱ - همدم. ۲ - هر چیزی که برای انسان هدم باشد.
● **الأنفيسون:** نبات طيب الرائحة، تتخذ حبوبه في صنعت
بعض الحبوبيات وفي تغطير بعض المشروبات، أو لبعض
الأغراض الطبية. ويعرف باليانسون.

گیاه خوشبوئی است که از دانه هایش در پختن شیرینی و تغطیر
مشروبات یا داروهای طبی از آن استفاده می شود و به «یانسون»
شناخته می شود، بنظر اینجانب «وائل هست» (مترجم).

● **الأنيق:** الحسن للمحب: «روح أنيق، ثوب أنيق».

نیکی و پسندیده، جذاب «روح آنیق» «ثوب آنیق».

● **الأنين:** ۱ - مص أن. ۲ - الصوت المنبعث من الإنسان أو
الحيوان من ألم أو حسرة: «أنين الجراح، أنين المرحض».

۱ - مص أن. ۲ - صدائی که از انسان یا حیوان بر اثر درد و
ناراحتی برآید. «أنين الجراح، انين المرحض».

● **أه:** اسم فعل يستعمل للتوحيج أو التذكوي، نحو: «أه من
المرض».

اسم فعل است و برای اظهار ناراحتی یا شکایت بکار
می رود. «أه من المرض».

● **أهات:** أهات: (هـ ي ب) ۱ - به: دعاء إلى الأمر «أهات به إلى
الفضيلة». ۲ - الراعي بضمه: صاح بها لتقف أو لترجع.

۱ - به: او را فراخواند برای کاری. ۲ - الراعي بضمه: فریاد زد
که بایستند یا جمع شوند (حیوانات و گوسفندان).

● **الإهاب:** ج: أهب. أهبة: أهب. ۱ - المجلد قبل أن يُدبغ.
۲ - الغلاف الذي يحيط بالنبات.

۱ - پوست دباغی نشده. ۲ - پوسته ای که گیاه را پوشش
می دهد.

● **أهان:** أهان: (هـ و ن) ۱ - أو التمر: استخف به، احتقره، أنله.
۲ - أو الأمر: كويك و ناچيز شمرد آن چیز را، تحقير نمود.

● **الإهانة:** (هـ و ن) ۱ - مص. أهان. ۲ - الاستخفاف بشيء أو
بشخص و احتقاره و إذلاله.

۱ - مص أهان. ۲ - کوچک و ناچیز شمردن کسی یا چیزی.
تحقیر نمودن.

● **أهبط:** أهبط: (هـ ب ب) ۱ - الریح: أهبطها، جعلها تهبط. ۲ - هـ
من نومه: أيقظه.

۱ - الریح: به حرکت درآورد، تحریک نمود و کاری می کرد
بوزد. ۲ - هـ من نومه: او را بیدار کرد.

● **أهبط:** أهبط: (هـ ب ب) ۱ - الریح: أهبطها، جعلها تهبط. ۲ - هـ
من نومه: أيقظه.

لأمر: برای آن کار آماده شد.
● **الأهبة:** الأهبة: الاستعداد، ج أهب: «أخذ لأمر أهبة».

آمادگی. جمع أهب. «أخذ لأمر أهبة».

● **أهبط:** أهبط: (هـ ب ط) ۱ - أنهزل. ۲ - الهجر: قصد.
۱ - هـ: او را فرود آورد. ۲ - الهجر: قیمت آنرا کم کرد.

● **أهبط:** أهبط: (هـ ب ل) نقد العقل و الإدراك.
عقل و شعور را از دست داد.

● **الأهبط:** (هـ ب ل) قائل العقل و الإدراك، ج أهبط، م أهبط.
دیوانه. ج أهبط م. أهبط.

● **الأهبة:** الصوت الذي يخرج من الإنسان توجعاً أو شكاية.
صدای آهنا که بر اثر درد و رنج و شکایت از چیزی.

● **إهتاج:** إهتاج: (هـ ج) أو الشيء: تار.
الشيء: به هیجان آمد. مضطرب شد.

● **إهتاج:** إهتاج: (هـ ج ر) القوم: تقاطعوا. ۲ - هـ: هجر.
القوم: با یکدیگر قطع رابطه نمودند. ۲ - هـ: او را ترک نمود.

رها کرد.

● **أهتد:** أهتد: (هـ د ی) ۱ - استرشد، طلب الهداية. ۲ - إلى
الطريق، أو إلى مكان كذا: عرف الطريق إلى المكان. ۳ - أدرك

الهداية و ثبت عليها: «أهتدى الشَّير».

۱ - درخواست هدایت کرد. ۲ - إلى الطريق أو الطريق إلى
مكان كذا: راه را برای رسیدن به مقصد شناخت. ۳ - هدایت
را درک نمود و در آن پا برجا شد. «أهتدى الشَّير»

● **إهتد:** أهتد: (هـ د ی) ۱ - استرشد، طلب الهداية. ۲ - إلى
الطريق، أو إلى مكان كذا: عرف الطريق إلى المكان. ۳ - أدرك

الهداية و ثبت عليها: «أهتدى الشَّير».

۱ - درخواست هدایت کرد. ۲ - إلى الطريق أو الطريق إلى
مكان كذا: راه را برای رسیدن به مقصد شناخت. ۳ - هدایت
را درک نمود و در آن پا برجا شد. «أهتدى الشَّير»

❖ **الأهرام:** صروح هرمية الشكل بناها بعض فراعنة مصر لتكون مدافن ملكية. يبلغ ارتفاع الهرم الأكبر ۱۳۸۰ متراً. ساختمانهای هرمی شکل که فرعونهای مصر آنرا بنا نهادند برای آرامگاه شاهان بلندی هرم بزرگ به ۱۳۸۰ متر می‌رسد.

❖ **أَهْرَبَ:** اهرأباً. (هر ب)؛ اضطرب إلى الحرب.

ه: او را وادار به فرار نمود.

❖ **أَهْرَعَ:** اهرأعاً. (هر ع) أسرع في عذوه.

در دویدن شتاب نمود.

❖ **أَهْوَقَ:** اهرأقاً. (هر ق) الماء: صبه.

الماء: آب را ریخت.

❖ **أَهْرَمَ:** اهرأماً. (هر م) ه: الدهر: جملة دهرماً. أي بالفاء

أقصى الكبر. ه: الدهر: أضغه.

۱- ه: الدهر: روزگار او را پیر کرد. ۲- ه: الدهر: روزگار او را

ناتوان کرد.

❖ **أَهْزَلَ:** إهزألاً. (هز ل) ه: أو الشئ: أضغفه.

ه: أو الشئ: ه: او را ناتوان نمود.

❖ **الْأَهْوَجَ:** (هز ج) ما يَبْزَجُ به من الأغاني، ج أهازيج.

سرود ج. اهازيج.

❖ **أَهْلٌ:** يَأْهَلُ، أَهْلاً. المكان: سكته أهله.

المكان: آن مکان مورد سکونت قرار گرفت.

❖ **أَهْلٌ:** أهلاً. (هل ل) ۱- نظر إلى الهلال. ۲- الهلال: ظهر.

۳- الشهر: ظهر هلال. ۴- الهلال: رفع صوته عند رؤيته.

۵- الشهر: رأى هلاله.

۱- به هلال نگریست. ۲- الهلال: پدیدار شد. ۳- الشهر:

هلال ماه پدیدار شد. ۴- الهلال: با دیدن هلال صدایش را

بلند کرد. ۵- الشهر: هلال ماه را دید.

❖ **أَهْلٌ:** تأهلاً. (هل ل) ۱- به رتب به قائل أهلاً و سهلاً.

۲- ه: للأمر: جملة أهلاً له. ۲- ه: للأمر: رأه أهلاً له.

۱- به: به او خوش آمد گفت. أهلاً و سهلاً. ۲- ه: يلامر: او

را شایسته آن کار دانست.

❖ **الْأَهْلُ:** ج أهْلون. أهال. ۱- مص. أهْل. ۲- الأقارب.

۳- زوج الرجل. ۴- «أهل الرجل»: أولاده. ۵- «أهل الشئ»: ه:

أصحابه. ۶- «أهل الدار»: سكانها. ۷- «أهل المذهب»: من

یدين به. ۸- «أهل الوبر»: البدو الرُّحَّل سكان الخيام. ۹- «أهل

المدر»: المحضر سكان الأبنية. ۱۰- «أهل الكتاب»: اليهود و

النصارى و مجوعهم. ۱۱- «هو أهْلٌ لكذا»: أي مستحق وكفه.

۱- مص. أهْل. ۲- خویشانان. ۳- همسر مرد. ۴- اهل

حرکت نمودند. ۳- يلامر: خیالش نسبت به آن امر آسوده شد.

❖ **إِهْتَصَنَ:** اهتصأماً. (هض م) ه: ظلمه و قصه حقه.

ه: به او ستم نمود. حشش را خورد.

❖ **إِهْتَمَّ:** اهتأماً. (هم م) ۱- اهتمَّ حزن. ۲- يلامر: عني به.

۱- غمگین شد، اندوهگین شد. ۲- بالامر: به آن امر اهمیت

داده شد.

❖ **أَهْجَذَ:** إهجاداً. (ه ج د) ۱- نام. ۲- ه: أنامه.

۱- خوابید. ۲- ه: او را خوابانید.

❖ **أَهْجَزَ:** اهجاراً. (ه ج ر) ۱- تركه. ۲- سار في الهجيرة.

أي في حزن نصف النهار.

۱- ه: او را ترك کرد. ۲- سار في الهجيرة: یعنی در گرمای

وسط روز حرکت کرد.

❖ **أَهْجَغَ:** اهجاعاً. (ه ج ع) ه: أنامه.

ه: او را خوابانید.

❖ **أَهْجَمَ:** اهجاعاً. (ه ج م) ه: غل الأعداء: جملة هجم عليهم.

ه: غلّي الأعداء: او را واداشت که به آنها یورش ببرد. بتازد.

❖ **الْأَهْجُوءُ:** (ه ج و) ما يَهْجُؤُ به من كلام أو قصيدة، ج أهاجي.

آن هجو نثر و نظم. ج. أهاجي.

❖ **الْأَهْجِيَّةُ:** (ه ج و) ر. الالهجوة.

❖ **أَهْدَأَ:** أهْدأً. (هد أ) ه: سكته. جملة هداً.

ه: آنرا نگهداشت. آرام نمود.

❖ **أَهْدَى:** أهْدأً. (هد ي) ۱- الشئ: إليه أوله: بحث به إليه

إكراماً له. ۲- العروس إلى زوجها: زفها إليه.

۱- الشئ: إليه أوله: ب خاطر گرامیداشت او چیزی برایش

فرستاد. ۲- العروس إلى زوجها: عروس را به عقد او

دراورد. دست بدستشان نمود.

❖ **أَهْدَنَ:** أهْدأراً. (هد ر) ۱- دمه: أباهه أبطله وأهدر الحاكم

دم المجرم. ۲- كرامته: أذكها.

۱- دمه: خون او را مباح دانست. باطل نمود «أَهْدَنَ»

«الحاكم دم المجرم» ۲- كرامته: شخصیت او را خوار نمود.

❖ **أَهْدَنَ:** أهْدأراً. (هد ر) في كلامه: خلط فيه وأكثر من الهديان

و غيرالمقول.

في كلامه: سخن بی معنا و درهم و برهم گفت. هذیان.

الزجل: فرزندان. ۵- اهل الشيء: وابستگان پاران.
۶- اهل الدار: ساکنان خانه. ۷- اهل المذهب: وابستگان به
آن مذهب و دین. ۸- اهل الوب: عشاير کوچ نشين. ۹- اهل
المدر: شهر نشينان. ۱۰- اهل الكتاب: يهود، نصارى و غيره.
۱۱- هو اهل لكذا: او شايسته است ... استحقاق دارد.

❖ **الاهل:** ۱- الألف من الحيوان. ۲- من الأمكنة: ما كان فيه
أهله. ۳- من له زوج و أولاد.

۱- حيوان رام شده. ۲- من الامكنة: مسكونى، ساكنانش
آنجا باشند. ۲- متأهل.

❖ **أهلاً و سهلاً:** جمله تصدياً القريب. و لهلاً و سهلاً
مضولان لثقلين محذوفين تقديرها: «صادفت أهلاً، ووطئت
سهلاً»، أو «جئت أهلاً و نزلت سهلاً».

جمله‌اى است كه منظور از آن خوش آمدگويى است. اهلاً
و سهلاً دو مفعول برائى فعل و فاعل محذوف هستند، كه
تقديرش «صادفت أهلاً و وطئت سهلاً» و «جئت أهلاً، نزلت
سهلاً».

❖ **أهلاً:** اهلاً كلاً (هل ك)، جمله جمله.
: او را به ناپردى كشاند. ناپرد كرد.

❖ **أهلى:** ۱- المنسوب إلى الأهل. ۲- الألف من الحيوان.
منسوب به اهل. حيوان رام شده.

❖ **الأهلية:** الصلاحية للأمر.
شايدستگى داشتن براى كار.

❖ **الإهليج:** (ا هل، ج) شجر ينبت في بعض بلدان للشرق
الأقصى، له ثم يشبه في شكله حب الصنوبر.
درختى است كه در خاور دور مى‌رويد و ميوه‌اى مانند دانه
صنوبر دارد.

❖ **الإهليجي:** (ا هل، ج) ۱- المنسوب إلى الإهليج.
۲- ما كان شكله يشبه شكل حب الإهليج.

۱- منسوب به اهليج. ۲- آنچه كه مانند دانه اهليج است.
❖ **أهتد:** اهدأ، (هم د) ۱- الشيء: سكت، سكن، هدأ و اهدأ
الصوت. اهدت الريح. ۲- التآزر: أهدأها، أطفأها.

۱- الشيء: ساكت شد. آرام گرفت. «أهدأ الصوت»
و «أهدأت الريح». ۲- التآزر: خاموش كرد آتش را. شعله‌اش
را كم كرد. مهار كرد.

❖ **أهقل:** اهالاً. (هم ل) ۱- الشيء: طرح جانباً و لم يستعمله
أو يقيم به، عمداً أو سهواً و أهمل واجباته. ۲- الأمر: لم
يحكمه.

۱- الشيء: آن چيز را به گوشه‌اى انداخت، بكار نگرفت.

(از روى عمد يا فراموشى) و أهمل واجباته. ۲- الأمر: در
انجام كار دقت نكرد.

❖ **أهوى:** اهرأه (هوى) ۱- الشيء: سقط. ۲- الشيء: أشاره
به. ۳- ت القاب: انقضت على الصيد. ۴- الشيء: أقاءه من
فوق. ۵- بيده للشيء: مدّها.

۱- الشيء: افتاد. ۲- بالشئ: با آن اشاره كرد. ۳- ت القاب:
شيرجه رفت براى شكار. ۴- الشئ: از بالا انداخت. ۵- بيده
الشيء: آنرا كشيد.

❖ **الأهوج:** (هوج ج. هوج. م. هوجاء. ۱- الطويل في جمع
و طيش. ۲- الشجاع الذي لا يهاب الموت.

۱- قد بلند نادان و بيخرد، ۲- شخص دلير كه از مرگ
هراسى ندارد.

❖ **الأهوس:** (ه و س) من كان به «هوس»، أي طرّف من
الجنون أو خفّ عقله، ج هُوس، م هُوساء.

كسيكه كمى ديوانه باشد يا كم عقل باشد. ج: هُوس. م.
هوساء.

❖ **الأهون:** (ه و ن) ۱- اسم تفضيل من هان. ۲- الهين.
۱- اسم تفضيل هان است. ۲- آسان.

❖ **الأهوية:** (هوى) ۱- الجوّ. ۲- الوحدة العميقة.
۱- جو. ۲- چاله گود.

❖ **الأهيف:** (هي ف) من ضمير بطنه ورقى خصره، ج هيف، م
هفّاء.

كمرباريك. ج هيف م هيفاء.
❖ **أق:** حرف عطف، نحو: «نحن أو أنتم على حقّ أو على
ضلال». من معانيه: إلى أن، و هي هنا تنصب الفعل المضارع
بدان «مضرة بعدها، نحو: «سجن اللّص أو يتوب».

حرف عطف است و نحن او انتم على حقى او على ضلال،
معنى‌هاى ديگر آن: الى ان، كه در اينصورت فعل را
منصوب مى‌كند با آن مقدره «سجن اللّص أو يتوب».

❖ **أقوى:** أي قوي، أو ب، ۱- المكان أو إليه: نزل. ۲- أنه: أنزله
عنده. ۳- أنه: نزل عنده. ۴- إليه: لجأ إليه.

۱- المكان أو إليه: فرود آمد. ۲- أنه: او را نزد خودش فرود آورد،
مهمان نمود. ۳- نزل: او را فرود آمد. ۴- إليه: به او پناه آورد.

❖ **أقوى:** أي قوي، أو ب، ۱- المكان أو إليه: أنزله فيه و أسكنه.
۲- المكان أو فيه: او را آنجا فرود آورد و سكونت داد.

❖ **أقوى:** تأويته. ۱- إلى المكان: نزل. ۲- أنه: أنزله في المكان و
أسكنه فيه.

۱- إلى المكان: در آن مكان فرود آمد. ۲- أنه: او را فرود آورد

العمل».

الشيء: واجب گردانید آن چیز را. فأوجب عليه العمل.

❖ **أَوْجَدَ: إِمْدَادُ (و ج د) ١ - الشيء: جعله موجوداً. ٢ - الشيء: جعله يجدد و يظفر به.**

١ - الشيء: بوجود آورد آنرا ٢ - الشيء: او را واداشت بیابد آنرا و بدست آورد.

❖ **أَوْجَدَ: إِمْدَادُ (و ج ز) كَلَامُهُ أَوْ فِيهِ: قَلَّه، اختصره.**

كلامه از فيه: کم کرد، کوتاه نمود آنرا.

❖ **أَوْجَسَ: إِيحَاسٌ (و ج س) ١ - القلبُ شيئاً: أحس به. ٢ - القلبُ شيئاً: خافه. ٣ - أصابه الخوف. ٤ - تِ الأذن: سمعت حساً. ٥ - الأمر: أضمر.**

١ - القلبُ شيئاً: احساس نمود آنرا. ٢ - القلبُ شيئاً: ترسید از آن ٣ - ترس او را در برگرفت. ٤ - تِ الأذن: صدایی را شنید ٥ - الأمر: پوشیده داشت آنرا.

❖ **أَوْجَعَ: إِيحَاعٌ (و ج ع) ١ - في العدو: بالغ في قتله و لِيذاته. ١ - في العدو: در قتل و آزار و اذیتش افراط کرد. ٢ - الشيء: آن چیز، او را اذیت نمود.**

❖ **أَوْجَلَ: إِيحَالٌ (و ج ل) شيء أخافه.**

شئ: او را ترساند.

❖ **أَوْحَى: إِيحَاءٌ (و ح ي) إليه بكذا: ألهه به.**

إليه بكذا: به او الهام نمود بوسیله آن.

❖ **أَوْحَدَ: إِمْدَادُ (و ح د) ١ - شيء تركه وحده. ٢ - الشيء: أفرده. ١ - شيء: او را تنها گذاشت. ٢ - الشيء: جدا کرد، تنها و نک نمود آنرا.**

❖ **أَلْوَحَدَ: (و ح د) ١ - ذو الوجدانية «الله الأوحده». ٢ - الذي لا مثيل له، ج أحدان.**

١ - کسیکه وحدانیت دارد «الله الأوحده» ٢ - بن نظیر ج. أحدان.

❖ **أَوْحَضَ: إِيحَاشٌ (و ح ش) ١ - المكان: خلا من الناس. ٢ - شيء: جعله يجد الوحشة أو يشمر بها. ٣ - المكان: كثرة الوحش.**

١ - المكان: خالی از سکنه شد. ٢ - شيء: او را به ترس و وحشت انداخت با آگاه نمود. ٣ - المكان: حیوانات درنده در آن فروزی یافت.

❖ **أَوْحَلَ: إِيحَالٌ (و ح ل) شيء أَوْحله في الوحل.**

شئ: او را در گِل فرو برد. به کل انداخت.

❖ **أَوْدَى: إِيْدَاءٌ (و د ي) ١ - هلك. ٢ - به الموت: أهلكه. ٣ - بالشيء: ذهب به.**

١ - نابرد شد. ٢ - به الموت: او را هلاک کرد. ٣ - بالشيء: آنرا با خود برد.

و سکونت داد.

❖ **الأولاد: ج. أور. ١ - حر الشمس. ٢ - حر النار. ٣ - المطش. ٢ - الدخان. ٥ - اللهب.**

١ - گرمای خورشید. ٢ - گرمای آتش. ٣ - تشنگی ٤ - دود ٥ - شعله.

❖ **الأوليف: من الطيور: ما ألقت الذور و الناس.**

من الطيور: پرندگان خانگی مانند کبوتر و مرغ و خروس.

❖ **الأوان: الحين، ج أوانة.**

هنگام ج. آوانه.

❖ **الأوب: ١ - مص أب. ٢ - الرجوع. ٣ - الجهة: جاء القوم من كل أوب.**

١ - مص أب. ٢ - بازگشت ٣ - سو - سمت: جاء القوم من كل أوب.

❖ **أوباً: إِيَاءٌ. (و ب أ) المكان: كثر فيه «الوباء»، و هو كل مرض عام.**

المكان: و با در آن مکان فروزی یافت. و آن مرض فراگیر است.

❖ **الأوباش: (و ب ش) من الناس: أخلاطهم و سفلتهم.**

من الناس: افراد پست و ناپهناجار.

❖ **الأوقية: ١ - مص. أب. ٢ - الرجوع.**

١ - مص أب. ٢ - بازگشت.

❖ **الأوتاد: (و ت د) ١ - أوتاد الأرض: جبالها. ٢ - أوتاد البلاد: زعمائها.**

١ - اوتاد الارض: کوههایش ٢ - اوتاد البلاد: بزرگان و فرماندهانش

❖ **الأوتوسقود: طريق للسيارات و الدراجات النارية واسعة طويلة، ذات اتجاه واحد تستعمل في المسافات البعيدة.**

اتوبان

❖ **الأوتوماتيك: ما يتحرك آلياً بمحرك ذاتية: «ساعة أوتوماتيكية».**

اتوماتیک. ساعة أوتوماتيكية

❖ **أَوْثَقَ: إِيْثَاقٌ. (و ث ق) ١ - شيء وثق. ٢ - شيء شد به الرِثاق، أي الرِباط. ٣ - العهد أو نحوه: أحكده.**

١ - شيء: آنرا محکم کرد. ٢ - شيء: آنرا با بست محکم بست. ٣ - العهد أو نحوه: عهد و پیمان یا چیز دیگر را محکم گردانید.

❖ **الأوج: الطو: أوج العظمة.**

بلندی أوج العظمة

❖ **أَوْجَبَ: إِيْجَابٌ (و ج ب) الشيء: جعله واجباً فأوجب عليه**

❖ **اَوْذَعُ**: ایداعاً (و د ع) ۱- ءُ الشَّيْءِ: اعطاه لهما ليكون عنده وديعة «أودعه ماله». ۲- ءُ الشَّرِّ: باح له به و طلب إليه كتمانته. ۳- كلاته معنی: خفته. ۴- كُتِبَتْ كَذَا: كُتِبَ فِيهِ.

۱- ءُ الشَّيْءِ: به او سپرد تا که نزدش امانت باشد. «اودعه ماله» ۲- الشَّرِّ: راز را برایش فاش نمود و از او خواست تا نگهدار راز باشد. ۳- كَلَاتَهُ مَعْنَى: معنایی را در ضمن کلام خود آورد. ۴- كُتِبَتْ كَذَا: چنین مطالبی را در آن نوشت.

❖ **اَوْزَنَ**: اِیرَا (و ر ت) ۱- ءُ: جمعه من ورثته. ۲- ءُ شَيْئاً: جمعه له میراثاً. ۳- ءُ الشَّيْءِ: شَيْئاً: سَبَبُهُ لَهُ «أورثه الحسنُ مرضاً».

۱- ءُ: او را وارث خود دانست. شمرد. ۲- ءُ شَيْئاً: برایش آنرا میراث قرار داد. ۳- ءُ الشَّيْءِ شَيْئاً: علت آن کار گردید. «أورثه الحزنُ مرضاً».

❖ **اَلْأَوْثُوْدُ كُنُسٌ**: اَتَبَاعُ الْكُنُسَةِ الْاُورْدُوْدُ كُنُسَتِ.

وابستگان به کلیسای اُرتدکس.

❖ **اَلْأَوْثُوْدُ كُنُسِيٌّ**: وَاَحَدُ الْاُورْدُوْدُ كُنُسٍ.

مفرد اُرتدکس

❖ **اَلْأَوْثُوْدُ كُنُسِيَّةٌ**: طَائِفَةٌ مَسِيحِيَّةٌ يَكْثُرُ اَتْبَاعُهَا فِي دَوْلِ «الْبَلْقَان» وَ فِي «الْاِتِّحَادِ السُّلْوِيَاكِي» وَ فِي الشَّرْقِ الْعَرَبِيِّ، وَ مِنْهُمْ جَمَاعَاتٌ مُمْتَنِعَةٌ فِي اَنْحَاءِ الْعَالَمِ الْمُخْتَلَفَةِ.

گروهی از مسیحیت که وابستگان آن در کشورهای بالکان و اتحاد شوروی سابق و شرق عربی هستند و گروهی هم در مناطق مختلف جهان پراکنده اند. اُرتدکسی

❖ **اَوْزَنَ**: اِیرَاداً (و ر د) ۱- الشَّيْءِ: أَحْضَرَهُ. ۲- الْخَيْزَرَ: ذَكَرَهُ. ۳- عَلَيْهِ الْخَيْزَرُ: قَضَى عَلَيْهِ. ۴- هـ: أَحْضَرُ الْمَوْرَدِ. ۵- ءُ الْمَاءِ: جَمَلُهُ «نَزَّهَهُ». أَيِ يَهْذِبُ إِلَيْهِ وَيَهْلِكُ.

۱- الشَّيْءِ: حاضر نمود آنرا. ۲- الْخَيْزَرُ: آن خبر را ذکر کرد. ۳- عَلَيْهِ الْخَيْزَرُ: خبر را برایش نقل نمود. ۴- ءُ: او را به آبشخور آورد. ۵- ءُ الْمَاءِ: او را به آبشخور رساند.

❖ **اَوْزَطَ**: اِیرَا (و ر ط) ءُ: اَوْقَعَهُ فِي «الْوُزْطَةِ»، وَ هِيَ كُلُّ أَمْرٍ شَاقٍّ يَصِيبُ التَّخْلَصَ مِنْهُ.

ءُ: او را گرفتار مشکل بزرگی نمود که خلاصی ندارد.

❖ **اَوْزَغَ**: اِیرَا (و ر ح) الْفُلُّ: اتَّسَعَ وَ اسْتَدَّ.

الْفُلُّ: سایه گسترش یافت و پهن شد.

❖ **اَوْزَقَ**: اِیرَا (و ر ق) الشَّجَرُ: طَهَرَ وَرْقَهُ.

الشَّجَرُ: برگهایش پدیدار شد.

❖ **اَلْاَوْزُ**: طَائِرٌ شَبِهُ الْبَطِّ وَ لَكِنَّهُ أَكْبَرُ مِنْهُ.

پرنده ای شبیه مرغابی اما بزرگتر از آن (غاز)

❖ **الْاَوْزَاعُ**: (و ز ع) الْجَمَاعَاتُ مِنَ النَّاسِ. لَا وَاحِدَ لَهَا.

گروههایی از مردم که مفرد ندارد.

❖ **الْاَوْسَطُ**: (و س ط) ج اَوْسَطُ. م. وُسْطَى. ج. وُسْطٌ

۱- الْمُتَعَدِّلُ. ۲- «اَوْسَطُ الشَّيْءِ»: مَا بَيْنَ طَرَفَيْهِ.

۱- میانه. ۲- اَوْسَطُ الشَّيْءِ: در بین دو طرف آن. اِبْلَایِ آن.

❖ **اَوْسَعُ**: اِیْسَاعاً (و س ع) ۱- صَارَ ذَا سَعَةٍ وَ كَثُرَ سَالُهُ.

۲- الشَّيْءُ: جَمَلُهُ وَاسِعاً. ۳- الشَّيْءُ: جَمَلُهُ يَسْمَعُ.

۱- وَضَعَ مَالِيهِ خَوْبٌ شَدَّ، وَ تَرَوْتَمَدَ شَدَّ. ۲- الشَّيْءُ: اَنْزَا وَ سَمِعَ كَرْدَانِيْدَ. ۳- الشَّيْءُ: كَارِي كَرَدَ كَه كُنْجَايَشِ اَنْزَا دَاشْتَه بَاشَد.

❖ **الْاَوْشَابُ**: (و ش ب) الْاَخْلَاطُ الْمُتَفَرِّقَةُ مِنَ النَّاسِ.

گروههای مختلف مردم.

❖ **اَوْشَكَ**: اِيشَاكاً (و ش ك) قَرَبٌ، دَنَا، وَ هُوَ هُنَا مِنْ اَفْعَالِ

الْمُقَارَبَةِ، نَحْوُ: «اَوْشَكَ الْمَطَرُ اَنْ يَسْقُطَ».

نزدیک شد. نزدیک آمد، که از افعال قَرَب و رَجَا است.

«اَوْشَكَ الْمَطَرُ اَنْ يَسْقُطَ»

❖ **اَوْصَى**: اِیْصَاءً (و ص ی) ۱- ءُ يَكْذِبُ: عَهْدٌ إِلَيْهِ بِهِ. ۲- ءُ يَكْذِبُ: أَمْرٌ بِهِ. ۳- لَهُ أَوْ إِلَيْهِ يَكْذِبُ: جَمَلُهُ وَصِيَّةٌ. ۵- ءُ: جَمَلُهُ يَحْطِفُ عَلَيْهِ وَ يُحْسِنُ بِأَمْرِهِ.

۱- ءُ يَكْذِبُ: به او سفارش نمود. ۲- ءُ يَكْذِبُ: به او فرمان داد.

۳- لَهُ أَوْ إِلَيْهِ يَكْذِبُ: برایش مقرر نمود. ۴- أَوْ إِلَيْهِ: أَوْ رَا وَصَى

خود قرار داد. ۵- ءُ يَكْذِبُ: او را واداشت (توصیه کرد) که

نسبت به او مهربان باشد و به کارهایش بپردازد.

❖ **اَوْضَعُ**: اِیْصَاءاً (و ص ب) ۱- ءُ: أَمْرُهُ. ۲- مَرَضٌ.

۱- ءُ: او را مریض نمود. ۲- مَرِضٌ وَ نَاحُوشٌ شَدَّ.

❖ **اَوْضَعُ**: اِیْصَاداً (و ص د) ۱- الْبَابُ: أَغْلَقَهُ. ۲- الْبَابُ: سَدَّهُ.

۱- الْبَابُ: در را بست. ۲- قَفَلَ كَرَدَ اَنْزَا.

❖ **اَوْضَلَّ**: اِیْصَالاً (و ص ل) ءُ الشَّيْءُ أَوْ إِلَيْهِ الشَّيْءُ: اَهْلَقَهُ لَهَا.

ءُ الشَّيْءِ أَوْ إِلَيْهِ الشَّيْءُ: به او رساند آنرا.

❖ **الْاَوْضَاعُ**: (و ض ا) الْحَسَنُ، الْأَنْظَفُ.

نیکوتر. پاکیزه تر.

❖ **اَوْضَحَ**: اِیْضاحاً (و ض ح) ۱- الْأَمْرُ أَوْ عِنْدَهُ: أَظْهَرَ، جَمَلَهُ

وَاضِحاً. ۲- الْأَمْرُ: طَهَرَ وَ صَارَ وَاضِحاً.

۱- الْأَمْرَ اَوْعَنَ: پدیدار نمود آنرا، مشخص و آشکار

گردانید. ۲- الْأَمْرُ: پدیدار و آشکار گردید.

❖ **اَوْضَعُ**: اِیْضَاعاً (و ض ع) بَيْنَ الْقَوْمِ: اَفْسَدَ بَيْتَهُمْ.

بَيْنَ الْقَوْمِ: بَيْنَ اَنْهَا رَا بَيْهَمَ زَدَ، دُو بَيْهَمَ زَنِ كَرَدَ.

❖ **اَوْعِي:** ايسعيا (وع ي) ۱- الشی: جمعه و حفظه.
۲- الحديث: حفظه و فهمه. ۳- الشی: جمعه في الوعاء.

۱- الشی: جمع آوری کرد و نگهداری نمود. ۲- الحديث: حفظ کرد و فهمید. ۳- الشی: آنرا در ظرفی جمع نمود.

❖ **اَوْعِي:** ايعاباً (وع ب) ۱- الشی: اخذته كله. ۲- الشی: في الشی: ادخله فيه كله.

۱- الشی: همایش را گرفت، دریافت. ۲- الشی: فی الشی: همه آنرا در آن چیز قرار داد. نهاد.

❖ **اَوْعَد:** ايعاداً (وع د) ۱- تعبد. ۲- وعد. ۱- او را تهدید نمود. ۲- به او وعده داد.

❖ **اَوْعَر:** ايعاراً (وع ر) وقع في «وعر» من الأرض، أي صلب و صعب.

در جاله چوله و راه ناهموار افتاد.

❖ **اَوْعِي:** الصلب الصلب من الأمكان. محل صعب العبور.

❖ **اَوْعَر:** ايعاراً (وع ز) إليه في كذا: أمره أن يتصرف فيه. إليه في كذا: به او فرمان داد که در آن دخل و تصرف نماید.

❖ **اَوْعَر:** ايعاراً (وع ح) ۱- صدره عليه: أشعل غضباً. ۲- أغضب. صدره: او را پركينه و خشم نمود. ۲- ه: او را خشمگین نمود.

❖ **اَوْعَل:** ايعالاً (وع ل) ۱- في البلاد: ذهب فيها و أبعد. ۲- في السير: أسرع فيه و أمن. ۳- في العلم أو نحو: ذهب فيه و نال منه نصيباً و ألبها. ۴- ه في كذا: ادخله فيه.

في البلاد: وارد شد به آنجا و به محل دور رفت. ۲- فی السير: به شتاب حرکت نمود و رفت. ۳- فی العلم او نحوه: به علم وارد شد و بهره فراوان برد. ۴- ه فی كذا: او را در آن وارد نمود.

❖ **اَوْفَى:** ايفاءً (وف ي) ۱- بالوعد أو نحوه: أتمه و حافظ عليه. ۲- نذره أو به: وفاه. أبلته. ۳- الكيل: أتمه. ۴- ه حقه: أعطاه إياه تاتاً. ۵- على المكان أو فيه: أشراف عليه. ۶- على كذا من العدد: زاد عليه.

۱- بالوعد او نحوه: تمام نمود و پاینده به آن شد و باقی ماند. ۲- نذره او به: وفا نمود. رساند آنرا. ۳- الكيل: به نحو احسن پیمان نمود. ۴- ه حقه: به تمام و کمال به او عطا نمود. ۵- علی المكان او فيه: نظارت کرد بر آن. ۶- علی كذا من العدد: افزود بر آن.

❖ **اَوْفَد:** ايفاداً (وف د) ه عليه أو إليه: أرسله.

ه عليه او اليه: فرستاد او را.

❖ **اَوْفَر:** ايفاراً (وف ر) ۱- الشی: كثرة. ۲- الشی: أتمه.

۱- الشی: افزایش داد آنرا. ۲- الشی: کامل نمود.

❖ **اَوْفَر:** (وف ر) اتمام الذي لا ينقص منه شيء، ج و فرم و فرام.

چیزی که تمام است و ناقص نیست. ج: و فرم. م: و فرام.

❖ **اَوْفَد:** ايفاداً (وف د) النار: أشعلها.

النار: آتش را روشن کرد.

❖ **اَوْفَر:** ايفاراً (وف ر) ۱- الدابة: حملها حملاً ثقیلاً. ۲- ه الدين: أتمه.

۱- الدابة: بار سنگینی روی آن حمل کرد. ۲- ه الدين: بدهی ها بر او سنگینی نمود.

❖ **اَوْفَع:** ايفاعاً (وف ع) ۱- ه جملة يقع. ۲- بالأعداء: بالغ في قتالهم. ۳- به السوء: أنزله به.

۱- ه: کاری کرد که زمین بخورد. ۲- بالأعداء: در جنگیدن با دشمنان بسیار کوشید. ۳- به السوء: بدی را نسبت به او انجام داد.

❖ **اَوْفَد:** ايفاداً (وف ف) ۱- الأرض أو نحوها: جعلها و فداً في سبيل الله أو الإنسان. ۲- عن الأمر: تركه.

۱- الأرض أو نحوه: در راه خدا احسان و وقف نمود. ۲- عن الأمر: بازداشت او را، رها کرد.

❖ **اَوْفِي:** ايفافاً (وف ي) البحر المحيط. اقیانوس.

❖ **اَوْفِي:** ايفافاً (وف ي) ۱- وقى (وقى) جزء من اثني عشر جزءاً من الرطل. ج اوافي.

یک دوازدهم (۱۲) رطل است. ج اوافی.

❖ **اَوْفَوِي:** شهر تشرين الأول. ماه تشرین اول.

❖ **اَوْفَوِي:** ايفافاً (وف ي) ۱- بالوعد أو نحوه: أتمه و حافظ عليه. ۲- نذره أو به: وفاه. أبلته. ۳- الكيل: أتمه. ۴- ه حقه: أعطاه إياه تاتاً. ۵- على المكان أو فيه: أشراف عليه. ۶- على كذا من العدد: زاد عليه.

۱- بالوعد او نحوه: تمام نمود و پاینده به آن شد و باقی ماند. ۲- نذره او به: وفا نمود. رساند آنرا. ۳- الكيل: به نحو احسن پیمان نمود. ۴- ه حقه: به تمام و کمال به او عطا نمود. ۵- علی المكان او فيه: نظارت کرد بر آن. ۶- علی كذا من العدد: افزود بر آن.

❖ **اَوْفَد:** ايفاداً (وف د) ه عليه أو إليه: أرسله.

۱- ه: کاری کرد که زمین بخورد. ۲- بالأعداء: در جنگیدن با دشمنان بسیار کوشید. ۳- به السوء: بدی را نسبت به او انجام داد.

❖ **اَوْفَد:** ايفاداً (وف د) ۱- الشی: كثرة. ۲- الشی: أتمه.

۱- الشی: افزایش داد آنرا. ۲- الشی: کامل نمود.

❖ **اَوْفَر:** ايفاراً (وف ر) ۱- الشی: كثرة. ۲- الشی: أتمه.

۱- الشی: افزایش داد آنرا. ۲- الشی: کامل نمود.

● **اَوَّل:** تأویلاً ۱- الکلام: فشره. ۲- الکلام: دیره و قدره. و
أخرج معانيه الخفية أو البعيدة.

۱- الکلام: تفسیر کرد. ۲- الکلام: تدبیر نمود و تفریر کرد. و
معنای دور و نزدیک آنرا دریافت.

● **الأَوَّل:** ما سبق الثغر في الزمان أو المكان أو الميزة، ج أوائل
و أوال و أولون. م أول ج أول و أولیات: «الإنسان الأول،
الطبعة الأولى، التلميذ الأول». إذا كان صفة شئ من الصغیر،
نحو: «عینته مساعداً أول». و إلا حُرف، نحو: «ما عرفت له
أولاً و لا آخراً».

آنچه بر دیگران پیشی می گیرد در زمان و مکان و مقام: ج:
اوائل، أوال، أولون م. أولی ج کؤل. أولیات، «الإنسان الأول»
«الطبعة الاولى»، «التلميذ الأول» اگر صفت باشد غیر منصرف
است. مانند: «عینته مساعداً أول» اگر نباشد منصرف است
و ما عرفت له أولاً و لا آخراً

● **أولئ:** ایلاً (ول ی) ۱- الامر: جمله والیا علیه. ۲- ء
معروفاً: صنفه الیه.

۱- الامر: او را فرمانروا گردانید. ۲- ء معروفاً: نسبت به او
نیکی کرد.

● **الأولئ:** (ول ی) الأجدر: «هو أولی بالمعروف»، ج أولون
و أوال، مث. أولیان، م. أولیات، و لئتان ج ولی و ولئیات.
شایسته تر. «هو أولی بالمعروف». ج: أولون. أوال، مثنی:

اولیان م. ولیا مث. ولییان ج. ولی. و لیبیات.

● **أولئ:** اسم إشارة لجمع القریب، للمذکر و المؤنث،
اسم اشاره جمع قریب (نزدیک) مذکر و مؤنث.

● **أولاه:** اسم إشارة لجمع القریب، للمذکر و المؤنث، تدخل
علیه «هاء» التثنية، نحو: «هؤلاء»، و تلحقه «کاف» الخطاب،

نحو: «أولئک».

اسم اشاره جمع قریب مذکر و مؤنث (ها) تنبیه بر روی آن
وارد می شود، هؤلاء و «ک» خطاب، اولئک.

● **أولئ:** ایلاً (ول ج) ء، أدخله.

ء وارد نمود.

● **أولئ:** ایلاً (ول ج) ۱- ء بكذا: جمله یوئع به. ۲- ء به:
أغراه به، حُرْضه علیه.

۱- ء بكذا: کاری کرد که نسبت به آن... علاقمند شد. ۲- ء
به: با آن او را از راه پدر نمود. او را تشویق نمود بر علیه آن.

● **أولئ:** (ول ج) به: خلق به بشدة.

به: شدت نسبت به آن دل بستگی پیدا نمود.

● **أولئ:** ایلاً (ول م) عمل ولیة.

ولیمه و سفرهای براه انداختن.

● **أولئ:** ذوو أو اصحاب، واحدها «ذو»، م أولات واحدها
«ذات»، «ألو الأمر».

خویشان دوستان. مفرد: ذو. م: أولات. مفرد: ذات. «اولو الأمر»

● **الأولئ:** ما كان حقه أن يكون أو يأتي الأول.

آنچه که شایسته است قبل از همه باشد.

● **أولئ:** ایلاً (ول م) الیه: أشار الیه.

الیه: به آن اشاره کرد.

● **أولئ:** ایلاً (ول م) الیه: أشار الیه.

۱- البرئ: کم درخشید. ۲- به: اشاره نمود بطور جزئی و
نشناخته. با گوشه چشم.

● **أولئ:** تأویلاً قال «آء» متوجعاً شاکیاً.

آء گفت. در حالیکه ناراحت بود اظهار شکایت کرد.

● **أولئ:** ایلاً (ول ی) ۱- ء أضغه. ۲- الید: اصابعاً یکسر
أو نحو.

۱- ء: او را ناتوان نمود. ۲- الید: به آن آسیب رساند مثل
شکستن و مانند آن.

● **أولئ:** ایلاً (ول ج) التاز: أضطها.

التاز: آتش را روشن کرد.

● **أولئ:** ایلاً (ول م) ۱- ء أوقعه فی الوهم. ۲- وقع
فی الوهم. ۳- ء بكذا: أدخل علیه الشک و اتهمه به.

۱- ء: او را به شک انداخت. در شک افتاد. ۳- ء بكذا: او را به
شک انداختن متهم نمود او را.

● **أولئ:** ایلاً (ول م) ء: أضغه.

ء: او را ناتوان نمود.

● **أولئ:** ۱- حرف نداء، نحو «أئی حمیر». ۲- حرف تفسیر، نحو:
«قرأت سفرأ. أئی کتابأ».

۱- حرف ندا های سمیره. ۲- حرف تفسیر «قرأت سفرأ ای
کتابأ».

● **أولئ:** حرف جواب یعنی «نعم»، یقع قبل القسم، نحو «إی و
ربی».

حرف جواب به معنی نعم. قبل از قسم می آید. «ای و ربی»

● **أولئ:** ۱- اسم شرط یجزم فعلین، نحو: «أئأ تماثیر أعایش».

۲- استفهامیة، نحو: «أئی الطلاب نجح؟» ۳- موصولة، نحو:

«سَلَمَ علی أئهم أفضل». ۴- وصف یدل علی الکمال، نحو:

«عصامٌ رجلٌ أئ رجل». ۵- منادی مُصل «هأه» التثنية، نحو:

«یا أئأ الرجلُ العَلَمُ غیره».

۱- نشانه ۲- عبرت ۳- معجزه: «هُوَ آيَةُ زَمَانِهِ» ۴- بین القرآن: هر جمله با کلامی که از دیگر آیات جدا باشد.

❖ **أَيْقَمَ:** ایتمام (ای ت م)؛ جمله بیتما.

۲: او را یتیم نمود، می پدر یا مادر.

❖ **أَيْقَدَ:** تأیید ۱- ۲: قُواه. ۲- ۳: آزره و نصره «أَيْقَدَ كَلَامَهُ، أَقْبَدَ مَوْقِفَهُ».

۱- ۲: نیرومند کرد او را ۲- ۳: به یاری او شتافت. «أَيْقَدَ كَلَامَهُ» «أَيْقَدَ مَوْقِفَهُ».

❖ **أَيْسَأَسَ:** یأس، یأساً و یأساً: منه: قنط، یس، انقطع رجاءه.

منه: ناامید شد از او، امیدش بریده شد.

❖ **أَيْسَرًا:** یساراً ۱- صار غنیاً. ۲- ۳: لم یشدّد علیه فی الطلب.

۳- ت الحامل: سهلت علیها الولادة.

۱- فرومند گردید، بی نیاز شد. ۲- ۳: در درخواست بر او سختگیری نکرد. ۳- ت الحامل: زایمان برایش آسان گردید.

❖ **الْأَيْسَرُ:** (ی س ر) ۱- ما کان جهة اليسار. ۲- الأسهل. ۳- الذي یعمل بیده اليسرى، ج یسر.

۱- طرف چپ. ۲- آسانتر. ۳- چپ دست. ج یسر. ایضاً: مفعول مطلق عامله محذوف معناه «تکراراً» همچنین: مفعول مطلق است برای عامل محذوف و به معنای تکرار است.

❖ **الْإِيقَاعُ:** (و ق ج) ۱- مص. أَوْقَعَ. ۲- هو اتفاق الأصوات و الألحان و توفیقها فی التناء أو العزف. ۳- هو الثورات التي تتتالى من خفیف و ثقیل مصاحبة للنغم.

۱- مص. أَوْقَعَ. ۲- همراهی صدا و آهنگ در سرود و نواختن موسیقی. ۳- صداهای زیر و بم که هماهنگ با آواز تکرار می شوند.

❖ **أَيَقُظُّ:** ایقاض (ای ق ظ) ۱- ۲: من نومه أو غفلته: نَهَبَ. ۲- ۳: حَذَرَهُ. ۳- الشیء: آثاره.

۱- ۲: من نومه أو غفلته: بیدار نش نمود. آگاهش نمود. ۲- ۳: او را بر حذر داشت. ۳- الشیء: برانگیخت آنرا.

❖ **أَيَقُنُّ:** ایقانا (ای ق ن) الامر أو به: علمه، تحقّقه. الامر أو به: جسته جوی آن پرداخت.

❖ **الْأَيُّقُوفَةُ:** صورة التّیّدیس عند المسیحین.

نقش و عکس کشیش یا قدّیس نزد مسیحیان.

❖ **الایک:** الشجر الکبیر الملتف.

درخت فراوان به هم پیچیده، بیشماران.

اسم شرط جازم دو فعل است. «إِذَا تَعَاشَرَ أَحَاشِرُهُ»

۲- استفهامیه است «أَتَى الطّالِبُ نَجِیحَ» ۳- موصوله است «سَلَّمَ عَلَی أَتِیهِمُ الْفَضْلَ» ۴- وصف است و دلالت بر کمال دارد. «عَصَامٌ رَجُلٌ أَى رَجُلٍ» ۵- منادای متصل به هاء است «وَاِیَّهَا الرَّجُلُ الْمَعْلُومُ غَیْرُهُ»

❖ **أَیَا:** حرف نداء للبعید، نحو: «أَیَا قَاطِعَ النَّهْرِ».

حرف ندا برای بعید است «أَیَا قَاطِعَ النَّهْرِ»

❖ **إِیَّ:** ضمیر نصب متصل به ضائرت النصب، نحو: «إِیَّكَ، إِیَّانَا، إِیَّاهِ».

ضمیر نصب متصل که ضمایر نصب به آن متصل می شود «إِیَّكَ إِیَّانَا... إِیَّاهُ، إِیَّانَا، إِیَّاهِ».

❖ **الإِیَاب:** ۱- مص. آب یتیم. ۲- الرجوع: «قَطَعَ الْمَسَافَةَ ذُعَاباً وَ إِیَّاباً».

❖ **أَیَّ:** الشهر الخامس من السنة الشمسیة. آیامه ۳۱. پنجمین ماه از سال شمسی که ۳۱ روز دارد. نام دیگرش مایو (مه) فارسی.

❖ **أَیَّاسُ:** ایثاس (ای ا س) ۱- ۲: أَوْقَعَهُ فِی الْیَأْسِ. ۲- اللّهُ الْمَرَّةَ: أَعْقَبَهَا.

۱- ۲: او را مایوس نمود. ۲- اللّهُ الْمَرَّةَ: خداوند او را عقیم نمود. یائسه کرد.

❖ **الإِیَالَة:** قلمه من البلاد یحکها وال.

قسمتی از کشور که والی حکمران آن است.

❖ **الْأَیَّامُ:** (ی و م) «أَیَّامُ الْعَرَبِ»: حروجم و معارکهم. «أَیَّامُ الْعَرَبِ»: جنگهایشان. «دگربریهایشان».

❖ **إِیَّانَ:** ۱- اسم شرط للزمان یجزم قملین، نحو: «إِیَّانَ تَدْرُسُ تَنْتَبِخُ» ۲- اسم استفهام بمعنی «متی»، نحو: «إِیَّانَ تَرْجِعُ؟».

۱- اسم شرط برای زمان، جازم دو فعل است «إِیَّانَ تَدْرُسُ تَنْتَبِخُ» ۲- اسم استفهام به معنی متی، «إِیَّانَ تَرْجِعُ؟»

❖ **أَیَّیْقُ:** ایباس (ای ب س) ۱- الشیء جفّفهُ. ۲- المکان: یس نباته. ۳- صار فی الأرض الباسية. ۴- صار فی الأرض الباسية. ۵- العود: زالت رطوبته. ۶- أعجب.

۱- الشیء: خشک کرد آنرا. ۲- المکان: گیاهش خشک شد. ۳- در زمین خشک قرار گرفت. ۴- در زمین خشک حرکت کرد. ۵- العود: نمناکی آن از بین رفت. خشک شد. ۶- خشک کرد. لم یزوع شد.

❖ **الْأَیَّةُ:** ج. آی و آیات ۱- العلامة. ۲- المعجزة. ۳- المجزة: «هو آیه زمانه» ۴- من القرآن: کل جملة أو کلام متصل عن غیری.

❖ الإیل: الإله.

خداوند.

❖ الأیل: ر. الأیل.

❖ الأیل: حیوان مذکورہ قرون منشعبہ، يُعرف بالوعمل، ج. آیایل و آیائل.

گوزن کہ شاخهایش زیاد است، کہ بہ «وعل»، مشہور است.

❖ أیلول: الشهر التاسع من السنة الشمسية. أيلامه ۳۰.

نہمین ماہ از سال شمسی ۳۰ روز دارد، سپتامبر.

❖ الأیلم: ج. ایام، آیامی. ۱- من النساء: من لا زوج لها، بکراً كانت أو مطلقة أو أرملة. ۲- من الرجال: من لا امرأة له، تزوج من قبل أو لم يتزوج.

از زنان: آنکہ همسر ندارد خواه دوشیزہ یا مطلقہ یا همسر مردہ. ۲- از مردان: کسیکہ همسر ندارد چہ قبلأ گرفته باشد چہ نگرفته باشد.

❖ أيلم: (ای م. ی ن) «أَيْلُمُ اللّٰه»: للقسَم. أصله «أَيْلُمُ اللّٰه»، و تقدیرہ: «أَيْنَ اللّٰه قسمی»، نحو: «وَأَيْلُمُ اللّٰه لَا يُلْقِيَنَّ الِهْدَفَ».

«أَيْسُمُ اللّٰه» برای سوگند. اصلش «أَيْسُمُ اللّٰه» بودہ کہ تقدیرش: «أَيْسُمُ اللّٰه قسمی» بودہ مانند «وَأَيْسُمُ اللّٰه لَا يُلْقِيَنَّ الِهْدَفَ».

❖ الإيلاءة: (و م أ) الإشارة باليد أو الحاجب أو غيرها.

اشارہ با دست یا برو و غیرہ.

❖ الإيماضة: (و م ض) الاتعاضة.

درخشش.

❖ الإیمان: ۱- معن. آمن. ۲- التصديق. ۳- الاعتقاد بالله و رسلہ و وجہہ.

۱- معن آمن. ۲- باور. ۳- اعتقاد بہ خدا و پیامبران و وحی

أو.

❖ أَيْلَعَنَ: أَيْلَاناً (ی م ن) ۱- ذهب ناحية اليهين. ۲- أخذ ناحية اليهين.

۱- بطرف راست رفتہ. حرکت کرد. ۲- طرف راست را گرفت.

❖ الأيعةن: (ی م ن) ج. يُعْن. أَيْامُن: م. يمتأو ۱- مكان من جهة اليهين. ۲- ذوالجن والبركة. ۳- من يعمل بيده اليهين.

۱- آنجہ کہ از طرف راست باشد. ۲- با میمنت و مبارکی. ۳- کسیکہ راست دست باشد.

❖ الأيُن: ۱- معن. آن یثن. ۲- الحين. ۳- النجب.

۱- معن آن، یثنین. ۲- هنگام. ۳- خستگی.

❖ أَيْقَنَ: طرف مكان يُسْتَقَمُّ به، نحو: «أَيْنَ أَخُوكَ؟».

طرف مکان است برای سؤال «أَيْنَ أَخُوكَ؟».

❖ أَيْقَنَعَ: (ی ن ع) الفز: أدرك و نضج و حان فطافه.

❖ أَيْقَنَعَا: اسم شرط يجزم فعلين، يمتصن معني طرف مكان، نحو: «أَيْنَمَا تَذْهَبْ أَذْهَبْ». و هو مركب من «أَيْن» و «مَاء» الزائدة.

اسم شرط است و دو فعل را جزم می دهد، معنی طرف مکان دارد. «اینما تَذْهَبْ أَذْهَبْ» کہ ترکیب شدہ از أَيْن و مای زائدہ.

❖ إِيَاءِه: اسم فعل للاستزادة من حديث أو فعل.

اسم فعل است برای افزایش سخن یا کردار.

❖ الإيوان: ج. إيوانات. أو إيوان. ۱- القصر: إيوان. کسری. ۲- المكان المتسع من البيت. له سقف و ثلاثة حيطان، يجلس فيه كبار القوم عادة.

۱- کاخ «ایوان کسری». ۲- جای وسیع از خانہ کہ سقف و دیوار دارد، غالباً بزرگان قوم آنجا می نشینند.

الباء

۱- فا ۲- باير و لم يزرع ۳- جنس باد کرده ۴- از بين رفته
۵- خراب

❖ البائس: ج بؤس ۱- فا ۲- الفقير الشديد الحاجة ۳- من أصابته بلة.

۱- فا ۲- بسيار نیازمند ۳- کسیکه دچار مشکل و بلايي شده باشد.

❖ البائض: ۱- فا ۲- من الطير أو الحيوان: الذي ألقى بيضه، م بائض ج يوايض.

۱- فا ۲- من الطير أو الحيوان: آنچه که تخم خود را گذاشته باشد. م: بائض. ج: يوايض.

❖ الباقن: ۱- فا ۲- الواضح.

۱- فا ۲- واضح و آشکار

❖ البائقة: ۱- ما تحمله العروس من بيت أبيها من مال أو جهاز عند زواجها. ۲- ما تحمله الراهبة معها عند دخولها الدير.

۱- اسباب و اثاثیه عروس که با خود از خانه پدر به خانه همسر می برد. ۲- آنچه را که خواهر روحانی با خودش به ذیر حمل می کند هنگام ورودش به صومعه.

❖ الباب: ج ابواب، ببيان ۱- مدخل البناية أو البيت أو القرعة أو نحوها. ۲- ما يُمدُّ به المدخل من خشب أو حديد أو غيرها. ۳- من الكتاب: الفصل الجامع لمحتويات من نوع واحد.

۱- دروازه خانه یا ساختمان یا اتاق. ۲- درب. ۳- درباره کتاب: فصلي که شامل یک موضوع است. فصلهای کتاب. ❖ البابي: انسان الثمين.

مردمک چشم.

❖ الببابة: ۱- رأس الكنيسة الكاثوليكية، ج بابوات. ۲- نداه للوالد. أجنبية.

بابه. بزرگ کلیسای کاتولیکی. ج: بابوات. ۲- برای ندا و صدا کردن پدر، غیر عربی است.

بب: ۱- الحرف الثاني من حروف الهجاء، وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن اثنين (۲)، ۲- حرف جرّ، نحو: «انتقلت بالسيارة». ۳- زائدة، وتكون للتوكيد في: أ- خبر «كان» الماضية المنقّية، نحو: «ما كان المهتد بخائب»، ب- خبر «ليس»، نحو: «هو ليس قولك سنّ هذا بضائره». ج- فاعل «أقول» للتصّب، نحو: «أكرّم بولود لأكرم والده». د- فاعل «كفى»، نحو: «كفى بالحق نصيراً». هـ- «النفس» و «العين»، نحو: «جاء بنفسه، جاء الرجل بعينه». و- المبتدأ، نحو: «بحسبك، كتاب» ز- بعد «إذا» الفجائية، نحو: «خرجت إلى الغابة فإذا بالأسد في وجهي».

۱- حرف دوم از حروف هجایی. در محاسبه جملات عبارت از (دو) ۲. حرف جر «انتقلت بالسيارة» ۳ حرف زائده و برای تاکید: الف: خبر كان ماضی متنی «ما كان للمجهتد بخائب». ب: خبر ليس «ليس قولك من هذا بضائره». ج: فاعل برای افعال تعجب: «أكرم بملود لأكرم والده». د: فاعل كفى: «كفى بالحق نصيراً» هـ نفس و عين: «جاء بنفسه» «جاء الرجل بعينه» و: مبتدا: «بحسبك كتاب». ز: پس از «إذا» ی فجائية: «خرجت الى الغابة فإذا بالأسد في وجهي».

❖ بابة: يورؤ، يورؤ أب و أ) بالشيء أو إليه، رجع.

بالشيء أو إليه: بازگشت بسوی او...

❖ الببائت: ۱- فا ۲- من الخبز أو الطعام أو نحوها: ما مرّت عليه ليلة.

۱- فا ۲- من الخبز أو طعام او نحوها: آنچه یکشب بر آن گذشته باشد. بیات شده است.

❖ الببائت: ۱- فا ۲- الهالك. ۳- الماضي: «الهد الببائت».

۱- فا ۲- از بين رفته ۳- گذشته. «الهد الببائت»

❖ الببائش: ج: بؤر، بؤر ۱- فا ۲- ما ترك من الأرض فلم يُزرع. ۳- الكساد من البضاعة أو غيرها. ۴- الهالك. ۵- القليل.

۱- القنیمۃ الباردة: آنچه که به سهولت و بدون رنج بدست آید. ۲- الحرب الباردة: جنگ سرد.

❖ الباز: مبارزه، برآز، (ب ر ز)، برز إليه منازل عتاتاً. ۳- او را به مبارزه طلبید.

❖ البازي: ۱- فا. ۲- الظاهر بعد خفاء. ۳- الظاهر النابه بعد خمول.

۱- فا. ۲- آشکار شده پس از خفا و پنهانی. ۳- آشکار و سر حال پس از سستی و بیحالی و گمنامی.

❖ البازع: ۱- فا. ۲- الملقوق في علمه أو جماله أو فضيلته. ۳- من الأمور: الجميل «نصير بارع».

۱- فا. ۲- سرآمد در کار و علم و زیبایی و فضل و دانش. ۳- من الأمور: زیبا. «نصير بارع».

❖ البازق: ۱- فا. ۲- السحاب ذو البرق. ۳- البرق. ۴- کل مالمع و تلاً.

۱- فا. ۲- ابر همراه با رعد و برق. ۳- برق. ۴- هر آنچه که بدرخشد.

❖ البازقة: ج بوارق. ۱- السحابة ذات البرق. ۲- بریق السلاح.

۱- ابر با رعد و برق. ۲- درخشش سلاح. ❖ بازق: مبارزه. (ب ر ک) ۱- الله أوله أو فيه أو عليه:

جعل فيه البركة. ۲- رضی عنه. ۱- الله أوله أو فيه أو عليه: برکت و خیر و خوبی را در آن قرار داد. ۲- از او خوشنود شد.

❖ البازود: مائة کجائوته سريعة الاشتعال قوية الانفجار توضع في قذائف الأسلحة النارية وتُستعمل في عمليات التفجير و التصف.

باروت. ❖ البازودة: البندقية ج بوازید.

نفتک ج. بوازید. ❖ البازي: ۱- فا. ۲- الحاقق. ۳- ناحت السهم.

۱- آفریننده. ۲- صدای تیر. صغیر گلوله (ب نظر اینجانب). ❖ البازي: ج پزان، بوز، أبوز، و (الباز)

❖ البازي: طائر من الجوارح يُستخدم في صيد المصافير، ج پزان و أبوز.

باز شکاری. ج پزان، ابواز. ❖ البازوکان: التاجر.

بازرگان. ❖ البازي: ر. الباز.

منها النفط. ۳- «البازي الأرتوازية»: بئر عميقة يندفع منها الماء بقوة الضغط الداخلي.

۱- چاه آب مؤنت است. ۲- چاه نفت. ۳- البئر الارتوازية: چاه ارتزین.

❖ البازي: ج. برده. ۱- فا. ۲- من يحسن معاملة والديه و يطعمها. ۳- الصالح. ۴- الصادق. ۵- الحسن.

۱- فا. ۲- کسیکه نسبت به پدر و مادر به خوبی رفتار نماید و از آنها اطاعت نماید. ۳- شایسته و نکوکار. ۴- راستگو.

۵- نیکوکار. ❖ بازي: مبارزة (ب ر ی) ۱- الله سابقه. نافسه. ۲- الله في الأمر:

عارضه فيه. ۱- الله باو به مسابقة پرداخت. او را به مبارزه طلبید. ۲- في الأمر: باو به مخالفت پرداخت در آن امر.

❖ البازي: ج براء ۱- فا. ۲- الحاقق. ۳- المتعافي من المرض. ۱- فا. ۲- آفریننده. ۳- شفا یافته از مرض.

❖ البزوة: ج بوز ۱- المحفرة. ۲- الحفرة التي تُشتل فيها النار.

۱- چاله. ۲- جاییکه در آن آتش روشن می کنند. ❖ البازوة: السفينة الحربية، ج بوارج.

کشتی جنگی ج بوارج. ❖ بازج: ج بوارج المكان: فارقه.

المكان: أنجا را ترک کرد. ❖ البازج: ج بوارج ۱- فا. ۲- أقرب ليلة مضت.

۱- فا. ۲- نزدیک ترین شبی که گذشته است. دیشب. ❖ البازجة: أقرب ليلة مضت.

نزدیکترین شبی که گذشته است. دیشب. ❖ البازد: ۱- فا. ۲- ذو البرد الذي انخفضت حرارته: «طقس

بارد». ۳- «عیش بارد»: هنيء. ۴- «المغمم البارد»: الذي يُنال بغير قتال أو تعب أو جهد.

۱- فا. ۲- سردی که دمای آن پایین آمده است. «طقس بارد». ۳- عیش بارد: آرام، خوشایند. ۴- المغمم البارد: چیزی که

بدست آورده شود بدون اینکه در راه آن سختی و خستگی کشیده شود.

❖ البازودة: ۱- «القنیمۃ الباردة»: التي تُنال بغير تعب أو قتل أو جهد. ۲- «الحرب الباردة»: حالة من التوتر و الخصومات

الدولية تتخللها حرب دعائية كلامية، و صراع على النفوذ، و سباق إلى التسلح، و تكتل في مسكرات عقائدية أو اقتصادية

أو نحوها، و لا يستعمل فيها السلاح.

❖ **بُؤْسٌ**: یَبُؤُسُ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، ۱- قوی، اشتد.

۲- شمع و اشتدت جرأته فی الحرب.

۱- نیرومند شد. شدت یافت. ۲- دلیر گشت و جرأت پیدا کرد در جنگ.

❖ **یَبُؤُسُ**: یَبُؤُسُ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، ۱- قوی، اشتد و اشتدت حاجته.

نیازمند شد. تهیدست شد.

❖ **یَبُؤُسُ**: فعل للذم، ماضی جامد، «یَبُؤُسُ الكَذِبَ».

فعل ذم، ماضی و جامد، «یَبُؤُسُ الكَذِبَ»...

❖ **یَبُؤُسُ**: یَبُؤُسُ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، بِأَسْأَ، ۱- قوی، اشتد و اشتدت حاجته.

نیازمند شد. تهیدست شد.

❖ **البأس**: ج أبؤس: ۱- مص. یَبُؤُسُ و یَبُؤُسُ، ۲- الجرأة.

۳- القُوَّة، ۴- الحرب، ۵- الشدَّة فی الحرب، ۶- العذاب الشدید.

۷- الخوف، ۸- «لا یأْسُ علیه أو لا علیه»: أي لا خوف علیه.

۹- «لا یأْسُ فیه»: أي لا هرج.

۱- مص یَبُؤُسُ، یَبُؤُسُ، ۲- جرأت، ۳- قدرت و نیرو، ۴- جنگ

۵- سختی و شدت در جنگ، ۶- عذاب، ۷- ترس، ۸- «لا یأْسُ

علیه أو لا علیه» ترس بر او نیست، ۹- «لا یأْسُ فیه» مشکلی

در آن نیست.

❖ **البؤس**: ج أبؤس: ۱- مص. یَبُؤُسُ، ۲- الفقر، ۳- المشقة،

الشدَّة.

۱- مص یَبُؤُسُ، ۲- تهیدستی، ۳- مشقت و سختی و شدت.

❖ **البؤس**: ج أبؤس: ۱- مص. یَبُؤُسُ، ۲- الفقر، ۳- المشقة،

الشدَّة، ۴- الحرب.

۱- مص یَبُؤُسُ، ۲- شدت و سختی.

❖ **البؤس**: ج أبؤس: ۱- الفقر، ۲- المشقة، الشدَّة، ۳- الحرب.

۴- المصیبة، ۵- الجوع.

فقر و تهیدستی و سختی، ۲- مشقت و شدت، ۳- جنگ

۴- مصیبت، ۵- گرسنگی.

❖ **البأسق**: ۱- فا، ۲- العالي المرتفع.

۱- فا، ۲- بلند و بالا.

❖ **البأسق**: ۱- فا، ۲- الأسد، ج یوأسق، ۳- الشجاع، ج

بُئسلا و بُئسلا، ۴- من الأیام أو الظلم: الشدید.

۱- فا، ۲- شیر، ج یوأسق، ۳- شجاع و ترس، ج بُئسلا، ۴- من

الایام أو الظلم: سخت و شدید.

❖ **البأسور**: مرض فی مُتَمَدَّة الإنسان، ج یوأسور.

مرض یا ناراحتی یوأسور، ج یوأسور.

❖ **یأشما**: لقب ترکی رفیع، ج یأشوات و یأشات.

لقب ترکی بزرگی است، ج یأشوات - یأشات.

❖ **باشق**: مباشرة، بشار (ب ش را) الأمر: تولد.

الأمر: شروع کرد بعده گرفت.

❖ **الباشق**: طائر من الجوارح، ج یوأسق.

پرنده‌ای تیزچنگ و صیاد (باشق) ج. یوأسق.

❖ **الباهیض**: ۱- قُوَّة الإیصار، ۲- العین.

۱- نیروی دیدن، ۲- چشم.

❖ **یأش**: یأش، یأش، (ب ی ض) الطائر أو الحصان: ألق

یضه.

الطائر أو الحصان: تخم گذاشت.

❖ **الباطل**: ۱- فا، ۲- الضائع هدراً، ۳- الضلال، الکذب،

الشر، ج أباطل.

۱- فا، ۲- به هدر رفته، ۳- گمراهی، دروغ، شر، ج. باطل.

❖ **الباطل**: ج یوأسق، بطلان، باطله، ۱- فا، ۲- الخفی، ۳- من

الشیء داخله، ۴- من الأرض: ما الخفض منها و سهل، ۵- من

القَدَم: ما توطأ به الأرض منها.

۱- فا، ۲- پنهان، ۳- من الشیء: اندرون آن، ۴- من الأرض:

آنچه که پائین است و بشکل دشت، ۵- من القَدَم: کف پا.

❖ **الباطل**: ج یوأسق، ج یوأسق.

خصلت، خلق و خوی، ج. یوأسق.

❖ **الباطل**: ج یوأسق، من كان علی مذهب الباطل.

کسیکه پیرو مذهب باطنیه باشد.

❖ **الباطل**: ج یوأسق، فرقة انطلقت من فكرة دینة تقول إن لكل

ظاهر باطلاً و لكل شر تأویلاً.

گروهی که عقیده دارند به اینکه هر چیزی را باطنی هست

و هر شر را نیز تأویلی.

❖ **بایع**: یَبِیْعُ، یَبِیْعُ، یَبِیْعُ، ۱- الشیء، أو منه الشیء

أوله: أعطاه إياه بمن، ۲- الشیء، أو منه الشیء أوله: اشتراه.

۱- الشیء، أو منه الشیء أوله: با پول آنرا به او داد (مبادله

کرد)، ۲- الشیء، أو منه الشیء أوله: خرید آنرا.

❖ **البایع**: أنواع، یباع، باعات، ۱- مسافة ما بین الکفین إذا

بُسطت الذراعان، ۲- «هو طویل البایع»: أي کریم، ۳- «هو

طویل البایع»: أي قادر.

۱- فاصله بین دو دست هنگامیکه گشوده شوند، ۲- «هو

طویل البایع» بخشنده، ۳- «هو طویل البایع» او تواناست.

❖ **البایع**: ج یوأسق، ۱- فا، ۲- الدافع، السب.

۱- فا، ۲- انگیزه، علت، سبب.

❖ **البایع**: الدافع، السبب، ج یوأسق.

انگیزه، علت، ج یوأسق.

الامر أزيد: اهمیت داده به آن. خود را به آن مشغول کرد. وقف آن نمود.

● البیالة: ۱- مص بالی. ۲- الحزمة من التطن أو غيره.

۱- مص بالی. ۲- بسته‌ای از پنه یا چیز دیگر.

● البالغ: البالغ مبالغةً: بالغاً. (ب ل غ) فی الامر: اجتهد فيه «بالغ فی الكلام».

فی الامر: کوشید در آن «بالغ فی الكلام».

● البالغ: ۱- فا. ۲- المدرك.

۱- فا. ۲- درک کننده بالغ.

● البالوعة: ثقب في المراحض أو المطابخ أو نحوها يؤدي إلى قناة يجري فيها الماء، ج بواليع.

راه آب در آشپزخانه، حمام و غيره ج بواليع.

● البالون: المنطاد.

بالون هوا.

● البالي: من الثياب: الخلق، الزئ.

من الثياب، کهنه، فرسوده.

● البامية: نبات يؤكل غره مطبوخاً.

بامیه که پخته خورده می‌شود.

● بان: باین، بین، بیناً، یوناً و سینوناً. (ب ی ن) الأمر: ظهر، انضح.

الامر: آشکار و مشخص گردید.

● بان: باین، بین، بیناً و تیناناً و تیناناً. (ب ی ن) منه أمره: بعد عنه، انفصل عنه.

منه او عنه: از او جدا شد دور شد.

● البیان: شجر لث، ورقه، طویل، ابيض الزهر.

درخت نرمی است با برگهای دراز و بلند و شکوفه‌های سفید.

● باهي: مهاة (ب ه ی): فاخره.

فاخره: نسبت به او افتخار نمود. خود را از او بالاتر دانست.

● الباهظ: ۱- فا. ۲- من الأمور: الشاق، ج بواظ.

۱- فا. ۲- من الأمور: سخت ج بواظ.

● بايغ: مهايعةً: بايعاً. (ب ی ح) ۱- عقد معه البيع. ۲- عه: كذا: عاهده عليه. ۳- بالخلافة أو الزعامة: اختاره لها و عاهده على الوفا له فيها.

۱- عه: با او قرار داد فروش بست. ۲- عه: علی: کذا: با او پیمان بست. ۳- بالخلافة أو الزعامة: او را به خلافت برگزید، و با او پیمان بست نسبت به وفاداریش.

● باين: ماینةً (ب ی ن) ۱- فاخره. ۲- عه: خالفت.

۱- عه: از او جدا شد. ۲- با او به مخالفت برخاست.

● باعذ: مباعذةً: لبعاداً (ب ج د) ۱- عهده. ۲- عه: جانبه. ۳- بينهما أو بين الشئین: فُرق بينهما.

۱- عه: او را دور کرد. ۲- عه: از او دوری نمود. ۳- بينهما أو بین الشئین: بین آن دو جدایی انداخت.

● باعث: مباعثةً: (ب ع ث) عه: فاجأ.

عه: ناگاه بر او وارد شد.

● باعض: مباعضةً: (ب ع ض) عه: قابل بنضه بیض.

عه: با خشم او، با خشم و کینه رویرو شد.

● الباعی: ج بغاة بُعیا. ۱- فا. ۲- النظام. ۳- الطالب.

۱- فا. ۲- شمر. ۳- خواستار.

● الباقية: ۱- البقية من الزهور و الورد. ۲- الحزمة من البقول.

۱- بسته‌ای از شکوفه و گل. ۲- بسته‌ای از سبزی.

● الباقی: ۱- فا. ۲- الثابت بعد زوال غيره.

۱- فا. ۲- ماندگار، پس از نابودی دیگران.

● الباقية: ج بواق. باقيات. ۱- البقية. ۲- «الحياة الباقية»: الحياة الأخره.

۱- بقیه. ۲- الحیاة الباقية. زندگی آخرت.

● باكره: ماکرةً (ب ک ر) ۱- عه: سابقه فی التكرير. ۲- عه: آناه بكرة.

۱- عه: قبل از او از خواب بیدار شد. ۲- صبح زود نزد او آمد.

● الباکر: ۱- فا. ۲- المبكر. ۳- أول النهار إلى طلوع الشمس.

۱- فا. ۲- کسیکه صبح زود بیدار می‌شود. ۳- ابتدای روز تا طلوع خورشید. بامداد.

● الباکورة: ج بواکر. ۱- أول مطر الربيع. ۲- المجل من کل شيء. «هذا الكتاب هو باکورة نتاج الاديب»

۱- نویر درختان (میوه) ۲- آغاز هر چیز «هذا الكتاب هو باکورة نتاج الاديب»

● بال: بیول، بولا خیالاً. (ب و ل) أخرج بولته.

ادرار کرد.

● البال: ۱- مص بالی. ۲- الحاطر: «خطر ذلك بالی».

۳- القلب. ۴- «هو رخی البال، أو ناعم البال»: أي هنيه المیش.

۱- مص بالی. ۲- حافظه، خاطره: «خطر ذلك بالی» ۳- قلب

۴- هو رخی البال «البال» زندگی آرام و آسوده‌ای دارد.

● بالی: مبالاة. بلاةً: بالاً. (ب ل ی) الأمر: به اهمیت به، اکثر له.

❖ **بَدَنُ**: تَبدِیداً؛ الشَّيْءُ: فَرَّقَهُ بَدَنُ شَمْلَ الْأَعْدَاءِ، بَدَنُ مَالِهِ.

پراکنده نمود بَدَنُ شَمْلَ الْأَعْدَاءِ، بَدَنُ مَالِهِ.

❖ **الْبَدَنُ**: الْقَیْرُ الْكَامِلُ، جِ بَدَنُورٌ وَ أَبْدَارُ.

ماه چهارده شب، ج بدور، ابدار.

❖ **الْبَدَنُ**: کِیْسٌ تَوْضَعُ فِيهِ كَمِیَّةٌ مِنَ الدَّرَاهِمِ مُتَخَفِلٌ، جِ بَدَرٌ وَ بَدُورٌ.

همیان، کسبه پول، ج بدَر، بدور.

❖ **بَدَنُ**: یَبْدَعُ، یَبْدَعُ، بَدَعًا؛ الشَّيْءُ: أَنْشَأَ مِنْ غَیْرِ أَنْ یَكُونَ لَهُ مِثَالٌ.

بدعاً الشَّيْءُ: یُوجَدُ أَوْ دَاعٍ اِبْدَاعٍ نَمُوْد.

❖ **بَدَنُ**: یَبْدَعُ، یَبْدَعُ بَدَعًا بَدَاعَةً یُدْعُو، كَانَ بَدَعًا.

نو و نازه نمود.

❖ **بَدَنُ**: یَبْدَعُ، تَبْدَعًا، نَسَبَهُ إِلَى الْخَطَا وَ الْبَدْعَةِ.

هُوَ أَوْ رَابِعُهُ خَطَا وَ بَدَعَتْ نَسَبَتْ دَاد.

❖ **الْبَدْعُ**: جِ اِبْدَاعٍ، ۱- الْأَمْرُ الَّذِي یُفْعَلُ أَوَّلًا، ۲- الْمَحْجَبُ:

«الْبَدْعُ مِنْ ذَلِكَ أَوْ فِي ذَلِكَ»، أَيْ لَا عَجَبَ.

۱- کاری که نخست انجام می شود، ۲- شگفت و ابداع من

ذَلِكَ أَوْ فِي ذَلِكَ، لَا عَجَبٌ: شَکَفْتِ نِیْسَتْ.

❖ **الْبَدِیْعَةُ**: جِ بَدَعٍ، ۱- کُلُّ مَا أُخْلِقَ مِنْ غَیْرِ أَنْ یَكُونَ لَهُ

مِثَالٌ، ۲- فِی الدِّیْنِ: مَا یُؤْتَى بِهِ مُخَالَفَةً لِلْإِیْمَانِ الْقَدِیْدِ.

۱- هر آنچه که ابداع شده باشد، ۲- فی الدین: بدعت

برخلاف ایدمان.

❖ **بَدَلٌ** یَبْدُلُ بَدَلًا؛ الشَّيْءُ: غَیْرُهُ وَ اِتَّخَذَ بَدَلًا مِنْهُ وَ عَوَضًا.

تغییر داد و چیز دیگری به جای آن برگزید و جایگزین

نمود.

❖ **بَدَّلَ**: تَبَدَّلَ، ۱- الشَّيْءُ: غَیْرَ شَکْلِهِ، ۲- الشَّيْءُ: غَیْرُهُ وَ

اِتَّخَذَ بَدَلًا مِنْهُ وَ عَوَضًا، ۳- الشَّيْءُ: مِنَ الشَّيْءِ: اِتَّخَذَهُ بَدَلًا مِنْهُ.

۲- الشَّيْءُ: بَاخِرٌ: جَعَلَهُ بَدِیلَهُ.

۱- الشَّيْءُ: شَکْلٌ اَنْزَا دَکْرُکُونُ کَرْدَ، ۲- الشَّيْءُ: دَکْرُکُونُ کَرْدَ

و به جای آن چیز دیگری برگزید، ۳- الشَّيْءُ: مِنَ الشَّيْءِ:

اَنْزَا به جای دیگری برگزید، ۴- الشَّيْءُ: بَاخِرٌ: اَنْزَا جَا یَکْزِیْنِ

آن شیء نمود.

❖ **الْبَدَلُ**: جِ اِبْدَالٍ، ۱- مَصٌّ، یَبُولُ، ۲- الْیَوْضُ، ۳- الْمَخْلُفَ.

۴- فِی الْجَنْدِیَّةِ: مَا یَدْفَعُهُ الْإِمرُ مِنْ مَالٍ أَوْ غَیْرِهِ یُوجِبُ الْقَانُونِ

مِقَابِلَ اِعْطَائِهِ مِنَ الْخِدْمَةِ الْمَسْکُوتَةِ.

۱- مَصٌّ بَدَلٌ ۲- عَوَضٌ، ۳- خَلْفٌ، ۴- فِی الْجَنْدِیَّةِ: مَقْدَارُ

مالی که پرداخت شود به دولت به ازای خدمت سربازی

نرفتن.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، یَبْدُنُ، بَدَنًا، بَدَنًا، وَ بَدُونًا، خُصْمٌ وَ حَمْنٌ.

جناق و چله گردید، چهارشانه گردید.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ بَدَانَةً، بَدَانًا، ر. بَدَنٌ

الْبَدَنُ: الْجَسَدُ، تَنْ جِ اِبْدَانٌ.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، یَبْدُنُ، بَدَانَةً، ۱- بِالْأَمْرِ: فِجَاءٌ بِهِ، ۲- بَدَنًا بِأَمْرِ:

بَدَاءٌ بِهِ.

۱- بَدَنًا بِأَمْرِ: نَاکِهَانِی بِهِ اَوْ کَفْتُ، ۲- بَدَنًا بِأَمْرِ: بَا أَنْ اَعَارَ نَمُوْد.

❖ **الْبَدَنُ**: ۱- مَصٌّ، یَبْدَأُ، ۲- سَکَانَ الْبَادِیَّةِ.

۱- مَصٌّ بَدَأَ، ۲- سَاکَنَانِ صَحْرَاءَ.

❖ **الْبَدَنُ**: سَاکَنُ الْبَادِیَّةِ.

صحرائشین.

❖ **الْبَدَنُ**: ر. الْبَدْوِ.

❖ **الْبَدِیْعُ**: ۱- الْمُبْدِعُ، الْحَقَّاقُ، ۲- الْمُبْدِعُ، الْحَقِّقُ، ۴- «عِلْمُ

الْبَدِیْعِ»: عِلْمٌ مِنْ اَعْلَامِ الْفَلَسَفَةِ تُعَرِّفُ بِهِ وَجْهَ تَحْسِیْنِ الْکَلَامِ.

۱- تَوَافُرٌ، اَفْرِیْنَدَ، ۲- تَوَافُرٌ، اَفْرِیْدَ، ۳- اَفْرِیْدَ، اَفْرِیْدَ،

۴- عِلْمٌ اَزْ اَعْلَامِ لَفْتُ کِهْ بِوَسِیْلِهِ وَجْهٌ زَیْبَانِی کَلَامِ

شناخته می شود.

❖ **الْبَدِیْلُ**: جِ بَدَلُ اِبْدَالٍ، ۱- الْمَخْلُفَ، ۲- الْیَوْضُ.

۱- خَلْفٌ، پِشْتِ سَرِ، ۲- وَضُ.

❖ **الْبَدِیْلَةُ**: قَطْعَةٌ لِلتَّبْدِیْلِ یَسْتَأْضِ بِهَا عَنْ الْقَطْعَةِ الْأَصْلِیَّةِ

الْثَالِثَةِ أَوْ الْمَفْقُودَةِ فِی الْأَلَاتِ، جِ تَبْدِیْلٌ.

قطعات بدنی ماشین آلات.

❖ **الْبَدِیْنِ**: السَّیْنِ، الْجَسْمِ، جِ بَدَنٌ.

جناق، درشت هیكل، ج بَدَنٌ.

❖ **الْبَدِیَّةُ**: عَلِی التَّبَدُّنِ، أَوْ «بَدِیَّةً»: أَيْ اِرْتِجَالًا.

❖ **الْبَدِیَّةُ**: جِ بَدَانَةٍ، ۱- الْمَفْاجَأَةُ، ۲- الْاِبْتِدَاءُ، ۳- سَرْعَةُ

الرَّأْيِ وَ حَوَابِهِ عِنْدَ الْمَفْاجَأَةِ: «أَجَابَ عَلِی الْبَدِیَّةِ».

۱- نَاکَا، ۲- شُرُوعٌ وَ اَعَارَ، ۳- بَاخِصٌ شَبَابٌ اَمِیزٌ وَ صَحِیْحٌ بِهِ

هَنْکَامِ مَوَاجِهَ شَدْنِ بِهْ کَارِ نَاکِهَانِی «اَجَابَ عَلِی الْبَدِیَّةِ».

❖ **الْبَدِیَّةِ**: مَا یَجْرِی مَعَ الْبَدِیَّةِ مِنَ الْأَرَاءِ وَ الْاِیْمَانِ وَ

نَحْوِهَا، ۲- الْمَرْتِیْلُ، ۳- الْأَمْحُ.

نظرات و دلائل بدیهی، ۲- بِالْبَدِیَّةِ، ۳- نَادَانِ.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، ۱- غَلِیْبَ، ۲- فَاقَهَ، ۳- سَبِیْهَ.

۱- هَ: بَر اَوْ حَیْرَه شَدَ، ۲- هَ: بَر اَوْ تَغْفُوقٌ وَ بَر تَرِی جِسْتِ.

۳- هَ: لَدَا اَز اَوْ پِشِی کَرَفْتِ.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، یَبْدُنُ، بَدَانَةً، ر. بَدَنٌ.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، یَبْدُنُ، بَدَانَةً، فُحْشٌ وَ کَلَامُهُ وَ قُبْحٌ.

در گفتار سخنان ناپهناج به زبان آورد، ناسزا به زبان آورد.

❖ **بَدَنٌ**: یَبْدُنُ، یَبْدُنُ، بَدَانَةً، فُحْشٌ کَلَامُهُ وَ قُبْحٌ.

❖ **الغیراء:** ۱- مص. بری. ۲- «أنا منه براء» أي بری. للمفرد والمثنی والجمع والمذكر والمؤنث.

من بیگانهم

❖ **الغیراءة:** ۱- مص. بری. ۲- السلامة من العیب. ۳- الخلو من الذنب أو الذین أو نحوها. ۴- الإجازة. ۵- المنشور. ۶- السلطانیة: رساله أو شهادة كان السلطان المثنائی یطعها مندوبی الدول تشیعاً لهم فی مناصبهم فی الدوله. ۷- «براءة اختراع»: شهادة یطعها المخترع و تثبت حقه و أسبقته فی الاختراع الذي یستله.

۱- مص. بری. ۲- سلاطی. ۳- ندائین گناه و قرض و غیره. ۴- اجازة. ۵- منشور. ۶- السلطانیة: گواهی که سلطان عثمانی به نمایندگان می داد برای احراز مقامات دولتی. ۷- براءة اختراع: گواهینامه اختراع که به مخترع داده می شود و ثابت می کند که او فلان اختراع را انجام داده است.

❖ **الغیراء:** جهاز یعمل بالقوة الكهربائية أو بقوة الفشار أو نحوها یزید الماء و یجمده و یحفظ الطعام. آب سرد کن. فریزر.

❖ **الغیراءة:** ما ینساقط من المعدن أو نحوه عند یزده. آن چه که از فلزات می ریزد هنگام تراشیدن.

❖ **الغیراء:** ۱- مص. بارز. ۲- مقاتلة الخصم.

۱- مص. بارز. ۲- جنگ با دشمن.

❖ **البوارعة:** ۱- مص. برز و برزج و برع. ۲- التفوق. ۳- الفصاحة.

۱- مص. برزج. برزج. برزج. ۲- برتری. ۳- فصاحت.

❖ **الغیراء:** الخارصی. بیرونی.

❖ **الغیراء:** الثعانة المتساقطة من الشيء الذي یزید أو یخف. خاک اژه.

❖ **الغیراء:** جماعة من سکان شمال غربی «أفريقيا» ج برابر و برابر.

❖ **الغیراء:** واحد البرز. گروهی از ساکنان شمال غرب آفریقا ج برابر. برابر.

❖ **الغیراء:** مفرد برز.

❖ **الغیراء:** آلة موسیقیت و تریة تُعرف «بالعود» ج برابط. دستگاه موسیقی که به عود مشهور است. ج برابط.

❖ **الغیراء:** شجر من الحمضیات طیب الفم. درختی از مرکبات. خوشمزه. پرتقال

❖ **الغیراء:** ظفر السبع و الطیر. ج برائین. ناخن دندان یا پرندگان ج برائین.

❖ **الغیراء:** ج أبراج. أبرجة. برزج. برزج. ۱- الحصن. ۲- القصر. ۳- البیت الذي یبني علی سور المدينة أو علی سور الحصن. ۴- الركن من المدينة أو الحصن. ۵- قسم من اثني عشر قسماً من دائرة و هبة فی الفلك. ۶- «برج المراقبة»: بناء یشرف علی أرض المطار و منه تصدر الأوامر إلی الطائرات بالتعليق أو بالخط.

۱- دژ. ۲- کاخ. ۳- قلعه. ۴- گوشه ای از شهر یا دژ. ۵- ۱/۱۷ دائرة و همة فلك. ۶- برج المراقبة: برج مراقبت که ناظر بر پرواز و نشست هواپیماست.

❖ **الغیراء:** برزج. برزج و برزحاً و برزحاً. ۱- المكائن. غادره. ۲- «ما برح»: ما زال، و هي من أخوات «كان» ترفع المبني و تنصب الحجر.

پیوسته. از گروهی که مبتدا را رفع و خبر را نصب می دهد.

❖ **الغیراء:** تبریحاً ۱- به. أتبعه و آذاه بالحاج. ۲- به الأمر. أتبعه. ۳- به الضرب. اشتد.

۱- با اصرار او را نخست و رنجور نمود. ۲- به الامر: او را خسته نمود. ۳- به الضرب: شدت یافت.

❖ **الغیراء:** الشدة. شدت و سختی

❖ **الغیراء:** یزید. برد. ۱- أو الشيء: المحفضت حرارته. ۲- شعر بالیزد. ۳- الحدید أو غیره: یختم.

۱- الشيء: درجة دما پائین آمد. ۲- احساس سرما نمود. ۳- الحدید او غیره: سوهان زد، تراشید.

❖ **الغیراء:** یزید. برزج. ۱- أو الشيء: حصار بارداً. ۲- یزید. الأرض: أصابها البرد.

۱- الشيء: سرد گردید. ۲- الأرض: تکرر روی آن (بارید) ۳- یزید. تبریداً. ۱- الشيء: جعله بارداً. ۲- الأمر: نحو: خففت.

۱- الشيء: سرد گردانید آنرا. ۲- الأمر: انجمه. سبک کرد.

❖ **الغیراء:** حب المطر المتساقط جامداً. تکرر

❖ **الغیراء:** ۱- مص. یزد. ۲- انخفاض الحرارة أو انعدامها. ۳- الشعور المتولد عن انخفاض الحرارة أو انعدامها.

۱- مص. یزد. ۲- پائین آمدن دما. ۳- احساس بدست آمدن بر اثر پائین آمدن دما.

❖ **البُرْد:** ثوب مَخْطُطٌ يَلْتَحِفُ بِهِ، جُ بُرْدٌ وَأَبْرَدٌ.

لباسی که با آن خود را می پوشانند. ع.ج. بُرْدٌ بُرِدَ.

❖ **البُرْدَةُ:** واحدة البُرْدِ.

❖ **البُرْدَةُ:** ثوب مَخْطُطٌ يَلْتَحِفُ بِهِ، جُ بُرْدٌ وَبُرْدٌ.

ع.ج.

❖ **البُرْدَةُ:** ثوب يوضع على ظهر الحمار أو البغل ليركب

عليه، جُ بُرَادِعٌ.

بالآن حیوان سوارى

❖ **البُرْدِيُّ:** نبات كالقصب يتخذ منه الحصر كان القدماء يتخذون من قشره ورقاً يكتبون عليه.

گیاهی از نی که با آن حصیر می سازند. پیشینیان از پوسته اش برای نوشتن استفاده می کردند.

❖ **البُرْدُونُ:** دابة دون الفرس غليظة الأعضاء ضخمة تتخذ للحمل خصوصاً، جُ بُرَادُونٌ.

قاطر، جُ برادین.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** البرد أو غيره، ذكر الأسباب والمسبب التي تبیح القيام به.

العمل أو غيره: مجوز، علت و دلایل کار را بیان نمود.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - ظهر بعد الحساء، ۲ - ظهر بعد الحمول وخفاء الذكر، ۳ - له: خرج إليه يقاتله.

پس از نهان و خفا آشکار شد، ۲ - پس از گمنامی و نهانی آشکار شد، ۳ - له: با او رو برو شد جهت مبارزه و جنگ.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - فاق الآخرين في شجاعة أو فضل أو علم أو نحوها، ۲ - الفرس: سبق الحيل.

۱ - در شجاعت سبقت گرفت. ۲ - علم، دانش و غیره.

۲ - الفرس: از دیگر اسبان سبقت گرفت.

❖ **البُرْدُخ:** قطعة أرض ضيقة بين بحرين تصل أرضاً بأرض.

جُ بُرَادِخٌ.

قطعه ای از زمین تنگ و باریک که رابط است بین دو دریا

جُ برارخ

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۰۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ.

الألوان.

بُرْدٌ ۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۲۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۳۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۴۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۵۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۶۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۷۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۸۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۱ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۲ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۳ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۴ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۵ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۶ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۷ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۸ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۹۹ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ، ۱۰۰ - بُرْدٌ وَبُرْدٌ.

❖ **البُرْدُ:** ۱ - مص. برش، ۲ - بياض يظهر على الأطفال.

۱ - مص. برش، ۲ - سفیدی که روی ناخن پدیدار می گردد.

❖ **البُرْدُ:** ۱ - خبز رقيق يُستعمل لحتم الرسائل، ۲ - عُلف صغيرة رقيقة محشوة توضع فيها الأدوية، ۳ - عند بعض

المسيحيين: خبز فطير رقيق يُستعمل للقدیس.

لاک برای مهر نامه ها.

۲ - جمیع کویکی است برای نگهداری دارو به کار گرفته می شود، ۳ - نذ کروی از مسیحیان قرص نان نازکی است

برای تقدیس استفاده می شود.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - مص. برش، ۲ - بياض يظهر على الأطفال.

به مرض برص دچار شد.

❖ **البُرْدُ:** ۱ - مص. برص، ۲ - مرض يحدث في الجسم بياضاً.

۱ - مص. برص، ۲ - مرضی که باعث سفیدی پوست می شود.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - مص. برص، ۲ - مرض يحدث في الجسم بياضاً.

۱ - مص. برص، ۲ - مرضی که باعث سفیدی پوست می شود.

❖ **البُرْدُ:** ۱ - مص. برص، ۲ - مرض يحدث في الجسم بياضاً.

روشه ج براطیل.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - مص. برص، ۲ - مرض يحدث في الجسم بياضاً.

۱ - مص. برص، ۲ - مرضی که باعث سفیدی پوست می شود.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

پیشی گرفت.

❖ **بُرْدٌ يَبْرُدُ:** بُرْدٌ ۱ - مص. برص، ۲ - مرض يحدث في الجسم بياضاً.

۱ - مص. برص، ۲ - مرضی که باعث سفیدی پوست می شود.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

۲ - در فضیلت و علم و زیبایی و دانش به حد کمال رسید.

أَوْفِيهِ: دَعَا لَهُ بِالْمُرَكَّةِ.

۱- الجمل: سینه خود را به زمین چسبانید. ۲- علیه او فيه: برای او دعای برکت نمود.

❖ النبوك: صدر الجمل.

اسمیتہ شہزادہ

❦ العِركار: آلة هندسيّة لها شعبتان متحركتان تُرسم بهما الدوائر، أو يُقاس بهما محيط الدائرة في الأنابيب ونحوها.

پیرکار۔

﴿الْبُرْكَانُ﴾: جبل نار يقذف من فوهته بمواد ملتهبة، ج بُراكين.
 آتش فشان، ج براکین.

❖ الفِرَكة: ١- السعادة. ٢- الزيادة.

۱- خوشبختی- ۲- فزون

المصنوع لتزيين الحدائق و رصيفها.

۱- برکه آب آبیگر. ۲- حوض آب جهت تزئین پارکها و اغشا و آبیاری آن.

• يَوْمَ: يَوْمُ بَرْمَا الحَبِيلَ: فَتْلَهُ طَائِقِينَ.

المحبيل: دولا نمود.

يَوْمَ: يَوْمٌ، يوماً. ١- به: ضمير. ٢- بالحجة أو نحوها: عجز.
- به: ناراحت شد. ٢- بالحجة او نحوها: ناتوان شد.

§§ الْيَوْمَ: ١ - مص. يوم. ٢ - الضجر.

۲۔ مص برم۔ تاراجی۔

«القبور: ١- الصَّحْر: «هو يرم بالحديث». ٢- العاجز عن الكلام.

راحت «هو بزم بالحديث» ۲- ناتوان از سخن گفتن.

١- من الحيوانات أو النباتات: ما يعيش في البر
في البحر. ٢- من الآليات: ما يسير في البر وفي البحر «سيارة
مائية».

حیوانات یا گیاهان دوزیستی. ۲۔ من آلیات: ہاور
رافت.

لا البرهان فيه: إحدى الآليات التي تسير في البر و في البحر .

تا اور کرافت.

البرميل: وعاء كبير من خشب أو معدن يُتَّخَذُ للخمر أو
لنقل أو الزيت أو غيرها، به براميل.

شکته از چوب یا معدن جهت نگهداری مایعات از قبیل
برکه شراب نفت ج برامیل.

١- الجرف قاصح: ج برامج. ١- المنهج: «برنامج الدروس»، برنامج
مفصلة. ٢- الورقة الجامعة للحساب. ٣- فهرست المكتبات.

❖ البرغوث: ج براغيث، ١ - حشرة صغيرة عَضُوضٌ وَثَابَةٌ.

٢- «برغوث البحر»: حيوان بحري له عشرة أقدام يُعرَف بالقريدس.

پشه. ۲- مرغوث البحر: حیوان دریایی است که دها دارد.
معروف القمر بدس.

❖ البُرغش: اللؤلؤ، هو يَراغش.

بیچ ج بر اغوی

البوفير: ١- اللون المركب من الأحمر والأزرق. ٢- الثوب
المصبوغ بالأصفر.

۱- رنگ بدست آمده از ترکیب قرمز و آبی. ۲- لباس نگرزی شده یا برقی.

﴿بَرْقٌ﴾ يُبْرَقُ بَرْقًا يَرْوَقًا بَرْقَانًا. ١- البرق: ظهر. ٢- ب-
سماء أو السحابة: لمع فيها البرق. ٣- الشيء: لمع. ثلاثاً «وبرق
إسلام».

۱- البرق: پدیدار شد. ۲- بَ السَّماءِ او السَّحابة: برق در آن
درخشید. ۳- الشَّمسُ: درخشید تابان شد. برق السَّلام.

١- القُبُورُ: ١- مص. بَرَقَ. ٢- ضوء أو لمعان في السحاب على ثغر احتكاك كهربائي فيه، ج بُرُوقٌ. ٣- آلة تُستخدَم لمراسلات البعيدة بواسطة الدفعات الكهربائية والخطوط المعدنية. ٤- دائرة ترسل إرسائل الرقبة وتلقفها.

۱- مص. بقر. ۲- روشنائی یا درخشش در آب بر اثر
 احتكاك برقی. ج. بقر. ۳- دستگاهی است كه برای
 رساندن تلگراف از آن بهره برداری می‌شود. ۴- اداره‌ای
 است كه نامه‌های تلگرافی را می‌فرستد یا دریافت می‌کند.
 (الْبُرْقُوعُ: ج. برافق. ۱- قناع تنزیه المرأة وجهها. ۲- قناع
 دیوات.)

- روسری که زنان صورت را با آن می پوشانند.
- چشم بند حجابات که فقط چهره را بپوشاند.

البُرفُوق: نوع من الخوخ البري.

المبرقية: رسالة يتقلها من مكان إلى آخر جهاز البرق أو
تلفظ أف.

مکملہ جلد ۱۱

٢- الجمل: ألصق صدره بالأرض ولزم المكان.

دینے خود را روی زمین چسبانید و از آنجا تکان نخورد.

1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

می شود. ۳- خوشرو. درخشان و تابان رو.

❖ البِشَائِرُ: ۱- «بشائر الصبح»: آوآله. ۲- «بشائر الوجه»: محبتانه.

۱- «بشائر الصبح» آغاز آن. ۲- «بشائر الوجه» خوبیهای آن.

❖ البِشَانَةُ: ۱- مص. بَشَّرَ. ۲- الحُشْنُ، الجِمال.

۱- مص. بَشَّرَ. ۲- نیکی و زیبایی.

❖ البِشَانَةُ: ج. بَشَائِر. ۱- الخمر المفرح. ۲- ما يُعطاه البَشَّرُ.

۱- خبر خوشحال کننده. ۲- صله.

❖ البِشْمَاشَةُ: ۱- مص. بَشَّ. ۲- طلاقة الوجه، تَهَلُّله، إشراقه.

۱- مص. بَشَّ. ۲- خوشرویی و درخشان بودن صورت. روی باز.

❖ البِشْمَاعَةُ: ۱- مص. بَشَعَ. ۲- التَّبْنِج. ۳- سوء الخلق. ۴- خبث النفس.

۱- مص. بَشَعَ. ۲- زشتی. ۳- بد اخلاقی. ۴- بد طبیعتی.

❖ بَشَّرَ، يَبَشِّرُ، بَشْرًا، بَشْرًا، بَشْرًا: ۱- به- فرح به.

۲- به- بالأمر: جمله بفرح به.

۱- به- یا آن خوشحال شد. ۲- به- بالأمر: او را با آن خوشحال نمود.

❖ يَبَشِّرُ، يَبَشِّرُونَ: ۱- «تَقُلُّ إِلَيْهِ خَيْرًا مَفْرَحًا». ۲- «بِالَّذِينَ أَوَّاهُوا بِأَنَّهُمْ يَبَشِّرُونَ» دعا، دعای الهی. ۳- وعده بالتواب فی الآخرة إذا عمل الصالحات.

۱- «تَقُلُّ إِلَيْهِ خَيْرًا مَفْرَحًا» بازگو نمود. ۲- «بِالَّذِينَ أَوَّاهُوا بِأَنَّهُمْ يَبَشِّرُونَ» دعا، دعای الهی. ۳- وعده بالتواب فی الآخرة إذا عمل الصالحات. انجام دهد.

❖ الْبَشِيرُ: الإنسان، الخَلْق، للمفرد و الجمع و المذكر و المؤنث.

الانسان، آفریده شده مفرد و مثنی و جمع مؤنث و مذکر.

❖ الْبِشْمَانُ: ۱- مص. بَشَّرَ. ۲- البِشْمَاشَةُ، طلاقة الوجه و إشراقه.

۱- مص. بَشَّرَ. ۲- بَشَائِرُ خوشرویی، روی باز، خنده روی.

❖ الْبِشْمَانُ: ج. بَشَائِر. ر. الْبِشْمَانَةُ: ج. بَشَائِر.

❖ الْبِشْمَانَةُ: سطح الجلد. ج. بَشَّرَ.

پوست بدن. ج. بَشَّرَ.

❖ يَبْشِيعُ، يَبْشِيعُ، يَبْشِيعًا، يَبْشِيعًا: أو الشيء، صار بَشْمًا.

ترسناک گردید.

❖ الْبِشِيعُ: ۱- الذم. ۲- التَّبْخِيع المنظر. ۳- الشيء الخَلْق و

❖ يَبْشِيعُ تَبْسِيطًا: ۱- الشيء: نشره. ۲- الشيء: جعله بسيطاً مَبْشُراً غير مَعْقَد.

۱- الشيء: گسترانید، پهن کرد. ۲- الشيء: آن را آسان و سهل الوصول نمود.

❖ التَّبْسِيطَةُ: ۱- السَّهْلَةُ: «بَسَطَ الْعِش» ۲- الزيادة «بَسَطَ العلم».

گشایش، فراخی زندگی. «بَسَطَ الْعِش» ۲- فراوانی «بَسَطَ الْعِلْم».

❖ يَبْشِقُ، يَبْشِقُ، يَبْشِقًا: ۱- الشيء: ارتفع. ۲- الشيء: طال.

۱- الشيء: بلند گردید. ۲- الشيء: طولانی شد.

❖ يَبْشِلُ، يَبْشِلُ، يَبْشِلًا: بمسالة، شَجَع.

دلیر شد. شجاعت پیدا نمود.

❖ يَبْشِمُ، يَبْشِمُ، يَبْشِمًا: ضحك خفياً بلا صوت.

لبخند زد.

❖ التَّبْسِيطَةُ: أَنْ يُقَالَ «بِسْمِ اللَّهِ»، أَوْ: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ».

گفتن «بِسْمِ اللَّهِ» یا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.

❖ التَّبْسِيطُ: ج. بَشَطُ، بَشَطًا. ۱- ما لم يكن مَكْرَبًا ۲- الخالي من التثقيب. ۳- المنبسط اللسان. ۴- الوجه المحتلل المشرق. ۵- بحر من أبحر الشجر، وزنه: مُشْتَمِلُونَ، فاعِلُنْ، مُشْتَمِلُونَ، فاعِلُنْ، مُشْتَمِلُونَ، فاعِلُنْ، مُشْتَمِلُونَ، فاعِلُنْ.

۱- آنچه که مرکب نباشد. ۲- آنچه که پیچیده نیست. ۳- خوش بیان، شیرین بیان. ۴- صورت نورانی و تابان و درخشان. ۵- بهری از بهرهای شعری که وزن آن اینچنین است.

مُسْتَمْعِلُنْ فاعِلُنْ مُسْتَمْعِلُنْ فاعِلُنْ.

مُسْتَمْعِلُنْ فاعِلُنْ مُسْتَمْعِلُنْ فاعِلُنْ.

❖ التَّبْسِيطَةُ: الأرض، ج. بَسَائِطُ.

زمین. ج. بَسَائِطُ.

❖ التَّبْسِيطُ: علم النفس.

روانشناسی.

❖ يَبْشُرُ، يَبْشُرُ، يَبْشُرًا: بَشْمًا بَشْمًا: ۱- وجهه: تَهَلَّل، أَشْرَقَ. ۲- به: لقيه ضاحكاً مسروراً به.

۱- وجهه درخشید. خوشحال شد. ۲- به: با او ملاقات کرد در حالی که خوشحال بود از دیدنش.

❖ الْبِشْرُ: ۱- مص. بَشَّ. ۲- تَبَسُّم يلقى الناس ضاحكاً مسروراً. ۳- التَهَلُّلُ الوجه، المشرق.

۱- مصدر بَشَّ. ۲- کسیکه با خوشرویی با مردم روبرو

المرة. ۲- الخبيث النفس.

۱- بدشكل. ۲- زشت. ۳- بداخلاق و رفتار. ۴- بدطینت.

❖ يَتَشَمُّ، يَتَشَمُّ: من الطعام؛ أغم و امتلأ.

پرخوری کردن.

❖ اليشميم: الذي امتلأ من الطعام.

کسی که پرخوری کرده است.

❖ اليشوش: ر. الیش.

❖ البشيم: ناقل الخبر المفرح. ج بُشراء.

مژده دهنده ج بشراء.

❖ بَشْنُ: يَبْشُنُ بَشْأً، بَصِيماً. ۱- الشيء؛ لمح، برق، تلالأ.

۲- ب. العين؛ أخذت النظر

۱- الشيء؛ درخشید، تابان شد. ۲- ب. العين؛ بدقت

نگریست.

❖ البصاق: اللزاق، ماء الفم، الريق الذي يطرخ من الفم.

براق دهن. آب دهن. بلفم

❖ يَبْصِيصُ يَبْصِيصَةً: الجرو؛ فتح عينه.

چشمانش را گشود.

❖ يَبْصِنُ: يَبْصُرُ بَصراً. ۱- به؛ نظر إليه حل بصره.

۲- به؛ رأه. ۳- صار بصيراً. ۴- صار ذا بصيرة. ۵- بالشئ؛

علمه.

۱- به؛ او نگاه کرد که آیا او را می بیند. ۲- به؛ او را دید.

۳- بینا گردید. ۴- بینش پیدا نمود. ۵- بالشئ؛ آنرا دانست.

❖ يَبْصِنُ: يَبْصُرُ بَصراً. ۱- به؛ رأه. ۲- صار

بصيراً.

۱- به؛ او را دید. ۲- بینا گردید.

❖ يَبْصِنُ: يَبْصُرُ بَصراً. ۱- به؛ علمه إياه واضحاً.

۲- الأمر؛ آشکارا آن را به او آموخت. یاد داد.

❖ البَصْنُ: ج ابصار. ۱- مص. بصير و بصير. ۲- حاشة النظر.

۳- العين. ۴- قوة الإدراك.

۱- مص بَصْر، بَصِير. ۲- عضو بینایی. ۳- چشم. ۴- قدرت

ادراک.

❖ البصريات: «علم البصريات»؛ فرع من علم الطبيعيات

(أو الفيزياء) يبحث في النور والنظر وقوانينها.

«علم البصريات» شاخه‌ای از علوم طبیعی (فیزیک) که

درباره نور و دیدن و مقررات آن بحث می کند.

❖ يَبْصِيصُ: يَبْصُرُ بَصراً. الجرو؛ فتح عينه.

چشمانش را گشود.

❖ يَبْصِيصُ يَبْصِيصَةً: قَذَفَ الشيء من فم.

تف کرد.

❖ البصم: نبات ينمو تحت الأرض، له جذور دقيقة، موكل

نباتاً أو مطبوخاً، أخضر أو باهياً، ومنه أنواع.

پیاز که خام و پخته خورده می شود سبز باشد یا خشک که

انواعی دارد.

❖ البصير: ج بصائر. ۱- المنير. ۲- العالم بالأشياء. ۳- ذو

البصيرة.

۱- بینا. ۲- آگاه به اشياء. ۳- دارای بینش.

❖ البصيرة: ج بصائر. ۱- قوة الإدراك. ۲- اعتقاد القلب.

۱- قدرت ادراک. ۲- باور قلبی

❖ البصيص: ۱- مص. بَصْ. ۲- الريق، اللعنان.

۱- مصدر بَصْ. ۲- درخشش، تابندگی، تابش.

❖ بَصْنُ: يَبْصِنُ يَبْصِنَةً. بضاعة بضوئة. كان بَصْأً.

چاق و سفید بود.

❖ البَصْنُ: الرقيق الجلد اللين الجسد في بطن و امتلاء.

چیزی که پوست نازک دارد. بدنش نرم است و چاق.

❖ البضاضة: ۱- مص. بَضْ. ۲- شدة البياض في شمن و

وامتلاء. ۳- رثة اللون و صفاءه.

۱- مص بَضْ. ۲- بسیار سفید و چاق و توپر. ۳- کم رنگ و

پاک، بی آلاش.

❖ البضاعة: ما يتجر به، ج بضائع.

کالا متاع ج بضائع

❖ يَبْضَعُ: يَبْضَعُ بَضْأً. ۱- أنجر. ۲- اللحم؛ قطعه. ۳- الجلد؛

شَقْه.

۱- به تجارت پرداخت. ۲- اللحم؛ تیرید آن را. ۳- الجلد؛

شکافت.

❖ يَبْضَعُ: يَبْضَعُ بَضْأً. ۱- اللحم؛ قطعه. ۲- الجلد؛ شَقْه.

۱- اللحم؛ قطعه قطعه نمود. ۲- الجلد؛ شکافت آنرا نیست

زد.

❖ البضع: ما بين الثلاث إلى التسع في العدد، أحكامه كأحكام

العدد المفرد.

بین ۳ تا ۹ احکام آن مانند احکام عدد سه ناده می باشد.

❖ البَطْءُ: طائر مائي يشبه الإوز، قصير المنق و الرجلين، ج

بَطُوط و بطاط.

آردک. ج بطوط، بطاط.

❖ يَبْطُو: يَبْطُو بَطْأً، بَطْأً، بَطْوَةً. كان بَطِيناً.

آهسته بود کند بود در کارش.

❖ يَبْطَأُ: يَبْطِئُ، يَبْطِئُ، بَطْئَةً، بَطْئَةً، بَطْئَةً. كان بَطِيناً.

آهسته بود کند بود در کارش.

❖ البَطْءُ: ۱- مص. بَطْء. ۲- التواني و التماثل و قلة السرعة

في الحركة أو الكلام أو غيرها.

۱ - مص يَطْرُقُ: ۲ - سنى و تنبلى و كندى دو حرکت یا سخن یا غیره.

❖ البطارية: ۱ - الكهربية: طائفة من الأوعية تولّد الطاقة الكهربائية في بعض أجهزة الراديو، و في السيارات، و في بعض انواع المصابيح، و غيرها. ۲ - طائفة المدافع العاملة في مكان واحد أو فئة واحدة.

۱ - الكهربية: باطرى كه نیروى برق در راديو اتومبيل را بوجود مى آورد. ۲ - بخشى از توپخانه كه در يك جا قرار دارد. عراده توپ.

❖ البطاش: ذو البطش.

زورگو

❖ البطاطا: نبات ينبت ثمره تحت الأرض، يؤكل مطبوخاً أو مشوياً أو مقلّباً، و هو أنواع.

سیب زمینی كه آب پز و سرخ کرده آن خورده مى شود. انواعى دارد.

❖ البطاقة: ج بطائق و بطاقات. ۱ - الرسالة. ۲ - الورقة التي يكتب عليها اسم شخص و عنوانه. ۳ - وثيقة رسمية يحملها المرء تثبت شخصيته و هويته. ۴ - الورقة التي يدعى بها إلى وليمة أو حفلة أو نحوها. ۵ - من الثوب: رقعة صغيرة يكتب عليها ثمنه. ۶ - «بطاقة الجارية»: بطاقة يحملها الفرد أو رب العائلة تحدد فيها كمية السلع أو المواد الغذائية التي يحق له شرائها بموجبها. تستعمل هذه البطاقة في أيام الحروب أو الأزمات الاقتصادية.

۱ - نامه. ۲ - ورقه ای كه روى آن نام شخص یا عنوان آن نوشته است. ۳ - کارت شناسایی رسمی كه اثبات هويت مى كند. ۴ - کارت دعوت برای جشن و غیره. ۵ - من الثوب: اینتكت كه نرخ روى آن نوشته مى شود. ۶ - بطاقة الجارية: كوپنهای مواد غذایی كه به هنگام جنگ و وضع اضطرارى بین مردم بخش مى شود.

❖ البطال: الذي لا يجد عملاً.

كسیكه بیکار است.

❖ البطالة: ۱ - مص. بطل و بطل. ۲ - عدم توافر العمل للراغبين فيه القادرين عليه.

۱ - مص بطل بطل. ۲ - بیکاری.

❖ البطالة: عدم توافر العمل للراغبين فيه القادرين عليه.

بیکاری

❖ البطان: ج ابطنه. بطن. ۱ - الهزام الذي يثدّ على البطن.

۲ - الهزام الذي يجمل تحت بطن الجمل أو الفرس.

۱ - کمربند. ۲ - تسمه. ۳ - دوال جرمی كه زین حیوان را با آن از زیر می بندند.

❖ البطانة: ج بطانة ۱ - من الثوب: داخله. ۲ - من الرجل: أهله، خاصته.

۱ - من الثوب: آستر. ۲ - من الرجل: خانواده اش نزدیکانش. ❖ بطع: بطع، بطعاً. ۱ - الشيء: بسطه. ۲ -؛ ألقاه على وجهه. ۳ - المكان: سواء.

۱ - الشيء: گسترده آنرا. ۲ -؛ او را دمرو انداخت. ۳ - المكان: تسطیح كرد مسطح نمود.

❖ البطحاء: مكان متسع منبسط يسيل فيه الماء فيخلف فيه التراب و الحصى الصغار، ج بطاح و بطائح و مجاحات.

جای وسیع و گسترده و آبرو كه آب در آن جاری می شود و نه آن خاک و سنگریزه جا می ماند. ج بطاح. بطائح، بطحاحات.

❖ يَطْرُقُ: يَطْرُقُ، بطرقاً. ۱ - وقع في الكبرياء عند حلول النعمة.

۲ - النعمة: كفرها، لم يشكرها.

۱ - بهنگام فراخی زندگی مغرور شد. ۲ - النعمة: كفران نعمت نمود. شکرگذاری نکرد.

❖ البطيخ: ۱ - مص. يَطْرُقُ. ۲ - التكبر عند حلول النعمة. ۳ - التبختر.

۱ - مص بطخ. ۲ - مغرور شدن بهنگام فراوانی روزی. ۳ - تكبر، غرور.

❖ البطيخ: ذو البطش.

مغرور.

❖ البطيخ: ج بطاركة. و بطاريك ۱ - رئيس رؤساء الأساقفة عندا النصارى. ۲ - العالم عند اليهود.

ج بطاركة. بطاريك. ۲ - اسقف اعظم نصارى. ۳ - نزد يهوديا شخص عالم.

❖ البطريق: ج بطارق، بطاريق، بطارقة. ۱ - القائد من قواد الروم. ۲ - العالم عند اليهود.

۱ - فرماندهای از فرماندهان نزد رومیان. ۲ - عالم نزد يهوديان.

❖ يَطْبِشُ: يَطْبِشُ، يَطْبِشُ، بطشاً. به: أخذه بالعنف و القسوة، بازور و قلدری او را برد، گرفت.

❖ البطش: ۱ - مص. بطش. ۲ - الأخذ بالعنف و السطوة و الشدة.

۱ - مصدر بطش. ۲ - قلدری و زورگفتن.

❖ **البعث:** ج بُعثت. بُعثت. ۱- مص. بُعثت. ۲- الجیش.

۳- «يوم البعث»: يوم القيامة.

۱- مص. بُعثت. ۲- ارتش. ۳- يوم البعث: روز رستاخیز.

❖ **البُعثَة:** هيئة رسمية أو شبه رسمية ترسل في مهمة معينة مؤقتة أو غير مؤقتة: «بعثة سياسية، بعثة ثقافية».

هئیت رسمی یا غیر رسمی که برای انجام کاری فرستاده می شود. «بعثة سیاسیة، بعثة ثقافية».

❖ **البعثة:** ۱- مص. بعث. ۲- هيئة البعث. ۳- ر. البعثَة.

۱- مصدر بعث. ۲- افراد تشکیل دهنده هیئت. ۳- ر. البعثَة.

❖ **بعث:** بعثه. ۱- الشيء: فرقه. ۲- المتاع: قلب بعضه علی بعض.

۱- الشيء: پراکنده آنرا. ۲- المتاع: زیر و رو کرد.

❖ **بَعَثَ:** یبعث بعباء. ۱- البطن: شقه بالسکین أو نحوه.

۲- الأرض: شقها.

۱- البطن: نیست زده به آن. ۲- الأرض: شکافت آنرا.

❖ **بَعَثَ:** تبعیجاً البطن: بالغ في شقه.

در شکافتن آن زیاد روی نمود.

❖ **يُبعَثُ:** يُبعَثُ، يُبعَثُ، يُبعَثُ. ۱- أو الشيء: صار بعيداً. ۲- به: جملة بعيداً.

۱- الشيء: دور شد. ۲- به: دور گردانید.

❖ **يُبعَثُ:** يُبعَثُ، يُبعَثُ. ر. بُعث.

❖ **يُبعَثُ:** تبعیجاً: مُ: جملة بعيداً.

م: او را دور گردانید.

❖ **البعث:** البعيد للمفرد والجمع.

دور. برای مفرد و جمع.

❖ **بعث:** ۱- ظرف يُضاف مضموماً. وإذا لم يُضَفْ، بُنيَ علی الضم أو أُضيف مؤنناً. ۲- «أنا بعدة»: صيغة تُستعمل في الخطابة أو في الرسائل.

ظرف است و مضاف می شود مضموم است اگر اضافه شود مبنی بر ضم است یا منصوب است در حال تنوین «أنا بعدة» صیغهای است در سخنرانی یا نوشتن نامه بکار می رود.

❖ **البعث:** ۱- مص. بُعث. ۲- اتساع المدى أو المسافة.

۳- «بُعث له»: أي هلاكاً له.

۱- مص. بُعث. ۲- وسعت فاصله، مقدار دید. ۳- بُعث له: مرگ بر او.

❖ **يُبعَثُ:** يُبعَثُ، يُبعَثُ. ۱- الماشية: أقت التير.

ت الماشية: بشكل یا تاله انداخت. (چهارپا)

❖ **البعث:** ۱- مص. بقر. ۲- ما تذهب به ذوات الحف ذوات

الظلف من الأوساخ، ج أهبار.

۱- مص. بقر. فضولات چهارپایان ج اهبار.

❖ **يَعْرِقُ:** يعرقه الشيء: فرقه.

پراکنده نمود آنرا.

❖ **البعث:** ج اهباض. ۱- من الشيء: الطائفة منه. ۲- الفرد

من الشيء: «بعض الناس، بعض الأيام»، أي واحد من الناس، و يوم من الأيام.

۱- من الشيء: گروهی یا قسمتی از آن. ۲- یک نفر. یکی از آن «بعض الناس، بعض الأيام» یعنی یکی از مردم یا روزها.

❖ **يَعْرِقُ:** يَتَقَشَّ، يَتَقَشَّ، يَتَقَشَّ. فتح له و صوت بقوة.

بقوة: دهانش را باز نمود. فریاد برآورد.

❖ **يَتَقَشَّ:** تبعیجاً: بق شد.

بشدت فریاد برآورد.

❖ **البعث:** ج بعل. بعل. بقوله. ۱- الزوج: م. بعل و بعلته.

۲- السيد. ۳- رب الشيء: مالک. ۴- من الأراضي التي تسقى

الأنهار لا مياه الزرى.

۱- همسر. م. بعلته. جمله. ۲- آقا و سرور. ۳- سرپرست

چیزی، صاحب. ۴- من الأرض: دیم.

❖ **البعوض:** جنس حشرات مضرة صغيرة جداً تنشأ في المستنقعات وتحمل الجراثيم.

پشه

❖ **البعيج:** من البطون أو غيرها: الشقوق، للمذكر والمؤنث، ج ينجى.

من البطون أو غيرها. شکافته شده مذکر و مؤنث. ج بعيج.

❖ **البعيد:** المتأني، المتراخي المدى و المسافة. ج بُعْداء و بُعْد و بُعْدان.

دور. کسی که فاصله اش با ما زیاد است. ج بُعْداء، بُعْد، بُعْدان.

❖ **البعير:** الجمل الذي انشقت نابه و قوي و صلح للركوب أو للحمل، والمذكر والأنثى، ج أبقرة و بُقران، جمع أباقر و أباقير.

شتری که قابل سوار شدن باشد. توان بردن بار زیاد را دارد.

مذکر و مؤنث ج ابقر، بُقران، بُقر. جمع ابقر، اباقیر.

❖ **يُبعَثُ:** يبعث، يبعث. بغراً (ب غ و) عليه: جنی عليه.

عليه: بر او ستم نمود.

❖ **يُبعَثُ:** يبعث، يبعث. بغراً (ب غ ی) ۱- اعتدى. ۲- ظلم.

۱- تجاوز کرد. ۲- ستم کرد.

❖ **يُبعَثُ:** يبعث، يبعث. بغراً (ب غ ی) ت المرأة: زنت، فحرت.

قلیل النشاط.

۱- کم هوش و ذکاوت. ۲- کم فعالیت.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: کم هوش و ذکاوت. ۲- کم فعالیت.

کم هوش و ذکاوت.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: کم هوش و ذکاوت. ۲- کم فعالیت.

و هواده. ۲- کان عاجز الرأي. ۳- فقر نشاطه.

۱-: او را حادث داد به زندگی در شهری. و همرا با آداب

و رسوم و آب و هوا. ۲- از اظهار نظر ناتوان بود. ۳- فعالیت

او کند شد.

❖ الْبَلَدَةُ: ج بلاد. بُلْدَان. ۱- مص. بلد. ۲- المكان الواسع من

الأرض. ۳- المكان المحدود من الأرض تستوطنه جماعات

معيّنة.

۱- مص. بَلَد. سرزمین و مکان وسیع از زمین. ۲- مکان

معین از زمین که گروههای مشخص در آن سکونت دارند.

❖ الْبَلَدَةُ: ج بلاد. بُلْدَان. ۱- المكان الواسع من الأرض.

۲- المكان المحدود من الأرض تستوطنه جماعات معيّنة.

۳- القطعة من البلد. ۴- المدينة الصغيرة.

۱- مکان وسیع از زمین، مکان معین از زمین که گروههای

مشخص در آن سکونت دارند. ۲- تکه‌ای از سرزمین.

۳- شهرک.

❖ الْبَلَدِيّ: المنسوب إلى «البلد» أو «البلدة».

منسوب به بَلَدٌ و بَلَدَةٌ.

❖ الْبَلَدِيَّةُ: مجلس مؤلف من ممثلين عن البلدة أو المدينة.

منتخبين أو معيّنين، يعنى مجيئها و مراقبتها العامة من ماء و

كهرباء و طرقات و نظافة و ما إليها.

شهرداری که مسئول: نظافت و کارهای شهر می‌باشد.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: ر. بَلَدٌ.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: ر. بَلَدٌ.

الجرع: تيمار نمود معالجة کرد. پانسمان کرد.

❖ الْبَلَدِيَّةُ: ج بَلَدِيَّة. ۱- شجر تسلل من جروحه عصارة

تداوى بها الجروح. ۲- سائل عطري.

۱- درختی است که از آن عصارة‌ای می‌چکد و زخمها را با

آن مداوا می‌کنند. ۲- مایعی است خوشبو.

❖ الْبَلَدِيَّةُ: المذهب القائلون للحزب الشيوعي الروسي.

بلشویزم. مکتب فکری حزب کمونیست روسیه.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: ر. بَلَدٌ.

شيئاً.

۲- من ماله: مال او را برد برای او چیزی نگذاشت.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الأرض: فرشها بالبلاط. ۲- تعب تعباً

شديداً في المشي. ۳- السفينة: أرساها. ۴- أذنه: خربها بطرف

سبائته قاله.

۱- الأرض: یا موزانيك سگفرش نمود. ۲- به هنگام راه

رفتن بسیار خسته شد. ۳- السفينة: لشكرش را انداخت.

۴- أذنه: با انگشت سبابه به گوشش زد و موجب آزارش

گردید.

❖ الْبَلَدَةُ: النَّاس.

تیر.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الطعام أو الشراب: أنزله من حلقومه

إلى جوفه. جرعه. ۲- الطعام: لم يصفه.

۱- الطعام او الشراب: از دهان به پایین فرستاد و نوشید.

۲- الطعام: نجویده فورت داد.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: جملة يلمه.

۲- الشيء: او را واداشت به فورت دادن.

❖ الْبَلَدِيُّ: جمرى الطعام في الحلق إلى سائر أعضاء الجهاز

الهضمي. و به ما يغطي القصبة الهوائية عند البلع فيمنع الطعام

من الدخول إليها، ج بَلَدِيَّة.

حلق. مجرای تنفسی ج بَلَدِيَّة.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: أو المكان: وصل إليه.

۲- الشجر: حان إدراك ثمره. ۳- الفجر: نضج، أدرک. ۴- الغلام:

أدرک. ۵- الأمر: وصل إلى غايته. ۶- به المرض: اشتد عليه.

۱- الشيء او المكان: رسید به آن. ۲- الشجر: بارور شدنش

فرا رسید. ۳- الثمر: رسید. کامل شد. ۴- الغلام: بالغ شد.

۵- الأمر: به هدف رسید. ۶- به الأمر: بر او شدت یافت.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: حسن بيانه.

بلاغة: زبانش رسا شد. و بیان و گفتارش زیبا.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: أوصله.

الشيء: رساند آنرا.

❖ الْبَلَدِيَّةُ: قوت لا يموت. ما يُكْتَنى به من العيش ولا يفضّل.

غذائی که بسته است. فروز نیست.

❖ الْبَلَدِيَّةُ: مادة رخوة من العلاب المختلط بالهطال يلمه.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: كان في لونه سواد و بياض.

الشيء: سیاه و سفید گردید.

❖ بَلَدٌ: بَلَدٌ: بَلَدٌ: ۱- الشيء: بَلَدٌ. ۲- الفرس أو

غيره: كان فيه سواد و بياض. ۳- الفرس: ارتفع بياض قوائمه

إلى فخذه.

۱- سرگردان شد. ترسید. ۲- الفرس او غيره: سیاه و سفید

❖ **البغدادیہ:** سلاح ناری مستطیل، له قناتہ جوفاء تتطرق منها القذائف، و منه ما هو سریع الطلقات، ج بَنَادِق.

❖ **تُنْفِک:** و نوعی از آن مسلسل است. ج بَنَادِق.

❖ **البغزین:** سائل زبّی سریع الاشتعال، ينتج عن تقطير البترول، يُستعمل وقوداً للسيارات و الطائرات و نحوها.

❖ **بنزین:** که سریع الاشتعال است. جهت سوخت اتومبیل و هواپیما و غیره بکار می رود.

❖ **البُغْضُ:** الإصبع بین الوسطی و الخنصر، مؤنثه، ج بُغَاضِر.

❖ **انگشت:** که بین کوچک و وسطی قرار دارد. مؤنثه است. ج: بناصر.

❖ **البُغْفَسُج:** نبات برّی له زهر طیب الرائحة، يحش بین الأعشاب.

❖ **گیاهی:** است. خودرو و شکوفه خوشبو دارد. که لایلائی گیاهان خود رواست. (بنفش) بنفشه.

❖ **البیتک:** ر. المصرف.

❖ **البُتُو:** الاسم من الابن.

❖ **اسم از پسر.**

❖ **البُتُوئی:** المنسوب إلى الابن و البنت.

❖ **منسوب به ابن و بنت.**

❖ **البُغْضَان:** ۱- مص. بُغْض. ۲- ما بُغِض.

❖ **۱- مص بنی. ۲- آنچه که ساخته شده است.**

❖ **البُغْضِی:** ما بُغِض، ج بُغْض.

❖ **آنچه که ساخته شده. ج بُغْض.**

❖ **البُغْضِی:** ج بُغْض. ۱- مص. بُغْض. ۲- ما بُغِض. ۳- هیئة البناء.

❖ **۲- شکل الجسم. ۵- من الکلمة: صیغتها. ۶- الفطرة.**

❖ **۱- مص بنی. ۲- آنچه که ساخته شده. ۳- شکل ساختمان.**

❖ **۲- شکل جسم. ۵- من الکلمة: صیغة أن ۶- فطرت.**

❖ **بُغْضًا:** یبغض. بُغْضًا. (ب هـ) ۱- حَسَنٌ بِحَسَنٍ. ۲- ۵.

❖ **فی الحسن أو غیره: غلبه، فاقه.**

❖ **۱- نیکو شد. زیبا شد. ۲- ۵ فی الحسن أو غیره: بر او فائق آمد از او پیشی گرفت.**

❖ **البُغْضَاء:** ۱- مص. بها. و بُغْضَاء و بُغْضَاء. ۲- الجبال. ۳- المنظر الحسن ذو البهاء.

❖ **۱- مص بها. بُغْضَاء. ۲- زیبایی. ۳- منظره زیبا و قشنگ.**

❖ **البُغْضَاء:** ۱- الجبال. ۲- کلّ شيء حسن منیر. ۳- نبات طیب الرائحة.

❖ **۱- زیبایی. ۲- هر چیزی نیک و روشن. ۳- گیاهی است خوشبو. «بهار فلعل».**

شمالی دیده می شوند. ۲- نبات نعش الصفری. هفت ستاره است که نزدیک نبات نعش کبری هستند.

❖ **البغدادیورہ:** نبات له ثمر أحمر لذيذ يؤكل نيئاً أو مطبوخاً، يُؤخذ منه عصير ممدّ و يُعَمَل منه رُبٌ يُستعمل في الطبخ.

❖ **گیاهی:** است. دارای میوه سرخ رنگ و خوشمزه. خام یا پخته خورده می شود. یا اینکه از آن رُب می گیرند.

❖ **البغدان:** ۱- أطراف الأصابع. ۲- الأصابع.

❖ **۱- سرانگشتان. ۲- انگشتها.**

❖ **البغضایة:** ۱- مص. بُغْض. ۲- حرفة البناء. ۳- البیت الکبیر.

❖ **۱- مص بنی. ۲- شغل بنا. ۳- خانه بزرگ.**

❖ **البغضت:** ج نباتات. ۱- الأنثی من الأولاد. ۲- «بنت الشفة»: الكلمة «لم یبس ببنت شفة». ۳- «بنت المنقود أو الکرم»: الحمرة. ۴- «بنت الدهر»: المصيبة. ۵- «بنت الصدر»: الهموم.

❖ **۱- دختر. ۲- بنت الشفة: کلمه. ۳- «بنت یبس ببنت شفة». ۳- «بنت المنقود أو الکرم: شراب. ۴- «بنت الدهر: ۱- مصیبت. ۵- «بنت الصدر: هم و غم.**

❖ **بُغْضٌ:** بُغْضًا. ۵- خذره، أعطاه البُغْض لیموته قبل المصلیة - الجراحیة.

❖ **بیهوش نمود. داروی بیهوشی به او خورداند. قبل از انجام عمل جراحی.**

❖ **البُغْض:** ۱- نبات عذّدر. ۲- مادة عذّرة منوّمه یُعطاهای المریض قبل إجراء المصلیة الجراحیة علیه.

❖ **گیاهی است عذدر. ۱- ماده ای است خواب آور که خوراندن می شود به مریض قبل از عمل جراحی.**

❖ **البغض:** ج بُغْض. ۱- العلم الکبیر. ۲- الفقرة الکاملة من القانون أو من الحكم.

❖ **۱- پرچم بزرگ. ۲- بخشی از کتاب. ۳- بخش کامل از قانون یا حکم.**

❖ **البغض:** ج بنادر. ۱- مرض السفن. ۲- المدينة الساحلیة.

❖ **۳- المدينة الکبيرة یتبعها بعض القرى. ۴- مقرّ الشّجار فی المدينة.**

❖ **۱- محل پهلو گرفتن کشتی. ۲- شهر ساحلی. ۳- شهر بزرگی که روستاهائی دو روبرو آن قرار دارند ۴- محل بازگازان در شهر.**

❖ **البغض:** ج بنادق. ۱- شجر له ثمر صغیر يؤکل نيئاً أو ممدّماً. و منه أنواع تُزرع لأزین. ۲- رصاص کرویّ الشكل صغیر یُستعمل فی بعض القذائف للقتال أو للصید.

❖ **۱- درخت فندق که میوه اش خام یا پوداده خورده می شود. و نوعی از آن برای تزئین کاشته می شود. ۲- گلوله توپ**

❖ **النَّبَوَاتُ:** ۱- مص یار. ۲- الأرض التي لم تُزْرَج. ۳- الهلاك. ۴- الكساد.

۱- مص یار. ۲- زمین لم یزرع. ۳- نابودی. ۴- کساد.

❖ **نَبَوَاتٌ:** توبياً ۱- الباب؛ عمله. ۲- الكتاب أو نحوه؛ قسمه إلى أبواب.

الباب؛ ساخت. ۱- الكتاب او نحوه: به بابهای تقسیم نمود.

❖ **البَوَاتِقُ:** الوعاء الذي يُذاب فيه المعدن.

دیگ برای ذوب فلزات معادن.

❖ **البُودِي:** من كان على مذهب البوذية.

بودایی.

❖ **البُودِيَّة:** مذهب ديني ينتسب إلى «بودا»، تشأ في «الهند»

في القرن الخامس قبل الميلاد. منتشر أتباع هذا المذهب في

«الشرق الأقصى» و يبلغ عددهم نحو ۵۰۰ مليون.

البوذية؛ دینی است منسوب به بودا. در هند قرن پنجم پیش

از میلاد ظهور کرد. پیروان این دین در خاور دور هستند.

تعداد آنها ۵۰۰ میلیون می باشد.

❖ **نَبَوَاتٌ:** توبيراً الأرض؛ تركها فلم يزرعها.

الأرض؛ ترك کرد. رها نمود. زراعت نکرد آنرا.

❖ **البُورُ:** الأرض التي تُركت فلم تُزْرَج.

زمین بایر.

❖ **البور جَوَازِي:** الذي ينتهي إلى البورجوازِيَّة.

کسیکه به برژوازی گرایش دارد.

❖ **البور جَوَازِيَّة:** ر. البرجاسيه.

❖ **البُورُصَةُ:** ۱- اجتراح مُعَقَّد لشراء الأسهم والأوراق

المالية والذهب والبضائع، و يجمعها. ۲- دائرة مالية تجري فيها

أعمال شراء الأسهم والأوراق المالية والذهب والبضائع، و

يجمعها.

۱- البورصه؛ بازار بورس اوراق بهادار. ۲- گردهمائی است

برای خرید و فروش سهام اوراق بهادار و طلا و نقره.

❖ **البُورِي:** نوع من السمك التبرّي، ج بُوَارِي.

نوعی از ماهی رودخانه. ج بواری.

❖ **البُورُشِي:** من كان من الفوغا.

کسیکه پر سر و صدا باشد.

❖ **البُورُفَةُ:** حلوى مُنْتَجَة من سكر و حليب أو مواد أخرى

كالثمأ و اللوز و الفستق و اللب و غیرها.

شیرینی شکلات مرکب از شیر و شکر بادام و پسته

❖ **البوغَازُ:** المصقب البحري بين برين، ج بُوَاغِي.

تنگه دریایی. بین دو قاره و سرزمین. ج. بوآغز.

❖ **نَبَوَاتٌ:** توبياً. في البوق؛ نفع فيه.

فی البوق؛ در آن دمد.

❖ **البوق:** آلة موسيقية معدنية مجوفة يُنفخ فيها، ج أبواق و

بوقان و بوقات.

بوق.

❖ **يُقُولُ:** تَبَوُّلاً ۱- بال. ۲-؛ جملة يُقُول.

۱- ادرار نمود. ۲-؛ او را به ادرار کردن وادار نمود.

❖ **البِقُولُ:** ج أبوال. ۱- مص. یال. ۲- سائل تفرزه الكلتيان

فيجتمع في المثانة حتى تدفعه من الجسم.

۱- مص یال. ۲- مایمی است که کلیه ها آنرا فشار می دهند

در مثانه جمع سپس از بدن دفع می شود.

❖ **البوليصه:** ج. بولاص بوليصات. البیان: «بوليصه

التأمين»، وهي بيان يتضمن شروط التأمين وأحواله.

گواهی. «بوليصه التأمين» گواهی بیمه.

❖ **البوم:** طائر يظهر في الليل، فيجبع الصورة والصوت، يسكن

الأماكن الخربة، ويقضي على الجردان و القفران، للذكر و الأنثى،

ج أبوام.

جغد که بد شکل و صداست. خوراک آن موش و موش

کور مذکر و مؤنث. ج. ابوام.

❖ **البُورُن:** ۱- مسافة ما بين الشيتين: «بينهما بون شاسع».

۲- البعد.

۱- فاصله بین دو چیز. «بینهما بون شاسع» ۲- دوری.

❖ **بُويغ:** (ب ی ع) له بالخلافة أو الزعامة: عُقِدَتْ له الخلافة

أو الزعامة فتولاه.

له بالخلافة او الزعامة؛ برای او خلافت و رهبری مقرر شد

و با او بیعت نمودند.

❖ **البُيَاضَات:** ۱- مص. بات. ۲- نغم من أنغام الموسيقى.

۱- مص. بات. ۲- نغمهای از نغمه های موسیقی.

❖ **البُيَاضَة:** ۱- منزل القوم. ۲- الوسط الذي يعيش فيه

الإنسان: «البيئة الاجتماعية، البيئة الثقافية». ۳- الظواهر و

العوامل و القوى الخارجية المؤثرة في الانسان.

۱- منزلگاه قوم. ۲- محیطی که انسان در آن زندگی

می کند. «البيئة الاجتماعية، الثقافية». ۳- پدیده ها و عوامل

نیروهای خارجی مؤثر در انسان.

❖ **البُيَاضُ:** ۱- اللون الأبيض. ۲- ما كان أبيض: «بُيَاض

العين». ۳- من الثياب: الثياب الداخلية. ۴- «بُيَاض اليوم»:

طوله «ظُلٌّ» يعمل بياض يومه.

رنگ سفید. ۲- آنچه که سفید است. ۳- من الثیاب:

لباس زیر. ۴- بياض اليوم؛ طول روز. «ظُلٌّ» يعمل بياض

یوم.

❖ **الْبَيْضَاءُ:** من الدجاج أو غوها: الكتيرة البيض.

من الدجاج أو غيرها: بسيار تخم كذار.

❖ **البَيْع:** البائع.

فروشنده.

❖ **البَيَان:** ١- مص. بَانَ بَيِّن. ٢- الحجة. ٣- المنطق النصح.

٢- الكلام الذي يكشف عن المقصود بأبلغ لفظ ٥- البَيَانو.

٦- نشرة إيضاحية تصدرها الحكومة أو المؤسسات: «بَيَان الأسماء» ٧- «علم البَيَان»:

١- مص بَانَ بَيِّن. ٢- حُجَّتْ و دليل. ٣- منطق درست.

٤- سخني كه بارساترين الفاظ هدف را می رساند ٥- بيانو.

٦- اطلاحيه حكومتی. ٧- علم البَيَان: علمی است بوسیله آن خواننده می شود ایراد معنی واحد به راههای مختلف در وضوح دلالت بر آن.

❖ **البَيَانُو:** آلة الموسيقى و نرته ذات صندوق يُعزف عليها بضرب أصابعها العاجية.

پيانو.

❖ **بَيَّنَتْ:** تَبَيَّنَتْ ١- البَيَّتْ بناء. ٢- الأمر: عمله أو دبره لئلا.

٣- رأته: فكَرَّهه و عَظَّمَه.

١- البَيَّتْ: ساخت. ٢- الأمر: انجام داد شبانه. ٣- رأيه: در آن اندیشه و تدبیر نمود.

❖ **البَيْضَةُ:** ج بيوت ابیات. جمع بُيُوتات. ابابیت ١- مص.

بات. ٢- المسكن، المنزل. ٣- «بيت الرجل»: عياله. ٤- «بيت الشجر»: ما كان مركباً من شطرين: صدر و عجز.

١- مص بَاسَتْ. ٢- مسكن و منزل. ٣- «بيت الرجل» خانواده اش. ٤- «بيت الشجر»: دو قسمت بیت شجر.

❖ **بَيَّنَّ:** اسم بمعنى «غير» يضاف إلى «أَنْ» و معمولها: نحو: «هو قويٌّ بَيَّنَّ أَنَّهُ جَبَانٌ».

اسم به معنی (غیر) به اُنْ و دو معمولش اضافه می شود «هو قوی بَيَّنَّ أَنَّهُ جَبَانٌ».

❖ **البَيْضَاءُ:** الصحراء، ج بَيد و بَيْدَوَات.

بیابان. ج. بید. بیداورات.

❖ **البَيْضِيُّ:** ج بيادر. ١- الموضع الذي يُداس فيه القمح أو نحوه حتى يخرج سنبله. ٢- القمح أو نحوه بعد أن يُداس في البيدر.

١- شخم بر روی زمین جهت کاشتن حبوبات. ٢- گندم و مانند آن پس از اینکه در شخم زده قرار می گیرد.

❖ **البيرة:** الجمرة.

آنجو.

❖ **البيريق:** الملم الكبير، ج بَيَارِق.

علم بزرگ. ج بيارق.

❖ **البَيْض:** ١- الشَّذَّةُ الضَّيْقُ. ٢- «وقع في حيص بيض»: أي مَأْزِقٌ لا حيد عنه.

شدت و تنگنا. ٢- «وقع فی حيص و بیض» یعنی در تنگنایی که چاره ندارد.

❖ **بَيْضٌ:** تَبْيِضاً. ١- الشيء جملة أبيض. ٢- بَ التَّحْيِيزُ: فقدت بصرها. ٣- الجداز: جَصَصَه. ٤- الكتاب أو المقال: أعاد كتابته منقحاً نقلاً عن مسوده.

١- الشيء: سفید گردانید. ٢- بَ العين: نابینا شد.

٣- الجداز: سفید کاری نمود. ٤- الكتاب أو المقال: پاکتویس نمود.

❖ **البَيْضُ:** ١- مص. باض بَيِض. ٢- مادة بيضاء: نظمها إناث بعض الطيور و نحوها، و منها تخرج صفارها. بعض البيض يؤكل، ج بَيُوض.

١- مص باض بَيِض. ٢- تخم. ج بَيُوض.

❖ **البَيْضَاءُ:** ج بيض. ١- «اليد البيضاء»: النعمة، الإحسان.

٢- «الجملة البيضاء»: الظاهرة.

١- اليد البيضاء: نعمت. احسان. ٢- الحجة البيضاء: آشکار و روان.

❖ **البَيْضَان:** من الناس: البَيْضُ.

من الناس: سفیدپوستان.

❖ **البَيْضَةُ:** ج. بَيْضَات. ج بَيُوض. بَيْض. ١- واحدة البيض. ٢- الخوصة. ٣- الخوفة الخديئة التي تبقى بها الحمار رأسه.

١- مفرد بَيْض. ٢- تخم مردانگی. ٣- کلاه آهنی که جنگجویان و مبارزين سرخود را با آن محفوظ نگه می دارند.

❖ **البَيْضَان:** الذي يُمنَل الدواب و بمعالجها، ج بَيْضَانَةٌ و بَيَاطِرٌ.

کسیکه برای چهارپایان نعل می زند و آنرا مداوا می کند. ج بياطرة. بياطير.

❖ **بَيِطَقُ:** بيطرة. ١- الدابة: أنطها. ٢- الدابة: عالجها.

١- الدابة: نعل زد آنرا. ٢- الدابة: مداوا نمود. تیمار نمود.

❖ **البَيْطَرَةُ:** ١- مص. بيطر. ٢- منته البَيْطَار.

١- مص بيطر. ٢- شغل بيطار.

❖ **البَيْع:** ١- م- باع مبيع. ٢- أخذ الشيء و دفع ثمنه.

٣- أعطاه الشيء و أخذ ثمنه. ٢- السلعة، ج بَيُوع.

١- مص. باع. بَيَّع. ٢- گرفتن چیزی و پرداخت بهای آن.

- ٣ - دادن چیزی و گرفتن بهای آن. ٤ - کالا. ج: بیوع.
- ❖ البَيْعَة: ١ - التولية و عقدها. ٢ - الطاعة. ٣ - المبايعه.
- پذیرش ولایت. ٢ - اطاعت. ٣ - بیعت نمودن.
- ❖ البَيْعَة: ج بیع، بیعات. ١ - هبة البيع. ٢ - الكنيسة.
- ٣ - معبد اليهود.
- ١ - بیعات. ٢ - شکل بیع. ٣ - کلیسا. ٤ - معبد یهودیان کثنت.
- ❖ البَيْعَاو: ر. البرکار.
- ❖ بَيْعَر: بیکره. ١ - رسم دائرة بالبرکار. ٢ - استعمال البرکار.
- ١ - کشیدن دایره با برکار. ٢ - برکار را بکار گرفت.
- ❖ البَيْلَسَان: شجر أبيض الزهر عريضه يُزرع للترزين.
- درختی است. با شکوفه های سفید برای زینت کاشته می شود.
- ❖ بَيْئَن: تبییناً. الشيء: أوضعه.
- الشيء: توضيح داد آن را.
- ❖ البَيْئَن: ج انبياء. بَيَّناه. أبيان. ١ - من الأمور: الواضح.
- ٢ - من الكلام: الفصح.
- ١ - من الأمور: آشکار. ٢ - من الكلام: رسا.
- ❖ البَيْئَن: ١ - مص. بئان يبين. ٢ - الفراق. ٣ - العداوة.
- ٢ - «ذات البين»: النسب، القرابة.
- ١ - مص بئان يبين. ٢ - جدائی. ٣ - دشمنی. ٤ - ذات البين: اصل و نسب. خویشاوندی.
- ❖ بَيْن: ظرف مكان يضاف إلى اثنين أو أكثر، أو ما يقوم مقام اثنين أو أكثر.
- ١ - ظرف مكان اضافه به دو یا بیشتر می شود.
- ❖ بَيْعًا: بئاً.
- در حالیکه، زمانیکه.
- ❖ البَيْئَة: ١ - الحقيقة الواضحه. ٢ - الدليل. ٣ - «الآيات البينات»: آیات القرآن.
- ١ - حجت آشکار. ٢ - دلیل و برهان. ٣ - آیات قرآن.
- ❖ بَيْعًا: أثناء. خلال: «بئنا أنا أقرأ سمعت صوتاً»
- هنگام، «بينما أنا أقرأ القرآن سمعت صوتاً».
- ❖ البَيْعُوض: من إناث الطير أو نحوها: الكثيرة البَيْض، ج بَيْض و بَيْض.
- من اناث الطير او نحوها: تخم گذار. ج بَيْض. بَيْض.

التاء

ت ١- الحرف الثالث من حروف الهجاء، و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن أربع مئة (٢٠٠). ٢- ضمير رفع للمتكلم و المتكلمة و المخاطب و المخاطبة، للمفرد و الثنّى و الجمع، نحو: «قرأتُ، قرأتِ، قرأنا، قرأتم، قرأتُنَّ». ٣- حرف تانيث في الاسم و الفعل، نحو: «قرأتُ، قارئة». ٤- حرف تمييز المفرد من الجمع، أو الواحد من الجنس، نحو: «عظْمَةٌ واحدة» «العظم». ٥- حرف للمبالغة، نحو: «علامة». ٦- حرف جرّ للقسَم، نحو: «والله».

ت: حرف سوم از حروف هجائی. به حساب أبجد معادل ٢٠٠ است. ٢- ضمیر رفع برای متکلم و متکلمه. مخاطب و مخاطبه. مفرد متنی جمع. در قرأت، قرأت، قرأتها. قرأتتم. قرأتُنَّ. ٣- حرف تانیث در اسم و فعل «قرأت» - قارئة. ٤- حرف تشخیص مفرد از جمع. یا یک از جنس در عَظْمَةٌ مفرد عَظْم. ٥- حرف مبالغه. ٦- حرف جر برای قسم «تالله».

تاء: اسم اشاره للمؤنث المفرد تدخل عليه «ها» للتنبيه، نحو «هاتان» وتلحق به «ك» الخطاب نحو «تاك». اسم اشاره مفرد مؤنث كه «ها» تنبيه بر آن داخل می شود «هاتان» كه نیز متصل می شود به آن «تاك».

تاءم: متاعمة (ت ا م و ا م) آهه، ولدت منه؛ با او زاده شد همزاد شدند.

تاءتاء: ١- فا. ٢- الضال، الضائع. ٣- المتكبر. ١- فا. ٢- كمراه. ٣- كمشده. ٤- خودبزرگ بین. تائب: يتوب، توباً. توبته، تائبته، تتوبته، متاباً. ١- رجوع عن خطيئه أو ضلاله. ٢- تدم على ما ظهر منه.

١- از خطا و گمراهی برگشت. ٢- پشیمان شد برگردايش.

تائب: تائباً. (ا ب و ا ب ي) ١- استغف. ٢- عليه؛ استمعى.

١- خودداری كرد ٢- عليه: از او سرپیچی كرد.

تأيد: تأييداً. (ا ب د) ١- الشيء: بقي زماناً طويلاً. وحشى شد. ٢- الشيء: مدت زمان طولانى باقى ماند.

تأبط: تأبطاً. (ا ب ط) ١- الشيء: وضعه تحت إبطه. ٢- الثوب: أدخله من تحت إبطه و ألقاه على منكبيه. ٣- الولد: حضنه و رثاه.

١- الشيء: زیر بغل قرار داد. ٢- الثوب: زیر بغل نهاد. ٣- الولد: به آغوش گرفت و تربيت نمود.

تابع: متابعه. تبعاً. (ت ب ع) ١- هـ على الأمر: وافقه عليه. ٢- هـ على الأمر: عاونه عليه. ٣- بين الأمور: والى بينها. ٤- هـ بحاله عليه: طالبه به. ٥- العمل أو الكلام: أتقنه. ٦- الحديث: سرده.

١- هـ على الامر: با او همراهی نمود. نظرش را پذيرفت. ٢- هـ على الامر: به او يارى كرد. ٣- بين الامر: نصرت و يارى داد. ٤- هـ بحاله عليه: از او درخواست نمود با آن. ٥- العمل او الكلام: به خوبى انجام. دقت نمود. ٦- الحديث: بيان نمود.

التابع: ج تبع، تبعه. تابع. تبعاً. ١- فا. ٢- الحصاد. ٣- التالي. ٤- الجنى. ٥- فى النعم: أحد التوابع.

١- فا. ٢- خدمتكار. ٣- تبعدى. ٤- جن. ٥- فى النعم: يكى از توابع.

التابعى: فى الإسلام: من لقي أحد الصّحابة مؤمناً و مات على الإسلام: كسى كه با يكى از صحابه حشر و نشر داشته و مؤمن بوده است. پس از اسلام فوت کرده باشد.

التأيل: ١- فا. ٢- ما يطلب به الطعام من أربار و نحوها، ج تَوَاطِل.

١- فا. ٢- ادويه جات كه غذا را خوشبو مى گردانند. ج توابل.

التأبوت: ج توابيت. ١- الصندوق من خشب يوضع فيه المشاع أو غيره. ٢- الصندوق الذى يوضع فيه الميت ليدفن.

❖ **تَأْجِلُ: تَأْجِلًا** (أ ج ل) ١- الشيء: أَجَلُهُ: ٢- الشيء: تأخَّر إلى وقت لاحق. ٣-: طلب منه أن يؤجِّلَه.

تعويق الدخاكت. ٢- الشيء: به تأخير انداخت. (افتاد) برای وقت دیگر. ٣-: از او خواست که به تعویق بیندازد.

❖ **تَأَخَّرَ: تأخَّرًا** (أ خ ر) ١- الرجلان: صارا کالاًخوین صدقۀ أو مؤدَّه.

الرجلان: مانند دو برادر گردید در دوستی و مودت.

❖ **تَأَخَّرَ: تأخَّرًا** (أ خ ر) ١- عنه جاء بعده ٢- عنه لم يصل إليه. ٣- لم يبلغ الغاية إلا بعد فوات الأوان الميئ: «تأخَّرت الطائرة».

١- عنه پس از او آمد. ٢- عنه: به او نرسید. ٣- به هدف نرسید مگر پس از گذشت زمان. «تأخَّرت الطائرة».

❖ **تَأَخَّخَ: متاخَّخًا** (ت خ م) المكان المكان: جاوَره، كان حدَّه ملاصقًا لحدَّه.

المكان المكان: در جوارش قرار گرفت. دیوار به دیوار شد.

❖ **تَأَدَّبَ: تأدَّبًا** (أ د ب) ١- تعلَّم الأدب. ٢- بأدب كذا أو بأدب فلان: اقتدی به. ٣- كان مهذبًا.

١- ادب آموخت. ٢- تأدَّب كذا أو تأدَّب فلان: پیروی نمود. ٣- مؤدب بود.

❖ **التَّؤَدَّة: (ت أ د) التَّأْي: الرزاقه.**

آرامش و قار.

❖ **تَأَذَّى: تَأَذَّى** (أ ذ ي) أصابه الأذى.

به او آزار رسید.

❖ **التَّارَةُ: دفعه، المؤد، الحین، ج تارات و تیر و تیر: «كان يلعب تارة و يعمل تارة».**

هنگام. ج تارات. تیر. تیر «كان یلعبُ تارة و یعملُ تارة».

گاهی بازی می کرد گاهی کار

❖ **التَّارِیخ: (أ ر خ) ١- مص: أَرخ. ٢- تعریف الوقت. ٣- تسجيل أحداث الماضي والحاضر.**

١- مص: أرخ. ٢- تعریف زمان. ٣- ثبت پدیده های گذشته

❖ **التَّارِیخ: (أ ر خ) ١- مص: أَرخ. ٢- «علم التاريخ»: علم يبحث في ماضي الشعوب وحاضرها، فيسرد الوقائع ويحللها، و يدرس حياة الأفراد و أحوال الجماعات.**

١- تعریف زمان. ٢- علم تاریخ: علمی که گذشته و آینده و حال ملتها سخن می گوید وقایع را بیان و تجزیه و تحلیل می کند و درباره افراد گروهها مطالعه و بررسی می کند (دارد).

❖ **تَأَزَّرَ: تَأَزَّرًا** (أ ز ر) لبس الإزار.

لباس بر تن کرد.

١- صندوق چوبی که کالا و غیره در آن نهاده می شود. تابوت مرده.

❖ **التَّابُور: ج توابیر. - الجماعة من الجند. ٢- الصف. ٣- «التابور الخامس»: أنصار البلد و جواسيسه المستقرون في البلد المدوّ.**

١- گروهی از سربازان. ٢- صف. ٣- التابور الخامس: ستون پنجم دشمن.

❖ **التَّابِین: (أ ب ن) ١- مص: أبین. ٢- مذبح للمیت و بکاؤه، و يكون غالبًا في جمهور المشيتمين أو في حفلة.**

١- مص: أبین. ٢- مذبح مرده و گریه برایش. این مراسم در گروه مشایعت کنندگان در مجلس بزرگداشت انجام می شود.

❖ **تَأَنَّا: تَأَنَّا: تَأَنَّا** کُرر حرف «تاء» في كلمة.

حرف ت را در سخنان خود تکرار نمود.

❖ **تَأَنَّى: تَأَنَّى** (أ ت ي) ١- للأمر: تَبَّاه و أتاه من وجهه. ٢- له الأمر: تَبَّاه و سهل.

١- للأمر: برای آن آمده شد. یا آن روپرو شد. ٢- له الأمر: برایش آماده گشت و آسان.

❖ **تَأَنَّى: تَأَنَّى** (أ ت ث) كان ذا أثاث.

دارای اسباب و اثاثیه گردید.

❖ **تَأَثَّرَ: تَأَثَّرًا** (أ ث ر) ١- به أو منه: حصل فيه منه أثر. ٢-: نتج أثره. ٣- ظهر فيه الأثر.

١- به او منه: اثری از او به دست آمد. ٢-: اثر او را دنبال کرد. به دنبال او رفت. ٣- اثر در آن پدیدار شد.

❖ **تَأَثَّم: تَأَثَّمًا** (أ ث م) ١- تحبَّب الإثم. ٢- تاب من الإثم. ١- از گناه دوری کرد. ٢- از گناه توبه کرد.

❖ **التَّاج: ج تيجان اتواج. ١- ما يوضع على رؤوس الملوك و الأساقفة من الذهب و الحجارة الكريمة. ٢- تاج العمود: ما يكون في أعلى العمود.**

١- تاج سر پادشاهان و اسقفها که از جنس طلا و... ٢- تاج العمود. آنچه را که در بالای ستون قرار دارد.

❖ **تَأَجَّجَ: تَأَجَّجًا** (أ ج ج) ١- ب التَّاء: اشتعلت، توقدت. ٢- الحُر: اشتدَّ.

١- ب التَّاء: روشن شد. ملتهب شد. ٢- الحُر: شدت یافت. ٢- تأجَّج: تَأَجَّجًا (ت ج ر) تجرَّ.

❖ **التَّاجِر: ج تجار. تجار، تجر، الذي يمارس البيع و الشراء. ٢- بائع الحمرة.**

١- بازرگان. ٢- فروشنده شراب.

❖ **تَارَمَ:** تَارَمًا (ا ز م) ۱- اصابته أزمة. ۲- الموقف أو نحوه؛ ضاق واشتد وصعب الخروج منه إلى حل.

۱- دچار مشکل گردید. ۲- الموقف أو نحوه؛ تنگ و بحرانی شد. و راه حل سخت گردید.

❖ **تَأَسَّسَ:** تَأَسَّسًا (ا س و) القوم؛ عزى بعضهم بعضاً به يكديگر تسليت گفتند.

❖ **تَأَسَّسَ:** تَأَسَّسًا (ا س و) عزى. تسليت گفت.

❖ **تَأَسَّسَ:** تَأَسَّسًا (ا س و) الشيء؛ وُضِعَ أساسه الشيء؛ پایه گذارى شد.

❖ **التَّاسِيعُ:** في العدد التَّوْتَيْهِ؛ ما كانت رتبته بعد الثامن. در عدد ترتیبی پس از هشتم می آید.

❖ **تَأَسَّفَ:** تَأَسَّفًا (ا س ف) عليه؛ حزن. عليه؛ اندوهگین شد.

❖ **تَأَسَّفَ:** تَأَسَّفًا (ا س ن) الماء؛ تَفَرَّ و فسد. الماء؛ دگرگون شد. بدبو گردید.

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا س و) المجلس التَّاسِيعِيَّ؛ المجلس الذي يسنّ قوانين البلاد الأساسية. مجلس مؤسسان.

❖ **تَأَسَّيَ:** تَأَسَّيًا (ا ش ب) ۱- الشجر؛ كثر والتف. ۲- القوم؛ اختلطوا. ۱- الشجر؛ فراوان شد. در هم پیچید. ۲- القوم؛ با يكديگر رفت و آمد پیدا کردند.

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا ش ر) ۱- مصر؛ أَشْرَ. ۲- وضع إشارة على ورقة من الأوراق الرسمية دلالة على الإطلاع عليها. ۱- مصر؛ اشتر. ۲- نهادن علامت روی برگه های رسمی جهت اطلاع.

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا ش ر) ختم أو توقيع بوضع على مستند رسمي أو ورقة في الدوائر الحكومية أو في السفارات؛ «تأشيرة سفر للدخول من بلد إلى بلد».

۱- مصر؛ اشتر. ۲- نهادن علامت روی برگه های رسمی جهت اطلاع.

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا ش ر) ختم أو توقيع بوضع على مستند رسمي أو ورقة في الدوائر الحكومية أو في السفارات؛ «تأشيرة سفر للدخول من بلد إلى بلد».

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا ش ر) ختم أو توقيع بوضع على مستند رسمي أو ورقة في الدوائر الحكومية أو في السفارات؛ «تأشيرة سفر للدخول من بلد إلى بلد».

❖ **التَّاسِيعِيَّ:** (ا ش ر) ختم أو توقيع بوضع على مستند رسمي أو ورقة في الدوائر الحكومية أو في السفارات؛ «تأشيرة سفر للدخول من بلد إلى بلد».

❖ **تَأَسَّلَ:** تَأَسَّلًا (ا ص ل) ر. أَصَّلَ. ❖ **التَّاسِيسُ:** ۱- ف. ۲- ر. التمس.

❖ **تَأَسَّلَ:** تَأَسَّلًا (ا ف ف) منه أو به؛ تَضَرَّعَ. منه أو به؛ اظهار ناراحتی نمود از او.

❖ **التَّاسِيسُ:** ۱- ف. ۲- الحقيق القليل. ۳- الأحمق.

۱- ف. ۲- كم و ناجيز و ناپسند. ۲- بی خرد و نادان.

❖ **تَأَوَّقَ:** تَأَوَّقًا (ا ت و) الشيء؛ اشتاق إليه، ماثلت نفسه إليه. ۲- إلى الشيء؛ هم بفعله. ۳- عليه؛ عطف عليه.

۱- او إليه؛ شوق دیدارش نمود. دلش هوای او را نمود. ۲- إلى الشيء؛ تصمیم به انجام گرفت. ۳- عليه؛ نسبت به او احساس دلرجمی کرد.

❖ **تَأَكَّدَ:** تَأَكَّدًا (ا ك د) ۱- الشيء؛ اشتد و تَوَقَّقَ. ۲- الشيء؛ تَوَقَّر و ثبت.

۱- الشيء؛ شدت یافت و محکم گردید. ۲- الشيء؛ ثابت گردید.

❖ **تَأَكَّلَ:** تَأَكَّلًا (ا ك ل) ۱- الشيء؛ أَكَلَ بعضه بعضاً. ۲- الشيء؛ فسد. ۳- الإنسان أو نحوه؛ أَصَابَهَا الأَكَال.

۱- الشيء؛ يكديگر را خوردند. ۲- الشيء؛ فاسد گردید. ۳- الإنسان أو نحوه؛ کرم را خورد.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت ل و) ۱-ء؛ تابعه. ۲-ء؛ في عمله؛ شارکه فيه. ۳-ء؛ واقعه.

۱-ء؛ به دنبال او شد. ۲-ء؛ في عمله؛ با او شرکت نمود. ۳-ء؛ با او همراهی نمود.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت ب) القوم؛ تَجَمَّعُوا. القوم؛ گرد هم آمدند.

❖ **التَّالِي:** تَأَلَّى (ا ت و) ۱-ء؛ الأصل القديم من المال والمواشي ونحوها.

۱- ف. ۲- اصلی و قدیمی از مال و حیوانات و غیره ذلك. ❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت ف) ر. التلّف.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت ف) ۱-ء؛ استاله. ۲- تنظّم. ۳- القوم؛ اجتمعوا و توافقوا.

۱-ء؛ از او استمالت نمود. دلجوئی کرد. ۲- مرتب شد. ۳- القوم؛ گرد هم آمدند و با يكديگر توافق کردند.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت ق) ۱- البرق أو نحوه؛ لمع وأضاء. ۲- المرأة؛ تزوّجت.

۱- البرق أو نحوه؛ درخشید. تابید. ۲- المرأة؛ آرایش نمود. و لباس و زیور آلات بر تن نمود.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت م) تَوَجَّعَ. احساس ناراحتی کرد.

❖ **تَأَلَّى:** تَأَلَّى (ا ت م) ۱- تَشَكَّى و تَعَبَدَ. ۲- ادعى الألوهة. ۱- پرهیزگار شد. و عابد گردید. خود را به عبادت زد.

۲- ادعای خدای کرد.

❖ **القَالِي:** ج. ثاليات. م. ثالية. ج. توال. ۱- فا. ۲- الثابح.

۱- فا. ۲- بئرو.

❖ **القَالِيْف:** (ال ف) ۱- مص. أَلَف. ۲- كِتَابَةُ فصول في الأدب و العلم و جمها في كتاب.

۱- مص. أَلَف. نوشتن فصلهائی در ادبیات و یادداشت و گرد آوری آن در کتابی.

❖ **القَام:** ۱- فا. ۲- الكامل الأجزاء.

۱- فا. ۲- کامل و تمام.

❖ **قَامَر:** قَامَرًا. (ا م ر) ۱- القوم عليه: مشاورو یا محاسنه أو قتله أو یذانه.

۱- القوم: مشورت کردند. ۲- القوم عليه: توطئه نمودند: بر علیه او.

❖ **قَامَر:** قَامَرًا. (ا م ر) عليه: تسلط علیه.

عليه: بر او توطئه کرد.

❖ **قَامَل:** قَامَلًا. (ا م ل) الأمر أو هو: أعاد فيه النظر مره بعد أخرى ليتحققه و يثبت منه «تأمل أحوال الكون».

الانزوا فيه: بار دیگر در آن تجدید نظر کرد. تا اینکه برایش مسلم گردد. (تأمل أحوال الكون).

❖ **القَامِيم:** (ا م م) ۱- مص. أَمَم. ۲- جعل أملاك الأفراد أو شركاتهم و سائر وسائل إنتاجهم ملكاً للأمة. و قد شهد القرن العشرون و يشهد عمليات تأميم واسعة في عدد من بلدان العالم.

۱- مص. أَمَم. ۲- ملی کردن اموال شرکتها و افراد توسط دولت. در قرن بیستم این مسئله در جهان بکرات دیده شد.

❖ **التَّامِينَ:** (ا م ن) ۱- مص. أَمَن. ۲- عقد أو اتفاق جماعية يتعهد بموجبه شخص أو شركة أن يموض أحد الأشخاص عما يقع له من خطر أو ضرر، مقابل قيمة معينة من المال يدفعها المؤمن له إلى المؤمن دوريًا: «التأمين على الحياة».

۱- مص. أَمَن. ۲- عقد قرار دادی است. توسط شرکت بیمه به پرداخت خسارت برای بیمه شده از طرف شرکتهای بیمه «التأمين على الحياة»

❖ **قَاتِي:** اسم إشارة للمؤث المثق القريب و المتوسط. تدخل عليه «ها» التنبيه. نحو «هاتان» و «له» الخطاب. نحو: «تأينك».

اسم اشاره برای مثنی مؤنث دور و نزدیک که «ها» تنبيه بر آن داخل می شود. مثل «هاتان» و «ك» خطاب می گیرد. «تأينك».

❖ **قَاتِي:** اسم إشارة للمؤث المثق البعيد. أحكامها أحكام «تان».

اسم اشاره مثنی مؤنث دور. احكام آن مانند «تان» است.

❖ **قَاتِي:** قَاتِيًا. (ا ن ي) ۱- فی الأمر: تمهل و ترفق. ۲- تأخر و أبطأ.

۱- فی الأمر: درنگ نمود. صبر کرد. ۲- تأخیر کرد. و دیر نمود.

❖ **قَاتِي:** قَاتِيًا. ۱- تَحَثُّ: تشبه بالأنثى في لينة و حديثه تراخي أعضائه. ۲- لان. ۳- الشئ: صار مؤثلاً.

۱- خشی گردید. در حرکات و سکنت مانند زنها گردید. ۲- نرم شد. ۳- الشئ: مؤث گردید.

❖ **قَاتِي:** قَاتِيًا. (ا ن س) ۱- به: ارتاح إليه و شعر بالأنس و الألفة. ۲- صار إنسانًا.

۱- به: نسبت به او آرامش احساس کرد. با آنس و الفت. ۲- انسان گردید.

❖ **قَاتِي:** قَاتِيًا. (ا ن ي) ۱- طلب الأشياء الأنيقة المسجبة: «تأني في لباسه، تأني في كلامه». ۲- في عمله: أتعنه. أتى به جيداً.

۱- درخواست اشیاء زیبا و جذاب و خواستنی و دلخواه تأنی فی لباسه. فی کلامه. ۲- فی عمله: به خوبی انجام داد. و به نحو احسن انجام کار کرد.

❖ **قاه:** يَتِيه. تِيهًا. (ت ي ه) تكبر.

تكبر نمود.

❖ **قاه:** يَتِيه. تِيهًا. تسهانا. (ت ي ه) ۱- ضل. ۲- ذهب في الأرض متصيرًا. ۳- البصر: آدم النظر إلى الشيء. ۴- بصره عنه: تجاوزه.

۱- گم شد. ۲- حرکت کرد در حالیکه سرگردان بود. ۳- البصر: بدقت نگریست به. ۴- بصره عنه: از او گذر کرد. دورتر را نگریست.

❖ **قَاهِي:** قَاهِيًا. (ا ه ب) للأمر: استدله.

للأمر: برای آن آماده شد.

❖ **قَاهِي:** قَاهِيًا. (ا ه ل) ۱- تزوج. ۲- للأمر: كان له أهلاً.

ازدواج کرد. تأمر: شایسته آن بود.

❖ **قَاوِي:** قَاوِيًا. (ا و ي) القوم: أوى بعضهم إلى بعض و انضوا.

القوم: به یکدیگر پناه بردند و گرد هم آمدند. پیوستند به یکدیگر. ❖ **قَاوِي:** قَاوِيًا. (ا و د) اهو و التوى.

کج شد و پیچیده شد.

❖ **قَاوِي:** قَاوِيًا. (ا و ل) الكلام: أوله.

الكلام: تأویل نمود.

۱- الشخصان: جدا شدند. یکدیگر را ترک کردند. قطع رابطه نمودند با یکدیگر. ۲- الأمران: با یکدیگر اختلاف داشتند. دور شدند از یکدیگر.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ت ل) ۱- لم يتزوج زهداً. ۲- إلى الله: انقطع لِمَدَاتِهِ.

۱- بخاطر زهد ازدواج ننمود. ۲- إلى الله: روی آورد به پرستش خدا.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ج ح) افتخر.

افتخار نمود.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ج س) الماء: تَجَفَّرَ.

الامر: جاری شد.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ج ر) في العلم أو المال أو نحوها: توسع فيه.

فی العلم او المال او نحوها: مطالعات خود را توسعه داد. ❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب خ ر) مَثَى مَثَى المتكبر المعجب بنفسه.

با تبختر و غرور راه رفت.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب خ ر) ۱- السائل: صار بخاراً. ۲- بالطبيب أو بالخبير: تَلَبَّيْ بِدَعَاةِ.

۱- السائل: بخار گردید. ۲- بالطبيب أو بالخبير: یاد دود آن خود را خوشبو نمود.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب د و) ۱- خرج إلى البادية. ۲- أقام بالبادية. ۳- أو الشيء: ظهر.

۱- به صحرا راه رفت. ۲- در صحرا اقامت نمود. ۳- تَبَيَّنَ الشيء: آشکار شد.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب د ر) الشيء: تَفَرَّقَ «تبدل شمل القوم».

الشيء: پراکنده شد. «تبدل شمل القوم».

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب د ل) ۱- الشيء: تَغَيَّرَ «تبدلت الحال».

۲- الشيء: أو به: اُنْقَضَ بَدَلًا مِنْهُ.

۱- الشيء: دگرگون شد. «تبدلت الحال». ۲- الشيء أو به: غیر او را بکار گرفت، غیر او را به خدمت گرفت.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ذ خ) رُبَذَخَ.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ذ ر) ۱- الشيء: تَفَرَّقَ، تَنَافَرَ.

۱- الشيء: پراکنده گردید. پخش گردید.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ذ ل) ترك التَّصَوُّنَ والحياة.

ترک آبرو و حیا نمود. بیحیانی کرد.

❖ التَّبَيُّنُ: الذهب.

طلا.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر أ) من التهمة أو نحوها: غُفِّلَ مِنْهَا.

من التهمة أو نحوها: رهائی یافت از آن.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ج) بَ التَّامَّةُ: تَزَيَّنَتْ وَأُظْهِرَتْ عَاصِمَا.

بَ التَّامَّةُ: آرایش نمود و زیبایی خود را بر ملا ساخت.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر د) ۱- بالماء: اغتسل به. ۲- طلب البرودة.

۱- بالماء: با آب خود را شست. ۲- درخواست. سردی و خنکی نمودن.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ز) ذهب لقضاء حاجته: تَوَطَّأَ.

برای قضای حاجت رفت. مشغول قضای حاجت شد.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ع) ۱- بالطاء: أعطى من غير أن يُسأل. ۲- بالطاء: أعطى مساعدة أو إحساناً من غير أن يطلب عَوْضاً.

۱- بالطاء: بدون اینکه از او عواسته شود بخشید. ۲- بالطاء: بخشید بدون اینکه چشم انتظار کمک متقابل داشته باشد.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ق) بَ التَّامَّةُ: لَيْسَتْ «الْبَرَقَةُ»، وَ هُوَ الْفَتَاحُ.

بَ التَّامَّةُ: پوشیده سرکرد. محجب شد.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ك) به: تَبَيَّنَ.

به: تبریک گفت به آن.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر م) به أو بالشيء: سَنِمَ، ضَجَرَ مِنْهُ.

به او یا شی: ناراحت و دلنگ شد از آن.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب ر ه) الشيء: أَقِيمَ عَلَيْهِ الْبِرْهَانُ وَ أُثْبِتَ بِالْحُجَّةِ.

بنظر اینجانب (برهن) الشيء: دلیل و حجت بر آن نهاده شد و ثابت گردید. با حجت و دلیل.

❖ التَّبَيُّنُ: (ب ر د) ۱- مص: بُرِّدَ. ۲- إحداث البرودة علمياً لحفظ الأطعمة، أو تخفيض حرارة المكاتب والمساكن، و نحو ذلك.

۱- مص: بُرِّدَ. ۲- ایجاد سرمایش از طریق علمی جهت حفظ خوراکیها، و پایین آوردن درجه دما یا ایجاد سرمایش برای ادارات خانهها.

❖ تَبَيَّنَ: تَبَيَّنَ (ب س ط) ۱- الشيء: انتشر.

۲- في الكلام أو نحو: نُفِّلَ فِيهِ وَ تَوَسَّعَ.

۱- الشيء: پخش و پراکنده گردید. ۲- في الكلام: به تفضیل سخن گفت.

چهار چوب آن مشخص شد.

❖ **الْفَقِينُ** : ما قطع من سنابل التمع أو الثمير و سيقانه بعد الدرس. و هو علف للدواب، ج أنبان.

گاه که پس از درو گندم و جو بدست می آید. جهت خوراک دام از آن استفاده می شود.

❖ **تَقَبُّسٌ** : تَبَيُّناً (ب ن ی) ۱-؛ أَخَذَهُ لِبَناً ۲- الفكرة أو نحوها؛ تَلَقَّى بها و دعا إليها و ناضل دونها.

۱-؛ او را بغرزندی قبول کرد. ۲- الفكرة او نحوها؛ با آن ارتباط پیدا نمود و برای آن دعوت نمود و جهت پیش برد آن جهاد و کوشش نمود.

❖ **تَبْهَوجٌ** : (ب ه ر) نظر (ب ه ر ج) تِ الْمَرْأَةِ؛ تَزَيُّنت و أظهرت جمالها.

ت المرأة؛ آرایش نمود و زیبایی خود را آشکار نمود.

❖ **تَبَوُّا**؛ تَبَوُّوا (ب و أ) المكان أو به؛ أقام به. المكان أو به؛ در آنجا اقامت نمود.

❖ **تَبَيُّضٌ**؛ تَبَيَّضَا (ب ی ض) الشيء؛ صار أبيض الشيء؛ سفید گردید.

❖ **التَّبَعِجُ**؛ ج تباع، تَبَاعَ، جِيع اتباع اتباع، ۱- التابع. ۲- الناصر. ۳- الخادم.

۱- پیرو. ۲- یاور. ۳- خدمتکار.

❖ **تَبَيُّنٌ**؛ تَبَيَّنَا (ب ی ن) ۱- الشيء؛ ظهر، انْضَح. ۲- الشيء؛ تأمله.

۱- الشيء؛ آشکار شد. معلوم گردید. ۲- الشيء؛ درباره اش دقت نمود. تدبیر کرد.

❖ **تَتَابَعٌ**؛ تَتَابَعَا (ت ب ع) تِ الْأَشْيَاءِ؛ تَوَالَتْ، تبع بعضها بعضاً.

ت الأشياء؛ پی در پی آمد. از یکدیگر تبعیت نمودند. پشت سر هم آمدند.

❖ **التَّقَاتُ**؛ ر. التتر.

❖ **تَتَالَى**؛ تَتَالَا (ت ل و) تِ الْأُمُورِ؛ تَابَعَتْ، تلا بعضها بعضاً.

ت الامور؛ پشت سر هم آمد. پی در پی هم آمدند.

❖ **تَتَعَبٌ**؛ تَتَعَبَا (ت ب ع) الْأَمْرُ؛ تَطَلَّبه شيئاً بعد شيء. ت الامر؛ اندک اندک آنرا درخواست نمود.

❖ **الْقَصْنُ**؛ قَصَمَ بِلَاذِهِم بَيْنَ بَحْرٍ «البحر» و «الصين» و «الهندستان».

قوم تاتار که در آسیای دور سکونت دارند بین دریای خزر و چین و هندوستان.

❖ **قُتِرَى**؛ (و ت ر) أصلها «وَتَرَى»، تنابع الأشياء، مجيء الواحد بعد الآخر؛ «جاء القوم تَتَرَى».

اصلش «وَتَرَى» پی در پی هم آمدن. یکی از پس دیگری آمدن. «جاء القوم تَتَرَى»

❖ **قُتِرَبٌ**؛ قُتِرَبَا (ت ر ب) ۱- أو الشيء؛ تَطَلَّعَ بالتَّارِب. ۲- أو الشيء؛ لَصِقَ به التَّارِب. ۳- الشيء؛ صار تَرَاباً.

ت الشيء؛ خاک آلوده شد. ت الشيء؛ خاک گردید. نشست. ت الشيء؛ خاک گردید.

❖ **القُتَرَى**؛ واحد القُتَر. مفرد تاتار است.

❖ **قُتِلَظَ**؛ قُتِلَظَا (ت ل م) (تلمذ) ر. تلمذ.

❖ **القُتَمَةُ**؛ (ت م م) ما يكون به تمام الشيء.

آنچه که بوسیله آن چیزی کامل می شود.

❖ **قُتُوجٌ**؛ قُتُوجَا (ت و ج) لبس التاج. تاج بر سر نهاد.

❖ **قُتُوقٌ**؛ قُتُوقَا (ت و ق) إليه أو إلى الشيء؛ تَشَوَّقُ إليه. إليه أو إلى الشيء؛ شوق دیدارش را نمود.

❖ **تَتَابَعٌ**؛ تَتَابَعَا (ت أ ب) أصابته فتره من النعاس أو التعب أو أو الكسل ففتح فقه واسماً بحركة لا إرادته.

خستگی بر او غالب آمد و خمیازه کشید.

❖ **قُتَاوَرٌ**؛ قُتَاوَرَا (ث ق ل) ۱- عن الأمر؛ تَوَانَى و تَبَاهَا و تأخر. ۲- عليه؛ تحامل عليه بقله.

۱- عن الامر؛ تبلی مستی و نمود. ۲- عليه؛ با سنگینیش بر او تحمیل شد. تکلیف مالا بطلاق شد.

❖ **قُتَاوَرٌ**؛ قُتَاوَرَا (ث و ر) المتقاتلان في الحرب؛ ونب كل منهما إلى الآخر.

المتقاتلان في الحرب؛ هر یک بر دیگری حمله کرد.

❖ **قُتِلِبَتْ**؛ قُتِلِبَا (ت ب ت) في الأمر أو الرأي؛ تَأَنَّى فيه و تَمَلَّ ولم يجعل. ۲- في الأمر أو الرأي؛ شاور فيه.

۱- فی الامر او الرأی؛ با دقت و تدبیر در آن اندیشید و عجله نکرد. ۲- فی الامر او الرأی؛ مشورت نمود در آن.

❖ **قُتْلَفٌ**؛ قُتْلَفَا (ت ق ف) تَهَذَّب و تَأَدَّب و تَطَلَّم. با فرهنگ و مؤدب و آموخته گردید.

❖ **قُتْلَمَ**؛ قُتْلَمَا (ت ل م) الشيء؛ انكسر حرفه «تَلَمَّ السيف». الشيء؛ لبه اش پُرید. شکست. «تَلَمَّ السيف»

❖ **قُتْلَى**؛ قُتْلَى (ث ن ی) ۱- الشيء؛ انطَف. ۲- في مشية؛ غايل.

۱- الشيء؛ خام شد. ۲- في مشية؛ خرامان خرامان راه رفت.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ذل) الشَّخْصَانِ فِي الْأَمْرِ: تَخَاصَّا فِيهِ.

الشَّخْصَانِ فِي الْأَمْرِ: بِه بگویمو پرداختند.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ذب) ۱- اتَّوَمَ اطْرَافَ الْحَدِيثِ: نَيَّلُوا الْأَحَادِيثَ، ۲- جَذَبَ كُلَّ مِنْهُمُ الْحَدِيثَ إِلَيْهِ.

۱- التَّوَمُّ الشَّيْءُ: بِأَيِّدِيكَرِ بِه خَاطِرُ أَنْ بِه سَتِيزِ بِرِدَاخْتَنَدِ.
۲- التَّوَمُّ اطْرَافَ الْحَدِيثِ: بِأَيِّدِيكَرِ بِه سَخْنِ وَ كَفْتَنُكَرِ بِرِدَاخْتَنَدِ. هِرْ كَدَامِ سَخْنِ رَا بِه طَرَفِ خُودِ كَشَاخْتَنَدِ.

❖ **التَّجَاوُزُ: ۱- مَصْرُ. تَجَزَّرَ. ۲- الْبِضَاعَةُ الَّتِي تُتَجَرَّرُ بِهَا. ۳- الْبَيْعُ وَ الشَّرَاءُ لِمَنْ يَرِضُ الرِّيحَ. ۴- حَرْقَةُ التَّاجِرِ.**

۱- مَصْرُ تَجَزَّرَ. ۲- كَالَانِي كِه بِوَسِيلَةِ أَنْ بَاَزَرْكَانِ دَادِ وَ مَسْتَدِ مِي كُنَدِ. ۳- خَرِيدِ وَ فَرْوَشِ بِخَاطِرِ سُوَدِ. ۴- حَرْقِه وَ بِيشِه بَاَزَرْكَانِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج س ر) ۱- عَلَى الْأَمْرِ: تَقَدَّمَ عَلَيْهِ. ۲- عَلَيْهِ: اجْتَرَأَ عَلَيْهِ.

۱- عَلَى الْأَمْرِ: بِرَأْنِ أَقْدَامِ نَمُودِ. ۲- عَلَيْهِ: بِرَأْنِ جُرْئَتِ پيدا نمود.
❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ف و) ۱- عَنْهُ أَوْ عَنِ الشَّيْءِ: لَمْ يَطْلُئْ عَلَيْهِ أَوْ إِلَيْهِ. ۲- الشَّيْءُ: لَمْ يَلْزَمْ مَكَانَهُ. ۳- الشَّيْءُ: سَالَ مِنْ جَانِبِ إِلَى آخَرِ.

۱- عَنْهُ أَوْ عَنِ الشَّيْءِ: اَزْ أَنْ مَطْمَئِنَّ نَشْدِ وَ بِرَأْیِ أَنْ مَطْمَئِنَّ فَارِغِ الْبَالِ نَكْشَتِ. ۲- الشَّيْءُ: دَرِ جَايِ خُودِ فَرَارِ نَكْرِفَتِ. دَرِ جَايِ خُودِ بَاقِي نَمَانَدِ. ۳- الشَّيْءُ: اَزِ طَرَفِي بِه طَرَفِ دِيكَرِ مَتَمَايِلِ شُدِ. رُوی آورد.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ل د) التَّوَمُّ بِالْسِوْفِ أَوْ نَحْوِهَا: عَرَبَ بِمَعْضَمِ بَعْضًا بِهَا.

التَّوَمُّ بِالْسِوْفِ أَوْ نَحْوِهَا: يَكْدِيكَرِ رَا بِأَشْمِيزِ زَدَنَدِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ن س) الشَّخْصَانِ أَوْ الشَّيْئَانِ: اتَّخَذَا فِي الْجِنْسِ أَوْ الصِّفَاتِ.

الشَّخْصَانِ أَوْ الشَّيْئَانِ: دَرِ جِنْسِ وَ صِفَاتِ بِأَهْمِ مَتَّخَذِ وَ يَكِي شَدَنَدِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ن ف) عَنِ الشَّيْءِ: عَدَلَ وَ مَالَ عَنْهُ «تَجَاوَزَ عَنِ الطَّرِيقِ، تَجَاوَزَ عَنِ الْحَقِّ».

عَنِ الشَّيْءِ: «رُوی گردان شد از آن» تَجَاوَزَ عَنِ الطَّرِيقِ تَجَاوَزَ عَنِ الْحَقِّ.

❖ **تَجَاوَزَ: (و ج) تَجَاوَزَ تَجَاوَزَ الشَّيْءُ: تَلَقَّاهُ وَجْهًا، قِبَالَهُ.**

تَجَاوَزَ الشَّيْءُ: خُودِ دِيخُودِ، مَقَابِلِ أَنْ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ر) بِأَلَاَمْرِ: تَظَاهَرَ بِه.

بِأَلَاَمْرِ: تَظَاهَرَ نَمُودِ بِه أَنْ. أَشْكَارِ نَمُودِ أَنْرَا.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج هـ ل) أَظْهَرَ الْجَهْلَ وَ لَيْسَ بِه.

تَظَاهَرَ بِه جَهْلَ وَ نَادَانِي نَمُودِ. دَرِ حَالِيكَه جَاهِلِ نَبُودِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج و ب) التَّوَمُّ: جَاوَزَ بِمَعْضَمِ بَعْضًا. التَّوَمُّ: بِه يَكْدِيكَرِ بِاسْخِ كَفْتَنَدِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج و ر) التَّوَمُّ: جَاوَرَ بِمَعْضَمِ بَعْضًا.

التَّوَمُّ: دَرِ جَوَارِ يَكْدِيكَرِ فَرَارِ كَرَفْتَنَدِ. هِمْسَايِه هِم شَدَنَدِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج و ز) ۱- عَنْهُ: أَغْضَى عَنْهُ. ۲- عَنْهُ: عَفَا عَنْهُ. ۳- الْمَوْضِعُ: قَطَعَهُ وَ خَلَّفَهُ وَرَاءَهُ.

۱- عَنْهُ: اَزْ اَوِ چَشْمِ بِوَشِي نَمُودِ. ۲- عَنْهُ: اَوِ رَا بِخَشِيدِ. ۳- الْمَوْضِعُ: طِي كَرْدِ وَ پِشْتِ سَرِ نَهَادِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج و ل) التَّوَمُّ فِي الْحَرْبِ: طَارَدَ بِمَعْضَمِ بَعْضًا وَ فَرَّوْا وَ كُرَّوْا.

التَّوَمُّ فِي الْحَرْبِ: دَنِبَالِ هِم كَرْدَنَدِ وَ فَرَارِ نَمُودَنَدِ وَ دُوبَارِه حَمَلِه كَرْدَنَدِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ب ر) ۱- تَكَبَّرَ. ۲- الْعَظُمُ: صَارَ صَالِحًا بِمَدْكَسَرِ. ۳- الْمَرِيضُ: صَلَحَتْ حَالُهُ.

اِظْهَارِ تَكَبَّرِ كَرْدِ. ۱- الْعَظُمُ: سَالَمِ كُنْشَتِ پَسِ اَزِ شَكْسْتِه شَدَن تَيَامِ پيدا كَرْدِ. ۲- الْمَرِيضُ: شَفَا يَافَتِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج د د) الشَّيْءُ: صَارَ جَدِيدًا.

الشَّيْءُ: نَاوَه وَ نَوِ كَرْدِيدِ.

❖ **التَّجْدِيدُ: (ج د ف) ۱- مَصْرُ. جُدْفَ. ۲- الْكَفَرُ نِعْمَةً لِلَّهِ وَ الْكَلَامُ عَلَيْهِ بِالشَّتَمِ، جِ تَجْدَيْفَ.**

۱- مَصْرُ جُدْفَ. ۲- كَفَرِ نَعْمَتِ خُودِ وَ نَاسِزَا كَفْتَنِ بِرَأْنِ نَعْمَتِ. جِ تَجْدَايْفَ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ر) تَجَاوَزَ: مَارَسَ الْبَيْعَ وَ الشَّرَاءَ.

بِه كَارِخَرِيدِ وَ فَرْوَشِ مَشْغُولِ شُدِ.

❖ **التَّجَاوُزُ: (ج ر ب) ۱- مَصْرُ. جَرْوَبَ. ۲- الْاِخْتِبَارُ، جِ تَجَارِبُ.**

۱- مَصْرُ جَرْوَبَ. ۲- اَزْمُودَنِ. جِ تَجَارِبِ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج د ر) ۱- مِنْ تَوْبَةٍ أَوْ غَيْرِهَا: تَعَرَّى مِنْهُ. ۲- لِلْأَمْرِ: جَذَفَ فِيهِ.

۱- مِنْ تَوْبَةٍ أَوْ غَيْرِهَا: لِبَاسِ رَا اَزِ تَنِ دَرِ آوَرْدِ. پِي لِبَاسِ كَرْدِيدِ.

تَنِ پُوشِ رَا اَزِ تَنِ دَرِ آوَرْدِ. ۲- الْأَمْرُ: كُوشِيدِ بِرَأْیِ أَنْ.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ر ع) الْمَاءُ: بَلَمَهُ دَفْعَةً بَعْدَ أُخْرَى.

الْمَاءُ: أَبِ رَا تَنَدَكِ اِنْدَكِ نَوَشِيدِ. جَرَعِه جَرَعِه.

❖ **التَّجَاوُزُ: (ج ر د) جَمَاعَاتُ مِنَ الْجُنْدِ.**

گروههایی از سربازان. لشکریان.

❖ **تَجَاوَزَ: تَجَاوَزَ** (ج ز ا) ۱- بِالْشَّيْءِ: اِكْتَبَى بِه. ۲- الشَّيْءُ: تَقَسَّمَ أَجْزَاءً.

تَقَسَّمَ أَجْزَاءً.

۱- بِالشَّيْءِ: بستند نمود به آن. ۲- الشَّيْءُ: به قسمتهایی تقسیم شد.

❖ تَجَسَّدَ: تَجَسَّدَ (ج س د) الشَّيْءُ: صار ذا جسد.

الشَّيْءُ: دارای بدن گردید.

❖ تَجَسَّسَ: تَجَسَّسَ (ج س س) الحَبْرَ: بحث عنه، سعی إلى معرفة أسرارها.

الحَبْرُ: جستجو کرد آنرا. کوشید برای دانستن رازهای او.

❖ تَجَسَّمُ: تَجَسَّمُ (ج س م) ۱- صار جسماً بدنياً.

۲- الشَّيْءُ: فی العین: تصوّر فيها.

۱- چاقی گردید. ۲- الشَّيْءُ فی العین: در چشم متجلی شد. در چشم جلوه گر شد.

❖ تَجَسَّمُ: تَجَسَّمُ (ج ش م) الأمر: تكلّفه على مشقة وتعبه الشّرة.

الأمر: بمعهده گرفت با وجود سختی و مشقت. «تَجَسَّمُ الشّرة».

❖ تَجَسَّدَ: تَجَسَّدَ (ج ع د) الشَّيْءُ أو نحوه: تقيّض و التوى.

الشَّيْءُ أو نحوه: فر گردید. پیچیده شد.

❖ تَجَلَّى: تَجَلَّى (ج ل ر) ۱- الشَّيْءُ: ظهر. ۲- تَتَّ شمس: انكشفت و خرجت من الكسوف.

۱- الشَّيْءُ: پدیدار شد. ۲- تَتَّ شمس: پدیدار شد. از کسوف خارج گردید.

❖ تَجَلَّبَبَ: تَجَلَّبَبَ (ج ل ب) لبس «الملابس»: وهو قبس أو ثوب.

نَظَر (ج ل ب ب). لباس بر تن نمود که عبارتست از پیراهن یا لباس بلند. «تَجَلَّبَبَ».

❖ التَّجَلُّة: (ج ل ل) ۱- الاحترام. ۲- الجلالة، العظمة

۱- احترام. ۲- شُكْره و بزرگی.

❖ تَجَلَّدَ: تَجَلَّدَ (ج د) ۱- أظهر الجلد. ۲- تكلّف الجلد. ۳- عنه: تَصَبَّر

۱- أظهر الجلد: اظهار صبر نمود. ۲- صبر را تحمل کرد. ۳- شکیبایی نمود.

❖ تَجَلَّلَ: تَجَلَّلَ (ج ل ل) ۱- تعظم. ۲- بالثوب أو نحوه: تملّى به.

۱- تکبر و بزرگی نمود. ۲- بالثوب أو نحوه: خود را با آن پوشانید.

❖ التَّجَلُّي: (ج ل ر) ۱- مص. تجلّ. ۲- عند الصّوفيين: ما ينكشف للقلوب من أنوار الغيب. ۳- عند النصارى: هو إشراف

جاء المسبح بوجهه الذي أضاء كالشمس و ثيابه التي صارت

بيضاء نورانية يوم صعد من بعض تلاميذه إلى جبل «تاوور».

۱- مص. تجلّی. ۲- عند الصوفيين: آنچه را که از انوار غیبی برای آنها حاصل می شود. ۳- عند النصارى: عبارتست از

پدیدار شدن نورانیت مسیح در صورت خودش که همانند خورشید درخشید. لباسش سفید و نورانی شد آن هنگام به

همراه یارانش بر کوه تاوور صعود نمود.

❖ تَجَمَّعَ: تَجَمَّعَ (ج م ع) ۱- القوم: انضم بعضهم إلى بعض.

۲- المتفرق: انضمّت أجزاؤه بعضها إلى بعض.

۱- القوم: به یکدیگر پیوستند. ۲- المتفرق: بخشهایش به یکدیگر پیوستند.

❖ تَجَلَّلَ: تَجَلَّلَ (ج م ل) ۱- تزيّن. ۲- تَصَبَّر. ۳- تكلّف الجبال.

۱- آراسته شد. ۲- صبرپیشه نمود. ۳- در آرایش و زیبائی افراط نمود. خود را به مشقت انداخت.

❖ تَجَمَّعَ: تَجَمَّعَ (ج م ه) انظر (ج م ه) القوم اجتمعوا.

القوم: گرد هم آمدند.

❖ تَجَسَّيَ: تَجَسَّيَ (ج ن ی) ۱- الفرة أو نحوه: جناها، طفلها.

۲- عليه: رماه بجناية لم يفعلها.

۱- الفرة أو نحوه: چید. ۲- عليه: جنایتی را به او نسبت داد که انجام نداده است.

❖ تَجَسَّيَ: تَجَسَّيَ (ج ن ب) ۱- الشَّيْءُ: بعد عنه.

۲- الشَّيْءُ: دوری نمود از آن.

❖ تَجَسَّدَ: تَجَسَّدَ (ج ن د) ۱- صار جندياً. ۲- للأمر: صرف جهده إليه.

۱- سرباز شد. ۲- لایزال: کوشش خود را صرف آن نمود.

❖ تَجَسَّسَ: تَجَسَّسَ (ج ن س) بالجنسية الفلائية: انتسب إليها. أخذها.

بالجنسية الفلائية: خود را نسبت داد به فلان. ملیت: فلان ملیت را کسب نمود.

❖ تَجَهَّزَ: تَجَهَّزَ (ج ه ز) ۱- للأمر: شَبَّأ له. ۲- للسفر: استعد له وأخذ أهتته.

۱- للأمر: برای آن آماده شد. ۲- للسفر: جهت سفر حاضر و آماده شد.

❖ تَجَلَّيَ: تَجَلَّيَ (ج م ع) ۱- ۲- الشَّيْءُ أو نحوه: استقبله بوجه كريمة. ۲- الدهر: استقبله بما يكره.

۱- ۲- الشَّيْءُ أو نحوه: با ترشرونی او را پذیرفت. ۲- الدهر: روزگار با بدی با او روبرو شد. بر وفق مراد نگشت.

❖ التَّجَوُّل: (ج و ل) ۱- مص. تجوّل. ۲- كثرة الطّواف.

۱- مص جَزَل. ۲- طواف افراوان.

✽ خَجُوزَة: خَجُوزَة (ج و د) ۱- فی العل: تأتق فيه. ۲- اختار الجید: ۳- الشیء: اختار الجید منه.

۱- فی العل: یا دقت و ظرافت کار را انجام داد. ۲- بهترین را انتخاب نمود. ۳- الشیء: بهترین را از آن برگزید.

✽ تَجَوُّزٌ: تَجَوُّزٌ (ج و ز) ۱- فی الأمر: احتمله. ۲- فی الکلام: تکلم بالمجاز. ۳- عنه: أغضی و عفا عنه.

۱- فی الأمر: پذیرفت آن کار را. ۲- فی الکلام: در سخن گفتن مجاز بکار برد. ۳- عنه: چشم پوشی نمود، بخشید او را.

✽ تَجَوُّفٌ: تَجَوُّفٌ (ج و ف) ۱- الشیء: صار أجوف. ۲- الشیء: دخل جوفه.

۱- الشیء: تو خالی شد. ۲- الشیء: داخل و اندرون آن شیء گردید.

✽ التَّجْوِید: (ج و د) ۱- مص. جَزْء. ۲- فی القراءة: القراءة بموجب أصول معلومة مع إعطاء كل حرف حقه.

۱- مص جَزْء. ۲- فی القراءة: قرائت با توجه به اصول قواعد معین و ادای حروف از مخارج اصلی.

✽ تَجَبُّشٌ: تَجَبُّشٌ (ج ش) القومُ: تَجَبُّشُوا. القومُ: گرد هم آمدند. اجتماع نمودند.

✽ تَحَابٌ: تَحَابٌ (ج ب ب) القومُ: أحب بعضهم بعضاً. القومُ: یکدیگر را دوست داشتند.

✽ تَحَاتٌ: تَحَاتٌ (ج ت ت) ۱- الشیء: تناثر. ۲- ت الأسنان: تأكلت. ۳- الشیء: انشتر. ۴- الورق عن النص: سقط.

۱- الشیء: پراکنده شد. ۲- ت الأسنان: خورده شد. ۳- الشیء: پوست کنده شد. ۴- الورق عن النص: افتاد.

✽ تَحَاجٌ: تَحَاجٌ (ج ح و) القومُ: تَحَادَلُوا و تَنَالُوا فی «الأحاجی».

القومُ: با یکدیگر مجادله کردند و بر هم غالب آمدند در آوردن مملاً. چستان.

✽ تَحَادٌ: تَحَادٌ (ج د ث) القومُ: حدث بعضهم بعضاً. القومُ: با یکدیگر سخن گفتند.

✽ تَحَادٌ: تَحَادٌ (ج ذ ر) القومُ: تَنَالُوا. القومُ: با یکدیگر روبرو آمدند.

✽ تَحَارَبٌ: تَحَارَبٌ (ج ر ب) القومُ: حارب بعضهم بعضاً. القومُ: با یکدیگر جنگیدند.

✽ تَحَاسَبٌ: تَحَاسَبٌ (ج س ب) الشَّخْصَان: حاسب كل منهما الآخر.

الشَّخْصَان: یکدیگر را مورد مؤاخذه قرار دادند. از یکدیگر

حسابرسی نمودند.

✽ تَحَامَسَةٌ: تَحَامَسَةٌ (ح س د) القومُ: حسد بعضهم بعضاً.

القومُ: نسبت به یکدیگر حسادت نمودند.

✽ تَحَاشَى: تَحَاشَى (ح ش ی) الشیء: أو عنه: تجنبه، ابتعد عنه.

الشیء: أو عنه: از او دوری نمود. اجتناب نمود.

✽ تَحَاكَمٌ: تَحَاكَمٌ (ح ک م) القومُ: إلى الحاكم: احتكوا إليه و تداعوا.

القومُ: إلى الحاكم: شکایت خود را نزد قاضی بردند.

✽ تَحَالَفٌ: تَحَالَفٌ (ح ل ف) القومُ: تعادوا، اتفقوا على أن ينصر بعضهم بعضاً.

القومُ: پیمان بستند. با یکدیگر متحد شدند که محمدیگر را یاری دهند.

✽ تَحَالَمٌ: تَحَالَمٌ (ح ل م) تظاهر بالميل، أي الصبر و النقل. تظاهر به شکیانی نمود. و تظاهر به عقل نمود.

✽ تَحَامَى: تَحَامَى (ح م ی) الشیء: أو الشیء: تجنبه. الشیء: حذر نمود. دوری کرد.

✽ تَحَاقَلٌ: تَحَاقَلٌ (ح م ل) ۱- علیه: ظلمه. ۲- علیه: كلفه ما لا يطيق. ۳- على نفسه: تكلف الشیء: على مشقة و تعب.

۴- فی شیه: متى متاقلاً. ۵- إليه: أقبل إليه. ۱- علیه: ستم نمود بر او. ۲- علیه: او را متکلف به مالا بطاق نمود. ۳- على نفسه: خود را به زحمت انداخت. ۴- فی شیه: به سختی راه رفت. ۵- إليه: بسوی او روی آورد.

✽ تَحَاوَزٌ: تَحَاوَزٌ (ح و ر) ۱- القومُ: تراجعوا الكلام بينهم. ۲- القومُ: تجادلوا.

۱- القومُ: با یکدیگر مشورت نمودند. ۲- القومُ: به جدال و گفتگو با یکدیگر پرداختند.

✽ تَحْتَبٌ: تَحْتَبٌ (ج ب ب) إليه: تودَّ إليه. إليه: نسبت به او اظهار دوستی و وداد نمود.

✽ تَحْتٌ: تَحْتٌ: فی الأسفل، «تحت الأرض». و هي ظرف مكان من شروطه أن يكون مضافاً. و إذا لم يُضَفْ كان اسماً مبنياً على الضم.

زیر و تحت الأرض: ظرف مکان است و باید مضاف شود و اگر اضافه نشود اسم مبنی بر ضم است.

✽ التَّحْتَانِي: المنسوب إلى تحت: «البيت التحتاني». المنسوب به تحت «البيت التحتاني».

✽ تَحْتَمٌ: تَحْتَمٌ (ح ت م) الأمر: وجب الأمر: واجب گردید. حتمی شد.

● تَحْجَبُ: تَحْجَبُ (ح ج ب) سَتَر.

پوشیده گشت.

● تَحْجَرُ: تَحْجَرُ (ح ج ر) ۱- الشیء: صار صلباً كالْحَجَرِ وَتَحْجَرُ قَلْبُهُ. ۲- المكان: كثرت حجارته.

۱- الشیء: سخت و سفت گردید مانند سنگ و حَجَرِ قلبه
۲- المكان: سنگ آن فروزی یافت.

● التَّحْجِيلُ: (ح ج ل) ۱- مص- حَجَلَ. ۲- بياض في قوائم الفرس.

۱- مص- حَجَلَ. ۲- رنگ سفیدی که در پای اسب موجود است.

● تَحْدِي: تَحْدِي (ح د ی): طلب مبارزه فی لَبِةٍ رَاضِیَةٍ أَوْ مِبارَزةٍ.

او را به مبارزه طلبید در ورزش و غیره.

● تَحْطَبُ: تَحْطَبُ (ح ط ب) ۱- صار أحمق. ۲- علیه: عطف علیه.

۱- گورُشت گردید. ۲- علیه: بر او رحم و شفقت نمود.

● تَحْذَنُ: تَحْذَنُ (ح ذ ن) تَكَلَّمَ.

سخن گفت.

● تَحْذَرُ: تَحْذَرُ (ح ذ ر) ۱- هبط من أعلى إلى أسفل. ۲- الدمع: سال، نزل.

۱- از بالا به پایین فرود آمد. ۲- الدمع: جاری شد. ریخت به پایین.

● تَحْذَرُ: تَحْذَرُ (ح ذ ر) منه: حذر، توقَّاه.

وین: از او ترسید. کناره گیری نمود. از او دوری نمود.

● تَحْذَلُ: تَحْذَلُ (ح ذ ل) نظر (ح ذ ل) ۱- أظهر الحدق وتحذلق في كلامه. ۲- ادعى أكثر مما عنده من الحدق والمهارة.

۳- ادعى الظرف.

۱- مهارت خود را اظهار نمود. «تحذلق فی کلامه»
۲- ادعای مهارت بیش از حد معلوم را نمود. ۳- ادعای ظرافت نمود.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ی) الأمر: قضه. ۲- عنه: بحث عنه. الأمر: پرداخت به آن. ۲- عنه: او را جستجو نمود.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ی) ۱- تحجب «الحزج»، أي الإيم والخطبة. ۲- من الشيء: تحجبه.

از گناه و خطا اجتناب نمود. ۲- من الشيء: از آن دوری نمود.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ر) ۱- صار حزاً. ۲- البلد: تَحْزِي من المستعمرين أو من الظالمين.

۱- آزاد گردید. ۲- البلد: از دست استعمارگران آزاد گردید.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ن) منه: توقَّاه.

وین: از او حذر نمود.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ن) به: تَوَضَّعَ لَهُ وَتَوَضَّعَ لِبَيْتِهِ. به: راه را بر او بست تا اینکه او را برانگیزد و ناراحت نماید.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ن) ر. إِنْخَرَقَ.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ن) الشیء: كان في حركة.

الشیء: در حال جنبش بود. حرکت بود.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز م) ۱- منه بجمرة: قطع. ۲- به: عاشره و توقفت الحمره بينها.

۱- منته بجمرة: امتناع و خودداری نمود. ۲- به: با او معاشرت و دوستی بین آنها از شدت بیشتری برخوردار شد.

● التَّحْزِي: (ح ز ی) ۱- مص- تَحْزِي. ۲- رجال الشرطة السريه، أو الباحث، المسؤولون عن كشف الجرائم.

۱- مص- تَحْزِي. ۲- مردان مخفی پلیس. با خدا اطلاعات و مسئولان كشف جرائم.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ب) ۱- القوم: صاروا أحراباً. ۲- القوم علیه: تنازوا علیه. ۳- صار من حزبه و أنصاره.

۱- القوم: گروهانی گردیدند. ۲- القوم علیه: بر خدا او همکاری نمودند. ۳- تَحْزِي: از یاران و گروه او گردید.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز م) ۱- شد وسطه بالحزام. ۲- للأمر: استدَّله. ۳- تعزَّفه بحزم.

۱- کمر را با کمربند بست. ۲- للأمر: آماده شد برای آن. ۳- با دور اندیشی تصمیم گرفت.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ر) ۱- على الشيء: حزن «تَحْزَر» على العمر الصانع. ۲- تَحْزِي المرأة: كشفت عن وجهها.

۱- على الشيء: اندوهگین شد. «تَحْزَر على العمر الصانع»
۲- تَحْزِي المرأة: روینده را از رو انداخت.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز س) ۱- الخبر: حاول معرفة. ۲- الشيء: تطلَّبه بالحاسة. ۳- تسَمَّع و تَبَصَّر.

۱- الخبر: کوشید آنرا بداند. ۲- الشيء: خواهان آن شد یا حس لاسه. ۳- گوش فراداد و بدقت نگریست تا بفهمد.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ز ن) ۱- تَمَزَّيْن. ۲- الشيء: صار حساً.

۱- آراسته شد. ۲- الشيء: نیک و خوب گردید.

● تَحْزِي: تَحْزِي (ح ص ل) ۱- الشيء: ثبت. ۲- الشيء: نَحِث. ۳- من الشيء: كذا: استخلص منه.

است قلب به پام می شود. ۱- ت المرأة: آراسته شد و زیور آلات بر تن کرد. ۲- يئاليس فيو: ادعا کرد.

✽ تَحْلَبُ: تَحْلَبُ (ح ل ب) ۱- الماء: أو العرق أو الدمع: سال. ۲- الله: سال رقیه. ۳- ت عينه: سال دمعا.

۱- الماء أو العرق أو الدمع: جاری شد. ۲- فَمَةُ: آب دهانش جاری شد. ۳- ت عينه: اشکش جاری شد.

✽ تَحْلَلُ: تَحْلَلُ (ح ل ح) نظر اینجانب (ح ل ح ل) غُرُک و زال عن مکانه.

تَحْلَلُ: جنبید و از جای خود تکان خورد. جاری شد.

✽ تَحْلِقُ: تَحْلِقُ (ح ل ق) القوم: جلسوا حلقه.

القوم: نشستند با هم دور هم نشستند.

✽ تَحْلِلُ: تَحْلِلُ (ح ل ل) ۱- من بينه وفيها: حللها و خرج منها باستثناء و شرط. ۲- من المسؤولية: تخلص منها.

۱- من بينه وفيها: قسم خود را با شرایط شکست و آزاد نمود. ۲- من المسؤولية: رهائی یافت.

✽ التَّحْلِيلُ: (ح ل ل) ۱- مص. حلل. ۲- الکيماوي: محاولة معرفة ما يدخل في تركيب المواد: أو معرفة خصائصها.

۳- النفساني: محاولة الكشف عما يحيط بالنفس البشرية من أسرار و ملاسبات و اضطرابات.

۱- مص حلل. ۲- الكيماوي: تجزیه و تحلیل شیمیایی.

۳- النفساني: تجزیه و تحلیل روحی و کشف اسرار درونی.

✽ تَحْمُسُ: تَحْمُسُ (ح م س) ۱- تشدد. ۲- أخذته الحياصة.

۳- الأمر: آمن به ودعا الناس إليه.

۱- سخت گرفت. شدت عمل نمود. ۲- حماسه او را گرفت. عصبانی شد. ۳- للتأثير: ایمان آورد و مردم را بسوی آن فرا خواند.

✽ تَحْفُضُ: تَحْفُضُ (ح م ص) اللحم: جف و انضمت أجزاؤه.

اللحم: خشک شد و بیکدیگر متصل و چسبیده شد.

✽ تَحْقُلُ: تَحْقُلُ (ح م ل) - القوم: ارتحلوا من مكان إلى آخر.

۲- الأمر: حمله. ۳- تجلده: تصبر.

۱- القوم: از جانی به جای دیگر نقل مکان کردند. ۲- الأمر: مسئولیت آنرا پذیرفت. ۳- صبر و شکیانی نمود.

✽ تَحْطَأُ: تَحْطَأُ (ح ن أ) تَحْطَأُ بالحناء.

تغضاب نمود با حنا.

✽ تَحْنُنُ: تَحْنُنُ (ح ن ن) عليه: ترحم.

عليه: بر او رحمت و شفقت نمود.

✽ تَحْوُلُ: تَحْوُلُ (ح و ل) ۱- تنقل من مكان إلى مكان.

۱- الشيء: يابر جا شد. ۲- الشيء: جمع شد. ۳- من الشيء: كذا: از آن چیزی را بدست آورد. تغطير نمود.

✽ تَحْضُنُ: تَحْضُنُ (ح ض ن) ۱- أخذ حصناً.

۲- بالحصن: احصى به. ۳- ت المرأة: كانت عفيفة.

۱- برای خود قلعه ای را جهت پناه بردن برگزید.

۲- بالحصن: به قلعه پناه برد. ۳- ت المرأة: عفيف و پاکدامن بود.

✽ تَحْضُرُ: تَحْضُرُ (ح ض ر) ۱- كان حاضراً. ۲- التبدوي: أخذ أخلاق الحضرة و عاداتهم.

۱- آماده بود. ۲- البدوي: خو و آداب و رسوم شهری ها را گرفت. شهرنشین شد.

✽ تَحْطُمُ: تَحْطُمُ (ح ط م) الشيء: تكسر.

الشيء: شکسته شد.

✽ اللُّحْفَةُ: ح تَحْفُ. ۱- الطرفة. ۲- القطعة الفاخرة الثينة من الأثاث أو الكتب أو اللوحات أو نحوها مما له قيمة فنية أو أثرية نادرة. ۳- الهدية.

۱- تازه و نو. ۲- قطعه ای ارزشمند از کالا، کتاب، تابلو که دارای ارزش هنری و باستانی نادر است. ۳- هدیه.

✽ تَحْقُرُ: تَحْقُرُ (ح ق ز) ۱- للأمر: تهاله. ۲- تها للونوب.

۱- للأمر: برای آن آماده شد. ۲- آماده پریدن شد.

✽ تَحْقُطُ: تَحْقُطُ (ح ق ط) ۱- عن الشيء أو منه: تنوق.

۲- بالشيء: غنى بمجفطه.

۱- عن الشيء أو منه: دوری نمود. حذر نمود. ۲- بالشيء: به نگهداری آن اهمیت داده شد. عنايت شد.

✽ تَحْقُقُ: تَحْقُقُ (ح ق ق) ۱- الأمر: صحح. ثبت. ۲- الأمر: عرف حقيقة. ۳- من الأمر: تأكد الأمر لديه.

۱- الأمر: درست و صحیح بود. به اثبات رسید. ۲- الأمر: ماهیت آن شناخته شد. ۳- من الأمر: آن کار نزدش مؤکد و مدد رسد گردید.

✽ تَحْكُمُ: تَحْكُمُ (ح ك م) ۱- في الأمر: تصرف فيه و فصل وفق إرادته. ۲- في الأمر: يستبد فيه.

۱- في الأمر: دخل و تصرف نمود در آن بخواست خودش. ۲- في الأمر: در آن شدت بخرج داد. تک روی نمود. اعمال نفوذ کرد.

✽ تَحْلِي: تَحْلِي (ح ل و ح ل ی) ۱- ت المرأة: تزینت و لبست الحلی. ۲- بما ليس فيه: ادعاء.

نظر اینجانب فقط (ح ل و) زیرا او در مرتبه چهارم به بعد

٢ - تَنْقُلُ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ. ٣ - عَنْهُ أَوْ عَنِ الشَّيْءِ: انْصَرَفَ عَنْهُ إِلَى سِوَاهُ.

١ - إِذَا جَانِبِي بِهِ جَانِي دَيْكِرٍ نَقَلَ مَكَانَ نَمُودَ. ٢ - إِذَا حَالِي بِهِ حَالٌ دَيْكِرٍ شَدَّ. ٣ - عَنَتُهُ أَوْ عَنِ الشَّيْءِ: إِذَا أَنْ رَوَى بِرُكُودَانِيهِ.

❖ النَّحْبِيَّةُ: (ح ي ي) ١ - مَصْحَبًا. ٢ - السَّلَامُ.

١ - مَصْحَبًا. ٢ - سَلَامٌ وَدُرُودٌ.

❖ تَحْنِيْنٌ: تَحْنِيْرًا. (ح ي ر) ١ - وَقَعَ فِي الْهَيْمَةِ. ٢ - ضَلُّ.

١ - سُرُكُودَانٍ شَدَّ. ٢ - كَمَّ شَدَّ كَمْرَاهُ شَدَّ.

❖ تَحْنِيْنٌ: تَحْنِيْرًا. (ح ي ز) إِلَى الْقَوْمِ: انْضَمَّ إِلَيْهِمْ وَافْتَقَمَ.

إِلَى الْقَوْمِ: بِهِ أَنَّهُا بِمُوسْتٍ وَمُوَافَقٍ نَظَرَ أَنَّهُا كُرِدِيْدَ. جَانِبِ أَنَّهُا رَا كُرِفَتَ.

❖ تَحْنِيْنٌ: تَحْنِيْرًا. (ح ي ن) ١ - الشَّيْءُ: انْتَظَرَ حَيْنَهُ وَتَرَقَّبَهُ.

٢ - الْوَقْتُ: طَلَبَ حَيْنَهُ.

١ - الشَّيْءُ: مَتَنَظَرُ وَقْتُ أَنْ كُرِدِيْدَ. ٢ - الْوَقْتُ: دَرِخَوَاسْتُ وَقْتُ أَنْزَا نَمُودَ.

❖ تَشَعُّ: تَشَعُّجًا. تَحَوُّجًا. ١ - الْعَجِيْبُ: حَمَضَ. ٢ - الْعَجِيْبُ: أَكْثَرَ مَاؤَهُ حَقِي لَيْنَ. ٣ - الطَّيْنُ: أَكْثَرَ مَاؤَهُ حَقِي لَا يُمْكِنُ أَنْ يُطَيَّنَ بِهِ.

١ - الْعَجِيْبُ: تَرَشَّ شَدَّ. ٢ - الْعَجِيْبُ: بِهِ أَنْ أَبَ الْفَزُودَ شَدَّ تَا كَهْ نَرَمَ شُدَّ. ٣ - الطَّيْنُ: بِهِ أَنْ أَبَ الْفَزُودَ شَدَّ تَا كَهْ نَتَوَانُ بِأَنْ كَلَّ مَالِي نَمُودَ.

❖ تَخَابَيْتُ: تَخَابَأْتُ. (خ ب ث) ١ - أَذْمَى الْحَبِيْبَ. ٢ - أَظْهَرَ الْحَبِيْبَ.

١ - ادْعَاى خِيَابَتِ نَمُودَ. ٢ - خِيَابَتِ رَا أَشْكَارَ نَمُودَ.

❖ تَخَابَيْتُ: تَخَابَأْتُ. (خ ب ر) ١ - الشَّخْصَانُ: خَبِرَ كُلَّ مَنِهَا الْآخَرُ. ٢ - الشَّخْصَانُ: تَابَحَا.

١ - الشَّخْصَانُ: بِسَا يَكْدِيْكَرٍ تَلْفَنِيْ سَخْنُ كُفْتَنَدَ.

٢ - الشَّخْصَانُ: بِسَا يَكْدِيْكَرٍ بَحْثُ وَكُنْتِكُو نَمُودَنَدَ.

❖ تَخَاثَلَتْ: تَخَاثَلَا. (خ ث ل) الْقَوْمُ: خَدَعَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

الْقَوْمُ: يَكْدِيْكَرٍ رَا فَرِيْبَ دَادَنَدَ.

❖ تَخَاوَعَتْ: تَخَاوَعَا. (خ د ج) الشَّخْصَانُ: خَدَعَ كُلَّ مَنِهَا الْآخَرُ.

الشَّخْصَانُ: هَرُ كِدَامَ دِيْكَرِيْ رَا فَرِيْبَ دَادَ.

❖ تَخَاذَلَتْ: تَخَاذَلَا. (خ ذ ل) ١ - الْقَوْمُ: «خَذَلَ» بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

أَيَّ تَرَكَ بَعْضُهُمْ نَعْمَةً الْبَعْضُ الْآخَرُ. ٢ - بَرَّ الْجُلَّ ضَعُفَتْ.

١ - الْقَوْمُ: يَكْدِيْكَرٍ رَا يَارِيْ نَمُودَنَدَ. كَوْتَاهِيْ كُرْدَنَدَ دَرِ

يَارِيْ كُرْدَنَ. ٢ - بَرَّ الْجُلَّ: نَاتَوَانُ شَدَّ.

❖ تَخَاَضَعَتْ: تَخَاَضَعَا. (خ ص م) الْقَوْمُ: نَاذَعَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

الْقَوْمُ: بِسَا يَكْدِيْكَرٍ بِهِ نَوَاعٍ پَرْدَاخَتَنَدَ.

❖ تَخَاطَبَتْ: تَخَاطَبَا. (خ ط ب) الشَّخْصَانُ: تَكَلَّمَا.

الشَّخْصَانُ: بِسَا يَكْدِيْكَرٍ سَخْنُ كُفْتَنَدَ.

❖ تَخَاَلَصَ: تَخَاَلَصَا. (خ ل ص) الْقَوْمُ: تَصَاوَفَا، اْتَفَقُوا.

الْقَوْمُ: يَكْدَلُ وَ يَكْرَنِكُ شَدَنَدَ وَ مَتَعَدَّ كُرْدِيْدَنَدَ.

❖ تَخَالَفَ: تَخَالَفَا. (خ ل ف) الشَّخْصَانُ: تَضَادَا، كَانَا عَلَى خِلَافٍ.

الشَّخْصَانُ: بِهِ ضِدِّيَّتٌ هَمَّ بِرُخَاسَتَنَدَ بِسَا يَكْدِيْكَرٍ اِخْتِلَافَ پِيْدَا نَمُودَنَدَ.

❖ تَخَايَلَا: تَخَايَلَا. (خ ي ل) ١ - تَكَبَّرَ. ٢ - أُعْجِبَ بِنَفْسِهِ.

٣ - لَهُ الشَّيْءُ: تَشَبَّهَ لَهُ.

١ - تَكَبَّرَ نَمُودَ. ٢ - مَغْرُورَ شَدَّ. ٣ - لَهُ الشَّيْءُ: بِنَظَرِشْ أَفَسَدَ. مَشَبَّهَ شَدَّ بِرَاوِ.

❖ تَخَطَّطَ: تَخَطَّطَا. (خ ط ب) ١ - الشَّيْءُ: بِرَجَلِهِ: وَطْنَهُ بِشَدَّةٍ.

٢ - بَرَّ الْبِلَادَ: وَقَعَتْ فِيْهَا الْفَتَنُ.

١ - الشَّيْءُ: بِرَجَلِهِ: بِالْكَدِّ زِدَ. ٢ - بَرَّ الْبِلَادَ: دَجَارَ أَشْوَبَ كُرْدِيْدَ.

❖ التَّخَفُّتُ: جُ تَخَوْتُ. ١ - السَّرِيْرُ. ٢ - الْعَرِشُ. ٣ - مَكَانُ مَرْتَفَعٍ لِلْجُلُوسِ. ٤ - الْفَرْقَةُ الْمَوْسِمِيَّةُ الْفَتَايَةِ، الْأَوْرَكْسْتَاوُ الْهَوْرَقَةُ.

١ - تَخَفْتُ خَوَابَ. ٢ - عَرِشَ. ٣ - جَاى بِلَنْدَ بِرَاى نَشَسْتَنَ.

٢ - كُرُوهُ مَوْسِيْقِيْ اِرْكَسْتَرُ - جَوْزُهُ مَوْسِيْقِيْ.

❖ تَخَذَّلَ: تَخَذَّلَا. (خ د ر) ١ - بَرَّ الْمَرْأَةَ: اسْتَعْرَتْ فِيْ حَذْرَهَا.

٢ - فَرَّ: اسْتَرْخِيْ.

١ - بَرَّ الْمَرْأَةَ: دَرِخَانَهَاشْ خُودَ رَا پَوْشِيْدَهْ نَكِهْدَاشْتِ.

مَحْفُوظَ نَمُودَ. ٢ - سَسَتْ كُشْتِ. نَاتَوَانُ شَدَّ.

❖ التَّخَذُّبُ: (خ د ر) ١ - مَصَّ خَذَّرَ. ٢ - فِي الطَّبِّ: تَعَطُّلُ

الْإِحْسَانِ مَوْقُتًا بِبَعْضِ الْمَوَادِّ الطَّبِيَّةِ.

١ - مَصَّ خَذَّرَ. ٢ - فِي الطَّبِّ: بِبَهْوشَ نَمُودَنَ.

❖ تَخَرَّجَ: تَخَرَّجَا. (خ ر ج) الطَّالِبُ فِي الْعِلْمِ أَوْ الْفَنِّ: تَعَلَّمَ وَ تَدَرَّبَ عَلَيْهِ وَ نَهَى مَوَادَّهُ وَ مَتَجَهَّ.

الطَّالِبُ فِي الْعِلْمِ أَوْ الْفَنِّ: فَارَغَ التَّحْصِيْلَ شَدَّ.

❖ تَخَوَّضَ: تَخَوَّضَا. (خ ر ص) ١ - عَلَيْهِ: كَذَبَ. ٢ - أَقَى

بِالْكَذِبِ وَ الْبَاطِلِ.

١ - عَلَيْهِ: دُرُودُ كُفْتُ. ٢ - دُرُودُ وَ نَابَسَدَ وَ بَاطِلَ رَا اِنْجَامَ دَادَ.

❖ تَخَشَّعَ: تَخَشَّعَا. (خ ش ع) ١ - تَذَلَّلَ. ٢ - تَضَرَّعَ.

٢ - تَكَلَّفَ الْخَشُوعَ.

١ - خَوَارَ شَدَّ. ٢ - تَضَرَّعَ وَ زَارَى نَمُودَ. ٣ - خُودَ رَا بِهِ

خَوَارِيْ عَادَتِ دَادَ. بِرُخُودَ هَمُورَ نَمُودَ.

راه رفت.

● **تَخَلَّفَ: تَخَلَّفاً.** (خ ل ف) تأخر: «تخلف الشعب عن ركب الحضارة».

پیشرفت نکرد. (تخلف الشعب عن ركب الحضارة).

● **تَخَلَّقَ: تَخَلَّقاً.** (خ ل ق) ۱- باخلاق کذا: تطبیع بها. ۲- بغير خلقه: تکلف من غير أن يكون له.

۱- باخلاق کذا: با آن آراسته شد. ۲- بغير خلقه: خود را به مشقت انداخت بدون اینکه راغب باشد.

● **تَخَلَّلَ: تَخَلُّلاً.** (خ ل ل) القوم: توسطهم. ۲- الشيء في الشيء: نفذ فيه.

القوم: بین آنان قرار گرفت. ۲- الشيء في الشيء: وارد شد در آن.

● **تَحَمَّ: تَحَمُّمً.** (ت ح م) (و ح م) ثقل عليه الأكل.

عذا در شکم او سنگینی نمود.

● **التَّخَمُ: ج تخوم.** ۱- الحد الفاصل بين أرضين أو بلدين.

حدفاصل بین دو زمین یا دو شهر. ۲- تابلو راهنما.

● **التَّخَمُ: (ت ح م) (و ح م)** داء يصيب الإنسان من أكل الطعام الثقيل أو من امتلاء المعدة، ج ثغبات وتخم.

مرضی است که انسان دچار آن می شود بر اثر پر خوری یا پر شدن معده و ترش کردن. ج تخمات، تخم.

● **تَخَشَّنَ: تَخَشُّناً.** (خ ش ن) ۱- تثنى وتكثر كالنساء. ۲- سقط من الضعف.

خرامان راه رفت مانند زنهار. ۲- از ناتوانی افتاد. زمین خورد.

● **تَخَوَّفَ: تَخَوْفاً.** (خ و ف) خاف.

ترسید.

● **تَخَوَّنَ: تَخَوَّناً.** (خ و ن) ۱- أتمه بالحيانة.

۱- او را به خیانت متهم نمود.

● **تَخَيَّنَ: تَخَيُّراً.** (خ ی ر) الشيء: إختارهُ، انتقاء.

الشيء: برگزید. انتخاب نمود.

● **تَخَيَّلَ: تَخَيُّلاً.** (خ ی ل) ۱- له الشيء: تصوُّر له.

۲- الشيء: تصوُّره. ۳- فيه الخير: لهه و توصَّه.

۱- له الشيء: تصور شد برای او. مجسم شد. ۲- الشيء: مجسم نمود. تصور کرد. ۳- فيه الخير: خیر و خوبی بنظرش آمد.

● **تَدَاخَلَ: تَدَاخُلاً.** (د خ ل) ۱- ت الأشياء: دخل بعضها

في بعض. ۲- ت الأمور: التبت واستخلطت وتشابهت.

۱- ت الأشياء: توهم رفتند. ۲- ت الأمور: مشتبه شد.

● **تَخَشَّنَ: تَخَشُّناً.** (خ ش ن) اشتدت خشونته. ۲- عاش عيشاً خشناً. ۳- لبس الخشن. ۴- تكلم بالخشن. ۵- أكل الخشن.

سختی و شدت آن فروزی یافت. ۲- به سختی زندگی نمود.

۳- لباس خشن را بر تن نمود. ۴- غذای خشن را خورد.

● **تَخَشَّصَ: تَخَشُّصاً.** (خ ص ص) بالشيء: انفرده.

بالشيء: به تنهایی از آن مطلع و آگاه بود. متخصص شد.

● **تَخَضَّبَ: تَخَضُّباً.** (خ ض ب) ۱- تلون بالخصاب.

۲- بالدم: تلخ به.

۱- خضاب نمود. ۲- بالدم: خون آورد شد.

● **تَخَشَّضَ: تَخَشُّضاً.** (خ ض خ) نظر (خ ض خ) في شيء: تحرَّك.

الشيء: جنبید. حرکت کرد.

● **تَخَطَّى: تَخَطُّياً.** (خ ط ی) ۱- أو الشيء: إلى كذا: تجاوزه، تعداه.

۲- أو الشيء: إلى كذا: تجاوز کرد. از حد گذشت.

● **التَّخَطُّطُ: (خ ط ط)** ۱- مص. خطط. ۲- علم يحدّد للبلد برامجہ الاقتصادية و مرامها و مراحلها و طرق تمويلها و ما إلى ذلك: «وزارة التخطيط».

۱- مص. خطط. ۲- علمی که برنامه و بودجه اقتصادی کشور را تنظیم می نماید. (وزارة التخطيط)

● **تَخَفَّى: تَخَفُّياً.** (خ ف ی) تسرّ، تواری، اختی.

استتار نمود. متواری شد. پنهان گشت.

● **تَخَفَّضَ: تَخَفُّضاً.** (خ ف ض) الشيء: انخفض، انعط.

الشيء: پائین آمد. کم ارزش شد.

● **تَخَلَّى: تَخَلُّياً.** (خ ل و) منه أو عنه: تركه.

منه أو عنه: رها نمود آنرا.

● **تَخَلَّلَ: تَخَلُّلاً.** (خ ل خ) نظر (خ ل خ) ۱- من مكانه:

تحرَّك. ۲- ت المرأة: لبست الحلال.

۱- من مكانه: جنبید. ۲- ت المرأة: خلیلان را به پا نمود.

زبور آلائی است که به پا می بندند زنهار.

● **تَخَلَّصَ: تَخَلُّصاً.** (خ ل ص) ۱- منه: نجأ. ۲- من كذا إلى كذا: انتقل منه إليه «تخلص الشاعر من معنى إلى آخر

في القصيدة».

۱- منه: نجات یافت. ۲- من كذا إلى كذا: از آن بسوی او

روی آورد. «تخلص الشاعر من معنى إلى آخر في القصيدة»

● **تَخَلَّغَ: تَخَلُّغاً.** (خ ل ح) في الشيء: أو غيره: تفكَّك.

في الشيء أو غيره: در راه رفتن پای خود را باز نمود سپس

المريض. دارو را مصرف نمود جهت شفا یافتن.

❖ **فَدَاوَلُ:** تَدَاوَلُ (د و ل) - بَ الْأَيْدِي الشَّيْءَ: أَخَذَتْهُ هَذِهِ مَرَّةً وَ هَذِهِ مَرَّةً. ۲ - الْقَوْمُ الْأَمْرَ: تَبَادَلُوا فِيهِ الْأَرَآءَ.

۱ - بَ الْأَيْدِي الشَّيْءَ: بِهِ نَوَيْتُ أَنْتَا دَرِيَاغَتِ نُمُودَنْد. الْقَوْمُ الْأَمْرَ: دَرِ آن بَ مَشُورَتِ پَر دَاخْتَنْد.

❖ **فَدَقَّقَ:** تَدَقَّقُوا (د ب ر) الْأَمْرَ أَوْ فِيهِ: فَكَّرَ فِيهِ وَ نَظَرَ فِي عَوَاقِبِهِ.

الامر أَوْ فِيهِ: دِيارِ دَاشِ فِكرِ نُمُودِ وَ سَرانجامِ آنرا در نظر گرفت.

❖ **تَدَقَّرَ:** تَدَقَّرُوا (د ث ر) ۱ - لَيْسَ «الدُّنْيَا» وَ هُوَ ثَوْبٌ. ۲ - بِالذَّاتِ: لَيْسَ.

۱ - لِبَاسِي بِرِ ثِنِ نُمُودَ ۲ - بِالذَّاتِ: أَنْتَا بِرِ ثِنِ نُمُودَ (لِبَاسِ زُنْدَه)

❖ **تَدَحَّجَّ:** تَدَحَّجُّوا (د ح ج) فِي سِلَاحِهِ: لَيْسَ سِلَاحُهُ كَامِلًا.

فِي سِلَاحِهِ: لِبَاسِ كَامِلِ زِمِي بِرِ ثِنِ نُمُودَ.

❖ **تَدَحَّجَّ:** تَدَحَّجُّوا (د ح ر) نَظَرَ إِنْجَانِبَ (د ح ر) الشَّيْءِ: دَارَ عَلَى نَفْسِهِ وَ تَتَابَعَ انْقِلَابَهُ.

الشَّيْءَ: چَرَحِيدِ وَ اِدَامَه پيدا كَرْدِ چَرَحِش.

❖ **تَدَخَّلَ:** تَدَخَّلُوا (د خ ل) ۱ - دَخَلَ. ۲ - فِي الْأَمْرِ: أَدْخَلَ نَفْسَهُ فِيهِ «تَدَخَّلَ فِي شُؤْنِ الْغَيْرِ». ۳ - فِي الْأَمْرِ: تَكَلَّفَ الدَّخُولَ فِيهِ.

۱ - وَارِدِ شُدَ ۲ - فِي الْأَمْرِ: دَرِ آن اِظْهَارِ نَظَرِ نُمُودِ بَدُونِ اِجَازَه مَدَاخِلَه نُمُودَ. «تَدَخَّلَ فِي شُؤْنِ الْغَيْرِ» ۳ - فِي الْأَمْرِ: خُودِ رَا بِه زَحْمَتِ اِندَاخْتِ در مَدَاخِلَه كَرْدَنْ در چيزِي كِه مَرُوبَه بِه اُو نِيَسْت.

❖ **تَدَخَّنَ:** تَدَخَّنُوا (د خ ن) ۱ - الشَّيْءَ: عِلَاءُ الدَّخَانِ. ۲ - تَبَخَّرَ بِالدَّخَانِ.

۱ - الشَّيْءَ: دُودِ اَزِ آن بِاَلَا رَفْت. ۲ - بِا دُودِ بَخَارِ شُد.

❖ **تَدَرَّبَ:** تَدَرَّبُوا (د ر ب) عَلَى الشَّيْءِ أَوْ فِيهِ أَوْ بِهِ: تَعَوَّدَ وَ مَرَنَ عَلَيْهِ.

عَلَى الشَّيْءِ أَوْ بِهِ أَوْ بِهِ: بِه آن خُو كَرَفْتِ وَ تَعْمِرِنِ مِمَارَسَتِ نُمُودِ بِرِ آن.

❖ **تَدَرَّجَ:** تَدَرَّجُوا (د ر ج) ۱ - إِلَى كَذَا: تَقَدَّمَ إِلَيْهِ شَيْئًا فَنَشِئًا. ۲ - فِي الْمَرَاتِبِ أَوْ نَحْوِهَا: ارْتَقَى فِيهَا دَرَجَةً دَرَجَةً.

۱ - إِلَى كَذَا: كَمِ كَمِ بِه آن نَزْدِيكِ شُد. ۲ - فِي الْمَرَاتِبِ أَوْ نَحْوِهَا: كَمِ كَمِ دَرَجَاتِ تَرْقِي رَا طَيِ نُمُودَ.

❖ **التَّدَرُّجُ:** طَائِرٌ حَسَنُ الصُّورَةِ طَوِيلُ اللَّذْنَبِ، يَشْبَهُ الدَّجَاجَ، ج تَدَارُجٌ.

پَرِنْدَه‌ای است زیبا با دم بلند، شبیه مرغ است. ج. تدارج.

❖ **تَدَاوَسَ:** تَدَاوَسُوا (د و س) ۱ - التَّلَامِيذُ الْكِتَابَ: دَرَسَه كُلُّ مِنْهُمْ عَلَى الْآخَرِ. ۲ - الْكِتَابَ: دَرَسَه تَعَمُّدًا قِرَاءَتَه لِتَلَا يَنْسَاءَ.

۱ - التَّلَامِيذُ الْكِتَابَ: بِرَايِ يَكْدِيكِرِ خَوَانَدَنْد. ۲ - الْكِتَابَ: مِطَالَعَه نُمُودَ. تَكَرَّارِ كَرْدِه كِه فَرَا مَوشِ نَشُودَ.

❖ **تَدَاوَكَّ:** تَدَاوَكَّا (د و ك) ۱ - الْقَوْمُ: لَحِقَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. ۲ - الشَّيْءَ: أَدْرَكَهُ. ۳ - الشَّيْءَ: بِالشَّيْءِ: أَنْجَمَهُ بِهِ «تَدَاوَكَّ الْخَطِيئَةُ بِالتَّوْبَةِ». ۴ - اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ: لَحَقَهُ. ۵ - مَا فَاتَ: حَاوَلَ إِدْرَاكَهُ.

۱ - الْقَوْمُ: بِه بَدِيكِرِ پِيُوسْتَنْد. ۲ - الشَّيْءَ: رَسِيدِ بِه آن.

۳ - الشَّيْءَ بِالشَّيْءِ: بِاَنْ دِنِيَالِش رَا كَرَفْت. «تَدَاوَكَّ الْخَطِيئَةُ بِالتَّوْبَةِ» ۴ - اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ: رَحْمَتِ خُودَا شَامِلِ اُو شُد.

۵ - مَا فَاتَ: خَوَاسَتِ بَدَسْتِ آوَرْدِ. دَرَكِ كَنْدِ كُشْتَه رَا.

❖ **تَدَاعَى:** تَدَاعَىوا (د و ع) ۱ - الْقَوْمُ: دَعَا بَعْضُهُمْ بَعْضًا لِلْاجْتِمَاعِ. ۲ - الْجِدَارُ أَوْ نَحْوُهُ: تَشَقَّقَ وَ أَصْبَحَ عَلَى وَشَكِ الْانْهِيَارِ.

۱ - الْقَوْمُ هَمْدِيكِرِ رَا بِرَايِ كَرْدِهْمِ اَنْیِ فَرَاخَوَانَدَنْد.

۲ - الْجِدَارُ أَوْ نَحْوُهُ: شَكَاكِ بَر دَاشْتِ وَ نَزْدِيكِ بِه وَیرَانِي شُد.

❖ **تَدَاعَبَ:** تَدَاعَبُوا (د و ع ب) الْقَوْمُ: فِي الْحَرْبِ: تَخَاصُمًا تَخَاصُمًا شَدِيدًا.

الْقَوْمُ: بِا يَكْدِيكِرِ مِزَاجِ نُمُودَنْد.

❖ **تَدَاعَكَ:** تَدَاعَكُوا (د و ع ك) الْقَوْمُ فِي الْحَرْبِ: تَمَازَحُوا.

❖ **تَدَاعَكَ:** تَدَاعَكُوا (د و ع ك) الْقَوْمُ فِي الْحَرْبِ: تَخَاصُمُوا تَخَاصُمًا شَدِيدًا.

الْقَوْمُ فِي الْحَرْبِ: بِه شَدِثِ بِا يَكْدِيكِرِ بِه خُصُومَتِ بِرِخَاسْتَنْد.

❖ **تَدَاوَعَ:** تَدَاوَعُوا (د و ع) ۱ - السَّيْلُ: دَفَعَ بَعْضُهُ بَعْضًا. ۲ - الْقَوْمُ: دَفَعَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا. ۳ - الْقَوْمُ الشَّيْءَ: دَفَعَهُ بَعْضُهُمْ عَنْ بَعْضٍ.

۱ - السَّيْلُ: يَكْدِيكِرِ رَا هَلِ دَادَنْد. ۲ - الْقَوْمُ: يَكْدِيكِرِ رَا پِيَشِ رَانَدَنْد. ۳ - مُشْكَلِ رَا اَزِ هِمِ يَكِدِرِ دُورِ نُمُودَنْد. بِه جَايِ دُورِ سَتَانِ پُولِ پَر دَاخْتَنْد.

❖ **تَدَاوَسَ:** تَدَاوَسُوا (د و ن و) الْقَوْمُ: دَنَا بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ.

الْقَوْمُ: بِه يَكْدِيكِرِ نَزْدِيكِ شَدَنْد.

❖ **تَدَاوَى:** تَدَاوَىوا (د ه و) تَكَلَّفَ الدَّمَاءَ.

بَا هَرُوشِ وَ زِيرِكِي رَا بِرِ خُودِ هِمُوارِ نُمُودَ. خُودِ رَا بِرَحْمَتِ اِنْدَاخْتِ جِهَتِ زِيرِكِ شَدَنْ.

❖ **تَدَاوَى:** تَدَاوَىوا (د و ی) الْمَرِيضُ: تَنَاوَلَ الدَّوَاءَ عِلَاجًا.

﴿تَدْرَجُ: تَدْرَجُ﴾ (د ن أ) ١- صار دنیا ٢- حمله علی الدماء.

١- پست و خوار گردید ٢- او را به خوارى واداشت.

﴿تَدْنَى: تَدْنَى﴾ (د ن و) دنیا قليلاً قليلاً.

کم کم نزدیک شد.

﴿تَدْنَسُ: تَدْنَسُ﴾ (د ن س) ١- الثوب: توشع ٢- الشرف أو نحو: تطلع بالسوء.

١- الثوب: چرک گردید ٢- الشرف أو نحو: به بدى آلوده شد.

﴿تَدْنُ: تَدْنُ﴾ (د ن ه) اطل بالدهن.

بدنش را روغن مالید.

﴿تَدَهْوُ: تَدَهْوُ﴾ (د ه ر) نظر اینجانب (د ه و ر) سقط من مکان عالی: «تدهورت السيارة».

از بلندی سقوط کرد - افتاد. (تدهورت السيارة)

﴿تَدَوَّرَ: تَدَوَّرَ﴾ (د و ر) الشيء: کان مدوراً.

الشيء: گرد بود. دایره وار.

﴿التَّدْوِينُ: (د و ن) ١- مص: دَوَّنَ. ٢- الكتابة.

مص دَوَّنَ ٢- نوشتن - تحریر کردن.

﴿تَدْنَى: تَدْنَى﴾ (د ن ی) ١- أخذ دنیا ٢- بكذا: أخذ دنیا.

١- فرض نمود. ٢- بكذا: بعنوان دین برگزید آنرا.

﴿تَدَايَحَ: تَدَايَحَ﴾ (ذ ب ح) القوم: ذبح بعضهم بعضاً.

القوم: یکدیگر را سر بریدند.

﴿تَذَاكَّرَ: تَذَاكَّرَ﴾ (ذ ک ر) ١- القوم في الأمر: تفاوضوا له.

٢- القوم الشيء: ذكروه.

١- القوم في الأمر: شور و بحث نمودند در آن ٢- القوم الشيء: بیاد آوردند.

﴿تَذَامُّ: تَذَامُّ﴾ (ذ م م) ذم بعضهم بعضاً.

القوم: یکدیگر را ملامت نمودند.

﴿تَذَوَّدَتْ: تَذَوَّدَتْ﴾ (ذ ب ذ) نظر اینجانب (ذ ب ذ) ١- الشيء: تحرك مضطرباً. ٢- تردّد بین شئین.

١- الشيء: تکان خورد همواره با لرزش. ٢- بین دو چیز

مردّد شد. سرگردان شد.

﴿تَذَرَعُ: تَذَرَعُ﴾ (ذ ر ع) بذريعة: توسل بها.

بذريعة: توسل شد به آن. روی آورد به آن. توسل جست.

﴿التَّذَاكُرُ: (ذ ک ر) ١- مص: ذكّر. ٢- «تذكار القديس»

عند النصارى عيده أو الاحتفال بذكره.

١- مص: ذكّر. ٢- «تذكار القديس» عند النصارى: عید و

جشن او و گرفتن جشن به یاد او.

﴿تَذَكَّرَ: تَذَكَّرَ﴾ (ذ ک ر) ١- الشيء: ذكّره. ٢- ب المرأة:

﴿القدوح: (د ر ج) ١- مص: تدرج. ٢- عند المحامين أو الأطباء لجدد أو نحوه: قضاء مدة من الزمان في العمل بإشراف أحد المحامين أو الأطباء القدامى و توجيه.

١- مص: تدرج. ٢- عند الشحامين أو الأطباء الجدد أو نحو هم: کارآموزی نزد وکلا... یا پزشکان با تجربه.

﴿تَدْفَأُ: تَدْفَأُ﴾ (د ف أ) ١- بالشيء: تسخّن به. ٢- لبس «الدَّفَاء»، وهو ما يستدفع به من ثوب و نحوه.

١- بالشيء: به آن خود را گرم نمود. ٢- لباس کلفت بر تن نمود در مقابل سرما.

﴿التَّدْفِئَةُ: (د ف أ) ١- مص: دفأ. ٢- «التدفئة المركزية»: توزيع الحرارة في المنازل وغيرها بتزيع الماء الساخن في أنابيب تطلق من مرجل مركزي و تقتل في بعض أنحاء الغرف.

١- مص: دفأ ٢- «التدفئة المركزية» تأمين سيستمايک گرمای منازل با شوافاژکاری و نصب ديگ شوافاژ لوله کشی آن به تمامی نقاط از طريق رادياتها...

﴿تَدْفِقُ: تَدْفِقُ﴾ (د ف ق) الماء: تصبّ.

الماء: جاری شد - ریوان شد.

﴿تَدَلَّى: تَدَلَّى﴾ (د ل ل) ١- من الشيء: العالي: نزل منه.

٢- الغمر من الشجر: تعلق. ٣- في الهاوية: هبط فيها.

١- من الشيء العالي: از آن بیرون جست. پاهین آمد.

٢- النجر من الشجر: أویزان شد. ٣- في الهاوية: فرود آمد در آن.

﴿تَدَلَّكَ: تَدَلَّكَ﴾ (د ل ک) ١- ذلك جسه عند الاغتسال.

٢- بالطيب: تَضَخَّ به. طلا جسد به.

١- بدنش را کبشه کشید هنگام شستنش. ٢- بالطيب: بدن

خود را با عطریات خوشبو نمود. عطرا کین کرد.

﴿تَدَلَّلَ: تَدَلَّلَ﴾ (د ل ل) ١- ب المرأة على زوجها: أظهرت

الرجاء عليه و هي تري من نفسها أنها غفلة و ليست كذلك.

٢- عليه: أظهر جراً.

١- ب المرأة على زوجها: نسبت به شوهرش جسارت

نمود بدین معنی که مخالف اوست که چنین نیست.

٢- عليه: براو جسارت را آشکار نمود.

﴿تَدَلَّ: تَدَلَّ﴾ (د ل ه) تحير.

سرگردان شد.

﴿التَّدْلِيكُ: (د ل ک) ١- مص: دلك. ٢- فرك أعضاء الجسد

ومتها باليد لطيف المصل.

١- مص: دلك. ٢- ماساژ دادن اعضاء بدن جهت نرم شدن

عضلات.

تشبّهت بالرجل.

۱- الشیء: بیاد آورد ۲- بَ العَرائة: زن، خود را به شکل مرد در آورد.

❖ التَّنْكِره: (ذکر) ج تَدَاكُر. ۱- ما سَتَدُکَّرُ به الشیء. ۲- الشّهاده: ۳- بطاقه السفر.

۱- مصّ ذَکَر. (از اینجانب) ج تذاکر ۱- آنچه که بوسیله اش چیزی بیاد آورده شود. ۲- گواهی ۳- بلیط سفر.

❖ تَذَلُّلٌ: تَذَلُّلاً (ذَل ل) ۱- له: خضع. ۲- تواضع.

۱- لَه: فروتنی کرد ۲- تواضع نمود.

❖ تَذَمُّرٌ: تَذَمُّراً (ذ م ر) لام نفسه علی ما فات.

خود را ملامت نمود بر کارهای گذشته.

❖ اَلتَّذَهُيبُ: (ذ ه ب) ۱- مصّ: ذَهَب. ۲- التَّوْحِیه بِالذَّهَب.

۱- مصّ ذَهَب ۲- آب کاری نمود با طلا: آب طلا دادن.

❖ تَذْوِیٌّ: تَذْوِیّاً (ذ و ی) الشیء: ذاقه مرّة بعد مرّة.

الشیء: یکی پس از دیگری آنرا چشید.

❖ تَوَّی: (و ا ی) «یا تری» «یا هل تری»: «ای» «یا رجل اُتری؟».

یعنی ای مرد آیا می بینی.

❖ تَوَّاهٍ: تَوَّاهٍ (و ا ی) - فی المرأة: نظر فیها. ۲- القوم: رأی بعضهم بعضاً. ۳- له کذا فی الأمر: ظهر له.

۱- فی البیئة: نگاه کرده به آن. ۲- القوم: یکدیگر را دیدند.

۳- له کذا فی الأمر: آشکار شد برایش.

❖ التَّوَّاهِ: ج: اُتْرِیه. تَربان. ۱- ما نعم من سطح الأرض.

۲- ما لان من سطح الأرض.

۱- قسمتهای ریز خاک در زمین. خاک. شن. ۲- قسمتهای نرم خاک در زمین.

❖ اَلتَّوَّاهِ: نوع من التُّراب مطبوخ کیمیائاً یُخلط بالماء و الکلس و الرمل و الحصى و یتجبرّ حين یُجفّ، یُشَدُّ لِسْناء السطوح و الحیطان و نحوها.

آجر. که نوعی خاک است و در کوره با مواد دیگر مخلوط و پخته می شود.

❖ التُّراث: (و ث ر) ۱- ما یخلّفه المیت لورثته. ۲- ما ینقل من عادات و تقالید و علوم و آداب و فنون و نحوها من جیل إلى جیل «التراث الانسانی، التراث الأدبی».

۱- ماترک سمیت برای ورثه. ۲- فرهنگ باقیمانده از گذشتگان برای آیندگان. «التراث الانسانی، التراث الادبی»

❖ تَرَاوَجٌ: تَرَاوَجاً (ر ج ح) ۱- القوم: رجعوا إلى اُماکنهم.

۲- أو الشیء: رجع إلى الوواء «تراجع الجیش». ۳- القوم

الکلام بیهم: تداولوه، تکلّم هذا مرّة و هذا مرّة.

۱- القوم: بر سر جای خود بازگشتند. ۲- الشیء: به عقب بازگشت «تراجع الجیش» ۳- القوم الکلام بیهم: سخن را بی گرفتند و یکی پس از دیگری رشته کلام را در دست گرفت.

❖ تَرَاوَجٌ: تَرَاوَجاً (ر ج ح) ۱- القوم بالحجارة: رمی بعضهم بعضاً بها. ۲- القوم بالكلام: شتم بعضهم بعضاً.

۱- القوم بالحجارة: یکدیگر با سنگ زدند. ۲- القوم بالكلام: به یکدیگر دشنام دادند.

❖ تَرَاوَجٌ: تَرَاوَجاً (ر ج ح) القوم: رحم بعضهم بعضاً.

القوم: به یکدیگر رحمت نمود. ترحم نمودند.

❖ تَرَاوَجٌ: تَرَاوَجاً (ر ج ح) ۱- عنه تباعد. ۲- عن الأمر: تأخّر، تباطأ، توان.

۱- عنه: دور شد ۲- عن الأمر: دیر کرد. مستی و کاهلی نمود.

❖ تَرَاوَجٌ: تَرَاوَجاً (ر د ف) ۱- الشَّخصان: تعاونا.

۲- الشَّخصان: تابعا. ۳- الشَّخصان: ركب أحدهما خلف الآخر. ۴- بَ الکلماتان: کاتنا یعنی واحد.

۱- الشَّخصان: به یکدیگر کمک کردند. ۲- الشَّخصان: از هم پیروی نمودند. ۳- الشَّخصان: پشت سر هم سوار شد.

۴- الکلماتان: به یک معنا بودند.

❖ تَرَأَسٌ: تَرَأَساً (ر ا س) ۱- علی القوم: صار رئيساً علیهم.

۲- الجلسة أو المؤتمر أو نحوها: کان رئيسه یسرّ أعماله و یدیر مناقشات.

۱- علی القوم: رئیس آنها شد. رهبر گردید. ۲- الجلسة أو المؤتمر أو نحوها: رئیس جلسه شد. خط مشی جلسه و کنفرانس را تعیین می نمود.

❖ تَرَأَسٌ: تَرَأَساً (ر ا س ل) القوم: أرسل بعضهم إلى بعض رسالاً أو رسالة.

القوم: برای هم فرستاده فرستادند با نامه.

❖ تَرَأَسٌ: تَرَأَساً (ر ا ش ق) القوم: بالشیء: رشح بعضهم بعضاً به «ترأسوا بالحجارة، ترأسوا بالشتام».

القوم: به یکدیگر سنگ پرتاب کردند. همدیگر را در معرض دشنام و بدی قرار دادند. «ترأسوا بالحجارة ترأسوا بالشتام»

❖ قَرَأَصٌ: قَرَأَصاً (ر ص ص) ۱- بَ الأشياء: انضم بعضها إلى بعض. ۲- القوم: كانوا صفّاً واحداً متلاصقین فی قتال أو اجتماع.

۱- بَ الأشياء: انضم بعضها إلى بعض. ۲- القوم: كانوا صفّاً واحداً متلاصقین فی قتال أو اجتماع.

القوم: هر کدام مقداری را شرط بندی نمودند و مقرر کردند که برنده شرط بندی را از آن خود نماید.

❖ **تواضع:** تواضعاً (ر و ح) ۱- الشخصان الآخر: فعله هذا مرءٌ وهذا مرءٌ. ۲- بـ الأيمان: تعاقبت، خلف بعضها بعضاً.

۱- الشخصان الآخر: به نوبت کار را انجام دادند.

❖ **تواضع:** تواضعاً (ر و غ) الشخصان: خدع كل منهما الآخر. الشخصان: هر کدام دیگری را فریفت.

❖ **تواضع:** يتواضع. تواضعاً. ۱- أصابه القرباب. ۲- المكان: كثر تراهه. ۳- بـ الرج: حملت تراهياً.

۱- خاك الولد شده. ۲- المكان: خاك آن افزایش یافت.

۳- بـ الرج: باد گردد و خاك را به هوا بلند کرد.

❖ **تواضع:** تتراب. الشيء: وضع عليه القرباب.

الشيء: روی آن خاك نهاد.

❖ **التواضع:** ۱- الفقير. ۲- من الأماكن: الكثير القرباب. ۳- من اللعوم: الذي سرع وعقر بالقرباب. ۴- ربيع تربة: تحمل القرباب.

۱- تهيدست. ۲- من الأماكن: پر خاك. ۳- من اللعوم: آنچه كه با خاك آلوده شده. ۴- ربيع تربة: بادی كه خاك با خود همراه دارد.

❖ **التواضع:** التراب.

خاك

❖ **التواضع:** التراب.

خاك

❖ **التواضع:** من كان مماثلاً لآخر في السن: ج أتراب. للمؤثر و المؤث.

هم سن و سال ج أتراب. مذکور و مؤثر.

❖ **تواضع:** تريباً. (ر ب و) ۱- الولد: تنفث. تريباً. ۲- الولد: تنفث.

۱- الولد: با سواد و فرهنگ گردید. ۲- الولد: تنفث نمود.

❖ **التواضع:** ج تريب. ۱- القرباب. ۲- طبيعة سطح الأرض. ۳- القبر. ۴- المقبرة.

۱- خاك. ۲- طبيعة روى زمين را گويند. ۳- گور. ۴- آرامگاه.

❖ **تواضع:** تريباً. (ر ب ص) ۱- انتظر. ۲- به: انتظر به خيراً أو شراً جيل. ۳- به: انتظر فرصة ساحة ليقع به الأذى.

۱- منتظر شد. ۲- به: منتظر شد خير یا شری یا او برسد. ۳- به: منتظر فرصت مناسب شد تا كه به او آزار برساند.

❖ **تواضع:** تريباً. (ر ب ض) بالمكان: أقام به فلم يغادره.

۱- بـ الأشياء: به يكديگر پيوستند. ۲- القوم: صف واحدی بودند به هم چسبيده در جنگ و گرد هم آئی.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ص د) الشخصان: راقب كل منهما الآخر. ۲- القوم: كانوا صفاً واحداً متلاصقين في قتال أو اجتماع.

الشخصان: در كمين هم نشستند. مراقب اعمال يكديگر شدند. ۲- القوم: متحد بودند در جنگ صف آرايی.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ض و) ۱- الشخصان: تواضعاً.

الشخصان: به توافق رسيدند.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر أ ف) به: عامله بالرحمة و المطف.

به: با ملايمت و ملاطفت با او رفتار نمود.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ف د) القوم: تعاونوا.

القوم: به يكديگر كمك نمودند. همدیگر را ياری دادند.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ف ج) ۱- الشخصان إلى القاضي تحاكماً.

۲- الهامى عن المتهم: دافع عنه.

۱- الشخصان إلى القاضي: شكایت را نزد او بردند.

۲- الشخصان عن المتهم: وكيل از موكل خود دفاع نمود.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ف ق) الشخصان: صارا رفيقين.

الشخصان: با يكديگر دوست و يار گرديدند.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ق ي) ۱- ارتقى. ۲- أمره إلى الفساد: تراضى إليه.

۱- بالا رفت. ۲- أمره إلى الفساد: به فساد گرايد.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ق ب) الشخصان: راقب كل منهما الآخر. الشخصان: مراقب اعمال همدیگر شدند.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ك ب) الشيء: تراكم، ركب بعضه بعضاً.

الشيء: متراكم شد. روی هم سوار شدند. تل انبار شد.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ك ض) القوم: ركضوا معاً.

القوم: با يكديگر دويدند. با هم دويدند.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ك م) الشيء: اجتمع بكثرة «تراكمت عليه الهوم».

الشيء: به وفور روی هم جمع شدند. «تراكمت عليه الهوم».

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر م ي) القوم: رمى بعضهم بعضاً. ۲- أمره إلى كذا: صار إليه، انتهى إليه. ۳- إليه الخبر أو نحوه: وصل إليه.

۱- القوم: به يكديگر پرتاب كردند. نسبت دادند. ۲- أمره إلى كذا: منجر شد به آن. رسيد به آن. ۳- إليه الخبر أو نحوه: به او خبر یا مانند آن رسيد.

❖ **تواضع:** تواضعاً. (ر ه ن) القوم: قدم كل منهم رهناً و تعاقدوا على أن يفوز السابق منهم بالرهان.

بالمكان: اقامت نمود آنجا و ترک نکرد آنجا را.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ب ع) فی جلوسه: تنی قدیمه تحت فخذیه مخالفاً لها.

فی جلوسیه: چهار زانو نشست (چهار زانو) تَلَقُّظْ شود.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ت ب) ۱- الشیءُ: ثبت و لم یتحرَّک.

۲- «یترُجَّبُ علیه أن یفعل کذا» یلزم، یتستقَرُّ.

۱- الشیءُ: ثابت شد و تکان نخورد. ۲- «یترُجَّبُ علیه أن یفعل کذا» بر او واجب است که چنین کند.

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر ت ب) «المدد التَّوَجُّعُ» هو ما دُلَّ علی الرِّبَةِ و المَغْزَلَةِ نحو: «هو الأوَّلُ فی صَفَةِ الدَّرَجَةِ السَّابِعَةِ».

«المددُ التَّوَجُّعُ» آنچه را که دلالت بر منزلت و مقام دارد. مانند: «هو الاول فی صَفَةِ الدَّرَجَةِ السَّابِعَةِ».

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر ت ل) ۱- مص رُتِّلَ. ۲- تلاوة الصلاة مع الحن و تنم.

۱- مص رُتِّلَ. ۲- خواندن نماز یا آهنگ و آواز خاص.

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر ت ل) القِطْعَةُ المَرْتَلَةُ مِنَ الصَّلَاةِ عِنْدَ النَّصَارَى، ج تَرَاتیل.

مقداری از نماز خوانده شده نزد مسیحیان. ج تراتیل.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ج و) الشیءُ: رَجَاء و تَرْجُومَ و أمله.

الشیءُ: امیدوار شد. منتظر شد.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ج ح) ۱- الشیءُ: تَحَرَّک، اِهْتَرَأ. ۲- ث به الْأَرْجُومَةِ: مالت. ۳- الرَّأْيُ عنده: غلب علی غیره.

۱- الشیءُ: جنبید. لرزید. ۲- ث به الْأَرْجُومَةِ: تاب خوردن. ۳- الرَّأْيُ عنده: بر دیگر آراء غلبه نمود.

❖ **تَوْجُوجَ**: تَوْجُوجَ (ر ج ر) بنظر (ر ج ر) ۱- الشیءُ: جاه و ذهب. ۲- الشیءُ: تَحَرَّک و اِهْتَطَب.

۱- آمد و رفت. ۲- الشیءُ: حرکت کرد و مضطرب گشت.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ج ع) فی صَدْرِهِ کذا: تردَّد فیه فی صَدْرِهِ کذا: تردَّد نمود. شک کرد.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ج ل) ۱- مشی علی رجلیه. ۲- نزل، عن دابته و مشی. ۳- ث المرأةُ: صارت کالرجل.

۱- روی پا راه رفت قدم زد. ۲- از چهارپا فرود آمد و راه رفت. ۳- ث المرأةُ: همانند مرد گردید.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ. ۱- الکلامُ أو عنة: نقله من لغة إلى أخرى. ۲- الکلامُ: یَتَنَ ۳- له: ذکر سیره و حیاته.

۱- الکلامُ او عنة: از زبانی به زبان دیگر برگرداند.

۲- الکلامُ: توضیح داد. ۳- له: سیره و زندگیش را بیان نمود.

❖ **التَّوَجُّعُ**: ج: تراجم. تراجمه. ۱- الذي ينقل الكلام من

لغة إلى أخرى. ۲- المفسر.

۱- دبلمج. ۲- مفسر.

❖ **التَّوَجُّعُ**: ج: تراجم. ۱- مص. ترجم. ۲- ذکر سیره الشخص و حیاته. ۲- نقل الکلام من لغة إلى أخرى.

۱- مص ترجم: بیان سیره و زندگی شخص. ۳- ترجمه کلام از زبانی به زبان دیگر.

❖ **التَّوَجُّعُ**: ج: اتراج. ۱- الحزن. ۲- اَلمَ.

۱- اندوه. ۲- غم.

❖ **التَّوَجُّعُ**: الشدید الحزن.

بسیار اندوهگین.

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر ح ب) الدعاء إلى الرب: «استقبله بالترحاب».

فراخواندن به خوشحالی. «استقبله بالترحاب»

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر ح ل) ۱- مص. رحل. ۲- كثرة الرجول.

۱- مص رحل. ۲- بسیار سفر نمودن.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ح ل) عني المكان: رحل عنه، انتقل.

عني المكان: کوچید. نقل مکان نمود.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ح م) ۱- علیه: رحمه. ۲- علیه: دعا له بالرحمة.

۱- علیه: او را بخشید. رحم نمود. ۲- علیه: برای او دعای رحمت و آمرزش نمود.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر د ی) ۱- سقط: «تردَّى فی البئر، تردَّى فی الرذيلة».

۲- بالرداء: لبسه.

۱- افتاد «تردَّى فی البئر، تردَّى فی الرذيلة» ۲- بالرداء پوشید. بر تن کرد.

❖ **التَّوَجُّعُ**: (ر و د) ۱- مص. ردَّ. ۲- الردَّ. ۳- التَّوَجُّعُ.

۱- مص ردَّ. ۲- رد نمودن. ۳- تکرار نمودن.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر د د) ۱- الشیءُ: تَكَرَّر «تردَّد الکلام».

۲- الشیءُ جاء مرة بعد أخرى. ۳- فی الأمر: لم یثبت فیه. ۴- فی الکلام: تعرَّ لسانه و تراجع. ۵- إلى المكان: اختلف إليه، اعتاد الذهاب إليه.

۱- الشیءُ: تکرار شد «تردَّد الکلام». ۲- الشیءُ: یکی پس از دیگری آمد. ۳- فی الأمر: پابرجا نماند در آن. ۴- فی الکلام: زبانش لغزید بازگشت. ۵- إلى المكان: به آنجا رفت. به رفتن آنجا عادت کرد.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر د م) ۱- التَّوَجُّعُ: بلی. ۲- تَوَجُّع: رَفَع.

۱- التَّوَجُّعُ: فرسوده شد. ۲- تَوَجُّع: پینه دوزی نمود. دواخت.

❖ **تَرْجُومَ**: تَرْجُومَ (ر ز ن) کان ذا وفار.

با وفار و هیبت بود.

❖ **الْفَرْس**: قلعه من المدين أو الجبل يحملها الحارب بإحدى يديه و يقي بها الضربات، ج أفراس و براس و يوشة و تروش. سهر جنگجویان قدیم ج اتراس - تراس. ترسه. تروش. ❖ **الْفَرْسافه**: ۱ - مستودع الأسلحة. ۲ - مصنع السفن. انبار اسلحه و مهمات. ۲ - کارخانه کشتی.

❖ **تروشع**: تروشعاً (ر س خ) في الأمر: رسخ فيه. ثبت. فی الأمر: در آن نفوذ نمود. و ثابت ماند در آن.

❖ **تروشعل**: تروشعاً (ر س ل) ۱ - أنشأ رسالة. ۲ - أتى بكلامه مرشداً غير معتد بواقعة أو بسبع. ۳ - في القراءة أو الكلام: تأق. قهل. لم یعمل.

۱ - نامه ای نوشت. ۲ - کلام را ساده و بدون قافیه و سجع ادا کرد. ۳ - فی القراءة أو فی الكلام: تأق کرد و عجله بخرج نداد.

❖ **الْفَرْسعل**: (ر س ل) ۱ - مص. ترشل. ۲ - فن إنشاء الرسائل.

۱ - مص ترشل. ۲ - فن نوشتن نامه ها.

❖ **تروشعم**: تروشعاً (ر س م) ۱ - الرسم: نظر إليه. ۲ - المنزل: نظر إلى رسومه و تأملها. ۳ - الشيء: تذكرة.

۱ - الرسم: به او نگریست. ۲ - المنزل: به نقاشیها آن نگاه کرد در آن دقت نمود. ۳ - الشيء: بیاد آورد آنرا.

❖ **تروشعج**: تروشعاً (ر ش ج) ۱ - لانتخاب: قدم نفسه له ليعتاره الناخبون مثلاً هم. ۲ - للأمر: تها و تأهل له. ۳ - الماء أو العرق: سال. ۴ - الإناء بما فيه: سال منه ما فيه.

۱ - لانتخاب: کاندیدا شد برای انتخابات. ۲ - للأمر: آماده شد برای آن. اعلام آمادگی کرد و شایستگی خود را اعلام نمود. ۳ - الماء أو العرق: جاری شد. لبریز شد. ۴ - الإناء بما فيه: لبریز شد و ریخت.

❖ **تروشعش**: تروشعاً (ر ش ش) ۱ - السائل: سال. ۲ - السائل: تفرق. تنافر.

۱ - السائل: جاری شد. ۲ - السائل: پراکنده شد. پخش گردید.

❖ **تروشف**: تروشفاً (ر ش ف) الشيء: تمصه.

الشيء: آنرا مکید.

❖ **تروشفد**: تروشفاً (ر س د) ۱ - أوله: ترقیه. ۲ - فعدله على طريقه.

۱ - اوله: مراقب او شد. مراقب اعمال شدن. ۲ - در کمین او نشست.

❖ **تروشضن**: تروشضاً (ر ص ض) ب الأشياء: انضم بعضها إلى بعض.

ب الأشياء: به یکدیگر پیوستند.

❖ **تروشضع**: تروشعاً (ر ص ج) الشيء: كان مرشحاً. الشيء: درخشان بود.

❖ **تروشضی**: تروشضاً (ر ض و) ۱ - طوب رضاء. ۲ - طوب رضاء بعد جهد.

۱ - طوب رضاء: خوشنودیش را خواست. ۲ - طوب رضاء: او را خوشنود نمود پس از سعی و تلاش.

❖ **تروشضیض**: تروشضاً (ر ض ز) ۱ - الحجر: تكسر و تقطعت. ۲ - الشيء: تحرك و اضطرب.

۱ - الحجر: شکست - خورد شد. ریز ریز شد. ۲ - الشيء: حرکت نمود. ناآرام شد. تکان خورد.

❖ **تروشضیض**: تروشضاً (ر ض ض) الشيء: بولغ في رضه و دقة.

در کوبیدن ریز کردنش مبالغه شد. بسیار ریز شد.

❖ **تروشطب**: تروشطاً (ر ط ب) الشيء: ابتل.

الشيء: خیس شد.

❖ **تروشع**: تروشعاً (ر ط ب) ۱ - الإناء: امتلأ.

پر شد.

❖ **الترعة**: ج ترع. ۱ - مضيق يحفره الإنسان بين بحرين أو نهريين: ترعة السويس. ۲ - القناة الواسعة التي تتخذ للسقي (۱ - کانالی است که انسان بین دو دریا یا رودخانه حفر می کند. ترعة السويس) ۲ - کانال نهر وسیع آب که برای آبیاری استفاده می شود.

❖ **ترعزع**: ترعزعاً (ر ع ر) نظر (ر ع) الولد: نشأ، شب. الولد: بزرگ شد - جوان گردید.

❖ **الترععل**: طائر يشبه الحمام البري.

پرنده ای است که شباهت با کبوتر صحرائی دارد.

❖ **تروف**: تروفاً، تروفاً ۱ - تنعم. ۲ - النبات: كثر ماوه.

۱ - زندگی خوش را برای خود برگزید. ۲ - النبات: آب آن فروان گشت.

❖ **تروف**: تروفاً ۱ - دله. ۲ - تروفاً: أبهرته. ۳ - تروفاً: التمتع: تمعة. ۴ - حسن غذاه.

۱ - خوار گردانید. ۲ - تروفاً: مغرور کرد او را. ۳ - تروفاً: او را در خوش و آسایش قرار داد. ۴ - خوارکش خوب گردید.

❖ **التروف**: ۱ - مص. تروف. ۲ - التمتع و سعة العيش.

۱ - مص تروف. ۲ - برخورداری از زندگی خوب.

❖ الشَّرْفُ: ذُو الشَّرَفِ.

کسیکه از زندگی خوب برخوردار است.

❖ الشَّرْفَةُ: ج تَرْفٌ ۱ - النِّعَةُ ۲ - الطَّعامُ الْعَلِيُّ.

۱ - نعمت ۲ - غذای لذیذ.

❖ تَرْفَعُ: تَرْفَعًا (ر ف ع) ۱ - اَرْتَفَعَ ۲ - تَعَلَّى، تَرَفَّهَ: «تَرْفَعُ»

عن الدَّيْنَةِ.

۱ - بلند شد ۲ - پاک و منزّه شد. «تَرْفَعُ عَنْ»

❖ تَرْفُقُ: تَرْفُقًا (ر ف ق) به: عامله بطف.

به: در معامله و برخورد با او مدارا کرد.

❖ تَرْفُهُ: تَرْفُهُا (ر ف ه) ۱ - اسْتَرَحَ ۲ - تَنَمَّ.

۱ - استراحت نموده ۲ - از زندگی خوش برخوردار شد.

❖ تَرْفَى: تَرْفًىا (ر ق ی) ۱ - اَلْمَرْتَفَعُ أَوْ هُوَ أَوْ إِلَهٌ أَوْ عَلَيْهِ:

اَرْتَفَعَ، صعد ۲ - تَنَقَّلَ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ، ۳ - اَنْتَقَلَ مِنْ رَبَّةٍ إِلَى

رَبَّةٍ اَرْفَعَ: «تَرْفَى فِي الْوَلُفَةِ».

۱ - اَلْمَرْتَفَعُ، أَوْ لِيَدِ، أَوْ إِلَهٍ، أَوْ عَلَيْهِ: بالا رفت. صعود کرد.

۲ - از حالی به حالی دیگر دگرگون شد. تغییر یافت. ۳ - از

مقامی به مقام والا تر رسید. «تَرْفَى فِي الْوَلُفَةِ».

❖ تَرْفَبُ: تَرْفَبًا (ر ق ب) ۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۲۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۳۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۴۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۵۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۶۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۷۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۸۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۱ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۲ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۳ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۴ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۵ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۶ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۷ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۸ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۹۹ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱۰۰ - اَرْقَبَهُ، اَنْتَظَرَهُ.

۱ - الشَّيْءُ مِنْ كَذَا: از آن پندید آمد. ۲ - الشَّيْءُ: روى هم

نهاده شد.

❖ الشَّرْكَةُ: الشَّيْءُ الْمَرْكُوكُ. ۲ - مَا يَخْلَفُ الْمَيْتَ مِنْ مَالٍ أَوْ

ملك.

ماترك ميت...

❖ الشَّرْكَةُ: ۱ - مَا يَخْلَفُ الْمَيْتَ مِنْ مَالٍ أَوْ ملك.

۱ - به جا نهاده شده. ۲ - ماترك ميت از پول و ملك ...

❖ الشَّرْفُوسُ: نَبَاتٌ مِنَ الطَّيَافِي حَيْثُ مِنْ الطَّعْمِ يُؤْكَلُ بَعْدَ نَعْمَةٍ

بالماء أَيْمَامًا.

گیاهی است از جنس شاخه عدس و لوبیا که دانه های تلخ

دارد و پس از خیس کردن چند روزه در آب خورده

میشود.

❖ تَرْفُلٌ: تَرْفُلًا (ر م ل) ۱ - تَرْفُلًا: مات زوجها. ۲ - ماتت

زوجه.

۱ - تَرْفُلًا: شوهرش مرد. ۲ - مرد همسرش. «زوجتها»

❖ تَرْفُلٌ: تَرْفُلًا (ر ن ح) تَمَازِلُ مِنَ السُّكْرِ أَوْ غَيْرِهِ.

تولولو خورد بر اثر مستی و غیره ذالک.

❖ تَرْفُلٌ: تَرْفُلًا (ر ن م) رَجَعَ صَوْتُهُ وَ طَرِبَ بِهِ.

زمزمه کرد. مشغول آواز خواندن گردید.

❖ التَّرْفِيعَةُ: (ر ن م) الْأَشْهُوَّةُ: «تَرْفِيعَةُ دَيْبَةٍ».

سرود. التَّرْفِيعَةُ الدَّيْنِيَّةُ

❖ تَرْفِيعٌ: تَرْفِيعًا (ر ه ب) ۱ - صَارَ رَاهِبًا. ۲ - اَلرَّاهِبُ: اَنْتَظَعَ

لِلْعِبَادَةِ وَ الصَّلَاةِ.

۱ - راهب گردید - کشیش گردید. ۲ - اَلرَّاهِبُ: مشغول

عبادت و نماز گردید. از مردم برید.

❖ التَّرْفُوعُ: ۱ - ۱ - اَلْبَاطِلُ. ۲ - اَلْقَرَأَ الَّذِي لَا نَفْعَ فِيهِ.

۱ - باطل و ناپسند. ۲ - کدوی بی مصرف از بین رفته. غیر

قابل مصرف.

❖ تَرْفُلٌ: تَرْفُلًا (ر ه ل) صَارَ «زَهْلًا» أَيْ مَسْتَرْخِي اللَّحْمِ.

صَارَ زَهْلًا: گوشت بدنش سست گردید. شل گردید.

❖ تَرْفُلٌ: تَرْفُلًا (ر و ی) ۱ - مِنَ الْمَاءِ أَوْ نَحْوِهِ: شَرِبَ وَ شَبِعَ.

۲ - فِي الْأَمْرِ: تَفَكَّرَ فِيهِ.

۱ - مِنَ الْمَاءِ أَوْ نَحْوِهِ: نوشید و سیراب شد. ۲ - فِي الْأَمْرِ: در

آن اندیشه کرد به فکر فرو رفت درباره آن.

❖ تَرْفُوعٌ: تَرْفُوعًا (ر و ح) خَافَ.

ترسید.

❖ التَّرْيَاقُ: دَوَاءٌ تُدْفَعُ بِهِ السُّوْمُ.

بادزهر.

۲ - الشَّيْءُ: وَضَعَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ.

❖ الْقُرْبَابُ: ۱- القُرب، ج. قُرَاب. ۲- القُرَاب. ۳- الأرض.

۱- قُرب ج. قُرَاب. ۲- خاک. ۳- زمین.

❖ الْقُرْبَابَةُ: ج. قُرَاب. ۱- العظمة من الصدر. ۲- أعلى الصدر.

موضع القلادة من الصدر. ۳- من الجمل: موضع النحر في حلقه.

۱- استخوانی از سینه. ۲- قسمت بالای سینه، محل

گردنبند از سینه. ۳- مِنَ الْجَمَل: محل سر بریدن شتر.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ر ی ث) أَبْطَأَ.

درنگ نمود.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ح م) الْقَوْمُ، ازدهوا.

الْقَوْمُ: گرد هم آمدند و شلوغ نمودند.

❖ الْقُرْبَابُ: (ز أ ر) ۱- مص زار. ۲- شدة الزنبر.

۱- مص زار. ۲- شدت فریاد شیر.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز و ج ر) ازدهج

ازدواج کرد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز و ر) الْقَوْمُ، زار بعضهم بعضاً.

الْقَوْمُ: به دیدار یکدیگر رفتند.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ی د) زاد.

افزون شد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ح ز) نظر (ز ح ز) عن مكانه أو

مجلسه: تنهی عنه و ابتعد.

عَنْ مَكَانِهِ أَوْ: جایجا شد و دور گرایید و کنار رفت از آنجا.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ح ل) نظر (ز ح ل ق) ۱- عن المكان

تنهی عنه و ابتعد. ۳- علی المكان: تزلزل علیه و هو جالس.

۱- عن المكان: کنار رفت و دور شد. ۲- غلظید و لیز خورد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز خ ر) نظر (ز ح و ف) تَزَيَّنَ.

آراسته شد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ح ز) نظر (ز ح ز) الشيء: تحرك

بشدة و اضطرب «تزعزع مركزه، تزعزع إيمانه».

الشيء: بشدت نکان خورد. «تزعزع - مركزه - تزعزع

إيمانه».

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ح م) ۱- الْقَوْمُ، صار لهم زعيماً و رئيساً.

۲- تولى الزعامة و الرئاسة.

۱- الْقَوْمُ: برای آنها رهبر و رئیس گردید. ۲- رهبری و

ریاست را بعهده گرفت.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ل ج) ۱- زلق. ۲- علی التلج أو علی الماء:

زلق علیه مسرعاً شتياً قَدَمَيْهِ فِي خَشْبَتَيْنِ مُسَطَّحَتَيْنِ:

لیز خورد، سر خورد. ۲- علی التلج أو علی الماء: روی آب

و یخ اسکی بازی کرد. سر خورد.

❖ الْقُرْبَابُ: (ز ل ج) ۱- مص. تزلج. ۲- علی التلج أو علی الماء:

ریاضه تقوم علی الاتزان علی الثلج أو علی الماء بسرعه

والقدمان مثبتان في خشبتين مسطحتين طويلتين.

ورزش اسکی روی آب و برف و یخ.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ل ز) نظر (ز ل ز) ب الأرض:

اضطربت و اهتزت بنف.

ب الأرض: بشدت لرزید.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ل ف) تَرَبَّ: «تَرَبَّ إِلَى الْحَاكِمِ بِكَلَامِهِ».

نزدیک شد. «تَرَبَّ إِلَى الْحَاكِمِ بِكَلَامِهِ».

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز م ت) ۱- تَوَقَّرَ. ۲- تَشَدَّدَ و تَحَصَّبَ

فِي الدِّينِ أَوِ الْبِدَاءِ.

۱- با وقار گردید. ۲- در دین و اصول شدت بخارج داد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ل م) بَنُوهُ: تَلَفَّ بِهِ وَ تَنَطَّلَى.

بَنُوهُ: خود را با آن پیمید و پوشاند.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ن ر) شَدَّ الزَّئَارَ عَلَى وَسَطِهِ

زئار به کمر بست.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ه د) صار زاهداً متعلماً عن الدنيا متعبداً

منصرفاً إلى شؤون الآخرة.

زاهد گردید. از دنیا برید و به عبادت پرداخت.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز و ی) ۱- صار في الزاوية ۲- تَقَبَّضَ،

تَجَمَّعَ، انكس.

۱- در گوشه قرار گرفت. ۲- متقبض شد. جمع گردید.

مجاله شد.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز و ج) ۱- امرأة أو بها: اتَّخَذَهَا لَهْ زَوْجاً.

۲- في الْقَوْمِ: اتَّخَذَ امْرَأَةً مِنْهُمْ زَوْجاً لَهُ.

۱- اِمْرَأَةً أَوْ بِهَا: به همسری برگزید. ۲- فِي الْقَوْمِ: از آنها زنی

به همسری برگزید.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز و د) اتَّخَذَ زَوْجاً.

روزی خود را برگرفت.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ی ی) ۱- صار فازی. ۲- بَرِي الْقَوْمِ: لبس

کما بلبسون.

۱- صاحب لباس گردید. ۲- بَرِي الْقَوْمِ: همانند آنها لباس

پوشید.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ی ف) ب الدراهم: صارت رديئة فصحا

غش.

نامرغوب گشت و تقلبی گردید.

❖ قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ، قُرْبَابٌ (ز ی ن) ۱- صار حسناً جميلاً. ۲- تَحَلَّى.

تَزَخَّرَفَ: «تَزَيَّنَتِ الْمَرْأَةُ».

۱ - زیبا گردید. ۲ - آراسته گردید. دارای نقش و نگار گردید. «تَزَيَّنَتِ الْمَرْأَةُ»

تَسَامُفٌ: تَسَاوَلًا (س ا ل) ۱ - القوم: سأل بعضهم بعضاً. ۲ - سأل نفسه.

۱ - القوم: از یکدیگر پرسش نمودند. ۲ - از خود استوال نمود.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ب ب) القوم: سَبَّ بعضهم بعضاً. به یکدیگر دشنام دادند.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ب ی) القوم: أَسْرَ بعضهم بعضاً. یکدیگر را به اسارت بردند.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ب ق) القوم: سَابَقَ بعضهم بعضاً. از یکدیگر پیشی گرفتند.

تَسَامُفٌ: تَسَاجَلًا (س ج ل) القوم: ۱ - القوم: تَبَارَوْا «تَسَاجَلَ الشُّعْرَاءُ» ۲ - القوم: تَفَاخَرُوا.

با یکدیگر مبارزه و سابقه گذاشتند. «تَسَاجَلَ الشُّعْرَاءُ» ۲ - القوم: به یکدیگر فخر فروشی کردند. افتخار نمودند.

تَسَامُفٌ: تَسَاعَفًا (س ح ق) الاعداء: سَحَقَ بعضهم بعضاً.

یکدیگر را له نمودند. زیر پا نهادند.

تَسَامُفٌ: تَسَاخَا (س خ و) تَكَلَّفَ «التَّسَاخُ» أي الجود والكرم.

بخشش را بر خود مکلف دانست. خود را مکلف به جود و کرم دانست.

تَسَامُفٌ: تَسَاوَلًا (س و ر) القوم: أَطْلَعَ بعضهم بعضاً على سِرِّها.

به یکدیگر رازی را اطلاع دادند.

تَسَامُفٌ: تَسَاوَعًا (س و ع) إلى الأمر: أَسْرَعَ إليه. شتافت بسوی آن.

تَسَامُفٌ: «جاء القوم تَسَاعًا» أي تسعة تسعة. یعنی نه تا نه تا آمدند.

تَسَامُفٌ: تَسَاوَعًا (س و م) ۱ - البائع والمشتري البضاعة: جرت بينهما مقالة ومفاوضة في بيعها. ۲ - البائع والمشتري في البضاعة: عرض البائع ثمنًا ودفع المشتري أقل منه.

۱ - بین آن دو معامله صورت گرفت. ۲ - البائع والمشتري البضاعة: فروشنده نرخی را گفت و خریدار کمتر پرداخت.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ی ر) الشخصان: تَحَايَلَا. خود را به نادانی زد. اظهار نادانی نمود.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ی ق) القوم: سَقَّ بعضهم بعضاً. به یکدیگر آب نوشاندند.

تَسَامُفٌ: تَسَاقَطًا (س ط ق) ۱ - سقط. ۲ - الشيء: تابع سقوطه «تَسَاقَطَتِ الحجارة».

۱ - افتاد. ۲ - الشيء: افتادش دنبال هم بود. پی در پی سقوط کرد. «تَسَاقَطَتِ الحجارة».

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ا ل) مصر: سأل. ۲ - كثرة السؤال. ۱ - مصر: سأل ۲ - سؤال فراوان.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ل م) القوم: تَصَالَحُوا. با یکدیگر آشتی نمودند.

تَسَامُفٌ: تَسَامَى (س م و) القوم: تَفَاخَرُوا. با یکدیگر رقابت نمودند. افتخارات را بر رخ همدیگر کشیدند.

تَسَامُفٌ: تَسَاعَفًا (س م ح) في الأمر: تَسَاهَلَا فيه. سهل انگاری نمود در آن.

تَسَامُفٌ: تَسَامَرًا (س م ر) القوم: تَحَادَثُوا لَيْلًا. شب زنده داری کردند.

تَسَامُفٌ: تَسَامَعًا (س م ع) القوم: بِالحديث: سمع بعضهم من بعض وتناقلوه.

از یکدیگر شنیده و آنرا بازگو نمودند.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ن د) إليه: استند إليه. به آن تکیه نمود و استناد نمود.

تَسَامُفٌ: تَسَاهَلًا (س ه ل) ۱ - تساهل. ۲ - مع القوم: كان لئبًا متساهلاً معهم.

۱ - سهل انگاری کرد. ۲ - مع القوم: با آنها مدارا کرد و سهل انگاری و بخشش نمود. سختگیری نکرد.

تَسَامُفٌ: تَسَاوَى (س و ی) الشخصان أو الشئان في الأمر: تعادلا. كان أحدهما مثل الآخر في ۲۲ أو ۲۳ أيلول «سبتمبر»

بشماوی الیل و النهار.

متساوی شدند. یکی مثل دیگری گردید. «فی ۲۲ و ۲۳ أيلول (سبتمبر) بشماوی الیل و النهار».

تَسَامُفٌ: تَسَاوَمًا (س و م) ۱ - البائع والمشتري البضاعة: جرت بينهما مقالة ومفاوضة في بيعها. ۲ - البائع والمشتري في البضاعة: عرض البائع ثمنًا ودفع المشتري أقل منه.

۱ - بین آن دو معامله صورت گرفت. ۲ - البائع والمشتري البضاعة: فروشنده نرخی را گفت و خریدار کمتر پرداخت.

تَسَامُفٌ: تَسَاءَلًا (س ی ر) الشخصان: تَحَايَلَا. با یکدیگر راه رفتند. قدم زدند.

❖ **تَسْبِيحٌ** : تَسْبِيحاً. (س ب ب) ۱- طلب الأسباب. ۲- بالأمر:

كان سبباً له. ۳- إليه: وتوصل إليه بسبب.

۱- درخواست علتها را نمود. ۲- بالأمر: علت آن بود.

۳- إليه: به او رسید. پیوست با یک علت.

❖ **التَّسْبِيحَةُ**: (س ب ح) التَّسْبِيحُ ج تَسْبِيحٌ

تسبیح. ج- تَسْبِيحٌ

❖ **تَسْبَقُ**: تَسْبَقُوا. (س ت ر) اختی.

پنهان گردید.

❖ **تَسْبَقُ**: تَسْبَقُوا. (س ح ر) أَكَلُ «الشَّعْوَرَةِ» فِي رَمَضَانَ، وَ

هُوَ مَا يُؤْكَلُ أَوْ يُشْرَبُ شَحْراً أَتَامَ الصَّوْمِ.

برای روزه گرفتن رمضان سحری را خورد. نصف شب غذا

و نوشیدنی میل نمود.

❖ **تَسْخَطُ**: تَسْخَطُوا. (س خ ط) لَمْ يُرْضَهُ.

او را راضی ننمود.

❖ **تَسْمُوتُ**: تَسْمُوتُ. (س ر ب) ۱- السَّائِلُ: سَأَلَ ۲- أَوْ الشَّيْءُ:

انْتَقَلَ خَفِيَةً «تَسْمُوتُ الْأَخْبَارُ إِلَى الْعَدُوِّ، تَسْمُوتُ الْجَوَاسِيسُ

إِلَى الْبِلَادِ».

ریخت، لبریز شد. ۲- الشیء: بیخبر منتقل شد. «معلوم

گردید» تسربت اخباری إلى العدو. تسربت الجواسیس إلى

البلاَد.

❖ **تَسْمُوئِيٌّ**: تَسْمُوئِيّاً. (س ر ب) نَظَرُ (س ر ب ل) بِالشَّرِّائِلِ:

لِسِهِ.

بر تن کرد. پوشید.

❖ **تَسْمُوْعٌ**: تَسْمُوْعاً. (س ر ح) ۱- التَّشْوَعُ: الضَّلُّ وَ خَلَصَ بَعْضُهُ

مِنْ بَعْضٍ. ۲- مِنَ الْمَكَانِ: خَرَجَ مِنْهُ. ۳- الْأَمْرُ: تَسَهَّلَ.

۱- التَّشْوَعُ: شانه زده شد و مرتب گردید. ۲- مِنَ الْمَكَانِ: از

آنجا خارج شد. ۳- الْأَمْرُ: آسان گردید.

❖ **تَسْمُوْعٌ**: تَسْمُوْعاً. (س ر ح) إِلَى الْأَمْرِ: أَسْرَعَ إِلَيْهِ.

شتافت بسویش.

❖ **التَّسْمِيحَةُ**: (س ر ح) الطَّرِيقَةُ فِي تَسْرِيعِ الشَّرِّ وَ تَصْفِيهِهِ.

راه، شیوه مرتب نمودن و شانه کردن و بستن تزئین مو.

❖ **تَسْطُحٌ**: تَسْطُحاً. (س ط ح) الشَّيْءُ: انْبَسَطَ وَ صَارَ

مَسْتَوِياً.

مستوی شد و پهن گردید.

❖ **تَسْتَعِيقُ**: تَسْتَعِيقُ. (س ت ع) ۱- الْقَوْمُ: كَانَ تَسْتَعِيقُهُمْ

۲- الْقَوْمُ: صَبَّرَهُمْ بِنَفْسِهِ تَسْمَةً.

۱- القوم: نهیمن نفر آنها بود. ۲- القوم: با آمدنش تعداد آنها

را به نه رساند.

❖ **التَّقْسِيعُ**: الجزء من تسعة أجزاء، ج اتساع.

یک نهم ج- اتساع

❖ **التَّقْسِيعَةُ**: المدد الذي يلي الثانية في العدد المفرد.

عدد ۹ که پس از ۸ می آید.

❖ **تَقَسَّرَ**: تَقَسَّرُوا. (س ع ر) ۱- تِ النَّازِ: اشتملت.

۲- الحَطْبُ: اشتمل ۳- تِ الْحَرْبِ: اشتملت.

۱- تِ النَّازِ: شعله ور گردید. ۲- الحَطْبُ: هیزم سوخت.

۳- تِ الْحَرْبِ: جنگ شعله ور گردید و شدت یافت.

❖ **التَّقْسِيعُونَ**: عدد من العقود يساوي تسع عشرات. للمذكر

و المؤنث.

عدد ۹۰ برای مذکر و مؤنث یکی است.

❖ **التَّقْسِيعِي**: (س ع ر) ۱- مَصْرٌ. سَمْرٌ ۲- «التَّسْمِيرُ

الجبري»: هُوَ أَنْ تَحْدَثَ الْحُكُومَةُ لِمُنَا رَحِمَةً لِلْبَضَائِعِ لَا يَجُوزُ

لِلْبَائِعِ إِصَالَهُ أَوْ التَّصَرُّفُ بِهِ مِنْ جِهَةِ الزِّيَادَةِ.

۱- مَصْرٌ سَمْرٌ ۲- التَّسْمِيرُ الجبري: نرخ گذاری کالا توسط

دولت.

❖ **التَّقْسِيعِيَّةُ**: (س ع ر) بَيَانُ بِأَعْمَارِ الْبَضَائِعِ.

اطلاعیه نرخ کالا

❖ **تَقَسَّلَ**: تَقَسَّلُوا. (س ف ل) انْحَطَّ مِنْ أَعْلَى إِلَى أَسْفَلِ.

از بالا به پایین افتاد. مقامش پایین آمد.

❖ **تَقَسَّطَ**: تَقَسَّطُوا. (س ف ه) ۱- تَكَلَّفَ التَّقَافَةَ. ۲- أَظْهَرَ

التَّقَافَةَ.

۱- در نادانی خود را به زحمت انداخت. ۲- نادانی را

آشکار نمود.

❖ **تَقَسَّطَ**: تَقَسَّطُوا. (س ق ط) ۱- الْحَبْرُ: أَخَذَهُ شَيْئاً بَعْدَ

شَيْءٍ. ۲- هُوَ: تَتَبَعَ أَخْطَاءَهُ.

۱- الْحَبْرُ: کیم باخبر گردید. ۲- عَطَاهَايش را دنبال نمود.

❖ **تَقَسَّطَ**: تَقَسَّطُوا. (س ک ح) ۱- فِي أَمْرٍ: ضَلَّ عَنْ وَجْهِهِ.

۲- دَامَ عَلَى الْبَاطِلِ. ۳- فِي الظَّلَامِ أَوْ الضَّلَالِ: تَحَبَّطَ فِيهِ.

۱- فِي أَمْرٍ: در کارش مضطرب و نگران گردید و مشتبه شد

بر او کار. رفته کار از دست او گم شد. ۲- بِرِ بَاطِلٍ خُودِ

ادامه داد. ۳- فِي الظَّلَامِ أَوْ الضَّلَالِ: سردرگم شد در آن.

❖ **تَقَسَّطَى**: تَقَسَّطُوا. (س ل و) ۱- تَكَلَّفَ التَّلَوَانَ. ۲- عَنْهُ الْهَمُّ:

انكشفت عنه.

خود را تسلی داد. بر خود قبولاند. ۲- عَنْهُ الْهَمُّ: غم و اندوه

از او زدوده شد.

❖ **تَسْلُحٌ**: تَسْلُحاً. (س ل ح) ۱- لَيْسَ السَّلَاحُ. ۲- اتَّخَذَ

السَّلَاحَ.

- ۱- لباس جنگ را بر تن کرد و مسلح گردید. ۲- سلاح را برگرفت.
- ❖ تَشْتَعُجْ: تَشْتَعُجْ (س ل خ) الجِلْدُ: انسلخ، انكشف. كنده شد. پوست كنده شد.
- ❖ تَشْتَلِشْلَنْ: تَشْتَلِشْلَنْ (س ل س) ۱- الماءُ: جرى من أعلى إلى أسفل. ۲- تِ الْأَفْكَارُ أَوِ الْحَوَادِثُ: تَابَت. نظر (س ل س ل) ۱- الماءُ: از بالا به پایین جاری شد. تِ الْأَفْكَارُ أَوِ الْحَوَادِثُ: پیاپی شد.
- ❖ تَشْتَلِشْلَنْ: تَشْتَلِشْلَنْ (س ل ط) عليه: تَحْكُمُ به و سيطر عليه. بر او مستولی شد. قدرت پیدا کرد.
- ❖ تَشْتَلِشْلَنْ: تَشْتَلِشْلَنْ (س ل ط) صار سلطاناً. نظر (س ل ط ن) سلطان گردید.
- ❖ تَشْتَلَفْ: تَشْتَلَفْ (س ل ف خ) ۱- منه: اقترض. ۲- المالُ: اقترضه. ۱- منه: از او قرض گرفت. ۲- المالُ: قرض گرفت.
- ❖ تَشْتَلِقْ: تَشْتَلِقْ (س ل ق) العاطفُ أَوْ عَلَيْهِ: صمد عليه. بالا رفت. صعود کرد.
- ❖ تَشْتَلِقْ: تَشْتَلِقْ (س ل ل) مِنَ الْمَكَانِ: خَرَجَ مِنْهُ وَ انْطَلَقَ فِي خَفِيَةٍ. خارج شد و به نهانی حرکت کرد.
- ❖ تَشْتَلِمْ: تَشْتَلِمْ (س ل م) الشَّيْءُ: أَخَذَهُ، قَبِضَهُ «تَلَمَّ كِتَاباً مِنْ صَدِيقِهِ». گرفت آنرا. قبضه کرد. «تسلم کتاباً من صدیقه»
- ❖ تَشْتَمِيْ: تَشْتَمِيْ (س م و) ۱- أَخَذَ إِسْباً. ۲- فِي مَكَانِهِ: أَقَامَ فِيهِ لَا يَبْدِي حَرَكَاتاً. ۱- برای خود نام انتخاب کرد. ۲- بگذاشت به آن نام، نام گذاری شد.
- ❖ تَشْتَمِقْ: تَشْتَمِقْ (س م ر) ۱- الشَّيْءُ: اشْتَدَّ وَ ثَبَتَ بِالْمَسَارِ. ۲- فِي مَكَانِهِ: أَقَامَ فِيهِ لَا يَبْدِي حَرَكَاتاً. ۱- الشَّيْءُ: بِا مِخٍ مَحْكَمٍ گردید. ۲- فِي مَكَانِهِ: در جای خود بى حرکت ماند.
- ❖ تَشْتَمِغْ: تَشْتَمِغْ (س م ح) هُ أَوْ لَوْ أَوْ إِلَيْهِ: أَصْنَى إِلَيْهِ «تَسْمَعُ إِلَى الْحَدِيثِ». به او گوش فراداد. «تَشْتَمِغْ إِلَى الْحَدِيثِ»
- ❖ تَشْتَمِنْ: تَشْتَمِنْ (س م ن) حَمَن. چاق شد.
- ❖ تَشْتَمِيْ: تَشْتَمِيْ (س ن و) (س ن ی) الشَّيْءُ: تَجَلَّأَ، أُتِجَّ. آماده شد. فرصت پیش آمد.

❖ تَشْتَمِنْ: تَشْتَمِنْ (س ن م) الشَّيْءُ: علاه. بر روی آن رفت.

❖ تَشْتَهْدُ: تَشْتَهْدُ (س ه د ر) سَهْدٌ.

❖ تَشْتَهْلُ: تَشْتَهْلُ (س ه ل) الْأَمْرُ: تَبَيَّرَ. میسر شد. آسان شد.

❖ تَشْتَوْدُ: تَشْتَوْدُ (س و د) صار سَيِّداً.

آقا گردید. سرور گردید.

❖ تَشْتَوِسْ: تَشْتَوِسْ (س و س) الطَّعَامُ: كَانَ فِيهِ سَوَسٌ.

در آن کرم بود. کرمی شد.

❖ تَشْتَوُقْ: تَشْتَوُقْ (س و ق) باع و اشترى.

خوید و فروش کرد.

❖ تَشْتَوُلْ: تَشْتَوُلْ (س و ل) سَأَلَ مُسْتَعْطِلاً.

گدانی کرد.

❖ التَّشْمِيَالُ: (س ی ر) ۱- مص. سار. ۲- شِدَّةُ السَّيْرِ.

۱- مص. سار. ۲- شدت حرکت و سیر.

❖ تَشْتَاغَمْ: تَشْتَاغَمْ (ش أ م) ۱- يَهْ أَوْ بِالشَّيْءِ: تَطَيَّرَ بِهِ. ۲- بِهِ أَوْ بِالشَّيْءِ: عَدَّه شَوْماً.

۱- به او بالشئی: بدش آمد از او. شوم پنداشت آنرا. بد یمن شمرد. ۲- به او بالشئی: شوم پنداشت آنرا.

❖ التَّشْتَاوُجْ: (ش أ م) ۱- مص. تَشَاءَمَ. ۲- هُوَ أَنْ يَحْتَدِ الْإِنْسَانُ أَنْ كُلَّ شَيْءٍ فِي الْوُجُودِ سَيِّئٌ وَ أَنْ لَا سَبِيلَ إِلَى إِصْلَاحِهِ.

۱- مص. تَشَاءَمَ: قَالَ بِدَرْ هَرِّ جِزْيٍ زَدَنَ وَ عَدَمَ اعْتِقَادَ بِهِ خَوْبِي.

❖ تَشْتَابِكْ: تَشْتَابِكْ (ش ب ك) تَبَا الْأُمُورُ: اخْتَلَطَ بَعْضُهَا بِبَعْضٍ.

درهم برهم گردیده شد.

❖ تَشْتَابِيْ: تَشْتَابِيْ (ش ب ه ا) الشَّيْءَانِ أَوِ الشَّخْصَانِ: أَشْبَهَ كُلُّ مَنِ الْآخَرِ.

به یکدیگر شباهت پیدا کردند.

❖ تَشْتَاثَمْ: تَشْتَاثَمْ (ش ت م) الْقَوْمُ: شَتَّ بَعْضُهُمْ بَعْضاً.

به یکدیگر دشنام دادند.

❖ تَشْتَاخِزْ: تَشْتَاخِزْ (ش خ ر) الْقَوْمُ: اِشْتَبَكُوا وَ تَنَازَعُوا.

با یکدیگر به نزاع و جنگ و جدال پرداختند.

❖ تَشْتَاخِنْ: تَشْتَاخِنْ (ش ح ن) الْقَوْمُ: تَخَاصَمُوا وَ اِبْغَضَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً.

به خصومت هم برخاستند. از هم دیگر بدشان آمد.

❖ تَشْتَارُطْ: (ش ر ط) ۱- الشَّخْصَانِ عَلَى الشَّيْءِ:

۱- بالشئ: چسبید به آن. ۲- پراویه: همراه او گردید در فکرش و آنرا پذیرفت.

❖ تَشَبُّعٌ: تشبُّعاً. (ش ب ع) الماء بالملح أو التوب بالعيب: آذاب منه: آذاب تشبُّعاً؛ أو امتص منه أقصى ما يمكن.

اندازه لازم را ذوب کرد و جذب نمود.

❖ تَشَبُّعٌ: تشبُّعاً. (ش ب ک) ۱- الشئ: تداخل بعضه في بعض. ۲- تِ الإمور: اختلطت، التبتت.

۱- الشئ: درهم برهم شد. ۲- تِ الأمور: باهم مخلوط و مشتبه گردید. مشتبه شد. نامشخص شد.

❖ تَشَبُّهٌ: تشبُّهً. (ش ب هـ) ماثل، فعل مثله «تشبه به في النشاط».

همانند او گردید. مانند او کاری را انجام داد. و تشبُّه به في النشاط.

❖ التَّشَبُّبُ: (ش ب ب) ۱- مص. شَبَّ. ۲- التَّغُولُ بالمرأة و ذكر محاسنها.

۱- مص. شَبَّ ۲- تغول به زن و ذکر خوبیهایش در شعر.

❖ تَشَتَّى: تشتياً. (ش ت و) بالمكان: أقام فيه شتاء.

زمستان را آنجا اقامت کرد.

❖ تَشَتَّتْ: تشتتاً. (ش ت ت) الشئ: تفرقت «تشتت شمل القوم».

پراکنده شد «تشتت كل القوم».

❖ تَشَجُّعٌ: تشجُّعاً. (ش ج ع) ۱- تقوى. ۲- أقدم ۳- تكلف الشجاعة.

۱- نیرومند شد. ۲- اقدام به کاری نمود. ۳- خود را شجاع نشان داد.

❖ تَشَخُّصٌ: تشخُّصاً. (ش خ ص) الامر: تعيُّن، تبيُّن.

معین شد، آشکار گردید.

❖ التَّشْخِصُ: (ش خ ص) ۱- مص. شَخَّصَ. ۲- في الطب: معرفة المرض و تعيينه من أعراضه.

۱- مص. شَخَّصَ ۲- فی الطب: شناخت مرض توسط پزشک از روی علائم مریض.

❖ تَشَدُّعٌ: تشدُّعاً. (ش د ع) الشئ: تكسر.

شکسته شد.

❖ تَشَدَّدَ: تشدُّداً. (ش د د) ۱- تقوى. ۲- في الامر: تصلَّب فيه.

۱- نیرومند شد. ۲- فی الامر: پابرجا و مستحکم گردید در آن.

❖ تَشَدَّقَ: تشدَّقاً. (ش د ق) ۱- لوى صدقه للتضعف في

الزَّما. ۲- الشَّخصان: شرط كل منهما الآخر.

۱- الشَّخصان على الشئ: متعهد شدند. ۲- الشَّخصان: با یکدیگر قول و قرار گذاشتند. شرط و شروط نهادند.

❖ تَشَاوَكَ: تشاوُكاً. (ش و ک) القوم في امرٍ. صار كل منهم شريكاً للآخر فيه.

شریک با یکدیگر شدند.

❖ التَّشَاوَيْنَ: كلمة تدل على فصل الحريف، وهي تعني أصلاً شهري «تشرين».

کلمه که دلالت بر پاییز دارد. در اصل به معنای دو ماه تشرین است (اکتبر - نوامبر).

❖ تَشَاوَعِي: تشاوُعياً. (ش ع ب) الشَّخصان: أكثر كل منهما الشغب مع الآخر.

الشَّخصان: يفتشرون راه انداختند.

❖ تَشَاوَعَلَ: تشاوُعلاً. (ش ع ل) ۱- بالشئ: كان مشغولاً به. ۲- عنه: التهي عنه.

۱- بالشئ: مشغول آن بود. ۲- عنه: او را فراموش کرد. خود را به فراموشی زد.

❖ تَشَاوَعَى: تشاوُعاً. (ش و ک) القوم: شكوا بعضهم إلى بعض. به یکدیگر شکایت کردند.

❖ تَشَاوَعَسَ: تشاوُعساً. (ش و ک س) القوم: تخالفوا.

با یکدیگر به مخالفت برخاستند.

❖ تَشَاوَكَلَ: تشاوُكلاً. (ش و ک ل) الشَّيْآن أو الشَّخصان: تشابها، قاتلاً، توافقاً.

مثل و همانند یکدیگر شدند. با یکدیگر توافق داشتند.

❖ تَشَاوَعَجَ: تشاوُعَجاً. (ش م ع) ۱- الشئ: ارتفع «تشاع الجبل» ۲- تكبر، نظم.

۱- الشئ: بلند شد و بالا رفت. ارتفاع پیدا نمود. تشاعج الجبل ۲- تكبر نمود. اظهار کبر و خودخواهی نمود.

❖ تَشَاوَرَا: تشاوُوراً. (ش و ر) القوم: شاور بعضهم بعضاً. با یکدیگر مشورت نمودند.

❖ تَشَاوَيْعَ: تشاوُعياً. (ش و ی ع) ۱- الامر: شاع، انتشر. ۲- القوم: افتروا «شيعة»، أي فرقا. ۳- القوم على الامر: وافق بعضهم بعضاً عليه. ۴- القوم في أمر: تشاركوأ فيه.

۱- الامر: شایع شد. پخش شد. ۲- القوم: چند گروه شدند. ۳- القوم على الامر: با یکدیگر موافقت نمودند.

در باره اش. ۴- القوم في أمر: با هم شرکت کردند در آن.

❖ تَشَبَّثَ: تشبُّثاً. (ش ب ث) ۱- بالشئ: تعلق به. ۲- برآیه: لزبه و تشك به.

الكلام. ۲- حُرُك شديقه للمضغ.

۱- برای فصیح سخن گفتن لب لوجه‌اش بیجانید. ۲- برای جویدن ذک خود را بحرکت درآورد.

❖ تَشْمِذَبْ: تَشْمِذَبْ (ش ذ ب) العود او الشجر: تَقَشَّر پوستش ریخته شد، کنده شد.

❖ تَشْمُوبْ: تَشْمُوبْ (ش ر ب) الثوب المَرْقُ: الصَّبْغ: شربه، امتضمه.

نوشید، فکید.

❖ تَشْمُوبْ: تَشْمُوبْ (ش ر د) القوم: تَفَرَّقُوا.

پراکنده شدند.

❖ تَشْمُوبْ: تَشْمُوبْ (ش ر ف) ۱- نال الشَّرَف. ۲- بالشيء: عُدَّ شرفاً له.

۱- افتخار نصیب او شد. ۲- بالشیء: برای خود افتخار دانست.

❖ التَّشْرِيجُ: (ش ر ح) ۱- مص. شرح. ۲- في الطب: فَحَّ الحِجَّةُ أو تطهيرها، والكشف عن أعضائها لتعيين أسباب الوفاة، أو لطعيم الطلاب تركيب الجسم و وظائف أعضائه.

۱- مص شرح ۲- فی الطب: تشریح پزشکی بدن مرده جهت معلوم نمودن علت مرگ یا آموزش دانشجویان پزشکی.

❖ التَّشْرِيعُ: (ش ر ع) «مص شَرَعَ ۲- في لغة المحاكم: سَنَ القوانين ۱- مص شرح ۲- قانون‌گذاری.

۱- مص شَرَعَ ۲- فی لغة المحاكم: قانون‌گذاری.

❖ التَّشْرِيعِيُّ: (ش ر ع) المجلس التشريعي السلطة التشريعية: الهيئة التي تسن القوانين في البلاد.

المجلس التشريعي أو السلطة التشريعية: مجلس قانونگذاری، قوه مقننه.

❖ تَشْمُوبِينِ الاول: الشهر العاشر من السنة الشمسية. أيامه ۳۱.

ماه دهم از سال شمسی که ۳۱ روز دارد. «اکتبر»

❖ تَشْمُوبِينِ الثاني: الشهر الحادي عشر من السنة المشية. أيامه ۳۰.

ماه یازدهم از سال شمسی که ۳۰ روز دارد. «نوامبر»

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ع ب) ۱- الشيء: تَفَرَّقَ وانتشر «تشمیغبت الاغصان: تشمیت الطرق». ۲- القوم: تَفَرَّقُوا.

۳- النهر: تَفَرَّقَتْ منه أنهار.

۱- الشيء: پراکنده شد و پخش گردید. «تشمیت الاغصان: تشمیت الطرق». ۲- القوم: پراکنده شدند. ۳- النهر: نهرهای

از آن جدا شدند.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ع ث) ۱- الشيء: تَفَرَّقَ. ۲- الشجر: تَلَبَّدَ و تَفَرَّقَ. ۳- القوم: تَفَرَّقُوا.

۱- الشيء: پراکنده شد. ۲- الشجر: دگرگون شد و بهم چسبید موی سر. ۳- القوم: پراکنده شدند.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ع ش ع) الضو: انتشر. پراکنده شد، درخشش نمود، تابید.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش غ ل) بالشيء: كان مشغولاً به.

با آن مشغول بود، سرگرم بود، شد.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ق ق) ۱- الحطب: تَفَرَّقَ و تَصَدَّعَ. ۲- بت الأرض: ظهرت شقوقها.

شکسته شد و شکافته شد. ۲- تشق الأرض: شکافهای پدیدار شد.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ک و) ۱- إليه: شكاً. ۲- من كذا: تألم وتأوه.

۱- إليه: شکایت کرده او. ۲- من كذا: اظهار ناراحتی و درد و رنج نمود.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ک ر) له: شكره.

از او سپاسگزاری نمود.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ک ک) في الامر: شك فيهِ و لم يقن به.

شک نمود و اطمینان نکرد.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش ک ل) ۱- الشيء: تصور، تمثل. ۲- الشيء: تألف «تشكل الوعد».

۱- الشيء: تصور شد، مجسم گردید، پدیدار شد. ۲- الشيء: جمع شد. گردآوری شد، دربرگرفت (تشكل الوعد)

❖ التَّشْكِيلات: (ش ک ل) في الادارة الحكومية: حركة تعيينات الموظفين ونقلهم و ترقيةهم و فصلهم.

عمل بکارگیری و استخدام کارمندان و نقل و انتقال و ترفیعات و برکنار نمودن آنها.

❖ التَّشْكِيلة: (ش ک ل) المجموعة، الطائفة: تشكيلة من البضائع، تشكيلة من الدبابات أو الطائرات.

گروه، تیم، تعدادی، «تشكيلة من البضائع» تشكيلة من الدبابات أو الطائرات.

❖ تَشْمِغَبْ: تَشْمِغَبْ (ش م س) ۱- قعد في الشمس. ۲- تعرض للشمس.

۱- در برابر آفتاب نشست. ۲- در برابر آفتاب قرار گرفت.

❖ تَشْمَلُ: تَشْمَلًا (ش م ل) بالثوب: أداره على جسده، تَلَفَّ به.

بر روی خود کشید، خود را با آن بپوشید.

❖ تَشْمَمُ: تَشْمَمًا (ش م م) الشیء: شَمَّه متعَلًّا.

آهسته بوئید آنرا.

❖ تَشْمِجُ: تَشْمِجًا (ش ن ج): العَصَلُ أو الجِلْدُ: تَقْبِضُ و انْضَمُّ بِشکل لا ارادی.

مقبض شد و گرفت بطور غیر ارادی - گرفتگی عضلات.

❖ تَشْمِيْ: تَشْمِيًّا (ش ه و) الشیء: أَحْبَبَهُ و رَغِبَ فِیه کَثِیرًا.

دوست داشت و بسیار به آن میل داشت.

❖ تَشْمِدُ: تَشْمِدًا (ش ه د) ۱ - طَلَبُ الشَّهَادَةِ: ۲ - الْمُسْلِمُ:

قال «أشهد أن لا إله إلا الله و أشهد أن محمدًا رسول الله».

۱ - درخواست شهادت کرد. ۲ - الْمُسْلِمُ: گفت: «اشهد ان

لا إله إلا الله». و ان محمد رسول الله

❖ تَشْوِشُ: تَشْوِشًا (ش و ش) علیه الامر: اِخْتَلَطَ و اتَّسَبَحَ.

کار بر او مشتبه شد و گنگ گردید.

❖ تَشْوُقُ: تَشْوُقًا (ش و ق) إليه: ۱ - إليه: اِشْتَقَى إِلَیه.

۲ - أَظْهَرَ الشَّوْقَ تَكَلُّفًا.

شوق دیدارش را نمود. اظهار شوق نمود از روی بی میلی.

❖ تَشْوُهُ: تَشْوُهًُا (ش و ه) ۱ - الْوَجْهَ أو نَحْوَهُ: صَارَ قَبِيحًا.

۲ - الْوَجْهَ أو نَحْوَهُ: تَغَيَّرَتْ هَيْئَتُهُ لِحَرِّ أو جَرَحَ أو نَحْوِهَا و

فَسَدَ.

۱ - الْوَجْهَ أو نَحْوَهُ: زَشَتْ گردید. ۲ - الْوَجْهَ أو نَحْوَهُ: شَکْلُ

آن دگرگون شدن بعلت سوختگی یا زخم.

❖ تَشْطِيطُنَ: تَشْطِيطًا (ش ط ن) ۱ - صَارَ كَالشَّيْطَانِ: ۲ - فَعَلَ

فَعَلَ الشَّيْطَانُ: «تَشْطِيطَ الْوَلَدِ».

نظر (ش ی ط ن): ۱ - مانند شیطان گردید. ۲ - مانند شیطان

عمل کرد. «تَشْطِيطَ الْوَلَدِ».

❖ تَشْمِجُ: تَشْمِجًا (ش ی ع) ۱ - صَارَ شَمِیًّا: ۲ - کَانَ عَلَی

الْمَذْهَبِ الشَّمِیِّ ۳ - ادَّعَى دَعْوَةَ الشَّمِیَّةِ: ۴ - فِی الشَّیْءِ: اَصْعَلَ

فِیه هَوَا.

۱ - شَمِیٌّ شد. ۲ - بِر مذهب شیعه بود. ۳ - دَعْوَى

شَمِیِّ گری نمود. ۴ - فِی الشَّیْءِ: هَوَا و هوس خود را در آن

اعمال نمود.

❖ تَصَابِيْ: تَصَابِيًّا (ص ب و، ص ب ی) ۱ - تَكَلَّفَ الصَّبَا.

۲ - مَالَ إِلَى الْقُوَّةِ و الْجَهْلِ.

۱ - مُشْتَقَّ جَوَانِي را پذیرا شد. ۲ - مِلَّ بِه جَوَانِي و نَادَانِي

داشت. نمود.

❖ تَصَاحَبَ: تَصَاحِبًا (ص ح ب) الْقَوْمُ: صَحِبَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

با یکدیگر همراه شدند.

❖ تَصَاحَبَ: تَصَاحِبًا (ص خ ب) الْقَوْمُ: تَصَاحَبُوا و ضَرَبَ

بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

قَشْفَرَقَ به یا کَرَدَنَد و یکدیگر را زَدَنَد.

❖ تَصَادَفَ: تَصَادَفًا (ص د ف) الشَّخْصَانِ: تَقَابَلَا عَلَی غَیْرِ

قَصْدٍ أو مَوَعد.

بدون وقت قبلی با هم روبرو شدند.

❖ تَصَادَقَ: تَصَادَقًا (ص د ق) ۱ - الشَّخْصَانِ: تَصَاحَبَا و

تَبَادَلَا الْمَوَدَّةَ: ۲ - الشَّخْصَانِ الْمَوَدَّةَ أو النَّصِيحَةَ أو الْحَدِيثَ:

أَخْلَصَ كُلُّ مِنْهَا لِأَخَرِ فِیه.

۱ - الشَّخْصَانِ: با هم همراه شدند و نسبت به یکدیگر اظهار

دوستی نمودند. ۲ - الشَّخْصَانِ الْمَوَدَّةَ أو النَّصِيحَةَ أو

الْحَدِيثَ: برای یکدیگر اظهار اخلاص نمودند در مطالب

فوق الذِّکْرِ.

❖ تَصَادَمَ: تَصَادَمًا (ص د م) ر. اصطدم.

❖ تَصَارَعَ: تَصَارَعًا (ص ر ع) الشَّخْصَانِ: جَاحَلَا كُلُّ مِنْهَا

أَن يَصْرَعَ الْآخَرَ.

هر کدام خواست دیگری را زمین بزنند. (در کشتی).

❖ تَصَاعَدَ: تَصَاعَدًا (ص ع د) صعد: «تَصَاعَدَ الدِّخَانُ مِنْ

الْمَوْقِدِ».

بالا رفت. بلند شد. «تَصَاعَدَ الدِّخَانُ مِنَ الْمَوْقِدِ».

❖ تَصَاعَغَ: تَصَاعَغًا (ص ع غ) ۱ - تَحَاقَرُ: ۲ - تَصَرَّفَ

تَصَرَّفَ الصَّغَارَ.

۱ - خَوَارِی نمود. اظهار حقارت کرد. ۲ - مِثْلُ كُودَكَانِ

عَمَلَ كَرَدَ.

❖ تَصَافَى: تَصَافِيًّا (ص ف و) الْقَوْمُ: أَخْلَصَ كُلُّ مِنْهُمْ الْوَدَّ

لِلْآخَرِ.

هر کدام در دوستی برای طرف مقابل اظهار اخلاص کرد.

❖ تَصَافَحَ: تَصَافَحًا (ص ف ح) الْقَوْمُ: صَافَحَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا.

با یکدیگر دست دادند.

❖ تَصَالَحَ: تَصَالَحًا (ص ل ح) الْقَوْمُ: أَقَامُوا بَيْنَهُمْ صِلَحًا و

زَالَ خِلَافُهُمْ.

بین خود صلح برقرار کردند و اختلافات بر طرف گردید.

❖ تَصَامَّ: تَصَامًّا (ص م م) الْحَدِيثُ أو عَنْهُ: أَرَى مِنْ نَفْسِهِ

أَنَّهُ أَصَحُّ لَا يَسْمَعُهُ و لَيْسَ بِهِ صَمٌّ.

خود را به کَرِی زد.

۱ - فی الامر: نیرنگ زد و در آن تغلب کرد. ۲ - بت به الاحوال: اوضاع و احوال پراو دگرگون شد.

❖ **تَصَوَّرَ**: تَصَوَّرَ (ص ر م) ۱ - الشيء: تقطع. ۲ - اللیل: مضی، انقضی.

۱ - الشيء: بریده شد، قطعه قطعه شد ۲ - اللیل: سپری شد. پایان یافت.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ع ب) الامر: صعب.

سخت و دشوار گردید.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ع د) ۱ - صعد ۲ - التَّفَنُّسُ: صَعِبَ مخرج.

۱ - بالا رفت. ۲ - التَّفَنُّسُ: به سختی نفس کشید.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ف ح) الكتاب أو نحوه: نظر فيه.

به آن نگریست.

❖ **التَّصْفِیَّةُ**: (ص ف و) ۱ - مص صو. ۲ - فی الرياضة: تنمية الرياضین المقصرتین فی مباراة تمهیدة و الاحتفاظ بالمجلین للمباریات الرسمية النهائية. ۳ - فی التجارة: بيع ما تبقى من البضائع بأثمان بخسة بداعي التجديد أو التوقف عن العمل.

۱ - مص صو. ۲ - فی الرياضة: احترام ورزشکاران به نسمائشان گران در مسابقات خودمانی در ورزشگاه.

۳ - فی التجارة: فروش باقیمانده کالا به نرخ پائین بعلت و تعطیل کار.

❖ **تَضَلَّبَ**: تَضَلَّبَ (ص ل ب) ۱ - صار شديداً: «تَضَلَّبَ العود». ۲ - فی الرأي أو العقيدة: تشدد.

۱ - سخت و سخت گردید و تَضَلَّبَ العود ۲ - فی الرأي أو العقيدة: در نظر خود سخت گیری نمود.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ن ع) ۱ - أظهر من نفسه ما ليس فيه. ۲ - تكلف: «تَضَعَّبَ في لباسه أو في كلامه».

۱ - برخلاف واقع عمل کرد بصورت مصنوعی اظهار وجود نمود ۲ - خود را به مشقت انداخت و تَضَعَّبَ فی كلامه.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ن ف) بت الاشياء: صارت أصنافاً.

گروه گروه گردید.

❖ **التَّصَنُّفُ**: (ص ن ف) ۱ - مص. صنف. ۲ - واحد التَّصانيف.

۱ - مص صنف ۲ - مفرد تصانيف است.

❖ **تَصَوَّرَ**: تَصَوَّرَ (ص و ر) ۱ - الشيء: تخيّل صورته في ذهنه. ۲ - له الشيء: صار له في ذهنه صورة و شكل.

۱ - در ذهن خود مجسم نمود. ۲ - له الشيء: در ذهن او

❖ **التَّصانيف**: (ص ن ف) ما ألف و جمع من الكتب.

آنچه که تألیف یا جمع آوری شده از کتابها.

❖ **تَصَاوَلْ**: تَصَاوَلْ (ص و ل) الشخصان: وتب كل منهما إلى الآخر واتقش عليه.

هر کدام را آندو بر روی دیگری برد و بسرعت روی هم بردند.

❖ **تَصَايَحَ**: تَصَايَحَ (ص ی ح) القوم: صاح بعضهم ببعض. یکدیگر را صدا زدند. سر و صدا نمودند.

❖ **تَصَبَّيَ**: تَصَبَّيَ (ص ب ب) ۱ - الماء أو العرق: انحدرا. ۲ - البقية من الماء: شربها.

۱ - الماء أو العرق: جاری شد. ۲ - البقية من الماء: نوشید.

❖ **تَصَبَّحَ**: تَصَبَّحَ (ص ب ح) به: لقيه صباحاً.

صبح او را دید.

❖ **تَصَبَّرَ**: تَصَبَّرَ (ص ب ر) ۱ - عليه: صبر. ۲ - تكلف الصبر. ۳ - حمل نفسه على الصبر.

۱ - عليه: صبر کرد. ۲ - خود را تحمل نمود: خود را به صبر و شکیبایی واداشت. ۳ - صبر را تحمل کرد.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ح ف) ۱ - أخطأ في القراءة. ۲ - بت الكلمة أو الصحيحة: تغيرت و أصبحت خطأ.

در خواندن خطا کرد. ۲ - بت الكلمة أو الصحيحة: دگرگون شد و خطا گردید.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص د ی) ۱ - له: تعرض له. ۲ - للأمر: رفع رأسه ناظرأ إليه.

۱ - له: جلوس را گرفت. ۲ - للأمر: سرش را بلند کرد درحالیکه به او نگاه می کرد.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص د ر) ۱ - جلس في صدر المجلس. ۲ - تقدّم القوم.

۱ - در صدر مجلس نشست. ۲ - پیشاپیش قوم حرکت کرد.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص د ع) ۱ - الشيء: تشقّق: تَضَعَّبَ البناء. ۲ - بت الأرض بالنبات: تشققت عنه. ۳ - القوم: تفرّقوا.

۱ - الشيء: شکاف برداشت و تَضَعَّبَ البناء. ۲ - بت الأرض بالنبات: زمین سبز شد. ۳ - القوم: پراکنده شدند.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص د ق) ۱ - عليه: أعطاه الصدقة. ۲ - عليه بكذا: أعطاه إياه صدقة.

۱ - عليه: به او صدقه داد. ۲ - عليه بكذا: بعنوان صدقه به او بخشید.

❖ **تَضَعَّبَ**: تَضَعَّبَ (ص ر ف) ۱ - في الأمر: احتال و تغلب فيه. ۲ - بت به الأحوال: تغلبت عليه.

دو برابر گردید.

❖ **تَضَاعَفَ:** تضاعف: تضاعف (ض غ ن) القوم: حقه بعضهم على بعض.

کینه یکدیگر بدل گرفتند.

❖ **تَضَافَر:** تضافرأ: (ض ف ر) القوم على الأمر: تعاونوا عليه. همدیگر را کمک نمودند در آن.

❖ **تَضَامَ:** تضامأ: (ض م م) القوم: اجتمع بعضهم إلى بعض. با یکدیگر جمع شدند، اجتماع کردند.

❖ **تَضَامَن:** تضامنا: (ض م ن) القوم: اتَّخَذُوا أَمَامَ أَمْرٍ. با یکدیگر اتحاد و همدانگی نمودند در مقابل کاری.

❖ **تَضَاقَ:** تضاقأ: (ض ی ق): ۱- الشیء: ضاق: ۲- الأمر: به او علیه: ضاق علیه. ۳- منه: شمر بالضيق منه. ۴- القوم: لم يتسع مكانهم أو خلفهم. ۵- القوم: ضایق بعضهم بعضاً.

۱- الشیء: تنگ شد. ۲- الأمر به او علیه: بر او تنگ شد کار.

۳- منه: از او احساس دل تنگی کرد. ۴- القوم: محل سکونت آنها تنگ گردید. ۵- القوم: برای یکدیگر ناراحتی بوجود آوردند.

❖ **تَضَجَّر:** تضجراً: (ض ج ر) ضجر.

ناراحت شد.

❖ **تَضَخَّمَ:** تضخماً: (ض خ م) الشیء: صار ضخماً «تضخم العدد».

بزرگ گردید. «تضخم العدد» نظر «التضخم المالي» تورم مالی.

❖ **تَضَرَّجَ:** تضرجأ: (ض ر ج) ۱- بالدم أو نحوه: تطلَّح به. ۲- الخد: أجرو.

۱- بالدم أو نحوه: آلوده شد. ۲- الخد: سرخ گردید.

❖ **تَضَرَّرَ:** تضرراً: (ض ر ر) بالشیء أو منه: أصابه منه الضرر. از آن به او ضرر و زیان رسید.

❖ **تَضَرَّعَ:** تضرعأ: (ض ر ع) ۱- إليه أو له: تدلَّل له. ۲- إلى الله: ابتهل.

۱- إليه أو منه: در مقابل او اظهار خوارى نمود. ۲- إلى الله: بخدا توسل جست، پناه برد و اظهار زاری کرد.

❖ **تَضَرَّمَا:** تضرمأ: (ض ر م) ۱- بت النار: اشتعلتا. اتَّخَذَتَا. ۲- عليه غضباً: غضب علیه بمجدة و احتدام.

۱- بت النار: سوخت و شعله ور شد. ۲- عليه غضباً: بر او شدیداً خشمگین گردید.

❖ **التَضَرَّيس:** (ض ر س) مص. ضرس. ۲- تحزیر أو تحذیر في أطراف الشیء: ج تضاريس. ۳- تضاريس الأرض: ما

شکل و عکس آن مجسم شد.

❖ **تَصَوَّفَ:** تصوفاً: (ص و ف) ۱- صار «صوفياً» أي متزهداً متعبداً. ۲- تخلَّقَ بأخلاق الصوفية.

۱- صوفی گردید، عابد و زاهد گردید. ۲- متخلِّق به اخلاق صوفیه گردید.

❖ **تَصَوَّنَ:** تصونأ: (ص و ن) ۱- من العيب: وقى نفسه منه. ۲- تكلف صيانة نفسه و حفظها.

۱- من العيب: خود را از عیب دور کرد، حفظ کرد. ۲- در حفظ و نگهداری خویشتن خود را بزرگداشت.

❖ **التصویر:** (ص و ر) ۱- مص. صوِّر. ۲- «التصویر البدوی» فنٌ جَمِل يقوم على رسم الأشياء و الحيوانات و الأشخاص و المناظر الطبيعية بالقلم أو بالريشة. ۳- «التصویر الشمسی و الفوتو غرافی» إثبات صور الأشياء بفعل النور على الورق أو على صفيحة سريعة التأثر بالنور، بواسطة آلة التصوير المعروفة بـ «المصورة».

۱- مص. صوِّر. ۲- التصوير البدوی: نقاشی کردن انسان و حیوان و مناظر زیبا با قلم و قلم من. ۳- التصوير الشمسی و الفوتو غرافی: عکس گرفتن بوسیله دوربین عکاسی.

❖ **تَصَيَّدَ:** تصیدأ: (ص ی د) ۱- طلب الصيد. ۲- الصيد: احتال لاصطياده.

۱- درخواست صید و شکار. ۲- الصيد: برای شکارش حيله نمود.

❖ **تَضَاعَلَ:** تضاعلاً: (ض أ ل) ۱- صغر جسمه. ۲- الشیء: حقر. ۳- الشیء: انقبض وانضمَّ بعضه إلى بعض. ۴- أخفق شخصه و تصاغر.

۱- بدنش کوچک شد، کوچک گردید. ۲- الشیء: خوار گردید. ۳- الشیء: منقبض شد به یکدیگر پیوست. ۴- خود را پنهان نمود و اظهار کوچکی کرد.

❖ **تَضَاعَكَ:** تضاعكأ: (ض ح ك) ۱- حَجَبَكَ. ۲- تكلف الضحك.

۱- خندید. ۲- خود را به خنده واداشت. اظهار خنده نمود.

❖ **تَضَادَّ:** تضادأ: (ض د د) القوم: تخالفوا.

با یکدیگر اختلاف نمودند.

❖ **تَضَاوَبَ:** تضاربأ: (ض ر ب) ۱- القوم: ضرب بعضهم بعضاً. ۲- ب الآراء أو المصالح: اختلفت.

۱- القوم: یکدیگر را زدند. ۲- ب الآراء أو المصالح: در نظریات با یکدیگر اختلاف پیدا نمودند.

❖ **تَضَاعَفَ:** تضاعفاً: (ض ف ن) الشیء: صار ضعفاً ما كان.

برز منها من نواتق.

۱ - مص ضرس ۲ - زدن و کوبان نمودن اطراف چیزی.
جمع تضاريس. ۳ - تضاريس الارض: برآمدگیهای اطراف زمین.

❖ **تضعض:** تضعضاً (ض ض ض) ۱ - خضع وذل. ۲ - به الدهر: آذله. ۳ - الجسم: ضعف و خف من مرض أو حزن أو نحو هما.

نظر ض ض ض ع: ۱ - پیروی کرد. پذیرفت. خوار گردید. ۲ - به الدهر: او را خواور کرد. ۳ - الجسم: ناتوان شد و سبک شد بخاطر مرض و ناخوشی و اندوه.

❖ **تضلع:** تضلعاً (ض ل ع) ۱ - امتلاً شبعاً من الطعام أو رماً من الماء. ۲ - من العلم: نال منه نصيباً وافياً.

۱ - پر شد از غذا یا از آب. ۲ - من العلم: به اندازه کافی از آن بهره مند شد.

❖ **تضمخ:** تضمخاً (ض م خ) بالطيب: تطلخ به.

خود را با آن خوشبو نمود.

❖ **تضمخ:** تضمخاً (ض م ن) الشيء الشيء: احتواه، اشتمل عليه «تضمن كلامة معنى خفياً».

شامل آن گردید. آنرا دربرگرفت «تضمن كلامه معنى خفياً».

❖ **تضوؤ:** تضوؤاً (ض و ر) تلوؤ صائعاً من جوع أو ألم. بجود پیچید «بخاطر» گرسنگی یا درد و وجع.

❖ **تضوؤ:** تضوؤاً (ض و ع) المسك أو نحوه: تحرك فانتشرت رائحته.

حرکت کرد، جیبید و بوی آن پراکنده گردید.

❖ **تطأطأ:** تطأطأاً (ط أ ط) ۱ - انخفض. ۲ - تصاغر.

نظر (ط أ ط): ۱ - پائین آمد. ۲ - خود را به کوچکی زد. اظهار کوچکی نمود.

❖ **تطابق:** تطابقاً (ط ب ق) القوم: توافقوا، تساوا.

توافق کردند: مساوی شدند، برابر شدند.

❖ **تطارح:** تطارحاً (ط ر ح) القوم الحديث أو نحوه: الحديث أو نحوه: تناظروا فيه.

در آن اظهار نظر کردند یا یکدیگر.

❖ **تطارق:** تطارداً (ط ر د) المتفانون: طارد بعضهم بعضاً.

یکدیگر را دنبال کردند.

❖ **تطاعن:** تطاعناً (ط ع ن) القوم: طعن بعضهم بعضاً.

یکدیگر را کارد یا شمشیر زدند. نیزه زدند.

❖ **تطامن:** تطامناً (ط م ن) الشيء: انخفض.

پائین آمد. از بلندیش کم شد.

❖ **تطاول:** تطاولاً (ط و ل) ۱ - طال: «تطاول السمر». ۲ - تكبر، ترفع. ۳ - عليه: اعتدى عليه. ۴ - إلى الشيء: مدّ عنقه ليراه.

۱ - بلند شد، دراز شد. «تطاول العمر» ۲ - تكبر کرد، خود را بالا گرفت. ۳ - عليه: بر او تجاوز کرد.

❖ **تطایر:** تطایراً (ط ی ر) الشيء: تفرق «تطایرت شظايا القنابل أو الزجاج».

پراکنده شد. «تطایرت شظايا القنابل أو الزجاج».

❖ **تططب:** تططباً (ط ب ب) ۱ - تطاطن الطّب وهو لا يعرف معرفة صالحة. ۲ - تداوى.

بکار پزشکی پرداخت در حالیکه از آن سر رشته نداشت. ۲ - تیمار نمود.

❖ **تططب:** تططباً (ط ب ع) بالطيب: تحلق به.

خوگرفت به آن.

❖ **تططب:** تططباً (ط ب ق) ر. انطبق

ر. انطبق

❖ **تطرب:** تطرباً (ط ر ب) احتزطرباً.

از خوشحالی بخود لرزید.

❖ **تطرو:** تطرواً (ط ر ن) الثوب أو نحوه: الثوب أو نحوه: صار معلماً مزيناً بالخيوط الملونة و الرسوم.

با نخهای رنگارنگ گلدوزی شد.

❖ **تطرف:** تطرفاً (ط ر ف) جاوز حد الاعتدال: «تطرف في آرائه، تطرف في أعماله».

از حد اعتدال گذشت. «تطرف في آرائه و تطرف في أعماله».

❖ **تطرق:** تطرقاً (ط ر ق) ۱ - إلى الأمر: سلك إليه طريقاً تطرق في حديثه إلى السياسة. ۲ - إليه: سار حتى أتاه.

۱ - إلى الأمر: سوسیس راهی را برگزید «پرداخت». «تطرق في حديثه إلى السياسة». ۲ - إليه: حرکت کرد تا اینکه رسید به آن.

❖ **التطريق:** (ط ر ز) ۱ - مص. طرّز. ۲ - الوشي و التزيين بالخیوط و الرسوم في الثياب أو نحوه.

۱ - مص طرز ۲ - گلدوزی کردن لباس.

❖ **التطعيم:** (ط ع م) ۱ - مص. طعم. ۲ - في الزراعة: وطل غصن بنصن أو يرمع أو قطعة من غير شجرة ليصير من جنس هذا الشجر. ۳ - في الطب: التلقيح لإكساب الجسم مناعة وقائية. ۴ - في الجراحة: انتراف قطعة من جلد المصاب و نقلها

«تَطْلُوعُ بِالْعَمَلِ الْخَيْرِيِّ» ۲ - للجنديّة: انخرط فيها.
بخشید آنرا «تَطْلُوعُ بِالْعَمَلِ الْخَيْرِيِّ» ۲ - للجنديّة: داوطلب
گردید در ارتش.

❖ تَطْلِيْبٌ: تَطْيِيْرٌ (ط ی ب) بالطلب: تطرّب.

خود را با آن خوشبو نمود.

❖ تَطْلِيْبٌ: تَطْيِيْرٌ (ط ی ر) بالشّیء أَوْ مَنه: تشام منه «تَطْيِيْرٌ
من رُویة البوم».

از آن بیزاری جست. بدیمن دانست. «تَطْيِيْرٌ من رُویة البوم».

❖ تَطْلَاوُفٌ: تَطَارُفٌ (ط ر ف) تَكَلُّفُ الطَّرْفِ.

خود را واداشت به هوشیاری و زیرکی.

❖ تَطْلَاهُ: تَطَاهَرٌ (ط ه ر) ۱ - الْقَوْمُ: تعاونوا. ۲ - الْقَوْمُ:

قاموا بمطاهرة (ر. المظاهرة). ۳ - بالشّیء: أظهره.

۱ - الْقَوْمُ: به یکدیگر کمک نمودند. ۲ - الْقَوْمُ: به راهپیمایی

برخواستند. (ر. المظاهرة) ۳ - بالشّیء: پدیدار نمود آنرا.

❖ تَطْلُوفٌ: تَطَرُّفٌ (ط ر ف) تَكَلُّفُ الطَّرْفِ.

خود را به زیرکی و هوشیاری واداشت. خود را به مشقت
انداخت.

❖ تَطْلَلٌ: تَطَلُّلٌ (ط ل ل) بالشّیء: کان فی ظِلِّه.

در زیر سایه اش بود.

❖ تَطْلَمٌ: تَطْلَمٌ (ط ل م) ۱ - شكا الظلم. ۲ - منه: شكا من

ظلمه.

۱ - از ظلم شکایت نمود. ۲ - منه: از ستم او شکایت کرد.

❖ تَطْلُقٌ: تَطْلُقٌ (ط ن ن) طُلٌّ

پنداشت

❖ تَعَاظَبٌ: تَعَاظَبٌ (ع ت ب) الْقَوْمُ: عتب بعضهم على بعض.

یکدیگر را ملامت نمودند. سرزنش کردند.

❖ تَعَادَى: تَعَادَى (ع د و) ۱ - الْقَوْمُ تباروا في القُدْوِ ۲ - الْقَوْمُ:

خاصم بعضهم بعضاً. ۳ - الْقَوْمُ: أعدى بعضهم بعضاً بالمرض.

۱ - الْقَوْمُ: در دودین مسابقه گذاشتند. ۲ - الْقَوْمُ: با یکدیگر

دشمنی نمودند. ۳ - الْقَوْمُ: مرضی را به یکدیگر سرایت

دادند.

❖ تَعَادَلٌ: تَعَادَلٌ (ع د ل) ۱ - الشّیْتان: تساویا. ۲ - الفریقان

في المبارة الرياضية: أصابا عدداً متساویاً من التّقاط أو
الإصابات.

۱ - الشّیْتان: مساوی شدند. ۲ - الفریقان فی المبارة

الرياضیة: بطور مساوی از همدیگر پویش گرفتند.

❖ تَعَادَلٌ: تَعَادَلٌ (ع د ل) الْقَوْمُ: لام بعضهم بعضاً.

یکدیگر را سرزنش نمودند.

لی جزء آخر لمداوة جرح به أو حرق. ۵ - فی الجراحة: عملیة
تصل بجسم الحيوان أجزاء مقطعة من جسمه أو من جسم
حيوان آخر.

۱ - مص طقم ۲ - فی الزراعة: پیوند زدن درختان و گلهای و

غیره. ۳ - فی الطب: واکسن زدن. ۴ - فی الجراحة: بریدن

قسمتی از پوست دچار بیماری شده برای مداوا نمودن یا

سوزاندن محل بیماری. ۵ - فی الجراحة: پیوند زدن قسمتی

از بدن حیوانی با جای دیگر از بدن همان حیوان.

❖ تَطْلَلٌ: تَطْلَلٌ (ط ف ل) ۱ - تَخْلُقُ بِالْخَلْقِ الْأَطْفَالُ.

۲ - صار «طَلْبَتِيّاً». أي يأتي الولائم والمجالس من غير أن يُدعى

إليها.

خوی کودکان را بخود گرفت. ۲ - طَلْبَتِيّاً: بدون

دعوت به میهمانی می رفت.

❖ تَطْلَبٌ: تَطْلَبٌ (ط ل ب) ۱ - الشّیء: طلبه. ۲ - الأمرُ كذا:

احتاج إليه. استدعا.

۱ - الشّیء: آنرا درخواست کرد. ۲ - الأمرُ كذا: نیازمند شدن

به آن، او را فراخواند.

❖ تَطْلَعٌ: تَطْلَعٌ (ط ل ع) ۱ - الشّیء: أو إليه. علمه. ۲ - إلى

الشّیء: نظر إلى طلّمت. ۳ - إلى الشّیء: رفع يصره بنظر إليه.

۱ - الشّیء: أو إليه: دانست آنرا. ۲ - إلى الشّیء: به شکل آن

نگریست. ۳ - إلى الشّیء: سرش را بلند کرد تا که به آن

بنگرد.

❖ تَطْلُعٌ: تَطْلُعٌ (ط م ع) مالت نفسه إلى الشّیء شهوة له

دلش بسوی آن کشیده شد. دلخواه آن گردید.

❖ تَطَطَّرٌ: تَطَطَّرٌ (ط ه ر) ۱ - تسباعد عن الأدناس.

۲ - اغتسل.

۱ - از ناپاکیها دوری جست. ۲ - خود را شست.

❖ التَطَطُّرُ: (ط ه ر) ۱ - مص طَطَّر. ۲ - الختان. (ر. الختان).

۳ - فی الإدارة و السياسة: محاولة اقتلاع الفساد بإزالة عناصره و

رجاله إصلاحاً لأمر البلاد.

۱ - مص طَطَّر. ۲ - ختنه کردن. (ر. الختان) ۳ - فی الإدارة و

السیاسة: کوشش برای از بین بردن فساد یا از بین بردن

عناصر وابسته های آن. برای اجرای اصلاحات در کشور.

با کساری کردن ادارات جهت اجرای اصلاحات.

❖ تَطَوَّرٌ: تَطَوَّرٌ (ط و ر) الشّیء: تحوّل من طور إلى طور أو

من حال إلى حال.

دیگرگون شد. از حالی به حال دیگر گردید.

❖ تَطَوُّعٌ: تَطَوُّعاً (ط و ع) ۱ - الشّیء: أوله أو به: تبرّع به

❖ **تعارض:** تعارضاً. (ع ر ض) الشیطان او الشخصان: عارض أحدهما الآخر.

با یکدیگر دشمنی و معارضه نمودند.

❖ **تعارف:** تعارفاً. (ع ر ف) القوم: عرف بعضهم بعضاً. یکدیگر را شناختند.

❖ **تعاش:** تعاشراً. (ع ش ر) القوم:

با یکدیگر معاشرت نمودند و رفت و آمد کردند.

❖ **تعاضد:** تعاضداً. (ع ض د) القوم: تعاونوا و نصر بعضهم بعضاً.

کمک و یاری نمودند یکدیگر را.

❖ **تعاطی:** تعاطياً. (ع ط و) ۱- الشيء: تناوله «هو يتعاطى الخمرة». ۲- الأمر: خاض فيه «هو يتعاطى التجارة».

۳- الشاربون الكأس: تنازعوا في أخذها.

۱- الشيء: نوشید. پرداخت به آن «هو يتعاطى الخمرة»

۲- الأمر: پرداخت به آن کار «هو يتعاطى التجارة»

۳- الشاربون الكأس: در گرفتن پیاله شراب درگیر شدند.

❖ **تعاطف:** تعاطفاً. (ع ط ف) القوم: عطف بعضهم على بعض.

به یکدیگر دلسوزی نمودند.

❖ **تعاضم:** تعاضماً. (ع ظ م) ۱- تكبر. ۲- تكلف النظمة.

۱- تكبر كرد. ۲- خود را به بزرگی واداشت.

❖ **تعاضی:** تعاضياً. (ع ف و) نال الصحة الساتة: «تعاضی المريض» به سلامتی کامل رسید.

❖ **تعاقب:** تعاقباً. (ع ق ب) ۱- الشیطان: جاء أحدهما بعد

الآخر. ۲- الشخصان على الدابة: ركب كلٌ منهما عليها سوة.

۳- القوم في الشيء: تناوبوه. ۴- القوم على الشيء: تعاونوا عليه.

۱- الشیطان: یکی پس از دیگری آمد. ۲- الشخصان على الدابة: هر کدام یکبار سوار شدند. ۳- القوم في شيء: به نوبت به آن پرداختند. ۴- القوم على شيء: در آن به یکدیگر کمک کردند.

❖ **تعاهد:** تعاهداً. (ع د ه) القوم: تعاهدوا، اتفقوا، «تعاهد الفريقان الرياضان على اللعب».

با یکدیگر پیمان بستند. «تعاهد الفريقان الرياضان على اللعب»

❖ **تعامل:** تعاملاً. (ع ف ل) تكلف العقل.

خود را به خردمندی زد.

❖ **تعاض:** تعاضاً. (ع ك ر) المتقاتلون: اختلطوا في الحرب.

در جنگ با یکدیگر گلاویز شدند.

❖ **تعأل:** (ع ل و) فعل أمر بمعنى «علم».

فعل امر به معنای بیا.

❖ **تعالی:** تعالياً. (ع ل و) ۱- ارتفع. ۲- ترفع.

۱- بلند شد. مرتفع شد. ۲- خود را به بلندی مقام زد.

❖ **تعالج:** تعالماً. (ع ل ج) تعاطى «الملاج» أي الدواء.

دوا را مصرف نمود جهت معالجه.

❖ **تعامی:** تعامياً. (ع م ی) ۱- أظهر من نفسه القمن و ليس

به. ۲- عن الحقيقة: تجاهلها هوى في النفس.

خود را به نایبانی زد. ۲- عن الحقيقة: از حقیقت چشم‌پوشی نمود بخاطر هوی نفس.

❖ **تعامل:** تعاملً. (ع م ل) القوم: عامل بعضهم بعضاً «تعامل التجار».

با یکدیگر معامله کردند و تعامل التجار.

❖ **تعاند:** تعانداً. (ع ن د) الخصوم: تعارضوا واختلفوا و قجادوا.

جدال نمودند. اختلاف کردند با یکدیگر

❖ **تعانق:** تعانقاً. (ع ن ق) الشخصان: جعل كلٌ منهما يديه حول عنق الآخر و ضمه إلى صدره محبةً.

یکدیگر را به آغوش کشیدند به جهت محبت.

❖ **تعاهد:** تعاهداً. (ع د ه) الشخصان: تعاهد. تعالفا، اتفقا «تعاهد الصديقان على الوفاء والإخلاص».

پیمان بستند. هم پیمان شدند. «تعاهد الصديقان على الوفاء والإخلاص».

❖ **تعاون:** تعاوناً. (ع و ن) القوم: عاون بعضهم بعضاً.

یکدیگر را کمک و یاری نمودند.

❖ **التعاونیة:** (ع و ن) ۱- مخزن كبير يحتوي على المواد الغذائية والألبسة والأدوات المنزلية وغيرها تشتهه المنظمات والمؤسسات الرسمية والحاشية فيشترى منه أعضاؤها بأسعار مخفضة ما يحتاجون إليه. ۲- «التعاونیة الزراعية»: منظمة تضم فريقاً من المشتغلين بالزراعة يتعاونون على استغلال مواردهم استفلاً جامعاً منظماً.

۱- فروشگاه تعاونی، کالاهای مصرفی مخصوص اعضاء

۲- التعاونیة الزراعية: شرکت تعاونی زراعی.

❖ **تعایش:** تعایشاً. (ع ی ش) القوم بالمودة: عاشوا مجتمعين متفقين على المودة.

با محبت و دوستی با هم زندگی کردند.

❖ **التعایش:** (ع ی ش) ۱- مص تعایش. ۲- «التعایش

السلمی»: نزعة دولة ترمي إلى أن تمش الأنظمة السياسية

المختلفة جنباً إلى جنب بسلام مع احتفاظ كل منها بطابعه و عقيدته.

۱- مص تعایش ۲- التعایش السلیبی: گرایش کشوری است که هدف آن زندگی مسالمت‌آمیز رژیم‌های سیاسی مختلف با حفظ رنگ و عقیده مخصوص بخود.

تَعَبٌ: تَعَبٌ: تعباً: أصابه التعب و المشقة.

سختی و ناراحتی به او رسید.

التعب: ۱- مص. تعب ۲- شعور بالألم أو الفتور أو الانزعاج أو المشقة ناتج عن عمل شديد أو جهد مرهق أو حرارة أو نحو ذلك.

۱- مص تعب ۲- احساس درد و رنج و ناراحتی ناشی از کار مشقت‌بار یا گرمی هوا.

التعب: الذي أصابه التعب.

کسی که احساس درد و رنج می‌کند.

التعبئة: (ع ب أ) ۱- مص. عبأ ۲- التعبئة الصائفة: وضع القوى العسكرية و غيرها في حالة الاستعداد و التأهب في الحرب أو في الأزمات الخطيرة.

۱- مص عبأ ۲- التعبئة العامة: بسیج عمومی در حال جنگ، وضعیت اضطراری.

تَعَبْدٌ: تَعَبْدٌ: (ع ب د) ۱- انقرد بالعبادۃ. ۲- عبادة عبداً.

۱- به عبادت پرداخت ۲- او را بنده و غلام برگزید.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: (ع ب س) تَجْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: وجهه، عیس.

بد اخلاقی نمود. صورت او عبوس گردید.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: ۱- أو الشيء: حركة بنف «تغيمه الشكر».

۲- في كلامه: تردد فيه من عجز.

۱- أو الشيء: به شدت بحرکت درآورد. «تغيمه السكر».

۲- في كلامه: بخاطر ناتوانی تردید نمود در آن.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: (ع ث ر) ۱- زل، کیا، سقط: «تغيمه الماشي».

تغيمه الفرس، تمشیر الحظ. ۲- لسانه، تعلم، توقف.

۱- لغزید. افتاد. (دمرو افتاد) ۲- لسانه، زبانش گرفت. بند آمد.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: (ع ج ب) منه: أصابه منه العيب.

از او به شکست آمد.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: (ع ج ر) ۱- تكبر. ۲- ظلم.

نظر (ع ج ر) ۱- تكبر نمود. ۲- ستم کرد.

تَغْيِيسٌ: تَغْيِيسٌ: (ع ج ل) ۱- في الأمر: أسرع فيه.

۲- الشيء: قام به على عجلة.

۱- في الأمر: شافلت، سرعت بخروج داد در آن. ۲- الشيء:

بسرعت انجام داد آنرا.

تَعَدَّى: تَعَدَّى: (ع د و) ۱- عليه: ظلمته. ۲- الشيء:

جاوزه.

۱- عليه: ستم نمود بر او ۲- الشيء: تجاوز کرد.

التعداد: (ع د د) ۱- مص عدّ ۲- العدد: ۳- الامضاء.

۱- مص عدّ ۲- شمارش ۳- سرشماری

تَعَدَّى: تَعَدَّى: (ع د د) زاد في العدد: «تعددت الأسباب و

الموت واحد».

شماره آن فرونی یافت. «تعددت الاسباب و الموت واحد» شمارش آن فرونی یافت.

التعددين: (ع د ن) ۱- مص. عدن. ۲- صناعة استخراج

المعادن و تنقيتها و شغلها.

۱- مص عدن ۲- صنعت استخراج معادن و تصفیه آن

تَعَدَّى: تَعَدَّى: (ع ذ ر) ۱- عليه الأمر: حسب عليه، امتنع

«تعدّر عليه الحضور». ۲- عليه الأمر: اشتدّ.

۱- عليه الأمر: بر او سخت گردید. دشوار گردید. «تعدّر

عليه الحضور» ۲- عليه الأمر: دشوار شد.

تَعَدَّى: تَعَدَّى: (ع و ب) من ثيابه: نزعها عن جسمه،

خلعها.

من ثيابه: لباس را درآورد. لخت شد.

تَعَدَّى: تَعَدَّى: (ع ر ب) ۱- تشبه بالعرب. ۲- تخلى باخلاق

العرب و اتخذه عاداتهم. ۳- اقام في البادية و صار اغرابياً.

۱- خود را به عربها تشبیه کرد. ۲- ا خلاق عربها را بخود

گرفت و به آداب و رسوم آنها عمل کرد. ۳- در بادیه

سکونت کرد و بادیه نشین گردید.

تَعَرَّج: تَعَرَّجاً: (ع ر ج) ۱- الشيء: مال «تعرّج البناء».

۲- الشيء: انطفت و احوج «تعرّج النهر».

۱- الشيء: خم شد. «تعرّج البناء». ۲- الشيء: کج شد.

«تعرّج النهر».

تَعَرَّضَ: تَعَرَّضَ: (ع ر ض) ۱- الشيء أوله: تصدّى له و

طلبه «تعرّض الإحسان». ۲- للأمر: صار هدفاً له «تعرّض

للشر».

۱- الشيء أوله: بمعهده گرفت و به آن پرداخت «تعرّض

الإحسان». ۲- للأمر: برای او هدف شد. «تعرّض للشر».

تَعَرَّضَ: تَعَرَّضَ: (ع ر ف) ۱- إليه: جعله يعرفه. ۲- به: صار

معروفاً عنده. ۳- الشيء: تطلّبه حتى عرفه.

او را شناخت، خود را به او شناساند. ۲- به: نزد او شناخته

شد. ۳- الشيء: درخواست نمود تا که بشناسد.

● **تعرفل:** تعرقل (ع ر ق)، نظر (ع ر ق ل) الاثر: تنوؤش، تعمّر «تعرقل السير في المدينة، تعرقل المسعى».

در هم بر هم شد. سخت و دشوار گردید. «تعرقل السير في المدينة» «تعرقل المسعى».

● **التعريب:** (ع ر ب) ۱- مصر عزب. ۲- «تعريب الكلمة الأعجمية»: هو أن يتفوه بها العرب على مناهج لغتهم.

۱- مصر عزب. ۲- تعريب الكلمة الأعجمية: تلفظ نمودن عرب کلمات غیر عربی را با توجه به مقررات زبانشان.

● **تعزى:** تعزياً (ع ز و ع ز ی) تصبر. تسلى داد.

● **تعزى:** تعزراً (ع ز ن) صار عزيزاً مكرماً، كرامى و محترم گردید.

● **تغشى:** يتغشى، تغشاً، تغشاً ۱- هلك. ۲- «تغشى، أهلكه».

۱- نابود شد. ۲- نابود کرد او را.

● **تغشى:** يتغشى، تغشاً، تغشاً هلك. نابود شد.

● **التغشى:** ۱- التشى ۲- المالك. ۳- من الحظوظ: الساقط.

۱- بدبخت با شقاوت ۲- نابود شونده ۳- من الحظوظ: افتاده، از بین رفته، بدشانس.

● **التغشى:** مهن تغش، تغش، ۱- مهن. تغش و توجس.

۲- الشى ۳- المالك.

۱- شر و بدى ۳- نابودى.

● **تغشى:** تعمراً (ع س ر) الاثر: حجب، التشتت.

سخت و دشوار شد. شدت یافت.

● **تغشى:** تعمراً (ع ش و) أكل المشاء.

شام میل نمود.

● **تعشق:** تعشقاً (ع ش ق) ۱- المرأة: تعلق بها وأحبها حباً شديداً. ۲- تكلف المشق.

۱- المرأة: عاشقش شد. بسیار شدید به او عشق ورزید.

۲- خود را به عشق ورزیدن واداشت. برخورد تمهیل کرد.

● **تعشيب:** تعشيباً (ع ص ب) ۱- في دينه أو مبدئه: كان شديداً غيوراً فيه مدافعاً عنه. ۲- له أو معه: نصره. ۳- عليه: وقف ضدّه، و قايمة. ۴- شدّ «المصابة»، و هي ما يُشدّ به الرأس أو غيره من منديل و نحوه.

۱- في دينه أو مبدئه: سخت متعصب و غیرتی بود در آن.

۲- له أو معه: نصرت داد. یاری کرد. ۳- عليه: بر ضد او جنگ کرد. ۴- عمامه بر سر بست، امروزه جفیه بستن رزندگان را گویند.

● **تعطر:** تعطراً (ع ط ر) تطيب بالمطر. خود را با عطر خوشبو نمود.

● **تعطش:** تطشاً (ع ط ش) ۱- تكلف العطش. ۲- إلى المعرفة أو غيرها: كان به إليها ميل شديد.

۱- تشنگی را مقاومت کرد، خود را نسبت به تشنگی بی تفاوت نشان داد. تشنگی را تحمل کرد. ۲- إلى المعرفة او غيرها: نسبت به آن تمایل شدید داشت.

● **تعطف:** تطفناً (ع ط ف) ۱- عليه: عطف عليه و أحسن معاملته. ۲- الشيء: اغنى و مال.

۱- عليه: نسبت به او عطف و کرد و نیکی نمود. ۲- الشيء: کج شد و غم گردید.

● **تعطل:** تعطلاً (ع ط ل) بقي بلا عمل. بیکار گردید. بیکار ماند.

● **تعظم:** تطسماً (ع ط م) تكبر تكبر نمود.

● **تعقر:** تعمراً (ع ف ر) ۱- قرع في الثراب. ۲- الشيء: تلوث بالتراب.

۱- بدن خود را خاک آلود نمود، خود را بخاک مالید و در خاک غلت خورد. ۲- الشيء: خاک آلوده شد.

● **تَعْقُرَت:** تَعْقُرَتاً (ع ف ر) ۱- صار عفرتاً. ۲- عمل عمل عفرت.

نظر (ع ف ر ت): ۱- عفریت گردید. ۲- کار عفریت را انجام داد.

● **تَعَقَّب:** تعقباً (ع ف ف) ۱- عَفَّ و امتنع عن السيئات و الحرّمات. ۲- تكلف «المَقَّة»، و هي الطهارة و ترك الشهوات الحبيثة.

۱- با عَفَّ گردید. از بدبها و محرمات امتناع کرد. ۲- خود را به عفاف واداشت و آن عبارت از پاکیزگی و ترک شهوات خبیثه.

● **تعقّب:** تعقباً (ع ف ن) ر. عفن

● **تعقيب:** تعقباً (ع ق ب) ۱- «تبعه تعقب رجال الأمن المجرم». ۲- «طلب سقطته أو خطأ».

۱- پیگیری و دنبال کردند «تعقب رجال الأمن المجرم». ۲- خطا و لغزش او را درخواست کرد.

● **تعقّد:** تعقّداً (ع ق د) ۱- الأمر: صعب و أشكل و التيس.

۲- الكلام: كان سبباً التركيب غامضه فصعب فهمه.

۳- الدبش أو الرّب أو السل: غلط.

۱- الأمر: سخت گردید. دشوار شد. مشتبه شد. ۲- الكلام:

نامفهم بود. ۳- الذیسی أو الرّب أو المل: غلیظ گردید.

❖ **تعقّف:** تعمّقاً (ع ق ف) الشيء: التوى.

پیچید شد.

❖ **تعقّل:** تعلّماً (ع ق ل) ۱- عقل. ۲- تكلف العقل.

۱- عاقل گردید، خردمند شد. ۲- خود را به خردمندی زد.

❖ **تعكّز:** تعكّزاً (ع ك ز) علی: عكازته: توكّأ علیها.

بر روی آن تکیه کرد (عكازة: عصا)

❖ **تعكّف:** تمكّفاً (ع ك ف) فی المكان: انزوى فیه و لزمه.

در آنجا اقامت کرد و اعتكاف نمود.

❖ **تعلق:** تعلّقاً (ع ل ق) ۱- الشيء بالشيء: علق به ونشب

فیه. ۲- المرأة أو بها: أحبّها.

۱- الشيء بالشيء: چسبید به آن و فرو رفت در آن.

۲- المرأة أو بها: عاشق او شد. او را دوست داشت.

❖ **تعلّل:** تعلّلاً (ع ل ل) ۱- أبسّد الحجة و تمسك بها.

۲- بالآخر: كان مشغولاً به و اكتفى.

۱- حجت و دلیل آورد. ۲- بالآخر: به آن مشغول شد و

بسنده نمود به آن.

❖ **تعلم:** تعلّماً (ع ل م) ۱- الشيء: عرف حقيقته و عاها

«تعلم الأدب». ۲- الشيء: أقتنه.

۱- الشيء: حقیقت آنرا شناخت و دریافت آنرا و تعلّم

الأدب. ۲- الشيء: یادگرفت بخوبی.

❖ **التعلّيب:** (ع ل ب) ۱- مصص. علب. ۲- «صناعة

التعلّيب»: صناعة تعقيم الأطعمة من لحم و خضرة و فاكهة و

نحوها و وضعها فی علب محكمة الإقفال.

۱- مصدر علب. ۲- صناعة التعلّيب: کنسرو سازی.

❖ **التعلّيق:** (ع ل ق) ۱- مصص. علق. ۲- حدثت أو مقال

تعرض فیه فضايا ممّیئة و تناقض: «تعلیق سیاسی».

۱- مصص علق. ۲- سخن یا مقاله ای که به تحلیل مسایل

می پردازد مانند تحلیل سیاسی رادیو و تلویزیون.

❖ **تعتمد:** تمعّداً (ع م د) ۱- الأمر أوله: قصده «تعتمد

الإساءة». ۲- قبل المسودّة.

۱- الأمر أوله: روی آورد به آن «تعتمد الإساءة». ۲- قبول کرد

غسل تعمید را.

❖ **تعقّق:** تعمّقاً (ع م ق) فی الامر: بالغ فی طلب دقائمه و

أقصى غایاته «تعقّق فی العلوم».

در دریافت ریزه کاریها و نهایت اهداف آن مبالغه کرد. و

زیاده روی کرد. «تعقّق فی العلوم».

❖ **تعقّم:** تعمّماً (ع م م) وضع علی رأسه «العامة»، و هي ما

تلفّ علی الرأس.

عمامه بر سر نهاد. آخوند شد.

❖ **تعنّت:** تعنّتاً (ع ن ت) ۱- أدخل علیه الأذى. ۲- هـ:

طلب زكّنه و مشقّته.

۱- هـ: پسر او آزار وارد كرد. ۲- هـ: مسخنی و لغزش او را

خواستار شد.

❖ **تعنّض:** تعنّضاً (ع ن ف) ۱- كان ذا ادعاء و تكبر.

۲- إدعى ما ليس فیه.

نظر (ع ن ف ص) ۱- مدعی و متکبر بود. ۲- ادعای تو

خالی

❖ **تعهد:** تعهّداً (ع ه د) ۱- هـ أو الشيء: عني به و تفقّده

«تعهدت الأم ولدها». ۲- أملاکة: أنأها و تردّد علیها و

أصلحها. ۳- بالآخر: التزم به.

۱- هـ أو الشيء: اهمیت داد و پرداخت به آن و سرکشی نمود

«تعهدت الأم ولدها». ۲- أملاکة: سرکشی کرد به آن و

اصلاح نمود آنرا. ۳- بالآخر: پایبند شد به آن.

❖ **تعوّج:** تعوّجاً (ع و ج) ر. أعوج.

❖ **تعوّد:** تعوّدأ (ع و د) الشيء: جعله من عادته «تعوّد العمل

بأكراً».

آنرا عادت خود قرار داد. «تعوّد العمل بأكراً»

❖ **تعوّد:** تعوّدأ (ع و ذ) به: لجأ إليه و احتسب به.

به او پناه آورد.

❖ **تعوض:** تعوّضاً (ع و ض) منه: أخذ «المعوض». أي

البذل.

از او عوض گرفت. بذلش را گرفت.

❖ **تعوّق:** تعوّقأ (ع و ق) امتنع، تشبّط، تأخّر: «تعوّق عن

العمل».

امتناع کرد. سرباز زد. سستی کرد. کاهلی نمود. «تعوّق

عن العمل»

❖ **التعوّض:** (ع و ذ) ۱- مصص. عوّذ. ۲- ر. التّوّذ، ج تعاوّض.

۱- مصص عوّذ. ۲- ر. «التّوّذ» جمع تعاوّض

❖ **التّعويض:** ر. التّمس.

❖ **تعيش:** تعيشتاً (ع ي ش) سعى و راه اسباب المعيش

«تعيش بفتح»

بدنبال رزق و روزی راه افتاد «تعيش بفتح»

❖ **تعيش:** تعيشتاً (ع ی ن) ۱- هـ: أصابه بالعين. ۲- علیه الشيء:

لزمه الشيء بعينه «تعيش علی الحاكم أن يسوس الرعّة ببدل».

۳- فی النصب: جعل فیه و خصّص به.

۱-ء: او را چشم زخم زد. ۲- علیه الشيء: عین آنرا بمعهده گرفت «یتعین علی الحاكم ان یسوس الرعیه بالعدل».

۳- فی المنصب: گمارده شد بر آن و اختصاص داده شد به مقام.

❖ تغابن: تغابناً (غ ب ن) القوم: «غَبَنَ» اى خدع و غلب. بعضهم بعضاً فی البیع و الشراء.

فرب خورد. مغلوب شد یکدیگر را در خرید و فروش فرب دادند.

❖ تغاول: تغاولاً (غ ز ل) القوم: غاول بعضهم بعضاً. نسبت به یکدیگر اظهار عشق و دوستی نمودند.

❖ تغاض: تغاضاً (غ ض ض) عنه: تغافل عنه.

از او بی خبر شد. خود را به بی خبری زد.

❖ تغاضی: تغاضياً (غ ض ی) عنه: تغافل عنه «تغاضی عن شئام السفيه».

چشم پوشی کرد. «تغاضی عن شئام السفيه»

❖ تغافل: تغافلاً (غ ف ل) ۱- اری من نفسه انه غافل و لیس كذلك: «تغافل عن المطالبه بحقه» ۲- عن الامر: سها عنه.

خود را به ناآگاهی زد. «تغافل عن المطالبه بحقه» ۲- عن الامر: غافل مانند از آن.

❖ تغالب: تغالباً (غ ل ب) القوم علی البلد: نازع بعضهم بعضاً علیه.

با یکدیگر به جنگ و ستیز برخاستند.

❖ تغالط: تغالطاً (غ ل ط) القوم: اوقع بعضهم بعضاً فی الغلط.

یکدیگر را به غلط انداختند.

❖ تغاضى: تغامراً (غ م ز) القوم: اضرار بعضهم إلى بعض بأیدیهم أو بأعینهم.

با اشاره دست یا گوشه چشم به یکدیگر اشاره کردند.

❖ تغاوى: تغاویاً (غ و ی) القوم: تجسّموا و تعاونوا علی الشر.

گروه هم آمدند و یکدیگر را یاری نمودند در کار شر و ناپسند.

❖ تغایز: تغایزاً (غ ی ز) ۱- ب الأشياء: اختلفت. ۲- القوم: غار بعضهم من بعض.

۱- ب الأشياء: مختلف شدند. ۲- القوم: نسبت به هم حسادت نمودند.

❖ تغدّى: تغدّياً (غ د و) اكل الغداء أول النهار.

ابتدای نهار، ناهارش را میل نمود.

❖ تغذّى: تغذّياً (غ ذ و) تناول «الغذاء» و هو ما یتنمو به الجسم من الطعام أو الشراب.

غذا را میل نمود. غذائی که بدن را رشد و نمو دهد.

❖ تغوّی: تغوّياً (غ و ی) ۱- نزح عن الوطن. ۲- بحد. ۱- جلاى وطن کرد. ۲- دور شد.

❖ تغوّه: تغوّهً (غ غ ر) نظر (غ ر غ) بالماء أو بالدواء: ردّه فی حلقه و لم یبلغه.

غرغره نمود آب و دوا را.

❖ تغوّم: تغوّمًا (غ و م) تحسّل و تکلف «الفرامة» و هي ما یلزم الإنسان أداءه من المال.

پرداخت غرامت را برعهده گرفت.

❖ تغوّل: تغوّلاً (غ و ل) بالمراء: برایش غزل سرود.

❖ تغشّى: تغشّياً (غ ش ی) ۱- الشيء: تنطى. ۲- الشيء: غطّا.

۱- الشيء: پوشیده شد. ۲- الشيء: پوشاند آنرا.

❖ تغشّم: تغشّمًا (غ ش م) ظلمه.

به او ستم نمود.

❖ تغضبّ: تغضبّاً (غ ض ب) علیه: غضب علیه.

بر او خشم گرفت.

❖ تغضّن: تغضّنًا (غ ض ن) الشيء: تنّی و تكثر و تحمّد «تغضّنت الدرع» نفّض سطح الماء.

خم شد. شکست. پیچیده شد. «تغضّنت الدرع» نفّض سطح الماء.

❖ تغطّى: تغطّياً (غ ط و) ۱- توارى، اختفى، استتر. ۲- بالشيء: استتر به.

متواری شد. پنهان شد. استتر نمود. ۲- بالشيء: با آن استتر نمود.

❖ تغطرف: تغطرفاً (غ ط ر) ۱- تكثر. ۲- أعجب بنفسه.

۳- فی مشيته: تبختر تها و إعجاباً.

نظر (غ ط و س): ۱- تكثر نمود. ۲- مغرور شد بخودش ۳- فی مشيته: با غرور و تبختر حرکت کرد. راه رفت.

❖ تغطرف: تغطرفاً (غ ط ر) ۱- تكثر. ۲- اختلف فی مشیه.

نظر (غ ط و ف): ۱- تكثر نمود. ۲- در راه رفتن با تبختر حرکت کرد.

❖ تغلب: تغلباً (غ ل ب) ۱- علی البلد: استولى علیه قسراً و قهراً. ۲- علیه: قهر.

۱-ء: او را چشم زخم زد. ۲- علیه الشيء: عین آنرا بمعهده گرفت «یتعین علی الحاكم ان یسوس الرعیه بالعدل».

۳- فی المنصب: گمارده شد بر آن و اختصاص داده شد به مقام.

❖ تغابن: تغابناً (غ ب ن) القوم: «غَبَنَ» اى خدع و غلب. بعضهم بعضاً فی البیع و الشراء.

فرب خورد. مغلوب شد یکدیگر را در خرید و فروش فرب دادند.

❖ تغاول: تغاولاً (غ ز ل) القوم: غاول بعضهم بعضاً. نسبت به یکدیگر اظهار عشق و دوستی نمودند.

❖ تغاض: تغاضاً (غ ض ض) عنه: تغافل عنه.

از او بی خبر شد. خود را به بی خبری زد.

❖ تغاضی: تغاضياً (غ ض ی) عنه: تغافل عنه «تغاضی عن شئام السفيه».

چشم پوشی کرد. «تغاضی عن شئام السفيه»

❖ تغافل: تغافلاً (غ ف ل) ۱- اری من نفسه انه غافل و لیس كذلك: «تغافل عن المطالبه بحقه» ۲- عن الامر: سها عنه.

خود را به ناآگاهی زد. «تغافل عن المطالبه بحقه» ۲- عن الامر: غافل مانند از آن.

❖ تغالب: تغالباً (غ ل ب) القوم علی البلد: نازع بعضهم بعضاً علیه.

با یکدیگر به جنگ و ستیز برخاستند.

❖ تغالط: تغالطاً (غ ل ط) القوم: اوقع بعضهم بعضاً فی الغلط.

یکدیگر را به غلط انداختند.

❖ تغاضى: تغامراً (غ م ز) القوم: اضرار بعضهم إلى بعض بأیدیهم أو بأعینهم.

با اشاره دست یا گوشه چشم به یکدیگر اشاره کردند.

❖ تغاوى: تغاویاً (غ و ی) القوم: تجسّموا و تعاونوا علی الشر.

گروه هم آمدند و یکدیگر را یاری نمودند در کار شر و ناپسند.

❖ تغایز: تغایزاً (غ ی ز) ۱- ب الأشياء: اختلفت. ۲- القوم: غار بعضهم من بعض.

۱- ب الأشياء: مختلف شدند. ۲- القوم: نسبت به هم حسادت نمودند.

❖ تغدّى: تغدّياً (غ د و) اكل الغداء أول النهار.

با قوة قهریه بر آن چیره شد. دست یافت. ۲. علیه: شکست داد او را.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ل غ) ۱. بی‌الشیء: دخل فيه «تغفل الجیش فی أرض العدو». ۲. الماء فی الشجر: جرى فيه.

نظر (غ ل غ ل): ۱. فی الشیء: وارد شد در آن. «تغفل الجیش فی أرض العدو». ۲. الماء فی الشجر: جاری شد در آن.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ل ف) الشیء: صار له غلاف.

دارای پوست و غلاف گردید.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ل ل) فی الشیء: دخل فيه.

در آن وارد شد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ م د) ۱. سر ما کان منه. ۲. ه الله برحمته: غره بها.

۱. ه: پوشیده شد. ۲. ه الله برحمته: خداوند رحمتش را شامل حال او کرد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ن ی) بالشعر: غُی

آوار خواند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ن ج) تدلّل.

ناز و عشوه کرد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ن م) ۱. الشیء: انتهر «تَغْفَلُ» أي أخذه. ۲. اتخذ غنماً.

۱. الشیء: غنیمت شمرد. از فرصت استفاده کرد. ۲. برای خود گوسفند خرید.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ و ر) طاهر العين: دخل فی الرأس

چشم به گردی فرو رفت.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ و ط) تبرّز: قضی الحاجة: «تغفوط و بال».

برای قضای حاجت رفت. حاجت را قضا نمود. «تغفوط و البول».

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ی ب) ۱. غاب. ۲. سافر.

۱. غایب شد. ۲. مسافرت کرد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ی ر) أو الشیء: تحول، تبدّل.

دگرگون، عوض گردید.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ی ض) الماء: قلّ و نقص.

کم و ناقص شد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ی ظ) ۱. أظهر الفُظ: ۲. اتقاد للفظ.

۱. خشم را آشکار نمود. ۲. بطرف خشم کشیده شد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (غ ی م) ب السماء: غطّاها الغیم.

ابر آنرا پوشاند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ی ی) تغلّ: بقی.

تف کرد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ل ی) یه أو بالشیء: رأى أنه یحصل له صلاحاً و خیراً «تغامل برؤية الغنم، تغامل بسماع الحبر».

خوشبین بود به آن. «تغامل برؤية الغنم، تغامل بسماع الحبر».

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ت ح) الشخصان الكلام بينهما: تكلّما

بصوت منخفض لا یسمعه الغير.

با صدای آهسته سخن گفتند که دیگران آنرا نشنوند.

❖ **التَغْفَلُ: تَغْفَلًا** شجر يستألف له ثم لذيذ الطعم طیب الرائحة، منه أنواع و ألوان عديدة، ج تفافیح.

سبب جمع تفافیح

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ح ش) ۱. قال «الفحش»، أي القبیح. ۲. أظهر الفحش. ۳. فعل «الفحشاء»، أي المعصية و الفجور.

۱. ناسوا گفت. ۲. ناسوا را آشکار کرد. ۳. فحشاء و ناپسندی را انجام داد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف خ ر) ۱. القوم: فخر بعضهم علی بعض. ۲. تکرّر.

۱. القوم: بر یکدیگر فخر فروشی کردند. ۲. تکرّر نمودند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف د ی) ۱. القوم: فدى بعضهم بعضاً.

۲. من الشیء: تحبّبه، تحاماه «تغادی من الخطر».

۱. القوم: در راه یکدیگر فدا شدند. گذشت. فداکاری نمودند. ۲. من الشیء: دوری کرد از آن اجتناب نمود «تغادی من الخطر».

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ر ق) القوم: فارق بعضهم بعضاً.

از یکدیگر جدا شدند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف س خ) الشخصان البيع: اتفقا علی

فسخه و إلغائه.

برای لغو و آن توافق کردند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ص ح) فی کلامه: تكلّف النصيحة.

خود را سخنور و فصیح نشان داد.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ض ل) ۱. القوم: ادّعی بعضهم

الفضل علی البعض الآخر. ۲. القوم: تنافسوا فی الفضل.

القوم: در مقابل یکدیگر ادعای فضل و برتری نمودند.

۲. القوم: به رقابت برخاستند.

❖ **تَغْفَلُ: تَغْفَلًا** (ف ع ل) الشخصان أو الشیئان: أقر كل

منها في الآخر.

بر یکدیگر اثر گذاشتند، بر یکدیگر تأثیر گذاشتند.

❖ التفاعل: (ف ع ل) ۱- مصص تفاعل. ۲- «التفاعل الكيماوي»: تفاعل في طبيعة الأجسام الكيماوية التي يؤثر بعضها في البعض الآخر. ۳- «التفاعل الثقافي أو الاجتماعي» أو نحوهما: تأثر الثقافات أو المجتمعات بعضها بالبعض الآخر.

۱- مصص تفاعل ۲- التفاعل الكيماوي: فعل و انفعال شیمیایی دگرگونی در اجسام شیمیایی که بر یکدیگر اثر می گذارند. ۳- التفاعل الثقافي او الاجتماعي او نحو هما: تأثیر فرهنگی و اجتماعی

❖ التفاعيل: (ف ع ل) في العروض: رموز الأجزاء التي تتألف منها الشعر و مقاييسها. وهي أربعة: فَعُولُنْ، مُفاعِلُنْ، مُفاعِلَتُنْ، فاعِلَاتُنْ، والأجزاء الباقية مأخوذة منها.

رموز اجزاء که شعر از آن تشکیل یافته است و مقررات آن. و آن چهار تاست: فعولن، مفاعیل، مفاعلتن، فاعلاتن. و بقیه اوزان از اینها گرفته شده است.

❖ التفاعلة: البصاق.

نف

❖ تفاقر: تفاقرأ. (ف ق ر) ادعى الفقر.

ادعای فقر و بیچارگی نمود.

❖ تفاقم: تفاقمأ. (ف ق م) الامر: عظم شره و اشتد تفاقت المصيبة.

شدت یافت. اوج گرفت. «تفاقت المصيبة»

❖ تفاهك: تفاهكأ. (ف ك ه) القوم: تازحوا.

شوخی و مزاح نمودند.

❖ التفتال: ۱- البصاق. ۲- الزبد.

۱- نف ۲- كف

❖ تفاضى: تفاضيا. (ف ن ي) ۱- القوم: أفنى بعضهم بعضا. ۲- في العمل: أبدى فيه إخلاصا و جدأ بالين.

القوم: یکدیگر را فنا نمودند. ۲- فی العمل: در آن اخلاص و جدیت فراوانی بکار برد.

❖ تفاهم: تفاهمأ. (ف ه م) القوم: ألهم بعضهم بعضا.

یکدیگر را فهمانیدند.

❖ تفاوت: تفاوتأ. تفاوتأ. تفاوتأ. (ف و ت) ۱- الشيطان: اختلغا و تباعد ما بينهما. ۲- الشخصان: اختلغا و تباينا في الفضل.

۱- الشیطان: مختلف شدند و از هم دور شدند.

❖ تفاوح: تفاوحأ. (ف و ح) الزهر: فاحت رائحته و انتشرت.

بوی خوش آن پراکنده شد.

❖ تفاوض: تفاوضأ. (ف ر ض) ۱- القوم في الأمر: فاض فيه بعضهم بعضا. ۲- الشريكان في المال: اشتركا فيه و تساوبا.

۱- القوم فی الامر: با یکدیگر به گفتگو نشستند.

۲- الشريكان فی المال: شرکت کردند و سهم مساوی در آن پیدا کردند.

❖ تَفَلَّحْتُ: تَفَلَّحْتُ. (ف ت ث) الشيء: تكشّر.

شکسته شد، خرد شد.

❖ تَفَلَّحَ: تَفَلَّحَ. (ف ت ح) ۱- ت الأشياء: ۲- الغلاف الزهر: انشقق عنه.

۱- ت الأشياء: گشوده شد «تَفَلَّحَت الابواب» ۲- الغلاف عن الزهر: گشوده شد. پوسته شکافته شد.

❖ تَفَلَّقَ: تَفَلَّقَ. (ف ت ق) الشيء: تشقق «تَفَلَّق الثوب».

شکافته شد. «تَفَلَّق الثوب»

❖ تَفَلَّقَ: تَفَلَّقَ. (ف ت ل) الحبل أو غيره: انوى.

پیچیده شد. درهم پیچیده شد.

❖ تَفَقَّصَ: تَفَقَّصَ. (ف ت ن) ت: تكلف إيقاعه في الفتنة.

برای انداختن او در فتنه خود را به زحمت انداخت.

❖ تَفَلَّجَ: تَفَلَّجَ. (ف ج ر) الماء أو الدمع أو نحوهما: انفسر، انبعث، جرى.

جاری شد. برانگیخته شد.

❖ تَفَضَّجَ: تَفَضَّجَ. (ف ج ع) تألم للمصيبة.

برای مصیبت اظهار ناراحتی نمود.

❖ تَفَلَّحَ: تَفَلَّحَ. (ف ح ص) بالغ في الفحص و البحث.

دو بحث و جستجو مبالغه کرد، زیاده روی کرد.

❖ تَفَلَّحَ: تَفَلَّحَ. (ف خ ر) تعظم، تكبر.

تکبر کرد. خود بزرگ بینی نمود.

❖ تَفَرَّجَ: تَفَرَّجَ. (ف ر ج) ۱- الحزن أو الهم أو نحوهما: انكشف. ۲- بكذا أو عليه: تسلى.

۱- الحزن أو الهم أو نحوهما: پدیدار شد. آشکار شد. سیری شد. ۲- بكذا أو عليه: تسلى پیدا کرد.

❖ تَفَرَّدَ: تَفَرَّدَ. (ف ر د) ۱- بالأمر: عمله وحده. ۲- بالأمر: كان فيه فردا لا مثل له.

بلامر: به تنهایی انجام داد. ۲- بالأمر: بکه تاز میدان کار بود.

❖ تَفَرَّسَ: تَفَرَّسَ. (ف ر س) ۱- فيه: نظر مثبتا نظره فيه.

۲- فيه الخير: تبين فيه أثره. ۳- ادعى الفروسة.

۱- فيه: با دیده مثبت به آن نگرست. ۲- فيه الخير: اثرش

و بیان احکام آن.

❖ **تَشْفِئُ**: تشفیاً. (ف ش و) ۱- الشیء: اُشْفِی، اُنشَر. اُنشَر.

۲- الحَرْجُ: ذاب. ۳- المَرَضُ القَوْمُ أَوْ بِهِم: اُنشَر فِیهِم.

۱- الشیء: گسترش پیدا کرد. پراکنده شد. ۲- الحَبْرُ: بخش شد. ۳- المَرَضُ القَوْمُ أَوْ بِهِم: سرایت نمود در بین آنها.

❖ **تَشْفِضُ**: تَفَضُّلاً. (ف ض ح) ۱- زادت فصاحت.

۲- تَكَلَّفَ الفصاحة.

۱- فصاحت و بلاغت او فزونی یافت. ۲- خود را به

فصاحت گزینی واداشت.

❖ **تَفَضَّدَ**: تَفَضُّلاً. (ف ض د) الدَّمُ أَوِ العَرَقُ: سال.

جاری شد.

❖ **تَفَضَّلَ**: تَفَضُّلاً. (ف ض ل) الشیء: تَطَعَّ عَضْواً عَضْواً.

عَضْواً عَضْواً بریده شد.

❖ **تَفَضَّلَ**: تَفَضُّلاً. (ف ض ل) علیه: أَحْسَنَ إِلَیه.

به او نیکي کرد.

❖ **تَفَطَّرَ**: تَفَطُّراً. (ف ط ر) الشیء: تَشَقَّقَ.

شکافته شد.

❖ **تَفَهَّنَ**: تَفَهُّناً. (ف ط ن) الشیء: تَفَهَّمَهُ، تَنَبَّهَ لَهُ.

فهمید آنرا. از آن آگاه شد.

❖ **تَفَقَّدَ**: تَفَقُّداً. (ف ق د) ۱- الشیء أَوْ الشیء: طَلَبَهُ عِنْدَ غَیْبَتِهِ.

۲- حَالَهُ، دَقَّقَ فِیْهَا النِّظَرَ لِمَعْرِفَةِ تَفَقُّدِ الرَّاعِی أحوال الرعیة.

۱- الشیء: در نبودش خواستار آن شد. ۲- حَالَهُ: بدقت

به آن نگرست تا که بشناسد آنرا. تَفَقَّدَ الرَّاعِی أحوال

الرعیة.

❖ **تَفَقَّهَ**: تَفَقُّهاً. (ف ق ه) ۱- صار فقیهاً. ۲- الأمر: فهمه.

۱- فقیه گردید. ۲- الأمر: فهمید آنرا.

❖ **تَفَكَّرَ**: تَفَكُّراً. (ف ک ر) فی الأمر: أَعْمَلَ فِیْهِ عَقْلَهُ وَ فِکْرَهُ.

۱- فی الأمر: درباره آن اندیشه و دقت نمود.

❖ **تَفَكَّكَ**: تَفَكُّکاً. (ف ک ک) ۱- الشیء: اِنْفَكَّكَ. ۲- ث

شخصیته: خفت. ۳- فی مشیه: تَكْثُرَ فِیْهِ وَ اضْطَرَبَ.

۱- الشیء: گشوده شد. باز شد. ۲- ث: شخصیته: ناتوان شد.

۳- فی مشیه: نا همگون راه رفت. تلوتلور راه رفت.

❖ **تَفَكَّهَ**: تَفَكُّهاً. (ف ک ه) ۱- أَكَلُ الفَاکِهَةِ. ۲- بالشیء: قَتَعَ

به.

۱- میوه خورد. ۲- بالشیء: بهره مند شد به آن.

❖ **تَفَلَّلَ**: تَفَلُّلاً. (ف ل ل) ۱- بَصَقَ. ۲- المَاءُ: رَمَى بِهِ مِنْ فِیْهِ کَرَاهَةً

له.

تَفَّ کرد.

در آن پدیدار شد. ۳- ادعای سوارکاری نمود.

❖ **تَفَرَّعَ**: تَفَرُّعاً. (ف ر ع) ۱- الشیء: کَانَ ذَا فُرُوعَ. ۲- ب

الأغصان: کَثُرَتْ. ۳- ب المسائل: تَشَعَّبَتْ. ۴- الشیء: مِنْ

الشیء: تَشَعَّبَ مِنْهُ وَ کَانَ فُرْعاً مِنْهُ.

الشیء: دارای شاخه بود. ۲- ب الأغصان: فراوان شد.

۳- ب المسائل: گروه گروه شد. ۴- الشیء: مِنْ الشیء: شاخه شاخه شد و شاخه ای از آن گردید.

❖ **تَفَرَّعَ**: تَفَرُّعاً. (ف ر ع) نظر (ف ر ع ن): تَحَبَّرَ وَ تَطَلَّمَ.

ظلم و ستم نمود. (مانند فرعون)

❖ **تَفَرَّغَ**: تَفَرُّغاً. (ف ر غ) ۱- مِنَ العَمَلِ: تَخَلَّى عَنْهُ. ۲- لِلأَمْرِ:

بذل جده. فیه «تَفَرَّغَ لِلتَّأْلِیفِ».

۱- مِنَ العَمَلِ: دست کشید از آن. ۲- لِلأَمْرِ: سعی و کوشش

خود را بکار برد در آن. «تَفَرَّغَ لِلتَّأْلِیفِ».

❖ **تَفَرَّقَ**: تَفَرُّقاً. (ف ر ق) ۱- الشیء: تَبَدَّدَ. ۲- القَوْمُ: اِنْتَصَلَ

بعضهم عن بعض. ۳- القَوْمُ: ذَهَبَ كُلُّ مِنْهُمْ فِی طَرِيقَ.

۱- الشیء: پراکنده شد. ۲- القَوْمُ: از یکدیگر جدا شدند.

دوری نمودند. ۳- القَوْمُ: هر کسی به راهی رفت.

❖ **تَفَرَّجَ**: تَفَرُّجاً. (ف ر ن) نظر (ف ر ن ج): ۱- صار

فَرِحَیْنِ. ۲- تَخَلَّقَ بِأَخْلَاقٍ الفَرِیْحَةِ وَ اتَّخَذَ عَادَاتِهِم.

۱- فَرِحَیْنِ: ۲- آداب و رسوم و اخلاق فرنگی را

بخودش گرفت.

❖ **تَفَرَّزَ**: تَفَرُّزاً. (ف ر ز) الشیء: اِنْتَفَقَ.

شکافته شد.

❖ **تَفَشَّخَ**: تَفَشُّخاً. (ف ش ح) ۱- المَکَانُ: اُشْعَ. ۲- طَلَبَ

الراحة وَ التَّزَهُُّ بِدِ العَمَلِ.

۱- المَکَانُ: وسیع شد. توسعه پیدا کرد. ۲- آرامش و تفریح

پس از کار را درخواست نمود.

❖ **تَفَشَّخَ**: تَفَشُّخاً. (ف ش خ) ۱- الشیء: تَطَعَّ. ۲- ب المادَّة:

اِخْلَعَتْ وَ زَالَت. ۳- الشَّعْرُ عَنِ المِجْلَدِ: سَقَطَ عَنْهُ وَ تَهَارَى.

۱- الشیء: بریده شد. ۲- ب المادَّة: منحل گردید و زایل

شد. از بین رفت. ۳- الشَّعْرُ عَنِ المِجْلَدِ: ریخت از آن.

❖ **التَّفَسُّسُ**: (ف س ر) الشرح.

شرح.

❖ **التَّفَسُّسُ**: (ف س ر) ۱- مَص. فِشْر. ۲- الشرح. ۳-

البیان، الإيضاح. ۴- التَّأْوِيل. ۵- «تفسير القرآن»: عِلْم

إِسْلَامِی غَايَةً تَوْضِیحَ مَعَانِی الْقُرْآنِ وَ اسْتِخْرَاجَ أَحْکَامِهِ.

۱- مَص فِشْر. ۲- شرح. ۳- بیان، تَوْضِیح. ۴- تَأْوِيل

۵- تفسیر القرآن: علم اسلامی هدف آن تَوْضِیحَ مَعَانِی الْقُرْآنِ

❖ التعلُّل: رد الثقل.

❖ تَعَلَّتْ: تَعَلَّتْ (ف ل ت) تَحَلَّصَ: «تَعَلَّتْ الطائر، من الصائد».

رهائی یافت. «تَعَلَّتْ الطائر من الصائد».

❖ تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ (ف ل ج) ١- الشیء: تَشَقَّقَ: ٢- بَ التَّأْنَنُ: بعدُ ما یَهِیَا.

١- الشیء: شُکَاظَه شد. ٢- بَ التَّأْنَنُ: فاصله افتاد بین آنها.

❖ تَحَلَّصَ: تَحَلَّصَ (ف ل س) ١- تَحَلَّصَ الفلاسفة.

٢- سَلَک فی آرائه طریق الفلاسفة و لکنه لم یَحْسِنها. ٣- فی الأمر: کان فیهِ حکماً حاذقاً.

نظر (ف ل س ف س): ١- به فلسفه پرداخت. ٢- در نظر خود راه فلسفه برگزید اما ناوارد بود. ٣- فی الامر: در آن صاحب نظر شد.

❖ تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ (ف ل ج) الشیء: تَشَقَّقَ.

١- الشیء: شُکَاظَه شد.

❖ تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ (ف ن ن) ١- الشیء: تَنَوَّعَتْ «فنونهُ»، أي أنواعه و أحواله. ٢- فی القول أول العمل: سَلَک فیهِ أساليب حسنة. ٣- فی الأمر: کان فیهِ حاذقاً ماهراً.

١- الشیء: متنوع شد. ٢- فی القول أول العمل: راه و روشی خوب را در آن برگزید. ٣- فی الامر: ماهر و زیر دست بود.

❖ تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ (ف ل ج) تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ: ١- الشیء: قُلَّ و حُفِرَتْ قیمته. ٢- حَقَقَ.

١- الشیء: کم شد و ارزش آن پائین آمد. ٢- بیخرد شد.

❖ تَعَلَّجَ: تَعَلَّجَ (ف ه م) الکلام: فهِمَهُ شِئْناً شِئْناً.

بتدریج آنرا دریافت. فهمید.

❖ تَعَلَّقَ: تَعَلَّقَ (ف و ق) علیه: علاه و کان أفضل منه «تَعَلَّقَ علیه فی الدرس».

از او بهتر و برتر بود «تَعَلَّقَ علیه فی الدرس». بر او پیشی گرفت. سبقت گرفت در درس.

❖ تَعَلَّقَ: تَعَلَّقَ (ف و ه) بالكلام: تَعَلَّقَ به.

سخن گفت.

❖ تَعَلَّقَ: تَعَلَّقَ (ف ی أ) الشجرة أَوْباً أَوْفياً: اسْتَظَلَّ بها.

از سایه اش استفاده کرد.

❖ التَّعَلُّقُ: (و ق ی) خوف الله.

خدا ترس.

❖ تَعَلَّلَ: تَعَلَّلَ (ق ب ل) الشخصان أَوْ الشَّيْئَانِ: واجه كُلَّ منهما الآخر.

با یکدیگر روبرو شدند.

❖ تَعَلَّلَ: تَعَلَّلَ (ق ب ل) القومُ: قَتَلَ بعضهم بعضاً.

یکدیگر را کشتند.

❖ تَعَلَّدَ: تَعَلَّدَ (ق ی د م) الشیء: قَدِمَ، طَالَ زَمَانُهُ «تَعَدَّ المهد».

قدیمی شد. زمان آن طولانی شد. «تَعَدَّ المهد».

❖ تَعَدَّدَ: تَعَدَّدَ (ق ذ ف) ١- القومُ بالحجارة: رَمَى بعضهم بعضاً بها. ٢- القومُ بكذا: شَتَمَ بعضهم بعضاً به. ٣- تَهَ أَوْ به الأمواجُ: قَذَفَ بعضها إلى بعض.

به یکدیگر سنگ پراکنی کردند. ٢- القومُ بكذا: یکدیگر را دشنام دادند. ٣- تَهَ أَوْ به الأمواجُ: پراکندند برای یکدیگر.

❖ تَعَلَّوْا: تَعَلَّوْا (ق ب ر ی) الشخصان: اقْتَرَبَ كُلُّ منهما من الآخر.

به یکدیگر نزدیک شدند.

❖ تَعَلَّوْا: تَعَلَّوْا (ق ی ر ع) ١- القومُ: ضَرَبُوا القِرْعَةَ. ٢- القومُ بالسلاح: ضَرَبَ بعضهم بعضاً به.

١- القومُ: قرعه زدند. ٢- القومُ بالسلاح: با سلاح همدیگر را زدند.

❖ تَعَلَّوْا: تَعَلَّوْا (ق ی ر ن) ١- الشَّيْئَانِ: لَزِمَ أَحَدُهُمَا الْآخَرُ وَ ٢- الشَّخْصَانِ: تَصَاخَبَا.

الشَّيْئَانِ: هَمَرَا يَكْدِيكُ بَعْضُهُمَا بَعْضُهُمَا. ٢- الشَّخْصَانِ: مَصَاحَبَ وَ هَمَشَيْنِ كُشْتَنَدَا.

❖ تَقَاسَمَ: تَقَاسَمَ (ق ی س م) القومُ الشیءَ بينهم: أَخَذَ كُلُّ مِنْهُمْ قِسْماً مِنْهُ.

هر کدام بخشی از آنرا برداشتند.

❖ تَقَاضَى: تَقَاضَى (ق ی ض ی) ١- الْمُتَخَصِّصَانِ إِلَى الْقَاضِي: تَحَاكَمَا وَ تَرَاخَا إِلَيْهِ. ٢- الدَّيْنُ أَوْ غَيْرُهُ: طَلَبَهُ مِنْهُ.

٣- الدَّيْنُ أَوْ غَيْرُهُ: قَبِضَهُ مِنْهُ.

١- الْمُتَخَصِّصَانِ إِلَى الْقَاضِي: شُكَايَتِ نَزْدِ قَاضِي بَرَدَنَدَا. ٢- الدَّيْنُ أَوْ غَيْرُهُ: اِزْوَاجِ دَرْخَوَاسْتِ نَمُودَ آنرا. ٣- الدَّيْنُ أَوْ غَيْرُهُ: گِرِفْتِ از او.

❖ تَقَاطَرَا: تَقَاطَرَا (ق ی ط ر) القومُ: جَاؤُوا وَ تَتَابَعُوا جَمَاعَاتٍ.

آمدند گروه گروه. پی در پی آمدند.

❖ تَقَاطَعَ: تَقَاطَعَ (ق ی ط ع) القومُ: هَجَرَ بعضهم بعضاً.

از هم جدا شدند. قطع رابطه نمودند.

❖ تَقَاعَدَ: تَقَاعَدَ (ق ی ع د) ١- عَنِ الْأَمْرِ: لَمْ يَسْتَمِرَّ بِهِ. ٢- أَحْبَلَ عَلَى التَّقَاعُدِ.

١- عَنِ الْأَمْرِ: اِهْمِيتَ نَدَادَ بِهِ أَنْ. ٢- بَارَزْنِيسْتِ شد.

❖ **تَقَاعَضَ**: تقاضاً. (ق ع س) ۱- عن الأمر: تأخَّر عنه. ۲- أخرج صدره. ۳- المرء: تبت.

۱- عن الأمر: درنگ نمود از آن ۲- سینه سپر نمود. ۳- ثابت و پابرجا شد.

❖ **تَقَامَرُ**: تقامراً. (ق م ر) القوم: لعبوا القمار.

قمار بازی کردند.

❖ **تَقَاوَمَ**: تقاوماً. (ق و م) القوم في الحرب: قام بعضهم لبعض با یکدیگر جنگیدند.

❖ **تَقَايَضَ**: تقايضاً. (ق ی ض) الشخصان: تبادلًا.

مبادله نمودند.

❖ **تَقَبَّضَ**: تَقَبُّضًا. (ق ب ض) ۱- أو الشيء: جمَعَ متقبضاً.

۲- الجملد: انكش. ۳- عن الشيء: اشْمَأَز منه.

۱- الشيء: متقبض شد. ۲- الجملد: چسروک شد.

۳- عن الشيء: از آن چند شش شد.

❖ **تَقَبَّلَ**: تَقَبُّلاً. (ق ب ل) ۱- الشيء: رَضِيَ «تقبل الهدية».

۲- الله الدعاء: استجاب.

۱- الشيء: پسندید. قبول کرد. «تقبل الهدية» ۲- الله للدعاء:

استجاب نمود.

❖ **تَقَبَّلَ**: تَقَبُّلاً. (ق ت ل) القوم: قتل بعضهم بعضاً.

یکدیگر را کشتند.

❖ **تَقَحَّضَ**: تَقَحُّضًا. (ق ح م) ۱- الأمر: رمى بنفسه فيه.

۲- القَرْش النهر: دخل فيه.

۱- الأمر: به آن کار پرداخت. ۲- القَرْش النهر: وارد آن شد.

❖ **تَقَدَّدَ**: تَقَدُّدًا. (ق د د) ۱- الشيء: تَشَقَّق. ۲- الشيء: بَيَس و

جَفَد. ۳- الثوب: تَقَطَّع.

الشيء: شکافته شد. ۲- الشيء: خشک گردید. ۳- الثوب:

پاره شد.

❖ **تَقَدَّرَ**: تَقَدُّرًا. (ق د ر) له الأمر: تَهَيَّأ.

آماده شد. تَهيَّأ شد.

❖ **تَقَدَّسَ**: تَقَدُّسًا. (ق د س) تَطَهَّر.

پاکیزه شد.

❖ **تَقَدَّمَ**: تَقَدُّمًا. (ق د م) ۱- سار أو انتقل إلى الأمام: «تقدَّم في

سيرة» ۲- هُ سَبَقَ. ۳- إليه: تَقَرَّب منه. ۴- إليه بكذا: طلبه منه.

۱- حرکت کرد به جلو. «تقدَّم في سيرة» ۲- هُ سَبَقَ.

گرفت از او. ۲- إليه: به او نزدیک شد. ۴- إليه بكذا: از او

درخواست نمود آنرا.

❖ **التَّقْدِيمَةُ**: (ق د م) ۱- مص: قَدَّم. ۲- الهدية: ج تقادوم.

۱- مص: قَدَّم. ۲- هدیه: ج- تقادوم.

❖ **التَّقْدِيمُ**: (ق د م) المنسوب إلى التَّقْدِيمَةِ.

منسوب به تقدیمه.

❖ **التَّقْدِيمَةُ**: (ق د م) التحرُّر و الافتتاح و التطور في الآراء السياسية والاجتماعية وغيره.

آزادی و گشایش فضای باز سیاسی و اجتماعی

❖ **التَّقْدِيرُ**: (ق د ر) ۱- مص: قَدَّر. ۲- ما يقدره الله من الحكم

و القضاء: ج تقادير.

۱- مص: قَدَّر. ۲- آنچه را که خداوند مقدر میدارد. ج-

تقادیر

❖ **تَقَرَّبَ**: تَقَرُّبًا. (ق ر ب) ۱- إليه: حاول الاقتراب منه.

۲- إلى الله بكذا: توَّشَّل إليه به.

۱- إليه: حاول الاقتراب منه ۲- إلى الله بكذا: به خدا توسل

جست با آن.

❖ **تَقَرَّحَ**: تَقَرُّحًا. (ق ر ح) الجسد: علته «الشروح» و هي

الجروح أو البثور.

چرکین شد. بوسیله زخمهای غده‌های چرکین.

❖ **تَقَرَّرَ**: تَقَرُّرًا. (ق ر ر) ۱- الأمر: ثبت «تقرر الاجتماع».

۲- الأمر: أمضى.

۱- الأمر: ثابت و برقرار شد. «تقرر الاجتماع» ۲- الأمر:

موافقت شد. سپری شد.

❖ **التَقَرُّرُ**: (ق ر ر) ۱- مص: قَرَّر. ۲- ما يُكْتَسَب أو يُلْقَى

لتبيين تفاصيل حدث أو حالة أو مهنة أو نحو ذلك: «تقرير

إداري» تقرير الشرطة.

۱- مص: قَرَّر ۲- گزارشی که نوشته شده درباره حادثه مهم

و غیره... «تقرير إداري» «تقرير الشرطة».

❖ **تَقَرَّزَ**: تَقَرُّزًا. (ق ز ر) ۱- من الشيء: كرهه و تباعد عنه.

۲- تباعد عن العيوب و السيئات.

۱- من الشيء: نپسندید و از آن دور شد. ۲- از بدیها و عیبا

دور شد.

❖ **التَّقْسِمُ**: تَقْسِمًا. (ق س م) ۱- القوم: تَفَرَّقُوا. ۲- الشيء:

تَفَرَّقَ أقسامًا.

۱- القوم: پراکنده شدند. ۲- الشيء: تقسیم به گروه گروه

شد.

❖ **التَّقْسِيمُ**: (ق س م) ۱- مص: قَسَم. ۲- عَزَف منفرد

الألحان مُمَيَّنَةٌ على إحدى آلات الطرب: ج تقاسيم.

مص: قَسَم. ۲- تکنوازی روی یک دستگاه موسیقی. ج-

تقاسیم

❖ **تَقَشَّبَ**: تَقَشُّبًا. (ق ش ب) اليدا و الشفة: علاها التَّشَبُّبُ

(ر. القَبْص).

ترک خوردگی لب. (ر. القَبْص)

❖ **تَقَشَّرُنْ**: تَقَشَّرَ (ق ش ر) الشیءُ: زالت عنه قشرته.

پوستش کنده شد.

❖ **تَقَشَّخَ**: تَقَشَّخَ (ق ش ع) السحابُ: زال، انکشف.

پدیدار شد. کنار رفت.

❖ **تَقَشَّفَ**: تَقَشَّفَ (ق ش ف) ۱- ابتعد عن الثَّغْمِ: ۲- فی

لباسه، اکثی بالحن البالی الوسخ: ۳- ساءت حاله و ضائق

عیشه: ۴- قدر عیشه.

۱- صرفه جوئی کرد: ۲- فی لباسه: پسند نمود به لباس زیر

و فرسوده و کثیف: ۳- حالت او بد شد و زندگیش به تنگی

گرائید: ۴- زندگیش کثیف و آلوده شد.

❖ **تَقْصُصُنْ**: تَقْصُصُ (ق ص و) ۱- المسألةُ أو فیها: بلغ النایة فی

البحث فیها أو عنها: ۲- القومُ: طلبهم واحداً واحداً من

أقاصیم.

۱- المسألةُ أو فیها: بعد نهایت در بحث از آن پرداخت.

۲- القومُ: یکی یکی از دورترین آنها را فراخواند.

❖ **تَقْصُفَ**: تَقْصُفَ (ق ص ف) الشیءُ: تَكَسَّرَ.

شکسته شد.

❖ **تَقْضُیْنْ**: تَقْضِیْ (ق ض ی) الشیءُ: انتطع، انتقض «تَقْضِی

العمر، تَقْضِی اللیل».

قطع شد. سپری شد. «تَقْضِی العمر» «تَقْضِی اللیل»

❖ **تَقْضُیْبْ**: تَقْضِیْبْ (ق ض ب) الشیءُ: تَقَطَّعَ

بریده شد. قطعه قطعه شد.

❖ **تَقَطَّرَ**: تَقَطَّرَ (ق ط ر) الماءُ: سال قطرةً قطرةً.

قطره قطره ریخت و جاری شد.

❖ **تَقَطَّعَ**: تَقَطَّعَ (ق ط ع) الشیءُ: تَفَرَّقَتْ أجزاؤه و تبایت.

اجزاء او پراکنده شد و از هم دور گردید.

❖ **التَّقْطِیصُ**: (ق ط ر) ۱- مص. قَطَّرَ: ۲- هو تبخیر السائل

تبخیراً جزئیّاً ثُمَّ تیریدہ بجهاز التَّطْطِیر لیمود سائلاً من نوع

آخر.

۱- مص. قَطَّرَ: ۲- عمل تططیر مایعات

❖ **تَقَطَّرَ**: تَقَطَّرَ (ق ط ر) ۱- فی کلامه: أخرجه من حلقه.

۲- الشیءُ: تَمَثَّقَ: ۳- الشیءُ: کان مقطراً (ر. المَقْطَر).

۱- فی کلامه: از حلق کلام رادا نمود: ۲- الشیءُ: عمیق شد.

۳- الشیءُ: تَمَثَّقَ بود و گود بود (ر. المَقْطَر)

❖ **تَقَطَّعَ**: تَقَطَّعَ (ق ط ق) ۱- الشیءُ: أحدث صوتاً عند

التحرُّک: ۲- الشیءُ: تحَرَّک و اضطرب.

نظر (ق ط ق) ۱- الشیءُ: حدائس را درآورد بهنگام

حرکت: ۲- الشیءُ: جبین و ناهانگ شد.

❖ **تَقَطَّعَ**: تَقَطَّعَ (ق ط ع) ۱- ر. قَطَعَ: ۲- الشیءُ: تَقَبَّضَ.

۱- ر. قَطَعَ: ۲- الشیءُ: جمع شد. چروک شد.

❖ **تَقَطَّبَ**: تَقَطَّبَ (ق ط ب) ۱- أو الشیءُ: تحوَّل عن وجهه.

۲- علی فراشه: تحوَّل من جانب إلى جانب آخر: ۳- فی الأمور:

تصرَّف فیها کیف شاء: ۴- فی البلاد: تَقَطَّلَ فیها.

۱- الشیءُ: دگرگون شد: ۲- علی فراشه: از طرفی به روی

طرف دیگر خوابید: ۳- فی الأمور: بدلخواه در آن دخل و

تصرَّف نمود: ۴- فی البلاد: به رفت و آمد پرداخت. به

مسافرت پرداخت.

❖ **تَقَلَّدَ**: تَقَلَّدَ (ق ل د) ۱- السیف: علَّقه علیه فی حالته.

۲- بَ المرأةُ القلادة لبسها: ۳- الأمرُ: تولَّاهُ و قام به «تَقَلَّدَ

المنصب».

۱- السیف: شمشیر بز کمر بست: ۲- بَ المرأةُ القلادة: به

گردن آویخت: ۳- الأمرُ: به عهده گرفت و انجام داد آنرا.

«تَقَلَّدَ المنصب».

❖ **تَقَلَّصَ**: تَقَلَّصَ (ق ل ص) ۱- الشیءُ: انضَمَّ، انزوی، تجمَّع

بعضه علی بعض «تَقَلَّصَ الظِّلُ»: ۲- الشیءُ: تَدانَى.

۱- الشیءُ: متراکم شد. (مسزوی شد). دور شد. «تَقَلَّصَ

الظلُ»: ۲- الشیءُ: نزدیک شد.

❖ **تَقَلَّلَ**: تَقَلَّلَ (ق ل ق) الشیءُ: تحَرَّک و اضطرب

نظر (ق ل ق) الشیءُ: یجْنید. ناآرام شد.

❖ **التَّقْلِیدُ**: (ق ل د) ج تَقَالِید و تَقْلِیدات: ۱- مص. قَلَّید.

۲- هو العادات و العفائد و الأعیال و الحضارة التي یرثها الخلف

عن السلف.

۱- مص. قَلَّید: ج تَقَالِید، تقلیدات: ۲- آداب و رسوم است

که آیندگان از گذشتگان به ارث می برند.

❖ **تَقْصُصْ**: تَقْصُصْ (ق م ص) ۱- القِصصُ: لبسه.

۲- شخصیهٔ فلان، عاشبا و قَلَّید خاصتها «تَقْصُصُ المَثَلُ

شخصیهٔ البطل»: ۳- بَ الروحُ: فی بعض المذاهب: انتقلت بعد

الموت من جسد إلى جسد.

۱- القِصصُ: برتن کرد: ۲- شخصیهٔ فلان: همانند او زندگی

کرد و خصوصیات او را تقلید نمود «تَقْصُصُ الممثل

شخصیهٔ البطل»: ۳- بَ الروحُ: فی بعض المذاهب: تناسخ

روح.

❖ **التَّقْصُصُ**: (ق م ص) ۱- مص. تَقْصُصْ: ۲- هو، فی بعض

المذاهب، انتقال الروح بعد الموت من جسد إلى جسد.

مربوط به آن است.

❖ **التَّقْوَى**: (و ق ی) ذو التقوی، ج أتقیاء و تقواء.

صاحب تقوی، ج اتقیاء، تقواء.

❖ **تَقِيًّا**: تَقِيًّا (ق ی ا) تَكْلَفُ النَّفْسِ (ر. الی.م).

خود را به استغراق و ادانست (و. الی.م).

❖ **تَقِيًّا**: تَقِيًّا (ق ی ح) المرح: صار فيه قِيع.

چرکین شد.

❖ **تَقِيًّا**: تَقِيًّا (ق ی د) مطاوع قِيْد.

مطاوعه بَکَد.

❖ **تَكَاتِب**: تَكَاتِب (ک ت ب) القوم: كتب بعضهم إلى بعض.

با یکدیگر مکاتبه نمودند.

❖ **تَكَاتِب**: تَكَاتِب (ک ت ف) القوم: ساعد بعضهم بعضاً.

یکدیگر را یاری کردند.

❖ **تَكَاتِم**: تَكَاتِم (ک ت م) القوم الحديث أو غصوه: أخفاء

بعضهم عن بعض.

از یکدیگر مخفی کردند.

❖ **تَكَاتَر**: تَكَاتَر (ک ت ر) القوم: كثروا.

فزونى یافتند.

❖ **تَكَاتَب**: تَكَاتَب (ک ت و) ر. كَتَفَ

❖ **تَكَاذِب**: تَكَاذِب (ک ذ ب) القوم: كذب بعضهم على بعض.

به یکدیگر دروغ گفتند.

❖ **تَكَاسَل**: تَكَاسَل (ک س ل) تعمد الكسل.

اظهار تنبلی نمود.

❖ **تَكَاشَف**: تَكَاشَف (ک ش ف) القوم: أظهر كل منهم ما في

نفسه للآخرين.

هر کدام از آنها را از دل خود را برای دیگران آشکار و

پدیدار نمود، بیان کرد.

❖ **تَكَافَأ**: تَكَافَأ (ک ف أ) القوم: تساوا.

مساوی شدند.

❖ **تَكَافَح**: تَكَافَح (ک ف ح) المتقاتلون: تضاربوا وجهاً

لوجه.

رودرو با یکدیگر برخورد کردند.

❖ **تَكَافَل**: تَكَافَل (ک ف ل) القوم: كفل بعضهم بعضاً.

یکدیگر را کفالت نمودند، تعهد نمودند.

❖ **تَكَالَف**: تَكَالَف (ک ل ب) القوم: أظهروا لبعضهم العداوة.

۲ - القوم كل: توابوا عليه بطمع «تكالبا على المال».

۱ - القوم: دشمنی را برای دیگران اظهار نمودند. ۲ - القوم على

كذا: با حرص و ولع به آن روی آوردند «تكالبا على المال».

۱ - مص: تَقَمَّصَ ۲ - تناسخ روح

❖ **تَقَمَّصَ**: تَقَمَّصَ (ق ن ع) ۱ - لبس «القناع»، و هو ما يُستَر به

الوجه. ۲ - ب المرأة: لبست «القناع»، و هو ما تغطي به المرأة

رأسها. ۳ - تكلف القناعه.

۱ - روینده بر رخ نهاد. ۲ - ب المرأة: روینده بر رخ نهاد.

۳ - قناعت را بر خود هموار نمود.

❖ **التَّقَنُّيَّة**: ۱ - الأصول المختصة بفن أو يعلم أو مهنة أو

بحرفة: «تقنية السبيل، تقنية الملاكمة». ۲ - الأساليب و الطرق

المختصة بفن أو علم أو مهنة أو حرفة.

اصول مخصوص هنر و حرفه و پیشه‌ای را گویند. مهارت

❖ **تَقَهَّرَ**: تَقَهَّرَ (ق ه ق) ۱ - رجع إلى الوراء. ۲ - تراجع

مهبوماً: «تقهَّر الجيش».

نظر (ق ه ق) را: به عقب بازگشت. ۲ - عقب نشینی کرد در

حالیکه شکست خورده بود. «تقهَّر الجيش»

❖ **تَقَوَّى**: تَقَوَّى (ق ی و) کان شديداً قوياً.

سخت و نیرومند بود.

❖ **التَّقَوَّى**: (و ق ی) ۱ - اسم من الاتقاء. ۲ - الحشوف.

۳ - مخافة الله و تحجب ما لا يرصيه.

۱ - اسم از برهیز کرد. ۲ - اتقاء نمودن. ۳ - خوف و ترس.

۳ - ترس از خدا و دوری از محرمان.

❖ **تَقَوَّرَ**: تَقَوَّرَ (ق و ر) السحاب: تقطع قطعاً مستديرة.

۲ - ب الحية: تمايلت و تجعلت.

۱ - السحاب: قطعه قطعه شده بصورت گردی. ۲ - ب الحية:

تمايل شد و یک جا جمع شد.

❖ **تَقَوَّسَ**: تَقَوَّسَ (ق و س) الشئ: انطف و صار كالقوس.

خم شد و مانند کمان گردید.

❖ **تَقَوَّضَ**: تَقَوَّضَ (ق و ض) ۱ - البناة: انهدم. ۲ - ب

الصفوف: تفرقت.

۱ - البناة: ویران شد. ۳ - ب الصفوف: پراکنده شد.

❖ **تَقَوَّلَ**: تَقَوَّلَ (ق و ل) عليه قولاً: ابتدعه كذباً.

دروغی را جعل کرد، ابداع کرد.

❖ **تَقَوَّمَ**: تَقَوَّمَ (ق و م) ۱ - الشئ: استوى، زال اعوجاجه.

۲ - الشئ: ظهرت قيمته.

۱ - الشئ: صاف شد. کجی آن از بین رفت. ۲ - الشئ:

ارزش آن پدیدار شد.

❖ **التَّقْوِيم**: (ق و م) ۱ - مص: قوِّم. ۲ - تقسيم الأزمنة و

حساب الأوقات و ما يتعلق بها.

۱ - مص قوِّم. ۲ - تقسيم زمان و حساب و دقت و آنچه را که

● **تکالم:** تکالماً. (ک ل م) الشخسان: محادثاً بعد تهاجر و تقاطع.

الشخسان: پس از قهر با یکدیگر سخن گفتند.

● **تکامل:** تکاملاً (ک م ل) ۱- الشيء: کمل تدریجاً ۲- بت الأشياء: کثُل بعضها بعضاً.

۱- الشيء: بتدریج کامل شد. ۲- بت الأشياء: یکدیگر را کامل کردند.

● **تکاید:** تکایداً. (ک ی د) الشخسان: احتال کلُّ منها على الآخر.

هر کدام دیگری فریب داد.

● **تکبّد:** تکبّداً. (ک ب د) ۱- الأمر: قاسا. تحسّله «تکبّد الخسارة». ۲- بت الشمس السّماء: صارت في وسطها.

۱- الأمر: تحمل نمود «تکبّد الخسارة». ۲- بت الشمس السّماء: در وسط آن قرار گرفت.

● **تکبّر:** تکبّراً. (ک ب ر) کان ذا کبرياء و تعظّم شخصیتی دارای غرور خود بزرگ بین بود.

● **تکبّل:** تکبّلاً. (ک ب ل) تقدّر بالکل أو التّیّد با دست بند دستش بسته شد.

● **التکبیر:** (ک ب ر) ۱- مص: کبر. ۲- أن یقال: «الله أكبر».

۱- مص: کبر. ۲- الله أكبر گفته شود.

● **التّکّة:** رباط السراويل، ج یلکّة.

بند شلوار. ج یتکک.

● **تکفّف:** تکفّفاً. (ک ت ف) ضمّ يديه إلى صدره.

دستهایش را بر سینه نهاد.

● **تکتک:** تکتکة. بت الساعة: أسمع صوت محرّکها بصوت خفيف منظم.

ساعت یک یک نمود.

● **تکثّن:** تکثّناً. (ک ث ن ل) ۱- القوم: تجتمعوا کتلة واحدة متفتحة على رأي واحد. ۲- الشيء: تجتمع و تدور «تکثّنت کرة التلعب».

۱- القوم: اجتماع نمود یک پارچه و یک نظر و هدف. ۲- الشيء: جمع شد و گرد گردید. «تکثّنت کرة التلعب» توپ برقی درست شد.

● **تکحلّ:** تکحلّلاً. (ک ح ل) وضع الکحل في عينه.

سرمه بر چشم نهاد.

● **تکذّب:** تکذّباً. (ک ذ ر ک د ی) تسوّال، استعطی.

گدائی نمود. درخواست کمک و پاری از دیگران نمود.

● **تکذّر:** تکذّراً. (ک ذ ر) ۱- الشيء: کان کذّراً غیر صاف.

۲- بت المیئة: کانت منقّصة.

۱- الشيء: کدر بود. خالص و صاف نبود. بت المیئة: زندگی منقّص شد و برابر مراد نبود.

● **تکذّسن:** تکذّساً. (ک ذ س) ۱- بت الحیوب أو الأکیاش: کانت أكذاباً. ۲- بت الخیل: ازدمت في السير.

۱- بت الحیوب أو الأکیاش: تل انبار شد. ۲- بت الخیل: در راه رفتن بهم بر خوردند.

● **تکذّسن:** تکذّساً. (ک ر ذ) انقبض و اجتمع بعضها إلى بعض.

نظر (ک ر ذ س): جمع شد و متراکم گردید.

● **تکزّر:** تکزّراً. (ک ز ر) الشيء: أعید مراراً، أو مرّة بعد أخرى «تکزّر الحدیث».

به کرات اعاده شد. یا یکی پس از دیگری اعاده شد. «تکزّر الحدیث».

● **تکزّسن:** تکزّساً. (ک ز س) الشيء: اشتدّ «تکزّسن أساس البناء».

شدت یافت. سخت و محکم شد. «تکزّسن اساس البناء».

● **تکزّم:** تکزّماً. (ک ز م) ۱- عن الشيء: تفرّع و ترقّع عنه.

۲- تکلفّ الکرم.

۱- عن الشيء: بیزاری نمود، خود را پاک دانست. ۲- کرم و بخشش را بخود هموار کرد.

● **تکزّه:** تکزّهاً. (ک ز ه) الشيء: کرهه. نپسندید آنرا.

● **التکزیّر:** (ک ز ر) ۱- مص: کزّر. ۲- «تکریر النقط أو نحوه»: تبخيره لفصله عن غيره من المواد و تصفیهه.

۱- مص: کزّر. ۲- تکریر النقط او غیره: تبخیرت برای جد نمودن از فرآورده های دیگر و تصفیه آن.

● **تکشف:** تکشفاً. (ک ش ف) ۱- تکلفّ الکسب. ۲- طلب الرزق. ۳- المال: ربحه.

۱- خود را مکلف به کسب روزی نمود. ۲- روزی خواست.

● **تکشّسن:** تکشّراً. (ک ش ر) ۱- الشيء: انکسر. ۲- في مشیه: تنکّک و تلوی. ۳- النور علی کذا: ارتدّ من المرأة أو غيرها إليه.

۱- الشيء: شکست. ۲- فی مشیه: خرامان خرامان راه رفت. ۳- النور علی کذا: از آینه منعکس شد بر آن.

● **تکشف:** تکشفاً. (ک ش ف) بت الشمس: احتجبت في النهار لوقوف القمر بینها و بین الأرض. کسوف خورشید پیش آمد.

۱- بکذا: خود را با آن نام خوانند «تکثی بآبی سلیم».

۳- کینه‌اش را ذکر نمود تا که به آن شناخته شود.

❖ **تکثُرُ:** تَكَثَّرَ (ک ن ز) اللّمْ: جمیع و صلب.

جمع شد و خشک گردید. سفت شد.

❖ **تکثُفُ:** تَكَثَّفَ (ک ن ف) ه القوم: احاطوا به.

گرددش را گرفتند. او را احاطه کردند.

❖ **التکثیف:** ر. التثقیة

❖ **تکهرِبُ:** تَكْهَرَبُ (ک ه ر ب) الجسم: اکتسب القوة

الکهرابیة.

(ک ه ر) الجسم: نیروی برقی را اکتساب نمود. دارای

نیروی برق گردید.

❖ **تکهنُ:** تَكْهَنُ (ک ه ن) ۱- له: أخیره بالنقیب. ۲- أشهت

أقواله أقوال الکهنه.

۱- له: غیب را بر او خبر داد. ۲- سخنانش مانند کاهنان شد.

❖ **تکونُ:** تَكُونُ (ک و ن) الشیء: حدث. تألف.

پدید آمد. بوجود آمد.

❖ **التکونین:** (ک و ن) ۱- مص. کون. ۲- الصورة والهیة: ج

تکاوین.

۱- مص. کون. ۲- شکل و شمایل ج تکاوین.

❖ **تکثیفُ:** تَكْثِفُ (ک ی ف) الشیء: صار علی کثیفة ممیئة.

بر یک کثیفیت معین گردید.

❖ **التکسیف:** (ک ی ف) ۱- مص. کثیف. ۲- «أجهزة

التکسیف»: أجهزة کهرابیة او نحوها تمیل للبرودة أو للحرارة

أو غیرها، فی البیوت أو المکاتب أو بعض الآلات، کثیفة أو

حالة معلومة.

۱- مص. کثیف. ۲- أجهزة التکسیف: دستگاههای سرما و

گرم که در ساختمانها کار گذاشته می‌شود (فن کونل)

❖ **تَلَّ، یَتَلَّ:** تَلَّ (ل ی ت) ۱- الشیء: فی یدیه: دفعه إلیه. ۲- الناقه:

جعلها تبرک.

۱- الشیء فی یدیه: به او پرداخت عطا کرد. ۲- الناقه: شتر را

نشاند. اناخه نمود.

❖ **تَلَّ:** تَلَّ (ل ی ت) ۱- مص. تَلَّ. ۲- الهضبة، المرتفع من الأرض: ج تلال

و تُلُول و أتلال.

۱- مص. تَلَّ. ۲- تله ج تلال. تُلُول. اتلال.

❖ **تَلَّ یَتَلَّ:** تَلَّ (ل ی ت) ۱- تَلَّ (ت ل و) ۲- تبعه.

به دنبال او آمد. پشت سر آمد.

❖ **تَلَّ:** تَلَّ (ت ل و) ۱- الکتاب: قرأ. ۲- الکتاب أو

الذین: اتبع ما فی ه. ۳- الخبر: أخیر به.

❖ **تکثُرُ:** تَكَثَّرَ (ک ش ر) کشف عن أسنانه و أظهرها.

دندانهایش را پدیدار نمود.

❖ **تکثُفُ:** تَكَثَّفَ (ک ش ف) ۱- الشیء: ظهر. ۲- ب

الأرض: یست و تشق بعض أطرافها.

۱- الشیء: پدیدار شد. ۲- الأرض: خشک شد و ترک

برداشت.

❖ **التکعیب:** (ک ع ب) ۱- مص. کعب. ۲- مذهب حدیث

فی الرسم برسم أصحابه الأشياء بأشکال هندسیة. ۳- «تکعب

العدد»: هو حاصل ضرب ثلاثة أعداد مساویة لهذا العدد

«تکعب العدد ۲ هو: $2 \times 2 \times 2 = 8$ ».

۱- مص. کعب. ۲- مکتب جدیدی دو نقاشی و آن کشیدن

اشیاء است به اشکال هندسی. ۳- تکعب العدد: حاصل

ضرب سه بار یک عدد. $2 \times 2 \times 2 = 8$

❖ **تکفلُ:** تَكْفُلُ (ک ف ل) الشیء: الزم نفسه به، تمحله.

با شیء خود را متعهد دانست به وسیله آن تحمل نمود آنرا.

❖ **تکلعُ:** تَكْلَعُ (ک ل ح) الوجه: عیس شدیداً و تکثر.

الوجه به شدت عبوس شد.

❖ **تکلسُ:** تَكْلَسُ (ک ل س) الشیء: صار کلساً

آهک گردید.

❖ **تکلفُ:** تَكْلَفُ (ک ل ف) ۱- الأمر: تمحله علی مشقة.

۲- الشیء: تمحله و لیس من عادته «تکلف البخل الکرم».

۱- الأمر: با مشقت و سختی تحمل نمود آنرا. ۲- الشیء:

تحمل کرد برخلاف میل خود «تکلف البخل الکرم»

❖ **التکلیف:** (ک ل ف) المشقة: ج تکالیف «سئم تکالیف

الحیاة».

۱- مص. کلف. ۲- مشقت و سختی: ج تکالیف. «سئم

تکالیف الحیاة»

❖ **تکَلَّ:** تَكَلَّلَ (ک ل ل) ۱- لیس الإکلیل. ۲- عَقد زواجه.

۱- تاج گل بر سر نهاد. ۲- ازدواج او انجام شد.

❖ **تکلمُ:** تَكْلَمُ (ک ل م) الکلام أو به: تحدّث به، نطق به.

سخن گفت با آن. حرف زد.

❖ **تکمشُ:** تَكْمَشُ (ک م ش) الجلد أو نحوه: تقبض، تكلص،

تشنج.

جمع شد. متقبض شد.

❖ **التکملة:** (ک م ل) ما یتم به الشیء.

تتمه چیزی.

❖ **تکثیُ:** تَكْثِي (ک ن ی) ۱- بکذا: تسمى به «تکثی بآبی

سلیم» ۲- ذکر کثیته لعرف بها.

۱ - الكتاب: خواند آنرا. ۲ - الكتاب أو الدين: پی گرفت آنچه را که در آن بود دنبالش گرفت. ۳ - الخير: با آن خبر داد.

❖ تَلَّى، يَتْلَى: تَلَّى (ت ل ی)؛ تَجَمَّعَ.

در پی او آمد. دنبالش را گرفت.

❖ تَلَاةٌ: تَلَاةٌ مَأْ (ل ط م) ۱ - القوم: اجتماعوا و انفقوا. ۲ - الشيء الفاسد: صلیح.

۱ - القوم: اجتماع کردند و اتحاد نمودند. ۲ - الشيء الفاسد: صالح گردید. خوب شد.

❖ تَلَاَحَقَ: تَلَاَحَقَ (ل ح ق) تَلَاَحَقُوا: تَابَعَتْ.

پیایی آمدند؛ پشت سر هم آمدند.

تَلَاَحَقَ: تَلَاَحَقَ (ل ح ق) ۱ - تَلَاَحَقُوا: انضم بعضهم إلى بعض بعد ما كانت منفصلة. ۲ - الجرح: التأم و شفي. ۳ - القوم: تقاتلوا.

۱ - تَلَاَحَقُوا: به یکدیگر پیوستند پس از اینکه از هم جدا شدند. ۲ - الجرح: التیام پیدا کرد. شفا یافت. ۳ - القوم: جنگیدند.

❖ تَلَاَشَى: تَلَاَشَى (ل ش و) ۱ - الشيء: اضمحل. ۲ - انحطت قواه من مرض أو تعب.

۱ - الشيء: مضمحل گردید. ۲ - بجهت مرض و خستگی نیرویش کم و اندک شد.

❖ تَلَاَصَقَ: تَلَاَصَقَ (ل ص ق) التینان: لصق كل منهما بالآخر.

به یکدیگر چسبیدند.

❖ تَلَاَطَفَ: تَلَاَطَفَ (ل ط ف) القوم في الامر: رفق بعضهم ببعض فيه.

با یکدیگر مدارا کردند.

❖ تَلَاَطَمَ: تَلَاَطَمَ (ل ط م) ۱ - الموج: ضرب بعضه بعضاً. ۲ - القوم: لطم بعضهم بعضاً.

۱ - الموج: به یکدیگر برخورد کردند. ۲ - القوم یکدیگر را سیلی زدند.

❖ تَلَاَعَبَ: تَلَاَعَبَ (ل ع ب) أو الشيء: لعب «تَلَاَعِبَتْ بِهِ الْأَمْوَاجُ».

بازی کرد. «تَلَاَعِبَتْ بِهِ الْأَمْوَاجُ»

❖ تَلَاَغَى: تَلَاَغَى (ل غ ن) القوم: لمن بعضهم بعضاً.

یکدیگر لغمت کردند.

❖ تَلَاَفَى: تَلَاَفَى (ل ف و) الشيء: تداركه «تَلَاَفَى الْخَطَرُ».

دریافت احساس کرد. «تَلَاَفَى الْخَطَرُ»

❖ التَّلَافِيظُ: (ل ف ف) من الأسماء، الدماغ: ما تَلَفَّظَ منها و التوى بعضه على بعض.

پیچ و تاب روده و مغز.

❖ تَلَاَقَى: تَلَاَقَى (ل ق ی) القوم: لقي بعضهم بعضاً.

یکدیگر ملاقات کردند.

❖ تَلَاَكَمَ: تَلَاَكَمَ (ل ک م) ۱ - الشخصان: لکم کل منهما الآخر. ۲ - الملاكیان: لعبا ملاكمة.

۱ - الشخصان: یکدیگر را مشت زدند. ۲ - الملاكیان: مشت زنی کردند.

❖ تَلَاَوَّأَ: تَلَاَوَّأَ (ل ل أ) ۱ - النجم أو البرق: لمع. ۲ - النار: انقذت، اضطربت. ۳ - الوجه: أشرق.

نظر (ل ل أ) ۱ - النجم أو البرق: درخشید. ۲ - النار: سوزان شد. گر گرفت، شعله ور شد. ۳ - الوجه: درخشان شد.

❖ تَلَاَهَى: تَلَاَهَى (ل ه و) ۱ - بالملهي: اشتغل بها. ۲ - القوم: لها بعضهم مع بعض.

۱ - بالملهي: مشغول بازی شد. ۲ - القوم: مشغول بازی با یکدیگر شدند.

❖ التَّلَاوُفُ: ۱ - مص. تلا. ۲ - القراءة من القرآن أو غيره: «تلاوة من أي الذكر الحكيم».

۱ - مص تلا. ۲ - قرائت قرآن و غیر آن «تلاوة من أي الذكر الحكيم».

❖ تَلَاَوْمًا: (ل و م) القوم: لام بعضهم بعضاً.

یکدیگر را ملامت کردند.

❖ تَلَبَّثَ: تَلَبَّثَ (ل ب ث) بالمكان: توقف.

ایستاد.

❖ تَلَبَّدَ: تَلَبَّدَ (ل ب د) الشعر أو الصوف: تداخل ولزق بعضه ببعض.

مو یا پشم به هم چسبیدند.

❖ تَلَبَّسَ: تَلَبَّسَ (ل ب س) ۱ - بالثوب أو بالامر: اخطأ به. ۲ - عليه الأمر: اخطأ و أشكل. ۳ - لباساً: لبسه. ۴ - به الأمر: تعلَّقَ به.

۱ - بالثوب أو بالامر: مشغول شد. ۲ - عليه الأمر: برای او مشکل شد. ۳ - لباساً: پوشید بر تن کرد. ۴ - به الأمر: علاقمند شد.

❖ تَلَبَّكَ: تَلَبَّكَ (ل ب ک) ۱ - الأمر: اخطأ و أشكل. ۲ - بت المعدة: عسر هضمها.

۱ - الأمر: مختلط شد و مشکل شد. ۲ - بت المعدة: کار هضم سخت و دشوار گردید. التَّلَّةُ: واحدة التَّلَلِ ج تَلَال مفرد تل، ج تَلَال.

● **تَلَقَّنَ**: تَلَقَّنًا (ال ع ن) القوم: لمن بعضهم بعضاً.
يكذبكر والعت كردند.
● **التَلَقُّوفُ**: ر. الِزُّق.
● **تَلَقَّفَ**: يَتَلَقَّفُ تَلَقُّفاً. ١- هلك. ٢- الشيء: هلك وفسد.
«تلفت الفاكهة في الحمار».
١- نابود شد. ٢- الشيء: نابود شد. فاسد گردید. خراب شد.
(تَلَقَّبَتِ الفاكهةُ في الحمارِ)
● **التَلَقُّفُ**: ١- مص. تلف. ٢- اهلاك.
١- مص تلف. ٢- نابودی.
● **تَلَقَّتْ**: تَلَقَّتًا (ال ف ت) إليه: التفت إليه. صرف وجهه إليه.
الیه - رویش را بطرف او برگردانید، به او توجه کرد.
● **التَلَفُّزُ**: فَنُّ التَّلَفُّزِیون.
هنر تلویزیون
● **تَلَفَّظَ**: تَلَفَّظًا (ال ف ظ) بالكلام: نطق به.
سخن را بر زبان آورد.
● **تَلَفَّفَ**: تَلَفَّفًا (ال ف ف) في ثوبه: اشتمل به، آدراره علی
جسمه.
خود را با آن پوشانید. بر بدنش نهاد.
● **تَلَفَّفَ**: تَلَفَّفًا (ال ف ل) بالثوب: اشتمل به، آدراره علی
جسمه.
نظر (ال ف ل) بالثوب. خود را با آن پوشانید.
● **تَلَقَّنَ**: تَلَقَّنَةً. ١- تكلّم بالثقیون. ٢- إليه: خاطبه بالثقیون.
١- تلقن زد. ٢- الیه او را با تلقن مورد خطاب قرار داد.
● **تَلَقَّى**: تَلَقَّيًا (ال ق ی) ١- الشيء: صادفه، استقبله. ٢- هُ:
استقبله. ٣- الشيء: منه، أخذ منه: فهمه «تلقى منه العلم».
١- الشيء: بر خورد کرد. وروبرو شد. ٢- هُ: وروبرو شد
٣- الشيء: منه: فهمه «تلقى منه العلم»
● **التَّلَقُّاءُ**: (ال ق ی) ١- مص. لقی. ٢- اللقاء. ٣- جهة اللقاء و
المقابله «جلس لقاء الحائط». ٤- «فعل ذلك تلقائياً أو من
لقاء نفسه»: أي من ذات نفسه، بإرادته وحرّيته.
١- مص لقی. ٢- ملاقات. ٣- جهت ملاقات و روبرو شدن.
«جلس لقاء الحائط». ٤- فعل ذلك تلقائياً أو من لقاء نفسه:
از خودش انجام داد. بی مقدمه انجام داد.
● **تَلَقَّبَ**: تَلَقَّبًا (ال ق ب) بالاسم أو نحو: صار له الاسم لقباً.
اسم برایش لقب گردید.
● **تَلَقَّطَ**: تَلَقَّطًا (ال ق ط) الشيء: التقطه وجمعه من هنا ومن
هناك.
برگرفت و جمع آوری کرد از اینجا و آنجا.

● **الثَّغَةُ**: واحدة الثَّلج تِلج تِلج مفرد تلج. ثبه.
● **تَلَقَّمَ**: تَلَقَّمًا (ال ث م) شَدَّ عَلَى أَنفِهِ أَوْ فَمِهِ «الأسنام». و هو
نقاب.
بر بینی یا دهان نقاب نهاد.
● **تَلَجَّجَ**: تَلَجَّجًا (ال ج ل) ١- تردّد في كلامه و لم يبيته.
٢- في صدره الشيء: تردّد فيه.
نظر (ال ج ل) ١- در سخنانش مترّد بود و آشکارا سخن
نکفت. ٢- فی صدره شی: چیزی به فکرش خطور کرد.
● **تَلَخَّفَ**: تَلَخَّفًا (ال ح ف) لحافاً: تنطى به.
خود را با آن پوشانید.
● **تَلَذَّ**: يَتَلَذَّذُ تَلَذُّذًا. المال أو المجد أو غيرها قدّم.
قدیمی شد و کهنه و فرسوده شد.
● **تَلَذَّذَ**: تَلَذَّذًا (ال ذ ن) الشيء أو به: وجده لذياً.
خوشمزه یافت.
● **تَلَزَّجَ**: تَلَزَّجًا (ال ز ج) الشيء: صار لزجاً يلزق ببعضه
ببعض.
چسبناک گردید.
● **تَلَزَّزَ**: تَلَزَّزًا (ال ز ز) الشيء: انضمّ ببعضه إلى بعض.
به یکدیگر پیوستند.
● **التَلَسُّكُوبُ**: ر. المِزْجَب.
● **تَلَصَّصَ**: تَلَصَّصًا (ال ص ص) ١- صار لَصًّا. ٢- تكلّف
اللتصصه. ٢- تجسّس.
١- دزد گردید. ٢- دزدی را بر خود هموار کرد.
٣- جاسوسی کرد تجسس نمود.
● **تَلَطَّحَ**: تَلَطَّحًا (ال ط ح) ١- بكذا: تلوّث به. ٢- بالسوء:
تدنّس به. ٣- بشئ: فعله.
١- بکذا: آلوده شد به آن. ٢- بالسوء: آلوده شد به بدی.
٣- بشئ: انجام داد.
● **تَلَطَّفَ**: تَلَطَّفًا (ال ط ف) الامر أو فيه أو به اوله: تَرَفَّقَ به.
- مدارا کرد یا آن دلسوزی نمود با آن.
● **تَلَطَّى**: تَلَطَّى (ال ط ی) ١- ت النار: تلهّبت، اْتَقَدَّتْ.
٢- علیه: غضب.
١- ت النار: شعله ور شد. ٢- علیه: خشم گرفت بر او.
● **تَلَعَّبَ**: تَلَعَّبًا (ال ع ب) و. تَلَاعَبَ
● **تَلَعَّمَت**: تَلَعَّمًا (ال ع ث) ١- في الأمر: تَعَثَّتْ فيه و تَأَنَّى
«تلعثم في كلامه». ٢- في الأمر: توقّف فيه.
نظر (ال ع ث م) ١- فی الامر: درنگ نمود و ثانی کرد. «تلعثم
في كلامه». ٢- فی الامر: ایستاد در آن.

فی المساومة.

دشمنی را ادامه دادند. معامله را ادامه دادند.

❖ تصادی: تصادياً (م د ی) ۱- فی الضلال أو غيره: دام علیه.

۲- فی الأمر: بلغ فيه الغاية. ۳- به الأمر: طال، تأخر. تصادی به السفره.

۱- فی الضلال او غيره: ادامه داد آن را ۲- الأمر: رسید به نهایت آن به هدف رسید. ۳- به الأمر: طولانی شد به درازا کشید. دیر کرد. تصادی به السفره

❖ تصادى: قارصاً (م ر س) المتقاتلون في الحرب: ضرب بعضهم بعضاً.

المتقاتلون في الحرب: یکدیگر را زدند.

❖ تصادى: قارصاً (م ر ض) تظاهر بالمرض وليس به.

تظاهر به مریضی نمود.

❖ تصادى: قازحاً (م ز ج) الشبان: اختلط.

مختلط شد. یکی شدند.

❖ تصادى: قازحاً (م ز ح) الشخصان: تداعبا.

شوخ و مزاح نمودند با یکدیگر.

❖ تصادى: قاسماً (م س س) الشبان: مئى أحدهما الآخر.

یکدیگر را لمس کردند.

❖ تصادى: قاسماً (م س ک) ۱- بالشئ: تعلّق به، اعتصم.

۲- ملک نفسه ثبت «زعزعي الدهر فتأسكت»

۱- بالشئ: چسبید به آن، چنگ زد. ۲- جلوی خودش را گرفت. مستحکم و پابرجا شد.

❖ تصادى: قاشياً (م ش ی) الشخصان: مشياً معاً.

با یکدیگر قدم زدند.

❖ تصادى: قاکراً (م ک ر) القوم: احتال بعضهم على بعض.

یکدیگر را فریب دادند.

❖ تصادى: قالكاً (م ل ک) ۱- عن الأمر: ملک نفسه و ضبطها عنه. ۲- «ما تمالك أن فعل كذا»: أي ما تمالك، ما استطاع حبس نفسه عن فعله.

۱- عن الأمر: جلوی خود را گرفت، جلوی زیاده‌روی خودش را گرفت. ۲- «ما تمالك أن فعل كذا» خودداری نکرد. نخواست جلوی خودش را بگیرد.

❖ التمام: ۱- مص. تمّ ۲- ما يتم به الشيء. ۳- الكمال.

۴- «بدر تمام»: کامل. ۵- «ليل التمام»: أطول ليلة في السنة.

۱- مص. تمّ. ۲- آنچه‌ی که دیگری کامل می‌کند. ۳-

۴- ماه چهارده شبه - کامل. ۵- لیل التمام: شب یلدا.

❖ تصادى: قارواً (م و ت) ۱- تظاهر بأنه ميت. ۲- تظاهر

بالتضاعف من عبادة أو صوم أو نحوها.

۱- تظاهر به مردن کرد ۲- تظاهر به ضعف نمود بر اثر

نماز و روزه و عبادت فراوان.

❖ تصادى: قايلاً (م د ی) غایل مهترأ.

بالرزش حرکت کرد.

❖ تصادى: قايلاً (م ی ل) في مشيه: تبخر.

احساس غرور نمود.

❖ التمام: الذي يميل في كلامه ولا يثبت.

کسیکه در سخن گفتن عجله کند و آن را واضح بیان نمی‌کند.

❖ التمام: قتمة. في الكلام: عجل فيه ولم يثبت.

شتافت در آن و واضح بیان نکرد.

❖ التمام: قتماً (م ت ع) بكذا أو منه: دامت له منفعة ولذته زماناً طويلاً.

منفعت و لذت آن مدت زمان طولانی برایش ادامه داشت.

❖ التمام: (م ت ل) ج قماثل. ۱- الصورة. ۲- هو ما ينحته

المثال أو الثنات في الحجر أو المعدن أو غيرها من صورة أو

رمز للطبيعة والمخلوقات.

ج تماثيل ۱- عکس ۲- مجسمه. که از سنگ معدن و غیره ساخته می‌شود.

❖ التمام: قتملاً (م ت ل) ۱- به: تشبه به. ۲- بالشئ: ضربه

مثلاً. ۳- له الشئ: تصوّر له. ۴- الشئ: تصوّر مثاله.

۱- به: خود را به آن تشبیه کرد. ۲- بالشئ: آنرا بعنوان

ضرب المثل بیان کرد. ۳- له الشئ: برای او تصور شد

۴- الشئ: مثال آنرا تصور نمود.

❖ التمام: (م ت ل) ۱- مص. مثل. ۲- «فن التمثيل»: تأليف

الروايات المسرحية وإخراجها على المسرح و عرض

مشاهدها.

۱- مص. مثل. ۲- فن التمثيل: هنر نمایشنامه نویسی و تأثر و

آماده کردن آن برای عرضه در تئاتر.

❖ التمام: (م ت ل) الرواية التي توضح تمثّل على المسرح.

نمایشنامه یا روایت که برای اجرا در تئاتر آماده می‌شود.

❖ التمام: قتملاً (م ج ح) تعظم: «تمجد اسم الله»

با عظمت شد. بزرگ شد. «تمجد اسم الله»

❖ التمام: قتملاً (م ج ن) ۱- تكلف الجبانة و قلّة الحياء.

۲- عمل الماخن القليل الحياء: «تمجن في كلامه».

۱- کار افراد فاسد را انجام داد. «تمجن في كلامه».

❖ التمام: قتملاً (م ح ل) الشئ أوله: احتال في طلبه «تمحل

الأعداء».

در بدست آوردنش حبله و نیرنگ بکار بست «تمخّل

الاعذار».

❖ **تَمْخَضُ**: تَمْخَضًا (م خ ض) ۱- اللَّيْنُ: تخمّوگ فی «المبشّخنة»، وهي عاء يمزك فيه اللبن حتى يخرج منه الزبد. ۲- بَيتُ الحامِلِ: دنا وقت ولادتها و أخذها الطلق.

۱- اللَّيْنُ: در مشک تکان داده شد. ۲- بَيتُ الحامِلِ: زمان زایمانش فرا رسید.

❖ **تَمْخَطُ**: تَمْخَطًا (م خ ط) أَخْرَجَ الْخَطَّاءُ مِنْ أَنْفِهِ مَخَاطَ (آب بینی را از بینی خارج نمود)

❖ **تَمْذَحُ**: تَمْذَحًا (م ذ ح) افتخر بما ليس عنده، افتخار نمود به آنچه که ندارد.

❖ **فَقَضَ: قَضَدًا** (م د د الشّ): انبسط. ۲- قَطَى: گسترش پیدا کرد. گسترده شد ۲- دراز شد.

❖ **تَمَعَّنَ**: تَمَعَّنًا (م د ن) ۱- عاش عيشة أهل المدن. ۲- انتقل من المهيمية والحسنة إلى الرقي والحضارة. ۳- المدن: بناها.

۱- مانند شهرها زندگی کرد ۲- از بی سوادى و ندانم کارى به پیشرفت و تمدن منتقل شد ۳- المدن: ساخت آنرا.

❖ **تَمَرَّ: تَمَرًا** (م ر د): ۱- أَطْعَمَهُ التَّمَرُ. ۲- البَلَحُ: صار قرأ. ۳- بَيتُ النخلة: حلت التمر.

۱- او را خرما خورداند ۲- البَلَحُ: خرما گردید (نارس بود رسید) ۳- بارور شد

❖ **التَّمَرُ**: التامضج البلباس من ثمر التمثيل، ج تمور و تمران. ۲- التمر الهندي: ثمر ينبت في البلاد الحارة و يتخذ منه عصير او

اقراص ذات فوائد طيبة. رسیده و خشک از میوه نخل را گویند (خرما) ج تمور - تمران ۲- التمر الهندي: خرمایی که در مناطق گرم می‌روید و از آن آب میوه گرفته می‌شود یا قوسهای که دارای فایده

طبی است.

❖ **تَمَرَأَى: تَمَرَأًا** (رأى) في المرأة نظر فيها. نظر (م ر ی) فی المرأة: به آینه نگریست.

❖ **تَمَرَّدَ: تَمَرَّدًا** (م ر د) ۱- عصي: تَمَرَّدَ الْجَنْدِيُّ عَلَى أَوَامِرِ قائده. ۲- عليه: تَكَبَّرَ عليه و جاوز الحد.

۱- نافرمانی کرد و تمرد الجندي علی اوامر قائده. ۲- عیه: بر او تکبر نمود و از حد تجاوز کرد.

❖ **تَمَرَّصَ: تَمَرَّصًا** (م ر ص) ۱- بالشيء: احتكك به. ۲- بالشيء: اعتاده و تدرّب عليه. ۳- بالمصاب و الحسومات: زاولها و عاناها.

۱- بالشئ: خود را با آن عارض داد ۲- بالشئ: عادت نمود

به آن و بر آن تمرین کرد ۳- بالمصاب و الحسومات: پرداخت به آن آرمود آنرا.

❖ **تَمَرَّغَ: تَمَرَّغًا** (م ر غ) في القرب: تَلَبَّ فيه. ۲- في التَّعَمُّعِ: تَلَبَّ فيه.

۱- فی التراب: در خاک غلطید ۲- فی التَّعَمُّعِ: غرق در نعمت شد.

❖ **تَمَوَّكَّ: تَمَوَّكَّا** (م و ک ز) في المكان: اتَّخَذَهُ مَرَكْزًا لَهُ وَ ثَبَّتَ فيه «مركز الجيش في المدينة».

في المكان: «مركز الجيش في المدينة» ارتش در شهر متمرکز شد. قرار گرفت.

❖ **تَمَوَّنَ: تَمَوَّنًا** (م و ن) على الامر: تَدَرَّبَ عليه و اتَّفَنَ به. بر آن تمرین کرد و بخوبی آموخت

❖ **التَّمَوَّيَضُ**: (م و ض) ۱- مص. مَرَضٌ. ۲- هو فُتُ القِيَامِ على المريض و الاعتناء به.

۱- مص مَرَضٌ. هنر پرستاری از مریض

❖ **التَّعْوِينُ**: (م و ن) ج تَعَاوُنٌ. ۱- مص. مَرْنٌ. ۲- مثال يتدرب به التلاميذ على أفعالهم المدرسية: «تمرین ریاضیات، تمرین لغه».

۳- حركات رياضية يملئ بها الجسم و تقوى عضلاته.

ج تمارین ۱- مئص مرن ۲- مثال و نمونه‌ای است که دانش‌آموزان کارهای مدرسه را با توجه به آن تمرین می‌کنند. حل می‌کنند «تمرین ریاضیات» ۳- حرکات‌های ورزشی را گویند.

❖ **تَمَرَّعَ: تَمَرَّعًا** (م ز ع) الشئ: تَفَرَّقَ «فَرَّعَ الِوَرَقَ». ۱- الشئ: پراکنده شد «تَمَرَّعَ الِوَرَقَ»

❖ **تَمَرَّقَى: تَمَرَّقًا** (م ز ق) ۱- التَّوْبُ أَوْ نَحْوَهُ: تَشَقَّقَ، تَطَّلَعَ. ۲- القَوْمُ: تَفَرَّقُوا.

۱- التوب او نحوه: شکافت. دریده شد ۲- القوم: پراکنده شدند.

❖ **التَّمَسَّاحُ**: (م س ح) حیوان برمائی زخاف ضخم مفترس يكون في بعض أنهار البلاد الحارة كنهـر «النیل». ج تماسیح و تماسیح.

حیوان دو زیستی است و وحشی است در رودخانه‌های مناطق حاره زندگی می‌کند مانند «نیل» ج تماسیح - تماسیح

❖ **تَمَسَّحَ: تَمَسَّحًا** (م س ح) ۱- بالماء أو منه: اغتسل به. ۲- للصلاة: تَوَضَّأَ و تَطَهَّرَ. ۳- أو الشيء بالماء أو بالدهن: مسح به.

۱- بالماء او منه با آن خود را شست ۲- للصلاة: وضو گرفت

۳- أو لشيء بالماء أو الدهن: با آن پاک کرد.

عظم شأنه و قدره.

۱- من الامر توانایی پیدا کرد بر آن، انجام داد آن را ۲- عنده: شأن و منزلتش افزونی یافت بزرگ شد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل و) ۱- عمره: طالع عمره و استمتع به. ۲- الاصحاب: تَمَشُّكٌ بهم.

۱- عِصْمَةٌ: دراز شد عمرش، بپهره‌مند شد از آن ۲- الاصحاب: از آنها بهره‌مند می‌شد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل ص) ۱- منه: اقلبت یتنه و تَمَشُّكٌ. ۲- الشيء: من یده، زَلَّ و انسلَّ لملاسته.

۱- منه: از دست او دررفت، نجات یافت ۲- الشئ من یدو: لغزید بخاطر لغزنده بودنش.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل ق) ۱- اوله: توَدَّ الیه بکلام لا یکس ما فی قلبه.

با سخنانش دوستی خود را ابراز کرد که مخالف ما فی الضمیر بود، [تعلق گفت مدامنه بیجا نمود]

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل ک) ۱- الشيء: اتواء و ضمّه إلى نفسه. ۲- علی القوم: صار ملکاً علیهم.

بدست آورد ۲- علی القوم: پادشاهان شد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل م) ۱- علی فراشه: تَمَشُّكٌ علیهِ من مرضی أو حزن أو نحوها. ۲- الجالس: مال إلى أحد شقیته مرّة و إلى الآخر مرّة.

نظر (م ل م ل) ۱- علی فراشه: غلت خورد به خاطر مرض حزن و اندوه ۲- الجالس: ۱- به یک طرف مایل شد. خم شد. (یک دفعه این طرف و دفعه دیگر طرف دیگر)

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ل ن) ۱- جعله تاشاً کاملاً. نام و کامل گردانید آنرا.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ن ی) الشئ: أراد حصوله «تَمَشُّكٌ له التوفیق».

خواست آنرا بدست آورد «تَمَشُّكٌ له التوفیق»

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (ن ط ق) ۱- شد وسطه بالمینطقه. ۲- تماطی عَلمَ المنطق.

۱- کمربند بست ۲- علم منطق را آموخت درس داد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ن ع) ۱- عن الشيء: کَفَّ عنه. ۲- بقومه: تقوی بهم و احتی، ۳- الشيء: امتنع حصوله.

۱- عن الشيء: بپسند نمود دست کشید از آن. ۲- بقومه: به آنها پناه برد و از آنها نیرو گرفت ۳- الشئ: به دست آوردن آن سخت و دشوار گردید

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ن ن) علیه: قَرَعَهُ به «بِئْثَهُ»، أي إحسان. بر او منت نهاد. یا احسان نمود به او

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م س ک) ۱- به: تعلق به، اعتصم. ۲- بالعلیوب: تَطْلُبُ به.

۱- به: دلبستگی پیدا کرد، ۲- بالعلیوب: خوشبو نمود.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (س ک ن) ۱- صار مسکیناً. ۲- تشبه بالمسکین.

۱- بیچاره و فقیر شد ۲- خود را به فقرا تشبیه کرد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ش ی) مشی. راه رفت.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ص ص) الشيء: مَشَّهْهُ شَهْلًا. الشئ: آهسته آن را مکید.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ض م) بالماء فی له: حوَّکه و أدراه فیه.

نظر (م ض م ض) بالماء فی فمه: مضمضه نمودن آب در دهان.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ط و) امتدَّ و طال: «تَمَشُّكٌ النهار، تَمَشُّكٌ الجمل».

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ط ط) ۱- الشيء: تَمَدَّدَ تَمَطُّطَ العَجین». ۲- فی الکلام: مَدَّ و غیرُ فی سالیبه.

۱- الشئ: دراز شده کشیده شد «تَمَطُّطَ العَجین» ۲- فی الکلام: کشید و روشهایش را تغییر داد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ع ن) فی الأمر: نظر فیه و فکر و تَهَلَّل. فی الامر با دقت و اندیشه در آن نگرست.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م غ ص) البطن: أصابه «المَقْضُ»، و هو ألم فی الأمعاء.

دل پیچه گرفت.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م غ ط) الشيء: امتدَّ و طال. الشئ کشیده شد - دراز گردید.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م غ ن) الحدیدُ أو نحوهُ: صار فیه قوَّةٌ منطیقة.

نظر (م غ ن ط) الحدیدُ أو نحوهُ: نیروی آهن‌رایی در آن پیدا شد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ق ت) الیه: تَبَقَّصَ و عمل ما ینقضه. کاری کرد که او را خشمگین نماید: خشم او را برانگیخت.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ک ث) ۱- انتظر أمدًا. ۲- بالمکان: تَلَبَّث، توقف. ۳- فی الأمر: تأخَّرَ، فیه لم یجمل.

۱- مدت زمانی را انتظار کشید ۲- بالمکان: توقف کرد. درنگ کرد ۳- فی الامر: تأخَّرَ نمود - نشناخت، عجله نکرد.

❖ تَمَشُّكٌ: تَمَشُّكٌ (م ک ن) ۱- من الأمر: قدر علیه. ۲- عنده:

هو التفرقة بين الناس في حقوقهم واجباتهم لاختلاف في ألوان بشرتهم.

۱- مص میژ ۲- التمييز العنصري: تبعیض نژادی.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ای) عنه: ابتعد عنه.

عنه: دور شد از آن.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ب ز) القوم: اختلفوا و افترقوا عن عداوة.

اختلاف پیدا کردند از هم جدا شدند. به خاطر دشمنی

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ث ر) الشئ: تَفَازَلْ «تأثر الوری».

پراکنده شد. «تأثر الوری»

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ج و) القوم: تنازلاً، أطلع بعضهم بعضاً على عواظهم و أسرارهم.

یکدیگر را آگاه نمودند به احساسات و رازهای درون خودشان.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ح ر) ۱- القوم فی القتال: هاتلوا شديداً. ۲- القوم على كذا: تخاصموا عليه بشدة.

۱- القوم فی القتال: به شدت جنگیدند. ۲- القوم على كذا: به شدت بخاطر آن با یکدیگر دشمنی نمودند.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن د و) القوم: نادى بعضهم بعضاً «تنادى القوم للاجتماع».

یکدیگر را فراخواندند. «تنادى القوم للاجتماع»

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن د را) حدث بالشئ: مسائل نادر را بازگو نمود.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن د م) القوم: جلس بعضهم مع بعض على الشراب.

با یکدیگر در مجلس شرباخرای یک جا نشستند.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ذ ر) القوم: أئذر بعضهم بعضاً شراً أو عدواً و خوف بعضهم بعضاً منه.

یکدیگر را بیم دادند نسبت به دشمن و یکدیگر را ترساندند از دشمن.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ز ح) ۱- القوم: اختلفوا. ۲- القوم في الشيء: اختلفوا و تخاصموا. ۳- القوم الشيء: تجاذبوا. ۴- القوم الكأس: تناولوها.

با یکدیگر اختلاف پیدا کردند. ۲- القوم في الشئ: به خصومت و دشمنی با یکدیگر پرداختند. ۳- القوم الشئ: کشیدند بطرف خودشان. ۴- القوم الكأس: بدست گرفتند.

❖ تَفَازَلْ: تنازلاً (ن ز ل) ۱- القوم: نزل بعضهم إلى بعض فتضاربوا. ۲- عن الأمر: نحلّ عنه «تنازل عن حقّه».

چشم زخم. دعا و غیره. ج تعانم. تميم.

❖ التميمي: (م ی ز) ۱- مص. تيمر. ۲- «التمييز العنصري»:

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م د د) ۱- له الأمر: تسبّل. ۲- الفرائض: بسطه. ۱- له الأمر: آسان گردید. ۲- الفرائض: آنرا گسترده.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م ل ل) في عمله: تأقّى و لم يعجل فيه. - تأنى کرد و عجله نمود در آن.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م و ج) البحر: هاج و اضطربت أمواجه. به هیجان آمد و امواج آن متلاطم شد.

❖ تَمَهَّدْ: الشهر السابع من السنة القسسية أتمّاه ۳۱.

ماه هفتم از ماههای سال شمسی ۳۱ روزه است. «مؤنیه»

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م و ل) ۱- أُنْجِدَ مَالاً. ۲- كثر ماله.

۱- مالدار شد. ۲- مال و داراییش فزونی یافت.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م و ن) أخر ما يلزمه من المؤنة. آنچه که لازم بود ذخیره نمود.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م و ه) ۱- الشئ: طُلِيَ بصفته أو ذهب.

۲- الحق: زُيِّنَ بالباطل. ۳- الحديث: امتزج فيه الحق بالباطل.

۱- الشئ: با طلا و نقره آبکاری شد. ۲- الحق: حق با باطل آمیخته شد. ۳- الحديث: در آن سخن حق و باطل با هم آمیخته شد.

❖ التعمويه: (م و ه) ۱- مص. مَوَّه. ۲- في الحرب: فن إخفاء المعدات و الجيوش عن انتظار الأعداء بمحاطة على سرية المواقع و الأعداد و التمدد و إبقاء على عنصر المفاجأة في القتال.

۱- مص مَوَّه. ۲- في الحرب: استرازی نهان نمودن ساز و برگ جنگ و سربازان از دشمنان. و استفاده از مسأله خافلگیری.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م ی د) ب المرأة: تمايلت و تبحثرت في مشيتها.

- در راه رفتن خرامان خرامان راه رفت.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م ی ز) ۱- الشئ: ظهر فضله على غيره.

۲- الشئ: انفصل عن غيره. ۳- من الغضب: قطع و تفرّق.

۱- الشئ: خویش برای دیگران نمایان شد. ۲- الشئ: از دیگران جدا شد. ۳- من الغضب: از خشم و غضب متفجر شد.

❖ تَمَهَّدْ: قَهَّدْ (م ی ح) الشئ: سال، ذاب.

ذوب شد، آب گردید. مایع شد.

❖ التعميم: ۱- التألم الخلق. ۲- الشدید الخلق.

۱- کامل از نظر آفرینش، بدون نقص. ۲- آفرینش سخت.

❖ التعميم: خروزة أو نحوها تملق في المتق ذمعا للعين، ج تميم و تميم.

چشم زخم. دعا و غیره. ج تعانم. تميم.

❖ التميمي: (م ی ز) ۱- مص. تيمر. ۲- «التمييز العنصري»:

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن غ و) الحبيب: لطف كل منها الآخر بالمحادة والتولية.

- نسبت به یکدیگر مهر و محبت ابراز داشتند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ف ی) ت الأشياء: تعارضت، تباین، اختلقت «تَنَاقُوبُ الْأَرَاءِ، هَذِهِ الْأَعْيَالُ تَتَنَاقُوبُ وَ الضُّمِيرُ الْإِنْسَانِي».

- با یکدیگر منافات و معارضة داشتند، اختلاف داشتند. «تَنَاقُوبُ الْأَرَاءِ، هَذِهِ الْأَعْمَالُ تَنَاقُوبُ وَ الضُّمِيرُ الْإِنْسَانِي».

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ف ر) ۱ - الْقَوْمُ: غُصَصُوا. ۲ - الْقَوْمُ لِلْأَمْرِ: ذَهَبُوا «تَنَاقُوبُوا لِلْقِتَالِ».

۱ - الْقَوْمُ: به خصومت برخاستند. ۲ - الْقَوْمُ لِلْأَمْرِ: رفتند به جنگ «تَنَاقُوبُوا لِلْقِتَالِ».

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ف س) الْقَوْمُ فِي الْأَمْرِ: تَسَابَقُوا فِيهِ «تَنَاقُوبُ الرِّيَاضِيُّونَ، تَنَاقُوبُ التِّجَارَةِ».

مسابقه گذاشتند «تَنَاقُوبُ الرِّيَاضِيُّونَ، تَنَاقُوبُ التِّجَارَةِ».

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ق ص) الشئ: تَقَصَّ شَيْئاً قَصِيباً. کم کم نقصان پیدا کرد.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ق ض) ۱ - الْقَوْلَانِ أَوْ الْعَمَلَانِ: اخْتِلَافًا وَ تَعَارُضًا. ۲ - الشئ: فَسَدَ وَ انْخَلَّ بَعْدَ إِثْرَامٍ وَ إِحْكَامٍ. ۳ - الشاعران: قَالَ أَحَدُهُمَا قَصِيدَةً يَمَارِضُ بِهَا بِهَا قَصِيدَةً لِلْآخَرِ.

۱ - الْقَوْلَانِ أَوْ الْعَمَلَانِ: اختلاف پیدا کردند. تعارض داشتند. ۲ - الشئ: از بین رفت منحل شد. پس از استحکام ۳ - الشاعران: یکی از آنها قصیده‌ای سرود در اعتراض قصیده دیگر.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ق ل) الْقَوْمُ الْحَدِيثُ فَمَا بَعْضُهُمْ: بَعْضُهُمْ عَنِ بَعْضٍ.

از یکدیگر روایت نمودند. ❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ک د) الْقَوْمُ: ضَاقَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً. یکدیگر را ناراحت نمودند. برای یکدیگر مضایقه ایجاد کردند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ه ی) ۱ - الشئ: بَلَغَ نِهَاجَهُ. ۲ - الْحَبِيرُ: بَلَغَ وَصْلٍ. ۳ - الْقَوْمُ عَنِ السَّيِّئَاتِ: نَهَى بَعْضُهُمْ بَعْضاً عَنْهَا. ۱ - الشئ: به حد نهایی رسید. ۲ - الْحَبِيرُ: خبر رسید.

۳ - الْقَوْمُ عَنِ السَّيِّئَاتِ: یکدیگر را منع کردند از آن.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن و ب) ۱ - الْقَوْمُ الْأَمْرَ: قَامُوا بِمَرَّةٍ بَعْدَ أُخْرَى. ۲ - الْقَوْمُ الشئ: أَوْ عَلِيهِ: تَقَاسَمُوا فَعَلَهُ بَيْنَهُمْ «تَنَاقُوبُ الْجُنُودِ الْحِرَاسَةِ» ۳ - تَهَ الْأَمْرُ أَوْ الْمَصَائِبُ: تَنَابَتَ عَلَيْهِ.

۱ - الْقَوْمُ: به مصاف یکدیگر رفتند و جنگیدند.

۲ - عَنِ الْأَمْرِ: دَسْتُ كَشِيدَ أَنْ أَنْ تَنْزَلَ الْمَلِكُ عَنِ الْعَرْشِ - تَنْزَلَ عَنْ حَقِّهِ.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن س ی) ۱ - الشئ: أَرَى مِنْ نَفْسِهِ أَنَّهُ نَسِيهُ. ۲ - الشئ: حَاوَلَ أَنْ يَنْسَاهُ.

الشئ: وانمود کرد که آنرا فراموش کرد ۲ - الشئ: سعی کرد که فراموش کند آنرا.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن س ب) الشَّخْصَانِ أَوْ الشَّيْئَانِ: تَوَافَقَا، تَشَاكَلا.

هماهنگ شدند. یکسان شدند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن س خ) ۱ - الشَّيْئَانِ: نَسَخَ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ. ۲ - تِ الْأُرُوحِ: انْقَلَبَتْ مِنْ أَجْسَامِهَا إِلَى أَجْسَامِ أُخْرَى بَعْدَ الْمَوْتِ كَمَا يَقُولُ بَعْضُ الْمَذَاهِبِ.

۱ - الشَّيْئَانِ: یکی دیگری را نسخ کرد از بین برد ۲ - تِ الْأُرُوحِ: حلول ارواح در بدنهای دیگر.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن س ق) ۱ - تِ الْأَشْيَاءِ: انْتِظَمَ بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ. ۲ - كَلَامُهُ: جَاءَ عَلَى نَسْقٍ أَوْ نِظَامٍ وَاحِدٍ.

۱ - تِ الْأَشْيَاءِ: هماهنگ و منظم گردید. ۲ - كَلَامُهُ: بر یک عنوان و سباق ابراد شد.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن س ل) الْقَوْمُ: تَوَالَدُوا.

از دواج نمودند و بچه به دنیا آوردند. نسل را زیاد کردند. ❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ش د) الْقَوْمُ الْأَشْعَارُ: أَنْشَدَهَا بَعْضُهُمْ بَعْضاً.

شعر را برای یکدیگر خواندند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ص ر) الْقَوْمُ: نَصَرَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً.

یکدیگر را یاری دادند. نصرت دادند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ص ف) الْقَوْمُ: أَنْصَفَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً. به یکدیگر انصاف کردند (نسبت به یکدیگر)

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ض ل) ۱ - الْقَوْمُ: تَبَارَا فِي رَمِي السَّهَامِ. ۲ - الْقَوْمُ: تَفَاخَرُوا.

۱ - الْقَوْمُ در تیراندازی مسابقه گذاشتند ۲ - الْقَوْمُ افتخار نمودند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ط ح) الْكِبْشَانِ أَوْ الثَّوْرَانِ: نَطَحَ كُلُّهُمَا مِنْهَا الْآخَرَ.

یکدیگر را شاخ زدند.

❖ **تَنَاقُوبُ:** تَنَاقُوبُ. (ن ظ ر) ۱ - الْقَوْمُ: نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ. ۲ - الْعَالِمَانِ فِي الْأَمْرِ: تَعَادَلَا.

۱ - الْقَوْمُ: به یکدیگر نگرستند ۲ - الْعَالِمَانِ فِي الْأَمْرِ: جَدَالٌ نُمُودُنْد.

۱- القوم الامر: یکی پس از دیگری دفعات انجام دادند آنرا
۲- القوم الشئ او علیه: انجام آنرا بین خود تقسیم کردند
وتناوب الجنود الحراسه ۳- له الهجوم او المصائب:
پس در پی بر او وارد شد.

تفاوتش: تناوشاً. (ن و ش) القوم فی الحرب: تناول بعضهم بعضاً بالرماح ولم يتقاربوا كثيراً.

یکدیگر را با نیزه مورد حمله قرار دادند و به هم نزدیک نشدند.

تفاوتش: تناولاً. (ن و ل) ۱- الشئ: أخذهُ «تناول الدواء»
۲- المسمی: قبلَ القریان المقدس.

۱- الشئ: گرفت آنرا «تناول الدواء» ۲- المسمی: قربانی مقدس را پذیرفت.

تفاوتش: تناولاً. (ن و م) تظاهر بآنه ناغم.
تظاهر به خواب کرد.

تفاوتش: تَبَيَّنَ. (ن ب آ) ۱- ادعى النبوة. ۲- بالأمر: تَكُنْهُنَّ بوقوعه قبل وقته.

۱- ادعای پیامبری کرد ۲- بالأمر: پیشگویی نمود.
التَّخْيَاك: ر. التَّنْبِك.

التَّخْيَاك: نبات يشبه البتغ يدهن ورقه بالنارجيلة.
گیاهی است شبیه توتون - تنباکو. که قلیان نهاده می شود سپس کشیده، می شود.

تفاوتش: تَبَيَّلَ. (ن ب ل) ۱- كان ذا ثَبَل. ۲- تشبیه بالثبلاء.
۳- تكلف الثبَل.

۱- بزرگواری بود. ۲- خود را به بزرگان و قدماء تشبیه کرد.
۳- خود را به بزرگی واداشت.

تفاوتش: تَنَبَّأ. (ن ب ه ا) ۱- للأمر أو عليه: ظن له و أدركه.
۲- من نومه: استيقظ.

۱- بیدار او علیه: به فراست دریافت آنرا ۲- من نومه: بیدار شد.

تفاوتش: تَنَبَّأ. (ن ت ف) ۱- الشَّعْرُ أو نحوهُ: انشَرَحَ.
۲- الشَّعْرُ: نَفَعَهُ، نَزَعَهُ.

۱- الشعر او نحوه: كنده شد. ریخته شد. ۲- الشعر: كنده ریخت.

تفاوتش: تَنَبَّرَ. (ن ث ر) الشئ: تَغَرَّرَ.
پراکنده شد.

التَّجَنُّزُ: القدر المندثرة، ج تناجر
قابله مسمی ج تناجر.

تفاوتش: تَنَجَّسَ. (ن ج س) ۱- صار «نجساً»: أى فذراً

غير طاهر. ۲- الشئ: تَطَلَّعَ بالسوخ.

۱- نجس شد. یعنی ناپاک آلوده. ۲- الشئ: آلوده شده ناپاکی
تفاوتش: تَنَجَّأ. (ن ج ع) ۱- العشب: طلبه في موضعه.
۲- قصد طالباً مرفوه.

۱- العشب: آنرا درخواست در موقعیت خودش. ۲- به نزد او رفت به قصد گرفتن کمک از او.

التَّجَنُّم: (ن ج م) ۱- مص. نجم. ۲- مراقبة النجوم في سيرها و مراقبتها لمعرفة أحوال النيب.

۱- مص نجم ۲- علم ستاره شناسی.

تفاوتش: تَنَجَّأ. (ن ج و) ۱- عن موضعه: اعتزل، بعداً «تنجى عن الحوان» ۲- زال، مال.

۱- عن موضعه: حرکت کرد. دور شد. کنار رفت و تنجى عن الحوان: از روی سفره کنار رفت. ۲- از بین رفت.

تفاوتش: تَنَجَّعَ. (ن ح ن) رد صوته في جوفه.
نظر (ن ح ن ح) ایجاد پژواک نمود.

تفاوتش: تَنَجَّلَ. (ن خ ل) الشئ: اختار أفضله.
بهترین را برگزید.

تفاوتش: تَنَزَّأَ (ن د و) المكان: أصابه الندى.
شبنم روی زمین را گرفت.

تفاوتش: تَنَزَّم: تَنَزَّمَا: (ن د م) ر. نَزَمَ.

تفاوتش: تَنَزَّهَ. (ن ز ه ا) - عن الأمر: بَمد عنه و ترفع «تنزه»
عن الرشوة. ۲- خرج للزهوة.

۱- عن الأمر - دور شد از آن، اجتناب کرد. و تنزه عن الرشوة: ۲- برای گردش بیرون رفت.

التَّغْزِيل: (ن ز ل) ۱- مص. نزل. ۲- في الإسلام: هو إزال الله القرآن على النبي. ۳- القرآن.

۱- مص نزل ۲- فی اسلام: فرو آوردن قرآن توسط خدا بر پیامبر ۳- قرآن

تفاوتش: تَنَشَّقَ. (ن س ق) ت الانشياء: انتظم بعضها إلى بعض.

- هماهنگ و مرتب گردید.

تفاوتش: تَنَشَّكَ. (ن س ك) تَهَزَّه، تَعَبَّد.

زاهد و پاک گردید. پیشه نمود زهد و پارسائی را.

تفاوتش: تَنَشَّأ. (ن س م) ۱- ت الرِّيح: هبَّت هبوباً خفيفاً.
۲- الرِّيح: وجد نسيمها و تشبهاها. ۳- تنفس. ۴- العلم أو الخبر: تَلَطَّفَ في طلبه شيئاً فشيئاً. ۵- أتره، سمة.

۱- ت الرِّيح: نسیم وزید. ۲- الرِّيح: نسیم و بوی خوش آنرا دریافت. ۳- نفس کشید - نفس کرد. ۴- العلم أو الخبر: به

نرمی و مدارا آنرا خواست. کم کم آنرا درخواست هدایت و پیگیری نمود.

❖ **تَنْشِيطُ**: تنشيطاً (ن ش ط) ۱ - صار نشیطاً. ۲ - للأمر: أقیل علیه و تباطأ له.

۱ - فعال گردید ۲ - للأمر: روی آورد و آماده شد.

❖ **تَنْشِيفُ**: تَنْشِيفاً (ن ش ف) ۱ - مسح الماء عن جسده بجدیل أو نحوه. ۲ - الشيء: نشفه. ۳ - الثوب المَرْقُوقُ أو نحوه: شربه.

۱ - بدنش را خشک نمود یا حوله ۲ - الشيء: خشک کرد آنرا ۳ - الثوب المرقوق: نخیس شد.

❖ **تَنْشِيقُ**: تَنْشِيقاً (ن ش ق) ۱ - الماء أو غيره: ادخل منه بالنفس في أنفه. ۲ - الرائحة: شمها.

۱ - الماء أو غيره: آب را در بینی ریخت. با نفس کشید ۲ - الرائحة: استنشاق نمود. بوید.

❖ **تَنْصَتُ**: تَنْصَتاً (ن ص ت) له: تستمع.

گوش افراد به آن

❖ **تَنْصَرُ**: تَنْصَرًا (ن ص ر) صار نصرانياً.

مسیحی گردید.

❖ **تَنْصَلُ**: تَنْصَلًا (ن ص ل) ۱ - من الذئب: تبرأ منه. ۲ - من كذا: خرج منه.

۱ - من الذئب: - خود را بیگناه دانست. تبرأ دانست. ۲ - من كذا: خارج شد از آن.

❖ **تَنْصِفُ**: تَنْصِفًا (ن ض د) ت الاشياء: تراصفت. انظم بعضها إلى بعض بانتظام.

مرتب گردید. به یکدیگر پیوستند یا نظم و ترتیب.

❖ **تَنْظِفُ**: تَنْظِفاً (ن ظ ف) ۱ - أو الشيء: صار نظيفاً.

۲ - تكلف النظافة. ۳ - تزهد و ترفع عن المساویء و العیوب.

۱ - الشيء: پاکیزه گردید. ۲ - خود را به نظافت و ادانت.

۳ - خود را از ناپاکیها و بدیها و عیبها مبرا دانست.

❖ **تَنْظُمُ**: تَنْظِماً (ن ظ م) ۱ - اللؤلؤ أو نحوه: تألف في السلك و أسس. ۲ - الأمر: استقام.

۱ - اللؤلؤ أو نحوه: در زنجیر یا نظم و ترتیب قرار گرفت

۲ - الأمر: صاف گردید. و راست گردید.

❖ **تَنْظُمُ**: تَنْظِماً (ن ظ م) ترفع، أخذ بما فيه السعة و طيب العیش.

مرفه گردید. استفاده نمود از خوشبهای زندگی.

❖ **تَنْغُصُ**: تَنْغُصًا (ن غ ص) العیش: تكدر.

گذرورتاریک شد.

❖ **تَنْفُسُ**: تَنْفُسًا (ن ف س) ۱ - أدخل النفس إلى رثیه و أخرجه منها. ۲ - الصبح: ظهر. ۳ - الصعداء: تَنْفُسٌ تَنْفُسًا طويلاً من تعب أو هم أو حزن.

۱ - عمل دم و بازدم را انجام داد. ۲ - الصبح: پدیدار شد ۳ - الصعداء: نفس راحت کشیدن پس از خستگی و حزن و اندوه و غیره.

❖ **التَّنْفِيزُ**: (ن ف ذ) السلطة أو الهيئة، أو القوة التنفيذية: السلطة التي تنفذ القوانين، و هذه السلطة هي الحكومة إجمالاً.

قوه مجریه بطور اجمال خود حکومت همین قوه است.

❖ **تَنْقَبُ**: تَنْقَبًا (ن ق ب) ۱ - عن الشيء: بالغ في البحث عنه. ۲ - المرأة: شدت على وجهها «التقاب»، و هو قناع تستر به وجهها.

۱ - عن الشيء: در جستجوی آن مبالغه نمود. ۲ - المرأة: رو بنده بر چهره نهاد.

❖ **تَنْقُصُ**: تَنْقُصًا (ن ق ص) ة: عابه.

او را ملامت نمود.

❖ **تَنْقُلُ**: تَنْقُلًا (ن ق ل) ۱ - أكثر الانتقال. ۲ - من مكان إلى آخر: تحول منه إليه. ۳ - أكل «الثقل»، و هو ما يؤكل على الشراب من فاكهة أو ملحعات و ما إليها.

۱ - بسیار جابجا شد مسافرت نمود. ۲ - من مكان إلى مكان آخر: از یک جایی به جای دیگر رفت ۳ - أكل الثقل: و آن چیزی است پس از نوشیدن شراب میل می شود.

❖ **التَّنْقِيبُ**: (ن ق ب) ۱ - مص: نقب. ۲ - عن النفط أو غيره: البحث عنه بحثاً دقيقاً باستعمال الآلات الحافرة و غيرها.

۳ - «التنقيب السيكولوجي»: التحليل النفسي، محاولة استقصاء خفايا النفس و العوامل الفاعلة فيها.

۱ - مص: نقب ۲ - عن النفط أو غيره: کاوش نفت و غیره

۳ - التنقيب السيكولوجي: تحلیل نفسانی، کوشش برای آگاهی از رازهای درون انسان و عوامل مؤثر در نفس انسان.

❖ **التَّنْقِيعُ**: (ن ق ح) ۱ - مص: نَقَّح. ۲ - إصلاح الكلام.

۱ - مص: نَقَّح ۲ - صحیح و درست نوشتن و خواندن و برزبان آوردن کلام و سخن.

❖ **التَّنْكَ**: صفات رقيقة من معدن تُطَلُّ بالتصدير و تُخَدُّ منها أوعیه للسوائل أو غيرها.

حلب پیت.

❖ **تَنْكِبُ**: تَنْكِبًا (ن ک ب) ۱ - على الشيء: انكأ عليه.

۲- عنه أو عن الشيء: مال عنه. ۳- القوس أ. نحوها: ألقاها على منكبه.

۱- على الشئ: تكيه داد بر آن ۲- عنه أو عن الشئ: دور شد از آن روی گرداند. ۳- القوس او نحوها: از روی دوشش انداخت.

❖ تَنَكَّدَ: تنکدأ. (ن ک د) عیشة: تکذر.

عیشة: مکذر. منغص شد.

❖ تَنَكَّرَ: تنکرأ. (ن ک ر) ۱- غَیرِ حاله أو رَیْه حتی لا یُعَرَف «تنکر الجاسوس بزي جندی». ۲- له: غَیرِ معاملته فأخذیسی، إليه أو یُعَرَض عنه.

۱- تغییر قیافه داد تا که شناخته نشود «تنکر الجاسوس بزی الجندی» ۲- له. رفتارش را تغییر داد پس شروع کرد به بدی کردن یا روی برگرداندن.

❖ تَنَكَّصَ: تنکصأ. (ن ک س) الشئ: انقلب «تنکست الأعلام».

برگشت متقلب شد. پشت رو شد «تنکست الاعلام» پائین کشیده شد. نیم افراشته شد.

❖ تَنَقَّضَ: تنقأ. (ن م ر) ۱- تشبه بالمر في أخلاقه أو لونه. ۲- ساءت أخلاقه و غضب.

۱- شباهت پیدا کرد به پلنگ در خلق و خوی و سنگ دلی ۲- اخلاق او بد شد و خشمگین شد.

❖ تَنَقَّضَ: تنقأ. (ن ه د) تنقَّضَ شديداً من حزن أو ألم. به شدت و سختی تنفس کرد.

❖ تَنَقَّرَ: تنورأ. (ن و ر) المكان: أضاء.

روشن شد، نورانی شد.

❖ التَّنَوُّرُ: شبه قرن في الأرض، مستدير، يُخْبِرُ فيه، ج تنائير. تنورج تنائير

❖ التَّنَوُّرُ: ثوب للنساء يكون من الخصر إلى الساقين يلبس فوق ثوب أو ستره.

دامن زنانه

❖ تَنَوَّعَ: تنوعأ (ن و ع) الشيء: صار أنواعاً «تنوعت المناظر».

الشئ متنوع شد «تنوعت المناظر»

❖ التَّنَوُّيمُ: (ن و م) ۱- مص. تَوَّيْمٌ. ۲- التنويم المغناطيسي: هو تنويم أحد الوسائط بطرق إيحاءية، تأثيرية.

۱- مص تَوَّيْمٌ ۲- التنويم المغناطيسي: خواباندن مصنوعی.

❖ التَّنَوُّينُ: ج تنائين. ۱- الحسية العظيمة. ۲- الحسوت. ۳- حیوان له رجل أو يد فيها اظفار

۱- مار درشت. ۲- نهنگ. ۳- حیوان دارای دست و پا و

ناخنهاى تیز

❖ تَهَانَرُ: تهاثرأ (ه ت ر) الحصان: ادعى كل منها على الآخر باطلاً.

هر کدام بر دیگری دعوی نایحق را نمود ادعای باطل کرد.

❖ تَهَاجَرُ: تهاجرأ. (ه ج ر) القوم: تقاطعوا.

قطع رابطه نمودند.

❖ تَهَادَى: تهادأ (ه د ی) ۱- القوم: أهدى بعضهم الهدايا إلى بعض. ۲- مشى وحده متأيلاً. ۳- بين شخصين: اعتمد عليهما من ضعف أو شكر.

۱- القوم: به یکدیگر هدیه دادند ۲- به تنهایی خراسان راه رفت ۳- بین شخصین - به آنها تکیه و اعتماد نمود بخاطر ناتوانی یا مستی

❖ تَهَادَنَ: تهادأ (ه د ن) ۱- القوم: تصالحوا. ۲- المحاربون: أوقفوا القتال بينهم مؤقتاً مع بقاء حالة الحرب.

۱- القوم صلح کردند ۲- المحاربون: آتش بس کردند.

❖ تَهَارَشَ: تهاشأ. (ه ر ش) ۱- ب الكلاب: وثب بعضها إلى بعض و تقالت. ۲- القوم: تقاتلوا.

۱- ب الكلاب بر یکدیگر پریدند و با هم دعوا کردند. ۲- القوم با یکدیگر جنگیدند.

❖ تَهَافَتَ: تهافأ (ه ف ت) ۱- القوم على الماء: تتابعوا عليه. ۲- على الشيء: تساقط عليه «تفاوت على الشئ». ۳- الجداأ أو نحوها: تهاهم و تساقط قطعة قطعة. ۴- الفرائش على الثور: تساقط عليه.

۱- القوم على الماء: پشت سر هم از آب استفاده کردند. روی آوردند به آب ۲- على الشئ افتاد (رویخت) روی آن. «تفاوت على الشئ» ۳- الجداأ نحوها: ویران شد، قطعه قطعه شد ۴- الفرائش على الثور: روی آورد به آن کشیده شد به طرف نور و روشنائی.

❖ تَهَالَكَ: تهالكأ (ه ل ك) ۱- على الشيء: أقبل عليه برغبة شديدة «تهالك على اللذات». ۲- على الفرائش: ارقى عليه.

۱- على الشئ: با رغبت شدید به آن روی آورد «تهالك على اللذات» ۲- على الفرائش: خود را روی رخت و خواب انداخت.

❖ تَهَافَسَ: تهاشأ (ه م س) القوم: تساروا.

۱- القوم: در گوش هم و پیچ کردند، رازها را گفتند.

❖ تَهَاوَنَ: تهاوأ (ه و ن) بالامر: استخف به. بالامر: کوچک شمرد، تحقیر کرد.

❖ تَهَنَّكَ: تهنكأ (ه ت ك) ۱- في أمهاله: جاوز حدود الاحتشام. ۲- افضح.

۱- فی اعماله: از حد و مرز گذشت. ۲- اففضاح به بار آورد. هتک حرمت نمود.

تهجج: تهججاً (ه ج و) ۱- الحروف: عدددها با سائنها.
 ۲- القرآن: تلاه.
 ۱- الحروف: حروف هجائی را به ترتیب خواند. ۲- القرآن: تلاوت نمود.
تهجد: تهجداً (ه ج د) ۱- نام لیلاً. ۲- استیظا للصلاة أو غیرها. ۲- سهر.
 ۱- شب خوابید. ۲- برای نماز از خواب برخاست. ۳- شب زنده داری کرد.
تهجم: تهجماً (ه ج م) علیه: هجم علیه و آهانه.
 بر او هجوم بورش آورد و آهانت نمود.
تهجدج: تهجدجاً (ه د ج) الصوت: تقطع مرتشاً.
 صداکم قطع شد.
تهجد: تهجداً. (ه د د) هدد.
 تهدید نمود.
تهذل: تهذلاً (ه ذ ل) ۱- الشیء: استرخی «تهذلت الشفة».
 ۲- الشیء: تدلی «تهذل القرع» ۳- التوب: استرسل.
 الشیء پائین آمد، لب و لوجه اش پائین آمد. ۲- الشیء: آویزان شد. «تهذل الثمر» ۳- التوب: لباس مطرف پایین سرازیر شد.
تهذم: تهذماً (ه ذ م) ۱- البناء: سقط شیئاً فشیئاً.
 ۲- التوب: بلی. ۳- الشیخ: شاخ و فی.
 ۱- البناء: کم کم ویران و خراب شد. ۲- التوب: فرسوده شد.
 ۳- الشیخ: پیر و فرسوده شد.
تهذب: تهذباً (ه ذ ب) ۱- کان مهذباً. ۲- أو الشیء: صار مهذباً.
 مؤدب بود. ۲- الشیء: مؤدب گردید.
تهزأ: تهزواً (ه ز ا) ۱- اللحم: طبخ و أنضج حتى تنضج و سقط. ۲- التوب: تنضج و بلی.
 اللحم: پخته شد تا جانیکه گوشت نرزد گردید. ۲- التوب: فرسوده و کهنه گردید.
تهزأ: تهزواً (ه ز ا) بالشیء: سخر منه او را تمسخر نمود.
تهزج: تهزجاً (ه ز ج) تنفی: ترجم.
 آواز خواند، ترجم نمود.
تهزأ: تهزواً (ه ز ز) الشیء: تحرك.
 حرکت کرد، لرزید.
تهزم: تهزماً. (ه ز م) الشیء: صوت «تهزم الرعدة».
 فریاد برآورد صدا برآورد «تهزم الرعدة»

تهزأ: تهزواً (ه ز ز) الشیء: تحرك.
 حرکت کرد لرزید.
تهشم: تهشماً (ه ش م) ۱- الشیء: تكشر «تهشم عظمه».
 ۲- الشجر: تكشر من یسه.
 ۱- الشیء: شكسته شد «تهشم عظمه» ۲- الشجر: شكست بخاطر خشک بودنش
تهشم: تهشماً. (ه ش م) ۱- طلمه. ۲- أذله و كسره.
 ۱- به او ستم نمود. ۲- او را خوار کرد و شكست.
تهفف: تهففاً. (ه ف ه) قل لحمة ورقی جسمه فصار ملیحاً بآمال كالنفس.
 نظر (ه ف ه) گوشت بدنش کم شد و لاغر گردید با نمک گردید مانند شاخه درخت به هر سو متمایل می شد.
تهكم: تهكماً. (ه ك م) ۱- أوبه أو علیه: استهزأ به. ۲- علیه: اشتد غضبه علیه. ۳- تكبر.
 ۱- او به علیه: او را مسخره نمود. ۲- علیه: خشم او بر او فروزی یافت. ۳- تكبر نمود.
التهلكة: (ه ل ك) ۱- مص. هلك. ۲- كل ما كانت نهايته إلى الهلاك.
 ۱- مص هلك. ۲- هر آنچه که سرانجامش نابودی است.
تهلل: تهللاً (ه ل ل) ۱- الوجه: تلاًلاً. ۲- السحاب: تلاًلاً.
 ۱- الوجه: درخشید نورانی شد. ۲- السحاب: درخشید.
التهمام: (ه م م) المم الشديد.
 هم و غم شدید و سخت.
التهمة: (و ه م) ج تهم و تهمات. ۱- الاتهام. ۲- ما یتمهم علیه.
 ج تهم. تهمات. ۱- اتهام. ۲- آنچه که با آن مورد اتهام واقع شود.
تهنأ: تهنؤاً. (ه ن ا) بالشیء: فرح به.
 با آن خوشحال شد.
تهور: تهوراً (ه و ر) ۱- البناء أو نحوه: تهذم. ۲- وقع فی الأمر بقله مبالاة: «تهور فی كلامه» ۳- بت السیارة: سقطت فی هوة أو انقلبت.
 ۱- البناء أو نحوه: ویران شد. ۲- بدون فکر و اندیشه به کاری پرداخت «تهور فی كلامه» ۳- بت السیارة: افتاد به دژه، زیر و رو شد.
تهوس: تهوساً (ه و س) صار به هوس (ر. الهوس).
 دارای هوس شد (ر. الهوس) (هوس به سوش آمد)

❖ **تهنئاً**: تهنئاً (هي أ) ۱- للأمر: استعمله. ۲- له الشيء: أسكنه.

۱- للأمر: برای آن آماده شد ۲- له الشيء: برایش ممکن شد.

❖ **تهتیباً**: تهنئاً (هي ب) ۱- أو الشيء: خافه «تهتیب الموقف». ۲- الشيء: أخافه.

۱- أو الشيء: ترسید از آن «تهتیب الموقف» ۲- الشيء: او را ترسانند.

❖ **تهتيجاً**: تهنئاً (هي ج) أو الشيء: ناز.

به هیجان آمد، متقلب شد، به جوش آمد.

❖ **القول**: (جاء قولاً) أي قاصداً لا يوقفه شيء.

۱- چیزی جلودارش نیست.

❖ **توافق**: تواءماً (أو أم) الشخصان أو الشئان: توافقا.

هماهنگ و متحد شدند.

❖ **التوايب**: الكثير التوبة.

بسیار توبه کننده.

❖ **تواتر**: تواتراً (وت ر) بـ الأشياء: تتابعت مع فترات «تواترت عليه المصائب».

پشت سر هم آمد با گذشت مدت زمانی بین آنها «تواترت عليه المصائب».

❖ **تواثب**: تواتياً (و ث ب) القوم: وثب بعضهم إلى بعض.

بر روی هم پریدند.

❖ **توافق**: توافقاً (و ث ق) القوم على الأمر: اتفقوا و تحالفوا عليه.

اتفاق کردند و پیمان بستند.

❖ **تواجه**: تواجهاً (و ج هـ) الشخصان أو الشئان: تقابلا.

با یکدیگر روبرو شدند.

❖ **تواری**: تواریاً (و ر ي) استقر، اختلج: «تواری عن الأنظار».

پوشیده شد - پنهان گشت. «تواری عن الأنظار»

❖ **توارث**: توارثاً (و ر ث) القوم الشيء: ورثه بعضهم من بعض.

از یکدیگر به ارث بردند.

❖ **توازنة**: توازناً (و ر ذ) ۱- القوم الماء: «وردوه» معاً، أي ذهبوا إليه و بلغوه. ۲- القوم إلى المكان: حضروا إليه الواحد بعد الآخر. ۳- بـ الأفكار: اتفقت من غير نقل ولا سماع.

۱- القوم الماء: با هم رسیدند به آنجا. ۲- القوم إلى المكان: یکی پس از دیگری بدانجا رفتند ۳- بـ الأفكار: بدون قول و قرار با یکدیگر متحد و یکی شدند.

❖ **توازي**: توازياً (و ز ي) الشئان: قابل كل منهما الآخر و واجبه.

- با یکدیگر روبرو شدند و مواجه هم دیگر شدند.

❖ **توازن**: توازناً (و ز ن) الشئان: تعادلا في الوزن أو نحوه «توازنت القوتان».

- در وزن برابر شدند «توازنت القوتان»

❖ **تواصن**: تواصياً (و ص ي) القوم: أوصى بعضهم بعضاً.

به یکدیگر سفارش کردند.

❖ **تواصف**: تواصفاً (و ص ف) القوم الشيء: وصفه بعضهم لبعض.

- برای یکدیگر توصیف کردند.

❖ **تواصل**: تواصلاً (و ص ل) الشخصان: اجتماعاً و اتفاقاً.

اجتماع کردند و اتفاق کردند، متحد شدند.

❖ **تواضع**: تواضعاً (و ض ع) ۱- تذلل و تخاشع. ۲- اجتمع عن التكبر. ۳- القوم على الأمر: اتفقوا عليه.

۱- فروتنی کرد ۲- از تکبر دور شد. القوم على الأمر بر آن توافق کردند.

❖ **تواظوا**: تواظواً (و ط أ) ۱- القوم على الأمر: وافقه عليه. ۲- على الأمر: وافقه عليه.

۱- القوم على الأمر: بر آن توافق کردند ۲- على الأمر: با او بر آن کار توافق کردند.

❖ **تواعد**: تواعداً (و ع د) القوم: وعد بعضهم بعضاً.

یکدیگر را وعده دادند.

❖ **توافد**: توافداً (و ف د) القوم عليه قدموا، جازوا.

القوم عليه. آمدند. رسیدند.

❖ **توافر**: توافراً (و ف ر) الشيء: كثر و اتسع.

الشيء كثر یافت و وسعت یافت.

❖ **توافق**: توافقاً (و ف ق) ۱- القوم اتفقوا و ساعد بعضهم بعضاً. ۲- القوم في الأمر: تقاربوا. ۳- القوم في الأمر: كانت آراؤهم فيه واحدة.

القوم: متفق شدند و یکدیگر را کمک کردند. ۱- القوم في الأمر: نزدیک شدند ۲- القوم في الأمر: یک نظر داشتند در آن.

❖ **التوافق**: الذي به شوق إلى أحد أو إلى شيء.

کسیکه شوق دارد به چیزی یا کسی.

❖ **توافق**: توافهاً (و ق ح) تظاهر بالوفاة.

تظاهر به وفات و پستی نمود.

❖ **تواكل**: تواكلاً (و ك ل) القوم: اتكل بعضهم على بعض.

به یکدیگر متکی شدند.

❖ **تَوَالَى:** تَوَالَى (وَلَّى) الشيء: تابع.

پیاهی آمد. پیاهی شد. پشت سرهم.

❖ **تَوَالَدَ:** تَوَالَدَ (وَلَدَ) ۱- القوم: كثروا. ۲- القوم: ولد بعضهم بعضاً.

۱- القوم: فرزونی یافتند. ۲- القوم: از یکدیگر زاده شدند.

❖ **تَوَالَفَ:** تَوَالَفَ (وَالَفَ) الشيء: اجتمع بعضه إلى بعض.

قسمتی به قسمتی دیگر پیوست.

❖ **التَّوَام:** (تَوَامٌ) (وَأُمُّ) المولود مع غيره في بطن واحد. ج: تَوَامٍ وَتَوَامٌ: «هو تَوَامَةٌ»

همزاد و دوقلو. ج: تَوَامٌ و تَوَامٌ: «هو تَوَامَةٌ»

❖ **تَوَافَى:** تَوَافَى (وَنَى) في العمل: قَصُرَ فيه و لم يَتِمَّ به.

کوتاهی نمود در آن و اهمیت نداد به آن.

❖ **التَّوَقُّفُ:** ۱- مَص. تَابَ. ۲- الاعتراف بالخطيئة و الرجوع عنها. ۳- التندم على ما فات.

۱- مَص. تَابَ. ۲- اعتراف به خطا و گناه. ۳- پشیمانی از گذشته.

❖ **التَّوَقُّت:** شجر يأكل الإنسان ثمره و يأكل دود القز ورقه. منه أنواع كثيرة.

میوه نوت که انسان آن را می خورد و کرم ابریشم برگ آن را می خورد. و انواعی دارد.

❖ **تَوَثَّرَ:** تَوَثَّرَ (وَتَرَّ) الشيء: اشتدَّ و ذهبَ لينة «تَوَثَّرَتْ أعضاؤه». تَوَثَّرَتْ العلاقات الدولية.

سخت گردید و نرمی آن آرامش از بین رفت «تَوَثَّرَتْ أعضاؤه تَوَثَّرَتْ العلاقات الدولية»

❖ **التَّوَقُّفُ:** ۱- صَدَفٌ يَجْرِي لَهُ شَوْكٌ حَادٌّ. ۲- معدن يُعرف بـ «الزُّنْك».

۱- صدف دریایی که خارهای تیزی دارد. ۲- معدن است که معروف به «توتیا»

❖ **تَوَقَّظَ:** تَوَقَّظَ (وَقَّظَ) ۱- وَقَّظَ. ۲- عليه في الأرض أو نحوها: استولى عليها ظملاً.

۱- پیرید بر روی آن ۲- علیه فی الارض او نحوها با ستمکاری بر آن چیره شد

❖ **تَوَقَّقَ:** تَوَقَّقَ (وَقَّقَ) ۱- الشيء: تَهَيَّأ، تَثَبُّثَ، تشدَّدَ «تَوَقَّقَ للعقد». ۲- في الأمر أو منه: أخذ فيه بشفقة.

۱- الشيء: قدرت گرفت، محکم و پابرجا شد. «تَوَقَّقَتْ العقدة» ۲- فی الامر او منه: باور و یقین.

❖ **تَوَوَّجَ:** تَوَوَّجَ. ۱- دَ: ألبسه التاج. ۲- دَ: جعله سيداً.

۱- دَ: تاج را بر سر او نهاد. ۲- او را سرور گردانید.

❖ **تَوَجَّبَ:** تَوَجَّبَ (وَجَبَ) أَكَلَ في اليوم الكامل أكلة واحدة. در طی یک روز فقط یک وجبه (دفعه غذا خورد)

❖ **تَوَجَّسَ:** تَوَجَّسَ (وَجَسَ) خوفاً: أَحْسَبَ به.

آنها احساس نمود.

❖ **تَوَجَّعَ:** تَوَجَّعَ (وَجَعَعَ) ۱- تَفَجَّعَ و تشكَّى الألم أو نحوه. ۲- له من المصاب: رثى له منه.

۱- از درد و رنج اظهار شکوه و زاری نمود. ۲- له من المصاب: برای او احساس دلسوزی کرد

❖ **تَوَجَّهَ:** تَوَجَّهَ (وَجَّهَ) ۱- إليه: ذهب. أقبل. ۲- الوجهة: ذهب إليها.

إليه: رفت. روی آورد. ۲- الوجهة: رفت بسویش

❖ **تَوَخَّعَ:** تَوَخَّعَ (وَحَّعَ) ۱- بالشيء: تَفَرَّدَ به. ۲- بقي وحده: «تَوَخَّعَ الناسك».

۱- بالشيء: به تنهایی آنرا انجام داد. ۲- تنها ماند «ترخند الناسك»

❖ **تَوَخَّشَ:** تَوَخَّشَ (وَحَّشَ) ۱- صار كالوحش.

۲- المكان: صار قراً خالياً من الناس.

۱- مانند وحش شد. دیو گردید. ۲- المكان: حالی از سکنه شد

❖ **تَوَخَّلَ:** تَوَخَّلَ (وَحَّلَ) ۱- المكان: صار ذا محل. ۲- وقع في الوحل و نطغ به.

۱- المكان: گلی شد. ۲- در گِل فرو رفت

❖ **تَوَخَّجَ:** تَوَخَّجَ (وَحَّجَّ) م (ب) الجبل: ر. وَحِيت.

رِيت الجبلين ر. وَحِيت

❖ **التَّوَحُّيد:** (وَحَّدَ) ۱- مَص. وَحَّدَ. ۲- الإيَّمان بواحدانية الله. ۳- «مذهب التوحيد»: القول بالله واحد.

۱- مَص و وَحَّدَ. ۲- ایمان به یگانگی خدا. ۳- «مذهب التوحیدی»... قائل شدن به یگانگی خدا.

❖ **تَوَخَّضَ:** تَوَخَّضَ (وَحَّضَ) الشيء: قصدته، عمدته دون سواه.

الشيء: بسوی آن روی آورد. فقط آنرا خواست.

❖ **تَوَدَّعَ:** تَوَدَّعَ (وَدَّعَ) ۱- دَ: طلب مودته. ۲- إليه: تحسب إليه.

۱- هُ: دوستی او را خواست. ۲- إليه: دوستی کرد با او

❖ **تَوَدَّعَ:** تَوَدَّعَ (وَدَّعَ) القوم: ودَّعَ بعضهم بعضاً.

یکدیگر را به خدا سپردند از یکدیگر خدا حافظی نمودند.

❖ **التَّوَوَّاهُ:** ۱- أسفار موسى «الغصة» ۲- العهد القديم.

اسفار پنج گانه موسی (ع) ۲- عهد عتیق.

❖ **تَوَرَّدَ: تَوَرَّدَا** (و ر د) ۱- الحَدُّ: احرز نصار بلون الورود.

۲- المَاءُ: ورده، ذهب إليه، بلفه.

الحَدُّ: سرخ شد به رنگ گل سرخ. ۲- الماء: وارد شد، بطرف او رفت، رسید به آن.

❖ **تَوَرَّدَ: تَوَرَّطَا** (و ر ط) ۱- وقع في «الْوَرَطَةِ»، وهي كُلُّ أمر يصعب التخلص منه. ۲- في الأمر: وقع فيه. ۳- هلك.

۱- در مشکل افتاد و آن مشکلی است که خلاصی از آن مشکل است. ۲- فی الامر: افتاد در آن. گنبر کرد در آن. ۳- نابود شد.

❖ **تَوَرَّعَ: تَوَرَّعَا** (و ر ع) من الامراء عنه: تحرَّج، تجبَّ الإثم فيه.

خارج شد. از ارتکاب گناه از آن اجتناب کرد

❖ **تَوَرَّكَ: تَوَرَّكََا** (و ر ك) اعتمد على دركه.

بر رانهایش اتکاء نمود. اعتماد کرد.

❖ **تَوَرَّمَ: تَوَرَّمَا** (و ر م) المضو: انتفع.

چرک نمود. یاد نمود. ورم کرد.

❖ **تَوَرَّغَ: تَوَرَّغَا** (و ر غ) ۱- القوم الشيء بينهم: اقتسموه.

۲- القوم الضيوف: ذهب كلُّ منهم بطائفة من الضيوف إلى بيته.

۳- الشيء: تفرَّقَ. ۴- تَفَّهَ الأفكار: فُكِّرَ في هذا الأمر مرَّةً و في هذا أخرى.

۱- القوم الشيء بينهم: تقسیم کردند. ۲- القوم الضيوف: هر

کدام گروهی را مهمان نمود ۳- الشيء: پراکنده شد. ۴- تَفَّهَ الأفكار: درباره این یک بار فکر کرد و درباره دیگری بار

دیگر فکر کرد.

❖ **تَوَشَّخَ: تَوَشَّخَا** (و ش خ) الشيء: علاه الوسخ.

آلوده و ناپاک شد.

❖ **تَوَشَّطَ: تَوَشَّطَا** (و ش ط) ۱- الوسادة: وضع رأسه عليها.

۲- انكأ. ۳- الذراع أو الأرض: نام عليها و جعلها كالوسادة له.

۱- الوسادة: سرش را روی آن نهاد. ۲- تَكَبَّه داد. ۳- الذراع

او الأرض: روی آن خوابید و بعنوان بالشی از آن استفاده

نمود.

❖ **تَوَسَّطَ: تَوَسَّطَا** (و س ط) ۱- وقف موقف الوسط بين

الجيد والردىء. ۲- المكان: صار في وسطه. ۳- القوم: جلس

وسطهم. ۴- بين المتخاصمين: عمل وسطاً صلحاً بينهم.

۱- بین خوب و بد قرار گرفت ۲- المكان: در وسط آن قرار

گرفت ۳- القوم: در وسط آنها نشست. ۴- بین المتخاصمين

مانند یک مصلح بین آن دو عمل کرد و ساطت نمود

❖ **تَوَشَّغَ: تَوَشَّغَا** (و ش غ) ۱- الشيء: كان واسعاً. ۲- القوم

في المكان: تفشَّحوا فيه. ۳- في العطاء: أكثر منه.

۱- الشيء: وسيع و گسترده بود ۲- القوم في المكان: جا باز

کردند در آن جا ۳- في العطاء: به فزونی بخشید.

❖ **تَوَسَّلَ: تَوَسَّلَا** (و س ل) ۱- إلى الله: عمل ما يقربه منه.

۲- إليه بكذا: تَقَرَّبَ إليه به.

۱- الى الله: کاری کرد که او را بخدا نزدیک کند ۲- إليه

بكذا: بوسیله آن به او نزدیک شد.

❖ **تَوَسَّطَ: تَوَسَّطَا** (و س ط) ۱- فيه الخير: تَبَيَّنَ فيه أثر الخير.

۲- الشيء طلب «وَتَشَّغَهُ»، أي علامته.

۱- فيه الخير: اثر خیر و خیرش در او نمایان شد. ۲- الشيء:

علامت و آرم آنرا خواست.

❖ **تَوَشَّحَ: تَوَشَّحَا** (و ش ح) ۱- لبس الوشاح: ۲- بشوبه:

أدخله تحت إبطه الأيمن و أقاء على منكبيه الأيسر. ۳- بسيفه:

وضع حالته على منكبيه الأيسر. ۴- بسيفه: وضع حالته في

عنقه.

شال بست بگردن انداخت ۲- بشوبه: از زیر بغل راست

داخل و از روی شانه چپ انداخت. ۳- بسيفه: بند شمشیر

را روی دوش چپ قرار داد ۴- بند شمشیر را به گردن

انداخت.

❖ **تَوَشَّوْشَ: تَوَشَّوْشَا** (و ش و) نظر (وش و) القوم:

وشوش بعضهم بعضاً.

سخن را در گوش یکدیگر گفتند پیچ نمودند.

❖ **تَوَسَّلَ: تَوَسَّلَا** (و س ل) ۱- إليه أو إلى الشيء: انتهى

إليه و بلفه «تَوَسَّلَ إلى اكتشاف السر». ۲- إليه بكذا: تَقَرَّبَ إليه

به.

۱- إليه أو إلى الشيء: رسید به آن، منجر شد به آن. «تَوَسَّلَ إلى

اكتشاف السر» ۲- إليه بكذا: بوسیله آن به او نزدیک گشت.

❖ **تَوَسَّأَ: تَوَسَّأَا** (و س أ) للصلاة: غسل بعض أعضائه و

تنظَّفَ.

وضو گرفت.

❖ **تَوَضَّعَ: تَوَضَّعَا** (و ض ح) الامر: ظهر.

اشکار شد.

❖ **تَوَسَّطَا: تَوَسَّطَا** (و س ط) ۱- الشيء: برجله: داسه.

۲- الشخصان على الأمر: وافق كلُّ منهما الآخر عليه.

۱- الشيء: برجله: زیر پا نهاد ۲- الشخصان على الامر: با

یکدیگر توافق کردند بر آن.

❖ **تَوَطَّدَ: تَوَطَّدَا** (و ط د) الشيء: تَبَيَّنَ و تَوَّيَّ و تَوَطَّدَت

منزلته.

محکم و استوار شد. توطندت منزله.

● **توطن:** توطناً. (وطن المكان: اتخذته وطناً.

بمعنای وطن برگزید آنرا.

● **توطنف:** توطناً. (وظف: تولى وظيفة في إحدى الدوائر الحكومية أو المؤسسات الخاصة.

کارمند یکی از ادارات دولتی یا خصوصی شد.

● **توئد:** توئداً. (وعده: تهدد.

او را تهدید نمود.

● **توغر:** توغراً. (وعده: طلب و صعب.

۲- علیه الامر: تعسر و صعب.

۱- المكان: ۱- سخت و سخت گردید ۲- علیه الامر: دشوار

و سخت گردید

● **توئک:** توئکاً. (وعده: أصابته وعكة. (ر. الوعكة).

دچار مریضی شد. (ر. الوعكة) گرما زده شد.

● **توغر:** توغراً. (وعده: اشتعل غضباً.

در خشم سوخت.

● **توغل:** توغلاً. (وغل: ۱- في البلاد: ذهب فيها وأبعد و

بالغ. ۲- في العلم أو غيره: نال منه نصيباً وافياً.

۱۰- في البلاد: نفوذ کرد در آن وارد شد در آن بسیار زیاد

۲- في العلم أو غيره: بهره فراوانی از آن بدست آورد.

● **توئ:** توئاً. (وئ: ه الله: أخذ روحه.

میراند. روح او را گرفت به رحمت خدا پیوست.

● **توئر:** توئراً. (وئر: عمل الامر: أكب عليه و صرف إليه

هسته و جهده «توئر علی التالیف».

روی آورد به آن و همت و عزم خود را صرف آن نمود

«توئر علی التالیف»

● **توئق:** توئقاً. (وئق: نجح في ما سعى إليه.

در سعی و کوشش خود موفق شد. پیروز گردید.

● **توئی:** (وئی: مات.

مرد.

● **توئی:** (وئی: ۱- ه أو الشيء: حذره، تحجبه. ۲- الشيء:

حفظه.

۱- ه أو الشيء: ترسید از آن، دوری از آن. ۲- الشيء: حفظ و

نگهداری کرد آنرا.

● **توئد:** (وئد: ۱- ب النار: اشتعلت. ۲- الكوكب: تلالأ

لمع. ۳- النار: أشعلها. ۴- صار نشيطاً لامعاً: «توئد ذهنه».

۱- ب النار: شعله ور شد، سوخت. ۲- الكواكب: دوخشید،

برق زد ۳- النار: روشن کرد. ۴- فعال و درخشان گردید

«توئد ذهنه»

● **توئر:** (وئر: صار وقوراً رزناً.

با وقار و وزین شد.

● **توئع:** (وئع: الامر: انتظر وقوعه.

منتظر پیش آمدنش بود.

● **توئف:** توئفاً. (وئف: ۱- في المكان: فكت، انتظر.

۲- من الامر: امتنع وكث عنه «توئف المضربون عن العمل».

۳- علی الامر: تثبت علیه.

۱- في المكان: مكث نمود منتظر شد ۲- من الامر: امتناع

کرد، سرباز زد و دست کشید. «توئف المضربون عن العمل»

۳- علی الامر: پابرجا محکم شد بر آن

● **التوئیت:** (وئت: ۱- مص. وقت. ۲- حالة ضبط الوقت

في بلد من البلدان أو في عمل من الأعمال: «التوئیت الصبی

للبلد، توئیت المبارة الرياضية».

۱- مص. وقت. ۲- حالة ثبت و ضبط وقت شهری از

شهرها یا کاری از کارها «التوئیت الصبی للبلد، توئیت

المباراة الرياضية»

● **التوئیع:** (وئع: ج توئیع، ۱- مص. وقع. ۲- أن يكتب

الكتاب اسمه بعلامة خاصة في ذيل الكتاب أو الصک أو

المعاهدة أو نحو ذلك.

ج توئیع ۱- مص. وقع ۲- امضاء نمودن.

● **توئ:** (وئ: أ) علی العنا: اعتمد علیها و اتکأ.

تکیه داد بر آن.

● **توئد:** توئداً. (وئد: الشيء: توق و اشتد.

محکم شد. و سخت و شدید گردید.

● **توئل:** توئلاً. (وئل: ۱- قبل الوكالة. ۲- علیه: استسلم

إليه. ۳- بالامر: ضمن القيام به. ۴- له بالنجاح: ضمن له.

۱- وکالت را پذیرفت ۲- بالامر: انجام آنرا تضمین نمود.

۳- علیه: تسلیم او شد ۴- له بالنجاح: تضمین کرد برای او.

● **توئ:** توئاً. (وئ: ۱- الامر: قام به. ۲- ه: أخذ ولئاً.

۳- الشيء: لزمه.

۱- الامر: به انجام آن برخاست. ۲- ه او را ولی برگزید.

۳- الشيء: متعهد شد.

● **توئج:** توئجاً. (وئج: ۱- في الشيء أو عليه: دخل.

۲- الامر: تسلمه، قام به.

۱- فی الشيء او علیه وارد شد ۲- الامر به دست گرفت به

انجام آن برخاست.

● **توئد:** توئداً. (وئد: الشيء من الشيء: نشأ و صدر عنه

«تولدت الكهرباء من الماء».

پدید آمدن آن «تولدت الكهرباء من الماء»

❖ تولع: تولعاً (و ل ج) به: تعلق به بشده.

به شدت پابند آن شد.

❖ توله: تولهاً (و ل هـ ر) وله.

❖ تولهج: تولهاً (و هـ ج) ۱- ت النار أو الشمس: توقدت.

۲- الحمر اشتد ۳- اليوم: اشتد حره ۴- الجوهر: تلاها، لمع.

۱- ت النار أو الشمس: روشن شد ۲- الحر: شدت یافت

۳- اليوم: گرمای آن فزونی یافت ۴- الجوهر: درخشید،

برق زد.

❖ تولهج: تولهاً (و هـ م) ۱- الشيء: ظنه ۲- الشيء: تخلفه.

۳- فيه الحمر: تبين فيه أثر الخير.

۱- الشيء: پنداشت آنرا ۲- الشيء: خیال کرد آنرا.

۳- فيه الخير اثر خير و خیر در او پدیدار شد.

❖ التيارات: ر. المرح

❖ التيار: ۱- موج البحر القوي ۲- «التيار الفكري»: الحركة

الفكرية ذات الاتجاه الفكري المعين ۳- «التيار الكهربائي»:

جری الکهرباء في الأجسام أو في الهواء.

۱- موج قوی دریا ۲- التيار الفكري: جریان فکری:

۳- التيار الكهربائي: جریان برق

❖ تياضن: تياضناً (ی م ن) اتجه جهة اليمين.

بطرف راست روی آورد.

❖ تيتيم: تيتيماً (ی ت م) صار يتيماً.

یتیم گردید.

❖ التيميم: التيميم من المعز والوعول والغزلان، ج تيميم و

أنثى تيميم و أنثى.

جنس نر از بز کوهی و أمروج تيميم. أنثى تيميم.

❖ تيميم: تيميماً (ی س ر) ۱- الأمر: تسهل ۲- للأمر: تيمياً

له، استمد «تيميم القتال».

۱- الأمر: آسان شد ۲- للأمر: آماده شد برای آن «تيميم

للقتال»

❖ التيفوس: حتى خيطة وبائية.

تب تيفوس

❖ تيفطاً: تيفطاً (ی ق ط) ۱- للأمر: تيبه له ۲- من النوم:

صحاً.

۱- للأمر: بر آن آگاه شد ۲- من النوم: بیدار شد.

❖ تيفين: تيفناً (ی ق ن ر) أيقن.

❖ تيك: اسم إشارة للمؤنث المفرد المتوسط تدخل عليه «ها»

التنبيه، نحو «هاتيك».

اسم اشاره مونث خود برای متوسط و بر آن (ها) داخل

می شود «هاتيك»

❖ تيمم: تيمماً، الميم أو الميميم: ذلله، ذهب بعقله.

او را خوار کرد. عقلش را ربود.

❖ تيمم: تيمماً (ی م م) ۱- للصلاة: مسح وجهه ويديه

بالتراب ۲- الأمر: طلبه و تعشده.

۱- للصلاة: تیمم کرد ۲- الأمر: به شدت خواستار آن شد.

❖ تيمين: تيمناً (ی م ن) ۱- انتصب إلى «اليمين» ۲- بكذا:

تبرك به «تيمين باسم القدوس أو الولي».

۱- خود را به يمن نسبت داد ۲- بكذا: تبرک جست به آن

«تيمين باسم المقدس أو الولي».

❖ التيميم: شجر له ثمر حلو كثير الأنواع، يؤكل أخضر أو مجففاً

أو مُنقلاً.

درختی است دارای میوه شیرین و انواعی دارد. که سبز یا

خشک یا آب پز خورده می شود.

❖ تيمية: تيمياً (ت ی هـ) ۱- تيمية: تيمية: ۲- تيمية: تيمياً.

۳- تيمية: تيمياً.

۱- او را گم کرد ۲- سرگردان نمود او را ۳- تيمية: نابود کرد

و هلاک نمود.

❖ التيمية: ج أتيماء، أتيماء، جج أتيماء ۱- مص. تاء.

۲- الضلال: ۳- الكثير: ۴- الذهاب في الأرض تيمياً.

۵- الأرض الواسعة التي يضيح فيها المرء.

۱- مص. تاء ۲- گمراهی ۳- تكثر ۴- با سرگردانی راه رفتن

روی زمین ۵- سرزمین وسیع که انسان در آن گم می شود.

ث

❖ ثاء: الحرف الرابع من حروف الهجاء و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن خمس مئة (۵۰۰).

حرف چهارم از حروف هجائی در حساب ابجدی عبارت از پانصد است.

❖ الثَّائِبُ: ۱- فا. ۲- المتردّد علی السلطة الحاكمة العامل علی إطاعتها بوسائل شئ. ج ثَوَار. ۳- الغضب. «ثار ثائرة».

۴- الغضبان. ۵- من لا یبقی علی الشیء حتی یدرك ثأره.

۱- فا ۲- نافرمان برسلطه و رژیم حاکم که به هر وسیله می‌خواهد رژیم را سقوط کند ج ثَوَار ۳- غضب است «ثارت» خشمگین شدن ۴- خشمگین ۵- کسیکه به هیچکس رحم نمی‌کند مگر اینکه انتقام بگیرد.

❖ الثَّائِرُ: ج ثَوائر ۱- م ثَوائر. ۲- الصَّجَّة.

۱- م ثائر ۲- ضجه و مِرْوَصدا.

❖ ثَابِتٌ: ثَبُوتٌ. ثَوْباً. ثَوْبَاناً. «ث و ب» ۱- رجوع. ۲- إلى الله: رجوع عن ضلّاله و تاب إليه. ۳- المريض: رجعت إليه صحته. ۴- ث إلى المريض صحته: رجعت إليه.

۱- بازگشت ۲- الی الله: از گمراهی برگشت و توبه نمود

۳- المريض: شفا یافت ۴- ث الی المريض صحته: بهبودیش به او برگشت.

❖ الثَّوْبِيَاءُ: حركة لا إرادة فتح الفم وأسماعاً علی أثر فطرة كقرفة النعاس تصيب المرء.

حركات غیرارادی باز شدن دهان بصورت وسیع به همان اندازه خمپازه که انسان دچار آن می‌شود.

❖ الثَّابِتُ: ۱- فا. ۲- الراسخ. ۳- المستقر. ۴- المقيم علی أمر لا یتغیّر.

۱- فا ۲- راسخ و محکم ۳- مستقر ۴- بر یک کار باقی ماندن و عدم تغییر.

❖ ثَابِرٌ. مَثَابِرَةٌ. ثَبَارٌ: (ث ب ر) علی الامر: واطب. دوام. مواظبت کرد، ادامه داد.

❖ ثَارٌ. يَثَارُ. ثَاراً وَ ثَوْرَةً ۱- القتل أو به: قتل قاتله.

۲- القتل أو به: طالب بدمه. ۳- الثَّارُ: أدركه. ۴- القاتل: أخذ بقتله. ۵- بكذا: أدرك به ثأره منه.

۱- القتل أو به: قاتل او را کشت ۲- القتل أو به: بخونخواهی او برخاست ۳- الثَّارُ: به خونخواهی برخاست ۴- القاتل: او را گرفت یا کشتنش ۵- بكذا: بوسیله آن انتقام گرفت از او.

❖ ثَارٌ. يَثْوُرُ. ثَوْرًا. ثَوْرَةً. ثَوْرَانًا وَ ثَوُورًا. (ث و ر)

۱- أو الشیء: هاج. ۲- الشعبُ بالحاکم الظالم: وثب علیه لیطیحه. ۳- الغبار أو الدُّخان أو نحوها: ظهر و انتشر.

۴- الجراد: ظهر. ۵- ث نفسه: اضطربت حتی تکاد تتثأر.

۱- الشیء: به هیجان آمد ۲- الشعبُ بالحاکم الظالم: بر او شوریدند تا که براندازد او را. ۳- الغبار أو الدخان: گرد و غبار و دود پیاخاست. ۴- الجراد: ملخ به مزارع حمله کرد.

۵- ث نفسه حتی تکاد تتثأر: دلش به هم خورد و نزدیک بود قی کند.

❖ الثَّأْرُ: ج أَثَار. أَثَار. ثَائِر. ثَارَات ۱- مص. ثَار. ۲- المطالبة بدم القتل. ۳- قتل القاتل.

۱- مص ثار ۲- خون خواهی ۳- کشتن قاتل.

❖ الثَّاقِبُ: ۱- فا. ۲- من الآراء: النافذ. ۳- من العقول: الراجح.

۱- فا ۲- من الآراء: نافذ پراشر ۳- من العقول: راجح پسندیده‌تر.

❖ الثَّائِلُ: الذي فقد ولده أو محبوبه.

کسیکه بچه‌اش را از دست داده است یا محبوبه‌اش را.

❖ الثَّائِلَةُ: ر. الثَّكَلُ ج ثَوَاكِل.

❖ الثَّالِثُ: ۱- فا. ۲- فی العدد الترتیبی: ما كانت رتبته بعد الثَّانی.

۱- فا ۲- فی العدد الترتیبی: آنچه که بعد از دَوُم بیاید.

زنی که فرزند و محبوبش را از دست داده ج نکالتی.

❖ **الثَّقَلَانِ**: الذي فقد ولداً أو حبيباً.

کسیکه فرزند و محبوبش را از دست داده.

❖ **الثَّقَلَةُ**: المركز الذي يعيش فيه الجنود، ج ثَقَنٌ وَ ثَقَنَات.

مرکزی که سربازان در آن زندگی می کنند. سربازخانه

❖ **ثَقُلَ ثَقُلًا**: ١ - البيت: هدمه، ٢ - عرشه: أزال ملكه و أذهب سلطانه.

١ - البيت: ویران کرد. ٢ - عرشه: پادشاهی او را زایل نمود و

قدرت او را از بین برد.

❖ **ثَلَاثٌ**: «أَقْبَلُ الْقَوْمُ ثَلَاثًا»: أي ثالفة ثلاثة، للمذكّر و المؤنث.

یعنی سه تا سه تا. برای مذکر و مؤنث.

❖ **الثَّلَاثاء**: اليوم الثالث من الأسبوع، ج ثَلَاثَاءُ وَ ثَلَاثَاوُ وَ أَثَاثِث.

سه شنبه. سومین روز هفته نزد نصاری ج ثَلَاثَاءُ.

ثَلَاثَاوُ وَ أَثَاثِث.

❖ **الثَّلَاثَة**: العدد الذي يلي الاثنين في العدد المفرد.

عدد ۳ که پس از ۲ می آید.

❖ **الثَّلَاثُونَ**: عدد من العقود يساوي ثلاث عشرات، للمذكر و المؤنث.

عدد سی که ترکیب شده است که سه تاده برای مذکر و مؤنث.

❖ **الثَّلَاج**: بائع الثلج.

یخ فروش.

❖ **الثَّلَاجَة**: البرّاد.

یخچال.

❖ **الثَّلَاجِي**: الشدبد البياض.

بسیار سفید.

❖ **ثَقِبَ ثَقْبًا**: ١ - عابه و تنقّصه، ٢ - عا، لامه، ٣ - عا، طرده، ٤ - الشيء: قلعه، أخذت فيه ثلعة أو شقاً.

١ - عا: او را ملامت کرد و کم کاست او را بیاب نمود. ٢ - عا: او را سرزنش نمود ٣ - عا: او را بیرون کرد ٤ - الشيء: در آن شکافی پدید آورد.

❖ **الثَّلَّة**: الجباعة من الناس: «ثَلَّةٌ من الحرس».

گروهی از مردم «ثَلَّةٌ من الحرس»

❖ **ثَقِيلًا**: ثَقِيلًا: ١ - جاء ثالثاً: «ثَقِلْتُ في السباق».

٢ - الشيء: جملة ذا ثلاثة أجزاء، ٣ - الشيء: جزءه و قسمه ثلاثة، ٤ - الشراب: طبخه حتى ذهب ثلثه أو ثلثاء.

❖ **ثَقُلَ، يَثْقُلُ، ثِقْلًا، ثِقَالَةً**: ١ - كان ثقیلاً راجح الوزن.

٢ - كان رزماً ثابتاً حازماً، ٣ - المريض: اشتد عليه المرض.

٤ - السمع أو غيره: ضعف، ٥ - المرأة: ظهر خنثها، ٦ - الشيء على النفس: كرهته النفس.

١ - سنگین وزن بودن ٢ - با وقار و شخصیت داشت.

٣ - المريض: مرض او شدت یافت ٤ - السمع أو غير: ضعیف و ناتوان شد. ٥ - المرأة: آشکارا

شد ٦ - الشيء على النفس: مورد پسند واقع شد.

❖ **ثَقُلَ: ثَقِيلًا**: ١ - عا: جملة ثقیلاً، ٢ - عليه: جملة ثقیلاً.

٣ - الحرف: شذوه.

١ - عا: سنگین گردانید ٢ - عليه: او را به سختی متحمل کرد.

بار سنگین بر او حمل کرد ٣ - الحرف: حرف را از منخرج آن بدرستی و شدت ادا نمود.

❖ **الثَّقَل**: ج اثقال، ١ - مص: ثَقُلَ، ٢ - المتاع.

١ - مص: ثَقُلَ ٢ - کالا.

❖ **الثَّقَل**: ج اثقال، ١ - مص: ثَقُلَ، ٢ - رجحان الوزن، ٣ - الوزن.

١ - مص: ثَقُلَ ٢ - زیاد شدن وزن ٣ - وزن.

❖ **الثَّقَل**: ج اثقال، ١ - الحِمل الثَّقیل، ٢ - الوزن، ٣ - ما يصعب على النفس من ذنب أو نحوه.

١ - بار سنگین ٢ - وزن ٣ - آنچه بر انسان انجامش سخت و دشوار است از گناه و مانند آن.

❖ **الثَّقِيف**: الحاذق الماهر.

زیرک و باهوش و ماهر.

❖ **الثَّقِيف**: الحاذق الماهر جداً.

بسیار زیرک و باهوش و ماهر.

❖ **الثَّقِيل**: ج ثقله، ثقال، ١ - ذوالثقل، الراجح الوزن.

٢ - العليظ الذي يكره الناس صحبته و عشرته، ٣ - نوع من الثَّقم.

١ - آنچه که سنگین است، زیادی وزن ٢ - درشت خو که مردم از سخن گفتن با او کراهت دارند ٣ - نوعی از آهنگ را گویند.

❖ **ثَقِيلٌ، يَثْقُلُ، ثَقْلًا، ثِقَالَةً**: الولد الحبيب: فقد.

از دست داد او را.

❖ **الثَّقِيل**: ١ - مص: ثَقِيل، ٢ - فقد الولد أو الحبيب.

٣ - الموت.

١ - مص: ثَقُلَ ٢ - از دست دادن فرزند ٣ - مرگ.

❖ **الثَّقَلَانِ**: التي فقدت ولداً أو حبيباً، ج نکالتی.

۱ - نفر سوم شد «ثُلُثُ السِّبَا» ۲ - الشيء: سه قسمت کرد
آن را ۳ - الشيء: تقسیم نمود به سه قسمت ۴ - الشراب:

بخت تا اینکه یک سوم آن از بین برود.

● **الثُّلَاثُ:** جزء من ثلاثة أجزاء، ج ثَلَاث.

یک سوم هر چیز.

● **الثُّلُثُ:** ر. الثَّلَاث.

● **الثُّلُثِيُّ:** نوع من الخط غليظ الحرف.

خط ثلث.

● **ثَلَجٌ يَتَلَجُّ:** ثَجًا ۱ - يَتَلَجُّ: أَلَّتْ الثَّلَاجُ ۲ - ثَلَّةُ السَّمَاءِ:
أَلَّتْ عَلَيْهِ الثَّلَاجُ ۳ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ: جَمَلَ فِيهِ الثَّلَاجُ.

تالسما: ۱ - برف از آسمان بارید. ۲ - ثَلَّةُ السَّمَاءِ: از آسمان
بر او برف بارید. ۳ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ: یخ در آن نهاد.

● **ثَلَجٌ يَتَلَجُّ:** ثَلُوجًا ۱ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ: يَرُدُّ ۲ - الصَّدْرُ: سَوَّ
وَاطْمَأَنَّ ۳ - يَتَلَجُّ: يَتَلَجُّ بِهِ أَوْ إِلَيْهِ: اطمأنت إليه.

۱ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ ۱ - سرد شد ۲ - الصدر: خوشحال و
آرام شد ۳ - يَتَلَجُّ: يَتَلَجُّ بِهِ أَوْ إِلَيْهِ: به او مطمئن شد. نسبت به
او اطمینان پیدا کرد.

● **ثَلَجٌ يَتَلَجُّ:** ثَجًا ۱ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ: يَرُدُّ ۲ - يَتَلَجُّ:
يَتَلَجُّ بِهِ: اطمأنت إليه.

۱ - المَاءُ أَوْ الشَّرَابُ ۱ - سرد شد ۲ - يَتَلَجُّ: يَتَلَجُّ بِهِ: نسبت به
او اطمینان پیدا کرد.

● **الثَّلَاجُ:** بِنِ الْمَاءِ أَوْ الشَّرَابِ: البَارِدُ.

سرد شد. خنک شد

● **الثَّلَاجُ:** ج ثَلُوج ۱ - مص. ثَلَجٌ ۲ - ما جمد من الماء في الجو
۳ - ما يجيئ من الماء بالكهرباء أو المواد الكهلاوية. ۴ - ماء
ثَلَجٍ: بارد.

۱ - مص ثَلَجٌ ۲ - آنچه که در جو زمین از آب جامد شود
۳ - آنچه را که بوسیله یخچال جامد می شود. (یخ) ۴ - ماء
ثلج: آب سرد. خنک.

● **ثَمَمٌ يَثْمَمُ:** ثَمَمًا ۱ - الحامض أو نحوه: أحدث فيه ثلثة أو
ثَمًا ۲ - الإناء أو السيف: كسر حرفه.

۱ - الحامض أو نحوه: شکاف یا سوراخی در آن پدید آورد.
۲ - الإناء أو السيف: لبه اش را شکست. کناره اش را
شکست.

● **ثَمَمٌ يَثْمَمُ:** ثَمَمًا ۱ - الشيء: أنكر حرفه «ثَمَمَ الإناء».
۲ - الشيء: صار فيه شق أو ثلثة.

۱ - الشيء: لبه اش شکست برد. «ثَمَمَ الإناء» ۲ - الشيء:
شکاف در آن پدید آمد یا سوراخی در آن ایجاد شد.

● **ثَمَمٌ يَثْمَمُ:** ر. ثَمَمٌ.

● **الثَّمَمُ:** ۱ - مص. ثَمَمٌ ۲ - ر. الثَّمَمَةُ: ج أَثْمَامٌ.

● **الثَّمَمَةُ:** الحبل أو الشئ في الحائط أو نحوه: ج ثَمَمٌ.

خلل یا شکاف «در» در دیوار مانند آن ج ثَمَمٌ.

● **ثَمَمٌ:** ظرف بمعنى «هناك» يشار به الی المكان البعيد.

ظرف به معنای «هناك» آنجا که اشاره به مکان دور است

● **ثَمَمٌ:** حرف عطف يدل على الترتيب مع التباعد في الزمان.

حرف عطف دلالت بر ترتیب دارد. با مدت زمان بیشتر.

● **الثَّمَامَةُ:** ج ثَمَال ۱ - بغية الشيء في أسفل الإناء.
۲ - الرغبة.

تَه نشست ظرف. ۲ - کف

● **ثَمَانٌ:** «أَتَى الْقَوْمَ ثَمَانٌ» أي ثمانية ثمانية: للمذكر والمؤنث.

یعنی هشت، هشت آمدند. مذكر و مؤنث یکی است.

● **الثَّمَانُونَ:** عدد من القود يساوي ثمان عشرات: للمذكر
والمؤنث.

عدد ۸۰ که از عقود است. مذكر و مؤنث یکی است.

● **الثَّمَانِيَّةُ:** العدد الذي يلي السبعة في العدد المفرد.

عدد هشت جزء اعداد مفرد است.

● **ثَمَمَةٌ:** ر. ثَمَمٌ.

● **ثَمَرٌ:** يَثْمَرُ: ثَمَرًا، الثَّمَرُ: ظهر ثمرة.

میوه اش نمایان شد. به میوه نشست.

● **ثَمَرٌ يَثْمَرُ:** ثَمَرًا ۱ - الثَّمَرُ: ظهر ثمرة. ۲ - ماله أو نحوه: كثرة
و زاده.

۱ - الثَّمَرَةُ: میوه اش نمایان شد ۲ - ماله أو نحوه: تکثیر نمود
فزون ساخت فراوان نمود.

● **الثَّمَرُ:** ج ثَمَار. جمع الثَمَرِ: ثَمَرٌ ۱ - حمل الشجرة. ۲ - من
الشيء: نتيجة وفائدته «ثمر الجهد، ثمر الفضيلة».

۱ - میوه درخت. ۲ - من الشيء: نتیجه و بهره اش. «ثمر
الجهد، ثمر الفضيلة»

● **ثَمَلٌ يَثْمَلُ:** ثَمَلًا: سَكَرَ.

مست شد.

● **الثَّمَلُ:** التَّسْكُرَانُ.

شخص مست.

● **ثَمَمٌ يَثْمَمُ:** ثَمَمَةً ۱ - الشيء: غلاظه. ۲ - الشيء: كان
ثمنًا نفسيًا.

۱ - الشيء: گران قیمت شد ۲ - الشيء: گران بها و نفیس بود.

● **ثَمَمٌ يَثْمَمُ:** ۱ - البضاعة: قدر ثمنها. ۲ - الشيء: جعل له
ثمنانية أركان.

ج

ج: الحرف الخامس من حروف الهجاء. و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن ثلاثة (۳).

پنجمین حرف از حروف هجائی در حساب ابجدی مساوی (۳) است.

جاء. یجئ. یجؤ. جَباً. جِبَةً. مَجْبِئاً. مَجْبِئَةً (ج ی أ): ۱- آتی. ۲- به: آتی به. ۳- ه: أو إليه: آتی إليه. ۴- الأثر: فعله.

۱- آمد ۲- به: او را آورد ۳- نزد او رفت. ۴- الامر: انجام داد. ج الجائز: ج جُزْء. جُزْء. وجازة. ۱- فا. ۲- الظالم. ۳- المائل عن القصد.

۱- فا. ۲- متمگر ۳- از حق روی گردان شده از حق تجاوز کرده.

ج الجائز: ج اجزء و جزان و جیزان و جوائز - أجوز ۱- فا. ۲- المباح، المسموح به.

۱- فا ۲- شباح ۳- اجازه داده شده. ج الجاقفة: ج جوائز ۱- العطية. ۲- المكافأة التي یسطاها السابق في مباراة أو المجد المبرز في عمل.

۱- بخشش ۲- پاداش ج الجائع: ۱- فا. ۲- المرءعان.

ج جاب. یجوب. جُوباً. تجوباً. (ج و ب) ۱- البلاد: قطعها سیراً. ۲- الخبر البلاد: ذاع فيها و انشعر.

۱- البلاد: پیاده طی نمود ۲- الخیر البلاد: بخش شد و منتشر گردید.

ج الجابر: ۱- فا. ۲- الذي یصلح العظم المكسور. ۱- فا ۲- شکسته بند.

ج الجابی: ۱- فا. ۲- جامع القترائب، ج جبابة.

۱- فا ۲- مسئول گرفتن مالیات ج جیابة. (نظر امروزه بلیط فروش اتوبوس رانی را نیز جایی گویند)

ج جاهش. فجاشة. فجاشاً. (ج ح ش) ۱- ه: قاتله.

۲- زاحمه.

۱- ه: جنگید با او ۲- ه: برایش مزاحمت ایجاد کرد

ج الجاحظ: هو جاحظ العین: أي بارزها، نائتها. در چشم درشت از حدقه بیرون آمده دارد.

ج جاد. یجود. جُوداً. (ج و د) ۱- علیه: تکرّم علیه. ۲- بالمال او غیره: بذله. ۳- للمریض بنفسه: قارب آن میوت.

۱- علیه: بر او کرم و بخشش نمود ۲- بالمال او غیره: بخشید ۳- المریض بنفسه: نزدیک به مرگ شد

ج جاد: یجوداً. جُوداً و جُوداً. (ج و د) ۱- المطر. اکثر. ۲- ت العین: کثر دمها.

۱- المطر: باران زیاد شد. ۲- ت العین: اشک چشم فراوان شد.

ج جاد. یجود. جُودَةً. (ج و د): أو الشيء: صار جيداً. ۲- فعل جيداً. ۳- قال جيداً.

۱- الشيء: نیکو و خوب گردید ۲- کار نیک و خوب انجام داد ۳- سخن نیک و خوب بزبان آورد.

ج جاد. یجود. جُودَةً. (ج و د): الفرس: صار جواداً. الفرس: اسب خوبی گردید.

ج الجاد: ۱- فا. ۲- الرزين، البعد عن الغزل. ۳- المجتهد.

۱- فا. ۲- با وقار، دور از هرز و شوخی ۳- کوشا ج الجادة: ج جواد ۱- وسط الطريق. ۲- الشارع أو الطريق الرئيس.

۱- وسط راه. ۲- راه اصلی، بزرگراه ج جاذع. مجادعة. جادعاً (ج د ع): ۱- ه: خاصمه. ۲- ه: شتم کلّ منها الآخر.

۱- ه: به خصومت او برخاست ۲- ه: یکدیگر را دشنام دادند

ج جادل. مجادلة. وجدالاً. (ج د ل): ۱- ه: ناقشه. ۲- ه: خاصمه.

۱- ه: به خصومت او برخاست ۲- ه: یکدیگر را دشنام دادند

❖ جاش، بجیش، جیشا، جیوشا، جیشانا.

(ج ی ش) ۱- الماء، جرى و تدفق. ۲- البحر؛ حاج. ۳- بت الأمواج؛ هاجت و لطم بعضها بعضاً. ۴- الوادي؛ ارتفع ساوّه. ۵- بت الميع؛ فاضت بالدموع. ۶- الدم؛ سال. ۷- بت القيد؛ غلت. ۸- الصدر؛ غلى غضباً. ۹- بت النفس؛ اضطربت حتى تكاد تنفثاً. ۱۰- بت النفس؛ اضطربت من حزن أو خوف.

۱- الماء؛ جاری شد. ویران شد. ۲- البحر؛ مضطرب گردید، به اهتزاز در آمد. ۳- بت الأمواج؛ موجها به هیجان آمد و بر یکدیگر برخوردند. ۴- الوادی؛ آب آن فراوان شد بالا آمد. ۵- بت العین؛ لبریز از اشک گردید. ۶- الدم؛ جاری شد. ۷- بت القدر؛ بجوش آمد. ۸- الصدر؛ خشمگین شد. ۹- بت النفس؛ مضطرب و نگران گردید تا جائیکه نزدیک به استفراغ گردید. ۱۰- بت النفس؛ بخاطر ترس و اندوه نگران و مضطرب گردید.

❖ الجاش: ج جوش ۱- النفس. ۲- القلب. ۳- الصدر. ۴- هو رابط الجاش؛ أي شجاع ثابت.

۱- نفس. ۲- قلب. ۳- سینه. ۴- هو رابط الجاش؛ شجاع و دلاور است.

❖ جاج، ججوع، جوعاً، مجاعة، جوعة. (ج و ع) ۱- أراد الطعام وأحس بالحاجة إليه. ۲- إليه؛ اشتها.

۱- غذا خواست احساس کرد که به آن نیاز دارد. احساس گرسنگی کرد. ۲- إليه؛ میل داشت. دلش خواست.

❖ الجاف: ۱- فا. ۲- اليابس.

۱- فا. ۲- خشک

❖ جافى، مُجافاة (ج ف و) ۱- الشئ؛ أبعد. ۲- ما مال عنه مرضاً.

۱- الشئ؛ دور کرد آن را. ۲- از او روی گردانید. مخالف بود در حالیکه اعتراض داشت.

❖ الجائل: ۱- فا. ۲- النافر الشارد من الحيوان.

۱- فا. ۲- متفرگریزان از حیوان

❖ الجالى: ج جفأ م جافیه، ج جواف. ۱- فا. ۲- الضليط.

۳- «هو جافى الخلق»؛ أي قاس غليظ العشرة.

۱- فا. ۲- درشت خو. ۳- هو جافى الخلق؛ بد اخلاق است. خشک اخلاق است.

❖ جال، ججول، جولا، وجولة، جولاناً، جؤولاناً؛

جيبيلاناً. (ج و ل، ف، ي، اللام)؛ طاف بها و لم يستقر.

گردش کرد و در یک جا مستقر نشد.

❖ جالد - مجالدة، وجلاداً (ج ل د)؛ بالسيوف أو نحوه؛

ضرب كل منها الأخر به.

یکدیگر را با شمشیر زدند.

❖ جالسن - مجالسة (ج ل س)؛ جلس معه.

با او نشست.

❖ الجالية: ج جوال، و جاليات، ۱- الذين تركوا أوطانهم و ابتعدوا عنها. ۲- أهل الذمة. ۳- الغرباء الذين يقيمون في بلاد غير بلادهم.

۱- کسانی که میهن خود را ترک کردند و از آن دور شدند. ۲- اهل ذمه. ۳- کسی که در کشوری غیر کشور خودشان اقامت می کنند افراد مقیم خارج از کشور.

❖ الجام: إزاء، من فضة كالنكاس مُتخذ للطعام و الشراب، مؤتة، ج جامات و أجوام و جؤم و أجؤم.

جام که برای شراب و خوردن از آن استفاده می شود. مؤنت است. ج جامات أجوام جؤم أجؤم.

❖ الجامبوري: تجمع كشي عالمي

تجمع جوانان غیر نظامی جهانی، پیش آهنگ: اردوی جوانان غیر نظامی که به صورت جهانی باشد.

❖ الجامج: فا، للذئور و المؤنت، ج جوامج. فا، مذکر و مؤنث یکی است ج جوامج.

❖ الجاميد: ج جوايد. ۱- فا. ۲- مالبس به غور و حركة و حياة. ۳- من الأفعال؛ الذي يبق في حالة الماضي فلا يصترف، مثل «عنى» و «نغم».

۱- فا. ۲- آنچه که بحرکت است و رشد و نمو ندارد. ۳- من الأفعال؛ آن که تصريف نمی شود مثل عنى - نغم.

❖ جامع مجامعة، مجاعاً. (ج م ع)؛ ع على الأمر؛ اجتماع معه عليه.

ع على الأمر؛ با او اجتماع کرد درباره آن

❖ الجامع: ج جوامع. ۱- فا. ۲- مسجد المسلمين.

۱- فا. ۲- مسجد مسلمانان.

❖ المجامعة: معهد للتعليم العالي و الاختصاص يضم عدداً من المعاهد و الكليات، ج جوامع و جامعات.

دانشگاه که شامل تعدادی از دانشکده هاست ج جوامع، جامعات.

❖ جامل، مجاملة. (ج م ل)؛ ۱- ع؛ عامله بالمجمل و لم يخلص له الإخاء. ۲- ع؛ أحسن عشرة.

۱- ع با او به خوبی رفتار کرد. کردار نمود اما اخلاص برادری نداشت. ۲- به خوبی با او معاشرت نمود. به نیکی معاشرت کرد.

من تاريخ التّرب.

۱ - حالت جهل و نادانی ۲ - دوران قبل از اسلام.

❖ **جواب**، **مجاوبة**، (ج و با): ۱ - عجاب سؤاله ۲ - عار و کُلُّ منها على الآخر.

۱ - ع: به سوال او پاسخ داد ۲ - ع: به سنو الهای یکدیگر پاسخ دادند.

❖ **جاوَز**، **مجاورة**، **جواراً**، و **جواراً** (ج و ز): ۱ - ع: صار جاره ۲ - ع: ساکن معه.

۱ - ع: همسایه او گردید ۲ - ع: با او سکونت کرد.

❖ **جاوَز**، **مجاوِزة**، **جوازاً** (ج و ز): ۱ - المكان: قطعه و خلفه و راه ۲ - عن الذّنب: صفح، عفا.

۱ - المكان: طی کرد و پشت سر نهاد ۲ - عن الذّنب: گذشت کرد. بخشید.

❖ **الجُبّة**: البز الواسعة العميقة، ج: أجناب و جباب و جبّنة. چاه وسیع و گوداج اجباب، جباب، جبّنة.

❖ **جَبْنِي**، **يجبى**، **جَبَايَة** (ج ب ی): ۱ - الضريبة: جمها. ۲ - الماء في الحوض: جمه فيه.

۱ - الضريبة: مالیات را گرفت ۲ - الماء في الحوض: در آنجا جمع کرد.

❖ **الْجَبَان**، ج: **جُهَابَة** ۱ - القنوی: ۲ - المستكبر: ۳ - القاهر. ۴ - الملك: ۵ - من القلوب: الذي لا يعرف الرحمة ولا يقبل النصيحة.

۱ - نیرومند ۲ - متکبر ۳ - ستمگر ۴ - پادشاه ۵ - من القلوب: کسی که رحم و مروت را نمی شناسد و نصیحت نمی پذیرد.

❖ **الجَبَابَة**: ۱ - مص: جَبَر. ۲ - حرفة مجبر العظم: ۳ - ما يُشدُّ على العظم المكسور من عیدان أو نحوها لنجبر، ج: جَبَايز.

۱ - مص جَبَر ۲ - شکسته بند ۳ - آنچه را که روی استخوان شکسته نهاد می شود از چوب و غیره جهت التیام استخوان شکسته. ج: جَبَايز.

❖ **الْجَبَان**: الشدید الخوف المُنْتَمِع عن الإقدام، ج: جُبْناء، من جَبْن و جَبْناء، ج: جَبَانات.

ترسوج جُبْناء، م جَبْن، جبانة، ج: جبانات.

❖ **الْجَبَان**: الجبان الشدید الجبن. ۲ - تابع الجبن. ۳ - صاحب الجبن.

بسیار ترسو ۲ - پتیر فروش ۳ - صاحب پتیر.

❖ **أَنْجَبَانَة**: المعبرة، ج: جَبَايِین.

کورستان ج: جبابین.

❖ **الجاموس**: نوع من البقر ضخم الجثة، ج: جَوَائِیس.

گاومیش ج: جَوَائِیس.

❖ **جَانِب**، **مجانبة** و **جَنَاباً**، (ج ن با): ۱ - ع: سار إلى جنبه ۲ - ع: أبعد، ۳ - ع: بُعد عنه.

۱ - ع: بطرف او رفت - نزدیک او رفت در جنب او حرکت کرد ۲ - ع: او را دور کرد ۳ - ع: از او دور شد.

❖ **الجانبی**: ج: جوانب ۱ - فا. ۲ - الناحية. ۳ - شق الإنسان و غیره.

۱ - فا ۲ - سمت - سو - طرف ۳ - قسمتی از بدن انسان و غیره.

❖ **جَانِص**: **مجانسة** و **جناساً**، (ج ن س): ۱ - ع: شاکله ۲ - ع: أُنْعِد معه في جنبه.

۱ - ع: همشکل او گردید ۲ - ع: با او در جنس متحد و متفق گردید.

❖ **الجانی**: ج: جناة، اجناء، جُنَّاء، م: جانية، ج: جَوَان. ۱ - فا. ۲ - مرتكب الذنب. ۳ - الکاسب.

ج: جَوَان ۱ - فا ۲ - گناهکار ۳ - کاسبکار.

❖ **الجاه**: المذلة الرفیعة القدر. شأن مقام والا.

❖ **جاهد**، **مجاهدة** و **جهاداً**، (ج ه د): ۱ - ع: قاتله ۲ - في سبيل الله: قاتل في سبيله و بذل وسعه.

۱ - ع: با او جنگید ۲ - في سبيل الله: در راه خدا جنگید. و سعی خود را انجام داد در آن راه.

❖ **جاهز**، **مجاهرة** و **جهاراً**، (ج ه ر): ۱ - ع: بالأمر: کاشفه و صارحه به ۲ - ع: بالمداوة: باداه بها. ۳ - بالقراءة: رفع صوته بها.

۱ - ع: بالأمر به: به صراحت دربارۀ آن با او گفتگو کرد ۲ - ع: بالمداوة: شروع کرد به دشمنی کردن با او ۳ - بالقراءة: با صدا قرائت نمود.

❖ **جاهل**، **مجاهلة**: (ج ه ل): ع: سافه.

ع: او را به بی خردی نسبت داده سفیه و نادان خواند.

❖ **الجاهل**: ذو الجهل، ج: جهل و جهال و جهلاء و جهلة و جهل و جهل.

بیخرد. نادان ج: جهل و جهال و جهلاء و جهلة و جهل و جهل.

❖ **الجاهلی**: المنسوب إلى الجاهلية. منسوب به جاهلیت.

❖ **الجاهلية**: ۱ - حالة الجهل. ۲ - الفترة التي سبقت الإسلام.

● **الْجَبَّةُ: ج. جَبَّتْ.** جباب ١ - ثوب طويل واسع الكمين يلبس فوق الثياب. ٢ - الدرع.

١ - قبا ٢ - لباس زرد دار.

● **الْجَبَّافَةُ:** ١ - مخزن العتاد الحربي والمواد الحربية كالمتفجرات. ٢ - المواد الحربية.

فورخانه. انبار مهمات. ٢ - مواد جنگی.

● **جَبَر:** يَجْبِرُ وَ جَبْرًا الْعَظَمُ: يُخْبِرُ، صَلَحَ بَعْدَ الْكَسْرِ. الْعَظَمُ: تَرْمِيمٌ شَدِيدٌ.

● **جَبَر:** يَجْبُرُ جَبْرًا جَبْرًا: جَبَارَةٌ. ١ - الْعَظَمُ الْمَكْسُورُ: أَمْلَحُهُ. ٢ - الْفَيْزُ أَوْ نَحْوُهُ: صَدَّ حَاجَتَهُ. ٣ - الْيَتِيمُ: أَحْسَنَ إِلَيْهِ عَظْفَ عَلَيْهِ. ٤ - عَلَى الْأَمْرِ: حَمَلَهُ عَلَيْهِ، أَكْرَمَهُ.

١ - الْعَظَمُ الْمَكْسُورُ: تَرْمِيمٌ كَرْد. ٢ - الْفَيْزُ أَوْ نَحْوُهُ: نِيَازٌ أَوْ رَا بَر طَرَفٍ كَرْد. ٣ - الْيَتِيمُ: بَهْ أَوْ نِيَكِي كَرْد. و بِرْ أَوْ شَفَقَتْ وَ دِلْسُوزِي نَمُود. ٤ - عَلَى الْأَمْرِ: أَوْ رَا وَا دَارَ بَهْ اِنْجَامِ أَنْ كَارِ نَمُود. أَوْ رَا بَا كَرَاهَتِ بَهْ كَارِي وَا دَاشَت.

● **جَبَر:** تَجْبِيرًا: الْعَظَمُ الْمَكْسُورُ: أَمْلَحُهُ.

استخوان شکسته را درست و اصلاح نمود. ترمیم کرد.

● **الْجَبَر:** ١ - مَص. جَبَر. ٢ - إِصْلَاحُ الْكَسْرِ. ٣ - مَا تُغَيِّرُ بِهِ النَّظَامَ مِنْ عَوْدٍ أَوْ نَحْوِهِ، ج. جَبَار. ٤ - عِلْمٌ مِنَ الْعُلُومِ الرِّيَاضِيَّةِ يُعْتَدُ فِيهِ عَمَلُ الرَّمُوزِ وَ الْأَحْرَفِ لِاسْتِخْرَاجِ الْمَجْهُولَاتِ الْحَاسِيَّةِ.

١ - مَص جَبَر. ٢ - إِصْلَاحُ وَ تَرْمِيمٌ شَكْسَتَكِي ٣ - أَنْجَه رَا كَه بَرَايِ إِصْلَاحِ اسْتِخْوَانِ شَكْسَتَه بَكَارِ مِي بَرَنْدَجِ جَبَار.

٢ - عِلْمٌ جَبَرِ دَرِ رِيَاذِيَّاتِ.

● **الْجَبَرُوت:** ١ - الْقَهْر. ٢ - الْعَظْمَةُ وَ الْجِلَال. ٣ - السُّلْطَةُ.

٢ - الْقُدْرَةُ.

١ - قُدْرَتٌ وَ قَهْرٌ خُدا. ٢ - عَظَمَتٌ وَ بَرَزْكَی وَ شَكْوَه وَ جِلَالٌ.

٣ - حُكْمَرَانِي - حُكُومَتٌ ٤ - قُدْرَتٌ وَ نِيَرُ.

● **الْجَبَرُوت:** ر. الْجَبَرُوت.

● **جَبَل:** يَجْبُلُ، يَجْبُلُ جَبَلًا. ١ - اللَّهُ الْخَلْقُ: خَلَقَهُمْ. ٢ - اللَّهُ عَلَى كَذَا: طَبِعَهُ عَلَيْهِ. ٣ - الشَّيْءُ: شَدَّ. ٤ - الْقَرَابُ أَوْ نَحْوُهُ: غَلَطَهُ بِالْمَاءِ أَوْ غَيْرِهِ، وَ دَعَكَ.

١ - اللَّهُ الْخَلْقُ: أَفَرِيدَ أَنْهَا ٢ - اللَّهُ عَلَى كَذَا... أَوْ رَا بَهْ اَيْنِ شَكْلِ سَرِشْت ٣ - الشَّيْءُ: بَسْتِ أَنْرَا ٤ - الْقَرَابُ أَوْ نَحْوُهُ: بَا أَبْ مَخْلُوطٌ نَمُود وَ مَالَشْ دَادَ أَنْ رَا.

● **جَبَل:** عَلَى الْأَمْرِ: طَبِعَ عَلَيْهِ.

سَرِشْتَه شَدَّ بَرِ أَنْ.

● **الْجَبَل:** ١ - مَا ارْتَفَعَ مِنَ الْأَرْضِ وَ طَالَ، ج. جِبَالٌ وَ أَجْبَلٌ وَ

أَجْبَالٌ ٢ - سَيِّدُ الْقَوْمِ ٣ - الْعَالَمُ.

كُوه ج. جِبَال. أَجْبَلُ. أَجْبَالُ. ٢ - بُزْرُگ قَوْمِ ٣ - دَانِشْمَنْد.

● **الْجَبَّةُ:** ١ - الْحَلَقَةُ. ٢ - الطَّبِيعَةُ. ٣ - الْوَجْهُ، الْبَشَرَةُ.

١ - خَلَقَتْ وَ أَفَرِيشَ ٢ - طَبِيعَتٌ وَ سَرِشْت ٣ - صَوْرَتٌ بَوَسَتْ.

● **الْجَبَّةُ:** ١ - الْحَلَقَةُ. ٢ - الطَّبِيعَةُ.

خَلَقَتْ وَ أَفَرِيشَ ٢ - طَبِيعَتٌ وَ سَرِشْت.

● **الْجَبَّةُ:** الْأَصْلُ.

أَصْلٌ وَ رِيشَةٌ.

● **الْجَبَّةُ:** الْحَلَقَةُ.

خَلَقَتْ وَ أَفَرِيشَ.

● **الْجَبِيلُ:** النِّسْبُ إِلَى الْجَبَلِ.

مَنْسُوبٌ بَهْ كُوه.

● **جَبَن:** يَجْبُنُ، جَبْنًا. ر. جَبَنَ.

● **جَبَن:** يَجْبُنُ، جَبْنًا، جَبْنًا، جَبَانَةً، كَانَ جَبَانًا.

تَرْسُو بُوَد.

● **جَبَن:** تَجْبِينًا. ١ - شَدَّ حَمْلَهُ عَلَى الْجَبَنِ. ٢ - شَدَّ نَسَبَهُ إِلَى الْجَبَنِ. ٣ - اللَّيْنُ: حَوَالَهُ إِلَى جَبَنَ.

١ - شَدَّ أَوْ رَا بَهْ تَرْمَسِ وَا دَاشْت ٢ - شَدَّ أَوْ رَا بَهْ تَرْمَسُو نِسْبَتِ دَاد ٣ - اللَّيْنُ: شِيَرِ رَا پَنِيَرِ گِرْدَانْد.

● **الْجَبَن:** ١ - مَص. جَبَن. ٢ - ر. الْجَبَن.

١ - مَص جَبَنَ. الْجَبَنَ.

● **الْجَبَن:** ١ - مَص. جَبَنَ وَ جَبَنَ. ٢ - الْخَوْفُ الشَّدِيدُ وَ امْتِنَاعُ الْإِقْدَامِ. ٣ - مَا يُجَدُّ مِنَ اللَّيْنِ أَفْرَاصًا.

١ - مَص جَبَنَ. جَبَنَ ٢ - تَرْمَسِ شَدِيدٌ وَ خُود دَارِي أَوْ اِقْدَامِ بَهْ كَارِي ٣ - پَنِيَرِ.

● **جَبِي:** يَجْبِي، جَبْيًا. ١ - شَدَّ صَكَّ جَبِيَّتَهُ، ضَرْبُ جَبِيَّتِهِ.

٢ - شَدَّ قَابِلَهُ بِمَا لَا يَجِبُ. ٣ - شَدَّ، فَاجَأَ. ٤ - شَدَّ رَدَّهُ عَنْ حَاجَتِهِ.

١ - شَدَّ، پِشَانِشِ رَا زَدَ، هَلْ دَاد ٢ - شَدَّ، أَوْ رَا غَافَلِگِرِ نَمُود ٣ - بَا أَوْ بَرِخْلَافِ مِيلِ رُو بَرِو شَدَ بَرِخْلَافِ اِنْظَارِشِ رُو بَرِو شَدَ ٤ - شَدَّ، أَوْ رَا جَوَابِ دَادِ، نِيَا زَشْ رَا بَرِ طَرَفِ نَكْرَد.

● **جَبِي:** يَجْبِي، جَبْيًا: أَتَمَّتْ جَبِيَّتَهُ وَ حَسَّتْ.

پِشَانِشِ وَسَمْتِ پِذَا كَرْدَ وَ نِيَكِ گِرْدِيدِ، اَيْنْدَه اَشْ رُوشَنِ شَدَ.

● **الْجَبَّةُ:** ج. جَبَا. ١ - الْجَبِينُ، مَا بَيْنَ الْحَاجِبَيْنِ إِلَى النَّاصِيَةِ.

٢ - «الْجَبَّةُ الْحَرِيَّةُ»: الْمَكَانُ الَّذِي يُتَحَصَّنُ بِهِ فِي وَجْهِهِ الْأَعْدَاءِ.

٣ - «جَبَّةُ الْقِتَالِ». سَاحَتُهُ.

١ - پِشَانِشِ ٢ - الْجَبِيَّةُ الْحَرِيَّةُ: جَبِيَّةُ جَنْگِ ٣ - جَبِيَّةُ الْقِتَالِ

: مِيدَانِ نِيرَد.

❖ الجبیر: المتکبر.

متکبر و مغرور و خودخواه.

❖ الجبین: الجبهة من الوجه، ما فوق الصدغ، ج أجبین و جبین و أجبنة.

پیشانی از صورت انسان ج آجبین. و جبین. اجبنة.

❖ جثا. یَجْثُو. جَثْوًا. جَثْوًا. (ج ث ی): ۱. جثس علی رکیه. ۲. قام علی أطراف أصابعه.

۱. دو زانو نشست ۲. روی انگشتان پا ایستاد.

❖ جثی. یجثی. جَثِیًا. (ج ث ی): ر. جثًا.

❖ الجثّة: ج جثث. اجثاث. ۱. الجسد. ۲. جسد الميت.

۱. بدن ۲. نعش و بدن مرده.

❖ جثم. یَجْثُم. جَثْمًا. جَثْمًا. ۱. أو الحيوان أو الطائر:

لصق بالأرض فلم یفادر مكانه. ۲. الطعام أو الشراب علی المعدة: ثقل عليها.

۱. الحيوان أو الطائر: بر زمین نشست و برنخاست

۲. الطعام أو الشراب علی المعدة: غذا سنگینی کرد بر معده.

❖ الجثمان: ۱. الجسد. ۲. الشخص.

۱. بدن ۲. شخص.

❖ جَحَد. یَجْهَد. جَهْدًا. جُحُودًا. اُجْهَدْ او به: انكره مع علمه

به ۲. ه حقه او بجهه: انكره، لم یعترف به ۳. النعمة: كفر بها

با وجود آگاهی انکار نمود آن را ۲. ه حقه او بجهه ۱. انکار

کرد ۲. ر نپذیرفت ۳. النعمة: كفران نعمت نمود.

❖ جَحَد. یَجْهَدُ جَهْدًا. ۱. قَلَّ خیرُهُ ۲. العیش: ضائق و

اشد ۳. العام: قَلَّ تَطَرُّه.

۱. خیر و خویش کم و اندک گردید ۲. العیش: تنگ و

سخت گردید. ۳. العام: یاران اندک یارید در آن سال.

❖ الجَحْد: ۱. القليل الخیر. ۲. الضیق الشدید من العیش.

۳. العام القليل المطر.

۱. کم خیر و خویش ۲. کسیکه زندگیش به سختی می گذرد

۳. العام: کم یاران.

❖ جَحْر. یَجْحَرُ. جَحْرًا. ۱. الضَّبُّ أو نحوه: دخل جحره.

۲. الضَّبُّ أو نحوه: أدخله جحره. ۳. ث عینه: غارت، دخلت

فی نفرتها.

۱. الضَّبُّ أو نحوه: حیوان که خود را روی زمین می کشید

وارد لانه اش شد ۲. الضَّبُّ. او را وارد لانه اش نمود ۳. ث

عینه: ناپدید شد. بگودی فرو رفت.

❖ الجَحْر: ۱. مص. جَحْر. ۲. الکف البعید القعر.

مص. جَحْر ۲. غاری که پایانش ناپیداست.

❖ الجَحْر: الحفرة التي تأوي إليها الحشرات والحيوانات، ج أبحار و جحرّة و جَحْرور.

لانه حیوانات ج ابحار. ححرّة. أخضرّة. جَحْرور.

❖ الجحش: ج جعاش. جعشان. و جَحشة: ۱. ولد الحمار.

۲. مهر الفرس.

کره لاغ ۲. کره اسب.

❖ جَحَف. یَجْحَفُ جُحُوفًا. تبالعین: خرجت حدقتها و عظمت.

حدقه اش بیرون آمد و بزرگ گردید.

❖ الجَحْفَل: جحافل: ۱. الجيش الكثير الذي فيه غلب.

۲. الرجل العظيم القدر. ۳. السيد الكريم. ۴. العظيم الجنبین.

۱. ارتش پر تعداد همراه با سواره نظام ۲. مرد بزرگ مقام

۳. آقا و سرور و بخشنده ۴. چارشانه.

❖ الجحیم: ۱. جهنم. ۲. النار الشديدة الاشتعال. ۳. المكان

الشديد الحار.

۱. دوزخ ۲. آتش شعله ور و سوزان ۳. جای بسیار گرم.

❖ جَدَّ. یَجْدُّ. جَدًّا. صار ذا حظ.

دارای شانس و اقبال شد.

❖ جَدَّ. یَجْدُّ جَدًّا. الشيء: صار جدیدًا.

نو و تازه گردید.

❖ جَدَّ. یَجْدُّ. و یَجْدُّ جَدًّا: ۱. اجتهد. ۲. كان رصینًا

لا یزل. ۳. فی الامر: أسرع فيه «جدّ فی السیر».

۱. کوشید. سعی نمود. ۲. بسیار جدّی و شوخی نمی کرد

۳. فی الامر: شتابت در آن جدّ فی السیر.

❖ المجْدُّ: ۱. مص. جدّ. ۲. أبو الأب و أبو الأم، ج أجداد و

جُدود و جُدوّة. ۳. الحفظ، ج جُدود.

۱. مص جدّ ۲. پدر مادر یا پدر پدر، پدر بزرگ ج اجداد و

جُدود و جدوده ۳. شانس و اقبال ج جُدود.

❖ الجَدَّة: ۱. مص. جدّ. ۲. الاجتهاد بالامر. ۳. الرصانة،

مجانبة الفزل. ۴. المحقق المبالغ فيه: «هو عالم جدّ عالم».

۱. مص جدّ ۲. کوشش و سعی در کاری ۳. جدیت و عدم

شوخی ۴. محقق «هو عالم جدّ عالم».

❖ الجَدَّة: ۱. الطاء. ۲. المطر العام.

۱. بخشش ۲. باران همه گیر.

❖ جَدًّا: کثیرًا: (هو ذکی جدًّا).

فراوان «هو ذکی جدًّا» بسیار

❖ الجدار: الحائط، ج جُدُر و جُدُر.

دیوار ج جُدُر. جُدُر.

❖ الجَدَال: ۱- مص. جادل. ۲- المناقشة على سبيل المخاصمة، مقابلته الحجة بالحجة.

۱- مص. جَادَلَ ۲- گفتگو و بحث و خصومت. دلیل و برهان آوردن مقابل دلیل و برهان.

❖ الجَدَالَةُ: الأرض.

زمین.

❖ جَذَبَ، يَجْذِبُ، جَذْبًا: المكان: محل و بیس. المكان: خشک شد. باران نیارید.

❖ الجَذْبُ: المجرع جُدُوب ۱- مص. جذب. ۲- من الأماکین: الماحل. ۳- المل، ضد المحصب.

۱- مص. جَذَبَ ۲- من الاماکن: زمین کم باران ۳- کم باران و لم یزود.

❖ الجَذْبَاءُ: من الأراضي: الماحلة، اليابسة.

لم یزرع و خشک و بی آب و علف.

❖ الجَذَّة: کون الشيء جدیداً.

تازه بودن.

❖ الجَذَث: القبر، ج. أَجْدَث و أَجْدَث.

قبر ج احداث. أَجْزَث.

❖ الجَذْنَةُ: حشرة صغيرة تشبه الجرادة تصوّت باللیل، ج جذاجذ.

جیرجیرک ج جذاجذ.

❖ جَذَنَ، تَجْدِيدًا: ۱- الشيء: جملة جدیداً. ۲- الثوب: لبسه جدیداً.

۱- الشيء: تازه و نو گردانید آن را ۲- الثوب: تازه و نو آنرا پوشید.

❖ جَذَرٌ، يَجْذُرُ، جَذَارَةٌ: يَكْذِبُ: صار جذيراً و خلیقاً به.

شایسته آن گردید. شایستگی آنرا داشت.

❖ جَذَرٌ، يَجْذُرُ، جَذَرًا: ۱- أصابه الجدري، ۲- ب اليَد: غلظت و تشققت و ظهرت بها جروح من عمل أو نحوه.

۱- دچار مرض آبله شد ۲- ب اليَد: کُفِّت شد. ترک برداشت. زخمی و چرکی شد بر اثر کاری.

❖ جَذْنٌ: ظهر فيه الجذري.

آبله رو شد.

❖ الجَذِين: بالشيء: الجدير الخلق به.

شایسته و سزاوار آن.

❖ الجَذْنُ: ۱- مص. جذر. ۲- المانط، ج جذران. ۳- نبات رملي، ج جَذْوَر.

۱- مص. جَذَر ۲- دیوار ج جذران ۳- گیاهی است خاکی ج

جَذْوَر.

❖ الْجَذَرُ الْبَاقِيَات: بسط صغيرة عليها نقوش و صور تعلّق على الجدران الزينة.

قالیجهای دیوینی که روی دیوان آویخته می شود دارای نقش و نگارهای زیبایی است.

❖ الْجَذْوَرِي: مرض تنتج عنه قروح في الجسم ممتلئة ماء و قرحاً.

مرضی است که باعث می شود بدن تناول بزند تناولهای چرکین. آبله.

❖ جَذَعٌ، يَجْذَعُ، جَذَعًا: ۱-؛ قطع أنفه. ۲- أنفه: قطعه.

۱-؛ بینی او را برید. ۲- أنفه: بینی او را برید.

❖ جَذَعٌ: قُطِعَ أنفه.

بینی اش بریده شد.

❖ جَذَفَ، تَجْدِيفًا: ۱- المَلَأَ: سَرَّ السفينة بالمجداف.

۲- بالنعمة: كفر بالنعمة. ۳- على الله: كفر بنعمته و شتمه.

۱- المَلَأَ: بارو زد تا که قایق را به حرکت درآورد.

۲- بالنعمة: کفران نعمت کرد ۳- على الله: کفر نعمت کرد و دشنام داد خدا را.

❖ جَذَلَ، يَجْذُلُ، يَجْذُلًا: ۱- الحِثْل: فتله. ۲-؛ صرعه على الجدالة.

۱- الحِثْل: کشود و طناب از هم کشودن ۲-؛ او را زمین زد.

❖ جَذَلَ، تَجْدِيلًا: ۱-؛ صرعه على الجدالة. ۲- الشُّعْر: ضُفْره.

۱-؛ او را زمین زد ۲- الشُّعْر: مو را بافت. گیسو را بافت.

❖ الجَذَلُ: ۱- المناقشة على سبيل المخاصمة، مقابلة الحجة. ۲- شدة الخصومة و القدرة عليها.

بحث و گفتگوی خصوصی - استدلال ۲- شدت خصومت و توانائی بر آن.

❖ الجَذْوِي: ۱- المطية. ۲- المطر العام.

۱- بخشش ۲- بارانی که همه جا را فرا گرفته.

❖ الجَذْوَلُ: ج جذاول. ۱- النهر الصغير. ۲- قائمة الأسماء أو الأرقام: «جدول الشطب في الانتخابات، جدول الحساب».

۲- نهر کوچک ۳- لیست اسامی و شمارها «جدول الشطب في الانتخابات» جدول الحساب.

❖ الجَذْيُ: ۱- مص. جذي. ۲- ولد المزر الصغير، ج أَجْد و جِذَاء و جَذْيَان، ۳- برج من أبراج السماء. ۴- نجم قريب من القطب تُعرف به جهة القبلة.

۱- مص. جَذْي ۲- بزغاله ج أَجْد، جِذَاء، جِذْيَان ۳- برجی از

برجهای آسمانی ۲ - ستاره قطبی که جهت قبله را بوسیله آن می شناسند.

❖ الجَدِّي: ذوالجَدِّ، الرُّسَيْن.

کسیکه در کارش بسیار جدی است. محکم و استوار است.

❖ الجَدِيد: ج. أَجْدَةٌ، جُدْدٌ، جُدْدٌ: ۱ - مالم یکن لنا به عهد سابق. ۲ - ذوالحظ.

۱ - نو و تازه. ۲ - دارای شانس و اقبال.

❖ الجَدِيدِین: ۱ - بالشيء: المخلوق به، ج. جُدْرَاء، م. جَدِيْرَةٌ جَدَائِر.

۲ - المكان الذي يُبْقِي حوله جدار.

۱ - بالشيء: شایسته و سزاوار ج. جُدْرَاء م. جَدِيْرَةٌ ج. جَدَائِر. ۲ - جانی که اطراف آن دیوار کشیده می شود.

❖ الجَدِيْلَة: ج. جَدَائِل: ۱ - الطريقة. ۲ - الحال. ۳ - القبيلة.

۱ - راه و روش. ۲ - حال. ۳ - قبیله.

❖ جَدٌّ، جُدٌّ، جُدًّا: ۱ - الشيء: کسر، ۲ - الشيء: قطعه.

۱ - الشيء: شکست آن را. ۲ - الشيء: برید آنرا.

❖ الجَذَاب: الذي يجذب النظر أو الانتباه: «جمالُ جَذَاب، كلامُ جَذَاب».

جَذَاب: خیره کنندۀ «جمالُ جَذَاب، کلامُ جَذَاب».

❖ الجِذَام: مرض يُسبب تأكل أعضاء الجسم و سقوطها: مرض جذام.

❖ جَذَبَ، يَجْذِبُ، جَذْبًا: الشيء: حوَّله عن موضعه إليه.

طرف خود کشاند.

❖ جَسَدَنَ، يَجْسَدُ، جَسَدًا: ۱ - الشيء: قلعه من أصله. ۲ - الشيء: قطعه.

۱ - الشيء: از ریشه اش برید. ۲ - الشيء: برید آن را.

❖ جَذَنَ، يَجْذِي، جَذْنًا: ۱ - الشيء: قلعه من أصله. ۲ - الشيء: قطعه. ۳ - العدد: حَمَلٌ جَذْر.

۱ - الشيء: از ریشه اش کند. ۲ - الشيء: برید آن را. ۳ - العدد: رادیکال آنرا بدست آورد.

❖ الجَذَر: ج. جَذَر. ۱ - معن. جذر. ۲ - الأصل. ۳ - العدد المضروب في نفسه. فالانسان مثلاً هو جذر الأربعة.

۱ - معن. جَذَر. ۲ - اصل و ریشه. ۳ - حاصل ضرب یکعدد در خودش [رادیکال یکعدد را گویند مثلاً ۴ رادیکال ۴ است]

❖ الجَذْع: ج. جُدْع: الجذاع: ۱ - ساق النخلة ونحوها. ۲ - من الإنسان: جسّته، م. عدا رأسه ويديه ورجليه.

۱ - ساق نخل و مانند آن. ۲ - من الإنسان: بدنش، بدون سر و دست و پا.

❖ جَذَلٌ، يَجْذَلُ، جَذَلًا: فرح.

خوشحال شد.

❖ الجَذَلان: راجذلان.

❖ الجَذَلان: الفرعان، ج. جَذَلان، م. جَذَلٌ.

خوشحال ج. جَذَلان م. جَذَلٌ. جَذَمَ، يَجْذِمُ، جَذْمًا: الشيء: قطعاً. الشيء: برید.

❖ جَذَمَ، يَجْذِمُ، جَذْمًا: الشيء: قطع کرد. برید.

❖ جَذِمَ، يَجْذِمُ، جَذْمًا: ۱ - ب. الشيء: انقطعت. ۲ - ب. الشيء: ذهبت أصابعها. ۳ - صار «أجذم»، أي مقطوع اليد أو الأصابع.

۱ - ب. الشيء: بریده شد. ۲ - ب. الشيء: انگشتانش از بین رفت. ۳ - جذام گرفت.

❖ جَذَمَ، يَجْذِمُ: الشيء: قطعته.

برید.

❖ جَذَمَ، أصابته الجَذَمُ.

جذام گرفت.

❖ الجَذْوَة: الحجرة الملتصقة، ج. جَذْوٌ و جَذْوٌ و جَذَاء.

زبانۀ آتش ج. جَذْوٌ، جَذْوٌ، جَذَاء.

❖ جَرٌّ، يَجْرُ، جَرًّا: ۱ - الشيء: أو به: يجذبه، سحبه. ۲ - الجمال: سافها سوفاً خفيفاً. ۳ - على نفسه جريرة: ارتکب جنایة أو ذنباً. ۴ - الجَمَلُ: أخرَجَ الأكل من بطنه لفضنه.

۵ - الكلمة: حَرَكُها بحركة الجرّ.

۱ - الشيء: او به: جذب کرد. کشید بطرف خودش. ۲ - الجمال: به آغستی شُتر را واند. ۳ - على نفسه جريرة: مرتکب گناه یا جنایت شد. ۴ - الجَمَلُ: نشخوار نمود.

۵ - الكلمة: متحرک نمود به کسر.

❖ الجَرّ: ۱ - معن. جرّ. ۲ - في النحو: نوع من الإعراب في الأسماء، و يكون بالحروف، ك «الباء» في المثنى و الجمع المذكر السالم و الأسماء الخمسة، و بالحركة، و هي الكسرة (جاء).

معن جرّ. ۲ - في النحو: نوعی از اعراب مختص اسمها که بوسیله حروف مانند (باء) دو مثنی و جمع مذكر سالم اسماء خمسة یا حرکت است و آن کسر است.

❖ جَرَّةٌ، يَجْرُو، جَرًّا، و جَرَاءٌ و جَرَّةٌ و جَرَائِيَّةٌ: على الشيء: شمع و أقدم عليه.

شجاعت پیدا کرد و اقدام کرد بر آن.

❖ جَرَى، يَجْرَى، جَرِيًّا، جَرِيَانًا، جَرِيَّةً، جَرِيَّةً وَ جَرَاءً (ج. ر. ی): ۱ - الماء أو نحوهُ: سال. ۲ - الفرس أو نحوهُ: عدا. ۳ - إلى كذا: قصد إليه و أسرع. ۴ - مجرى فلان: كانت حاله كماله. ۵ - الأمر: وقع، حدث. ۶ - ب. السفينة: سارت.

۱ - الماء أو نحوهُ: جاری شد. ۲ - الفرس أو نحوهُ: دوید. ۳ - إلى كذا: رفت بسوی آن و شتافت. ۴ - مجرى فلان: حالش مانند حال او بود مثل او بود. ۵ - الأمر: واقع شد.

پدید آمد ۶-ت السفينة: حرکت کرد.

❖ جَزْأٌ: تجزئاً: ۱- شجعه و جَعَلَهُ يَقدم.

او را تشویق کرد و به انجام کار واداشت.

❖ الجَوَابُ: ج أجریه و جُزْئ و جُزْئ ۱- وعاء من جلد

يُحفظ فيه الزاد أو نحوه. ۲- قراب السيف.

۱- خورجین که غذا و غیره و ذلك در آن نگهداری می شود

۲- غلاف شمشیر.

❖ الجُراح: ۱- الذي يعالج الجروح. ۲- من الأطباء: الذي

يعارس فن الجراحة.

۱- کسیکه مداوا می کند زخمها را ۲- من الاطباء: پزشک

جراح.

❖ الجراحة: ج جراح، جرائع. ۱- الجرح. ۲- صنعة الجراح.

۱- زخم ۲- پیشه جراح.

❖ الجواد: نوعی من الحشرات يأكل نبات الأرض.

ملخ

❖ الجُرار: ۱- الكثير الجر. ۲- صانع الجرار. ۳- بائع الجرار.

۲- من الجيوش: الكثير. ۵- نوع من السيارات المزودة بآلات

الحراثة والمصد ونحوها:

۱- بسیار کشنده ۲- سازنده کوزه ۳- فروشنده کوزه

۴- من الجيوش: ارتش فراوان ۵- کمباین زراعت.

❖ الجُرارة: نوع من السيارات المزودة بآلات الحراثة أو

المصد ونحوها.

کمباین زراعت و درو.

❖ الجُراشة: ما يسقط من الحب عند حكمة.

پوسته گندم و جو و غیره...

❖ الجُرَاف: الشده الجُرَاف.

بسیار جارو کننده کسیکه جارو می کند.

❖ الجُرافية: حصّة الجندي من الطعام اليومي

سهمیه روزانه غذای سرباز - جیره روزانه سرباز.

❖ جَرِبَ، يَجْزِبُ، جَزْباً: أصابه الجَرْب.

دچار مرض جوشهای پوستی گردید.

❖ جَزِبَ، تجزئاً، جُزْبَةً: ۱- أو الشيء: اختبره.

آزمود آن را. آزمایش کرد آن را.

❖ الجَزِب: ۱- مص. جَرِبَ. ۲- داء تنتج عنه بشور صفار

تنتشر في الجسم.

۱- مص جَرِبَ ۲- مرضی است که جوشهای کوچکی

روی پوست بدن را فرا می گیرد.

❖ الجَرِب: المصاب بداء الجَزِب. ج جَزِبَ.

کسی دچار مرض فوق شده است ج جَزِبَ.

❖ الجَزْءُ: ج جِزَار و جَزَءٌ. ۱- المُرَّة من الجز. ۲- إناء واسع من

خزف يوضع فيه الماء أو نحوه. ۳- ما يخرج به الجِستل من بطنه

فَيَمَضغه ثم يبلعه.

ج جِزَار. جَزَءٌ. ۱- یکبار کشیدن ۲- کوزه ۳- نشخوار شتر.

❖ الجَزْءُ: ۱- الجز. ۲- ما يخرج به الجِستل من بطنه فَيَمَضغه ثم

يبلعه.

۱- کشیدن ۲- نشخوار شتر.

❖ الجِرثومة: ج جِرَائِث. ۱- كائن حي صغير جداً لا يرى

بالعين المجردة، منتشر في التُّرى و الماء و الهواء و الأجسام. ينقل

عدوى الأمراض. ۲- الأصل. ۳- التُّراب الممتنع حول أصول

الشجر. ۴- قرية النخل.

ج جِرَائِث: میکروب که همه جا منتشر است ۲- اصل

ریشه. ۳- خاک جمع شده زیر ریشه درخت. ۴- قلعه یا

محل اجتماع موجه

❖ جَرَحَ، يَجْزَحُ، جَرْحاً: ۱- ۱: أحدث في بدنه أضراراً أو شقاً

بالسلاح أو الحجارة أو غيرها من الآلات الحادة. ۲- ۲: بلسانه:

شتمه. ۳- الشاهد: لم يقبل كلامه و شهادته. ۴- لعیاله: اکتسب

لهم.

۱- ۱: در بدنش زخمی بوجود آورد. با یک ابزار تیز ۲- ۲

بلسانه: سلامت کرد و دشنام داد. ۳- الشاهد: سخنان و

شهادت و گواهی او را نپذیرفت ۴- لعیاله: برای آنها

مشغول کسب و کار گردید.

❖ جَزَحَ، تجزئاً: ۱- ۱: أكثر في الجراح. ۲- الشهادة: لم

يقبلها.

۱- ۱: زخمهای زیادی بر او وارد کرد ۲- الشهادة: نپذیرفت.

❖ الجُرح: الشق أو الأثر تحدثه في البدن آلة حادة، ج جُزُوح

و جراح.

زخم که بوسیله آلت تیز در بدن بوجود می آید ج جروح و

جراح.

❖ جَزَدَ، يَجْزُدُ، جَزْداً: ۱- العود أو نحوه: قشره. ۲- المجلدة:

نزع عنه الشعر. ۳- السيف: سلَّه، انزعه من غده. ۴- ۴: من

ثوبه: عرَّاه منه.

۱- العود او نحوه: پوستش را گرفت ۲- المجلدة: موی آنرا

کند. پَرش را کند ۳- السيف: از نیام برکشید ۴- ۴: مین ثوبه:

او را لخت کرد.

❖ جَسَدَ، يَجْزُدُ، جَسْداً: ۱- لم يكن في جسمه شعر.

۲- الفرس: قصر شعره. ۳- شَقَرُ الفرس: كان قصيراً.

۱- بدنش بدون مو بود ۲- الفُزْش: موی بدنش کوتاه شد.
 ۳- شُغَرُ الفرس: کوتاه بود مویش.

❖ جَزَّه، تجزیداً: ۱- العودُ أو نحوه: قشره. ۲- هُ الثوبُ أو منه: عِزَاه، ۳- الجِلْدُ: نزع عنه الشَّعْر.
 ۴- السیفُ: سلَّه، انزع من غمده.

۱- العودُ أو نحوه: پوستش را کند ۲- هُ الثوبُ أو منه: لغت کرد ۳- الجِلْدُ: مویش را کند ۴- السیفُ: از نیام برکشید.

❖ الجُرْدُ، جُ جُرُوداً: ۱- مصر، جرد، ۲- من الأمكنة: الذي لا نبات فيه.

مصر جُرْدُ ۲- من الامكنة: لم يزرع باير.

❖ الجُرْفُ: حیوان لیون من القواضی أكبر من الفأر يأكل المون في البيت وبعض النباتات في الحقول، ج جُرْدَان و جُرْدَان.

حیوانی است از جوندگان از موش خانگی بزرگتر است حیوانات و امثال آن را در خانه‌ها می‌خورند و بعضی از گیاهان را در باغات، ج جُرْدَان و جُرْدَان.

❖ جَزَن، تجزیراً: هُ أو به: سحبه، جذبه.

بطرف خودش کشید - جذب کرد بطرف خودش.

❖ جَزَش، یَجْزِش، جَزْشاً: ۱- تَكَلَّمَ، ۲- صَوَّت، ۳- التَّكَلَّمَ، تَكَلَّمَ به.

۱- سخن گفت ۲- صدا درآورده ۳- التَّكَلَّمَ: با آن سخن گفت.

❖ الجَزَسُ: ج اجراس: ۱- الصوت، ۲- الحركة، ۳- أداة بمؤنة من نحاس تعلق في قبة على سطوح الكنائس، أو في غيرها، وتنفق بقرابة من معدن إيداناً بأوقات الصلاة أو غيرها. ۴- آلة كهربائية في البيوت أو المدارس أو المكاتب أو نحوها يُدق بها إيداناً بالمواعيد أو لاستدعاء شخص.

۱- صدای بَیم - زنگ کلیسا و غیره ۲- جنبش ۳- زنگ اخبار.

❖ الجَزَسُ: ج جَزُوس: ۱- مصر، جَزَس، ۲- الصوت، ۳- الصوت الخفي، ۴- الطائفة أو القسم من الشيء: «جرس اللیل».

۱- مصر جَزَس ۲- صدا ۳- صدای ضعیف ۴- گروهی یا قسمتی از یک چیز. «جرس اللیل».

❖ الجَزَسُ: ج اجراس: ۱- الصوت، ۲- الصوت الخفي، ۳- الأصل.

۱- صدای تم، ۲- صدای ضعیف ۳- اصل و ریشه.

❖ جَزَش، یَجْزِش، جَزْشاً: ۱- الشيء: قشره، ۲- الشيء: حَكَمَ، ۳- الحَبُّ: طحنه طحناً خشناً.

۱- الشيء: پوستش را کند - گرفت ۲- الشيء: خارش داد ۳- الحَبُّ = درشت آسیاب کرد.

❖ جَزَش، یَجْزِش، جَزْشاً: برقه، بلغم، مکید، فوریت داد.

❖ جَزَع، یَجْزِع، جَزْعاً: الماء أو نحوه: بلغم.

الماء أو نحوه: بلغم - مکید، جَزَع، یَجْزِع جَزْعاً، ر. جَوَّع

❖ جَزَع، تجزيعاً: هُ الماء أو نحوه: جعله يبلغم.

او را وادار کرد به بلعیدن و مکیدن آب.

❖ الجَزْعَةُ: من الماء: ما أخذ منه ماء الفم و ابتلع، ج جَزَع.

یک جرعه آب نوشیدن «هوت» ج جَزُوع.

❖ جَزَف، یَجْزِف، جَزْفاً: ۱- التراب أو نحوه: كسحه، ۲- الشيء: ذهب به كله، ۳- الدهر: أهلكه، ۴- هُ الدهر: أفقره.

۱- التراب او نحوه: جارو کرد ۲- الشيء: همه‌اش را بُرد

۳- هُ الدهر: نابود و ناتوان نمود ۴- هُ الدهر: بیچاره و نهیدست نمود.

❖ جَزَف، تجزيفاً: ر. جَزَف.

❖ الجَزْفُ: ج اجراف، جُرُوف و جِرْفَة: ۱- ما أكلته السيلون من الأرض، ۲- الشق الذي يجره النهر أو السيل في أسفل الوادي.

۱- آنچه را که در معرض سیل قرار می‌گیرد و نابود می‌شود، از بین می‌رود، ۲- شکافی که رودخانه یا سیل در درّه بوجود می‌آورد.

❖ الجَزْفُ: الشق الذي يجره النهر أو السيل في أسفل الوادي، ج أجْراف و أجْرف و جِرْفَة.

شکافی که رود یا سیل در درّه بوجود می‌آورد ج اجراف، اجْرف، جِرْفَة.

❖ جَزَم، یَجْزِم، جَزِیمَةً: ارتکب ذنباً، مرتکب گناهی شد.

❖ جَزَم، یَجْزِم، جَزِیمَةً: عظم جرئته، کنامش بزرگ شد.

❖ جَزَم، تجزيماً: هُ أتمه بالجرم.

او را به جرم متهم نمود.

❖ الجَزَمُ: ۱- ر. الجَزْم، ۲- هُ لا جَزَمَ: لا يَدُ، ۳- هُ لا جَزَمَ لأفعلن كذا: أي حقاً.

۱- ر. الجرم، ۲- لا جَزَمَ: باید و لابد، ۳- لا جَزَمَ لأفعلن كذا:

بهر تقدیر چنین خواهم کرد.

❖ الجَزْمُ: ج جَزُوم و اجرام: ۱- الذنب، ۲- الخطأ، ۱- گناه ۲- خطا.

● **الجُرم:** ج أجرام. و جُرم و جُزوم: ١ - الجسم. ٢ - جسم ساوي، نجم.

١ - جسم ٢ - جرم جسم آسمانی ستاره.

● **الجُرْمُون:** ج جرمين: ١ - الذكر من أولاد الذئب. ٢ - البئر.

٣ - البيت الصنبر. ٢ - الكشاف الصنبر.

بچه گرگ (نر) ٢ - چاه ٣ - چاه کوچک ٤ - پیشاهنگ کوچک.

● **الجُرُون:** ج أجران وجران: ١ - حجر منقور يُدقُّ فيه اللحم

أو غيره. ٢ - حجر منقور يُصبُّ فيه الماء ليُسَوِّهُ منه.

٣ - الموضع الذي يُداس به الطعام أو يُخَفَّف فيه الثَّمار.

سنگ گوشت کوبیدن ٢ - حوض سنگی ٣ - محلی که در آن

غذا تلمبار می شود یا اینکه میوه را آنجا خشک می کنند -

خشکیار دوست می شود.

● **الجُرُوق:** الصغیر من أولاد الكلاب و الأسود و غيرها من

الشیاج. ج جراء و أجُر و أجراء. جمع أجریة.

بچه های کوچک «نوله» سگ یا شیر و دیگر. درندگان ج

جراء و أجُر و أجراء. جمع أجریة.

● **الجُرُوی:** الشجاع المقدم. ج جزاء و أجریاء و أجراء.

دلیر و شجاع ج جُراء. اجریاء. أجراء.

● **الجُویج:** المصاب بجرح. ج جُرْحی.

زخمی. ج جرحی.

● **الجُویدة:** ج جرأته. ١ - قضیب الثعل الجُرْد من ورقه.

٢ - صحیفه دوریه تشر الأخبار و المقالات.

ج جرأته ١ - شاخه های نخل بدون برگ ٢ - روزنامه.

● **الجُویوة:** الذئب. الجنایة.

گناه جنایت.

● **الجُویش:** من الحب: ما طَیبن طعناً خشناً.

آنچه را که درشت آسیاب شده است.

● **الجُویمة:** ج جَرام. ١ - مص. جَرم. ٢ - الذئب. الجنایة.

ج جرائم ١ - مص جَرم ٢ - گناه - جنایت.

● **جُرْ، یَجُرُّ، جُرّاً:** ١ - الصوف أو العشب: طعمه. ٢ - الغنم:

قص صولها.

١ - الصوف أو العشب: برید آنرا ٢ - الغنم: پشمش را

تراشید. کوتاه کرد.

● **جُرّاً، یَجُرُّ، جُرّاً:** ١ - الشیء: قسمه أجزاء. ٢ - الشیء:

اغذ منه جزءاً. ٣ - الشیء: قُفَّ به واکفی.

١ - الشیء: تقسیم کرد ٢ - الشیء: قسمتی از آنرا گرفت

٣ - بالشیء: قانع شد به آن و بسنده نمود.

● **جُرْی، یَجْزِی، جُرّاً:** (ج ز ی) ١ - ة بكذا أو علیه: كافأه.

٢ - ة حقه: قضاء.

١ - ة بكذا أو علیه: پاداش داد. مجازات نمود. ٢ - ة حقه:

برآورد نمود.

● **جُرّاً، جُجِرَتْ، جُجِرْت:** الشیء: قسمه أجزاء

تقسیم کرد.

● **الجُزء:** ج أجزاء ١ - من الشیء: القطعة، النصب. ٢ - ما

یترکب الكل منه و من غيره.

١ - من الشیء: قطعه. بخش ٢ - جزء.

● **الجُزء:** ١ - مص. جزى. ٢ - الثواب. ٣ - العقاب.

١ - مص جزى ٢ - ثواب ٣ - سزای اعمال.

● **الجُزء:** ١ - مص. جازى. ٢ - المكافأة على عمل.

١ - مص جازى ٢ - پاداش کار.

● **الجُزْأ:** الذبّاح. اللعاب.

گوشت فروش. قصاب.

● **الجُزْأ:** حرفة الجُزْأ.

شغل قصاب.

● **الجُزْأ:** ١ - البع و الشراء بغير وزن أو کیل. ٢ - الجهول

الفرد وزناً أو کیلاً. ٣ - «ألقى كلامه جُزْأً»: أى بغير قَدَر أو

تَبْصَر أو قاعده.

١ - خرید و فروش بدون وزن کردن و یا پیمانه نمودن

٢ - نامعلوم از جهت وزن و پیمانه ٣ - القى كلام جزأً:

گزاره گویی.

● **الجُزْأ:** ١ - المنسوب إلى الجزء. ٢ - من الأشياء: ما يقع

تحت حکم الحواس.

١ - منسوب به جزء ٢ - من الاشیاء: آنچه را که زیر پوشش

حواس قرار دارد.

● **الجُزْأ:** حقیقة صغيرة تُحفظ فيها الأوراق أو الدراهم.

کیف جیبی. (البته بنظر اینجانب ترکی است «گوزدان».

● **جُزْر، یَجُزِر، جُزْراً:** جُزْراً. جُزْراً. جُزْراً: النساء أو

نحوها: ذهبها.

سر بُردید.

● **جُزْر، یَجُزِر، جُزْراً:** جُزْراً. جُزْراً: البحر: رجع مائه إلى خلف.

آب دریا به عقب برگشت. (جزردیا)

● **الجُزْر:** ١ - مص. جُزْر. ٢ - كل شیء باع للذبح. ٣ - ما

یصلح للذبح. من الشاء أو نحوها. ٤ - الأرض التي يرجع عنها

الذَّ. ٥ - بقلة مختلفة الأشكال و الأنواع. تؤکل مطبوخة أو من

غير طبخ: ویشترَب عصیرها.

۱- کسیکه بسیار عجز و لایه و بی‌تابی می‌کند ۲- بسیار اندوهگین.

❖ **الجزیة**: ج جزى، جزى و جزء: ۱- خراج الأرض. ۲- ما يؤخذ من أهل الذمة ضريبة.

۱- خراج زمین ۲- آنچه را که از اهل ذمه گرفته می‌شود بعنوان مالیات.

❖ **الجزيرة**: ج جزو و جزا، جزو جزو: ۱- أرض في البحر يحيط بها الماء من جهات جميعاً. ۲- أرض يرجع عنها المد إلى خلف.

۱- زمینی که چهار طرف آنرا آب فراگرفته است ۲- زمینی که مد از آن برمی‌گردد به عقب.

❖ **الجزيل**: ج أجزال و جزال: ۱- الكثير من الشيء: «شكر جزيل، هو جزيل الاحترام». ۲- من اللفظ: الفصح المتين العظيم.

۱- مقدار فراوان از چیزی. «شكر جزيل، هو جزيل الاحترام». ۲- من اللفظ: سخن رسا.

❖ **جَسَنَ، يَجْسُنُ**: جَسَنًا: ۱- الشيء: بیده: مشه بها ولحمه. ۲- الأرض: وطنها، داسها. ۳- الحزن: محبث عنه. ۴- به معنی: أخذ إليه النظر لثبته.

۱- الشيء: بیده: مس و لمس نمود آنرا. ۲- الأرض: قدم نهاد بر آن زیر پا نهاد ۳- الحزن: به جستجوی خبر پرداخت ۴- به معنی: به دقت به آن نگریست تا که بفهمد.

❖ **الجساسة**: ۱- مص. جَسَرَ. ۲- المرأة: ۳- الإقدام على الشيء.

۱- مص جَسَرَ ۲- جُرأت ۳- اقدام کردن به چیزی. ❖ **جَسَدٌ، تجسیداً، المعجونات**: ألبسا في وصفه أجساداً.

پوشیده سخن گفت آنرا در گفتار مجسم ساخت. ❖ **الجَسَدُ**: ج اجساد. ۱- الجسم. ۲- الزعفران. ۳- الدم اليابس.

۱- بدن و جسم ۲- زعفران ۳- خون خشک. ❖ **الجسدي**: المنسوب إلى الجسد.

منسوب به جسد. ❖ **جَسَنَ، يَجْسُنُ، جَسَنًا**: جَسَنُوا: ۱- جَسُوا و شجع. ۲- على الأمر: أقدم عليه. ۳- مضى و نفذ.

۱- جرأت پیدا کرد. شجاع گردید ۲- على الأمر: اقدام کرد بر آن ۳- انجام داد.

❖ **الجسم**: شبه قطرة فوق الأنهار و الأودية للمشاة و السيارات و القطر المديدته، ج جُسُور و أجسُر.

۱- مص جَسَرَ ۲- هر چیزی که مباح است برای ذبح ۳- آنچه را که برای سربردن شایسته است. مانند گوسفند

و غیره ۴- زمینی که مد از آنجا به دریا برمی‌گردد. ۵- هویج زردک گزر.

❖ **الجزر**: ۱- مص. جزر. ۲- حركة البحر في رجوع مياهه إلى خلف.

۱- مص جزر ۲- بازگشت آب دریا به عقب.

❖ **جَزَزَ، تجزيراً**: المصوف أو الشب أو الشجر: قطعه. ۲- الغنم: قطع صوفها.

۱- المصوف أو العشب أو الشجر: برید آنرا کوتاه نمود قچی کرد ۲- الغنم: پشمش را چید.

❖ **جَزَعَ، يَجْزَعُ، جَزَعاً، جَزُوعاً**: ۱- لم يصير على ما حل به. ۲- عليه: أشقى، خاف.

۱- تاب و توان نداشت. نیاورد ۲- علیه: دلسوزی نمود. ترسید بر او.

❖ **جَزَلَ، يَجْزُلُ، جَزَالَةً**: ۱- الشيء: عظم، غلط «جزل المخطب». ۲- اللفظ: فص و متن. ۳- صار ذا رأي جتد محكم.

۱- الشيء: بزرگ شد. کلفت «زمخت» و ضخیم گردید. «جَزَلَ المخطب» ۲- اللفظ: فصیح و بلیغ و رسا گردید.

۳- دارای فکر و اندیشه نظر خوب و محکم و متین گردید. ❖ **الجزل**: ج جزال: ۱- من اللفظ: الفصح المتين. ۲- العظيم اللط من المخطب. ۳- الكثير من الشيء. ۴- الكريم الكثير المطا. ۵- العاقل الجيد الرأي المحكم.

۱- من اللفظ: بلیغ و رسا و محکم ۲- بزرگ و کلفت و زمخت از هیزم ۳- مقدار فراوان از چیزی ۴- بزرگواری و بسیار

بخشنده ۵- خردمند خوش فکر و نظر. ❖ **جَزَمَ، يَجْزِمُ، جَزْماً**: ۱- الشيء: قطعه. ۲- الأمر: أتاه بالثقة و العزم. ۳- على الشيء: عزم عليه. ۴- الفعل المضارع: أسكن آخره إذا كان صحيحاً، أو حذف آخره إذا كان حرف

علة، أو حذف منه «الثون» إذا كان من الأفعال الخمسة.

۱- الشيء: بُرید ۲- الأمر: با قطع و یقین اطمینان به آن کار اقدام کرد. ۳- على الشيء: تصمیم به انجام آن گرفت

۴- الفعل المضارع: جزم داد آخر آنرا با مقورات خاص خردش.

❖ **الجزمة**: حذاء طويل الساق، من جلد أو مطا، يلبسه رجال الأثني أو الصنادون خصوصاً ج جَزَمَ.

چکمه ج جَزَمَ. ❖ **الجزوع**: ۱- الذي يكثر منه الجزء. ۲- الشديد الحزن.

به عهدہ گرفت با سختی و مشقت به آن پرداخت
 *جَسَمُ الهول.

*جَسَمٌ. تَجَسَّمًا: أَلَامٌ: كُلُّهُ إِثَامٌ.

الْأَمْرُ: أَوْ رَا مَجْبُورٌ كَرَدَ.

*الجَسَمُ: مَصْ جَسَمٌ: ۱- الثَّقَلُ: ۲- الْمَشَقَّةُ.

۱- مَصْ جَسَمٌ ۲- سَكَنِي ۳- مَشَقَتْ.

*الجَصُّ: ۱- مَصْ جَصٌّ. ۲- مَادَّةٌ تَرَابَةٌ تُتَخَذُ مِنْ حَجَرٍ يُحْرَقُ، وَتُتَخَذُ لِحَبْرِ الْكُسْرِ فِي الْعِظَمِ. ۳- مَا تُطَلَّى بِهِ الْبُيُوتُ مِنَ الْكَلَسِ.

۱- مَصْ جَصٌّ ۲- أَهَكَ ۳- كَجِ سَفِيدٌ.

*الجَصُّ: ر. الْجَصُّ.

*جَصَصَ. تَجَصَّصًا: الْبِنَاءُ: طَلَاءٌ بِالْجَصِّ.

سَفِيدٌ كَارِي نَمُودَ.

*الْجَعَالَةُ: جَ جَعَالٌ: ۱- أَجْرُ الْعَامِلِ. ۲- مَا يُعْطَى

الْحَارِبِ فِي الْحَرْبِ. ۳- الرِّشْوَةُ فِي الْحُكْمِ.

۱- مَزْدَ كَارِگَر ۲- جَبِيرَه جَنگِي ۳- رَشْوَه.

*الْجَعِيَّةُ: الْجَعِيَّةُ الْكَائِنَةُ، الْوَعَاءُ الَّذِي يُجَمَلُ فِيهَا السَّهَامُ، جَ جَعَابٌ.

تَبِرْدَانِ حَ جَعَابٌ.

*الْجَعَّةُ: نَبِيذُ الشَّعِيرِ وَالْقَمَحِ. وَتُطْلَقُ الْيَوْمَ عَلَى «الْبِيرَةِ».

شَرَابِ جَو وَگَنْدَمِ امروزه «بیره» بَجَوِ گَنْتَمِ می شود.

*جَجَجَجَ جَجَجَجَةً: الْجَبَلُ اشْتَدَّ صَوْتُهُ.

صَدَائِشِ شَدَتْ يَافَتْ.

*الْجَجَجَجَةُ: ۱- مَصْ. جَجَجَجَ. ۲- أَصْوَاتُ الْجِبَالِ جَبِينَ

تَجْتَمِعُ.

۱- مَصْ جَجَجَجَ ۲- صَدَائِ شَرَاهَا بَه هِنگَامِ جَمْعِ شَدَنَشَانِ.

*جَفَفَ. يَجْفَفُ. جَفُودَةً: جَهَادَةٌ: الشُّعْرُ أَوْ نَحْوُهُ: صَبْرُهُ

جَفْدًا.

مَوِي سَرَفَرِ گَرْدِيدِ.

*جَفَفَ. تَجَفَّعًا: الشَّعْرُ أَوْ نَحْوُهُ: صَبْرُهُ جَفْدًا.

فِرَ گَرْدَانِدِ مَوَرَا.

*الجَفْعَةُ: مِنْ الشَّعْرِ أَوْ نَحْوُهُ: الْمُنْتَبِضُ الْمُنْتَوِي، جَ جَعَادٌ.

فِرْمَزِ جَ جَعَادٌ.

*جَعَلَ. يَجْعَلُ. جَعْلًا: ۱- الشَّيْءُ: خَلَقَهُ، صَنَعَهُ. ۲-

الشَّيْءُ: وَضَعَهُ. ۳- عَيْنُهُ، أَقَامَهُ. ۴- الشَّيْءُ كَذَا: صَبَّرَهُ. ۵-

بَعْضُهُ فَوْقَ بَعْضٍ: أَقَامَهُ. ۶- كَذَا: ظَنَّهُ. ۷- أَعْطَى: «جَعَلَ لَهُ كَذَا

مِنْ مَالِهِ». ۸- لَهُ كَذَا عَلَى كَذَا: شَارَطَهُ. ۹- أَخَذَ، شَرَعَ: «جَعَلَ

بِنَكَلَمٍ».

۱- الشَّيْءُ: أَفَرِيدِ. سَاخَتَ ۲- الشَّيْءُ: قَرَارِ دَادَ ۳- عَ: تَعْيِينِ

بِلِ جِهَتِ رَفْتِ وَأَمَدِ مَاشِينِ وَبِيَادِهِ هَاجَ جُسُورُ. أَخْشَرُ.

*جَسَمٌ. يَجْسُمُ. جَسَامَةٌ: عَظْمٌ.

بِزَرگِ گَرْدِيدِ.

*جَسَمٌ. تَجَسَّمًا: صَبْرُهُ جَسِبًا.

أَوْ رَا بِزَرگِ گَرْدَانِيدِ.

*الجَسَمُ: جَ اجْسَامٌ. أَجْسَمُ. وَجُسُومٌ: ۱- الْجَسَدُ.

۲- كُلُّ مَالِهِ طَوَّلٌ وَعَرَضٌ وَعَمَقٌ.

بَدَنِ ۲- هَرِ آنجَه رَا کَه سَه بَعْدِي اسْتِ.

*الجَسَمَانِي: الْمُنْسَوْبُ إِلَى الْجَسَمِ.

مُنْسَوْبٌ بَه جَسَمِ.

*الجَسَمِي: ر. الْجَسَائِي.

*الْجُسُورُ: جَ جُسْرٌ. وَجُسْرٌ: ۱- الشَّجَاعُ. ۲- الْمَاضِي

الْمَافِذُ مِنَ النَّاسِ.

۱- دَلِيرِ وَتَرَسِ ۲- بِرَدَلِ وَجَرَّتِ بِهَرَامِ.

*الجُسَيْمُ: الْعَظِيمُ الْجِسْمُ، جَ جِسَامٌ.

تَوَرَقَنْدِ جَ اجْسَامِ.

*جَشَأَ. يَجْشَأُ. جَشُوءًا. وَجُشَأًا. جَشْنًا. وَجَشْنًا وَ

جُشَاءً: ۱- تَ نَفْسُهُ: اضْطَرَّتْ وَثَارَتْ لِلْقِي ۲- تَ نَفْسُهُ:

جَاشَتْ وَاضْطَرَّتْ مِنْ حَزَنِ أَوْ خَوْفٍ. ۳- الْبَحْرُ: ارْتَفَعَ وَ

أَسْرَفَ. ۴- تَ الْمَعْدَةُ: تَنَفَّسَتْ مِنْ امْتِلَاقِهَا.

۱- تَ نَفْسُهُ: نَارَاحَتِ گَرْدِيدِ بِخَاطَرِ تَهَوُّعِ ۲- تَ نَفْسُهُ:

نَگَرَانِ وَنَارَاحَتِ شَدَ بَه جَوَشِ اَمَدِ بِخَاطَرِ اَنْدَوَه وَتَرَسِ

۳- الْبَحْرُ: آبِ اَنَ بِالْأَمَدِ ۴- تَ الْمَعْدَةُ: سَكَسَه.

*الْجُشَاءُ: ۱- مَصْ. جَشُوَ. ۲- الصَّوْتُ الَّذِي يَخْرُجُ مِنَ الْفَمِ

عِنْدَ السَّحَبِ وَامْتِلَاقِ الْمَعْدَةِ.

۱- مَصْ جَشَأَ ۲- سَكَسَه.

*جَشَعٌ. يَجْشَعُ. جَشَاعًا: ۱- كَانَ شَدِيدَ الْحَرِّ مِنْ

۲- طَمَعٍ فِي نَهْبٍ غَيْرِهِ.

۱- بِسَبَابِ حَرِيصِ بُوَدَ ۲- دَوَ بِهَرَه گَبِرِي اَز دِیگَرَانِ طَمَعِ نَمُودَ.

*الْجَشَعُ: ۱- مَصْ. جَشَعَ. ۲- الْحَرَصُ الشَّدِيدُ. ۳- الطَّمَعُ

فِي نَهْبِ الْغَنِيِّ.

۱- مَصْ جَشَعُ. ۲- حَرَصٌ وَآزْ شَدِيدِ ۳- جَشَمِ دَاشْتَنِ بَه

بِهَرَه دِیگَرَانِ.

*الْجَشِيعُ: ذَوَالْجَشَعِ، جَ جَشَاعٌ وَجُشَاعٌ وَجَشَاعٌ وَ

جُشِيعُونَ.

۱- حَرِيصِ جَ جَشَاعٌ جُشَاعًا. جَشَاعٌ. جَشَعُونَ.

*جَشِمٌ. يَجْشِمُ. جَشَمًا. جَشَامَةً: الْأَمْرُ: تَكَلُّهُ وَاتِّمَامُهُ

عَلَى تَمَبٍ وَمَشَقَّةٍ «جَشَمُ الْهَوْلِ».

خشک کرد «جَفَّ التمر» «جَفَّ الثوب».

❖ **جَفَلَ، يَجْفَلُ، جَفْلًا، جَفْلًا، جَفْلًا**: ۱- الحسوان: نفر، شره. ۲- مضي مسرعاً. ۳- ت: التمام: هربت. ۴- ت: الرج: هبت مسرعة.

الحيوان: زم کرد. فرار کرد ۲- بسرعت و همسار شد. ۳- ت: التمام: فرار کرد ۴- ت: الرج: باد بسرعت وزید.

❖ **جَفَلَ، يَجْفَلُ، جَفْلًا**: ۱- الحسوان: نفره، طرده. ۲- الشيء: جرفه. ۱- الحيوان: رماند - رمانید. فراری داد ۲- الشيء: جارو کرد بکلی شست.

❖ **الجَفْنُ: ج جَفَان، جَفُون، أَجْفُنْ**: ۱- غطاء العين من أعلاها وأسفلها. ۲- غمد السيف.

۱- بلك چشم ۲- غلاف شمشیر.

❖ **الجَفْنَةُ: ج جَفَان، جَفْنٌ**: ۱- القصة. ۲- البئر الصغيرة. ۱- قابلمه چوبی ۲- چاه کوچک.

❖ **الجَفْوَةُ: التلظ في العشرة والاعراض عن العشير.**

درشت خوئی در برخورد با دیگران. وروی گردانیدن از دیگران.

❖ **جَلَّ، يَجَلُّ، جَلًّا، جَلًّا، جَلًّا**: ۱- أسن. ۲- عظم. ۳- كبر في الحجم. ۴- عن الأمر: ترفع عنه.

مُسن شد ۲- بزرگ گردید ۳- درشت هیكل گردید. ۴- عن الأمر: سرباز زد از انجام آن.

❖ **جَلَّ، يَجَلُّ، يَجَلُّ، يَجَلُّ**: جَلًّا: الدابة وضع عليها الجُلُّ.

پالان بر آن نهاد. جُل بر آن نهاد.

❖ **الجَلُّ: ۱- مص. جَلٌّ**: ۲- ر. الجليل ۳- وج جُلُول: شراع السفينة. ۴- الياسمين. ۵- الورد بألوانه المختلفة. ۶- وج جلال و أجلال: جَلُّ الدابة. ۷- وج جلال، من الأرض: القطعة المحددة بمحدود معينة.

۱- مص جَلٌّ ۲- ر. الجلیل ۳- وج جلول: بادبان کشتی ۴- یاسمن ۵- گل با رنگهای مختلف ۶- وج جلال: اجلال، جُل و پالان حیوان چارها ۷- وج جلال من الارض: تکه زمینی محدود با حدود مشخص.

❖ **الجَلُّ: ج جلال، اجلال**: ۱- ما يوضع على الدابة لئلا ينحرف. ۲- من الشيء: معظمه.

۱- جُل و پالان حیوان ۲- من الشيء: همه اش.

❖ **جلا، يَجَلُو، جَلَاءُ، (ج ل و): ۱- عن البلد أو منه: خرج منه إلى سواه. ۲- ع: عن بلد: أخرجه. ۳- ت: الأمر: وضع. ۱- عن البلد أو منه: ترک دیار. ۲- ع: عن بَلَدِهِ: او را از شهرش بیرون کرد ۳- ت: الأمر: آشکار شد.**

❖ **جلا، يَجَلُو، جَلَوُا، وَجَلَاءُ (ج ل و): ۱- الأمر: كشفه**

نمود بیاداشت ۴- الشيء: کذا: گردانید ۵- بعضه فوق بعض: انداخت روی هم ۶- ع: کذا: پنداشت او را. ۷- بخشید، داد. «جَمَلْ لَهُ كَذَا مِنْ مَالِهِ» ۸- له كَذَا: علی کذا: با او شرط کرد ۹- شروع کرد «جَمَلْ بِتَكَلُّمِهِ».

❖ **الجُفَلُ**: نوع من الخنافس ج جفلان.

نوعی از سوسک سیاه ج جفلان.

❖ **الجغرافيا**: ۱- المنسوب إلى الجغرافيا. ۲- المالم بالجغرافيا.

۱- منسوب به جغرافیا ۲- دانشمند جغرافیا.

❖ **الجغرافيا**: علم رسم الأرض وصف أحوالها الطبيعية والإنسانية والاقتصادية والاجتماعية ونحوها.

علم جغرافیا که به رسم زمین وصف اوضاع و احوال طبیعی و انسانی و اجتماعی و اقتصادی را بررسی می کند. ❖ **جَفَّ، يَجْفُ، جَفَاءً، جَفَوُا، جَفَوُا**: الشيء: یس.

خشک شد.

❖ **جَفَأَ، يَجْفُو، جَفَوُا، وَجَفَاءُ، جَفَأَ (ج ف و): ۱- ع: أو عليه: أعرض عنه. ۲- طرده. ۳- الشيء: أبعد. ۴- ع: فعل به ما ساء.**

۱- ع: علیه: از او روی گرداند. ۲- طرده. ۳- بیرون کرد او را ۳- الشيء: دور کرد آنرا: ۴- ع: کاری نسبت به او انجام داد که ناپسند بود.

❖ **جَفَأَ، يَجْفُو، جَفَاءً، جَفَاءً (ج ف و): ۱- جنبه الفرائض: لم يملأ عليه، نجا به الفرائض. ۲- بعد. ۳- الشيء: غلظ. ۴- عليه كذا: ثقل عليه. ۵- ساءت أخلاقه.**

۱- جنبه الفرائض: به راحتی نخوابید تحت خواب او را ناراحت کرد ۲- دور شد ۳- الشيء: زمنت و ضخیم شد. ۴- علیه کذا: بر او گران و سنگین آمد ۵- بد اخلاق شد. ❖ **الجَفَاءُ: ۱- مص. جفا. ۲- الفلظ في البصرة والإعراض عن العشير.**

۱- مص جفا ۲- درشت خوئی در برخورد با دیگران. روی گردانیدن از دیگران.

❖ **الجفاف: ۱- مص. جَفَّ. ۲- يَبُوسة الأرض و هلاك المزروعات «سنة جفاف».**

۱- مص جَفَّ ۲- خشکالی «سنة جفاف»

❖ **الجفت: البندقية ذات القوتين وتُحَدَّ خصوصاً للصيد. تفنگ شکاری دولول.**

❖ **جَفَفَ، يَجْفِفُ، يَجْفِفُ، يَجْفِفُ**: الشيء: يَبُسه «جَفَفَ التمر، جَفَفَ الثوب».

ووضَّحه. ۲ - عنه الهمُّ: أزاله. ۳ - السيفُ أو غيره: صقله و أزال صداه.

۱ - الأمر: پدیدار و آشکار نمود. ۲ - عنه الهمُّ: غم او را برطرف نمود. ۳ - السيف أو غيره: صقلی داد و زنگ زدگی آنرا از بین برد.

❖ جَلَا يَجْلُو. جُلُوءٌ. جُلُوءٌ. جُلُوءٌ. وَ جَلَاءُ. (ج ل و):
۱ - العروسُ: زَیْهًا. ۲ - العروسُ علی زوجها: عرضها علیه بجلوة: اعطاها إياه وقت الجُلُوء. ۳ - الزوج عروسه شيئاً: اعطاء اياه في وقت الجلوة.

۱ - العروس: آراست او را. ۲ - العروس علی زوجها: او را به همسرش نمایاند. ۳ - الزوج عروسه شيئاً: به او چیزی را پیش مردم عطا کرد. «در مجلس» عندالمجلس عطا نموده.
❖ جَلَى: يَجْلِي. جَلِيًّا. وَ جَلَاءُ. (ج ل ی) السيف أو غيره: صقله و أزال صداه.

السيف أو غيره: صقلی داد و زنگ زدگی آنرا از بین برد.
❖ جَلَى: يَجْلِي. (ج ل و. ج ل ی): ۱ - الفرس: سبق الخيل في الحلبة. ۲ - عنه الهمُّ: أزاله عنه. ۳ - التَّوَرُّطُ: كشفه. ۴ - عن بده: أخرجه. ۵ - الزوج عروسه شيئاً: اعطاها إياها في وقت الجُلُوء.

۱ - الفرس: سبابه اسب دوانی در مانز اسب دوانی ۲ - عَنْهُ الهمُّ: غم و اندوه را از او زدود. ۳ - التَّوَرُّطُ: نور تاریکی را از بین برد. ۴ - عَنْ بَدَه: بیرون کرد. ۵ - الزوج عروسه شيئاً: هدیه ای را به او عطا کرد. در وقت حضور مردم.

❖ الْجَلَى: ج جَلَلٌ ۱ - الأمر العظيم: «هو سریع إلى الجَلَلِ». ۲ - المصيبة العظيمة.

۱ - کار بسیار بزرگ و مهم «هو سریع ای الجَلَلِ». ۲ - مصیبت بزرگ.

❖ الْجَلَاءُ. ۱ - مص جَلَا ۲ - الأمر الواضح ۳ - الكُمل.

۱ - مص جَلَا ۲ - کار واضح ۳ - سرمه.
❖ الْجَلَابُ: ۱ - ماء الورد. ۲ - العسل أو السكر المقود بماء الورد.

۱ - گلاب. ۲ - عسل یا شکر مخلوط با گلاب.

❖ الْجَلَابُ: ر. الجلاب

❖ الْجَلَاجِلُ: أجراس صغيرة تعلق على الدواب.

زنگوله حیوانات

❖ الْجَلْدَانُ: جلد. ۱ - الذي ينفذ في الناس أحكام الجسد و

الإعدام. ۲ - باع الجلد.

اجراکننده حکم اعدام ۲ - فروشنده پوست.

❖ الجَلَدان: ۱ - مص. جالد. ۲ - المضاربة بالسيف.

۱ - مص جالد. ۲ - مبارزه و جنگ با شمشیر.

❖ الْجَلْدَةُ: ۱ - الصبر. ۲ - الصلاة و الشَّدة.

۱ - شکیبایی ۲ - شدت و صلابت محکم کاری.

❖ الْجَلَلُ: ۱ - مص. جَلَّ يَجْلُو. ۲ - ر. الجلیل. ۳ - عظم القدر.

۲ - «ذوالجلال»: الله.

۱ - مص جَلَّ يَجْلُو. ۲ - الجلیل ۳ - شأن و منزلت بزرگ

۴ - ذوالجلال خدا

❖ الْجَلَالَةُ: ۱ - مص. جَلَّ يَجْلُو. ۲ - عظم القدر. ۳ - لقب الملك: «صاحب الجلالة. جلالة الملك».

۱ - مص جَلَّ يَجْلُو. ۲ - شأن و منزلت بزرگ ۳ - لقب پادشاه «صاحب الجلالة».

❖ جَلَبَ: يَجْلِبُ. جَلْبًا. وَ جَلَبًا. ۱ - الشيء: أتى به من موضع إلى آخر. ۲ - لأهله: كسب لهم. ۳ - التقوم: اختلطت أصواتهم و ضجوا.

۱ - الشيء: از جایی به جایی دیگر برد ۲ - لاهله: برای آنها بدست آورد کارکرد. ۳ - التقوم: قشقرق پیاورد. سرو صدا پیاکرد.

❖ جَلَبَ: يَجْلِبُ. ۱ - التقوم: اختلطت أصواتهم و ضجوا. سروصداشان پیچید. قشقرق...

❖ الْجَلَبُ: ج أَجْلَابُ. ۱ - مص. جَلَبَ. ۲ - ما يَجْلِبُ من بلد إلى آخر. ۳ - اختلاط الأصوات. الضجة.

۱ - مص جَلَبَ ۲ - آنچه را از شهری به شهری دیگر آورده می شود ۳ - تداخل صداها. قشقرق.

❖ الْجَلْبَابُ: ج جَلَابِيبُ ۱ - مص. جلبب. ۲ - التميمص. ۳ - ثوب واسع تغطي به المرأة صدرها و رأسها.

۱ - مص جَلْبَبَ ۲ - پیراهن ۳ - لباس زنانه که بدنش را می پوشاند (پیراهن زنانه).

❖ جَلَبَ: يَجْلِبُ. جَلْبَابًا. ۱ - ألبسه الجلباب. او را لباس پوشاند.

❖ الْجَلْبَةِ: ۱ - اختلاط الأصوات. ۲ - الضجة.

تداخل صدا. درهم پیچیده شدن صدا. قشقرق.

❖ جَلَجَلَ: يَجْلَجُلُ. ۱ - صات شديدًا. ۲ - الرُّعْدُ: صَوْتُ.

۳ - الفرس: صفا صهيله. ۴ - الشيء: حركه فسمع له صوت.

۵ - الدابة: علق عليها الجلابيل.

۱ - فریاد زد ۲ - الرُّعْدُ: صدا برآورد، غرش کرد ۳ - الفرس:

اسب صدايش صاف گردید ۴ - الشيء: حرکت داد پس

صدائی از آن شنیده شد ۵ - الدابة: به گردنش زنگوله

آویزان نمود.

١ - مص جلد. ٢ - سخت و نیرومند در برابر ملامت ج اَجَلَد.

★ **الجلد:** ج اَجَلَد و جُلُود. ١ - عطاء جسم الحیوان و الإنسان. ٢ - القطعة من الجلد.

ج اجلد، جلود. ١ - پوست انسان و حیوان ٢ - تکه ای از پوست.

★ **الجلدة:** ج جلد. ١ - القطعة من الجلد. ٢ - هم من جلده: أي من قومه و جماعته.

١ - تکه ای از پوست ٢ - هم من جلده: از اقوام و جماعت او.

★ **جَلَسَ، يَجْلِسُ، جُلُوسًا، مجلسًا:** قعد.

نشست.

★ **جَلَسَ، يَجْلِسُ، جُلُوسًا، ن. أَجْلَسَ**

★ **الجلس:** المجلس.

هم نشین.

★ **الجلسة:** ١ - المرة من جلس. ٢ - في المحاكم أو المؤتمرات: الوقت المعلن للجلس و الشتر في القضاء.

یکبار نشستن ٢ - في المحاكم أو المؤتمرات: وقت معين برای نشست و اظهار نظر درباره قضایا.

★ **جَلَسَ، يَجْلِسُ، جُلُوسًا:** ١ - رأسه: حلقه. ٢ - الجلد: سَلَحَة، نزع.

١ - رأسه: تراشید سرش را ٢ - الجلد: کند. سلاخی نمود.

★ **الجلطة:** العتية الحائرة المتجدة من اللبن أو الدم.

بقیه بسته شده و منجمد از شیر یا خون...

★ **الجلف:** الرجل الجافي التظ القاسي، ج أَجْلَاف و جُلُوف و أَجْلَف.

مرد خشک. درشت خو و با قساوت ج اجلاف. جُلُوف. أَجْلَف.

★ **جَلَّ، يَجْلُو، جَلًّا:** الشیء غطاء. ٢ - الشیء: عَم. ٣ - الدابة: وضع عليها الجمل. ٤ - السحاب الأرض: طبتها و غطاه. ٥ - عظمه.

١ - الشیء: آنرا پوشانید. ٢ - الشیء: عمومیت پیدا کرد. ٣ - الدابة: بر آن جل و پالان نهاد. ٤ - السحاب الأرض: پوشاند. ٥ - بزرگ داشت.

★ **الجَلَل:** ١ - الامر العظيم. ٢ - الامر الصغير الحقير.

١ - مسئله بزرگ با عظمت ٢ - مسئله کوچک و حقیر.

★ **جَلَمَ، يَجْلُمُ، جَلْمًا:** ١ - عظمه. ٢ - الشتر أو الصوف: جزء، قطعه.

★ **الْجَلْدَةُ:** ١ - مص. جلد. ٢ - شدّة الصوت. ٣ - صوت الرعد. ٤ - صوت الجرس.

١ - مص جَلْد ٢ - شدّت صدا. ٣ - صدای رعد و برق ٤ - صدای زنگ.

★ **الْجَلْدَةُ:** الجمجمة

جمجمه.

★ **جَلَجَ، يَجْلَجُ، جَلَجًا:** ١ - انحسر شعره و انكشف عن جانبي رأسه. ٢ - ت الأرض: أكل عشها. ٣ - الثور: صار أو كان بلا قرن.

١ - از دو طرف سر مویش ریخت ٢ - ت الأرض: علفش خورده شد ٣ - الثور: بدون شاخ گردید یا بود.

★ **الْجَلَج:** ١ - مص. جَلَج. ٢ - انحسار الشعر و انكشافه عن جانبي الرأس.

١ - مص جَلَج ٢ - ریختن موی سر از دو طرف.

★ **جَلَجَ، يَجْلَجُ، جَلَجًا:** (ج ل خ): الشكوى أو نحوه: مقله و حدده. صیغی داد و نیز گرداند کارد و غیره...

★ **جَلَدَ، يَجْلِدُ، جَلْدًا:** ١ - ع: أصاب جلده. ٢ - ع بالسوط أو بالجلد: ضرب به. ٣ - به الأرض: ضربها به. ٤ - ع الحية: لدغته. ٥ - ع على الأمر: حمله و أكرهه عليه.

١ - ع: پوستش را زد ٢ - ع بالسوط أو بالجلد: با شلاق او را زد ٣ - به الأرض: او را به زمین زد ٤ - ع الحية: مار او را نیش زد ٥ - ع على الأمر: او را بر آن واداشت، کار ناپسندی را بر او تحمیل کرد.

★ **جَلَدَ، يَجْلِدُ، جَلْدًا، جُلُودًا و جَلْدًا، مَجْلُودًا:**

١ - قوی. ٢ - كان ذا صلابه و صبر على المكروه.

١ - نیرومند شد ٢ - در مقابل مصائب دارای صبر و تحمل بود.

★ **جَلَدَ، يَجْلِدُ، جَلْدًا:** المكان: أصابه الجليد.

المكان: در معرض یخبندان قرار گرفت - یخ زد.

★ **جَلَدَ، يَجْلِدُ، جَلْدًا:** ١ - الكتاب أو نحوه: غطاه بالجلد، غلفه به. ٢ - الجزور: نزع عنها جلدها.

١ - الكتاب أو نحوه: جلد نمود. غلاف برایش درست کرد ٢ - الجزور: پوستش را از او گرفت.

★ **الجلد:** ج: أَجْلَد و جُلُود. ١ - مص. جلد و جَلْد.

٢ - ر. الجلادة. ٣ - الجلد.

١ - مص جلد. جلد ٢ - ر. الجلادة ٣ - پوست.

★ **الجلد:** ١ - مص جلد ٢ - الشديد القوي على المكروه ج اجلد.

۱- بريد. قطع كرد ۲- الشعر و الصوف: كوفاه كرد. بريد.

❖ **الجَلْدُ:** الشعر. ج جَلْدِيد.

صخره. ج جَلْدِيد.

❖ **الجَلْدُ:** الشعر. ج جَلْدِيد.

صخره. ج جَلْدِيد.

❖ **الجَلْدُ:** زهر الزُّنَان.

شكوفه انار (تركي است نظر).

❖ **الجَلْدُ:** ج جَلْدُورَة. ۱- الشرطي. ۲- الذي ينفذ ويسرع

في الذهاب والهيء بين يدي الحاكم.

۱- بليس ۲- کسی که در مقابل حاکم پیوسته در حال رفت و

آمد ۳- نظر اینجانب مزدور امروز.

❖ **الجَلْدُ:** الشرطي. ج جَلْدُورَة.

بليس ج جَلْدُورَة.

❖ **الجَلْدُ:** ۱- من الأمور: الواضح. ۲- المصقول.

۱- من الأمور: آشکار ۲- صیقلی شده.

❖ **الجَلْدُ:** ۱- الخبر اليقين. ۲- من الأمر: حقيقته.

۱- خبر درست و يقيني ۲- من الأمر: حقيقت آن.

❖ **الجَلْدُ:** ۱- الماء الجامد من شدة البرد. ۲- ذو الجَلْدَة. ج

جُلْدَاء و جَلْدَاء و جُلْد.

۱- يخ ۲- شخص سخت کوش محکم در مقابل ناملایمات

ج جُلْدَاء و جَلْدَاء و جُلْد.

❖ **الجَلْدُ:** الذي يجلس مع غيره. ج جُلْسَاء. جُلَّاس.

همنشين ج جُلْسَاء. جُلَّاس.

❖ **الجَلْدُ:** ج أَجْلَاء. أَجْلَة و جُلَّة. ۱- العظيم القُدْر.

۲- المُسْن.

۱- بزرگ مقام منزلت ۲- پاه به سن گذاشته پیرمرد و زن.

❖ **جَمَّ:** يَجُمُّ. يَجُمُّ. جُمُومًا. الماء أو غيره: كثر و اجتمع.

الماء أو غيره: فراوان شد، جمع گردیده شد.

❖ **الجَمُّ:** ج جمام. جموم: ۱- مص. جَمَّ. ۲- الكثير المجتمع من

كل شيء. ۳- من الشيء: مظمه. ۴- «أجيبه شيئاً جمّاً»: أي

كثيراً.

۱- مص جَمَّ ۲- بسیار فراوان و جمع شده از هر چیزی

۳- من الشيء: همه اش ۴- «أجبهه شيئاً جمّاً» یعنی فراوان....

❖ **الجمادات:** ۱- ما ليس نامياً ولا حياً من الأشياء. ج جمادات.

۲- الأرض. ج جمَد.

بیجان ج جمادات ۲- زمین ج جمَد.

❖ **جَمَادِيَّ:** جمادات. ۱- الأولى: الشهر الخامس من السنة

القمريّة: أيها ۲، ۳. ۲- الآخره: الشهر السادس من السنة

القمريّة أيهاها ۲۹.

۱- الأولى: پنجمين ماه از ماههای قمری - ۳۰ روزه است

۲- الآخره ماه ششم از ماههای قمری ۲۹ روزه است.

❖ **الجماعة:** الطائفة من الناس و الحيوان و النبات.

گروهی از مردم یا از حیوان و نبات.

❖ **الجمال:** ۱- مص. جَمَل و جَمَل. ۲- صفة المُحسن في

الأخلاق و الأشكال.

۱- مص جَمَل و جَمَل. ۲- صفت زیبایی در اخلاق و شکل.

❖ **الجمال:** ج جمالة. ۱- صاحب الجمَل. ۲- قائد الجِمال.

۱- صاحب شتر ۲- راهبر شتر.

❖ **الجمان:** اللؤلؤ.

مروارید.

❖ **الجمانة:** اللؤلؤ.

یکدانه مروارید.

❖ **الجمياني:** نوع من الألعاب الرياضية قوامه غمارين تلين

الجسم و تقويه و تمويه.

زینماستیک.

❖ **الجمجمة:** ج جَمْجَم و جَمْجَم. ۱- عظم الرأس المشتمل

على الدماغ. ۲- الرأس.

۱- استخوان سرکه در برگزیده مغز است ۲- سر.

❖ **جَفَّ:** يَجْفُ. يَجْفُ. جَمَاحاً. جَمُوحاً. ۱- الفرس:

تَمَزَّد على أمر صاحبه و غلبه و ذهب بجري. ۲- أقي الأمر راکباً

هواه لا يردّه شيء.

۱- الفرس: اسب رم کرد ۲- بکار برداخت یا توجه به هوای

نفس خود و هیچ چیز جلودارش نبود.

❖ **جَفَّدَ:** يَجْفُدُ. جَمَدًا. جَمُودًا. ۱- السائل: صلب. ۲- ث

عينه: انقطع دمها.

۱- السائل: یخ بست - جامد شد ۲- ت عينه: اشک آن

خشک شد.

❖ **جَمَدَ:** يَجْمَدُ. جَمَدًا. ۱- السائل: جمده يجمد.

۲- السائل: کاد آن یجمد. ۳- النقود: وضعا في المصرف و أخذ

على نفسه أمام المسؤولين فيه عهداً بعدم نقلها أو التصرف بها

لمدة معينة.

۱- السائل: منجمد کرد ۲- السائل: نزدیک بود منجمد شود

۳- النقود: در بانک ودیعه نهاد و تعهد سپرد که تا مدت

معینی از آن استفاده نکنند. (امروز بلوک کردن از طرف

کشور زورمدار).

❖ **الجَفْدُ:** ج أجماد. جماد. ۱- الماء الجامد. ۲- التَّلَج.

گردهم آمده‌اند. ۴- ارتش ۵- فی الحساب: افزودن اعداد به دیگری.

❖ **الجَمْعُ**: ج اجماع ۱- القبض من الشيء. ۲- «جمع اليد»: اليد مقبوضة «ضربه بجمع يده».

۱- مشتى از چیزی ۲- بجمع اليد: دستى که مشت شده است «ضربه يَجْمَعُ يده» او را با مشت زد.

❖ **الجَمْعَةُ**: ۱- سادس أيام الأسبوع. ما بين الخميس والجمعة و السبت. ج جمع: ۲- سورة من سُرور القرآن.

ششمین روز هفته (البته به حساب عربی) ج جمع ۲- سوره‌ای از سوره‌های قرآن.

❖ **الجَمْعَةُ**: ج جمع ۱- الأسبوع. ۲- سادس أيام الأسبوع. ۲- سادس أيام الأسبوع. ما بين الخميس والسبت. ۳- الألفة.

۱- هفته ۲- ششمین روز هفته ۳- انس و ألفت. ❖ **الجمعيه**: جماعة من الناس يجتمعون لغاية خاصة أو على فكرة مشتركة: «جمعية رياضية».

گروهی از مردم که جمع می‌شوند بر یک هدف و نظر خاصی مشترک. (انجمن) «جمعية خبریه» جمعیه ریاضیه ❖ **جَمَلٌ يَجْمَلُ**: جَمَلاً ۱- حسنت أخلاقه. ۲- حسن شكله.

۱- اخلاق و خوی او خوب شد ۲- شکل او خوب شد. ❖ **جَمِلَ**: (ر. بجل)

❖ **جَمَلٌ تَجْمِلاً**: ة أو الشيء: حسنة زینة. نیکو گرداند - آراسته کرد.

❖ **الْجَمَلُ**: ۱- حیوان بجمّز يكون به «سنام». أي حذبة. أو بسماین. يُنْعَى للركوب وللمحمة ولينه و جلده و صوفه. یكثر وجوده في البوادي. ج جمال و أنجال و مجل و جمالة و جمالة جمالة. مجالات مجالات و جمالات و مجال. ۲- خيل السفينة الفليط.

شتر یا یک کوهان دارد یا دو کوهان. ج جمال. أنجمال، جمل جمالات. جمالات. جمالات و جمالات. ۲- طناب کلفت کشی.

❖ **الْجَمْلَةُ**: ج مجمل ۱- جماعة الشيء. ۲- في الكلام: ما ترتب من مسند و مسند إليه. و المجمل أنواع: منها «الاسمية» و منها «الفعلية». و منها الخبرية و منها «الإنشائية».

۱- گروه چیز. ۲- في الكلام: آنچه را که از مسند و مسند إليه تشکیل شده است و جمله انواعی دارد اسمیه، فعلیه، خبریه، انشائی.

❖ **جَفَنُ**: جَفَنَةٌ ۱- الشيء: جمعه. ۲- القوم: جمعهم.

۱- آب یخ زده و منجمد شده ۲- یخ.

❖ **الجَمْدُ**: ۱- مص. جمد. ۲- الماء الجامد. ۳- التَّلَجُّج.

مص جمّد ۲- آب منجمد ۳- یخ.

❖ **جَفَرٌ**: جمعیراً: ۱- الثوب: بخره بالطَّيْب. ۲- اللحم: وضعه على البئر.

۱- الثوب: با بخور معطر گردانید ۲- اللحم: بر روی آتش نهاد.

❖ **الجَفَرُ**: القطعة المنقذة من النار.

تکه‌ای روشن و سوزان شعله‌ور از آتش.

❖ **الجَمْرَةُ**: ج جمر. جمار. جمرات. ۱- واحدة الجمر. ۲- الحصة الصغرى.

۱- مفرد جمر ۲- سنگ ریزه.

❖ **الجَمْرُوكُ**: ج جمارک: ۱- ما يؤخذ على البضائع التي تقطع حدود البلاد من رسوم و تُعرف به «المكوس». ۲- دائرة تُستوفى فيها الرسوم على البضائع التي تقطع حدود البلاد.

گمرک که از کالاهاى وارداتى اخذ مى‌شود معروف به تعرفه گمرکى (مکوس) ۲- اداره گمرک که مسئولیت اخذ گمرک را بعهده دارد.

❖ **جَفَزَ**: يَجْزُ: جَفَزاً و جَمَزَى: ۱- الفرس: قارب العدو في سيرة. ۲- أسرع.

۱- الفرس: در حرکت راه رفتن نزدیک شد به دویدن ۲- شتافت. شروع کرد به شتاب.

❖ **جَمَعَ**: يَجْمَعُ: جَمْعاً: ۱- المتفرق: ضم أجزاء المتفرقة بعضها إلى بعض. ۲- الأعداد: أضاف بعضها إلى بعض. ۳- القلوب: ألها على المحبة و الوئام. ۴- أمره: عزم عليه. ۵- عليه ثيابه: لبسها.

۱- المتفرق: اجزاء پراکنده آنرا جمع کرد، گردآوری کرد ۲- الأعداد: به یکدیگر افزود ۳- القلوب: دلها را به هم الفت داد و محبت را افزود ۴- أمره: تصمیم گرفت بر آن ۵- عليه ثيابه: پوشید آنرا - برتن نمود.

❖ **جَمَعَ**: جمعياً: ۱- المتفرق: جمعه. ۲- شهد الجمعة و قضى الصلاة فيها.

۱- المتفرق: جمع کرد ۲- شاهد روز جمعه شد و نماز را در آن روز خواند.

❖ **الجَمْعُ**: ج مجموع ۱- مص. جمع. ۲- الجساعة من الناس. ۳- القوم المجتمعون. ۴- الجيش. ۵- في الحساب: إضافة أعداد إلى أخرى.

۱- مص جمع ۲- گروهی از مردم. ۳- گروهی از مردم که

❖ **جَنَّتِي**، **يَجْتَنِي**، **جَنَانِي**: (ج ن ي): ١ - ارتكب ذنباً.

٢ - الذَّنْبُ: ارتكبه. ٣ - الذَّنْبُ عليه: جرّه إليه.

١ - مرتكب كُناه شد ٢ - الذَّنْبُ: مرتكب شد ٣ - الذَّنْبُ عليه: اواره به سوي كُناه كشاند.

❖ **الْجَنَّتِي**: ج اجنء وأجن ١ - مص. جَنَى. ٢ - ما يُجْنَى من الثمر أو النبات.

١ - مص جَنَى ٢ - ميوه و سبزی چیده شده.

❖ **الْجَنَانِيُّ**: ١ - من قرأ أسام الموتى. ٢ - المنسوب إلى الجنّة: «لحن جنائزِي».

١ - کسی که جلوی مرده و جنازه مطالبی را برای دیگران قرائت می کند ٢ - منسوب به جنازه «لحن جنائزِي».

❖ **الْجَنَابُ**: ج أجنيبة ١ - الناحية. ٢ - البناء الساحة.

١ - ناحیه و بخش ٢ - میدان - حیاط خانه.

❖ **الْجَنَاحُ**: ج أجنيحة. أجنح ١ - ما يطير به الطائر. ٢ - من الإنسان: جانبه. ٣ - من الشيء: الجانب و الناحية المستقلة «جناح الفندق». ٤ - «هو مقصود الجناح»: أي عاجز.

١ - بال پرند ٢ - من انسان: پهلویش ٣ - من الشيء: طرف بخش مستقل «جناح الفندق» ٤ - هو مقصود الجناح: ناتوان پروبال شکسته.

❖ **الْجَنَازُ**: ١ - عند المسيحيين: الصلاة على الميت. ٢ - عند المسيحيين: الصلاة على روح الميت بعد مضي مدّة على وفاته.

١ - عند المسيحيين: نماز بر میت. ٢ - عند المسيحيين: نماز خواندن بر روح مرده پس از گذشت مدت زمانی از مرگش.

❖ **الْجَنَازَةُ**: ج جناز ١ - الميت. ٢ - الشمس. ٣ - النعش الذي فيه الميت. ٤ - المأتم، الاحتفال بدفن الميت.

١ - میت ٢ - تابوت (نعش) ٣ - تابوت که در آن مرده است ٤ - ماتم - مراسم دفن میت.

❖ **الْجَنَاسُ**: ١ - مص. جناس. ٢ - في البديع: تشابه الكلمتين أو توافقها لفظاً أو كتابة، و اختلافها معنى: نحو: «كم تقدّر أنفقت على هذه الطاقة؟ أنفقت عليها فوق الطاقة...» ف «الطاقة الأولى بمعنى الكوة، النافذة الصغيرة، و الثانية بمعنى القُدرة».

١ - مص جناس ٢ - في البديع: صنعت جناس در علم بدیع مثال: «كم تقدّر انفقّت علی هذه الطاقة؟ انفقّت عليها فوق الطاقة».

الطاقة اول به معنى شكاف دیوار، یا پنجره و دومی قدرت و توان.

١ - الشيء: جمع كرد ٢ - القوم: أنها را جمع كرد.

❖ **الْجَنَهَرُ**: ج جماهر. ١ - مص. جمهر. ٢ - المجتمع. ٣ - من الشيء: مظهر.

١ - مص جَمَهَرُ جَمَاهِرُ ٢ - اجتماع ٣ - من الشيء: همهاش «قريب به اتفاق».

❖ **الْجُمْهُورُ**: ج جماهير. ١ - جماعة الناس. ٢ - أشراف الناس. ٣ - من الشيء: مظهر.

١ - گروهی از مردم ٢ - اشراف مردم ٣ - من الشيء: تقریباً همهاش (بیشترین).

❖ **الْجُمْهُورِيُّ**: ١ - المنسوب إلى الجُمهُور. ٢ - المنسوب إلى الجُمهُورية: «قرآن جمهوري».

١ - منسوب به جمهور ٢ - منسوب به جمهوری «قرآن جمهوری».

❖ **الْجُمْهُورِيَّةُ**: دولة ذات نظام رئاسي ديوقراطي انتخابي. دولت دارای رژیم ریاست دموکراسی و انتخاباتی.

❖ **الْجُمُوحُ**: ١ - الذي يتقاد لواء فلا يمكن رده. ٢ - الفرس الذي لا يرده أحد أو شيء.

کسی که تابع هوای نفس خود است چیزی مانع او نیست ٢ - اسب رم کرده که آرام نمی شود.

❖ **الْجُمُغِيُّ**: شجر عظيم يشبه قمره الثين.

دروختی است بزرگ میوه اش شبیه انجیر است.

❖ **الْجُمُيعُ**: ١ - جماعة الناس. ٢ - المجتمع. ٣ - الهي المجتمع. ٤ - الجيش.

گروهی از مردم ٢ - اجتماع. جامعه ٣ - شهرک جمع شده دور هم ٤ - ارتش.

❖ **الْجُمَيْلُ**: ١ - ذوالجمال. ج جملاء. م جميلة ج جمائل. ٢ - المعروف، الإحسان.

زیبا. ج جملاء. م جميلة ج جمائل ٢ - کار نیک. احسان. ❖ **جَنًّا، يَجُنُّ، جَنّاً، جَنّاً، جُنُونًا، جَنَانًا، جَنَانًا، اللُّبْلُ**.

أظلم.

اللبْلُ: تاریک شد.

❖ **جُنَّ، جَنّاً، وَجُنُونًا وَجَنَّةً وَجَنَّةً**: زال عقله. دیوانه شد.

❖ **الْجَنُّ**: ١ - مص. جنّ. ٢ - مخلوقات خلاف الإنس.

١ - مص جنّ ٢ - جن.

❖ **جَنَّتِي، يَجْتَنِي، جَنَانِي**: (ج ن ي) الفَرّ: تناوله من شجرة أو منبته.

از درخت چیده. از ریشه کند.

❖ الجنان: ج أجنان ١ - مص. جنَّ يَجْنُ ٢ - القلب.
٣ - الروح.

١ - مص جنَّ يَجْنُ ٢ - قلب، روح.

❖ الجنان:

مفرد أن جنة (بهشت) نظر النجانب در کتاب نبوده است.

❖ الجنانية: ١ - مص. جنَّ يَجْنُ ٢ - الذنب ٣ - الجريرة.

١ - مص جنَّ يَجْنُ ٢ - گناه ٣ - جرم.

❖ جَنْبٌ، يَجْنُبُ، جَنْبًا: ١ - مُدْ أصاب جَنْبَهُ ٢ - مُدْ كسر جنبه.

١ - مُدْ: پهلوش را زد ٢ - پهلوش را شکست.

❖ جَنْبٌ، يَجْنُبُ، جَنْبًا: ١ - اشتكى جَنْبِهِ ٢ - مال إلى جنبه.

١ - اظهار ناراحتی از پهلوش داشت ٢ - به یک طرف متمایل شد.

❖ جَنْبٌ، يَجْنُبُ، جَنْبًا: ١ - الشئ: ابتعد عنه ٢ - مُدْ: يَدُّ عنه.

١ - مُدْ الشئ: او را دور کرد ٢ - از آن دور شد.

❖ جَنْبٌ، يَجْنُبُ، جَنْبًا: شكا جنبه:

اظهار ناراحتی کرد.

❖ الجنْبُ: ج أجناب و جُنُوب ١ - مص. جنب مجنَّب.

٢ - من الإنسان أو الشئ: شَقَّ ٣ - الجهة. الناحية. ٤ - مظم الشئ.

١ - مص جَنْبٌ يَجْنُبُ ٢ - من الإنسان أو الشئ: قسمتی از

بدن انسان ٣ - جهت، بخش ٤ - همه قسمت چیز

❖ الجنْبَةُ: ١ - من الشئ: جانبهِ ٢ - الناحية. ٣ - شِقٌّ الإنسان أو غيره.

١ - من - الشئ: پهلوش بخشی از آن ٢ - ناحیه، بخش

٣ - بخشی از بدن انسان یا غیر آن.

❖ أَلْبَسَ: ج عسنان و جَنَات ١ - المديقة ذات الشجر.

٢ - الفردوس، دارالنعیم.

١ - باغ دارای درخت ٢ - فردوس بهشت خانه نعمت.

❖ الجنَّة: ١ - مص. جنَّ يَجْنُ ٢ - الجنَّ ٣ - الجنَّون.

١ - مص جنَّ يَجْنُ ٢ - جنَّ ٣ - جنَّون.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، يَجْنَحُ، جَنْحًا، جُنُوحًا: ١ - إليه: مال إليه. ٢ - مال على أحد شِقَّيهِ ٣ - ت السفينة: وصلت إلى الماء

القليل فالت وزقت بالأرض.

١ - الی: بسوی او متمایل پیدا کرد. دلش بسوی او میل کرد.

٢ - به یک طرف تکیه داد ٣ - ت السفينة: به آب اندک رسید.

به گل نشست.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، جَنْحًا، يَجْنَحُ، جَنْحًا: أصاب جَنَاحَهُ.

الطائر: بالش را زد.

❖ الجَنْحُ: من الليل: الطائفة أو القسم منه.

قسمتی یا بخشی از شب.

❖ الجَنْحُ: ١ - من الطريق أو نحوه: جانبه. ٢ - من الليل:

الطائفة أو القسم منه.

١ - من الطريق أو نحوه: یکطرف از آن ٢ - من الليل بخشی یا بخشی از آن.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، جَنْحًا: ١ - الجنود: جمع. ٢ - مُدْ صرَّه جنديًا.

١ - الجنود: آنان را جمع کرد ٢ - مُدْ او را سرباز گردانید.

❖ الجَنْحُ: ج أجناد، جُنُود ١ - العسكر. ٢ - الأنصار و الأعوان.

١ - سربازان ٢ - یاران و یاوران.

❖ الجَنْحُ: نوع من الجراد الصغير، ج جَنَابِ.

نوعی از ملخ کوچک ج جَنَابِ.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، جَنْحًا: مُدْ: صرعه.

او را زمین زد.

❖ الجَنْحُ: الصخر الضخم، ج جَنَابِ.

صخره بزرگ ج جَنَابِ.

❖ الجَنْحُ: واحد الجند.

مفرد جند. سرباز

❖ الجَنْحُ: عمل الجندی

سربازی.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، جَنْحًا: ١ - الميَّ: جمعه على سريره. ٢ - الميَّ:

صلى عليه.

١ - الميَّ: او را بر تختش نهاد. ٢ - الميَّ: بر او نماز خواند.

❖ الجَنْحُ: الخفرة التي تملو بعض المعادن.

رنگ سبزی که بعضی از معادن را می پوشاند.

❖ الجَنْحُ: ١ - ر. الجَنْحُ: ٢ - السلسلة من المعدن.

١ - ر. الجَنْحُ: ٢ - تعدادی از معادن.

❖ جَنْحٌ، يَجْنَحُ، جَنْحًا: ١ - الشئ: نسبة إلى جنبه. ٢ - مُدْ:

بالجنسية، أعطاه إياها.

١ - به جنس خودش نسبت داد. ٢ - مُدْ بالجنسية: شناسنامه را به او داد.

❖ الجنس: ج أجناس ١ - النوع. ٢ - الأصل. ٣ - ما يدل على

عدد من الأنواع. ك «الحيوانية» المشتملة على الإنسان و

الحيوان. ٤ - كل ما يتعلق بالوظائف و الملكات التناسلية في

الانسان و الحيوان.

١ - نوع ٢ - اصل و ریشه ٣ - آنچه که دلالت دارد. به تعدادی

جَهْرُ يَجْهَرُ جَهَارَةً جَهْوَرَةً

انجام می دهد «الجهاز الهضمي، الجهاز العصبي» ۳- و ج أجهرة: دستگاهی تشکیل یافته از چند بخش و کار معینی را انجام می دهد. «جهاز الراديو، جهاز التلفزيون».

۴- جهاز الارسال: دستگاهی است برای فرستادن پیام تلگراف بکار می رود ۵- جهاز البث: دستگاه راديو «ایستگاه راديو».

❖ الجَهْدُ: الجَبْرِ بِالْأُمُورِ الْمُعَيَّرِ بَيْنَ جِهَتَيْهَا وَ رَدَيْتِهَا، جَ جَهَابَةً.

استاد. خبره، کارشناس که خوب و بد را تشخیص می دهد.

جَ جَهَابَةً

❖ الجَهْدُ: (و ج ه) التَّاحِيَةُ، الْجَمَانُ، جَ جِهَاتٍ.

سمت، سو، ج جهات.

❖ جَهْدٌ، يَجْهَدُ، جَهْدًا: ۱- جَدُّ ۲- الدَّابَّةُ، حَمَلُهَا فَوْقَ طَائِفَتِهَا.

۳- بَلْغُ الْمَشَقَّةِ وَالصَّبْرِ ۴- «الْمَرَضُ أَوْ غَيْرُهُ» هَزْلُهُ، أَصْفَهُ.

۱- کوشید ۲- الدابة: بیش از توان کار کشید ۳- به مشقت و سختی و خستگی رسید ۴- «المرض أو غيره» هزل او را ناتوان و ضعیف نمود.

❖ جَهْدٌ، يَجْهَدُ، جَهْدًا، عِشَّةً، ضَائِقٌ، اشْتَدُّ.

زندگیش سخت و تنگ گردید.

❖ جَهْدٌ: ۱- بَلْغُ جَهْدِهِ، ۲- هَزْلٌ، ضَعْفٌ، ۳- غَمٌّ.

۱- رسید به سعی خود ۲- ناتوان گردید ۳- غمگین و اندوهگین شد.

❖ الجَهْدُ: ۱- مَصٌّ، جَهْدٌ، ۲- الْوَسْعُ، الطَّاقَةُ، ۳- الْمَشَقَّةُ.

۱- مَصٌّ جَهْدٌ ۲- وسع و قدرت ۳- مشقت و سختی.

❖ الجَهْدُ: الْوَسْعُ اطَّاقَةً.

تاب و توان.

❖ جَهْرٌ، يَجْهَرُ جَهْرًا، جَهَارًا: ۱- الشَّيْءُ ظَهَرَ، ۲- الْأَمْرُ أَوْ بِهِ: أَعْلَنَهُ، ۳- الصَّوْتُ رَفَعَهُ، ۴- بِالْكَلَامِ: رَفَعَ بِهِ صَوْتَهُ، ۵- الشَّيْءُ رَأَى بِلَا حِجَابٍ بَيْنَهَا، ۶- نَظَرَ إِلَيْهِ، ۷- عَظُمَ، ۸- أَوْ الشَّيْءُ رَأَى جَمَالَهُ.

۱- الشیء: پدیدار شد ۲- الأمر أو به: اعلام کرد ۳- الصوت: بلند کرد، فریاد زد ۴- بالكلام: صدایش را در بالا برد ۵- الشیء: بدون حجاب و مانع آنرا دید ۶- به او نگاه کرد ۷- نظر بزرگ کرد او را ۸- او را الشیء زیباترین او را بطرف خود کشاند. نظرش را جلب کرد.

❖ جَهْرٌ، يَجْهَرُ جَهَارَةً، جَهْوَرَةً: ۱- الصَّوْتُ: ارْتَفَعَ.

۲- حَسُنَ مَنَظَرُهُ.

۱- الصوت: صدا بلند شد ۲- دیدگاه و منظره اش نیکو شد.

از انواع مانند (الْحَيَوَانِيَّةُ): شامل انسان و حیوان. ۴- تمامی آنچه که وابسته است به ملکات تناسلی انسان و حیوان. ۵- اعمال تناسلی انسان یا حیوان را گویند.

❖ الجنسية: الهُوِيَّةُ الْوُطْنِيَّةُ أَوْ الْقَوْمِيَّةُ شُعْبٌ مِنَ الشُّعُوبِ أَوْ لِدَوْلَةٍ مِنَ الدُّوَلِ.

شناسنامه

❖ جَنْثٌ، تَجْنِثًا: صِيْرُهُ جُنْثًا

او را دبرانه کرد.

❖ الْجَنْثُوبُ: جَ جَنْائِبُ ۱- جِهَةُ الْقِبْلَةِ الْمُقَابِلَةُ لِنَقْطَةِ الشَّمَالِ.

۲- الرِّيحُ الَّتِي تَهْبُ مِنْ نَاحِيَةِ الْجَنُوبِ.

۱- جهت قبله مقابل نقطه شمال ۲- بادی که از سمت جنوب می وزد.

❖ الْجُنُونُ: ۱- مَصٌّ، جُنٌّ، يَجُنُّ، وَ جُنٌّ ۲- زَوَالُ الْعَقْلِ.

۱- مَصٌّ جُنٌّ، يَجُنُّ وَ جُنٌّ ۲- دیوانگی.

❖ الْجَنَى: وَاحِدُ الْجَيْنِ.

مفرد جین.

❖ الْجَنَيْنُ: الْوَالِدُ فِي رَحِمِ الْمَرْأَةِ، جَ أَيْمَةٌ وَ أَيْمَةٌ.

جنین، بچهای که در رحم حامله است جَ أَيْمَةٌ، أَيْمَةٌ.

❖ الْجَنْثِيَّةُ: الْجَنَّةُ الصَّغِيرَةُ، ۲- الْحَدِيقَةُ.

۱- باغ کوچک ۲- باغ

❖ الْجِهَادُ: ۱- مَصٌّ، جَاهَدٌ، ۲- قِتَالُ الْمُسْلِمِينَ أَعْدَاءَهُمْ دِفَاعًا عَنِ الدِّينِ.

۱- مَصٌّ جَاهَدٌ ۲- جنگیدن مسلمانان با دشمنان برای دفاع از دین.

❖ الْجِهَانُ: ر. الْجَهَارُ.

❖ الْجِهَانُ: ۱- مَصٌّ، جَاهَرٌ وَ جَهْرٌ، ۲- الْمَيَانُ: «لِقَبْتِهِ جَهَارًا».

۱- مَصٌّ جَاهَرٌ، جَهْرٌ ۲- عِيَانٌ وَ أَشْكَارٌ «لِقَبْتِهِ جَهَارًا».

❖ الْجَهْوَرَةُ: ۱- مَصٌّ، جَهْرٌ، ۲- حَسُنَ الْقَدْ وَ الْمَنْظَرُ.

۱- مَصٌّ جَهْرٌ ۲- خوش قد و قواره.

❖ الْجِهَانُ: جَ أَجْهَرَةٌ، أَجْهَرَاتٌ، ۱- مَا يُحْتَاجُ إِلَيْهِ «جِهَازُ الْعُرْسِ، جِهَازُ الْمَسَافِرِ» ۲- مِنَ الْإِنْسَانِ أَوْ الْحَيَوَانِ: عَضْوٌ أَوْ أَعْضَاءٌ تُؤَدِّي وَظِيفَةً مُعَيَّنَةً، كَالْجِهَازِ الْهَضْمِيِّ، وَ الْجِهَازِ الْعَصْبِيِّ. ۳- وَ جَ أَجْهَرَةٌ: أَلَّةٌ مَرْكَبَةٌ مِنْ عَدَّةٍ أَدْوَاتٍ تُؤَدِّي وَظِيفَةً مُعَيَّنَةً، كَجِهَازِ الرَّدِيو، وَ جِهَازِ التَّلْفِزْيُونِ. ۴- «جِهَازُ الْإِرْسَالِ»: أَلَّةٌ تُسْتَخْدَمُ لِإِرْسَالِ الْإِشَارَاتِ الْبَرْقِيَّةِ. ۵- «جِهَازُ الْبَثِّ»: أَلَّةٌ لِلْإِذَاعَةِ.

۱- نیازمندی «جهاز العروس، جهاز المسافرين»

۲- من انسان او الحيوان: عضوی از اعضا که کار مشخصی را

با ترورشوئی او را پذیرفت.

❖ **الْجَهَنَّمُ** ۱- مص. **جَهَنَّمُ** و **جَهَنَّمُ** ۲- «هو جهنم الوجه»: أي عابسه و كريمة.

۱- مص **جَهَنَّمُ**، **جَهَنَّمُ** ۲- هو **جَهَنِم** الوجه: ترشرو.

❖ **الْجَهَنَّمَةُ**: ظلمة آخر الليل.

تاریکی آخر شب.

❖ **جَهَنَّمُ**: النار التي يُعَذَّب فيها الأشرار بعد الموت.

محل عذاب بلكاران دوزخ.

❖ **الْجَهْوِيُّ**: ۱- من الأصوات: الشديد العالي. ۲- العالي الصوت الشديد.

۱- من الاصوات: بسیار بلند ۲- کسی که صدای بلند دارد

❖ **الْجَهْوُولُ**: الجاهل، ج **جَهْلًا**.

نادان ج **جَهْلًا**

❖ **الْجَهْيِي**: ج **جَهْرًا** ۱- من الأصوات أو الكلام: الشديد العالي. ۲- من الوجود: الجليل.

۱- من الاصوات او الكلام: صدای بسیار بلند ۲- من الوجوه: زیبا

❖ **الْجَهْيِض**: الولد الشَّقَط.

بچه سقط شده

❖ **الْجَهْوُ**: ج **جَهْوًا** ۱- ما بين السماء والأرض من فضاء.

۲- المنخفض المشيع من الأرض. ۳- البر الواسع. ۴- من البيت: داخله. ۵- من الشيء: باطنه.

۱- فضای بین زمین و آسمان ۲- زمین و سب و پست

۳- نیکی فراوان ۴- من البيت: داخل و اندرون ۵- من الشئ: باطن آن

الشيء: باطن آن

❖ **الْجَوِيُّ**: ۱- مص. جوي. ۲- شدة الوجد والاحترق من

عشق أو حزن.

۱- مص جوی ۲- دل سوختگی و شدت اشتیاق. شور و

بخاطر عشق و غم و اندوه.

❖ **الجَوَابُ**: الرد على سؤال أو دعاء أو رسالة أو نحوها، ج أجوبة و جوابات.

پاسخ به سؤال و خواسته و نامه و غیره ج **أَجْوِبَة** و جوابات

❖ **الجَوَابُ**: الذي من عادته أن يقطع البلاد.

کسی که بسیار سفر می کند و به همه جای کشور سر

می زند. بر سفر

❖ **الجَوَادُ**: ۱- السخي، الكريم، اللذکر و المؤنث، ج أجواد و

أجواد و أجواد و جواد و جوادة و جوادة. ۲- من الخيل:

الذئيب، ج جواد أجواد و أجوايد.

❖ **جَهَن، يَجْهَن، جَهْرًا**: ۱- غير بصرة من الشمس أو نحوها

فلم يبصر. ۲- تب العين: لم تبصر في الشمس. ۳- حسن نظره.

۱- چشمش از نور افتاب ناراحت گردید و ندید ۲- تب

العين: در نور خورشید تاب دیدن نداشت ۳- منظر آن نیک

و خوب گردید.

❖ **الْجَهْرُ**: ۱- مص. **جَهْر**. ۲- الملاحة: «كلمته جَهْرًا، أو

بالمَجْر». ۳- الميان: «لقية جهراً».

۱- مص **جَهْر** ۲- آشکار شدن «كلمته جهراً» او بالجهره

۳- میان و آشکار «اللقاء جهراً».

❖ **جَهْرٌ، تجهيزاً**: ۱- هياً له جهاز السفر أو غيره.

۲- العروس: هياً جهازها. ۳- الميت: هياً ما يلزم لدفنه من كفن

أو غيره. ۴- جيشاً: أعدّه للهجوم.

۱- وسائل سفر و یا غیره را برایش آماده نمود

۲- العروس: جهازش را آماده نمود. ۳- الميت: وسائل دفن

را آماده نمود ۴- جيشاً: برای یورش بردن آماده نمود.

❖ **جَهَشَ، يَجْهَشُ، جَهْشًا، جُهوشًا، جَهْشَانًا**: ۱- إليه:

لجأ إليه و هو يبكي أو على و شك البكاء. ۲- تب الشَّقَط:

تمزكت للبكاء.

۱- إليه: به او پناه برد در حالیکه میگریست یا نزدیک بود که

بگرید ۲- تب النفس: آماده گریستن شد.

❖ **جَهَشَ، يَجْهَشُ، جَهْشًا، جُهوشًا، جَهْشَانًا**:

إليه: به او پناه برد در حالیکه میگریست یا نزدیک بود که

بگرید.

❖ **جَهَل، يَجْهَل، جَهْلًا، جهالة**: ۱- «أو الشيء أوبه: لم يعرفه.

۲- عليه: تأسف».

۱- «او الشئ: او را نشناخت ۲- عليه: خود را به دیوانگی زد.

❖ **جَهْلٌ، تجهيلاً**: ۱- «نسه إلى الجهل. ۲- «أو وقع في

الجهل».

۱- «او را به نادانی نسبت داد ۲- «او را به نادانی انداخت.

❖ **الْجَهْلُ**: ۱- مص. **جَهْل**. ۲- اعتقاد الشيء على خلاف

حقيقته. ۳- الخلق.

۱- مص **جَهْل** ۲- باور چیزی برخلاف حقیقت ۳- حماقت.

❖ **الْجَهْلَةُ**: **الْجَهْلُ**.

جهل و نادانی.

❖ **جَهْم، يَجْهَم، جهماً**: «استقبله بوجه كريمة.

عبرس الوجه گردید.

❖ **جَهْم، يَجْهَم، جهامة، جَهْمومة**: صار عابس الوجه.

١- يَخْشَنده و با سخاوت مذكر و مؤنث یکی است ج اجواد
و اجارود و آجاوید و جود، جَوْدَة، و جَوْداء ٢- من الخيل:
اسب نجیب ج حیات اجیاد و آجاوید.

❖ الجَوَاد: الكثير الجود.

بسیار بخشنده و سخی.

❖ الجَوَار: ١- مص. جار و جور. ٢- المجاورة في السكن أو نحوه.

١- مص. جاز و جازز. ٢- همایگی.

❖ الجَوَارِح: ١- من الطيور: المفترسة. ٢- أعضاء الإنسان كاليدین.

١- من الطيور: پرندگان شکاری و گرشنخوار ٢- اعضاء بدن انسان از دست و پا و غیره.

❖ الجَوَاز: ج أجوذة و جوازات ١- مص. جاز. ٢- كتاب أو صك يُعطاه المسافر فينتقل به من بلد إلى آخر.

١- مص. جاز ٢- گذرنامه

❖ الجَوَال: الكثير الجولان.

کسی که بسیار می چرخد جولان می دهد

❖ الجَوَالِق: کس کبیر من صوف أو شعر، ج جَوَالِيق و جَوَالِق.

خورجین، ج جَوَالِيق و جَوَالِق

❖ الجَوُوح: نسج من الصوف، ج أجواخ.

ماعوت، ج أجواخ

❖ جَوْدَة، تجويداً: ١- الشيء: حسنه. ٢- الشيء: جعله جيداً. ٣- الفرس: صار جواداً. ٤- القارئ: حافظ على أحكام التمجيد في قراءته.

الشيء: به نیکی انجام داد ٢- الشيء: آنرا نیک گردانید
٣- الفرس: اسب نجیب گردید ٤- القارئ: حافظ احکام
تجوید در قرائت.

❖ الجَوْدَة: ١- مص. جاد مجود. ٢- المطر الغزير.

١- جاذ- تجوؤ ٢- باران فراوان

❖ الجَوْدَة: ١- مص. جاد مجود. ٢- صفة الجيد و طيبته.

١- مص. جاد تجوؤ ٢- صفت خوب و طيبته او

❖ الجَوْدُو: طريقة حديثة في مصارعة «الجيو جيتسو» اليابانية.

راه جدیدی در کشتی «جیوجیتو» ژاپنی

❖ جَوْنٌ، تجویراً: ١- نسبة إلى الجؤر.

او را به ظلم و ستم نسبت داد

❖ الجَوْن: ١- مص. جار. ٢- الظلم. ٣- الميل عن القصد.

٢- الظلم، ج جَوْرَة و جَوْرَة.

١- مص. جار ٢- ظلم و ستم ٣- روی گردانی از قصد و هدف ٤- ستمگر، ج جَوْرَة و جَوْرَة.

❖ الجَوْرَب: لباس للرجل، ج جوارب و جَوَارِبَة.

جوارب ج- جوراب. جواربه، نظر (جوارب)

❖ جَوْرٌ، تجویراً: ١- الأمر: سَوْغُه و أْبَاهُه و مَمَح به. ٢- الرأي: أفذه. ٣- الحكم: رأه جائزاً.

١- الأمر: اجازه داد. جوار آنرا صادر کرد ٢- الرأي: انجام داد ٣- الحكم: جائز دانست.

❖ اللجُور: ١- مص. جار. ٢- شجر صلب الخشب له ثمر قاسي القشرة. من أنواعه: «جوز الهند»، و هو كبير الثمر. ٣- ثمر الجوز.

١- مص. جار ٢- درخت گردو. از انواع آن جَوْرُ الهند: نارگیل ٣- گردو

❖ الجَوْرَاء: برج من بروج السماء.

برجی از برجهای آسمان

❖ جَوْعٌ، تجويعاً: ١- أْبَاعَة.

او را گرسنه کرد

❖ الجُوع: حالة يشر بها المرء بالحاجة إلى الأكل، و تتميُّ بتخلُّص في المعدة الفارغة.

گرسنگی

❖ الجُوعَان: الذي يحسُّ بالحاجة إلى الأكل، ج جِيع و جُوعٌ. م جُوعٌ.

گرسنه، ج جِيع و جُوعٌ. م جُوعٌ

❖ جُوفٌ، يَجُوفُ، جُوفاً: ١- الشيء: كان أجوف. ٢- الشيء: أُنْصَح جوفه.

١- الشيء: تو خالی بود ٢- الشيء: اندرون آن گشاد شد.

❖ جُوفٌ، تجويفاً: ١- الشيء: صمَّره أجوف. ٢- أو الشيء: أخرج ما في جوفه.

١- الشيء: آنرا تو خالی گردانید ٢- أو الشيء: توی آن را خالی کرد.

❖ الجُوف: ج أجواف ١- مص. جاف مجوف. ٢- البُطن.

٣- من البيت: داخله. ٤- السهل المطنن المنسج من الأرض. ٥- الوادي.

١- مص. جاف تجوف ٢- شکم ٣- من البيت اندرون آن

٤- دشت مطنن وسیع از زمین. ٥- دَرّه

❖ الجَوْفِي: المنسوب إلى الجَوْف: «المياه الجَوْفِيَّة».

منسوب به جوف «المياه الجوفية» آبهای زیرزمینی

تعالمين أن

❖ **الْجَيْشَانِ**: ١ - من الخيل: المتعرك السريع. ٢ - المتعرك المضطرب: «شعور جيش في الصدر».

١ - من الخيل: جنده ويا شتاب و سريع ٢ - جنده و بيقرار
«شعور جيش في الصدر»

❖ **الْجَيْشِي**: ج أجياش، ج أجياش، جئوب ١ - مص. جياش يجيب. ٢ - طوق القمص. ٣ - الصدر. ٤ - القلب. ٥ - من الأرض مدخلها. ٦ - من الهوام: يقع فراخ تهبط فيها الطائرات أثناء طيرانها. ٧ - خزان تحت الأرض تتجمع فيه الشوائب، كالنفط، أو الغازات.

١ - مص جياش، يجيب ٢ - كريبان - بيران ٣ - سبنة ٤ - قلب ٥ - من الأرض: محل ورود ٦ - من الهوام: جاله هي هوانى ٧ - سفرة زیر زمینی که در آن مایعات جمع می شود از نفت و گاز
❖ **الْجَيْدُ**: طول العنق و حسنها.

يلندی کردن و زیبایی آن

❖ **الْجَيْدُ**: الحسن، الصالح، ج جيد، جج جيايات و جيايد. نيك و شايسته ج جيد. جج جيايات جياند.

❖ **الجيدج**: ج ارجار جئود ١ - العنق. ٢ - مقدم العنق.

١ - گردن ٢ - ابتدای گردن

❖ **الجين**: الجص

گچ

❖ **جَيْشُ**: تَجْيِيشًا: ١ - جمع الجيوش. ٢ - الجيوش: جمعها. ١ - سربازان را جمع نمود ٢ - الجيوش: جمع کرد

❖ **الجيش**: ج جيوش ١ - مص. جاش يجيش. ٢ - الجند. ٣ - الطائفة من الأشياء و الناس و الحيوانات: «جيش المتقنين، جيش الجراد، جيش الظلام».

١ - مص جاش، يجيش ٢ - سربازان ٣ - گروهی از اشیاء و مردم و حیوانات «جيش المتقنين» «جيش الجراد» «جيش الظلام»

❖ **الجيفة**: الجثة المكننة الفاسدة الرائحة، ج جف و أجياش.

بدن و تن مرده بدبو و فاسد ج جيف. أجياش

❖ **الجيل**: ج اجمال. جيلان ١ - القرن من الزمان. ٢ - الجنس من الناس. ٣ - أهل الزمان الواحد.

❖ **الجيوقبيشسو**: طريقة في المصارعة اليابانية تعلم فن الدفاع عن النفس بلا سلاح.

جودو

❖ **الجيولوجيا**: علم طبقات الأرض.

زمین شناسی

❖ **الجوق**: ج اجواق. ١ - الجماعة من الناس. ٢ - الفريق من الناس يؤدون عملاً فنياً غنائياً موسيقياً مشتركاً: «جوق غناء أو ترتيل».

١ - گروهی از مردم ٢ - تیمی از مردم که کاری معین انجام می دهند مانند هنر و موسیقی و آواز «جوق غناء او ترتیل»
❖ **الْجَوْقَةُ**: ر. الجوق.

❖ **جَوْلٌ** - **تَجْوِيلٌ** - **تَجْوَالٌ**: البلاد أو فيها: طوف فيها. جال فيها كثيراً.

در آن گردش نمود. در آن بسیار گردش نمود

❖ **الْجَوْلَانُ**: ١ - مص. جال. ٢ - الطواف.

١ - مص جال ٢ - طواف

❖ **الجوامي**: الطائرة التي تغط على سطح الماء. هواپيماي که روی آب فرو می آید.

❖ **الْجَوْنُ**: الخليج الصغير، ج أجوان.

خليج کوچک. ج أجوان

❖ **الْجَوْهَرُ**: ج جواهر ١ - من الشيء: ما خلقت عليه طبيعة.

٢ - كل حجر كريم يُستخرج منه ما يُنتفع به. ٣ - من السيف: فرسند. ٤ - «الجواهر العلوية»: الأفلاك، الكواكب. ٥ - «الجواهر العلوية»: الأرواح.

١ - من الشئ: کنه شئ هنگام خلقت و آفرینش ٢ - سنگ قیمتی ٣ - من السيف: لبه شمشیر ٤ - الجواهر العلوية:

افلاک و کواکب ٥ - الجواهر العلوية: ارواح

❖ **الجوهرة**: واحدة الجوهر.

مفرد جوهر

❖ **الجوهري**: ١ - المنسوب إلى الجوهر. ٢ - الضروري.

٣ - صانع الجوهر. ٤ - باع الجوهر.

منسوب به جوهر ٢ - ضروری و لازم ٣ - سازنده گوهر ٤ - فروشنده گوهر

❖ **جَوَى**، **يَجْوَى** - **جَوَى**: ١ - مرض صدره. ٢ - أصابته الحرقه من عشق أو حزن.

١ - درد سينه ٢ - دلباختگی

❖ **الْجَوَى**: المنسوب إلى «الجو»، أي الفضاء بين السماء و الأرض: «غارة جوية».

منسوب به جَوَ (فضای بین آسمان و زمین «غارة جويه» حمله هوایی

❖ **الْجَوَيْدُ**: ١ - تصغير الجيد. ٢ - عند الدوروز: الماقل المشع أحكام المذهب و تعالیه.

مصغر جَيَد ٢ - عندالدوروز: خردمند پيرو احکام مذاهب و

ح

ح: الحرف السادس من حروف الهجاء. و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن ثمانية (۸).

حرف ششم از حروف هجائی در حساب ابجد مساوی است با عدد ۸

ح الحائض: ج حیران و خُردان ۱- فا. ۲- المتعبر المتردد.

۱- فا ۲- متردد و سرگردان

ح الحائض: ۱- فا. ۲- الجدار ح حيطان، حياط و حوائط. ۱- فا ۲- دیوار

ح الحائض: ۱- فا. ۲- الذي ينسج الثياب، ح حاكه و حَوَكة، م حائك و حائكة ج حَوَاك و حائكات.

۱- فا ۲- بافنده لباس ج حاكه و حوكة. م حائك و حائكة ج حوائك و حائكات.

ح الحائل: ج حُول، حُؤل و حِيال و حوائل. ۱- فا. ۲- المتغير. ۳- الحاجز، المانع.

۱- فا ۲- متغیر و دگرگون شده ۳- مانع - فاصله

ح حاب: محابة، حياياً: (ح ب با)؛ صادق، واد،

با او دوستی نمود. با او صداقت بر قرار کرد

ح حايا: محاباة - و حياة (ح ب و) ۱-؛ نصره. ۲-؛ مال إليه. ۳-؛ اخضه بطف أو غيره. ۴-؛ القاضي في الحكم؛ مال إليه منصرفاً عن الحق.

۱-؛ او را باری داد ۲-؛ بسوی او روی آورد ۳-؛ محبت خود را به او اختصاص داد ۴-؛ القاضی فی الحکم: بسوی او روی آورد، بشفق او رأی داد و از حق منحرف شد
ح الحاييل: ۱- فا. ۲-؛ «اختلط الحاييل بالثايل»؛ اختلطت الأمور و اضطربت.

۱- فا ۲-؛ اختلط الحاييل بالثايل: کارها قاطی پاتی شد. ناهماهنگ

ح حاء: مُحاجة و حجاجاً (ح ج ج)؛؛ جادله، ناقشه.

با او جدال کرد. و بحث و گفتگو کرد

ح الحاج: ج حُجاج، و حجيج و حُجَّ م حاجة ج حَوَاج ۱- فا. ۲-؛ «من قصد الأماكن المقدسة للتشك والتبرك».

۱- فا ۲-؛ کسیکه به قصد مکانهای مقدس می رود.

ح حاجا، مُحاجاة، حجاج: (ح ج و) ۱-؛؛ طرح علیه «الأحامي»، أي الألفاز. ۲-؛؛ غالبه في الميجى.

۱-؛؛ معنای را برای او مطرح کرد ۲-؛؛ او را مغلوب کرد.

ح الحاجب: ج حُجبة و حُجَّاب. ۱- فا. ۲- البواب. ۳- وج حَوَاجِب و حَوَاجِب: العظم الذي فوق العين يلحمه و شعره. ۴-؛ من الشيء: حرفة. ۵-؛ من الشمس: ناحية منها.

۱- فا ۲- دربان ۳-؛ وُج حَوَاجِب - حَوَاجِب: ابرو چشم. ۴-؛ من الشيء: کناره اش ۵-؛ من الشمس: گوشه ای از آن.

ح الحاجة: ما يحتاج إليه الإنسان و يطلبه، ج حاج و حاجات و حَوَج و حَوَاج.

نیازمندی انسان. ج حاج حاجات و حَوَج - حَوَاج

ح الحاجز: ج - حُجْزَه - حَوَاجز ۱- فا. ۲- الفاصل بين شيتين. ۳- أسلاك أو أخشاب أو حجارة ينصبها رجال الأمن أو غيرهم لإيقاف السيارات أو المشاة. ۴-؛ «سباق الحواجز»؛ سباق للدائنين أو الفرسان يضطرون فيه إلى قطع بعض الحواجز الموضوعة في الميدان أو الحلبة.

۱- فا. ۲- فاصله بین دو چیز را گویند ۳- سیم خاردار و امثال آن جهت توقف عابر پیاده و ماشین که از طرف مأموران امنیتی بر پا می شود. ۴-؛ سباق الحواجز: دو با مانع در میدان دو میدانی

ح حاء: و حيدة، حَيْدًا و حَيْدَانًا، محيداً، حَيْدَةً و حيوذا و حيدودة: (ح ي دا)؛ عنه: مال عنه «حاد عن الطريق».

از او روی گردانید «حاد عن الطريق»

ح الحاء: ۱- فا. ۲- النافذ، القوي.

۱- فا ۲- نافذ و نیرومند - نیز

● حادث. محادثة: (ح د ث) مُدَّة كَالْمَلَّة.

با او سخن گفت، گفتگو نمود.

● الحادث: ج حوادث. ۱- فَا. ۲- مَا يَحْدُث. ۳- الْخَلْقُ: «الْعَالَمُ فِي نَظَرِ الشَّرْعِ حَادِثٌ وَلَيْسَ قَدِيمًا».

۱- فَا ۲- آنچه که اتفاق می افتد ۳- آفریده شده جهان از نظر شرعی و دینی حادث است نه قدیم به معنای آفریده شدن

● الحادث: أمر طاری، لا إرادی إجمالاً، یحمل الشر و یسبب الأضرار، كاستخدام سيارتين، أو سقوط طائرة، أو نحو ذلك.

کار غیر مترقبه. غیر ارادی. باعث شر و بدی است و باعث ضرر و زیان است مانند سقوط هواپیما بر بخورد دو ماشین و مانند آن.

● الحادي: ۱- فَا. ۲- الَّذِي يَسُوْقُ الْجِهَالِ بِالْفَنَاءِ، ج حُدَاة.

۱- فَا ۲- حُدَى حَوَانِ. آوازخوان ساریان ج حُدَاة

● حاذی - محاذة و حذاء: (ح ذ و) مُدَّة، قَابِلُهُ، صَارَ بِحَذَائِهِ.

با او رویو شد. در موازات او قرار گرفت

● حاذِرٌ - محاذرة و حذارة: (ح ذ ر) ۱- مُدَّةٌ حَذَرُ كُلِّ مِنْهَا الْآخِر. ۲- مُدَّةٌ حَذَرُهُ.

۱- مُدَّةٌ هر کدام از دیگری حذر و تقیه نمود. ۲- مُدَّةٌ از او ترسید.

● الحاذق: ج حَذَاقٌ وَ حَذَاقٌ. ۱- فَا. ۲- الْمَاهِرُ فِي صِنْعَةٍ أَوْ غَيْرِهَا.

۱- فَا ۲- با مهارت در حرفه و غیره

● حاز، يَحْزُزُ حُوزًا وَ حُوزًا، مُحَارَاةً، مُحَارَاةً: (ح ر)؛ ۱- تَحْمِيرٌ. ۲- عَنِ الشَّيْءِ: رَجَعَ عَنْهُ. ۳- إِلَى الشَّيْءِ: رَجَعَ إِلَيْهِ.

۱- سرگردان شد ۲- عَنِ الشَّيْءِ: بازگشت از آن ۳- إِلَى الشَّيْءِ: بازگشت بسوی آن

● حاز: يَحْزُزُ، حِزْرًا، حِزْرًا، حِزْرًا، حِزْرًا: (ح ز)؛ ۱- فِي أَمْرٍ: لَمْ يَدْرِ فِيهِ كَيْفَ يَتَّعَدِي إِلَى وَجْهِ الصَّوَابِ. ۲- لَمْ يَتَّعَدِ لِسَبِيلِهِ. ۳- الْمَاءُ فِي الْمَكَانِ: اجْتَمَعَ فِيهِ وَ تَرَدَّدَ. ۴- نَظَرٌ إِلَى الشَّيْءِ فَأَرْتَدَّ نَظْرُهُ عَنْهُ. ۵- بَصَرُهُ: نَظَرٌ إِلَى الشَّيْءِ فَأَرْتَدَّ بَصَرُهُ عَنْهُ.

۱- فِي أَمْرٍ: ندانست چگونه به صواب و درستی رهنمون شود ۲- به راه خودش هدایت نشد ۳- الْمَاءُ فِي الْمَكَانِ: جمع شدن آب در جایی. ۴- به چیزی نگاه کرد و نظرش از آن بازگشت ۵- بَصَرُهُ: به چیزی نگریست و نگاهش از آن بازگشت (روی برگرداند).

● الحاق: الساخن.

گرم

● حارب: مُحَارَبَةً، حِرَابًا: (ح ر ب) عَدُوَّةٌ، قَاتِلُهُ.

با او جنگید

● الحاق: الحلة التي تفاربت منازلها.

محلّه. کوی و برزن

● الحارس: فَا، ج حُرَّاسٌ وَ حَرَسَةٌ وَ حَرَسٌ وَ أَخْرَاسٌ.

نهبان.

● حاز - يَحْزُزُ - حُوزًا - حِيزًا: (ح ز)؛ ۱- الشَّيْءُ: مَلَكَهُ وَضَعَهُ إِلَى نَفْسِهِ. ۲- الشَّيْءُ: جَمَعَهُ. ۳- الشَّيْءُ: حَصَلَ عَلَيْهِ.

۱- الشَّيْءُ: بَسَدَتْ أَوْرَدَ وَ بَسَخَوْشِ مُسْتَعْلَقٌ دَانَسْتُ.

۲- الشَّيْءُ: جَمَعَ أَوْرِي كَرَدَ ۳- الشَّيْءُ: بَسَدَتْ أَوْرَدَ

● حازب: مُحَازِبَةٌ: (ح ز ب) ۱- مُدَّةٌ، نَصْرُهُ. ۲- مُدَّةٌ، كَانُ مِنْ حَزْبِهِ.

۱- مُدَّةٌ: رَا بَارِي دَادَ نَصَرْتُ دَادَ ۲- مُدَّةٌ: از حزب او بود

● الحازم: ج حَزْمَةٌ وَ حَزْمٌ، أَحْرَامٌ. ۱- فَا. ۲- ذَوَالْحَزْمِ.

۱- فَا ۲- مَصْنَعٌ، زَبْرُكٌ وَ بَاهُوشٌ

● حاسب: مُحَاسِبَةٌ وَ حِسَابًا: (ح س ب)؛ ۱- مُدَّةٌ نَاقَشَهُ الْحِسَابَ. ۲- مُدَّةٌ، جَارَاهُ.

۱- مُدَّةٌ: در محاسبات با او مناظره کرد. ۲- مُدَّةٌ: پاداش داد، میجازات نمود.

● الحاسب: ۱- فَا. ۲- الْعَارِفُ بِالْحِسَابِ، ج حَسْبَةٌ.

۱- فَا ۲- آشنا به حساب ج حَسْبَةٌ

● الحاسة: ج حَوَاسٍ ۱- قُوَّةٌ تَفْصِيْلِيَّةٌ تَدْرِكُ صُورَةَ الْحُوسِ بَعْدَ غِيَابِهِ. ۲- قُوَّةٌ طَبِيعِيَّةٌ فِي الْإِنْسَانِ وَ الْحَيَوَانِ يَدْرِكُنَ بِهَا الْحُوسَاتِ. وَ الْحَوَاسُ خَمْسٌ هِيَ: السَّمْعُ، وَ الْبَصَرُ، وَ الشَّمُّ، وَ الذَّوْقُ، وَ اللَّسُّ.

۱- نیروی تفصیلی که صورت محسوس را درک می کند ۲- نیروی طبیعی است در انسان که بوسیله آن محسوسات را درک می کنند و حواس پنج تا هستند. شنوایی - بینائی - بویائی چشایی و لامسه.

● الحاميد: فَا، ج حُسَادٌ وَ حُسْدٌ وَ حَسْدَةٌ.

● الحامير: ج حُسْرٌ وَ حَوَامِيرُ ۱- فَا. ۲- مِنْ لَا غَطَاءَ عَلَى رَأْسِهِ. ۳- الْمَرْأَةُ الْمَكْشُوفَةُ الرَّأْسِ وَ الذَّرَاعَيْنِ.

۱- فَا ۲- کسیکه پوشش روی سرش نیست ۳- زنی که سر برهنه است.

● حاشنة: مُحَاسِنَةٌ (ح س ن)؛ ۱- مُدَّةٌ، بَاهَاةٌ جُسْنُهُ. ۲- مُدَّةٌ، عَامِلَةٌ بِالطَّلْفِ.

۱- مُدَّةٌ: بَاهَاةٌ جُسْنُهُ. ۲- مُدَّةٌ، عَامِلَةٌ بِالطَّلْفِ.

زن حاض شد (عادت ماهانه)

❖ **حاضِر، محاضرة و حصار** (ح ض ر): اُنقِ محاضرة.

سخنرانی نمود

❖ **الحاضر:** ج حَضَر، حُضَار، حُضُور، حَضْرَة. ۱- ف.

۲- الساکن فی المدن و القرى. ۳- الحیّ العظیم.

۱- فا ۲- کسیکه در شهر یا ده سکونت دارد ۳- کوی بزرگ

❖ **الحاضرة:** ۱- المدينة الکبيرة، ج خواهر. ۲- حیاة اهل

المدين و القرى. ۳- اهل المدين و القرى. ۴- المدين و القرى و

النازل المسکونة. ۵- اذن القبل.

۱- شهر بزرگ ۲- زندگی در شهر و روستا ۳- اهل شهرها و

روستاها ۴- شهرها و روستاها و منازل مسکونی

۵- گوش فیل

❖ **الحاضنة:** ج حواهن ۱- المرأة التي تقوم على حفظ الولد

و تربيته. ۲- من الطيور أو نحوها: التي تلازم بيضها للتفريخ.

۱- زنی که تربیت و نگهداری کودک را بعهده دارد ۲- مین

الطیور أو غیرها: پرندهای که کُرَج می شود.

❖ **حاط، یخوط، خوط، خیطه، حیطة، حیاطه:**

(ح و ط): ۱- القوم بالبلد: أحاطوا به. ۲- الشيء: حفظه و

رعاه.

۱- القوم بالبلد: گرد شهر را فرا گرفتند ۲- الشيء: نگهداری

نمود. احببت داد به آن و بعهده گرفت

❖ **حاف، یحیف، خیف** (ح ی ف): علیه: ظلمه فی حکم أو

غیر.

در قضاوت بر او ستم نمود.

❖ **الحافة:** ج حافات. و حیف ۱- الثأحية، الجانب: «حافتا

الوادی». ۲- الطرف.

۱- بخشش. قسمت لبه - «حافتا الوادی» ۲- طرف

❖ **الحافر:** ج حوافر. ۱- فا. ۲- هو من الدابة كالقذم من

الإنسان.

۱- فا. ۲- برای حیوادن مانند پای انسان است شُم

❖ **الحاف:** ۱- فا. ۲- الدافع الذي یحث المرء و یحضه علی فعل

الشيء، ج حوافز.

۱- فا ۲- علت که انسان را تشویق به کاری می کند. وادار

می کند ج حوافز

❖ **حافظ، محافظه و جفاظ** (ح ف ظ): ۱- علی الأمر:

واظب و داوم علیه. ۲- علیه: رعاه و حرسه.

۱- علی الامر: مواظبت نمود و ادامه داد آنرا ۲- علیه: مورد

عنايت قرار داد و نگهداری نمود و حراست کرد.

۱- فخر فروشی نمود یا حسن زیبای خود ۲- بالطف و

مدارا یا او رفتار نمود

❖ **حاش، یخوش خُوشا:** (ح و ش) الدواب: جمها و

ساقها.

جمع کرد و آنها را پیش راند

❖ **حاشا** (ح ش ی): أداة استثناء تكون: ۱- فعلاً، فتصب ما

بعدها علی أنه مفعول به، نحو: «حضر التلاميذ حاشا عصاماً».

۲- أداة جر، فتجر ما بعدها، نحو: «حضر التلاميذ حاشا

عصام».

اداة استثناء است. ۱- فعل است ما بعدش را منصوب

میکند بجهت مفعولیت مثل حضر التلاميذ حاشا عصاماً

۲- ادات جر و مجرور می کند ما بعدش را مثل وحضر

التلاميذ حاشا عصام

❖ **الحاشية:** ج حواش ۱- جانب الشوب أو غيره:

۲- الأهل أو الخاصة: «حاشية الملك». ۳- ما كُتب علی

الكتاب من الشروح و التلخيصات. ۴- «عيش رقيق الحواشي»:

أي ناعم.

۱- لبه لباس و غيره ۲- قوم و خویش و خواص انسان

«حاشية الملك» ۳- آنچه که روی کتاب نوشته شده است

از شرح و تفسیر و توضیح ۴- عیش رقیق الحواشی»:

زندگی خوش و نازم

❖ **حاض، محاضه و جصاص** (ح ص ض): أخذ كل

منها حصته.

هر کدام سهم خود را گرفتند

❖ **الحاصد:** الذي يقطع الزرع بالمنجل أو الآلات، ج حُصاد

و حَصْدَة.

کسیکه می درود زراعت را با داس (درو کننده) ج حَصَاة.

حَصْدَة

❖ **حاصر، محاصرة، حصار** (ح ص ر): العدو: أحاط به

و حیسبه حيث هو.

او را محاصره نمود همانجا حبس کرد

❖ **الحاصل:** ج حواصل. ۱- فا. ۲- ما بقي من كل شيء.

۳- من الحساب: نتیجته. ۴- من الموضوع: خلاصته.

۵- المغزن.

۱- فا. ۲- باقیمانده هر چیزی ۳- من الحساب: نتیجه اش.

۴- من الموضوع: خلاصه اش ۵- انبار شده

❖ **حاض، حیض، حیضاً و حیضاً** (ح ی ض):

ت المرأة: سال الدم من رحمها في أوقات معينة من الشهر.

❖ **الحافظ:** ج حَفَظَ، حَفَظَةً، حَافِظُونُ؛ ۱- فا. ۲- الحارس.

۳- الذي يحفظ القرآن. ۴- الذي يحفظ أحاديث كثيرة.

۱- فا ۲- نگهبان ۳- حافظ قرآن ۴- کسیکه حافظ احادیث

فراوان است.

❖ **الحافظة:** الذَّاكِرَةُ.

حافظة انسان

❖ **الحافل:** ج حَفُلٌ، حَوَائِلُ ۱- فا. ۲- «جمع حافل»: كثير.

۱- فا ۲- جمع حافل: فراوان

❖ **الحافلة:** ج حَوَائِلُ و حَافِلَاتُ ۱- «دَارُ حَافِلَةٍ»: كثيرة

السُّكَّانُ ۲- «الحافلة» في القطار: إحدى عرباته.

۱- دَارُ حَافِلَةٍ: هر جمعیت ۲- الحافلة فی القطار: واگن قطار

❖ **الحافى:** ج حَفَاةٌ ۱- فا. ۲- الذي يمشي ولا نعل في رجله.

۳- المكثّر من السؤال عن حال الآخرين. ۴- المبالغ في إكرام

الغير.

۱- فا ۲- پابرهنه ۳- بسیار سوال کننده از دیگران ۴- کسیکه

دیگران را بسیار گرامی میدارد.

❖ **حَاقٍ، يَحْضِقُ، حَوْقًا:** (ح و ق) به: أحاط به.

او را احاطه کرد و در بر گرفت

❖ **حَاقٍ، يَحِيقُ، حَيْقًا، حَيْوَقًا، حَيْقَانًا:** (ح و ق) ۱- به:

أحاط به. ۲- به الأمر: حلّ به ولزمه.

۱- به: او را در بر گرفت احاطه کرد ۲- به الامر: دچار آن

شد و همراه آن شد.

❖ **حَاكٍ، يَحْكُ، حُوكًا، حَيَاكًا و حَيَاكَةً:** (ح و ك)

۱- التَّوْبَةُ: نسجه. ۲- الشُّعْرُ: نظمه.

۱- التَّوْبَةُ: آنرا بافت ۲- الشعْر: سرود تصنیف نمود

❖ **حَاكِي، مَحَاكَاةً:** (ح ك ي) هُ: شابه.

با او مشابهت پیدا کرد

❖ **حَاكِمٌ، مَحَاكِمَةٌ:** (ح ك ي) ۱- هُ إلى المحاكم: دعاه إلى

حكمه. ۲- هُ: خاصمه. ۳- المُنْتَهَمُ: حَقَّقَ معه و حاول إثبات ذنبه

أو براءته.

۱- هُ إلى المحاكم: او را دعوت به دادگاه نمود ۲- هُ: با او

دشمنی و خصومت ورزید ۳- المُنْتَهَمُ: تحقیق کرد

درباره اش و خواست گناه او را ثابت یا آزادش نماید.

❖ **الحاكم:** ج حُكَّامٌ، حَاكِمُونَ ۱- فا. ۲- القاضي ۳- منفذ

الحكم.

۱- فا ۲- قاضی داور ۳- مجری حکم

❖ **الحاكي:** ۱- فا. ۲- آلة تنقل الأصوات المسجلة على

أسطوانات، و تُعرف به «الفونوغراف».

۱- فا ۲- گرامافون و به «فونوغراف» معروف است

❖ **حال - يَحْوُلُ - حَوْلًا - حَوْلًا:** (ح و ل) ۱- أو الشيء:

تحوّل من حال إلى حال «حالت به الحال بعد فقد ولده». ۲- أو

الشيء: مضى عليه حَوْلٌ. ۳- الحَوْلُ: غَمٌّ. ۴- عليه الحَوْلُ: أُنقِ

عليه. ۵- الشيء: تغيّر. ۶- العهد: انقلب. ۷- إلى مكان آخر:

تحوّل إليه. ۸- عن العهد: زال عنه.

۱- الشيء: از حالی به حال دیگر دگرگون شد «حالت به

الحال بعد فَقْدَ ولده ۲- الشيء: یکسال بر او گذشت

۳- الحَوْلُ: سال پایان پذیرفت ۴- عليه الحَوْلُ: سال دیگر

بر او آمد ۵- الشيء: دگرگون شد ۶- العهد: زیر و رو شد.

تغییر یافت. منقلب شد ۷- إلى مكان آخر: رفت آنجا ۸- عن

العهد: پیمان را شکست.

❖ **حال - يَحْوُلُ - حَوْلًا - حَوْلًا:** حیلولة (ح و ل) بینها:

منع أحدهما عن الآخر، وقف بينهما حاجزًا.

بین آن دو مانع شد.

❖ **الحال:** ج أحوال. أحْوَلَةٌ. ۱- ما كان عليه الإنسان أو

الحيوان أو الشيء من هيئة و صفات. يذكّر و يؤنث. ۲- الوقت

الذي نحن فيه.

۱- اوضاع و احوال انسان. از صفات و هیئت و غیره مذکر

مؤنث دارد ۲- اکنون

❖ **الحالة:** ما كان عليه الإنسان أو الحيوان أو الشيء من هيئة

و صفات.

اوضاع و احوال انسان و حیوان از صفات و غیره...

❖ **خالفه - مخالفةً - و خلافاً:** (ح ل ف) ۱- هُ: عاهد. ۲- هُ

أو الشيء: لازم «خالفه الخطأ».

۱- هُ: با او پیمان بست ۲- هُ أو الشيء: همراهی نمود با او

خالفه الخطأ.

❖ **الحالِقُ:** ج حَلَقَةٌ و حَلَقٌ، حَوَالِقُ ۱- فا. ۲- الجبل المرتفع

الذي لا نبات فيه. ۳- المكان المرتفع المشرف: «نزل من حالق».

۱- فا ۲- کوه بلند بدون گیاه ۳- جای بلند و مشرف به جای

دگر «نزل من حالق»

❖ **الحالك:** الشديد الشؤم.

بسیار سیاه. طُلُمَائِي

❖ **الحالي:** ۱- فا. ۲- المرأة اللابسة الحليّ، ج حَوَالِی.

۱- فا ۲- زن که زیورآلات و زینت یافته (آرایش کرده) ج

حَوَالِی

❖ **الحالیه:** المرأة اللابسة الحليّ ج حَوَالِی.

زن که زیورآلات به گردن دارد

حَامٌ، يَحُومٌ، حَوْمًا، وَحَوْمَانًا (ح و م) الطائر أو غيره؛ حول الشيء أو عليه؛ دار.

دور زد - چرخید

حَامٌ، يَحُومٌ، حَوْمًا، حِيَامًا وَحَوْمًا وَحَوْمَانًا (ح و م) علی الامر؛ طلبه.

آنرا در خواست نمود

حَامِيٌّ، مُحَامَاةٌ (ح م ي)؛ عنه؛ دافع عنه.

از او دفاع کرد.

حَامِيضٌ: ۱ - فَا. ۲ - ما كان في طمسه حموضة. ۳ - مركب هيدروجيني متصلد الأنواع.

۱ - فَا. ۲ - آنچه که تُرَش طعم باشد (ترش) ۳ - اسید که انواع متعدد دارد

حَامِلٌ: ۱ - فَا. ۲ - ج حَمْلَةٌ و حَمَالٌ. ۲ - الحَمْلُ، ج حَوَامِلِ.

۱ - فَا. ۲ - ج حَمَلَةٌ و حَمَالٌ. ۳ - زن حامله ج حوامل

حَامِلَةٌ: ۱ - الحَمْلُ، ج حَوَامِلِ. ۲ - «حاملة الطائرات»؛

سفینه حرّیه ضخمة علی سطحها مدرج تحطّ علیه الطائرات المقاتلة و تَقْلَع منه أثناء العمليات الحربية، ج حاملات.

زن حامله ج حوامل ۲ - حاملة الطائرات؛ ناو هواپیما برج حاملات

حَامُولَةٌ: الماء المتدفق سيلًا عند اشتداد المطر، ج حَوَامِلُ.

آبی که بر اثر بارش فراوان باران بسرعت جاری می شود. ج حوامیل

حَامِيَّةٌ: ج حوام و حاميات؛ ۱ - الحامي. ۲ - الذي يحمي أصحابه في الحرب. ۳ - قطعة من الجيش تحمي بلدًا أو موقعا.

۱ - پاور و کمک کننده حمایت کننده. ۲ - کسیکه یارانش را در جنگ پشتیبانی می کند. ۳ - بخشی از ارتش که پشتیبانی

از شهر یا موقعیتی را بعهده دارد (پادگان نظامی)

حَانٌ، يَحِينُ، حَيْنًا، حَيْنُونَةٌ (ح ي ن) ۱ - الشيء؛

قرب وقت. ۲ - أنه أن يفعل كذا؛ آن له أن يفعله. ۳ - هلك.

۱ - الشيء؛ وقت آن نزدیک شد. ۲ - أنه أن يفعل كذا؛ وقت انجام دادش فرا رسید. ۳ - نابود شد - هلاک شد.

حَانٌ: ر. الحانة

حَانَةٌ: الموضع الذي يُباع فيه الخمر.

مشروب فروشی

حَانُونٌ: ج حوانيت ۱ - دكان الخسار، مذكر و مؤنث.

۲ - الدكان.

۱ - دكان مشروب فروشی و مذكر. مؤنث می شود. ۲ - دكان

حَاوٍ، حَاوَرَةٌ، جَوَارٌ، حَوَارٌ (ح و ر)؛ ۱ - فَا. ۲ - جاویه.

۲ - فَا. ۳ - جادله.

۱ - فَا؛ او را جواب داد ۲ - فَا؛ با او مجادله و بحث و گفتگو نمود

حَاوِلٌ، مُحَاوَلَةٌ وَ حَوَالٌ (ح و ل) ۱ - الأمر؛ أراد بلوغه و تحقيقه. ۲ - الأمر؛ طلبه بالحيل.

۱ - الأمر؛ خواست به آن برسد و تحقيق نماید دربارهاش

۲ - الأمر؛ با نیرنگ خواستار آن شد.

حَاوِيٌّ ج حَوَاةٌ، ۱ - فَا. ۲ - الذي يرفي الحيات، ۳ - الذي يجمع الحيات.

۱ - فَا. ۲ - [يرقي الحيات؛ مار را پرورش می دهد، مارگیر]

۳ - کسیکه مار جمع می کند.

حَايَا، مُحَايَاةٌ (ح ي ي)؛ كَلَفَهُ الحياء.

او را به حیاء و آزرم واداشت

حَايَةٌ، مُحَايَدَةٌ وَ حَيَادٌ (ح ي د) ۱ - فَا؛ ترك خصوصته.

۲ - فَا؛ الشيء؛ جانبیه و مال عنه.

۱ - فَا؛ دشمنی با او را ترک نمود ۲ - فَا؛ او الشيء؛ از او دوری کرد. از او روی گردانید

حَبٌّ، يَحِبُّ، حَبًّا، حَبًّا؛ ۱ - فَا؛ أو الشيء؛ وُدّه، أحبه.

۲ - الشيء؛ رغب فيه، أراد.

۱ - فَا؛ الشيء؛ او را دوست داشت. عاشق او شد. ۲ - الشيء؛ راغب آن شد خواهان آن شد.

حَبٌّ: ج حُبُوب و حَبَّانٌ ۱ - التمس أو نحوه في السنبُل.

۲ - بزر التمس أو نحوه. ۳ - أفراس صغيرة من الأدوية.

۱ - گندم و مانند بر روی خوشه ۲ - بذر گندم یا مانند آن ۳ - قرص های کوچک از دارو

حَبٌّ: ج احباب، حَبَّان، حَبَّةٌ. و حَبَّةٌ، حُبُوب ۱ - مص. حبّ و حَبَّةٌ. ۲ - الحَبِّ. ۳ - الحَبُوب.

۱ - مص حبّ و حَبَّةٌ ۲ - عاشق ۳ - معشوق

حَبَّةٌ، يَحْبُو، حَبْوًا (ح ب و) ۱ - الولد؛ زحف علی يديه ورجليه. ۲ - كذا أو به؛ أعطاه إِيَّاه.

۱ - الولد؛ چهار دست و پا راه رفت سینه خیز رفت ۲ - كذا أو به؛ او داد.

حَبَابٌ: التفاف التي تظهر على سطح الماء أو الخمر.

حباب روی آب یا شراب

حَبَابٌ: ذهاب يطير في الليل يضيء ذنبه كالسراج.

مگسی که شبها پرواز می کند دم آن درخشان است

حَبَابِيٌّ: طائر رمادي اللون يشبه الإوزة، طويل المنق، طويل المنقار.

مختلف دارد و معروفترین آن مشکى است.

❖ **الْحَبْلُ**: ج حَبَر و حَبَرَات ۱- نوع من الثياب القطنية أو الكتانية المخططة التي اشتهرت «البن» بصناعتها. ۲- ثوب أسود من الحرير تلبسه النساء خارج منازلهن.

۱- نوعى لباس پنبه‌ای یا کتانى راه راه که بمن به ساخت آن شهرت دارد ۲- لباس سیاهى است زنها آنرا بر تن مى‌کنند در خارج منازل خودشان.

❖ **حَبَسَ**، **يَحْبِسُ**، **حَبْسًا**، **حَبْساً**: ۱- ء: سجنه. ۲- ء: عن الأمر: منعه. ۳- الشيء: ضبطه «حبس الماء في القناة». ۴- المال: المأل على كذا: وقفه عليه.

۱- ء: او را زندانى نمود ۲- ء: عن الأمر: بازداشت ۳- الشيء: ضبط نمود (بلوکه نمود) - (حبس الماء فى القناة) ۴- المال على كذا: وقف نمود بر...

❖ **الْحَبْسُ**: ج حبوس ۱- مص حبس. ۲- مكان الحبس، السجن.

۱- مص حبس. ۲- بازداشتگاه، حبس، زندان.

❖ **الْحَبْسَةُ**: خلل في اللسان يجعل الإنسان عاجزاً عن التلق أو عن الإفصاح.

خلل در زبان که انسان را ناتوان مى‌سازد از سخن گفتن و فصاحت بیان

❖ **الْحَبَشُ**: شعب من السود يسكنون بلاد «الحَبَشَة» في «أفريقيا» ج حَبْشَان.

ملى سیاهپوست در حبشه افریقا سکونت مى‌کنند ج حَبْشَان.

❖ **الحَبَشِي**: واحد الحَبَش.

مفرد الحَبَش.

❖ **الْحَبَقُ**: نبات طيب الرائحة.

گیاهی است خوشبو، پونه

❖ **الْحَبَقَةُ**: واحدة الحَبَق.

مفرد الحَبَق، یکدانه بابونه، پونه.

❖ **حَبَكٌ**، **يَحْبِكُ**، **حَبَكًا**: ۱- الشيء: شدّه وأحكه «حيك المقدّة». ۲- الثوب: أجاده نسجه.

۱- الشيء: بست و محکم کرد «حَبَك المقدّة» ۲- الثوب: ساختار آنرا نیکو گردانید.

❖ **حَبَكٌ**، **يَحْبِكُ**، **حَبَكًا**: ۱- الشيء: شدّه وأحكه. ۲- الثوب: نسجه معططاً حسناً. ۳- الثمر: جفده.

۱- الشيء: بست و محکم کرد ۲- الثوب: بافت و ساخت

آن راه راه ۳- الثمر: فرگردانید.

پرنده‌ای است خاکستری شبیه غاز گردن دراز متعار دراز

❖ **الْحَبَالُ**: ج حَبَالَة ۱- صانع الحبال. ۲- بائع الحبال.

۱- سازنده طناب ۲- فروشنده طناب

❖ **حَبَبٌ**، **حَبَبِيًّا**: ۱- ء أو الشيء إليه: جمعه بمجه. ۲- الزرع: ظهر حبه.

۱- ء أو الشيء إليه: او را به دوست داشتنش واداشت

۲- الزرع: دانه هایش آشکار و پدیدار شد.

❖ **الْحَبَبُ**: الفقايع التي تظهر على سطح الماء أو الحمر.

حباب روی آب و شراب

❖ **الحَبَّة**: ۱- واحدة الحَب. ۲- من الشيء: بالجزء منه.

۳- مقدار وزن شعيرتين و سطيين. ۴- «الحَبَّة السوداء» حبة البركة. ۵- «الحَبَّة الخضراء» البطم. ۶- «حَبَّة القلب»: مهمته.

۱- مفرد حَب (دانه) ۲- من الشيء: قسمتی از آن جزئی از آن

۳- یک نخود وزن ۴- الحَبَّة السوداء: دانه برکت ۵- الحَبَّة الخضراء: میوه درخت شَمِز. ۶- حَبَّة القلب: سوزیدای قلب

(اعماق قلب)

❖ **حَبَبٌ حَبَبِيًّا**: ۱- ء: قال له «حَبَبًا». ۲- الأمر: رأه موافقاً مقبولاً.

۱- ء: به او گفت چه نیکوست ۲- الامر: آن را بر وفق مراد دید.

❖ **حَبَبًا**: كلمة مركبة من «حَب» و «ذا» اسم إشارة، وهي من أفعال المدح: «حَبَبًا المعلم».

کلمه مرکب از حَب و ذا. اسم اشاره و از افعال مدح است.

❖ **حَبَبًا**: كلمة مركبة من «حَب» و «ذا» اسم إشارة، وهي من أفعال المدح: «حَبَبًا المعلم».

کلمه مرکب از حَب و ذا. اسم اشاره و از افعال مدح است.

❖ **حَبَبًا**: كلمة مركبة من «حَب» و «ذا» اسم إشارة، وهي من أفعال المدح: «حَبَبًا المعلم».

کلمه مرکب از حَب و ذا. اسم اشاره و از افعال مدح است.

❖ **حَبَبٌ حَبَبِيًّا**: ۱- الدواة أو القلم: وضع فيه جبراً.

۲- المقالة أو نحوها: كتبها. ۳- الشعر أو الكلام أو نحوهما: حسنه، زينه.

۱- الدواة أو القلم: دوات در آن ریخت (برنمود) ۲- المقالة او نحوها: نوشت. ۳- الشعر أو الكلام أو نحوهما: نیکو گردانید، آواست.

❖ **الحَبَر**: ج أحبار و حَبَر ۱- العالم. ۲- الأسقف عند النصارى. ۳- رئيس الكهنة عند اليهود. ۴- «الحَبَر الأعظم»:

البابا رأس الكنيسة الكاثوليكية.

۱- دانشمند ۲- اسقف نزد مسیحیان ۳- رئیس کاهنان نزد

یهود ۴- الحبر الأعظم: پاپ رئیس کلیسای کاتولیک.

❖ **الجَبَر**: أحبار و جَبَر ۱- العالم. ۲- البداة، وهو سائل يُسْتَعَد للكتابة أو الطباعة، ومنه ألوان عديدة أشهرها الأسود.

۱- دانشمند ۲- مداد. دوات خودنویس و غیره که رنگهای

❖ **الْحَبَّةُ:** الحبل الذي يُشدُّ به على الوسط، ج. حَبَك.

طاب يا پارچه‌ای که کمر را با آن می‌بندند ج. حَبَك.

❖ **حَبَلٌ يَحْبُلُ:** حبلاً، ب. الأثني: حملت.

حامله شد. باردار شد.

❖ **حَبْلٌ قَحْبِيلٌ:** الأثني: صبرها حَبْلٌ.

حامله گردانید.

❖ **الحَبْلُ:** ج. أحبال ۱- مص حبل. ۲- الحنبل.

۱- مص حَبْلٌ ۲- بار.

❖ **الحَبْلُ:** ج. حبال. أَحْبَلُ. حُبُولٌ. أَحْبَالٌ: ۱- خطوط من قُتَبِ

أو كُتَّانٍ أو غيرها مقنولة طافات. ۲- الرباط. ۳- الرسن.

۲- العهد. ۵- الأمان. ۶- الوصال.

نخاعی از کتف یا کتان که چند لا تابیده شده است. ۲- بند

۳- ریسمان ۴- پیمان ۵- امان ۶- وصال.

❖ **الحَبْلِيُّ:** الأثني الحامل، ج. حَبَالٌ و حَبْلِيَّات.

زن حامله ج. حَبَالِي. حَبْلِيَّات.

❖ **الْحَبْوَةُ:** ر. الحَبْوَةُ.

❖ **الْحَبْوَةُ:** ج. حَبْوٌ ۱- العطية. ۲- ما يُحْتَمَى به. أي يُشتمَل.

من ثوب أو نحوه.

۱- بخشش ۲- چیزی که بدن را با آن می‌پوشانند از جنس

لباس و غیره.

❖ **الْحَبْوَرُ:** السرور.

سرور و خوشحالی.

❖ **الْحَبِيبُ:** ج. أحيبة. أحياء. أحياب ۱- المحبوب: «ما المحبُّ

إِلَّا للحبيب الأول». ۲- المحب.

۱- معشوق. «ما المحبُّ إِلَّا للحبيب الأول». ۲- عاشق.

❖ **الحَبِيبُ:** ۱- المحبوب، ج. حَبِيبٌ. ۲- المنقطع عن الناس

الزاهد في الدنيا، ج. حَبِيبَاء.

۱- زندانی، بازداشتی ج. حَبِيبٌ ۲- گوشه گیر و منزوی از

مردم ج. حَبِيبَاء.

❖ **حَبٌّ، يَحْبُّ، حَبًّا:** ۱- الورق عن الشجر: سقط ۲- الشجر:

أسقط ورقه. ۳- الشجر: قشّره. ۴- الشيء عن التوب أو غيره:

فرکه و آزاله.

۱- الورق عن الشجر: افتاد - ریخت ۲- الشجر: برگهایش را

ریخت ۳- الشجر: پوستش را کند ۴- الشيء عن التوب او

غيره: مالد و از بین برد.

❖ **حَقٌّ:** ۱- حرف جرّ بمعنى الانتهاء إلى الغاية، نحو: «أكلت

التفاح حتى برزها»، أي إلى أن وصلت إلى برزها. ۲- حرف

تعليق بمعنى «كي»، يدخل على المضارع فيصبه به «أن»

مضمره: نحو: «أُدْرُسُ حتى تَنْجَحَ». ۳- حرف عطف بمعنى

«الواو» نحو: «أكلت التفاحة حتى برزها» أي أكلت برزها أيضاً

۴- حرف ابتداء، نحو: «حتى صديقي يَخُونِي».

حرف جرّ به معنی انتها و رسیدن به هدف و نهایت «أكلت

التفاحة حتى برزها» إلى أن وصلت إلى برزها. ۲- حرف

تعليق به معنای «کی» بر مضارع وارد می‌شود آنرا نصب

می‌دهد به آن مضمره گویند «أُدْرُسُ حتى تنجح» ۳- حرف

عطف به معنای (واو). «أكلت التفاحة حتى برزها» یعنی

بگذر از هم ۴- حرف ابتدا مثل: حتى صديقي يَخُونِي».

❖ **الحَقَات:** ما تاتر من الشيء.

پراکنده و پخش شده.

❖ **الحَقَاتة:** ر. الحَقَات.

❖ **حَقَّامٌ:** أصلها: «حتى» - «ما». حُدِّثَتْ فيها «ألف» ما

الاستفهامية. و معناها «إلى متى» نحو: «حَتَّامٌ تعادلي و أنا

أصادقك؟».

اصلش «حتى» + «ما» الف أن حذف شده است و به معنی تا

به کی «حَتَّامٌ تعاديني و أنا أصادقك»

❖ **الحَقْفُ:** ج. حَقُوف. ۱- الموت: «لقي حنفة». ۲- مات حتف

أنفه: «أي مات على فراشه من غير قتل ولا ضرب.

۱- مرگ «لقي حنفة» ۲- مات حتف أنفه، بر روی بستر مرد

بدون قتل ضرب و جرح.

❖ **حَقَمٌ، يَحْقِمُ، حَقْمًا:** الأمر: أوجب «حتم عليه زيارة

الأماكن الأثرية».

واجب کرد. «حتم عليه زيارة الأماكن الأثرية».

❖ **الْحَتَمُ:** ج. حَتَمٌ ۱- مص. حَتَمٌ. ۲- القضاء. ۳- إيجاب

الأمر: «زيارة حتم علي».

۱- مص حَتَمٌ ۲- داورى ۳- وجوب کارى قطعیت کارى

«زیارته حَتَمٌ علی».

❖ **حَنٌّ، يَحْنُ، حَنًّا:** ۱- أعجله بإلحاح مُثَل. ۲- على

الأمر: حَصَّ عليه و أغراه به.

۱- او را به شتاب واداشت با اصرار مداوم ۲- عى الامر:

او را تشویق کرد به آن

❖ **حَنِيٌّ، يَحْنُو، حَنَوًا:** ۱- عليه التراب: صبّه ۲- التراب:

إنصبّ.

۱- عليه التراب: بر رویش خاک پاشید ۲- التراب: ریخته

شد - پاشیده شد.

❖ **حَنٌّ، يَحْنِي، حَنِيًّا:** (ح ث ي) ر. حَنَّا.

❖ **الحَنَالَة:** ۱- الرّيء من كل شيء. ۲- ما يسقط من قشر

١- اطاق ٢- سمت ويخش.

✽ الْحَجَرِي: المنسوب إلى الحجر: «العصر الحجري».

منسوب به حجر: «العصر الحجري»

✽ حَجْرٌ: يَحْجُرُ، يَحْجُرُ حَجْرًا، حِجَارَةً، ١- بينها:

فصل. ٢- الشيء: منه من غيره. ٣- ٤ عن الأمر: منه عنه.

٢- على ماله أو ممتلكاته: منه من التصرف بها.

١- بينها: جدا نمود ٢- الشيء: از دیگری جدا و منع کرد

٣- ٤ عن الأمر: او را از آن بازداشت ٤- على ماله أو

ممتلكاته: او را از دخل و تصرف در آن بازداشت.

✽ حَجَلٌ: يَحْجُلُ، يَحْجُلُ حَجَلًا، حِجَلًا، ١- رفع رجلاً

و نشأ على الأخرى. ٢- المقيّد: وثب في مشيه على الرجلين.

١- روی یک پا راه رفت ٢- المقيّد: کلاغ بر راه رفت.

✽ حَجَلٌ: حَجَلًا، ١- العروس: يُحْدِلُهَا حَجَلَةً. ٢- المقيّد:

و ثب في مشيه على الرجلين.

١- العروس: او را به حجله برد. ٢- المقيّد: کلاغ بر راه رفت.

✽ الحِجَلُ: طائر أحمر المنقار والرجلين يعيش في المناطق

الجبلية أسراباً، ج حجلان و جبال و حَجَلٌ.

پرنده ای نوک قرمز و پا قرمز گروهی زندگی می کنند در

مناطق کوهستانی. ج حجلان حجال. حَجَلان: کبک

✽ الْحَجَلَةُ: ١- واحدة الحَجَل. ٢- وج حجال و حَجَل:

موضع اللروس يؤمن بالشور. ٣- بيت كالفية يسر بالقياب.

٢- «ربات الحجال»: التساء.

١- مفرد حَجَل ٢- وج الحجال - حَجَل: محلی است برای

عروس آراسته می شود یا پرده های زیبا ٣- خانه ای مانند

گنبد با قماش پوشش داده می شود. ٤- ربات الحجال: زنان.

✽ حَجَمٌ: يَحْجُمُ، يَحْجُمُ حَجَمًا، المريض: عالجه بالحجامة.

او را با حجامة مداوا نمود.

✽ الْحَجْمُ: ج حُجُوم ١- مص. حَجَمَ. ٢- من الشيء: جسمه.

٣- من الشيء: مقدار جسمه.

١- مص حَجَمَ ٢- من الشيء: هیکل و بدنش ٣- من الشيء:

اندازه بدنش.

✽ حَذٌ: يَحْذُ حَذًا، حَذًا، ١- الشيء عن غيره أو منه: مِيز.

٢- عن الأمر: عهقه عنه، منه.

١- الشيء عن غيره أو منه: مشخص نمود ٢- ٤ عن الأمر: او

را روی گردان نمود از آن - (وی را از آن بازداشت).

✽ حَذٌ: يَحْذُ، يَحْذُ حَذًا، حَذًا، ١- لبس السواد لموت عزيز و

أوجب على نفسه الامتناع عن الزينة والملذات.

سبه پوش شد به خاطر مرگ عزیزی و بر خود واجب نمود

که از زیور آلات و لذتها دور باشد.

✽ حَذٌ: يَحْذُ حَذًا، ١- السيف أو التكن: صار حاذًا قاطعاً..

٢- ب الرائحة: اشتدت. ٣- نشط و قوي.

١- السيف أو السكين: تیز نمود. صیقلی داد ٢- ب

الرائحة: شدت یافت ٣- نیرومند و با نشاط گردید.

✽ حَذٌ: يَحْذُ حَذًا و حَذًا و حَذًا، ١- غضب عليه.

بر او خشمگین شد.

✽ الحَذُّ: ج حدود ١- مص. حَذٌ. ٢- الحاجز الفاصل بين

الشيئين. ٣- من الشيء: مبنها. ٤- من الشيء: طرفه الحاد.

٥- من الشيء: حدّته. ٦- من الحمرة: سورتها، قوتها. ٧- من

الإنسان: بأسه. ٨- «حد الشيء»: تعريف له جامع لصفات.

١- مص حَذٌ ٢- مانع بین دو چیز فاصله بین دو چیز

٣- من الشيء: حد اعلى و نهايت آن ٤- من الشيء: طرف

تیز آن ٥- من الشيء: شدت و حدت آن ٦- من الحمرة:

شدت و حدت و خویش شراب ٧- من الإنسان: سختی و

شدت او ٨- حد الشيء: تعريف جامع صفات و مانع اغيار.

✽ حَذَا، يَحْذُو، حَذًا، حَذًا، ١- تتقن

بالحداء. ٢- الجمال أو بها: ساقها بالحداء. ٣- ٤ على الأمر: يَمَنُّه

عليه، دفعه إليه.

١- شتریان حدی خواند آواز سرداد ٢- الجمال اوبها: با

آواز شتر را راند ٣- ٤ على الأمر: او را بدنبال آن فرستاد

بسیوی آن فرستاد.

✽ الحداء: الحادي الكثير الحداء.

بسیار آوازخوان.

✽ الحداء: ١- مص. حدا. ٢- غناء سائق الجمال.

١- مص. حدا ٢- آواز شتریان.

✽ الحدافة: ١- مص. حَذَتْ و حَدَتْ. ٢- من الأمر: أوّله،

ابتدأه. ٣- «حدافة السن»: أوّل العمر.

١- مص حَذَتْ و حَدَتْ ٢- من الأمر: آغازش ٢- حدافته

السن: ابتدای عمر انسان.

✽ الحدّاد: ١- صانع الحديد، معالجه. ٢- بائع الحديد.

١- آهنگر ٢- فروشنده آهن.

✽ الحدّاد: ١- مص. حَذٌ يَحْذُ و يَحْذُ. ٢- لبس السواد لموت

عزيز و ترك الزينة والملذات. ٣- ثياب المأتم السود.

١- مص حَذٌ. يَحْذُ و يَحْذُ ٢- سبه پوش شد بخاطر از دست

دادن عزیزی و عدم استفاده از لذتها ٣- لباس سیاه عزا.

✽ الحدادة: صناعة الحدّاد.

شغل آهنگری.

❖ حَدِيثٌ يَحْدُثُ حَدِيثًا: ۱- عليه: عطف عليه. ۲- عليه: انقضى عليه. ۳- خرج ظهوره فصار ذا حدة. ۴- ت المرأة على الولد: اتممت عن الزواج بعد أبيه عطفاً عليه.

۱- عليه: بر او مهر بانی نمود. ۲- عليه: بر او خم شد. ۳- گوزیشت شد. ۴- ت المرأة على الولد: پس از مرگ شوهرش ازدواج نمود.

❖ حَدِيثٌ يَحْدُثُ حَدِيثًا: جمله أحدب. او را گوزیشت گردانید.

❖ الْحَدِيثُ: ج أحداث و جداب. ۱- مص. حوب. ۲- خروج الظهر و نتوء حدیته.

۱- مص حَدِيثٌ ۲- گوزیشت شدن.

❖ الْحَدِيثُ: موضع الحدب في الظهر. محل گوز در آوردن.

❖ الْحَدِيثُ (و ج د): ۱- مص. وحد. ۲- هو على حدثه: أي متميز من غيره. ۳- فعله على ذات حدثه، أو من ذات حدثه، أو من ذي حدثه: أي من ذات رأيه و نفسه.

۱- مص وحد. ۲- هو على حدثه: یعنی از دیگری مشخص است. ۳- فعله على ذات حدثه: (و من ذات حَدِيثَةٍ) یعنی از خودش و رأی خودش.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- امر: وقع. پدید آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- امر: وقع. پدید آمد. ۲- امر: وقع. پدید آمد. ۳- امر: وقع. پدید آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: ۱- أخبر. ۲- الشيء أو به: خبره. ۳- بالنعمة: شكر عليها «وَأَمَّا يَنْفَعُ رَبِّكَ فَحَدَّثَ».

۱- أخبره الشيء أو به: به او خبر داد. ۲- بالنعمعة: سپاسگزاری نمود بر آن و اما بنعمه ربك فحدث.

❖ الْأَحْدَاثُ: ج أحداث. ۱- العنصر السن. ۲- الأمر الحادث غير المتعاد. ۳- من الدهر: مُصِيبَتُهُ.

۱- کم سن و سال. ۲- کارپیش آمد غیر عادی. ۳- من الدهر: مصیبت روزگار.

❖ الْحَدَثَانِ: ۱- من الأمر: أوَّلُهُ، ابتداءه. ۲- من الدهر: مصائبه.

۱- من الأمر: آغاز آن. اول آن. ابتدای آن. ۲- من الدهر: مصیبتهای روزگار.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- أخبر. ۲- الشيء أو به: خبره. ۳- بالنعمعة: شكر عليها «وَأَمَّا يَنْفَعُ رَبِّكَ فَحَدَّثَ».

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: ۱- السيف أو السكين: شحذ. ۲- الملك: جعل له حدًا فاصلاً بينه وبين ما جاوره. ۳- الأمر: عرّفه. ۴- الشيء: عيّنه «حَدَّثَ الثَّغَنَ» ۵- المعنى: وُحِّه.

۱- السيف أو السكين: تیز کرد آنرا. ۲- الملك: برای آن حدودی معین نمود. ۳- الأمر: تعریف کرد. ۴- الشيء: تعیین نمود «حَدَّثَ الثَّغَنَ» ۵- المعنى: توضیح داد آنرا.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- پائین آمد. ۲- نشست، برید. ۳- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

❖ حَدَّثَ يَحْدُثُ حَدِيثًا: حَدَّثَ: ۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: أنزل من أعلى إلى أسفل.

۱- نزل، هبط. ۲- الشيء: از بالا به پائین آمد.

حَذَا، يَحْذُو، حَذْوًا، حِذَاءً؛ الشيء؛ قطعه بسرعة.

بسرعت قطع نمود. طى کرد.

حَذَا، يَحْذُو، حَذْوًا، حِذَاءً؛ (ح ذ و) ۱-ء، أو حَذَا حَذْوَهُ؛

فعل مثل فعله. ۲- التَّعَلُّ؛ قَدَّرَهَا و قطعها على مثال لها.

۳- التَّعَلُّ بالنعل؛ قَدَّرَهَا عليها. ۴-ء أو له التَّعَلُّ؛ أَلَيْسَتْ إِيَّاهَا.

۱-ء أو حَذَا حَذْوَهُ؛ از او تقلید کرد. ۲- التَّعَلُّ؛ مشخص نمود

۳- التَّعَلُّ بالنعل؛ اندازه گرفت از روی آن ۴-ء أو له التَّعَلُّ؛

کفش را پیاى او نمود.

حَذَا؛ ۱- صَانِعُ الْأَحْذِيَةِ. ۲- بَائِعُ الْأَحْذِيَةِ.

۱- کفش دوز. کفّاش. ۲- فروشنده کفش.

حَذَا؛ ۱- مص. حَذَاوَحَادَى. ۲- التَّعَلُّ؛ ج أَحْذِيَّةٌ.

۳- «جلست بمحاذة»؛ أى بإزاره.

۱- مص حَذَا و حَادَى. ۲- کفش ج أَحْذِيَةِ ۳- جلست

بمحاذته؛ یعنی پا پیاى او نشستم. دوش بدوش نشستم

حَذَا؛ ۱- «قرأ الكتاب بمحاذير»؛ أى كلفه. ۲- «أخذ

الشيء بمحاذير»؛ أى بمحاذير.

۱- «قرأ الكتاب بمحاذير»؛ یعنی همه اش را ۲- أَخَذَ الشيءَ

بمحاذيره؛ (چهار چوب آنرا گرفت).

حَذُوٌّ، يَحْذُو، حَذْرًا، حِذْرًا و مَحْذُورَةٌ؛ ۱-ء منه؛

خافه. ۲-ء أو منه؛ توقّاه. ۳- كان متيقظاً.

۱-ء منه؛ ترسید از او ۲-ء أو منه؛ از او بر حذر شد کنار

گرفت ۳- آگاه بود.

حَذُوٌّ، يَحْذُو، حَذْوًا؛ ۱-ء، خوفه. ۲-ء، نهبه.

۱-ء، ترسانه او را ۲-ء، او را آگاه کرد.

حَذُوٌّ، يَحْذُو، حَذْوًا؛ ج حَذَائِيٌّ.

بیدار و آگاه ج حَذَائِيٌّ.

حَذَفَ، يَحْذِفُ، حَذْفًا؛ الشيء؛ أسقطه، أزاله «حذف

الكلمة من الجملة».

انداخت آنرا از بین برد. پاک کرد «حذف الكلمة من

الجملة».

حَذَفَارٌ؛ من الشيء؛ كله، ج حَذَائِفِرٌ.

همه اش ج حَذَائِفِرٌ.

حَذَفَارٌ؛ ر. الحذفار.

حَذَفَ، يَحْذِفُ، حَذْفًا، حِذْفًا، حَذْفًا و حَذْفَةً.

حَذْفَةً؛ ۱- كان ماهرًا. ۲- العمل؛ مازنه حق مهر فيه و أنفنه.

۳- الكتاب أو نحوه؛ تَمَلَّكه كَلَّمَه.

۱- ماهر و زبردست بود ۲- العمل؛ تمرین کرد تا اینکه در

آن مهارت یافت. ۳- الكتاب أو نحوه؛ تمامش را آموخت.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ و حَذَّقَ؛ ۲- المهارة في صنعة أو غيرها.

۱- مص حَذَقَ، حَذَّقَ؛ ۲- مهارت در پیشه‌ای و غیره.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ. ۲- «حَذَا حَذْوَهُ»؛ فعل مثل فعله.

۱- مص حَذَا. ۲- حَذَا حَذْوَهُ؛ تقلید کردن.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، و يَحْذَرُ، و يَحْذَرُ، حَذْرًا، حِذْرًا و حِذْرًا.

حِذْرًا؛ الشيء؛ سخن، اشتدّت حرارته.

گرم شد شدت یافت.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ الشيء؛ سخنة.

گرم کرد آنرا.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ج حرور. أخاریر. ۱- مص. حَذَقَ. ۲- ظاهرة طبيعية

تزيد الحرارة. ۳- الحرارة.

۱- مص حَذَقَ. ۲- پدیده طبیعی فزونی گرما. ۳- گرما.

حَذَقَ، يَحْذِقُ، ج احرار و جرار ۱- من يملك حق التصرف بحرمته.

۲- الطبق. ۳- من الناس؛ خيرهم و أفضلهم. ۴- من الشيء؛

المخالص الصافي. ۵- من البقل؛ ما يؤكل غير مطبوخ.

۱- آزاد. ۲- آزاد. ۳- من الناس؛ بهترین و نیکوترین آنها

۴- من الشيء؛ خالص و صافی ۵- من البقل؛ آنچه که خام

خورده می شود.

حَذَقَاتُ، الزُّرَّاعُ.

کشاورز.

حَذَقَاتُ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- شَقُّ الْأَرْضِ و تَذْيِيلُهَا لِلزَّرْعَةِ. ۲- حِرْفَةُ

المِرْأَتِ.

۱- شخم زدن زمین برای کشاورزی ۲- کشاورزی.

حَذَقَاتُ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ حِزْمًا و يَحْذَرُ و يَحْذَرُ. ۲- السُّخُونَةُ.

۳- حالة طبيعية يُعْرِفُ بها مدى الحَرِّ أو البَرْدِ الذي خلفه

الاتصال بجسم من الأجسام.

۱- مص حَذَقَ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۲- گرمی ۳- حالة طبیعی که

بوسیله آن مقدار گرمای جسمی یا جسمی دیگر در تماس

است دانسته می شود.

حَذَقَاتُ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ. ۲- حفظ الشيء و صيانته و

حمايته.

۱- مص حَذَقَ. ۲- حفظ و نگهداری چیزی.

حَذَقَاتُ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ. ۲- حَذَقَ فِي الطَّعْمِ تَلَذُّعَ اللِّسَانِ

أو التَّمَبُّقُ وَ تَقَرُّصُهُ.

۱- مص حَذَقَ. ۲- تندی در مزه که زبان را می سوزاند

بشدت مثل نیش زدن می ماند.

حَذَقَاتُ، يَحْذِقُ، حَذَقًا؛ ۱- مص. حَذَقَ و حَرَّمَ و حَرَّمَ. ۲- ما حَرَّمَهُ اللهُ. ۳- ما

١- هُوَ الشَّيْءُ: در نگهداری آن مبالغه و زیاده‌روی نمود
 ٢- الشَّيْءُ: بدست آورد. مالک شد.

حَزْزٌ: ج احراز. ١- مص حَزَز. ٢- كُلُّ مَا يُدْخِرُ وَيُحْصِنُ
 ١- مص حَزَز. ٢- هر آنچه که جمع‌آوری می‌شود و حفظ و
 نگهداری می‌شود، ذخیره می‌شود.

حَزْزٌ: ج احراز ١- الموضع الحصين. ٢- الوعاء الحصين
 الذي يُحْتَفَظُ فِيهِ الْأَشْيَاءُ ٣- المكان الذي يُبْلَغُ إِلَيْهِ ٤- عَوْدَةٌ أَوْ
 رُقِيَّةٌ تُكْتَبُ وَتُلْقَى فِي الْمَقَى لَوَقَايَةِ الْمَرءِ مِنَ الْخَطَرِ أَوْ الْمَرَضِ.

١- محل غیرقابل نفوذ ٢- ظرف مستحکم که اشیاء را در آن
 نگهداری می‌کنند ٣- پناهگاه ٤- دعا که به گردن آویخته
 می‌شود جهت حفظ از خطر.

حَزْصٌ، يَحْزِصُ، يَحْزِصُ، حَرْصًا، حِرَاصَةً، حِرَاصَةً
 هُوَ الشَّيْءُ: حفظه، حماه.

نگهداری و حفظ کرد. او را حمایت نمود.

حَزْصٌ: ١- الحِرَاصُ. ٢- المسؤولون عن حفظ الحاكم و
 حمايته.

١- پاسداران ٢- نگهبانان مخصوص حاکم.

حَزْصٌ، حَزْصًا: ١- بين القوم: أفسد بينهم. ٢- بين
 الكلاب أو غيرها: أغرى بعضها ببعض، أثار بعضها ببعض.

١- بین القوم: بین آنها فتنه انداخت ٢- بین الكلاب أو
 غيرها: بعضی را بر دیگری تشویق نمود. بعضی را بر
 دیگری شوراند.

حَزْصٌ، يَحْزِصُ، حَزْصًا: ١- على الشيء: شره إليه و
 تشكك به «حرص على شرفه». ٢- على الشيء: يخل به.

١- علی شیء: ولع پیدا کرد نسبت به آن «حرص على
 شرفه خست وریزد. یخل وریزد.

حَزْصٌ، يَحْزِصُ، حَزْصًا: ١- على الشيء: شره إليه و
 تشكك به. ٢- على الشيء: يخل به.

١- علی شیء: نسبت به آن حرص و ولع داشت
 ٢- علی شیء: خست وریزد، یخل وریزد.

حَزْصٌ، حَزْصًا: ١- مص. حَزْصٌ و حَرْصٌ. ٢- الشَّرُّه إلى الشيء
 و التشكك به. ٣- اليخل.

١- مص حَزْصٌ حَرْصٌ ٢- ولع داشتن به چیزی ٣- یخل.
 حَزْصٌ، حَزْصًا: هُوَ الْأَمْرُ: حَتَّى عَلَيْهِ، دَفَعَهُ إِلَيْهِ.

تشویق نمود. سوق داد به سوی آن.
 حَزْصٌ، يَحْزِصُ: حِرَافَةُ الشَّيْءِ: حَارَ حَرْيَفًا حَادَّ الطَّعْمِ يُلَذِّعُ
 الطَّعْمَ أَوِ اللِّسَانَ وَ يَفْرَصُهُ.

مزه تند پیدا کرد دهان را می‌سوزاند و زبان را.

حَزْصٌ، حَزْصًا: ١- الشيء: أماله. ٢- الكلام: غيره و
 أبعد عن معناه. ٣- الشيء: جعل له حَزْصًا. ٤- القلم: براه فقطع
 رأسه حَزْصًا.

١- الشيء: دور کرد. از خطا خارج کرد ٢- الكلام: دیگرگون
 نمود و از معنای خود دور نمود ٣- الشيء: برای او لبه‌ای
 درست نمود ٤- القلم: تراشید نوک نیز نمود آنرا.

حَزْصٌ، حَزْصًا: ج حروف الحزف. ١- مص. حَزَف. ٢- الواحد
 من حروف الهجاء الثمانية والعشرين. ٣- الكلمة. ٤- الهمزة.

٥- وج حَزْزٌ و حَزَفٌ: من الشيء: جانباه، حداه «حرف
 النهر». ٦- من الجبل: أعلاه المهدؤ.

١- مص حَزَفٌ ٢- یکی از ٢٨ حرف هجائی ٣- کلمه
 ٤- لهجه ٥- وج حَزْزٌ و حَزَفٌ: من الشيء: کنارش لبه‌اش
 و حرف النهر ٦- من الجبل: قسمت بالای آن که تیز باشد.

حَزْفٌ، حَزَفٌ: ما يُكْتَسَبُ بِهِ الرِّزْقُ من عمل، ج حَزَفٌ.
 پیشه و شغل ج حَزَفٌ.

حَزْفٌ، يَحْزِفُ، حَزْفًا: ١- ثمة النار: أو الشيء: أثرت فيه.
 ٢- هُوَ أو الشيء: بالنار: جعلها تؤثر فيه.

١- ثمة النار أو الشيء: در آن اثر گذاشت سوزاند ٢- هُوَ أو
 الشيء: بالنار: آنرا سوزانید.

حَزْفٌ، حَزْفًا: ١- أثر الحزاف: ر. أحرق.
 حَزْفٌ، حَزْفًا: ١- أثر الحزاف: ٢- لدغة الطَّم في اللسان و
 القم. ٣- لدغة الحزن أو نحوه. ٤- الحرارة.

١- اثر سوختن ٢- سوزش مزه در زبان و دهان ٣- دلسوزی
 بر اثر اندوه ٤- حرارت و گرمی.

حَزْفٌ، حَزْفًا: هُوَ الشَّيْءُ: جعله يتحرك.
 آنرا جنبانید.

حَزْفٌ، حَزْفًا: ١- على الشيء: جعله يتحرك.
 آنرا جنبانید.

حَزْفٌ، حَزْفًا: ١- على الشيء: جعله يتحرك.
 آنرا جنبانید.

حَزْفٌ، حَزْفًا: ١- على الشيء: جعله يتحرك.
 آنرا جنبانید.

حَزْمٌ، حَزْمًا: ١- الشيء: منه إثم. ٢- رجل الدين:
 عاقبه على خطيئة بمنه من مشاركة المؤمنين حقوقهم.

١- هُوَ الشَّيْءُ: از او بازداشت مانع شد ٢- رجل الدين: او
 را کفر نمود.

حَزْمٌ، يَحْزِمُ، حَزْمًا، حُزْمًا، حُزْمَةً، حُزْمًا، حُزْمًا:
 الشَّيْءُ: امتنع.

ممنوع نمود. حرام شد.
 حَزْمٌ، حَزْمًا: ١- الشيء: جعله حرامًا. ٢- دخل في

الشهر المحرم.

۱- الشی: حرام کرد. ۲- وارد ماههای حرام شد.

❖ **الْحَزَمُ:** ج احرام ۱- ما یحیبه الإنسان و یدافع عنه. ۲- ما لا یجلی انتهاکه. ۳- الحرم الأقصى: بیت المقدس. ۴- «الحَرَمَان»: مسجد مکه و المدينة.

۱- آنچه را که انسان مورد حمایت خود قرار می دهد و از آن دفاع می کند ۲- آنچه که نمی توان به حدودش تجاوز کرد ۳- الحرم الاقصی: بیت المقدس ۴- الحَرَمَان: دو مسجد مکه و مدینه.

❖ **الْحُرْمُ:** ۱- نساء الرجل. ۲- «الأشهرُ الحُرْمُ»: أربعة أشهر هي: ذوالقعدة، ذوالحجَّة، الحُرْم، رجب.

۱- زنهای یک مرد ۲- الاشهر الحُرْم: چهار تاست ذوالقعدة و ذوالحججة - محرم - رجب.

❖ **الْحُرْمَانُ:** ۱- مص. حُرْم. ۲- المنع. ۳- عدم الحصول على رزق أو نحو. ۴- خسران حق أو ملك أو حاشة.

۱- مص حُرْم ۲- بازداشتن ۳- بدست نیاموردن رزق و روزی ۴- زیان و از دست دادن حق یا ملک یا یکی از حواص.

❖ **الْحُرْمَةُ:** ج حُرْم. حُرُمات. حُرُمات. ۱- ما لا یجلی انتهاکه. ۲- ما وجب القیام به من حقوق الله و حُرْم التفریط به. ۳- اللّمة. ۴- النصب. ۵- المرأة. ۶- المهابة. ۷- «حرمة الرجل»: حرمة و أهله.

۱- آنچه اجازه تجاوز به آن نیست ۲- آنچه که مقرر شده است انجام آن از حقوق خدا و زیاده روی تحریم شده است در آن ۳- ذمت و تعهد ۴- بهره ۵- زن ۶- مهابت و شوکت ۷- حُرْمَةُ الرجل: حرم خانه اش و اهل و عیالش.

❖ **حَزَنٌ، یَحْزَنُ، حَزُونًا، حُرُونًا، حِرْزَانًا:** ۱- ب الدابة: وقفت و رفضت الانتیاد. ۲- بالمكان: لزمه فلم یفارقه.

۱- ب الدابة: رم کرد رام نشد ۲- بالمكان: باقی ماند و از آنجا نکان نخورد.

❖ **حَزْنٌ، یَحْزَنُ، حُزُونًا، حُزُونَةً، حُزَانًا، حِرْزَانًا:** ب الدابة: وقفت و رفضت الانتیاد.

رم کرد. رام نشد.

❖ **الْحَزْنُ:** الخلیق، الجدید، ج حَزِیْنُون و أخرباء، م حَزِیْتُهُ ج حَزِیْمَات و حَزَايَا.

شایسته و سزاوار ج حَزِیْنُون - احرباء، م حَزِیْتُهُ ج حَزِیْمَات، حزایا.

❖ **الْحَزْرَةُ:** ۱- القُدرة على التصرف بجله الإرادة و الخیار.

۲- المخلص من العبودیة أو نحوها.

آزادی ۲- رهائی از بردگی و بندگی. مانند آن.

❖ **الحَزِیْرُ:** ۱- مادة مؤلفة من خیوط دقيقة براءة یسجها دود القز. ۲- نسج خیوط الحریر.

دببای که کرم ابریشم آنرا می سازد ۲- بافته نخهای ابریشمی.

❖ **الحَزِیْرَةُ:** القطة من الحریر، ج حَزَايِر.

قطعی از پارچه ابریشم، ج حَزَايِر.

❖ **الحَزِیْرِيُّ:** ۱- المنسوب إلى الحزیر: «ثوبٌ حَزِیْرِي».

۲- صانع الحریر، ۳- بائع الحریر.

منسوب به حزیر. «ثوب حَزِیْرِي» ۲- سازنده دببای ۳- فروشنده ابریشم.

❖ **الحَزِیْقُ:** ۱- الحصین: «جررُ حَزِیْق» ۲- الشی: الحُرْز.

۱- غیر قابل نفوذ و حرز - حَزِیْقُ ۲- شی حفاظت شده و نگهداری شده.

❖ **الحَزِیص:** ذوالحرص، ج حُرْصاء و حِرْصاء و حُرْصاء، م حَزِیْفَةُ ج حِرْصاء و حُرْصاء.

آزمند ج - حُرْصاء، حرص، حَزِیص. م حِرْصَة ج حِرْصاء. حِرْصاء.

❖ **الحَزِیْقُ:** ج حَزِیْق. ۱- مص. حَزِیْق یَحْزِقُ و یَحْزِق. ۲- اسم من الاحتراق: ۳- اضطراب النار و تلهبها. ۴- اللهب. ۵- الحُرْز.

ج حَزِیْقُون ۱- مص حَزِیْق، یَحْزِقُ، یَحْزِقُ. ۲- اسم از احتراق ۳- آتش سوزی ۴- زبانه آتش ۵- سوخته شده

❖ **الحَزِیْقَةُ:** الحرارة، ج حَزَايِق.

حرارت و گرمای حَزَايِق.

❖ **الحَزِیْم:** ج حُرْم. حُرْم. احاریم، ۱- مص. حَزْم. ۲- ما حُرْم انتهاکه. ۳- ما یحیبه الإنسان و یدافع عنه. ۴- نساء الرجل.

۱- مص حَزْم ۲- آنچه که تجاوز به آن منع شده است. ۳- مورد حمایت و دفاع انسان ۴- زنهای مرد. ۵- محل اقامت زنهای مرد.

❖ **حَزٌ، یَحْزُ، حَزَانًا:** ۱- الشی: قطعه و لم یفصله. ۲- الموذأو نحوه: حذو أطرافه. ۳- الشی: فی صدره: أثر فيه و حفر.

۱- الشی: برید آنرا و آنرا جدا نکرد ۲- الموذأو نحوه: اطراف آنرا نیز کرد ۳- الشی: فی صدره: اثر گذاشت در آن و کُتِل.

❖ **الْحَزَانُ:** ۱- ألم یؤثر فی القلب و یحفر فيه من حزن أو خوف أو نحو ذلك. ۲- قشرة فی الرأس كالنخالة.

۱- درد و رنجی است که در قلب اثر می کند و اعماق آنرا می سوزاند بر اثر ترس و اندوه و غیره ۲- شوره سر

❖ **الجزام:** ما يُجَزَّم به من جبل أو نحو، ج **حَزَمٌ**.

كمرئيد كه از جنس طاب مانند آن است ج **حَزَمٌ**.

❖ **الجزوب:** ج احزاب ١ - الجماعة من الناس ذوي القوة.

٢ - الجماعة من الناس المتضمنين على مذهب سياسي عقائدي واحد. ٣ - من الرجل، أعوانه.

١ - گروه از مردم كه نیرو و قدرت دارند. ٢ - گروهی از مردم كه دارای يك هدف سیاسی مشترك هستند. ٣ - وِثَرُ الرجل: یارانش.

❖ **الحَزْوة:** ألم في القلب.

دردی در قلب.

❖ **حَزَوٌ، يَحْزُو، حَزْرًا، حَزْوةٌ:** الشيء: قدره تخمياً.

آنها تخمین زد.

❖ **حَزَوٌ، تَحْزِيرًا:** الأسنان أو نحوها: حذو أطرافها.

اطراف آنها نیز نمود.

❖ **حَزَمٌ، يَحْزِمُ، حَزَمًا:** ١ - الشيء: شدُّ بالجزام «حزم أصنعه». ٢ - الدابة: شدُّ جزامها. ٣ - أمره أو فيه: ضبط.

١ - الشيء: با طاب آنرا بست «حزم أمتعة»: الدابة: حیوان را بست. ٣ - امره او منه: محكم و استوار نمود كارش را.

❖ **حَزَمٌ، يَحْزِمُ، حَزَمًا، حَزَامةٌ:** كان حازماً عاقلاً ذا حكمة.

خردمند و باهوش تصمیم گیرنده بود.

❖ **حَزَمٌ، تَحْزِيمًا:** الشيء: أحكم حَزَمَهُ.

آنرا بست. مستحكم نمود.

❖ **الْحَزَم:** ١ - مص. حَزَم و حَزَمٌ. ٢ - ضبط الأمر وإحكامه.

١ - مص حَزَمٌ. حَزَمٌ. ٢ - مستحكم نمودن كار ثبت و ضبط نمودن آن.

❖ **الحَزَمة:** ما جمع و شد من حطب أو متاع أو غيرها، ج **حَزَمٌ**.

بسته‌ای از چوب و هیزم ج **حَزَمٌ**.

❖ **حَزَنٌ، يَحْزَنُ، حَزْنًا، حَزَنًا:** الغم: اكتئاب.

اندوهگین شد. غم و غصه دار شد.

❖ **حَزْنٌ، تَحْزِينًا:** صيره حزينًا.

او را غمگین نمود.

❖ **الحُزْن:** ١ - مص. حزن. ٢ - ر. الحُزْن.

١ - مص حَزْنٌ. ٢ - ر. الحُزْن.

❖ **الحُزْن:** ١ - مص. حَزْن. ٢ - الغم: الكآبة، ج أحزان.

١ - مص حَزْنٌ. ٢ - غم و اندوه ج أحزان.

❖ **حَزِيوان:** الشهر السادس من السنة الشمسية أي أَمَامَهُ ٣٠.

ششمین ماه سال شمسی ٣٠ روزه است (زوش).

❖ **الحَزِين:** الغم: المكتئب، ج **حَزَناء و حَزَانٌ و حِزَانٌ**.

غمگین و اندوهگین ج **حَزَناء، حَزَانٌ، حِزَانٌ**.

❖ **حَسَنٌ، يَحْسِنُ، حَسَنًا، الذَّابَّة:** نفس عنها التَّراب به «الحَسَنَةُ»، هي آلة من حديد ذات أسنان.

خاک آنرا نکان داد. بر طرف نمود یا شانه مخصوص بر طرف نمودن خاک و خل از بدن حیوان (بها آلت فلزی دنداندار). قشو.

❖ **الحِسَنُ:** ١ - قوة في النفس تدرك المحسوسات. ٢ - الصوت الحَقِيّ. ٣ - الحركة.

١ - نیروی در نفس كه محسوسات را درك می‌كند. ٢ - صدای آهسته. ٣ - جنبش و حرکت.

❖ **حَسَا، يَحْسُو، حَسَوا:** (ح من و): ١ - المرق: شربه جرعة بعد جرعه. ٢ - الطائر الماء: تناوله بمقار.

١ - المرق: اندك اندك نوشيد (جرعه جرعه). ٢ - الطائر الماء: با منقارش آب را نوشيد.

❖ **الحَسَاء:** ج أعضاء وأشباهه. ١ - ما يُحْتَس من المرق و غيره من الطعام. ٢ - طعام يُتَعَد من الطعين و الماء.

ج احساء. أحسية. ١ - سوپ. ٢ - غذائی كه از آب و آرد درست می‌شود.

❖ **الحِسَاب:** ١ - مص. حَسَب و حاسب. ٢ - القَدْر. ٣ - يوم الحساب: يوم المحاسبة، يوم القيامة. ٤ - «الحساب الجاري» في الاقتصاد: حساب بين فئتين تقيد بموجبه حقوقها و ديونها في قائمه و تؤدى عند حلول أجل معين لإقتال الحساب.

١ - مص حَسَبٌ. خاسب. ٢ - شمارش. ٣ - يوم الحساب: روز قیامت. ٤ - الحساب الجاری فی الاقتصاد: حسابی است بین دو گروه به موجب آن حقوق و بدهیها قید می‌شود.

❖ **الحِيسَام:** ١ - السيف القاطع. ٢ - من السيف: طرفه الذي يُضرب به.

١ - شمشیر برنده. ٢ - من السيف: لپه‌ای كه با آن دشمن را مورد حمله قرار می‌دهند.

❖ **حَسَبٌ، يَحْسِبُ، حَسَابًا، حِسْبَانًا، حَسْبًا، حُسْبَانًا، حِسْبَةً، حِسَابَةً:** ١ - الشيء: عدّه. ٢ - الشيء: قدره.

١ - الشيء: شمرد آنرا. ٢ - الشيء: آنرا تخمین زد.

❖ **حَسَبٌ، يَحْسِبُ، حَسْبًا، حِسَابَةً:** كان حسيًا.

حسابگر بود.

❖ **حَسِبٌ، يَحْسِبُ، حِسْبَانًا، حَسْبَةً:**

مُضَيَّبَةُ: الأمر: غلّه.

پنداشت آنرا گمان کرد.

❖ **الْحَسْبُ:** ج. اَحْساب ۱- مص. حَسَب ۲- الشرف الثابت في الآباء ۳- ما يمدُّ المرء من شرف آبائه ۴- العدد ۵- القدر ۱- مص حَسْب ۲- شرف و بزرگواری در پدران ۳- آنچه را که انسان شرف پدرانش می‌داند ۴- عدد ۵- قدر و منزلت.

❖ **الْحَسْبُ:** ۱- مص. حَسَب ۲- قَدْر الشيء: «أَكْفَيْتُهُ عَلَى حَسَبِ نَشَاطِهِ» ۳- الكفاية «حَسْبُكَ أَوْ بِحَسْبِكَ دَرْهَمٌ» أي كفاك ۴- «هَذَا رَجُلٌ حَسْبُكَ مِنْ رَجُلٍ»: أي رَجُلٌ يَكْفِيكَ غَيْرُهُ.

۱- مص حَسْب ۲- منزلت چیزی و کافیتت علی حسب نشاطه ۳- مقدار کافی «حَسْبُكَ بِحَسْبِكَ دَرْهَمٌ» بَسَنْدِه ۴- هَذَا رَجُلٌ حَسْبُكَ مِنْ رَجُلٍ: این مرد تو را بس است.

❖ **الْخُسْبِيَانِ:** ۱- مص. حَسَب ۲- القَدْرُ الحِسَابُ.

۱- مص حَسْب ۲- عدد حساب

❖ **الْحَسْبِيَّة:** ج حَسَب ۱- مص. حَسَب ۲- الحِسَاب ۳- الأجر ۴- منصب في الدول الإسلامية القديمة كان يتولاه مسؤول عن مراقبة الأسعار ونحوها.

ج حَسَب ۱- مص حَسْب ۲- حساب ۳- اجر و پاداش مزد ۴- مقامی بود در کشورهای اسلامی قدیم که مسئولیت نرخ‌گذاری و کنترل نرخها را بعهده داشت.

❖ **حَسَدٌ، يَحْسَدُ، يَحْسَدُ، حَسَدًا، حَسَادَةً:** ه الشيء أو عليه: غَيَّيْ أَنْ يَتَحَوَّلَ عَنْهُ إِلَيْهِ.

آرزو نمود که او از دست بدهد و خود صاحب شود.

❖ **الْحَسَدُ:** ۱- مص. حَسَد ۲- أَنْ يَتَمَتَّى الْمَرْءُ زَوَالَ النِّعْمَةِ عَنْ شَخْصٍ وَ تَحَوُّلُهَا إِلَيْهِ.

۱- مص حَسَد ۲- از روی زوال نعمت دیگران و روی آوردن نعمت بطرف خودش

❖ **حَسَدٌ، يَحْسَدُ، يَحْسَدُ، حَسَدًا، حَسَادَةً:** ۱- الشيء: انكشاف ۳- البصر، تعب و ضعف.

۱- الشيء: معلوم و آشکار شد ۲- البصر: خسته و ناتوان شد.

❖ **حَسَدٌ، يَحْسَدُ، يَحْسَدُ، حَسَدًا، حَسَادَةً:** الشيء: كشفه «حَسَرَ عَنْ وَجْهِهِ».

آشکار کرد آنرا «حَسَرَ عَنْ وَجْهِهِ».

❖ **حَسَدٌ، يَحْسَدُ، يَحْسَدُ، حَسَدًا، حَسَادَةً:** البصر أو نحوه: تعب و ضعف ناتوان شد، خسته شد.

❖ **حَسَبٌ، يَحْسَبُ، يَحْسَبُ، حَسَبًا، حَسَابًا:** تَلَفٌ.

حسرت خورد، افسوس خورد.

❖ **حَسَبٌ، يَحْسَبُ، يَحْسَبُ، حَسَبًا، حَسَابًا:** ۱- الشيء: اتعبه ۲- الشيء: أَوْقَعَهُ فِي الْحَسْرَةِ.

۱- الشيء: او را خسته نمود ۲- الشيء: او را به حسرت انداخت.

❖ **الْحَسْبُ:** ۱- مص. حَسَب ۲- ضعف في النظر يجعل المرء لا يرى بوضوح إلا الأشياء القريبة.

۱- مص حَسَب ۲- ناتوانی در دیدن که فقط چیزهای نزدیک را می‌بیند (نزدیک بینی).

❖ **الْحَسْرَانِ:** ۱- التَلَفُ ۲- من اشتدَّت ندامته على أمر فاته.

حسرت زده ۲- کسیکه پشیمان شود به از دست دادن چیزی.

❖ **الْحَسَنُ:** ۱- التَّعْظُمُ الدَّقِيقُ مِنَ الشُّكِّ أَوْ نَحْوِهِ ۲- نِبات شائِك.

۱- استخوانهای ریز مامی ۲- گیاهی است خاردار.

❖ **حَسَنٌ، يَحْسَنُ، يَحْسَنُ، حَسَنًا:** ۱- الشيء: قَطَعَهُ «حَسَمَ بَيْنَهُمَا الْخِلَافَ» ۲- الداء: أزاله بالدواء.

۱- الشيء: قطع کرد - از بین برد «حَسَمَ بَيْنَهُمَا الْخِلَافَ» ۲- الداء: مرض را با دوا بیهودی بخشید.

❖ **الْحَسَمُ:** ۱- مص. حَسَم ۲- في التجارة: إسقاط جزء ما من القيمة المطلوبة.

۱- مص حَسَم ۲- في التجارة: (در نظر گرفتن) (جزئی) از بهای مورد نظر.

❖ **حَسَنٌ، يَحْسَنُ، يَحْسَنُ، حَسَنًا:** ر. حَسَنٌ.

❖ **حَسَنٌ، يَحْسَنُ، يَحْسَنُ، حَسَنًا:** كان حَسَنًا حَسِيلًا.

نیکو و زیبا بود.

❖ **حَسَنٌ، يَحْسَنُ، يَحْسَنُ، حَسَنًا:** ۱- الشيء: جعله حَسَنًا ۲- الشيء: زَيَّنَهُ.

۱- الشيء: نیک و بهتر گردانید ۲- الشيء: آنرا آراست.

❖ **الْحَسَنُ:** ما حَسَنَ وَ كان حَسِيلًا ج. حَسَن.

آنچه که خوب باشد و زیبا ج. حَسَن.

❖ **الْحُسْنُ:** ج. حَسَن ۱- مص. حَسَن وَ حَسَنٌ ۲- الجَهْلُ.

۱- مص حَسَن، حَسَنٌ ۲- زیبائی.

❖ **الْحُسْنَى:** ج. حُسْنِيَّات وَ حُسْنٌ ۱- اللطف، المعاملة الحسنة ۲- العاقبة الحسنة.

۱- لطف، معامله نیک و خوب ۲- سرانجام نیک و خوب.

❖ **الْحُسْنَةُ:** ۱- الْعَمَلُ الْحَسَنُ ۲- الْقَوْلُ الْحَسَنُ ۳- الْمَعْرِفَةُ ۴- النِّعْمَةُ.

۱- کار نیک ۲- گفتار نیک ۳- نیکی ۴- نعمت.

❖ **الْخُسُودُ:** الحاسد، ج حُسْد، للمذْكَرِ وَ الْمُؤَنَّثِ.

خسود ج خُسِدَ، مذكرو مونث یکی است.

❖ الخسوفون: طائر صغیر حسن الصوت.

پرنده کوچکی است خوش صدا.

❖ الخسبى: ۱- المنسوب إلى الخسب. ۲- ما يذكر بإحدى الحواس الخمس.

۱- منسوب به حس ۲- آنچه که با یکی از حواس پنجگانه درک می شود.

❖ الحسبیب: ذو الحسب. ج حُسَبَاء.

دارای شأن و مقام ج حُباب.

❖ الحسبى: ج خسرى ۱- المثلّف. ۲- البصر الضعیف.

۱- افسوس خورده - حسرت زده ۲- دید اندک و ناتوان.

❖ خَسَا، یَخْشُو، خُسُوًا: (ح ش و)، ۱- الشیء بالشیء؛ ملأ به. ۲- ء؛ أصاب حشاه.

۱- الشیء بالشیء؛ پر کرد با آن ۲- ء؛ اندرون آنرا مورد حمله قرار داد (زد)

❖ الحشاه: ج أخشاء ۱- ما فی جوف البطن. ۲- ما انضمت علیه الضلوع.

۱- آنچه را که در اندرون شکم است (محتویات شکم) ۲- محتویات نفسه سینه

❖ الحشین: ما دون الحجاب ممّا فی جوف البطن من کبد و طحال و کرش و غیرها. ج أخشاء.

محتویات شکم از قبیل کبد طحال در انسان ج أخشاء.

❖ الحشاش: ج حشاشة و حشاشون: ۱- قاطع الحشیش.

۲- جامع الحشیش. ۳- باغ الحشیش. ۴- مدخّن الحشيشة المنهّية.

۱- بُزَنده حشیش ۲- جمع کننده حشیش ۳- فروشنده حشیش

۴- حشیش کش. معناه به حشیش

❖ الحشاشة: بقية الروح فی الحضر.

نفسهای آخر انسان را گویند.

❖ خَشَدٌ، یَخْشُدُ، یَخْشِدُ، خَشْدًا: القوم؛ جمعهم «خشد الجیوش للمعركة».

آنها را جمع نمود «خشد الجیوش للمعركة» ارتش را برای جنگ آماده کرد.

❖ خَشَدٌ، تَخْشِدًا: الشیء؛ جمعه.

جمع نمود. گردآوری کرد.

❖ الخشبة: من لا یدع شیئاً من الثمرة أو المال إلّا بذله، ج خُسْدٌ.

کسی که تا آخرین قطره مال خود را می بخشد. ج خُسْد.

خُسْد.

❖ الخشفة: ۱- مص خَشَفَ ۲- جماعة المتجنّون. ج خُشود.

۱- مص خَشَفَ ۲- گروهی که جمع شده اند ج خُشود.

❖ خَشَفٌ، یَخْشِفُ، یَخْشِفُ، خَشْفًا: ۱- القوم؛ جمعهم.

۲- اللّه الناس؛ بمتهم. ۳- ء؛ ضایقه. ۴- الشیء فی الشیء؛ أدخله فیه بشدة.

۱- القوم؛ جمع نمود آنها را ۲- اللّه الناس؛ آنها را برانگیخت

۳- الشیء فی الشیء؛ شدت در آن تپانید.

❖ الخشفان: ج خُشَر. ۱- مص: خَشَرَ ۲- الاجتاع

۳- اجتاع الناس یوم القیامة. ۴- یوم الحشر؛ یوم القیامة والیمت.

ج خُشَر ۱- مص خَشَرَ ۲- اجتماع ۳- جمع شدن مردم روز قیامت

۴- یوم الحشر؛ روز قیامت.

❖ الخشوات: حیوانات من الهواء یتقسم جسدھا ثلاثة أقسام: الرأس، و فیه خرطوم و عینان؛ والصدر، و فیه ست قوائم؛ و أربعة أجنحة غالباً؛ والبطن.

حشرات که بدن آنها به سه قسمت تقسیم می شوند. سرکه شامل دو خرطوم چشم و سینه که شش پا دارد و چهار بال و شکم

❖ الخشوة: واحدة الخشرات، ج خُشَر.

مفرد حشرات ج خُشَر.

❖ خَشَسَ ج: خَشَسَ شَجَةً: ردّد صوته و نفثه فی خلیقہ عند الموت.

بهنگام مرگ صدایش را در گلو چرخانید.

❖ الخشم: الخدم، ج أخصام.

خدمتکاران. ج أخصام.

❖ الخشعة: ۱- الحیاة. ۲- المملک المهدوم.

۱- شرم و حیاة ۲- راه و روش. مراسم ستایش شده (مورد پسند).

❖ الخشوف: ج الخاشی: ۱- مص خَشَا. ۲- ما تُحْشَى به الوسادة أو غیرھا من قطن أو نحوه. ۳- ما یُحْشَى به بطن

المخروف من الثوبال. ۴- ما تُحْشَى به الأطعمة من موادّ غذائیة.

۵- ردال القوم. ۶- من الناس أو الجمال: الصغار التي لا یتبار فیھا.

۷- من الکلام: ما کان لفظه زائداً علی أصل المعنی من غیر أن تحمل الزیادة فائدة.

ج المحاشی: ۱- مص خَشَا ۲- آنچه که بوسیله آن بالش و غیره را پر نمایند. ۳- آنچه را که در شکم گوسفند می گذارند از ادویه جات جهت بریان نمودن ۴- مواد

تحمّل الزیادة فائدة.

ج المحاشی: ۱- مص خَشَا ۲- آنچه که بوسیله آن بالش و غیره را پر نمایند. ۳- آنچه را که در شکم گوسفند می گذارند از ادویه جات جهت بریان نمودن ۴- مواد

تحمّل الزیادة فائدة.

ج المحاشی: ۱- مص خَشَا ۲- آنچه که بوسیله آن بالش و غیره را پر نمایند. ۳- آنچه را که در شکم گوسفند می گذارند از ادویه جات جهت بریان نمودن ۴- مواد

تحمّل الزیادة فائدة.

ج المحاشی: ۱- مص خَشَا ۲- آنچه که بوسیله آن بالش و غیره را پر نمایند. ۳- آنچه را که در شکم گوسفند می گذارند از ادویه جات جهت بریان نمودن ۴- مواد

تحمّل الزیادة فائدة.

❖ **الحصان:** ج أخصنة حُصْن. ١- الذكر من الحصان.
٢- الفرس النقي.

١- اسب نر ٢- اسب كهنة و پير.

❖ **الخصانة:** ١- مص حَصْن. ٢- المناعة من عدوى المرض. ٣- «الخصانة النيابية»: هي حق من حقوق النائب في أن لا يُمَاضَى إلا بقرار من المجلس النيابي بسمع بذلك.

١- مص حَصْن. ٢- مقاومت پیدا کردن در مقابل سرايت مرض. ٣- الخصانة النيابية: مصونيت پارلمانی ها نمایندہ مجلس بدون اجازہ مجلس مورد بازخواست قرار نمی گیرد.

❖ **الخصن:** صغار الحجارة.

سنگ ریزه.

❖ **الخصبة:** ينور تظهر في الجسم و تسبب حمى.

تب سرخکی (حمیه) که باعث تب می گردد.

❖ **الخصبة:** التصب، ج حصص.

سهم ج حصص.

❖ **حَصَدَ، يَحْصِدُ، حَصَادُ، حَصَادُ:** ١- الزرع:

قطعه بالمجتل أو بالحصاد. ٢- القوم: قتلهم وحصدهم بالسيف. حصدهم بالمدفع.

١- الزرع: با داس دو کرد یا با کماين ٢- القوم: آنها را کشت و حصرهم بالسيف. حصدهم بالمدفع.

❖ **حَصْرٌ، يَحْصِرُ، يَحْصِرُ، حَصْرًا:** ١- حَصْرٌ عليه.

٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. استوعبه.

٥- حَصْرٌ عليه. ٦- حَصْرٌ عليه. ٧- حَصْرٌ عليه. حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

١- حَصْرٌ عليه. ٢- حَصْرٌ عليه. ٣- حَصْرٌ عليه. ٤- حَصْرٌ عليه. ٥- حَصْرٌ عليه.

پرکننده غذا و طعام از مواد دیگر ٥- افراد پست و خوار قوم ٦- من الناس أو الجمال: کوچکانی که بزرگی نداشته باشند ٧- من الكلام: آنچه که لفظ زائد باشد بر اصل معنا که معنا.

❖ **الحشيش:** ج حشائش. ١- العشب اليابس. ٢- نبات مخدر.

ج حشاش ١- گیاه خشک ٢- حشيش.

❖ **الحشيشة:** ج حشائش. ١- واحدة الحشيش. ٢- نبات مخدر.

ج حشاش ١- مفرد حشيش ٢- حشيش.

❖ **الحَصْن:** اللؤلؤ، ج حُصُون و أخصاص.

مروارید ج حصون اخصاص.

❖ **الخصن:** ج خصيات و حُصَي و حُصَي. ١- صغار الحجارة. ٢- «طُرُق الحَصْن»: كتابة عن بعض أعمال الشجر.

١- سنگ ریزه. ٢- «طُرُق الحَصْن»: نوشتاری است از ساحران.

❖ **الحصاة:** واحدة الحصى.

مفرد الحصى. سنگ ریزی

❖ **الحصاد:** ١- مص حَصَدَ. ٢- الحَصْد. ٣- أوان الحَصْد.

٢- الزرع المحصود. ٥- القمرة: حصاد الشجرة.

١- مص حَصَدَ. ٢- درو. ٣- زمان ورو ٤- زراعت درو شده ٥-

میوه و حصاد الشجرة.

❖ **الحَصَاد:** الحمايد.

دروگر. دروکننده.

❖ **الحصا:** ١- مص حَصَدَ. ٢- أوان الحَصْد.

١- مص حَصَدَ. ٢- زمان درو.

❖ **الحَصَاد:** آلة كبيرة يسيرها محرك تحصد الزرع.

کماين درو کردن.

❖ **الحصان:** ج حُصَر و أخصيرة. ١- مص حاصر.

٢- الإحاطة بالأعداء والتضييق عليهم: «فرض الجيش الحصار على المدينة، رفع الحصار أو فكّه». ٣- المكان الذي يُحصَر فيه الإنسان. ٤- قيد الدابة.

١- مص حَاصِر. ٢- محاصره کردن دشمن «فرض الجيش الحصار على المدينة، رفع الإحصار أو فكّه». ٣- جانی که انسان آنجا محاصره می شود ٤- غل و زنجیر و طناب حیوان.

❖ **الخصان:** المرأة العفیفه، ج حُصُو و حَصانات.

زن پاکدامن ج حُصْن - حَصانات.

۲- احساس ناراحتی کردن (تنگی سینه) ۳- بغیل خسیس
۴- بسیار رازدار.

✽ الحِصْم: ۱- أَوَّلُ الغَمِّ ما دام آغوش غیر ناضج.
۲- الثَّرَقِيلُ النُّجَج.

۱- غوره انگور ۲- میوه قبل از رسیدن.

✽ حَصْفٌ، يَحْصِفُ، حَصَافَةٌ: ۱- الشيءُ: كان مُتَحَكِّماً.
۲- استحكم عقله و كان جيد الرأي.

۱- الشيءُ: مستحكم بود ۲- صاحب نظر بود.

✽ الحَصِيفُ: المستحكم العقل الجيد الرأي.

خره مند. خوش رأی و خوش نظر

✽ حَضَلٌ، يَحْضُلُ، حَصُولاً، حَصُولاً: ۱- الشيءُ:
حدث، وقع. ۲- الشيءُ: ثبت. ۳- عليه كذا: وجب.

۲- علی الشيء: ناله.

۱- الشيءُ: پدید آمد، واقع شد ۲- الشيءُ: ثابت شد ۳- علیه
کذا: واجب شد ۴- علی الشيء: بدست آورد.

✽ حَصِيلٌ، تَحْصِيلٌ: ۱- الشيءُ أو العلمُ: حصل عليه، ناله
۲- الدِّينُ: جمعه.

۱- الشيءُ أو العلمُ: بدست آورد - به آن رسید ۲- الدِّينُ:
جمع آوری کرد.

✽ حَصْنٌ، يَحْصُنُ، حَصَانَةٌ: المكانُ: كان متيناً.

مستحکم و غیر قابل نفوذ بود.

✽ حَصْنٌ، يَحْصُنُ، حَصْنًا، حَصْنًا وَ حَصَانَةً: ۱- ب
المرأة: عَفْتُ. ۲- ب المرأة: تزوجت.

۱- ب المرأة: پاکدامن شد ۲- ب المرأة: ازدواج کرد.

✽ حَصْنٌ، تَحْصِينٌ: ۱- المكانُ: جَمَلَةٌ حَصِينًا ۲- ب المرأة:
عَفْتُ ۳- ب المرأة: تزوجت.

۱- المكانُ: مستحکم کرد ۲- ب المرأة: پاکدامن شد.
۳- ب المرأة: ازدواج کرد.

✽ الحِصْنُ: ج حَصُونٌ و احْصَانٌ و حِصْنَةٌ. ۱- مص حَصْنٌ
۲- الموضع المنيع الحزين.

۱- مص حَصْنٌ ۲- محل مستحکم و غیر قابل نفوذ.

✽ الحَصِيدُ: الزرع المحصود، ج حَصَائِدُ.

زراعت درو شده ج حصائد.

✽ الحَصِيدُ: ج حَصَائِدُ ۱- الزَّرع المحصود. ۲- المزرعة.

۱- زراعت درو شده. ۲- مزرعه

✽ الحَصِينُ: ج حَصْرٌ و أخيرة: ۱- الضَّيق العُدس.

۲- البغیل. ۳- بساط منسوج من النبات.

۱- خسود ۲- خسیس ۳- حصیر که از گیاه ساخته شود.

✽ الحَصِيرَةُ: البساط الصغير المنسوج من النبات، ج
حصائر.

فروش ساخته شده از گیاه. حصیرج حصائر.

✽ الحَصِيْفَةُ: ۱- المستحكم العقل الجيد الرأي. ۲- كلُّ
مُتَحَكِّمٍ.

۱- خردمند و خوش نظر و رأی ۲- هر آنچه که محکم
باشد.

✽ الحَصِيلُ: مِنَ الشيءِ: ما تجمع من ثماره أو غيرها.

آنچه که از میوه جمع آوری شده.

✽ الحَصِيْلَةُ: مِنَ الشيءِ: ما تجمع من ثماره أو غيرها، ج
حصائل: «حصيلة البيع»

آنچه که از میوه جمع آوری شده ج حصائل. «حصيلة
البيع».

✽ الحَصِينُ: مِنَ الاماكن: المنيع.

مستحکم و غیر قابل نفوذ.

✽ حَضٌ، يَحْضُ، حَضًا: ۱- على الامر: حثه عليه بقوة و أغراه
به.

او را با زور تشویق کرد و ادا نمود.

✽ الحضارة: ۱- مص حَضَر. ۲- حياة أهل المدن والقرى.

۳- أهل المدن والقرى. ۴- المدن والقرى و المنازل المسكونة. ۵-
مظاهر الزَّكِيِّ العلمي والأدبي والاجتماعي في الحضرة.

۱- مص حَضَر ۲- زندگی شهری و روستاییان ۳- شهریان و
روستاییان ۴- شهرها و روستاها و منازل مسکونی

۵- نشانه های تمدن علمی و ادبی و اجتماعی در شهریان.
✽ الحضارة: ر. الحضارة.

✽ الحضَانَةُ: ۱- مص حَضَنَ. ۲- عمل الحاضنة.

۳- التربية. ۴- «دار الحضانة»: مدرسة يُعلَّم فيها الأولاد و
يُحَقَّق بِتربيتهم.

۱- مص حَضَنَ ۲- کار پرورش دهنده (مرئی کودک)
۳- تربیت ۴- دارالحضانه مهد کودک - کودکستان.

✽ حَضَنٌ، يَحْضِنُ، حَضُوناً: ۱- المجلس: شهد. ۲- ۴-
جملة حاضرًا. ۳- الامر: خطر بباله. ۴- الامر: حلَّ به.

أصابه «حضره الموت». ۵- اليه: أتى إليه. ۶- الشيء:
أتاه به.

۱- المجلس: شاهد مجلس بود. حاضر در مجلس بود ۲- ۴-
او را حاضر کرد ۳- الامر: بخاطرش آمد ۴- الامر:

دچارش شد. گرفتار شد. «حضره الموت» ۵- اليه: رفت
بسویش ۶- الشيء: آورد.

❖ الحَضِيرَةُ: ج حَضائر. حَضِيرٌ ١ - جماعة القوم. ٢ - من الجيش: مقدمته.

١ - گروه از مردم ٢ - من الجيش: طلايه دار - مقدمه لشكر.

❖ الْحَضِيضُ: ج حَضَضٌ. وَأَحْضَهُ ١ - كُلُّ مَا سَفَلَ مِنَ الْأَرْضِ. ٢ - نهاية صَفح الجبل.

١ - هر آنچه كه پست باشد ٢ - دامنه كوه.

❖ حَقَطَ، يَحْطُطُ، حَقْطًا: ١ - الجَمَلُ عَنِ ظَهْرِ الدَّابَّةِ: أَنْزَلَهُ عَنْهُ.

٢ - هَبَطَ مِنْ عَلُوِّ إِلَى أَسْفَلِ. ٣ - الشَّيْءُ: أَنْزَلَهُ مِنْ عَلُوِّ.

١ - الجمل عن ظهر الدابة: پائين آورد ٢ - از بلندی به پائين

فرود آمد ٣ - الشئ: از بلندی پائين آورد.

❖ حَقَطَ، يَحْطُطُ، حَقْطًا، خَطُوطًا: السَّفَرُ: رَخِصَ.

ارزان شد.

❖ الْحَطَّابُ: ج حَطَّابَةٌ. ١ - جامع الحَطَبِ. ٢ - بائع الحَطَبِ.

١ - جمع كننده هيزم ٢ - هيزم فروش.

❖ الْمُخْطَطُ: ١ - مِنَ الشَّيْءِ: مَا تَحْطُمُ عَنْهُ. ٢ - مِنَ النَّبَاتِ: مَا

يَبِسُ مِنْهُ. ٣ - مِنَ الدُّنْيَا: مَا فِيهَا مِنْ مَالٍ وَمَتَاعٍ وَنَحْوِهَا.

١ - من الشئ: شكسته شده از آن ٢ - من النبات: آنچه كه

خشك باشد. ٣ - من الدنيا: آنچه كه در آن مال و متاع دنيا

باشد.

❖ الْمُخْطَطَةُ: مِنَ الشَّيْءِ: مَا تَحْطُمُ مِنْهُ.

شكسته شده از آن.

❖ حَطَطَ، يَحْطُطُ، حَطْطًا: ١ - جَمَعَ الْحَطَّابُ. ٢ - الْحَطَّابُ:

جَمَعَهُ. ٣ - النَّازُ: جَمَعَ هَا الْحَطَّابُ. ٤ - هُ: أَتَاهُ بِالْحَطَّابِ.

١ - هيزم را جمع كرد ٢ - الحطاب: جمع كرد ٣ - الناز: براي

آن هيزم جمع كرد ٤ - ه: با هيزم نزد او آمد. برايش هيزم

آورد.

❖ الْحَطَّابُ: مَا جَفَّ مِنَ الشَّجَرِ وَصَلَحَ وَقَوْدًا لِلنَّارِ، ج

أَحْطَاب.

قسمتهای خشكیده از درخت كه سوزانده شود (هيزم) ج

أحطاب.

❖ حَطَمَ، يَحْطِمُ، حَطْمًا: الشَّيْءُ: كَسَرَهُ.

آنرا شكست.

❖ حَطَمَ، تَحْطِمُ: ر. حَطَمَ.

❖ الْحَطَّابُ: مِنَ الْأَمْكَةِ: الْكَثِيرُ الْحَطَّابِ.

هيزم فراوان دارد.

❖ الْحَقْطُ: ج حَقُوطٌ وَحَقَاظٌ. أَحْطَ: ١ - نَصَبَ. ٢ - الْجَدُّ.

٣ - السَّعَادَةُ.

١ - بهره. بخت شانس ٢ - بهره ٣ - خوشبختی.

❖ حَضَنَ، يَحْضُنُ، حَضُورًا، حَضَارَةً: ١ - كَانَ حَاضِرًا

غَيْرَ غَائِبٍ. ٢ - الْوَقْتُ: حَانَ.

١ - حاضر بود، غائب نبود ٢ - الوقت: فرا رسيد.

❖ حَضَنَ، يَحْضُنُ، حَضَارَةً، أَقَامَ بِالْحَضَرِ.

رَحَلَ أَقَامَتِ الْكَتَدَ فِي شَهْرٍ. فِي شَهْرِ سَكُونَتِ كَرْدَ.

❖ حَضِنَ، يَحْضُنُ، حَضُورًا، الْمَجْلِسَ: شَهِدَ.

حاضر شد.

❖ حَضُنَ، يَحْضِي، حَضِيًّا: ١ - هُ: جَمَعَهُ حَاضِرًا. ٢ - الشَّيْءُ: هَيَّأَ

«حَضْرًا» الْمَحَاضِرَةَ. ٣ - هُ الشَّيْءُ: أَتَاهُ بِهِ. ٤ - الْبَدْوِيُّ: نَقَلَهُ مِنْ

حَيَاةِ الْبَدْوَةِ إِلَى حَيَاةِ الْحَضَارَةِ.

١ - ه: او را حاضر كرد ٢ - الشئ: آماده نمود

«حضر» المحاضرة ٣ - ه الشئ: با آن آورد. ٤ - البدوي: او را

از زندگي روستائي و بادييه صحرائشيني به شهرنشيني

آورد.

❖ الْحَضِيُّو: ١ - الْمَدَنُ وَالْقُرَى وَالْمَنَازِلُ الْمَسْكُونَةُ. ٢ - حَيَاةُ

أَهْلِ الْمَدَنِ وَالْقُرَى. ٣ - أَهْلُ الْمَدَنِ وَالْقُرَى.

١ - شهرها و روستاها و منازل مسكوني ٢ - زندگي

شهرنشينان و روستائيان ٣ - شهرنشينان و روستائيان

❖ الْحَضْرَةُ: ١ - الْحَاضِرُ، الْوَجُودُ: «قَابِلَةٌ بِحَضْرَةِ الشَّاهِدِ».

٢ - مَكَانُ الْحَاضِرِ. ٣ - الْإِنَاءُ، السَّاحَةُ.

١ - حضور. وجود «قابلته بحضور الشاهد» ٢ - مكان حضور

٣ - حياط، ميدان.

❖ الْحَضْرِيُّ: سَاكِنُ الْمَدَنِ وَالْقُرَى.

ساكن در شهر و روستا.

❖ حَضَضَ، يَحْضِضُ، حَضَضًا، حَضَنَ، حَضْنًا، حَضَانَةً، وَحَضَانَةً:

١ - الْوَلَدُ: جَمَعَهُ فِي حَضَنِهِ. ٢ - الْوَلَدُ: كَفَلَهُ وَرِيًّا. ٣ - هُ: ضَمَّهُ إِلَى

صَدْرِهِ.

١ - الولد: او را در آغوش گرفت ٢ - الولد: كفالت نمود و

تربيت كرد ٣ - ه: او را به سينه اش فشرد.

❖ حَضَنَ، يَحْضُنُ، حَضْنًا، حَضَانَةً، حَضَانَةً:

حَضَانًا، حَضُونًا، الطَّائِرُ الْبَيْضَ: رَفَعَهُ عَلَيْهِ وَلَزَمَهُ لِلتَّفَرُّجِ

پرنده كُرُجَ شَدَ. رَوَى تَحْشَشَ مَدَّتْ مَعِينَ رَا نَسَبَتْ.

❖ الْحَضْنُ: ج أَحْضَانٌ. حَضُونٌ. ١ - مَا دُونَ الْإِطِّ إِلَى الْبَطْنِ.

٢ - قَدَرٌ مَا يُجْمَلُ فِي الْحَضَنِ. ٣ - مِنَ الشَّيْءِ: جَانِبُهُ وَنَاحِيَتُهُ.

١ - از زير بغل شروع مي شود تا شكم ٢ - به اندازه حمل

يك آغوش پركردن ٣ - من الشئ: پهلويش و طرف و

سويش.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء، أو الشیء علیه، منعه، حرّمه. ۲- الماشیة، حبسها فی المظفرة.

۱- الشیء، أو الشیء علیه، منع کرد او را. او را محروم کرد
۲- الماشیة، در طوبله حبس نمود آنرا.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- حَفَظَ.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- مص حَفَظَ. ۲- المکانة، المَنْزِلَة.

۱- مص حَفَظَ. ۲- مقام، منزلت.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- مص حَفَظَ. ۲- المکانة، المَنْزِلَة.

۱- مص حَفَظَ. ۲- مقام، منزلت.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: حَفَظَ. حَفَظًا: ۱- عندئذ، کان ذا حظوة و مکانة. ۲- عند امرأته، أو بَی المرأة عند زوجها: قرب الواحد منها من قلب الآخر و أحبه. ۳- بالرزق أو نحوه: ناله.

۱- عندئذ، دارای مقام و منزلت بود نزد او. ۲- عند امرأته او بَی المرأة عند زوجها، به یکدیگر نزدیک شدند همدیگر را دوست داشتند. ۳- بالرزق او نحوه: بدست آورد: رسید به آن.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: موضع يُحاط بالقبض أو الخشب أو الأشجار تأوي إليه الماشیة و تنوّی فیہ البراء و الریح ج حَفَظًا و حَفَظًا: طوبله حیوانات ج حَفَظًا، حَفَظًا.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- القوم أو به أو حوله: أحاطوا به. ۲- بكذا: أحاط به.

۱- القوم أو به أو حوله: گرد او را گرفتند. ۲- بكذا: با آن گردش را فرا گرفتند او را با آن احاطه کردند.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: شمع له صوت «حَفَّ الثوب» ۲- بَی الحیة: صوّت من جلدھا. ۳- بَی الشجرة: أحدثت أورافها صوتًا. ۴- الطائر: شمع لجناحیه حَفِيف.

۱- الشیء: صدائی از آن شنیده شد. «حَفَّ الثوب» ۲- بَی الحیة: مار صدا برآورد. ۳- بَی الشجرة: برگ درخت صدا برآورد. ۴- الطائر: از دو بالش صدائی شنیده شد.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الذي حفرته الحفَر. ۲- الذي يحفر الخشب للزينة. ۳- الذي يحفر القبور.

۱- کسیکه شغل او کندن است. ۲- کسیکه چوب را کنده کاری می کند برای زیبایی. ۳- گورکن.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- مص حَفَظَ. ۲- المبالغة فی السؤال عن الآخرين و العناية بأمرهم.

۱- مص حَفَظَ. ۲- زیاده روی در پُرسش از دیگران و اهمیت دادن به کار آنها.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: جناح الطائر: أو ت الناس: شمع لها صوت.

صدائی از آن شنیده شد.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: أحدثت فی حَفَظَة. ۲- الطريق: أثر فيها بنشیه علیها. ۳- البئر: نقرأها.

۱- الشیء: در آن حفره ایجاد کرد. چاله ایجاد کرد. ۲- الطريق: با راه رفتن در آن جا پا نهاد. ۳- البئر: کند آنرا.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ. ۲- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ. ۳- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ. ۴- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ.

۱- آنچه که روی زمین و غیره کنده می شود. ۲- قبر- گور. ۳- حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ. ۲- المَحْفَظَة: ج حَفَظَ.

۲- دفعه من خلفه. ۳- بالرخ، طعنه به. ۴- عن الامر: أعجله عنه و أبعد و أزججه.

۱- ع علی الامر: او را تشویق کرد. وادار نمود. ۲- ع: او را از پشت هل داد. ۳- بالرمح، زد با آن. ۴- عن الامر: به شتاب واداشت و او را دور کرد و از آن بیزار نمود.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: حرّسه. ۲- الشیء: منعه من الضیاع و غیر ذلك «حفظ ماله». ۳- الکلام أو الکتاب: وعاه. ۴- الشیء: كتمه. ۵- العهد: بقي علیه.

۱- الشیء: نگهداری کرد. ۲- الشیء: حفظ کرد «حفظ ماله» ۳- الکلام أو الکتاب: از بر نمود. ۴- الشیء: كتمان کرد. ۵- العهد: پایبند شد.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: كتمه. ۲- الشیء: كتمه. ۳- العهد: بقي علیه.

۱- الشیء: نگهداری کرد. ۲- الشیء: حفظ کرد «حفظ ماله» ۳- الکلام أو الکتاب: از بر نمود. ۴- الشیء: كتمان کرد. ۵- العهد: پایبند شد.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: كتمه. ۲- الشیء: كتمه. ۳- العهد: بقي علیه.

۱- مص حَفَظَ. ۲- قلت غفلت. ۳- بیاد آوردن.

حَفَظَ. يَحْفَظُ. حَفَظًا: ۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

۱- الشیء: غفلت. ۲- الشیء: غفلت. ۳- الشیء: غفلت. ۴- الشیء: غفلت.

قدّمه: رَفَّتْ مِنْ كَثْرَةِ الْمَشْيِ.

١- پابره نه راه رفت ٢- تقدّمه: از زیادی راه رفتن ناراحت شد.

❖ **خَفِيٌّ**: يَخْفِي خَفَاوَةً، جَفَاوَةً، جَفَانَةً وَ تَحْفَايَةً؛ به: أظهر السرور به و آكرمه و حفل به.

به: نسبت به او اظهار شادی و بخرمی نمود او را گرمی داشت و مقدمش را ستود.

❖ **أَنْحَفِيذٌ**: وَلَدُ الْوَلَدِ، جَ خَفْدَاءُ.

نوه ج خفداه.

❖ **الْخَفِيزُ**: ١- الْخَفْرَةُ فِي الْأَرْضِ أَوْ غَيْرِهَا، ٢- الْبَيْتُ الْمَوْشَعُ، ٣- الْقَبْرِ.

١- چاله‌ای در زمین یا غیره ٢- چاه وسیع ٣- گور- قبر.

❖ **أَخْفِيضٌ**: ر. الْخَفِيرُ جَ خَفَاتِرُ.

❖ **أَخْفِيْظٌ**: ١- الْحَارِسُ الْمُوَكَّلُ بِالشَّيْءِ لِیَحْفَظَهُ، ٢- الْخَفُوطُ.

١- نگهبان چیزی ٢- محفوظ و نگهداری شده.

❖ **الْخَفِيْظَةُ**: جَ خَفَاطُ، ١- الْمَضْبُ: «أَثَارُ خَفِيْظَتِهِ» ٢- الْحَمِيَّةُ، ٣- الْحَذَرُ.

ج خفاط ١- خشم «أَثَارُ خَفِيْظَتِهِ» ٢- محبت ٣- دقت و حذر.

❖ **الْحَلِيفُ**: ١- مَصْحَفٌ، يَجُفُّ ٢- صَوْتُ جَنَاحَيْ الطَّائِرِ، ٣- صَوْتُ الرِّيحِ فِي الْأَوْرَاقِ أَوْ غَوَا، ٤- صَوْتُ جِلْدِ الْحَيَّةِ.

١- مصحف، تجف ٢- صدای دو بال پرند ٣- صدای باد در برگها و غیره ٤- صدای خش خش مار.

❖ **حَقٌّ، يَحْقُوقُ حَقًّا**: ١- هُوَ عَلَيْهِ عَلَى الْحَقِّ وَأُثْبِتَ عَلَيْهِ، ٢- الْأَمْرُ: تَبَيَّنَ، ٣- الْأَمْرُ: صَدَّقَ، ٤- الْأَمْرُ: أَثْبِتَ وَ صَارَ عِنْدَهُ حَقًّا.

١- ه: بر او غالب آمد و ثابت نمود حق خود را ٢- الامر: باور کرد ٣- الامر: ثابت نمود و نزد او حق شد.

❖ **حَقٌّ، يَحْقُوقُ يَحْقُوقُ حَقًّا، خَفَقَ وَ خَفُوقًا**: الْأَمْرُ: ثَبِتَ وَ صَدَقَ، ٢- عَلَيْهِ أَنْ يَفْعَلَ كَذَا، وَجِبَ.

ثابت شد و درست بود ٢- علیه آن بفعل کذا: بر او واجب شد.

❖ **حَقٌّ**: لَهُ أَنْ يَفْعَلَ كَذَا، وَجِبَ

لَهُ أَنْ يَفْعَلَ كَذَا، وَاجِبَ شَدَ.

❖ **الْحَقُّ**: جَ حَقَوٌّ وَ حَقَاقٌ، ١- مَصْحَفٌ ٢- الصَّوَابُ، ٣- الْمَدْلُ، ٤- الْيَقِيْنُ، ٥- الثَّابِتُ الَّذِي لَا شَكَّ فِيهِ، ٦- الْجَدِيرُ.

الحلیق: «هو حقّ بالإجمال» ٧- الصدق فی الحديث، ٨- «هو العالم حقّ العالم»؛ الكثير العلم.

ج حقوق و حقايق ١- مصحف ٢- صواب و درستی ٣- عدالت، ٤- باور و یقین، ٥- مسأله ثابت که شکّی در آن نیست، ٦- شایسته: «هو حقّ بالإجمال» ٧- راستگویی در گفتار، ٨- «هو العالم حقّ العالم»؛ دارای اطلاعات فراوان.

❖ **الْحَقُّ**: جَ احْتِقَاقٌ وَ حَقَوٌّ وَ حَقَاقٌ، ١- وَعَاءٌ صَغِيرٌ يُوضَعُ فِيهِ الطَّيْبُ خُصُوصًا، ٢- أَصْلُ رَأْسِ الْوَرِكِ الَّذِي فِيهِ عَظْمُ الْفَخْزِ، ٣- الثَّقَرَةُ الَّتِي فِي رَأْسِ الْكَتِفِ، ٤- رَأْسُ الْمَضَدِ.

ج احتقاق و حقرو و حقايق ١- ظرف کوچکی است که عطر را در آن می گذارند ٢- ران، مفصل ران ٣- چاله‌ای که سرکتف در آن قرار دارد، ٤- ابتدای بازو.

❖ **الْحَقَارَةُ**: ١- مَصْحَفٌ، ٢- الْهَوَانُ، الذَّلُّ.

١- مصحف، ٢- خواری و مذلت.

❖ **الْحَقَانِيُّ**: الْمُنْسَوْبُ إِلَى الْحَقِّ.

منسوب به حق.

❖ **الْحَقَبَةُ**: جَ أَحْقَابٌ وَ جَفَابٌ، ١- الْمُدَّةُ الطَّوِيلَةُ مِنَ الدَّهْرِ، ٢- الدَّهْرُ، ٣- السَّنَةُ مِمَّا فَوْقَ.

ج احقاب و جفاب ١- مدت مزیدی از روزگار، ٢- روزگار، ٣- بیش از یک سال.

❖ **الْحَقَبُ**: ر. الْحَقَبَةُ.

❖ **الْحَقِيقَةُ**: جَ حَقَبٌ وَ حَقْرَبٌ، ١- مَدَّةٌ مِنَ الدَّهْرِ لَا وَقْتُ لَهَا، ٢- السَّنَةُ.

١- مدتی نامعلوم از روزگار ٢- سال.

❖ **حَقَقَ: يَحْقُقُ، حَقَقًا**: حَقَقًا، وَ حَقِيقَةً، عَلَيْهِ: حَمَلَ لَهُ الْعِدَاوَةَ فِي قَلْبِهِ.

عليه: کینه و دشمنی او را به دل گرفت.

❖ **الْحَقْدُ**: ١- مَصْحَفٌ، ٢- حَمْلُ الْعِدَاوَةِ وَالْعُضْبِ فِي الْقَلْبِ، جَ أَحْقَادٌ وَ حَقَوْدٌ.

١- مصحف، ٢- دشمنی به دل گرفتن، ج احقاد و حقود.

❖ **حَقَرٌ: يَحْقِرُ، حَقَرًا**: حَقَرًا، وَ حَقَارَةً وَ حَقْرَةً وَ تَحْقِرَةً وَ حَقْرِيَّةً، ١- هُوَ: اسْتَصْفَرَهُ، اسْتِهَانَ بِهِ، ٢- ذَلٌّ، ٣- الشُّيْءُ: هَانَ قَدْرُهُ.

١- ه: کوچک شمرد تحقیر کرد، اهانت نمود ٢- خوار نمود ٣- الشیء: مقام و منزلتش تنزل کرد.

❖ **حَقَرٌ: يَحْقِرُ، حَقَارَةً وَ حَقْرًا**: صَارَ حَقِيرًا، ذَلٌّ

خوار و ذلیل گردید.

❖ **حَقَرٌ: يَحْقِرُ، حَقَرًا**: ر. حَقَرٌ.

❖ **حَقَرٌ: يَحْقِرُ، حَقَرًا**: هُوَ: أَذَلَّهُ، صَفَرَهُ.

ه: او را خوار و ذلیل نمود.

❖ **حَقَقْ**: تحقیقاً ۱- الأمر: أتیته. ۲- الأمر: صدقته. ۳- المحقق مع المتهم أو الشاهد: حاول الوقوف على حقيقة ما يُنسب إليه أو إلى غيره من ثمة.

۱- الأمر: اثبات كرد. ۲- الأمر: تصديق نمود. ۳- المحقق مع المتهم أو الشاهد: خواست مطلع شود از حقیقت کار که به او نسبت داده می شود و یا به دیگری.

❖ **الحَقْلُ**: ج حُقُول. ۱- الأرض الطيبة التي يُزرع فيها. ۲- الزرع الأخضر.

ج حُقُول. ۱- زمین قابل زراعت، ۲- زراعت سبز رنگ.

❖ **الحَقْلَةُ**: ج أحْقَال. ۱- مص حَقْل. ۲- القسم من الحقل.

ج إحْقَال. ۱- مص حَقْل. ۲- بخشی از مزرعه.

❖ **حَقَنْ**: يَحْقِنُ و يَحْقِنُ حَقْنًا. ۱- الماء أو نحوه: جمعه و حبسه. ۲- الإناء بالماء: ملأه به. ۳- دمه: أنفذه من القتل. ۴- المريض: أدخل الدواء إلى جسمه بالحقنة. ۵- اللبن في الإناء: صبّه فيه لخرج زبدته. ۶- البول: حبسه.

۱- الماء أو نحوه: در یک جا ظرف جمع نمود. ۲- دَمَة: او را از کشته شدن نجات داد. ۳- الإناء بالماء: ظرف را پر کرد. ۴- المريض: او را آمبول تزریق کرد. ۵- اللبن في الإناء: برای گرفتن کره دوغ را در ظرف ریخت. ۶- البول: حبس بول کرد. ❖ **الحَقْنَةُ**: ج حُقَن. ۱- الدواء الذي يَحْقِنُ به المريض. ۲- الآلة التي يَحْقِنُ بها.

ج حُقَن. ۱- آمبولی که به مریضی تزریق می شود. ۲- سرنگ.

❖ **الحَقُودُ**: الكثير الحديث.

کینه توز.

❖ **الحَقِيبة**: ج حَقَائِب. ۱- محفظة من جلد أو غيره توضع فيها الثياب أو غيرها. ۲- ما يحمل على الدابة خلف الراكب. ۳- وعاء يضع فيه المراه زاده أو نحوه.

ج حَقَائِب. ۲- محفظه ای از پوست و چرم دان «ساک» که لباس را در آن می نهند. ۳- آنچه که پشت سر سوار بر اسب یا قاطر بار زده می شود. ۴- ظرفی است که انسان روزی و ما یحتاج خود را در آن می نهند.

❖ **الحَقِيرُ**: الذليل الصغير.

خوار و کوچک

❖ **الحَقِيقُ**: ج أَحْقَاء. ۱- الجدير: «هو حقيق بهذا الأمر» ۲- على الأمر: المريض عليه.

ج أَحْقَاء. ۱- شایسته و سزاوار «هو حقيق بهذا الأمر» ۲- علی الامر: حریص بر کار.

❖ **الحَقِيقَةُ**: ج حَقَائِق. ۱- الشيء الثابت الصحيح. ۲- ما يجب على الإنسان أن يحصيه و يدافع عنه: «هو حامي حقيقة قومه» ۳- الحق. ۴- في اللغة: ما تستعمل من الألفاظ في ما وُضع له أصلاً. ۵- الرأية. ۶- «حقيقة الشيء»: كنهه، جوهره.

ج حَقَائِق. ۱- چیزی که درست و ثابت است. ۲- آنچه را که انسان باید از آن دفاع کند «هو حامي حقيقة قومه» ۳- حق. ۴- في اللغة: استعمال لفظ في ما وُضع له. ۵- پرچم و علم. ۶- «حقيقة الشيء»: کنه و ذات و جوهره.

❖ **حَكَمَ**: يَحْكُمُ حَكْمًا. ۱- الشيء بالشيء أو عليه: أمره عليه بالحكم و لذلك. ۲- جَسَمَهُ أو نحوه: دعاه إلى حكمه. ۳- الأمر في صدره: أثر فيه.

۱- الشيء بالشيء أو عليه: مالش داد خواراند. ۲- جَسَمَهُ أو نحوه: او را فرخواند برای غارِش دادن بدنش. ۳- الأمر في صدره: در آن تأثیر نمود.

❖ **حَكَمَى**: يَحْكُمُ، حَكَمَاةً (ح ك ي) ۱- الحديث: أوردته. ۲- عنه الحديث: نقله. ۳- هُ أو الشيء: شابه. ۴- هُ: فعل فعله أو قال مثل قوله. ه- عليه: نَمَّ عليه، أفسد.

۱- الحديث: بیان نمود. ۲- عنه الحديث: از او نقل قول کرد. ۳- هُ أو الشيء: با او شباهت پیدا کرد. ۴- هُ: کار او را انجام داد یا مانند او سخن گفت. ۵- عليه: سخن چینی نمود و کار ناپسندی انجام داد.

❖ **الحَكَاكُ**: ۱- داه كالحزب. ۲- الحزب.

۱- مرضی است مانند خال خال شدن پوست. ۲- خال خال شدن پوست.

❖ **الحِكَايَةُ**: ۱- مص حَكَى. ۲- ما يُقص من حادثة حَقِيقَةٍ أو خيالية، كتابة أو شفاهاً.

۱- مص حَكَى. قصه حوادث حقیقی و خیالی. ❖ **حَكَمَ**: يَحْكُمُ حَكْمًا و حُكُومَةً. ۱- بالأمر، أو له أو عليه، أو بين القوم: قضى، فصل. ۲- البلد: تولى إدارة شؤونه و سياسة شعبه.

۱- بالأمر أو له أو عليه أو بين القوم: قضاوت نمود و حل و فصل کرد. ۲- البلد: اداره امور و سیاست ملت رابه عهده گرفت.

❖ **حَكَمَ**: يَحْكُمُ، حَكْمَةً، صار حكيمًا

حكيم گردید..

❖ **حَكَمَ**: يَحْكُمُ، حَكْمًا. ۱- هُ في الأمر: جعله فيه حَكْمًا. ۲- هُ: جعله حاكماً. ۳- هُ: أطلق يده في ما يشاء. ۴- هُ في ماله أو نحوه: جعل إليه الحكم فيه و التصرف.

والحصير والمهبال ونحوها.

نوعی گیاه است که در صنعت کاغذسازی و طناب و حصیر بکار می‌رود.

● **خَلَقَ: خَلَقَ**، خَلَقًا و خَلَقًا و خَلَقًا و خَلَقًا. ۱- الرأس: أزال عنه الشعر. ۲- الشيء: قشره.

۱- الرأس: سر را تراشید. ۲- الشيء: پوست آنرا کند.

● **خَلَقَ: خَلَقًا**، خَلَقًا. ۱- رأسه: بالغ في خلقه. ۲- الطائر: ارتفع في الهواء و استدار. ۳- بصره إلى كذا: رفعه إليه. ۴- النجم: ارتفع. ۵- الشيء: جعله كالخلق.

۱- رأسه: در ترانیدن سر زیاد روی نمود. ۲- الطائر: پرند در هوا اوج گرفت. ۳- بصره إلى كذا: نگاه کرد. ۴- النجم: ستاره بسیار بالا قرار گرفت. ۵- الشيء: مانند خلقه گردانید.

● **الخلق: خلق**، خلق في الأذن.

گوشواره.

● **الخلق: خلق**، ۱- مص خلق. ۲- مجرى الطعام والشراب في أقصى الفم، ج أخلاق و خلوق و خلوق.

۱- مص خلق. ۲- محل ورود غذا در انتهای دهان «گلو» ج أخلاق و خلوق و خلوق.

● **الخلق: خلق**، ج خلق و خلقات. ۱- كل مستدير، كحلقه الحديد. ۲- «حلقه الباب»: دائرة مفرغة تملأ بالباب ليرفع بها.

۳- «حلقه القوم» دائرتهم. ۴- «الحلقه الدراسية»: صف ذو نظام خاص، يغلب وجوده في الجامعات، يجتمع فيه الطلاب بإشراف أحد الأساتذة للبحث في بعض القضايا أو لمناقشتها.

ج خلق و خلقات ۱- هر چیزی که دایره‌وار باشد ۲- «حلقه الباب»، حلقه در ۲- «حلقه القوم» اجتماع و گرد همانی قوم و قبیله. ۴- «الحلقه الدراسية»: سمپوزیوم علمی که در دانشگاهها و مؤسسات علمی برگزار می‌شود.

● **الخلقوم: خلقوم**، تجويف في أقصى الفم فيه مجرى النفس والشمال، ج خلایم و خلایم.

گلوی انسان و حیوان که در آن مجرای تنفسی و خوراک می‌قرار دارد. ج خلایم و خلایم.

● **خَلَقَ: خَلَقَ**، خَلَقًا و خَلَقًا و خَلَقًا و خَلَقًا. ۱- الشيء: اشتد سواده. ۲- الشيء: تیره رنگ شد سیاه شد.

● **الخلقة: خلقة**، شدة السواد.

بسیار تیره رنگ شد. سیاه

● **خَلَلْ: خَلَلًا**، خَلَلًا و خَلَلًا و خَلَلًا. ۱- الشيء: جعله خللاً. ۲- الشيء: جعله في حل بما بينهما. ۳- العین: جعلها خللاً باستثناء أو بشرط.

● **خَلَبْ: خَلَبَ**، خَلَبًا و خَلَبًا و خَلَبًا. ۱- الشاة أو الناقة أو البقرة: استخرج ما في ضرعها من اللبن. ۲- «خَلَبَ الذَّهْرَ اشطره»، أي جرب الأمور.

۱- الشاة أو الناقة أو البقرة: گوسفند و شتر و گاو را دوشید. ۲- «خَلَبَ الذَّهْرَ اشطره» کارها را تجربه نمود.

● **الخلبة: خلبة**، ج خلایب. خلایب. ۱- المرأة من خلَب. ۲- الخيل التي تجتمع للشباق. ۳- الدفعة من الخيل في السباق. ۴- منصة تحيط بها المهبال من جهاتها الأربع تجري عليها ألعاب المصارعة أو الملاكمة أو نحوها.

ج خلایب. خلایب. ۱- یکبار دوشیدن ۲- گله اسبی که برای مسابقه گردآوری می‌شوند. ۳- یک گروه اسب مسابقه ۴- تشک کشتی گرفتن، بین برای انجام مسابقه مشت زنی «بوکس» و غیره و ذلك.

● **خَلَت: خَلَّتْ**، خَلَّتًا. ۱- الرأس: خلقه. ۲- الصوف: نشفه عن الجلد.

۱- الرأس: آنرا تراشید. ۲- الصوف: پشم را از پوست جدا کرد.

● **خَلَجَ: خَلَجَ**، خَلَجًا و خَلَجًا و خَلَجًا. ۱- القطن: ندقه و خلصه من بذره.

پنبه را از وش جدا کرد.

● **خَلَقَلْ: خَلَقَلًا**، خَلَقَلًا. ۱- الشيء: حركه من موضعه.

الشيء: جابجا نمود.

● **الخلزون: خلزون**، دابة برثة صغيرة رخوة تعيش في صدقة.

حشره‌ای است خاکی که در صدف خود زندگی می‌کند. «خلزون».

● **خَلَفَ: خَلَفَ**، خَلَفًا و خَلَفًا و خَلَفًا. ۱- محلوفاً و محلوفاً و محلوفاً: أقم.

سرگند یاد کرد.

● **خَلَفَ: خَلَفًا**، ۱- الشيء: جعله يخلف. ۲- الشيء: طلب منه أن يخلف.

۱- او را به سرگند یاد نمودن و داشت ۲- از او درخواست نمود که سرگند یاد کند.

● **الخلافة: خلافة**، ج أخلاف. ۱- مص خَلَفَ ۲- المعاهدة على الاتفاق و المساعدة. ۳- العهد. ۴- الصداقة. ۵- الصديق. ۶- ما يلزم الشيء فلا يفارقه: «هو جلف الشقاء».

ج أخلاف. ۱- مص خَلَفَ ۲- پیمان برای اتفاق نظر و کمک و یاری نمودن به یکدیگر ۳- پیمان. ۴- دوستی ۵- دوست. ۶- آنچه که از هم‌دیگر جدا نمی‌شوند و هر

جلف الشقاء پیوسته بدبخت است.

● **الخلافة: خلافة**، نبات تحدد الأطراف يقطع من ورقة القفف

- ۱- الشیء: حلال گردانید آنرا. ۲- او را اجازه داد. تجویز کار را به او داد. ۳- الیمین: سوگند را با شرط حلال نمود.
- ❖ خَلَلٌ: تَحْلِيلًا. ۱- العَفْءُ: حَلَّهَا. ۲- المَادَّةُ: حاول معرفة عناصرها و خصائصها «حَلَّلَ الدم». ۳- تَفْسِیْتهُ: حاول معرفة أعماقها و خفاياها و عللها. ۴- بِالْمَكَانِ: جعله يَزَلْ به.
- ۱- العَفْءُ: كَرِهَ رَاكُشُوهُ. ۲- المَادَّةُ: تَحْزِیْه و تَحْلِیْل نمود «حَلَّلَ الدم» ۳- تَفْسِیْتهُ: خواست به كنه نفس او آگاه شود. ۴- بِالْمَكَانِ: او را در آنجا سكونت داد.
- ❖ خَلَمٌ: يَحْلُمُ. حُلْمًا و حُلْمًا. ۱- رَأَى فِي نَوْمِهِ رُؤْيَا. ۲- الْوَلَدُ: بلغ مبلغ الرجال في الإدراك.
- ۱- خَوَابٌ دِيدَ ۲- الْوَلَدُ: بالغ شد.
- ❖ خَلَمٌ: يَحْلُمُ: حِلْمًا: كَانَ ذَا حِلْمٍ.
- شكيبا بود.
- ❖ خَلَمٌ: حَلِيمًا: جَعَلَهُ حَلِيمًا.
- ۴- او را شكيبا گردانید.
- ❖ الخَلَمُ: ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- ر. الحَلَم.
- ❖ الخَلَمُ: ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- ما يراه النائم، ج. أَخْلَام.
- ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- خَوَابٌ وَ رُؤْيَا. ج. أَخْلَام.
- ❖ الحِلْمُ: ج. حُلُومٌ وَأَخْلَام. ۱- مَصْ خَلَمٌ. ۲- الصبر، الْأَنَاة. ۳- الْعَقْل. ۴- الْعَفْوُ عِنْدَ الْمَقْدَرَةِ.
- ج. حُلُومٌ وَأَخْلَام. ۱- مَصْ خَلَمٌ. ۲- شكيبايي و امتناع و خودداري نمودن ۳- عقل و خرد ۴- بخشش به هنگام قدرت و توانايي.
- ❖ الخَلْفَةُ: اللعنة الصغيرة التي في رأس الثدي ومنها يخرج اللبن، ج. خَلَمٌ.
- سرپستان، ج. خَلَمٌ.
- ❖ خَلَقٌ: يَخْلُقُ. خَلَاوَةً وَ خُلُوانًا. ۱- الشیء: كَانَ حُلُوءًا. ۲- ب. الفاكهة: طابِت.
- ۱- الشیء: شیرین بود. ۲- ب. الفاكهة: میوه شیرین شد. و خوشمزه شد.
- ❖ الخَلْوُ: ۱- كُلُّ مَا فِي طَعْمِهِ خَلَاوَةٌ. ۲- الْجَمِيل. ۳- الْعَلِيبُ الَّذِي.
- ۱- چیزی كه مزه‌اش شیرین باشد. ۲- زیبا. ۳- نيكو و خوشمزه.
- ❖ الخَلْوِيُّ: ج. خَلَاوَى. ۱- الفاكهة المخلوة. ۲- طعام يُعْمَل بِكَرٍّ أَوْ عَمَلٍ.
- ج. خَلَاوَى. ۱- میوه شیرین ۲- يك نوع خوراکی ساخته شده از شكر و عمل.
- ❖ الخَلْوَاءُ: ر. المخلوئ.
- ❖ الخُلُوانُ: ۱- مَصْ خَلَا وَ خَلَوٌ وَ خَلِيٌّ. ۲- أَجْرَةُ الدَّلَالِ أَوْ الْحَادِمِ لِقَاءِ عَمَلٍ يَكْتَلِفُ بِهِ. ۳- الرِّشْوَةُ.
- ۱- مَصْ خَلَا وَ خَلَوٌ وَ خَلِيٌّ. ۲- مزد دلال یا خدمتکار در برابر کاری كه انجام داده است. ۳- رشوه.
- ❖ الخَلْوَانِي: ۱- صَانِعُ المخلَوَى. ۲- بَانِعُ المخلَوَى.
- ۱- قَتَاد. ۲- شیرینی فروش.
- ❖ الخَلُوبُ: ج. خَلَبٌ وَ خَلَابٌ. ۱- مِنَ الشَّاءِ أَوْ التُّنُوقِ أَوْ الْبَقَرَةِ: ذَاتُ اللَّبَنِ ۲- مِنَ الشَّاءِ أَوْ التُّنُوقِ أَوْ الْبَقَرَةِ: المخلوبة.
- ج. خَلَبٌ وَ خَلَابٌ. ۱- مِنَ الشَّاءِ أَوْ التُّنُوقِ أَوْ الْبَقَرَةِ: شیرده ۲- مِنَ الشَّاءِ أَوْ التُّنُوقِ أَوْ الْبَقَرَةِ: دوشیده شده.
- ❖ خَلِيٌّ: يَحْلِي. خَلَاوَةً وَ خُلُوانًا. ۱- الشیء: كَانَ حُلُوءًا. ۲- ب. الفاكهة: طابِت.
- ۱- الشیء: شیرین بود. ۲- ب. الفاكهة: میوه شیرین و خوشمزه شد.
- ❖ خَلِيٌّ: يَحْلِي. حَلِيًّا. ۱- ب. المرأة: صارت ذات خَلِيٍّ. ۲- ب. المرأة: لبست خَلِيًّا.
- ۱- ب. المرأة: دارای زیور آلات شد ۲- ب. المرأة: زیور آلات به گردن آویخت.
- ❖ الخَلِيٌّ: ۱- مَصْ خَلَى وَ خَلِيٌّ. ۲- مَا يُتَزَكَّى بِهِ مِنَ الْمَعَادِنِ المصوغ والمجارة الكريمة. ج. خَلِيٌّ وَ خِلِيٌّ.
- ۱- مَصْ خَلَى وَ خِلِيٌّ. ۲- زیور آلات ساخته شده از طلا و سنگهای قیمتی ج. خَلِيٌّ وَ خِلِيٌّ.
- ❖ الحَلِيبُ: اللَّبَنُ المَحْلُوبُ.
- شیر.
- ❖ الحَلِيبَةُ: ج. حَلِيٌّ. ۱- مَا يُتَزَكَّى بِهِ مِنَ الْمَعَادِنِ المصوغ والمجارة الكريمة. ۲- مِنَ الْإِنْسَانِ: صفته.
- ج. حَلِيٌّ. ۱- زیور آلات ساخته شده از طلا و سنگهای قیمتی ۲- مِنَ الْإِنْسَانِ: صفت او.
- ❖ الخَلِيفُ: ج. أَخْلَافٌ وَ خُلَفَاءُ. ۱- الْخَالِيفُ. ۲- مَا لَزِمَ شَيْئًا قَلَمٌ بِفَارَقَةٍ: «هو حليف الشقاء»
- ج. أَخْلَافٌ وَ خُلَفَاءُ. ۱- هم‌پیمان ۲- اتحاد و همبستگی و عدم افتكاك «هو حليف الشقاء» او پیوسته بدبخت است.
- ❖ الحَلِيقُ: المَحْلُوقُ، ج. حَلَقٌ.
- تراشیده شده. ج. حَلَقَتِ.
- ❖ الحَلِيقُ: ج. أَجِلَاءُ، م. حَلِيقٌ وَ خَلِيقَةٌ. ۱- زَوْجُ الْمَرْأَةِ. ۲- زَوْجُ الرَّجُلِ. ۳- الْحَالِ. ۴- الْجَارِ.
- ج. أَجِلَاءُ وَ حَلِيقٌ وَ حَلِيقَةٌ. ۱- شوهر ۲- همسر ۳- حلال ۴- همسایه.

- ۱- الشیء: حلال گردانید آنرا. ۲- او را اجازه داد. تجویز کار را به او داد. ۳- الیمین: سوگند را با شرط حلال نمود.
- ❖ خَلَلٌ: تَحْلِيلًا. ۱- العَفْءُ: حَلَّهَا. ۲- المَادَّةُ: حاول معرفة عناصرها و خصائصها «حَلَّلَ الدم». ۳- تَفْسِیْتهُ: حاول معرفة أعماقها و خفاياها و عللها. ۴- بِالْمَكَانِ: جعله يَزَلْ به.
- ۱- العَفْءُ: كَرِهَ رَاكُشُوهُ. ۲- المَادَّةُ: تَحْزِیْه و تَحْلِیْل نمود «حَلَّلَ الدم» ۳- تَفْسِیْتهُ: خواست به كنه نفس او آگاه شود. ۴- بِالْمَكَانِ: او را در آنجا سكونت داد.
- ❖ خَلَمٌ: يَحْلُمُ. حُلْمًا و حُلْمًا. ۱- رَأَى فِي نَوْمِهِ رُؤْيَا. ۲- الْوَلَدُ: بلغ مبلغ الرجال في الإدراك.
- ۱- خَوَابٌ دِيدَ ۲- الْوَلَدُ: بالغ شد.
- ❖ خَلَمٌ: يَحْلُمُ: حِلْمًا: كَانَ ذَا حِلْمٍ.
- شكيبا بود.
- ❖ خَلَمٌ: حَلِيمًا: جَعَلَهُ حَلِيمًا.
- ۴- او را شكيبا گردانید.
- ❖ الخَلَمُ: ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- ر. الحَلَم.
- ❖ الخَلَمُ: ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- ما يراه النائم، ج. أَخْلَام.
- ۱- مَصْ خَلَمٌ ۲- خَوَابٌ وَ رُؤْيَا. ج. أَخْلَام.
- ❖ الحِلْمُ: ج. حُلُومٌ وَأَخْلَام. ۱- مَصْ خَلَمٌ. ۲- الصبر، الْأَنَاة. ۳- الْعَقْل. ۴- الْعَفْوُ عِنْدَ الْمَقْدَرَةِ.
- ج. حُلُومٌ وَأَخْلَام. ۱- مَصْ خَلَمٌ. ۲- شكيبايي و امتناع و خودداري نمودن ۳- عقل و خرد ۴- بخشش به هنگام قدرت و توانايي.
- ❖ الخَلْفَةُ: اللعنة الصغيرة التي في رأس الثدي ومنها يخرج اللبن، ج. خَلَمٌ.
- سرپستان، ج. خَلَمٌ.
- ❖ خَلَقٌ: يَخْلُقُ. خَلَاوَةً وَ خُلُوانًا. ۱- الشیء: كَانَ حُلُوءًا. ۲- ب. الفاكهة: طابِت.
- ۱- الشیء: شیرین بود. ۲- ب. الفاكهة: میوه شیرین شد. و خوشمزه شد.
- ❖ الخَلْوُ: ۱- كُلُّ مَا فِي طَعْمِهِ خَلَاوَةٌ. ۲- الْجَمِيل. ۳- الْعَلِيبُ الَّذِي.
- ۱- چیزی كه مزه‌اش شیرین باشد. ۲- زیبا. ۳- نيكو و خوشمزه.
- ❖ الخَلْوِيُّ: ج. خَلَاوَى. ۱- الفاكهة المخلوة. ۲- طعام يُعْمَل بِكَرٍّ أَوْ عَمَلٍ.
- ج. خَلَاوَى. ۱- میوه شیرین ۲- يك نوع خوراکی ساخته شده از شكر و عمل.
- ❖ الخَلْوَاءُ: ر. المخلوئ.

● **الخليلة:** ج خلائل ١ - زوج الرجل ٢ - جارة الرجل.

ج خلائل ١ - همسر ٢ - همساية.

● **الخليم:** ذر الجلم، ج خلّاء وأحلام.

شكيبا، ج خلّماء وإسلام.

● **خَمٌّ:** يَخْمُ خَمًّا ١ - التنوّز: أوقده. أحماء. ٢ - الماء: سخّنه.

٣ - الشَّعْمُ أو نحوّه: أذابه.

١ - التنوّز: تنور را روشن کرد. گرم کرد. ٢ - الماء: گرم کرد.

٣ - الشَّعْمُ أو نحوّه: دنبه را ذوب کرد.

● **خَمٌّ:** ١ - الأمر: قضي «حم القضاء عليه». ٢ - أصابته الخس.

٣ - له كذا: قدّر.

١ - الأمر: انجام شد. «حم القضاء عليه» ٢ - تب نمود. دچار

تب شد. ٣ - له كذا: برایش مقدّر شد.

● **خَمِي:** يَخْمِي جايه (ح م ي)؛ نصره، دافع عنه.

١ - او را نصرت داد. از او حمایت کرد.

● **خَمِي:** يَخْمِي. جية (ح م ي) المريض ما يَشْفُو: منه إياه.

مريض را از مصرف مواد مُضِرّ منع نمود.

● **خَمِي:** يَخْمِي. جية و خنيا و جماية و تحمية. الشيء منه: منه

و دفعه عنه.

يَحْمِي. جية و خنيا و جماية و تحمية. الشيء منه:

بازداشت از او دور کرد.

● **الخصي:** من الميا: الذي خالطته الحمأة.

من الميا: آب لجن گرفته.

● **الخصي:** مرض ترتفع به حرارة الجسم، وهو أنواع، ج

نحيات.

تب. که انواعی دارد. ج خميات.

● **الجمني:** الموضع الذي يَحْمِي و يَدَافِع عنه. كالدار والمرعى و

ما إليها.

قرفگاه. خانه. مرتع.

● **الخصاء:** الطين الأسود الفاسد الرائحة.

لجن سیاه رنگ بدبو.

● **الخصاء:** ج خنوات. ١ - أم امرأة الرجل. ٢ - أم زوج المرأة.

١ - مادر همسر ٢ - مادر شوهر. ج خنوات

● **الخنات:** صاحب المهر في السر أو غيره، ج خناتة.

صاحب الاغ در سفرها ج خناتة.

● **الجماء:** ج خيبر و خمر و اجيرة و مخور و مخترات. م جمارة

ج خبائز. ١ - حيوان ثنائي من ذوات الأربع، منه الأهلي و منه

الوحشي. ٢ - خشية في مقدمة الرجل.

ج خمير و خمر و اجيرة و خُمور و خُمترات. م جمارة ج

حمامز. ١ - ألأخ که یک گونه آن اهلی است و گونه دیگر

وحشی «گورخر» ٢ - نکه چوبی که در جلو کجاوه و یا

محل نشستن بر کوهان شتر قرار دارد.

● **الخصاس:** ١ - الشدة. ٢ - المنع. ٣ - الحارّة. ٤ - نوع من

الشجر.

١ - شدت ٢ - منع نمودن ٣ - جنگیدن ٤ - نوعی از درخت.

● **الخصاسة:** ١ - الشدة. ٢ - المنع. ٣ - الشجاعة. ٤ - الحارّة.

١ - شدت ٢ - منع نمودن ٣ - شجاعت ٤ - جنگیدن.

● **الخصافة:** ١ - مص حَقٍّ و حَقٍّ. ٢ - فساد العقل. ٣ - قلة

العقل.

١ - مص حَقٍّ و حَقٍّ. ٢ - دیوانگی و بی خردی. ٣ -

کم خردی.

● **الحَقَال:** ج حَمَالَة ١ - حامل الأحمال. ٢ - الكثير الحمل.

ج حَمَالَة ١ - باربر ٢ - بسیار باربرنده.

● **الجُمالة:** ١ - حرفة الحمال. ٢ - وِج حَمَائِل: علاقة السيف.

٣ - علاقة القوس. ٤ - قُدّة من نسج أو مَطَاط أو نحوها تشدّ

سراويل الأولاد أو الرجال إلى الكتفين.

باربری. ٢ - وِج حمامات: محل أویزان نمودن شمشیر.

٣ - محل أویزان نمودن کمان ٤ - بند شلوار و دامن.

● **الخصام:** طائر أليف يأكل الحنطة، له هديل: من أنوعه:

«حمام الزايل، أو الزجال»، وهو حمام مُدْرَب على حمل

الرسائل من مكان إلى مكان، و يكثر استعماله في بعض

الحروب، ج حَمَائِم و حَمَامات.

کبوتر، از انواع آن کبوتر نامه رسان ج حمامات و حَمَامات.

● **الخصام:** الموضع الذي يُخْتَل فيه، ج حَمَامات.

گرمابه. ج حَمَامات.

● **الخصام:** الموت.

مرگ.

● **الخصافة:** ١ - واحد الخَمَام. ٢ - واحدة الخَمَام.

١ - مفرد کبوتر نر و ماده.

● **خَفَقَم:** خَمَضَة: الفرس أو البَئَل: صات صوتاً ليس بهال.

خَمَضَة: الفرس أو البَئَل شبيهة أهنه سرداد.

● **خَمَضَة:** يَخْمَضُ خَمَضاً و يَخْمَضُ خَمَضَةً. ١ - له وجهه

محموداً. ٢ - له أنف عليه. ٣ - له جِزاء.

١ - له: او را ستوده بافت ٢ - له: او را ستود ٣ - له: او را پاداش داد.

● **الخَفْد:** ١ - مص خيد. ٢ - التناء على صفة حسنة أو عطاء

أو نحو ذلك.

١ - مص خيّه ٢ - ستایش یک صفت نیک یا بخشش نیک

❖ **خَفَرُ**: تَحْمِيرُ: ۱- الشيء: صيغة بالتحفة: ۲- الدجاج أو اللحم: سواء أوفاه حق يبيض ويحمر لونه.

۱- الشيء: رنگ سرخ زد. ۲- الدجاج أو اللحم: سرخ و گوشت را بریان کرد و سرخ کرد.

❖ **الخَفَرَةُ**: ۱- لون الدم أو نحوه: ۲- صبح يحمر اللون. ۳- مادة حرام تحمر بها المرأة خدّها أو شفرتها. ۴- مرض يصيب الإنسان فيحمر موضعه.

۱- رنگ خون ۲- رنگی است سرخ ۳- رژ لب آرایش زنان ۴- مرضی است که انسان دچار آن می شود پوست بدنش سرخ می شود.

❖ **خَفَضَ**: تَحْمِيساً، هُجْعَةً أثار حماسه.

ه: او را به هیجان آورد او را سرشوق آورد.

❖ **الخَمِيسُ**: ۱- الشجاع: ۲- العُلب في القتال.

۱- شجاع و بی باک ۲- پابرجا در جنگ.

❖ **خَفَضَ**: تَحْمِيساً. المَحَبُّ أَوْ نَحْوَهُ: قلاه.

الحب او نحوه: سرخ کرد. بودادن نخمه.

❖ **الخَفَضُ**: حَبٌّ مِنَ الطَّافِي يُوَكِّلُ أَخْضَر، أَوْ يُوَكِّلُ مَطْبُوعاً وَهُوَ يَابِس.

نخود و نخودچی.

❖ **خَفَضَ**: يَحْمِضُ، مَحْوُضَةً، الشيء: كان حامضاً.

ترش بود.

❖ **خَفَضَ**: يَحْمِضُ، مَحْضاً، ر. يَحْمِضُ.

ترش شد.

❖ **خَفَضَ**: تَحْمِيزاً، الشيء: جعله حامضاً.

ترش گردانید.

❖ **الخَفَضُ**: ج مَحْوُض. ۱- كلُّ نبت صالح أو حامض.

۲- مرکب هدر و جینی متعدد الأنواع.

۱- هر گیاه شور و ترش. ۲- از ترکیبات ایدروژنی که انواع متعدد دارد.

❖ **الخَمَضِيَّاتُ**: الأنماط ذات الحموضة كاللبنون أو نحوه.

میوه های ترش مزه مانند لیمو و غیره.

❖ **خَفَقَ**: يَحْمِقُ، حَقاً وَ مَحَقاً وَ مَحَاقَةً، ۱- قُلْ عقله. ۲- فسد عقله.

۱- کم عقل شد. ۲- دیوانه شد.

❖ **خَفَقَ**: تَحْمِيقاً، ۱- ه: نسب إلى الحق. ۲- جعله كالأحق.

۱- ه: او را به بی خردی نسبت داد. ۲- او را مانند دیوانه قلمداد نمود.

❖ **الخَمَقُ**: ۱- مص خَفَقَ ۲- غَلَّةُ العقل. ۳- فساد العقل.

۴- وضع الشيء في غير موضعه مع العلم ببقه. ۵- الغرور

۱- مص خَفَقَ ۲- کمی عقل و خرد. ۳- دیوانگی ۴- نهادن چیزی در جایی که شایسته نیست. ۵- غرور و نخوت.

❖ **خَفَلَ**: يَحْمِلُ، حَمَلاً وَ حَمْلَاناً، ۱- ه: أَو الشيء على ظهره: رفعه عليه. ۲- ه: على الأمر: أغراه به. ۳- ب: المرأة: حبلت. ۴- الحفد عليه: أضمره و أخفاه في نفسه. ۵- ب: الشجرة: أخرجت ثمرها. ۶- العلم: نقله و رواه. ۷- القرآن أو نحوه: حفظه.

۱- ه: أَو الشيء على ظهره: او را بر دوش حمل کرد. ۲- ه: على الأمر: به آن کار واداشت. ۳- ب: المرأة: آبستن شد. ۴- الحفد عليه: کینه او را در دل مخفی نگاهداشت. ۵- ب: الشجرة: درخت میوه داد. ۶- العلم: نقل نمود روایت کرد. ۷- القرآن نحوه: حفظ کرد.

❖ **خَفَلَ**: يَحْمِلُ، حَمَلَةً، عليه في الحرب: هجم.

عليه في الحرب: حمله ور شد بر او یورش برد بر او.

❖ **خَفَلَ**: تَحْمِيزاً، ۱- ه: الشيء: جعله يحمله. ۲- ه: الأمر: كلفه بحمله. ۳- ه: الرسالة أو التحية: كلفه نقلها.

۱- ه: الشيء: او را به برداشتن بار واداشت. ۲- ه: الأمر: او را مکلف به برداشتن آن نمود. ۳- ه: الرسالة أو التحية: او را به بردن نامه پیام مکلف نمود.

❖ **الخَفَلُ**: الصغير من أولاد الضأن، ج خملان و أحمال.

بزة کوچک، ج خملان و أحمال.

❖ **الجَمَلُ**: ج: أحمال و مَحْوَةٌ. ۱- ما يَحْمِلُ. ۲- ما على الشجرة من ثمر.

۱- آنچه که حمل می شود ۲- میوه ای بر درخت.

❖ **الخَمَفَلَةُ**: ۱- مص خَمَل. ۲- ما يَحْمِلُ دفعة واحدة.

۳- الهجمة في الحرب.

۱- مص خَمَل. ۲- آنچه که یکبار برداشته می شود.

۳- یورش در جنگ.

❖ **خَفَلَتْ**: حَمَلَتْ، ۱- فتح عينه. ۲- إليه: نظراً إليه نظراً شديداً.

۱- چشمش را گشود. ۲- إليه: بهدقت و شدت به او نگریست.

❖ **خَفَمَ**: تَحْمِيقاً، الماء: سخنه.

الماء: گرم کرد.

❖ **الخَمَمُ**: ۱- القم. ۲- الرماد. ۳- كلُّ ما احترق بالثار.

۴- ما تنفذه البراكين من المواد اللصيبة.

۱- زغال. ۲- خاکستر. ۳- زغال. خاکستر «مانند آتش»

۴- گدازه آتشی که از دهانه آتشفشان بیرون می خهد.

❖ **الخَفَوُ**: ج: أماء، مص خَفَوَان. ۱- أبو زوج المرأة. ۲- أبو

امراً الرجل، والكلمة من الأسماء الخمسة. تُرْفَعُ بالواو، و تُنْصَبُ بالالف، و تُجْرُ بالياء.

۱- پدر شوهر ۲- پدر همسر، این کلمه از اسماء سته است و مرفوع است به واو منصوب است به الف و مجرور است به یاء.

❖ **خُصْبِي**: يَخْشَى - خُيَا - خُيَا، خُيَا. ۱- بَت النَّازِ أَوِ الشَّمْسِ؛ اشدُّ حرّاً. ۲- عليه: غضب عليه.

۱- بَت النَّازِ أَوِ الشَّمْسِ: گرمایش فزونی یافت ۲- عليه: بر او خشمگین شد.

❖ **خُصْبِي**: يَحْيِي حَيَّةً وَحَيَّةً عَنِ الْأَمْرِ: تَرْفَعُ وَتَنْزَعُ عَنْ فَعْلِهِ. عَنِ الْأَمْرِ او منه: از آن بیزارى نمود.

❖ **الْخُصْبِي**: ۱- مَصْ خُي ۲- مِنَ الشَّمْسِ: حرّاً. ۱- مَصْ خُي ۲- مِنَ الشَّمْسِ: گرمای آند.

❖ **الْخُفْيَا**: ۱- شَدَّةُ الْغَضَبِ. ۲- أَوَّلُ الْغَضَبِ. ۳- مِنَ الشَّيْءِ: حُدُّهُ.

۱- شدت خشم. ۲- آغاز خشم. ۳- من الشیء: شدت آن.

❖ **الْخُفْيَا**: ۱- مَصْ خُي ۲- الْأَفْقَةُ، الْإِبَاهُ. ۳- الْمَرْوَةُ.

۱- مَصْ خُي ۲- امتناع و خودداری ۳- مردانگی.

❖ **الْحَمِيدُ**: ۱- الْحَامِدُ. ۲- الْحَمْدُ.

۱- ستایش کننده، ۲- ستایش شده.

❖ **الْحَمِيمُ**: الْقَرِيبُ الَّذِي تَحِبُّهُ وَيَحِبُّكَ، جَ أَحْمَاءُ: «صَدِيقٌ حَمِيمٌ».

شخص نزدیکی که او را دوست می داری او هم شما را جَ أَحْمَاءُ «صديق حميم».

❖ **خُنٌّ**: يَجِينُ، خُنْيَا. ۱- إِلَيْهِ: اِسْتِغْنَاءٌ إِلَيْهِ. ۲- صَوْتُ طَرِيٍّ أَوْ حَزَنًا. ۳- بَتِ الْقَوْسِ: صَوْتُ عِنْدِ انْبِطَاقِهَا. ۴- بَتِ النَّاقَةِ: صَوْتُ شَوْقًا إِلَى وَلَدِهَا.

۱- الیه: به سوی او اشتیاق پیدا کرد. صدا کرد از روی خوشحالی یا ناراحتی و آه و ناله ۳- بَتِ الْقَوْسِ: به هنگام پرتاب تیرکمان صدا داد. ۴- بَتِ النَّاقَةِ إِلَى وَلَدِهَا: آه و ناله نمود به جهت اشتیاق برای بچه اش.

❖ **خُنٌّ**: يَجِينُ، خُنٌّ وَ خُنْيَا. ۱- عَلِيهِ: عَطْفٌ عَلَيْهِ.

علیه: بر او ترخم نمود، دلسوزی نمود.

❖ **خُنْيَا**: يَجِينُ، خُنْوًا (ح و و). ۱- عَلِيهِ: عَطْفٌ عَلَيْهِ.

علیه: دلسوزی نمود

❖ **خُنْيَا**: يَجِينُ، خُنْوًا (ح و و) الشَّيْءِ: عَطْفُهُ، لَوَاءُ.

الشیء: آن را پیچید، تا کرد.

❖ **خُنْيَا**: تَحْنِيئًا وَ تَحْنِيئَةً، رَأْسُهُ: خُضْبُهُ وَ صَبْغُهُ بِالْخُنْيَا.

رَأْسُهُ: خُضَابٌ زِدَ أَنْ رَأَى. حَنْبَسَتْ أَنْ رَأَى.

❖ **خُنْيَا**: تَحْنِيئَةً، (ح و و) الشَّيْءِ: عَطْفُهُ، لَوَاءُ.

الشیء: آن را پیچید، تا کرد.

❖ **الْخُنْيَا**: نَبَاتٌ وَرَقُهُ كَوَرَقِ الرِّمَانِ يُتَّخَذُ مِنْهُ الْخُضَابُ الْأَمْرُ، جَ خُنْيَانٌ.

گیاه خنکا که برگ آن مانند برگ انار است و از آن خضاب سرخ برگرفته می شود جَ خُنْيَانٌ.

❖ **الْخُنْيَانُ**: ۱- مَصْ خُنْ يَجِينُ، ۲- الرَّحْمَةُ. ۳- رَقَّةُ الْقَلْبِ. ۴- الْعَطْفُ.

۱- مَصْ خُنْ يَجِينُ، ۲- رحمت ۳- دل نرمی ۴- محبت.

❖ **خُنْيَا**: يَحْتَشُّ، جُنْيَا. ۱- فِي بَيْتِهِ: لَمْ يَفِ بِهَا. ۲- أَثَمٌ، ۳- مَالٌ إِلَى أَلْيَاطِلِ.

۱- فی بیتی: وفادار نماند. ۲- مرتکب گناه شد ۳- روی آورد به باطل.

❖ **الْخُنْجَرَةُ**: الْحَلْقُومُ، جَ خُنْجَارٌ.

خُنْجَره، جَ خُنْجَارٌ.

❖ **الْخُنْجُورُ**: جَ خُنْجَارٌ. ۱- الْحَلْقُومُ. ۲- وَعَاءٌ صَغِيرٌ يُجَمَلُ فِيهِ الطَّيِّبُ أَوْ نَحْوُهُ.

۱- خنجره، ۲- ظروف کوچکی است که عطریات را در آن حمل و نگهداری می کنند.

❖ **الْخُفْشَانُ**: جَ أَحْمَاشُ، خُنْشَانٌ. ۱- حَبَّةٌ سَوَادٌ.

۲- حشرات الأرض. ۳- مَا أَشْبَهَ رَأْسَهُ رَأْسَ الْحَبَّةِ مِنَ الْحَشَرَاتِ وَ الزُّخَافَاتِ كَالْحَرَبَاءِ وَ سَامٌ أَيْرُصٌ.

۱- مار سیاه. ۲- حشرات زمین. ۳- حشراتی که سرشان مانند سر مار است مانند آفتاب پرست و...

❖ **خُنْطُ**: تَحْنِيئَةً، ۱- أَكَلُ الْمَنْطَةِ. ۲- الْمَيْتُ: حَشَا جُسْتِهِ بِالْمَنْطُوطِ.

۱- خوراک گندم. ۲- المیت: مرمیانی نمودن جسد.

❖ **الْحَنْطَةُ**: الْقَمْعُ، جَ حَنْطٌ.

گندم، جَ حَنْطٌ.

❖ **حَنْطٌ**: يَحْتَقُ، حَنْطًا. ۱- عَلِيهِ أَوْ مِنْهُ: اِسْتَدَّ غَضَبَهُ عَلَيْهِ.

علیه او/بینه: خشمش بر او فزونی یافت.

❖ **الْحَنْطُ**: ۱- مَصْ حَنْطٌ، ۲- الْغَيْظُ، الْغَضَبُ.

۱- مَصْ حَنْطٌ، ۲- خشم و غلب.

❖ **الْحَنْطُ**: ۱- الشَّدِيدُ الْغَضَبِ، جَ حَنْطٌ، ۲- الْغَيْظُ، الْغَضَبُ.

۱- بسیار خشمگین جَ حَنْطٌ ۲- خشم و غضب

❖ **حَنْطٌ**: تَحْنِيكًا، ۱- الْدَهْرُ: أَحْسَنُهُ وَ جَزِيلُهُ وَ هَذْبُهُ.

۲- الولد: هَذْبُهُ.

١- الدهن: روزگار او را آماده و محكم و استوار نمود.

٢- الولد: او را تربیت نمود.

❖ الحَنَك: ج احناك. ١- باطن أعلى الفم. ٢- باطن أسفل الفم.

١- قسمت آخر سقف دهان ٢- قسمت آخر پایین دهان.

❖ الحَنَكَلِيس: ر. الانتقلس.

❖ الحَنُوط: طیب محض به جهت المیت منع فسادها.

ماده خوشبوئی است که بدن میت را به آن میمالند جهت جلوگیری از فساد بدن.

❖ الحَنُون: ذو الحنان.

دل نرم.

❖ الحَنِيف: ج حَنَفًا. ١- المخلص فی اسلامه انساب علیه.

٢- من كان علی دین «ابراهیم» فی الجاهلیة. ٢- الناسك. ٢- كل من حج. ٥- المستقيم. ٦- الذي یبیل إلى الخیر. ٧- «الدین الحنيف»: الإسلام.

١- کسی که در اسلام خود مخلص است و ثابت قدم.

٢- کسی که بر دین ابراهیم بود در زمان جاهلیت. ٣- پارسا

٤- هر کس که حج را بجا آورده است ٥- راست و مستقیم.

٦- کسی که مایل به کار خیر است ٧- الدین الحنيف: اسلام.

❖ الحَنِيفُ: ١- النسبة إلى الحَنِيف. ٢- من كان علی مذهب

الشیخ «أبی حنیفة» صاحب المذهب الفقہی المعروف، ج

أخناف و حَنِيفَة.

١- منسوب به حنیف ٢- هر کسی که به مذهب شیخ

ابرحنیفه باشد ج: احناف و حنیفة.

❖ الحَنِيفَةُ: ١- الإسلام. ٢- الميل إلى الشیء.

١- اسلام. ٢- تمایل به سوی چیزی.

❖ حَوًى: یَحْوِی. حَوَیةً و حَتًا. (ح و ی) ١- الشیء: ملكه.

٢- الشیء: جمعه.

١- الشیء: صاحب آن شد. ٢- الشیء: آن را جمع کرد.

❖ الحَوَا: جامع الحیات.

مارگیر.

❖ الحَوَار: ١- مص حاور. ٢- حدیث بین شخصین: «الحوار

عنصر هاء من عناصر القصة و التخیلة».

١- مص حاور. ٢- گفتگو بین دو نفر و گفتگو از عناصر

اصلی قصه و نمایشنامه است.

❖ الحَوَارِئ: ١- أجود الدقیق و أخلصه. ٢- الدقیق الأبيض.

٢- تراب ابيض بیض به.

بهترین و نیکوترین آرد. ٢- آرد سفید. ٣- گچ.

❖ الخَوَارِیُون: رسل المسیح، تلامذه.

فرستادگان مسیح. شاگردانش.

❖ الخَوَاسِ: الخمس: الشمع، والبصر، والشم، والدُّوق، واللُّس.

پنجگانه ششوائی، بینائی، بویائی، چشائی، لامسه.

❖ خَوَالِی: ر. حَوْل.

❖ الخَوَالَة: ١- نقل الدِّین و تحویله من دُئمة صاحبه إلى دُئمة

أخبال علیه. ٢- الكفالة. ٣- الشهادة.

چک، برات، حواله. ٢- کفالت. ٣- گواهی.

❖ الخَوَات: ج حیتان. وأحوات. و حَوَات. ١- سمكة صغمة

یبلغ طولها أحياناً ٢٠ متراً و وزنها نحو ١٥٠ طناً، تصاد للحمها

وزیتها. ٢- السمك. ٣- برج فی السماء.

١- نهنگ. ٢- ماهی. ٣- بُرج حوت.

❖ الحَوَذِی: سائق العریة.

ارابه‌ران.

❖ حَوًى: یَحْوِی حَوَراً. ١- ث عبیه: كان حَوَراً. ٢- ت المرأة:

كانت حَوَراً. ٣- الغزال أو نحوه: كان حَوَراً.

١- ث عبیه: چشمش زیبا شد. ٢- ت المرأة: زن زیبا چشم

شد. ٣- الغزال أو نحوه: چشمش زیبا شد. به نظر اینجانب

چشمی که سیاه باشد. و لقی است برای حضرت مریم و

فاطمه.

❖ حَوًى: تحویراً. الکلام: غیرة.

الکلام: کلام را تغییر داده.

❖ الحَوَر: ١- مص حَوَر. ٢- شدة بیاض بياض العين و شدة

سواد سوادها. ٣- وج أخوار: شجر کبیر، أبيض الخشب،

سريع النمو، یُتخذ للصناعات الخشبية و غیرها.

١- مص حَوَر. ٢- شدت سیاهی و سفیدی چشم. ٣- وج

اسوار: درخت بزرگی که چوب آن سفید است. و رشد این

درخت بسیار زیاد است جهت صنایع چوبی از آن استفاده

می‌شود.

❖ الحَوَار: ج حَوَر. ١- من العیون: التي اشتد بياض یاهاها

و سواد سوادها. ٢- من النساء: البیضاء. ٣- من النساء: من

كان فی عینها حَوَر.

١- من العیون: فرونی سیاهی و یا سفیدی چشم. ٢- من

النساء: زنان سفید پوست. ٣- من النساء: زنی که چشمش

زیبا باشد.

❖ الحَوَزَة: «حوزة الانسان»: ما یملكه.

ملک انسان.

❖ **خَوْش:** محوِشاً أو مَحْشَوْه: جمعه.

المال أو نحوه: گردآوری نمود. جمع کرد.

❖ **الخَوْش:** ۱- مص حاشٍ يحوش ۲- من الدار: ساحتها.

۳- شبه المطيرة.

۱- مص حاشٍ يحوش ۲- من الدار: حیاط خانه. ۳- شبه اسطبل.

❖ **الخَوْشِي:** ۱- من الكلام: الغريب الوحشي ۲- من الكلام: الغامض. ۳- من الناس: الذي يختر من الناس فلا يخالطهم.

۱- من الكلام: سخن نا آشنا و بیگانه. ۲- من الكلام: سخن پیچیده. ۳- من الناس: کسی که از مردم دوری می‌کند و با آنان آمد و شد نمی‌کند.

❖ **الخَوْضَة:** معدة الطائر: ج خواصیل.

چینه‌دان معدۀ پرندۀ. ج حواصل.

❖ **الخَوْض:** ج أحواض و حياض و حوضان. ۱- مجتمع الماء.

۲- من الأذن: صدفتها، جوفها، الظاهر المنقَر.

۱- حوض آب. ۲- من الأذن: و قسمت بیرونی گوش. لاله گوش و درون آن.

❖ **خَوْط:** محوِطاً. ۱- الحائط: بناء. ۲- البستان: بستان حوله حائطاً.

۱- الحائط: دیوار را ساخت. ۲- البستان: دور باغ دیوار کشید.

❖ **خَوَّلَ:** يَخْوُلُ. خَوَّلَ ث عبته: كان بها خَوَّل.

ث عبته: چشمش لوچ شد.

❖ **خَوَّلَ:** محوِلاً. ۱- أو الشيء: نقله من مكان إلى آخر. ۲- أو الشيء: أزاله. ۳- أو الشيء: تحول. ۴- الشيء إلى غيره: أحواله.

۵- الأمر: جعله محلاً. ۶- عبته: جعلها خولاً.

۱- أو الشيء: جابجا کرد. ۲- أو الشيء: نابود کرد. ۳- أو الشيء: دگرگون شد. ۴- الشيء إلى غيره: چیز را به دیگری احواله نمود. و اگذاز نمود. ۵- الأمر: کار محال نمود. ۶- عبته: چشم را لوچ نمود.

❖ **الخَوَّل:** ۱- مص خَوَّل. ۲- في العين: إقبال المصدقة إلى الأنف.

۱- مص خَوَّل. ۲- في العين: لوچی چشم.

❖ **الخَوَّل:** من به خَوَّل.

لوچ.

❖ **الخَوَّل:** ج احوال و خَوَّل و خَوَّل. ۱- مص حال يَخْوُلُ

۲- السنة. ۳- القوة. ۴- القدرة على دفعه الصَّرف.

۱- مص حال يَخْوُلُ ۲- سال. ۳- توان و نیرو. ۴- قدرت و

توان دقت در کار.

❖ **خَوَّل:** ظرف مكان يدل على الجهات الصلحة بالشيء: «تجتمع الناس حول الخطيب».

ظرف مكان است دلالت دارد بر جهات محیط به اشياء. «تجمع الناس حَوَّلَ الخطيب» مردم پیرامون سخنران جمع شدند.

❖ **خَوَّل:** محوِياً. الطائر في الفضاء: استدار.

ا طائر في الفضاء: پرندۀ در آسمان دور زد.

❖ **الخَوْضَة:** ۱- الموة من حام. ۲- من القتال: أشد موضع فيه.

۳- من الموت: هجومه. ۴- من البحر أو الرمل: مظنه.

۱- یکبار از حام «یکبار دورزدن» ۲- من القتال: سختترین موقعیت جنگ. ۳- من الموت: یورش مرگ. ۴- من البحر أو الرمل: همه دریا یا خاک.

❖ **خَوَّل:** اسم فعل للأمر بمعنى «أقبل و عجل»: «خَوَّلَ على الصلاة، حَوَّلَ على الفلاح».

اسم فعل امر به معنای شتاب و بیا «خَوَّلَ على الصلاة: حَوَّلَ على الفلاح».

❖ **الخَوَّل:** ج أحياء. ۱- ما كان قيد الحياة. ۲- المصلحة التي يسكنها القوم. ۳- الجماعة من القبيلة.

۱- چیزی که در قید حیات است. ۲- کوی. ۳- گروهی از قبیله.

❖ **خَوَّل:** تحية. ۱- أو سلم عليه. ۲- أو الله: أبقاه. ۳- أو أحياء.

۱- أو به أو سلام کرد. ۲- أو الله: خداوند نگهداریش نمود.

۳- أو را زنده نمود.

❖ **الخَوَّل:** ۱- مص حَيَّ. ۲- الاستحياء، الاحتشام، الخجل.

۱- مص حَيَّ. ۲- خجالت، آزر، شرم.

❖ **الخَوَّل:** ۱- مص حَيَّ. ۲- أس قرار بقاء الانسان و الحيوان و النبات بروحها و حركتها و نموها. ۳- مرحلة ما بين الولادة والموت: «عاش حياة حافلة بالأعمال الصالحة».

۱- مص حَيَّ. ۲- ادامه زندگی انسان و حیوان و موجودات دیگر. ۳- مدت زندگی از تولد تا مرگ «عاش حياة حافلة بالأعمال الصالحة: زندگی نمود سرشار از کارهای نیک».

❖ **الجَيَان:** ۱- مص حاتية. ۲- مبدأ سياسي يقتضي بعدم الانحياز إلى أحد المتحزبين المتخاصمين في الحرب أو في السلم.

۱- مص حاتية. ۲- بیطرفی، عدم تعهد، بیطرفی در جنگ یا صلح.

❖ **الجَيَاكَة:** ۱- مص حاك يحرك. ۲- صنعة الحائك.

۱- مص حاك يحرك. ۲- ریسنديگی.

❖ **الحيال:** «حيال الشيء»: قبالة، إزاء.

مقابل، برابر.

❖ **الخيبة:** ١- مص الحَيَّ. ٢- الأقمى، ج حَيَّات و حَيَّوات.

١- مص الحَيَّ. ٢- اقمى، مارج حَيَّات، حَيَّوات.

❖ **خبيث:** ١- ظرف مكان مبني على الضم، نحو: وقفْتُ حيثُ وقف صاحبي. ٢- ظرف زمان: «زَعِنَ اللهُ إِياماً حيثُ الحِياةُ سعيدة». ٣- تتصل بـ «ما» الكافَّة فتصبح شرطية وتجزم فعلان، نحو: «حيثما تعمل تَنجَح».

ظرف مكان مبني بر ضمت، آنجا. «وقفْتُ حيثُ وقف صاحبي» استنادم آنجا که دوستم ایستاد. ٢- ظرف زمان است «زَعِنَ اللهُ إِياماً حيثُ الحِياةُ سعيدة» خلدانگهوارد روزهای را که زندگی در آن خوش است. ٣- حيث گاهی به مای کافه متصل می شود و یکی از ادوات شرط می گردد «حيثما» که دو فعل را جزم می دهد مانند «حيثما نَعْمَل تَنجَح».

❖ **خبيثاً:** ر. خَبِثٌ.

❖ **خبيث:** تحميراً، ة، أوقعه في خَيْرَةٍ.

ة، او را به شگفتی انداخت او را سرگردان نمود.

❖ **الخيوان:** الذي يجهل وجه الاهتداء إلى سبيله، ج خياري و خياري، م خَيْرَى.

سرگردان ج خياري، و خياري، م خَيْرَى.

❖ **الخيوة:** ١- مص حاز يَحَاز. ٢- الفرد، عدم معرفة وجه الاهتداء إلى السبل.

١- مص حاز يَحَاز. ٢- مردد بودن، نا آگاه به راه درست.

❖ **الخيَر:** ١- المكان. ٢- من الدار: ما انضم إليها من المرافق والمنافع.

١- مكان. ٢- من الدار: آنچه که در خانه موجود است از سرویس و حمام و...

❖ **الحيطة:** ١- مص حاط. ٢- الاحتياط.

١- مص حاط. ٢- احتياط.

❖ **الخيف:** ج خُيُوف. ١- مص حاف يَحِيف. ٢- الظلم.

١- مص حاف يَحِيف. ٢- ظلم و ستم.

❖ **الخَيْل:** ج اَحْيَال و خُيُول. ١- مص حال يَحْيِل. ٢- القوة.

١- مص حال يَحْيِل. ٢- قدرت و توان.

❖ **الحيلة:** ج حَيْل. ١- مص حال يَحْوِل. ٢- الخدق، المهارة.

٢- ما يُحْتال به لبلوغ الأَرَب. ٤- القدرة على دَقَّة التصرف.

١- مص حال يَحْوِل. ٢- مهارت و زیرکی و باهوشی.

٣- آنچه که از آن بهره گرفته میشود جهت رسیدن به هدف.

٢- توان و قدرت بر دقت تصرف و دخالت در کار.

❖ **الختين:** ١- مص حان يَحْن. ٢- افلاك. ٣- الهنة.

١- مص حان يَحْن. ٢- نابودی. ٣- محنت، بدبختی، مشکل.

❖ **الحين:** الوقت، المدة، ج أحيان. جج أحياناً.

وقت، مدت، ج احيان، جج أحياناً.

❖ **الخيوان:** كائن حي يمتاز بالحياة والحس والحركة، ج حيوانات: «الإنسان حيوان ناطق، الكلب حيوان أليف».

موجود زنده ج حيوانات، انسان حیوانی است ناطق و سگ حیوانی است اهلی.

❖ **الخيواني:** المنسوب إلى الحيوان: «تصرف خيواني».

منسوب به حیوان «تصرف حیوانی».

❖ **الخيوي:** النسبة إلى الخي، ٢- من الأمور: دواخظورة و الأخطية.

منسوب به خي ٢- من الأمور: کارهای با اهمیت.

❖ **خبي:** يحيا: حياة، كانت به روح، ضد مات.

حياة: دارای روح، ضد «مات».

❖ **خبي:** يحيا: حياة، منه: استعما، احتشم.

منه: خجالت کشید از او خشمگین شد.

❖ **الخيبي:** ذو الخياء.

با آزر، با حیا.

الخاء

- ✽ **خ:** الحرف السابع من حروف الهجاء. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن ست مئة (٦٠٠).
- هفتمین حرف از حروف هجائی، در حساب ابجدی می شود ٦٠٠.
- ✽ **الخائف:** فاء، ج خَوْف و خَيْف و خَيْف.
- فا، ترسو
- ✽ **الخائف:** فاء، ج خَوْنَة و خائَة و خَوْن.
- فا، خبیانکار
- ✽ **خائب:** یحییٰ، غیبی (خ ی ب) ۱- لم یسل ما طلب.
- ۲- خسر. ۳- انتقل رجاؤه و امله.
- ۱- به آرزویش نرسید. ۲- زیان دید. ۳- نومید شد.
- ✽ **خائز:** مختار، (خ ب ر) ۱- باخته. ۲- باده الأخبار.
- ۱- با او بحث و گفتگو نمود. ۲- تبادل اخبار نمودند.
- ✽ **الخاوية:** الجيرة الضخمة يوضع فيها الزيت أو الخمر أو نحوهما، ج خواب.
- کوزه بزرگ جهت نگهداری روغن و شراب و... ج خواب.
- ✽ **خائل:** محالة. (خ ت ل) ۱- خدعه.
- ۱- او را فریفت.
- ✽ **الخائل:** ۱- فا. ۲- الخائز.
- ۱- فا. ۲- فریب دهنده.
- ✽ **الخائم:** ج خَوَائِم و خُم، ۱- حلي يُلبس في الإصبع. ۲- ما يُعتم به. ۳- عاقبة كل شيء و آخره.
- ۱- انگشتر. ۲- مهر. ۳- سرانجام و پایان کار هر چیزی.
- ✽ **الخائم:** ۱- فا. ۲- الخائم.
- ✽ **الخائمة:** ۱- م. الخائم ۲- من الشيء عاقبة و آخره «خاتمة الكتاب، خاتمة المطاف».
- ۱- م الخائم ۲- من الشيء: سرانجام آن «خاتمة الكتاب، خاتمة المطاف».
- ✽ **الخائس:** من اللبن: النليظ.
- من اللبن: ماست.
- ✽ **خادع:** محادعة و خداعاً (خ د ع) ۱- خدعه.
- ۱- او را فریفت.
- ✽ **الخاديم:** من يعمل للآخرين أو لدهم، ج خُدَّام و خَدَم. م خادم و خادمة.
- خدمتکار. نوکر. ج خُدَّام و خَدَم. م خادم و خادمة.
- ✽ **خاق:** يَخْوُرُ خَوْرًا، (خ و ر) ۱- الخُر أو نحوه: ضعف، سكن، فقر. ۲- الشيء: انكسر ۳- يت القوة: سقطت، تلاشت.
- ۱- الخُر أو نحوه: گرما ناکسته شد ۲- الشيء: شکست ۳- يت القوة: متلاشی شد. ساقط شد. از بین رفت.
- ✽ **خاق:** يَخْوُرُ خَوْرًا و خَوْرًا (خ و ر). الثور: صاح.
- الثور: گاو فریاد کرد. صدای گاو.
- ✽ **الخارق:** ۱- فا. ۲- من الشيء: ظاهره.
- ۱- فا. ۲- من الشيء: ظاهر آن.
- ✽ **الخارقة:** المصور الجغرافي، الخريطة الجغرافية.
- نقشه جغرافیائی.
- ✽ **الخارق:** ج خَوَارِق. ۱- فا. ۲- ما يخالف العادة: «عمل خارق».
- ۱- فا. ۲- برخلاف عرف و عادت «عَمَل خارق» کار خارق العاده.
- ✽ **الخازن:** ج خَزَان و خَزَنَة. ۱- فا. ۲- «خازن الشركة أو نحوها»: الذي يتولى حفظ ما لها و إنفاقه.
- ۱- فا. ۲- «خازن الشركة أو نحوهما»: نگهدار اموال شرکت.
- ✽ **الخازوق:** عمود محدد الرأس يُجلس عليه الجرم أو غيره فيموت عليه، ج خَوَازِق.
- نیزه تیز که شخص گناه کار را روی آن می نشاندند تا اینکه

آن مشكوك شد ٢-هـ المرض: مريض شد.

✽ **الخامس:** ١- فا. ٢- من العدد الترتيبي: الذي يأتي في المرتبة الخامسة.

١- فا. ٢- از اعداد ترتیبی است که در مرتبه پنجم می آید و پنجم.

✽ **الخاميل:** ج خمل. ١- فا. ٢- السافل السافل: هو خايل الذكر، هو خايل الذهن.

١- فا. ٢- گمناهم هُوَ خايل الذكر، هو خايل الذهن.

✽ **خان:** يُخَوَّن، خُونًا و خِيَانَةً و خَانَةً. (خ و ن). ١- هـ في كذا: عَدَّر به، لم يحفظ الأسانيد. ٢- السيف أو نحوه: نقضه. ٣- وطئة: نقض عهود ولاءه و محبته و باعه إلى العدو. ٤- النصيحة: لم يخلص فيها. ٥- هـ سيفه: ارتدَّ عن المضرِب و لم يقطع. ٦- هـ الدهر أو الخطأ: غيَّر حاله من اللين إلى الشدة.

١- هـ في كذا: به او خیانت کرد امانت داری ننمود. ٢- العهد او نحوه: پیمان شکنی کرد. ٣- وطئة: به میهن خود خیانت نمود. و میهن را به دشمن فروخت. ٤- النصيحة: در پند و اندرز خالصانه عمل ننمود. ٥- هـ سيفه: شمشیرش نبرید. ٦- هـ الدهر او الخطأ: حال او را دگرگون کرد از نرمی به شدت سخت گیری.

✽ **الخان:** ج خانات. ١- البطلان. ٢- الأمير. ٣- الفندق.

١- سلطان و فرمانروا. ٢- حاکم. ٣- مهمانخانه.

✽ **الخانة:** ١- مص خان. ٢- في الموسيقى: مقطع الصوت في انخفاض أو ارتفاع. ٣- في طاوله النرد: منزلة الحجر من أعباده. ٤- البيت. ٥- المنزلة الحسابية.

١- مص خان. ٢- في الموسيقى: مقطعی از صدا در زیر و بم. ٣- في طاوله النرد: در تخته نرد یک خانه از خانه های تخته نرد. ٤- خانه. ٥- مرحله ریاضی.

✽ **الخائض:** ج خائض. ١- فا. ٢- مر. الخنوع.

١- فا. ٢- ر. الخنوع.

✽ **خَبٌّ:** يُخْبَى، خَبًا و خَبًّا خَبِيًّا. ١- الفرش أو الجِثْل: نقل أياسته و أياصره في القُدو. ٢- في الأمر: أسرع فيه.

١- الفرش أو الجِثْل: پیروتمه رفتن اسب و شتر. ٢- في الأمر: شتاب نمود در آن.

✽ **الخَبِّ:** ج خُوب. ١- مص خَبٌّ يَخْبُ. ٢- الخداع.

١- مص خَبٌّ يَخْبُ. ٢- فریب و نیرنگ. فریب کار

✽ **خَبًا:** يُخْبَى، خُبْرًا و خُبْرًا (خ ب و). ١- بيت النار أو الحرب أو الحيلة: خدعت، سكنت. ٢- خَبٌّ: سكن غضبه.

١- بیت النار أو الحرب أو الحيلة: خاموش شد ساکت شد.

٢- لَهَبٌ: زبانه آتش کم شد.

✽ **خَبًّا:** يُخْبَى، ر. خَبًّا.

✽ **الخبياء:** ج الخبيئة و أخبية. ١- خيمة من صوف أو شعر تكون على عمودين أو ثلاثة. ٢- المنزل.

١- خیمه ای از پشم سیاه چادر. ٢- خانه.

✽ **الخَبَّاز:** الذي يصنع الخُبز.

نانوا.

✽ **خَبِيْبٌ:** تخفياً، هـ خدعه.

هـ: او را فریفت.

✽ **الخَبِيْبُ:** ١- مص خَبٌّ. ٢- نوع من القُدو.

١- مص خَبٌّ. ٢- نوعی دیرین است. «پورتمه رفتن».

✽ **خَبِيْبٌ:** يُخْبَى، خُبًّا و خَبًّا و خَبًّا. ١- كان رديًا مأكراً. ٢- صار خبيثاً. ٣- ت نفسه: ثقلت. ٤- ت نفسه: اضطربت حق تكاد تنفثاً.

١- نیرنگ باز بود. ٢- بد شد. ٣- ت نفسهُ: سنگین شد. ٤- ت نفسهُ: مضطرب شد تا سر حد تهوع.

✽ **خَبِيْبٌ:** تخفياً، هـ صيره خبيثاً.

هـ: او را بد و ناپسند و زشت گردانید.

✽ **الخَبِيْبُ:** ١- مص خَبٌّ. ٢- الحرام. ٣- المکر. ٤- الفساد. ٥- الكفر.

١- مص خَبٌّ. ٢- حرام. ٣- نیرنگ. ٤- فساد. ٥- کفر.

✽ **خَبْرٌ:** يُخْبَرُ، خُبْرًا و خَبْرَةً. الشئ: علمه عن تجربة.

الشئ: از راه تجربه آموخت

✽ **خَبْرٌ:** يُخْبَرُ، خُبْرًا و خُبْرًا و خُبْرَةً و خَبْرَةً و خَبْرَةً و خَبْرَةً. هـ: جرَّبه، امتعنه.

هـ: آزمود آنرا.

✽ **خَبْرٌ:** يُخْبَرُ، خُبْرًا و خَبْرًا و خَبْرَةً. هـ: جرَّبه، امتعنه.

هـ: آزمود آنرا.

✽ **خَبْرٌ:** يُخْبَرُ، خُبْرًا و خَبْرًا و خَبْرَةً. هـ: جرَّبه، امتعنه.

١- بیت الارض: کثر خبایرها. ٢- الشئ: علمه.

٢- الشئ: آنرا دانست.

خَبْرٌ: جمعها. ر. أَخْبَر.

✽ **الخَبْرُ:** ١- مص خبر. ٢- التبا. ٣- ج أخبار و جمع أخبار.

١- مص خبر. ٢- خبر ج أخبار و أخبار.

✽ **الخَبْرُ:** ١- مص خبر و خبر. ٢- الويلم بالشئ. ٣- الاختيار.

١- مص خبر و خبر. ٢- آگاهی و اطلاع. ٣- آزمودن.

❖ **الخُبْرَةُ**: ١ - مص خَبَرٌ وخَبَرٌ. ٢ - العلم بالشيء.

١ - مص خَبَرٌ وخَبَرٌ ٢ - آكاهي واطلاع.

❖ **خَبْرٌ**: يَخْبُرُ: خَبْرًا ١ - الخبر: صنعه. ٢ - أظفمه الخَبْر.

١ - الخَبْر: نان را پخت. ٢ - نان به خورد او داد.

❖ **الخُبْرُ**: عجين يَدُ ويوضع على النار حتى يتخبَّرَ ساوِء و ينضج.

نان.

❖ **خَبِصٌ**: يَخْبِصُ وخَبْصًا: الشيء بالشيء: خلطه به.

الشيء بالشيء: با يكديگر مخلوط نمود.

❖ **خَبِطٌ**: يَخْبِطُ: خَبْطًا. ١ - ضربه شديداً. ٢ - الشيء: وطئه

شديداً. ٣ - الشجرة بالقصا: شدّها ثمّ ضربها بها ونفض ورقها.

٢ - العِرْقُ: ضرب. ٥ - الباب: دقّ. ٦ - على الباب: دقّ عليه.

٧ - الليل: سار فيه على غير هدى أو قصد.

١ - او را به شدت زد. ٢ - الشيء: بالكذب به جان او افتاد

٣ - الشجرة بالقصا: درخت را با عصا تكان داد تا كاه

برگهايش بريزد. ٤ - العِرْقُ: زده شد. ٥ - الباب: در را زد.

٦ - على الباب: بر در زد. ٧ - الليل: شب به راه افتاد بدون

هدف مشخص.

❖ **خَبِلَ**: يَخْبِلُ: خَبَلًا وخَبَالًا: جُنّ، فسد عقله.

ديوانه شد. كم عقل شد.

❖ **الخَبِيلُ**: ج خُبُول. ١ - مص خَبِلَ ٢ - الجنون، فساد العقل.

١ - مص خَبِلَ ٢ - ديوانگي، كم عقلي.

❖ **الخَبِيلُ**: الجنون، الفاسد العقل.

ديوانه كم عقل.

❖ **الخَبِيلُ**: الجنون، فساد العقل.

ديوانگي كم عقلي.

❖ **الخَبِيبَةُ**: ما عُمِيَ: ج خَبَايا.

پنهان شده. ج خبايا.

❖ **الخَبِيبُ**: ج خَبَايا وخَبِثٌ وخَبِثٌ: م خبيثة ج

خَبَاثٌ وخَبِثَات. ١ - ذو الخَبِث. ٢ - الفاسد. ٣ - الردي.

٢ - من الامراض: السرطان.

١ - باخيايت ٢ - فاسد و ناپسند ٣ - بد ٤ - من الامراض: سرطان.

❖ **الخَبِيرُ**: ج خَبَرًا. ١ - العالم بالخَبَر. ٢ - الفقيه. ٣ - المختص

بعلم أو عمل: «خبير في صواريخ، خبير لدى المحاكم».

١ - آگاه به خبر ٢ - دانشمند ٣ - کارشناس و خبري صواريخ

خبير لدى المحاكم.

❖ **الخَبِيرُ**: الخَبَر.

نان.

❖ **الخَتَالُ**: الخَذاع.

نيرنگ باز.

❖ **الخَتَامُ**: ج خَتَمٌ. ١ - مص خَتَمٌ. ٢ - من الشئ: آخره «ختام

الحفلة، ختام الحديث».

١ - مص خَتَمٌ. ٢ - من الشئ: پايان هر چيزي «ختام الحفلة،

ختام الحديث».

❖ **الخِتَانُ**: الاسم من خَتَن الولد: التطهير.

ختنه نمودن.

❖ **الخِتَانَةُ**: حرفة الختّانين.

حرفه ختنه نمودن.

❖ **خَتَلٌ**: يَخْتَلُ ويَخْتَلُ: خَتَلًا وخَتَلًا: دُ، خدعه.

دُ او را فریفت.

❖ **خَتَمٌ**: يَخْتَمُ: خَتَمًا. ١ - الشيء: بلغ نهايته. ٢ - الكتاب:

حفظ ماله وفرغ منه. ٣ - الشئ أو عليه: طبعه بالخاتم. ٤ - اللّه

على قلبه: جعله لا يفهم. ٥ - على فقه: سمع الكلام.

١ - الشيء: به آخرش رسيد. ٢ - الكتاب: مطالب كتاب را

حفظ نمود ٣ - الشئ أو عليه: بر آن مهر زد ٤ - اللّه على قلبه:

خداوند او را نفهم گردانيد. ٥ - على فقه: از سخن گفتن

بازداشت.

❖ **خَتَمٌ**: يَخْتَمُ: خَتَمًا. ١ - الشيء: طبعه بالخاتم. ٢ - دُ: ألبسه الخاتم.

١ - الشيء: بر آن مهر زد ٢ - دُ: انگشتری بر انگشت او

گذاشت.

❖ **خَتَنٌ**: يَخْتَنُ ويَخْتَنُ: خَتَنًا وخَتَنًا: الصبي: قطع قلبته.

طهره.

الصبي: پسر بچه را ختنه نمود.

❖ **الخَتَنُ**: ج خَتَنان. ١ - كلّ من كان من جهة المرأة كأبيها أو

أخيها. ٢ - زوج البيت. ٣ - زوج الأخت.

١ - فاميل زن از پدر و برادر ٢ - شوهر دختر ٣ - شوهر خواهر.

❖ **الخُثَارَةُ**: ١ - من الشئ: بقية. ٢ - ما يبق من غليظ اللبن.

١ - من الشئ: بقیه يک چيزي ٢ - بقيه ماست غليظ.

❖ **خَثَرٌ**: يَخْثَرُ: خَثَرًا وخُثُورًا وخُثُورًا: ر. خَثَرٌ.

❖ **خَثَرٌ**: يَخْثَرُ: خَثَرًا وخُثُورًا: اللبن: غلط، اشتدّ.

اللبن: ماست غليظ شد.

❖ **خَثَرٌ**: يَخْثَرُ: خَثَرًا: ر. خَثَرٌ.

❖ **خَثَرٌ**: يَخْثَرُ: خَثَرًا: اللبن: جعله يغلظ و يشتدّ.

اللبن: ماست را غليظ گردانيد.

❖ **حَجَلٌ**: يَحْجَلُ: حَجَلًا وحَجَلًا: استعيا.

خجالت كشيد.

❖ خَجَلٌ: تَجَعُّلاً؛ جملة يَجَل.

۱- او را خجالت داد.

❖ الخَجَلُ: ۱- مص خَجَلٌ. ۲- الحياء.

۱- مص تَجَعُّلٌ. ۲- شرم و حياء.

❖ الخَجَلان: ذوالخَجَل.

با آزر و شرم و حياء.

❖ الخَدُّ: ۱- من الوجه: الجهة الجانبية فيه، وهي ممتدة من أسفل العين إلى منتهى الشدق، ج خَدُودٌ. ۲- الحفرة المستطيلة في الأرض. ج أَخْدَةٌ و خِدَادٌ و خِدَانٌ.

۱- من الوجه: گونه ج خدود. ۲- چاله مستطیلی شکل روی زمین ج اخده و خيداد و خيدان.

❖ الخَدَاغ: الكثير الخداع الشديد.

بسیار نیرنگ باز.

❖ الخَدَاغ: ۱- مص خادغ. ۲- الفش، المكر، الحيلة.

۱- مص خادغ. ۲- تقلب، نیرنگ، فریب.

❖ الخَدَام: الخادم.

خدمتکار.

❖ خَذِرٌ: يَخْذِرُ خَذَرًا. ۱- أصابه الخَدَرُ والاسترخاء. ۲- بَ الطَّامُ: فترت، ضعفت.

۱- دچار سستی و خمودی شد. ۲- بَ الطَّامُ: استخوان سست و ناتوان شد.

❖ خَذَرٌ: تخذيراً. ۱- المرأة: أزعجها الخَذَرُ. ۲-؛ جملة خَذَرًا مُسْتَرْخِياً «خَذَرَ الطَّيْبُ المَرِيضَ قَبْلَ الصَّلَاةِ».

۱- المرأة: زن را خانه نشین نمود. ۲-؛ او را سست گردانید و خَذَرَ الطَّيْبُ المَرِيضَ قَبْلَ الصَّلَاةِ: بیهوش کرد.

❖ الخَذَرُ: ۱- مص خَذَرٌ. ۲- فتور و استرخاء في عض و من أعضاء الجسد. ۳- الكسل و الفتور من مرض أو شراب أو غيرها.

۱- مص خَذِرٌ. ۲- سستی و خمودی اعضای بدن. ۳- سستی و خمودی بر اثر مرضی و یا شراب.

❖ الخَذَرُ: ج خَذَرٌ و خَذَرٌ و خَذَرٌ. جع أخادير. ۱- يَسْتَرْخِئُ للمرأة في ناحية البيت. ۲- كلٌّ ما سترَك من بيت أو نحوه.

۱- اندرونی خانه که بوسیله پرده از اتاق جدا شده. ۲- هر چه که انسان را بپوشاند از قبیل خانه و...

❖ خَدَشٌ: يَخْدُشُ خَدَشًا. ۱-؛ حشمة «خَدَشَ المَرءُ يَدَهُ». ۲- الجِلْدُ أَوْ نَحْوُ: قشره. ۳-؛ عابه.

۱-؛ خراشید او را و خَدَشَ المَرءُ يَدَهُ: ۲- الجِلْدُ أَوْ نَحْوُ: پوستش را گرفت. ۳- ملامت کرد.

❖ خَدَشٌ: يَخْدُشُ خَدَشًا. ر خَدَشٌ.

❖ الخَدَشُ: ۱- مص خَدَشٌ. ۲- اثر الخدش في الجِلْد ج خَدُوش و خَدُوش أخدش.

۱- مص- خَدَشٌ. ۲- نشانه خراش بر روی پوست. ج خدوش و أخدش و خدش.

❖ خَدَعٌ: يَخْدَعُ خَدْعًا و خَدْعَةً و خَدِيعَةً. ۱-؛ غشته، ختله. ۲-؛ أراد به السوء من حيث لا يعلم.

۱-؛ او را فریفت. ۲-؛ خواست به او ضرر رساند.

❖ الخَدِيعَةُ: ج خَدَعٌ. ۱- مص خَدَعٌ. ۲- ما يُخْدَعُ بِهِ. ۳- المكر، الحيلة.

۱- مص خَدَعٌ. ۲- آنچه که بوسیله اش دیگران را فریب می دهند. ۳- نیرنگ و فریب.

❖ خَدَمٌ: يَخْدُمُ و يَخْدِمُ خَدَمَةً و خِدْمَةً.؛ عمل له، ساعده في العمل، قام بمحاجة.

؛ برایش کار کرد. در کار به او کمک کرد.

❖ خَدَمٌ: تخديماً.؛ عمل له خادماً.

؛ برای او خدمتکار گرفت.

❖ الخِدْمَةُ: ۱- مص خَدَمٌ. ۲- ما يَخْدُمُ من مساعدة في القيام بعمل أو في قضاء حاجة. ۳- «الخدمات الاجتماعية»: عمل رسمي أو غير رسمي غايته مساعدة المرضى و الفقراء و ذوي

العاهات على القيام بنشاط طبيعي و دور شريف في الحياة.

۱- مص خَدَمٌ. ۲- خدمت. ۳- الخدمات الاجتماعية: خدمات اجتماعی از قبیل کمک به مریضها و افراد کم درآمد.

❖ الخَدْنُ: الصديق، ج أَخْدَانٌ. للمذكر و المؤنث. دوست. ج أَخْدَانٌ برای مذکر و مؤنث یکی است.

❖ الخَدِيعَةُ: ج خَدَائِع. ۱- مص خَدَعٌ. ۲- ما يُخْدَعُ بِهِ. ۳- المكر، الحيلة.

۱- مص خَدَعٌ. ۲- چیزی که بوسیله آن فریب می دهند. ۳- نیرنگ و فریب.

❖ الخَذَرُوف: عود صغير يدوره الولد بخط فيدور بسرعة و يُسَمَّعُ له صوت. ج خَذَرَايف.

فرقه صدادر ج خذرايف.

❖ خَذَلٌ: يَخْذُلُ خَذَلًا و خَذَلًا خَذَلَانًا.؛ أو عنه؛ تَحَلُّ عَنْ مساعدته و نصرته.

؛ او عنه: از کمک کردن به او سرباز زد، پیمان شکنی کرد.

❖ الخَذَلان: ۱- مص خَذَلٌ. ۲- التخلي عن المساعدة و النصرة.

۱- مص خَذَلٌ. ۲- پیمان شکنی کردن.

❖ الخُذُولِي: الكثير الخذلان.

سماز پیمان شکم:

٢- مات. ٣- ساجداً: سقط. ٤- لوجهه: وقع. ٥- البناء: تهدم و سقط فسمع له صوت.

۱- از بلندی بزمین افتاد. ۲- مُرد. ۳- مُساجِد: مسجد نمود
۴- لوجه: بر روی صورت افتاد. ۵- البناء: خانه ویران شد و
دخست و صدای ویرانی آن شنیده شد.

٢- تِ الرِّيحِ: كان لها خريد. ٣- التَّامُّ: غطى، أَسَمَحَ صَوْتاً أَتَمَّاءَ
نومه.

۱- الماء: صدای ریزش آب شنیده شد ۲- ت الريح: باد با صدا وزید ۳- النائم: شخصی خوابیده خُر خُر نمود.
 ﴿حَرْوً، يَنْزُلُ حَرْوً وَخَرَاءً وَبِرَاءً وَخُرُوءً﴾: تَفَوُّط، رمی بوسه من جوفه.

و بدن: آب دهان بر روی زمین انداخت.

❖ الخراء: الوسخ الذي يقذف به الإنسان من جوفه.

آب دھان، (تُف) غایط

❖ الْخَرَابُ: ١ - مَصْ خَيْرٌ ٢ - الدمار، ضَدُّ العِمران، ج
أَخْرَبَهُ وَخَرِبَ

١- مص نحرِب ٢- ويرانى، ضد آبادى ج أخربة وأخرب
 الخواج: أخراج وأخرجة، جمع أخارج. ١- الضريبة التي
 تؤخذ من أموال الناس. ٢- الجزية التي كانت تفرض على أهل
 الذمة. ٣- المال المفروض، علم الأرض. ٤- غلة الأرض.

۱- مالیاتی که از اموال مردم گرفته می‌شود. ۲- جزیه که بر اهل ذمّه بسته می‌شد. ۳- مالیات زمین. ۴- غلّه زمین.

❖ الخُراج: ١- ر. الخراج ٢- ورم كالدُّمل يخرج بالجسم، ج. أخرجته وخرجان.

۱- ر. الخراج ۲- ورمی در بدن مانند دمل. ج أخرجه و
خارجان.

١- نَحْرَاط ٢- دروغگو.

❖ الخُرَاطة: ما يسقط من الحديد أو الخشب عند الخَرْط.

چوب به هنگام تراش چوب.
✽ الخراطة: حرقه الخراطة.

حرفه خراط.

❦ النجاة: ١ - الحديث المضحك المكذوب، ٢ - في الأدب:

قصة قصيرة تسرد حادثة تدور على حياة الحيوانات والسنتها
وتمثل في توبها الخارجي الموهو واقعاً إنسانياً: «خرافات
إيزوب وابن المقفع ولافتين».

۱- سخن خنده دار و دروغ ۲- فی الأدب: قصه کوتاهی از زبان حیوانات لیکن در باطن مسأله انسانها را بیان کند وخرافات ایزوب. ابن المقفع. لافوتین.

﴿حَرِيبٌ﴾: يَحْرِبُ، حَرْبًا وَحَرَابًا، الْبَيْتُ أَوْ غَيْرُهُ: صَارَ حَرْبًا لَا عَمْرَانُ فِيهِ وَلَا مَنَفْعَةٌ.

البیت او غیره؛ ویران شد و اثری از آبادانی در آن نبود.
﴿حَرْبًا﴾: تخریباً. البیت او غموه؛ هدمه.

البيت أو نحوه: خانه راویران نمود.

❦ الخَرِب: من البيوت أو نحوها؛ الذي لاعمران فيه و
لامنعة.

من البيوت أو نحوها؛ ويران بدون آبادانى.

✽ الجُرَيْبَةُ: موضع الخراب، ج خَرَابَاتٍ وَخَرَبَاتٍ وَخَرَبٍ وَخَرَبٍ وَ

محل ویرانی. مع شُربات و خُرب و خُرب و خُرب.

﴿ خَرَجَ: يَخْرُجُ، خُرُوجاً وَمَخْرَجاً. ١- مِّنَ الْمَكَانِ: بِرَزْمٍ دَاخِلِهِ إِلَى الْخَارِجِ. ٢- بِهِ: أَخْرَجَهُ. ٣- عَلَى السُّلْطَةِ: تَمَرَّدَ عَلَيْهِمَا

۱۔ مَرَّ الْمَكَانَ: بیرون رفت. ۲۔ یَہ: اور اسی بیرون پر۔ ۳۔ عَلٰی
و ثارِہا. ۴۔ عَلَیْہ: برزِ لقتالہ. ۵۔ مِّنْ دَیْنِہ: قضاء.

۴- علیه حکومت قیام کرد. - علیه: برای جنگ با او مهتا شد. ۵- من دینه: قرض، او را ادا کرد.

المسألة: أظهر لصحتها وجهاً ودليلاً. ٣- في العلم أو نحوه. ٢- خروجاً: تخريجاً. ١- من المكان: حملة على الخروج منه.

۱- ۶ من المکان: او را به بیرون رفتن واداشت ۲- المسألة: درجه، علمه.

برای درستی مسأله راه و دلیل بیان کرد. ۳- «فیه فی العلم او نحوه» او را تمرین داد و او را آموزش داد.

﴿الْخُرُوجُ﴾: وعاء من شعر أو غيره، ذو عدلين، يوضع على ظهر الدابة، من خنجره وأخراجه.

خورچین که بر پشت حیوان انداخته می‌شود، ج خِرْجَة و آخر او.

النائم، أو الماء أو الهوى أو نحوها: صوت.

گربه خرخر نمودند. صدا درآوردند

عُشِي بِهَا قَذَائِفَ بَعْضِ الْأَسْلِحَةِ النَّارِيَّةِ.

کسیکه بر اثر پیروی دیوانه شده.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْقاً. ۱- الثوب: مِرْقَة. ۲- الشيء: شَقُّه «خَرَقَتِ الطَّائِرَةُ جدار الصوت». ۳- العادة: تجاوزها و حطلمها. ۴- الحائط أو نحو: فتح فيه نافذة. ۵- الأرض: قطعها وانتهى إلى أقصاها.

۱- الثوب: لباس را پاره نمود. ۲- شکافت «خَرَقَتِ الطَّائِرَةُ جدار الصوت» هواپیما دیوار صوتی را شکست. ۳- العادة: برخلاف عَرَفِ عادت عمل نمود. ۴- الحائط أو نحو: پنجره‌ای در دیوار ایجاد کرد. ۵- الأرض: طی طریق نمود و به انتهای راه رسید.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْقَةً وَ خَرْقاً. حق.

دیوانه شد. احقن کردید.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْقاً. حق.

دیوانه شد. احقن کردید.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. الثوب: مِرْقَة.

نکه پاره نمود.

❖ **الخَرْقُ:** ج خُرُوق. ۱- مص خَرْقُ يَخْرُقُ وَ يَخْرُقُ ۲- الثوب.

۳- الفرجة، الفسحة بین شئین.

۱- مص خَرْقُ يَخْرُقُ وَ يَخْرُقُ ۲- سوراخ. ۳- شکاف و درز لای دو چیز.

❖ **الخَرْقُ:** ۱- الحصى. ۲- الجهل. ۳- ضعف الرأي. ۴- الغلظة والخشونة. ۵- البلادة.

۱- دیوانگی. ۲- نادانی. ۳- سستی و ناتوانی رأی

۴- خشونت. ۵- حماقت و بیخردی.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْماً. ۱- الشيء: ثقبه. ۲- الشيء: شَقُّه. ۳- شق طرف الله.

۱- الشيء: سوراخ نمود. ۲- الشيء: شکافت. ۳- قسمتی از بینی شکافت.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْماً. ۱- انشق ما بین منخریه. ۲- انشقت أذنه.

۱- بین دو سوراخ بینی شکافت. ۲- گوشش شکافت.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. شَقُّه. ۲- الشيء: قطع.

۱- الشيء: آنرا شکافت. ۲- الشيء: آنرا برید.

❖ **الخَرْقُوبُ:** شجر داثم الورق، ثمره كالقُرْن، يُسْتخرج منه الدبس.

درختی همیشه سرسبز و دارای برگ میوه‌اش مانند شاخ است، و از آن شیره «دوشاب» گرفته می‌شود.

❖ **الخَرْقُ:** نبت يُؤخذ من ثمره زيت مسهل.

دانه‌هایی از شرب که بعضی از کلوله‌های آتشین را با آن پر می‌کنند «ساجمه».

❖ **الخَرْدَلُ:** نبات له حبّ صغير أسود يستعمل في التوابل و في الطب.

گیاه خردل که برای ادویه‌جات از دانه آن استفاده می‌شود.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ وَ يَخْرُقُ خَرْقاً. الجلد أو نحو: ثقبه و خاطه.

الجلد أو نحو: سوراخ نمود و دوخت آنرا.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. شيء: زينه بالخَرْق.

الشيء: با مهره «منجوق» «مليله» آراست.

❖ **الخَرْقُ:** ۱- فصوص من الجوهر الجيد أو الردي. ۲- حبّ من زجاج أو غيره يثقب و يظلم في سلك فتتخذ منه العمود أو الشبهات. ۳- «خَرْقُ الظهر»: فقره.

۱- نگین‌هایی از جواهر خوب و بد. ۲- مليله: منجوق که از آن گردنبند درست می‌کنند یا اینکه تسبیح درست می‌کنند. ۳- خَرْقُ الظهر: ستون فقرات.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُسُ. خَرْساً. انمقد لسانه خلقة أو عجزاً فلم يستطع الكلام.

زبانش بند آمد مادرزادی یا بر اثر ناتوانی.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ وَ يَخْرُقُ. خَرْقاً. ۱- الورق: انتزعه اجتذاباً من أعلى القصب إلى أسفله. ۲- الشجر: انتزع ورقه اجتذاباً من أعلى القصب إلى أسفله. ۳- العنقود: انتزع حبّه بأصابعه. ۴- العود: سواه. ۵- الحديد: طوله كالعمود.

۱- الورق: با کشیدن ورقه را جدا نمود. ۲- الشجر: برگ درخت از آن جدا شد. ۳- العنقود: خوشه انگور با کشیدن دست بر روی آن دانه‌های آن جدا شد. ۴- العود: چوب را راست نمود. ۵- الحديد: آهن دراز نمود مانند عمود و ستون گردانید.

❖ **الخَرْطُومُ:** ج خَرَّاطِيمُ. ۱- الأنف. ۲- مقدّم الأنف. ۳- أنف الفيل.

۱- بینی. ۲- جلوی بینی. ۳- خرطوم فیل.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْفاً وَ خَرْفاً. ر. خَرِفَ.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. خَرْفاً. فسد عقله من الکِبَر.

کم عقل شد دیوانه شد بر اثر پیری.

❖ **خَرْقُ:** يَخْرُقُ. ن. نسب إلى الخَرْق.

ن: او را به دیوانگی نسبت داد.

❖ **الخَرْقُ:** ۱- مص خَرْقُ وَ خَرْقُ ۲- فساد العقل من الکِبَر.

۱- مص خَرْقُ وَ خَرْقُ ۲- دیوانگی بر اثر پیری و کهنولت.

❖ **الخَرْقُ:** من فسد عقله من الکِبَر.

۱- الشیء: آنرا در خزانه نهاد ۲- المال أو نحوه: مال و دارائی جمع نمود.

❖ الخُرُوفَةُ: المال الموزون.

مال و دارائی جمع شده.

❖ خَزَوْنٌ: یَخْزُو، خَزِیاً و خَزِی و خَزِیةً. ۱- ذَلُ. ۲- وقع في مصیبة.

۱- ذلیل شد ۲- دچار مشکل شد. گرفتار شد.

❖ الخَزِیةُ: ۱- مص خَزِی ۲- الذَّلُ. ۳- الضميمة.

۱- مص خَزِی ۲- ننگ و عار ۳- فضاحت.

❖ الخُرُوفَةُ: ج خُرَافِن، ۱- المال الموزون. ۲- مكان الموزن.

۱- مال و دارائی جمع شده ۲- محل جمع آوری مال و دارائی.

❖ خَسٌ: یَخْسُ و یَخْسُ، خَساسةً و خُسُوءاً و خُسَةً. الشیء: صار خسیماً.

الشیء: ناپسند و فرومایه شد.

❖ خَسٌ: یَخْسُ، خُسَةً. خَساسةً. حَقَرُ.

حقیر شد.

❖ الخَسُّ: ۱- مص خَسَّ یَخْسُ. ۲- بقلة تؤکل نینة.

۱- مص خَسَّ یَخْسُ ۲- کاهو.

❖ خَسَافٌ: یَخْسُافُ، خَسَافاً و خُسُوءاً. البَصَرُ: تمب شدیداً.

البَصَرُ: چشم بسیار خسته شد.

❖ خَسِیٌّ: یَخْسُ، خَسَافاً و خُسُوءاً. الکلبُ أو نحوه: بعد و انزجر.

الکلبُ أو نحوه: سگ رانده شد.

❖ الخَسِیاسَةُ: ۱- مص خَسَّ. ۲- حالة الخبیث.

۱- مص خَسَّ ۲- حالت شخص خسیس، نجس.

❖ خَسِیٌّ: یَخْسُ، خَسَافاً و خُسُوءاً و خُسُوءاً و خُسُوءاً و خُسُوءاً و خُسُوءاً.

خُسُوءاً و خُسُوءاً: ماله، ضمیمه بی تجارة أو غیرها.

ماله: دارائیش را از دست داد در تجارت.

❖ خَسِیٌّ: یَخْسُ، خَسَافاً و خُسُوءاً. جملہ محسر.

ه: او را به زیان دیدن و ادائش. متضرر نمود.

❖ خَسِیٌّ: یَخْسُ، خَسَافاً و خُسُوءاً. النصب: قَلَّله.

النصب: سهم را کم کرد. تقلیل داد.

❖ خَسَفٌ: یَخْسُفُ، خُسُوءاً و خُسُوءاً. ۱- بیت الارض: غارت.

۲- بیت الارض: غنیمت فيها. ۳- القتر أو نحوه: ذهب نوره.

۴- الشیء: نقص. ۵- بیت عین الماء: غارت.

۱- بیت الارض: زمین تاریک شد. ۲- بیت الارض: او را به

زمین فروبرد. ۳- القتر أو نحوه: خسوف ماه شد. ۴- الشیء:

ناقص شد. ۵- بیت عین الماء: آب چشمه خشک شد.

کسیاهی است که از میوه اش روغنِ مُسهل می سازند و کرچک.

❖ الخُرُوفُ: الذَّکر من الضَّأن، ج خُرَاف و خُرَافان و أُخُرُفَة.

گوسفند نر ج خُرَاف و خُرَافان و أُخُرُفَة.

❖ الخَرِیجُ: من أنهى علومه و تدرب عليها: «خَرِیج الجامعة».

فارغ التحصیل «خریج الجامعة» فارغ التحصیل دانشگاه.

❖ الخُرَیجُ: ج أُرَیجة. ۱- مص خَزُ ۲- صوت الماء. ۳- صوت

الريح. ۴- غطيط النائم.

۱- مص خَزُ ۲- صدای جریان آب ۳- صدای باد ۴- خُرغُر

❖ الخَرِیطةُ: ج خُرَاط. ۱- کیس من جلد أو نحوه یُسَدُّ علی

مافيه. ۲- المصور الجغرافِی، و هو ورق أو ورق مقوی تُرسم

علیه هیئة الأرض أو هیئة بعض أقطارها.

۱- کیسه چرمی که چیزی در آن می نهند و در آن را گره

می زنند ۲- نقشه جغرافیائی.

❖ الخَرِیفُ: فصل من فصول السنة یبتدئ من ۲۲ أو ۲۳ أيلول

(سپتمبر) إلى ۲۱ كانون الأول (دیسمبر).

فصل پاییز.

❖ الخُرُجُ: ج خُرُوج، ۱- مص خَزُ ۲- الحریر. ۳- ما یُخْسَج من

صوف أو حریر. ۴- ما یُخْسَج من حریر خالص.

۱- مص خَزُ ۲- دیبا و حریر ۳- آنچه که از جنس پشم یا

دیبا بافته شده ۴- آنچه از دیبای خالص بافته شده.

❖ خَزَوْنٌ: یَخْزُو، خَزِیاً (خ ز ی)، ه: أوقعه في الخَزِی.

ه: او را گرفتار ننگ و عار نمود.

❖ الخَزَافُ: ۱- صانع الخزف. ۲- بائع الخزف.

۱- سازنده خز دیبا ۲- فروشنده خز و دیبا.

❖ الخزَفُ: ۱- صانع الخزف. ۲- بائع الخزف.

۱- سفالگر ۲- فروشنده سفال.

❖ الخزَرانُ: ۱- المازن. ۲- مستودع الماء.

۱- انباردار. ۲- حوض نگهداری آب.

❖ الخزَرانةُ: ۱- مكان المَزَن، ج خَزَرائِن، ۲- حرفة المازن.

۱- محل نگهداری، ج خزان ۲- حرفة خوانه دار.

❖ الخَزَفِیُّ: ۱- صانع الخزف. ۲- بائع الخزف. ۳- المنسوب

إلى الخزف، «إناء خَزَفِی».

۱- سفالگر ۲- فروشنده سفال ۳- منسوب به خزف

و سفال. اناء خزفِی: ظرف سفالین

❖ خَزَوْنٌ: یَخْزُو، خَزِیاً. ۱- الشیء: جملہ في الخزَرانة. ۲- المائل

أو نحوه: اُدْخَره.

گیاهی است که از میوه آن مواد مخدر استخراج می شود خشخاش.

❖ خَشْمُخَشْمٌ: خشکشدن. ۱- السَّلاحُ أو غیره؛ حکم بعضه بعضاً قُسمَ له صوت. ۲- السَّلاحُ أو غیره؛ حرکة و حکم بعضه ببعضِ صَوْت.

۱- السَّلاحُ أو غیره؛ بر اثر برخورد اسلحه با یکدیگر صدائی از آن برآمد. ۲- السَّلاحُ أو غیره؛ سلاحها را حرکت داد جابجا نمود و بر اثر برخورد صدائی از آن برخاست.

❖ خَشَعٌ: یَخْشَعُ خُشوعاً. ۱- خضع. ۲- ذَلَّ. ۳- خاف. ۴- بصرة؛ انکسر، انخفض. ۵- رمی بصرة نحو الأرض و غشه و کسره. ۶- بصرة؛ غشه، کسه. ۷- اللہ؛ استکان له و رکع.

۱- فروتنی نمود. ۲- خوار شد. ۳- ترسید. ۴- بصرة؛ چشمش را فرو رهاشت. ۵- به طرف زمین نگاه کرد و چشمانش را فرو رهاشت. ۶- بصرة؛ فرو رهاشت. سر به زیر انداخت. ۷- اللہ؛ برای خداوند فروتنی نمود و خم شد.

❖ خَشْنٌ: یَخْشَنُ خُشْنَةً وَ خَشَانَةً وَ خُشُونَةً وَ خَشْنَةً وَ خَشْنًا. ۱- أو الشئ؛ صار قاسی الملمس غلیظه «خَشْنُ المِلْدَةِ» ۲- أو الشئ؛ صار جافاً قاسياً لا ین فیهِ «خَشْنُ العِش» ۱- الشئ؛ خشن گردید. زیر گردید. «خَشْنُ الجِلْدَةِ» ۲- زندگی سخت گردید.

❖ خَشْنٌ: یَخْشِنُ الشئ؛ جمعه خَشِنًا. الشئ؛ آن را خشن و سخت گردانید.

❖ الخَشْنُ: الجافی القاسی الملمس الذي لا ین فیهِ، ج. خشان. خشک و سفت و سخت و خشن ج. خشان.

❖ خَشْبٌ: یَخْشَبُ خَشْبًا وَ خَشْبًا وَ خَشْبَةً وَ خَشْبَانًا وَ خَشْبَةً وَ خَشْبًا. ۱- خاف. ۲- خافه.

۱- ترسید. ۲- خافه؛ از او ترسید.

❖ خَصَصَ: یَخْصِصُ خَصْصًا وَ خُصُوصًا وَ خُصُوصَةً وَ خُصُوصَةً. خَصَصَ وَ خَصَّصَ وَ خَصَّصَ وَ خَصَّصَ. ۱- بآمر؛ آخره و فضله به علی غیره و آفرده به. ۲- کذا لِنَفْسِی؛ اختاره.

۱- بآمر؛ او را ترجیح داد بر دیگران ۲- کذا لِنَفْسِی؛ برای خود برگزید.

❖ خَصَصَ: یَخْصِصُ خُصُوصًا. الشئ؛ صار خاصاً. الشئ؛ خصوصاً گردید.

❖ خَصَصَ: یَخْصِصُ خُصُوصًا وَ خَصْصًا (خ ص ی)، ج. جصله خَصِصًا.

❖ او را ختنه کرد.

❖ خَسَفَ: یَخْصِفُ خَسْفًا. ۱- الشئ؛ نقص. ۲- هزل، ضعف. ۳- لونه؛ تَغَيَّرَ. ۴- أذله. ۵- حمله ما یکره.

۱- الشئ؛ ناقص شد. ۲- لاغر و ناتوان شد. ۳- لونه؛ رنگ آن دگرگون شد. ۴- او را خوار نمود. ۵- چیزی که مورد پسند او نیست بر او تحمیل کرد.

❖ خَسِبَ: بالأرض؛ غاب فیها. بالأرض؛ به زمین فرو رفت.

❖ الخَسِيفُ: ۱- مص خَسَفَ ۲- الذَّلُّ، التَّهَرُّ. ۲- النقیصة، العیب.

۱- مص خَسَفَ ۲- خواری نقصان ۳- عیب و ننگ.

❖ الخسوف: ۱- مص خَسَفَ ۲- إظلام القمر و ذهاب نوره کلیاً أو جزئياً لقیام الأرض بینة و بین الشمس فی بعض الأحيان.

۱- مص خَسَفَ ۲- خسوف ماه که گاهی پدید می آید و این مسأله بر اثر قرار گرفتن زمین بین خورشید و ماه حاصل می گردد.

❖ الخسوف: ج. أَسَفٌ وَ خَسَافٌ. ۱- الدنیه. ۲- الرذل، الساقط. ۳- النافه. ۴- القلیل. ۵- الذلّون الذي لا یُخْتَرُ به.

۱- فرومایه ۲- پست و خوار و ذلیل. ۳- ناپسند ۴- کم و اندک ۵- پست و فرومایه.

❖ خَشَّ: یَخْشُ خَشًّا. ۱- فی الشئ؛ دخل فیهِ. ۲- الشئ بین الأشياء؛ أدخله.

۱- فی الشئ؛ در آن وارد شد. ۲- الشئ بین الأشياء؛ آن چیز را بین دیگر اشیاء قرار داد.

❖ خَشْنٌ: یَخْشَنُ خُشْنَةً وَ خَشَانَةً (خ ش ی)، ۱- خُوفُهُ. ۲- إِيَّاهُ أو الآخر؛ جمعه یخشان.

۱- او را ترسانید. ۲- إِيَّاهُ أو الآخر؛ او را به ترس واداشت.

❖ الخَشَابُ: ۱- زیب یَنْقَعُ بالماء ثم یؤکَلُ بمائه. ۲- حَبَّ الرُّمَانِ یَنْقَعُ بالماء و یُحْلَى بالسُّکَّرِ.

۱- دانه های کشمش است که با آب خیس می گردد سپس همراه با آن آب خورده می شود. ۲- دانه های انار است که با آب خیس می گردد و سپس با شکر شیرین می شود جهت خوردن.

❖ خَشَبٌ: یَخْشَبُ الشئ؛ صار کاشِئِب.

الشئ؛ مانند چوب گردید.

❖ الخَشَبُ: ما غلظ من العِبدان، ج. خَشَبٌ وَ خَشَبٌ وَ خَشَبٌ وَ خَشَبَان.

چوب. تنه. ج. غشپ و خَشَب و خَشَب و خَشَبان.

❖ الخَشَخاشُ: نبات یُسْتخرج من ثماره الأقیون.

❖ **الخَضَامُ:** ۱- مص خاصه ۲- المنازعة والمجادلة.

۱- مص خاصه ۲- درگیری و جنگ و جدال.

❖ **خَضِبِي:** يَخْضِبُ. خَضِبًا. المكان: كثر فيه النبات والْقُشْب.

المكان: حاصلخیز شد.

❖ **الخَضِيبُ:** ر. الحَصْب.

❖ **الخَضِيبُ:** ج أخصاب. ۱- مص خصب. ۲- كثرة العشب و النباتات في المكان. ۳- نعمة العيش و رغد. ۴- «بلد خصب أو أخصاب»: ذو خصب.

۱- مص خصب. ۲- فزونی گل و گیاه در زمین. ۳- نعمت زندگی و آسایش آن. ۴- «بلد خصب أو أخصاب» سرزمین حاصلخیز.

❖ **الخَضَرُ:** ج خُضُر. ۱- مص خضر. ۲- من الإنسان أو الحيوان: مستدق وسطه فوق الورك.

۱- مص خضر. ۲- من الانسان او الحيوان: قسمت باریک کمر

❖ **خَضَضَ:** تخضضاً. ۱- الشيء: جفله خاصاً. ۲- بالشيء: غشه به، أثره و فضله به علی غیره.

۱- الشيء: آن چیز را مخصوص و خصوصی گردانید. ۲- بالشيء: او را به آن اختصاص داد. آنرا برگزید.

❖ **الخَضَلَةُ:** ج خِصَال. ۱- الخلة في الإنسان: غيرا كانت أو شراً. ۲- المنقود.

۱- خلق و خوئی در انسان چه خوب چه بد. ۲- خوشه. ❖ **الخَضَلَةُ:** الشجر المجتمع. ج خَضَل.

موتی که به هم بسته شده باشد. ج خَضَل. گیسو

❖ **الخَضَمُ:** ج خُصُوم و خُصَام و خِصَام. ۱- مص خَضَمَ ۲- الهاميج. للمذكر والمؤنث والفرد والمثنى والجمع.

۱- مص خَضَمَ ۲- خصم و دشمن که برای مذکر و مؤنث یکی است و هم چنین مفرد و مثنی و جمع.

❖ **الْخُصُوص:** ۱- مص خَصَّ يَخْصُ ۲- «خصوصاً»: لا سباً.

۱- مص خَصَّ يَخْصُ ۲- علی الخصوص. فقط. ❖ **الْخُصُومة:** النزاع.

نزاع و درگیری.

❖ **الخَصِي:** الذي اترعت خضيتاه. ج خصية و خُصَيَان. شخصی که اخته شده باشد. ج خصية و خُصَيَان.

❖ **الْخَصِيب:** ۱- من الأمكنة: الكثير الثبات والعشب. ۲- من الرجال: الكثير الخير.

۱- من الامكنة: زمین حاصلخیز. ۲- من الرجال: مردی که

خیرش فراوان باشد. بسیار نیکوکار.

❖ **الخَضِيَّةُ:** بضة الرجل. ج خَصِي.

بضه مرد. ج خَصِي.

❖ **الخَضِيَّةُ:** ر. الحَصِي.

❖ **الخَضَاب:** ۱- مص خَضَب. ۲- ما يَخْضَبُ به.

۱- مص خَضَب. ۲- خضاب و حنا و...

❖ **الخَضَامُ:** بالغ الحظير.

سبزی فروش.

❖ **خَضَبَ:** يَخْضِبُ. خَضِبًا و خِضَابًا. الشيء: لونه بالخضاب «خَضَبَ شَعْرُهُ».

الشيء: آن را خضاب زد «خَضَبَ شَعْرُهُ» موی خود را خضاب زد.

❖ **خَضَبَ:** تخضيباً. الشيء: لونه بالخضاب.

الشيء: آنرا با خضاب رنگ زد.

❖ **خَضَخَضَ:** خَضَخَضَةً. الشيء: حركه.

الشيء: آنرا تکان داد.

❖ **خَضَدَ:** يَخْضِدُ. خَضَدًا. ۱- العود أو غيره: كسره من غير فصل. ۲- الشجر: قطع شوكه. ۳- الشيء: قطعه.

۱- العود او غيره: چوب را شکست. ۲- الشجر: خوار درخت. «راکنده» ۳- الشيء: آنرا تیرید.

❖ **خَضِرَ:** يَخْضِرُ. خَضَرًا و خُضْرًا. صار أخضر.

سبز شد. «روید».

❖ **خَضَرَ:** تخضيراً. الشيء: جعله أخضر.

الشيء: سبز کرد. رویداند.

❖ **الخَضْرَةُ:** ج خُضَر و خُضَر. ۱- مص خَضِرَ. ۲- لون الأخضر. ۳- البقل. ۴- النعومة. ۵- «خضرة الدمن»: حضرة

تبتت علی المزاليل ويكفي بها عن جمال الظاهر وقبح الباطن.

۱- مص خَضِرَ. ۲- رنگ سبز. ۳- سبزیجات. ۴- ریز بودن ۵- خضرة الدمن: کتابه از زیبایی ظاهر و پلیدی و زشتی باطن.

❖ **خَضَغَ:** يَخْضَغُ. خَضُوعًا و خُضْعًا و خُضْعَانًا. ۱- ذل. ۲- تواضع.

۱- خوار گردید. ۲- فروتنی کرد.

❖ **خَضِعَ:** تخضعاً. ۱- صيره خاضعاً.

اورا خاضع و تابع نمود.

❖ **خَضِيلُ:** يَخْضَلُ و خَضَلًا. الشيء: ندى وابل.

الشيء: خیس و نمناک شد.

❖ **خَضَلُ:** تخضيلاً. الشيء: نذاه وبَّله «خَضَلْتُ الدموع جُمته».

الشيء: خيس نمود. نمناك گردانيد و خَضِّلَيْتِ الدموع لحيته.

اشك محاسن او را خيس نمود.

❖ الخَضِيل: النَّدِي، المِيل.

خيس و نمناك.

❖ الخَضِيم: البحر.

دريا.

❖ الخَضُوع: ج خُضْع. ۱- الخاضع. ۲- الكثير الخضوع.

۱- فروتن. ۲- بسيار فروتن.

❖ الخَضِيب: المَلُون بالخضاب، ج خُضْب.

رنگ شده با خضاب. ج خُضْب.

❖ خَطَّ: يَخْطُ، خَطًّا. ۱- بالقلم أو غيره: رسم اللفظ بالحروف

المجانية. كتب. ۲- الشيء: كتبه. ۳- على الشيء: رسم عليه خطًّا

أو علامة. ۴- الخِطَّة: أخذها.

۱- بالقلم أو غيره: نوشت. الفاظ را با حروف هجائی رسم

نمود. ۲- الشيء: آنرا نوشت. ۳- على الشيء: روی آن علامت

گذاشت و نوشت. ۴- الخِطَّة: آن نقشه و طرح را برگزید.

❖ الخطُّ: ج خُطُوط. ۱- مص خط ۲- الكتابة. ۳- السطر.

۴- كل ما يخطه الإنسان و يجره. ۵- في الهندسة: هو ما ترسمه

النقطة في تحركها، و يكون له طول و لا يكون له عرض.

۶- «خط الاستواء»: خط و همي يقسم الأرض إلى نصفي كرة

شمالی و جنوبی. ۷- «خط النار»: المواضع الأمامية في القتال أو

في الجبهة.

۱- مص خط ۲- نوشتن ۳- سطر. ۴- هو آنچه که انسان

می‌نویسد یا اینکه می‌کشد. ۵- في الهندسة: آنچه را که نقطه

به هنگام حرکت می‌کشد که طول دارد لیکن عرض خیر.

۶- خط الاستواء: خطی که کره زمین را به دو نیمه شمالی و

جنوبی تقسیم می‌کند. ۷- خط النار: خط مقدم جبهه در

میدان جنگ.

❖ خطَّي: يَخْطُ، خَطًّا. ۱- ارتكب ذنبًا. ۲- ابتعد عن الصواب.

۳- في الدين: سلك سبيل الخطاء عن قصد أو عن غير قصد.

۱- مرتكب گناه شد. ۲- از درستی دور شد. ۳- في الدين: به

راه نادرست رفت خواه از روی قصد یا ناخودآگاه.

❖ خطَّا: يَخْطُ، خَطُّوا (ط و ا). شئ.

راه رفت.

❖ خطَّاء: يَخْطُوتُ و يَخْطُوتُ. ۱- نسبة إلى الخطاء. ۲- قال له

«أخطأ».

۱- او را به خطا نسبت داد. ۲- به او گفت خطا کردی.

❖ الخطَّاء: ج أخطاء. ۱- مص خطَّي ۲- البُعد عن الصواب.

۳- الذنب.

۱- مص خطَّي ۲- از راه درست دور شدن. ۳- گناه.

❖ الخطَّاب: ۱- مص خاطب. ۲- ما يكلم به الإنسان

صاحبه. ۳- الرسالة.

۱- مص خاطب. ۲- سخن و گفتار. ۳- نامه.

❖ الخطَّابة: فن أدبي تربي غايته الوعظ أو إقناع السامعين

بصواب قضية أو خطأ.

سخنرانی که هنری است ادبی و تبری هدف آن پندوانداز

با اقناع شنودگان به درستی قضیه‌ای یا خطای آن.

❖ الخطَّاط: ۱- الكثير الخط. ۲- من جرفته الخط.

۱- دارای خط فراوان ۲- خوشنویس.

❖ الخطَّاف: خطاطيف. ۱- اللص. ۲- ما يَخْتَلِف به الشيء.

۳- طائر السنونو.

۱- دزد. ۲- آنچه که بوسیله آن چیزی را می‌ربایند.

۳- پرستو.

❖ خطَّاب: يَخْطُبُ، خطِّباً و خطِّبةً و خطِّيباً. ۱- المرأة: طلب

يدها للزواج. ۲- المرأة إلى أهلها: طلبها منهم للزواج.

۱- المرأة: از زن خواستگاری نمود. ۲- المرأة إلى أهلها: آن

زن را از آنان خواستگاری نمود.

❖ الخطَّاب: ج خُطُوب. ۱- مص خطِّب. ۲- الشأن، الحال.

۳- الأمر الشديد. ۴- المكروه: «ألم به خطب».

۱- مص خطِّب. ۲- شأن و منزلت. اوضاع و احوال. ۳- کار

حساس. ۴- مشکل و مصیبت «ألم به خطب» دچار مشکل

شد.

❖ الخطَّابة: ج خُطْب. ۱- مص خطِّب. ۲- ما يَخْطُب به

من الكلام.

۱- مص خطِّب. ۲- سخنرانی.

❖ الخطَّابة: ج خُطُوب. ۱- الحجة. ۲- الأمر. ۳- الحالة.

۴- الخصلة.

۱- دلیل. ۲- کار. ۳- حالت. ۴- خلق و خوی.

❖ خطَّي: يَخْطُ، يَخْطُورُ. الأمر بباله أو على باله أو في

باله: ورد على باله، لاح له.

الأمر بباله. او على باله. او في باله: به ذهنش خطور کرد. به

فكرش رسید.

❖ خطَّي: يَخْطُ، خَطَرًا و خَطِيراً و خَطَرًا. ۱- في مشيئة: رفع

يده و وضعها. ۲- في مشيئة: تيقن. ۳- بيديه: ردءهما إلى

الأمام و إلى الوراء في مشيئة.

۱- في مشيئة: به هنگام راه رفتن دستهایش را بالا و پایین

نُور. ۲- في مشيه: يا تكبر راه رفت ۳- بيديه: به هنگام راه رفتن دستهای را جلو و عقب برد.

❖ **خَطَرٌ**: يَخْطُرُ خَطَرًا وَخَطُورَةً. صار رفيعاً عالي المقام. دارای مقام و منزلت والا شد.

❖ **الْخَطَرُ**: ج **أَخْطَار**. ۱- مص **خَطَرٌ**. ۲- الإشراف على الملاک. ۳- ارتفاع القدر. ۴- الرتبة في الشرف.

۱- مص **خَطَرٌ**. ۲- نزدیک شدن به نابودی و هلاکت. ۲- بالا رفتن شأن و منزلت. ۴- مقام و منزلت در شرافت.

❖ **الْخَطِرُ**: ذوالخطر.

صاحب خطر.

❖ **الْخَطْرَةُ**: الحین، المزة.

هنگام، دفعه، بار.

❖ **خَطَطٌ**: تخطيطاً. ۱- الشيء: سطره. ۲- الخط: رسمه. ۳- الاقتصاد أوله: وضع له تخطيطاً (ر. التَّطْيِيط).

۱- الشيء: خط کشی کرد. ۲- الخط: خط را نوشت. ۳- الاقتصاد أوله: برنامه ای برای آن وضع نمود (ر. التخطيط).

❖ **خَمَلٌ**: يَخْمَلُ خَمَلًا وَخَمَلًا. ۱- الشيء: أخذ بسرعة. ۲- الشيء: سرقه بسرعة.

۱- الشيء: آنرا بسرعت و شتاب گرفت. ۲- الشيء: آن را بشتاب زدید.

❖ **خَطَلٌ**: يَخْطُلُ خَطَلًا. ۱- حاد عن الصواب. ۲- حق. ۳- في كلامه: أفتش.

۱- از راه درست منحرف شد. ۲- دیوانه شد. ۳- في كلامه: ناسزا گفت.

❖ **الْخَطَلُ**: ۱- مص **خَطِل**. ۲- الكلام الفاسد. ۳- كثرة الكلام. ۴- الحمق.

۱- مص **خَطِل**. ۲- سخنان نادرست. ۳- زیاده گوئی. ۴- بیخردی و دیوانگی.

❖ **الْخَطَلُ**: ج **أَخْطَال**. ۱- ذوالخطل. ۲- الأحمق.

۱- بُر خرف. ۲- بیخرد و دیوانه.

❖ **الْخَطْمُ**: ج **خُطُوم** و **أَخْطَام**. ۱- الأنف. ۲- مقدّم الأنف. ۳- المنقار.

۱- بینی. ۲- پوزه بینی. ۳- منقار.

❖ **الْخَطْوَةُ**: ج **خُطَا** و **خَطَوَات**. ۱- المرة من خطا. ۲- مسافة ما بين القدمين عند المشي.

۱- بکقدم برداشت. ۲- یک قدم.

❖ **الْخَطْوَةُ**: ج **خُطْرٌ** و **خُطُوت** و **خُطَوَات**. ۱- مسافة ما بين القدمين عند المشي. ۲- المسافة.

ج **خُطْرٌ** و **خُطُوت** و **خُطَوَات** و **خُطَوَات**. ۱- بکقدم. ۲- مسافت.

❖ **الْخَطِيبَةُ**: ج **خُطَايَا** و **خُطَبِيَّات**. ۱- الذَّنْب. ۲- ذنب يخالف به المرء تعاليم دينه.

۱- گناه. ۲- گناهی است که انسان به وسیله آن با تعالیم دینی به مخالفت بر می خیزد.

❖ **الْخُطْبِيبُ**: ج **خُطَبَاء**. ۱- من يلقي الخطبة. ۲- الحسن الخطبة. ۳- غائب المرأة.

۱- سخنران. ۲- کسی که سخنران خوبی است. ۳- خواستگار.

❖ **الْخُطْبِيَّةُ**: المرأة الخطوبة.

زن خواستگاری شده.

❖ **النَّخَطِيرُ**: ج **خُطَر**. ۱- مص **خَطَرٌ** يَخْطُرُ. ۲- الرفيع المقام. ۳- الشرف.

۱- مص **خَطَرٌ** يَخْطُرُ. ۲- دارای مقام والا. ۳- شریف.

❖ **الْخُطْبِيَّةُ**: الخطوبة، ج **خُطَبَات**.

رپوده شده. ج **خُطَبَات**.

❖ **خَفٌّ**: يَخْفُ خَفًّا وَخَفَّةً وَخَفَّةً. ۱- الشيء: كان خفيفاً. ۲- الشيء: صار خفيفاً. ۳- طاش.

۱- الشيء: سبک بود. ۲- الشيء: سبک شد. ۳- سبک مغز شد. ❖ **خَفٌّ**: يَخْفُ خَفًّا وَخَفَّةً وَخَفَّةً. ۱- إليه: أسرع. ۲- عن المكان: ارحل عنه.

۱- الیه: بسوی او شتافت. ۲- عن المكان: از آنجا کوچ کرد. ❖ **الْخُفُّ**: ج **خُفَّاف**. ۱- هو للبتل ونحوه بمنزلة الحافر للفرس. ۲- الهذاء. ۳- ما أصاب الأرض من باطن قدم الإنسان.

۱- کف پای شتر، اسب. ۲- کفش. ۳- علامت کف پای انسان بر روی زمین.

❖ **الْخُفُّ**: الخفيف.

سبک.

❖ **الْخَفَاءُ**: ۱- مص **خَفِي**. ۲- السر و عدم الظهور: «فعل ذلك في الخفاء».

۱- مص **خَفِي**. ۲- راز و فعل ذلك في الخفاء: در نهان آنرا انجام داد.

❖ **الْخَفَّارَةُ**: ۱- ر. الخفارة. ۲- أجرة الخفير.

۱- ر. الخفارة. ۲- مزد نگهبان.

❖ **الْخَفَّارَةُ**: ۱- مص **خَفِرَ**. ۲- الذمة. ۳- العهد. ۴- الأمان. ۵- الحراسة.

۱- مص **خَفِرَ**. ۲- ر. الخفارة. ۳- عهد. ۴- امان. ۵- الحراسة.

عنك، أي هُون عليك.

۱- الشيء: درجه و شأن آنرا پایین آورد. ۲- السقر: نحوه: نرخ را پایین آورد. کم نمود. ۳- القول: نحوه: سخن را بفرمی ادا کرد. ۴- الأمر: آسان نموده خَفَضَ عنك: سخت نگیر.

❖ **الخَفَضُ**: ج **خَفُوض**. ۱- مص **خَفَضَ** و **خَفَضَ**. ۲- سمة العيش. ۳- السهل الممتلئ المنخفض من الأرض. ۴- في الاعراب: الجز.

۱- مص **خَفَضَ** و **خَفَضَ**. ۲- راحتی در زندگی ۳- دشت ممتلئ. ۴- في الاعراب: مجرور شدن کلمه. ❖ **خَفَفَ**: تخفیفاً. ۱- الشيء: جمله خفیفاً. ۲- الحرف: جمله غیر مشدد.

۱- الشيء: سبک گردانید. ۲- الحرف: حرف را بدون تشدید گردانید.

❖ **خَفَقَ**: **يَخْفِقُ** و **يَخْفِقُ**. **خَفَقاً** و **خُفُوقاً** و **خَفَقَاناً**. القلب أو الرأية أو البرق أو السيف أو الريح أو الشمس أو القمر أو نحوها: اضطرب و تحرك.

القلب أو الرأية أو البرق أو السيف أو الريح أو الشمس أو القمر أو نحوها: به اهتزاز درآمد مضطرب شد.

❖ **الخَفَقَانُ**: ۱- مص **خَفَقَ**. ۲- اضطراب القلب.

۱- مص **خَفَقَ**. ۲- اضطراب قلب. تیش قلب. ❖ **خَفَقَ**: **يَخْفِقُ** خفاه و **خَفِيفٌ** و **خَفِيفٌ**. الأمر: بقی سرّاً مستتر. الأمر: پنهان و مستتر ماند.

❖ **الخَفِيفُ**: ۱- من الأمور: سابق مستتر. ۲- المعتزل عن الناس الذي يخفى عليهم مكانه. ۳- «الْفَيْفَةُ خَفِيفَةٌ»: أي سرّاً.

۱- من الأمور: آنچه که نهان و مستتر مانده است. ۲- کسیکه عزلت گزیده و خود را از مردم پنهان می کند ۳- «الْفَيْفَةُ خَفِيفَةٌ»: نهانی او را ملاقات کردم.

❖ **الخَفِيفُ**: من الاصوات: الضعيف، الساكن. من الاصوات: صدای ضعیف.

❖ **الخَفِيفُ**: ج **خَفَافٌ**. ۱- الحارِس. ۲- الحامي. ۳- المحافظ. ۴- المحمي.

۱- نگهبان ۲- حمایت کننده. ۳- محافظ. ۴- حمایت شده.

❖ **الخَفِيفُ**: ۱- من العيش: الواسع ذوالبحیوة. ۲- «صوت خفیف»: متخفّف خفی.

۱- من العيش: کسیکه زندگی راحت دارد ۲- صوت خفیف: صدای ضعیف.

❖ **الخَفِيفُ**: ج **أَخْفَاءُ** و **خَفَافٌ** و **أَخْفَاءُ**. ۱- القليل الثقل.

۱- مص **خَفِيزٌ**. ۲- ذمت. ۳- پیمان. ۴- امان دادن. ۵- حراست و نگهبانی.

❖ **الخَفَافُ**: **خَفَافٌ** و **طَوَاطٌ**. و هو طائر لبون له جناحان بلاريش و جسم يشبه جسم الفأر، لا يظهر إلا في الليل، ج **خَفَافِيش**.

پرندهای است از پستانداران که دو بال دارد و بدون پر شباهت دارد به موش فقط شب به پرواز در می آید. ج **خَفَافِيش**.

❖ **خَفَفْتُ**: **يَخْفَتُ**. **خَفُوتاً**. الصوت: المنخفض، سکن. الصوت: صدا کم شد. آرام شد.

❖ **خَفَفْتُ**: **يَخْفَتُ**. **خَفُوتاً** و **خَفُوتاً**. ۱- بكلايه: أسره. ۲- بصوت: خفقه. أخفا. ۳- بقرائه: لم يرفع بها صوته.

۱- بكلايه: سخنان خود را به طور پنهانی بیان نمود. ۲- بصوت: صدایش را پایین آورد. ۳- بقرائه: به هنگام قرائت صدایش را بالا نبرد.

❖ **الخَفِيفَةُ**: ۱- مص **خَفَفَ**. ۲- غلة الثقل في الأشياء. ۳- الطيش. ۴- الحق. ۵- السرعة في العمل أو نحوه.

۱- مص **خَفَفَ**. ۲- سبکی اشیا. ۳- سبک مغزی ۴- بیخردی. ۵- سرعت در عمل و...

❖ **خَفَفَ**: **يَخْفَرُ** و **يَخْفَرُ**. **خَفَافاً** و **خَفَافاً**. ۱- ه أو به أو عليه: حماه.

۱- ه أو به أو عليه: او را مورد حمایت قرار داد.

❖ **خَفَفَ**: **يَخْفَرُ** **خَفَافاً** و **خَفَافاً**. اشتد حیاه.

حیا و آزر و افزونی یافت.

❖ **خَفَفَ**: تخفیراً. ۱- ه، حماه. ۲- ه، أئنه.

۱- ه، او را مورد حمایت قرار داد. ۲- ه، به او امان داد.

❖ **الخَفَرُ**: ۱- مص **خَفَرٌ**. ۲- الحياء.

۱- مص **خَفَرٌ**. ۲- حیا و آزر.

❖ **خَفَضَ**: **يَخْفِضُ**. **خَفَضاً**. ۱- ه أو الشيء: وضعه، حطه. «خفَضَ مقامه». ۲- الصوت: غفقه. أخفا. ۳- الكلمة: كسر آخرها للإعراب. ۴- العيش: سهل و أوسع.

۱- ه أو الشيء: پایین آورد «خَفَضَ مقامه» مقام او را پایین آورد. ۲- الصوت: صدا پایین آورد. پنهان نمود ۳- الكلمة: آخر کلمه را مکسور نمود به جهت حالت اعرابی.

۴- العيش: زندگی آسان شد و راحت گردید.

❖ **خَفَضَ**: **يَخْفِضُ**. **خَفَضاً**. العيش: سهل و أوسع.

العيش: زندگی آسان و راحت گردید.

❖ **خَفَضَ**: تخفیزاً. ۱- الشيء: وضعه، حطه. ۲- السر أو نحوه: قلله. ۳- القول أو نحوه: أئنه. ۴- الأمر: هونه «خَفَضَ نحوه» قلله.

ترکه و لم یترک له. ۳- سبیل الأسیر: أطلقه. ۴- بین الشخصین: ترکها بجمعی.

۱- الأثر أو عنه: رهایش کرد. ۲- سبیل: آنرا رها کرد متعرض نشد. ۳- سبیل الأسیر: اسیر را آزاد کرد. ۴- بین الشخصین: آن دو را ترک کرد.

❖ الخلاه: ۱- مص خلا ۲- المكان الواسع الخالي من الأرض. ۳- من الامكنة: الذي ليس فيه أحد أو شيء. ۴- الكنف.

۱- مص خلا ۲- جای خالی ۳- من الامكنة: جایی که خالی از سکنه باشد. ۴- مستراح.

❖ الخلاب: ۱- الحدّاع. ۲- منظر غلاب: فائن جميل يغلب العقل والقلب.

۱- فریبنده. ۲- منظر غلاب: منظره بسیار زیبا و دلربا.

❖ الخلاص: ۱- مص خلص ۲- النجاة.

۱- مص خلص ۲- نجات یافتن.

❖ الخلاصة: ۱- من الشيء: زیده. ۲- من الكلام: زیده، قصاره، موجز. ۳- من المادة: ما یستخرج منها و یبقی حاوياً لخصائصها هذا المقوی یضم خلاصة الكبد.

۱- من الشيء: برگزیده. ۲- من الكلام: برگزیده شلاصه مختصر مفید. ۳- من المادة: آنچه که از ماده استخراج و دارای خصایص ماده است. مانند «هذا المقوی یضم خلاصة الكبد» این ماده مقوی برگزیده‌ای از کبد را به همراه دارد.

❖ الخلاعة: ۱- مص خلّع. ۲- التهنك، الجون.

۱- مص خلّع. ۲- فسق و فجور بی بندوباری - سس.

❖ الخلاف: ۱- مص خالف. ۲- المضادة، المضافة: «بینها خلاف علی المیراث» ۳- الاختلاف فی صفة أو نحوها: «الأصفر خلاف الأحمر»

۱- مص خالف. ۲- مخالف و ضد «بینهما خلاف علی المیراث» ۳- اختلاف در صفی یا مانند آن «الأصفر خلاف الأحمر»

الاحمر

❖ الخلاف: ۱- الإمارة. ۲- الإمامة. ۳- النيابة عن الغير.

۱- امارت و فرمانروائی. ۲- راهبری و امامت. ۳- نیابت.

❖ الخلاق: ۱- الكثير الخلق. ۲- البوع: «أدیب خلاق».

بسیار آفریننده. ۲- بوجود آورنده نوآور «ادیب خلاق».

❖ الخلال: ج أخلّة ۱- مص خال ۲- المتفرج بین الشیثین.

«جال خلال الأحياء».

ج أخلّة ۱- مص خال ۲- شکاف بین دو چیز «جال خلال

۲- السريع في عمله أو نحوه. ۳- هو خفيف الروح: أي لطيف العشرة حولها. ۴- هو خفيف القلب: أي ذكي. ۵- هو خفيف العقل: أي أحمق.

۱- سبک وزن. ۲- کسیکه در انجام کارش شتاب دارد. ۳- هو خفيف الروح: او خوش آداب و معاشرت است. ۴- هو خفيف القلب: باهوش است. ۵- هو خفيف العقل: او بیخرد است. دیوانه است. کم عقل است.

❖ الخَلْ: ج أخلّ و خلال ۱- ما حمض من عصير العنب أو نحوه. ۲- ما حمض من الحمر.

ج أخلّ و خلال ۱- سرکه انگور و غیره. ۲- آنچه که تخمیر شده باشد از شراب.

❖ الخجل: الصديق، ج أخلّال. للمذكر والمؤنث.

دوست. ج أخلّال مذكر مؤنث یکی است.

❖ خلاّ: یخلو خلواً أو خلّال (خ ل و). ۱- المكان: فرغ و رحل ساکنو. ۲- الاناء: فرغ. ۳- به او بالشی: انفراد به فی خلوة.

۴- الشیء: مضی. ۵- من العیب: بری منه.

۱- المكان: خالی شد و ساکنانش کوچ کردند. ۲- الاناء: ظرف خالی شد. ۳- به او بالشی: در خلوت با او تنها شد. ۴- الشیء: سپری شد. ۵- من العیب: از عیب مبرا شد.

❖ خلاّ: یخلو. خلوةً و خلواً و خلاّ (خ ل و). ۱- باله: اطمأن و استراح. ۲- به او معه أو الیه: اجتمع معه فی خلوة. ۳- یتغیبه: انفراد بها. ۴- بالمکانی: لزمه. ۵- بالأمر: انصرف الیه.

۱- باله: فکرش ذهنش راحت شد. ۲- به او معه أو الیه: با او اجتماع کرد در مکان خلوت. ۳- یتغیبه: با خود خلوت نمود. ۴- بالمکانی: در آنجا ماند. ۵- بالأمر: روی آورد به آن. ❖ خلاّ: أداة استثناء، تكون: ۱- فعلاً فتصب ما بعدها علی أنه مفعول به، نحو: «جاء الجميع خلا سليماً». ۲- أداة جز غیر مام بعدها، نحو: «جاء الجميع خلا سليم». ۳- أما إذا سبقها «ما» المصدرية فيتميّز أن تكون فعلاً و يكون ما بعدها منصوباً، نحو: «جاء الجميع ما خلا سليماً».

از ادوات استثناء، گاهی ۱- فعل است و مابعد خود را نصب می دهد بعنوان مفعول به مانند «جاء الجميع خلا سليماً». ۲- از ادوات جائزه است ما بعد خود را مجرور می کند مانند «جاء الجميع خلا سليم». ۳- اگر قبل خلا ما مصدریه بیاید در اینصورت خلا فعل است و مابعد آن منصوب به عنوان مفعول به مانند «جاء الجميع ما خلا سليماً».

❖ خَلْنِي: تخليّة (خ ل و). ۱- الأثر أو عنه: تركه. ۲- سبيله:

۱- مص خلَس ۲- اخذ الشيء با شتاب و نیرنگ چیزی را بدست آوردن.

❖ الخَلْسَة: ۱- ما يُخْتَلَس. ۲- الفرصة.

۱- چیزی که اختلاس شده. ۲- فرصت.

❖ خَلَصَ: يَخْلُصُ. خلوصاً و خَلِصاً. ۱- الشيء: صار خالصاً صافياً. ۲- من الخطر أو نحوه: نجا منه. ۳- إلى الشيء: وصل إليه.

۱- الشيء: ناب و خالص گردید. ۲- من الخطر أو نحوه: از خطر نجات یافت. ۳- إلى الشيء: به آن رسید.

❖ خَلَصَ: يَخْلُصُ. تخليصاً. ۱- من كذا: نجا منه. ۲- الشيء: جعله خالصاً صافياً.

۱- من كذا: او را از آن نجات داد. ۲- الشيء: آنرا خالص و ناب گردانید.

❖ خَلَطَ: يَخْلُطُ. خَلَطَ الشيء بالشيء: ضمه إليه و مزجه به «خَلَطَ اللبن بالماء».

الشيء بالشيء: آن دو را به یکدیگر ضمیمه نمود و خَلَطَ اللبن بالماء شیر را با آب مخلوط کرد.

❖ خَلَطَ: يَخْلُطُ. تخليطاً. ۱- الشيء بالشيء: ضمه إليه و مزجه به. ۲- في أمره: أفسد فيه. ۳- في كلامه: هذى، تكلم بغير المعقول.

۱- الشيء بالشيء: آن دو را به یکدیگر ضمیمه نمود. ۲- في أمره: در آن فساد برپا کرد. ۳- في كلامه: هذیان گفت. دری وری گفتن کلام نامربوط بزیان آورد.

❖ الخلط: ج اختلاط ۱- ما خالط الشيء: ۲- من المعادن: معدن اختلطت به معادن أخرى.

ج اختلاط ۱- آنچه را با چیز دیگر مخلوط شده. ۲- من المعادن: معدنی که با معادن دیگر مخلوط شده.

❖ خَلَعَ: يَخْلَعُ. خَلَعاً. ۱- الثوب أو غيره: نزع. ۲- عليه ثوباً: أعطاه إياه «خلع الخليفة على الشاعر عباءة» ۳- القائد أو الحاكم: أزاله عن منصبه.

۱- الثوب أو غيره: لباس را از تن بدر کرد. ۲- عليه ثوباً: لباسی را به او عطا نمود «خلع الخليفة على الشاعر عباءة» ۳- القائد أو الحاكم: او را از مقام خود عزل نمود.

❖ خَلَعَ: يَخْلَعُ. خلاعةً. كان خليعاً بلاحياء.

بی بندوبار بی حیاء بود.

❖ خَلَعَ: يَخْلَعُ. تخليعاً. الشيء: فككه.

الشيء: آنرا گشود.

❖ خَلَعَ: يَخْلَعُ و خَلَفاً. ۱- أباه: صار خلفه أو مكانه. ۲- ۳-

الاحياء بين شهرها به گشت زنی مشغول شد.
❖ خَلَبَ: يَخْلُبُ و يَخْلِبُ. خَلَباً و خَلَاباً. خِلَابَةً. ۱- خدعه و استعمال قلبه.

۲- او را فریفت و دل او را بدست آورد.

❖ الخَلْبُ: ۱- السحاب الذي يلمع برقه ولا مطر فيه. ۲- «البرق الغلب» أو برق الخَلْبِ، أو يَبْرُقُ خَلْبٌ، أو يَبْرُقُ خَلْبٌ: برق السحاب الخَلْبِ.

۱- ابری برق آن می درخشد لیکن باران زان نیست. ۲- برق ابری که درخشان است.

❖ الخَلَّة: الفصلة، ج خلالات و خَلَل.

خلق و خوی ج خلالات و خَلَل.

❖ الخَلْخال: جلیه من فِصَّة أو نحوه تجعلها المرأة في رجلها، ج خَلَخال.

زیورآلاتی از جنس طلا و نقره که زنها بر مچ پا می بندند ج خَلَخال. خَلَخال.

❖ خَلَدَ: يَخْلُدُ و خُلُوداً و خَلْداً. أو الشيء: دام، بقي و لم يزل. الشيء: دوام یافت. جاودانه شد.

❖ خَلَدَ: يَخْلُدُ. خَلْداً. خُلُوداً أو الیه: أقام به طويلاً. بالمكان أو الیه: مدت طويلاً در آنجا سکونت کرد.

❖ خَلَدَ: يَخْلُدُ. ۱- ۲- جملہ خالد. ۲- بالمكان أو الیه: أقام به طويلاً.

۱- او را جاودان سرمدی گردانید. ۲- بالمكان أو الیه: مدت طويلاً آنجا اقامت کرد.

❖ الخَلْدُ: ج أخلاذ ۱- البال: «لم يَدْر في خَلْدي». ۲- النفس. ۳- القلب.

ج أخلاذ ۱- فکر و اندیشه. «لم يَدْر في خَلْدي» به ذهنم خطور نکرد. ۲- نفس. ۳- قلب.

❖ المَخْلَدُ: ۱- البقاء. الدوام. ۲- حيوان من القواضيم يشبه الفأر يعيش تحت الأرض، ج مَنَاجِد.

۱- دوام و بقاء. ۲- حیوانی است از جوندگان شباهت به موش دارد زیر زمین زندگی می کند «موش کوره» ج مناجد «اینجا ج با اصل کلمه اختلاف پیدا کرده به لغتنامه های دیگر هم مراجعه شد به همین صورت ذکر شده بود.

❖ خَلَسَ: يَخْلُسُ. خَلَساً و خَلِيساً. الشيء: أخذه و سلبه في خداع.

الشيء: با نیرنگ و فریب بدست آورد.

❖ الخَلْسُ: ۱- مص خَلَس ۲- «أخذ الشيء إخدة خلس» أي بسرعة و خداع.

- كان خليفته، ۳-هُ، أخذه من خلفه.
- ۱- أَباه: پشت سر او قرار گرفت یا جای او بنشست ۲-هُ؛
جانشین او بود ۳-هُ؛ از پشت سر او آنرا گرفت.
- ❖ **خَلَفَ: يَخْلُفُ، خَلْفًا وَخَلِيفًا**، ۱-هُ؛ كان خليفته، ۲-هُ؛
بقي بعده.
- ۱-هُ؛ جانشین او بود، ۲-هُ؛ پس از او ماند.
- ❖ **خَلَفَ: يَخْلُفُ، هُوَ الشَّيْءُ خَلَاءَ وَرَاءَ ظَهْرِهِ**.
هُ او الشَّيْءُ: او را پشت سر خود باقی گذاشت.
- ❖ **الْخَلْفُ: ۱- الولد: هُوَ خَيْرُ خَلْفٍ لَخَيْرِ سَلَفٍ** ۲- الولد
الصالح، ۳- الذَّرِيَّةُ.
- ۱- فرزند، هُوَ خَيْرُ خَلْفٍ لَخَيْرِ سَلَفٍ ۲- فرزند صالح
۳- بازماندگان.
- ❖ **الْخَلْفُ: جِ اخْلَافٌ وَخُلُوفٌ** ۱- مص خَلَفَ ۲- الوراء.
- جِ اخْلَافٌ وَخُلُوفٌ ۱- مص خَلَفَ ۲- پشت سر.
- ❖ **الْخَلْفُ: الاخْلَافُ بِالْوَعْدِ، عَدَمُ الْوَفَاءِ بِهِ**.
اخْلَافٌ در وعده داده شده عدم وفای به عهد.
- ❖ **الْخَلْفُ: جِ اخْلَافٌ وَخَلِيفَةٌ وَخُلُوفٌ** ۱- المختلف، ۲-
حلمة الضرع، ۳- ضرع الناقة.
- جِ اخْلَافٌ وَخَلِيفَةٌ وَخُلُوفٌ ۱- ناهمگون ۲- دگمه پستان
۳- پستان شتر.
- ❖ **خَلَقَ: يَخْلُقُ، خَلَقًا وَخَلْقًا**، هُوَ الشَّيْءُ: أبدعه على غير
مثال سابق.
- هُ او الشَّيْءُ: او را بوجود آورد «ابداع کرده».
- ❖ **خَلَقَ: يَخْلُقُ، خُلُوفَةٌ وَخَلَقًا، التَّوْبُ: بَلِي**.
التَّوْبُ: کهنه شد.
- ❖ **خَلَقَ: يَخْلُقُ، خُلُوفَةٌ وَخَلَقًا**، ۱- التَّوْبُ: بَلِي، ۲- الشَّيْءُ: لَهُ؛
كان له خليفًا.
- ۱- التَّوْبُ: کهنه شد، ۲- الشَّيْءُ: لَهُ؛ آن چیز شایسته او بود.
- ❖ **خَلَقَ: يَخْلُقُ، خَلَقًا وَخُلُوفَةً، التَّوْبُ: بَلِي**.
التَّوْبُ: کهنه و فرسوده شد.
- ❖ **الْخَلْقُ: جِ خُلُوقٌ** ۱- مص خَلَقَ ۲- المخلوق، ۳- الناس.
- جِ خُلُوقٌ ۱- مص خَلَقَ ۲- مخلوقات ۳- مردم.
- ❖ **الْخَلْقُ: جِ اخْلَاقٌ**، ۱- السَّجِيَّةُ، ۲- الطَّبِيعُ.
- جِ اخْلَاقٌ، ۱- خلق و سوی، ۲- طبع انسانی و حیوانی.
- ❖ **الْخَلْقُ: ر. المَخْلَقُ**.
- ❖ **الْخَلِيقَةُ: جِ خَلِيقٌ**، ۱- الفطرة، ۲- الهيئة، التَّركيب.
- جِ خَلِيقٌ، ۱- فطرت ۲- هیئت و شکل و ترکیب.
- ❖ **خَلَّلَ: تَخْلِيلًا** ۱- الشَّرَاب: فسد و حمض، ۲- المعصِر: صار

خَلَّلًا، ۳- المعصِر: جمعه خَلَّلًا، ۲- اتَّخَذَ خَلَّلًا، ۵- بين الشَّيْئَيْنِ:
فُرُجٌ، وَشَحٌّ.

تَخْلِيلًا ۱- الشَّرَاب: فاسد شد و ترش گردید، ۲- المعصِر:
آب انگور سرکه شده ۴- سرکه درست کرد ۵- بين الشَّيْئَيْنِ:
بين آن فاصله را زیاد کرد، بیش از بیش فاصله را افزایش
داد.

❖ **الْخَلَّلُ: جِ خَلَلٌ** ۱- الفساد والضعف، ۲- منفرج ما بين
الشَّيْئَيْنِ.

جِ خَلَلٌ ۱- فساد و ناتوانی ۲- فاصله بين دو چیز.

❖ **الْخَلْفِيُّ: الغالي من الهوم، جِ أَخْلَاءُ**، للمذكر والمؤنث
والمفرد والمثنى والجمع.

بدون هم و غم جِ أَخْلَاءُ، این کلمه برای مذكر و مؤنث مفرد
مثنی جمع یکی است.

❖ **الْخُلُوفَةُ: ۱- مص خَلَا** ۲- المكان الذي يَخْتَلِي فيه
الإنسان بنفسه، ۳- الانفراد بالنفس، ۴- عندالدروز:
بيت العبادة.

۱- مص خَلَا ۲- جانی که انسان به خلوت می نشیند ۳- با
خود بودن ۴- عندالدروز: نزد درویشان خانه عبادت است.

❖ **الْخَلْفِيُّ: الغالي من الهوم، جِ اخْلَاءُ وَخُلُوفٌ**.
کسی که هم و غم ندارد، جِ اخْلَاءُ وَخُلُوفٌ.

❖ **الْخَلْفِيَّةُ: جِ خَلَايَا** ۱- بيت النحل الذي يجعل فيه السمل،
۲- المادة الأساسية التي يتكون منها كل كائن حي، ۳- منظمة
سياسية صغيرة تابعة لحزب أو نحوه تعمل في السر إجمالاً،
۴- «الخلاية الاجتماعية»: مؤسسة اجتماعية مؤلفة من بيت
للعبادة ومدرسة ومستوصف ودار للاجتماعات وما إليها.

جِ خَلَايَا ۱- لانه زنبور عسل ۲- سلول ۳- گروه و انجمن
سیاسی کوچک وابسته به یک حزب که کارهای سری
انجام می دهند، ۴- الخلاية الاجتماعية: مؤسسه اجتماعی
کوچکی است که دارای خانه ای برای عبادت و مدرسه و
درمانگاه و سالن اجتماعات است.

❖ **الْخَلِيطُ: قطعة من البحر داخله في البر، جِ خُلْجَانٌ وَخُلْجٌ**.
فرورفتگی در خشکی، جِ خُلْجَانٌ وَخُلْجٌ.

❖ **الْخَلِيطُ: جِ خُلْطٌ وَخُلْطَاءُ** ۱- من الأشياء: ما اختلط من
شئین أو أكثر، ۲- المُعْطِطُ، للمفرد والجمع، ۳- من الناس:
أوباشهم.

جِ خُلْطٌ وَخُلْطَاءُ ۱- من الأشياء: ماده ای که از دو چیز یا
بیشتر مخلوط شده باشد ۲- مخلوط کننده برای مفرد و
جمع یکی است، ۳- من الناس: اراذل و اوباش قوم.

علمی در هندسه.

❖ **خَفَعَه**: يَخْفَعُهُ خَفْعًا وَ خَفُودًا. ۱- تِ النَّازِ: سکنِ لَهَا و لم يُطْلَقَ جَمْعُهَا. ۲- تِ الْخَفْنِ: سَكَنَت. ۳- سَكَنَت. ۴- سَكَن. ۵- مَات.

۱- تِ النَّازِ: زیانه آتش خاموش شد لیکن آتش روشن ماند
۱- تِ الْخَفْنِ: تب فرو نشست ۳- آرام گرفت ۴- ساکت شد. ۵- مُرد.

❖ **خَفِرَ**: تَخْمِيرًا الْعَجِينَ او نَحْوَهُ: جعل فيه الخمر.

خمیر ترش در خمیر نهاد.

❖ **الْخَفَرُ**: جِ خُمُور ۱- ما اختمر وأسكر من عصير العنب أو غيره. مؤنثه. وقد تذكر. ۲- العنب.

جِ خُمُور ۱- هر آنچه که تخمیر شده باشد از آب انگور و مانند آن کلمه‌ای است مؤنث و گاهی به شکل مذکر می‌آید
۲- انگور.

❖ **الْخَمْرَةُ**: الْخَمْرُ.

شراب.

❖ **الْخَمْرِيُّ**: ۱- من الألوان: ما يشبه لون الخمرة: أي الأسود الضارب إلى الحمرة. ۲- المنسوب إلى الخمر: «الشعر الخمري».

۱- من الألوان: رنگی که شباهت دارد به رنگ شراب، رنگ سیاهی که متعادل است به شرخی. ۲- نسبت داده شده به خمر «الشعر الخمري» شعر خمريات.

❖ **خَمْسٌ**: تخميساً: الشيء: جعله ذا خمسة أركان أو جوانب. الشيء: أنرا پنج گوشه نمود.

❖ **الْخُمُسُ**: ر. الخُمُس.

❖ **الخُمُسُ**: جزء من خمسة أجزاء. جِ أخماس.

یک پنجم. جِ اخماس.

❖ **الخَمْسِيَّة**: العدد الذي يلي الأربعة في العدد المفرد.

عددی که پس از چهار در شمارش اعداد می‌آید. «پنج»

❖ **الخَمْسِيُون**: من المفرد، خمس عشرات. و يترتب إعراب الجمع المذكور السالم. ۲- «عيد الخمسين» عند النصارى: عيد المنصرة.

۱- از اعداد ده‌تایی است شامل پنج عدد ده است و اعراب جمع مذکور سالم را دارد ۲- عیدالخمسين: عيد نصارى است. عيد یادگاری نزول روح القدس.

❖ **خَفَشَ**: يَخْفَشُ وَ يَخْفِشُ. خَفَشًا وَ خُفُوشًا. ۱- الوجه: خدشه، جرح يَشْرَتُهُ. ۲- دُ، خدشه، جرح يشرة وجهه أو غيره من مواضع جسمه.

❖ **الْخَلِيعُ**: جِ خَلَماء ۱- المتهتك، الماجن. ۲- من الأولاد: الذي تبرا منه أهله. ۳- من الثياب أو نحوها: البالي. ۴- الممزول عن منصبه.

جِ خَلَماء ۱- فاسق و فاجر و بی‌بندوبار ۲- من الأولاد: کسیکه خانواده او را طرد کرده است. ۳- من الثياب او نحوها: کهنه و فرسوده ۴- کسیکه از پُست و مقام او را عزل کرده‌اند.

❖ **الْخَلِيفَةُ**: جِ خَلَفاء وَ خَلَاف. ۱- من يخلف غيره و يقوم مقامه. ۲- السلطان الأعظم. ۳- الإمام الذي ليس فوقه إمام.

جِ خَلَفاء وَ خَلَاف. ۱- جانشین کسی. ۲- سلطان بزرگ ۳- رهبری که بالاتر از او نیست.

❖ **الْخَلِيقُ**: الجدير: «هو خَلِيقٌ بِالْمَجْدِ» جِ خَلَقاء وَ خَلَق. شایسته و سزاوار «هو خَلِيقٌ بِالْمَجْدِ» جِ خَلِيق وَ خَلَاتِق.

❖ **الْخَلِيقَةُ**: جِ خَلِيق وَ خَلَاتِق. ۱- المخلوقات. ۲- الناس. ۳- طيعة الإنسان.

جِ خَلِيق وَ خَلَاتِق. ۱- مخلوقات ۲- مردم ۳- خلق و خوری انسان.

❖ **الْخَلِيلُ**: جِ أَخلاء وَ خُلان. مِ خَلِيلَة. جِ خَلال ۱- الصديق الخالص. ۲- الناصح.

جِ أَخلاء وَ خُلان. مِ خَلِيلَة. جِ خَلال ۱- دوست خالص و بی‌غل و غش ۲- نصیحت‌کننده.

❖ **الْخُمُ**: ففص الدجاج. جِ خُمْنَة.

لانه مرغ. جِ خُمْنَة.

❖ **الْخَمَارُ**: باقاع الخمر.

می‌فروش.

❖ **الْخَمَارُ**: جِ أَخْمِرة وَ خُمُر وَ خُمَر ۱- الستر. ۲- ثوب تغطي به المرأة رأسها.

جِ أَخْمِرة وَ خُمُر وَ خُمَر ۱- پوشش. پرده. ۲- مقنعه روسری.

❖ **الْخَمَارَةُ**: مكان يتبع الخمر أو شربها.

محل فروش شراب و نوشیدن آن «مبخانه».

❖ **خَمَاسٌ**: أَى الْقَوْمِ خُمَاسٌ: أي خمسة خمسة. للمذكر والمؤنث.

یعنی پنج تا پنج تا آمدند. مذکر و مؤنث یکی است.

❖ **الْخُمَاسِيَّةُ**: ۱- المركب من خمسة أجزاء: الفعل الخماسي، أي المركب من خمسة أحرف. ۲- شكل هندسي ذو خمسة أركان.

یعنی فعلی که از پنج حرف تشکیل شده باشد. ۲- پنج

ج خمانل ۱- درختهای نو در توبه هم پیچیده ۲- جای پر درخت مانند جنگل.

﴿خَنْ: يَخْنُ: خَنْبًا﴾. أخرج الصوت من خياشيمه.

صدار از لای بینی بیرون داد. تو دماغی حرف زد.

﴿الْخَفِيُّ: ۱- النّفس في الكلام. ۲- خفي الدهر﴾: مصائبه. آفاته.

۱- ناسرا گونی در سخن ۲- خفی الدهر: مشکلات و آفات روزگار.

﴿الْخَنَاقُ: مَا يُخْنَقُ بِهِ مِنْ حَبَلٍ أَوْ نَحْوِهِ﴾: «ضيق على المعجم الخنقا».

آنچه که بوسیله اش دیگران دار می زنند. طناب اعدام. «ضيق على المعجم الخنقا».

﴿الْخَنْزِيرُ: ج خَنَازِيرُ ۱- حيوان أليف يغلب قبيح الشكل يتغذى بالقُذْرُ ويُرْبى للحمه. ۲- الخنزير البري: حيوان بريّ يشبه الخنزير. ۳- خنزير البحر: نوع من الحيتان.

ج خَنَازِيرُ ۱- خوک ۲- الخنزير البري: حیوانی است خاکی که شباهت دارد به خوک ۳- خنزیر البحر: خوک دریایی.

﴿الْخَنَسَاءُ: ر. الْأَخْنَسُ.

﴿الْخَنْصُورُ: ج خَنَاصِرُ ۱- الإصبع الصغرى. ۲- «عقد القوم الخناصير على الأمر»: اتفقوا وحافظوا عليه.

ج خَنَاصِرُ ۱- انگشت کوچک ۲- عقد القوم الخناصير على الأمر: یک رأی شدن و بر آن توافق کردند.

﴿الْخَنْصِيرُ: ر. الْخَنْصِرُ.

﴿خَفَعْتُ: يَخْفَعُ: خَفْعًا ۱- لهُ أَوْ إِلَيْهِ: خضع له وذلّ. ۲- أُنِي أَمْرًا سَيًّا فَاسْتَحْيَا مِنْهُ وَخَفَضَ رَأْسَهُ.

۱- لهُ أَوْ إِلَيْهِ: فروتنی نمود در برابر او. ۲- کاری را انجام داد که از آن خجالت کشید بدین جهت سر بریز افکند.

﴿الْخَفْسَاءُ: حشرة سوداء منتنة الرائحة، ج خَفَافِسُ وَخَفْنَسَاوَاتُ.

سوسک سیاه ج خَفَافِسُ وَخَفْنَسَاوَاتُ.

﴿الْخَفْسَاءُ: ر. الْخَفْنَسَاءُ.

﴿خَفَقَ: يَخْفِقُ: خَفَقًا ۱- شَدَّ عَلَى خَلْقِهِ وَعَصْرَهُ حَتَّى يَمُوتَ. ۲- تَهَّدَ الدُّمْعَةُ: غَضَّ بِالْبَكَاءِ. ۳- الْقَلَمُ: نَكَسَ حَدَادًا.

۱- شَدَّ أَوْ رَا خَفَقَهُ كَرَّدَ ۲- تَهَّدَ الدُّمْعَةُ: با گریستن کم مانده بود خفه شود ۳- الْقَلَمُ: پرچم را پایین آورد بجهت اعلام تعزیه.

﴿الْخُنُوعُ: الفاجر المريب. ج خُنْعٌ.

بدکار و فريبکار. ج خُنْعٌ.

۱- الوجه: صورت را چنگ زد پوست صورت او را زخمی کرد. ۲- ج: چنگ زد صورت را یا قسمت دیگر بدن او را زخمی نمود.

﴿الْخُمْشُ: ۱- مص خُمْشَ. ۲- الخدش في بشرة الوجه أو غيره من مواضع الجسم. ج خُمُوشٌ.

۱- مص خُمْشَ ۲- نشانه چنگ زدن بر روی صورت یا بقیه اعضاء جسم ج خُمُوشٌ.

﴿خَفَلٌ: يَخْفَلُ: خَفْلًا ۱- الذَّكْرُ أَوْ الصَّوْتُ: خَفِي. ۲- خَفِي ذِكْرُهُ.

۱- الذَّكْرُ أَوْ الصَّوْتُ: صدا و آوازهاش مخفی ماند. ۲- ذکر نام او مخفی ماند.

﴿خَفَنَ: تَخْفِينًا ۱- الشيء: قال فيه بالخُدْسِ والتَّسْديرِ. أَوْ بِالْوَهْمِ. ۲- الشيء أو عليه: عَيَّنَ مَقْدَارَهُ أَوْ قِيَمَتَهُ بِحَسَبِ تَقْدِيرِهِ وَظَنَّهُ «خَفَنَ الْأَرْضَ».

تخمین. ۱- الشيء: در مورد آن مطالبی با حدس و گمان بیان کرد. ۲- الشيء أو عليه: مقدار و ارزش آنرا تعیین با حدس و گمان خود «خَفَنَ الْأَرْضَ» نرخ زمین را حدس زد.

﴿الْخَمِيرُ: ۱- مَا يُجْعَلُ فِي الْعَجِينِ أَوْ غَيْرِهِ لِتَحْمِيرِ. ۲- الخبز الذي اختمر عجينة.

خمیر مایه که به خمیر افزوده می شود برای اینکه تخمیر شود ۲- نانی که خمیرش تخمیر شده باشد.

﴿الْخَمِيرَةُ: ر. الْخَمِيرُ.

﴿الْخَمِيسُ: ۱- جزء من خمسة أجزاء، ج الخماس. ۲- اليوم الخامس من الأسبوع، ج أخميساء وأخميسة.

۳- الجيش المؤلف من خمس فرق هي: المقدمة، والقلب، والساقة، والمينة، واليسرة. ۴- الجيش الضخم.

یک پنجم ج أخميساء ۲- روز ششم هفته «پنج شب» ۳- ارتشی که تشکیل شده باشد از پنج تپ «تیم» که عبارتند از: مقدمه سپاه قلب سواران و طرف چپ و طرف راست.

۴- ارتش بزرگ.

﴿الْخَمِيسُ: «هو خيص البطن أو الحش»: أي خالي البطن ضامره، ج خِمَاصٌ، م خَمِيسَةٌ وَخَمِيسَانَتَانِ ج خِمَاصَاتُ وَخَمِيسَانَاتُ.

یعنی شکم خالی و لاغر. ج خِمَاصٌ م خَمِيسَةٌ وَخَمِيسَانَتَانِ ج خِمَاصَاتُ وَخَمِيسَانَاتُ.

﴿الْخَمِيلَةُ: ج خَمَائِلُ ۱- الشجر الكثير المتفّ. ۲- الموضوع الكثير الشجر.

❖ الْخُنْفِقُ: المَخْنُوقُ.

خفته شده.

❖ خَوِيٌّ: يَخْوَى خَوْاهُ (خ و ي). ۱- الْبَيْتُ: تَهْلُمُ. ۲- الْبَيْتُ: خلا.

۱- الْبَيْتُ: ویران شد. ۲- الْبَيْتُ: خالی از سکنه شد.

❖ خَوِيٌّ: خَوْاهُ وَ خَوِيٌّ. خلا بطنه من الطعام.

شکم او از خوراک خالی شد.

❖ الْخَوَّانُ: ۱- مص خاز يَخْوُزُ. ۲- صوت البقر. ۳- صوت النعم. ۴- صوت الغزال.

۱- مص خاز يَخْوُزُ ۲- صدای گاو ۳- صدای گوسفند. ۴- صدای اهر.

❖ الْخَوَّاشُ: من القوم: أعيانهم، أكابرهم.

اعیان و اشراف قوم را گویند.

❖ الْخَوَّانُ: ما يوضع عليه الطعام وقت الأكل، ج أخوته و خُون و اخاوين.

سفره غذا ج أخوته و خُون و اخاوين.

❖ الْخَوَّاةُ: شبه ضريبة يفرضها بعض المتنفذين على مواقف السيارات أو على نقل البضائع و ما إلى ذلك.

شبه مالیاتی است که زورمداران بر بعضی از چیزها می‌بندند مانند ماشین یا جابجائی اجناس.

❖ الْخَوَّخُ: ۱- شجر مشر. ۲- فاكهة مختلفة الأشكال و الألوان.

۱- درخت هلو ۲- هلو که رنگهای گوناگونی دارد.

❖ الْخَوَّخَةُ: ۱- واحدة الخَوَّخ. ۲- نافذة صغيرة في البيت يدخل منها الضوء. ۳- الباب الصغير في الباب الكبير.

۱- یک عدد هلو. ۲- دریجه‌ای است کوچک در اتاق که محل نفوذ نور است. ۳- در کوچک در شکم در بزرگ.

❖ الْخَوَّذَةُ: بيضة أو قُبْعة من حديد يجعلها المحارب على رأسه أثناء الضربات أو الرصاص أو شظايا القنابل، ج خَوَّذ.

کلاه خودجنگی قدیم الايام یا کلاه آهنی امروزی که در جنگ مورد استفاده است. ج خَوَّذ.

❖ خَوِيٌّ: يَخْوُزُ، خَوْرُ، ضعف.

ناتوان شد.

❖ الْخَوَّزُ: ۱- مص خَوَزُ. ۲- الضعف، الفتور، الانكسار.

۱- مص خَوَزُ. ۲- ناتوانی و فتور و شکست.

❖ الْخَوَّوِي: الكاهن عند النصارى، ج خَوَّارِنة.

نزد مسیحیان کشیش ج خَوَّارِنة.

❖ خَوَزُوقُ: خَوَزُوقَةٌ. وضعه على الخازوق.

ه: او را بر نیزه بلند برداشت. خازوق نیزه‌ای است بلند که شخص اعدا می‌را با آن برمی‌دارند که به ما تحت فرو می‌کنند.

❖ خَوَّافٌ: تخويفاً ۱- ه: جملة يخاف. ۲- ه أو الشيء: جملة يعال يخافه معها الناس. ۳- ه الأمر: جملة يخافه.

۱- ه: او را ترسانید ه: او را به حالتی گذاشت که از آن بترسد در بین مردم. ۳- ه الأمر: او را از آن کار ترسانید.

❖ الْخَوَّافُ: ۱- مص خاف ۲- الفزع.

۱- مص خاف ۲- ترس و وحشت.

❖ خَوَّلَ: تخويفاً ه الشيء: أعطاه إياه «خَوَّلَه تمشيل بلاده».

ه الشيء: آنرا به او داد و خَوَّلَه تمشيل بلاده» نمایندگی کشورش در خارج به او داد.

❖ خَوَّنَ: تخويفاً. ه: نسب إلى الخيانة.

ه: او را به خیانت نسبت داد.

❖ خَوِيٌّ: يَخْوَى. خَوَّاهُ وَ خَوَّاهُ وَ خَوَّاهُ وَ خَوَّاهُ. المكان: خلا من أهله.

المكان: خالی از سکنه شد.

❖ الْخَيَّارُ: ۱- الاختيار. ۲- من الشيء: أفضله «خيار المال، خيار القوم» ۳- نوع من الثمار يشبه التفاح.

۱- اختیار. ۲- من الشيء: بهترین چیز. «خيار المال. خيار القوم» ۳- خیار.

❖ الْخَيَّاطُ: الذي يخطئ الثياب.

دوزی. دوزنده لباس.

❖ الْخَيَّاطَةُ: حرفة الخياط.

حرفه و پیشه دوزی. خیاطی. دوزندگی.

❖ الْخَيْلُ: ج أَيْلَةٌ وَ خَيْلان. ۱- ما تشبه للمرء في اللفظة أو في المنام من صورة. ۲- الوهم، الظن. ۳- من الشيء: ما يُرى منه كالظن. ۴- صورة الشيء المنعكس في المرأة. ۵- قوة من قوى العقل تُشَكِّلُ بها الأشياء. ۶- شيء على صورة الإنسان يُصَنَّبُ في العقول فتنظف الحيوانات و الطيور إنساناً فتفر.

ج أَيْلَةٌ وَ خَيْلان ۱- آنچه که در خواب و بیداری به چشم انسان می‌آید. ۲- وهم. ۳- من الشيء: سایه. ۴- عکس چیز منعکس درآیین ۵- نیروی از نیروهای عقل که به وسیله آن چیزها را تعبیل می‌کند. ۶- مترسک.

❖ الْخَيْالُ: ج خَيْالَةٌ. ۱- صاحب الخيل. ۲- الفارس.

ج خَيْالَةٌ ۱- صاحب اسب. ۲- اسب سوار

❖ **الخِيَامَةُ:** ١- مص خان ٢- نقض العهد.

١- مص خان ٢- پیمان شکنی.

❖ **خَيْبُهُ:** تخمبیا. ؤلم یُبله طلبه «خَيْبُ أُمْلَةٍ»

ءاو را نوید کرد و خیب اُملة

❖ **الخَيْبَةُ:** عدم تحقق الأمل بنبيل المطلوب.

برآورده نشدن آرزو و رسیدن به هدف.

❖ **خَيْرٌ:** تحمیراً ١- ؤ في الأمر أو بين الأمرين: جعله خيراً في

الخيار. ٢- ؤ أو الشيء على غيره: فضله.

١- ؤ في الأمر أو بين الأمرين: او را آزاد گذاشت در انتخاب

٢- ؤ أو الشيء على غيره: آنرا ترجیح داد.

❖ **الخَيْرُ:** ج خیار. ١- الكريم. ٢- ذوالخير. ٣- الكثير الخير.

ج خیار. ١- بخشنده و کریم ٢- صاحب خیر و خوبی

٣- بیش از حد نیکوکار.

❖ **الخَيْرُ:** ج خیار و أخيار و خَيْرٌ ١- مص خازٍ خَيْرٌ ٢- ما

فيه الصلاح والنفع والمُدة. ٣- ذوالخير. ٤- الكثير الخير.

ج خیار و أخیار و خَيْرٌ ١- مص خازٍ خَيْرٌ ٢- آنچه که

صلاح سود و لذت در آن است ضد شر و بدی ٣- مال و

دارائی فراوان. ٤- صاحب خیر. ٥- بیش از حد نیکوکار.

❖ **الخَيْرِيُّ:** المنسوب إلى الخير: «مشروعٌ خَيْرِيٌّ».

نسبت داده شده به خیر «مشروع خیریی» طرح نیکوکارانه.

❖ **الخَيْرُ:** ج خَيار ١- نبات سريع النمو، قضبانة لينة و

عیدانه مجلس، يُستعمل في بعض الصناعات الخشبية.

٢- سُكَّان السفينة الذي به توجهه، ويكون في مؤخرها.

ج خَيار ١- گیاه خیزران که زود رشد می کند دارای شاخه

و خوشه های نرم و چوب صاف که در بعضی از صنایع

چوبی بکار می برند. ٢- فرمان کشتی که هدایت کشتی به

وسيلة آن است از چوب خیزران است و ایمن فرمان در

آخر کشتی قرار دارد. «منظور کشتی قدیم الايام است»

❖ **الخَيْش:** تسبیح من أرداء الكتان غليظ الخيوط خشن، ج

خيوش و أخياش.

گونى، جوال، کرباس ج خيوش و أخياش.

❖ **الخَيْشُوم:** أعلى الأنف، ج خياشيم.

بالای بینی. ج خياشيم.

❖ **خَيْطٌ:** تخمبياً، الثوب: خاطه.

لباس را دوخت.

❖ **الخَيْط:** ١- مص خاط. ٢- السلك يُتخذ للخياطة أو

غيرها، ج خُيوط و أخياط و خُيوطه.

١- مص خاط. ٢- نخ خیاطی ج خُيوط و أخياط و خُيوطه.

❖ **خَيْلٌ:** اليه أو له إنه كذا، توهم و ظن أنه كذا.

پنداشت و گمان کرد که او چنان است.

❖ **الخَيْلُ:** ج خَیول و أخیال. ١- مص خالٍ يخالٍ ٢- گروهی

از اسبها که مفرد از جنس خود ندارند.

ج خَیول و أخیال. ١- مص خالٍ يخالٍ ٢- گروهی از اسبها

که مفرد از جنس خود ندارند.

❖ **الخَيْلُ:** التكثير والإعجاب بالثئس.

خود بزرگ بینی، غرور. خود پسندي.

❖ **خَيْمٌ:** تخمبياً. ١- نصب خيمة: «خيم الكشاف في الجبل».

٢- دخل الخيمة. ٣- بالمكان أو فيه: أقام.

١- خیمه ای برپا داشت، «خيم الكشافة في الجبل» پيشاهنگ

در کوه خیمه کرد ٢- بالمكان او فيه: سکونت کرد. اقامت

گزید.

❖ **الخِيَمَةُ:** بيت من شعر أو نحوه من التسيح، أو من أعواد

الشجر، ج خيم و خيام و خيم.

خیمه و چادر که از جنس سیاه چادر است یا از چوب

درست می شود ج خيم و خيام و خيم.

الذَّال

❦ الحرف الثامن من حروف الهجاء. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن أربعة (٤).

هشتمین حرف از حروف هجانی در حساب ابجد معادل
است با شماره ۴۲.

❦ الدَّاءُ: المرض، ج. أَدْوَاء.

مَرَضٌ ، ناخوشی جِ ادواءِ .

❖ الدائرة: ج دوائر. ١- ما أحاط بالشيء. ٢- الحلقة.

٣- الهزيمة. ٤- الحمى. ٥- في الهندسة: شكل يحده خط منحني مستدير. ٦- «نقطة الدائرة»: نقطة في وسط الدائرة الهندسية.

٧- «مركز الدائرة»: خط يُربط نقطة الدائرة الهندسية ويقسم هذه الدائرة قسمين متساويين، هـ في الوزارات: جهة تضم عدداً من الموظفين يقومون بعمل معين مختص، ٨- «الدائرة الانضباطية»: مدينة، أو قسم من مدينة، أو مجموعة من القرى، تنتخب عنها نائباً أو أكثر في المجلس النيابي.

ج دوائر ۱ - آنچه که چیزی را احاطه کند، دایره. ۲ - حلقه

۳. شکست ۴. مہیبت ۵. در علم ہندسہ: شکلی است کہ

ایک خط منحنی گرد بوجود می آورد ۶- قطر الدائرة: خطی

است که از وسط دایره رد می شود و دایره را به دو نیم

تقسیم می‌کند ۸- فی‌الوزارات: در وزارتخانه‌ها بخشی

است که گروهی از کارمندان را دربرمی گیرد که یک عمل

خاص و معینی انجام می دهند ۹- الدائرة الانتخابية: شهر یا

قسمتی از شهر با گروهی از روستاها که برای آن یک

نماینده انتخاب می‌کنند در مجلس «حوزه انتخابیه»

★ الدائم: ١- لما ٢- دائماً: في كل حين.

۱-۲- دائماً: در هر زمانی.

﴿ذَابَ: يَذَابُ، ذَابًا وَذَابًا وَذَوْبًا. فِي الْعَمَلِ أَوْ نَحْوِهِ: جَذُ فِيهِ.

فی العمل او نحوه: کوشید در آن بدون توقف کار کرد.

❦ الذَّائِبُ: ١- مص. ذاب. ٢- العادة. ٣- الشأن.

۱۔ محسن دُآب ۲۔ عادت، ۲۔ شَان و منزلت،

❖ **الذَّابَّةُ:** ١- ج ذَوَاب. ٢- الذَّاب. ٣- مادَّب من الحيوان. يستعمل خصوصاً لما يركب من الحيوانات وتحمل عليه الأحمال، للمذكر والمؤنث.

ج ذواب ۱- م الذاب ۲- حیوانات باربر. برای مذکر و مؤنث یکی است.

❖ الذائِبِر: ج ذَوَابِر، ١- فَا، ٢- المَاضِي، «أَمْسُ الذَّائِبِر».

٣٢- الأصل: «قطع دابر الجراد، أو الهرمين»، ٤- من المشيء
آخره.

۱- ذواب ۲- گذشته ۳- الذاب و د ب و ن گذشته

٢- اصلا، ديشه قطع داب الجراد او المحرمين و اصلا

بشيء ملحق ومجد من الأثر ٢ - من الشئ ما كان له أثر

آن

❖ الدَّاءُ : مع ذوات ١- فاء ٢- الباء وأمه داء

۱- فاعل: کهنه و فاعل دوم: دو و آنک: دانش و نشان و نام: کهنه و

میں نے اسے دیکھا تھا۔

❖ **واجب:** مُدَاخَلَةُ (دخول) دُورِ الْمَدَامَةِ قَوْلِي بِكَاشِفِهِ

سُدا حاق (د ج و) : د زبا دشمن ، یا او مدارا ک د ا ک د دشمن

الأشكال الخمسة

* الدَّاحِشُ : دَاحِسٌ وَدَاحِشٌ ، دَاخِلٌ وَدَاخِلَةٌ ، دَخَلَ وَدَخَلَتْ .

۲- من الجواند أو الطوارق ما، أفنق ونا اللزب وال

د قواچون م داچون و داچنة به دواچون

١- ٢٤- وفي الجبل الزاوي الطويل من جبال اناتولي

● **بَاخًا**: مُدَاخَلَةٌ وَمُدَاخَلٌ (دَخَلَ) فِي الْكَأْسِ دَخَلَ فِيهَا ۚ

المشرك: دخل فيه: ادخله الشك.

شِدَاخَلَّةٌ وَدَخَالٌ. (دخال) (المكان: به آنجا وارد شود) ۲. دُ

لَمْ يَكُنْ مِنْهُمْ شَيْءٌ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَفْعَلُونَ شَهِيدًا

● الدّاءُ: ١- فـ ٢- من الشـمـمـ واطـمـ

١- فا ٢- من الشئ من انفسه من آفة

وَأَقْرَبُ نَفْسًا وَفَقْرًا (بالشعر) وَأَقْرَبُ نَفْسًا وَفَقْرًا

پرش شده است.

❖ دَامَسَ: يَدْمُسُ، دَمَسًا وَ دِمَاسًا وَ دِمَاسَةً. (دوس) ۱- الشئ؛ و طنه بر جمله. ۲- اَذَلُّهُ. ۳- الزرع؛ درسه.

يَدْمُسُ، دَمَسًا وَ دِمَاسًا وَ دِمَاسَةً (د و س) ۱- الشئ؛ زیر پا نهاد لگدکوب کرد ۲- با او را خوار نمود ۳- الزرع؛ زراعت را درو کرد.

❖ دَامَعَبَ: مُدَاعَبَةٌ. (دع ب) ۱- دُعَا: مازحه. ۲- دُعَا: لَاعِبِه.

مُدَاعَبَةٌ. (د ع ب) ۱- دُعَا: با او مزاح نمود ۲- دُعَا: با او بازی نمود.

❖ دَاعَلَهُ: مُدَاعَاةٌ. (دع ك) دُعَا: خاصمه بشدۀ.

مُدَاعَاةٌ. (د ع ك) دُعَا: به شدت با او ستیز نمود.

❖ الدَّاعِي: ج دُعَاة. ۱- دُعَا: الذي يدعو النَّاسَ إلى دِينِهِ أو إلى مَبَدِيَّتِهِ. ۲- السَّبَب.

ج دُعَاة ۱- فاعل ۲- کسیکه مردم را به دین و مَبَدَأُ خود دعوت می کند ۳- حَلَّتْ و سبب.

❖ الدَّاعِيَةُ: ج دَوَاعٍ. ۱- الدَّاعِي. ۲- الذي يدعو النَّاسَ إلى دِينِهِ أو إلى مَبَدِيَّتِهِ.

ج دَوَاعٍ ۱- م الدَّاعِي ۲- کسیکه مردم را به دین و مَبَدَأُ خود دعوت می کند.

❖ دَافَعَ: مُدَافَعَةٌ وَ دِفَاعًا. (د ف ع) ۱- عَنَهُ: حَامَى عَنْهُ. ۲- عَنَهُ السُّوءَ: دَفَعَهُ عَنْهُ. ۳- زَاوَاهُ. ۴- عَنِ حَقِّهِ أو بَحَقِّهِ: مَاطَلَهُ.

مُدَافَعَةٌ وَ دِفَاعًا. (د ف ع) ۱- عَنَهُ: از او حمایت کرد. ۲- عَنِ السُّوءِ: بَدَى رَاو از او دور نمود. ۳- بَرَأَى أو مَوَاحَمَتَ إِيحَادَ کرد. ۴- عَنِ حَقِّهِ أو بَحَقِّهِ: او را از حق خود دور نمود. از دادن حق به او امروز و فردا نمود.

❖ دَالٌّ: يَدُولُ، دَوْلَةٌ وَ دَوْلًا. (د و ل) ۱- الدَّهْرُ: انقلب من حالٍ إلى حال. ۲- ثَلَّ له الدَّوْلَةُ: صَارَتْ لَهُ.

يَدُولُ، دَوْلَةٌ وَ دَوْلًا. (د و ل) ۱- الدَّهْرُ: روزگار از حالی به حال دیگر دگرگون شد ۲- ثَلَّ لَهُ الدَّوْلَةُ: حُكْمُوتُ از آن او شد. ❖ الدَّالَّةُ: ۱- الجُرْأَةُ. ۲- مَا يُدَلُّ بِهِ الْمَرْءُ عَلَى مَنْ يَحِبُّ.

۱- جُرْأَةُ ۲- نَارُ و عَشْوُهُ و كَرَشْمُهُ.

❖ الدَّالِّيَّةُ: شَجَرَةُ الْكَزْمِ، ج دَوَالٍ.

بوته نازک ج دَوَالٍ.

❖ دَامَ: يَدْمُو وَيَدَامُ: دَوْمًا وَ دَوَامًا وَ دَيُّومَةً. (د و م) ۱- الشئ؛ ثَبِتَ وَ بَقِيَ «دام له المجد». ۲- الْمَطَرُ: تَتَابَعَتْ سَقُوطُهُ. ۳- «ما دام»:

من أخوات «كان» ترفع الاسم و تنصب المجرر.

۱- الشئ؛ ثَبِتَ شد و باقیمانده «دام له المجد» ۲- الْمَطَرُ:

طاف حوله. ۲- الشئ؛ تَحَرَّكَ بِشَكْلِ دَائِرَةٍ. ۳- الشئ؛ تَحَرَّكَ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى نَقْطَةِ الْإِبْتِدَاءِ. ۴- الْفَلَكَ فِي مَدَارِهِ: تَنَابَهَتْ حَرَكَاتُهُ وَ لَمْ تَسْتَقِرَّ. ۵- الدَّهْرُ: انقلب من حالٍ إلى حال. ۶- عَدَّتْ عَلَيْهِ الدَّوَانِثُ: حَلَّتْ بِهِ.

۱- بالشئ؛ او علیه او حَوْلَهُ: گرداگرد آن چرخید ۲- الشئ؛ به شکل دایره حرکت کرد. ۳- الشئ؛ حرکت کرد و سپس بازگشت به سر جای اولی. ۴- الْفَلَكَ فِي مَدَارِهِ: حَرَكَاتِ ستارگان پی در پی انجام شد و ثابت نماند ۵- الدَّهْرُ: روزگار پیوسته از حالی به حالی دگر شد. ۶- عَدَّتْ عَلَيْهِ الدَّوَانِثُ: مشکلات بر سرش آمد.

❖ الدَّارُ: ج دور ديار أَدُوْر و أَدُوْر و أَدُوْرَة و دِيَارَة و أَدُوَار و دُورَات و دِيَارَات و دُورَان و دِيَرَان. ۱- الْمَحَلُّ الَّذِي يَضُمُّ الْبِنَاءَ وَ السَّاحَةَ مُؤَيَّنَةً وَ قَدْ تَذَكَّرَ. ۲- مَنْزِل. ۳- الْبَلَد. ۴- «دار الحرب»:

بلاد العدو.

ج دُور و دِيَار و أَدُوْر و أَدُوْر و أَدُوْرَة و دِيَارَة و أَدُوَار و دُورَات و دِيَارَات و دُورَان و دِيَرَان. چهار دیواری که شامل حیاط و بناست مؤنث که گاهی مذکر می گردد ۲- مَنْزِل. ۳- شهر. ۴- دار الحرب: سرزمین دشمن.

❖ دَارِيٌّ: مُدَارَاةٌ. (د ر ي) دُعَا: لَاحِظُهُ وَ لَاحِظَتُهُ.

مُدَارَاةٌ. (د ر ي) دُعَا: با نرمی و ملاطفت با او برخورد نمود.

❖ الدَّارَةُ: ج دارات و دور. ۱- الدَّارُ. ۲- هَالَةُ الْقَصْرِ. ۳- مَا أَحَاطَ بِالشَّيْءِ. ۴- الْأَرْضُ الْوَاسِعَةُ بَيْنَ جِبَالٍ. ۵- الْبِنَاءُ الْفَضِيمُ الْمَعْرُوفُ بِالْغِلْيَاةِ. ۶- الْحَلْفَةُ. ۷- مَا اسْتَدَارَ مِنَ الزَّمَلِ.

ج دارات و دور. ۱- خانه ۲- هَالَةُ ماه ۳- آنچه که احاطه دارد بر چیزی ۴- سِرْزَمِينَ هموار و وسیع بین کوهها ۵- خانه ای بزرگ که به ویلا معروف است ۷- خاک که به شکل گرد درآمده باشد.

❖ الدَّارِجُ: ۱- فاعل. ۲- الْمُتَعَادِلُ، الْمُتَالُوفُ: «تَعَلَّيْهُ دَارِجٌ».

۱- فاعل ۲- عَادَتَ کرده. اُنْسَ گرفته «تَعَلَّيْهُ دَارِجٌ» تقلید عامیانه.

❖ الدَّارِسُ: ج دَوَارِس. ۱- فاعل. ۲- مِنَ الرُّسُومِ أو الْآثَارِ: الَّذِي اُتِيَ.

ج دَوَارِس ۱- فاعل ۲- مِنَ الرُّسُومِ أو الْآثَارِ: نشانه و اثری که مجو شده است.

❖ الدَّارِعَةُ: دَوَارِع. ۱- الْمَدَارِعُ. ۲- سَفِينَةُ حَرَبِيَّةٌ مَلْبَسَةٌ فَوَلَاذًا.

ج دَوَارِع ۱- م الدَّارِعُ ۲- کشتی جنگی که بدنه اش زره

باران می در پی بارید. ۳- مادام: از گروه «كان» اسم را رفع و خبر را نصب می دهد.

❖ الذائيس: ۱- فا. ۲- المظلم: «ليل دامس».

۱- فا. ۲- تاريك: «ليل دايئ».

❖ الذائيس: ۱- فا. ۲- الذي يسيل دمه: «جرح دام».

۱- فا. ۲- كسى كه خون بدنش در حال ريختن است «خونين» «جرح دام» زخم خونين.

❖ دان: «دُون» دُونًا و دُونًا (دون) ۱- صار خسيماً حقيراً. ۲- ضعف. ۳- له: ذُلّ.

۱- خسيس و حقير گرديد. ۲- ناتوان شد. ۳- له: خوار گرديد.

❖ دان: دُونٌ، دُونًا و دِيَانَةً (دين) بالذَّيْنِ: اتَّخَذَهُ دِيْنًا.

بالدين: آنرا بعنوان دين برگزيد.

❖ دان: دُونٌ، دِيْنًا (دي) ۱- ذُلّ ۲- خضع.

۱- خوار گرديد. ۲- فروتنى كرد. وابسته شد.

❖ دانسي: مُدَانَةٌ (دن) ۱- قاريه. ۲- بين الأمرين: قارب بينهما.

۱- باونزديك ۲- بين الأمرين: بين آن دو نزديكى برقرار نمود.

❖ الذائيس: التريب: ج دُناه.

نزديك. ج دُناة.

❖ داهن: مُدَاهَنَةٌ و دِهَانًا (دهن) ۱- دُهُ: خدعه. ۲- دُهُ: أظهر له غير ما يخفي. ۳- دُهُ: لاطفه، لائنه.

۱- دُهُ: او را فریفت. ۲- برخلاف واقع را به او نشان داد.

۳- با او نرمی و ملاطفت نمود.

❖ الذاهية: ج دَوَاهٍ. ۱- ذُو الدَّهَاءِ. ۲- ذات الدَّهَاءِ.

۳- المصيبة. ۴- الأمر المنكر.

ج دَوَاهٍ ۱- مرد زيرک ۲- زن باهوش و زيرک ۳- مصيبت ۴- کار ناپسند.

❖ داوي: مُدَاوَاةٌ (دوي) ۱- المريض: عاجله. ۲- دُهُ: شفاء.

۱- المريض: او را معالجه نمود. ۲- دُهُ: او را شفا داد.

❖ الدَّووب: على الشيء: الجماديه المستمر عليه.

على الشيء: جذی در کار و ادامه دهنده آن کار.

❖ داق: مُدَاوَرَةٌ و دَوَارًا (دور) ۱- دُهُ: دار معه. ۲- دُهُ: على الأمر: جادله.

۱- دُهُ: با او چرخيد. ۲- دُهُ: على الأمر: با او بحث و مجادله

نمود.

❖ داقول: مُدَاوَلَةٌ (دول) كَذَا بين القوم: جعله مَرَّةً لهُوْلَاءَ و مَرَّةً لهُوْلَاءَ «داول الله الأيَّام بين الناس».

كذا بين القوم: گاهی برای این گروه گاهی برای گروه ديگر قرار داد. گرداند «داول الله الأيام بين الناس» خداوند

روزگار را گاهی به نفع اين و گاه ذكر بنفع آن می گرداند.

❖ داوَمَ: مُدَاوَمَةٌ (دوم) على الأمر: وأظب و ثابر عليه.

على الأمر: مواظبت كرد و آنرا ادامه داد.

❖ الدَّايمة: القابلة. المولدة.

قابله. ماما.

❖ ذب: ذَبَّ: ذَبًّا و ذَبِيًّا. ۱- مَشَى مَشْيًا بَطْنًا مَتَمَهْلًا «دَبَّ الطُّفْل».

۲- المرضُ أو الشرابُ في الجسم: سرى فيه. ۳- النهر: جرى، تسلسل.

۱- بسيار آهسته راه رفت. «دَبَّ الطفل» کودک بسيار آهسته راه رفت. ۲- المرضُ أو الشرابُ في الجسم: سرايت كرد. ۳- النهر: جاری شد.

❖ الذَّبُّ: حيوان مفترس ضخم الجثث، منه الأبيض الذي يعيش في المناطق القطبية، والأحمر الذي يعيش في الغابات الجبلية في أوروبا و «آسيا» ج ذِبَّة و أذباب و ذباب.

خرس. كه نوع قطبی آن سفید رنگ است و نوع ديگر در جنگلهای کوهستانی اروپا و آسیا زندگی می کند. ج ذِبَّة و

أذباب و ذباب.

❖ الذَّبَّابة: ۱- آلة تُتخذ في الحصار يدخل المقاتلون في جوفها و يتقدمون من الحصن محتمين بها فيقتبونه أو يهدمونه.

۲- مركبة عسكرية مصفحة مزودة بمدفع، تدور عجلاتها على سلاسل.

تاتک جنگی ۲- نفربر زرهی.

❖ الذَّبَّاع: الذي يُلصَح الجلود و يذبها.

چرم ساز كه كارش دباغي پوست است.

❖ الذَّبَّاع: ۱- مص. ذَبَّع. ۲- ما يُدبَّع به الجلد: ج ذَّبَّع.

۱- مص ذَبَّع ۲- وسیله دباغي. ج ذَّبَّع.

❖ الذَّبَّاحة: ۱- مص. ذَبَّع. ۲- حرفة الذَّبَّاع. ۳- ما يُدبَّع به الجلد.

۱- مص ذَبَّع ۲- پشه چرم ساز. ۳- وسیله دباغي.

❖ ذَّبَّع: ذَبَّعًا: «ذَّبَّع الكتاب المقالة»: كتبها و رَوَّها.

تدريجاً. «ذَّبَّع الكاتب المقالة» آنرا نوشت و آراست.

۱- دیپلمات ۲- منسوب به دیپلمات ۳- السلك الدبلوماسية: هیئت سیاسی که گروهی از نمایندگان

کشورهای بیگانه را در یکی از کشورها دربرمی گیرد.

الدبلوماسية: ۱- العمل القائم على تنسيق العلاقات الدولية. ۲- السياسة التي ينتهجها بلد من البلدان في علاقاته الدولية: «الدبلوماسية الرئیة، الدبلوماسية الأجنبية».

دیپلوماتی ۲- سیاسی که کشوری از کشورها در روابط جهانی برای خود برمیگزیند. «الدبلوماسية العربية» الدبلوماسية الاجنبية

الدبلوماسية: الزنبور، ج ذبابير.

زنبور.

الدبوس: قصب صغیر من معدن له رأس دققی بشكل نصف كرة، یمز في الثياب أو نحوها. و هو أنواع، ج ذبابيس. سوزن که ترمزد.

الدثار: ج دثر. ۱- الثوب الذي یستدفأ به من فوق الثوب الذي يلي الجسد. ۲- غطاء النائم.

۱- لباسی که بر روی زیرپیراهن پوشیده می شود جهت حفظ بدن در برابر سرما. ۲- پوشش شخص خوابیده و لحاف و ...

دَثْرٌ، دَثْرٌ، دُثْرًا. ۱- الأثر أو الرسم: القی. ۲- المنزل: بلی. ۱- محو و نابود شد. ۲- المنزل: ویران و نابود شد.

دَثْرٌ، دَثْرٌ، دُثْرًا: غطاء بالذثار.

دُثْرًا: او را با لحاف و ... پوشانید.

دَجَا: دَجَا: دَجُوا و دَجُوا (دج) اللیل: اظلم.

اللیل: تاریک شد.

الدجاج: طائر داجن، من أنواعه «الدجاج الهندي» المعروف بـ «دجاج الحبش» أو «الدجاج الرومي» ج دُجَج. مرغ. از انواع آن «الدجاج الهندي» که معروف است به «دجاج الحبش» یا «دجاج رومی» بولقونج دُجَج. الدجاج: الكذاب، ج دجاجلة.

دروغگو: ج دجاجله.

دَجَجَ: دَجَجًا، ۱- ألبس السلاح. ۲- لبس سلاحه.

۱- او را مسلح گردانید. لباس رزم بر تن او پوشانید. ۲- سلاح و ابزار جنگی را برداشت.

دَجَلٌ، دَجَلٌ، دَجَلًا: كذب.

دروغ گفت.

دَجَرٌ، دَجَرٌ، دَجَرًا. ۱- اليوم أو غيره: مضى. ۲- ولی، ذهب.

۱- اليوم أو غيره: سپری شد. ۲- گذشت، رفت.

الدَّجِيرُ، دَجِيرًا: الأمر أو فيه: اعتنى به و نظر في عاقبته.

الأمر أو فيه: بدان اهمیت داد و به سرانجام آن اندیشید.

الدَّجِيرُ: ج دَجِير و دَجِير. ۱- مص. دَجِر. ۲- من الشئ: خلفه.

۱- مص دَجِر. ۲- من الشئ: پشت هر چیزی.

الدَّجِيرُ: من الشئ: مؤخره، ج أدبار.

من الشئ: آخر آن ج أدبار.

دَجَسَ: تَدَجَسًا. ۱- العنب: اشتدت حلاوته كالدَّجَسِ.

۲- الصبر: صار دَجَسًا. ۳- العصور: حوَّله إلى ديس.

۱- العنب: شیرینی آن فزونی یافت. ۲- العصور: آب انکور دوشاب گردید. ۳- العصور: آب انکور را به دوشاب تبدیل کرد.

الدَّجِيش: عَصِر العنب أو الزبيب أو المخرنوب أو غيرها يضاف إليه سكر و یُمَد بالتمر.

آب انکور یا کشمش یا غیره که آب و شکر بدان افزوده می شود سپس روی آتش جهت ساخت دوشاب آماده می شود.

دَجِبَ: دَجِبٌ و دَجِبٌ، دَجِبًا و دَجِبًا و دِبَاعَةً. الجلد: عالج به بعض المواد الكيماوية ليجلته و یزله ما به من الشعر و التفت و الرطوبة.

الجلد: پوست را دباغ نمود.

الدَّجِبُ: ما دَجِب به الجلد، ج أدباغ.

وسيلة دباغی

الدَّجِقُ: غراء لزج یُنشَر على قضبان دقاق یصا به الطیر و الذباب و نحوها.

چسبی است سبزرنگ که به درخت می مالند جهت صید پرنده و مکس.

الدَّجِكة: رقعة شعیبه معروفة في بعض البلاد العربية تقوم على قرع الأرض بالزجل قرعاً إيقاعياً.

رقص ملی است که در کشورهای عربی معروف است که گروهی می چرخند یا را روی زمین بطور موزون می کوبند.

الدبلوماسية: ۱- من تعهد إليه دولته بمنصب من مناصب التمثيل السياسي في إحدى الدول. ۲- المنسوب إلى الدبلوماسية.

۳- السلك الدبلوماسي: الهيئة السياسية التي تضم جماعة تمثل الدولة الأجنبية لدى إحدى الدول.

❖ دَجَنَ: دَجَنَ: دَجَنًا وَ دُجُونًا. اليوم: أظلم.

اليوم: تاریک شد.

❖ الدَّجَنَةُ: الظلمة.

تاریکی.

❖ الدَّجَنَةُ: الظلمة، ج دَجَن وَ دُجَنَات.

تاریکی.

❖ الدَّجِيُّ: من الليالي: المظلم.

من الليالی. تاریک.

❖ الدَّجِيُّ: الظلمة، ج دُجَي.

تاریکی.

❖ الدَّجْداج: التصير الكبير البطن، ج دجادج.

شخص کوتاه قد و شکم گنده.

❖ دَجَنَ: يَدَجُرُ: دُجْرًا وَ دُجُورًا وَ مَدَجَرَةً. ١-؛ طرده. ٢-؛

أبعد. ٣-؛ دفعه.

١-؛ او را بیرون نمود. ٢-؛ او را دور کرد. ٣-؛ او را هُل داد.

❖ دَجَرَجَ: دَجَرَجَةً وَ دَجَرَجًا. ١-؛ أو الشيء: حركه و أداره على نفسه متتابعًا قائمًا.

١-؛ أو الشيء: غلظت.

❖ دَحَضَ: يَدْحَضُ: دَحْضًا وَ دَحْضًا. ١-؛ الحبيبة: أبطلها.

٢-؛ الحبيبة: بطلت.

الحبيبة: باطل کرد. ٢-؛ الحبيبة: باطل شد.

❖ الدَّخَانُ: ج الدَّخَن وَ دَوَاجِن وَ دَوَاجِن. ١-؛ مص. دَخَن.

٢-؛ شيء كالبخار الكثيف يتصاعد من الأجسام المحترقة.

٣-؛ الدخان.

١-؛ مص دَخَن ٢-؛ دود که از اجسام سوخته بلند می شود.

٢-؛ توتون.

❖ دَخَلُ: يَدْخُلُ: دُخُولًا وَ مَدْخَلًا. ١-؛ المكان: نفذ إلى داخله.

٢-؛ به: أدخله. ٣-؛ عليه: واجهه. ٤-؛ عليه: زاره. ٥-؛ في الأمر: أخذ فيه.

١-؛ المكان: به آنجا وارد شد. ٢-؛ به: او را وارد آنجا نمود.

٣-؛ عليه: با او روبرو شد. ٤-؛ عليه: به دیدارش رفت.

٥-؛ في الأمر: وارد آن کار شد. شروع به کار نمود.

❖ دَخَلَ: يَدْخُلُ: دُخُولًا وَ مَدْخَلًا. ١-؛ جعله يدخل.

٢-؛ او را وارد به ورود نمود.

❖ الدَّخَلُ: ١-؛ ما يدخل على الإنسان من أعماله. ٢-؛ المنفعة الناجمة عن رأس المال.

١-؛ آنچه که عاید انسان می شود بر اثر کارش. ٢-؛ سود

حاصل از سرمایه.

❖ دَخَنَ: يَدْخَنُ: دَخْنًا. ١-؛ التَّارَ: خرج دخانها. ٢-؛ التَّارَ:

كثر دخانها.

١-؛ التَّارَ: دود آتش بلند شد. ٢-؛ التَّارَ: دود آتش زیاد شد.

❖ دَخَنَ: يَدْخَنُ. ١-؛ التَّارَ: ١-؛ خرج دخانها. ٢-؛ التَّارَ:

كثر دخانها. ٣-؛ الشيء أو عليه: جعل الدخان يملوه. ٤-؛ امتص الدخان من لافاة الشئ أو نحوها ثم قذف به من فم.

١-؛ التَّارَ: دود آتش بلند شد. ٢-؛ التَّارَ: دود آتش زیاد شد.

٣-؛ الشيء أو عليه: کاری کرد که دود از آن بلند شود.

٤-؛ دود را از سیگار به دهان خود فرو برد سپس بیرون فرستاد.

❖ الدَّخِيلُ: ١-؛ من انتسب إلى قوم و دخل فهم و ليس منهم،

ج دُخْلًا. ٢-؛ الضيف، ج دُخْلًا. ٣-؛ كل كلمة أعجمية أدخلت في كلام العرب.

١-؛ کسی که خود را به قومی نسبت می دهد وارد زندگی آنان

شود در حالیکه از آن قوم نباشد. ج دُخْلًا. ٢-؛ مهمان. ج

دُخْلًا. ٣-؛ هر کلمه غیر عربی که به زبان عربی وارد شده است.

❖ الدَّخِيلَةُ: ١-؛ من الشيء: داخله. ٢-؛ من الإنسان: باطنه.

١-؛ من الشيء: اندرون آن چیز. ٢-؛ من الانسان: باطن انسان.

❖ دَخَى: يَدْخِي وَ يَدْرِي: دَخًا. ١-؛ السائل: كثر وسال. ٢-؛ السبأ:

بالمطر: كثر مطرها. ٣-؛ التاقة بلبئها: أضرته.

١-؛ السائل: مایع فرونی یافت و سرریز شد. ٢-؛ التسمية

بالمطر: بارش باران فرونی یافت. ٣-؛ التاقة بلبئها: شتر

شیرداد.

❖ دَخَى: يَدْخِي وَ يَدْرِي: دَخًا وَ دُخْرًا. ١-؛ العرق: سال. ٢-؛ العرق:

امتلاً دماً.

١-؛ العرق: عرق بدن سرازیر شد. ٢-؛ العرق: رگ پر خون شد.

❖ الدَّخْرُ: ١-؛ مص. دَر. ٢-؛ اللبن: ٣-؛ الكثير من اللبن. ٤-؛ لله

دَرَّة: أي لله كثرة ما فيه من الخير. ٥-؛ «لا دَر دَرَّة» أي لا غنا

عمله و لا کثر خیره.

١-؛ مص دَر ٢-؛ شیر. ٣-؛ مقدار فراوان از شیر. ٤-؛ لله دَرَّة: هر

چه خیر دارد برای خدا. ٥-؛ لا دَر دَرَّة: کارش رونق نکند.

فرونی نیابد.

❖ الدَّرُّ: اللؤلؤ.

مروارید.

❖ دَرًا: يَدْخَرُ: دَرًا وَ دَرًا. ١-؛ دفعه بشدة. ٢-؛ السيل:

اندفع. ۳- الحائطُ ببناء: أترقه به.

۱- او را به شدت هل داد. ۲- السيلُ: سيل جاری شد.

۳- الحائطُ ببناء: دیوار را به بنا چسبانید.

❖ ذَوِي: یَدْرِي. ذَرِيّاً وَ ذَرِيّاً وَ ذَرِيَّةً وَ ذَرِيَّةً وَ ذَرِيَّاتاً وَ ذَرِيَّاتاً وَ ذَرِيَّةً. (در ي: الشیء اوی: علمه.

أَنَرَا دانست.

❖ الدُّرَابَةُ: آلة طرب يُضرب عليها بالكُفَّين أو بالأصابع. و هي فخّارة ذُئبِك مجسّفة خَشِيقَةُ الفم شُدَّ على أسفلها قطعة من جلد. تُنْبِك. ذُئبِك

❖ الدُّرْجُ: طائر جميل المنظر يشبه الحجل، قصير المنقار، ج ذُرَاج، لِلذَّكَرِ وَ الْأُنْثَى.

دُرَاج مذکر و مؤنث یکی است.

❖ الدُّرْجَةُ: ۱- المجلة التي يدرج عليها الولد أوّل مشبه.

۲- مركبة لها دولابان تُدار بدوّاسَتين يستريحك القدمين، أو بالوقوف.

۱- روروك كودك. ۲- دوچرخه.

❖ الدُّرْاق: ۱- شجر من الفواكه. ۲- غر الدُّرَاق، و هو ذو نواة كبيرة يَحِيطُ بها لبّ يُطْبِخه قشرة رقيقة.

۱- درخت هلو. ۲- میوه هلو.

❖ الدُّرَاق: ر. الدُّرَاق.

❖ ذُرْبٌ: تَدْرِيباً، عَلَى الشَّيْءِ أَوْ فِيهِ أَوْ بِهِ: عَوَّدَهُ أَثَاءَ وَ مَرَّنَهُ عَلَيْهِ «دَرْبُ الْجَنْدِيِّ عَلَى الْقِتَالِ».

او را بدان عادت داد و برآن تمرین داد. «دَرْبُ الْجَنْدِيِّ عَلَى الْقِتَالِ» سرباز را آموزش داد.

❖ الدُّرْبُ: ج ذُرُوبٌ وَ دِرَابٌ وَ أَذْرَابٌ ۱- كُلُّ طَرِيقٍ مُدْخِلٍ إِلَى بِلَادِ الرُّومِ. ۲- المَضِيقُ فِي الْجِبَالِ.

۱- هر راهی که وارد می شود به سرزمین روم. ۲- تنگه در کوهها.

❖ الدُّرَّةُ: الدُّرَّةُ، ج ذُرَرٌ.

مروارید

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ وَ يَذُرْجُ. ذَرَجاً وَ ذُرُوجاً وَ ذَرَجَاناً ۱- مَشَى.

۲- رَفَى وَ حَمَدَ فِي الدُّرْجِ. ۳- الْوَلَدُ: مَشَى فَلَيْلاً أَوَّلَ مَشِيهِ.

۱- راه رفت. ۲- بالای پلکان رفت. ۳- الْوَلَدُ: کودکی به هنگام اولین راه رفتن اندکی راه رفت.

❖ ذُرْجٌ: تَدْرِيباً. ۱- الْبِنَاءُ: جَمَلَ لَهُ ذَرَجاً. ۲- الشَّيْءُ: جَمَعَهُ دَرَجَاتٍ. ۳- إِلَى كَذَا: قَرَّبَهُ مِنْهُ.

۱- برای ساختمان پله درست کرد. ۲- الشَّيْءُ: آن چیز را درجه درجه نمود ۳- إِلَى كَذَا: او را بدان نزدیک کرد.

❖ الدُّرْجُ: ج أَذْرَاجٌ وَ ذُرَاجٌ ۱- الطَّرِيقُ. ۲- الطَّبَقَةُ مِنْ

المراتب. ۳- «دُرْجُ السَّلم»: مَا يَتَخَطَّى مِنَ الْأَدْنَى إِلَى الْأَعْلَى فِي الصُّعُودِ. ۴- ذَهَبَ دَمَهُ أَذْرَاجَ الرِّيحِ أَوْ دَرَجَ الرِّيحِ: أَيِ ذَهَبَ هَبَاةً وَ سَدَى.

۱- راه ۲- یک درجه از مقامات ۳- درج السَّلم: پله.

۴- ذَهَبَ دَمَهُ أَذْرَاجَ الرِّيحِ أَوْ دَرَجَ الرِّيحِ: خَوَسْتُ بِرِيَادٍ رَفَت. هَذَرْتُ رَفَت.

❖ الدُّرْجُ: ج أَذْرَاجٌ وَ ذَرَجَةٌ. ۱- عِصَا الْمَنَازِلِ أَوْ نَحْوَهَا لِلنِّسَاءِ. ۲- شِبْهُ حَنْدُوقٍ مِنْ خَشَبٍ فِي الْمَكْتَبِ أَوْ فِي الْحِزَانَةِ يَتَحَرَّكُ فِيهَا فَوْقَ خَشَبَتَيْنِ مُشْتَبَتَيْنِ عَلَى الطَّرْفَيْنِ.

۱- دُوك. جعبه لوازم آرایش ۲- صندوقچه‌ای از چوب در میز کار که به شکل کشوئی است.

❖ الدُّرْجَةُ: ج ذُرْجٌ وَ ذَرَجَاتٌ ۱- الْمَرَقَةُ. ۲- الطَّبَقَةُ مِنْ الْمَرَاتِبِ. ۳- الْمَنْزِلَةُ وَ الرِّقَّةُ. ۴- جِزءٌ مِنْ ۳۶۰ جِزْءاً مِنْ أَجْزَاءِ مَحِيطِ الدَّائِرَةِ. ۵- جِزءٌ مِنْ أَجْزَاءِ مِقْيَاسِ الْحَرَارَةِ أَوْ الرُّطُوبَةِ.

۱- نردبان ۲- یک درجه از مقامات ۳- منزلت و مقام.

۴- یک درجه از ۳۶۰ درجه. ۵- یک درجه از درجات دما.

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ. ذَرَجاً. الثَّوبُ: خَاطَهُ خِيَاطَةً مُتَقَارِبَةً. لِيَاسٍ رَا بَسِيارَ رِيزِ دَوخَتِ.

❖ الدُّرْجِيُّ: وَاحِدُ الدُّرُوجِ ۱- الْحِطَاطُ ۲- وَاحِدُ الدُّرُوجِ.

۱- خیاط. دروزی ۴- مفرد دروزی.

❖ الدُّرْجِيُّ: وَاحِدُ الدُّرُوجِ

مفرد دروزی

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ. ذَرَجاً وَ ذُرُوجاً ۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: أَعْمَى. ۲- الشَّيْءُ ذَهَبَ أَثَرَهُ. ۳- الشَّيْءُ: تَقَادَمَ عَهْدُهُ. ۴- الثَّوبُ أَوْ نَحْوُهُ: بَلَى.

۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: محو شد. ۲- الشَّيْءُ: از بین رفت.

۳- الشَّيْءُ: قَدِيمِي شد. ۴- الثَّوبُ: کهنه و فرسوده شد.

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ. ذَرَجاً وَ ذُرُوجاً ۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: أَعْمَى. ۲- الشَّيْءُ ذَهَبَ أَثَرَهُ. ۳- الشَّيْءُ: تَقَادَمَ عَهْدُهُ. ۴- الثَّوبُ أَوْ نَحْوُهُ: بَلَى.

۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: محو شد. ۲- الشَّيْءُ: از بین رفت.

۳- الشَّيْءُ: قَدِيمِي شد. ۴- الثَّوبُ: کهنه و فرسوده شد.

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ. ذَرَجاً وَ ذُرُوجاً ۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: أَعْمَى. ۲- الشَّيْءُ ذَهَبَ أَثَرَهُ. ۳- الشَّيْءُ: تَقَادَمَ عَهْدُهُ. ۴- الثَّوبُ أَوْ نَحْوُهُ: بَلَى.

۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: محو شد. ۲- الشَّيْءُ: از بین رفت.

۳- الشَّيْءُ: قَدِيمِي شد. ۴- الثَّوبُ: کهنه و فرسوده شد.

❖ ذُرْجٌ: يَذُرْجُ. ذَرَجاً وَ ذُرُوجاً ۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: أَعْمَى. ۲- الشَّيْءُ ذَهَبَ أَثَرَهُ. ۳- الشَّيْءُ: تَقَادَمَ عَهْدُهُ. ۴- الثَّوبُ أَوْ نَحْوُهُ: بَلَى.

۱- الرِّسْمُ أَوِ الْأَنْثَرُ: محو شد. ۲- الشَّيْءُ: از بین رفت.

۱- مص دَرَس ۲- مقدار علمی که در یک وقت معلوم تدریس می شود. ۳- راه منفی ۴- من الثیاب او غیرها: کتبه و فرسوده ج آدراس و درسان.

❖ **الدَّرْعُ**: تدریماً. ءُ: ألبسه درج الحدید.

بر او لباس رزم پوشاند. «کلام خود و سبأهنی و ...»

❖ **الدَّرْعُ**: ثوب أو قیص من زرد الحدید یلبس فی القتال وقایة من سلاح العدو، ج دُرُوع و أدْرَع و أدْرَاع و دراع، مؤنثه و قد تَدْرَعُ.

لباس آهنین رزم جهت محفوظ ماندن از آسیب دیدگی در میدان رزم زره کلمه ای است مؤنث و گاهی مذکر می گردد. ❖ **الدَّرَك**: ج داراک ۱- أقصى قصر الشيء: «وصل فی انحطاطه ألی الدَّرَك الأسفل». ۲- قوّة عسكريّة تحافظ علی الأمن الداخلي فی بعض البلدان.

۱- پایین ترین قسمت یک چیز. «وصل فی انحطاطه الی الدَّرَك الأسفل» در نابودی به پایین ترین حد رسید ۲- نیروهای ژاندارمری که غالباً در قسمت های مرزی کشور مستقر می گردند.

❖ **الدَّرَكِيّ**: واحد الدَّرَك.

مفرد ژاندارم.

الدُّورُن: ج آدران. ۱- الوُضْغ. ۲- مرض یصیب الرّثین.

۱- آلوده، ناپاک ۲- مرض است که ریه ها دچار آن می شوند.

❖ **الدُّورَم**: قطعة مالّیة فضیّة، ج دَرَاهِم.

یک سکه پول نقره ای. ج دراهم.

❖ **الدُّورُوز**: أصحاب مذهب دینی فلسفی اخلاقی و اجتماعی. یُسببون إلی «الدُّورُوزی» الذی بشر بمذهبهم ثم ارتدّ عنه. لقبهم الحقیقی «الموحدون».

یک گروه مذهبی دینی و اخلاقی و فلسفی و اجتماعی که به شخص بنام دُرُوزی منسوب اند که مذهبشان را بشارت داد، سپس از آن برگشت لقب حقیقی آنان «الموحدون» است [بمنظر اینجانب اکنون در قسمت های کوهستانی شوف لبنان زندگی می کنند و به زبان و گویش کردی تکلم می نمایند].

❖ **الدُّرویش**: ج دراویش ۱- الزاهد المستعبد. ۲- الفقیر. ۳- الراهب.

۱- شخص زاهد و عابد ۲- تهیدست ۳- راهب.

❖ **دُش**: یَدُش، دُشًا و دُشِیم و دُشِیمًا. ۱- الشیء فی الشیء، أدخله فیه و أخفاه. ۲- علیه: أفسد علیه أمور

بالخداع و الکذب.

۱- آنرا در آن چیز وارد نمود و مخفی کرد. ۲- با نیرنگ و دروغ کارهای او را خراب کرد.

❖ **الدُّشُوت**: ج دُشُوت ۱- صدر البيت. ۲- المجلس. ۳- القبة فی الشطرخ أو غیره.

۱- بالای خانه ۲- مجلس ۳- چپروزی در شطرینج و غیره...

❖ **الدُّسُفُور**: ج دساتیر ۱- القاعدة التي یُعتمد بها. ۲- القانون الأساسي لأُمَّة من الأمم یتمتصن طائفة القوانین القضائیة و السیاسیة التي توجّه العلاقات بین الرعّة و الراعی.

۱- قانونی که طبق آن عمل می شود ۲- قانون اساسی هر کشوری.

❖ **الدُّسُتُورِیّ**: المنسوب إلی الدستور: «حکم دستوری».

منسوب به قانون اساسی «حکم دستوری».

❖ **دُسَم**: یَدُسَم، دُسَمًا و دُسُومَةً. الطعام أو غیره: کثر دُتَمه من اللحم و الشحم.

چربی غذا فراوان شد بر اثر گوشت و چربی گوشت.

❖ **دُسَم**: تدسیماً: الطعام: جعل فیه الدُسَم.

غذا را چرب کرد.

❖ **الدُّسَمِیّ**: ۱- مص دَسِمَ ۲- دهن اللحم و الشحم. ۳- اللحم و الشحم. ۱- مص دَسِمَ

۲- چربی گوشت، پیه ۳- گوشت و چربی گوشت.

❖ **الدُّسَمِیّ**: ذو الدُسَم، ج دُسَم و دُسَم.

چرب ج دُسَم و دُسَم.

❖ **الدُّسَمِیّیّة**: ما أُخْلِی من النخیمة و الخداع و الشر، ج دَسائِس.

توطئه و نیرنگ و فریب. ج دسانس.

❖ **دُشَن**: تدشیناً. ۱- الثوب: لبسه الأوّل مرّة. ۲- البینة أو المشروع: دخله أو استعمله قبل أن يدخله أو يستعمله أحد.

۱- لباس را برای اولین بار بر تن نمود. ۲- البینة أو المشروع: قبل از همه وارد بنا و طرح مورد نظر گردید.

❖ **دُغَا**: یَدُغُو، دُعَاً و دُعُوً. (دع و). ۱- ءُ: ناداه. ۲- ءُ إلی الأمر: ساقه إلیه، حتّٰه علیه. ۳- به: طلب إحضاره. ۴- ءُ فلاناً أو بفلان: ساء به.

۱- او را با ننگ زد. ۲- ءُ إلی الأمر: او را بطرف آن کشانید. او را به انجام آن تشویق کرد. ۳- إحضار او را درخواست نمود. ۴- ءُ فلاناً أو بفلان: او را به آن نام خواند.

❖ **دُغَا**: یَدُغُو، دُعَاً (دع و) ۱- له: تَنَقَّ له الحلیر. ۲- علیه:

طلب له النَّسْر.

۱ - برایش آرزوی خیر و خوبی نمود. ۲ - علیه: بر علیه او دعا نمود دَفرین نمود.

❖ دَعَا: يَدْعُو، دَعْوَةً وَ مَدْعَاءً (دع و)؛ طلبه لیا کَل عنده، او را خواند که نزدش غذا بخورد.

❖ الدُّعَاءُ: ۱ - مص دَعَا - ما يُدْعَى به علی أحد من شر أوله من خير، ج أدعیه.

۱ - مص دَعَا - أن کلمات خیر و شری که برای انسانی دیگر بر زبان جاری می شود ج ادعیه.

❖ الدُّعَاة: اللَّعِب، المَزاح.

بازی و مزاح.

❖ الدُّعَاة: ۱ - مص دَعَر وَ دَعِرَ ۲ - الشَّق، الزُّفَى.

۱ - مص دَعَر وَ دَعِرَ ۲ - فسق و فجور. وزنا.

❖ الدُّعَاة: ج دعائم ۱ - عباد البيت. ۲ - الخشب المنصوب للنصرش. ۳ - دُعامة القوم: زعيمهم.

۱ - ستون خانه. ۲ - داربست برای مو و تاك ۳ - دُعامة القوم: رهبر قوم.

❖ الدُّعَاة: الوسيلة المُتَّخَذَة لنشر مبداء، أو لنشر الدعوة لأحد الأشخاص في الانتخابات أو غيرها، و للدعوة إلى ترويج سُلعة من السُّلَع.

تبلیغات انتخاباتی. تبلیغات فروش کالا.

❖ الدُّعَاة: الدُّعَاة.

تبلیغات.

❖ الدُّعَاة: (و دع) ۱ - الشَّكِينَة. ۲ - الزَّاحَة. ۳ - خُفْض المِيش، السَّعَة.

۱ - آرامش ۲ - راحتی ۳ - در ناز و نعمت بودن. رفاه.

❖ دَعَن: يَدْعُر، دَعْرَةً وَ دَعْرَةً، فَجْر وَ فُسق.

فسق و فجور.

❖ دَعِن: يَدْعُر، دَعْرًا، فَجْر وَ فُسق.

فسق و فجور.

❖ الدُّعُو: ۱ - مص دَعِر ۲ - ر. الدُّعَاة.

❖ دَعَس: يَدْعَس، دَعْسًا ۱ - الشَّيْء؛ داسه، وطنه. ۲ - دَع، دفعه.

۱ - لگدکوب کرد ۲ - دَع؛ او را هل داد.

❖ دَعَكَ: يَدْعُكَ، دَعْكَ ۱ - التَّوْب؛ ألَانْ خُشُونَة. ۲ - الجِلْدَة؛ دلکه و لینه. ۳ - الشَّيْء في التُّراب؛ مَرُغَة فيه.

۱ - زبری و خشکی لباس را از بین برد لباس را نرم کرد. ۲ - الجِلْدَة؛ پوست را مالش داد و نرم نمود. ۳ - الشَّيْء في

التُّراب: آن چیز را در خاک غلطانید.

❖ دَعَمَ: يَدْعِم، دَعْمًا ۱ - الشَّيْء؛ أَسْنَدَه بشيء، لئلاَّ يسقط. ۲ - دَع؛ أعانه و قوّاه و نصره.

۱ - آن چیز به دیگری تکیه داد که نیفتد. ۲ - دَع؛ أَسْرَا کسک نمود و قدرت داد و یاری نمود پشتیبانی کرد.

❖ الدُّعْوَى: ج دَعَاوٍ وَ دَعَاوِي ۱ - مص دَعَا ۲ - الإِدْعَاء. ۳ - رفع قضية خلاف إلى المحكمة ليفصل فيها القاضي؛ أقام الدعوى، رفع الدُّعْوَى.

۱ - مص دَعَا ۲ - ادْعَا ۳ - ارجاع مشکل به دادگاه جهت حل در آنجا. اقام الدعوى، رفع الدعوى.

❖ الدُّعْوَة: ۱ - مص دَعَا ۲ - ادْعَاء ۳ - دعاء ۴ - ما يُدْعَى إليه من طعم أو نحو.

۱ - مص دَعَا ۲ - ادْعَا ۳ - دَعَا ۴ - به میهمانی فراخواندن.

❖ الدُّعْوَى: ج أدعياه ۱ - المُتَّهَم في تَنْبِه. ۲ - المنسوب إلى غير أبيه.

۱ - کسیکه از جهت پدر و مادر مشکوک النسب باشد. ۲ - کسیکه از جهت نسب به غیر پدرش منسوب باشد.

❖ دَعَدَع: دَعْدَعَةً، حَالٌ إِنْصَحَاك بِمِرْكَه مِنْ أَصَابِهِ فِي إِبْطَاهُ وَأَخْصَصَ قَدَمَهُ أَوْ غَيْرَهَا.

خواست او را بخنداند یا غلغلک نمودن زیر بغل یا زیر پا.

❖ دَعَش: يَدْعُش، دَعْشًا. دخل في الظلام.

به تاریکی وارد شد.

❖ الدُّعْش: تاریکی.

❖ الدُّعْشَة: ر. الدُّعْش.

❖ الدُّعْش: ج أدغش و دغشال. ۱ - الشجر الكثير الملتف. ۲ - الموضع الذي يُخَاف فيه الاغتيال. ۳ - ما يدخل في الأمر من عيب فيفسده.

۱ - جنگل پر درخت تو در تو. ۲ - جائی انسان ترس دارد ترور شود. ۳ - چیزی که باعث خرابی کار می شود.

❖ الدُّق: آلة طرب مستديرة لها جلد مشدود يُضرب عليه. ج دُقُوف.

دف درویش ج دقوف.

❖ دَقِيَ: يَدْق، دَقًا وَ دَقًّا وَ دَقُوءًا ۱ - من البرد؛ سخن ۱ - من البرد؛ لبس ما یسَخُن به.

۱ - گرم شد. ۲ - من البرد؛ لباسی را بر تن نمود تا که بدنش گرم شود.

❖ دَقًا: تَدَقُّةً. دَسَخَنه.

او را گرم کرد.

❖ **الدَّفْع:** ج أدفع ۱ - وجود الحرارة و الشعور بها.
 ۲ - ما يدعى من الصوف أو غيره.

۱ - وجود گرماء و احساس نمودن آن. ۲ - لباس گرم مانند پشم.

❖ **الدَّفَاع:** ۱ - مص دافع ۲ - الحماية. ۳ - في الحرب: الوسائل والأساليب المتخذة لصد هجمات العدو.

۱ - مص دافع ۲ - حماية ۳ - في الحرب: ابرار آلات دفاع در برابر حملات دشمن.

❖ **الدَّفْع:** من السفينة: الشكان الذي في مؤخرها، و هو الذي يتركها.

شكان كشتی.

❖ **الدَّفْع:** ج دَفَاعَت. ۱ - الأوراق المضغوطة تدون فيها الحسابات أو يكتب عليها التلاميذ و طلائعهم. ۲ - هـ سمك الدفاتير: علم رياضي تعرف به أصول تقيد الحسابات التجارية.

۱ - دفتر ۲ - مسك الدفاتير: علم اصول حسابرسی تجاری.

❖ **الدُّفْران:** شجر كثير الارتفاع عريض الورق.

درختی است بسیار بلند یا برگهای پهن.

❖ **دَفَع:** يَدْفَعُ دَفْعاً وَ دِفَاعاً وَ مَدْفَعاً. ۱ - هـ أبعد بقوة و أزاله. ۲ - عنه الأذى: حماه منه. ۳ - الشيء: أدخله فيه. ۴ - إليه الشيء: ردّه. ۵ - القول: ردّه و أبطله بالحجة. ۶ - إليه شيئاً: أدّاه. ۷ - إلى كذا: اضطّره إليه، حمله عليه.

۱ - او را با زور دور نمود. ۲ - عنه الأذى: او را مورد حمایت قرار داد. ۳ - الشيء: في الشيء: درهم مخلوط نمود. ۴ - اليه الشيء: بازپس داد. ۵ - القول: با دليل و برهان سخن را ردّ کرد. ۶ - اليه شيئاً: به او چیزی داد. ۷ - إلى كذا: او را مجبور به آن نمود. او را وادار به آن نمود.

❖ **الدَّفْعَة:** ج دَفَع وَ دَفْعَات ۱ - الدَّفْعَة من المطر. ۲ - ما انصب من الإناء أو غيره مرّة واحدة.

۱ - یکبار ریزش باران ۲ - چیزی که یکبار از ظرف بریزد. دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعاً ۱ - الماء: صبّه صبّاً فيه شدّة. ۲ - الإناء: صبّه ما فيه مرّة واحدة.

۱ - شدت آب را ریخت ۲ - الإناء: یکبار و ریخت. دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعاً وَ دَفْعَات ۱ - الماء: صبّه صبّاً فيه شدّة. ۲ - الإناء: صبّه ما فيه مرّة واحدة. ۲ - الثبر: امتلاؤه فاض.

۱ - یکبار اشک ریخت ۲ - الثبر: رودخانه سرریز شد. دَفَعٌ: تدفيعاً الشيء: دفعه بقوة. به شدت ریخت.

❖ **الدَّفْعَة:** الدَّفْعَة الواحدة.

یکبار ریختن.

❖ **دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعاً، هـ أو الشيء، ستره، واره «دفع الميت».**
 آنرا پوشانید. پنهان نمود. دَفَعٌ الميت.

❖ **الدَّفْعين:** ج دَفْعٌ وَ دَفْعَان ۱ - المدفون. ۲ - من الأمراض: الذي ظهر بعد خفاء فنشأ منه شر.

۱ - دفن شده ۲ - من الأمراض: مرضی که پس از مدتی پدیدار شد و باعث ضرر فراوان شد.

❖ **دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعَةً، الشيء: كان دَفْعاً «دفع العود، أو الجسم».**
 ۲ - الشيء: صخر.

۱ - بسیار نازک و باریک و ریز بود. دَفَعٌ العود: شاخه چوب باریک شده. ۲ - الشيء: کوچک شد.

❖ **دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعاً. ۱ - الشيء: كسره «دفع عظامه».** ۲ - الباب: قرعه. ۳ - الشيء: على الشيء: أو به: وقعه عليه أو به.

۱ - آنرا شکست دَفَعٌ عظامه: استخوانهای او را شکست. ۲ - الباب: در را زد. ۳ - الشيء: على الشيء: او به: آن دو چیز را به هم کوبید یا یکی را بر دیگری کوبید.

❖ **الدَّفْعَة:** ۱ - مص دَفَعٌ يَسْبِقُ ۲ - الضغط، الإحكام. ۳ - النحول، الشحافة.

۲ - ثبت و ضبط ۲ - استحکام ۳ - سستی و فتوری و لاغری. دَفَعٌ: تدفيعاً. ۱ - في الحساب أو العمل: استعمل فيه الدفّة.

۲ - الشيء: أتم دَفْعَهُ. ۳ - الشيء: صيّره دَفْعاً.

۱ - در محاسبات به دقت کار کرد. ۲ - الشيء: آن چیز را نرم کوبید. ۳ - الشيء: آن چیز را آرد نمود. یا نرم نمود.

❖ **الدَّفْعين:** ج أَوْقَع وَ أَوْقَاع وَ دَفَاتِق ۱ - الرقيق. ۲ - الناحل، النعيف. ۳ - الطعن.

۱ - نازک ۲ - لاغر و نحیف ۳ - آرد.

❖ **الدَّفْعَة:** ج دَفَاتِق ۱ - م الدقيق، جزء من ستين جزءاً من الساعة.

۱ - م الدقيق ۲ - یک دقیقه. دَفَعٌ: يَدْفَعُ دَفْعاً ۱ - الشيء: دفعه. ۲ - البناء: هدمه.

۳ - الأرض: سوى صعودها و هبوطها. ۴ - الثراب: كبسه و سواء. ۵ - تة الحمى: أضعفته.

۱ - آن چیز را نازک نمود. ۲ - البناء: ویران کرد. ۳ - الأرض: بالا و پائین زمین را هموار نمود. ۴ - الثراب: خاک را کوبید و هموار نمود. ۵ - تة الحمى: تب او را ناتوان نمود.

❖ **الدُّكَّان:** الحانوت، ج دكاكين.

مغازه. ج دکاकिन.

❖ **الدُّكَّةُ:** بنا، يُسَطَّحُ أعلاه للجلوس عليه. ج. دكاك.

دَكَّة

❖ **الدُّكَّةُ:** ر. أُنْكَة

❖ **الدُّكَّاتُون:** الحاكم الذي يمتكر سلطات الحكم كلها.

ديكتاتور.

❖ **الدُّكَّاتُورِيَّة:** المنسوب إلى الدُّكَّاتُور: «حكم

دكتاتوري».

منسوب به ديكتاتور. - حكم دكتاتوري: فرؤيم

ديكتاتوري.

❖ **الدُّكَّاتُورِيَّة:** صفة الدُّكَّاتُور وحكمه.

صفت ديكتاتور و رؤيم او.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ، دَلًّا وَ دَلَالًا ١ - دَتِ المرأة على زوجها أظهرت

الجرأة عليه في تطفف كأنها تخالفه. ٢ - تَفَتَّجَ.

١ - زن بر شوهر خود جرأت پیدا نمود یا نرمی و مدارا

گوئی که مخالف است با شوهر. ٢ - ناز و عشوه کرد.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ (دل و) ١ - الدَّلْوُ: أرسلها في البئر. ٢ - الدَّلْوُ

جذبها و نزعا ليخرجها من البئر. ٣ - دُ: من السطح أو غيره

بجمل: أرسله.

١ - دلورا را به چاه فرستاد. ٢ - الدَّلْوُ: دلورا از چاه بیرون

کشید. ٣ - دُ: من السطح أو غيره بختل: از پشت بام یا طناب

فرود آورد.

❖ **الدَّلْوُ:** ١ - نوع من صدف البحر. ٢ - البطيخ الشامي.

٢ - نوعی از صدف دریا را گویند. ٢ - خربزه شامی.

❖ **الدَّلَالُ:** ١ - مص دَلَّ يَدُلُّ ٢ - التَّدَلُّ. ٣ - التَّفَتُّج.

١ - مص دَلَّ يَدُلُّ ٢ - جرأت زن بر شوهر. ٣ - ناز عشوه.

❖ **الدَّلَالُ:** المتوسط بين البائع والمشتري. ٢ - من ينادي على

السلمة.

١ - واسطه بین فروشنده و خریدار. ٢ - کسیکه برای فروش

کالا بانگ می زند.

❖ **الدَّلَالَةُ:** ج دلائل ١ - مص دَلَّ يَدُلُّ ٢ - الإرشاد.

٣ - البرهان.

١ - مص دَلَّ يَدُلُّ ٢ - راهنمایی. ٣ - حجت و برهان.

❖ **الدَّلَالَةُ:** ١ - مص دَلَّ يَدُلُّ ٢ - حرفة الدَّلَّال. ٣ - ما جُمِّلَ

للدَّلَّال من أجرة. ٤ - ما جُمِّلَ للدَّلَّال من أجرة.

١ - محصل دَلَّ يَدُلُّ ٢ - پيشه دلال. ٣ - دستمزد دلال

٢ - دستمزد رهنما.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ: دَلًّا. لسانه. أخرجه من فيه.

زبانش بیرون آورد.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ، دَلًّا وَ دَلًّا وَ دَلًّا وَ دَلًّا وَ دَلًّا

١ - مشی بیطه مقاربا الحفظو. ٢ - نحوه أو إليه: أقبل عليه.

٣ - إليه: أسرع.

١ - بسیار آهسته قدم برداشت. ٢ - نحوه أو إليه: سوی او

شتافت. ٣ - إليه: به شتاب نزد او رفت.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ، دَلًّا ١ - الشيء: فرکه، دعه. ٢ - وجهه

بالطبيب: طلاه به. ٣ - دُ الدُّهْرُ: أدبه، حنكه.

١ - مالش داد. ٢ - وجهه بالطبيب: به صورت خود عطر زد

٣ - دُ الدُّهْرُ: روزگار او را ادب نمود. گرفتاریها و تجارب

دنیا او را ادب نمود.

❖ **دَلَّ:** يَدُلُّ، دَلًّا ١ - دُ: رفقه و تساهل في تربيته. ٢ - الدَّلَالُ على

السلمة: نادى عليها للبح.

١ - وسایل رفاه او را فراهم نمود و در تربیت او سختگیری

ننمود. ٢ - الدَّلَالُ على السلعة: برای فروش کالا بانگ

برآورد. تبلیغ نمود.

❖ **الدَّلْوُ:** ١ - بناء يُلْقَى في البئر أو غيرها و يُسْقَى به، مؤنثه و

قد تذكر، ج دلاء و أدل و دَلٌّ و دَلٌّ. ٢ - «لقي دلوهُ في الدَّلاء»:

أي سقى إلى التعصیل أو إلى إبداء الرأي كما يسمى غيره.

١ - دلو چاه کلمه است مؤنث گاهی مذکر می گردد. ج دلاء

و أدل و دَلٌّ و دَلٌّ و دَلٌّ. ٢ - «لقي دلوهُ في الدَّلاء»:

بدست آوردن کوشید یا برای اظهار نظر سعی نمود

همانطور که دیگران می کوشند.

❖ **الدَّلِيلُ:** ١ - المرشد، ج أدلة و أدلاء ٢ - وج أدلة: ما يُسْتَدَلُّ

به. ٣ - البرهان.

١ - راهنما. ج أدلة و أدلاء ٢ - أدلة: چیزی بدانها استدلال

می شود. ٣ - برهان و حجت.

❖ **الدَّلِيلَةُ:** ج دلائل. ١ - م الدَّلِيل. ٢ - الطريق الواضحة.

٣ - الدَّلِيل الواضح

١ - م الدَّلِيل ٢ - راه روشن. ٣ - برهان روشن و آشکار.

❖ **الدَّم:** السائل الأحمر الذي يجري في عروق الإنسان و

الحیوان، ج دماء و دُمٌّ، مَث. دَمَانٌ وَ دَمِيَانٌ وَ دُمُوَانٌ.

خون که در رگهای انسان و حیوان جاری است. ج دماء و

دُمٌّ مَث دَمَانٌ وَ دَمِيَانٌ وَ دُمُوَانٌ.

❖ **دَمَنَ:** تَدْمِيَةً. الجرح: أسأل منه الدم.

زخم را خونین نمود.

❖ **الدَّمَانَةُ:** ١ - مص دَمَنَ ٢ - دَمَانَةُ الأخلاق: لیسها

وسهولتها.

١ - مص دَمَنَ ٢ - خوش خلقی.

❖ **الدُّمَاقُ:** ج أدنفة ۱ - مركز عصبي في الجمجمة، به يكون الوعي والتفكير والسيطرة الإرادية. ۲ - الرأس.

۱ - مغز انسان یا حیوان ۲ - سر انسان و یا حیوان.

❖ **دُمُتْ:** يَدُمُتْ، دُمَاتَةٌ وَ دُمُوتَةٌ. لانت اخلاقه و سهلت. خوش خلقی شد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمُتًا. المكان أو غيره: سهل ولان. آن محل نرم شد.

❖ **الدُّمُوتْ:** هُوَ دُمُوتُ الاخلاق: لَيِّنُ الخلق. ج ومات و آدمات. خوش اخلاق

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمُوجًا. الشيء في الشيء: دخل فيه واستحكم.

با آن ترکیب شد و محکم گردید.

❖ **دُمُوتْ:** دُمُوتَةٌ، ۱ - عليه: غضب. ۲ - عليه: كلمه مضطرب.

۳ - الرعد: ضج.

۱ - بر او خشم گرفت ۲ - عليه: به عصبانیت با او سخن گفت. ۳ - الرعد: رعد غریب.

❖ **دُمُوتْ:** تدمیر، ۱ - هُوَ أو عليه: أهلكه. ۲ - الشيء: أباده، أزاله.

۱ - نابود کرد ۲ - الشيء: ویران نمود. از بین برد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ وَ يَدُمُتْ، دُمَسًا وَ دُمُوسًا. ۱ - الظلام: اشتد. ۲ - الليل: اشتدت ظلمته.

۱ - تاریکی شدت یافت ۲ - الليل: تاریکی شب شدت یافت.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمَعًا وَ دُمَعَانًا. بَ العین: سال دمهها. اشک چشم جاری شد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمَعًا وَ دُمَعَانًا وَ دُمُوعًا. بَ العین: سال دمهها. اشک چشم جاری شد.

❖ **الدُّمُوتْ:** ۱ - مص دُمُوتْ ۲ - ماء العين يسيل من حزن أو ألم أو فرح أو مرض، ج دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ.

۱ - مص دُمُوتْ ۲ - اشک چشم که بر اثر حزن و اندوه و یا خوشحالی و ... از چشم جاری می شود. ج دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ.

❖ **الدُّمُوتْ:** ۱ - القطرة من الدُم. ۲ - «دُمُوتُ الکرم»: الحنجر.

۱ - یک قطره اشک. ۲ - دُمُوتُ الکرم: شراب.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ وَ يَدُمُتْ، دُمَعًا. ۱ - النعق الباطل: أبطله و عماه.

۲ - هُوَ و غلبه «دُمُوتُ بالحیجة». ۳ - الشيء: طبعه بطابع خاص أو بالثار.

۱ - حق باطل را از بین برد ۲ - هُوَ: بوسیله حجبت و برهان او را مغلوب کرد ۳ - الشيء: به یک شکل مخصوص چاپ کرد یا بوسیله آتش داغ نمود و بر آن مهر زد.

❖ **الدُّمَاقَةُ:** العلامة التي تَطْنَعُ على الشيء بالحافتم أو بالثار. آرم و علامت بوسیله مهر یا آتش چاپ می شود.

❖ **الدُّقْلُ:** الخراج، ج دُمَائِل وَ دُمَائِل.

دُمَل. کورک. ج دُمَائِل وَ دُمَائِل.

❖ **الدُّمُوتْ:** حلية تحيط بعصم اليد، ج دُمَائِل.

دستبند زینتی. ج دُمَائِل.

❖ **الدُّمُوتِ:** النسبة إلى الدُم.

منسوب به خون.

❖ **دُمُوتِ:** يَدُمُتْ، دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ. الجرح: خرج منه الدم. خون از زخم جاری شد.

❖ **الدُّمُوتِ:** ج دُمُوتٌ ۱ - الصورة المنقشة ۲ - لعبة مُزَيَّنة على شكل إنسان يلعب بها الأولاد.

۱ - عکس نقاشی شده «زینت داده شده» ۲ - عروسک.

❖ **الدُّمُوتِ:** ۱ - من النساء: الكثيرة دمع العين، ج دُمُوتٌ وَ دُمَائِل. ۲ - من الرجال: الكثير دمع العين، ج دُمُوتٌ وَ دُمَائِل.

۱ - زنی که بسیار اشک می ریزد. ج دُمُوتٌ وَ دُمَائِل. ۲ - من الرجال: مردی که بسیار اشک می ریزد.

❖ **الدُّمُوتِ:** ج دُمُوتٌ. م دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ. ج دُمَائِل وَ دُمَائِل البیض التبیح. ۲ - الحقیق.

۱ - بسیار زشت منظر. ۲ - پست و حقیر.

❖ **الدُّنُ:** ۱ - مص دُنْ يَدُنْ ۲ - وعاء ضخم للخمر أو نحوها، ج دنان.

۱ - مص دُنْ يَدُنْ ۲ - خمره بزرگ شراب ج دنان.

❖ **دُنُوتٌ:** يَدُنُوتٌ، دُنُوتٌ وَ دُنَاوَةٌ (د ن و) منها أو إليه أو له: قرب. نزدیک شد.

❖ **دُنُوتٌ:** تَدُنُوتٌ، (د ن و) هُوَ، قُرْبِهِ.

او را نزدیک کرد.

❖ **دُنُوتٌ:** تَدُنُوتٌ، ۱ - الذباب: طُنْ ۲ - نَمٌّ. ۳ - تَكَلَّمَ بما يُسْتَعَم ولا يفهم.

۱ - مکس ووز کرد. ۲ - آهنگ زد. ۳ - کلماتی نامفهوم بر زبان راند.

❖ **دُنُوتٌ:** يَدُنُوتٌ، دُنُسًا وَ دُنَاسَةً. تَوَبُّهُ أو شَرَفُهُ أو خُلُقُهُ: تَوَشَّح وَ تَطَلَّح.

کثیف و آلوده شد. اخلاق و شرف او آلوده شد.

❖ **دُنُوتٌ:** تَدُنُوتٌ. التوب أو الشرف أو الخلق: جعله دُنُسًا.

❖ **الدُّمَاقُ:** ج أدنفة ۱ - مركز عصبي في الجمجمة، به يكون الوعي والتفكير والسيطرة الإرادية. ۲ - الرأس.

۱ - مغز انسان یا حیوان ۲ - سر انسان و یا حیوان.

❖ **دُمُتْ:** يَدُمُتْ، دُمَاتَةٌ وَ دُمُوتَةٌ. لانت اخلاقه و سهلت. خوش خلقی شد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمُتًا. المكان أو غيره: سهل ولان. آن محل نرم شد.

❖ **الدُّمُوتْ:** هُوَ دُمُوتُ الاخلاق: لَيِّنُ الخلق. ج ومات و آدمات. خوش اخلاق

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمُوجًا. الشيء في الشيء: دخل فيه واستحكم.

با آن ترکیب شد و محکم گردید.

❖ **دُمُوتْ:** دُمُوتَةٌ، ۱ - عليه: غضب. ۲ - عليه: كلمه مضطرب.

۳ - الرعد: ضج.

۱ - بر او خشم گرفت ۲ - عليه: به عصبانیت با او سخن گفت. ۳ - الرعد: رعد غریب.

❖ **دُمُوتْ:** تدمیر، ۱ - هُوَ أو عليه: أهلكه. ۲ - الشيء: أباده، أزاله.

۱ - نابود کرد ۲ - الشيء: ویران نمود. از بین برد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ وَ يَدُمُتْ، دُمَسًا وَ دُمُوسًا. ۱ - الظلام: اشتد. ۲ - الليل: اشتدت ظلمته.

۱ - تاریکی شدت یافت ۲ - الليل: تاریکی شب شدت یافت.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمَعًا وَ دُمَعَانًا. بَ العین: سال دمهها. اشک چشم جاری شد.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ، دُمَعًا وَ دُمَعَانًا وَ دُمُوعًا. بَ العین: سال دمهها. اشک چشم جاری شد.

❖ **الدُّمُوتْ:** ۱ - مص دُمُوتْ ۲ - ماء العين يسيل من حزن أو ألم أو فرح أو مرض، ج دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ.

۱ - مص دُمُوتْ ۲ - اشک چشم که بر اثر حزن و اندوه و یا خوشحالی و ... از چشم جاری می شود. ج دُمُوتٌ وَ دُمُوتٌ.

❖ **الدُّمُوتْ:** ۱ - القطرة من الدُم. ۲ - «دُمُوتُ الکرم»: الحنجر.

۱ - یک قطره اشک. ۲ - دُمُوتُ الکرم: شراب.

❖ **دُمُوتْ:** يَدُمُتْ وَ يَدُمُتْ، دُمَعًا. ۱ - النعق الباطل: أبطله و عماه.

۲ - هُوَ و غلبه «دُمُوتُ بالحیجة». ۳ - الشيء: طبعه بطابع خاص أو بالثار.

۱ - حق باطل را از بین برد ۲ - هُوَ: بوسیله حجبت و برهان او را مغلوب کرد ۳ - الشيء: به یک شکل مخصوص چاپ کرد یا بوسیله آتش داغ نمود و بر آن مهر زد.

- ألوده و كثيف نمود.
- ❖ الدُّنْسُ: ۱- مص دُنِسَ ۲- الوسخ، ج أُنْاس.
- ۱- مص دُنِسَ ۲- ناپاك، ج أُنْاس.
- ❖ الدُّنْسُ: الدُّنْسُ المتطاع بالفتح، ج أُنْاس و مدائس.
- كثيف و ألوده به زشتی.
- ❖ دُنِفَ: يَدُنْفُ، دُنْفًا، المريض؛ اشتد مرضه و أشرف على الموت.
- مرض او شدت یافت نزدیک به مرگ شد.
- ❖ الدُّنْبُ: الذي لزمه المرض الشديد، ج أَدْناف.
- كسیكه دچار مرض شدید شده است، ج أَدْناف.
- ❖ الدُّنْبُ: ج أدْناء ۱- الساقط الضعيف، ۲- القريب.
- ۱- خوار و پست و ناتوان، ۲- نزدیک.
- ❖ الدُّنْبُ: ج أدْناء و أدْناء و أدْناء ۱- الخسيس الدُّنْبُ.
- ۲- الذي لا خير فيه.
- ۱- خسيس و پست ۲- کسی كه هیچ خیر ندارد.
- ❖ الدُّنْبُ: ج دُنْبُ ۱- الحياء الأرضية الماهرة، ۲- العالم.
- ۱- زندگی کنونی بر روی زمین ۲- جهان هستی.
- ❖ الدُّنْبُ: الثَّقِيَّة، ج دُنْبَا.
- کمیود، ج دنبا.
- ❖ الدُّنْبُ: المنسوب إلى الدُّنْبِ.
- منسوب به دنیا و هستی.
- ❖ دُنْها: يَدُنْها، دُنْها (د هو) ۱- دُ أصابه بداهية، ۲- دُ الداهية، حُلَّت.
- ۱- او را دچار مشکل نمود، ۲- دُ الداهية: مصيبت آمد.
- ❖ دُنْها: يَدُنْها، دُنْها و دُنْها، (د هی) ۱- دُ أصابه بداهية.
- ۲- «ما دهاك»: ما أصابك.
- ۱- او را دچار مصيبت نمود، ۲- ما دهاك: چه شده است تو.
- ❖ الدُّهَاءُ: ۱- جودة الرأي، ۲- العقل، ۳- المكر، ۴- الخدق، المهارة.
- ۱- خوش فکری ۲- عقل و خرد، ۳- نیرنگ، ۴- تیزهوشی و مهارت.
- ❖ الدُّهَانُ: ۱- الذي يدهن، ۲- بالغ الدهن.
- ۱- روغن مال، ۲- روغن فروش.
- ❖ الدُّهَانُ: ۱- مص داهَن و دُهِن ۲- ما يُدُهَن به من الأصباغ.
- ۱- مص داهَن و دُهِن ۲- چیزی كه با آن چرب می کنند از واکس و ...
- ❖ الدُّهْرُ: ج دُهور و أدھر ۱- الزمان الطويل، ۲- الزمان، ۳- العصر.
- ۱- زمان طولانی ۲- روزگار ۳- دوران و زمانه.
- ❖ الدُّهْرُ: ۱- الذي لا يموت بالآخرة بل يقول ببقاء الدهر أبدياً، ۲- القديم الذي طال عليه الزمان: «صخر دهری».
- ۱- مادی گرا، ۲- قدیمی «صخر دهری».
- ❖ دُهَشَن: دُهْشاً، ۱- دُ الشيء: حیر، ۲- دُ الشيء: أذهب عقله.
- ۱- او را سرگردان نمود، ۲- دُ الشيء: عقل و خرد او را ربود.
- ❖ دُهَشَن: يَدُهْشُ، دُهْشاً، ۱- تحير، ۲- ذهب عقله من حُب أو خوف أو غيرهما.
- ۱- سرگردان شد ۲- عقلش را از دست داد بر اثر عشق یا ترس یا غیره.
- ❖ دُهَشَن: ر. دُهَشَ.
- ❖ الدُّهْلِقُ: ج دهاليز ۱- المدخل بين الباب والدار، ۲- الطريق الطويل الضيق.
- ۱- راه ورودی بین در و خانه، ۲- راه باریک و تنگ.
- ❖ دُهَمَ: يَدُهْمُ، دُهْماً، ۱- دُ امرئ: فجأه، ۲- دُ امرئ: أصابه نزل به.
- ۱- او را غافلگیر کرد، ۲- دُ امرئ: دچار شد، گرفتار شد.
- ❖ الدُّهْماء: ج دُهْم، ۱- م الأدهم ۲- جماعة الناس، ۳- العدد الكثير.
- ۱- م الأدهم ۲- گروه مردم ۳- تعداد فراوان.
- ❖ دُهْنٌ: يَدُنْها، دُهْناً و دُهْنَةً، ۱- رأسه: طلاء بالدُّهْن أو الطيب، ۳- الشيء: طلاء بالدُّهْن.
- ۱- با روغن سرش را خیس نمود، ۲- رأسه: سرش را با روغن چرب نمود یا با عطر خوشبو نمود، ۳- الشيء: آن چیز را با روغن و چربی چرب نمود.
- ❖ الدُّهْنُ: مادّة دسمة جامدة حيوانية أو نباتية، ج أدْهان و دِهان.
- روغن حیوانی یا نباتی، ج أدْهان و دِهان.
- ❖ دُهْوَنٌ: دُهْوَرَةٌ، الشيء: قذفه من مكان عالٍ.
- از جای بلند آنرا پرتاب کرد.
- ❖ دُؤْيٌ: يَدُؤِي، دُؤِياً، (د و ی)، الشيء: شمع له دُؤْي «دوی الصوت».
- صدای بلندی از آن شنیده شد، «دوی الصوت».
- ❖ دُؤْيٌ: دُؤِية (د و ی) ۱- الرعد أو غيره: شمع له صوت.

کرم. از انواع کرم ابریشم و کرم پنبه. ج. دود و ديدان.

❖ **دَوَل:** تدويراً ۱ - الشيء: جملة مذكورة. ۲ - الشيء أو به: جملة بدور.

۱ - آن را گرد گردانيد. ۲ - الشيء أو به: آنرا چرخانيد.

❖ **الدَوَل:** ج ادوار. ۱ - مص دار ۲ - عود الشيء إلى ما كان عليه. ۳ - المُرَّة. ۴ - الحركة. ۵ - الطبقة بين الشيء المصدر أو المرفوع بعضه فوق بعض: «الدور الأول في البناية». ۶ - في الموسيقى: القطعة المركبة من بيتين فأكثر.

۱ - مص دار ۲ - بازگشت چیزی به مبدأ خود. ۳ - یکباره ۴ - حرکت ۵ - یک طبقه از چیزی که روی طبقه دیگر قرار گرفته است «الدور الاول في البناية» طبقه اول ساختمان ۶ - في الموسيقى: قطعة موزیک که ترکیب شده است از دو بیت یا بیشتر.

❖ **الدَوَلَان:** ۱ - مص دار ۲ - الطواف حول الشيء.

۱ - مص دار ۲ - چرخیدن پیرامون چیزی.

❖ **الدَوْرَة:** ۱ - المُرَّة من دار. ۲ - «الدورة الدموية»: دوران الدم في الجسم ذهاباً وإياباً. ۳ - «الدورة الرياضية»: طائفة من المباريات الرياضية من نوع واحد أو من أنواع مختلفة تجري في مدة محددة. ۴ - «دورة المياه»: المرحاض والمجمد ونحوهما.

۱ - یکبار چرخیدن ۲ - الدورة الدموية: گردش خون در بدن. ۳ - الدورة الرياضية: دوره بازیهای ورزشی ۴ - دورة المياه: سرویس آب گرم و سرد در توالی حمام و ...

❖ **الدَوْرِي:** عصفور يلازم البيوت.

کنجشک خانگی.

❖ **الدَوْرِيَّة:** ۱ - الجولة التي يقوم بها حراس الليل أو رجال الأمن. ۲ - الحراس أو رجال الأمن الطاقون في مهمة.

۱ - نگهبان شب عسس شبگرد. ۲ - نگهبان یا نیروهای امنیتی در حال گردش و انجام مأموریت.

❖ **الدَوْرَان:** ۱ - الاسم من دورن. ۲ - آلة تدورن بها آلات الطرب التورتية.

۱ - اسم دو زن. ۲ - سفت کردن تارهای شل یک آلت موسیقی که کلمهای است فارسی.

❖ **دَوْرَن:** دَوْرَنَة. آلة الطرب التورتية: شدّ أوتارها ووقفها. تارهای آتروسافت نمود.

❖ **دَوَل:** تدويراً. ۱ - المرافق: جعلها ملكاً للدولة. ۲ - المدينة: جعل أمر إدارتها و تقرير مصيرها للدولة جمعا.

۱ - آن بخشها را جزء املاک دولت گردانيد. ۲ - المدينة: اداره و سرنوشت شهر را به دولت سپرد.

۲ - السحاب: أجمع دوي الرعد.

۱ - صدای رعد شنیده شد. ۲ - السحاب: صدای رعد و برق از ابر بلند شد.

❖ **الدَوَاء:** ما يُعالج به الأمراض، ج أدوية.

دارو که امراض بوسیله آن معالجه می شوند. ج أدوية.

❖ **الدَوَاة:** المعبرة ج دَوِي و دَوِي و دَوَات.

دوات. مرکب دان

❖ **الدَوَان:** دوران يصيب الرأس.

سرگیجه.

❖ **الدَوَاسَة:** ۱ - خشبة يدوسها الحائك في أسفل الثول.

۲ - حديدية مليسة مطاطاً يدوسها راكب الدراجة لادارة الدواليين. ۳ - حديدية مليسة مطاطاً يدوسها سائق السيارة لارسال المحركات إلى المحرك.

۱ - رکاب چرخ بانندگی ۲ - پدال دوچرخه ۳ پدال گاز در اتومبیل.

❖ **ذواليك:** مداولة بعد مداولة: «فعلنا ذلك ذواليك» أي مرّات بعضها وراء بعض.

کوشش و سعی بی دربی «فعلنا ذلك ذواليك» به کرات یکی پس از دیگری انجام.

❖ **الدَوَام:** المدة التي يجب على الموظف أن يقضيها في محل عمله.

مدت زمان که یک کارمند در اداره می گذراند.

❖ **الدَوَامَة:** ج دَوَام. ۱ - قطعة من خشب، مستديرة، يرميها الولد يحيط فتدور على الأرض ۲ - من البحر: المكان الذي تدوم عليه الأمواج.

۱ - فرفره چوبی که با نخ می چرخد. ۲ - من البحر: جایی از دریاست، امواج آن فراوان و بی دربی است.

❖ **الدَوَاحَة:** ج دَوَح. جج أدواح ۱ - الشجرة العظيمة المتشعبة. ۲ - المظلة العظيمة.

۱ - درخت بسیار بزرگ ۲ - چتر یا سایبان بسیار بزرگ.

❖ **دَوَح:** تدويحاً. ۱ - البلاة: استولى عليها وأخضع أهلها.

۲ - دأله. ۳ - الأثم رأسه: أداره.

۱ - بر کشور مسلط شد و مردم آن را وادار به فروتنی نمود.

۲ - او را بخوار نمود. ۳ - الأثم رأسه: سرش را بدرد آورد.

❖ **دَوَقَة:** تدويداً. الطعام: ظهر فيه الدود.

غذا را کرم زد.

❖ **الدَوَاقَة:** دابة صغيرة مستطيلة من أنواعها دودة القز، و دودة القطن ج دود و ديدان.

دِیَا و حریر.

❖ **الدُّیَیَاجَة:** ١ - القطعة من الدیاج. ٢ - «دیاجه الکتاب»؛ أسلوبه.

١ - یک قطعه از دیبا. ٢ - دیباجه الکاتب: مقدمه نویسنده.
❖ **الدُّنِیَة:** (ودی) ١ - مص و دنی ٢ - ثمن دم القتل، و هو مال أو نحوه یعطیه القاتل أو أحد ذویه ولی القتل.

١ - مص و دنی ٢ - دیه کشته شده. و آن مقدار مالی است که بستگان قاتل به بستگان مقتول می پردازند.
❖ **الدُّیَجُور:** ج دیاجیر و ذیاجر. ١ - الظلمة. ٢ - من اللیالی: المظلم أو المظلمة.

١ - تاریکی. ٢ - من اللیالی: شبهای تاریک.
❖ **الدُّیَسْفَان:** ١ - الحسارس. ٢ - الرقب. ٣ - الدلیل. ٤ - الطلیعة.

١ - نگهبان. ٢ - رقب. ٣ - راهنما. ٤ - پیش درآمد.
❖ **الدُّدِیْن:** الدُّب، الدُّب، العادة. عادت و خلق و خوی.

❖ **الدُّدِیْن:** مسکن الرهبان أو الراهبات، ج أدبيرة و أدیار و دُیُوزَة.

دیر خانه راهبها و راهبه‌ها.

❖ **دِیَمِصْفَر:** شهر کانون الأول. ماه کانون اول. دسامبر.

❖ **الدُّدِیک:** ١ - ذکر الدُّجَاج، ج دُبُوک و دِیکَة و أدیاک. ٢ - «بیضة الدُّیک»؛ مثل یُضْرَب للذي یقع مرّة واحدة «کانت زیارته بیضة الدُّیک».

١ - خروس. ج دُبُوک و دِیکَة و أدیاک. ٢ - بیضة الدُّیک: ضرب المثل است برای کاری که یکبار اتفاق می افتد. «کانت زیارته بیضة الدُّیک»

❖ **الدُّدِیْعَة:** مطر یستاقط فی سکون بلا رعد و لا برق، ج دیم و دیوم.

بارانی که آرام می بارد بدون رعد و برق.

❖ **دُیْن:** تدییناً ١ - دُ؛ جمعه یتدین بدینه. ٢ - دُ النبی: أقرضه إیّاه.

١ - او را مرندین به دین خود کرد. ٢ - دُ النبی: به او قرض داد.

❖ **الدُّنِیْن:** ١ - صاحب الذین. ٢ - المتعشک بالذین.

١ - صاحب دین. ٢ - پایبند به دین.

❖ **الدُّنِیْن:** ج دُبُون و أدُنِیْن ١ - مص دان یدین. ٢ - القرض الی أجل مَعین.

١ - مص دان یدین. ٢ - قرضی با یک وقت معین.

❖ **الدُّوَلَاب:** الد مستدیرة من حديد أو خشب أو مطاط تدور علی محور، ج دُولَیْب: «دولاب السیارة».

آسیاب آبی ج دُولَیْب. «دولاب السیارة» واتر پمپ.

❖ **الدُّوَلَة:** ج دُول و دُول ١ - مص ذال. ٢ - البلد الخاصم سکانه النظام إداري سیاسی اقتصادي خاص. ٣ - الحكومة.

١ - مص ذال. ٢ - دولت که یک نظام اداری و سیاسی مخصوص به خود دارد. ٣ - حکومت و رژیم.

❖ **دَوْن:** تدویناً ١ - الدیوان: جمعه. ٢ - الدیوان: أنشاء. ٣ - الکتب: رتبه. ٤ - دُ؛ کتب اسمه فی الدیوان.

١ - دیوان را جمع آوری نمود. ٢ - الدیوان: دیوان را بوجود آورد. ٣ - الکتب: کتابها را مرتب نمود. ٤ - دُ؛ نام خود را در دیوان نوشت.

❖ **الدَّوْن:** ١ - مص دان یدون الحسین الحفیر.

١ - مص دان یدون. ٢ - شخص خسیس و فقیر و پست.

❖ **دَوْن:** ظرف مکان منصوب، من معانیه: ١ - تحت، نحو:

(دون المقدمه)، ٢ - فوق، نحو: «السماه دونک»، ٣ - وراء، نحو:

«فعد دونه»، ٤ - أمام، نحو: «رأی الطريق دونه»، ٥ - غیر، نحو:

«مشی دون أن یتعب»، ٦ - قبل، نحو: «دون النجاح صعوبات»، ٧ - هو دونه مرتبه: أي مرتبه أخط من مرتبه.

ظرف مکان است منصوب از جمله معانی آن: ١ - زیر «دون المقدمه جزء زیر صندوق گریه ای است. ٢ - فوق: مانند

«السماه دونک» آسمان بالای سر شماست ٣ - وراء: مانند

«فعد دونه» پشت سر او نشست ٤ - أمام: مانند «رأی الطريق دونه» راه در برابر خود دید. ٥ - غیر: مانند «مشی دون أن

یتعب، راه رفت بدون خستگی ٦ - قبل: مانند «دون النجاح صعوبات» قبل از پیروزی سختیهای است ٧ - هو دونه

مرتبه مقام او پایین تر است از مقام او.

❖ **دُونک:** اسم فعل للأمر یعنی «دُونک»؛ نحو: «دُونک الکتاب».

اسم فعل امر به معنی بگیر. «دُونک الکتاب» کتاب را بگیر.

❖ **الدُّوَى:** ١ - مص دوی. ٢ - الصوت. ٣ - صوت الرعد.

١ - مص دوی. ٢ - صدا. ٣ - صدای رعد و برق.

❖ **الدُّدِیَان:** ١ - الله. ٢ - الحاکم. ٣ - القضي.

١ - خدا. ٢ - حاکم. ٣ - قاضی.

❖ **الدُّدِیَانَة:** ١ - مص دان یدین. ٢ - ما یُستَبد به الله.

٣ - المذهب.

١ - مص دان یدین. ٢ - وسیله پرستش خدا. ٣ - مذهب.

❖ **الدُّیَیَاج:** ثوب لحمته و سدها من الحریر، ج دیاج و دیایج

دَبَایج.

قرار می دادند. ۲- سکه‌ای طلایی که در بعضی از کشورهای عربی رایج است.

❖ **الدِّيْفُوفَة**: يوم الحساب. رستاخیز روز جزا روز حساب.

❖ **الدِّيوان**: ج دواوين و دَهاوین. ۱- الدَّفْعَر الذي تُدَوَّن فيه أسماء الجنود و أهل المعطاء. ۲- كتاب الشُّعر. ۳- الكتاب. ۴- الكُتْبَة. ۵- المكان الذي يُخَظَر فيه في أمور الدولة و قضایا الحكم. ۶- شبه الوزارة عند العرب بعد الفتح.

۱- دفتری که اسم سربازان و اهدا کنندگان را در آن ثبت می‌کنند. ۲- کتاب شعر. ۳- کتیبه. ۴- دیوان دولتی. ۶- شبه وزارت نزد عربها پس از فتوحات اسلامی.

❖ **الدِّين**: ج أديان ۱- مص دان یدین ۲- عبادة الله و تقدیس. ۳- عبادة القوى الطبيعية الخارقة و تقدیسها. ۴- المذهب. ۵- السيرة. ۶- «يوم الدِّين»: يوم الحساب والدُّيُونَة.

۱- مص دان یدین ۲- عبادت خدا و پرستش او. ۳- پرستش قوای خارق‌العاده طبیعی. ۴- مذهب. ۵- سیره و راه و روش زندگی. ۶- يوم الدِّين: روز حساب. رستاخیز ❖ **الدِّيْفَاو**: ج دنایر ۱- قطعة من النقد ذهبية تعامل بها العرب قديماً. ۲- قطعة من النقد يتعامل بها بعض الأقطار العربية.

۱- سکه‌ای طلایی که عرب‌ها از قدیم‌الایام مورد استفاده

الذال

❖ ذ: الحرف التاسع من حروف الهجاء. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن سبع مئة (٧٠٠).

حرف نهم از حروف هجائی در حساب ابجد معادل ٧٠٠ است.

❖ ذَا: ١- اسم إشارة للقریب، تدخله «ها» التنبيه فيقال «هذا». مثاء «ذان» في حالة الرفع، و «ذَيْن» في حالتي النصب والجر. و جسمه «أولاً». ٢- يسمّى «الذي» بعد «ما» و «من» الاستفهاميين، نحو: «ماذا قرأت؟ من ذا يمينك في الشدائد؟». ٣- اسم استفهام مع «ما»، نحو: «لماذا لا تدرس؟».

١- اسم اشاره است برای نزدیک که های تنبيه بر سر آن وارد می شود و گفته می شود «هذا» مثلاً آن «ذانه» است در حالت رفع و «ذین» در دو حالت نصب و جر و جمع آن «اولاً» ٢- به معنی «الذي» است هر گاه پس از ما و من قرار گیرد مانند «ماذا قرأت؟» من ذا یمنک فی الشدائد؟ ٣- به همراه ما اسم استفهام است مانند «لماذا لا تدرس؟»

❖ ذَابَ: يَذُوبُ. ذَوِباً وَ ذَوْبَاناً (ذوب) ١- الشَّنْ أو الثَّلْجُ أو الشَّمْعُ أو نحوها: سال بفل الحارة. ٢- الجسم: هزل، ضعف.

١- بر اثر گرما آب شد. ٢- الجسم: لاغر و ضعیف شد. ❖ الذَّقْبُ: حيوان مفترس، رمادي اللون إلى الصفرة، يعيش في غابات «أوروبا» و «آسيا» و «أمیرکا»، ج ذئب و ذُؤَبان و أذُؤَب.

گرگ که حیوانی است درنده که در جنگلهای اروپا و آسیا و آمریکا زندگی می کند ج ذئب و ذُؤَبان و أذُؤَب.

❖ الذَّاتُ: ١- نفس ٢- ناحية من نواحي الشخصية قادرة على المعرفة الاستنتاجية. ٣- كل ما يقوم بنفسه. ٤- «ذات الشيء»: نفسه، عينه. ٥- «ذات الصدر»: الفكر. ٦- «ذات الصدر»: سريرة الإنسان. ٧- «ذات الجنب»: التهاب في غلاف الرئة. ٨- «ذات الرئة»: التهاب يصيب الرئة. ٩- «ذات الشفة»: الكلمة.

١- نفس ٢- جوهر شخصی انسانی ٣- هر آنچه که خود بخود بتواند کاری انجام دهد. ٤- ذات الشيء: خودش ٥- ذات الصدر: فکر و اندیشه ٦- ذات الصدر: کُنه انسان ٧- ذات الجنب: برآمدگی در پوسته ریه. ٨- ذات الرئة: ذات الیه. ٩- ذات الشفة: کلمه. سخن.

❖ ذات: ١- مؤنث ذو. مثلاً آن «ذواتان» في حالة الرفع، و «ذواتین» في حالتي النصب والجر، جمعها «ذوات». ٢- «مال ذات اليمين و ذات الشمال»: أى میناً و شِمالاً.

١- مؤنث ذو مثلاً آن ذواتان در حالت رفع و «ذواتین» در دو حالت نصب و جر. جمع آن «ذوات» ٢- مال ذات اليمين و ذات الشمال: بطرف راست و چپ مایل شد.

❖ ذَاغَ: يَذِغُ. ذُوْداً وَ ذِيْداً. (ذ و دا). عَنْ حَوْضِهِ: دافع از ناموس خود دفاع کرد.

❖ ذَاغَ: يَذِغُ. ذِيْعاً وَ ذِيْعاً وَ ذِيْعَةً وَ ذِيْعَاناً. (ذ ی ح) الخیر: انتشار.

خیر شایع شد.

❖ ذاقَ: يَذُوقُ. ذَوْعاً وَ ذِنَاقاً وَ ذَوْقاً وَ ذَوْقَاناً. (ذ و ق)

١- الطعام أو غيره: اختبر طعمه. ٢- الشيء: جرّبه «ذاق ألوان العذاب».

١- طعم غذا را چشید. ٢- الشيء: آزمود آنرا. «ذاق ألوان العذاب» انواع عذاب را چشید.

❖ ذاك: اسم إشارة للمتوسط، تدخله «ها» التنبيه فيقال «هذاك». مثاء «ذائك» في حالة الرفع، و «ذَيْئَكَ» في حالتي النصب والجر، جمع «أولئك».

اسم اشاره برای فاصله متوسط. تدخله «ها» تنبيه بر سر آن وارد می شود «هذاك» مثلاً آن «ذائك» در حالت رفع و «ذَيْئَكَ» در دو حالت نصب و جر جمع آن «أولئك» است.

❖ ذَاكِرٌ: مُذَاكِرَةٌ. (ذ ک ر) فِى الْأَمْرِ: دخل معه في حديثه. با او گفتگو کرد.

❖ **الذَّكَرَةُ:** قُوَّةٌ من قُوَى العقل تستعيد ما يبدركه الذهن و يعلمه.

حافظه انسان.

❖ **الذَّبَاب:** ١- حشرة صغيرة لها خرطوم دقيق. من أصنافها الأسود الذي يكون في البيوت. وهو ينقل الجراثيم. ج أدبته و ذَبَان و ذُبْ. ٢- كُلُّ حشرة طائرة كالزَّناهير والنحل والبعوض. ١- مكس حناكي ج أدبته و ذَبَان و ذُبْ. ٢- هر حشره پرندۀ را گویند مانند زنبور و پشه و ...

❖ **الذَّبَابِيَّة:** واحدة الذَّبَاب.

مفرد ذباب.

❖ **ذَبِجٌ:** يَذْبِجُ ذُبْعًا وَ ذَبَاحًا ١- الحيوان: قطع حلقومه، نحره. ٢- شقته. ٣- الشيء: شقته. ٤- الشيء: ثقبه.

١- سرش را برید. ٢- خفه کرد. ٣- الشيء: آنرا شکافت. دو تکه نمود. ٤- الشيء: آنرا سوراخ نمود.

❖ **ذُبِج:** تذبجها ١- الحيوان: ذبحه. ٢- بالغ في الذَّبِج.

١- حيوان را سربرید. ٢- در سربریدن مبالغه نمود.

❖ **ذَبَذَبَ:** ذَبَذَبَهُ ١- الشيء المعلق في الهواء: تحركه.

٢- الشيء: حركه.

١- چیز معلق در هوا به حرکت درآمد. حرکت اسواج را دیوین در فضا. ٢- الشيء: آنرا حرکت داد.

❖ **الذَّبَذَبِيَّة:** ج ذَبَذَب ١- مص ذَبَذَبَ ٢- ما يتحرك في الهواء.

١- مص ذَبَذَبَ ٢- هر آنچه که در هوا حرکت کند.

❖ **ذَبِيلٌ:** يَذْبُلُ ذُبُولًا وَ ذَبَلًا ١- النبات: قُلْ ساوه و ذهبت نضارته و طراوته. ٢- فقه: جَفْ من عطش أو غيره.

١- آب گیاه کم شد و تر و تازگی آن از بین رفت. ٢- فَمَةُ: بر اثر تشنگی دهان او خشک شد.

❖ **ذُبُلٌ:** يَذْبُلُ ذُبُولًا وَ ذَبَلًا ١- ر. ذَبُلَ.

❖ **الذَّبِيج:** ج ذَبِجٌ وَ ذَبَاحٌ ١- الذبوح. ٢- ما يصلح أن يُذْبَح من الماشية. و يُعَدُّ لله تَعْبُدًا

١- سربریده شده ٢- آنچه را که برای عبادت خدا ذبح می شود.

❖ **الذَّبِيحَةُ:** ج ذَبَائِح ١- الذَّبِيج ٢- ما يُذْبَح من الماشية.

١- سربریده شده ٢- حیوانات ذبح شده.

❖ **ذَخَّرَ:** يَذْخَرُ ذَخْرًا وَ ذَخْرًا ١- الشيء: خبأه و حفظه لوقت الحاجة إليه.

مخفی کرد و نگهداری نمود.

❖ **الذَّخْرُ:** ج ذخائر ١- مص ذَخَّرَ ٢- ما ذُخِّرَ.

١- مص ذَخَّرَ ٢- نگهداری و حفاظت شده است.

❖ **الذَّخِيرَةُ:** ج ذخائر ١- الذَّخْر. ٢- ما يُعَدُّ لامتداد الأسلحة النارية من قذائف و بارود و رصاص و غیرها.

١- نگهداری شده. ٢- گلوله توپ و باروت و فشنگ برای سلاحهای گرم.

❖ **ذُرٌّ:** يَذُرُّ ذُرًّا ١- الملح أو الشراب أو نحوهما: نثره. فُرْقَه.

٢- الحَبُّ في الأرض: بذره.

١- نمک و شراب را پاشید. ٢- الحَبُّ في الأرض: بذر را به روی زمین پاشید.

❖ **ذُرٌّ:** يَذُرُّ ذُرًّا وَ ذُرُورًا ١- القرن أو النبات: طلع قليل منه.

٢- ب الشمس: ظهرت أول طلوعها.

١- شاخ حیوان یا گیاه انگیه روئید. ٢- ب الشمس: خورشید اولین طلوع خود را نمایاند.

❖ **الذَّرُّ:** ١- مص ذَرَّ ٢- الغبار الدقيق المنتشر في الهواء يرى في الشوارع الداخل من نافذة أو نحوها.

١- مص ذَرَّ ٢- غبار پراکنده شده در هوا که از شعاع داخل پنجره دیده می شود.

❖ **ذَرِيٌّ:** يَذِرِي ذَرِيًّا (ذرو) ١- ب الريح الشراب: فُرْقته و أطارته. ٢- القمح: نَقَّاه في الرِّيح.

١- باد خاک را پراکنده نمود. ٢- القمح: گندم را در برابر باد پاک نمود.

❖ **الذَّرَاع:** ج أذْرُع وَ ذُرْعَان ١- من الانسان: من طرف المرفق إلى طرف الإصبع الوسطي. مؤنثة و قد تُذَكَّر. ٢- يد الحصوان.

٣- من البقر والغنم: ما فوق الكراع. ٤- من الخيل والجمال: ما فوق الوظيف. ٥- العود الذي يقاس به. ٦- من المقاييس: ما طوله بين الخمسين والستين سنتيمترًا. ٧- «هو واسع الذَّرَاع»:

أي واسع الخلف.

١- ذراع دست انسان. کلمه ای است مؤنث و گاهی مذکر می گردد. ٢- دست حیوان ٣- من البقر والغنم: بالاتر از پاچه گاو و گوسفند. ٤- من الخيل والجمال: بالاتر از قسمت باریک ساق یا اسب و شتر. ٥- ذراع اندازه گیری. ٦- من المقاييس: به طول ٥٠ تا ٧٠ سانتیمتر. ٧- هو واسع الذَّرَاع:

الذراع: یعنی او خوش خلق است.

❖ **الذَّرَّة:** ١- واحدة الذَّر. ٢- أصغر جزء في المنصر البسيط.

و قد عُرِفَت عند العرب ب «الجوهر الفرد».

١- مفرد ذَرَّ ٢- اتم که نزد عربها به «جوهر فرد» معروف است.

❖ **الذَّرَّة:** ذُرَّتْ، نَبَات تُؤْكَل حبوبه مسلوقه أو محمصة، و

تُطْلَعُ فَيُتَّخَذُ مِنْهَا الْحَبْرُ أَوْ غَيْرُهُ. أَهَمُّ أَنْوَاعِهَا الْبَيْضَاءُ وَالصَّفْرَاءُ.
أنواع مهم آن سفید و زرد است.

❖ ذُرْعٌ: يَذُرْعُ، ذُرْعًا، الطَّرِيقُ: قَطْعُهُ كَأَنَّهُ يَقِيسُهُ.

راه را طی نموده گوئی که اندازه می گیرد.

❖ الذُّرْعُ: ۱- مص ذُرْعٌ ۲- مقدار طول «ذُرْعُ الثَّرْعَةِ كَذَا»
۳- ضاق بالامر ذُرْعًا: أي لم يقدر عليه.

۱- مص ذُرْعٌ ۲- مقدار، طول ۳- ضاق بالامر ذُرْعًا: توانائی
آنرا نداشت.

توانست بر آن.

❖ ذُرْفٌ: يَذُرِفُ، ذُرْفًا وَ ذُرْفًا وَ ذُرْفَانًا وَ تَذُرْفًا.

۱- الذمغ، سال. ۲- بَ العین: سال دمها. ۳- بَ العین الذمغ:
أسألته.

۱- اشک جاری شد. ۲- بَ العین: اشک چشم جاری شد.

۳- بَ العین الذمغ: چشم اشک را جاری نمود.

❖ ذُرْفٌ: تَذُرِفًا وَ تَذُرْفًا وَ تَذُرْفَةً. ۱- بَ العین الذمغ:
أسألته. ۲- علی کذا من العمر: زاد.

۱- چشم اشک را جاری ساخت ۲- علی کذا من العمر:
فرونی یافت بر این مقدار از عمر.

❖ ذُرْقٌ: يَذُرُقُ وَ يَذُرُقُ، ذُرْقًا وَ ذُرْقًا، الطَّائِرُ: رَمَى بِسِلْحِهِ
(ر. السِّلْحُ).

پرنده چلغوز انداخت. ر. السِّلْحُ.

❖ الذُّرُوقَةُ: ج ذُرٌّ ۱- مِنَ الشَّيْءِ أَصْلَاءُ «ذُرُوقَةُ الْجَبَلِ».

ذُرُوقَةُ الْجَبَلِ» ۲- الْمَكَانُ الْمَرْفَعُ. ۳- «مَوْتَرٌ عَالِمِيٌّ يَضُمُّ رُؤَسَاءَ
الدُّوَلِ الْعَظَمَى».

۱- قسمت بلند آن چیز «ذُرُوقَةُ الْجَبَلِ» قُلَّةُ آن ذُرُوقَةُ الْمَجْدِ:
حد اعلاى بزرگى و عظمت ۲- جای بلند ۳- مؤثر الذرُوقه:

کنگره ای که رؤسای ابرقدرتها را دربر می گیرد.

❖ الذُّرُوقَةُ: ر. الذُّرُوقَةُ، ج ذُرٌّ.

❖ الذُّرُوقَةُ: الْمُنْسَوْبُ إِلَى الذُّرَّةِ: «الْفَرَن الذُّرِّي، الطَّاقَةُ الذُّرِّيَّة».

منسوب به ذَرّه «القرن الذُّرِّي، الطَّاقَةُ الذُّرِّيَّة» قرن اسم.

نیروی اتمی.

❖ الذُّرُوقَةُ: نَسْلُ الْإِنْسَانِ، ج ذُرَّائِي وَ ذُرِّيَّات.

نسل انسان، ج ذُرَّای و ذُرِّيَّات.

❖ الذُّرُوقَةُ: ر. الذُّرُوقَةُ.

❖ الذُّرُوعُ: ۱- الشَّعِيرُ. ۲- السَّرِيعُ: «مَوْتُ ذُرْعٍ».

۱- شعیر ۲- سریع و با شتاب «موت ذرِع»

❖ الذُّرُوعَةُ: ج ذُرَّاعٍ ۱- الْوَسِيلَةُ. ۲- مَا يَسْتَقَرُّ بِهِ الصَّائِدُ.

۱- وسیله ۲- چیزی که صیاد زیر آن استوار می کند

❖ ذُعْرٌ: خَافَ.

ترسید.

❖ الذُّعْرُ: الْخَوْفُ.

ترس

❖ المَذْعَرُ: جَمِيعُ الدَّعِينِ مِنْ أَسْفَلِهَا. وَ هُوَ الْجُزْءُ الْتَائِقُ الْبَارِزُ
فِي أَسْفَلِ الْوَجْهِ تَحْتَ الْقِمِّ، ج أَذْقَان وَ ذَقْوَن.

چانه. ج أَذْقَان وَ ذَقْوَن.

❖ ذُكَا: يَذْكُو، ذُكُوًا وَ ذُكَا، (ذَك و) ۱- بَ النَّارِ: اشْتَدَّ
لِجِبْهَا. ۲- بَ الشَّمْسِ: اشْتَدَّتْ حَرَارَتُهَا.

۱- شعله آتش شدت یافت. ۲- بَ الشَّمْسِ: گرمای آفتاب
شدت یافت.

❖ ذُكَا: يَذْكُو، ذُكَا، (ذَك و). الْمَسْكُ: طَابِتٌ وَارِتَحَةٌ. ۲- بَ
الرَّائِحَةِ: انْتَشَرَتْ.

۱- بوی مُسَك خوب شد ۲- بَ الرَّائِحَةِ: بوی خوش
پراکنده شد.

❖ الذُّكَاةُ: ۱- مَصْ ذُكَا وَ ذُكِي وَ ذُكُو. ۲- حِدَّةُ الْعَقْلِ.
۳- سُرْعَةُ الْفَلَتَةِ وَالْقَمِّ.

۱- مص ذکاو ذکی و ذکو ۲- خردمندی زیاد. ۳- تیزهوشی و
زیرکی.

❖ ذُكْرٌ: يَذْكُرُ، ذُكْرًا وَ تَذَكْرًا وَ ذُكْرًا وَ ذُكْرِي. الشَّيْءُ: حَفَظَهُ
فِي ذَهْنِهِ. ۲- الشَّيْءُ: اسْتَحْضَرَهُ. ۳- الشَّيْءُ: نَظَنَ لَهُ بَعْدَ نَسْيَانِهِ.

۴- اللَّهُ: سَبَّحَهُ وَ مَجَّدَهُ. ۵- لَهُ حَدِيثًا: قَالَهُ لَهُ. ۶- حَقُّهُ: حَفَظَهُ وَ لَمْ
يَضَيِّعْهُ.

۱- به خاطر سپرد. ۲- الشَّيْءُ: به یاد آورد ۳- الشَّيْءُ: پس از
فراموشی به سرعت یادش آمد. ۴- اللَّهُ: خَلَدَا وَ نَسِيحَا.

گفت. ۵- لَهُ حَدِيثًا: سخنی را به او گفت. ۶- حَقُّهُ: حق او را
حفظ نمود و تضییع حق ننمود.

❖ ذُكْرٌ: تَذَكَّرَ. ۱- لَهُ الشَّيْءُ أَوْ بِهِ: جَعَلَهُ يَذْكُرُ. ۲- الْكَلِمَةُ:
جَعَلَهَا مِنَ الْمَذْكُورِ.

۱- آنچیز را به یاد او آورد. ۲- الْكَلِمَةُ: کلمه را مذکور گردانید.

❖ الذُّكْرُ: ج ذُكُورٌ وَ ذُكُورَةٌ وَ ذُكْرَانٌ وَ ذُكَارٌ وَ ذُكَارَةٌ وَ ذُكْرَةٌ

۱- الذی یتنهی الی جنس الرجال أَوِ الْإِنْسَانِ الْمَشَابِهَ لَهُ فِي الْحَيَوانِ
و النَّبَاتِ ۲- عَضُو النَّاسِلِ عِنْدَ الرَّجُلِ. ۳- مِنَ النَّخْلِ: مَا لَا
يُشْمِرُ.

۱- آنچه که وابسته است به مردان یا شبیه آن در حیوان و
نبات ۲- عضو تناسلی نرود مردان ۳- من النخل: درخت

خرمائی که بار ندارد.

❖ الذُّكُورُ: ج ذُكُورٌ ۱- مَصْ ذُكْرٌ ۲- التَّلْفِظُ بِالشَّيْءِ.

۳- الصَّبِيَّةُ: ۲- الشَّاءُ.

۱- مصد ذكر ۲- تلفظ نمودن چیزی ۳- آوازه ۴- ستایش.
الذَّكْرَى: ۱- مصد ذكر ۲- الاذكار ۳- التذكير ۴- الذكر بالناس أو بالقلب ۵- ذكرى وطنية أو دينية أو شخصية: عبد أو مناسبة خاصة يحيا فيها ذكر عظيم أو حدث أو شيء أو قدیس.

۱- مصد ذكر ۲- بباد آوردن ۳- مذكر نمودن كلمه مؤنث ۴- ذكر با زبان یا با قلب ۵- ذكری وطنیه او دینی او شخصیه: جشن بزرگداشت ملی و دینی و شخصی.
الذَّكْرَى: ۱- ذوالعطنه والفهم ۲- المنتشر الرائحة من المسك أو نحو.

۱- زبرک و باعوش ۲- بوی پراکنده شده از مشک و غیره...
ذَلْ: يَذُلُّ ذَلًا وَ ذَلَالَةً وَ مَذَلَّةً ۱- هان، حق، ضعف.
 ۲- له: خضع له.

۱- خوار گردید. ناتوان شد ۲- له: برای او فروتنی نمود.
الذَّلُّ: ۱- مصد ذل ۲- الهوان والحقارة ۳- الانقياد والخضوع.

۱- مصد ذل ۲- خواری و پستی ۳- فروتنی و تبعیت.
ذَلِقَ: يَذِلُّ ذَلَقًا ۱- ذلّة، اللسان: کان طلقاً.
 زبان آزاد و گویا بود.

ذَلِقَ: يَذِلُّ ذَلَقًا ۱- اللسان أو السنان: کان حاداً.
 زبان با تیزه بسیار تیز بود.

ذَلِكَ: اسم إشارة للمبعد، مثلاً «ذالك» في حالة الرفع، و «ذيتك» في حالتي النصب والجر. جمعه «أولالك».

اسم اشاره برای دور. مثلاً آن «ذالك» در حالت رفع و «ذيتك» در دو حالت نصب و جر جمع آن «أولالك» است.
ذُلٌّ: يَذُلُّ ذُلًّا ۱- ذُلٌّ، صَبْرٌ ذُلًّا ۲- الصعوبة: أزالها.

۱- او را خوار گردانید. ۲- الصعوبة: سختی را از بین برد.
الذَّلُولُ: من الهيال أو غيره: السهل الانقياد، ج أذلة و ذلّ. شرهای سربز، ج أذلة و ذلّل.

الذَّلِيلُ: المهان الضعيف المذموم، ج أذلاء و أذلة و ذلال.
 خوار و پست و ناتوان. ج أذلاً و أذلة و ذلال.

ذَمٌّ: يَذُمُّ ذَمًّا وَ مَذْمَةً ۱- لامه، عابه.
 او را ملامت نمود. بر او خرده گرفت.

الذَّمُّ: ج ذموم ۱- مصد ذم يذم ۲- اللوم، الانقياد.
 ۳- الميب.

۱- مصد ذم يذم ۲- ملامت و انتقاد ۳- خرده گرفتن. عیبجویی کردن.

الذَّهَابُ: ج أذنة ۱- الحق، الحرمة. ۲- العهد والأمان.

۱- حق حرمت ۲- پیمان و امان.
الذَّهْبُ: ج ذم ۱- العهد والأمان. ۲- الكفالة. ۳- الحق والحرمة. ۴- أهل الذمة: المعاهدون من النصارى واليهود وغيرهم من أهل الكتاب ممن يقيم في حرمة الإسلام.

۱- عهد و پیمان و امان. ۲- کفالت ۳- حق و حرمت ۴- اهل الذمة: نصاری و یهود.

الذَّهْمُ: ج ذم ۱- مصد ذم يذم الملام، ۲- المنتقد.
 ۱- مصد ذم يذم ۲- ملامت شده مورد انتقاد قرار گرفته.

الذَّهَابُ: ذنب الطائر.
 دم پرند.

الذَّنْبُ: ج ذناب و أذناب ۱- ذنب الحيوان، وهو عضو في مؤخرة ذو محور عظمي. ۲- من كل شيء: آخره. ۳- «أذناب الناس»: سفلتهم و أبتاعهم. ۴- «ذنب القرب»: الشوكة التي تلدغ بها.

۱- دم حیوان ۲- من کل شیء: آخر هر چیز ۳- أذناب الناس: افراد خوار و پست و وابستگان آنان. ۴- ذنب القرب: نیش عقرب که در دم او قرار دارد.

الذَّنْبُ: الجرم، ج ذنوب. جمع ذنوبات.

الذَّنْبُ: الوافر الذَّنْبُ. ج أذنية و ذناب و ذناب.
 بسیار گنهگار. ج أذنية و ذناب و ذناب.

ذِه: اسم إشارة للمؤنث القريب، تدخل عليه «ها» التنبيه فيقال «هذه».

اسم اشاره برای مؤنث نزدیک «ها» بر آن وارد می شود برای تنبیه گفته می شود «هذه».

ذَهَبٌ: يَذْهَبُ ذَهَابًا وَ ذُهْبًا وَ مَذْهَبًا ۱- مضى. ۲- مر.

۳- مات. ۴- عته. تركه. ۵- إليه: توجه إليه. ۶- الأمر: انقضى. ۷- به: إنتسحقه. ۸- بالشئ: أزاله «ذهب الطبيب بالمرض».

۹- في المسألة إلى كذا: رأي فيها ذلك الرأي.

۱- رفت ۲- گذر کرد ۳- مرد. ۴- عنه: او را رها کرد. ۵- اليه: بسوی او روی آورد. ۶- الأمر: سپری شد ۷- به: او را برد.

۸- بالشئ: از بین برد «ذهب الطبيب بالمرض» پزشک مرض را از بین برد ۹- في المسألة إلى كذا: در آن مسأله آن نظر را داد، ابراز کرد.

ذَهَبٌ: يَذْهَبُ ذَهَبًا ۱- الشئ: مؤهه بالذهب.
 آن شی را با آب طلا جلا داد.

الذَّهَبُ: معدن قين أصفر اللون لمّا، ج أذهاب و ذهبان قد

❖ الذَّوْبِي: ۱- مص ذاب ۲- ما ذُوب من الشيء: ذوب الذهب.

۱- مص ذاب ۲- ذوب شده «ذوب الذَّهَب».

❖ اللُّذْوِي: ۱- مص ذاق قُوَّة يُذْرِك بها طعم الطعام أو غيره الطَّعْن.

۲- حسّ چشائی ۳- طبع آدمی

❖ ذَوِي: يَذْوِي، ذَوِيًّا، ر. ذَوِي.

❖ ذِي: اسم إشارة للمؤنث القريب. و تدخلها «ها» التثنية فيقال «هَذِي».

اسم اشاره برای مؤنث قریب «ها» تنبیه بر آن داخل می شود «هذی».

❖ ذَيْئًا: تصغير «ذاء».

اسم مصغر از «ذاء»

❖ ذَيْئًاك: تصغير «ذاک».

اسم مصغر از «ذاک»

❖ ذَيْئًاك: تصغير «ذلك». ذَيْئًا. «ذَيْئًا ذَيْئًا»، أو «ذَيْئًا وَ ذَيْئًا»: كتابة عن الحديث أو الفعل «قال له ذَيْئًا وَ ذَيْئًا».

اسم مصغر از «ذلك» ذَيْئًا. «ذَيْئًا ذَيْئًا» کنایه است از سخن یا کردار «قال له ذَيْئًا وَ ذَيْئًا» گفت چنین و چنان

❖ ذَيْئًا: تذييلًا. ۱- الشيء: جعل له ذَيْئًا. ۲- الشيء: أطال ذيله. ۳- الثوب: طوله. ۴- الكتاب: كتب شيئًا في ذيله زيادة على ما فيه.

۱- برای آن دُم گذاشت. ۲- الشيء: دُم آنرا بلند کرد الثوب: لباس را بلند نمود. ۴- الكتاب: کتاب را حاشیه نویسی نمود.

❖ الذَّيْل: ج أذيال وَ ذُيُول. وَ أذَيْل ۱- ذنب الحيوان. ۲- آخر الشيء. ۳- من الثوب: ما يجز منه إذا أرغف.

۱- دُم حیوان ۲- پایان هر چیزی ۳- من الثوب: قسمتهای پایین لباس علی الخصوص لباس بلند زنانه آن قسمت که به زمین می خورد.

يؤنث.

طلاج ذهب وَ ذُحُوب وَ ذهبان و گاهی مؤنث می گردد.

❖ ذَهْلٌ، يَذْهَلُ، ذَهْلًا وَ ذُهولًا: عنه: نسيه و شغل عنه.

آنرا فراموش نمود.

❖ ذَهْلٌ: يَذْهَلُ، ذُهولًا ۱- عنه: نسيه و شغل. ۲- غاب عن رشده.

۱- آنرا فراموش نمود ۲- گنج و مبهوت شد.

❖ الذَّهْنُ: ج أذهان ۱- العقل. ۲- الفهم. ۳- النقطه.

۱- عقل و خرد ۲- فهم ۳- زیرکی و باهوشی.

❖ ذُو: اسم بمعنى «صاحب»، نحو: «هو ذومال أو ذو علم». يهرب أعراب الأسياء الخمسة، فيُرفع بالوالم، و يُنصب بالالف، و يُجرز بالياء، مثناه «ذواني». جمه «ذوون». ۲- جاء ذا صباح: أي وقت الصباح.

اسمی است به معنی دارنده و صاحب «هو ذومال او ذو علم» اعراب اسماء خمسة را دارد. رفع به واو نصب به الف و جر به یاء. مثای آن «ذوان» جمع آن «ذوون» ۲- جاء ذا صباح: أي وقت الصباح.

اسمی است به معنی دارنده و صاحب «هو ذومال او ذو علم» اعراب اسماء خمسة را دارد. رفع به واو نصب به الف و جر به یاء. مثای آن «ذوان» جمع آن «ذوون» ۲- جاء ذا صباح: به هنگام صبح آمد.

❖ ذُو الْحِجَّة: آخر الشهور القمرية. أيامه ۲۹. ج ذوات الحجة.

آخرین ماه سال قمری ۲۹ روز است. ج ذوات الحجّة.

❖ ذُو الْقَعْدَةِ: ر. ذُو الْقَعْدَةِ

❖ ذُو الْقَعْدَةِ: الشهر الحادي عشر من السنة القمرية. أيامه ۳۰.

یازدهمین ماه سال قمری ۳۰ روز است.

❖ ذَوِي: يَذْوِي ذَوِيًّا وَ ذَيْئًا. (ذ و ي) ۱- التباث: ذبل. ۲- الموت: يموت.

۱- پژمرده شد ۲- الموت: شاخه درخت خشکید.

❖ الذُّوَات: أكاير القوم.

بزرگان قوم.

❖ ذَوِي: تذييلًا. الشيء: جعله ذائياً.

آنچیز را ذوب کرد.

الرءاء

زمان بالا آمدن خورشید و پراکنده شدن نور خورشید در آغاز روز ساعت ۱۰ صبح به بعد را گویند.

❖ **الرءاء**: ج رُوع ۱ - فا ۲ - الذي يجاوز الحد فتأ أو حسناً أو شجاعاً أو أخلاقاً: «كلام رائع، لوحة رائعة».

۱ - فا ۲ - کسی که از حد متعارف هنری و شجاعت گذر کند «کلام رائع، لوحة رائعة» سخنان بسیار جذاب و زیبا، نابلی زیبا.

❖ **الرءاءة**: ج زوانع و زُوع ۱ - الراءع ۲ - عمل بارز بجل في الأدب أو الفن أو الصناعة اليدوية أو نحوها: «هذه القصيدة هي رائعة هذا الشاعر».

۱ - م الرائع ۲ - کار بسیار آشکار در ادبیات و هنر و صنایع دستی و غیره «هذه القصيدة هي رائعة هذا الشاعر».

۳ - رائعة النهار أو الضحى: قسمت اعظم روز.

❖ **الرءاف**: ج زوق و زُوقه ۱ - فا ۲ - من الشراب: المصلى.

۳ - من المسك: الخالص.

۱ - فا ۲ - شراب تصفيه شده.

❖ **راءة**: ج زُوب و زُوباً (روب) ۱ - اللسین: سخن و اشتد ۲ - تحیر.

۱ - ماست سفت شد. پرمایه شد.

❖ **راءة**: ج زُوب و زُوباً (روب) ۱ - اللسین: سخن و اشتد ۲ - تحیر.

۱ - ماست سفت شد. پرمایه شد.

❖ **الحرف العاشر من حروف الهجاء**. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن ميتين (۲۰۰).

دهمین حرف از حروف هجانی در حساب ابجدی معادل ۲۰۰ است.

❖ **راءى**: یرى. رأياً و رُؤية و راءة و رُئياناً. (رأى) ۱ - نظر بالعين أو بالقلب أو بالعقل. ۲ - أبصره بعينه. ۳ - الشيء: اعتقده.

۱ - با چشم و قلب و عقل نگریست ۲ - او را با چشم دید.

۳ - الشيء: آنرا باور نمود.

❖ **الرءاف**: ۱ - فا ۲ - اللين التخين الشديد.

۱ - فا ۲ - ماست بسیار سفت.

❖ **الرءاف**: ۱ - فا ۲ - من البضاعة: ما نفقت سوقه.

۳ - من الدراهم: ما تعامل به الناس.

۱ - فا ۲ - كالای رایج در بازار.

۳ - من الدراهم: پول رایج که مردم در داد و ستد بکار می برند.

❖ **الرءاف**: ج روائع ۱ - مص راء بروج ۲ - م الرائع

۳ - هواء محبوس في جسم يخرج منه فيتنشق: «رائحة عطرية، رائحة خبيثة».

۱ - مص راء بروج ۲ - م الرائع ۳ - بوی خوش «رائحة عطرية» «رائحة خبيثة»

❖ **الرءاف**: ج زُود و راءة و رائدون ۱ - فا ۲ - من يهتد سبيلاً من السبل أمام الآخرين: «رؤاد الفلسفة، رؤاد الفضاء».

۳ - الرسول الذي يتقدم القوم مجتاً عن مكان قبله ماء و عشب يزلونه.

۴ - مقبض الطاحن من الطاحونة. ۵ - رائد الضحى: وقت ارتفاع الشمس و انبساط الثور في أول النهار.

۱ - فا ۲ - کسی که راهی از راهها را بری دیگران هموار مهیا می کند «رؤاد الفلسفة، رؤاد الفضاء» پیشانازان فلسفه

فضانوردان ۳ - پیشقراول قبیله، کسی که در پی آب و علف

جلوتر حرکت می کند. ۴ - دسته دستاس ۵ - رائد الضحى:

﴿وَقَفَسْ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ.

سرش گنده گردید، بزرگ شد.

﴿وَأَمْسَ: تَرْتَبِسُ: جُمْلَهُ رَئِيسًا.

او را رئیس گردانید.

﴿الْقُرْأَسُ: ج رُؤُوسَ وَرُؤُوسَ وَرُؤُوسَ وَرُؤُوسَ ۱- الجِزْءُ

الأعل من جسم الإنسان، و هو يضم الجمجمة والوجه، و فيه

الدماغ و مراكز بعض الحواس. ۲- مقدّم جسم الحيوان.

۳- الفرد من الحيوان: «عنده كذا رأساً من الغنم» ۴- من كلّ

شيء: أعلاه «رأس الجبل» ۵- سيد القوم. ۶- «رأس الشهر»:

أوّل يوم منه. ۷- «رأس السنة»: أوّل يوم من السنة الجديدة.

۸- فعل ذلك رأساً: أي ابتداءً

۱- سر انسان ۲- اولین قسمت از بدن حيوان ۳- يك عدد

حيوان. «عنده كذا رأساً من الغنم» ۴- من كلّ شيء: قسمت

بالای هر چیزی. «رأس الجبل» ۵- آقا و رهبر قوم ۶- رأس

الشهر: سر برج آغاز هر ماه ۷- رأس السنة: سر سال اولین

روز سال. ۸- فعل ذلك رأساً: بدون مقدمه آنرا انجام داد.

﴿الْقُرْأَسُ: ۱- فا ۲- في الامتحان: الساقط، المحقق، الذي لم

ينجح.

۱- فا ۲- روفزه شده.

﴿وَأَمْسَ: مراسلة (ر س ل) بالامر و فيه و عليه: بعث إليه

فيه رسالة.

دوباره آن برای او نامه نوشت.

﴿الْقُرْأَسُ: ۱- المال المستثمر في عمل من الأعمال.

۲- الأموال التي يملكها الإنسان في وقت معيّن.

۱- سرمایه ۲- دارائی انسان

﴿الْقُرْأَسُ: رجل الاقتصاد الذي يستثمر رأسه في عمل

من الأعمال. ۲- القفيّ.

۱- سرمایه دار ۲- ثروتمند.

﴿الْقُرْأَسُ: نظام اقتصادي تكون فيه ملكية وسائل

الإنتاج الأصحاب الرأسمال المستثمر.

نظام سرمایه داری.

﴿الْقُرْأَسُ: ج رؤاس ۱- فا ۲- من الجنّال: الثابت.

۱- فا ۲- کوههای پابرجا.

﴿وَالشَّقْ: مُرَاشَقَةٌ. (ر ش ق)؛ رَشَقَ كُلُّ مَنُهَا الْآخَرَ.

به یکدیگر سنگ پرتاب کردند.

﴿الْقُرْأَسُ: ج رُصَادَ وَرُصَدَ وَرُصَدَ ۱- فا ۲- الرقيب.

۳- الذي يرصد النجوم.

۱- فا ۲- رقيب ۳- رصدکننده ستارگان.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض)

الحيوان: ذلّكه.

حيوان را رام نمود.

﴿وَأَمْسَ: مُرَاضَاةٌ وَرِضَاةٌ (ر ض و).؛ طلب رضا.

خواستار رضایت او شد.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ

۱ ترسید ۲-؛ أَخَافُهُ.

او را ترسانید.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

از آن کار خوشش آمد. مورد پسند او واقع شد.

﴿وَأَمْسَ: مُرَاضَاةٌ (ر و ض) ۱-؛ لَاحِظُهُ. ۲- الأَمْرُ: نظري في

مصريه و عواقيه.

۱- او را ملاحظه كرد. ۲- الأَمْرُ: به سرنوشت و سرانجام آن

نگریست.

﴿الْقُرْأَسُ: ج رُؤُوعَ وَرُؤُوعَ وَرُؤُوعَ وَرُؤُوعَ ۱- راعية. ج

رُؤُوعَ ۱- فا ۲- الذي يحفظ الماشية ويرعاها. ۳- كلّ من ولي

أمر قوم بالعناية والسياسة، كالحاكم أو الكاهن أو الأسقف.

۱- فا ۲- چوپان ۳- هر کسی که مسؤولیت قوم و ملتی را

عهده دار باشد. مانند حاکم شهر و کشور مرد روحانی و

اسقف

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

نحوه؛ ذهب هنا و هناك في سرعة و خداع.

شکار زیرکانه اینجا و آنجا در رفت.

﴿الْقُرْأَسُ: ۱- فا ۲- واحد الرُّغْد. ۳- ذو العيش الرُّغْد.

۱- فا ۲- يك نفر خوشبخت. ۳- کسی که در ناز و نعمت

است.

﴿الْقُرْأَسُ: ۱- فا ۲- الرُّغْمُ، المذلّ، ج رُغْم.

۱- فا ۲- اجبار شده، خوار گشته، ج رُغْم.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

نسبت به او بسیار رسم و مروت را روا داشت.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

﴿وَأَمْسَ: يَزْأَشُ رَأْسًا عَظْمَ رَأْسِهِ. (ر و ض) ۱- خاف ۲-؛ أَخَافُهُ.

آخر. ج رُؤُوعَ.

بجز التَّحْقِیلُ که برای جابجائی اِبرار آلات سنگین مورد استفاده است.

❖ **رَافِقٌ** مُرَافِقٌ وَ رَافِقًا (ر ف ق) ۱- مُ: صار رَفِیقَهُ ۲- مُ: صاحبهِ «رافقه فی الزیارة».

۱- مُ: رَفِیق او شد. مُ: با او همراه شد. ۲- مُ: صاحبهِ: «رافقه فی الزیارة» در زیارت با او همراهی نمود.

❖ **رَافِقٌ** یَرُوقُ رَوْقًا وَ رَوْقَانًا (ر و ق) مُ: الشَّیْءُ: أُعْجِبَهُ. مُ: الشَّیْءُ: مورد پسندش واقع شد.

❖ **رَافِقٌ** یَرُوقُ رَوْقًا (ر و ق) الشَّرَابُ: نَحْوُهُ: صَفَا. الشَّرَابُ: نَحْوُهُ: شراب و مانند آن ناب و خالص شد.

❖ **رَافِقٌ** مُرَافِقٌ وَ رَافِقًا (ر ق ب) ۱- مُ: حَسَرَهُ ۲- مُ: لاحظَهُ. ۳- اللّٰهُ: اَوْضَحَّ: فی العمل: خَافَهُ.

۱- مُ: از او مواظبت کرد. ۲- مُ: او را مورد ملاحظه قرار داد. ۳- اللّٰهُ: اَوْضَحَّ: فی العمل: در انجام کار از خداوند ترسید.

❖ **الرَّاقِی**: ج رُفَاةٌ وَ رَاقُونَ. م رَاقِیةٌ ج زَوَاقٍ ۱- فَا ۲- الَّذِی یَصْنَعُ الرُّفُتَةَ. ۳- الْعَالِی السَّامِی: «عَلِمَ رَاقِی، مَجْتَمِعٌ رَاقِی».

۱- فَا ۲- دَعَانُویس جادوگر. ۳- بَلَدٌ وَ الْاَلَمُتَرَقِی: عَلِمَ رَاقِی: مَجْتَمِعٌ رَاقِی.

❖ **الرَّزَاكِبُ**: ج رُكَّابٌ وَ رُكَّابَةٌ ۱- فَا ۲- الْمُحَلِّی ظَهَر دَابَّةٍ. ۳- الْقَاعِدِ فِی سِیَّارَةٍ أَوْ عَرَبَةٍ أَوْ طَائِرَةٍ أَوْ غَیْرِهَا مِنْ وَسَائِلِ النُّقْلِ.

۱- فَا ۲- سَوَّار بر اسب ۳- سَوَّار بر ماشین و اَرابه و هَوَایِما و غیره از وسایل حمل و نقل.

❖ **زَالٌ** یَزِیْلُ زَیْلًا (ز ی ل) الْوَلَدُ: سَال «دِیَاله»، أَمِی لَعَابِهِ الْوَلَدُ: أَب دِهانش جاری شد.

❖ **زَامٌ** یَزُومُ زَوْمًا وَ زَوَامًا (ز و م) لَشَّیْءٌ: طَلِبَهُ، أَرَادَهُ. الشَّیْءُ: أَنْتَرَا دَرخواست کرد. أَنْتَرَا خواست.

❖ **الزَّمْ** الزَّمَالُ الْاَبْیَضُ الْخَالِصُ الْبَیْاضُ، ج أَرَامٌ وَ أَرَامٌ. أَمَوِی سَبِید ج أَرَامٌ وَ أَرَامٌ.

❖ **الزَّاهِبُ**: ج زُهَبَان. ۱- فَا ۲- الْمُتَبَتَّلُ الْمُتَعَبَّدُ فِی دِیْرِ، الْمُتَزَلُّ عَنْ النَّاسِ.

۱- فَا ۲- مُرد روحانی در کلیسا. و غیره....

❖ **الزَّاهِیةُ**: ج رَاهِیَاتٌ وَ زَوَاهِبٌ ۱- م الزَّاهِب. ۲- امْرَأَةٌ تَبَتَّلَتْ إِلَى اللَّهِ وَاعْتَزَلَتْ عَنْ النَّاسِ إِلَى الدِّیْرِ طَلِبًا لِلْعِبَادَةِ، أَوْ انْتَصَرَفَ إِلَى أَعْمَالِ الْبِرِّ تَوَاسِی الْمَرْضَى فِی الْمُسْتَشْفَیَاتِ وَ الْاِطْفَالِ فِی الْمَلَاجِیءِ وَ الْمَیَامِ وَ الشُّجَرِ فِی الْمَأْوِی. وَ مَا إِلَى ذَلِكَ.

۱- فَا ۲- مَادِر روحانی در کلیسا که به کارهای خیر

می پرداختند در بیمارستانها و یتیم خانه و خانه سالمندان. ❖ **رَاهِقَةٌ** (ر ه ق) قَارِبُ الرِّشْدِ.

به سن بلوغ رسید. ❖ **رَاهِقٌ** مُرَاهِقَةٌ وَ رِهَانًا (ر ه ن) مُ: عَلِی كَذَا: سَابِقَهُ.

مُ: با او شرط بندی نمود. ❖ **الرَّاهِقُ**: ۱- فَا ۲- الْمُعَدُّ الْمُهَيَّأ. ۳- الثَّابِت. ۴- الْمُتَعِن.

۱- فَا ۲- آماده شده. مُهَيَّأ ۳- ثَابِت ۴- مُتَعِن و استوار. ❖ **رَاقِحٌ** مُرَاقِحَةٌ (ر و ح) ۱- بَیْنَ الْعَمَلِیْنِ: قَامَ سِجْدًا مَرَّةً وَ هِذَا مَرَّةً. ۲- بَیْنَ رَجُلَیْهِ: قَامَ عَلٰی كُلِّ مِنْهُمَا مَرَّةً.

۱- یک در میان کارها را انجام داد. ۲- بَیْنَ رَجُلَیْهِ: یَک در میان روی پاهایش ایستاد.

❖ **رَاقِةٌ** مُرَاقِدَةٌ وَ رِوَادَةٌ (ر و د) ۱- مُ: خَادَعَهُ. ۲- الْمَرْأَةُ عَنْ نَفْسِهَا: طَلَبَ مِنْهَا أَنْ تَسْتَمِیْلَ لَهُ فِیْجُر بِهَا. ۳- الشَّیْءُ: شَاءَهُ.

مُ: او را فریفت. ۲- الْمَرْأَةُ عَنْ نَفْسِهَا: از زن خواست که تسلیم شود تا او به مرام خود برسد. ۳- الشَّیْءُ: أَنْتَرَا خواست.

❖ **رَاقِغٌ** مُرَاقِغَةٌ (ر و غ) ۱- مُ: خَادَعَهُ ۲- مُ: عَلِی الْأَمْرِ: رَاوَدَهُ.

۱- او را فریفت. ۲- درباره آن کار از او خواست تسلیم شود. ❖ **الرَّزْوَافُ**: الشَّدِیدُ الرَّحْمَةِ.

بسیار مهربان. ❖ **الرَّزْوَومُ**: مِنْ التَّوَقُّوْیِ أَوْ الْأُشْهَاتِ: الْمَاطِفَةُ عَلٰی وَلَدِهَا، ج زَوَاقِمِ.

مهربانی مادران نسبت به فرزندان. ج زَوَاقِمِ. ❖ **الرَّزْوَی**: النِّسْبَةُ إِلَى الرَّفَّةِ.

منسوب به ریه. ❖ **الرَّزْوَی**: فَا ج زَوَاةٌ وَ رَاوَنَ.

❖ **الرَّزْوَیةُ**: ۱- م الزَّوَاوی ۲- الَّذِی یُرِوِی الشَّعْرَ أَوْ الْحَدِیثَ، ج زَوَاوِی.

۱- «الْبَیْتَةُ» در آخر راوی برای مبالغه نیز هست. ۲- کَسِی که شعر و حدیث را روایت می کند. ج زَوَاوِی.

❖ **الرَّزْوَی**: ج أَرَاءَ وَ أَرَاءَ. ۱- مَص رَأٰی. ۲- اسْتَقْرَارُ الظَّنِّ وَ الْاِعْتِقَادُ، قَوْلًا أَوْ كِتَابَةً. ۳- الْإِصَابَةُ فِی التَّحْدِیْرِ. ۴- «الرَّأٰی الْعَامَّ»: هُوَ رَأٰی لِشُعْبٍ كُلِّهَا وَ جُمْلَةً فِی قَضِیَةِ مَنْ التَّقَضِیَا السِّیَاسِیَّةَ أَوْ غَیْرَهَا.

۱- فَا ۲- رَأٰی و نظر انسان. ۳- تَحْدِیْرُ دَرَسْتُ ۴- الرَّأٰی الْعَامَّ: آراء عمومی مردم در قضایای سیاسی و غیره.

❖ **الرَّزْوَیَا**: مَا یُرِی فِی النَّوْمِ، ج زَوَیٌّ.

خواب و رویا

۱- كودك را بزرگ كرد ۲- الولد: كودك را غذا داد. ۳- الولد: كودك را تربيت كرد. با سواد نمود. ادب آموخت.

۴- الشيء: رشد او را افزايش داد.

● الرؤية: ۱- الفضل والزيادة. ۲- فائدة الدين.

۱- فوزي و زيادي. ۲- بهره قرض.

● الربايه: آله طرب ذات وتر واحد.

دستگاهي است موسيقي داراي يك عدد تار. رباب.

● الرباط: ج رباط. ۱- مص رباط. ۲- ما يربط به.

۱- مص رباط ۲- بند، وسيله بستن.

● الرباع: في الرياضة: رافع الاثقال.

وزنه بردار.

● رباع: جاء القوم رباع: أي أربعة أربعة، للمذكر والمؤنث.

چهار تا چهار تا آمدند. مذكر و مؤنث يكي است.

● الرباعي: ما كان مؤلفاً من أربعة: «فعل رباعي»، أي

مركب من أربعة حروف.

فعلى كه از چهار حرف تشكيل شده باشد. «فعل رباعي»

● الربان: رئيس الملاحين، ج ربانته و ربانين.

رئيس ملوانان. خلبان. ج ربانته و ربانين.

● الرباني: ۱- المنسوب الى الرب ۲- المقاتله. ۳- الحبر.

۱- منسوب به رب ۲- خداشناس ۳- رئيس كهنه.

● وبي: تربية ۱- الولد: رباه. ۲- الولد: ضرب بيده على جنبه

قليلاً قليلاً لينام.

الولد: او را تربيت كرد. ۲- الولد: كم كم پشت كودك ضربه

زد تا كه بخوابد.

● الوثبة: ج رباب ۱- الرب. ۲- كل صم على صورة الأنتى.

۳- صاعية لشيء: «هي ربة الحسن».

۱- ام الرب ۲- هر بنى به شكل زن. ۳- زنى كه صاحب جيزي

است. «هي ربة الحسن».

● وبيع: يبيع: يبعاً و ربحاً و رباحاً. ۱- ات بضاعته: كسبت.

۲- في تجارته أو في الانصب: كسب.

۱- كالای او سود نمود. ۲- في تجارته او في الانصب: در

تجارت يا بلبخت آزمايى سود نمود.

● وبيع: يبيعاً. ۱- عمله يبيع.

او را به سود رساند.

● الربيع: ج ارباب. ۱- مص ريع ۲- ما يربيع و يكتسب.

۳- في الاقتصاد: الفرق بين ثمن البيع وثقة الانتاج.

۱- مص ريع ۲- آنچه كه سود مى كند و بهره مى آورد.

۳- في الاقتصاد: فرق بين سرمايه گذاري و پول فروش.

● الرؤية: ۱- مص رأى ۲- الإبصار بالعين أو بالقلب، ج رؤى.

مص رأى ۲- دیدن و مشاهده نمودن با چشم يا قلب. ج رؤى.

● الراية: ج رأي و رايات ۱- التلم. ۲- السلامة المنصوبة للرؤية.

۱- علم ۲- علامت و نشانه نصب شده براى دیدن.

● التوقيع: ج رؤساء. ۱- سيد القوم: «رئيس الجمهورية».

رئيس الحزب. ۲- رتبة عسكرية في بعض البلاد العربية،

تعاها «القب» ۳- من الأشياء: الأول، ماله حق التقديم

«الفكرة الرئيسية».

۱- سرور قوم و قبيله و ... «رئيس الجمهورية» رئيس

الحزب. ۲- ردة ارتشى است در بعضى از كشورهاى

عربى برابر است با سروان تمام ۳- من الأشياء: نخست.

آنچه كه حق اولويت دارد «الفكرة الرئيسية».

● الرب: ج ارباب و رؤب ۱- السيد: «هو رب الدار».

۲- المالك. ۳- من أسماء الله الحسنى: ۴- «رب الشيء»:

متحققه.

۱- آقا و سرور «هو رب الدار» ۲- مالك. ۳- از اسماء

حسانى الهى است ۴- رب الشيء: صاحب شيء. مسؤول

آن.

● الرب: ج رباب و ربوب ۱- ما يطنخ ويشد و ينخن من

عصاة بعض الفجار كالبنودرة. ۲- ما يطنخ من الثمر والنب.

۱- رب كوجه فرنكى و رب انار و غيره ۳- محصول پخته

شده از انگور و خرما.

● رب: حرف جر وضع أصلاً للتقليل و قد يفيد التكثر، نحو:

«رب ساع لقاعد» و قد تحذف «رب» بعد «الواو» في مطلع

بعض الأدبيات الشعرية، نحو: «وليل كموج البحر أرخى سدوله

.....».

حرف جر است كه در اصل براى تقليل وضع شده است و

گاهى افاده تكثير مى كند «رب ساع لقاعد» گاهى «رب»

بعد از واو حذف مى شود و آن هم در ادبيات شعر «وليل

كموج البحر أرخى سدوله على بانواع الهموم ليلتل.

● ربا: رَسَبُوا و رَسُوا و رَسُوا. (رب و) ۱- الولد: نشأ.

۲- الشيء: نما و زاد.

۱- الولد: بزرگ شد ۲- الشيء: نمو كرد. افزايش يافت.

● وبي: تربية (رب و) ۱- الولد: نشأ، جعله يربو. ۲- الولد:

غذا. ۳- الولد: ثقّه و هذبّه و أدبّه. ۴- الشيء: نما، زاد.

❖ وَقَفَّ: يَزِفُّ وَيَزِفُّ، زَفَفًا ۱- الثوب: سُدَّ، اُخْلِفَ. ۲- الثقب: اُصْلَحَ وَضُمَ بَعْضُهُ إِلَى بَعْضٍ.

❖ الثوب: لباس را بست. لباس را دوخت ۲- الثقب: سوراخی که بوجود آمده بود ترمیم نموده، پارگی آنرا تعمیر کرد.

❖ وَقَفَّ: تَزَيَّلَ ۱- القرآن: تَأَنَّقَ فِي تِلَاوَتِهِ ۲- الصلاة: تلاها مع لحن ونغم. ۲- الصلاة: تلاها مع لحن ونغم.

❖ القرآن: قرآن با صدای زیبا ترتیل نمود. ۲- الصلاة: نماز را با لحن و آواز و صدای خوش بجا آورد.

❖ الوَقْلُ: جِ آرْتَال. ۱- صف من الجنود مراض ۲- جماعة من السُّلَّات تتبع بعضها بعضاً في موكب أو مهرجان.

❖ گروهی از سواران به هم پیوسته ۲- گروهی از انومبیلها که با هم در حال حرکتند در جشنی یا بزرگداشتی.

❖ الوَقْب: ۱- الدائم الثابت على حالة واحدة: «عیش رتیب» ۲- ذوالمرتبة في الجيش.

❖ ۱- محکم و پابرجا بر یک حالت «عیش رتیب» ۲- دارای مقام در ارتش.

❖ الوُثِيلَة: الرُّتَبَة: نوع من المناكب. جِ رُتَبَاتُ لَوَات.

رُطِيل.

❖ وَثٌ: يَوثُ وَيُوثُ وَيُوثُ، وَثَانَةً وَوُثُونَةً ۱- الثوب: يلي. ۲- ث هَيْئَةً: قَبِضَتْ وَحَقَرَتْ.

❖ ۱- الثوب: کهنه و فرسوده شد. ۲- ث هَيْئَةً: زشت شد.

❖ الوُثُ: جِ رَثَاء. ۱- من الثياب أو نحوها: البالي. ۲- السقط من متاع الليث. ۳- «كَلَامٌ غَثٌ رَثٌ» سَخِيفٌ.

❖ ۱- من الثياب او نحوها: کهنه و فرسوده ۲- اجناس بدرد نخور از اثاثیه خانه ۳- کلام غَث رَث: سخنان سخیف.

❖ وَثًا: يَوثُو، وَثُوا (ر ث و): (ارث و) الميث: بكاء وعُدَّة صفاته الحميدة.

❖ برای مرده مرثیه سرود. برای او گریه کرد و اوصاف او را برشمرد.

❖ وَثِيٌّ: يَوثِي، وَثًا وَرِثَاءً وَرِثَاءً وَرِثَاءً وَرِثَاءً. ۱- الميث: بکاء وعُدَّة صفاته الحميدة. ۲- الميث: نظم فيه شعراً يبيحه فيه و يمدد صفاته الحميدة. ۳- له أو لحاله: رحمه و رثی له.

❖ ۱- الميث: برای مرده مرثیه سرود و خوبیهایش را برشمرد. ۲- الميث: برای مرده شعر رثائی سرود که در آن اوصاف و خوبیهایش را ذکر کرده بود. ۳- له أو لحاله: دلش بحال او سوخت و نسبت به او ترحم نمود.

❖ وَجَّ: يَزُجُّ وَجًا وَزَجَّةً، الشئ: هَزَّ، حَرَّكَ. آنرا حرکت داد، تکان داد. لرزاند.

❖ وَجًا: يَزُجُّ. وَجُوا وَزَجًا وَرُجُوا وَزَجًا وَزَجَةً وَ زَجَاوَةً وَزَجَجًا: (رج و) أو الشئ: أَثَلَّ بِهِ. به او امیدوار شد.

❖ وَجَّيْتُ: تَزَجَّيْتُ. (رج و) أو الشئ: أَثَلَّ بِهِ. به او امیدوار شد.

❖ الوُجَاع: ۱- مص. رجاء. ۲- الناحية: جِ أَرْجَاء.

❖ ۱- مص رجاء. ۲- ناحیه و بخش. جِ أَرْجَاء.

❖ وَجَبَ: ۱- الشهر السابع من السنة الهجرية. أَيْمَانَهُ ۳۰. جِ أَرْجَاب وَرُجُوب وَرُجَاب. ۲- «الزَّجَّان»: زَجَبٌ وَشُغْبَان.

❖ هفتمین ماه سال هجری قمری که ۳۰ روز است. جِ أَرْجَاب وَرُجُوب وَرُجَاب. ۲- «الزَّجَّان»: رَجَب و شعبان.

❖ وَجَّعَ: يَزَجِّعُ يَزَجِّعُ وَرُجُوعًا وَرُجْعَانًا وَ زَجَاعَةً. ۱- الشئ: ثَقُلَ. ۲- الميزان: مَالَ. ۳- الرأي أو نحوه: اكتمل.

❖ ۱- الشئ: سنگین شد. ۲- الميزان: ترازو به یک طرف مایل شد. ۳- الرأي او نحوه: رأی کامل شد.

❖ وَجَّعَ: تَزَجَّعًا. ۱- الشئ: جملة يرجع. ۲- هُ: حَرَّكَهُ مِنْ جِهَةٍ إِلَى أُخْرَى تَحْرِيكًا مُتَبَايَاً.

❖ ۱- الشئ: ترجیحش داد. ۲- بی در پی آنرا به یک طرف حرکت داد.

❖ الوُجْرَاج: من الارداد أو نحوها: المضطرب المهتز عند المشي.

❖ کسیکه به هنگام راه رفتن تلو تلو می خورد.

❖ وَجَّجَ: يَزَجِّجُ وَرُجَّةً. ۱- الشئ: تَحَرَّكَ. ۲- الشئ: حَرَّكَهُ.

❖ ۱- الشئ: حرکت کرد. ۲- الشئ: تکان داد. حرکت داد.

❖ وَجَّضَ: يَزَجِّضُ. زَجَاضَةً، الشئ: قَدَّرَ.

❖ الشئ: کثیف و آلوده شد.

❖ وَجَّضَ: يَزَجِّضُ. زَجَاضَةً وَرُجَسًا. رَجَسٌ.

❖ الوُجَّضُ: جِ أَرْجَسًا. ۱- العمل القبيح. ۲- القذر.

❖ ۲- الشئ القذر. ۴- الحرام. ۵- اللعنة. ۶- الکفر.

۷- وسوسة الشيطان.

❖ ۱- کار ناپسند و قبیح ۲- زشت و ناپاک. ۳- جنس آلوده و ناپاک. ۴- حرام. ۵- لعنت. ۶- عذکر. ۷- وسوسه شیطان.

❖ وَجَّعَ: يَزَجِّعُ. رَجَعًا وَرُجُوعًا وَرُجْعًا وَرُجْعَةً وَرُجْعِي وَرُجْعَانًا. ۱- انصرف. عاد. ۲- هُ: عَنِ الشَّيْءِ أَوْ إِلَيْهِ. صرفه. رَدَّ.

عليه الرَّحَام.

۱- ءُ: او را سنگسار نمود. ۲- ءُ: او را با سنگ زدن کشت.

۳- ءُ: او را ملامت نمود، دشنام داد ۴- ءُ: او را لعنت نمود.

۵- ءُ: او را بیرون کرد. ۶- القبر: روی قبر سنگ نهاد.

❖ الرَّحِم: ج رجام و أرحام. ۱- الحجارة التي توضع

على القبر. ۲- القبر.

۱- سنگ قبر. ۲- قبر.

❖ الرَّحْمَةُ: ج رُحْم و رجام. ۱- القبر. ۲- حجارة تُنصب

على القبر.

۱- قبر. ۲- سنگ قبر.

❖ الرَّحْوَةُ ۱- الصفات المميّزة للرجل ۲- كمال الرجل.

مردانگی. ۲- کمال مرد.

❖ الرَّحِيم: ۱- ملعون «أعوذ بالله من الشيطان الرجيم»

۱- الملعون: «أعوذ بالله من الشيطان الرجيم». ۲- المرجوم.

۱- ملعون ۲- سنگسار شده.

❖ الرَّحِي الطاحون. مؤنثة. ج أزحاه وأزحية وأزج وأزجي

و زجی و زجی و أزجی، مث زحوان و زحیان.

اسباب. کلمه‌ای است مؤنث. ج ارحاه و أرحية و أرح و

رحن و زجی و زجی و أرحی. مث زحوان و زحیان.

❖ الرَّحَاب الواسع.

وسیع و گسترده

❖ الرَّحَال: ج رَحَالَة ۱- الكثير الرحيل. ۲- صانع الرحال.

۲- بسیار سفر کننده ۳- دوزنده پالان شتر.

❖ الرَّحَالَة الكثير الرحلة.

جهانگرد. سیاح.

❖ رَحِب: يَرْحَب، رَحِباً وَ رَحَابَةً. المكان أوسع.

گسترده شد.

❖ رَحِب: يَرْحَب، رَحِباً. ر. وَ رَحِب.

❖ رَحِب: ترحيباً. ۱- المكان: وسعه. ۲- ءُ أو به: أحسن

استقباله و دعاء إلى الرَّحْب و السعة. ۳- ءُ أو به: قال له

«مَرْحَباً».

۱- المكان: گسترده نمود. گسترش داد. ۲- ءُ أو به: به خویی

از او پیشواز نمود و او را به راحتی و آرامش و آسایش

دعوت نمود. ۳- ءُ أو به: به او گفت خوش آمدی.

❖ الرَّحْب ۱- الواسع: «مكان رحب». ۲- «هو رحب

الصدر»: أي واسعه، طويل الصبر.

۱- گسترده و وسیع «مكان رحب». ۲- «هو رحب الصدر:

اوسعة صدر دارد. صبور و شکیباست.

۱- منصرف شد برگشت. ۲- ءُ عن الشيء أو إليه: او را

بازداشت. او را منصرف نمود.

❖ وَجَج: تَزَجَجاً. ۱- في صوته: رَدَدَه في حلقه. ۲- تَبَاهَاهُم

أولئناقة في صوته: قطعته.

۱- في صوته: صدا را در دهان چرخاند. ۲- تَبَاهَاهُم

الناقة في صوته: کیوتر یا شتر بریده صدا درآورد.

❖ الرَّجَج: ج رجاع و رُجَعان و رجعان ۱- مص. رجع.

۲- «رجع الصدى»: ما يردُّه المكان الخالي على الصوت.

۱- مص رجع ۲- رجع الصدى: پژواک یا انعکاس صدا.

❖ الرَّجْجَةُ المُرَّة من الرجوع، العودة.

یکبار بازگشت. بازگشت.

❖ الرَّجْجِي ذو الرَّجْجِيَّة.

عقب افتاده. مرتجع

❖ الرَّجْجِيَّة حال من لا يسائر الزمان فيكون متمسكاً

بالقديم البالي من الأفكار والمبادئ السياسية والاجتماعية و

الاخلاقية وغيرها.

شخص مرتجع که برخلاف پیشرفتهای زمان عمل کند.

❖ رَجَف: يَرْجِفُ. رَجْفاً وَ رَجْفَاناً وَ رَجُوفاً وَ رَجِيفاً

۱- تحسُّر و اضطراب بشدة. ۲- تَبَاهَاهُم ارتعشت.

۳- تَبَاهَاهُم زلزلت.

۱- حرکت کرد و بشدت تکان خورد. ۲- تَبَاهَاهُم دست

لرزید. ۳- تَبَاهَاهُم زمین لرزید.

❖ الرَّجْجَةُ ۱- الزلعة. ۲- الزلزلة.

۱- رخشه ۲- زلزله، زمین لرزه.

❖ رَجَلٌ: تَزَجَجاً. ۱- ءُ، قَوَاه. ۲- الشَّعْر: سرّحه. ۳- الشَّعْر:

رَيْش.

۱- ءُ: او را نیرومند ساخت ۲- الشَّعْر: موی سر را شانه زد.

۳- الشَّعْر: موی سر را آراست.

❖ الرَّجْلُ: ج رجال وَ رَجَلَة وَ رَجَلَة وَ أَرْجُل وَ رجالات

۱- الذَّكَر البالغ من البشر. ۲- الكامل الرجل.

۲- مرد بالغ ۳- مرد کامل

❖ الرَّجْلُ ۱- ما بين أصل الفخذ إلى القدم ج أَرْجَال: ج أَرْجُل.

۲- وج أَرْجَال: الطائفة من الشيء. ۳- الطائفة العظيمة

من الجراد. ۴- الجيش.

پا. ج أَرْجُل ۲- ج أَرْجَال: گروهی از چیزها. ۳- تعداد

فراوانی و بیشماری از ملخ. ۴- ارتش.

❖ وَجَج: يَرْجَجُ، رَجْجاً. ۱- ءُ، رماه یا الحجارة. ۲- ءُ، قتله

بالحجارة. ۳- ءُ، شتمه. ۴- ءُ، لعنه. ۵- طرده. ۶- القبر: وضع

❖ **الرُّحْبُ:** ۱- مص رَحَبَ. ۲- التَّسْمَةُ: «أقاموا على الرُّحْبِ و التَّسْمَةُ».

۲- گسترش و وسعت. «أقاموا على الرُّحْبِ و التَّسْمَةُ» بر آرامش و خورش اقامت نمودند.

❖ **رَحَلَ:** رَحَلَ، يَرْحَلُ، رَحْلاً وَ رَحِيلاً وَ تَرْحالاً وَ رَحْلةً.

۱- عن البلد: تركه، غادره. ۲- إلى مكان كذا: سار إليه، انتقل. ۱- عن البلد: کشور را ترک کرد کوچ کرد. ۲- إلى المكان كذا: بدانجا رفت. کوچ نمود به آنجا.

❖ **رَحَلَ:** تَرْحِيلاً: جملة يرحل.

او را کوچانید.

❖ **الرَّحْلُ:** ج رحال و أرْحَل. ۱- مص، رَحَلَ. ۲- ما يوضع على ظهر المَحْمَل ليركب. ۳- «حَطَّ رحله، أو ألقى رحله»: أقام.

۱- مص رَحَلَ. ۲- بالان شتر ۳- حَطَّ رحله، اوالقن رحله: رحل اقامت افكند.

❖ **الرُّحْلة:** ۱- مص رَحَلَ. ۲- الارتحال. ۳- كتاب يصف فيه الرُّحالة ما رأى و خبر في سفره.

۱- مص رَحَلَ. ۲- کوچیدن. ۳- سفرنامه.

❖ **رَحِمَ:** يَرْحَمُ، رَحْمةً وَ رَحْماً وَ رَحْماً وَ مَرْحمةً. ۱- هُ رِئ له. ۲- هُ: غفر له.

دلش به حال او سوخت ۲- هُ: او را بخشید.

❖ **الرَّحِم:** ج أرحام. ۱- موضع الجنين في بطن الأم. مؤنثة. ۲- القرابة.

۱- رَحِمَ زن. کلمه ای است مؤنث ۲- خویشتاوندی.

❖ **الرَّحِمِي:** ر. الرُّحمة.

❖ **الرُّحْمَةُ:** ۱- مص رَحِمَ. ۲- رقة القلب. ۳- المغفرة.

۱- مص رَحِمَ. ۲- دلسوزی. ۳- آمرزش.

❖ **الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ:** وصف مقصور على الله.

مهربان. صفتی است مخصوص خداوند.

❖ **الرُّحُوم:** ۱- الكثير الرُّحمة. ۲- الكثيرة الرُّحمة.

۱- بسیار بخشنده. ۲- بسیار مهربان.

❖ **الرُّحْبِي:** الواسع، ج رَحْب.

گسترده، ج رَحْب.

❖ **الرُّحْقِي:** ۱- الحمر. ۲- الحمر الصافية. ۳- نوع من الطيب.

۲- من المسك الذي لا غش فيه.

۱- شراب. ۲- شراب ناب. ۳- نوعی از عطر. ۴- من المسك:

مسك خالص و ناب بی غل و غش.

❖ **الرُّحِيل:** ۱- مص رَحَلَ. ۲- الارتحال.

۱- مص رَحَلَ. ۲- کوچ کردن.

❖ **الرَّحِيم:** ج رَحماء. ۱- ذوالرحمة. ۲- المرحوم.

۱- مهربان. ۲- مرحوم. مورد رحمت قرار گرفته.

❖ **الرُّح:** طائر خرافي ضخم ورد ذكره و وصفه في بعض القصص الأسطورية، ج رِخاخ و رِخْعة.

سیمرغ، پرندۀ افسانۀ ای، ج رِخاخ و رِخْعة.

❖ **رُخا:** يَرْخُو، رُخاءً. (رخ و) العيش أو غيره: اتسع.

در زندگی گشایش حاصل شد.

❖ **الرُّخاء:** ۱- مص. رخا و رِخُو و رِخي. ۲- سعة العيش و بمحوته.

۱- مص. رخا و رِخُو و رِخي. ۲- زندگی مرفه.

❖ **الرُّخام:** حجر كلسي صلب جداً. يختلف الألوان أشهره الأبيض يَتَّخَذُ في صنع الأعمدة و البلاط و التماثيل و غيرها.

سنگ مرمر، که دارای رنگهای مختلف است، معروفترین آن سنگ مرمر سفید است که برای ستونها و ساختن کاشی و مجسمه سازی از آن استفاده می شود.

❖ **رُخْص:** يَرْخُصُ، رُخْصاً. التَّسَرُّ أو نحوه: كان رُخْصاً.

ارزان شد.

❖ **رُخْص:** يَرْخُصُ، رُخْصاً وَ رُخْوصَةً وَ رُخْصاناً. الشيء: لان و نعم «رُخْص النبات».

نرم شد کوچک شد. «رُخْص النبات»

❖ **رُخْص:** تَرْخِصاً. ۱- التَّسَرُّ: جملة رُخْصاً. ۲- له في الأمر: سهله. ۳- له كذا، أو في كذا: أذن له فيه «رُخِصَت الحكومة في الصيد».

ارزان نمود. ۲- له في الأمر: آسان نمود ۳- له كذا او في كذا:

به او اجازه داد. «رُخِصَت الحكومة في الصيد»

❖ **الرُّخْص:** الناعم اللين: «نبات رُخْص».

نرم. «نبات رُخْص»

❖ **الرُّخْصَة:** ۱- التسهيل في الأمر. ۲- الإذن: «رُخِصَت صيده».

ایجاد تسهیلات در کار. ۲- اجازه. «رُخِصَت صيده»

❖ **رُخْم:** يَرْخُم رُخْماً. الصوت أو الكلام: لان و سهل.

کلام و صدا نرم و آسان گردید.

❖ **رُخُو:** يَرْخُو، رُخاوةً. الشيء: صار رخواً.

نرم و سست شد.

❖ **رُخُو:** يَرْخُو، رُخاوةً. الشيء: اتسع.

العيش: زندگانی مرفه شد.

❖ **الرُّخُو:** من الأشياء: المش، اللين.

چیزهای سست و نرم.

❖ الرُّخُو: ر. الرُّخُو.

❖ رَخِي: يَرْخِي، رَخًا وَرَخَاءً، ۱- الشيء: صار رخوًا.
❖ العيش: أَسْع.

الشيء: نرم و مست شد. ۲- العيش: زندگی شمرده شد.

❖ الرُّخِي: ۱- من العيش: الواسع الناعم. ۲- الواسع العيش الناعم. ۳- هو رُخِيُّ البَال: أي في نعمة و سعة.

۱- مُسَرَّفٌ. ۲- كسبكه زندگی شمرده شد. ۳- و هو رَخِيُّ البَال: او در ناز و نعمت و رفاه است.

❖ الرُّخِيص: ۱- من الاسعار او غيرها: الزهيد، القليل، الهابط. ۲- من النبات: الناعم.

نرخ ارزان و اندک و پايين. ۲- من النبات: گياه ريز و کوچک.

❖ الرُّخِيم: من الاصوات: اللَّيِّن السَّهْل.

صدای نرم و آسان و روان.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا وَ عَرْدًا وَ عَرْدُودًا وَ رِدِّي، ۱- رَدٌّ، صرفه، ۱- منه. ۲- رَدٌّ، إليه: أرجعه. ۳- الباب: أطلقه. ۴- عليه كذا: لم يقبله. ۵- إليه جواباً: أرسله. ۶- عليه: أجابه.

او را متصرف نمود. او را منع کرد. ۲- رَدٌّ، إليه: آنرا باز پس داد. ۳- الباب: در را بست. ۴- عليه كذا: نپذیرفت. ۵- إليه جواباً: برای او پاسخی فرستاد. ۶- عليه: بدو پاسخ داد.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، تَرَدُّدًا، القول أو نحوه: كَثُرَ.

تکرار نمود.

❖ الرُّدَّة: ج رُدُود، ۱- مَصْر، رَدٌّ، ۲- الرُّيْح، الدُّخْل: «رُدُّ البستان». ۳- المردود.

۱- مَصْر رَدٌّ، ۲- گندم، فراورده رَدُّ البستان، فراورده باغ. ۳- مردود.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا، الشيء: فسد، فاسد شد، ناپسند شد.

❖ رَدِّي، تَرَدِّي (ر د ي)، ۱- رَدٌّ، أَلَيْسَ الرَّدَّاء، ۲- رَدٌّ، في البئر أو غيرها: أَسْقَطَ فيها. ۳- رَدٌّ، أَمْلَكَ.

به او لباس پوشاند. ۲- رَدٌّ، في البئر او غيرها: او را بداخل چاه انداخت. ۳- رَدٌّ، او را نابود نمود.

❖ الرُّدِّي: الهلاك، الموت.

مرگ و نابودی.

❖ الرَّدَّاء: ج أَرْدِيَّة، ۱- ما يُبْلِس فوق الثياب كالعباءة و الجبَّة. ۲- الوشاح.

۱- قبا و عبا. ۲- پارچه مرصع نشان که بشانه و پهلو حمامی کنند.

❖ الرُّدَّة: ۱- هيئة الارتداد. ۲- الارتداد عن دين أو نحوه: «حروب الرُّدَّة».

نحوه بازگشتن نحوه ارتداد. ۲- از دین برگشتن «حروب الرُّدَّة» جنگهای رَدَّة

❖ الرُّدُوح: المدة الطويلة.

مدت و زمان طولانی

❖ رَدٌّ، تَرَدُّدًا، القول أو نحوه: كَثُرَ.

القول: سخن را تکرار نمود.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا، رَدًّا، عَنْ الشَّرِّ أو غيره: رَدَّةٌ، صرفه منه، او را از شر و امثال آن منع کرد، بازداشت.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا، ۱- رَدٌّ، ركب خلفه. ۲- رَدٌّ، تبعه.

۱- رَدٌّ، پشت سر او سوار شد. ۲- رَدٌّ، او را دنبال کرد.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا، ۱- رَدٌّ، ركب خلفه. ۲- رَدٌّ، تبعه.

۱- رَدٌّ، پشت سر او سوار شد. ۲- رَدٌّ، او را دنبال نمود.

❖ الرُّدُوف: ج أَرْدَاف، ۱- الرَّاكِب خلف الرَّاكِب، ۲- كُلٌّ ما يحمله الرَّاكِب خلفه. ۳- كُلٌّ ما تبع شيئاً. ۴- مؤخَّر كُلِّ شيء.

۱- شخص سوار پشت شخص دیگر. ۲- هر آنچه که شخص سوار پشت سر خود حمل می کند. ۳- هر آنچه که بدنبال چیزی بیاید. ۴- آخر و پايان هر چیز.

❖ رَدٌّ، يَرُدُّ، رَدًّا، الباب أو الثَّلمة أو الحفرة: سدّها.

۲- الثَّوب: رَقْعَه.

در یا سوراخ یا چاله را پر کرد بست. ۲- الثَّوب: لباس را پینه دوزی کرد.

❖ الرُّدَم: ۱- مَصْر رَدَمٌ، ۲- ما يسقط من الجدار المتهدِّ.

۳- الذي لا خير فيه.

۲- آنچه که از دیوار ویران شده می ریزد. ۲- کسبکه خیری ندارد.

❖ الرُّدَّة: ج رَدَّة وَ رَدَّاء وَ رَدَّةٌ، ۱- البيت الذي لا أعظم منه. ۲- أوسع مكان في البيت.

۱- خانه ای بسیار بزرگ. ۲- وسیع ترین بخش خانه.

❖ الرُّدِّي: ج أَرْدِيَّة، ۱- من الأضياء: الفاسد. ۲- الخسيس المخير. ۳- المكروه.

۱- من الأضياء: بد و ناپسند. ۲- خسیس و پست. ۳- نامقبول و مکروه.

❖ الرُّدُوف: ج أَرْدَاف وَ رُدَّاف وَ رِدَّاف، ۱- الرَّاكِب خلف الرَّاكِب. ۲- جندي الاحتياط. ۳- في بعض الأنساب الرياضية: لاعب يبق خارج الملعب يحمل محلَّ أحد اللاعبين في حال إصابته أو إخراجِه من اللعب.

۱- شخص سوار پشت شخص دیگر. ۲- سرباز احتیاط.

۳- فی بعض الألعاب الرياضية: در ورزش بازیکن رزرو.

❖ المؤذاة: المطر الضعیف.

باران ضعیف.

❖ المؤذالة: من كل شيء: أرداه.

بذترین چیز.

❖ مؤذَل: مؤذَل. رذَل. ۱- ه: عدّه رذَل. ۲- الشيء: نیده و أبعدّه

غیر مرغوب فيه.

۱- ه: او را پست و خسوار شمرد. ۲- الشيء: او را راند

دو کتد به این جهت که مورد پسند نیست.

❖ مؤذَل: مؤذَل. رذالة و رذولة. کان رذیلاً رذیلاً.

خوار و پست و بد بود.

❖ مؤذَل: مؤذَل. رذَل. ر. رذَل.

❖ المؤذَل: ج أذَل و أذَل و رذال و رذَل و رذُول: ۱- مص

رذَل. ۲- الإذیل.

۱- مص رَزَل ۲- خوار و پست.

❖ المؤذیل: ج رذلاء و رذال و رذالی. ۱- الذون الخسيس

من الناس. ۲- الردي من الاعیاء.

۱- شخص خسیس و خوار و پست. ۲- چیزهای ناپسند و

نامقبول.

❖ المؤذيلة: العمل الساقط الخسيس، ج رذائل.

کار ناپسند و نامقبول. خوار و حقیر. ج رذائل.

❖ مؤذ: مؤذ و یؤذ. رذَل. ۱- الشيء في الشيء: آثنته فيه.

۲- ب الجراة: غرزت ذنجا في الأرض لتسيض. ۳- الباب:

أصلح عليه الزرة.

۱- چیزی را در چیز دیگر محکم نمودن، استحکام

ببخشیدن

۲- ب الجراة: ملخ دم خود را در زمین فرو برد جهت

تخم گذاری. ۳- الباب: چفت در را تعمیر کرد.

❖ المؤز: ر. الأوز

❖ المؤزة: المصيبة الشديدة، ج أوزاء.

مصیبت بزرگ، گرفتاری شدید. ج اوزاء.

❖ المؤزان: ۱- مص رَزَن. ۲- الوقار.

۱- مص رَزَن ۲- وقار.

❖ المؤزة: ج رَزَز و رَزَز. ۱- خديدة تدخل فيها القفل.

۲- خديدة تثبت في الأرض أو الحائط لربط الدواب.

۱- قطعه آهنی است که قفل وارد آن می شود. ۲- میخ طویل

جهت بستن چارپایان.

❖ مؤزح: مؤزح. رزحاً و رزوحاً و رزاحاً. ۱- الجَحَل: تمب و

ضعف فلقص بالأرض بلا حراك. ۲- ضعف.

شتر خسته شد و ناتوان بدین جهت بر زمین نشست بدون

حرکت. ۲- ناتوان شد.

❖ مؤزق: مؤزق. رزقاً. ه: أُوصل إليه رزقاً.

رزق روزی را بدو رساند.

❖ مؤزق: نال رزقاً: «رزق مولوداً».

روزی بدو رسید. «رزق مولوداً» صاحب فرزندی شد.

❖ مؤزق: ج أرزاق. ۱- ما يُستفَع به من مال أو زرع أو

غيرها. ۲- ما يُدفع إلى الجندى في أول كل شهر.

۱- روزی. ۲- جیره سرباز که هر ماه یکبار به او داده

می شود.

❖ مؤزق: مؤزق. رزماً الشيء: جمعه و شدّه في قطعة من قماش

أو ورق أو نحو ذلك.

آن چیز را لای پارچه ای پیچید.

❖ المؤزقة: ما جمع و شدّ في ثوب أو ورقه أو نحو ذلك، ج

رزم.

بسته. چیزی که لای پارچه پیچیده شده باشد. بقیجه. ج

رزم.

❖ مؤزق: مؤزق. رزاة و رزونا، کان رزناً و قوراً.

با وقار و شخصیت بود.

❖ المؤزقة: المصيبة الشديدة، ج رزایا.

مصیبت بزرگ و شدید. ج رزایا.

❖ المؤزق: ج رزاق. ۱- الوقور، م رزان. ۲- الثابت الساكن.

۳- الأصل الرأی.

۱- باوقار. م رزان ۲- ثابت و بی حرکت. ۳- صاحب نظر

❖ مؤزقا: مؤزقا. رزوا و رزوا. (ر س و) ۱- الشيء: ثبت.

۲- ب السفينة: وقفت عن السير و ألت المرساة فثبتت.

۳- الجبل: ثبت أصله في الأرض.

محکم و پابرجا شد. ۲- ب السفينة: کشتی لشکر انداخت.

۳- الجبل: در زمین مستحکم شد.

❖ المؤسالة: ج رسائل. ۱- ما يُرسل. ۲- الصحيفة التي

يُكتب فيها الكلام المرسل.

۱- آنچه فرستاده می شود. ۲- ورقه نامه که نامه را روی آن

می نویسند.

❖ المؤسالم: ۱- من يرسم بالقلم صوراً أو نحوها. ۲- من

ينقش الأنواع و يحفر عليها الكتابات.

۱- نقاش ۲- خطاط بر روی سنگ.

دستورهای پاپ رهبر مسیحیان ۲- القاصد الرسولی: نماینده پاپ در یکی از کشورها.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَقًّا وَتَرَشَاقًا، ۱- السائل: نغضه، صبه متفرقاً، ۲- البیت أو الطريق أو غیرهما: نقض علیه الماء.

آب را پاشید. ۲- البیت أو الطريق أو غیرهما: حیاط یا زمین را آب پاشی کرد.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَوًّا (رش و)؛ أعطاه وَشَوًّا.

به او رشوه داد.

❖ الْوُشَاقُ: ولد الغزاة الذي قوي و مشى مع أمته، ج أُرَشَاء.

بچه آهوج آرشاء.

❖ الْوُشَادُ: ۱- مص رَشَدٌ وَرَشِدٌ، ۲- الرُّشد، ۳- نبات له حَبٌّ جَوْفًا طَعْمًا.

۲- بعد رشد رسیدن، ۳- تره تیزک.

❖ الْوُشَاقُ: مدفع صغیر سریع الطلقات کثیرها، ج رَشَاقَات.

تیربار، ج رشاشات.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَقًّا وَرَشَاقًا، ۱- الإناء: غُلب منه السائل و سال، ۲- العَرَقُ: نضج و سال، ۳- الجسد: عرق.

۱- الأناة: ظرف لبریز شد و محتویات آن سرریز شد.

۲- العَرَقُ: عرق چکید، ۳- الجسد: بدن عرق کرد.

❖ وَشَقَّ: تَرَشِيقًا، ۱- نفسةً لِلانتخاب: استعمل لِنَوی أحد المناصب التشریعیة أو الإداریة و خاض المعركة الانتخابیة محاولاً استیالة اکثریة الناخبین له، ۲- ة للوظيفة أو للمنصب: أَهْلُهُ و هِئَاةُ له.

۱- نفسةً لِلانتخاب: کاندیدای انتخابات شد، ۲- ة للوظيفة او للمنصب: او را برای اشغال پست و مقام آماده کرد.

پیشنهاد نمود.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَدًّا وَرَشَادًا، ر. رَشَد و الاستقامة.

هدایت یافت، راه درست و استقامت را تشخیص داد.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَدًّا وَرَشَادًا، ر. رَشَد.

❖ الْوُشَدُ: ۱- مص رَشَد و ۲- الاستقامة على طریق الحق.

۳- الهدی، الصواب، ۴- بلوغ الأولاد مبلغ الرجال أو النساء.

۲- پایداری در راه حق، ۳- رشد و هدایت و راستی، ۴- به سن بلوغ رسیدن.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَقًّا وَرَشَاقًا، ۱- الماء او نحوه: مَعه بشفته، ۲- الإناء: شرب ما فيه و لم یترك فيه شیئاً.

آب را مکید، ۲- الإناء: تمامی آب موجود در ظرف را نوشید.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَوًّا وَرَشَبًا، ۱- الشيء فی الماء: سقط إلى أسفل، ۲- فی الامتحان: سقط، أخفق.

۱- الشيء: آن چیز در آب ته نشین شد، ۲- فی الامتحان: مردود شد، افتاد، ناموفق شد.

❖ وَشَقَّ: یُوشِقُ، وَشَوًّا، ۱- الشيء: ثبت فی موضعه، ۲- العلم فی قلبه: تَمَكَّنَ فيه، ۳- فی الأمر: تَمَكَّنَ فيه «رسخ فی العلم».

۱- پابرجا شد، ۲- العلم فی قلبه: علم در قلب او وارد شد، ۳- فی الأمر: به آن کار وارد شد.

❖ الْوُشَقُ: ج أُرْشَاق و أُرْشُخ، ۱- مفصل ما بین الساعد و الكتف، ۲- مفصل ما بین الساق و القدم.

۱- مچ دست، ۲- مفصل ساق و کف پا.

❖ الْوُشَلُ: الرُّقُف، التَّوَدَّة، ج رسال: «على رَشَلک»، أي تَهَلَّ مداراً، دوستی نمودن، ج رسال «على رَشَلک» آهسته، صبر کن.

❖ وَشَمَّ: یُوشِمُ، وَشَمًّا، ۱- على الورق او غیره: خط، کتب، ۲- الکتاب: کتبه، ۳- الکاهن أو الأسقف: أعطاه درجته کهنوتیة.

نقاشی کرد، نوشت، ۲- الکتاب: آنرا نوشت، ۳- الکاهن أو الأسقف: به کشیش یا اسقف درجه داد.

❖ الْوُشَمُ: ج رُشُوم و أُرْشَم، ۱- مص رَسَمَ یُرسِمُ، ۲- فنٌ جمیل يقوم على تقیل الطبيعة بحیث و جامدها بقلم الرصاص أو بالماء و الألوان أو بالزیت و الألوان، ۳- الأفر الباقی من المنزل بعد إخمائه، ۴- العلامة، ۵- ما یُدْفَع فی الدوائر الرُشمیة أجرة المعاملات.

۲- هنر نقاشی کردن و تابلو کشیدن، ۳- ویرانه باقیمانده از منزل، ۴- نشانه، ۵- مزد کار که در ادارات رسمی به دولت پرداخت می شود.

❖ الْوُشَمُ: ما کان من زمام الدابة على أنفها و لها، ج أُرْشَان و أُرْشَن.

افسار چهارپایان، ج أُرْشَان و أُرْشَن.

❖ الْوُشُولُ: ج رُشُل و رُشَل و رُشَل و رُشَل، ۱- المرسل، للمذکر و المؤنث و المفرد و الجمع، ۲- النبی، ۳- الواحد من «تلامذه» المسيح، أي المحاورین.

۱- فرستاده شده، مفرد جمع مذكر مؤنث یکی است، ۲- پیامبر، ۳- یکی از حواریون حضرت مسیح.

❖ الْوُشُولُ: ۱- عند الکاثولیک: ما یصدر عن کرمی البایا من مقررات و نحوها، ۲- القاصد الرسولی: مندوب البایا فی إحدى الدول.

۱- عند الکاثولیک: ما یصدر عن کرمی البایا من مقررات و نحوها، ۲- القاصد الرسولی: مندوب البایا فی إحدى الدول.

٢ - الشيء: طلاب بالرماس. ٣ - الشيء: حشاء بالرماس
«رماس الضرس».

۲- الشیء: آنچه را با شرب آبکاری نمود
۳- الشیء: آنرا با شرب پُر نمود، «رَضِصُ الفرس» دندان
را بر نمود.

١- وَضَعُ: ترصيعاً. ٢- الذَّهَبُ: أو نحوه بالجواهر: حلاً بها.
٣- العَقْدُ: أو التَّامُّ بالجواهر: نظمها فيه.

مگر دیند و یا یا ناج را با جواهر آراست.

رَصَفَ: يَرْصِفُ. رَصْفًا. العجارة: ضمُّ بعضها إلى بعض.
سنگ‌ها را پهلوی هم چید.

وَصُنِّ: يَرْصُنُّ. رَصَانَةٌ. رَزَن.
سا و قار شد.

❖ الرصيد: ١ - الذي يرصد ويراقب. ٢ - في الحساب: المبلغ الباقي من المال بعد الحساب أو التفتت «رصيد» في المصرف هو كذا».

کسیکه در صندوقخانه مراقب ستارگان است.
۱- فی الحساب: مبلغ باقیمانده در حساب بانکی - در صیغه
بی‌المصروف هو کذا: باقیمانده حساب او در بانک چنین
است.

ج ر ص ف: ج رُصِفَ وَ أَرَصِفَةُ ١- الرُّصَيْنُ.
٢- جنب الطريق المخصص للماءة. ٣- حاجز من البناء تقف.
عليه القطر الحديدية أو ترسو إليه السفن. ٤- «عمل رصيف»:
حكم العمل ٥٠٠-٥٠١-٥٠٢-٥٠٣-٥٠٤-٥٠٥-٥٠٦-٥٠٧-٥٠٨-٥٠٩-٥١٠-٥١١-٥١٢-٥١٣-٥١٤-٥١٥-٥١٦-٥١٧-٥١٨-٥١٩-٥٢٠-٥٢١-٥٢٢-٥٢٣-٥٢٤-٥٢٥-٥٢٦-٥٢٧-٥٢٨-٥٢٩-٥٣٠-٥٣١-٥٣٢-٥٣٣-٥٣٤-٥٣٥-٥٣٦-٥٣٧-٥٣٨-٥٣٩-٥٤٠-٥٤١-٥٤٢-٥٤٣-٥٤٤-٥٤٥-٥٤٦-٥٤٧-٥٤٨-٥٤٩-٥٥٠-٥٥١-٥٥٢-٥٥٣-٥٥٤-٥٥٥-٥٥٦-٥٥٧-٥٥٨-٥٥٩-٥٦٠-٥٦١-٥٦٢-٥٦٣-٥٦٤-٥٦٥-٥٦٦-٥٦٧-٥٦٨-٥٦٩-٥٧٠-٥٧١-٥٧٢-٥٧٣-٥٧٤-٥٧٥-٥٧٦-٥٧٧-٥٧٨-٥٧٩-٥٨٠-٥٨١-٥٨٢-٥٨٣-٥٨٤-٥٨٥-٥٨٦-٥٨٧-٥٨٨-٥٨٩-٥٩٠-٥٩١-٥٩٢-٥٩٣-٥٩٤-٥٩٥-٥٩٦-٥٩٧-٥٩٨-٥٩٩-٦٠٠-٦٠١-٦٠٢-٦٠٣-٦٠٤-٦٠٥-٦٠٦-٦٠٧-٦٠٨-٦٠٩-٦١٠-٦١١-٦١٢-٦١٣-٦١٤-٦١٥-٦١٦-٦١٧-٦١٨-٦١٩-٦٢٠-٦٢١-٦٢٢-٦٢٣-٦٢٤-٦٢٥-٦٢٦-٦٢٧-٦٢٨-٦٢٩-٦٣٠-٦٣١-٦٣٢-٦٣٣-٦٣٤-٦٣٥-٦٣٦-٦٣٧-٦٣٨-٦٣٩-٦٤٠-٦٤١-٦٤٢-٦٤٣-٦٤٤-٦٤٥-٦٤٦-٦٤٧-٦٤٨-٦٤٩-٦٥٠-٦٥١-٦٥٢-٦٥٣-٦٥٤-٦٥٥-٦٥٦-٦٥٧-٦٥٨-٦٥٩-٦٦٠-٦٦١-٦٦٢-٦٦٣-٦٦٤-٦٦٥-٦٦٦-٦٦٧-٦٦٨-٦٦٩-٦٧٠-٦٧١-٦٧٢-٦٧٣-٦٧٤-٦٧٥-٦٧٦-٦٧٧-٦٧٨-٦٧٩-٦٨٠-٦٨١-٦٨٢-٦٨٣-٦٨٤-٦٨٥-٦٨٦-٦٨٧-٦٨٨-٦٨٩-٦٩٠-٦٩١-٦٩٢-٦٩٣-٦٩٤-٦٩٥-٦٩٦-٦٩٧-٦٩٨-٦٩٩-٧٠٠-٧٠١-٧٠٢-٧٠٣-٧٠٤-٧٠٥-٧٠٦-٧٠٧-٧٠٨-٧٠٩-٧١٠-٧١١-٧١٢-٧١٣-٧١٤-٧١٥-٧١٦-٧١٧-٧١٨-٧١٩-٧٢٠-٧٢١-٧٢٢-٧٢٣-٧٢٤-٧٢٥-٧٢٦-٧٢٧-٧٢٨-٧٢٩-٧٣٠-٧٣١-٧٣٢-٧٣٣-٧٣٤-٧٣٥-٧٣٦-٧٣٧-٧٣٨-٧٣٩-٧٤٠-٧٤١-٧٤٢-٧٤٣-٧٤٤-٧٤٥-٧٤٦-٧٤٧-٧٤٨-٧٤٩-٧٥٠-٧٥١-٧٥٢-٧٥٣-٧٥٤-٧٥٥-٧٥٦-٧٥٧-٧٥٨-٧٥٩-٧٦٠-٧٦١-٧٦٢-٧٦٣-٧٦٤-٧٦٥-٧٦٦-٧٦٧-٧٦٨-٧٦٩-٧٧٠-٧٧١-٧٧٢-٧٧٣-٧٧٤-٧٧٥-٧٧٦-٧٧٧-٧٧٨-٧٧٩-٧٨٠-٧٨١-٧٨٢-٧٨٣-٧٨٤-٧٨٥-٧٨٦-٧٨٧-٧٨٨-٧٨٩-٧٩٠-٧٩١-٧٩٢-٧٩٣-٧٩٤-٧٩٥-٧٩٦-٧٩٧-٧٩٨-٧٩٩-٨٠٠-٨٠١-٨٠٢-٨٠٣-٨٠٤-٨٠٥-٨٠٦-٨٠٧-٨٠٨-٨٠٩-٨١٠-٨١١-٨١٢-٨١٣-٨١٤-٨١٥-٨١٦-٨١٧-٨١٨-٨١٩-٨٢٠-٨٢١-٨٢٢-٨٢٣-٨٢٤-٨٢٥-٨٢٦-٨٢٧-٨٢٨-٨٢٩-٨٣٠-٨٣١-٨٣٢-٨٣٣-٨٣٤-٨٣٥-٨٣٦-٨٣٧-٨٣٨-٨٣٩-٨٤٠-٨٤١-٨٤٢-٨٤٣-٨٤٤-٨٤٥-٨٤٦-٨٤٧-٨٤٨-٨٤٩-٨٥٠-٨٥١-٨٥٢-٨٥٣-٨٥٤-٨٥٥-٨٥٦-٨٥٧-٨٥٨-٨٥٩-٨٦٠-٨٦١-٨٦٢-٨٦٣-٨٦٤-٨٦٥-٨٦٦-٨٦٧-٨٦٨-٨٦٩-٨٧٠-٨٧١-٨٧٢-٨٧٣-٨٧٤-٨٧٥-٨٧٦-٨٧٧-٨٧٨-٨٧٩-٨٨٠-٨٨١-٨٨٢-٨٨٣-٨٨٤-٨٨٥-٨٨٦-٨٨٧-٨٨٨-٨٨٩-٨٩٠-٨٩١-٨٩٢-٨٩٣-٨٩٤-٨٩٥-٨٩٦-٨٩٧-٨٩٨-٨٩٩-٩٠٠-٩٠١-٩٠٢-٩٠٣-٩٠٤-٩٠٥-٩٠٦-٩٠٧-٩٠٨-٩٠٩-٩١٠-٩١١-٩١٢-٩١٣-٩١٤-٩١٥-٩١٦-٩١٧-٩١٨-٩١٩-٩٢٠-٩٢١-٩٢٢-٩٢٣-٩٢٤-٩٢٥-٩٢٦-٩٢٧-٩٢٨-٩٢٩-٩٣٠-٩٣١-٩٣٢-٩٣٣-٩٣٤-٩٣٥-٩٣٦-٩٣٧-٩٣٨-٩٣٩-٩٤٠-٩٤١-٩٤٢-٩٤٣-٩٤٤-٩٤٥-٩٤٦-٩٤٧-٩٤٨-٩٤٩-٩٥٠-٩٥١-٩٥٢-٩٥٣-٩٥٤-٩٥٥-٩٥٦-٩٥٧-٩٥٨-٩٥٩-٩٦٠-٩٦١-٩٦٢-٩٦٣-٩٦٤-٩٦٥-٩٦٦-٩٦٧-٩٦٨-٩٦٩-٩٧٠-٩٧١-٩٧٢-٩٧٣-٩٧٤-٩٧٥-٩٧٦-٩٧٧-٩٧٨-٩٧٩-٩٨٠-٩٨١-٩٨٢-٩٨٣-٩٨٤-٩٨٥-٩٨٦-٩٨٧-٩٨٨-٩٨٩-٩٩٠-٩٩١-٩٩٢-٩٩٣-٩٩٤-٩٩٥-٩٩٦-٩٩٧-٩٩٨-٩٩٩-١٠٠٠-١٠٠١-١٠٠٢-١٠٠٣-١٠٠٤-١٠٠٥-١٠٠٦-١٠٠٧-١٠٠٨-١٠٠٩-١٠١٠-١٠١١-١٠١٢-١٠١٣-١٠١٤-١٠١٥-١٠١٦-١٠١٧-١٠١٨-١٠١٩-١٠٢٠-١٠٢١-١٠٢٢-١٠٢٣-١٠٢٤-١٠٢٥-١٠٢٦-١٠٢٧-١٠٢٨-١٠٢٩-١٠٣٠-١٠٣١-١٠٣٢-١٠٣٣-١٠٣٤-١٠٣٥-١٠٣٦-١٠٣٧-١٠٣٨-١٠٣٩-١٠٤٠-١٠٤١-١٠٤٢-١٠٤٣-١٠٤٤-١٠٤٥-١٠٤٦-١٠٤٧-١٠٤٨-١٠٤٩-١٠٥٠-١٠٥١-١٠٥٢-١٠٥٣-١٠٥٤-١٠٥٥-١٠٥٦

۱- محکم و استوار. ۲- پیاده‌رو. ۳- اسکله کشتی. ۴- عمل
حصیف: کار محکم. در مجل حصیف: مرد محکم کار.
۵- هو حصیف: مانند کارش کار می‌کند.

الرّصين: ١ - الرّزين، الرّقور. ٢ - المحكم الثابت: «عقل صين».

١ - باوقار. ٢ - محكم و استوار. د عقل رحمين. ٣ - المرضي.

۱۔ پذیرش، رضایت، قناعت، ۳۔ پسندیدہ، مفرد مشن، و

جمع مذکر مونث یکی است.
 الرضی: ۱ - مص رضی: ۲ - ر. الرضا.

۱- الزئبق. ۲- الزئبق المرشوف المصوص.
۳- آب دهان ۴- آب دهان بلعیده شده سپس انداخته شده

زمین:

❦ وَشَقَّ: يَزُقُّ. رَشَقًا ١ - بِالْشَيْءِ: رَمَاهُ بِهِ. ٢ - هُوَ بَصَرُهُ: أَحَدُ النَّظَرِ إِلَيْهِ. ٣ - هُوَ بِلْسَانِهِ: طَعَنَ عَلَيْهِ شَتْمَهُ.

او را با سنگ زد بطرف او سنگ پرتاب کرد ۲-هـ بصره:
بدقت به او نگرست. ۳-هـ بلسانه: به او طعنه زد او را
دشنام داد.

❦ رَشَقٌ: يَرْشُقُ. رَشَاقَةٌ ١ - كان حسن القامة لطيفها. ٢ - في علمه: كان خفيفاً سرعياً.

۱- خوش تیپ و قد و قامت بود. ۲- فی عملیه در کار خود سبکدست و فرز بود.

❦ الرُّشُوةُ: ر. الرُّشُوةُ.
❦ الرُّشُوةُ: ج رُشْن ١ - ما يُعطى لقضاء مصلحة. ٢ - ما

۱- رشوه. ۲- پولی که داده می‌شود برای احقاق باطل و

إبطال حق.

❦ الرُّشْدُ: ١ - ذوالرُّشد. ٢ - المُرْشِدُ إلى الطَّرِيقِ المستقيم.

۳- الذي بلغ سن الرشد.
عاقل خردمند ۲- هدايت كننده به راه راست. ۳- بالغ.

الرَّشِيقُ: ج. رَشَقٌ ١ - الحَسَنُ القَامَةُ اللطيفُها. ٢ - الخفيفُ
السريعُ في العمل. ٣ - من الخطأ أو الكلام أو نحوهما: الظريف.

۱- خوش تیپ. ۲- سبکدست و فرزند کار ۳- من الخطأ
والکلام او نحو هما: ظریف و زیبا و قشنگ.

١- الشيء: ضمُّ بعضه إلى بعض.
٢- الشيء: حشا بالرمصاص.

۱- به یکدیگر ضمیمه نمود ۲- الشی: آن چیز را پر شرب نمود.

١- بَ: الاسنان: تَقَارَبَتْ وَاسْتَوَتْ

۱- الشیء: به یکدیگر پیوستند ۲- بت الاسنان: دندانها
به یکدیگر نزدیک شد و صاف درست شد.

١ - معدن متداخل الاجزاء، ليت رمادي اللون
٢ - ما تحشى به البنادق والمسدسات ونحوها من

۲- گلوله تفنگ و هفت تیر و غیره...

«رصد: يرصد. رَصْدًا وَرَصْدًا. ١- الشيء: رقبه «رصد نجوم». ٢- قعد له في طريقه.

۱- المي: در رصدخانه مراقب ستارگان نشست.
۲- به کمین او نشست.

٥ رخص: رخصيما ١ - التي: ضم بعضه إلى بعض.

﴿رَضَخَ: يَرْضَخُ وَ يَرْضُخُ وَ رَضَخًا ۱- لَهُ: خَضَعُ لَهُ وَ ذَلَّ.

۲- لِلْحَقِّ: أَقْرَبَهُ وَ خَضَعَ لَهُ.

۱- لَهُ: اِزْأَوْ تَجِيتَ نَمُودَ، فَرْمَانِ اَوْ رَا كَرْدَن نَهَاد. ۲- لِلْحَقِّ:

اِقْرَارِ بِهِ حَقِّ كَرْدَ، وَ تَابِعِ حَقِّ شُدَ.

﴿رَضَخَ: يَرْضَخُ وَ رَضَخَةً الشَّيْءُ: دَقَّهُ وَ طَحَنَهُ طَحْنًا خَشَنًا.

آنچیز را کوبید و بشکل درشت آرد نمود.

﴿رَضَخَ: يَرْضَخُ: تَرْضِيضًا الشَّيْءُ: بِالْفِ رَضَةٍ.

زیاد آنرا کوبید. خورد نمود.

﴿رَضَخَ: يَرْضَخُ: رَضْعًا، الْوَلَدُ أَكُمُ امْتَصَّ ثَدْيَهَا أَوْ رَضِعَهَا.

بچه از پستان شیر نوشید.

﴿رَضِيَ: يَرْضَى، رِضًا وَ رَضًا وَ رِضَاءً وَ رِضْوَانًا وَ

رِضْوَانًا وَ تَرْضَاةً ۱- الشَّيْءُ اَوْ يَوْمَ عَمَلِهِ اَوْ عَلَيْهِ: اِخْتَارَهُ وَ

قَنَعَ بِهِ. ۲- لَهُ: رَأَى أَهْلًا لَهُ.

آنرا برگزید و بدان رضایت داد قانع شد. ۲- لَهُ: اَوْ رَا

شایسته آن دید.

﴿الرَّضِيضُ: جُ أَرْضِيَاءُ وَ رِضَاءَةٌ ۱- الْقَبِيلُ، الْقَانِعُ،

غَيْرِ السَّاعِطِ. ۲- الْحَبِيبُ. ۳- الْمُطِيعُ.

۱- قَابِلُ، قَانِعُ، غَيْرِ خَشْمَكِينِ. ۲- دُوسْتَدَارُ ۳- مُطِيعُ.

﴿الرَّضِيضُ: جُ رَضَاعًا ۱- الرَّاضِعُ، ۲- «هُوَ رَضِيحُهُ» أَيْ

أَخُوهُ فِي الرِّضَاعَةِ.

۱- شیرخوار. ۲- هُوَ رَضِيحُهُ: بَرَادَرِ رَضَاعِي اَوْ سَتِ.

﴿رَضَطَ: يَرْضَطُ، رِطَابَةً وَ رِطَابَةً. ر. رَطِبَ.

﴿رَطِبَ: يَرْطُبُ وَ رُطِبَ وَ رِطَابَةً. الشَّيْءُ: نَدَى يَنْتَلُ

الشَّيْءُ: تَمَنَّاكَ شَدَّ خَيْسَ شَدَّ.

﴿رَطِبَ: تَرَطَّبًا، الْقَوْبُ: بَلَّةٌ.

لباس را خیس نمود.

﴿الرَّطِبُ: جُ رُطْبٌ وَ رُطْبٌ ۱- الْمَيْتَلُ. ۲- اللَّيْلُ الْقَانِعُ:

«عَوْدُ رَطِبٍ».

۱- خَیْسَ. ۲- نَرَمٌ وَ صَافٍ. «عَوْدُ رَطِبٍ»

﴿الرَّطِلُ: مِجَارٌ لِلْوِزْنِ يَسَاوِي اثْنَيْ عَشَرَ أَوْقِيَةً إجمالًا، جُ

أَرَسَالٌ.

وزنی است برابر دوازده وقیه ۸۴ مثقال. جُ أَرَطَالُ هَر وَ قِیهِ ۷

مثقال است.

﴿رَطَنَ: يَرْطُنُ، رِطَانَةً وَ رِطَانَةً ۱- تَكَلَّمَ بِالْأَعْجَمِيَّةِ.

۲- بِالْأَعْجَمِيَّةِ: تَكَلَّمَ بِلَفْتِهِ.

۲- بِهِ زَبَانَ عَجَمِي تَكَلَّمَ نَمُودَ. ۳- الْأَعْجَمِيَّةُ: شَخْصٌ

غَیْرِ عَرَبٍ بِهِ زَبَانَ خُودِش سَخَنَ كَفَتَ.

﴿رَطَنَ: يَرْطُنُ، رِطْنًا وَ رِطَانَةً لَهُ: كَلِمَةً بِكَلَامِ

لَا يَلْفَهُمُ.

به زبانی نامفهوم یا او سخن گفت

﴿الرَّطِيبُ: ۱- النَّاعِمُ اللَّيْلُ: «غَصْنُ رَطِيبٍ». ۲- عَيْشُ

رَطِيبٍ: هَنِيءٌ نَاعِمٌ.

۱- نَرَمٌ وَ نَعْمَاكَ وَ «غَصْنُ رَطِيبٍ» ۲- عَيْشُ رَطِيبٍ: زَنْدَگِیِ

خُوشِ.

﴿رَغَى: يَرْغَى، رَغْبًا وَ رِغَابَةً وَ مَرَعَى (رَغَ ي) ۱- بَ تَ

بَاشِيَّةً: سَرَحَتَ. ۲- بَ تَ الْمَاشِيَّةُ الْمَشْبُ: أَكَلَتْهُ. ۳- الْمَاشِيَّةُ:

بَ تَ حَافِلَاتِ رَعَى ۴- الشَّيْءُ: رَاقِبَهُ «رَعَى النُّجُومَ».

حیوانات چریدند. ۲- بَ تَ الْمَاشِيَّةُ: حَیْوَاناتِ رَها شَدَندند دَر

صَحْرَاءِ. ۳- الْمَاشِيَّةُ: حَیْوَاناتِ رَا رَها كَرْدَ بَرای چَریدَن.

۴- السَّيْرُ: مَرَاقِبَ اَنْ بُودَ، دَر رَحْدَخَانَه مَرَاقِبِ سِتَارِگَانِ

بُودَ، سِتَارِگَانِ رَا رَحْدَ كَرْدَه. «رَعَى النُّجُومَ»

﴿رَغَى: يَرْغَى - رِغَابَةً (رَغَ ي) ۱- الْحَاكِمُ رَعِيته: سَاسَهَا،

تَوَلَّى أَمْرَهَا. ۲- لَهُ حَرَمَتَهُ أَوْ عَهْدَهُ: حَفَظَهُ.

۱- الْحَاكِمُ رَعِيته: پَادشاه مَلَّتْ خُودَ رَا پَاسداری كَرْدَ.

۲- عَهْدَهُ دَار كَرْدِيدَ ۳- لَهُ حَرَمَتَهُ أَوْ عَهْدَهُ: حَافِظِ حَرَمَتِ وَ

پِیْمَانِ كَرْدِيدَ.

﴿الرَّغَدُ: السَّحَابُ الْكَثِيرُ الرَّغْدُ.

اَبَر پُر رَعْد وَ بَرَقِ.

﴿الرَّغَاعُ: مِنَ النَّاسِ: الْفَوَغَاءُ وَ السَّفَلَةُ،

مَرْدَمَانِ دُونَ وَ سَتِ.

﴿الرَّغَاعُ: ر. الرِّغَاعُ.

﴿الرَّغَافُ: ۱- مَصْرُ رَغَفَ. ۲- الدَّمُ الَّذِي يَخْرُجُ مِنَ الْأَنْفِ.

۲- خُورَنِرِيزِ اَبَرِ بِنِیِ.

﴿رَغَبَ: يَرْغَبُ، رَغْبًا وَ رِغْبًا ۱- خَافَ. ۲- هُوَ: خَوْفُهُ.

۱- تَرَسِيدَ. ۲- هُوَ: اَوْ رَا تَرَسَانِيدَ.

﴿رَغَبَ: تَرَعِبًا وَ تَرَعَابًا. هُوَ: خَوْفُهُ.

هُوَ: اَوْ رَا تَرَسَانِيدَ.

﴿الرَّغَبُ: ۱- مَصْرُ رَغَبَ. ۲- الْخَوْفُ.

۲- تَرَسَ.

﴿رَغَدَ: يَرْغَدُ وَ يَرْغَدُ، رَغْدًا وَ رُغْدًا ۱- السَّحَابُ: صَوْتُ

وَ ضَجُّ بِالْأَرْدِ لِلْإِطْمَارِ. ۲- تَجَدُّدٌ بِالْبَرْقِ.

۱- السَّحَابُ: اَبَرِ هِصْدایِ رَعْدِ وَ بَرَقِ بِلَند شَدَ بَرای بارشِ

بَارَانِ. ۲- تَهْدِيدِ شَدَ بِهِ اَوْ عَمِيدِ دَادَه شَدَ.

﴿الرَّغْدُ: جُ رَغْدًا. ۱- مَصْرُ رَغْدَ. ۲- صَوْتُ السَّحَابِ بِرَافِقِ

الْبَرَقِ.

۲- هِصْدایِ اَبَرِ هَمْرَاهِ بَا بَرَقِ.

❖ **الرَّغْذَةُ**: اضطراب الجسم من خوف أو مرض أو نحوهما. لرزه و اضطراب بدن بر اثر ترس یا مرض.

❖ **الرَّغْدِيدُ**: الجبان الكثير الارتداد عند القتال، ج زعادید. ترسو، بسیار ترسو به هنگام جنگ. ج. زعادید.

❖ **رَغْوَحٌ وَرَغْوَعٌ**: ۱ - الله الصلَام: أنشأ، ۲ - الله الشيء: أنبت.

زیر سایه خداوند نشو و نما کرد. ۲ - الله الشيء: خداوند آنرا رویاند.

❖ **رَعَشٌ يَزْعَشُ رَعَشًا وَرُعَاشًا**: ر. رعش.

❖ **رَعَشٌ يَزْعَشُ رَعَشًا**: ارتجف و ارتد.

لرزيد و ترسید.

❖ **الرَّوْعَةُ: الرَّغْذَةُ**.

لرزه و اضطراب.

❖ **رَغَفٌ يَزْعُفُ وَ يَرَعُفُ رَعْفًا وَ رُعَافًا**: ۱ - خرج الدم من أنفه. ۲ - الأنف: خرج منه الدم.

۱ - خون از بینی ریزش کرد. ۲ - الأنف: بینی خونریزی کرد.

❖ **رَغَفٌ يَزْعُفُ رَعْفًا**: ۱ - الدم: سال من الأنف. ۲ - خرج الدم من أنفه.

خون از بینی ریزش کرد. ۲ - خون از بینی او ریزش کرد.

❖ **رَعْنٌ يَزْعُنُ رُعُونَةً**: ۱ - حق. ۲ - كان أهوج في كلامه.

۱ - دیوانه شد. ۲ - نستجیده سخن گفت.

❖ **الرَّوْعِي**: ۱ - مص زعن ۲ - رعيتك: حفظك الله

۱ - مص رعن. ۲ - خدا ترا حفظ کند

❖ **الرَّوْعِيَّةُ**: ج زعایا ۱ - الماضيه الرابعه. ۲ - الماضيه المرحه.

۳ - القوم. ۴ - عائمة الناس الذين عليهم راع زمسي أو ديسي

۵ - «رعيه الحاكم»: المحاضون لسلطنته. ۶ - «رعيه الكاهن أو

الأسقف»: أبناء طائفته التابعون لإدارته الروحيه.

۱ - چارپایان در حال چرا ۲ - چارپایان چریده. ۳ - مردم.

۴ - عامه مردم که بر آنها حاکمی حکمرانی کند یا یک رهبر

دینی بر آنان حکومت کند. ۵ - رعيه الحاكم: رعیت حاکم

۶ - رعيه الكاهن أو الأسقف: رعیت پدر روحانی یا اسقف.

❖ **الرَّوْعِيلُ**: ج أرعال و رعال. ۱ - الجماعة القليلة من الرجال

أوالخيل. ۲ - جماعة الرجال أو الخيل. ۳ - جماعة الرجال

أوالخيل التي تتقدم غيرها.

۱ - گروهی اندک از مردان یا اسبها. ۲ - گروهی از مردان و

اسبها. ۳ - پيشنازان مردان و اسبها.

❖ **رَغَا يَزْغُو رَغْوًا** (رغ و) الشيء: صار له رغو.

آن چیز کف کرد.

❖ **رَغِبٌ يَرْغَبُ رَغْبًا وَرُغْبًا وَرَغْبَةً وَرُغْبَةً**: ۱ - الشيء

أوفيه: أحبه و أراد. ۲ - حرص على الشيء و طمع فيه.

۳ - عن الأمر: مال عنه. ۴ - بالأمر عن غيره: فضله عليه.

خواهان و دوستدار او شد. ۲ - بر آن حرصی شد.

۳ - عن الأمر: از آن رویگردان شد. ۴ - بالأمر عن غيره: او را

بر دیگری ترجیح داد.

❖ **رَغِبٌ يَرْغَبُ رَغْبًا وَرَغْبًا وَرَغْبَةً وَرُغْبَةً وَرُغْبَةً وَرُغْبَةً**

رَغْبَتًا وَرُغْبَانًا وَرُغْبَاءً. اليه: ابتهل إليه تضرع.

تضرع و زاری کرد.

❖ **رَغِبٌ يَرْغَبُ رُغْبًا**: في الأمر: جعله يرغب فيه.

او را به آن کار راغب نمود.

❖ **رَغْفٌ يَزْعُفُ رَعْفًا**: العيش. طاب و اتسع.

زندگانی مرفه شد.

❖ **رَغْدٌ يَزْعُدُ رَعْدًا**: ر. رُعْد.

❖ **الرَّوْعِدُ**: ۱ - مص رُعْد ۲ - من العيش: الطيب الواسع.

۲ - من الرجال أو النساء: ذوو العيش الطيب الواسع.

۲ - من العيش: زندگی مرفه. ۳ - من الرجال أو النساء: افراد

مرفه.

❖ **الرَّوْعِدُ**: من العيش: الطيب الواسع.

زندگی خوب و مرفه.

❖ **الرَّوْعِمُ**: الرُّغْم.

اجبار و اکراه.

❖ **الرَّوْعِمُ**: ۱ - الكره. ۲ - التمر القهر. الذل. ۴ - الرأب.

۵ - «فعل ذلك على رغبه، أو على الرغب منه» أي على كره منه.

۱ - اجبار. ۲ - اکراه. ۳ - خواری. ۴ - خاک و شن. ۵ - فعل ذلك على

رغبته أو على الرغب منه: آن کار را برخلاف میل خود انجام داد.

❖ **الرَّوْعُوْدُ**: من اللبن أو غيره: الزبد أو غيرها. ج رُغْيٌ

کره

❖ **الرَّوْعِيدُ**: من العيش: الطيب الواسع.

زندگی مرفه.

❖ **الرَّوْعِيَّةُ**: الكتلة من المعين تبتأ و تحب. ج أرغفة و رُغْف و

رُغْفٌ وَرُغْفَانٌ وَرُغَافٌ.

چانه‌ای از خمیر جهت پختن نان. ج أرغفة و رُغْف و رُغْف

و رُغْفَانٌ وَرُغَافٌ.

❖ **رَغَفٌ يَزْعُفُ رَعْفًا**: ۱ - ب المعين: اضطربت و تحسرت.

۲ - البرق: لمع. ۳ - الطائر: بسط جناحه و حركها.

پلک چشمش پرید. ۲ - البرق: برق درخشید. ۳ - الطائر:

بال خود را گشود و حرکت داد.

❖ **الرَّفْ:** ج رفوف و رفاف. ۱- مص رف. ۲- خشبیه أو صفيحة من حجر أو معدن تُشَدُّ إلى الحائط أو تُدَقُّ في الخزانين فتوضع عليها طرائف البيت و أمتعته، أو الكتب، أو نحوها. ۳- السرب من الطير. ۴- القطيع من الماشية.

۱- مص رَفّ ۲- طاقچه که برای کتاب و غیره در اطاق کار گذاشته می شد. ۳- گروهی از پرندگان ۴- گله‌ای از چارپایان.

❖ **رَفَا:** يَزْفًا، رَفًا و رَفَاءً: التَّوْبَةُ أو نحوه: لَمْ خَرَقْهُ وَ ضَمَّ بَعْضُهُ إِلَى بَعْضٍ بِالْحَيَاةِ.

لباس را رفو کرد.

❖ **الرُّفَات:** ۱- المخطأ. ۲- كُلُّ مَا تَكَثَّرَ وَ بَلَ مِنْ عَظْمٍ أَوْ غَيْرِهِ: نُقِلَ رِفَاتُهُ إِلَى بِلَادِهِ.

۱- شکسته خورد شده. ۲- هر چیزی که شکسته باشد از قبیل استخوان و غیره «نقل رفاتہ الی بلادہ» جسد او به شهر خودش منتقل شد.

❖ **الرُّفَاهِيَّةُ:** ۱- مص رَفَهَ لَيْلٍ العيش و سمنه و مجبوحة. ۱- زندگی خوش و مَرَقَه.

❖ **رَفَفَ:** يَزِفُّ، رَفَدًا و رِفَادَةً ۱- رَفَفَ: أَعَانَهُ، نَصَرَهُ. ۲- رَفَفَ: أَعْطَاهُ. ۳- الحائظ: دعه.

۱- او را کمک کرد. ۲- به او عطا نمود. ۳- الحائظ: برای دیوار نکیه گاه درست کرد.

❖ **الرُّفْد:** ج أَرْفَادٌ و رُفُودٌ ۱- العطاء. ۲- المونة. ۳- ما يدعم و يسند.

۱- بخشش ۲- کمک ۳- کمک و پشتیبانی. ❖ **رَفُوف:** و رَفْرَفَةٌ. ۱- الطائر: بسط جناحیه و حرَّكها. ۲- التَّمَلُّمُ: تَحَرَّك.

۱- پرند به‌الهای خود را گشود و پر زد ۲- التَّمَلُّمُ: به استرازا درآمد.

❖ **الرُّفُوف:** ج رُفَارِفٌ ۱- الرُّفْ. ۲- من السَّيَّارَةِ: الجناح الذي فوق السجلة.

۱- طاقچه. ۲- من السَّيَّارَةِ: آن بخش از اتومبیل که روی چرخ قرار دارد.

❖ **رَفَسَ:** يَزْفُسُ و يَزْفِسُ، رَفَسًا و رِفَاسًا ۱- ضرب برجله. ۲- ضرب برجله فی الصدر.

۱- با پا زد و تپا زد. ۲- او با پا زد بر روی سینه اش.

❖ **الرُّفْسَةُ:** الضربة بالرجل فی الصدر.

با پا روی سینه طرف مقابل زد.

❖ **الرُّفَش:** ج أَرْفَاش و رَفُوش. ۱- مص رَفَسَ. ۲- الجرفة.

۲- بازو. بیل.

❖ **رَفَضَ:** يَرْفُضُ و يَرْفِضُ، رَفْضًا ۱- الشئ: رماه، تركه، لم يقبله. ۲- رَفَضَهُ: طرده.

۱- انداخت، رها کرد. نپذیرفت ۲- رَفَضَهُ: او را طرد کرد.

❖ **رَفَعَ:** يَرْفَعُ، رَفْعًا ۱- الشئ: حمله نقله. ۲- الشئ: أَخَذَهُ.

۳- الكلمة: أَخَفَّجَ بها علامة الرُّفْع. ۴- رَفَعَ: أَعْلَى قَدْرَهُ وَ شَرَفَهُ.

آنرا برداشت، جابجا نمود. ۲- الشئ: آنرا بُرَد. ۳- الكلمة:

علامت رفع را به کلمه داد. ۴- رَفَعَ: مقام او را بالا برد. او را گرامی داشت.

❖ **رَفَعَ:** يَرْفَعُ، رَفْعًا و رَفْعَانًا: إِلَى الْقَاضِي: قَدَّمَهُ إِلَيْهِ لِمَا كَمَهُ.

او را نزد قاضی بُرد برای محاکمه.

❖ **رَفَعَ:** يَرْفَعُ، رَفْعًا و رَفَاعَةً، شَرَفَ و علا قدره.

بلند مرتبه شد. مقام او بالا رفت.

❖ **رَفَعَ:** تَرْفِيعًا. ۱- رَفَعَهُ: رَفَعَهُ. ۲- رَفَعَهُ: قَدَّمَهُ.

او را بلند مرتبه نمود. مقامش را بالا برد. ۲- رَفَعَهُ: او را مقدم داشت.

❖ **الرُّفْعُ:** ۱- مص رَفَعَ. ۲- في النحو: نوع من الإعراب في الأسماء و الأفعال و يكون بالرفع، كـ «الواو» في الجمع المذكور السالم و الأسماء الخمسة، و «الألف» في المثنى، و ثبوت «الثون» في الأفعال الخمسة، و بالحركة، و هي الضميمة (ثا). ۳- «رفع الأتقال»: لعبة من ألعاب القوى يتبارى فيها الرياضيون في رفع الحديد.

۱- نوعی از اعراب است در اسمها و فعلها. گاهی رفع با حرف است مانند «واو» در جمع مذکر سالم و اسماء الخمسة، گاهی با «الف» در مثنی، و گاهی به باقی ماندن «نون» در افعال خمسة، گاهی رفع با حرکت است و آن ضمه است مثلاً. ۲- رفع الأتقال: ورزش وزنه برداری.

❖ **الرُّفْعَةُ:** ۱- مص رَفَعَ ۲- ارتفاع المنزلة و عَدْوُ القُدْر.

۱- مص رَفَعَ ۲- بلندی مقام و شأن و منزلت.

❖ **رَفَقَ:** يَرْفُقُ، رَفَقًا و مَرَفَقًا و مِرْفَقًا. ۱- بِشَيْءٍ أَوْ عَلَيْهِ: عَامِلُهُ بِلَيْن. ۲- فِي الشَّيْءِ: اعْتَدَل.

۱- با مدارا با او رفتار کرد. ۲- فی السیر: به آرامی راه رفت.

❖ **رَفَقَ:** يَرْفُقُ، رَفَقًا و مَرَفَقًا و مِرْفَقًا به أوله او عليه: عَامِلُهُ بِلَيْن.

با مدارا با او رفتار کرد.

❖ **رَفِقَ:** يَرْفِقُ، رَفَاقَةً. صَارَ رَفِيقًا.

رفیق او شد.

❖ **رَفِيقٌ:** يَرْفِقُ، رَفَقًا و مَرَفَقًا و مِرْفَقًا به أوله أو

علیه: عامله بیلین.

با مدارا یا او رفتار کرد.

❖ **الرَّفِیقُ:** ۱- مص رفیق و رفیق، اللین فی المعاملة.

۱- مص رفیق و رفیق ۲- مدارا کردن در معامله و رفتار.

❖ **الرَّفِیقَةُ:** الصَّحْبَةُ الَّذِينَ تَرَافِقُهُمْ فِي سَفَرٍ أَوْ غَيْرِهِ، ج رفیق و رفیق و از رفیق.

همراهی یا دیگران در مسافرت و غیره. ج رفیق و رفیق و از رفیق.

❖ **وَقَفَّ:** يَزْفُلُ، زَفْلًا وَ زَفْلًا، جَزْءُهُ وَ يَتَخَفَّرُ فِي مَشْيِهِ.

دامن کشان غرامید.

❖ **وَقَفَّ:** يَزْفُلُ، زَفْلًا وَ زَفْلًا، جَزْءُهُ وَ يَتَخَفَّرُ فِي مَشْيِهِ.

روزقه. ۲- عیشة، طاب واتسع.

۱- زندگی او مرفه شد. ۲- عیشة در زندگی روزیش فراوان شد.

❖ **وَقَفَّ:** يَزْفُلُ، زَفْلًا وَ زَفْلًا، جَزْءُهُ وَ يَتَخَفَّرُ فِي مَشْيِهِ.

۱- زندگی او مرفه شد. ۲- روزیش فراوان شد.

❖ **وَقَفَّ:** يَزْفُلُ، زَفْلًا وَ زَفْلًا، جَزْءُهُ وَ يَتَخَفَّرُ فِي مَشْيِهِ.

۱- او را مرفه نمود. ۲- عنة: غمش را زدود آسایش و آرامش به او داد.

❖ **الرَّفِيعُ:** الْعَالِي الشَّانِ، الشَّرِيفُ، «مَعَالِمٌ رَفِيعٌ، وَ سَامٌ رَفِيعٌ».

۲- ذوالرفعة.

۱- والا مقام، شریف، بزرگوار. «مقام رفیع. و سام رفیع»

۲- بلند مرتبه.

❖ **الرَّفِيقُ:** ج رفقاء. ۱- المرافق. ۲- صاحب. ۳- اللطيف، اللين. ۴- لقب الفرد في المجتمع الشيوعي أو في بعض الأحزاب الاشتراكية.

۱- همراه. ۲- یار. ۳- نرم و نازک. ۴- لقب فردی است در احزاب کمونیستی و یا احزاب سوسیالیستی.

❖ **رَفَقَ:** يَرْفُقُ، رَفَقًا، أَوْ الشَّيْءُ كَانَ رَفِيقًا، ۲- له أو لحاله: رحمه. ۳- ث حاله: ساءت و قل ماله. ۴- خضع و ذل.

۱- الشئ: نازک بود. ۲- له أو لحاله: دلش به حال او سوخت. ۳- ث حاله: اوضاع و احوال بد شد. ۴- خوار و بیچاره شد.

❖ **رَفَقَ:** يَرْفُقُ، رَفَقًا، أَوْ الشَّيْءُ كَانَ رَفِيقًا، ۲- له أو لحاله: رحمه. ۳- ث حاله: ساءت و قل ماله. ۴- خضع و ذل.

۱- شخص آزاده برده گردید. ۲- العبد: در بردگی باقی ماند.

❖ **الرَّفِيقُ:** ج رفوق. ۱- مص رفیق. ۲- الميودة. ۳- الشئ. الرفیق. ۴- الجلد الرفیق الذي يكتسب عليه.

۲- بردگی و بندگی. ۳- چیز نازک. ۴- پوست نازک که می شود بر آن نوشت.

❖ **الرَّفِيقَةُ:** ج رفاب و رفیب و أَرْقَب و رَقَبَات. ۱- المنق. ۲- أصل مؤخر العنق. ۳- من الكنان أو العود: جزؤه الأعلى الدقيق حيث يحس الأوتار.

۱- گردن. ۲- پیچ گردن. ۳- من الكنان أو العود: قسمت بالای کمانچه یا ویولن که تارها را به آنجا می بندند.

❖ **الرَّفَاقُ:** ۱- الكثير الرفق. ۲- «رَفَاقُ السَّاعَةِ» ما يتدلى في الساعات الحائطية و يتحرك ذهاباً و إياباً فتضبط به حركات الساعة.

۱- بسیار رقصنده. ۲- رفاص الساعة: رفاصک ساعت.

❖ **رَقَبَ:** يَرْقُبُ، رَقَبًا وَ رُقُوبًا وَ رَقَبًا وَ رَقَبَانًا وَ رَقِيبَةً وَ رَقِيبَةً. ۱- انتظره. ۲- له: لاحظته. ۳- له: حرسه.

۴- النجم: رصد و تتبع سیره و أحواله.

۱- منتظر او شد. ۲- له: از او مراقبت کرد. ۳- له: از او حراست کرد. ۴- النجم: در رصدخانه ستاره را رصد نمود.

❖ **وَقَفَّ:** يَزْفُلُ، زَفْلًا وَ زَفْلًا، جَزْءُهُ وَ يَتَخَفَّرُ فِي مَشْيِهِ.

۱- منتظر او شد. ۲- له: از او مراقبت کرد. ۳- له: از او حراست کرد. ۴- النجم: در رصدخانه ستاره را رصد نمود.

❖ **الرَّفِيقَةُ:** ۱- الكثير الرفق. ۲- «رَفَاقُ السَّاعَةِ» ما يتدلى في الساعات الحائطية و يتحرك ذهاباً و إياباً فتضبط به حركات الساعة.

۱- بسیار رقصنده. ۲- رفاص الساعة: رفاصک ساعت.

❖ **رَقَبَ:** يَرْقُبُ، رَقَبًا وَ رُقُوبًا وَ رَقَبًا وَ رَقَبَانًا وَ رَقِيبَةً وَ رَقِيبَةً. ۱- انتظره. ۲- له: لاحظته. ۳- له: حرسه.

۴- النجم: رصد و تتبع سیره و أحواله.

۱- منتظر او شد. ۲- له: از او مراقبت کرد. ۳- له: از او حراست کرد. ۴- النجم: در رصدخانه ستاره را رصد نمود.

❖ **الرَّفِيقَةُ:** ۱- الكثير الرفق. ۲- «رَفَاقُ السَّاعَةِ» ما يتدلى في الساعات الحائطية و يتحرك ذهاباً و إياباً فتضبط به حركات الساعة.

۱- بسیار رقصنده. ۲- رفاص الساعة: رفاصک ساعت.

❖ **رَقَبَ:** يَرْقُبُ، رَقَبًا وَ رُقُوبًا وَ رَقَبًا وَ رَقَبَانًا وَ رَقِيبَةً وَ رَقِيبَةً. ۱- انتظره. ۲- له: لاحظته. ۳- له: حرسه.

۴- النجم: رصد و تتبع سیره و أحواله.

۱- منتظر او شد. ۲- له: از او مراقبت کرد. ۳- له: از او حراست کرد. ۴- النجم: در رصدخانه ستاره را رصد نمود.

می ماند و سرازیر نمی شود، ۳- من السراب: سراب درخشان در صحراء.

❖ زُقُق: زُقُقَة ۱- الماء أو نحوه؛ صبه صباً رقيقاً. ۲- العين: أجرى دمها.

به آهستگی آب را ریخت. ۲- العين: اشک چشم را جاری ساخت.

❖ زُقُق: زُقُقٌ، زُقُقاً ۱- تحرك وامتزج وتغل على إيقاع ونغم. ۲- السراب أو نحوه؛ اضطرب.

۱- رقصید. ۲- السراب او نحوه: سراب در صحراء درخشید.

❖ زُقُق: ترقيقاً؛ حمله على الرقص. او را به رقص واداشت.

❖ الزُّقُق: ۱- مص زُقُق. ۲- فن جميل يقوم على تحريك الجسم وهره على إيقاع ونغم.

۱- مصر زُقُق. ۲- رقصیدن.

❖ الزُّقُصَة: ۱- المنة من الرقص. ۲- النوع من أنواع الرقص: «رقصة الذبذبة، رقصة السماع، رقصة الفالس».

۱- یکبار رقصیدن. ۲- یک نوع رقصیدن. «رقصة الذبذبة، رقصة السماع، رقصة الفالس» رقص گروهی کردی. رقص گروهی دختران عربی. رقص چرخشی.

❖ الزُّقَطاء: ج زُقُط. ۱- م الأرقط. ۲- م الأرقط. نوع من الحيات.

۱- م الأرقط. ۲- نوعی از انواع مار خال خالی.

❖ زُقُع: يَزُقُعُ، زُقُعاً ۱- الثوب أو الجذء: سدّ خرقه و أصلحه. ۲- خذبه.

۱- لباس یا کفش را تعمیر کرد. ۲- او را زد. ❖ زُقُع: ترقيقاً، الثوب أو الجذء: سدّ خرقه و أصلحه. لباس یا کفش را تعمیر کرد.

❖ الزُّقُفَة: ج زُقُف و زُقُف. ۱- القطعة من الورق أو الجلد يكتب عليها. ۲- قطعة التسيح التي يمس بها خرق الثوب.

۳- قطعة الجلد التي يمس بها خرق الجذء. ۲- من الأرض: القطعة منها.

۱- تکه ای از کاغذ یا پوست که روی آن می نویسند. ۲- مقداری کامرا جهت مسدود نمودن یا رفع نمودن لباس پاره شده. ۳- تکه ای از پوست که بوسیله آن خرابی کفش برطرف می شود. ۴- من الارض: یک قواره زمین.

❖ زُقُق: ترقيقاً، ۱- أو الشيء: جملة رقيقاً. ۲- قلبه: جملة يلين.

۱- آن چیز را نازک گردانید. ۲- قلبه: قلب او را نرم نمود.

❖ زُقُق: ترقيقاً، ۱- كتب. ۲- الكتاب: قطعه و بین حروفه. ۳- المقاعد أو البطاقات أو نحوها: جعل لها أرقاماً تُعرف بها.

۱- نوشت. ۲- الكتاب: کتاب را نقطه گذاری نمود و حروف آنرا مشخص کرد. ۳- المقاعد أو البطاقات أو نحوها: صندلی ها و بلیت ها را شماره گذاری نمود.

❖ الزُّقُم: ج أرقام و زُقُم. ۱- في الحساب: رمز يمثل عدداً. ۲- الأرقام العربية: هي ۱، ۲، ۳، ۴... ۳- «الأرقام الهندية»:

هي 1، 2، 3، 4... الخ. ۴- «الرقم القياسي»: عمل خارق في الألعاب الرياضية يسجل رصماً بإشراف المسؤولين، يوقع ما سبقه في الميدان نفسه «ضرب الرقم القياسي في القفز العالي».

رمزی است نمایانگر عددی. ۲- الأرقام العربية: ۱، ۲، ۳، ۴... ۳- الأرقام الهندية... 1، 2، 3، 4- الرقم القياسي: رکورد. و ضرب الرقم القياسي في القفز العالي» در پرش ارتفاع رکورد جدیدی بجا گذاشت.

❖ زُقِي: يَزُقِي، زُقياً و زُقياً و زُقياً. الشيء أو عليه أو فيه أو اليه: صعد، علا.

آنچیز را بالا برد. بر بالای آن قرار گرفت.

❖ الزُّقُيب: ج زُقُباء، ۱- الحارس. ۲- الحافظ. ۳- المنتظر. ۴- من الجيش: طلبته.

۱- نگهبان. ۲- محافظ. ۳- منتظر. ۴- من الجيش: پیشتران ارتش. ۵- رده نظامی است.

❖ الزُّقُيَة: طلسم و تعویذ، ج زُقَي. ما يُستعان به من أساليب و وسائل و كلام لشفاء مريض، أو شفاء من أصابته عين أو لدغته حية، أو لطراد الأرواح الشريرة، أو نحو ذلك، ج زُقَي.

طلسم و تعویذ برای چشم زخم و مانند آن.

❖ الزُّقُيَق: ۱- الناعم، الذقيق، ج أرقاء، م زُقَيْقة ج رقائق. ۲- المملوك: «عبد رقيق، عبد رقيق أو أرقاء، أمة رقيق أو زُقَيْقة».

نرم و ریز و نازک. ج ارقاء. م زُقَيْقة. ج رقائق. ۲- برده و نوکر «عبد رقيق» أو أرقاء، أمة زُقَيْقة أو رقيق.

❖ الزُّقُيَم: ۱- الكتاب. ۲- «أصحاب الزُّقُم»: أهل الكهف. ۱- کتاب. ۲- أصحاب الزُّقُم: اهل كهف.

❖ زُكَّةٌ، يَزُكُّ، زُكّاً و زُكَّةً و زُكَاكَةً، ۱- الشيء: قلّ. ۲- الكلام أو نحوه: ضعف ورث.

۱- کم شد. ۲- الكلام او نحوه: سخن سست و ناتوان رکیک و زشت شد.

❖ الزُّكَّاب: حديد في السرج يُدَلّ فيضع فيه الراكب رجله، ج زُكَّب.

رکاب اسب. ج زُكَّب.

۱- نیزه را در خاک فرو برد. ۲- النشء في الشيء: - یک چیز در دیگری ثابت کرد. فرو برد.

❖ رُكِّنَ: توكيذاً، الرَّمْعُ في الأرض: غرزه فيها.

نیزه را به زمین کوبید. فرو برد. ثابت کرد.

❖ رُكِّضَ: يَرْكُضُ، رُكَّضاً، ۱- عدا، ۲- الدَّائِبَةُ: ضرب جنبها برجله. لیستحتها.

۱- دید. ۲- الدَّائِبَةُ: به پهلوی چارپا با پا ضربه زد تا اینکه وادار به حرکت شود.

❖ رُكِّعَ: يَرْكُعُ، رُكَّعاً وَرُكُوعاً، ۱- انحنى وخفض رأسه. ۲- انحنى وخفض رأسه ومست ركبتهما الأرض: «ركع المصلی».

۱- خم شد و سر خود را پایین آورد. ۲- خم شد و سر خود را پایین آورد و زانویش به زمین خورد. به رکوع رفت «ركع المصلی».

❖ رُكِّعَ: توكيعة، ۱- جمعه يركع.

او را به رکوع واداشت.

❖ الرُّكْعَةُ: المرة من الرُّكُوع.

یکبار رکوع.

❖ رُكِّلَ: يَرْكُلُ، رُكَّلاً، ۱- ۲- ضربه برجله. ۲- الدَّائِبَةُ: ضربه برجله لتعدو.

او را با پا ضربه زد. ۲- الدَّائِبَةُ: به پهلوی اسب با پا ضربه زد تا اینکه تند بدود.

❖ الرُّكَّةُ: الطَّرْفَةُ بِالرُّجُلِ.

ضربه زدن با پا.

❖ رُكِّمَ: يَرْكُمُ، رُكَّماً، الشيء: جمعه وألقى بضه فوق بعض.

جمع کرد و روی هم انداخت.

❖ رُكِّنَ: يَرْكُنُ، رُكُوناً، ۱- اليه: مال إليه وسكن، ۲- إليه اعتمد عليه.

به سوی او مایل شد ۲- به او اعتماد کرد.

❖ الرُّكْنُ: ج أركان وأركان، ۱- من الشيء: أحد الجوانب القويّة التي يستند إليها «ركن البيت». ۲- من الشيء: جزء من أجزاء حقيقته. ۳- ما يؤقّى به. ۴- جانب من برامج الإغاثة أو التلفزيون يعنى بموضوع معين: «ركن الحياة، ركن الطلبة».

۵- ضابط نال نصيباً واقعياً من العلوم العسكرية.

۱- یک بخش از بخشهایی که بدان تکیه می شود. «ركن البيت» ۲- من الشيء: یک جزء از اجزاء آن چیز. ۳- پشتیبان

۴- یک بخش از برنامه رادیو و تلویزیون که برنامه مخصوصی را دنبال می کند «ركن الطلبة» برنامه دانشجویان. ۶- افسری که

قسمت بیشتر علوم نظامی را فرا گرفته باشد.

❖ الرُّكَّام: ۱- الشيء المترام بعضه فوق بعض. ۲- ما تراكم من السحاب أو الرمل أو غيرها.

۱- چیزی که روی هم تل انبار شده است ۲- ابرهای مترام.

❖ رُكِبَ: يَرْكَبُ، رُكُوباً وَرُكُوباً، ۱- الدَّائِبَةُ او عليها: علاها و قعد على ظهرها. ۲- السَّيَّارَةُ أو الطائرة أو غيرها من وسائل النقل، أو فيها: قعد فيها و انتقل من مكان إلى آخر. ۳- البحر: سافر فيه. ۴- الطريق: مشى عليها. ۵- الأثر: تبعه. ۶- الدُّنْيَا: كثر عليه. ۷- رأسه: مضى يفعل ما يشاء بلا تفكير. ۸- الذَّنْبُ: فعله.

۱- بر پشت چارپا نشست ۲- السيارة أو الطائرة أو غيرها من وسائل النقل: در اتومبیل یا هواپیما و غیره نشست و از جانی به جانی دیگر نقل مکان نمود. ۳- البحر: به سفر دریا رفت ۴- الطريق: در راه قدم گذاشت ۵- الأثر: بدنبال نشانه رفت ۶- الدُّنْيَا: قرض بر او فروزی یافت ۷- رأسه: شروع به کار نمود بدون فکر و اندیشه. ۸- الذَّنْبُ: - مرتکب گناه شد.

❖ رُكِبَ: تركباً، ۱- ۲- جمعه يركب. ۲- الشيء: جعل بعضه فوق بعض. ۳- الشيء: ضخته إلى غيره «ركب الجملة، ركب الصديق الدواء».

۱- او را سوار نمود. ۲- الشيء: آن چیزها را روی یکدیگر قرار داد. ۳- الشيء: آن چیزها را به یکدیگر ضمیمه کرد.

«ركب الجملة، ركب الصديق الدواء» داروساز دارو را ساخت و داروی ترکیبی ساخت.

❖ الرُّكُوبُ: ۱- مص ركوب ۲- الرَّاكِبُونَ، ج أركوب و رُكُوب: «عمرک الرَّاكِب».

۱- مص ركوب. ۲- سواران. ج أركوب و رُكُوب: و تحرك الرُّكُوبُ سواران حرکت کردند.

❖ الرُّكُوبَةُ: الموصول ما بين أسافل أطراف الفخذ و أعالي الساق، ج رُكُوب.

زانو. ج رُكُوب.

❖ رُكِّدَ: يَرْكُدُ، رُكُوداً، ۱- الشيء: سكن، هدا «ركدت الرُّجْع».

۲- بت السوق: وقفت حركتها التجارية. ۳- التَّوَمُّ: هداوا. ۴- التَّغَلُّ أو نحوه: استقر في أسفل الإبتاء.

۱- آرام شد. راکد شد. «ركدت الرياح» باد ایستاد. ۲- بت السوق: بازار کساد شد از رونق افتاد. ۳- التَّوَمُّ: آرام شدند.

۴- التَّغَلُّ: کل ولای در ته ظرف رسوب کرد. ته نشین شد.

❖ رُكِّنَ: يَرْكُنُ وَ يَرْكُنُ، رُكُوناً، ۱- الرَّمْعُ في الأرض: غرزه فيها. ۲- الشيء في الشيء: أثبتة فيه.

❖ **الرُّكُودَة:** ج رَكَاء ١- إناء صغير من جلد يُشرب فيه الماء.

١- مشك أب. ٢- قهوه جوش.

❖ **الرُّكَيْك:** ج رَكَاك وَرَكَّة ١- الضعيف. ٢- من الكلام:

السخيف، الألفاظ والمعاني. ٣- «ثوبٌ ركيك التَّشج»: أي رقيقه.

١- ناتوان. ٢- من الكلام: سخنان ركيك وبهوده. ٣- ثوبٌ ركيك التَّشج: لباس بسيط نازك.

❖ **رَمَى:** يَرْمِي. رَمْياً وَرَمَانَةً (رم ي) ١- الشئ أوبى: ألقاه. قذفه «رمى بالحجر من يده». ٢- بكذا: عابه. ٣- بكذا: اتهمه به. ٤- به على البلد: ولأه عليه.

١- يرتاب كرد. دور انداخت «رمى بالحجر من يده» سنگ دور انداخت. ٢- بكذا: او را ملامت كرد. ٣- بكذا: او را تهمت زد. ٤- به على البلد: مسؤوليت شهر را به او سپرد.

❖ **رَمَى:** يَرْمِي. رَمْياً وَرَمَانَةً (رم ي) الصيد: أطلق عليه السهم أو النار أو نحوها.

بسی شکار تیر انداخت، بسوی شکار شلیک کرد.

❖ **الرُّمَاد:** ج أَرَمِدَة ١- ما يبق من المواد المحترقة بعد احتراقها. ٢- «هو كثير الرُّمَاد»: أي كريم.

١- خاکستر. ٢- «هو كثير الرُّمَاد»: او بخشنده است.

❖ **الرُّمَان:** ١- شجر شمر، ثمرته كثيفة القشر صغير المحبوب، طعم حبوبها حلو أو حامض. ٢- ثمر شجر الرُّمَان.

١- درخت انار. ٢- میوه انار.

❖ **الرُّمَامِيَة:** ١- مص رَمَى. ٢- جرف الرُّمَامِي. ٣- رياضة تقوم على رَمَى الحسام، أو الصَّحون المقدوفة في الهواء، بالرماس، وإصابة أكبر عدد منها.

٢- تیراندازی. ٣- ورزش تیراندازی.

❖ **الرُّمَج:** عود طويل في رأسه حزمة يُطعن بها، ج رِمَاح و أَرْمَاح.

نیزه ج رِمَاح و أَرْمَاح.

❖ **رَمِدَ:** يَرْمِدُ. رَمْدًا ١- ب العين: هاجت و مرضت. ٢- هاجت عينه و مرضت.

چشم درد گرفت قرمز شد. ٢- چشم درد گرفت.

❖ **رَمَدَ:** ترميداً. ١- الشئ: جملة في الرُّمَاد. ٢- اللحم المشوي: أصابه الرُّمَاد.

آن چیز را در خاکستر گذاشت. ٢- اللحم المشوي: گوشت بریانی. را خاکستر نهاد.

❖ **الرُّمْدَة:** ١- مص رَمِدَ. ٢- مرض يصيب العين فتلهب منه

ویرم منه بیاضها و جفناها.

١- مص رَمِدَ. ٢- مرضی که چشم را مبتلا می کند باعث قرمزی چشم می شود.

❖ **الرُّمْدَة:** المصاب بدء الرُّمْد.

مبتلا به درد چشم.

❖ **الرُّمْدَج:** ج رُمُود ١- الإيماء، الإشارة. ٢- ما يدل على شيء من علامة أو رسم أو نحوهما. ٣- شعار بلد من البلدان.

٢- في الكلام: ما يشير إلى معنى خفي.

١- ایما و اشاره. ٢- آنچه که دلالت بر چیزی دارد توسط علامتی یا نشانه ای. ٣- شعار کشوری از کشورها.

٢- في الكلام: آنچه که اشاره دارد به یک معنای مخفی.

❖ **الرُّمَس:** ج رُمُوس و أَرْماس ١- القبر المستوي مع وجه الأرض. ٢- تراب القبر.

١- قبری که با خاک یکسان باشد. ٢- خاک قبر.

❖ **رَمَشَ:** يَرْمَشُ. رَمْشًا. ث عَيْنُهُ: حُمِرَتْ أَجْفَانُهَا وَ تَقَلَّتْ أَصُولُ شَعْرِهَا وَ سَالَ مِنْهَا مَاءٌ.

پلکهای او قرمز شد و اشک از آن جاری شد.

❖ **الرُّمَش:** ١- مص رَمَشَ. ٢- حمرة في أجناف العين و تقش في أصول شعرها مع ماء يسيل.

١- مص رَمَشَ. ٢- قرمزی پلکهای چشم جاری شدن اشک از چشم.

❖ **الرُّمَش:** ج رُمُوش ١- مص رَمَشَ. ٢- جفن العين.

١- مص رَمَشَ. ٢- پلک چشم.

❖ **الرُّمَضَاء:** شدة الحر.

شدت گرما.

❖ **رَمَضَان:** الشهر التاسع من السنة القمرية. أتمامه ٣٠ ج رَمَضَانَ وَ رَمَاضِينَ وَ أَرِبْضَاءَ وَ أَرِبْضَةً.

ماه نهم از سال هجری قمری ٣٠ روزه است. ج رَمَضَانَ وَ رَمَاضِينَ وَ أَرِبْضَاءَ وَ أَرِبْضَةً.

❖ **رَمَقَ:** يَرْمُقُ. رَمَقًا ١- «نظر إليه نظراً خفيفاً». ٢- «بصره: أبعه بصره و أطل النظر إليه».

١- با گوشه چشم به او نگاه کرد. ٢- بصره: با چشمهایش او را دنبال کرد و بدقت و بطور مداوم به او نگر بست.

❖ **الرُّمَق:** ج أَرْمَاق ١- بقية الروح. ٢- التليل الكافي من العيش. ٣- «سُد رَمَقه»: أطلعه فأنقذه من الموت جوعاً.

١- واپسین دم. ٢- زندگانی سخت به اندازه سوزن ٣- سو زَمَقه: او طعام داد و از مرگ نجات داد.

❖ **الرُّمَل:** ج رِمَال و أَرْمال ١- تراب دقيق يكون على

❖ **الزَّهَانُ:** ۱ - مص راقن. ۲ - عقد بین اشخاص یبتنون وُجُهاً نظر مختلفة فی قضیة من القضاء. یطلق بموجبه صاحب الرأي الصائب قيمة من المال مثقفاً عليها: «رهان علی الخیل، أو علی الملاكین، الخ...» ۳ - «ما کفرَني رهان: أي متساویان.

۱ - مص راقن. ۲ - شرط بندی کردن «رهان علی الخیل» شرط بندی در کورس اسب دوانی «رهان علی الملاكین» شرط بندی در ورزش بوکس. ۳ - «ما کفرَني رهان: آن مانند دو اسب کورس اسب دوانی هستند که متساوی هستند.

❖ **زَهَبَ، زَهَبَ، زَهَبَ وَ زَهَباً وَ زَهَباً وَ زَهَبَاناً وَ زَهَبَاناً** ۱ - خاف. ۲ - خافه. ۱ - ترسید. ۲ - از او ترسید. ❖ **زَهَبَ، ترهیباً، خَوْفَهُ** او را ترساند.

❖ **الزَّهْبَانِيَّةُ:** طریقه الزُّهْبَانِ فی الزهد و العزلة.

راه و روش زهبانیت در اعتزال و زهد.

❖ **الزَّهْبِيَّةُ:** ۱ - مص زَهَبَ، ۲ - الخوف.

۱ - مص زَهَبَ، ۲ - ترس.

❖ **الزَّهْبِيَّةُ:** ر. الزهبانیة.

❖ **الزَّهْبُ:** ج. أَرْهَطَ وَ أَرْهَاطَ، وَ أَرَاهِطَ وَ أَرَاهِطَ.

۱ - المجاعة إلى العشرة. ۲ - من الرجل: قومه و قبیلته. ۳ - الفرد، الشخص: «خمسون رهطاً».

۱ - گروهی که تعدادشان تا ۱۰ نفر باشد. ۲ - من الزُّهْل: قوم و قبیله مرد. ۳ - فرد، شخص «خمسون رهطاً» پنجاه نفر. ❖ **زَهَفَ، يَزْهَفُ، زَهَافَةً وَ رَهَافاً.** الشیء: رقی و لطف «رهف حشاه».

لطف و نازک شد «رهف حشاه» احساس او لطیف شد.

❖ **زَهَلَ، يَزْهَلُ، وَهَلَ.** ۱ - اللَّحْمُ: اضطرب و استرخى.

۲ - اضطراب لحمه و استرخى و انتفخ.

۱ - اللَّحْمُ: گوشت شل شد. ۲ - گوشتهای بدن او شل شد و باد کرد.

❖ **زَهَلَ، تَزْهِيلاً، جملته زَهَلُ.**

گوشت بدنش را شل کرد. او را چاق نمود.

❖ **الزُّهْلُ:** ۱ - مص زَهَلَ، استرخاء فی اللحم مع انتفاخ.

۲ - شل شدن گوشت و باد کردن شکم.

❖ **الزُّهْلُ:** الذي اضطرب لحمه و استرخى و انتفخ.

کسیکه گوشت بدنش شل شده باشد و باد کرده.

شواطئ البحار أو الأنهار أو غيرها. ۲ - «علم الزُّمْل»: علم يُبحث فيه عن الحوادث و المجهولات بخطوط علی الزُّمْل.

۱ - شن و ماسه. ۲ - علم الزُّمْل: زَمَلَى، قال گرفتن.

❖ **زَمَمَ:** ترمیماً، البناء أو نحوه: أصلحه بعد فساد بعضه. ساختمان را تعمیر کرد.

❖ **الزُّهْمَةُ:** ۱ - المرأة من زَمَى. ۲ - «رمة من غیر رام»: أي إصابة غیر مقصودة، أو إصابة من عادتته أن لا یصیب.

۱ - یکبار تیراندازی، یکبار پرتاب نمودن. ۲ - زَمِیة من غیر رام: اصابت به هدف بدون هدف گیری. تیراندازی که به هدف نغورد.

❖ **الزُّمِيم:** البالي من كل شيء.

پوسیده - کهنه.

❖ **وَقَى، يَوْقِي، زَنْبًا.** العَرَسُ أو غیره: صَوْتُ.

زنگ به صدا درآمد.

❖ **زَفَا، يَزْفُو، زَفَا وَ زَفَا (و) زَفَا** أو إليه أوله: أدام النظر إليه فی سكون الطرف. ۲ - إلى حدیته: أضغى إليه.

۱ - به آرامش مدت طولانی به او نگاه کرد. ۲ - إلى حدیته: گوش داد به سخنانش.

❖ **الزُّمَانُ:** ۱ - مص زَمَا. ۲ - ما يُنظر إليه طويلاً یسكون الطرف لحشیته.

۲ - آنچه که مدت طولانی به آن نگاه می کنند بخاطر زیباییش.

❖ **الزُّمَّةُ:** صوت القوس.

صدای کمان.

❖ **وَضَحَ، تَرْنِماً.** ۱ - «الشُّرَابُ، جملته یَتَأَمَّلُ من الشُّكْرِ».

۲ - تأمل من الشُّكْرِ أو نحوه.

۱ - شراب به او سرگجیه داد. شراب او را گجج نمود.

۲ - بخاطر مستی تلوتلو خورد.

❖ **الزُّمْدُ:** شجر صغیر طيب الرائحة أزهاره بیض صفار.

درخت مورد کوهی، یا درخت صندل.

❖ **وَضَمَّ، تَرْنِماً، انطرب أو الطَّارِبُ أو القودُ أو نحوها:** رجَّع صوته و طرب به.

خواننده کلماتی را تَرَنَم کرد، پرند آواز خواند، از ویولون صدای آهنگ پخش شد.

❖ **وَضَمَّ، تَرْنِماً.** القوس. جملها ترن.

صدای کمان را در آورد.

❖ **الزُّمَيْنِ:** ۱ - مص زَمَّ، ۲ - الصوت.

۱ - مص زَمَّ، ۲ - صدا.

خود مقداری آب برداشت. ۴- النبات: گیاه را آبیاری نمود.

❖ الزُّوْءُ: ۱- حُسنُ النظر. ۲- ماء الوجه.

۱- زیبایی. ۲- آبرو.

❖ الزُّوْءِیْمِی: المَوَدَّةُ الزُّوْیْمِیَّةُ التي تحملها النساءُ الجارية إلى الأودية والبحار والأشجار فترسب في قعرها.

گل ولای سیل.

❖ الزُّوْءِاق: ج. أَرْوَقَةٌ وَرُوقٌ وَرُوءِاقَات ۱- من البيت:

مقدمه. ۲- بیت کالخمیه بختل علی عمود طویل.

۱- من البيت: ایوان خانه ۲- خانه‌ای مانند چادر «خیمه» که بر روی ستون آویزان می‌شود.

❖ الزُّوْءِیْلَة: ۱- مَصْرُ زَوَّی. ۲- القِصَّةُ الطَّوِيلَة.

۳- المسرحیة.

۱- مص زَوَّی. ۲- قصه طولانی ۳- نمایشنامه.

❖ زَوَّی: تَرْوِیاً. اللّبن: جملة راتبا.

شیر را ماست گردانید.

❖ الزُّوْیَّةُ: ۱- خبيرة من اللبن الحامض تُلْقَى في اللبن ليروب.

۲- بَقِیَّةُ اللّبن.

۱- مایه ماست. ۲- ته مانده شیر.

❖ زَوَّج: تَرْوِیاً. ۱- البضاعة أو الدُّرَاهِمُ: جعلها تروج.

۲- الشيء أوبه: عَجَلَه.

کالا و پول را رواج داد. ۲- الشيء أوبه: آن چیز را پیش برد، جلو انداخت.

❖ زَوَّج: تَرْوِیاً. ۱- ذهب إليه في «الزُّوْءِاق». أي السَّيْنِ.

۲- الجبال: رَدَّها إلى المراح. ۳- ذهبه أو عنقه: أَراحه. ۴- عليه

بالمروحة: حَوَّكها ليجلب إليه بها الهواء.

۱- ذهب: شب نزد او رفت. ۲- الجبال: شترها را به آغل برگرداند ۳-

ذهب: او عنه: او را آرام نمود. ۴- عليه بالمروحة: او را باد زد.

❖ الزُّوْج: ج. أَرْوِاق. ۱- مَصْرُ رَاحِ تَسْرُوحُ. ۲- الزُّوْءِاق.

۳- الرحمة. ۴- نسیم الزَّیج. ۵- الفرح والسرور.

۱- مص راح تَسْرُوحُ ۲- آسودگی و راحتی. ۳- مهربانی.

۴- نسیم باد. ۵- خوشحالی.

❖ الزُّوْج: ج. أَرْوِاق. ۱- ما به حياة النفس. يذكر ويُؤثَر.

۲- النفس. ۳- النفس. ۴- هو خفيف الزُّوج: أي لطيف

المشرة.

۱- جان ۲- نفس ۳- روان ۴- هو خفيف الروح: او خوش

معاشرت است.

❖ الزُّوْحَانِي: النسبة إلى الزُّوج.

منسوب به زوج.

❖ زَهْنٌ: يَزْهَنُ. زَهْنًا. ۱- الشيء أو عنده الشيء:

جعل الشيء عند زَهْنًا «رهن عند بینه». ۲- الشيء: دام ثابتاً.

۱- آن چیز را نزد او گرو گذاشت «رهن عند بینه» خانه

خود را نزد او گرو گذاشت. ۲- الشيء: باقیماند.

❖ الزُّهْنُ: ج. رِهَانٌ وَرُهُونٌ وَزَهْنٌ وَرُهْنٌ. ۱- مص زَهْنٌ

۲- ما يوضع عند المراه وثيقة أو تأمیناً لَّذینْ أو لشيء أخذ منه.

۳- الشيء المرهون. ۴- «هو رهن علمه»: أي مأخوذه به.

۵- «هو رهن أوماري»: أي خاضع لأوماري.

۱- مص زَهْنٌ ۲- گروی. ۳- چیز گرو گذاشته شده

۴- هُوَ رهن علمه: او در گرو کار خود است. ۵- هُوَ رهنٌ

اوماري: او تابع اومار من است.

❖ الزُّهْنُ: طائر كبير طويل النقب والرجلين ج. رِهَاء.

پرندۀ ذُرْناج رِهَاء.

❖ الزُّهَيْبُ: ما يُخَافُ منه.

ترس آور.

❖ الزُّهَيْفُ: ۱- المُرْهَف. ۲- من الأشياء: الرقيق اللطيف

«حسن رهيف، سيف رهيف».

۱- تیز، لاغر باریک. ۲- من الأشياء: چیزهای لطیف و

رقيق. «حسن رهيف» احساس لطيف. «سيف رهيف»

شمشیر تیز.

❖ الزُّهَيْنُ: ۱- المرهون. ۲- «هو رهين بكذا»: أي مأخوذه به

محتبس.

۱- گرو. ۲- هُوَ رهين بكذا: او در گرو چنین چیزی

است.

❖ الزُّهَيْفَةُ: ج. رِهَائِن. ۱- ما يُزْهَنُ. ۲- إنسان يُلْقَى القبض

عليه ولا يُطْلَقُ سراحه إلا إذا نال أسره من خصمه ما يطلبه.

۱- گرو. ۲- چیزی که بگرو گذارند ۲- گروگان که

آزادی او بستگی دارد به برآورده شدن خواسته‌های

ربانندگان.

❖ زَوَّی: تَرْوِی. روایة. (روي) الحديث: نقله. ۲- الشَّعْر:

جملة عن صاحبه وأُنتشد.

۱- حديث: و سخن را نقل کرد. ۲- الشعر: شعر را روایت

کرد.

❖ زَوَّی: تَرْوِیة. (روي) ۱- في الأمر: نظره و تأمل ولم

يَسْرُح. ۲- الشَّعْر: جملة على روايته. ۳- تزود بالماء.

۴- النبات: سقاء.

۱- به آن کار نگاه کرد و تأمل نمود و عجله نخرج نداد. ۲-

الشعر: او را وادار به روایت و نقل آن شعر نمود. ۳- برای

❖ الزُّوزَنَامَةُ: سَجَلٌ لِإِتِمَامِ السَّنَةِ وَأَحْوَالِهَا.

تَقْوِيمٌ - سَالَ نَمَّا كَلِمَةً فَارْسِي أَسْت.

❖ الزُّوْص: شَعْبٌ مِنَ السَّلَافِ يُوَلِّفُ الْيَوْمَ جِزَاءً مِنْ شَعُوبِ «الْإِتِّحَادِ السُّوْفِيَّاتِي».

كُرُوهُى أَزْ إِسْلَاحِهَا كَهْ أَمْرُوزِ جُمْهُورِي رُوسِيَه سَكُونَت دَارَنَد.

❖ زَوْضٌ: تَرْوِيضٌ. الْحَيَوانُ: رَاضِهٌ. ذَلَّلَهُ.

حَيَوانٌ رَا تَرْوِيَّت كَرَد. أَهْلَى نَمُود.

❖ الزُّوْص: ١ - مَص رَاضٍ. ٢ - أَرْضٌ مَحْضَرَّةٌ بِأَنْوَاعِ النَّبَاتِ.

١ - مَص رَاضٍ ٢ - زَمِينِي كَه پَرِ اسْت از اَنْوَاعِ سَبْزِجَات. كِيَاهَا.

❖ الزُّوْضَةُ: ج. زَوْضٌ وَرِيضٌ وَرِيضَانٌ ١ - أَرْضٌ

مَحْضَرَّةٌ بِأَنْوَاعِ النَّبَاتِ. ٢ - «رُوضَةُ الْأَطْفَالِ»: دَارٌ لِحَضَانَةِ الْأَطْفَالِ وَتَعْلِيمِهِمْ.

١ - زَمِينِي كَه پَرِ اسْت از اَنْوَاعِ كِيَاهَا. ٢ - رُوضَةُ الْأَطْفَالِ: مَهْدُ كُودَك.

❖ زَوْعٌ: تَرْوِيحٌ. ١ - مُدْ خَوْفُهُ. ٢ - مُدْ أَعْجَبِهِ.

اَوْرَا تَرْسَانَد. ٢ - اَوْرَا بِه شَكْفَتِي اِنْدَاخَت.

❖ الزُّوْع: ١ - مَص رَاغٌ يَرْوَعُ. ٢ - الْخَوْفُ.

١ - مَص رَاغٌ يَرْوَعُ. ٢ - تَرْس.

❖ الزُّوْع: ١ - الْقَلْبُ. ٢ - الذَّهْنُ. ٣ - الْعَقْلُ. ٤ - أَفْرَحُ

رُوعِهِ: أَيُّ خَرَجِ الْخَوْفِ مِنْ قَلْبِهِ.

١ - قَلْبُ. ٢ - ذَهْنٌ - هُمُوشٌ وَذِكَاوَتٌ - ٣ - خِيَرَدٌ.

٤ - أَفْرَحُ زَوْعِهِ: تَرْسٌ أَوْ قَلْبٌ أَوْ خَارِجٌ شَد.

❖ الزُّوْعَةُ: ١ - الْفَرْعَةُ. ٢ - الْمَسْحَةُ مِنَ الْجِبَالِ.

١ - تَرْس. ٢ - بَهْرَه‌ای از زِيَابِي.

❖ زَوْقِي: تَرْوِيحٌ. الشَّرَابُ: حَقٌّ.

شَرَابِ رَا تَصْفِيَه كَرَد. زَلَالُ كَرْدَانِيَد.

❖ الزُّوْم: ١ - الْبِرْزَنْطُونُ. ٢ - قَرْقَتَانٌ مِنَ النَّصَارَى هَا «الرُّومِ

الْأَرْتُودُكْسِي»، وَ «الرُّومِ الْكَاثُولِيكِي» التَّائِمُونَ لِسُلْطَةِ الْبَابَا.

٣ - «بَحْرُ الرُّومِ» الْبَحْرُ الْأَبْيَضُ الْمُتَوَسِّطُ.

١ - بِيْزَانْسْ هَا. ٢ - دُوكُروَهْ از نِصَارِي «رُومِ أَرْتُودُكْسِي» رُومِ

كَاثُولِيكِي وَابَسْتَه بِه قَدْرَتِ رُوحَانِي پَآب. ٣ - بَحْرُ الرُّومِ:

دِرْيَايِ مَدِيْتَرَانَه.

❖ الزُّوْنُقُ: ١ - زَوْنُقُ الشَّيْءِ: حَسَنُهُ وَإِشْرَاقُهُ

«رُوقُ الْكَلَامِ، رُوقُ الصَّبْحِ». ٢ - «رُوقُ الشَّبَابِ»: أَوَّلُهُ.

١ - نِيكِي وَدِرْخَشَشِ آن جِيْز. «رُوقُ الْكَلَامِ، رُوقُ الْعُشْبِ»

نِيكُونِي سِيخَن، دِرْخَشَشِ وَ سِيْپِيْدِي صَبْح. ٢ - رُوقُ

الشَّبَابِ: أَغَاذِ جُوانِي.

❖ زُوبِي: يَزُوبُ. زُوبًا وَ زُوبًا وَ زُوبًا مِنْ الْمَاءِ أَوْ نَحْوِهِ: شَرِبَ

و شَبِعَ.

نُوشِيْد وَ سِيْرَابِ شَد.

❖ الزُّوْبِيَّةُ: النَّظَرُ وَ التَّمَلُّقُ فِي الْأُمُورِ.

تَأْمَلْ وَ دَقْتُ وَ تَذَبَّرْ دَر كَار.

❖ الزُّوْبِيْد: ١ - رُوبِيْدٌ: مَهْلًا. ٢ - «زُوبِيْدٌ فَلَانِي» أَوْ رُوبِيْدَكِ

فَلَانًا: أَنْهَلَهُ.

١ - صَبْرَكُن. ٢ - زُوبِيْدٌ فَلَانِي، زُوبِيْدَكِ فَلَانًا: بِه أَوْ مَهْلَتِ بِدَه.

❖ الزُّوبِي: ١ - مَص زُوبِي ٢ - أَرْتَوَاهُ الشَّجَرُ، تَنْقَمَهُ. ٣ - حَسَنُ

الْحَالِ، كَفَرَةُ النِّعْمَةِ. ٤ - الْمَنْظَرُ الْحَسَنُ، الشَّكْلُ الْحَسَنُ.

١ - مَص زُوبِي ٢ - سِيْرَابِ شَدَن دِرْخَت. ٢ - رَفَاهِ. نَاز وَ

نَمَت ٣ - مَنظَرَةُ زِيَا، شَكْلٌ وَ شَمَائِلُ زِيَا.

❖ الزُّوبِيَّةُ: الرَّاحَةُ الطَّيِّبَةُ.

بُوي خُوش.

❖ الزُّوبِيَّاشُ: ١ - الْبَلْبَاسُ الْفَاحِشُ. ٢ - الْأَثَاتُ.

١ - لِبَاسُ فَاحِش. ٢ - كَالَايِ كِرَانِ قِيَمَت.

❖ الزُّوبِيَّاضَةُ: ١ - مَص رَاضٍ. ٢ - تَمَارِينُ مُنَظَّمَةٌ وَ أَلْسَابُ

ذَاتِ أَصُولٍ وَ قَوَاعِدُ يَتَصَدَّقُ بِهَا إِلَى تَقْوِيَةِ الْجِسْمِ، وَ تَغْذِيَةِ الْعَقْلِ،

وَ تَهْذِيبِ النَّفْسِ، بِأَكْسَابِ الْمَرْءِ صِفَاتٌ حَمِيدَةٌ كَالْمَثَابِرَةِ وَ الْجَلَدُ وَ

اللَّيْنُ. ٣ - خُلُوةٌ لِلتَّحَقُّقِ.

١ - مَص رَاضٍ ٢ - وَرْزَش ٣ - عَزَلَتِ كُزِيْدَن بَرَايِ عِبَادَتِ وَ

رَاز وَ نِيَاذ.

❖ الزُّوبِيَّاضِي: ١ - الَّذِي يُمَارِسُ إِحْدَى اللَّحَبِ الرِّيَاضِيَّةِ.

٢ - مَنْ كَانَ يَتَحَقَّقُ بِالتَّهْذِيبِ وَ بِرُوحِ تَقْدِيرِ الْفَقِيرِ. ٣ - الْعَالِمُ

بِالرِّيَاضِيَّاتِ.

١ - وَرْزَشْكَار. ٢ - كَسِيكَه اخْلَاقِي خُود رَا مَهْذَبُ كَرْدَه اسْت.

٣ - رِيَاضِي دَان.

❖ الزُّوبِيَّاضِيَّاتُ: عِلْمٌ يَضُمُّ الْحِسَابَ وَ الْجَبْرَ وَ الْمُهَنْدِسَةَ وَ

نَحْوَهَا.

عِلْمُ رِيَاضِي، دَر بِرْگِيْرِنْدَه وَ حِسَابِ وَ جَبْرِ وَ هِنْدِسَه.

❖ الزُّوبِيَالُ: ١ - نَوْحٌ مِنَ النُّفُودِ الْقُطْبِيَّةِ الْكَبِيرَةِ. ٢ - الدُّوَلَارُ

الْأَمِيرِكِي.

١ - سَكِه پُولِ نَفَرَه‌ای. ٢ - دَلَارِ آمَرِيْكَائِي.

❖ الزُّوبِيَّانُ: ج. رُوبَاءُ - م. زُوبَا ١ - سَنَ شَرِبِ وَارْتُوسِي.

٢ - الْأَخْضَرُ النَّاعِمُ مِنَ الْأَغْصَانِ وَ غَيْرِهَا.

١ - كَسِيكَه آبِ نُوشِيْد وَ سِيْرَابِ گِشْتَه ٢ - كِيَاهِ تَر وَ نَازَه.

❖ الزُّوبِي: ١ - مَص رَابٌ يَرْسِبُ. ٢ - الشَّكُّ. ٣ - الظَّنُّ.

حديد. ۳- قطعة من قرن الحيوان تُصَقَّل وتُغْرَب بها أوتار القانون. ۴- قطعة من ريش الشتر تُغْرَب بها أوتار المود. ۱- مفرد ريش. ۲- قلم چوبی که سر آن آهنی است ۳- تکه‌ای از شاخ حیوان که صیقلی داده شده و بر تارهای دستگاه قانون «ستوره» می‌زنند. ۴- یک پر عقاب که بر تارهای کمانچه نواخته می‌شود.

❖ **الرَّيْبُ:** ۱- مص راعَ رَيْباً ۲- الفلَّة: «ريح الأرض أو البناية». ۳- أَوَّلُ كُلِّ شَيْءٍ. ۴- أَفْضَلُ كُلِّ شَيْءٍ.

۱- مص راعَ رَيْباً ۲- غَلَّة. «ريح الأرض» غَلَّةُ زمين «ريح البناية» ستون و برج و با روی خانه و ساختمان. ۳- نویر هر چیزی. ۴- بهترین هر چیزی.

❖ **الرَّيْبُ:** ۱- من كل شيء: «أوله» «ريمان المطر». ۲- من كل شيء: «أفضله» «ريمان الشباب».

۱- نویر هر چیزی «ريمان المطر» ۲- من كل شيء: «بهترین هر چیزی» «ريمان الشباب».

❖ **الرَّيْبُ:** أرض فيها زرع و خصب تقع خارج المدن و القرى، ج أزياف و زُيُوف.

روستا. ج أرياف و زُيُوف.

❖ **الرَّيْبُ:** ۱- اللعاب، ج أزياف و ريباق. ۲- «هو على الرِّيبِ»: أي لم يأكل و لم يشرب شيئاً بعد.

۱- لعاب دهان - ج أرياق و ريباق. ۲- هو على الرِّيبِ: او ناشتا است.

❖ **الرَّيْبُ:** الغزال الخالص البياض.

آهوی سپید.

۴- التَّيْمَةُ. ۵- «رَيْبُ المَنُونِ»: حوادث الدهر و مصائبه.

۱- مص رابَ رَيْباً ۲- شك ۳- گمان. ۴- تهمت ۵- رَيْبُ المَنُونِ: حوادث و مصیبت‌های روزگار.

❖ **الرَّيْبَةُ:** ج رَيْبٌ. ۱- مص رابَ رَيْباً. ۲- الشَّكُّ ۳- الظَّنُّ. ۴- التَّيْمَةُ. ۵- اضطراب النفس.

۱- مص رابَ رَيْباً ۲- شك. ۳- گمان. ۴- تهمت ۵- آشفتگی نفس.

❖ **الرَّيْبُ:** المقدار، و تدخل عليها «ما» فتصبح «ريباً»، نحو: «انتظري ريباً أنتهي من عملي».

مقدار. و گاهی «ما» بر سر آن داخل می‌شود و رَيْبُما مانند: انتظرنی رَيْبُما أنتهی من عملي» صبر کن تا وقتی که کارم تمام شود.

❖ **الرَّيْبُ:** ۱- الهواء المتحرك، مؤنثة، ج أرياح و أزواح و رباح و ريح، جمع أراوِيج و أرايِيج. ۲- الراتحة، ج أزياف و أزواح و رباح و ريح، جمع أراوِيج و أرايِيج.

۱- باد. کلمه‌ای است مؤنثه. ج أرياح و أزواح و رباح. و ريح. جمع أراوِيج و أرايِيج. ۲- بُو. ج أرياح و أزواح و رباح و ريح. جمع أراوِيج و أرايِيج.

❖ **الرَّيْبُ:** ۱- كل نبات طيب الرائحة. ۲- الحَبَق.

۱- هر گیاهی خوشبو ۲- بونه.

❖ **الرَّيْبُ:** ج ريباش و أرياش ۱- ما يكسو الطائر من قصب فيه شعر. ۲- اللباس الفاخر. ۳- الأثاث.

۱- پر پرنده‌گان. ۲- لباس فاخر و گران قیمت ۳- اثاثیه.

❖ **الرَّيْبَةُ:** ۱- واحدة الرُّيش. ۲- قلم من خشب له سن من

الزاي

❖ ز: الحرف الحادي عشر من حروف الهجاء. و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن سبعة (٧).

يسازدهمين حرف از حروف هجائی است. در حساب ابجدی برابر است با ٧

❖ الزائده: ج زوائد. ١- «زائدة الكبد» لحمه منها صغيرة إلى جانبها متحدة عنها. ٢- «الزائدة الدودية»: فتادة صغيرة مسدودة في ذيل الأعور من الممى.

١- زائدة الكبد: ١- تکه‌ای از کبد که در یک طرف کبد آویزان است «زائده کبد» ٢- الزائدة الدودية: انتهای آپاندیس.

❖ الزايف: ١- فاع. ج زَوَار وَ زُور. م زائرة ج زُور وَ زُور ٢- الأسد الذي يزار.

١- فا ٢- شیری که می‌غرد.

❖ الزائف: ج زُيُوف وَ زُيُف. ١- فا. ٢- الدرهم الرديء المردود لفش فيه.

١- فا ٢- درهم و دینار بد و نامقبول بجهت تقلب، پول تقلبی استکاس تقلبی.

❖ الزوام: موث زوام: سریع. مرگ سریع.

❖ الزوان: عشب ينبت بين القمح غالباً، مَنه كعَب القمح و لكنه صغير و مرّ، ولونه أسود و أصفر.

گیاهی است که لابلای گندم می‌روید دانه‌اش مانند گندم است لکن کوچک و تلخ رنگ آن سیاه یا زرد است.

❖ الزَفَقِي: معدن سائل ثقيل فضي اللون، يُجَسَّد في الدرجة ٢٩ المشرقة تحت الصفر. يدخل في تركيب بعض الأدوية، و يُستعمل في موازين الحرارة.

جیوه که جزء معادن لیکن بشکل مایع است که در ٢٩ درجه سانتیگراد زیر صفر منجمد می‌شود و در ترکیبات

بعضی از داروها از آن استفاده می‌شود علی‌الخصوص در دستگاه میزان الحرارة مورد استفاده است.

❖ الزايل: ج زَوَيل. ١- فا ٢- حمام الزايل: الحمام التي تُرسل بالزئابل على بُعد في أوقات الحروب أو غيرها.

کیوتر نامه‌رسان که در جنگها و ماسوریت‌های سزای از آن بهره می‌گرفتند.

❖ زَاخ: يَزُوخ. زَوْحاً. (زوج) عن مكانه: تنحى عنه و ابتعد. از آنجا دور شد.

❖ زَاخ: يَزُوخُ زَيْحاً وَ زُيُوحاً وَ زَيْحَاناً. (ز ي ح) ١- ذهب و بعد. ٢- النطاة أو نحو: كشفه.

١- زفت و دوز شد. ٢- الفطاء أو نحوه: پرده و پوشش را کنار زد.

❖ زَاهِمٌ: مُزاحمة وَ زِحاماً. (ز ح م). ٢- ضايقة.

برای او مزاحمت ایجاد کرد.

❖ الزاخى: ج زَوَاخِر. ١- فا. ٢- الملآن: «بحر زاخر».

١- فا. ٢- یَر، لبریز، «بحر زاخر» دریای لبریز.

❖ زان: يَزِيدُ. زَيْدٌ وَ زَيْدٌ وَ زَيْدٌ وَ زَيْدَةٌ وَ مَزِيدٌ وَ زَيْدَانٌ. ١- الشيء: كثر «زاد عدد القوم». ٢- الشيء: أفساء.

کثر. ٣- عُخراً أو غير: أعطاه إِيَّاه.

زیاد شد «زاد عدد القوم» ٢- الشيء: آنچه را افزایش داد. فراروان نمود. ٣- خيراً أو غير: خیر و خوبی را به او داد.

❖ الزاد: ج أزواد وَ أزودة. ١- الطعام الذي يُتخذ للسفر.

٢- ما يركبه الإنسان إن خيراً أو شراً.

١- توشه راه. ٢- آنچه را که انسان بدست می‌آورد. خواره

خیر و خوبی بخواره شَر و بدی.

❖ زَأَن: يَزَأَنُ. يَزَأَرُ وَ زَأَرًا وَ تَزَأَرًا. الأسد: صاع من صدره.

الأسد: شیر غریب.

❖ زان: يَزُورُ. زِيَارَةٌ وَ مَزَارٌ وَ زُورٌ وَ زُورًا وَ زُورَةٌ.

(ز و ر) ٢- أَناء في بيته للمعاملة أو لطلب حاجة.

۱ - به کار پرداخت. کار را آزمود. ۲ - الشیء: برای انجام آن کوشید.

❖ الزَّوَالَةُ: ج زَوَايا. ۱ - من البناء: رکنه. ۲ - عندالبنايين و التجارین و المهندسين و نحوهم: آله هندسیة ذات ضلعین بتصل طرفاهما أفقياً فیحدث من اتصالها زاوية قائمة. ۳ - فی الهندسة: آله ذات ثلاث أضلاع متصلة الأطراف، بتصل طرفا التین منها أفقياً.

۱ - گوشه ساختمان. ۲ - عندالبنايين و التجارین و المهندسين: گونیا. ۲ - فی الهندسة: گونیا.

❖ الزَّائِلُ: ۱ - مص زار. ۲ - صوت الأسد من صدره.

۱ - مص زار. ۲ - غرش شیر.

❖ زَائِلٌ: مُزَالَةٌ وَ زِيَالٌ: (ز ي ل). ۱ - فارقة.

از او جدا شد.

❖ الزَّيَالُ: ۱ - جامع الزَّيْل. ۲ - جامع القیامة.

۱ - جمع کننده آشغال. ۲ - سپهر شهرداری.

❖ الزَّيَالَةُ: «ما فی الایام من زیالة» أي شيء.

چیزی در ظرف از زیاله وجود ندارد.

❖ الزَّيْلُ: ج أَرْيَاد - ما یملأ الماء أو اللبن أو غیرهما من الزُّفُو: ۲ - ما لا خیر فيه.

۱ - کف آب کف شیر و غیره. ۲ - آنچه که خبری ندارد.

❖ الزُّيْدُ: ما یستخرج من اللبن بالخفض و التحریک الشدید، ج زُئِد.

کره. ج زُئِد.

❖ الزُّيْدَةُ: ج زُئِد ۱ - القطعة من الزُّئِد. ۲ - «زبدة الشیء»: خیاره، خلاصه.

۱ - یک تکه از کره. ۲ - زُبْدَة الشیء: سرکل نخبه برگزیده.

❖ الزَّيْبُجَةُ: حجر کریم بشبه الزمرد، متمدد الألوان، أشهره الأخضر و الأصفر، ج زَبَارِج.

سنگ کران قیمت زیبرجد که شباهت دارد به زمرد و رنگهای مختلف دارد. سبز و زرد، ج زَبَارِج.

❖ الزَّيْلُ: ما ترمي به الحيوانات من أوساخ جوفها، و یُخَفَذ لتسميد الأرض و إصلاح التُّرْبِج.

کود، سرگین.

❖ الزُّبْغِيَّةُ: ج زُبَاغية. ۱ - الشرطي. ۲ - المتمرد من الإنس و الجن.

۱ - پلیس. ۲ - شخص خطاکار، گنهکار.

❖ الزُّبُونُ: المشتري من بائع، ج زُبْن.

مشتري - خریدار، ج زُبْن.

(ز و ر): ۱ - نزد او به خانه اش رفت یا برای گفتگو کردن یا برای رفع نیازی.

❖ زَائِغٌ، یَزْوِغُ: زَوْغاً وَ زَوْغَاناً (ز و غ) ۱ - مال عن قصد. ۲ - عن الطريق: حاد عنه. ۳ - البصر: اضطرب و اغترف.

۱ - از هدف و مقصود روی برگردانید. دست کشید. ۲ - عن الطريق: از راه کنار رفت. ۳ - البصر: چشم آشفته شد.

❖ زَائِفٌ، یَزِيفُ: زُيُوفاً وَ زُيُوفَةً وَ زَيْفاً. (ز ي ف) ت الذرایع؛ صارت رديئة مردودة لغش فيها.

اسکناس و سکه تقلبی شد.

❖ الزَّائِي: ج زُكَاة. ۱ - فا. ۲ - النامي الطَّيِّب.

۱ - فا. ۲ - رسیده و نیکو و خوشمزه و پاک و پاکیزه.

❖ زَائٍ، یَزُو، زَوْلاً وَ زَوَالاً وَ زَوُولاً وَ زَوُولًا وَ زَوِيلٌ، یَزِیلُ: (ز ي ل) ۱ - ذهب. ۲ - هلك. ۳ - تحي، ابتعد، انتقل.

۱ - رفت. ۲ - نابود شد. ۳ - کنار رفت، دور شد، منتقل شد.

❖ زَائٍ، یَزَالُ وَ یَزِیلُ، زَيْلاً. (ز ي ل). «ما زال» من أخوات «کان»، بمعنى «ما یرح»، ترفع الاسم و تصب الخبر.

«ما زال» از گروه «کان» است به معنی «ما یرح» یعنی پیوسته، که اسم را رفع و خبر را نصب می دهد.

❖ زَائِلٌ، مُزَالَةٌ: (ز م ل). ۱ - کان زميله فی العمل.

همکار او بود در کار.

❖ زَائٍ، یَزِیْزُ زَيْناً. (ز ي ن). ۱ - حلاً، حَسَنَةً.

او را زیبا نمود. او را نیک گردانید.

❖ الزَّائِي: ج زُئَاة. ۱ - فا. ۲ - ذوالزُّی.

۱ - فا. ۲ - زناکار.

❖ الزَّائِيَةُ: ۱ - ج الزَّائِي، ج زَوَان ۲ - الزَّائِي المبالغ فی الزُّی.

۲ - زناکاری بیش از حد.

❖ الزَّاهِدُ: ج زُهَاد وَ زُهْدٌ. ۱ - فا. ۲ - الراغب عن الدنيا المنصرف إلى العبادة و الشؤون الأخروية.

۱ - فا. ۲ - تارک دنیا، پارا.

❖ الزَّاهِي: ۱ - فا. ۲ - الحسن اللون من الناس و الحیوان و النبات و الجهاد.

۱ - فا. ۲ - زیبارو، خوشگل.

❖ الزَّاهِي: ۱ - فا. ۲ - الجمیل المشرق من الوجوه و غیرها. ۱ - فا. ۲ - زیبارو، خوشگل.

❖ زَاوِجٌ، مُزَاوَجَةٌ وَ زَوَاجٌ: (ز و ج)، بین الشمتین: قرضا.

آن دو را به هم نزدیک کرد.

❖ زَاوٍ، مُزَاوَلَةٌ وَ زَوَالٌ: (ز و ل) ۱ - العمل: سارسه.

۲ - الشیء: حاوله.

❖ الزَّيْبِيبُ: مَا جُفَّ مِنَ الْمَنِيِّ.

كشمتش.

❖ زَجٌّ: يَزْجُ زَجًّا، بِالشَّيْءِ مِنْ يَدِهِ: رَمَى بِهِ «زَجَّهُ فِي مَشْكَلَةٍ».

دور انداخت. پرتاب کرد. «زَجَّهُ فِي مَشْكَلَةٍ» او را دچار مشکل نمود. «زَجَّهُ فِي السَّجْنِ» او را به زندان انداخت.

❖ الزَّجَّاجُ: ۱- صَانِعُ الزَّجَاجِ، ۲- بَانِعُ الزَّجَاجِ.

۱- شیشه‌ساز، ۲- فروشنده شیشه.

❖ الزَّجَّاجُ: جِسْمٌ شَتَّافٌ صَلْبٌ سَهْلُ الْكَسْرِ، يُصَنَعُ مِنَ الرَّمْلِ الْمَخْلُوطِ بِالْكَلْسِ وَبَعْضِ الْمَوَادِّ الْكَيَامِيَّةِ مِثْلَ كَارِبُونَاتِ الصُّوْدِيَّوْمِ أَوْ الْبُوتَاسِيَّوْمِ.

شیشه. که از خاک مخلوط شده با سنگ آهک و دیگر مواد شیمیایی مانند کربونات صودیوم یا پتاسیم ساخته می‌شود.

❖ لِلزَّجَّالِ: ۱- شَاعِرُ الزَّجْلِ، ج. زَجَّالَةٌ، ۲- مِنَ الْحَسَامِ، الَّتِي تُرْسَلُ بِالرَّسَائِلِ عَلَى بَعْضِ أَوْقَاتِ الْحُرُوبِ وَغَيْرِهَا.

۱- شاعر زجل، نوعی شعر نوحه ج زجالة ۲- مِنَ الْحَسَامِ: کبوتر نامه‌رسان.

❖ زَجٌّ: يَزْجُو زَجْوًا، ۱- قَاوِيَةً، مَنَعَهُ، كَقَفٍّ، ۲- الْحَبْوَانِ: صَاحِبٌ بِهِ يَسُوقُهُ، ۳- عَنْ كَذِبٍ، مَنَعَهُ وَنَهَاهُ عَنْهُ، ۴- طَرْدُهُ صَاحِعًا بِهِ.

۱- او را منع کرد. بازداشت. ۲- الْحَبْوَانِ: بر سر حیوان داد کشید. ۳- عَنْ كَذِبٍ: او را از آن کار منع نمود. ۴- طَرْدُهُ: او را بیرون نمود در حالیکه بر سرش فریاد می‌زد.

❖ الزَّجَّالُ: شِعْرٌ عَامِيٌّ، ج. أَرْجَالٌ.

شعر عامیانه.

❖ الزَّوَاهِدَاتُ: حَيَوَانَاتٌ تَزْحَفُ عَلَى الْأَرْضِ شَيْئًا عَلَى بَطْنِهَا، كَالْحَيَّاتِ.

حیوانات خزنده. مانند مار.

❖ الزَّوْحَامُ: ۱- مَصْرُوعٌ وَزَاعِمٌ ۲- تَدَامُعُ النَّاسِ فِي مَكَانٍ ضَيِّقٍ.

۲- یکدیگر را هل دادن در یک جای تنگ.

❖ زَوْحٌ: زَوْحٌ، عَنْ مَكَانِهِ، نَحْوًا، أَبَدًا.

او را از جای خود راند، دور نمود.

❖ زَوْحٌ: يَزْوَحُ، زَوْحًا وَزَوْحَانًا وَزَوْحًا، ۱- الْوَلَدُ، دُبٌّ عَلَى مَقْعَدِهِ قَبْلَ أَنْ يَمُتَ، ۲- إِلَيْهِ، مَتَى «زَوْحَ إِلَيْهِ بَجِيشُهُ».

۳- بِالزَّوَاهِدَاتِ: مَشَتْ.

چهار دست و پاره رفت ۲- إِلَيْهِ: بسوی او رفت. «زَوْحَ

إِلَيْهِ بِجِيشِهِ» یا ارتش خود بسوی او رفت. ۳- بِالزَّوَاهِدَاتِ: حیوانات خزنده پاره افتادند.

❖ الزَّوْحَفُ: ۱- مَصْرُوعٌ ۲- الْجَمِشُ الْكَثِيرُ الزَّاجِفُ، ج. زَوْحُوفٌ.

۲- ارتش یا تعداد فراوان در حال پیشروی. ج. زَوْحُوفٌ.

❖ زَوَحْلٌ: يَزْوَحُلُ، زَوْحُلًا وَزَوَحْلًا، ۱- عَنْ الْمَكَانِ: تَنَحَّيْتُ، ابْتَعَدْتُ، ۲- الشَّيْءُ عَنْ مَكَانِهِ: زَال «زَوَحَلَ الْجَبَلُ».

کنار رفت از آنجا. دور شد از آنجا ۲- الشَّيْءُ عَنْ مَكَانِهِ: از بین رفت. جابجا شد. «زَوَحَلَ الْجَبَلُ» کوه تکان خورد.

❖ زَوْحَمٌ: يَزْوَحُمُ زَوْحًا وَزَوْحَامًا وَزَوْحَمَةً، ۱- دَفْعٌ، ۲- دَفْعُهُ: دَفَعَهُ فِي مَكَانٍ ضَيِّقٍ.

او را هل داد. ۲- دَفْعُهُ: او را در جای تنگ هل داد.

❖ زَوْحَنٌ: يَزْوَحَنُ، زَوْحَرًا وَزَوْحُورًا وَزَوْحَارًا، ۱- الْبَحْرُ أَوِ النَّهْرُ: امْتَلَأَ، ۲- الْوَادِي: ارْتَفَعَ.

دریا یا رود پرآب شد ۲- الْوَادِي: دره عمیق شد.

❖ زَوْحُوفٌ: زَوْحُوفَةٌ، ۱- الشَّيْءُ: حُسْنُهُ زَيْنُهُ «زَوْحُوفٌ الثِّيَابُ» ۲- الْقَوْلُ: در آنچیز را زینت داد، آراست، «زَوْحُوفُ الثِّيَابِ» ۲- الْقَوْلُ: در ادای سخن دروغ گفت.

❖ الزَّوْحُوفُ: ج. زَوْحَارُفٌ، ۱- الذَّنْبُ، ۲- حُسْنُ الشَّيْءِ وَكَمَالُهُ، ۳- «زَوْحُوفُ الْكَلَامِ»: كَذِبُهُ وَابْطَاطِلُهُ.

۱- طَلَا، ۲- نِيَكِيوِي وَكَمَالُ شَيْءٍ، ۳- زَوْحُوفُ الْكَلَامِ: سخنان دروغ و باطل.

❖ زَوٌّْ: يَزْوُّ، زَوًّا، الْقَمِيصُ: شُدَّ أَزْرَارُهُ وَادْخَلَهَا فِي الثَّرَى.

دگمه‌های پیراهن را بست.

❖ الزَّوُّ: ج. أَرْوَارٌ وَزُرُورٌ، ۱- قِطْعَةٌ مُسْتَدِيرَةٌ مِنْ مَعْدِنٍ أَوْ نَحْوِهَا، مَكْسُوتَةٌ بِالْقَبَاشِ أَوْ مَهْرَدَةٌ مِنْهُ، تُدْخَلُ فِي عُرَى الثِّيَابِ فَتَشُدُّ بِهَا، ۲- شَيْءٌ صَغِيرٌ فِي مَفَاتِيحِ الْكَهْرِبَاءِ، أَوْ فِي الْأَلَاتِ، إِذَا حَرَّكَ أَضْءَاءَ الْمَصْبَاحِ أَوْ انْطَفَأَ، أَوْ عَمِلَتْ الْأَلَةُ أَوْ تَوَقَّفَتْ عَنْ الْعَمَلِ.

۱- دگمه، که از جنس استخوان یا فلزی است ۲- دگمه یا کلید برق.

❖ زَوَّى: يَزْوِي، زَوِيًا وَزَوِيًا وَزَوِيَةً وَزَوْرَةً وَزَوْرَةً، (ز ري) عَلَيْهِ عَمَلُهُ: عَابَهُ عَلَيْهِ.

بر کار او ایراد گرفت، او را ملامت نمود.

❖ الزَّوَارِعُ: ۱- مَصْرُوعٌ، ۲- حَرْفَةُ الزَّارِعِ، ۳- الزَّرْعُ، ۱- مَصْرُوعٌ ۲- كِشَاوَرِزِي ۳- زَرَاْعَتُ

❖ الزَّوَارِعَةُ: ۱- الْجَمَاعَةُ مِنَ النَّاسِ، ج. زَوَارِفَاتُ، «جَاءَ الْقَوْمُ

زرافات و وحداناً. ۲- حیوان طویل البدن قصیر الرجلین، طویل العنق، رأسه کرأس الجمل یعطوه قرنان قصیران، جسمه مبیع بقم کبار حمرة أو مصفرة، يعيش في «افریقیا»، ج زُرَافٍ و زُرَافٍ و زُرَافٍ و زُرَافٍ.

۱- گسرومی از مردم، ج زُرَافات، «جاء القوم زرافات و وحداناً» مردم گروه گروه آمدند و تکتک آمدند. ۲- زرافاة، که در آفریقا زندگی می کند. ج زرافى و زُرَافٍ و زُرَافٍ و زُرَافٍ.

زُرَافٍ. ۱- للماشية: بی ها زریبة. ۲- الماشية في الزریبة: أدخلها فيها.

۱- برای چارپایان اصطبل درست کرد. ۲- الماشية في الزریبة: چارپایان را وارد اصطبل نمود.

الزُّرُودُ: ج زُرُود. ۱- حلق الدرع أو غيرها. ۲- الدرع.

۱- حلقه یا دگمه و بست بیه. ۲- بیه.

زُرُودٌ: تزییر. ۱- الثوب: شد آنرا و أدخلها في الثوبی.

۲- الثوب: جعل له أزراراً.

۱- دگمه های لباس را بست. ۲- الثوب: برای لباس دگمه دوخت.

الزُّرُودُ: طائر أكبر قليلاً من المصفور، له منقار طویل، ج زُرَافِیر.

جلجله، ج زُرَافیر.

زُرُوعٌ: یزوع زرعاً و زِراعةً. ۱- العنب: بذره في الأرض.

۲- الأرض: طرح فيها الحب.

۱- دانه را در زمین کاشت. ۲- الأرض: دانه را بر زمین پاشید.

الزُّورُج: ج زُرُوج. ۱- مص زرع. ۲- المزروع.

۱- مص زرع. ۲- زراعت.

الزُّورقة: لون كلون السماء حين تكون خالية من الغيوم.

و رنگ آبی آسمان.

زُرُكش: زُرُكشة، الحریر أو غيره، نسجه بخيوط من الفضة أو نحوها.

دیبا و پارچه را زردوزی یا نقره دوزی نمود.

الزُّورفخ: زورفخ، حجر كثير الألوان، یحیط بالکلس فیعلق الشمر، له مرکبات سائمه.

سنگی است رنگارنگ که با آهک مخلوط می شود و جهت تراشیدن مو آن بهره گرفت که ترکیبات مسموم دارد.

زورنخ.

الزُّورئ: الذمیع الذي لا یعد شيئاً.

ملامت شده، عوار گشته بدون اهمیت.

الزُّوربة: حظيرة الماشية، ج زُرَاب و زُرَاب.

اصطبل چارپایان، ج زُرَاب و زُرَاب.

الزُّوراع: شدائد الدهر و مصائبه.

سختیهای روزگار و مصیبتهای آن.

الزُّوراع: «سم زعاف»: سریع القتل.

سم هلاک. که بسیار کشنده است.

الزُّوراع: ۱- مص زَعَمَ و زَعَمَ، یزعم. ۲- الرئاسة.

۳- الشرف.

۱- مص زَعَمَ. ۲- ریاست. ۳- شرف و بزرگی.

زَعَمٌ: یزعم، زَعَمٌ. ۱- أفلح. ۲- قلمه من موضعه.

۱- آشفته خاطرش کرد. ۲- از جایش کند.

الزُّورور: ۱- شجر قمره أحمراً أو أصفر، له نوى صلب مستدير. ۲- من الناس: «الشيء الخلق، ج زُعَافِر.

زالزالک: که میوه ای است قرمز یا زرد رنگ دارای هسته سفید و گرد. ج زُعَافِر. ۲- من الناس: بد اخلاق.

زُعَافِر: زُعَافِر، الشيء أوبه: حرّ که بشده «زعزعت الریح الشجر».

به شدت تکان داد. «زعزعت الریح الشجر».

الزُّوعفران: زعفران، نبات له أصل كالصل، زهره أحمراً إلى الصفرة، ج زُعَافِر.

زعفران.

زُعَافِر: یزعم، زُعَافِر، صاح.

فریاد زد.

الزُّوعفة: ۱- الصيحة. ۲- الصوت.

۱- فریاد. ۲- صدا.

زُعَمٌ: یزعم، زُعَمٌ و زُعَمٌ و زُعَمٌ و زُعَمٌ. ۱- ظن.

اعتقد. ۲- قال. ۳- کذب.

۱- گمان کرد. باور کرد. ۲- گفت. ۳- دروغ گفت.

زُعَمٌ: یزعم، زُعَمَةٌ: على القوم: تأمر، تسلط.

بر آنان فرمانروائی کرد. بر آنان سلطه نمود.

زُعَمٌ: یزعم، زُعَمَةٌ: ساد و ترأس.

ریاست و آقای نمود.

الزُّوعفنة: ج زُعَافِر. ۱- القصير. ۲- القصيرة. ۳- من کل شیء.

ریشه. ۴- کل جماعة ليس أصلهم واحداً. ۵- واحد أجنبیة السک.

۱- کوتاه. ۲- من کل شیء: بدو ناپسند از هر چیز. ۳- هر گروهی که اصلشان یکی نیست. ۴- یک بال ماهی.

الزُّوعفنة: ر. الزُّعْفَنَةُ.

❖ **الزَّعِيمُ**: ج زُعَاء. ١- الرئيس. ٢- السيد. ٣- الكفيل؛ «إني بذلك زعيم». ٤- رتبة عسكرية تعادل رتبة «الكولونيل» تقريباً.

١- رئيس. ٢- سرور. ٣- كفيل «إني بذلك زعيم». ٤- درجة نظامي است تعادل كُتْلِيل.

❖ **الزُّغْبُ**: ١- أوَّل ما يظهر من الرِّيش والشَّعر. ٢- صفار الرِّيش والشَّعر.

١- أولین ریش موی سر و ریش. ٢- موی کوتاه سر ❖ **الزُّغْبَةُ**: مفرد زُغْب. واحدة الزُّغْب.

❖ **زُغْرَةٌ**: زُغْرَةٌ. ب المرأة؛ رفعت صوتها ورثته بلسانها في لها في الأعراس أو نحوها.

هلهله زد.

❖ **الزُّغْرَةُ**: ١- مص زُغْرَد. ٢- صوت المرأة تردده بلسانها في الأعراس أو نحوها، ج زُغَارِيد.

٢- هلهله. ج زُغَارِيد.

❖ **زُغْرَغٌ**: زُغْرَغَةٌ. ١- كَلَامَةٌ قاله ضيفاً. ٢- خُفٌّ وطاش. ١- آهسته سخن گفت. ٢- آهسته و بی صدا شد.

❖ **الزُّغْلُ**: الفش.

غُلٌّ و غَشٌّ و دروغ و کَلک.

❖ **الزُّغْلُولُ**: ج زُغَالِيل. ١- السريع الخفيف من الناس.

٢- فرخ الحمار. ٣- نوع من البلب معروف في «مصر».

١- کسیکه بسیار تند راه می رود یا می دود. ٢- جوجه کبوتر. ٣- نوعی خرما که در مصر معروف است.

❖ **زُفٌّ**: يَزُفُّ. زُفًا وَ زُفَافًا وَ زُفَّةً. المروء إلى زوجته؛ نقلها من بين زوجها إلى بيته.

آن عروس را از خانه پدر و مادرش به خانه خودش برد.

❖ **الزُّفَافُ**: ١- مص زُف يَزُفُّ. ٢- العرس.

١- مص زُف يَزُفُّ. ٢- عروسی.

❖ **زُفَّتْ**: زُفَّتْ. الشيء؛ غلا بالزُّفَّت.

قبراندود کرد.

❖ **الزُّفَّتُ**: ر. القار.

❖ **زُفٌّ**: يَزُفُّ. زُفْرًا وَ زُفِيرًا. ١- أخرج نفسه مع مدء.

٢- ب الناز؛ شمع لاشتعالها صوت.

١- نفس عمیق کشید. ٢- ب الناز؛ آتش در وقت گُر گرفتن صدا کرد.

❖ **الزُّفُوفَةُ**: الدفعة من النَّفس الذي يخرج محدوداً من حزن أو نحو.

یکبار نفس عمیق کشیدن. آه.

❖ **الزُّفِيُّ**: ١- مص زُفَّر. ٢- إخراج النَّفس بعد مدء.

١- مص زُفَّر. ٢- نفس کشیدن پس از مدتی.

❖ **الزُّفِيُّ**: وعاء من جلد توضع فيه الحمر و غيرها من السوائل، ج زُفَاق و زُفَاق و زُفَان و زُفَق.

مشک چرمی که شراب را در آن نگهداری کنند. ج زُفَاق و زُفَاق و زُفَان و زُفَق.

❖ **الزُّفَاقُ**: الطريق الضيق، يذُكَّر و يؤنَّث، ج أُرْفَقَة و زُفَان.

کوچه تنگ و باریک، مذکر و مؤنث می شود. ج أُرْفَقَة و زُفَان.

❖ **زُفَرَقٌ**: زُفَرَقَةٌ وَ زُفَرَقَان. ١- الطائر؛ صوت. ٢- ضحك ضحكاً ضعیفاً.

١- پرنده صدا کرد. جیک جیک نمود. ٢- با صدای آهسته خندید.

❖ **الزُّفَرَقَةُ**: ١- مص زُفَرَق. ٢- صوت الطائر.

١- مص زُفَرَق. ٢- صدای پرنده.

❖ **زُكَا**: يَزُكُو، زُكَاً وَ زُكُوءاً وَ زُكَاةً. (زک و) ١- الشيء؛ غاو زاد «زکا الزُّكُ» زکا الحُبُّ قلبه». ٢- ب الأرض؛ كانت خصبة.

٣- حار زکیّاً. ٤- صلح. ٥- تنمُّ و کان في خصب.

١- فزونی یافت، رشد کرد، «زکا الزُّرْعُ» زکا الحُبُّ فی قلبه؛ زراعت رشد کرد. عشق در قلب او فزونی یافت.

٢- ب الأرض؛ - زمین حاصلخیز شد. ٣- خالص و ناب گردید. ٤- نیکو شد. ٥- زمین نیکو شد و پرمحصول.

❖ **زُكَيْ**: زُكَيْ. (زک و) ١- الشيء أنهاء. ٢- ه؛ أصلحه. ٣- ماله؛ أدَّى عنه زكاته.

١- رشد داد، رویاند. ٢- ه؛ آنرا نیکو گرداند. ٣- ماله؛ زکات مال را ادا کرد.

❖ **الزُّكَاةُ**: ج زُكَا و زُكُوات. ١- مص زکا. ٢- في الاسلام؛ سال بفرضه الشَّرع على المرأة ليست المسال. ٣- البزكة والزيادة.

١- مص زکا. ٢- زکات شرعی اموال در اسلام. ٣- برکت و زیادت مال و دارائی.

❖ **الزُّكَاةُ**: التهاب في داخل الأنف يرافقه سعال وإفراز مخاطي، زكام که عبارت است از التهاب اندرون بینی همراه با آب ریزش بینی.

❖ **زُكَيْ**: يَزُكِي، زُكَيْ وَ زُكَاةً. الشيء؛ غاو زاد.

رشد کرد، فزونی یافت.

❖ **الزُّكَيْيُ**: ج أَرْكِيَاء. ١- النَّسَمِي الطَّيِّب. ٢- الصَّالِح. ٣- الزَّيِّد الخیر و الفضیل. ٤- الطَّاهِر من الذُّنوب و الأخطاء.

۱- مص زَمَزَ يَزْمُ زَمْزاً ۲- صدأ، ج زُمور.

❖ الزُّمْرُودُ: الجواهر، ج زُمُر.

سنگ قیمتی که دارای رنگ بسیار سبز و شفاف است.
زُمرد.

❖ زَمَزَمَةٌ: زَمْزَمَةٌ، ۱- الشيء: سمع صوته من بعيد مع دوي ۲- الرعد أو غيره: صوت متتابعاً.

۱- صدای او از دور شنیده شد. ۲- الرعد أو غيره: صدای رعد از دور بی دری شنیده شد.

❖ الزَّمَنُ: ر. الزمان، ج أزمان و أزمن.

❖ الزُّمَّيْوِي: شدة البرد.

سرمای بسیار شدید.

❖ الزُّمَيْلُ: ج زُمَلاء، ۱- الرفيق في السفر، ۲- من يتعاطى مثل عملك: «هو زميلي في الدراسة، أو للمهنة...».

۱- همراه در سفر، ۲- همکار، همکلاس. «هو زميلي في الدراسة أو المهنة».

❖ زَمَنِي: يَزْنِي، زَنًى و زَنَاءٌ (زن یا). فجر بالمرأة.

زناکرد، بطور نامشروع با زنی آمیزش کرد.

❖ الزُّمْنَى: ۱- مص زنى، ۲- القبور، المهر.

۲- نِسَب و قَبور، کار نامشروع.

❖ الزُّمَانُ: ما يُشَدُّ على وسط الجسد، ج زُمَانِيَر.

چیزیکه به کمر بندند مانند پلرانی روحانی مسیحیت که زُنار به کمر دارند، ج زُنابِر.

❖ الزُّنْبُورُك: آلة في الساعة أو غيرها تدير دواليها أو بعض ألياتها.

فتر و کوک ساعت که کلمه‌ای ترکی است.

❖ الزُّنْبُقُ: نبات له زهر جميل طيب الرائحة، طويل، منه ألوان مختلفة أشهرها الأبيض، ج زُنَابِق.

گل زنبق که بسیار خوشبوست، که دارای رنگهای مختلف است معروفترین آن سفید است، ج زُنَابِق.

❖ الزُّنْبُورُ: حشرة تشبه الذباب شديدة السخ، ج زُنَابِر.

زنبور که دارای نیشهای تند است، ج زُنابِر.

❖ الزُّنَّةُ: (وزن) ۱- مص وزن، ۲- المقدار.

۱- مص وزن ۲- مقدار و اندازه.

❖ الزُّنُج: شعب من السودان، ج زُنُوج.

یک شاخه از سیاهپوستان، ج زُنُوج.

❖ الزُّنْجَان: صدأ الحديد و النحاس.

زنگ آهن و مس.

❖ الزُّنْجِي: واحد الزُّنْج.

یک نفر سیاهپوست.

❖ الزُّنْجِير: السلسلة، ج زُنَابِجِر.

زنجیر طلائی و مسی و غیره، ج زُنَابِجِر.

❖ زُنْجَحٌ: يَزْنُجُ، زَنْجَحٌ، اللحم أو الدهن: فسد و تغيرت رائحته.

گوشت یا چربی فاسد شد و بوی آن تغییر یافت.

❖ الزُّنْجَحُ: من اللحم أو الدهن: الفاسد المتغير الرائحة.

گوشت یا روغن فاسد و بو گرفته.

❖ الزُّنْدُ: ج زُنَاد و أَرْنَد و أَرْنَاد، ج زُنَاد و أَرْنَد و أَرْنَاد.

۱- موصل طرف الذراع في الكتف، ۲- العمود الأعلى الذي تُدَح به الثار.

۱- مفصل کتف ۲- چوب بالای آتش گیرانه.

❖ الزُّنْدَقَةُ: أضرار الكفر وإحفاؤه وإظهار الإيمان.

کفر پنهان و اظهار اسلام و ایمان.

❖ الزُّنْدِيقُ: مَنْ يَضُرُّ الكفر ويغفیه و يظهر الإيمان، ج زُنَادِيق و زُنَادِيقِي.

کافر پنهانی و علی الظاهر مسلمان، ج زُنَادِيق و زُنَادِيقِي.

❖ زُنْدُو: تَزْنُو، أ. التَّبَسُّدُ الزُّنَار.

به کمر او زُنار بست.

❖ الزُّنْزَلُخْتُ: شجر جيد الخشب يُزَوَّج للزينة.

درختی است که چوب آن نیکوست جهت زیبایی کاشته می‌شود.

❖ زُهَاءٌ: يَزْهَوُ زَهْواً وَ زُهْواً وَ زُهْاءٌ، (ز هو) ۱- تَكْبَر.

۲- افسترد، ۳- الزُّهْرُ أو نحوه: أشرق، ۴- الشيء: أضاء.

۵- الزُّرْعُ: نما.

۱- تکبر کرد، ۲- افسترد نمود، ۳- الزهراء و نحوه: کل و مانند آن شکوفا شد، ۴- الشيء: روشن شد، ۵- الزرع: رشد کرد.

❖ زُهَاءٌ: يَزْهَوُ زَهْواً، (ز هو) ۱- أضاء، استخفه، ۲- الكِبَرُ: جملة معجباً بنفسه.

۱- او را خوار نمود، ۲- الكِبَرُ: تکبر او را مغرور نمود.

❖ الزُّهَاءُ: ۱- مص زها، ۲- المقدار، ۳- زهاء الشيء: ما يقرب منه «عمره زهاء عشرين عاماً».

۱- مص زها ۲- تعداد و اندازه ۳- زهاء الشيء: نزدیک است به آن «عمره زهاء عشرين عاماً» عمر او نزدیک به بیست سال است.

❖ الزُّهَادَةُ: ۱- مص زَهْد و زَهْدَةٌ و زَهْدَةٌ، ۲- الزُّهْد، ۳- في الشيء: الرغبة عنه.

۱- مص زَهْد زَهْدٌ زَهْدٌ، ۲- زهد و پارسائی، ۳- في الشيء:

اعراض از آن دوری کردن از آن.

❖ **زَوْی: یَزَوِی، زَوِیاً وَ زَوِیَةً** (از وی) الشیء عنه: بخشاء، آبهند. ۲- الشیء: جمعه. ۳- ما بین عینیه: عیس.

۱- آن چیز را از او دور کرد. ۲- الشیء: گردآوری نمود. ۳- ما بین عینیه: عیس شد.

❖ **زَوْی: تَزَوِی: (از وی) ۱- صار فی الزَّوَاثِیة، ۲- ما بین عینیه: عیس.**

۱- در گوشه قرار گرفت. ۲- ما بین عینیه: عیس شد.

❖ **الزَّوْج: ۱- مص زَوْج ۲- اقتران الرجل بالمرأة بتراسیم شرعیة دینیة أومدنیة.**

۱- مص زَوْج ۲- ازدواج زن و مرد طبق مقررات شرعی یا دولتی.

❖ **الزَّوْج: ۱- مص زَالَ یَمْرُؤُ. ۲- میل الشمس عن وسط السماء.**

۱- مص زَالَ یَمْرُؤُ ۲- تمایل خورشید از وسط آسمان.

❖ **الزَّوْجِیَّة: الساعة کذا زوایة: أي کذا بعد الظهر.**

یعنی ساعت چپین و چنان بعد از ظهر.

❖ **الزَّوْجِی: ر. الزَّوْج.**

❖ **الزَّوْجِیَّة: الإحصار، هیجان الرج و تصاعدها إلى الجَوْج، ج زوایع.**

تندباد که بر هوا بلند شود. ج زوایع.

❖ **زَوْج: تزویجاً وَ زَوْجاً. ۱- امرأةً أوبامرأة: جعلها له زوجاً. ۲- الشیء بالشیء أوالیة: قرنه به.**

۱- او را شوهر آن زن گردانید. ۲- الشیء بالشیء أوالیة: آن دو چیز را جفت کرد.

❖ **الزَّوْج: ج أزواج وَ زَوْجَة، جع أزواج. ۱- رجل المرأة. ۲- امرأة الرجل. ۳- کل واحد معه واحد آخر من جنسه.**

۱- شوهر ۲- همسر ۳- هر کسی که به همراه اوست یکی دیگر از جنس خود.

❖ **الزَّوْجَة: امرأة الرجل.**

همسر.

❖ **زَوْج: تزويداً، أعطاه زاداً.**

به او روزی داد.

❖ **زَوْج: تزویراً. ۱- زُیْن الکذب. ۲- الشهادة: حکم بأنَّها زور. ۳- الکلام: زُیْنه و کذب فيه. ۴- علیه: قال علیه الزور.**

۵- علیه کذا و کذا: نسب إلیه شیئاً کذباً وَ زوراً.

۱- دروغ را آراست. ۲- الشهادة: شهادت و گواهی را باطل کرد. ۳- الکلام: سخنان را آراست و در آن دروغ گفت.

۴- علیه: بر علیه او دروغ گفت ۵- علیه کذا و کذا: چیزی

❖ **زَهْد: یَزْهَد، زُهْداً وَ زَهَادَةً.** عن الشیء أو فيه: رغب عنه و تركه «زهد المتصوف في الدنيا».

عن الشیء أو فيه: از آن دوری جست و روی گرداند. «زهد المتصوف في الدنيا» صوفی از دنیا اعراض کرد.

❖ **زَهْد: تزهداً، في الشیء أو عنه: جعله یرغب عنه و یرتکه.**

في الشیء أو عنه: او را وادار به اعراض و روی گردانیدن از آن نمود.

❖ **الزَّهْد: ۱- مص زَهْد. ۲- الرغبة عن الشیء و تركه: «الزهد في الدنيا».**

۱- مص زَهْد. ۲- اعراض از چیزی و رها کردن آن «الزهد في الدنيا».

❖ **الزَّهْر: ر. الزُّهْر.**

❖ **الزُّهْر: ج أزهار وَ أزهر وَ زُهور، جع أزاهیر وَ أزاهیر.**

۱- نَور النبات، و هو ما یمخر فيه من ورد أو نحوه نأج عن برعم. و من الزهور ما يستعمل ثمراً. ۲- «زهر الفرد أو طاولة اللعب: قطعة مکشبة من الباعج أو الخشب حفر علی أوجهها الشَّتة نقط من واحد إلى ست، یلعب بها.

۱- شکوفه گیاهان از قبیل گل و غنچه و غیره. و گلهائی وجود دارد سرانجام تبدیل به میوه می شوند. ۲- تاس نخته نرد.

❖ **الزُّهْرَة: مفرد الزُّهر.**

❖ **الزُّهْرَة: ۱- مفرد الزُّهر. ۲- زهر الدنيا: حُسنها و هیجتها.**

۱- مفرد الزُّهر ۲- نیکی و زیبایی دنیا.

❖ **الزُّهْرَة: کوکب من السَّیارات شدیداللمعان.**

ستاره ناهید. ونوس.

❖ **زَهَقَ: یَزْهَق، زُهْقا، الباطل أوالشر: زال.**

باطل و شر از بین رفت، نابود شد.

❖ **زَهَقَ: یَزْهَق، زَهْقا وَ زُهْقا. ۱- تالفت النفس: خرجت. ۲- الشیء: بطل.**

۱- روح از بدن خارج شد. ۲- الشیء: باطل شد.

❖ **الزُّهْو: ۱- مص زها. ۲- التَّکْبَر. ۳- الفخر.**

۱- مص زها ۲- تکبر. ۳- افتخار نمودن.

❖ **الزُّهْو: ۱- باطل. ۲- الهالك: «إن الباطل کان زهْواً». ۱- باطل ۲- نابود شده. «إن الباطل کان زهْواً».**

❖ **الزُّهْد: ج زُهدان. م زهید. ج زهائد. ۱- القلیل: «ممن زهید». ۲- الحقیر، التَّیْم.**

۱- کم و اندک، «ممن زهید» نرخ اندک. ۲- پست و حقیر و خوار.

دروغ به او نسبت داد.

❖ **الزُّورُ:** المیل. ۲- اعوجاج الصدر. ۳- اشراف أحد جَانِبِي الصدر على الآخر. ۴- النظر بمؤخر العين.

۱- کج شدن ۲- کجی سینه. ۳- بالا آمدن یک طرف سینه برطرف دیگر. ۴- نگاه کردن با گوشه چشم.

❖ **الزُّورُ:** ۱- الکذب: «أشبه زوراً و بهتاناً» ۲- الباطل. ۲- شهادة الباطل.

۱- دروغ «أشبه زوراً و بهتاناً» او را تهمت زد، به او دروغ نسبت داد. ۲- باطل ۳- گواهی باطل.

❖ **الزُّورُ:** القارب، السفينة الصغيرة، ج زوارق.

قایق، کشتی کوچک، ج زوارق.

❖ **زَوْقٌ:** تزویقاً. ۱- الكلام؛ زُيْنَهُ و حسنه. ۲- البناة؛ نقشه و زخرفه.

۱- سخنان را آراست نیک گرداند. ۲- البناة: ساختمان را نقش و نگار نمود و آراست و زینت داد.

❖ **الزَّيُّ:** ج أزياء. ۱- المشية. ۲- هيئة الناس: «زي أهل المدن».

۱- هیئت و شکل ۲- هیئت مردم شکل و شمایل مردم «زی أهل المدن» هیئت و شکل و شمایل مردم ساکن شهرها.

❖ **زَيْناً:** تزینة و تزینة. (زي ۱) - أولیة: جعل له زیناً. ۲- ثبته.

۱- برای او لباس تهیه نمود. ۲- او را لباس پوشاند.

❖ **الزَّيَّات:** ۱- عامير الزُّيْت. ۲- بائع الزُّيْت.

۱- گیرنده روغن زیتون. ۲- فروشنده روغن زیتون.

❖ **الزَّيَّاج:** عندالمسیحین: الطواف بأشياء مقدسة، كالأيقونات أو القربان، داخل الكنيسة أو خارجها.

جلسه مذهبی نصاری که چیزهای مقدسی را بر مردم عرضه می کنند و می چرخانند، البته این مسئله داخل کلیسا انجام می شود.

❖ **الزَّيَّادَةُ:** ج زیادات و زیائد. ۱- مص زاد یزید. ۲- ما یزد علی الشيء. ۳- «حروف الزیادة» فی الصرف: عشرة

حروف ترد فی المزیادات تُجمع فی کلمة «سألتونیها».

۲- آنچه که فزونی یابد بر چیزی افزایش. ۳- حروف الزیادة فی الصرف: ده حرف است که در بابهای مزید می آید که همه اش جمع شده در کلمه «سألتونیها».

❖ **الزَّيَّازَةُ:** ۱- مص زار یزور ۲- إعتاب المرء فی بینه للمجاملة أو لطلب حاجة.

۱- مص زار یزور ۲- دیدار.

❖ **الزَّيْتُ:** ج زیتون ۱- عَصِر الزَّيْتُون. ۲- عَصِر بعض النباتات كالطعن و الفسق و الخروغ و نحوها. ۳- مواد دهنية، نباتية أو حيوانية، تُتخذ للأكل و الإضاءة و إدارة المراكب.

۱- روغن زیتون. ۲- روغن بعضی از گیاهان مانند پنبه و پسته و گردچک. ۳- مواد روغنی، نباتی یا حیوانی، که برای خوراک یا روشنی یا به حرکت درآوردن موتورها از آن استفاده می شود.

❖ **الزَّيْتُون:** ۱- شجر مشمر طويل البقاء دائم الخضرة یزرع فی بلدان البحر المتوسط أو فی البلدان ذات المناخ الذي يشبه المناخ المتوسطي. ۲- ثمر الزَّيْتُون.

۱- زیتون که درختی است پیوسته سرسبز در مناطق با آب و هوای مدیترانه می روید. ۲- میوه زیتون.

❖ **الزَّيُّن:** ج أزوار و أزیار و زیرة. ۱- المرأة الضخمة. ۲- الذي یحب زیارة النساء و محادثتهن. ۳- الدقیق من أوتار آلات الطرب، كالعود و نحوه.

۱- کوزه بزرگ ۲- کسی دوست دارد به دیدار زنهای برود و با آنان حکمکام شود. ۳- تارهای ریز دستگاههای موسیقی از قبیل کمانچه و غیره.

❖ **الزَّيْف:** حشرة ظفیر و تنف طویلاً علی الشجر، ج زُیْران، حشرهای است بالدار کوچک تر از ملخ غالباً روی درخت می نشیند ج زیزان.

❖ **الزَّيْفُون:** شجر له زهر شدید البیاض طَیِّب الرائحة، لیس له ثمر.

درخت زیزفون که دارای گلهای سفید و خوشبو است، میوه ندارد.

❖ **زَيْفٌ:** تزیفاً. ۱- التَّوَدُّ أو غیرها، جعلها مفضوشة رديئة.

۲- رأیة: أظهر فساد.

۱- پول تقلبی چاپ کرد. ۲- رأیة: نادرستی نظر او را بیان کرد.

❖ **زَيْنٌ:** تزیناً. ۱- جعله و حسنه. او را زیبا نمود، او را آراست.

❖ **الزَّيْن:** ج أزیان. ۱- مص زان. ۲- کل ما یزین.

۳- سمو الخصال و رفعة الشأن. ۴- الحسن.

۱- مص زان ۲- هر آنچه که زینت دهد. ۳- خلق و خوی نیک و مقام والا. ۴- نیکی و حسن و زیبایی.

❖ **الزَّيْنَةُ:** ج زین. ۱- ما یُزَیَّن به. ۲- «يوم الزینة»: يوم العید.

۱- آنچه که بوسیله اش آراسته می شوند، زیور آلات. ۲- يوم الزینة: روز عید.

الدين

❖ ص: ١- الحرف الثاني عشر من حروف الهجاء. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن ستين (٦٠)، ٢- حرف يدخل على المضارع مُفيد الاستقبال. نحو: «سأقرأ هذا الكتاب». ومن معانيه في هذا الباب: الوعد، والوعيد.

۱- دوازدهمین حرف از حروف هجائی، در حساب ابجد مساوی با ۶۰، ۲- حرفی است بر فعل مضارع وارد می شود افاده آینده و می کند «ساقراً هذا الكتاب» این کتاب را بخواهم بخواند، از معانی «س» در این باب وعده و وعید است.

﴿مَعَاذَ يَسُوءِ. سَوَاءٍ وَسُوءٍ وَنَوَاءٍ وَنَوَائِبٍ وَنَبَائِثٍ وَ

۱- کاری انجام داد که مورد پسند او واقع نشد. ۲- «الامر»: آن مطلب او را دلگیر کرد. ناراحت نمود. ۳- به ظن: به او شک کرد. به او بدگمان شد. ۴- «الشيء»: زشت و ناپسند شد و رسید به او آنچه که زشت و ناپسند است.

❖ **نمونه:** فعل ماضی جامد للذم، نحو: «ساء ما تفعل».

المصائب: ١ - ف. ٢ - المهمل الذي لا يحفظ عليه ولا رعاية: «مال أو رزق سائب».

۱- فا ۲- مهمل. رها شده. «مال اورزق سائب».
 * السَّائِحُ: ج سَيَّاح. ۱- فا، ۲- الطائف في البلاد للتزُّدُّ أو غرض.

۱- فا ۲- جهانگرد.

❖ المتساوئ: ج سواثر. ١ - ٢ - ٣ - ٤ - ٥ - ٦ - ٧ - ٨ - ٩ - ١٠ - ١١ - ١٢ - ١٣ - ١٤ - ١٥ - ١٦ - ١٧ - ١٨ - ١٩ - ٢٠ - ٢١ - ٢٢ - ٢٣ - ٢٤ - ٢٥ - ٢٦ - ٢٧ - ٢٨ - ٢٩ - ٣٠ - ٣١ - ٣٢ - ٣٣ - ٣٤ - ٣٥ - ٣٦ - ٣٧ - ٣٨ - ٣٩ - ٤٠ - ٤١ - ٤٢ - ٤٣ - ٤٤ - ٤٥ - ٤٦ - ٤٧ - ٤٨ - ٤٩ - ٥٠ - ٥١ - ٥٢ - ٥٣ - ٥٤ - ٥٥ - ٥٦ - ٥٧ - ٥٨ - ٥٩ - ٦٠ - ٦١ - ٦٢ - ٦٣ - ٦٤ - ٦٥ - ٦٦ - ٦٧ - ٦٨ - ٦٩ - ٧٠ - ٧١ - ٧٢ - ٧٣ - ٧٤ - ٧٥ - ٧٦ - ٧٧ - ٧٨ - ٧٩ - ٨٠ - ٨١ - ٨٢ - ٨٣ - ٨٤ - ٨٥ - ٨٦ - ٨٧ - ٨٨ - ٨٩ - ٩٠ - ٩١ - ٩٢ - ٩٣ - ٩٤ - ٩٥ - ٩٦ - ٩٧ - ٩٨ - ٩٩ - ١٠٠ - ١٠١ - ١٠٢ - ١٠٣ - ١٠٤ - ١٠٥ - ١٠٦ - ١٠٧ - ١٠٨ - ١٠٩ - ١١٠ - ١١١ - ١١٢ - ١١٣ - ١١٤ - ١١٥ - ١١٦ - ١١٧ - ١١٨ - ١١٩ - ١٢٠ - ١٢١ - ١٢٢ - ١٢٣ - ١٢٤ - ١٢٥ - ١٢٦ - ١٢٧ - ١٢٨ - ١٢٩ - ١٣٠ - ١٣١ - ١٣٢ - ١٣٣ - ١٣٤ - ١٣٥ - ١٣٦ - ١٣٧ - ١٣٨ - ١٣٩ - ١٤٠ - ١٤١ - ١٤٢ - ١٤٣ - ١٤٤ - ١٤٥ - ١٤٦ - ١٤٧ - ١٤٨ - ١٤٩ - ١٥٠ - ١٥١ - ١٥٢ - ١٥٣ - ١٥٤ - ١٥٥ - ١٥٦ - ١٥٧ - ١٥٨ - ١٥٩ - ١٦٠ - ١٦١ - ١٦٢ - ١٦٣ - ١٦٤ - ١٦٥ - ١٦٦ - ١٦٧ - ١٦٨ - ١٦٩ - ١٧٠ - ١٧١ - ١٧٢ - ١٧٣ - ١٧٤ - ١٧٥ - ١٧٦ - ١٧٧ - ١٧٨ - ١٧٩ - ١٨٠ - ١٨١ - ١٨٢ - ١٨٣ - ١٨٤ - ١٨٥ - ١٨٦ - ١٨٧ - ١٨٨ - ١٨٩ - ١٩٠ - ١٩١ - ١٩٢ - ١٩٣ - ١٩٤ - ١٩٥ - ١٩٦ - ١٩٧ - ١٩٨ - ١٩٩ - ٢٠٠ - ٢٠١ - ٢٠٢ - ٢٠٣ - ٢٠٤ - ٢٠٥ - ٢٠٦ - ٢٠٧ - ٢٠٨ - ٢٠٩ - ٢١٠ - ٢١١ - ٢١٢ - ٢١٣ - ٢١٤ - ٢١٥ - ٢١٦ - ٢١٧ - ٢١٨ - ٢١٩ - ٢٢٠ - ٢٢١ - ٢٢٢ - ٢٢٣ - ٢٢٤ - ٢٢٥ - ٢٢٦ - ٢٢٧ - ٢٢٨ - ٢٢٩ - ٢٣٠ - ٢٣١ - ٢٣٢ - ٢٣٣ - ٢٣٤ - ٢٣٥ - ٢٣٦ - ٢٣٧ - ٢٣٨ - ٢٣٩ - ٢٤٠ - ٢٤١ - ٢٤٢ - ٢٤٣ - ٢٤٤ - ٢٤٥ - ٢٤٦ - ٢٤٧ - ٢٤٨ - ٢٤٩ - ٢٥٠ - ٢٥١ - ٢٥٢ - ٢٥٣ - ٢٥٤ - ٢٥٥ - ٢٥٦ - ٢٥٧ - ٢٥٨ - ٢٥٩ - ٢٦٠ - ٢٦١ - ٢٦٢ - ٢٦٣ - ٢٦٤ - ٢٦٥ - ٢٦٦ - ٢٦٧ - ٢٦٨ - ٢٦٩ - ٢٧٠ - ٢٧١ - ٢٧٢ - ٢٧٣ - ٢٧٤ - ٢٧٥ - ٢٧٦ - ٢٧٧ - ٢٧٨ - ٢٧٩ - ٢٨٠ - ٢٨١ - ٢٨٢ - ٢٨٣ - ٢٨٤ - ٢٨٥ - ٢٨٦ - ٢٨٧ - ٢٨٨ - ٢٨٩ - ٢٩٠ - ٢٩١ - ٢٩٢ - ٢٩٣ - ٢٩٤ - ٢٩٥ - ٢٩٦ - ٢٩٧ - ٢٩٨ - ٢٩٩ - ٣٠٠ - ٣٠١ - ٣٠٢ - ٣٠٣ - ٣٠٤ - ٣٠٥ - ٣٠٦ - ٣٠٧ - ٣٠٨ - ٣٠٩ - ٣١٠ - ٣١١ - ٣١٢ - ٣١٣ - ٣١٤ - ٣١٥ - ٣١٦ - ٣١٧ - ٣١٨ - ٣١٩ - ٣٢٠ - ٣٢١ - ٣٢٢ - ٣٢٣ - ٣٢٤ - ٣٢٥ - ٣٢٦ - ٣٢٧ - ٣٢٨ - ٣٢٩ - ٣٣٠ - ٣٣١ - ٣٣٢ - ٣٣٣ - ٣٣٤ - ٣٣٥ - ٣٣٦ - ٣٣٧ - ٣٣٨ - ٣٣٩ - ٣٤٠ - ٣٤١ - ٣٤٢ - ٣٤٣ - ٣٤٤ - ٣٤٥ - ٣٤٦ - ٣٤٧ - ٣٤٨ - ٣٤٩ - ٣٥٠ - ٣٥١ - ٣٥٢ - ٣٥٣ - ٣٥٤ - ٣٥٥ - ٣٥٦ - ٣٥٧ - ٣٥٨ - ٣٥٩ - ٣٦٠ - ٣٦١ - ٣٦٢ - ٣٦٣ - ٣٦٤ - ٣٦٥ - ٣٦٦ - ٣٦٧ - ٣٦٨ - ٣٦٩ - ٣٧٠ - ٣٧١ - ٣٧٢ - ٣٧٣ - ٣٧٤ - ٣٧٥ - ٣٧٦ - ٣٧٧ - ٣٧٨ - ٣٧٩ - ٣٨٠ - ٣٨١ - ٣٨٢ - ٣٨٣ - ٣٨٤ - ٣٨٥ - ٣٨٦ - ٣٨٧ - ٣٨٨ - ٣٨٩ - ٣٩٠ - ٣٩١ - ٣٩٢ - ٣٩٣ - ٣٩٤ - ٣٩٥ - ٣٩٦ - ٣٩٧ - ٣٩٨ - ٣٩٩ - ٤٠٠ - ٤٠١ - ٤٠٢ - ٤٠٣ - ٤٠٤ - ٤٠٥ - ٤٠٦ - ٤٠٧ - ٤٠٨ - ٤٠٩ - ٤١٠ - ٤١١ - ٤١٢ - ٤١٣ - ٤١٤ - ٤١٥ - ٤١٦ - ٤١٧ - ٤١٨ - ٤١٩ - ٤٢٠ - ٤٢١ - ٤٢٢ - ٤٢٣ - ٤٢٤ - ٤٢٥ - ٤٢٦ - ٤٢٧ - ٤٢٨ - ٤٢٩ - ٤٣٠ - ٤٣١ - ٤٣٢ - ٤٣٣ - ٤٣٤ - ٤٣٥ - ٤٣٦ - ٤٣٧ - ٤٣٨ - ٤٣٩ - ٤٤٠ - ٤٤١ - ٤٤٢ - ٤٤٣ - ٤٤٤ - ٤٤٥ - ٤٤٦ - ٤٤٧ - ٤٤٨ - ٤٤٩ - ٤٥٠ - ٤٥١ - ٤٥٢ - ٤٥٣ - ٤٥٤ - ٤٥٥ - ٤٥٦ - ٤٥٧ - ٤٥٨ - ٤٥٩ - ٤٦٠ - ٤٦١ - ٤٦٢ - ٤٦٣ - ٤٦٤ - ٤٦٥ - ٤٦٦ - ٤٦٧ - ٤٦٨ - ٤٦٩ - ٤٧٠ - ٤٧١ - ٤٧٢ - ٤٧٣ - ٤٧٤ - ٤٧٥ - ٤٧٦ - ٤٧٧ - ٤٧٨ - ٤٧٩ - ٤٨٠ - ٤٨١ - ٤٨٢ - ٤٨٣ - ٤٨٤ - ٤٨٥ - ٤٨٦ - ٤٨٧ - ٤٨٨ - ٤٨٩ - ٤٩٠ - ٤٩١ - ٤٩٢ - ٤٩٣ - ٤٩٤ - ٤٩٥ - ٤٩٦ - ٤٩٧ - ٤٩٨ - ٤٩٩ - ٥٠٠ - ٥٠١ - ٥٠٢ - ٥٠٣ - ٥٠٤ - ٥٠٥ - ٥٠٦ - ٥٠٧ - ٥٠٨ - ٥٠٩ - ٥١٠ - ٥١١ - ٥١٢ - ٥١٣ - ٥١٤ - ٥١٥ - ٥١٦ - ٥١٧ - ٥١٨ - ٥١٩ - ٥٢٠ - ٥٢١ - ٥٢٢ - ٥٢٣ - ٥٢٤ - ٥٢٥ - ٥٢٦ - ٥٢٧ - ٥٢٨ - ٥٢٩ - ٥٣٠ - ٥٣١ - ٥٣٢ - ٥٣٣ - ٥٣٤ - ٥٣٥ - ٥٣٦ - ٥٣٧ -

۱- فا ۲- باقیمانده چیزی ۳- المثل السائر: ضرب المثل جاری بین مردم.

السَّائِسُ: ج سائِسَة وَ سُوَّاس. ١ - فَا. ٢ - الَّذِي يُعْنَى
بِالدَّوَابِّ وَيُقَوِّمُ بِأُمُورِهَا: «سَائِسُ الْحَيْل».

۱- فا ۲- کسی که چارپایان را تربیت می کند
دسانس الخیل ۴.

المساق: ١ - فا. ٢ - الشراب أو الطعام الحنيء السهل في الخلق. ٣ - من الأمور الذي يجوز فعله.

۱۔ فا ۲۔ نوشیدنی گوارا۔ ۳۔ من الأمور: کار مجاز
سَاعِلٌ مُسَاعِلٌ (س. ا. ل.) مُسَاعِلٌ

ز او پرسید:

السؤال: ج أسئلة. ١ - مصر سأل. ٢ - طلب الصدقة.

١- طلب إيضاح أمر من الأمور. ٢- قضية يطرعها المعلم أو لمتعلم على الطالب ليفكر بها و يجب عنها.

۲- مص سأل و طلب و درخواست صدقه. ۳- درخواست
 ضیح کاری از کارها. ۴- قضیه ای که معلم طرح می کند تا

۱. السَّائِلُ: هـا. ۲. المستطعم. ۳. سؤال. ۴. سؤال. ۵. سؤال.

كل ما يسيل من الأجسام، كالماء والدم ونحوها، ج
وانث.

۲- گدا: ج. سؤل، و سؤل و سألۃ ۳- هر آنچه که
مکمل مایع باشد مانند آب و خون و غیره - ج. سائل

مصاب: يَسِيبُ، سَبَّأً. (س ي ب). الماء: جرى و ذهب كلُّ
هــب.

ب به هر سوئی جاری شد.

سَابِقُ: مُسَابَقَةٌ وَ سِبَاحًا. (س ب ب هـ): شتم كل منهما الآخر.
يَكْدِيكَر دِشْنَام دَادَنْد.

الشايع: ج مُتَّاح وَشَبَّاح. م سَابِغَة. ب سَوَابِغ. ١ - غا.

٢- فرس ساج: سریع.

١- فا ٢- اسب تندرو.

المصاحف: ج سبعة. ١- فا. ٢- من العدد الترشيحي: الذي يأتي في الدرجة السابعة.

١- فا ٢- عدد ترتيبی. هفتم.

المصاحف: ١- فا. ٢- الطویل، الوافی: وكتب ساج، درغ سابقة.

١- فا ٢- بلند و دراز. وكتب ساج، درغ سابقة.

سابق: سابقة و سابقا. (س ب ق) ١- ه: غالبة في السابق. ٢- إلى الشيء: أسرع إليه. ٣- ه: جاراء. ٤- بين الخيل: أرسلها يفرسانها ليكرى أنها يسبق.

١- در مسابقه بر او غلبه كرد. ٢- إلى الشيء: يسوى او شتافت. ٣- ه: در كار با او موافقت كرد. با او رفت. ٤- بين الخيل: اسبها را با سواران فرستاد تا اينكه بدانند کدام تندرو است.

المصاحف: ١- فا. ٢- المتقدم في الخير. ج شباق. ٣- أول خيل الحلبة. ج سوابق.

١- فا ٢- پیش قدم در كار خير. ج شباق. ٣- اسب برنده پیست اسب دوانی ج سوابق.

المصاحف: ج سوابق و سابقات. ١- م السابق. ٢- له في الأمر سابقة: أي سبق الناس إليه. ٣- ه: هو من أصحاب السوابق: أي سبق له أن سرق أو قتل أو قام بجريرة من الجرائم. ١- م السابق ٢- در آن كار بر دیگران پیشی گرفت. ٣- ه: من اصحاب السوابق: او سابقه دار است از جهت ارتکاب جرم و گناه و خلاف.

ساجل: مساجلة و سجالاً. (س ج ل) ١- ه: باراء. ٢- ه: فاعله.

١- با او مسابقه گذاشت. ٢- در برابر او مباحات و افتخار نمود. فخر فروشی نمود.

المصاحف: ١- فا. الساكن: «بحر ساج، لیل ساج».

٣- «طرف ساج»: فاعل ساكن.

١- فا ٢- آرام بی حرکت. «بحر ساج - لیل ساج».

٣- طرف ساج: آرام و ساکت و بی حرکت.

ساج: يسبح، سباحاً و سباحاً و سباحاً و سباحاً.

(س ي ج) في الأرض: ذهب فيها و طاف متزهاً.

في الأرض: در روی زمین به جهانگردی پرداخت.

ساج: يسبح، سباحاً و سباحاً (س ي ج) الماء: جرى.

آب جاری شد.

المصاحف: ج ساح و شوح. ١- المكان الواسع. ٢- فضاء.

بين البيوت لا بناء فيه. ٣- «هو بريء الساحة»: أي غير مذنب.

١- جای وسیع. ٢- حیاط خانه. ٣- هو بری الساحة: گناهکار نیست.

المصاحف: ج سخرة و شخار. و شخار. م ساحرة ج

سواحر. ١- فا. ٢- الذي يتماطي الشعر.

١- فا ٢- جادوگر.

المصاحف: ١- فا. ٢- شاطئ. البحر. ج سواجل.

١- فا ٢- كنارة دريا ج سواجل.

المصاحف: ج شخان. ١- فا. ٢- الحمار.

١- فا ٢- گرم و ولرم.

مساق: يسوق. سيادة و سؤدا و سؤدا و سؤدا و سؤدا (س و د) ١- عظم، شرف. ٢- القوم: صار سيدهم.

١- آقا و بزرگ شد. ٢- القوم: و ليس و پیشوای قوم خود شد.

المصاحف: ر. السؤد.

المصاحف: ١- مص ساذ ٢- الشيادة. ٣- المجد. الشرف.

٤- القذر الرفيع.

١- مص ساذ ٢- رهبری و سيادت. ٣- بزرگی و عظمت.

٤- شأن و منزلت بالا.

المصاحف: من العدد الترشيحي: الذي يأتي في الدرجة الشادسة.

از اعداد ترتيبی است، ششم.

المصاحف: ١- ما لا نقش فيه من الشياح أو نحوها.

٢- البسيط الصافي التهنل الحقائق. ج شذج.

١- لباس ساده بی نقش و نگار. ٢- ساده و صاف و خوش اخلاق. ج شذج.

مساق: يسوق. سورا و سؤورا و سورة (س و ر) ١- غضب.

٢- الشرباب في رأسه: دار فيه.

١- خشمگین شد. ٢- الشرباب في رأسه: مس و عرف او را مست نمود.

مساق: يسير، سيرا و تسيرا و تسيرا و تسيرة و

سيرة (س ي ر) ١- مشى. ٢- ارتحل. ذهب في الأرض.

٣- الكلام أو المثل في الناس: فاعل فهم و انتشر. ٤- ه أو به:

جعل به سیر.

١- راه رفت. ٢- کوچ كرد. بر روی زمین راه رفت. ٣- الكلام

او المثل في الناس: آن سخن يا ضرب المثل بين مردم شایع و

معروف شد. ٤- ه أو به: او را به رفتن واداشت.

مساق: مسارة و سیراء (س ر ا) ١- ه: أعلمه سیراً. ٢- ه:

كَلَّمَهُ سِرًّا فِي أَذُنِهِ.

١- أو را به راز خود آگاه کرد. ٢- در گوشی با او سخن گفت.

❖ **المسافر:** ١- ٢. الفرج: «خبر ساز».

١- ٢. خوشحال کننده. «خبر ساز».

❖ **مسارعة:** مسارعة. (س ر ع) التي الأمر بادر، قام إليه مسرعاً. به آن کار اقدام کرد. بشتاب آن کار را انجام داد.

❖ **مسارقة:** مسارقة. (س ر ق) ١- إليه النظر، أو سارقة النظر: ترقب منه غفلة لينظر إليه. ٢- هـ السمع: استمع إليه مستغفياً.

١- دزدکی به او نگاه کرد. ٢- هـ السمع: استراق سمع نمود.

❖ **المساقفة:** ١- ج سوار. ١- العمود الذي يُصب في وسط السفينة و يُملق عليه الشراع. ٢- «الأمراض الشارية»: أمراض تنتقل من شخص إلى آخر بالمعدوى فتنتشر.

١- ج سوار. ٢- ذکل کشتی که بادبان روی آن نصب می کنند

٢- الأمراض الشارية: بیماریهای مُسری.

❖ **مسانس:** مسانس، سياسة. (س و س) ١- الدواب: راضها و عُني بها. ٢- القوم: تولى قيادتهم و عُني بأمورهم. ٣- الأمر: قام به، دیر».

دام داری کرد. ٢- القوم: رهبری آنان عهده دار شد، عهده دار کار آنان شد. ٣- الأمر: به انجام کار پرداخت.

❖ **المساطر:** نصل عرض تقيل يكسر به العظم، ج سواطير. ساطور، ج سواطير.

❖ **المساعة:** ج ساع و ساعات. ١- جزء من أجزاء الوقت: مضت ساعة من الليل. ٢- مقدار ستين دقيقة من الزمان.

٣- الوقت الحاضر. ٤- القيامة. ٥- آلة يُعزف بها الوقت بحسب الساعات والدقائق والثواني، منها ما يُلصق باليد، ومنها ما يُملق على الحائط، ومنها ما يوضع على طاولة أو نحوها، و منها الآتي والمضاد للماء والمخفطيس، و ما إلى ذلك.

١- مدت معینی از وقت. «مضت ساعة من الليل» ٢- مقدار ٦٠ دقیقه از زمان ٣- اکنون ٤- روز رستاخیز ٥- ساعت که انواع متعددی دارد مجی، رومیزی، دیواری و غیره.

❖ **مساعة:** مساعة. (س ع د) ١- عاونه.

به او کمک کرد.

❖ **المساعة:** ج سواعد. ١- ٢. ما بين المرفق والكف. ٣- الرئيس. ٤- مجرى الماء، إلى البحر أو النهر.

٢- ساق دست ٣- رئیس. ٤- محل ریزش جویبار به رودخانه و دریا.

❖ **مساعف:** مساعة. (س ع ف) ١- ساعده.

به او کمک کرد. یاریش نمود.

❖ **المساعي:** ج سعاة. ١- ٢. فإ. ٢- والى الصدقات و جابها.

٣- موزع الهريد. ٤- الرسول.

١- ٢. فإ. ٢- جمع كنده صدقات و تقسیم كنده آن. ٢- پستچی

٢- پیام آور.

❖ **مساع:** مساع، يسوع، سوعاً و سواعاً و سوعاناً، (س و ع)

١- الشيء: كان طيباً حينئذ. ٢- الشراب أو الطعام في المثلث:

سهل مدخله فيه. ٣- الأمر: جاز فعله.

١- گوارا بود ٢- الشراب أو الطعام في الحلق: نوشابه یا غذا

در گلو گوارا آمد. ٣- الأمر: انجام آن جایز شد.

❖ **مساع:** مساع، يسع، سيعاً (س ي ع) ر. ساع يسوع.

❖ **مسافر:** مسافر، مسافرة و مسافراً، (س ف ر) ارتحل من بلده.

به سفر رفت.

❖ **المسافر:** ١- ٢. فإ. ٢- من النساء: الكاشفة عن وجهها، ج

سوافر.

١- ٢. فإ. ٢- بی حجاب، ج سوافر.

❖ **المسافرة:** م المسافر، ج سوافر.

❖ **المسافيل:** ج سفلة و سفل و سفال و سفلان. ١- ٢. فإ.

٢- الثذل، الذي، الشائط.

١- ٢. فإ. ٢- خوار، پست، حقیر.

❖ **المسافيل:** ج سوافيل. ١- م السافيل ٢- من الانسان:

مقعدته.

١- م السافيل زیر، ته. ما تحت انسان.

❖ **مسافة:** مسافة، مسافة. (س ف ه) ١- شتم كل منها الآخر.

به یکدیگر دشنام دادند.

❖ **المسافة:** ١- ٢. فإ. ٢- الأحق.

١- ٢. فإ. ٢- احق و نادان بی خرد.

❖ **مساق:** يسوق، سوقاً و سيقاً و سيقاً و ساقاً، (س و ق)

١- الماشية: حثها من خلفها على السير. ٢- السجادة: قادها،

أجرها. ٣- الحديث: سرده. ٤- إليه المال أو الخير: أرسله.

٥- إليه المال: قدّمه إليه، حمله. ٦- ب الزرع التراب: حملته،

أطارته.

١- چهارپایان را جلو راند. ٢- السجادة: اتومبیل را راند.

٣- الحديث: سخنان را بر زبان راند. ٤- إليه المال أو الخير:

پول یا خیر را برای او فرستاد. ٥- إليه المال: مال را به او

تقدیم کرد. ٦- ب الزرع التراب: باد خاک را پراکند.

❖ **المساق:** ج سوق و سيقان و أسوق. ١- ما بين القدم و

الركبة من الرجل، مؤنثة. ٢- من الشجرة: جذعها.

۱- ساق یا که کلمه مؤنث است. ۲- من الشجرة: تنه درخت.

❖ **المصاحفة:** مؤخر الجیش.

انتهای لشکر.

❖ **ساقط:** مُساقطٌ و سقاطاً. (س ق ط) هـ الحديث: تكلم أحدهما و سكت الآخر. ثم تكلم الساكت و سكت المتكلم.

یک در میان مشغول سخن گفتن شدند.

❖ **المساقط:** ج سقاط و سقاط ۱- فا. ۲- التیم الحسب و الأصل. ۳- التیم النفس.

۱- فا. ۲- کسیکه اصل و نسبش پست باشد. ۳- خوار و فرومایه و پست.

❖ **المساقط:** ج سواط. ۱- م. المساقط ۲- التیم.

۱- م المساقط ۲- فرومایه. خوار.

❖ **المصاحفة:** ج سواقی ۱- م الساقی ۲- المرأة التي تقدم الشراب في الحانات. ۳- القاعة التي تسمى الأرواح.

۲- زن که در میخانه شراب تقدیم می کند. ۲- جویباری که زراعت را آبیاری می کند.

❖ **مساقن:** مُساقنة. (س ک ن) هـ: سكن معه.

با او سکونت کرد.

❖ **المساقن:** ج سگان. ۱- فا. ۲- ما لا يتحرك.

۱- فا. ۲- ساکت و آرام و بی حرکت.

❖ **سنان:** سنانٌ، سِنَانٌ، سِنَانٌ و سِنَانٌ و سِنَانٌ و سِنَانٌ.

۱- عن الأمر أوبه: استغفر عنه، طلب أن يوضع له. ۲- طلب الصدقة و العطية. ۳- استعطى.

۱- درباره آن کار سؤال کرد. درخواست نمود برایش توضیح داده شود. ۲- درخواست صدقه نمود. ۳- گدائی نمود. در یوزگی نمود.

❖ **سنان:** سِنَانٌ، سِنَانٌ و سِنَانٌ و سِنَانٌ و سِنَانٌ. (س ی ل) الماء أو نحوه: جرى.

آب و مانند آن جاری شد.

❖ **السالف:** ج سلف و سلاف. ۱- فا. ۲- الماضي «الزمان السالف، سالف الأزمان».

۱- فا. ۲- گذشته. «الزمان السالف، سالف الأزمان» زمان گذشته، زمانهای گذشته.

❖ **السالف:** ج سواف. ۱- م السالف. ۲- جانب الحق.

۱- م السالف ۲- بناگوش.

❖ **سالم:** مُسَالمة و سِلاماً (س ل م) هـ: صالحه.

با او مصالحه نمود.

❖ **سَمِيحٌ:** سَمِيحٌ، سَاماً و سَامَةً و سَاماً و سَامَةً. الشيء أو ينة:

مَلٌ.

از آن بیزار شد.

❖ **سَمَامٌ:** يَسْمُومٌ، سَوْماً و سَوْماً. (س م و) ۱- البائع البضاعة أو يه: عرضها للبيع و ذكر ثمنها. ۲- المشتري البضاعة أو يها: طلب ابتاعها و معرفة ثمنها. ۳- هـ خَسفاً: أذله.

در معرض فروش نهاد و قیمت آنرا گفت. ۲- المشتري البضاعة أو يها: خواست آنرا بخرد و نرخ آنرا بدانند. ۳- هـ خَسفاً: او را خوار و ذلیل نمود.

❖ **السَمَامُ:** ج سوام. ۱- ذوالسم. ۲- من الأيام: ذوالسَمُوم.

۱- چیز سموم، زهر دار. ۲- من الأيام: روزهای که بادهای سموم و گرم می وزد.

❖ **سَمَامٌ أَقْبَرُ:** (س م م ب ر ص) حشرة بشكل الحردون أصغر منه، ج سوام أنزح.

ماترنگ حشرهای است بشكل چلپایه. ج سوام ابرص.

❖ **سَمَافِي:** مُسَاماة. (س م و) هـ: باراه و فاخره.

بر او فقر فروشی کرد، مُباهات کرد.

❖ **سَمَافِي:** مُسَامعة. (س م ح) ۱- هـ يذنيه: عفا عنه. ۲- هـ بالأمر أو فيه: واقفه على ما يطلبه.

او را بخشید. ۲- هـ بالأمر أو فيه: به درخواست او پاسخ مثبت داد.

❖ **سَمَافِي:** مُسَامرة. (س م ر) هـ: حادثه ليلاً.

با او به شب نشینی پرداخت.

❖ **السَمَافِي:** ۱- فا. ج شتر و شتار. ۲- الشمار. ۳- مجلس الشتر.

۱- فا. ۲- شب نشینی کنندگان. ۳- مجلس شب نشینی.

❖ **السَمَافِي:** ۱- فا. ج سَمَام سامية. ج سوام. ۲- من الأشياء: «العالي الشريف «مقام سام».

۱- فا. ۲- من الأشياء: چیزهای ارزنده و عالی «مقام سام» مقام والا.

❖ **سَمَافِي:** مُسَامدة و سَمَافدة (س ن د) هـ: عاونه، ساعده. ۲- هـ إلى الشيء: أسنده إليه.

۱- کمک کرد به او، او را یاری نمود، او را پشتیبانی نمود. ۲- هـ إلى الشيء: آنرا بدان تکیه داد.

❖ **سَمَافِي:** مُسَامرة. (س ه ر) هـ: سهر معه.

با او شب زنده داری کرد.

❖ **السَمَافِي:** ۱- فا. ۲- الشهران.

۱- فا. ۲- شب زنده دار.

❖ **سَمَافِي:** مساهلة (س ه ل) هـ: لاینه، لافنه.

با او به نرمی و مدارا رفتار نمود.

● **سَهْمَةٌ**: مُسَاهَظَةٌ و یَسَاهَا (س ه ی) فی الأمر: شارکه فيه. با او در آن کار شریک و همراه شد.

● **سَاقِي**: مُسَاوَاةٌ (س و ی) ۱- مُ: سائله، عبادلَه «هذا الكتاب يساري وزنه ذهباً» ۲- هُ: به، أو الشيء بالشئ، أو بينهما: جعلها يتعادلان. ۳- هُ أو به: بلغ قَدْرَهُ.

۱- همانند آن شد، برابر آن شد. «هذا الكتاب يساري وزنه ذهباً» این کتاب ارزش طلا دارد. ۲- هُ، به، أو الشيء بالشئ و أو بينهما: آن دو را برابر متعادل نمود. ۳- هُ أو به: به ارزش خود رسید.

● **سَاقَرٌ**: مُسَاوَرَةٌ و سِوَارٌ (س و ر) هُ: الهِمُّ أو غيره: صارعه.

هم و غم و اندوه او را از پا درآوردند.

● **سَاقَمٌ**: مُسَاوَمَةٌ و سِوَامٌ (س و م) للمشتري البائع بالبضاعة: فاضحه في ابتاعها.

مشتري با فروشنده در مورد خرید کالا معامله و گفتگو کردند.

● **سَاقِيٌّ**: مُسَاوِرَةٌ (س ی ر) ۱- هُ: سار معه. ۲- هُ أو الشيء: جاره «ساره في المعاملة».

۱- با او همراه شد. ۲- هُ أو الشيء: با او مدارا کرد. مُسَاوِرَةٌ في المعاملة: با او در معامله مدارا کرد.

● **سَمِعَ: يَسْمَعُ**. سَمِعًا و سَمِيعًا: هُ: شَمِع. او را دشنام داد.

● **سَمِعِي**: نِسِي. سَمِيًا و سَمِيَةً (س ب ی) ۱- العَدُوُّ: أسره ۲- بَ: المرأة قلبه: أسرته بَحْبَهَا أو إغرائها.

۱- دشمن را اسیر نمود. ۲- بَ: المرأة قلبه: با عشوه و عشق او را شیفته خود کرد.

● **السَّمْعَانِيَّة**: الإصبع التي بين الإبهام والواسطي. انگشت سبابه.

● **السَّمْعَانِيَّة**: ۱- النُّوم. ۲- التَّوَمَةُ الخفيفة. ۱- خواب. ۲- خواب سبک.

● **السَّمْعَانِيَّة**: ۱- الماهر في السباحة. ۲- الكثير السباحة. ۱- شناگر ماهر. ۲- بسیار شناگر.

● **السَّمْعَانِيَّة**: ۱- مص سَمِعَ. ۲- رياضة الصوم في الماء و التَّقْدُم فيه.

۱- مص سَمِعَ ۲- ورزش شنا. ● **السَّمْعَانِيَّة**: ۱- ما كان ذا سبعة أركان. ۲- من الألفاظ: ما كان مؤلفاً من سبعة أحرف. ۳- من الأولاد: الذي ولد لسبعة

أشهر من الخمل.

۱- آنچه که دارای هفت بخش است ۲- من الألفاظ: کلماتی که دارای هفت حرف هستند. ۳- من الأولاد: بچه هفت ماهه بدنیا آمده.

● **السَّمْعَانِيَّة**: الكثير السبي «هو سَبَائِقُ المكارم». دوندۀ بسیار تند و تیز. پیشواز «هو سَبَائِقُ إلى المكارم» او در کارهای نیک پیشواز است.

● **السَّمْعَانِيَّة**: ۱- مص سَبَقَ. ۲- سَبَائِقُ الخيل: إجراؤها في ميدان تسابق فيه.

۱- مص سَبَقَ. مسابقۀ اسب‌دوانی.

● **سَمْعِيَّة**: تسميئة. ۱- الأمر: كان سَبِيًّا له «سَبَبُ الضَّبَابِ اصطدام السهاتين». ۲- الأسباب: أوجدها.

۱- باعث آن کار بود. «سَبَبُ الضَّبَابِ اصطدام السهاتين»: مه باعث تصادف دو اتومبیل شد. ۲- الأسباب: علل را بوجود آورد.

● **السَّمْعِيَّة**: ج أسباب ۱- ما يُتَوَصَّلُ به إلى غيره. ۲- الخَبْر. ۳- القربة. ۴- المؤدّة.

۱- باعث رسیدن بدیگری. ۲- طناب. ۳- غویشاوندی. ۴- دوستی.

● **السَّمْعِيَّة**: اليوم الأخير من أيام الأسبوع بين الجمعة والأحد: ج سُبُوت و أُسْبُت.

روز شنبه، که مابین جمعه و یکشنبه قرار دارد ج سُبُوت و أُسْبُت.

● **سَمْعِيَّة**: شهر أيلول. ماه سپتامبر «أيلول» نهمین ماه سربانی.

● **سَمْعِيَّة**: يَسْمَعُ. سَبَاحَةٌ. في البحر اوالنهر أو غيره ما أوبى: عام فيه و تقدّم.

در دریا یا رودخانه یا غیره شنا کرد.

● **سَمْعِيَّة**: تسميئة. ۱- صُلَى. ۲- اللّٰه أو له: نَزْهُه. قدّسه. ۳- قال: «سُبْحَانَ الله».

۱- درود فرستاد. ۲- الله اوله: خدا را تقدیر نمود. خدا را منزه دانست. ۳- گفت «سُبْحَانَ الله».

● **سَمْعِيَّة**: «سبحان الله» أي أبرىء الله من كل سوء. یعنی خداوند پاک و منزه مدام از هر بدی.

● **السَّمْعِيَّة**: ج شَبِعَ و شُبَّحات. ۱- الدعاء. ۲- حَزْرَات منظومة في سلك التسبيح أو التلوي.

۱- دعا ۲- دانهای تسبیح. ● **سَمْعِيَّة**: يَسْمَعُ. سَبْرًا. الشئ: خبره لصرف عمقه «سبر

المجرع، سبرالجرع.

أَنَّا أَمُودٌ تَأْتِيكَ مَقْدَارٌ كَوْدِي أَنَّا دَرِيْدٌ «سَبْرُ الْجَرْحِ» أَوْ
سَبْرُ الْبَثْرِ زَحْمٌ رَا وَارِسِي نَمُود. جَاهٌ رَا بَرَرِسِي كَرْد.

سَبْعُ: سَبْعًا. ١- الشَّيْءُ: جَمْعُهُ سَبْعَةٌ. ٢- الشَّيْءُ: جَمْعُهُ ذَا
سَبْعَةِ أَرْكَانٍ.

١- أُنْ جِيز رَا هَفْتٌ عَدَدٌ كَرْد. ٢- الشَّيْءُ: أَنْجِيز رَا دَوَايِ
هَفْتٌ بَخْشٌ كَرْد.

سَبْعُ: الْمَفْتَرَسُ مِنَ الْحَيَوَانِ. جِ أَنْسُجُ وَ سِبَاعُ وَ سُبُوعُ وَ
سُيُوعَةٌ.

حَيَوَانٌ دَرِنْدَه. جِ أَنْسُجُ وَ سِبَاعُ وَ سُبُوعُ وَ سُيُوعَةٌ.

سَبْعُ: الْمَفْتَرَسُ مِنَ الْحَيَوَانِ. جِ أَنْسُجُ سِبَاعُ وَ سُبُوعُ وَ
سُيُوعَةٌ.

حَيَوَانٌ دَرِنْدَه. جِ أَنْسُجُ وَ سِبَاعُ وَ سُبُوعُ وَ سُيُوعَةٌ.

سَبْعُ: جِزَةٌ مِنْ سَبْعَةِ أَجْزَاءٍ. جِ أَنْشَاعُ.

يَكُ هَفْتَمُ. جِ أَسْبَاعُ.

سَبْعُ: الْعَدَدُ الَّذِي يَلِي الثَّنَةَ فِي الْعَدَدِ الْمَفْرَدِ.
عَدَدٌ هَفْتٌ.

سَبْعُ: السَّبْعُونَ: مِنَ الْعُقُودِ سَبْعَ عَشْرَاتٍ. لِلْمَذْكُورِ وَالْمَوْثُوتِ. وَ
يُجْزَبُ إِعْرَابُ الْجَمْعِ الْمَذْكُورِ الشَّامِلِ.

عَدَدٌ هَفْتَا، كَهْ جِزَةٌ أَعْدَادُ عُقُودٍ اسْت. مَذْكُورٌ مَوْثُوتٌ يَكِي
اسْت وَ إِعْرَابُ أَنْ إِعْرَابُ جَمْعِ مَذْكُورٍ سَالِمٍ اسْت.

سَبْعُ: سَبْعٌ. سَبْعُوعًا. ١- الشَّيْءُ: طَالُ «سَبْعُ الشُّوَبِ»
سَبْعَتِ الدَّرْعِ. ٢- الْمَعَاشُ: أَثْنَعُ.

١- دَرَا زَشْدَه، بِلَنْدٌ كَرْدِيدَه. «سَبْعُ الشُّوَبِ» سَبْعُ الدَّرْعِ

٢- الْمَعَاشُ: دَرِ رِزْقٍ وَ رِزْقِي كَشَايِشِي حَاصِلٌ شَد.

سَبْعُ: سَبْعٌ وَ يَسْبِقُ. سَبْعًا. ١- إِلَى الْأَمْرِ: تَقْدَمُهُ. جَاءَ
قَبْلَهُ. ٢- عَلَى الْأَمْرِ: غَلِبَهُ.

١- اَزْ أَوْ بِهِيشِي كَرَفْت. ٢- عَلَى الْأَمْرِ: بِرْ أَوْ غَالِبٌ شَد.

سَبْعُ: سَبْعٌ وَ يَسْبِقُ. سَبْعًا. ١- الْمَعْدُنُ: أَذَابَهُ وَ خَلَصَهُ
مِنَ الْفَنَسِ ثُمَّ صَبَّهُ فِي قَالِبٍ «سَبْعُ الْفَنَسِ أَوْ الذَّهَبِ». ٢- الْكَلَامُ:
أَحْسَنَ تَحْذِيرَهُ. ٣- تَهَ التَّجَارِبُ: عَلَّمَتْهُ.

١- مَعْدُنٌ رَا ذَوْبٌ نَمُود. خَالِصٌ نَمُود اَزْ أَوْدُكِيهَا مَسِسْ أَنْرَا
دَرِ قَالِبٍ رِيخْت. رِيخْتَه كَرِي نَمُود. «سَبْعُ الْفَنَسِ أَوْ الذَّهَبِ»

٢- الْكَلَامُ: سَخْتَانُ نَابِ بِرِ زَبَانِ رَانْد. ٣- تَهَ التَّجَارِبُ: تَجَرِبُهُ
أَوْ رَا أَبْدِيدَهُ نَمُود.

سَبْعُ: سَبْعٌ. تَسْبِيلُ الثَّوْبِ أَوْ السَّرِّ: أَرْخَاهُ.

لِبَاسٌ يَا بِرْدَه رَا أَوِيخْت.

سَبْعُ: السَّبْعُ.

سَبْعُ.

سَبْعُ: جِ سِبَالٍ. ١- السَّبْعَةُ. ٢- مَا فَوْقَ الثَّنَةِ الْعُمَا مِنْ
الشَّعْرِ.

١- يَكُ خَوْشَه اَزْ سَبْعِلِ ٢- مَوِي بِسْتِ لَب.

سَبْعُ: لَوْحٌ يُكْتَبُ عَلَيْهِ ثُمَّ يُقَيَّمُ مَا كُتِبَ بَعْدَ الِاسْتِفْنَاءِ
عِنْدَهُ. وَ يُسْتَعْمَلُ خُصُوصًا فِي الْمَدَارِسِ.

تَخْتَه سِبَاكَه عَلَى الْخُصُوصِ دَرِ مَدَارِسِ مَوْرِدَه بِرْدَارِي اسْت.

سَبْعُ: جِ سَبَايَا. ١- الْمَاسُورُ. ٢- الْمَاسُورَةُ.

١- مَرْدٌ وَ زَنْ اسِيرِ.

سَبْعُ: جِ سَبْعِي. ١- مَصَّ سَبْعِي. ٢- الْمَاسُورُ.

٣- الْمَاسُورُونَ.

١- مَصَّ سَبْعِي ٢- اسِيرِ ٣- اسِيرَانِ.

سَبْعُ: الْمَرْأَةُ الَّتِي تُوَثَّرُ. جِ سَبَايَا.

زَنْ اسِيرِ شَدَه. جِ سَبَايَا.

سَبْعُ: جِ سَبَايَا. ١- مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفَنَسِ: كِتْلَةٌ مِنْهُ
مَصْبُوبَةٌ عَلَى شَكْلِ مَعْيُنٍ. ٢- كُلُّ قِطْعَةٍ مَسْطُوبَةٍ مِنَ الْمَعْدُنِ.

١- مِنَ الذَّهَبِ أَوْ الْفَنَسِ: شَمِشٌ طَلَا وَ تَقَرَه. ٢- هَرِ قِطْعَةٍ أَيْ
كَهْ مَعْدُنِي بِأَشْدَ بِهْ شَكْلٌ مَسْطُوبٌ.

سَبْعُ: جِ سَبْعِلِ وَ سَبْعِلُ وَ أَسْبِيلُ وَ أَسْبِيلَةٌ وَ سُيُولُ.

١- الطَّرِيقُ. يَذْكُرُ وَ يُوَثَّرُ. ٢- مَا وَضِعَ مِنَ الطَّرِيقِ. ٣-

«أَبْنِ السَّبِيلِ»: الْمَسَافِرُ. ٤- «سَبِيلُنَا أَنْ نَفْعَلَ كَذَا» أَيْ نَحْنُ
جَدِيرُونَ بِفَعْلِهِ.

١- رَاهِ وَ طَرِيقُ كَهْ مَذْكُورٌ مَوْثُوتٌ مِي شُود. ٢- رَاهِ دَرِوسْتِ وَ

أَشْكَارِ. ٣- «أَبْنِ السَّبِيلِ»: مُسَافِرٌ. ٤- سَبِيلُنَا أَنْ نَفْعَلَ كَذَا: مَا

شَايِسْتَه أَنْجَامِ أَنْ هَسْتِيمِ.

سَبْعُ: جِ شَعْرٍ. ١- مَا يُخَرَّبُهُ. ٢- قَاشٌ أَوْ مَعْدُنٌ يُسَدَّلُ

عَلَى نَوَافِدِ الْبَيْتِ وَ أَبْوَابِهِ الْإِقْلَاقِ الشَّمْسِ أَوْ الْحِجَابِ الْأَنْظَارِ.

٣- قِطْعَةٌ مِنَ الْقَبَاشِ فِي مَقْدَمِ الْمَرْحُحِ تُرْفَعُ عِنْدَ الْبَيْدَةِ بِعَرَضِ
الشَّرِيطِ السَّبَايَا أَوْ الْقَتِيلَةِ.

١- پُوشِش. ٢- بِرْدَه كَهْ گَاهِي پَارِجَهِي اسْت وَ گَاهِي

كَرْكَرَهِي اسْت. ٣- بِرْدَه سِنِ تَاثَرِي بِرْدَه سِينَمَا كَه بِهْ هِنَاك

نَمَاشِ كِنَارِ مِي رُود.

سَبْعُ: ر. السَّتَارُ. جِ سَتَارِز.

سَبْعُ: الْعَدَدُ الَّذِي يَلِي الْخَمْسَةَ فِي الْعَدَدِ الْمَفْرَدِ.

عَدَدٌ شَشِ.

سَبْعُ: يَشْتَرُ وَ يَشْتَرِي. شَتْرَا الشَّيْءُ: غَطَّاهُ. أَخْفَاهُ «سَتَرِ

وَجْهَهُ بِيَدِهِ، سَتَرَ الْأَمْرَ».

أَنْجِيز رَا پُوشَانْدَه، مَخْفِي كَرْد. «سَتَرِ وَجْهَهُ بِيَدِهِ، سَتَرَ الْأَمْرَ».

صورت خود را با دست پوشاند. کار را مخفی کرد.

❖ **سَمِعْتُ**: تستیماً. ر. ستر.

❖ **السَّمْعُ**: ج **سُئُورٌ** و **أَسْتَرٌ** و **سَمَرٌ**. ۱- ما **يُسْتَرُ** به. ۲- الحياء.

۱- پوشش. ۲- حياء و آزرم.

❖ **السَّمْعَةُ**: ما يلبسه الرجل فوق القميص الخارجيّ، ج **بِئَرٌ**. كُتِبَ ج **بِئَرٌ**.

❖ **السَّمْعُونُ**: من المَعْقُود: ستّ عشرات. للمذكّر و للمؤنث. يُعْرَبُ إعراب الجمع المذكّر السالم.

عدد شخصت که از عقود است اعراب آن اعراب جمع مذکر سالم است. مذکر مؤنث یکی است.

❖ **سَمَجًا**: **يَسْجُو** **سَجْوًا** و **سَجْوًا** (س ج و) الشيء: سكن «سجا الليل».

آرام گرفت «سجا الليل» شب آرام گرفت.

❖ **سَمَجِيٌّ**: تسجیة (س ج و) الميّت: غطاء.

مرده را پوشاند.

❖ **السَّمَجَادُ**: ۱- الكثير السُّجُود. ۲- بساط من قاش يُحْسَاك بالأيدي أو بالآلات، به نقوش و رسوم و صور، تغطّي به أراضي الدّور، أو المسقّعة، أو يملأ على المهيّطان أحياناً: «السَّمَجَادُ العجمي، السَّمَجَادُ الفرنسي».

۱- بسیار سجده کننده. ۲- فرش ماشینی یا دست بافت، که گاهی برای پوشش زمین اتاق یا آویختن بر دیوار جهت زیبائی از آن بهره می گیرند. «السَّمَجَادُ العجمي، السَّمَجَادُ الفرنسي» فرش ایرانی و فرنگی.

❖ **السَّمَجَادَةُ**: ۱- واحدة «السَّمَجَادُ» للباساط المعروف. ۲- البساط الصغير الذي يَصُلُّ عليه.

۱- مفرد سجاد فرش. ۲- سجاده نماز.

❖ **السَّمَجَالُ**: ۱- مص ساجل. ۲- العرب بينهم سجال: أي حيناً على هذا الفريق و حيناً على أولئك.

جنگ گاهی میبخت اینها گاهی میبخت دیگری است.

❖ **السَّمَجَانُ**: حارس السَّجْن.

نگهبان زندان - زندانیان.

❖ **سَمَجَةً**: **يَسْجُدُ** **سَجُودًا**. خضع و انحنى: «سجد المصلّي».

فرودتن نمود. خم شد. سجده نمود. «سجد المصلّي»

❖ **السَّمَجْدَةُ**: المرأة من السُّجُود.

یکبار سجده کردن.

❖ **سَمَجَةً**: **يَسْجُدُ** **سَجْعًا**. ۱- ب الحمامة: رَدَدَتْ صوتها

۲- الخطيب أو الكاتب: أتى بكلام منثور له قوافي و فواصل.

۱- ب الحمامة: کبوتر تر بقیقو کرد. خواند. ۲- سخنان موزون و مقفی را ادا کرد.

❖ **السَّمَجُجُ**: ۱- مص سَجَج. ۲- في البديع: هو الكلام المنثور ذوالقوافي و التواصل، ج **أَسْجَاعٌ** و **سَجُجٌ**.

۱- مص سَجَج در علم به کلام موزون و مقفی دارای فاصله اطلاق می شود. ج **أَسْجَاعٌ** و **سَجُجٌ**.

❖ **السَّمَجَفُ**: ج **سَجُوفٌ** و **أَسْجَافٌ** ۱- السَّمَر. ۲- أحد الشَّجَرَتَيْنِ المَقْرُونَتَيْنِ اللّذَيْنِ بينهما فرجة.

۱- پوشش ۲- پرده ای که بالايش را دوخته اند ولی میان آن دو باز است و به دو طرف دیوار می بندند.

❖ **سَمَجِلٌ**: تسجیل. ۱- كتب السَّجِل. ۲- الرَّأْيُ أَوَّالُ الحَكْمِ أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ: أثبت في سَجِلٍ. قید. ۳- الأَغْنِيَةُ أَوَّالُ الحديثِ أَوْ نحوهما: أثبت على شرط أو أسطوانة.

۱- سجل را نوشت. ۲- الرَّأْيُ أَوَّالُ الحَكْمِ أَوْ غَيْرَ: در سجل ثبت نمود ۳- الأَغْنِيَةُ أَوَّالُ الحديثِ أَوْ نحوهما: آواز و سخن را روی نوار ضبط کرد.

❖ **السَّمَجِلُ**: ج **سَجَلَاتٌ**. ۱- الكتاب الذي تدوّن فيه اليهود الأحكام و نحوها. ۲- الصحيفة.

۱- کتابی که در آن پیمانها و قراردادهای و احکام را ثبت می کنند. ۲- روزنامه.

❖ **سَمَجْنٌ**: **يَسْجُنُ** **سَجْنًا**؛ حبه.

او را زندانی نمود.

❖ **السَّمَجْنُ**: المكان الذي يُعْبَسُ فيه المَثْمُونُ أَوَّالُ المجرمون، ج **سَجُونٌ**.

زندان. محل نگهداری متهمان و مجرمان. ج **سَجُونٌ**.

❖ **السَّمَجَجَةُ**: العُلُقُ، الطَّيْبَةُ، ج **سَجَاجَا**: «هو يقول السَّمَجَجُ قولَ سَجَجَةٍ».

حُلُق و عوَری انسان. ج **سَجَاجَا** «هو يقول السَّمَجَجُ قولَ سَجَجَةٍ» او شعر می سرايد مانند خلق عوَری خود.

❖ **السَّمَجَجِينُ**: المسجون، المحبوس، ج **سَجَجَاءٌ** و **سَجَجْنِيٌّ** م **سَجَجِينَ** و **سَجَجْتُهُ** ج **سَجَجْنِيٌّ** و **سَجَجَانٌ**.

زندانى شده - محبوس. ج **سَجَجَاءٌ** و **سَجَجْنِيٌّ** م **سَجَجِينَ** و **سَجَجْتُهُ** ج **سَجَجْنِيٌّ** و **سَجَجَانٌ**.

❖ **سَمَجٌ**: **يَسْجُ** **سَجًا** و **سَجُوجًا**. الماء أو نحوه: انصب من أعلى.

آب و مانند آن از بالا ریخت.

❖ **سَمَجٌ**: **يَسْجُ** **سَجًا**. الماء أو نحوه: صب صَبًا متتابعًا.

آب را از بالا می دري ریخت.

❖ الشَّحَابُ: العَبر، ج شَحْبٌ.

أبر.

❖ الشَّحَابِيَّة: ج شَحَائِب ۱- واحدة الشَّحَاب. ۲- «ظُل» يكتب سحابةً يومه. أي طوال يومه.

۱- مفرد شحَاب ۲- ظُلَّ يَكْتَسِب سحابةً يومية: طول روز مشغول نوشتن بود.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً ۱- ء أو الشيء: جِزء على الأرض. آثار بر روی زمین کشید. ۲- مَشَى يَشْحَبُ ذَيْلَهُ: با تیختر و غرور و تکبر راه رفت.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَرُ شَحْراً وَ يَسْحَرُ ۱- ء: عمل له الشَّحْر. ۲- ء: خدعه، غشه. ۳- ء: سلب عقله «سحرت الحمره»: ۴- ء: استاله «سحر بلطفه».

۱- او را جادو نمود. ۲- به او را نیرنگ زد، او را فریفت. ۳- عقل او را ربود. «سحرت الحمره» شراب او را مست نمود. ۴- دل او را بدست آورد. «سحره بلطفه» با لطف خود دلش را بدست آورد.

❖ الشَّحْوُ: آخر الليل قُبيل الفجر، ج أشحار. سحرگاه ج أشحار.

❖ الشَّحْوُ: ج أشحار وَ شُحُور ۱- مص شَحْر ۲- كُلُّ أمر لا يُدْرَك سببه ولا يُعْرَف على حقيقته بل يُحْتَمَل على محمل الخداع. ۳- شعوذة وَ حيل خفيفة. ۴- ما لطف مأخذه ودق.

۱- مص شَحْر ۲- هر کاری که علت آن نامعلوم باشد و حقیقت آن نامشخص و حمل شود بر فریب و نیرنگ. ۳- جادو و حیل‌های سبک. ۴- چیزی که اصل و مأخذ آن لطیف و دقیق باشد.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً. ۱- الشيء: بالغ في. دَقَّ «سحق الحب» ۲- ء: أهلكه «سحق جيش الأعداء». ۳- الشيء الشديد: لئنه. ۴- الحشرة: قتلها. ۵- ب الرِّيح الأرض: قشرت وجهها لشدة هبوبها.

۱- در کوبیدن و ریز نمودن آن مبالغه و زیاده‌روی نمود. «سحق الحب» دانه را کوبید. ۲- ء: او را نابود کرد. «سحق جيش الأعداء» ارتش دشمن را نابود کرد. ۳- الشيء الشديد: چیز سفت و سخت را نرم نمود. ۴- الحشرة: حشره را کشت. ۵- ب الرِّيح الأرض: باد آنقدر به شدت وزید که پوسته زمین را کند.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً. الشيء: يَنْدُ.

دور شد.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً. الشيء: يَنْدُ.

دور شد.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً. الشيء: بالغ في دَقَّ و سحبه.

در کوبیدن و خورد نمودن آن چیز مبالغه کرد. زیاده‌روی کرد.

❖ الشَّحْبُ: ۱- مص شَحْبٌ وَ شَحْبٌ. البعد. ۳- «شَحْباً له»: بَدَأَ له وَ صرغاً.

۲- دوری. ۳- شَحْباً له: دور باد.

❖ شَحْبٌ: يَشْحَبُ شَحْباً. شَحْلًا: جِزء على الأرض حتى تَقْشُر جلده.

بر روی زمین کشید تا جاییکه پوستش کنده شد.

❖ الشَّحْلُ: مادة نشوئة. ۲- طعام يُتَّخَذ من مَادَّة و غيرها.

۱- سحلب که در درست نمودن بستنی مؤثر است. ۲- غذایی که از یک ماده و غیر آن ساخته می‌شود.

❖ شَحْمٌ: يَسْحَمُ سَحْماً وَ شَحْماً وَ سَحْمَةً. اسود.

سیاه شد.

❖ الشَّحْمَةُ: ۱- مص شَحْمٌ وَ شَحْمٌ. الشَّوَاد.

۱- مص شَحْمٌ شَحْمٌ ۲- سیاهی.

❖ الشَّحْمَةُ: الهیئة. ۲- اللون. ۳- لبن البشرة.

۱- شکل و هیئت. ۲- رنگ. ۳- کسیکه پوست بدنش نرم باشد.

❖ الشَّحْمَةُ: ر. الشَّحْمَةُ.

❖ الشَّحْمُ: ما يُؤْكَل و يُشْرَب شَحْراً، ج شُحُور.

غذای سحری. ج شُحُور.

❖ الشَّحْبِقُ: ۱- البعد: «واد شحبق، ماضٍ شحبق» ۲- من المسك أو نحوه، المسحوق.

۱- دور: «واد شحبق، ماضٍ شحبق» ۲- من المسك أو نحوه: مشک کوبیده شده بود در شده.

❖ شَحَا: يَشْحُو شَحْواً وَ شَحَاً وَ شَحَاً وَ شَحْواً وَ شَحْوةً (س خ و)، کان شَحْناً.

بخشند بود.

❖ الشَّحَاة: ۱- مص شَحَا وَ شَحَى ۲- الجُود، الكرم.

۲- بخشندگی و بزرگوای و کرامت.

❖ الشَّخَافَة: ۱- مص شَخَف ۲- ضحك العقل و رقته. ۳- الضحك في كل شيء.

۲- کم عقلی و سستی آن ۳- ناتوانی در هر چیز.

چراغ. مشعلهای قدیم ایام که با روغن زیت می سوخت.
ج شُرُج.

● المُتْرَاح: الشَّرِیح؛ «أطلق سراح الأسیر»، أي خُلِّي سبيله و حرّره.

آزاد نمودن. «أطلق سراح الأسیر» اسیر را آزاد کرد.

● المُتْرَاح: ج سُرَادِقَات ۱- بیت من شَعَرْتُكَ فوق ساحة الدَّار. ۲- الخیمه. ۳- منطه مسقوفه، تُنصَب فی الساحة العاتة یكون فیها رجال الحکم و غیرهم یشهدون عرضاً عسكرياً أو احتفالاً.

۱- چادر وسط حیاط. ۲- خیمه. ۳- جایگاه مخصوص نشستن بزرگان دولت جهت سان دیدن و غیره.

● المُتْرَاح: الطَّرِيق الواضح.

راه روشن و آشکار.

● المُتْرَاح: لباس یغطی النصف الأسفل من الجسم، مؤنثه و قد تُذکر، ج سُرَاوِیلات.

شلوار، پایین تنه، کلمه مؤنث است و گاهی مذکر می شود.

ج سُرَاوِیلات

● المُتْرَاح: ۱- قصر الملک. ۲- مرکز الدوائر الحکومیه فی بعض الدُول.

۱- کاخ پادشاه. ۲- مرکز ادارات دولتی در بعضی از کشورها.

● المُتْرَاح: ج أسراب ۱- القطیع من الحصان. ۲- الجساعة من الطیر. ۳- الفریق من النساء. ۴- الفرقة من الطائرات الحریه.

۱- گله چارپایان. ۲- گروهی از پرندگان. ۳- گروهی، تیمی از زنان. ۴- یک اسکادران «شامل تعدادی» هواپیمای جنگی.

● المُتْرَاح: کل ما یُلْبَس من قمیص أو نحو، ج سُرَابِل.

هر آنچه که پوشیده می شود از قبیل پیراهن ج سُرَابِل.

● سُرَابِل: سُرَابِلَة ۱- «ألبسه السُرَابِل». ۲- «ألبسه السُرَابِل».

۱- بر تن او پیراهن پوشانید. ۲- «السُرَابِل» پیراهن را بر تن او پوشاند.

● السُرَابِل: ج سُرُر. ۱- منفذ الغذاء إلى الجنین. ۲- التجويف الصغیر فی وسط البطن.

۱- ناف بچه قبل از تولد که از آن طریق غذا به بدن او می رسد. ۲- ناف که در وسط شکم قرار دارد.

● المُتْرَاح: ج شُرُوج ۱- ما یوضع علی ظهر الفرس لِیُرَکَب. ۳- «الزَّحَل»، و هو ما یوضع علی ظهر الجمل.

۱- زین اسب. ۲- کجاوه شتر.

● سُرُوح: سُرُوحٌ ۱- سُرُوحاً و سُرُوحاً ۱- خرج فی الصبح الباكر. ۲- تِ الْمَاشِیة رعت بنفسها. ۳- السَّیْل: جَزْی جَزْیاً سهلاً.

۱- صبح زود خارج شد. ۲- تِ الْمَاشِیة: چارپایان به تنهایی چریدند. ۳- السَّیْل: سیل به آرامی جاری شد.

● سُرُوح: سُرُوحاً ۱- الْمَاشِیة: أرسلها ترعى. ۲- الجنیدی: أخرجه من الخیمه. ۳- امرأته: طَلَعَتْ. ۴- الشَّعْر: خُلِّص بعضه من بعض بالمشط. ۵- «إلى المكان»: أرسله إلیه.

۱- چارپایان را برای چرا به صحرا فرستاد. ۲- الجنیدی: سرباز را از خدمت سربازی ترخیص نمود. ۳- امرأته: زنش را طلاق داد. ۴- الشَّعْر: موی سر را شانه زد. ۵- «إلى المكان»: او را بدانجا فرستاد روانه کرد.

● سُرُوح: سُرُوحٌ و سُرُوحٌ ۱- الحدیث أو نحوه: أتى به جید السیاق. ۲- الدُّعْر: نسجها. ۳- القرآن: قرأه بسرعه.

۱- سخنان را به شیوه خوب آدا کرد. ۲- الدُّعْر: زره را بافت و زرهی که بر تن انسان پوشانیده می شود که از جنس فلزهای باریک است روی هم بافته می شود و زره ساخته می شود. ۳- القرآن: قرآن را بسرعت خواند.

● السُّرُوح: ۱- مص سُرُوحٌ و سُرُوحٌ و سُرُوحٌ الإخبار، بیباق الحدیث أو القصة أو القراءة.

۱- مص سُرُوحٌ و سُرُوحٌ ۲- خبر دادن، سیاق حدیث و قصه و روایت و قراءت.

● المُتْرَاح: ج سُرَادِب ۱- بناء تحت الأرض یُجَمَل فیها الماء فسی السیف لیسرد. ۲- حفرة تحت الأرض یُنفذ منها إلى الخارج.

۱- زیرزمین خانه، کلمه ای است فارسی، ۲- سوراخی زیرزمین که از آنجا به خارج راه خروجی است.

● المُتْرَاح: ۱- حیوان مائي ذو ملتقطین قویین و عشر أرجل، منه أنواع تُؤکَل. ۲- ورم خبیث ینشأ فی الخلايا ینتشر فی أنسجة البدن.

خرچنگ که حیوانی است در آب زندگی می کند و انواعی از آن وجود دارد برای خوردن که غیر مسلمین می خورند. ۲- مرض سرطان که سرعت رو به افزایش است.

❖ **سَنُوعٌ**: يَسْرَعُ، سُرْعَةً وَ سَرَعًا وَ بَرَعًا وَ سَرَعًا وَ سُرْعَةً وَ سَرَعَةً، كان سريعاً.

او تند و با شتاب بود

❖ **سَمِيعٌ**: يَسْرَعُ، سُرْعَةً وَ سَرَعًا وَ بَرَعًا وَ سَرَعًا وَ سُرْعَةً وَ سَرَعَةً، ر. سَرَعٌ.

❖ **سَمِعَانُ**: ۱- اسم فعل للأمر بمعنى «أَسْرِعْ»، نحو: «سرعان الجیش فی الرحیل»، أي أسرعوا. الجیش فی الرحیل، أي أسرعوا. ۲- اسم فعل فيه معنى التَّعَجُّبِ، نحو: «و سرعان ما تَغَيَّرَ الطقس»، أي ما أسرع ما تَغَيَّرَ.

۱- بشتاب، «سرعان الجیش فی الرحیل» بشتابید. ۲- اسم فعلی است که در آن معنی تعجب است. «سرعان ما تَغَيَّرَ الطقس» چه زود هوا دگرگون شد.

❖ **سَرِقٌ**: يَسْرِقُ، سَرَقًا وَ سَرِيقًا وَ سَرَقَةً وَ سَرِيقَةً وَ سَرِقَانًا، مَنهُ الشَّيْءُ، او سرقة الشيء: أخذه منه خفيةً.

آن چیز را از او دزدید.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ۱- مَصْرُوقٌ، ۲- أَخَذَ مَا لِلغَيْرِ خَفِيَةً وَالِاسْتِغْلَاةَ عَلَيْهِ، ۳- فِي الْأَدَبِ: أَنْ يَأْخُذَ الْأَدِيبُ شَيْئًا مِنْ أَدَبٍ غَيْرِهِ وَ يَنْسِبُهُ إِلَى نَفْسِهِ، ۴- الشَّيْءُ الْمَسْرُوقُ.

۱- مص سرق ۲- دزدیدن دارائی دیگران ۳- فی الادب: در ادبیات آوردن نوشته های دیگران و نسبت دادن آن به خود. ۴- چیز دزدیده شده.

❖ **السَّرِيقَةُ**: الدَّامِ الَّذِي لَا يَزُولُ.

همیشگی بی پایان.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ۱- الدَّامِ الَّذِي لَا يَزُولُ، ۲- مَا لَا أَوَّلَ لَهُ وَ لَا آخِرَ.

۱- همیشگی و بی پایان ۲- چیزی که آغاز و انجام آن معلوم نیست.

❖ **السَّرِيقَةُ**: خَبِيرٌ خَرَجِيٌّ طَوِيلٌ قَوِيمٌ السَّاقِ.

درخت سرو.

❖ **السَّرِيقَةُ**: لِبَاسٌ يَسْتَرُ الْقِسْمَ الْأَسْفَلَ مِنَ الْجَسَمِ، ج. سَرَاوِيلٌ، مؤنثة وقد تذكُر.

شلوار. ج. سراویل کلمه مؤنث و گاهی مذکر می شود.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ۱- مَصْرُوقٌ، ۲- الْفَرْجُ، الْبَطْنَةُ.

۱- مص سرق ۲- خوشحالی. سرحال بودن.

❖ **سَمِيعٌ**: ۱- عَنَهُ: كُشِفَ عَنْهُ غَضَبُهُ أَوْ هَمُّهُ.

۲- عَنْهُ الْغَضَبُ أَوَّلَهُمْ: انْكَشَفَ عَنْهُ.

۱- خشم و غضب و هم و غم او معلوم شد. ۲- عَنْهُ الْغَضَبُ

أَوَّلَهُمْ: غَضَبٌ وَ هَمٌّ وَ غَمٌّ إِذَا وَ پيدا شد. آشکار شد.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ج. سَرَاةٌ وَ سَرَاةٌ وَ سَرِيٌّ وَ أَسْرِيَاءٌ وَ سَرَوَاءٌ م

سَرِيَّةً، ج. سَرَابِيا ۱- صَاحِبُ السَّخَاةِ وَ الْكُفْرِ فِي مَرُوءَةٍ.

۲- السَّيِّدُ الشَّرِيفُ، ۳- الْجَمِدُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

۱- انسانیت و کرامت و سخاوت ۲- آقا و سرور با شرافت

۳- نیک و خوب از هر چیزی را گویند.

❖ **السَّرِيقَةُ**: مَسْنُوبٌ بِهِ سَرٌّ، «الْجَهَازُ السَّرِيُّ، الْمَقَاوِمَةُ السَّرِيَّةُ»

دستگاه امنیتی و گروه های مقاومت سری و زیرزمینی.

❖ **السَّرِيقَةُ**: النُّقْطَةُ مِنَ الْجَمِشِ، ج. سَرَابِيا.

گروهان ج سربا.

❖ **السَّرِيقَةُ**: الْمَرْأَةُ الْمَسْلُوكَةُ الَّتِي يَسْتَعْذِرُهَا الرَّجُلُ لِلذَّنِّ

الْجَسَدِيَّةِ بِطَرِيقَةٍ غَيْرِ شَرْعِيَّةٍ، ج. سَرَارِيٍّ.

کنیز یا زن برده که انسان از آن برای لذت غیر شرعی بهره

می گیرد. ج. سراری.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ج. أَسِيرَةٌ وَ سَرٌّ ۱- مَا يُنَامُ عَلَيْهِ، ۲- مَا يُجْلَسُ

عَلَيْهِ، ۳- عَرْشُ الْمَلِكِ، ۴- التَّمَشُّقُ قَبْلَ أَنْ يَجْتَلِ عَلَيْهِ الْمِت.

۱- رخت خواب ۲- آنچه که بر آن می نشینند ۳- تابوت

خالی.

❖ **السَّرِيقَةُ**: ج. سَرَارٍ ۱- الْمَرْءُ الَّذِي يَكْتُمُ، ۲- مَا يُسَرَّهُ

الْإِنْسَانُ مِنْ أَمْرٍ: «هُوَ طَيْبُ السَّرِيَّةِ»، ۳- الْبَيْتُ.

۱- راز پنهان ۲- آنچه که انسان از دیگران می پوشاند و خیر

نمی دهد. ۳- نیت وهو طيب السريرة او انساني است

خوش نیت.

❖ **السَّرِيقَةُ**: الْمَرْءُ فِي مَشْيٍ أَوْ عَمَلٍ، ج. سُرْعَانٌ وَ

بِرْعَانٌ، م. سَرِيعَةٌ ج. بِرْعَانٌ.

با شتاب. کسی که در راه رفتن یا انجام کار کوشاست. ج.

سُرْعَانٌ وَ بِرْعَانٌ، م. سَرِيعَةٌ، ج. بِرْعَانٌ.

❖ **سَطْحٌ**: يَسْطُرُ، سَطَوًا وَ سَطَوَةً (س ط و) ۱- عَلَيْهِ أَوْ بَو:

بَطَشَ بِهِ، قَهَرٌ، ۲- عَلَ مَالِهِ: اسْتَوْلَى عَلَيْهِ حِيلَةً أَوْ خَفِيَةً أَوْ فِي

بَطَشٍ.

۱- برا و چیره شد بر او ظلم نمود. او را نازاحت کرد.

۲- علی ماله: با نیرنگ و دزدی و ظالمانه بر مال دارائی او

تسلط یافت.

❖ **سَطْحٌ**: يَسْطُرُ، سَطْحًا، ۱- الشَّيْءُ: بَسْطُهُ وَ سَوَاهُ.

۲- الْبَيْتُ: سَوَى سَطْحِهِ.

۱- آن چیز را گسترده صاف نمود ۲- الْبَيْتُ: پشت بام خانه

را صاف نمود و کاه گل یا قبر نمود.

❖ **سَطَحٌ**: تسطیحاً. ر. سَطَحَ.

❖ **السَّطْحُ**: ج سَطُوح ۱ - مص سَطَحَ ۲ - ظهر البیت.

۳ - أعلٰ كل شیء. ۴ - في الهندسة: ماله طول و عرض بلا عمق. ۵ - سطح الجلد: ظاهره.

۱ - مص سَطَحَ ۲ - پشت بام خانه. ۳ - قسمت بالای هر چیزی ۴ - في الهندسة: در علم هندسه آنچه که طول و عرض دارد نه عمق. ۵ - سطح الجلد: روی پوست.

❖ **سَطَحٌ**: یَسْطُحُ. سَطْرًا. الکتاب: کتبه.

نامه را نوشت.

❖ **سَطَحٌ**: تسطیراً ۱ - الکتاب: کتبه. ۲ - الورقة: رسم عليها خطوطاً بالمسطرة.

۱ - نامه را نوشت. ۲ - الورقة: روی ورقه خطهایی با خط کش رسم کرد.

❖ **المُسَطَّرُ**: الصف من الشیء، کالشجر، و الکلمات في الکتاب، ج سَطُور و أسطر و أشطار، جج أساطیر.

یک ردیف از چیزی مانند درخت یا کلمات پشت سر هم در کتاب ج سَطُور و أسطر و أسطار. جج أساطیر.

❖ **السَّطْرُ**: ۱ - مص سَطَر ۲ - الخط، الکتابه. ۳ - الصف من الشیء، کالشجر، و الکلمات في الکتاب، ج سَطُور و أسطر و أشطار، جج أساطیر.

۱ - مص سَطَر ۲ - خط. نوشته ۳ - یک ردیف از چیزی مانند درخت یا کلمات موجود در کتاب. ج سَطُور و أسطر و أسطار و جج أساطیر

❖ **سَطَحٌ**: یَسْطَحُ. سَطْحًا و شَطْوَماً و سطیماً. الشیء: انتشر و ارتفع «سطح الغبار، سطحت الرائحة».

پراکنده شد. به هوا برخاست. «سطح الغبار، سطعت الرائحة» گرد و غبار پراکنده شد. بوی خوش پخش شد.

❖ **سَطَحٌ**: یَسْطَحُ. سَطْحًا. للور أو الصبح أو الأمر: ظهر و وضع.

نور و روشنائی صبح یا آن کار آشکار و پدیدار شد.

❖ **المُسَطَّرُ**: أناء من نحاس أو غیره له عروة مشدودة إلى طرفین منه یحمل بها، ج سَطُور و أسطال.

سطل مسی یا پلاستیکی جهت حمل آب از آن بهره می گیرند. ج سَطُور و أسطال.

❖ **سَطَحٌ**: یَسْطَحُ. سَطْحًا (س ع ی) ۱ - لمانئله أو عليها: عملها و کسب. ۲ - عمل. ۳ - في الحاجة: قام إليها ليقضيها.

۴ - إليه: قصد إليه. ۵ - للأمر: اهتم بتحصيله.

۱ - برای خانواده اش کار کرد و روزی بدست آورد. ۲ - کار کرد. کوشید. ۳ - في الحاجة: برای بر طرف کردن نیاز برخاست. ۴ - إليه: برای او کوشید. ۵ - للأمر: برای بدست آوردن کوشید.

❖ **سَطَحٌ**: یَسْطَحُ. سَطْحًا و سِمْاءً (س ع ی) به عند فلان: و شی به و تم علیه.

نزد فلانی بزدگونی کرد، سخن چینی کرد.

❖ **المُسَاحَاة**: ۱ - مص سَحَدَ. ۲ - السُّحُور بالهجة و الارتياح النفسی.

۱ - مص سَحَدَ ۲ - احساس خوشبختی و کامیابی.

❖ **المُسَحَالُ**: ۱ - مص سَحَل ۲ - هو أن یطرد المرء الهواء من رتبه بقوة محدثاً صوتاً قویاً، و هذا القذف ناتج عن تسُّحٍ في جهاز التنفس.

۱ - مص سَحَل ۲ - سرفه کردن، که بر اثر تهییج دستگاه تنفسی است.

❖ **المُسَحَانِینَ**: عند النصارى: هو الأحد الذي یسبق أحد النصح مباشرة. و یقال أيضاً «السَّحَانِینَ».

عید یکنشنبه قبل از عید فصیح و همچنین گفته می شود «سحانین».

❖ **المُسَحَاة**: ۱ - مص سَحَى ۲ - الوشاة، التهمة.

۱ - مص سَحَى ۲ - بزدگونی و سخن چینی.

❖ **المُسَحَاة** (و س ع) ۱ - مص وَسَّح و وَسَّعَ ۲ - الاتساع. ۳ - الفی، البیوضة. ۴ - الطاقة، القدرة.

۲ - وسعت، فراخی ۳ - بی نیازی و ناز و نعمت ۴ - توان و قدرت.

❖ **المُسَحَرُّ**: ر. المَحَرُّ.

❖ **سَحَدٌ**: یَسْخَدُ. سَحْدًا و سَحُودًا ۱ - کان سعیداً. ۲ - اليوم: کان مبارکاً.

۱ - خوشبخت بود. ۲ - اليوم: روز خوشی بود.

❖ **سَحَدٌ**: یَسْخَدُ. سَعَادَةً. کان سعیداً.

خوشبخت بود.

❖ **المُسَحَدُ**: ۱ - مص سَحَدَ ۲ - الأُیُن و البركة.

۱ - مص سَحَدَ ۲ - یمن، برکت ج سَحُود و أسْعُد.

❖ **المُسَحَدَانِ**: القرد.

بوزینه.

❖ **سَحَقٌ**: یَسْحَقُ. سَحْرًا. ۱ - النار: أوقدها، أشعلها.

۲ - الحرب: أثارها.

۱- مص سَغَرٌ يَسْغُرُ يَسْغُرُ ۲- برقراری صلح و آشتی بین افراد قوم و قبیله ۳- کار سفیر ۴- مقام سفیر ۵- سفارتخانه.

❖ المَشْفَاكُ: الشَّحَاخ، الكثير من الشُّك؛ «هو سَفَاك دماء».

خونریز، بسیار خونریز. «هو سَفَاك دماء».

❖ المَشْفَالَةُ: ۱- مص سَفَل ۲- التَّذَلَّة، الحَقَارَةُ، الخِسانَةُ.

۱- مص سَفَل ۲- پستی، حقارت، خِسانت.

❖ المَشْفَاهَةُ: ۱- مص شَفَّه يَشْفُو وَ شَفَّهَ ۲- ر. الشَّفَّه.

❖ مَشْفَحٌ: يَسْفَحُ، سَفَحًا وَ شَفَّوْحًا ۱- الدم؛ سَفَكَه ۲- الدمع أو الماء؛ صَبَّه، أساله.

۱- خونریزی کرد. ۲- الدمع أو الماء: اشک را ریخت آب را جاری ساخت.

❖ مَشْفَحٌ: يَسْفَحُ، سَفَحًا وَ شَفَّوْحًا وَ شَفَّحَانًا، الدَّمْعُ أو الماء؛ انصب، سال.

اشک و آب ریخت یا جاری شد.

❖ المَشْفُوحُ: ج شَفَّوْح ۱- مص شَفَّح ۲- من العَبِيل: أسفله

۱- مص شَفَّح ۲- الذي ينصب فيه الماء.

دامنه کوه.

❖ مَشْفُوحٌ: يَسْفُوحُ، شَفَّوْرًا ۱- الشَّيْءُ؛ ظهر و وضع.

۲- الصَّبْحُ؛ أَضَاءَ، أَشْرَقَ ۳- بَتِ الشَّمْسُ؛ طلعت ۴- بَتِ الْمَرْأَةُ؛

کشف عن وجهها.

۱- آشکارا شد واضح شد ۲- الصَّبْحُ؛ صبح روشن شد.

صبح دید ۳- بَتِ الشَّمْسُ؛ خورشید دید ۴- بَتِ الْمَرْأَةُ؛ زن

بی حجاب شد.

❖ مَشْفُوحٌ: تَمْفِرُهُ، جملته یسافر.

او را به مسافرت فرستاد. تبعید کرد.

❖ المَشْفُوحُ: قَطْعُ الْمَسَافَةِ، ج أَشْفَار.

بیمودن مسافت، ج اَسْفار.

❖ المَشْفُوحُ: ۱- مص سَفَر ۲- المسافرون.

۱- مص سَفَر ۲- مسافران.

❖ المَشْفُوحُ: الْكُتَابُ الْكَبِيرُ، ج أَشْفَار.

کتاب بزرگ، ج اَسْفار.

❖ المَشْفُوحَةُ: ج سَفَارَج ۱- شجر يحمل ثمرًا ذائِنة

فیه المسافر طعامه. ۳- المائدة أو ما يُسَطُّ عليها من الطعام.

۱- خوراک مسافر ۲- ظرفی که مسافر غذای خود را در آن

می نهد ۲- سفره غذا.

❖ المَشْفُوحَةُ: ج سَفَارَج ۱- شجر يحمل ثمرًا ذائِنة

عطریة یؤکل نبتًا أو تُصنع منه المُرِیَّات. ۲- ثمر الشَّجَرِجَل.

آتش را افروخت، شعله ور ساخت. ۲- الحرب؛ جنگ را برانگیخت، جنگ افروزی نمود.

❖ سَغَرٌ: تَمْعِرًا ۱- البِضَاعَةُ؛ حَذَّ سمرها. ۲- البِضَاعَةُ؛

قَدَّر سمرها. ۳- التَّارَ: أَوَقَدَهَا، أَشْمَلَهَا. ۴- الحرب؛ آثارها.

۱- نرخ کالا را معین نمود ۲- البِضَاعَةُ؛ نرخ آنرا مشخص

نمود ۳- التَّارَ: آتش را برافروخت ۴- الحرب؛ جنگ را

برافروخت.

❖ المَشْعُورُ: الثَّمَنُ، ج أَشْعَار.

نرخ - ج اَسعار.

❖ مَشْعَفٌ: يَشْفَعُ، شَفَّاعًا، يَحَاجِجُهُ؛ قَضَاهُ لَهُ.

نیاز او را برطرف نمود.

❖ مَشْعَفٌ: يَسْمُلُ، شَمَالًا وَ شَمَلَةً، أَخَذَهُ الشَّمَالُ.

دچار سُرِفِه شد.

❖ المَشْعَعِدُ: الذي يَشْعُرُ بِالْهَجَةِ وَ الْارْتِيَاحِ النَّفْسِيَّ، ج

شَعْدَاء.

کسی که احساس غوشختگی و خوشنودی می کند. ج

شَعْدَاء.

❖ المَشْعَعُونَ: ج شَعْر ۱- التَّارَ، ۲- هَبِ النَّارَ.

۱- آتش ۲- زبانه آتش.

❖ مَشْعَبٌ: يَسْفُحُ، شَفَّأ وَ شَفَّوْحًا وَ شَفَّابَةً وَ مَشْفَبَةً.

جاع.

گرسنه شد.

❖ مَشْعَبٌ: يَشْفَبُ، شَفَّأ وَ شَفَّابَةً، ر. شَفَّأ.

❖ مَشْفٌ: يَشْفُ، شَفَّأ، الذَّادَةُ أو شَفَّوْحًا؛ تناولهُ يَأْسًا غير

ملتوت.

دورا بدون آب مصرف کرد.

❖ المَشْفَاكُ: الْكُثْرُ مِنْ سَفَكِ الدَّمَاءِ.

بسیار خونریز.

❖ المَشْفَاكُ: ۱- الرُّزْءُ، ۲- سَفَكِ الدَّمَاءِ، ۳- «تَزَوُّجُ الْمَرْأَةِ

بِسَفَاكٍ»؛ أي بطريقه غير شرعیة. ۴- «ولدت المرأة ولدها

سَفَاكًا»؛ أي ولده غير شرعی.

۱- زنا، بی عفتی. ۲- خونریزی ۳- تَزَوُّجُ الْمَرْأَةِ بَسَفَاكٍ؛

نامشروع با آن زن ازدواج کرد. ۴- ولدت المرأة ولدها

سَفَاكًا؛ بهجه نامشروع زائید.

❖ المَشْفَارَةُ: ۱- مص سَفَر ۲- ر. الشَّفَارَةُ.

❖ المَشْفَارَةُ: ۱- مص سَفَرٌ يَسْفُرُ وَ يَسْفُرُ ۲- إقامة الصلح

بین التَّوَم. ۳- عمل السفیر. ۴- منصب السفیر. ۵- مقر السفیر.

۱- درخت به که میوه‌اش خام خورده می‌شود و معطر می‌باشد. و گاهی از آن مربا درست می‌کنند. ۲- میوه به.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا: الباب: رُدّه.

در را بست.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا: الدَّمْعُ أَوْ الدَّمُ أَوْ الْمَاءُ: أساله، صبه.

اشک یا خون یا آب را ریخت جاری ساخت.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا وَ سَفْقًا ۱- کان سافلاً.

۲- اغضض الخطأ.

۱- بزرگ آمد. ۲- پست شد. فرومایه شد.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا: فِي الشَّيْءِ: كَانَ مُنْخَطًا خَسِيسًا.

خسین و پست و فرومایه شد.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا: فِي الشَّيْءِ: نَزَلَ مِنْ أَعْلَاهُ إِلَى أَسْفَلِهِ.

بزرگ آمد. از بالا به پایین آمد.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا وَ سَفْقًا ۱- سَفَقَ.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا ۲- سَفَقَ.

❖ السَّفَقُ: الانخفاض: تنقص الملو.

پایین شد بالا.

❖ السَّفَقَةُ: مِنَ النَّاسِ: أَسَافِلُهُمْ، غَوَاؤُهُمْ.

پست فرومایه. ناکس.

❖ السَّفَقُ: مِنَ الْأَشْيَاءِ: الْوَاقِعُ فِي الْأَسْفَلِ.

چیزهای رده پایین.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا وَ سَفْقًا ۱- جَهْلٌ. ۲- كَانَ سَفِيًّا.

۱- نادان شد. ۲- سفيه بود.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا وَ سَفْقًا ۱- كَانَ ذَا سَفَقٍ.

۲- عليه: جهل عليه.

۱- سفيه بود. ۲- عليه: نادان و ناآگاه شد از آن.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا ۱- جَمَلُهُ سَفِيًّا ۲- فِيهِ نَسَبٌ إِلَى السَّفَقِ.

۳- الْجَهْلُ عَقْلٌ: أَطَاشُ: أَخَفَّ.

۱- او را دیوانه و بی‌شعور نمود. ۲- او را به نادانی نسبت داد.

۳- الجهل عقل: جهل و نادانی او را کم عقل نمود.

❖ السَّفَقَةُ: ۱- مَصْ سَفَقٍ. ۲- الْجَسِيلُ. ۳- رَدَاةُ الْخَلْقِ.

۴- الْحَلَّةُ: الطَّيْشُ.

۱- مَصْ سَفَقٍ ۲- نادانی ۳- بد اخلاقی ۴- کم خردی دیوانگی.

❖ السَّفَقِيُّ: ج سَفَرًا. ۱- الرِّسُولُ. ۲- الْمُصْلِحُ بَيْنَ قَوْمٍ.

۳- مَحْتَلٌ سِيَاسِيٌّ دَوْلَةً فِي عَاصِمَةِ دَوْلَةٍ أُخْرَى.

۱- پیام آور. ۲- میانجی میان مردم. ۳- نماینده سیاسی

کشوری در کشور دیگر.

❖ السَّفَقِيُّ: حَدِيدَةٌ أَوْ خَشْبَةٌ يُقْلَقُ بِهَا الْحَطَبُ أَوْ نَحْوُهُ.

قلم آهنی یا چوبی که در شکاف کنده‌های خشک گذاشته با

نیسه بر آن می‌گویند که قطعه قطعه کنند.

❖ السَّفَقِيَّةُ: ج سَفَقٌ وَ سَفَقَانٌ وَ سَفَقَيْنٌ ۱- الْمَرْكَبُ.

۲- «سَفِينَةُ الْفَضَاءِ»: شِبْهُ غُرْفَةٍ فِيهَا إِنْسَانٌ وَ أَدَوَاتُ عِلْمِيَّةٍ،

تَحْمِلُهَا صَوَارِجٌ وَ تَطْلُقُهَا فِي الْفَضَاءِ الْأَعْلَى قَتَدُورٌ حَوْلَ الْأَرْضِ.

۱- کشتی ۲- سَفِينَةُ الْفَضَاءِ: سَفِينَةُ فُضَائِيٍّ كَمَا بَرَأَ

تَحْقِيقَاتٍ عِلْمِيَّةٍ بِهَ فُضَاءٍ بِرَتَابٍ مِی‌کند البته این سَفِينَةُ رَا

مُوشِکِی بَاخُودَ بِهَ فُضَاءٍ حَمَلٌ مِی‌کند.

❖ السَّفَقِيَّةُ: ذَوَالسَّفَقِ: ج سَفَقٌ وَ سَفَقَانٌ م. سَفَقِيَّةٌ ج سَفَقٌ وَ

سَفَقٌ وَ سَفَقَانٌ.

دیوانه.

❖ سَفَقِيٌّ: يَسْقِي سَقِيًّا (س ق ي) ۱- هُوَ: أَعْطَاهُ مَاءً أَوْ سَائِلًا

لِشَرِبِ. ۲- هُوَ اللَّهُ مَطَرًا: أَنْزَلَهُ عَلَيْهِ.

۱- او را سیراب نمود. ۲- هُوَ اللَّهُ مَطَرًا: خَدَّوْنَدَ بِرَأَن زَمِينِ

بَارَانَ بَارَانِيْدَ.

❖ سَفَقِيٌّ: تَسْقِيَةٌ. (س ق ي) ۱- هُوَ: سَقَاهُ كَثِيرًا. ۲- الثَّوْبُ أَوْ

نَحْوُهُ: أَشْبَهُهُ صِفًا.

۱- او را بسیار سیراب نمود ۲- الثَّوْبُ أَوْ نَحْوُهُ: بَارِجُهُ وَ

مَانَدَ أَنْزَارِ بَرِجِ رَزَى نَمُودَ.

❖ السَّفَقَاءُ: مَنْ يَجْعَلُ الْمَاءَ إِلَى النَّاسِ.

سقا. آب دهنده. آب آور.

❖ السَّفَقَامُ: ۱- مَصْ سَفَقٍ. ۲- ر. السَّقَمُ.

❖ سَفَقٌ: يَسْفُقُ سَفْقًا وَ سَفْقًا ۱- وَقَعَ.

۲- الْجَنَيْنُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ: نَزَلَ مِنْهُ قَبْلَ تَمَامِهِ. ۳- النَّجْمُ أَوَّلَ الْقَمَرِ:

غَابَ. ۴- الْحَسْرُ أَوَّلُ الْبُرْدِ: أَقْبَلَ. حَلٌّ. ۵- فِي كَلَامِهِ: أَخْطَأَ.

۶- عَنْهُ الْحَسْرُ أَوْ نَحْوُهُ: زَالَ. ۷- مِنْ عَيْنِهِ: صَارَ حَقِيرًا عِنْدَهُ.

۱- افتاد ۲- الْجَنَيْنُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ: جَنِينَ قَبْلَ از وَقْتُ خُودِ

سَقَطَ شَدَ. ۳- النَّجْمُ أَوَّلَ الْقَمَرِ: سِتَارُهُ بِمَا مَاءٍ پَنَهَانِ شَدَ.

۴- الْحَسْرُ أَوَّلُ الْبُرْدِ: گَرَمَاو سَرَمَا آمَدَ ۵- فِي كَلَامِهِ: دَر گِفْتَارِ

خُودِ خَطَا كَرَدَ. ۶- عَنْهُ الْحَسْرُ أَوْ نَحْوُهُ: گَرَمَا تَمَامِ شَدَ. ۷- مِنْ

عَيْنِهِ: از چَشْمِش اَفْتَادَ.

❖ سَفَقٌ: ۱- فِي يَدِهِ: أَخْطَأَ. ۲- فِي يَدِهِ: تَحَيَّرَ.

۱- اشتباه کرد. ۲- فِي يَدِهِ: سَر گَرْدَانِ شَدَ.

❖ السَّفَقَةُ: ج أَسْفَاطُ ۱- الْحَسْبِيسُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. ۲-

الرَّوْدِيُّ الَّذِي لَا خَيْرَ فِيهِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. ۳- الْخَطَا فِي الْقَوْلِ أَوْ

الْكُتَابَةِ أَوَّلُ الْعَمَلِ.

- ۱ - هر چیز بیهوده و بی فایده ۲ - اشتباه در گفتار و نوشتار و کار. ۳ - ناپسند، بُنجل.
- ❖ **المسقط:** ۱ - کلّ ما یسقط. ۲ - الجنین الذي یزل من بطن أمه قبل تمامه للمذكر والمؤث.
- ۱ - هر آنچه که بیفتد. ۲ - جنین سقط شده مذکر مؤنث یکی است.
- ❖ **المسقط:** ر. الشقط. ج أسقاط.
- ❖ **المسقطه:** ۱ - المرأة من السقوط. ۲ - الوقعة الشديدة. ۳ - الزلّة.
- ۱ - یکبار افتادن ۲ - زمین خوردن شدید. ۳ - لغزش.
- ❖ **سَقَف:** یَسْقُف. سَقْفًا. البيت: جعل له سقفًا.
- خانه را سقف زد.
- ❖ **السَّقْف:** ج سَقُوف وَّأَسْفُف وَّسُقُف ۱ - مص سَقَف
- ۲ - مساحة متوية إجمالاً من الخشب أو الجص أو الاسمنت، تؤلف غطاء الفرفة أو البيت. ۳ - السماء.
- ۱ - مص سَقَف ۲ - سقف خانه که از جنس سقف چوبی کاه گلی و بتونی ۳ - آسمان.
- ❖ **سَقَم:** یَسْقُم. سَقَمًا وَّسَقْمًا وَّسَقَامًا وَّسَقَامَةً. ر. سَقَم.
- ❖ **سَقِم:** یَسْقِم. سَقَمًا وَّسَقْمًا وَّسَقَامًا وَّسَقَامَةً.
- مرض و طال مرجه.
- مریض شد. و مرض او طولانی شد.
- ❖ **المسقم:** ۱ - مص سَقَم و سَقِم. ۲ - ر. السقم.
- ❖ **المسقم:** ۱ - مص سَقَم و سَقِم. ۲ - مرض. ج أسقام.
- ❖ **المسقمی:** ۱ - مص سَقَم. ۲ - ماء یجتمع في تجويف البطن، ج أُنثیة. ۳ - «سَقَمًا له»: دعاء له، و هو منصوب بفعل محذوف تقديره «سقاء الله».
- ۱ - مص سَقَم ۲ - آیه که بر اثر مرض استسقاء در شکم جمع می شود. ج أسقیة. ۳ - سَقَمًا له: دعا است برای کسی. منصوب است با فعل محذوف تقدیرش «سقاء الله سَقَمًا»
- ❖ **المسقمی:** الاسم من السقي والاستسقاء. «سَقَمًا له»: دعاء له، و هو منصوب بفعل محذوف تقديره «سقاء الله».
- اسم از سقی و استسقاء. «سَقَمًا له» دعاست برای او. منصوب است با فعل محذوف تقدیرش «سقاء الله» است.
- ❖ **المسقمی:** السقف. ج سَقُف وَّسُقُف.
- سقف
- ❖ **المسقمیة:** ج سقائف ۱ - بناء بارز خارج البيت. ۲ - کلّ
- خشب عریضه كاللوح. ۳ - حجر عریض یستطاع أن یسقف به.
- ۱ - آلونک ۲ - سایبان ۳ - سنگ بهن که بوسیله اش سقف بزنند.
- ❖ **المسقمی:** ۱ - المریض ج سَقَم وَّسَقَام وَّسَقَمًا ۲ - سَقَم الکلام: الضعیف. ۳ - من الکلام: الکاذب.
- ۱ - مریض ۲ - سخنان ضعیف ۳ - من الکلام: سخنان دروغ.
- ❖ **سَقَم:** یَسْقُم. سَقَمًا ۱ - الباب أو نحوه: سدّه. ۲ - الکلام السخّ: أحسنه لشده. ۳ - النقود: طهرها: طبعها.
- ۱ - در را بست. ۲ - الکلام السخّ: گوش را کر نمود بجهت شدت صدا. ۳ - النقود: سکه را ضرب نمود.
- ❖ **المسقام:** ر. الأسقام.
- ❖ **المسقامة:** حرفة الإسقام.
- کفّاش. کفش دوز.
- ❖ **مَسْکَب:** یَسْکُب. سَكَبًا وَّسَكَابًا. الماء أو نحوه: حبه.
- آب و غیره را ریخت.
- ❖ **مَسْکَن:** یَسْکُن. سَكَنًا وَّسُكُونًا وَّسُكَاةً وَّسَاكُونَةً. ۱ - صمت. ۲ - قطع الکلام بعد تکلم. ۳ - مات. ۴ - المتحرک: سکن. هذا. ۵ - ت الریح: هدأت. ۶ - الغضب عنه: زال.
- ۱ - ساکت و خاموش شد. ۲ - قطع کلام پس از گفتار. ۳ - مُرد. ۴ - المتحرک: حرکت آرام گرفت. ۵ - ت الریح: وزش باد آرام گرفت. ۶ - الغضب عنه: خشم او فرو نشست.
- ❖ **مَسْکَن:** تمسکیتا، و جعله یسکت.
- او را به سکوت واداشت.
- ❖ **سُکِنَت:** أَسَانته السُکُنة.
- دچار سکنه شد.
- ❖ **السُکُنة:** ج سیکنة. ۱ - الطريق المستوي. ۲ - حديدة مستقوسة تُضرب علیها النقود. ۳ - الحديدة التي تُحرث بها الأرض. ۴ - «سُکُنة الحديدة»: خُطان متوازيان یسير علیها القطار.
- ۱ - راه صاف و هموار. ۲ - پول سکه ای. ۳ - گاو آهن. ۴ - سُکُنة الحديدة: ریل راه آهن.
- ❖ **المسکنة:** ۱ - المرأة من السکوت. ۲ - الموت الفجائی.
- ۱ - یکبار سکوت. ۲ - سکنه قلبی.
- ❖ **سَنِق:** یَسْنُق. سَنَرًا وَّسُخْرًا وَّسُخْرًا وَّسُخْرًا.
- من الشراب: اضطراب عقله و قد إدراکه کلیًا أو جزئیا.

مست شد بر اثر نوشیدن شراب.

❖ **سُكَّرَ**: شکرآ. ۱- سُكَّرَهُ كَثِيراً. ۲- الشَّيْءُ: حلاؤه بالشَّكْرِ.

۱- او را بسیار مست نمود. ۲- الشَّيْءُ: آنرا با شکر شیرین نمود.

❖ **السُّكَّرُ**: مادّه حلوة تُستخرج من قصب السُّكَّرِ أو من السُّنْدُر.

شکر که از نیشکر یا چغندر گرفته می شود.

❖ **السُّكَّرُ**: ۱- مص سَكِرَ. ۲- اضطراب العقل و فقدان الإدراك كلياً أو جزئياً بفعل الحمرة.

۱- مص سَكِرَ ۲- مستی که بر اثر نوشیدن شراب حاصل شود.

❖ **السُّكَّرُ**: ج سُكُور. ۱- ما يُسَدُّ به النهر. ۲- كُلٌّ ما يُسَدُّ.

۱- سدبندی رودخانه ۲- هر آنچه که بر آن سد بسته شود.

❖ **السُّكْرَانُ**: المضطرب العقل الفاقد الإدراك كلياً أو جزئياً بفعل الحمرة، ج سُكْرَى و سُكَازَى و سُكْرَى و سُكْرَانَةٌ.

مست بر اثر نوشیدن شراب، ج سُكْرَى و سُكَارَى و سُكَارَى. م سُكْرَى و سُكْرَانَةٌ.

❖ **السُّكْرَةُ**: ۱- المُرَّة من السُّكَّر. ۲- من الموت أو الهَمّ: شدته «هو يعالج سكرة الموت».

۱- بکبار مست شدن ۲- مَن الموت أو الهَمّ: شدت مرگ و هم و غم «هو يعالج سكرة الموت» او با مرگ دست پنجه نرم می کند.

❖ **سُكَّرَ**: يُسَكَّرُ، سُكَّاء و سُكَّاءٌ. ۱- مضى لا يدري أين يتجه. ۲- ضلّ. ۳- تحيّر.

۱- بی هدف به راه خود ادامه داد. ۲- گم شد. ۳- سرگردان شد.

❖ **سُكَّرَ**: يُسَكَّرُ، سُكَّاء و سُكَّاءٌ. ر. سُكَّعَ.

❖ **سُكَّرَ**: يُسَكَّرُ، سُكُوراً. ۱- المتعزّك: وقف حركته.

۲- المتكلم: سكت. ۳- تالّج: هدأت. ۴- المطر: هدأ. ۵- إليه: ارتاح إليه و اطمان. ۶- ت نفسه: هدأت بعد اضطراب.

از حرکت باز ایستاد ۲- المتكلم: ساکت شد. ۳- تالّج: ورزش باد آرام شد. ۴- المطر: بارش باران آرام شد. ۵- إليه: بواسطه او آرامش یافت. ۶- ت نفسه: دلش آرام شد.

❖ **سُكَّرَ**: يُسَكَّرُ، سُكَّاء و سُكَّاءٌ. البيت أو فيه: أقام به.

در خانه اقامت کرد.

❖ **سُكَّرَ**: تَسَكَّرَ. ۱- المتعزّك: جملة يسكن. ۲- البيت: جملة يسكنه. ۲- البيت: جملة يسكنه. ۳- الحزف: جعل عليه السكون. ۴- الألم: خفّفه و لطّفه.

۱- جسم متعزّك را آرام کرد. ۲- البيت: او را در خانه ساکن گردانید. ۳- الحزف: حرف را ساکن گردانید. ۴- الألم: درد را تخفیف داد، آرام کرد.

❖ **السُّكْنُ**: ج أسكان. ۱- مص سُكِّنَ. ۲- امرأة الرجل. ۳- المسكن. ۴- ما يُرتاح إليه و يُستأنس به.

۱- مص سُكِّنَ. ۲- همسر مرد. ۳- مسکن. ۴- مأیّه اُنس و اُنس.

❖ **السُّكْنُ**: ج أسكان. ۱- مص سُكِّنَ. ۲- الإِسكان. ۳- المسكن.

۱- مص سُكِّنَ. ۲- اسكان دادن. ۳- مسكن.

❖ **السُّكُونُ**: الكثير السُّكُونُ.

بسیار ساکت و کم حرف.

❖ **السُّكُونُ**: ۱- مص سُكِّنَ. ۲- الهدوء، القرار. ۳- في اللغة: علامة فوق الحرف يفقد بها الحركة، و رمزها هو (ش).

۱- مص سُكِّنَ. ۲- آرامش و قرار. ۳- في اللغة: در لغت علامتی است که روی حرف قرار می گیرد و آنرا بی حرکت می گرداند «ش».

❖ **السُّكِينُ**: المسكيب: «دمع سَكَب».

ریخته شده. «دَمَعُ سَكَب» اشک ریخته شده.

❖ **السُّكِينُ**: الكثير السُّكِينُ.

بسیار مست.

❖ **السُّكِينُ**: آله ذات نصل حادّ يقطع بها، يُذَكَّر و يُؤنَّث، ج سُكَاكِين.

چاقو که کلمه ای است مذکر و مؤنث می گردد. ج سُكَاكِين.

❖ **السُّكِينَةُ**: ۱- الطَّائِنَةُ، الاستقرار. ۲- الوقار، المهابة.

۱- طمأنینه و آرامش. ۲- وقار و هیبت.

❖ **السُّكِينَةُ**: ر. السُّكْنِ.

❖ **سُكِّلَ**: يُسَكَّلُ، سَكَلًا. ۱- من الشَّيْء: أخرجه منه برفق «سَلَّ السيف من غنده». ۲- د: أصابه بالسَّلّ.

۱- به آرامی و مدارا آن چیز را از دیگری جدا کرد. «سَلَّ السيف من غنده» شمشیر را از نیام برکشید. ۲- د: او را مسلول نمود.

❖ **سُكِّلَ**: أُصِيبَ بمرض السَّلّ.

دچار مرض سل گردید.

❖ **السَّلّ**: ۱- مص سَلّ. ۲- وعاء للفاكهة أو نحوها يُصنع من القَصَب.

القَصَب.

١ - مص سَلَّ ٢ - سبد مبیوه که با شاخه‌های باریک و نازک بافته شده.

السِّلَعُ: مرض یصیب الرئة خصوصاً، وقد یُصِیب أجزاء أخرى من الجسد.

مرض سل که ریه‌ها بدان دچار می‌شوند و گاهی اعضاء دیگر بدن بدان دچار می‌شوند.

السَّلَا: یَسْلُو، سَلُوا وَ سُلُوا، (س ل و) ١ - ءُ او عنه: نِسب «سلا خبیة، سلا همه» ٢ - ءُ او عنه: طایب نفسه بعد فراقه و غاب عنه ذکره.

او را فراموش کرد. «سلا خبیة» سلا همه ٢ - ءُ او عنه: پس از فراق او حالش خوب شد و او را از یاد برد.

السَّلَنْ: تسلية، (س ل و. س ل ی) ١ - ءُ عن الآخر: جملة بنساء و یتَرَک ذکره. ٢ - ءُ عن همه: کشف همه عنه.

١ - او را به فراموشی واداشت ٢ - ءُ عن همه: هم و غم را از او زدود.

السَّلَاح: آلات الحرب و أدوات القتال، يُذْکَرُ و یؤنث. ج أشلحة و سُلُح و سُلُحان.

ابزار آلات جنگ و کشت و کشتار، مذکر و مؤنث می‌شود.

السَّلَافَة: ١ - أفضل الحمر. ٢ - من الشيء: خالصه. ٣ - من المعصير: أول ما یُصْطَر منه.

١ - بهترین شراب ٢ - من الشيء: چیز ناب و خالص ٣ - من المعصیر: آب انگوری که تازه فشرده شده هنوز جهت شراب درست کردن شراب و تخمیر آن اندر خم ننهداند.

السَّلَاقِي: ر. السُّلُوقِي

السَّلَال: ١ - صانع السلال. ٢ - بائع السلال. ٣ - السارق.

١ - سبدباف ٢ - سبدفروش ٣ - دزد.

السَّلَالَة: السِّل، الأولاد.

سَل. فرزندان.

السَّلَام: ١ - مص سَلِمَ. ٢ - السَّلیم، ٣ - الصلح.

٢ - الأمان. ٥ - النجاة.

١ - مص سَلِمَ ٢ - تسلیم. ٣ - صلح و آشتی. ٤ - امان امنیت ٥ - درود.

السَّلَامَة: ١ - مص سَلِمَ. ٢ - البراءة من الميوب.

٣ - النجاة: «عاد المسافر بالسلامة».

١ - مص سَلِمَ ٢ - بی عیب و نقص بودن ٣ - سلامتی و نجات «عاد المسافر بالسلامة» مسافر به سلامتی بازگشت.

السَّلْبُ: یَسْلُبُ، سَلَباً و سَلْباً. ١ - الشيء: أخذه من غيره قهراً. ٢ - الشيء: أخذه منه سرقة و قهراً.

١ - بازور آن چیز را گرفت ٢ - الشيء: آن چیز را با زور از او گرفت، از او دزدید.

السَّلْبُ: ج اسلاب. ١ - مص سَلَبْتُ. ٢ - ما یُسَلَب.

١ - مص سَلَبْتُ ٢ - آنچه که به زور گرفته می‌شود، دزدیده می‌شود.

السَّلْبُ: ١ - مص سَلَبْتُ. ٢ - النبی.

١ - مص سَلَبْتُ ٢ - منی.

سَلَبْتُ: یَسْلُبُ و یَسْلُبُ، سَلَباً ١ - الشعر أو الرأس: حلقه.

٢ - الشيء: قطعه. ٣ - الشيء: انزع، سحبه.

١ - موی سر را تراشید ٢ - الشيء: آنچیز را برید ٣ - الشيء: جدا کرد، کشید.

السَّلْبَة: وعاء من قصب أو نحوه یُحْمَلُ فیالمون و غيرها، ج بیلال.

سبد چوبی یا پلاستیکی، ج بیلال.

السَّلْح: تسليحاً ١ - ءُ، ألبسه سلاحاً. ٢ - الجيش: زُوِّد بالسلاح.

بالتسلح.

١ - لباس رزم بر تن او نمود. ٢ - الجيش: ارتش را تسلح نمود.

السَّلْحَة: حیوان برّی و مائي من فصيلة الزواحف، له أربع قوائم، یحيط بجسمه بیض عظمی یُدْخَلُ فيه رأسه و قوائمه عند الضرورة، ج سلاجف.

لاک پشت که جزء خزندگان دوزیستی است. ج سلاجف.

سَلَحَ: یَسْلَحُ و یَسْلَحُ، سَلْحاً ١ - الذبیحة: نزع جلدھا.

٢ - الجِلْد: نزع. ٣ - اليوم أو الأسبوع: ونحوھا: قضاء و حار فی آخره. ٤ - ثیابه: خلعھا. ٥ - کذا من کذا: فصله.

١ - پوست حیوان سر بریده را کند. ٢ - الجِلْد: پوست را کند ٣ - اليوم أو الأسبوع او نحوهما: هفته را سپری کرد و به آخر آن رسید ٤ - ثیابه: لباس خود را درآورد. ٥ - کذا من کذا: جدا کرد.

سَلَحَ: یَسْلَحُ و یَسْلَحُ، سَلْحاً ١ - الشيء: انكشف عن جلدھا.

٢ - الشيء: انكشف عن جلدھا.

٢ - مار از پوست خود بیرون آمد.

السَّلْح: ج سُلُوح و أسلّخ ١ - الجِلْد المسلوخ.

٢ - من الحیة: قشرھا.

۱ - پوست کنده شده ۲ - من الحیة: پوست مار.

❖ سَلْبَسُ: یَسْلُبُ، سَلْبَسًا وَ سَلْبَاسَةً وَ سَلْبُوسًا. كان لَبْسًا متقاداً.

رام بود، سربراه بود.

❖ سَلْبَسُ: یَسْلُبُ: سَلْبَسَةً. كان لَبْسًا متقاداً.

رام و سربراه بود.

❖ السَّلْبَسُ: ۱ - السهل اللين المتقاد. ۲ - «شراب سلس»: سهل الانحدار في الخلق.

۱ - نرم و رام و سربراه. ۲ - شراب سلس: نوشیدنی گوارا.

❖ السَّلْسَبِيلُ: ج: سَلْسَبٌ وَ سَلْسَابٌ ۱ - الماء العذب السهل. ۲ - اللين.

۱ - آب گوارا. ۲ - نرم.

❖ سَلْسَبٌ: سَلْسَبَةً. ۱ - الأشياء: ربط بعضها ببعض. ۲ - الاخياز أو نحوها: سردها متتابعة مقراطة.

۱ - چیزی را به یکدیگر ربط داد، بست. ۲ - الاخياز أونحوها: خبر را بی دربی قرائت کرد.

❖ السَّلْسَبِيلَةُ: ج: سَلْسَابِلٌ ۱ - حلقات من حديد يتصل بعضها ببعض. ۱ - من الجبال: الجبال المتتابعة المتصل بعضها ببعض.

۱ - حلقه های آهنی که بیکدیگر مرتبطند زنجیر ۲ - من الجبال: کوه های به هم پیوسته.

❖ سَلْبَطٌ: يَسْلُبُ، سَلْبَاطَةً وَ سَلُوطَةً. ر. سَلَطَ.

❖ سَلْبَطٌ: يَسْلُبُ، سَلْبَاطَةً وَ سَلُوطَةً. طال لسانه.

بد زبان شد. زبان دراز شد.

❖ سَلْبَطٌ: سَلْبَطًا ۱ - عليه: جعله يحكه. ۲ - له: أطلق له السلطة.

۱ - بر او چیرماش کرد. ۲ - له: اختیارات بدو داد.

❖ السَّلْطَانُ: ج: سَلْطَينٌ. ۱ - القدرة، التسلط. ۲ - الملك.

ج: سلاطین. ۱ - قدرت و توان، تسلط. ۲ - پادشاه.

❖ السَّلْطَةُ: ۱ - الملك، الحكم. ۲ - السيطرة، له عليه سلطة.

۱ - حکومت، فرمانروائی. ۲ - چیرگی. له عليه سلطة: بر او قدرت و توان دارد.

❖ السَّلْطَانَةُ: ۱ - الملك، الحكم. ۲ - ما يحكه السلطان.

۱ - قدرت. توان. تسلط. ۲ - حکومت و قدرت پادشاه.

❖ السَّلْبَةُ: ج: يَلْبَغُ ۱ - المتاع ۲ - ما يُتجر به من البضاعة.

۱ - کالا. ۲ - آنچه که با آن داد و ستد نمایند.

❖ سَمْلَفٌ: يَسْلَفُ، سَلْفًا وَ سَلُوفًا. الشيء: معنى «سلف الزمان».

سپری شد. «سلف الزمان».

❖ سَمْلَفٌ: يَسْلَفُ، هُ مَالًا: أقرضه إياه.

وامی به او داد. به او قرض داد.

❖ السَّمْلَفُ: ج: أَسْلَافٌ وَ سَلَافٌ ۱ - معن سلف ۲ - كل من تقدم المرء من آبائه وأجداده وذوي قرباه: «هو خير خلف لخير سلف».

۱ - معن سلف ۲ - پیشینیان انسان از پدران پدر بزرگان «هو خير خلف لخير سلف».

❖ السَّمْلَفُ: «سلف الرجل» زوج أخت امرأته، ج: أَسْلَافٌ.

باجنای، ج: أَسْلَافٌ.

❖ السَّمْلَفَةُ: ج: سَلْفٌ ۱ - ما يقدم للإنسان من الطعام قبل الفداء. ۲ - المال المقرض.

۱ - تنقلات قبل از غذا. ۲ - قرض.

❖ سَمْلَقٌ: يَسْلُقُ، سَلْقًا. ۱ - البيض أو البقل أو اللحم أو غيرها: أغلاء على النار. ۲ - هُ بكلامه أو بلسانه: آذاه. ۳ - هُ بالشوطة: نزع جلده به. ۴ - الشيء بالماء الحار: أزال شعره و ویره. ۵ - البرد أو الحر النبات: أحرقه.

۱ - آب پز کرد. ۲ - هُ بکلام او لسانه: او را با زبان و سخنانش آزد. ۳ - هُ بالشوطة: پوست بدن او را با زدن تازیانه کند. ۴ - الشيء بالماء الحار: مویش را با آب گرم از بین برد. ۵ - البرد أو الحر النبات: سرما و گرمای گیاه را سوزاند.

❖ السَّمْلَقُ: ثبت ذو أوراق طوال يؤكل مطبوخاً.

برگ چغندر.

❖ سَمْلَقٌ: يَسْلُقُ، سَلْقًا وَ سَلُوقًا. ۱ - المكان أو به أو فيه: دخل فيه. ۲ - الطريق: دخل فيه وأتبعه. ۳ - الشيء في الشيء: أدخله فيه «سلك الحيط في الإبرة».

۱ - به آنجا وارد شد. ۲ - الطريق: به آن راه وارد شد. ۳ - الشيء في الشيء: آنچیز را وارد آن چیز دیگر نمود.

«سلك الابرة في الخيط» سوزن را نخ کرد.

❖ سَمْلَقٌ: يَسْلُقُ، هُ المكان أو به أو فيه أو عليه: أدخله فيه.

او را بدانجا وارد کرد.

❖ السَّمْلَقُ: ج: أَسْلَاقٌ وَ سَلُوكٌ. ۱ - الحيط الذي يُنظَّم فيه الحزب أو نحو. ۲ - حيط من المعدن يُستعمل لجر الطاقة الكهربائية.

الکهربائیة، أو غير ذلك.

۱- نَحْ نَسِيحٌ وَغَيْرُهُ ۲- سِيمُ بَرَقَ وَغَيْرُهُ وَذَلِكَ

﴿السَّلْمُ: يَسْلَمُ سَلَامًا وَسَلَاطَةً ۱- مِنْ الْأَمْرِ: نَحْيًا «سَلَمَ مِنْ الْخَطَرِ» ۲- بَرَى وَتَخَلَّصَ «سَلِمَ مِنَ الْعَيْبِ أَوِ الْمَرَضِ».

۱- نَجَاتٌ يَأْتِ. «سَلِمَ مِنَ الْخَطَرِ» از خطرِ رهایی یافت
۲- جَانِ سَالِمٍ بَدَرَ بَرَدَ. «سَلِمَ مِنَ الْعَيْبِ أَوِ الْمَرَضِ» از عیب و مرض جان سالم بدر بُرد، رهایی یافت.

﴿سَلَمَ: تَسْلِمًا ۱- عَلَيْهِ: حَمَاهُ بِالْإِسْلَامِ ۲- أَمَرَهُ لَهُ أَوْ إِلَيْهِ: فَوَضَعَهُ، جَعَلَهُ إِلَيْهِ ۳- مِنْ الْمَرَضِ: وَقَاهُ مِنْهُ ۴- الشَّيْءَ، أَوْ إِلَيْهِ الشَّيْءَ: أَعْطَاهُ إِيَّاهُ ۵- بِالْأَمْرِ: رَضِيَ بِهِ.

۱- بِرِ أَوْ سَلَامَ كَرَدَ، دَرُودَ فَرَسْتَادَ ۲- أَمَرَهُ لَهُ أَوْ إِلَيْهِ: كَارِ خُودَ رَا بِهْ أَوْ سَبَرَدَ، بِهْ أَوْ وَاکْذَارَ كَرَدَ ۳- مِنْ الْمَرَضِ: أَوْ رَا از مرضِ مصونِ نمود ۴- الشَّيْءَ أَوْ إِلَيْهِ الشَّيْءَ: آن چیز را به او داد ۵- بِالْأَمْرِ: رَضَايَتِ داد.

﴿السَّلَامُ: جَ سَلَامًا وَسَلَامًا ۱- غَنَبَ أَوْ حَجَرَ ذُو دَرَجَاتٍ يَصْنَعُهُ عَلَيْهِ. يَذْكُرُ وَ يُوَثِّقُ ۲- مَا يُحْتَوِطُ بِهِ إِلَى الشَّيْءِ».

۱- پِلَهْ چوبی یا سنگی یا آهنی، مَذْكَر و مؤنث یکسان است
۲- چیزی که بوسیله آن به چیز دیگر می‌رسند.

﴿السَّلَامُ: ۱- السَّلَامُ ۲- الصَّلَاحُ.

۱- اَشْتَى ۲- صَاحَ.

﴿السَّلَوِيُّ: ۱- كَلَّ مَاتَ سَلَوًى ۲- طَائِرٌ أَبْيَضٌ يَشْبِهُ السَّيَّانِيَّ.

۱- هَرِ چیزی باعث آرامش و تسلیِ خصایط شود
۲- پَرندۀ بلدرچین.

﴿السَّلَوِيُّ: مِنَ الْكَلَابِ: نَوْعٌ مِنَ أَجْوَدِ أَنْوَاعِ الْكَلَابِ مَنْسُوبٌ إِلَى «سَلَوَى»، وَ هِيَ قَرِیةٌ فِي «الْبَحْرِ».

از بهترین انواعِ سگِ منسوب به ده «سلوک» که دهی است در یمنِ سبک تازی.

﴿السَّلَیْبُ: الْمَسْلُوبُ الْمَالُ أَوْ الْعَقْلُ أَوْ غَيْرُهُمَا، جَ سَلَبَ وَ سَلَبَ.

غارت شده، بی عقل، جَ سَلَبَ وَ سَلَبَ.

﴿السَّلَیْخُ: الْمَسْلُوحُ.

پوست کنده شده، جدا شده.

﴿السَّلَیْطُ: جَ سَلَطًا مَ سَلِطَةً. جَ سَلَطَ ۱- الْفَصِیحُ الْحَدِیدُ السَّانَ ۲- الطَّوِيلُ اللِّسَانُ ۳- مِنَ الْأَلْسِنَةِ: الطَّوِيلُ ۴- الْحَدِیدُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

۱- بِا فِصَاحَتِ، زَبَانِ آوَر. ۲- زَبَانِ دَرَاژ. ۳- مِنَ الْأَلْسِنَةِ:

زبانهای دراز. ۴- تَنَدَ وَ تَبَزَ وَ قَاطَعَ از هر چیز.

﴿السَّلَیْقُ: جَ سَلَقَ وَ سَلَقَ ۱- الْمَسْلُوقُ ۲- النَّبَاتُ الَّذِي أَحْرَقَهُ الْحَرُّ أَوْ الْبَرَدُ.

۱- آب پز شده ۲- گیاهی که در معرض سرما و گرما قرار گرفته و سوخته شده باشد.

﴿السَّلَیْقَةُ: ۱- جَ سَلَقَتْ ۱- الطَّبِیْعَةُ: «هُوَ طَبِيبُ السَّلَیْقَةِ» ۲- مَا سَلَقَ مِنَ الْبَقُولِ أَوْ نَحْوِهَا.

۱- خَلَقَ وَ خَوَى آدمی. «هُوَ طَبِيبُ السَّلَیْقَةِ» ۲- آنچه که آب پز شده باشد از قبیل حیوانات و غیره...

﴿السَّلَیْلُ: جَ سَلَّانٌ ۱- الْمَسْلُولُ مِنَ السَّيْفِ أَوْ غَيْرِهَا. ۲- الْمُتَحَدِّرُ مِنْ عَائِلَتِهِ أَوْ نَحْوِهَا: «هُوَ سَلِيلُ الْبَيْتِ الْفُلَانِيَّ».

۱- شمشیر از نیام بر کشیده شده ۲- وابسته به خانواده‌ای «هُوَ سَلِيلُ الْبَيْتِ الْفُلَانِيَّ».

﴿السَّلَیْمُ: السَّامُ مِنَ الْأَفَاتِ وَ الْعِیُوبِ، جَ سَلَّمَ وَ سَلَّمَ. «الْعَقْلُ السَّلِیمُ فِي الْجِسْمِ السَّلِیمِ».

میرا از عیبها و آفات. جَ سَلَّمَ وَ سَلَّمَ «الْعَقْلُ السَّلِیمُ فِي الْجِسْمِ السَّلِیمِ».

﴿السَّلَیْمَانِیُّ: سَمٌ یُؤْخَذُ مِنَ الزَّیْنِ.

سمی که از جیوه می‌گیرند. دارا شکته

﴿سَمٌّ، سَمٌّ، سَمًّا ۱- مُدَّ سَقَاهُ سَمًّا ۲- الطَّعَامُ أَوْ غَيْرُهُ: جَعَلَ فِيهِ السَّمَ ۳- تَهْلُ الْخَشَرَةُ: أَصَابَتْهُ بِسَقَمِهَا ۴- تَ رَجَّحَ السُّمُومَ النَّبَاتُ: أَحْرَقَتْ.

او را مسموم کرد ۲- الطَّعَامُ أَوْ غَيْرُهُ: غَذا را مسموم کرد.

۳- تَهْلُ الْخَشَرَةُ: حَشَرَهُ او را مسموم کرد ۴- تَ رَجَّحَ السُّمُومَ النَّبَاتُ: بِادِ مسموم گیاه و محصولات زراعی را سوزاند.

﴿السَّمُّ: جَ سُمُومٌ وَ سِیمَامٌ ۱- مَصَّ سَمٌّ ۲- رَجَّحَ السَّمَّ.

﴿السَّمُّ: جَ سُمُومٌ وَ سِیمَامٌ ۱- كُلَّ مَادَّةٍ قَاتِلَةٍ مِنَ الْأَدْوِیَةِ أَوْ الْأَطْعَمَةِ أَوْ غَيْرِهَا ۲- نَقَبَ الْإِبْرَةَ أَوْ نَحْوِهَا.

۱- هر ماده‌کشنده از دوا و غذا و غیره ۲- سوراخ سوزن و مانند آن.

﴿سَمَمًا: یَسْمُو، یَسْمُو وَ سَمًا، (س م و) ۱- الشَّيْءُ: عِلَالٌ ارْتَفَعَ ۲- بَصَرَ إِلَى الشَّيْءِ: طَمَحَ ۳- بِهِ: رَفَعَهُ.

اوج گرفت بالا رفت ۲- بَصَرَ إِلَى الشَّيْءِ: به آن چیز خیره شد. تند نگاه کرد ۳- بِهِ: او را بالا برد.

﴿سَمَى: تَسْمِیةٌ (س م و) ۱- فَلَانًا أَوْ یَفْلَانًا: جَعَلَ اسْمَهُ «فَلَانًا» ۲- ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ.

۱- او را فلانی نام نهاد. ۲- نام خدا را بر زبان راند.

❖ النشطاء: ج. سماءات و سَفَوات و سُمَي و أَسْمَاء. ١- مص. سَماء. ٢- الفلكي. ٣- ما يحيط بالأرض من الفضاء الواسع.

١- مص. سَماء. ٢- فلك آسمان. ٣- فضاء گرداگرد زمین. ❖ النشطاء: ١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- النشأ. ٣- «رقصة الشَّاح»: رقصة عربية تؤدِّيها طائفة من الفتيات إجمالاً على إيقاع جماعي.

١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- سهل انگاری. ٣- رقصة الشَّاح: رقص عربی است که گروهی از دختران به طور دسته جمعی انجام می دهند.

❖ النشطاء: ١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- المجدو الكرم. ٣- التَّهْوَلَة. ٤- لقب المفي أو شيخ الدين.

١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- بخشش. ٣- سهولت و آسانی. ٤- لقب مفتی یا شیخ دین.

❖ النشطاء: مواد حيوانية أو كِياوِية توضع في الأرض لتخصبها و تغذي زرعها.

کود حیوانی یا شیمیایی که به زمین داده می شود جهت حاصلخیز نمودن آن.

❖ النشطاء: ١- مص. سَمَح. ٢- الفناء. ١- مص. سَمَح. ٢- آواز. ترانه.

❖ النشطاء: ١- م. الشَّاح. ٢- الآلة التي يسمع بها الطبيب نبض المريض. ٣- آلة الإرسال و الالتقاط في جهاز التلفون.

١- م. الشَّاح. ٢- گوشی پزشکی. ٣- گوشی تلفن.

❖ النشطاء: شجر كالبطم له غمر كالمنافيد، يُستعمل حبه تابلاً في بعض الأطعمة، و تُنمَّذ أوراقه للديباجة.

سماق که دانه های آن جهت دِباغی پوست استفاده می شود. و از برگ های آن جهت دِباغی پوست استفاده می شود.

❖ النشطاء: بائع الشَّن. روغن فروش.

❖ النشطاء: نوع من الطيور القواطع التي ترحل من مكان إلى مكان. ج. شَائيات.

پرنده پلدرچین. ج. شَمائيات.

❖ النشطاء: ج. شَمَوات. ١- الطريق الواضح. ٢- المذهب. ٣- الهيئة. ٢- الوقار.

١- راه روشن و آشکار. ٢- مذهب و مکتب. ٣- هیئت و شکل. ٤- وقار.

❖ النشطاء: (و س م) ١- مص و سَم. ٢- العلامة. ٣- أثر

الکي.

١- مص و سَم. ٢- علامت و نشانه. ٣- نشانه سوختگی.

❖ النشطاء: يَسْمَحُ: شَاحَة و سَمَوة. فتح.

زشت شد.

❖ النشطاء: القنبح.

زشت.

❖ النشطاء: القنبح. ج. سَاح.

زشت. ج. سَاح.

❖ النشطاء: يَسْمَحُ: سَمَوا و سَمَوة. ١- بكذا: بذله بكَرَم.

٢- له بكذا: أعطاه إِيَّاه.

١- بكذا: چیزی را بخشید. ٢- له بكذا: چیزی را به او عطا کرد. بخشید.

❖ النشطاء: يَسْمَحُ: سَمَاحاً و سَمَاحَة و سَمَوحاً و سَمَوحَة و سَمَاحاً و سَمَاحاً. صار من أهل الشَّاحَة.

از اهل بخشش و کرم گردید.

❖ النشطاء: ١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- ذوالشَّاحَة. ج. سَاح.

١- مص. سَمَح و سَمَح. ٢- بخشنده. ج. سَاح.

❖ النشطاء: تَسْمِدُ: تَسْمِداً. الأرض: جعل فيها الشَّاد.

به زمین کود داد.

❖ النشطاء: يَسْمُرُ: سَمَراً و سَمَوراً. تَحَدَّثَ مع جلسه في الليل.

با هم نشین خود به هنگام شب به گفتگو پرداخت.

❖ النشطاء: يَسْمُرُ: سَمَرة. كان أَمْرُ اللون.

رنگ پوستش گندمگون بود.

❖ النشطاء: يَسْمُرُ: سَمَرة. ر. سَمَر.

❖ النشطاء: تَسْمِراً. الباب أو غيرة: شدَّ بالسَّار.

در را با میخ به یکدیگر پیوند داد.

❖ النشطاء: ج. أسمار. ١- الحديث في الليل. ٢- ما يُتَحَدَّثُ به

في الليل من قصص و غيرها. ٣- مجلس الشَّار.

١- گفتگوی شب. ٢- قصه هایی که شب نشینی کنندگان

برای یکدیگر نقل می کنند. ٣- مجلس شب نشینی.

❖ النشطاء: ١- مص. سَمَر و سَمَر. ٢- لون بين الشَّواد و

البياض. و البياض.

١- مص. سَمَر و سَمَر. ٢- گندمگون. سبزه.

❖ النشطاء: الوسط بين البائع و الشاري في تسهيل

الصفقات التجارية. ج. سَمَيرة و سَمَير و سَمَيرة.

ذلال. واسطه بین فروشنده و خریدار. ج. سَمَيرة و

سَمَیر.

❖ **سَمْعَنِي**: سَمْعَنِيَّةٌ: تَوَسَّطَ بَيْنَ الْبَائِثِ وَالشَّارِي فِي تَسْهِيلِ الصِّفَاتِ التِّجَارِيَّةِ.

دَلَالِي كَرْد.

❖ **السَّمْعَنِيَّةُ**: ۱- مَصْ سَمْعَنِيَّةٌ ۲- حَرْفَةُ السَّمْسَارِ.

۳- أَجْرَةُ السَّمْسَارِ.

۱- مَصْ سَمْعَنِيَّةٌ ۲- دَلَالِي ۳- مَزْد دَلَالِ.

❖ **السَّمْعَمِيَّةُ**: نَبَاتٌ فِيهِ بُذُورٌ صَغِيرٌ تُسْتَعْمَلُ فِي عَمَلِ الْكَمَكِ وَغَيْرِهِ، وَ يُسْتَخْرَجُ مِنْهَا زَيْتٌ يُعْرَفُ بِالشَّقْرِجِ، جِ سَمَاعِمِ.

كُنْجِدَ: كِه در پخت نان سوخاری عربی مورد استفاده قرار می گیرد و کمک و از آن روغن کُنْجِد گرفته می شود بنام «شیرج» جِ سَمَاعِمِ.

❖ **سَمْعَطُ**: سَمْعَطُ: سَمْعَطُ: الذَّبِيحَةُ: أَرَالَ مَا عَلَى جِلْدِهَا مِنْ صُوفٍ أَوْ غَيْرِهِ قَبْلَ طَبْخِهَا أَوْ دَبْخِهَا.

موی بره و بزغاله را سَرْدِ سَبَسِ آنرا کباب کرد یا پوست را دباغی نمود.

❖ **سَمْعَطُ**: تَسْمِيطُ: نَظْمُ الشُّعْرِ «سَمْعَطُ»: أَيِ مُشَمَّسًا بَيْتَهُ إِلَى أَحْزَاءٍ مَقَامًا عَلَى غَيْرِ رُويِ الْقَافِيَةِ.

اشعار مسط سرود.

❖ **السَّمْعَطُ**: ثَوْبٌ مِنَ الصُّوفِ، جِ أَشْطَاطُ.

لباس پشمی، جِ أَشْطَاطُ.

❖ **السَّمْعَطُ**: جِ سَمُوطُ: ۱- الْحَبِطُ الَّذِي يَكُونُ الْحَزَزُ أَوْ اللَّوْلُؤُ مُنْتَظَمًا فِيهِ. ۲- قِلَادَةُ. ۳- السَّيْرُ الَّذِي يُمْلَأُ فِي مَوْخَرِ الشَّرَجِ قَتْلُوقٌ بِدَلَالِ الْأَشْيَاءِ.

۱- نخ تمسج و غیره که دانه ها در آن باشد. ۲- قِلَادَةُ گردنبند. ۳- تکه ای از انتهای زمین که چیزهایی بدان می آویزند.

❖ **سَمْعِي**: سَمْعِيٌّ: سَمْعًا وَ يَسْمَعًا وَ سَمَاعًا وَ سَمَاعَةً وَ سَمَاعِيَّةً وَ سَمْعِيَّةً ۱- الصَّوْتُ أَوْ بَيَّةُ التَّقَطُّعَةِ أَذْنُهُ. ۲- لَهُ أَوْ إِلَيْهِ: أَصْنَى. ۳- لَهُ: أَطَاعَهُ. ۴- الدَّعَاءُ: اسْتَجَابَ لَهُ. ۵- الْكَلَامُ: فَهِمَهُ. ۶- لَهُ اللَّهُ حَمْدُهُ: أَجَابَ حَمْدَهُ، تَقَبَّلَهُ.

۱- صدا را شنید. ۲- له او الیه: بدان گوش فرا داد. ۳- له: از او اطاعت کرد. ۴- الدعاء: به او «خواست» پاسخ داد. ۵- الکلام: سخنان را فهمید. ۶- له الله حمده: به ستایش او پاسخ مثبت داد. ستایش او را پذیرفت.

❖ **سَمْعِي**: تَسْمِيعًا: الصَّوْتُ أَوْ نَحْوُهُ: جَمْلُهُ يَسْمَعُ.

صدرا به گوش او رساند.

❖ **السَّمْعِي**: جِ أَسَاعٌ وَ أَسْمَعٌ: جِجِ أَسَامِعٌ وَ أَسَامِعُ ۱- مَصْ

سَمْعٌ ۲- قُوَّةٌ حَاشَتْ فِي الْأَذْنِ تَلْقُظُ بِهَا الْأَصْوَاتُ.

۱- مَصْ سَمْعٌ ۲- حَسْ شَوَانِي.

❖ **السَّمْعَةُ**: ۱- الْمُرَّةُ مِنْ سَمْعٍ. ۲- الذَّكَرُ السَّمُوعُ: «هُوَ ذُو سَمْعَةٍ طَبِيعَةٍ».

۱- یکبار شنیدن. ۲- آواز. «هُوَ ذُو سَمْعَةٍ طَبِيعَةٍ».

❖ **السَّمْعَةُ**: الصَّوْتُ، الذَّكَرُ.

آواز.

❖ **سَمْعُكَ**: تَسْمِيعُكَ، سَمَكًا: الشَّيْءُ: بِالْأَنَّهُ: «سَمَكُ الْبَيْتِ»

❖ **سَمْعُكَ**: تَسْمِيعُكَ، سَمَكًا وَ سَمُوكًا: الشَّيْءُ: ارْتَفَعَ، عَلَا.

بالا رفت، بلند شد.

❖ **سَمْعُكَ**: تَسْمِيعُكَ، سَمَكَةً: الشَّيْءُ: ارْتَفَعَ، عَلَا.

بالا رفت، بلند شد.

❖ **سَمْعُكَ**: تَسْمِيعُكَ: الشَّيْءُ: جَمْلُهُ تَهْنِئَةً أَوْ سَابِقًا.

آزما ضحیم نمود.

❖ **السَّمْعُ**: حَيَوَانٌ مَائِيٌّ، بَحْرِيٌّ وَ نَهْرِيٌّ، جِ أَشْطَاكٌ وَ سَبَاكٌ وَ سَمُوكٌ.

ماهی که در رودخانه و دریا زندگی می کند، جِ أَشْطَاكٌ وَ سَبَاكٌ وَ سَمُوكٌ.

❖ **سَمْعَلُ**: تَسْمِيعُكَ، سَمَكًا: الْعَيْنُ: فَقَّأَهَا بِجَدِيدَةِ نَمَاءٍ.

چشم را میل کشید در آورد.

❖ **السَّمْعَلُ**: مِنَ الثِّيَابِ: الْبَالِي، جِ أَشْطَالُ.

پوسیده، کهنه، جِ أَشْطَالُ.

❖ **السَّمْعِلُ**: مِنَ الثِّيَابِ: الْبَالِي، جِ أَشْطَالُ.

پوسیده، کهنه، جِ أَشْطَالُ.

❖ **سَمْعَمُ**: تَسْمِيعُكَ: الطَّعَامُ أَوْ غَيْرُهُ: جَعَلَ فِيهِ شَيْئًا.

غذا را مسموم کرد.

❖ **سَمْعِنُ**: تَسْمِيعُكَ، سَمْعًا وَ سَمَاعَةً: كَثُرَ لَحْمُهُ وَ شَعْمُهُ.

چاق شد.

❖ **سَمْعِنُ**: تَسْمِيعُكَ، ۱- لَهُ: جَعَلَهُ نَحْمِيًّا. ۲- الطَّعَامُ: عَمَلُهُ بِالشَّيْءِ.

۱- او را چاق نمود. ۲- الطَّعَامُ: غذا را با روغن پخت.

❖ **السَّمْعِنُ**: سَادَةُ دِهْنِيَّةٌ تُسْتَخْرَجُ مِنَ السَّيْنِ بِالْمَضِ، أَوْ تُسْتَخْرَجُ مِنْ بَعْضِ أَنْوَاعِ النَّبَاتِ، جِ أَشْمُونٌ وَ سَمُونٌ وَ سَمْنَانُ.

چربی است که از شیر گرفته می شود «دوغ» یا تکان مشک دوغ یا از بعضی گیاهان، جِ أَشْمُونٌ وَ سَمُونٌ وَ سَمْنَانُ.

❖ **السَّمْعُومُ**: الرُّوحُ الْحَامِزَةُ، مَوْثَنَةٌ، جِ سَمَامِ.

باد مسموم، کلمه مؤنث است، جِ سَمَامِ.

❖ **السَّمْعِي**: «هُوَ تَهْنِئَةٌ»: أَيِ اسْمِهِ كَاسِكِي.

او همنام توست.

❖ الشَّمْعِيح: ر. الشَّمْع. ج شَمْعاء.

❖ الشَّمْعِيذ: الطَّحِينَ الأبيض.

أرد سید.

❖ الشَّمْسَمِير: ١ - الذي يبالسك و يحدّثك في الليل، ج شَمْرَاء. ٢ - الدهر.

١ - كسيكه با شما شب نشینی می کند و به گفتگو می پردازد.

٢ - روزگار.

❖ الشَّمْعِيح: ج شَمْعاء ١ - القَوِي السَّمْع. ٢ - المَسْمُوع.

٣ - من أساء الله الحُسن.

١ - كسيكه گوشش نیز باشد ٢ - شنیده شده. ٣ - از اسما

حسنی الهی.

❖ الشَّمْعِيك: من الأشياء: المرتفع، العالي.

بلند. والا.

❖ الشَّمْسَمِين: ج يسمان. ١ - الكثير اللحم و الشحم.

٢ - من الكلام: الرصين الحكيم.

١ - چاق ٢ - من الكلام: سخن متین و سنگین.

❖ سَمْنٌ: يَسْمَنُ، سَمْنًا. ١ - السكين: أسدھا. ٢ - الحجر: صقله.

٣ - القانون: وضعه.

چاقو را تیز کرد. ٢ - الحجر: سنگ را صاف و صیقلی داد.

القانون: قانونگذاری کرد.

❖ السَّمْنُ: ج أسنان و آئنة و آسن ١ - عُمُر. ٢ - قطعة من

العظم تنبت في فك الإنسان و بعض الحيوانات، مؤنثة. ٢ -

كل جزء على هيئة السن محدّد يكون في المنشار أو المشط أو

المنفتح أو غيرها. ٤ - الهیئة الواحدة من رأس التوم.

١ - عُمُر ٢ - دندان، مؤنث است. ٣ - دندانه آزه و شانه و

کلید و غیره ٤ - یک دانه از سیر.

❖ سَمْنًا: يَسْمَنُ، سَمْنًا و سَمْنًا و سَمْنًا و سَمْنًا و سَمْنًا (س ن

و البرق: أضواء، لمع.

برق زد، برق درخشید.

❖ السَّمْنَا: ١ - مص سَمْنِي ٢ - ضوء القمر. ٣ - الضوء الشديد.

٢ - البرق.

١ - مص سَمْنِي ٢ - روشنی و درخشش ماه، ٣ - روشنی

فراوان ٢ - برق.

❖ السَّمْنَاء: ١ - مص سَمْنًا و سَمْنِي ٢ - ر. السَّمْنَا. ٣ - العلو،

الرفعة.

١ - مص سَمْنًا و سَمْنِي ٢ - ر. السَّمْنَا ٣ - بلندی، ارتفاع.

❖ السَّمْنَام: حذبة في ظهر الجمل، ج أَسْمِنَة.

کوهان شَمْر، ج أَسْمِنَة.

❖ السَّمْنَان: ج آئنة. ١ - نصل الرمح. ٢ - المِشَن.

١ - سر نیزه ٢ - سوهان تیزکن.

❖ السَّمْنِيك: طرف الحافر، ج سَمْنَاك.

نوک شَم حیوان.

❖ السَّمْنِيل: الجزء الأعلى من بعض النبات كالقمح و الشعير،

و فيه يتكوّن الحَسْب، ج سَمْنَابِل.

خوشه گندم و جو و غیره. ج سَمْنَابِل.

❖ السَّمْنِيْلَة: واحدة السَّمْنِيل.

مفرد سَمْنِيل.

❖ السَّمْنِيوْق: زورق صغير، ج سَمْنَابِيْق.

قایق کوچک. ج سَمْنَابِيْق.

❖ السَّمْنَة: العام، اثنا عشر شهرًا، ج سَمْنَوَات و سَمْنَهَات و

سَمْنُون و سَمْنُون.

سال که دارای دوازده ماه است. ج سَمْنَوَات و سَمْنَهَات و

سَمْنُون و سَمْنُون.

❖ السَّمْنَة: ج سَمْن. ١ - الطريقة. ٢ - السَّيْرَة. ٣ - الشريعة.

٢ - الطبيعة، المخلَق.

١ - روش. ٢ - سیره زندگی ٣ - شریعت. ٤ - خلق و خوی.

❖ السَّمْنَة: (و س ن) ١ - مص و سَمْن. ٢ - النعاس الذي يتقدم

النوم. ٣ - الغفلة.

١ - مص و سَمْن ٢ - چُرت قبل از خواب ٣ - غفلت و

فراموشی.

❖ السَّمْنَجَاب: ج سَمْنَابِج و سَمْنَابِج. حیوان يشبه الجرّدة،

ذو ذنب طويل كثيف الشعر، يتسلق الشجر بحفّة، يأكل

الحبوب و الثمار الجافّة، ج سَمْنَابِج و سَمْنَابِج.

سَمْنَابِج

❖ سَمْنَج: يَسْمَنُ، سَمْنًا و سَمْنًا و سَمْنًا و سَمْنًا (رأى أو

الفرصة أو الأمر: عرض. ٢ - الخاطِرُ بكذا: سمع به.

مطلب یا رأى به ذهن او خطور کرد. ٢ - الخاطِرُ بكذا:

اجازه داد.

❖ سَمْنَعْد: يَسْمَعْدُ، سَمْنَدًا، ة الشيء: جعل له ما يستند إليه.

برای او تکیه گاه قرار داد.

❖ سَمْنَعْد: تَسْمِنْدًا، ة الشيء: جعل له ما يستند إليه.

برایش تکیه گاه قرار داد.

❖ السَّمْنَد: ١ - ما يُسْتَنَد إليه، ج أَسْنَداء: «هو سِنْدِي في

الطَّبَقِ». ٢ - وج أَسْنَداء و سَمْنَدَات: صَكَّ الدُّهْنِ أو البع.

٣ - ورقة مائیة مشقّة لقرض، لها فائدة ثابتة.

١ - تَكْيِهَ كَاهٍ جَ اسْتَدَّ. «هو سَدَى فِي الصَّبِيحِ» أَوْ تَكْيِهَ كَاهٍ مِنْ اسْتَدَّ تَرْتَكُنَا ٢ - سَدَاتُ: جَكَ قَرْضٍ يَأْفِرُ شَيْءٌ ٣ - سَفَتَه حَوَالَه.

❖ الْمُسْتَفْهَدَانِ: مَا يَطْرُقُ الْمُسْتَدُّ عَلَيْهِ الْمُسْتَفْهَدُ، أَوْ الْإِسْكَافُ الْجِلْدُ.

سَدَانِ أَهْنَكَرَ يَأْكُفَاشُ.

❖ الْمُسْتَفْهَدُ: نَوْعٌ مِنْ رَقِيقِ الْحَرِيرِ.

دِيْبَايَ نَازَكَ وَ لَطِيفَ.

❖ الْمُسْتَفْهَدُ يَتَقَشُّ: ر. الشَّطِيرَةُ.

❖ الْمُسْتَفْدِيَانِ: شَجَرٌ ضَخْمٌ يَمِثُّ بِلَوْطٍ.

دِرْخَتُ بَرْزَمِيٍّ اسْتِ شَبِيهَ بِلَوْطٍ.

❖ الْمُسْتَمْلُوقُ: آلَةُ طَرَبٍ أَوْ تَرْتِيقَةٍ تَشْبِهُ الْقَانُونَ.

يَسْتَوْرِكُهُ شَبَاهَتُ دَاوُدَ بِأَقَانُونٍ.

❖ مَسْفُونٌ: تَمْنِيْنٌ، السَّكِينُ: أَحَدُهُمَا.

جَاقُورًا تَبِزُ كَرْدَ.

❖ الْمُسْفُورُ: الْهَرَجُ، الْعَطَشُ، جَ سَنَانِيْرُ.

كَرِيهَ، جَ سَنَانِيْرُ.

❖ الْمُسْفُوفُ: طَائِرٌ مِنَ الْمَخْطَاطِيْفِ، أَسْوَدُ الظَّهْرِ أَيْضَ الْبَطْنِ، مَشْعُبُ الذَّنْبِ، سَرِيْعُ الطَّيْرَانِ، يَأْكُلُ الْحَشْرَاتِ فِي الْجَوِّ.

بِرَسْتَوَكِهِ شَبِيهَ سَارِ اسْتِ بَا اَيْنِ اخْتِلَافُ كِهْ شَكْمَشِ سَبِيْدِ اسْتِ. حَشْرَاتِ رَا دَرِ اَسْمَانِ شُكَارِ مِي كَنْدِ.

❖ الْمُسْتَوْئِي: الْمُنْسَوْبُ إِلَى الشُّعْنَةِ: «أَجْرُ سَنَوِيٍّ».

مُنْسَوْبٌ بِهْ سَالٍ. «أَجْرُ سَنَوِيٍّ» مَزْدَ سَالَانَه.

❖ مَسْفِيْنٌ: يَسْفِيْ، سَاءَ ١ - صَارَ ذَا رَفْعَةٍ وَ قَدَرٌ ٢ - اَرْتَفَعَ.

١ - بَلَنْدٌ بِأَيِّهِ وَوَرَفِيعُ الْقَدْرِ شُدَّ. ٢ - مَرْتَفِعٌ وَ بَلَنْدٌ شُدَّ.

❖ الْمُسْفِيْنُ: الرَّفِيعُ: «مَقَامُ سَيٍّ».

وَالَا وَ بَلَنْدٌ. «مَقَامُ سَيٍّ» مَقَامٌ بَلَنْدٌ.

❖ الْمُسْفِيْنُ: وَاحِدُ «الشُّعْنَةِ» أَوْ «أَهْلِ الشُّعْنَةِ».

يَكُ نَفَرِ أَهْلِ سُنْتِ.

❖ الْمُسْفِيْنَةُ: فِرْقَةٌ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ مُنْسَوْبَةٌ إِلَى الشُّعْنَةِ.

كَرُوْهُ مُسْلِمَانَانِ. مَذْهَبُ أَهْلِ سُنْتِ.

❖ مَسْفَا: يَسْفُوْ، شَهْوًا وَ شَهْوًا وَ شَهْوَةً (س ه و) ١ - عَنْهُ أَوْ فِيْهِ: غَفَلَ عَنْهُ. ٢ - عَنِ الْأَمْرِ: تَرَكَهُ مَعَ عِلْمِهِ بِهِ.

اَزْ أَوْ غَافَلَ شُدَّ ٢ - عَنِ الْأَمْرِ: بِأَعْلَمَ وَ أَكْأَمَى بِهِ أَنْ أَتْرَا رَهَا كَرْدَ.

❖ الشَّهَادَةُ: ١ - مَصَّ شَهْدَ. ٢ - الْأَرْقُ: ذَهَابَ النَّوْمُ عَنِ الْمَرْءِ فِي اللَّيْلِ.

٢ - بِيَخْوَابِيْ خَوَابٍ بِجَشْمِ نَرَفْتَنِ.

❖ مَسْفَهْدٌ: يَسْفَهُ، شَهْدًا وَ شَهْدًا وَ شَهْدًا ١ - أَرْقَى، ذَهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ فِي اللَّيْلِ. ٢ - غَلَّ نَوْمَهُ.

١ - بِيَخْوَابِيْ ٢ - كَمْ خَوَابِيْ.

❖ مَسْفَهْدٌ: تَسْمِيْدٌ، أَرْقَفَ، جَعَلَهُ يَسْفَهُ.

أَوْ رَا بِيَخْوَابِ كَرْدَ.

❖ الْمُسْفَهْدُ: ١ - مَصَّ شَهْدَ. ٢ - ر. الشَّهَادَةُ.

❖ مَسْفَهْدٌ: يَسْفَهُ، شَهْرًا، أَرْقَى، ذَهَبَ عَنْهُ النَّوْمُ فِي اللَّيْلِ.

بِيَخْوَابِيْ كَشِيْدَ خَوَابٍ بِجَشْمَشِ نَرَفْتِ.

❖ الْمُسْفَهْدُ: ١ - مَصَّ شَهْرَ ٢ - الْبَقِظَةُ وَ عَدَمُ النَّوْمِ فِي اللَّيْلِ.

٢ - بِيْدَارِيْ وَ بِيَخْوَابِيْ هَنْكَامِ شَبِ.

❖ الْمُسْفَهْدَانِ: الْبَقِظَانِ الَّذِي لَمْ يَنَمْ فِي اللَّيْلِ.

بِيْدَارِ بِهْ هَنْكَامِ شَبِ.

❖ الْمُسْفَهْدَةُ: الْمَرْءَةُ مِنَ الشُّهْرَةِ: «سَهْرَةٌ عِلْمِيَّةٌ».

يَكُ شَبِ بِيَخْوَابِيْ «سَهْرَةٌ عِلْمِيَّةٌ».

❖ مَسْفَهْدٌ: يَسْفَهُ، شَهْوَةً، الْأَمْرُ جَعَلَهُ سَهْلًا.

أَوْ الْمَكَانَ: أَسَانَ بُوْدَ.

❖ مَسْفَهْدٌ: تَسْمِيْلًا، الْأَمْرُ أَوْ الْمَكَانَ: جَعَلَهُ سَهْلًا.

أَسَانَ كَرْدَانِيْدَ.

❖ الْعُسْفَهْدُ: جَ شَهْوَةٌ وَ شَهْوَةٌ ١ - الْأَرْضُ الْمَتَدَّةُ الْمُسْتَقِيْمَةُ السَّطْحِ. ٢ - كُلُّ شَيْءٍ لَيْسَ بِغَيْرِ خَشْنٍ. ٣ - «هُوَ سَهْلُ الْمَسْلُوقِ»:

أَيُّ لَيْتِهِ. ٤ - «أَهْلًا وَ سَهْلًا»: قَالُوا لِلرَّحِيْبِ، وَ مَعْنَاهَا: «لَقِيْتُ أَوْ صَادَفْتُ أَهْلًا وَ وَطِئْتُ سَهْلًا».

١ - دَشْتُ ٢ - هَرَجِيْزُ نَرَمٍ وَ غَيْرِ خَشْنٍ ٣ - هُوَ سَهْلُ الْخَلْقِ: أَوْ نَرَمُ رِفَاتِهِ اسْتِ. ٤ - أَهْلًا وَ سَهْلًا: بِهْ هَنْكَامِ خَوْشِ أَمْدَكْسِيْ

كَفْتَنِهِ مِي شُوْدَ أَصْلِ أَنْ لَقِيْتُ أَوْ صَادَفْتُ أَهْلًا، وَ وَطِئْتُ مَوْطِنًا سَهْلًا.

❖ الْعُسْفَهْدُ: جَ سِيْهَامٌ. ١ - الْقَبِيْضُ الَّذِي يُسَلَقُ بِهِ فِي التَّجَارِ.

٢ - عَوْدُ يُسَوَّى فِي طَرَفِهِ نَصْلُ تَرْمِيَةِ الْفَوْسِ. ٣ - وَجْهُ أَشْهُمٍ وَ سِيْهَامٌ وَ شُهْمَةٌ وَ شُهْيَانٌ، النَّصِيْبُ. ٤ - فِي الْاِقْتِسَادِ: جَزَاءٌ مِنْ

رَأْسَالِ الشَّرْكََةِ الْمُسَاهِمَةِ تَزِيْدُ قِيَمَتِهِ أَوْ تَنْقُصُ وَفْقًا لِأَعْمَالِهِ.

١ - تَبِزُ قَرَعَهُ وَ قَمَارَ ٢ - تَبِزُ ٣ - جَ أَشْهُمُ وَ سِيْهَامٌ وَ شُهْمَةٌ وَ شُهْيَانٌ: بَهْرَةٌ وَ نَصِيْبٌ وَ بَخْتٌ ٤ - فِي الْاِقْتِسَادِ: مَقْدَارِيْ اَزْ

سَرْمَايَةِ كِهْ دَرِ شَرِكَتِهَائِيْ سِهَامِيْ دَرِ كَرْدَشِ اسْتِ.

❖ الْعُسْفَهْدُ: جَ سِيْهَاءٌ ١ - مَصَّ سَهَاءَ. ٢ - الْفِظَةُ عَنِ الشَّيْءِ.

١ - مَصَّ سَهَاءَ ٢ - غَفَلْتُ اَزْ جِيْزِيْ.

❖ مَسْفَوٌّ: تَسْوِيْفًا وَ تَسْوِيْفَةً. ١ - الشَّيْءُ: أَفْسَدَهُ. ٢ - عَلَيْهِ عَمَلُهُ أَوْ قَوْلُهُ: عَابَهُ عَلَيْهِ.

١ - فَاسَدَشْ كَرْدَ. ٢ - عَلَيْهِ عَمَلُهُ أَوْ قَوْلُهُ: اَزْ كَارَشِ اِيْرَادِ كَرَفْتِ.

❖ **نَسْوِي**: نسوية ۱- النسوة: جعله نسوياً مستقيماً.

۲- بين الرجلين: ساوى بينهما وعدل.

۱- هموار نمود صاف كرد. ۲- بين الرجلين: میان آن دو تساوی برقرار كرد.

❖ **النَّسْوِي**: ج اسواء ۱- الآفات والعيوب. ۲- الشر، الفساد.

۳- كل فيج. ۴- كل ما يحزن الإنسان.

۱- آفات - عیبه ۲- شر - فساد ۳- هر چیز ناپسندی ۴- هر چیزی که انسان را غمگین سازد.

❖ **النَّسْوِي**: ج أسواء ۱- الوسط. ۲- العدل. ۳- التقصد.

۲- التفر. ۵- أداة استثناء تجري عليها أحكام المستثنى «إلا».

و يكون ما بعدها مجروراً بالاضافة، نحو: «نفع الجميع سوى الكسلان». ۶- «هما على حدّ سوى»: أي لا اختلاف بينهما.

۱- وسط ۲- راست ۳- میانه ۴- دیگری. ۵- غیر ۶- ادات

استثناء که مانند احکام مستثنی به الأبرار جاری است و ما

بعد آن مجرور به اضافه است «نفع الجميع سوى

الکسلان» همه قبول شدند بجز تنیل ۷- «هما على حدّ

سوى: آن دو یکسانند.

❖ **النَّسْوِي**: ۱- ر. النسوى. ۲- المشوّي. ۳- المثل. ج شواء

وأشواء وشواش وشوايئة وشوايوة. ۴- «سواء السبيل»:

ما استفاد منه.

۱- ر. النسوى ۲- صاف و هموار ۳- مانند. ج أسواء

وَمَسْوَاسٍ وَمَسْوَاسِيَةٍ وَمَسْوَاسِيَةٍ. ۴- سواء السبيل: راه

راست.

❖ **النَّسْوِي**: ج أشواء جمع أساود ۱- لون مظلم ناتج من

تقدان أشعة النور أو عن امتصاصها كلياً. ۲- العدد الكثير.

۲- «سواد الناس»: عاظمهم. ۴- «سواد العين»: حدقتها.

۵- «سواد الليل»: طوله. ۶- «سواد البلد»: ما حوله من القرى

والريف. ۷- «سواد الجيش»: ما يشتمل عليه من المضارب و

الآلات والأدوات والدواب. ۸- «سواد القلب»: حبه، بهجته.

۱- رنگ سیاه ۲- تعداد فراوان از مردم ۳- سواد الناس: عامه

مردم ۴- سواد العين: حدقه چشم. ۵- سواد البلد:

روستاهای اطراف شهر. ۶- سواد الليل: طول شب ۷- سواد

الجيش: تدارکات ارتش از قبیل ابزار آلات جنگی و غیره

۸- سواد القلب: سریدای قلب.

❖ **النَّسْوِي**: حلقه من الذهب تُشَجَّد في المصمم حلبة، ج

أشورة وأساور وأسورة وشؤور وشؤر.

دستبند زینتی. ج أسورة وأساور. وأسورة وشؤور وشؤر.

❖ **النَّسْوِي**: ر. الشؤر.

❖ **النَّسْوِي**: الشؤر: جعله نسوياً مستقيماً.

رانند.

❖ **النَّسْوِي**: تسويداً. ۱- شؤ: جعله سيّداً. ۲- شؤ أو الشؤ: صيرَ أسود.

او را رهبر و سرور گردانيد. ۲- شؤ الشؤ: سیاه كرد.

❖ **النَّسْوِي**: ج شؤ. ۱- م. الأسود. ۱- خلط من أخلاط

الجسد مفرّء في الطحال. ۳- مرض نفسيّ يؤدّي إلى

فساد الفكر في حزن.

۲- یکی از اخلاط چهارگانه که جایگاهش طحال است.

۳- مرض روحی است که منجر به فساد و تباهی فکر و

اندیشه می گردد همراه با غم و اندوه.

❖ **النَّسْوِي**: شؤب شؤد البشرة يعيشون في بلاد «بأفريقها»

تُعرف باسمهم.

سیاه پوستان، که در کشوری به همین نام در افریقا زندگی

می کنند.

❖ **النَّسْوِي**: واحد الشؤدان.

مفرد سودان.

❖ **نَسْوِي**: تسويراً، المكان: جعل له سوراً.

برای آن مکان نرده کشی نمود. دیوار کشید.

❖ **النَّسْوِي**: حائط أو نحوه يحيط بالمدينة أو بالبناء، ج أشوار

و سبّار.

دیوار شهر. دیوارخانه. ج اسوار و سبّار.

❖ **النَّسْوِي**: ۱- مص سار يسور. ۲- المرأة من سار.

۳- الوثبة. ۴- من الحمر: شدتها. ۵- من المجد: علاؤه، ارتفاعه.

۶- من البرد أو الغضب: حدته. ۷- من الحام: سطوته.

۲- یکبار و سار ۳- بهش ۴- من الخمر: شدت تاثیر

شراب ۵- من المجد: شدت بزرگی و عظمت ۶- من

البرد أو الغضب: شدت سرما و خشم و غضب ۷- من

الحاكم: اُبهت و قهر پادشاه.

❖ **النَّسْوِي**: الفصل أو النظمة المستقلة من القرآن، ج سُور و

سُور و سُورات و سُورات.

یک فصل مستقل از قرآن. ج سُور و سُور و سُورات و

سُورات.

❖ **نَسْوِي**: تسويماً. ۱- الحب أو غيره: وقع فيه الشؤس:

۲- «القوم»: ولّوه سياسة أمورهم و تدبيرها.

۱- دانه را کرم زد. ۲- شؤ القوم: سیاست و تدبیر خود را به

او سپردند. او را برابری خود سیاستمدار برگزیدند.

❖ **النَّسْوِي**: ۱- دود صفار تقع في الطعام أو الحب أو

الصوف أو الخشب أو غيرها. ٢ - نبات تَحْدَّ عروقه في الأرض، يُحْدَث من عروقه شراب يُعرف بـ «عرق الشوس».

١ - كرم گندم - بید - موریانه - کرم هر چیزی ٢ - گاهی است که ریشه‌اش در زمین است از ریشه شربتی درست می‌کنند به نام «عرق السوس» که البته ریشه را می‌خیسانند سپس آن شربت را درست می‌کنند.

❖ **النسوة**: نبات من الربا جین طيب الرائحة كثير الأنواع، ج نسوان.

کل سوسن که خوشبوست دارای انواع متعددی است.

❖ **النشوط**: أداة من حبل أو جلد تُضرب بها الدواب أو يُجَلَد بها بعض المذنبين أو المتهمين. ج نشاط وأشواط. شلاق جهت زدن چارپایان یا تنبیه گناهکاران ج سیاط و اسواط.

❖ **نَسَوْفٌ**: تسویفًا. ١ - الشيء: جملة سائفاً. ٢ - له الشيء: أعطاه إياه. ٣ - الأمر: جملة جائزاً مُباحاً.

١ - آنرا گوارا نمود ٢ - له الشيء: آنرا به او داد. ٣ - الأمر: آن کار را جایز نمود. مباح نمود.

❖ **نَسَوْفٌ**: تسویفًا، مطلقه.

آن کار را طول داد.

❖ **نَسَوْفٌ**: حرف تسويف للاستقبال مبني على الفتح يدخل على الفعل المضارع. و هو أطول زماناً من «العين».

حرف تسويف برای آینده مبني بر فتح بر فعل مضارع وارد می‌شود. که از نظر زمان آینده طولانی‌تر است از «س».

❖ **النسوق**: ج أسواق. ١ - الموضع الذي تُباع فيه البضائع مؤنثة. و تذكر. ٢ - «السوق السوداء»: بيع الحاجات والبضائع بأثمان استغلالية تفوق أثمانها العادية، في ظروف خاصة كالحروب والاحتكار وغير ذلك. ٣ - «سوق الحرب»: ساحة القتال.

١ - بازار. کلمه مؤنث است و گاهی مذکر می‌شود. ٢ - السوق السوداء: بازار سیاه. ٣ - سوق الحرب: میدان جنگ.

❖ **النسوقة**: ج نسوق ١ - الرعية من الناس. للمفرد والجمع والمذكر والمؤنث. ٢ - أوساط الناس.

١ - مردم رعیت. مفرد و جمع مذکر مؤنث یکسانست. ٢ - عامة مردم.

❖ **نَسَوَى**: تسوياً ١ - ث له نفسه: الشيء: حبيته إليه و

سپخته. ٢ - له الشيطان كذا: أغراه به.

خود را در دل او جا داد. غریب داد. ٢ - له الشيطان كذا: شيطان او را غریب داد.

❖ **النسوي**: ج نسوية ١ - المستوي: «النهج النسوي» راه صاف و هموار. ٢ - الاستواء.

١ - صاف و هموار. «النهج النسوي» راه صاف و هموار برنامه درست. ٢ - یکسان.

❖ **النسوية**: ج أسواء. ١ - المثل، النظر: «ها في الأمر بيان» للمذكر والمؤنث. ٢ - المساوي.

١ - مانند. همتا. «ها في الأمر بيان» آن دو در کار یکسانند مثل هم هستند.

❖ **النسوية**: القبح: «ما قال شيئاً، ما فعل شيئاً».

زشت ناپسند. بد. «ما قال شيئاً، ما فعل شيئاً».

❖ **النسوية**: ١ - الشيء. ٢ - الخطيئة. ٣ - العمل الشيء القبيح: «هو كبر السيئات».

١ - م الشيء. ٢ - خطا و گناه. ٣ - کار ناپسند و زشت «هو كبر السيئات» او گناهان بسیار دارد.

❖ **النسوية**: ج شوج و أسوجة و سياجات. ١ - ما يحاط به البُستان من حائط أو شوك أو غير ذلك. ٢ - الحائط.

١ - دیوار اطراف باغ که از جنس پرچین و خار و تشک و غیره باشد. ٢ - دیوار. دیوار نرده‌ای.

❖ **النسوية**: ١ - مص ساح يسبح ٢ - الطواف في البلاد تنزهاً و تفرجاً و استجماماً.

١ - مص ساح يسبح ٢ - گردش و تفریح و سیاحت.

❖ **النسوية**: ١ - مص ساد ٢ - التسلط، الرُفعة. ٣ - لقب الأسقف عندالمسيحيين. ٤ - لقب كل إنسان: «سيادة فلان».

٢ - قدرت و تسلط و حکمرانی و رهبری و سروری. ٣ - لقب اسقف نزد مسیحیان ٤ - لقب هر انسانی: «سیاده فلان».

❖ **النسوية**: الكثير السير: «الذكر الشيار».

بسیار سیرکننده. «الذكر الشيار» زاندام در حال گردش.

❖ **النسوية**: ١ - م الشيار ٢ - مركبة تسير على أربع عجلات من المطاط يدفعها محرك يعمل بوقود من البنزين أو المازوت. ٣ - م الكواكب: التي تدور حول الشمس و تستمد منها نورها.

١ - م الشيار ٢ - اتوموبیل ٣ - م الكواكب: منظومه شمسی که نور خود را از خورشید می‌گیرند.

❖ **النسوية**: ١ - مص ساس يسوش. ٢ - تولي أمر

الناس وإشارتهم إلى الطريق الصالح.

٢- رهبري مردم وارشاد آنان به راه راست.

❖ **السياسي**: ١- الذي يُعنى بشؤون السياسة.

٢- الحقوق السياسية: حقوق كل مواطن في أن يشارك في إدارة بلاده أو ممارسة أعماله الوطنية كالانتخاب ونحوه.

١- سياستدار ٢- الحقوق السياسية: حق هر شهروندی در اداره کشور از قبیل انتخابات و غیره...

❖ **السياق**: ١- مص ساق ٢- «سياق الكلام أو الحديث»: أسلوبه، مجراه.

١- مص ساق ٢- سياق الكلام أو الحديث: سياق گفتار شیوه گفتار.

❖ **السنثال**: الشديث الشئيل.

بسیار روان. سیال.

❖ **تسبیح**: تسبیحاً. ١- الشيء: جعله يسحب. ٢- العيد: حرّره.

١- رهبايش كرد ٢- العيد: بنده را آزاد نمود.

❖ **تسبیح**: تسبیحاً. على السنثان او غيره: جعل عليه سياجاً.

اطراف باغ دیوار کشید. نرده کشی نمود

❖ **السنجارية**: لافقة من التبع المقروم تُدخّن.

سیگار.

❖ **السنج**: ١- السكّن الكبير ٢- قطعة من حديد دقيقة تُشكّ فيها قطع اللحم تُشوى.

١- کارد بزرگ ٢- سیخ کباب.

❖ **السنيد**: ج اسناد وسادة وشيائد ١- ذو السيادة: «هو سيّد قومه». ٢- لقب المسنّج عند المسيحيين. ٣-

من المسلمين: من كان من سلالة النبي ٢- لقب كل رجل: «السيد فلان».

١- رهبر. سرور. «هو سيّد قومه» ٢- لقب حضرت مسیح نزد مسیحیان ٣- من المسلمين: هر آنکس که وابسته به خاندان پیامبر است. ٤- لقب هر فردی «السيد فلان».

❖ **السنيدة**: ١- م السنيد. ٢- لقب «مريم» والدة المسيح عند المسيحيين. ٣- لقب كل امرأة: «السيدة فلانة».

٢- لقب حضرت مريم ٣- لقب هر زنی «السيدة فلانة».

❖ **تسیر**: تسیراً. ١- هـ: جعله يسير. ٢- هـ من بلد: أخرجه منه إلى سواء.

١- او را برافتن وادشت. ٢- هـ من بلده: او را بیرون نمود از شهر خود به شهر دیگری راند.

❖ **السنير**: ١- مص ساز يسير ١- مص. ساز يسير.

٢- قطعة من الجلد مستطيلة، ج سُيُور و سُيُورة و أشبار.

١- مص ساز يسير ٢- قطعه مستطیلی شکل از پوست ج سُيُور و سُيُورة و آسبار.

❖ **السنيرة**: ج سیر ١- السنيرة. ٢- الطريقة. ٣- المذهب.

٢- الهينة. ٥- الحالة التي يكون عليها الإنسان: «هو ذو سيرة صالحة» ٦- السلوك، التصرف. ٧- في الأدب: تدوين تفاصيل حياة أحد المشاهير وأعماله. ٨- «السيرة الذاتية» في الأدب: هي أن يدون أحد الكتاب تفاصيل حياته وأعماله.

١- سنت ٢- راه روش ٣- مكتب ٤- هيئت و شكل ٥- حالت و اعمال انسان «هو ذو سيرة صالحة» او دارای اعمال و كردار صالح است ٦- خلق و خوی ٧- في الادب: نوشتن تفصیلی شیوه زندگی یکی از بزرگان ٨- السيرة الذاتية في الادب: نوشتن تاریخ و بیوگرافی شخصی با قلم خودش

❖ **تسيطر**: تسيطراً عليه: تسلط عليه.

برا و جیره شد، تسلط یافت.

❖ **التسيف**: ملاح ذو فصل طويل و مقبض. ج سيوف و أساف و أثيف و تسيف.

شمشیر.

❖ **تسفل**: تسفلاً. الماء او نحوه: أجراه.

آب را جاری ساخت.

❖ **التسفل**: ج سُفُول. ١- مص سال يسفل ٢- الماء الكثير الجاري. ٣- ماء المطر الجاري بسرعة فوق وجه الأرض.

١- مص سال يسفل ٢- آب جاری فراوان ٣- آب جاری باران بر روی زمین.

❖ **تسيفاً**: ر. لا يسي.

❖ **التسيفاء**: العلامة: «من سياتهم تعرفونهم».

علامت و نشانه «من سياتهم تعرفونهم» آنان را از سيماتان می شناسيد.

❖ **المسيفما**: ١- دار لعرض الأفلام و الصور المتحركة. ٢- فن إنتاج الأفلام و الصور المتحركة.

سينما. ٢- هنر فیلم سازی و تصاویر متحرک.

❖ **السينمائي**: ١- ما تعلق بالسينما: «الفن السينمائي».

٢- العامل بفن السينما.

١- مستعملات سینما «الفن السينمائي» هنر سینمائی.

٢- مشغول به کار در سینما آگاه به هنر سینما.

الشين

۱- فا ۴- عيب و نقص. «حديث شائن، لباس شائن» سخنانی معيوب لباسی معيوب.

❖ **شَافِي:** يَشْفِي. شَيْباً وَ شَيْبَةً وَ شَيْباً (ش ي ب)
۱- ابيض شعره. ۲- شعره: ابيض. ۳- رأسه: ابيض شعر رأسه.
۱- موی سرش سپید شد ۲- شعره: موی سرش سپید شد.

❖ **الشَّاب:** ۱- فا ۲- من كان في سنِّ الشَّباب. ج شباب و شُبان و شَبَّنة. م شابَة ج شواب و شَباب.

۱- فا ۲- جوان. ج شباب و شُبان و شَبَّنة. م شابَة. ج شواب و شَباب.

❖ **شَافَكَ:** مُشَابَكَةً. (ش ب ك) بين الأشياء: أدخل بعضها في بعض.

چیزها را با یکدیگر مخلوط نمود.

❖ **شَافَا:** مُشَابَهَةً. (ش ب ه ا): كان مثله.

مانند او بود. شبیه او بود. مثل او بود.

❖ **الشَّوْ يُوْب:** ج شَائِب ۱- الدفعة من المطر. ۲- شدة دفع المطر. ۳- من الشمس: شدة حرّها.

۱- یکبار ریزش باران ۲- شدت بارش باران ۳- من الشمس: شدت گرمای خورشید.

❖ **شَافَقَ:** مُشَافَقَةً (ش ت م ا). مُ: شَم كُلُّ مِنْهَا الْآخِر.

به یکدیگر دشنام دادند.

❖ **شَافَحَ:** مُشَافَحَةً وَ شَجَاراً (ش ج ر ا): فَا نَزَعه، خاصمه. با او مشاجره و نزاع کرد. با او درگیر شد.

❖ **الشَّاجِب:** ۱- فا ۲- المتغير اللون المتهوّل من مرض أو جوع أو غيرهما.

۱- فا ۲- رنگ و رخساره پریده بر اثر مرض یا گرسنگی.

❖ **الشَّاجِم:** ۱- فا ۲- ذوالشَّحْم.

۱- فا ۲- بیه فروش. کسیکه به مردم بیه می خوراند.

❖ **شَافَحَ:** مُشَافَحَةً (ش ح ن): باغضه.

❖ **ش:** الحرف الثالث عشر من حروف الهجاء. و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن ثلاث مئة (۳۰۰).

سیزدهمین حرف از حروف هجائی است. در حساب ابجد مساوی است با ۳۰۰.

❖ **شَاءَ:** يَشَاءُ شَيْئاً وَ مَشَيْتاً وَ مَشَاءَةً وَ مَشَائَةً. (ش ي أ)
۱- الشَّي: أرادَه. ۲- اللّهُ الشَّي: قَدَّرَه.

۱- آنرا خواست. ۲- اللّهُ الشَّي: خداوند مقدر نمود.
❖ **الشَّائِب:** ۱- فا ۲- المبيض شعر الرأس. ج شُيب.

۱- فا ۲- کسیکه موی سر او سپید شده است. ج شُيب.

❖ **الشَّافِيَة:** ج شواب. ۱- الشَّاب. ۲- الشَّي: المختلط بغيره و هو ليس من جنسه. ۳- الدُّنْس.

۱- فا ۲- چیزی که با دیگری مخلوط شده و از جنس آن نباشد. ۳- آلودگی ناپاکی.

❖ **الشَّائِع:** ۱- فا ۲- المنتشر: «حديث أو صيْت شائع».

۱- فا ۲- منتشر «حديث او صيْت شائع» سخن یا آرازه شایع.
❖ **الشَّافِيَة:** ج شوائع ۱- الشائع ۲- خبر غير ثابت يتناقله الناس في ظرف من الظروف.

۱- الشائع ۲- خبر غير مؤثق که بر سر زبانهاست.
❖ **الشَّافِق:** ج شوق ۱- فا ۲- ما يَجَّع الحُبُّ إلى الشَّي.

۱- فا ۲- مشتاق کننده.

❖ **الشَّافَا:** ج شاکة ۱- فا ۲- ذوالشَّوْک. ۳- «هو شاك السَّلاح»: أي قوَّي السَّليح ۴- «موضوع شائك»:

شدید صعب.

۱- فا ۲- خاردار ۳- هو شاك السَّلاح: مرد کاملاً مسلح مرد با هیبت ۴- موضوع شاک: موضوع بسیار سخت و دشوار

❖ **الشَّائِن:** ۱- فا ۲- ما يعيب: «حديث شائن، لباس شائن».

با او دشمنی ورزید.

❖ **الشاعنة:** ۱- عربة كبيرة في القطار الحديدي تُسَخَّن بالضاغط. ۲- سيارة كبيرة تُسَخَّن بالضاغط.

۱- واگن قطار باری ۲- ماشین بار- کامیون.

❖ **شاع:** شَيْخُ، شَيْخاً وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ (ش ی خ): صار شيخاً.

پیر شد.

❖ **شاعة:** يَشْعُدُ، شَيْخاً (ش ی د) البناء: بناء، رفعه.

بنارا ساخت بنا را بالا برد.

❖ **الشعابين:** ۱- فا ۲- ولد الغزال، ج شعابين.

۱- فا ۲- بچه آهو، ج شعابین.

❖ **الشعانة:** ج شَعْدَةٌ وَ شَعْدَةٌ، ج شَعْدَةٌ ۱- فا ۲- المنفرد.

۳- الخارج عن المجموع ۴- في اللغة: ما يخالف القاعدة و القياس.

۱- فا ۲- یکصدانه ۳- خارج از میان گروه، جماعت

۴- في اللغة: در زبان آنچه برخلاف قیاس و قاعده باشد.

❖ **الشعاب:** ۱- فار، ج شُرْبٌ وَ شُرَابٌ ۲- ما ينبت على

ظاهر الشفة العليا من الشعر، ج شعواب.

۱- فا ۲- موی پشت لب، ج شعواب.

❖ **الشعانة:** ۱- الحسن، الجمال. ۲- الهيئة. ۳- اللباس.

۱- حسن و زیبایی ۲- هیئت ۳- لباس.

❖ **شعانة:** مُشَارَظَةٌ، (ش ر ط) ة في بيع او غيره: أُلْزِمَ كُلُّ

منها الآخر فيه.

در خرید فروش با یکدیگر شرط کردند.

❖ **الشعاع:** ۱- فار، ج شُرْعٌ وَ شُرُوعٌ، م شعاعة، ج شعواع.

۲- الطريق الرئيس من طرق المدينة، ج شعواع.

۱- فا ۲- خیابان، ج شعواع.

❖ **شعارق:** مُشَارَقَةٌ (ش ر ف) ۱- المكان: علاء.

۲- الشيء: نظر إليه من فوق. ۳- الشيء: قرب منه.

۱- از آن مکان بالا رفت. ۲- الشيء: از بالا به آن نگریست

۳- الشيء: به آن نزدیک شد.

❖ **شعارك:** مُشَارَكَةٌ، (ش ر ك) ة، كان شريكه.

شریک او بود.

❖ **الشعاسيع:** البعيد، ج شُعُوعٌ، م شاعبة، ج شعواسع: «فرق

شاسع، مسافة شاعسة».

دور، ج شُعُوعٌ م شاعسة، ج شعواسيع، فرق شاسع، مسافة

شاعسة: اختلاف زیاد مسافت دور.

❖ **الشعاش:** ۱- نسج رقيق من القطن. ۲- نسج رقيق من

القطن مطهر يُنْتَجَد في تضييد الجراح وفي العمليات الجراحية.

۱- پارچه ای نازک از پنبه. ۲- گاز استریل.

❖ **الشعاشة:** ۱- واحد الشعاش. ۲- الستار الذي تُعرض

عليه الأفلام.

۱- مفرد شاش ۲- پرده سینما، صفحه تلویزیون.

❖ **شعاط:** يَشْعِطُ، شَيْطاً وَ شَيْطَاعَةً وَ شَيْطُوَّةٌ (ش ی ط)

۱- الطعام: احترق بعضه. ۲- تَبَّ الْقِدْرُ: لصق بأسفلها شيء

من الطعام الحترق فيها.

۱- قسمتی از غذا سوخت ۲- تَبَّ الْقِدْرُ: قسمتی از

غذای سوخته به ته دیگ چسبیده.

❖ **الشعاطي:** ج شعاطي وَ شُعَاتِي وَ شُعَاتِي ۱- من النهر أو الوادي:

جانبه. ۲- من البحر: ساحله.

۱- کنار رود و دره. ۲- من البحر: ساحل دریا.

❖ **شعاطي:** مُشَاطَرَةٌ، (ش ط ر) ة الشيء: قاسمه على نصفه.

آن چیز را با او نصف کرد.

❖ **الشعاطي:** ج شُعَاتِي ۱- فا ۲- المُصَف بالداهء و الحنكة.

۳- الحنيت الفاجر.

۱- فا ۲- زیرک و باهوش ۳- خبیث و فاسق و فاجر.

❖ **شعاع:** شَيْخٌ، شَيْخاً وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ وَ شَيْخُوَّةٌ

(ش ی ع) ۱- الضَّيْبُ أو غيره: خَبَرٌ فاع، انتشر. ۲- فيه

الشَّيْب: انتشر و تفرق.

۱- شایع پراکنده شد ۲- فيه الشَّيْب: در اثر پیری

موهایش سپید شد.

❖ **الشعاع:** ج شعراء م شاعر، ج شعاعر. ۱- فا ۲- قاتل

الشعر.

۱- فا ۲- شاعر.

❖ **شعاعية:** مُشَاعِيَّةٌ (ش ع ب) ۱- ة، أثار عليه الشر. ۲- ة،

أكثر الشَّيْب معه.

۱- بر او شر و بدی نمود ۲- ة، با او بسیار فتنه و

آشوبگری نمودند.

❖ **الشعاعير:** ۱- فا ۲- الحفالي: «مكان شاعر، منصب

شاعر».

۱- فا ۲- خالی- نُهي «مكان شاعر، منصب شاعر»

جای خالی نیست خالی».

❖ **الشعاعون:** شَلَالُ الماء، ج شعاعير.

آبشار، ج شعاعیر.

❖ الشَّافَةُ: «إِسْتَأْصَلَ شَافَةً الْأَعْدَاءَ، أَرْأَاهُمْ مِنْ أَصْلِهِمْ.

رَبِضَهُ دَشِمَنان كُنْد، دَشِمَنان را بِنُورِ نَمُود.

❖ الشَّافِعُ: ۱- فَا ۲- الشَّفِيعُ.

۱- فَا ۲- شَفَاعَتِ كُنْدَنَد.

❖ الشَّافَةُ: شُشَافَةُ وَ شِشَافَا. (ش ف ه) ۱- هُ: خَاطِبُهُ

مُتَكَلِّمًا بِهِ. ۲- هُ: قَرِيبُ شَفْتِهِ مِنْ شَفْتِهِ وَ كَلِمُهُ.

۱- بِطُورِ شَفَاهِي بَا او سَخِنَ كُفْتُ ۲- هُ: لَبُ خُودِ رَا بَه

لَبِ او نَزْدِيكِ كُرد و بَا او سَخِنَ كُفْتُ.

❖ الشَّافِي: ۱- فَا. ۲- «جَوَابُ شَافٍ» قَاطِعُ مَقْعٍ.

۱- فَا ۲- جَوَابُ شَافٍ: جَوَابُ قَاطِعٍ، قَاطِعُ كُنْدَنَد.

❖ شَافَقٌ: يُشَفِّقُ، شُفُوقٌ وَ شُشُوقًا. (ش و ق) هُ: الْحُبُّ أَوْ

غَيْرُهُ: هَاجِه.

عَشِقُ او رَا بَه هِيْجَانِ آوَرْد. او رَا بَه شُورِ وَ شُوقِ آوَرْد.

❖ شَافِي: شُشَافَا. (ش و ق) هُ: الشَّيْءُ: قِياسُ وَ عِثَانُهُ وَ

احْتَمَلُهُ.

تَحْمَلُ كُرد. او رَا بَه سَخْتِي وَادَشْت.

❖ الشَّافِقُ: مَطَرَةٌ خَضَمَةُ مِنَ الْحَدِيدِ تُقَطِّعُ بِهَا الْحَبَارَةُ،

جَ شَوَاقِفٍ.

چَكشِ بزرگ سنگ شَكَنِي. بُنْكَ بزرگ جَ شَوَاقِفِ:

❖ الشَّافِقُولُ: جَ شَوَاقِفِ ۱- عَصَا يَجْعَلُ بَعْضَ الزَّرَّاعِ فِي

رَأْسِهَا طَرَفَ حَبْلٍ فَيُثْبِتُهَا فِي الْأَرْضِ وَ يَجْدُونَ الْحَبْلَ لِقِيَاسِ

الْأَرْضِ أَوْ غَيْرِ ذَلِكَ. ۲- مِيزَانُ الْبَنَاتَيْنِ وَ الْمُهَنْدِسَيْنِ وَ

الْفَلَكَائِيْنَ.

۱- شَافِقُولُ اسْتَدَاةَ كِيرِي زَمِينِ ۲- شَافِقُولُ مَعْمَارِهَا وَ

مُهَنْدِسَيْنِ وَ مَنجَمَيْنِ.

❖ شَافَكٌ: يُشَافُكُ، شَافَكَةٌ وَ شِشَكَةٌ وَ شُوكَا. (ش و ك)

۱- الشَّجَرُ: خَرَجَ شُوكُهُ. ۲- الشَّجَرُ: كَثُرَ شُوكُهُ.

۱- خَارِهَايِ دَرِخْتِ رُوْنِيْد. ۲- الشَّجَرُ: خَارِهَايِ دَرِخْتِ

فَزُونِي يَافْتُ.

❖ شَافَكِي: شُشَافَا. (ش و ك) ۱- هُ: شَكَاةٌ. ۲- هُ: أَخْبَرَهُ عَنْ

مَكْرُوهِ أَصَابِهِ.

از او شَكَايَتِ كُرد ۲- هُ: بَرَايِ او دَرْدَدَلِ نَمُود.

❖ شَافَكْسُ: شُشَافَكْسُ (ش ك س) هُ: عَاسِرُهُ.

بَا او مَخَالَفَتِ كُرد او رَا دَر تَنَكَّنَا نِهَاد.

❖ شَافَكَلُ: شُشَافَكَلُ (ش ك ل) هُ: مَاتَلُهُ، شَافِيَهُ.

شِيْبِه وَ مَثَلِ وَ مَانَدِ او شَد.

❖ الشَّافِكَةُ: جَ شَوَاكِلِ ۱- الشُّكْلُ. ۲- الْمَذْهَبُ، الطَّرِيقَةُ.

۱- شَكْلُ ۲- مَكْتَبُ. شِيْبِه وَ رَاهِ وَ رُوشِ.

❖ الشَّاشَاكِي: ۱- فَا ۲- الَّذِي يَبْدِي شَكْوَاهُ. ۳- هُوَ شَاكِي

السَّلَاحِ: أَيِ ذُو حُدَّةٍ وَ قُوَّةٍ فِي سَلَاحِهِ.

۱- فَا ۲- شَاكِي. شَكَايَتِ كُنْدَنَد ۳- هُوَ شَاكِي السَّلَاحِ:

غَرِقُ دَر سَلَاحِ تَا دَنْدَانِ مُسْلُحِ.

❖ شَمَالٌ: يُشَوَّلُ، شَوَلًا وَ شَوَلَاتًا (ش و ل) ۱- الشَّيْءُ: ارْتَفَعَ

«شَالُ الذَّنْبِ». ۲- الشَّيْءُ أَوْ بَه: رَفَعَهُ. ۳- بَتِ الدَّابَّةُ بِذَنْبِهَا:

رَفَعَتْهُ. ۴- الْمِيزَانُ: ارْتَفَعَتْ إِحْدَى كَفَّتَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى.

۱- بَلَنْدُ شَد «شَالُ الذَّنْبِ»: دُمُ بَالَا رَفْتُ بِرَافِرَاشْتِه شَد. ۲-

الشَّيْءُ او بَه: بَلَنْدُ كُرد، بِرَدَاشْتِ ۳- بَتِ الدَّابَّةُ بِذَنْبِهَا: حَيَوَانُ

دَمَشِ رَا بِرَدَاشْتِ ۴- الْمِيزَانُ: يَكُ كَفَّهُ تَرَاوِزِ سَنَكِينِ تَر شَد.

❖ شَمَالٌ: يُشَيَّلُ، شَيْلًا (ش ي ل) الشَّيْءُ: رَفَعَهُ.

بِرَدَاشْتِ. بَالَا بُرْدُ بَلَنْدُ كُرد.

❖ الشَّمَالُ: رَدَاءُ يَوْضَعُ عَلَى الْكَأْفِ، جَ شَيْلَانِ وَ شَالَاتِ.

شَالُ كِه رُويِ شَانِه انْسَانِ نِهَادِه مِي شُود. جَ شَيْلَانِ وَ

شَالَاتِ.

❖ شَمُومٌ: يُشَمُّومُ، شَامَةٌ. عَلَيْهِ: صَارَ شَمُومًا عَلَيْهِ.

بِرَاوِ شُومِ وَ يَدِ يَمِينِ كُردِيدِ.

❖ شَامٌ: يُشَمُّ، شَمِيًا (ش ي م) ۱- السَّحَابُ او الْبَرَقُ: نَظَرُ

إِلَيْهِ لِيَرَى أَيْنَ يَطْرُقُ. ۲- طَهَّرَتْ فِي جِلْدِهِ شَامَةً. ۳- الشَّيْءُ:

حَزَرُهُ. ۴- «شَامُ فِيهِ مَخَايِلُ الذِّكَاةِ»: تَرَقَّبَهَا وَ انْظَرَهَا.

۱- بَه آن نَكْرِيسْتِ نَاكِه بِيِينْدِ كَجَا بَارَانِ مِي بَارْد ۲- دَر

پُوسْتَشِ خَالِ دَرآمد ۳- الشَّيْءُ: أَنْزَا نَخْمِينِ زَد. ۴- شَامُ

فِيهِ مَخَايِلُ الذِّكَاةِ: خُوسَاوَسْتُ زِيْرَكِي وَ هُوشِ او رَا

بِيَازَايِدِ، بَرُوسِي كُنْد.

❖ الشَّمُومُ: الشَّرُّ، النَّحْسُ.

نَحْسُ. شَرُّ وَ بَدِي.

❖ الشَّافَةُ: جَ شَامِ وَ شَامَاتِ ۱- بَقَرَةٌ أَوْ قِطْعَةٌ فِي الْبَدَنِ تَمِيلُ

إِلَى السَّوَادِ. ۲- عَلَامَةٌ فِي الْبَدَنِ تَخَالِفُ لَوْنَهُ.

۱- خَالِ ۲- عَلَامَتِي دَر بَدَنِ مَخَالَفِ رَنُگِ پُوسْتِ.

❖ الشَّافِيخُ: جَ شَمُغٍ وَ شَوَايِخِ. مَ شَايِخَةُ جَ شَوَايِخِ وَ

شَامَخَاتِ ۱- فَا. ۲- الْعَالِي: «جَبَلٌ شَاخٌ». ۳- الشَّيْبُ

الشَّرِيفِ. ۴- الْكَثِيرُ الشَّمُوحِ.

۱- فَا ۲- بَسِيَارِ بَلَنْدِ وَ جَبَلِ شَامِيخِ كُوهِي بَسِيَارِ بَلَنْدِ.

۳- شَخْصٌ شَرِيفٌ. ۴- مُتَكَبِّرٌ، مَغْرُورٌ.

❖ الشَّامِيَّةُ: الْمُنْسَوْبُ إِلَى بِلَادِ «الشَّامِ».

مُنْسَوْبُ بَه سَرَزَمِينِ شَامِ.

۱- از او متابعت و پیروی دنباله روی کرد. ۲- او را بدرقه کرد.

❖ **شَيْبٌ**: شَيْبٌ. شَيْباً و شَيْبَةً. العَلامُ: حمار شایباً.

پسر بچه جوان شد.

❖ **شَيْبٌ**: يَتَشَبَّه. شَيْباً و شَيْبَوياً ۱- بَنِي النَّسَارِ: اشتعلت.

۲- الشَّيْءُ: اُرتفع، غا.

۱- آتش روشن شد. ۲- الشَّيْءُ: رشد کرد. بلند شد.

❖ **شَيْبٌ**: يَتَشَبَّه و يَتَشَبَّه. شَيْباً و شَيْباً و شَيْبَوياً. الفَرَسُ: رفع یدیه نشاطاً.

اسب دستها را از زمین بلند کرد.

❖ **الشَّيْبَابُ**: ۱- مَعْشَرُ شَبَّابٍ ۲- مِنَ الْعَمْرِ: ما بین البلوغ إلى نحو الثلاثين. ۳- مِنَ الشَّيْءِ: أوله.

۱- مَعْشَرُ شَبَّابٍ ۲- سالهای زندگی انسان از آغاز بلوغ تا سی سالگی. ۳- مِنَ الشَّيْءِ: آغاز هر چیز.

❖ **شَيْبَابُ**: الشَّهْرُ الثَّانِي مِنَ أَشْهُرِ السَّنَةِ الشَّمْسِيَّةِ. أَثَمَامَهُ ۲۸ فِي السَّنَوَاتِ الْعَادَّةِ و ۲۹ فِي السَّنَةِ الْكَيْسِ.

ماه دوم از سال سریانی که ۲۸ روزه است و چهار سال یکبار ۲۹ روزه است. «فبیریه».

❖ **الشَّيْبَاكُ**: ج شَيْبَاك ۱- النَّافِذَةُ الَّتِي تُشْبِكُ بِالْحَدِيدِ أَوِ الْخَشَبِ. ۲- النَّافِذَةُ.

۱- پسنجرهایی که دارای حفاظ فلزی یا چوبی است. ۲- پنجره.

❖ **شَيْبَةٌ**: تَشْبِيهُ ۱- الشَّاعِرُ: ذَكَرَ أَثَمَامَ النَّهْرِ وَ الشَّيْبَابِ. ۲- الشَّاعِرُ بِالْمَرَأَةِ: تَفَرَّغَ بِهَا وَ وَصَفَ جَمَالَهَا.

۱- شاعر روزهای لهر و جوانی را ذکر کرد. ۲- الشَّاعِرُ بِالْمَرَأَةِ: شاعر درباره زن شعر غزل سرود و او را وصف نمود.

❖ **الشَّيْبُوحُ**: ج أَشْبَاح و شُبُوح ۱- شَخْصٌ ۲- مِنَ الشَّيْءِ: ظَلَمَ.

سایه هر چیزی.

❖ **الشَّيْبُ**: مَا بَيْنَ طَرَفِي الْخَنْصَرِ وَ الْإِبْهَامِ مَمْدُودَتَيْنِ ج أَشْبَارِ يَكُ وَجَبَ ج أَشْبَارِ.

❖ **شَيْبَعٌ**: يَشْبَعُ شَيْباً و شَيْباً. ۱- الطَّعَامُ أَوْ مَنَةٌ: اسْتَأْذَنَهُ وَ اكْتَفَى. ۲- الْجَسْمُ: سَمِنَ. ۳- مِنَ الْأَمْرِ: مَلَأَهُ.

۱- از غذا سیر شد. ۲- الْجَسْمُ: بَدَنَ حَقَّاقِ شَدَدَ ۳- مِنَ الْأَمْرِ: اِنْ آذَنَ كَارِ زَدَهُ شَدَدَ.

❖ **الشَّيْبَعُ**: ۱- مَعْشَرُ شَيْبَعٍ. ۲- مَا يَشْبَعُ.

❖ **شَانٌ**: يَشِينُ شَيْئاً (ش ي ن) ۱- عَابَهُ. ۲- عُدَّ شَوْهَةً. اورا ملامت نمود. معيوب کرد ۲- زشت گردانید.

❖ **الشَّانُ**: ج شَوْنٌ و شَيْئَانٌ و شَيْئُونَ ۱- الْحِسَالُ، الْأَمْرُ. ۲- الْمَنْزِلَةُ: «هُوَ ذُو شَانٍ». ۳- الْبَطْنُ: «مَنْ شَانَهُ أَنْ يَفْعَلَ كَذَا». ۴- بَرَقَ الدَّمُوعُ: ج شَوْنٌ وَ شَوْنٌ.

۱- هر نوع کار و پیش آمد. کار مهم. ۲- مقام منزلت و قُوْ ذُو شَانٌ: او دارای مقام است. ۳- خَلَقَ وَ خَوَى: «مَنْ شَانَهُ يَفْعَلُ كَذَا» این کار ناشی از خلق و خوی اوست. ۴- رُكَّ وَ مَجْرَى اشك چشم. ج شَوْنٌ وَ شَوْنٌ.

❖ **الشَّاهُ**: ۱- الْمَلِكُ. ۲- حَجَرٌ مِنْ حِجَارَةِ الشَّطْرُجِ.

۱- پادشاه. ۲- مهرهای از مهره های شطرنج.

❖ **شَاهِدٌ**: شَهِادَةٌ (ش ه د) عَايَنَهُ.

بدقت به او نگریست. او را دید.

❖ **الشَّاهِدُ**: ۱- فَا ۲- مَنْ يُوَدِّي الشَّهَادَةَ فِي الْحِسْكَ، ج شُهُودٌ وَأَشْهَادٌ وَ شُهِدَ وَ شُهِدَ.

۱- فَا ۲- كَيْسِيَّةٌ دَرِ دَادْكَاهِ كَوَامِسِي مِي دَهْد. ج شُهُودٌ وَ أَشْهَادٌ وَ شُهِدَ وَ شُهِدَ.

❖ **شَاهَنَ**: شَاهَرَةً وَ شِهَاراً. (ش ه ر) عَامِلُهُ بِالشُّهْرِ.

ماهنامه او را استخدام نمود.

❖ **الشَّاهِقُ**: ۱- فَا ۲- الْمُرْتَفِعُ مِنَ الْجِبَالِ أَوِ الْبِنَاءِ أَوْ غَيْرِهَا.

۱- فَا ۲- بسیار بلند و مرتفع.

❖ **الشَّأْوُ**: ۱- الْعَايَةُ. ۲- «هُوَ بَعِيدُ الشَّأْوِ»: أَيِ الْهَيْئَةِ.

۱- هدف و غایت. ۲- هُوَ بَعِيدُ الشَّأْوِ: اَوِ بَلَدٌ هَمَّتْ اِسْتِ.

❖ **شَاوَزٌ**: شَاوَزَةٌ وَ شَوَاراً. (ش و ر) فَا فِي الْأَمْرِ: طَلَبَ رَأْيَهُ فِيهِ.

با او درباره آن کار مشورت کرد.

❖ **الشَّأْوِيضُ**: رَتَبَةٌ عَسْكَرِيَّةٌ.

رده ای است نظامی برابر با استوار ارتش که کلمه های است ترکی «چاووش» «باش چاووش».

❖ **الشَّاهِي**: نَبَاتٌ يَكْثُرُ فِي «الْعَصِينِ» وَ «الْمَهْدَتِ» وَ «سِيلَانِ» وَ غَيْرِهَا. فِيهِ مَوَادٌّ مَنِيَّةٌ، يُقَالُ وَرَقُهُ وَ يُشْرَبُ مَاءُهُ.

جای که در کشورهای چین و هندوستان و سریلانکا و شمال ایران بعمل می آید و آنرا دم می کنند و سپس می نوشند.

❖ **شَمَائِعٌ**: شَمَائِعَةٌ وَ شَيْعَاعاً. (ش ي ع) ۱- عُدَّ تَبَقَةً فِي رَأْيِ أَوْ أَمْرٍ وَ أَثَمَهُ. ۲- عُدَّ صَحْبَهُ مَوْعِلاً.

دو چیزی که به هم شباهت دارند بسوی یکدیگر کشیده می‌شوند جذب می‌شوند.

❖ **شَجَعًا: يُشْتَرَى شَوْأً.** (ش ت و) ۱ - بالمکان: اقام به فی الشتاء ۲ - دخل فی الشتاء. ۳ - ب الساء: أنزلت المطر.

۱ - زمستان را آنجا سپری کرد. ۲ - وارد فصل زمستان شد. ۳ - ب السماء: باران بارید.

❖ **شَجَعْنِي: تَشْتِيءُ.** (ش ت و) بالمکان: اقام به فی الشتاء.

زمستان را آنجا سپری کرد.

❖ **الشَّجَعْنِي: ۱ - قوم شَجَنَ.** لبوا من قبيلة واحدة.

۲ - «أعياء شَجَنَ»: مختلفة.

۱ - از یک قبیله نیستند ۲ - اشیاء شَجَنَ: چیزهای مختلف.

❖ **الشَّجَعَاء: ج أشجته و شَجَنَ ۱ - فصل من فصول السنة الأربعة.** من ۲۱ كانون الأول (دیسمبر) إلى ۲۱ آذار (مارس). ۲ - «فاكهة الشتاء»: التار.

۱ - فصل زمستان از ۲۱ ماه کانون اول «دسامبر» تا ۲۱ آذار «مارس» یعنی از اول دیماه تا پایان اسفند ماه است. ۲ - فاکهه الشتاء: آتش.

❖ **للشَّجَعَات: ج أشجعات.** ۱ - مصص شَجَنَ ۲ - الشَّجَرُ.

۳ - من الأمور: المتفرق.

۱ - مصص شَجَنَ ۲ - پراکندگی. ۳ - من الامور: کارهای پراکنده.

❖ **شَجَعَان:** اسم فعل بمعنى «يُشَدُّ»: نحو: «شَتَانٌ ما هما شَتَانٌ بينهما». شَتَان ما بينهما. أي عظم الفرق بينهما.

اسم فعل به معنی «بَعُدَ» دور شد. مانند: شَتَان بينهما: دور است فاصله است بین آن دو. شَتَان ما بينهما: یعنی فرق بین آن دو بسیار زیاد است.

❖ **شَجَعَان: ر. شَتَان.**

❖ **شَجَعْت: تشجيت: الأشياء: فوجتها.**

پراکنده نمود.

❖ **شَجَعْل: يُشْتَلُّ شَتَلًا.** الشَّتْل: غرسه.

نهال را کاشت.

❖ **الشَّجَعَةُ: الفرسة التي تَقْتَلَع من مكانها و تَزْوَج في مكان آخر.** ج شَجَل.

نهال. ج شَجَل.

❖ **شَجَمَ: يُشْتَم وَ يُشَمُّ شَمًا وَ مُشْتَمَةً.** مُسَبَّ.

او را دشنام داد.

۱ - مصص شَجَنَ ۲ - غذا یا چیزی که سیر می‌کند.

❖ **الشَّجَعَان: الشَّجَعَانِي من الطعام المكتفي.** ج شَبَاع وَ

شَبَاعِي - م شَبَعِي وَ شَبَعَان ج شَبَاع.

شخص سیر

❖ **شَجَبَكَ: يُشَبِّكَ شَبَكًا.** ۱ - الشَّيْ: أدخل بعضه في بعض.

۲ - الشَّيْ: تدخل بعضه في بعض.

چیزی را در هم فرو برد قاطی کرد. ۲ - الشَّيْ: به هم ریخت. قاطی شد.

❖ **شَجَبَكَ: تشبيكًا.** الشَّيْ: أدخل بعضه في بعض.

در یکدیگر فرو برد، به هم ریخت.

❖ **الشَّجَبَكَة: ج شَبَاك وَ شَبَك.** ۱ - شرك الصيد أو حباله في البرّ و البحر. ۲ - من الطرق أو الأنابيب أو الخطوط أو نحوها: الطائفة منها.

۱ - تور صیاد در دریا یا خشکی ۲ - من الطرق أو الأنابيب أو الخطوط أو نحوها: شبکه راه و لوله و اتصالات.

❖ **الشَّجَل: ولد الأسد.** ج أشبال و أَشْبَل و شَبَال.

بچه شیر. ج أشبال و أَشْبَل و شَبَال.

❖ **شَجَبَ: تشبيهاً.** ۱ - به: مثله به. ۲ - عليه الأمر: لَبَّسه عليه و خلطه.

۳ - الشَّيْ: التبس.

۱ - او را بدان تشبیه کرد. ۲ - عليه الأمر: کار را بر او مُشَبَّه نمود

۳ - الشَّيْ: آن چیز مشبیه و تشخیص آن مشکل شد. سخت شد. ❖ **شَجَبَ: عليه الأمر: لَبَّس و خلط عليه.**

کار بر او مُشَبَّه شد. دشوار شد.

❖ **المُشَبَّه: ۱ - المِثْل.** ج أشباه و مُشَابِه. ۲ - المُشَابَهَة.

۳ - التماس الأصفر، ج أشباه.

مثل و مانند ج أشباه و مُشَابِه ۲ - شباهت داشتن بهم ۳ - مس

زرد ج أشباه.

❖ **الشَّجَبَة: المِثْل.** ج أشباه و مُشَابِه.

۱ - مثل و مانند ج أشباه و مُشَابِه.

❖ **الشَّجَبَة: الاتِّباس.** ج شَبَة و شَبَات.

مشبه شدن. ج شَبَة و شَبَات.

❖ **الشَّجَبِيَّة: ج شَبَاب.** ۱ - مصص شَبَّ يَشِبُّ ۲ - مرحلة

العمر من البلوغ إلى نحو الثلاثين.

۲ - سالهای زندگی انسان از آغاز بلوغ تا ۳۰ سالگی.

❖ **الشَّجَبِيَّة: المِثْل.** ج شباه و أشباه: «شبيه الشيء منجذب إليه».

۱ - مثل و مانند ج شباه و أشباه. «شبه الشيء فيجذب إليه»

❁ الشَّجَرَةُ: ١- المؤنَّة من شَتا. ٢- الشَّتَاء. ٣- المطر.

١- بیکار وارد فصل زمستان شدن ٢- زمستان ٣- باران.

❁ الشَّجَرَةُ: المنسوب إلى الشَّتَاء، «ثوبٌ شَتَوِيٌّ». ٢- مطر الشَّتَاء.

١- منسوب به شتاء - «ثوبٌ شتوی» لباس زمستانی.
٢- باران زمستانی.

❁ الشَّجَرَةُ: المنسوب إلى الشَّتَاء.

منسوب به شتاء.

❁ الشَّجَرَةُ: ج شَجْنٌ. ١- مص شَتَّ. ٢- المنقوش.

١- مص شَتَّ ٢- پراکنده شده.

❁ الشَّجَرَةُ: الشَّبَّ، ج شَتَابٌ.

دشنام، ج شتانب.

❁ شَجْنٌ، شَجْنٌ، شَجْنٌ، شَجْنٌ. ١- شَقٌّ جلد رأسه أو وجهه.

٢- رأسه: جرحه. ٣- الأرض: قطعه.

١- پوست سر و صورت او را شکافت. ٢- رأسه: سر او را زخمی نمود. ٣- الأرض: زمین را شکافت.

❁ شَجَا، شَجْرًا، شَجْرًا. (ش ج و) ١- أَعَزَنَهُ. ٢- أَعَزَّهُ، أَغْضَبَهُ. ٣- أَطْرَبَهُ. ٤- هَجَّعَ شَوْقَهُ.

١- آنرا سوزانید. ٢- آه او را خشمگین نمود. ٣- آه او را خروشحال و سرحال نمود. ٤- اشتیاق او را به هیجان آورد.

❁ الشَّجَارُ: ١- مص شَاخَر. ٢- النزاع.

١- مص شاخَر ٢- درگیری.

❁ الشَّجَاعُ: البرِّيُّ الرابِطُ الجَاشُ. ج شَجَعَانٌ وَ شَجَعَانٌ وَ شِجَاعٌ وَ شَجَعَاءٌ وَ شَجَعَةٌ وَ شَجَعَةٌ وَ شَجَعَةٌ.

شجاع و نترس و بی‌باک

❁ الشَّجَاعَةُ: ١- مص شَجَعٌ. ٢- المرأة و الإقدام و رباطه الجَاشُ.

١- مص شَجَعٌ ٢- جرأت - و نترس بودن.

❁ شَجَعِبٌ، شَجَعِبٌ، شَجَعِبٌ. ١- أَهْلَكَه. ٢- أَهَزَنَهُ. ٣- أَعَزَّهُ، أَهَزَنَهُ. ٤- أَهَزَّهُ. ٥- أَهَزَّهُ. ٦- أَهَزَّهُ. ٧- أَهَزَّهُ. ٨- أَهَزَّهُ. ٩- أَهَزَّهُ. ١٠- أَهَزَّهُ.

١- او را نابود کرد. کشت. ٢- او را غمگین نمود. ٣- او را حاجتی: او را از آن نیاز دور کرد.

❁ الشَّجَعَةُ: الجرح في الرأس خاصة، ج شِجَاجٌ.

زخم علی الخصوص روی سر. ج شِجَاجٌ.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. ١- التَّيَأَسُ: صَارَ شَجِرًا. ٢- المَكَانُ: زَرَعَهُ شَجِرًا.

١- آن گسپاه درخت شد. ٢- المَكَانُ: آن مکان را درخت‌کاری نمود.

❁ الشَّجِنُ: نبات يقوم على ساق صلبة تشبُّه إلى الأرض بمجذور، و تنفخ من أعلاه أغصان و أوراق، ج أشجار و شجرا.

درخت، که در زمین ریشه می‌دواند و شاخ و برگ دارد. ج أشجار و شجرا.

❁ الشَّجَرَةُ: ١- الشَّجَرُ. ٢- الشَّجَرُ الكثير الملقف.

٣- الأرض ذات الشَّجَرِ. ٤- الأرض الكثيرة الشَّجَرِ.

١- درخت ٢- درختهای فراوان تو در تو ٣- زمینی که دارای درخت است. ٤- زمینی که درخت فراوان دارد.

❁ الشَّجَرَةُ: ١- واحدة الشَّجَرِ. ٢- «شجرة الشَّبَّ، أو المائلة: بيان على صورة شجرة يفضِّلُ نسب عائلة أو بمسوعة عائلات، فيبتدأ فيه من الجد الأعلى و يُنْتَقَلُ إلى أولاده فيألي أحفاده، و هَلُمَّ جزءاً.

١- مفرد شجر ٢- شجرة النسب أو العائلة شجرة نامه.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. شَجَاعَةٌ، كان شجاعاً.

شجاع و نترس بود. با جرأت بود.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. ١- أَعَزَّهُ، دَعَاهُ إِلَى الشَّجَاعَةِ. ٢- أَعَزَّهُ، قَوَّى قَلْبَهُ. ٣- أَعَزَّهُ عَلَى الْأَمْرِ: جَعَلَهُ يَتَقَدَّمُ عَلَيْهِ.

١- او را به شجاعت فراخواند. ٢- دلداریش داد. ٣- او را بر آن کار او را تحریص کرد. او را تشویق بر آن کار کرد.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. شَجِنًا. ١- أَهَزَنَهُ. ٢- أَهَزَّهُ. أَهَزَّهُ.

١- او را غمگین نمود. ٢- او را اندوهگین نمود.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. شَجِنًا وَ شَجُونًا، ر. شَجِنٌ.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. شَجِنًا، حزن.

اندوهگین شد.

❁ الشَّجِنُ: ج شَجُونٌ وَ أَشْجَانٌ ١- مص شَجِنٌ وَ شَجِنٌ.

٢- الحزن. ٣- الهم. ٤- «حديث ذو شجون»: أي ذو فنون و شنب يتصل بعضها ببعض.

١- مص شَجِنٌ شَجِنٌ ٢- اندوهگین. ٣- هم و غم. ٤- حديث ذو شجون: سخنان درهم و برهم و دارای شاخه‌های متعدد که انسان را به اینطرف و آنطرف میکشاند.

❁ الشَّجِنُ: ١- مص شَجَا. ٢- الحزن. ٣- الهم.

١- مص شَجَا ٢- اندوه. ٣- هم و غم.

❁ شَجِنٌ، شَجِنٌ، شَجِنٌ. شَجَا. ١- حزن. ٢- الهم. ٣- احتياج

لشوق أو لذكرى.

١- اندوهگین شد - اندوهناک شد. ٣- بخاطر شوق بزرگداشتی به هیجان آمد.

❖ الشَّجِي: ١- الحَزَن. ٢- الذي شغله ألم.

١- اندوهگین. ٢- کسیکه هم و غم او را مشغول کرده.

❖ الشَّجِيز: من الأماكن: الكثير الشجر.

محلای پر درخت.

❖ شَجَّ: يَشَجُّ وَ يَشَجُّ شَجًّا وَ شَعًّا وَ شِعًّا بِالشَّيْءِ، يَجَلُّ بِهِ.

بخل ورزید.

❖ الشَّمْعُ: ١- مص شَع. ٢- البخل. ٣- الحرص.

١- مص شَع. ٢- بخل. ٣- حرص و طمع.

❖ الشَّمْعُ: ١- مص شَع. ٢- ر. الشَّجُّ.

❖ الشَّخْطُ: المُسْوَلُ المُلْعَقُ فِي السَّوَالِ، ج شَخَاطَةٌ وَ شَخَاذُون. ٢- بكرة تخرج في جفن العين.

١- گدا. ج شخاطه و شخاذون. ٢- برآمدگی یا تاول گوشه‌های مؤه چشم.

❖ شَخِبَ: يَشَخِبُ، شَخْبٌ، شَخُوبَةٌ وَ شَخُوبًا.

١- الجسم: تَفَرَّ وَ ضَعُفَ. ٢- اللون: تَفَرَّ مِنْ مَرَضٍ أَوْ جُوعٍ أَوْ غَيْرِهَا.

١- بدن تغییر کرد. ناتوان شد. ٢- اللون: رنگ صورت تغییر کرد بر اثر ناخوشی یا گرسنگی.

❖ شَخِبَ: يَشَخِبُ، شَخُوبَةٌ وَ شَخُوبًا، ر. شَخِبَ.

❖ شَخَذَ: يَشَخَذُ، شَخَذًا. ١- السَّكِنُ أَوِ السِّيفُ أَوْ نَحْوُهَا؛ أَحَدُ سَنَانِهِ. ٢- الجُوعُ مَعْدَتُهُ: قَوَّاهَا عَلَى الطَّعَامِ. ٣- القُومُ: سَأَلَهُمْ مُلْحًا.

١- کارد یا شمشیر را تیز نمود. ٢- الجوع معدته: الجوع معدته: گرسنگی اشتهای او را اغزود. ٣- القوم: در گدائی

ساجت بخر داد.

❖ الشَّخَرُورُ: طائر أسود حسن الصوت، ج شعائرير.

پرندهای است بزرگتر از گنجشک خوش صدا. ج شخاریر.

❖ شَخَلٌ: تَشَحُّلاً الْكَرْمَ: قَصَبُهُ.

درخت انگور را هرس کرد.

❖ شَخَمٌ: تَشَحَّمًا. ١- أظفمه الشَّخَم. ٢- السيارة أَوِ الآلة: لَهَا بِالشَّخَمِ.

١- به او چربی خوراند. ٢- السيارة أو الآلة: انوموبیل را یا دستگاه را روغن کاری نمود.

❖ الشَّخَمُ: ج شُحُوم. ١- ما أبيض وَ خَفٌّ مِنْ لَحْمِ الْإِنْسَانِ وَ الْحَيَوَانِ، كَالَّذِي يَغْطِي الْكَرْسَ وَ الْأَمْعَاءَ وَ نَحْوَهَا. ٢- مادة دهنية لزجة تُستخرج من بعض المعادن تليق بها الآلات وَ المحركات وَ بعض أجزاء السيارة.

١- چربی بدن. پیه. ٢- ماده‌ای است روغنی که از فرآورده‌های نفت است برای روغن کاری موتور و ماشین آلات بکار می‌رود. روغن موتور

❖ شَخِنٌ: يَشَخِنُ، شَخْنًا. ١- السفينة: حملهها و ملأها. ٢- الإناء: ملأه.

١- کشتی را بار زد. ٢- الإناء: ظرف را پر کرد.

❖ الشَّخْنُ: ١- مص شَخِن. ٢- ما تُشَخِنُ بِهِ السفن أَوِ الْقَطَرُ المديدية أَوِ السيارات من البضائع.

١- مص شَخِن. ٢- بار و کالائی که بر کشتی یا قطار یا انوموبیل بار می‌کنند.

❖ الشَّخْناءُ: ١- العدوَّة. ٢- الحقد.

١- دشمنی. ٢- کینه.

❖ الشَّخْنَةُ: ج شَخْن. ١- ما تُشَخِنُ بِهِ السفينة أَوِ نَحْوَهَا. ٢- «الشَّخْنَةُ الكهربائية»: ما يتحملها جسم ما من القوة الكهربائية.

١- کالا و باری که بر کشتی و غیره بار می‌کنند. ٢- الشحنة الكهربائية: شارژ برقی. بار برقی.

❖ الشَّخِيجُ: ج شِجَاع وَ أَيْشَعَاءُ. ١- الكثير البخل. ٢- الحرص.

١- بسیار بخیل. ٢- حرص طماع.

❖ الشَّخِيجُ: من الشَّاكِكِينَ أَوِ السُّيُوفِ أَوِ نَحْوَهَا؛ الَّذِي أُجِدَّ بِسِنَانِهِ.

من الشَّاكِكِينَ أَوِ السُّيُوفِ أَوِ نَحْوَهَا: کارد یا شمشیر تیز شده.

❖ الشَّخِيزُ: الشَّيْنُ.

چناق و فربه.

❖ شَخَّ: يَشَخُّ، شَخًّا، بِال.

ادرار کرد.

❖ الشَّخْفُورَةُ: سفينة صغيرة.

کشتی کوچک که یک دکل دارد.

❖ شَخَّرَ: يَشَخِّرُ، شَخَرًا وَ شَخْرًا. ١- صات من خَلْفِهِ فِي غير كلام. ٢- الفرش: صهل. ٣- الهماره: نطق.

١- خرخر کرد. ٢- الفرش: شبهه زد. ٣- الهماره: الاغ عرعر کرد.

❖ شَخَّصَ: يَشَخِّصُ، شَخْصًا. ١- الشيء: ارتفع. ٢- بصره.

خواند، نغمه سرائی نمود.

❖ **الشَّدَّةُ**: ج شدت. ۱- مص شدَّ يَشْدُو. ۲- الضَّيقُ. ۳- الأمر الذي يصعب تحمله. ۴- من الدهر: ضيقه و مصائبه.

۱- مص شدَّ يَشْدُو. ۲- سختی و تنگنا. ۳- کاری که تحمل آن سخت است. ۴- من الدهر: گرفتاری روزگار.

❖ **شَدَخَ**: يَشْدَخُ شَدْخًا. رأسه كسر.

سر او را شکست.

❖ **شَدَّدَ**: تشدیداً. ۱- قَوَّاه. ۲- عليه في الأمر: ضيق عليه.

۳- الشيء: أحكمه. ۴- الأمر: بالغ فيه. ۵- الحَرْفَ: ضيقه.

۱- او را نیرومند کرد. ۲- عليه في الأمر: بر او سخت گرفت،

او را در تنگنا قرار داد. ۳- الشيء: محکم کرد. ۴- الأمر: در

آن کار مبالغه کرد. ۵- الحرف: روی حرف تشدید گذاشت.

❖ **الشَّدَقُ**: زاوية الفم مما تحت الحد، ج أشداق و شُدُوق.

گوشه لب. ج أشداق و شُدُوق.

❖ **الشَّدَقُ**: ج أشداق و شُدُوق. ۱- رواية الفم مما تحت الحد.

۲- «شَدَقَ الوادي»: ناحيته.

۱- گوشه لب. ۲- شَدَقَ الوادي: کناره دره.

❖ **شَدَّهَ**: يَشْدَهُ شَدْهًا. ۱- أَوْهَشَهُ. ۲- الرأس: كسره.

۱- او را سرگردان نمود، گسیج کرد. ۲- الرأس: سر را

شکست.

❖ **شَدَّوْهُ**: دهش و عمر.

سرگردان شد. گسیج شد.

❖ **الشَّدَّةُ**: الدَّهْشُ، الهَيْزَةُ.

سرگردانی.

❖ **الشَّدِيدُ**: ج أشداء و شِدَاد و شُدُود. ۱- القوي: «رجلٌ

شديد، طيب شديد الرائحة». ۲- الوثيق. ۳- الشجاع.

۱- نیرومند «رجل شديده مرد نیرومند» «طيب شديد

الرائحة» عطر بسیار خوشبو. ۲- محکم ۳- شجاع و دلیر و

نترس.

❖ **شَدَّ**: يَشْدُ و يَشْدُو شَدْاً و شُدُوداً. ۱- عن الجماعة: انفرَد

عنهم. ۲- عن الجماعة: خالفهم. ۳- عن الأصول: خالف

قواعدها. ۴- القول: خالف القياس و القاعدة.

۱- از گروه جدا شد. ۲- عن الجماعة: با گروه به

مخالفت برخاست. ۳- عن الأصول: برخلاف

قواعد و مقررات عمل کرد. ۴- القول: سخن برخلاف

قواعد و مقررات شد.

أو بصره: فتح عينه فلم ينطبق أحد جفنيه على الآخر. ۳- من بلد أو عنه: خرج منه. ۴- إليه: جمع.

۱- بالا آمد. ۲- بَصَرُهُ أو بصره: چشم خود را گشود،

خیره شد، چشم دوخت. ۳- من بلد أو عنه: ترک دیار

نمود. ۴- إليه: بسوی او بازگشت.

❖ **الشَّخْصُ**: تشخيصاً. ۱- الشيء: عينه و ميزه متساوا.

۲- الطبيب المرض: عرفه و عثته من أعراضه.

۱- چیزی را تشخیص داد، شناخت. ۲- الطبيب

المرض: پزشک مرض را تشخیص داد.

❖ **الشَّخْصُ**: ج اشخاص و شخوص. ۱- كل جسم ظاهر

مرتفع. ۲- الإنسان.

۱- هر چیزی که آشکار است. ۲- انسان

❖ **الشَّخْصِيَّةُ**: ما يحسُّ إنساناً معيّناً.

آنچه که به یک شخص معین اختصاص دارد.

❖ **الشَّخْصِيَّةُ**: الخصائص الجسميّة و العقلية و العاطفية التي

تتميّز إنساناً معيّناً من سواه.

خصوصیات جسمانی و عقلانی و عاطفی که هر انسان را

از دیگری جدا می کند.

❖ **الشَّخْصِيَّةُ**: ۱- مص شَخَر. ۲- صوت الفرس أو الحمار.

۳- الصوت من الخلق أو الأنف.

۲- صدای اسب یا آلاخ. ۳- صدائی که از گلو یا بینی

برآمده باشد. «خَرَّخَر».

❖ **شَدَّ**: يَشْدُ و يَشْدُو شَدْاً. ۱- الشيء: عقده و أوثقه.

۲- العقدة: قواها و أوثقها. ۳- عضده: قواها. ۴- الحبل: جذبه.

۵- رحاله: استعد للفر.

۱- آن چیز را بست و محکم کرد. ۲- الشدة: گره را

محکم کرد. ۳- عضده: او را تقویت کرد. ۴- الحبل: طناب

را کشید. ۵- رحاله: آماده سفر شد.

❖ **شَدَّ**: يَشْدُ و يَشْدُو شَدْاً و شُدَّةً و شُدُوداً. علی العدو:

هجم عليه.

بر دشمن تاخت.

❖ **شَدَّ**: يَشْدُ. شِدَّةً. كان قوياً.

نیرومند بود.

❖ **شَدَّ**: يَشْدُو. شُدُوداً. (ش د و) ۱- بصوت: مدّه بالفناء.

۲- بالشعر: غنى و ترنم.

۱- آواز خواند، چهچه زد. ۲- بالشعر: شعر را با آواز

❖ شَسْدُو: شَسْدُو، شَسْدُو (ش د و) ۱- تطَّيَّبَ بِالْمِسْكِ.

۲- الْمِسْكُ: انْشَرَّتْ وَارَحَتُهُ.

۱- خُودَ رَا بَا مَشْكَ مَعَطَّرَ نَمُودَ. ۲- الْمِسْكُ: بُوِي مَشْك پَرَا كُنْدِه شُد.

❖ الشَّدَا: ۱- قُوَّةُ الرَّاحَةِ. ۲- كَثَرُ الْعُودِ الصَّغَارِ الَّتِي يُتَطَبَّبُ بِهَا.

۱- بُوِي عَطَّرَ. ۲- تَكِه هَاي كُوجَك عُودِ خُوشْبُو كِه جِهَتِ خُوشْبُو نَمُودَن اَز اَن بَهْرَه مِي كِيرِنْد.

❖ شَدَبُ: تَشْدِيْبًا. ۱- الْقَشْرُ: قَشْرَه. ۲- الشَّجَرُ: اَزَالَ مَا عَلَيْهِ مِنَ الْأَغْصَانِ حَتَّى يَظْهَرَ قَشْرُهُ. ۳- الشَّيْءُ: قِطْعَه.

۱- پُوسْتَه رَا كُنْد. ۲- الشَّجَرُ: شَاخ وَ بَرَكِ دَرِخْت رَا كُنْد تَا اِيْنَكِه پُوسْتِ دَرِخْت بَدِيدَار شُود. ۳- الشَّيْءُ: اَن چِيْز رَا بُرِيْد.

❖ شَذَوُ: تَفَرَّقَ الْقَوْمُ شَذَرًا مَذَرًا: أَيِ ذَهَبُوا فِي كُلِّ وَجْهٍ.

اَن كُروِه بَه هَر سُو پَرَا كُنْدِه شَدَنْد.

❖ الشَّذُورُ: جَمْعُ شَذُورٍ - يَطْعُ مِنَ الذُّهَبِ ثَلَاثَتُ مِائَةِ مَعْدَنَةٍ.

۲- خَزَزَ يَفْصَلُ بَه بَيْنِ حَبَاتِ الْعَقْدِ. ۳- اللُّوْلُو الصَّغَارُ.

۱- تَكِه هَايِي اَز طَلَاكِه اَز مَعْدَنِ طَلَا بَدَسْت مِي آيْد.

۲- مِهْرَه هَايِي اسْت كِه بَا فَاصله هَاي مَعِيْنِ دَر بَيْنِ دَانِه هَاي مِرَوَارِيْد قَرَار دَاده مِي شُود. ۳- مِرَوَارِيْد كُوجَكِ.

❖ الشَّذُورَةُ: مَفْرَدُ الشَّذَرِ. ج شَذُورٌ وَ شَذَرَاتُ.

ج شَذُورٌ وَ شَذَرَاتُ اسْت.

❖ شَمُو: يَشْرُ. شَرَأَ. ۱- هُوَ: الْحَقُّ بِه الشَّرِّ. ۲- اللَّحْمُ أَوِ الشَّوْبُ:

بَسَطَهُ فِي الشَّمْسِ لِيَجِفَّ.

۱- نَسَبْتُ بَه اَو بَدِي كَرْد. ۲- اللَّحْمُ اَو الشَّوْبُ: گوشتِ يَا لِبَاسِ رَا دَر بَرَابَرِ نُوْرِ اَفْتَابِ پَهِن كَرْد.

❖ الشَّقْسُ: ۱- مَصْ شَرُّ. ۲- الْأَذَى وَ الْفَسَادُ. ج شَرُورٌ.

۳- وَجِ شِرَارٌ وَ أَشْرَارٌ وَ أَشْرَاءُ. ذُو الشَّرِّ. ۴- «هُوَ شَرُّ النَّاسِ»: أَيِ أَكْثَرِهِمْ شَرًّا.

۱- مَصْ شَرُّ ۲- آزار وَ اذیت وَ فساد. ج شَرُور. ۳- وَجِ وَ شِرَارٌ وَ أَشْرَارٌ وَ أَشْرَاءُ. صَاحِبِ شَرِّ وَ بَدِي وَ اذیت. ۴- هُوَ شَرُّ النَّاسِ: اَو بَدْتَرِيْنِ مَرْدَمِ اسْت.

❖ شَمُو: يَشْرِي. شَرَاءٌ وَ شَرِي. (ش ر ي) ۱- الشَّيْءُ: مَلَكَه بَدْفِ مَقْنَه. ۲- الشَّيْءُ: بَاغَه.

۱- صَاحِبِ اَن چِيْزِ شَد بَا پَر دَاخْتِ بَهَايِ اَن. ۲- الشَّيْءُ: اَن چِيْزِ رَا فَرُوخت.

❖ الشَّمْرَاةُ: ج أَشْرِيَّة. ۱- مَصْ. شَرِي. ۲- الْاِبْتِهَاعُ.

۳- الْبُهْجُ.

۱- مَصْ شَرِي. ۲- خَرِيْدَن ۳- فَرُوختَن.

❖ الشَّمْرَابُ: كُلُّ مَا شَرِبَ. ج أَشْرِيَّة.

نُوشِيْدَنِي- ج أَشْرِيَّة.

❖ الشَّمْرَانُ: ر. الشَّرُّ.

❖ الشَّمْرَاةُ: ۱- مَصْ شَرُّ. ۲- وَاحِدَةُ الشَّرَارِ.

۱- مَصْ شَرُّ ۲- مَفْرَدُ الشَّرَارِ.

❖ الشَّمْرَاعُ: ج أَشْرَعَةٌ وَ شَرْعٌ ۱- كُلُّ مَا يُنْفَخُ وَ يُرْفَعُ.

۲- مِنَ السَّفِينَةِ: قِطْعَه مِنَ الْقَبَاشِ وَاسِعَةٌ تُرْفَعُ فَوْقَ غَشِيَةِ قَنْتَنِجِ فِيهَا الرِّيحُ وَ تَدْفَعُ السَّفِيْنَةَ.

۱- هَر چِيْزِي كِه پَهِن مِي شُود وَ سَبَسِ بَا لَا بَرْدَه مِي شُود ۲- بَا دِهَانِ كُشَنِي.

❖ الشَّمْرَاهَةُ: ۱- مَصْ شَرِيَّة. ۲- شَدَّةُ الْحَرِّ عَلَى الطَّعَامِ وَ

الْمِلْحِ اِلَيْهِ.

۱- مَصْ شَرِيَّة ۲- بَسِيَارِ مَائِلِ بَه خُورْدَنِ غِذَا.

❖ الشَّمْرَايِيْنِ: عُرُوقُ رِقَابِ نَابِضَةٍ فِي جَسَدِ الْإِنْسَانِ وَ الْحَيَوَانِ.

سَرِخِ رَكْهِي.

❖ شَمُوْبُ: يَشْرَبُ. شَرَبًا وَ شَرِبًا وَ شَرَبًا وَ شَرَابًا.

الْمَاءُ اَو نَحْوُهُ: الْمَاءُ اَو نَحْوُهُ: جَرَعَهُ.

آبِ وَ مَانَدَن اَن رَا نُوشِيْد.

❖ شَمُوْبُ: تَشْرِيْبًا. هُوَ: جَمْلَه يَشْرَبُ.

بِه اَو نُوشَانَد.

❖ الشَّمْرُوْبُ: ۱- مَصْ شَرِبَ. ۲- الشَّرَابُونِ الْمُسْتَعْمُونَ عَلَى

الشَّرَابِ.

۱- مَصْ شَرِبَ ۲- أَشَامَنْدَاگان.

❖ الشَّمْرُوْبَةُ: ۱- الْمَرَّةُ مِنْ شَرِبَ. ۲- الْمَجْرَعَةُ. ۳- الدَّوَاءُ

الْمُسَهِّلُ اَو الْمُلَيِّنُ لِلْمَعْدِنِ.

۱- يَكْبَارِ نُوشِيْدَن ۲- يَكِ جَرَعَه ۳- دَارُوِيْ مُسَهِّلِ وَ مَلِيْنِ

مَعْدِنِ.

❖ الشَّمْرُوْبَةُ: ۱- مَصْ شَرُّ ۲- الشَّرُّ. ۳- الْحَدِيَّةُ: «شَرَّةُ

الْفَضْلِ». ۴- النَّشَاطُ. ۵- الطَّلِيْمُ. ۶- «شَرَّةُ الشَّبَابِ»:

نَشَاطَه.

۱- مَصْ شَرُّ ۲- بَدِي وَ فساد ۳- حَدَثِ وَ شَدَتْ وَ

تَنْدِي. ۴- «شَرَّةُ الْفَضْلِ» شَدَتْ خُشْمِ. ۵- شَرَارَاتِ وَ

تَنْدِي. ۶- شَرَّةُ الشَّبَابِ: اَعْزَازِ وَ نَشَاطِ وَ شُورِ جَوَانِي.

❖ شَمْرُوحُ: يَشْرُوحُ. شَرَحًا. ۱- الْكَلَامُ: فُسْرَه. فَهْمَه.

۲ - الشیء: وشیه و بسطه. ۳ - اللحم: قطعه قطعاً طوالاً رفاقاً.
۴ - صدره بالأمر: أطاب به نفسه.

۱ - بیان نمود، فهمانید، تفسیر کرد. ۲ - الشیء: آن چیز را
باز کرد. ۳ - اللحم: گوشت را شرحه شرحه کرد.
۴ - صدره بالأمر: شاد کرد او را.

❖ الشَّرْح: تشریحاً. ۱ - الشیء: قطعه و فصل بعضه عن بعض
و بین ما فیہ «شرح الطیب الجنتی». ۲ - اللحم: قِطْعَةً قِطْعاً
طوالاً رفاقاً.

۱ - آن چیز را نکه نکه کرد از یکدیگر جدا نمود و شرح
الطیب الجنتی پز شک جسد را کالبد شکافی کرد.

۲ - اللحم: گوشت را شرحه شرحه نمود.
❖ الشَّرْح: ج شُرُوح ۲ - مص. شرح. ۲ - التفسیر.

ج شروع. ۱ - مص شرح ۲ - تفسیر و توضیح.
❖ الشَّرْح: القطعة من اللحم.

یک نکه گوشت.
❖ الشَّرْح: ج شُرُوح. ۱ - من الشباب: أوَّلُهُ و أفضله.
۲ - الأصل.

۱ - آغاز جوانی بهترین قسمت جوانی ۲ - اصل.
❖ شَرَدَ: یَشْرُدُ، شَرْدًا و شُرودًا و شَرادًا و شَرادًا ۱ - نفر:
«شرد الفرس». ۲ - عن الطريق: حاد عنه و مال.

۱ - رم کرد. نفرت پیدا کرد. «شرد الفرس» اسب رم کرد.
۲ - عن الطريق: از راه دور افتاد - به بیراهه رفت، از راه
روی گردان شد.

❖ شَرَدَ: تشریداً. ۱ - هُ: جمله طریداً شریداً. ۲ - هُ: نقره،
۳ - القوم: فرقه.

۱ - او را آواره نمود. ۲ - هُ: او را طرد نمود، رم داد.
۳ - القوم: آن قوم را پراکنده کرد.

❖ الشَّرْدَة: ج شَرادِم ۱ - القطعة من الشیء. ۲ - الجساعة
القليلة من الناس.

۱ - تکه و پارچه‌ای از چیزی. ۲ - گروهی اندک از مردم.
❖ شَرَدَ: تشریداً، اللحم او الثوب: بسطه فی الشمس لیجف.

گوشت یا لباس را برای خشک شدن پهن کرد.
❖ الشَّرْدَة: ۱ - مص شَر. ۲ - أجزاء صغيرة متوجهة لتطایر
من الأجسام المحترقة.

۱ - مص شَر ۲ - جرقه آتش.

❖ شَرَدَ: یَشْرُدُ، شَرَسًا و شَرَسًا و شَرِیسا. ۱ - ساء
خَلَقُهُ. ۲ - خَلَقُهُ ساء.

۱ - بد اخلاق شد. ۲ - خَلَقُهُ: اخلاق او بد شد.
❖ الشَّرَس: الشئیء الخلق.

بد اخلاق.

❖ شَرَسَ شَرَسًا: شَرَسَةً. ۱ - الماء او نحوه: تساقط قليلاً.
۲ - الشیء: شَقَقَهُ قِطْعَةً.

۱ - آب قطره قطره ریخت. ۲ - الشیء: آن چیز را قطعه
قطعه و پاره پاره کرد.

❖ الشَّرَسُ شَرَسًا: قطعة من القماش تُبسط فوق الفراش أو
فوق الحوان. ج شَرَشَف.

ملافه که روی تخت خواب انداخته می شود یا روی میز
غذاخوری پهن می کنند. ج شَرَشَف.

❖ شَرَسَ: یَشْرُدُ، یَشْرُدُ شَرْدًا. ۱ - البجله: شَقَقَهُ. ۲ - علیه
أمرأ: ألزمه إیاءه.

۱ - پوست را شکافت ۲ - علیه أمرأ: با او شرط کرد.
❖ شَرَسَ: تشریطاً. الشیء: شَقَقَهُ قِطْعَةً

الشیء: آن چیز را شکافت. تکه تکه کرد.
❖ الشَّرَسَة: ج شُرُوط ۱ - مص شَرَطَ. ۲ - ما یوضع لشلزَم

فی عمل أو غیره: «الاجتهاد شرط للنجاح».

۱ - مص شَرَطَ ۲ - شرط. «الاجتهاد شرط للنجاح»
کوشیدن شرط پیروزی و موفقیت است.

❖ الشَّرَط: ۱ - طائفة من خيار أعوان المحاکم. ۲ - رجال
الضابطه المكلفون بحفظ الأمن و تنظیم السیر و السهر علی
تنفيذ القوانين و الأحکام فی المدن و غیرها.

۱ - بهترین یاران حکام و فرمانروایان ۲ - نیروهای پلیس.
❖ الشَّرَطَة: هیئة رجال الضابطه المكلفین بحفظ الأمن و

تنظیم السیر و السهر علی تنفيذ القوانين و الأحکام فی المدين و
غیرها.

نیروهای پلیس.
❖ الشَّرَطَة: واحد الشَّرَط.

مفرد شَرَط. پلیس.

❖ شَرَعَ: یَشْرَعُ، شَرَعًا و شُروعاً. ۱ - أخذ، بدأ: «شرع
یقرأ». و هو هنا من أفعال الشروع من أخوات «كاده». ۲ -

الأمر: بدأ. ۳ - فی الأمر: خاص فیهِ. ۴ - الرماح: سُدُدها،
صُوبها.

۱ - آغاز کرد. شروع کرد. «شرع یقرأ» آغاز به خواندن کرد. که از
افعال (شروع) و از گروه «کاده» است. ۲ - الأمر: ابتدای کار کرد.

۳ - فی الأمر: در آن کار وارد شد. ۴ - الرماح: نیزه را نشان رفت.

❖ **شُرْع:** یَشْرَعُ، شَرَعًا، ۱- للقوم: سنّ لهم شریعة. ۲- للقوم طریقاً: یَنَن. ۳- الباب إلى الطريق: اتّخذ إلیه.

۱- برای آن گروه مقررات شرع را وضع نمود. ۲- للقوم طریقاً: برای آنان راه و روش را بیان کرد. ۳- الباب إلى الطريق: در را بروی او باز کرد.

❖ **شُرع:** تشریعاً، ۱- السفينة: جعل لها شراعاً، ۲- الشریعة: سنّها، و ضمها.

۱- برای کشتی بادبان گذاشت. ۲- الشریعة: مقررات شریعت را وضع نمود.

❖ **الشُّرع:** ۱- مص شَرَعَ، ۲- ما شرعه الله و سنّه للنّاس.

۱- مص شَرَعَ ۲- آنچه را که خداوند از شرع و مقررات برای مردم وضع کرده است.

❖ **الشُّرعَة:** ج شِرْع و شِرْع و شِرَاع، ۱- الطريق.

۲- المذهب، المنهاج: «شرعة حقوق الإنسان». ۳- الطريقة إلى الماء.

۱- راه. ۲- مکتب و مذهب. شیوه. «شرعة حقوق الانسان» مقررات حقوق بشر. ۳- راهی که بطرف آب می رود.

❖ **الشُّرعی:** ۱- المنسوب إلى الشَّرْع. ۲- ما كان ضمن حدود الشَّرْع موافقاً له.

۱- منسوب به شرع. ۲- آنچه که حدود و مقررات شرع مطابقت دارد.

❖ **شُرُف:** یَشْرُفُ، شَرَفًا و شَرَافًا، ۱- المكان: ارتفع.

۲- صار ذا شَرَف، ۳- علت منزلته: «شرف نسباً».

۱- بالا آمد. ۲- دارای مقام و منزلت گردید. ۳- مقام و منزلت او بالا رفت. «شرف نسباً»

❖ **شُرف:** تشریفاً، ۱- ع: جعله شریفاً، ۲- ع: عظّمه.

۳- الشی: عبّده «شرف الله الأماكن المقدسة».

۱- او را شریف و بزرگ نمود. ۲- ع: او را بزرگ نمود. ۳- الشی: آن را تمجید کرد. «شرف الله الأماكن المقدسة» خداوند مکانهای مقدس را تمجید نموده است.

❖ **الشُّرف:** ج أشرف، ۱- مص شُرُف، ۲- الملو و المجد و المُرّة. ۳- علو الأصل و التَّشَبُّع.

۱- مص شُرُف ۲- مقام والا و مجد و عظمت و عزت. ۳- اصل و نسب والا.

❖ **الشُّرفة:** ج شُرُف، ۱- من البناء: ما أشرف من أعلاه.

۲- من الشيء: أعلاه.

۳- من الشيء: قسمت بلند هر چیزی.

❖ **شَرْق:** یَشْرِقُ شَرْقًا و شَرْقًا، ۱- الشمس: طلعت. خورشید طلوع کرد.

❖ **شَرْق:** یَشْرِقُ شَرْقًا، بالماء او بالريق: غص به. آب یا آب دهان در گلریش گیر کرد.

❖ **شَرْق:** تشریقاً، ۱- اتجه ناحية الشرق، ۲- وجهه: تلاًلاً حُشناً.

۱- به مشرق زمین روانه شد. ۲- وجهه: صورت او گل کرد. درخشید از جهت نیکی و زیبایی.

❖ **الشَّرْق:** ج أشراق، ۱- مص شَرْق، ۲- الجهة التي تشرق منها الشمس. ۳- في المفهوم الجغرافي: قسم من المناطق الواقعة شرق البحر الأبيض المتوسط و شرق «أوروبا». و هو أقسام: «الشرق الأدنى، و الشرق الأوسط، و الشرق الأقصى».

۱- مص شَرْق ۲- سمتی که آفتاب طلوع می کند. ۳- فی المفهوم الجغرافي: در مفاهیم جغرافیائی مشرق زمین و آن شامل شرق دریای مدیترانه و شرق اروپا خاور نزدیک و خاورمیانه و خاور دور.

❖ **شَرِک:** یَشْرِکُ شَرْکًا و شَرْکًا و شَرْکَةً و شَرْکَةً، ۱- فی البیع او العیرات او العمل: صار شریکاً.

۲- با او شریک شد در فروش و کار و غیره.

❖ **شَرِک:** تشریکاً، بین القوم: جعلهم شُرکاء.

آن گروه شریک یکدیگر گردانید.

❖ **الشُّرک:** مصبة الصید، ج شُرُک و أشُرک.

دام برای صید. ج شُرُک و أشُرک.

❖ **الشُّرک:** ج أشُرک، ۱- هو أن یجعل لله شریک فی ملکه.

۲- المُشَارِک.

۱- برای خدا شریک قرار دادن. ۲- همراه و شریک.

❖ **الشُّرکَة:** مؤسسة تجاریّة أو اقتصادیّة، خاصّة أو رسميّة، یقوم فیها اشخاص یعمل مشترک.

مؤسسه بازرگانی، اقتصادی، خصوصی، رسمی، که افرادی در آنجا یک کار مشترک انجام می دهند «شرکت».

❖ **الشُّرکَة:** ۱- مص شُرُک ۲- نصیب الشریک، ۳- العقد.

۴- مؤسسة تجاریّة أو اقتصادیّة، خاصّة أو رسميّة، یقوم فیها اشخاص بعمل مشترک.

۱- مص شُرُک ۲- بهره شریک. ۳- قرارداد. ۴- شرکت.

❖ **شُرُف:** یَشْرُفُ، ۱- دودة القز: أحاطت نفسها بالشُّرُفَة.

کرم ابریشم داخل پيله شد.

❖ **الشُّرُفَة:** ۱- مص شَرْق، ۲- غطاء من خیوط تنسجه

دوده الفز حول نفسها، ج شرائق.

۱- مص شَرَّقَ ۲- پله کرم ابریشم، ج شرائق.

❖ شمره: يَشْرَهُ شَرْهًا وَ شَرَاهَةً. إلى الطعام أو عليه: اشتد حرصه عليه و ميله إليه.

میل شدید به غذا پیدا کرد.

❖ الشَّوْه: إلى الطعام أو عليه: الشدید الحرص عليه و الميل إليه.

حرص، بسیار حرص به میل غذا.

❖ الشَّوْوى: ۱- المثل: «هو شرواك»، أي متلك، للمفرد و المتثني و الجمع و المذكر و المؤنث. ۲- «هو لا يملك شروى فقير»: أي هو فقير شديد الفقر.

۱- مثل و مانند. «هو شرواك» او مانند توست. مفرد و متنی و جمع مذكر و مؤنث یکسانست. ۲- هو لا يملك شروى فقير: او بسیار تهیدست است.

❖ الشَّوْوى: ج شُرْد ۱- الثَّافِر: «طائر شروء»، ۲- الحصارج عن الطاعة.

۱- رم کننده. فرار کننده. «طائر شروء» پرندۀ فراری ۲- از اطاعت خدا سربچی کرد.

❖ الشَّوْوع: ۱- مص شَرَعَ ۲- افعال الشروع: هي أفعال من أخوات «كاد» تدل على بدء العمل و الأخذ به، و منها: «شرع» و «أنشأ» و «ابتدأ» و «طفق» و غیرها...

۱- مص شَرَعَ افعال است از گروه «كاد» دلالت دارند بر آغاز کار از جمله: شرع، أنشأ، ابتدأ، طفق. و غیره از آن.

❖ الشَّوْيان: واحد الشَّوْيان.

مفرد شرایین.

❖ الشَّوْيان: واحد الشَّوْيان.

مفرد شرایین.

❖ الشَّوْیحة: القطعة المرفقة من اللحم، ج شرائح.

کوبشت شرحه شرحه شده. ج شرائح.

❖ الشَّوْیید: الطريد الذي لا مأوى له.

رانده شده. طرد شده. فراری.

❖ الشَّوْییر: ذو الشَّر.

شورو

❖ الشَّوْیر: ۱- ذو الشَّر ۲- لقب ابليس

۱- بسیار شرور. ۲- لقب شیطان.

❖ الشَّوْیط: ج شُرْط ۱- مشروط، ۲- المحبيل المفتول.

۳- خبوط من حریر او نحوه یفتل بعضها مع بعض. ۴- خبط

معدني یُخْطد لجزء الكهرياء أو غير ذلك. ۵- القلم السحافي أو التلغوي. ۶- قاش دقيق ضيق طويل تسجل عليه الأغاني و الأحاديث و غیرها.

۱- شرط شده. ۲- بند بافته شده. ۳- نخهائی از حریر که بیکدیگر بافته شده. ۴- سیم برق، کابل برق. ۵- فیلم سینمایی یا تلویزیونی. ۶- پارچه ای که روی آن احادیث نوشته شده باشد.

❖ الشَّوْیطة: ج شرائط ۱- الشَّرْط. ۲- قطعة من القماش دقيقة خفيفة تُعقد على الشَّر أو الهدايا أو غیرها.

۱- شرط. ۲- روبان که زنها بر روی موی خود می بندند یا لباس را با آن تزین می کنند.

❖ الشَّوْیطة: ج شرائح. ۱- ما شرعه الله و سنه للناس من القوانين و الأحكام. ۲- مورد الماء.

۱- قوانین و مقررات که خداوند برای مردم مقرر کرده است. ۲- آبشور.

❖ الشَّوْیف: ج شُرَاف و أشراف. م شریفة و شرائف ۱- ذو الشَّرَف. ۲- من كان من السلالة النبوية.

۱- با شرافت ۲- کسیکه با پیامبر خدا نسبتی داشته باشد.

❖ الشَّوْیك: المُشَارِك، ج شُرَكَاء و أَشْرَاک، م شَرِیکَة ج شَرَائِك.

شریک ج شرکاء و أَشْرَاک. م شریکه و شرائک.

❖ شَمَوْن: يَشْمَرُ شَمْرًا. ۱- هُوَ أو إليه: نظر إليه إعرافاً. ۲- هُوَ: أصابه بالعين.

۱- به او چشم غره رفت. ۲- او را چشم زخم زد.

❖ الشَّوْوَر: ۱- مص شَزَز. ۲- «الشَّوْوَر الشَّوْور» الشدید المتعلل غضباً.

۱- مص شَزَز ۲- نظر و نگاه بسیار خشمگین.

❖ شَمَسَخ: يَشْمَخ شَمْعًا وَ شَمْسُوعًا. ۱- المكائ: يَشْمَخ ۲- به: أبعد.

۱- دور شد. ۲- به: او را دور کرد.

❖ شَمَطَ: يَشْمَط وَ يَشْطَط. شَطَطاً وَ شَطْطاً. البیت أو غیره: يَفْطَخ خانه دور شد.

❖ شَمَطَ: يَشْمَط شَمَطًا. ۱- عليه في الحكم أو نحوه: ظلمه. ۲- تباعد عن الحق: ۳- جاوز الحد من جانب الزيادة.

۱- به او ظلم و ستم کرد. ۲- از حق دور شد. ۳- از حد گذشت، زیاده روی کرد.

❖ الشَّمَطُ: ۱- مص شَطَّ يَشْطَط وَ يَشْطَط. ۲- شاطئه النهر أو

البحر، ج شَطُوط و شَطَان.

۱- مص شَطَبُ شَطَطٍ يَشْطُطُ ۲- کنار و ساحل رودخانه و دریا، ج شَطُوط و شَطَان.

❖ شَطَبِيٌّ: يَشْطُبُ شَطْبًا. ۱- الشَّيْءُ: قطعه. ۲- الجِلْدُ: شَعْف. ۳- الشَّيْءُ أو قُوَّةٌ: ضرب عليه خطأً «شطب الكلمة في الجملة».

۱- آنسجیر را تکه و پاره کرد. ۲- الجِلْدُ: پوست را شکافت. ۳- الشَّيْءُ أو قُوَّةٌ: روی آن خط کشید. «شطب الكلمة في الجملة» بر روی کلمه در جمله خط کشید. ❖ الشَّطْبُ: ج شَطُوب. ۱- مص شَطَب ۲- لوائح الشطب في الانتخابات: قوائم تضم أسماء الناخبين.

۱- مص شَطَبَ لیستهای است که نام کاندیداها را در بردارد.

❖ شَطِنٌ: يَشْطُرُ شَطْرًا. ۱- الشَّيْءُ: قسمه. ۲- الشَّيْءُ: جَعَلَهُ شَطْرَيْنِ.

۱- به دو نیم کرد. ۲- الشَّيْءُ: تقسیم کرد.

❖ شَطْرٌ: شَطْرًا. ۱- الشَّيْءُ: قِسْمَةُ شَطْرَيْنِ. ۲- الشَّعْرُ: زاد على كل شَطْرٍ منه شَطْرًا من عنده.

۱- آنسجیر را به دو نیم کرد. ۲- الشَّعْرُ: به هر قسمت از شعر، شعر دیگر افزود.

❖ الشَّطْرُ: ج أَشْطَرُ و شَطُور. ۱- مص شَطْر ۲- من الشَّيْءِ: نصفه. ۳- من الشَّيْءِ: الجزء منه. ۴- من بيت الشعر: أحد نصفيه. ۵- الناحية: «توجه شَطْر البلد».

۱- مص شَطْر ۲- نصف آن چیز. ۳- من الشَّيْءِ: یکا قسمت از آن چیز ۴- من بيت الشعر: نصف بیت از شعر ۵- سمت، سو «توجه شَطْر البلد»: بسوی شهر روانه شد.

❖ الشَّطْرُفَج: لعبة من أصل فارسي أو صيني تُلعب على رُقْمَةٍ مؤلفة من ۶۴ مربعاً، و لها ۳۲ قطعة، ج شَطْرُنَجَات.

یک نوع بازی است که اصل آن ایرانی یا چینی است که بر روی کاغذی دارای ۶۴ خانه چهارگوش بازی می کنند و دارای ۳۲ مهره است. ج شَطْرُنَجَات. بازی شَطْرُنَج.

❖ شَطَطٌ: تشطيطاً. بالغ في الشَّطَط.

خیلی زیاده روی کرد، خیلی از حق دور شد.

❖ الشَّطَطُ: ۱- مص شَطَطَ يَشْطُطُ ۲- مجاوزة الحد. ۳- الظلم والتباعد عن الحق.

۱- مص شَطَطَ يَشْطُطُ ۲- زیاده روی کردن ۳- دور شدن از حق.

❖ شَغَبٌ: يَشْغَبُ شَغْبًا. الثوب أو نحوه: غسله.

لباس را شست.

❖ الشَّغْبُورَةُ: خَبْرَةٌ شَغَّتْ من وسطها و وُضِعَ فيها الطعام. و تُعرف: «الشندوبتش».

نانی که از وسط بریده شده باشد و درون آن غذا گذاشته باشند امروزه به آن ساندویچ گویند.

❖ شَغَبٌ: يَشْغَبُ شَغْبًا. العيش: ضاق و اشتد.

زندگانی سخت شد. مشکل شد.

❖ شَغِبٌ: يَشْغَبُ شَغْبًا. ۱- العيش: ضاق و اشتد. ۲- كان عيشه ضيقاً شديداً. ۳- تاليد: خشت.

۱- زندگانی سخت شد. مشکل شد. ۲- زندگانی بسیار سختی داشت. ۳- تاليد: دست زیر و خشن شد.

❖ الشَّغْبُف: ۱- مص شَغِبَ ۲- الضيق والشدة: ج شَغْبَاف: «شغف العيش».

۱- مص شَغِبَ ۲- تنگنا و سختی. ج شَغْبَاف. «شغف العيش».

❖ الشَّغْبُف: ۱- ذو الشَّغْبُف. ۲- الشَّيْءُ: الخلق.

۱- کسیکه تنگدست است. ۲- بد اخلاق

❖ الشَّغْبُفِيَّة: ج شَغْبَايَا و شَغْبِي. ۱- عظم الساق. ۲- القوس. ۳- الفلقة التي تنتشر من العود أو غيره من الأجسام الصلبة. ۴- القلعة المنائزة من القنبلة أو القذيفة حين تفجر.

۱- استخوان ساق ۲. ۳- کمان ۳- پاره های چوب یا اجسام سفت و سخت. ۴- ترکش بسبب یا گلوله توپ.

❖ شَغَبٌ: يَشْغَبُ شَغْبًا و شَغْبَاعًا. ۱- الشَّيْءُ: نَفْثٌ «شغ الماء». ۲- الشَّيْءُ: فَرْخَةٌ.

۱- پراکنده شد «شغ الماء» آب پراکنده شد. ۲- الشَّيْءُ: پراکنده کرد.

❖ الشَّعْبَانُ: ج أشعرة و شعْر. ۱- علامات و رموز تميز بها الدولة أو غيرها. ۲- العلامة أو العبارة التي يتعارف بها القوم في الحرب أو السفر، و تُعرف أحياناً بـ «كلمة الشَّز».

۱- شعار کشورها علامت و آرم کشورها. ۲- علامت یا رمز یک گروه خاص در جنگ یا مسافرت، که گاهی بنام «کلمه الشَّز» کلمه رمز خوانده می شود.

❖ الشَّعْبَاع: ضوء الشمس أو غيرها يَئُرِي كأنه حبال، ج أشعة و شُع.

نور خورشید، ج أشعة و شُع.

❖ شَغَبٌ: يَشْغَبُ شَغْبًا. ۱- الشَّيْءُ: نَفْثٌ. ۲- الشَّيْءُ: فَرْخَةٌ.

۱- پراکنده شد. ۲- الشیء: پراکنده کرد.

❖ **شُعَبٌ**: تشعباً: الأمر أو الحديث: جملة ذات شعب.

آن کار یا سخن را به بخشهای مختلف تقسیم کرد.

❖ **الشَّعْبُ**: ج شعوب. ۱- مص شَعَبٌ ۲- الجماعة الكبيرة من الناس التي تُولف أئمة. ۳- القبيلة العظيمة. ۴- الجماعة التي تتكلم لغة واحدة.

۱- مص شَعَبٌ ۲- گروهی فراوان از مردم که یک ملت را تشکیل میدهند. ۳- قبیله بزرگ. ۴- گروهی که به یک زبان سخن میگویند.

❖ **الشَّعْبُ**: ج شعاب ۱- انفراج بين جبلين. ۲- الطريق في الجبل. ۳- مجرى الماء في بطن الأرض.

۱- دره بین دو کوه. ۲- راه کوهستانی. ۳- محل جریان آب بر روی زمین «آبرفت».

❖ **شُعَبِيَان**: الشهر الثامن من السنة القمرية، أيامه ۲۹، ج شعابين و شعبانات.

هشتمین ماه سال قمری ۲۹ روزه است. ج شعابين و شعبانات.

❖ **الشَّعْبَةُ**: ج شعَبٌ. و شعاب ۱- الفرقة من الشيء. ۲- مسيل الماء. ۳- صدع أو شق في الجبل.

۱- گروه، دسته، یک پاره از چیزی. ۲- آبرفت. ۳- شکاف کوه.

❖ **الشَّعْبِيُّ**: ۱- المنسوب إلى الشَّعْب: «رقص شعبي لباس شعبي شعبي» ۲- الذي يحبب الشعب و يحترمه: «ساحبي شعبي، رياضة شعبية».

۱- منسوب به شعب. ۲- «رقص شعبی، لباس شعبی، رقص ملی، لباس ملی» کسیکه ملت او را دوست دارند و احترام میگذارند. «بیاضی شعبی، ریاضة شعبية» سیاستمدار ملی، ورزش ملی.

❖ **الشَّعْبِيَّةُ**: التفتيح بحجة الشعب و احترامه: «أديب ذو شعبية».

برخورداری از محبت و احترام ملت «ادیب ذو شعبیه» ادیب ملی.

❖ **شُعَبٌ**: يَشْعُتْ، شَعْتًا وَ شُعُوتَةً. ۱- الشعر: كان متفرعاً متلبداً. ۲- أو رأسه أو جسده: أنسخ. ۳- الأمر: تفرق و انتشر.

۱- مو زولیده شد، بهم ریخته شد. ۲- رأسه أو جسده: سر و بدن او کثیف شد. ۳- الأمر: پراکنده شد.

❖ **شُعَبٌ**: تشعباً: الشيء: غرقه.

پراکنده کرد.

❖ **الشَّعْبُ**: ۱- مص شَبْتُ ۲- ما تفرق من الأمور.

۱- مص شَعَبٌ ۲- کارهای پراکنده و درهم.

❖ **الشَّعْبُ**: المنفر الشعر المتلبدة.

کسیکه موی سر او زولیده، یا به هم ریخته است.

❖ **شَعْنٌ**: يَشْعُرُ، شعراً وَ شعراً وَ شعري وَ شعري وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة. ۱- به: أحس به. ۲- به: علم به. ۳- للأمر: فطن له.

۱- آنرا احساس کرد. ۲- به: از آن آگاه شد، از آن مطلع شد. ۳- لامر: از روی زیرکی و باهوشی به آن پی برد.

❖ **شَعْنٌ**: يَشْعُرُ، شعراً وَ شعراً. ۱- قال الشعر. ۲- له: قال له شعرأ.

۱- شعر سرود. ۲- له: به او شعری گفت.

❖ **شَعْنٌ**: يَشْعُرُ، شعراً وَ شعراً وَ شعري وَ شعري وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة وَ شعرة. ۱- به: أحس به. ۲- به: علم به. ۳- للأمر: فطن له.

۱- آنرا احساس کرد. ۲- به: از آن آگاه شد، از آن مطلع شد. ۳- از روی هوش و ذکاوت به آن پی برد.

❖ **الشَّعْنُ**: الشعر.

مو.

❖ **الشَّعْنُ**: ۱- مص شَعْرَ وَ شَعْرَ. ۲- ما ينبت على جسم الإنسان و رأسه كالصوف للغنم و الوبر للجمال، ج أشعار و شعور.

۱- مص شَعْرَ وَ شَعْرَ. ۲- موی سر یا بدن انسان و یا پشم گوسفند و شتر. ج أشعار و شعور.

❖ **الشَّعْنُ**: ج أشعار. ۱- مص شَعْرَ وَ شَعْرَ. ۲- الكلام الموزون المقفى القائم على العاطفة و الخيال و النغم و الجرس و القفل تنساب في البيت أو القصيدة في تجانس أيقاعي عذب.

۳- «لیت شعری»: أي ليتي شعرت أو علمت.

۱- مص شَعْرَ وَ شَعْرَ. ۲- شعره دارای وزن و قافیه آهنگ موسیقی خاص خود است. ۳- لیت شعری: ای کاش می دانستم.

❖ **الشُّعراء**: منبت الشعر في أسفل البطن.

محل رویش موزیر شکم.

❖ الشَّعْرَة: ۱- مص شَعَرَ وَ شَعُرَ. ۲- واحدة الشَّعْر.

۱- مص شَعَرَ وَ شَعُرَ ۲- یک تار مو.

❖ الشَّعْرَة: ۱- مص شَعَرَ وَ شَعُرَ. ۲- التقطعة من الشَّعْر.

۳- مثبت الشَّعْر في أسفل البطن.

۱- مص شَعَرَ وَ شَعُرَ ۲- مقداری مو. ۳- محل رویش مو زیر شکم.

❖ الشَّعْرَوْن: الشاعر الضعيف، ج شعاریر.

شاعر ناتوان در سرودن شعر - ج شعاریر.

❖ الشَّعْرِيَّة: حاجز أو سياج من الخشب المشبك يوضع في النافذة أو عند مدخل البيت أو الحديقة.

تور سیمی یا نرده های چوبی که در پنجره نهاده میشود، یا بر در ورودی خانه و باغ نهاده می شود.

❖ شَفَقٌ: شَفَعَةٌ ۱- الضوء: انتشر خفياً. ۲- بَ شمس: انتشر ضوءها.

۱- نورافشانی کرد. ۲- بَ الشمس: آفتاب نورافشانی کرد.

❖ الشَّعْشُوع: الحديث من أغصان البطم.

جوانه و شاخه های نو درخت بنه که سرخ رنگ است و لذت آور است.

❖ شَعْلٌ: تشعیلاً. ۱- النار: أضاءها، أوقدها.

آتش را روشن کرد.

❖ الشَّعْلَة: ج شَقْل. ۱- لب النار. ۲- حطب دقيق تُشعلن به النار. ۳- خَرَقٌ أو نحوها تُقْلُ على رأس عود و تُغْمَسُ في مواد ملتهبة و تُشعل في المهرجانات الليلية أو نحوها.

۱- زیانه آتش. ۲- خاک اره که بوسیله آن آتش را روشن میکنند. ۳- مشعل آتش که در جشنها یا مسابقات ورزشی روشن می کنند.

❖ الشَّعْواء: ۱- غارة شعواء: متفرقة منتشرة. ۲- «شجرة شعواء»: منتشرة الأغصان.

۱- تاراج درهم و برهم. ۲- شجره شعواء: درخت پرشاخ برگ و پراکنده به هر سو.

❖ شَعْوَذٌ: شَعْوَذَةٌ. ۱- استعمل الشَّعْوَذَة.

به جادوگری پرداخت.

❖ الشَّعْوَذَة: ۱- مص شعوذ. ۲- خَفَّةٌ في اليد و أفعال الشَّعْر. ۳- الاحتيال.

۱- مص شَعْوَذَ ۲- تردستی و جادوگری. ۳- نیرنگ و فریب.

❖ الشُّفُون: ۱- مص شَفَرَ وَ شَفُرَ ۲- الإحساس.

۳- الإدراك الحدسي بلا دليل.

۱- مص شَفَرَ وَ شَفُرَ ۲- احساس. ۳- درک کردن از روی حدس بدون دلیل.

❖ الشُّعْيُ: نبات ذو سنبل يُتخذ حَبَه عِلْقاً للدعوى، و يُصنع منه أحياناً الحلز أو غيره.

جو. که خوراک دام است و گاهی برای نان مورد استفاده است.

❖ الشُّعْيَة: ج شعائى. ۱- واحدة الشُّعْي. ۲- ما أمر الشَّرع بالقيام به.

۱- یک دانه جو. ۲- دستورات شرعی.

❖ شَفَقٌ: يُشَفِّبُ شَفْئاً وَ شَفْئاً القَوْمُ أو عليهم أو فهم أو بهم: أثارهم بينهم الشر و الفتنة.

بین آنان فتنه و شر برانگیخت، شلوغی برپا کرد.

❖ شَفَقٌ: يُشَفِّبُ شَفْئاً القَوْمُ أو عليهم أو فهم أو بهم: أثارهم بينهم الشر و الفتنة.

بین آنان فتنه و شر برانگیخت، شلوغی برپا کرد.

❖ الشُّفَّاب: ۱- مص شَفَبَ وَ شَفِبَ. ۲- الشر و الفتنة.

۱- مص شَفَبَ وَ شَفِبَ ۲- شر و فتنه و آشوب و شلوغی.

❖ شَفَرٌ: يُشَفِّرُ شُفُوراً. ۱- المكان: خلا من يحفظه و يحمله و يضبط شؤونه. ۲- المنصب: خلا من صاحبه.

۱- آن مکان خالی از سکنه شد. ۲- المنصب: آن مقام بدو داده شد صاحب منصب شد.

❖ شَفَفٌ: يُشَفِّفُ شَفْفاً. به: أحبه حباً شديداً.

او را بسیار دوست داشت.

❖ شَفِفٌ: به: أحبه حباً شديداً.

به: او را بسیار دوست داشت.

❖ الشُّفَّاب: ۱- مص شَفَفَ ۲- أقصى الحب و أقواه.

۱- مص شَفَفَ ۲- حد نهایت دوست داشتن و علاقه.

❖ الشُّفَّافُ شَفْفُ القلب: حجاب و غلافه.

حجاب قلب پوشش روی قلب.

❖ شَفْلٌ: يُشَفِّلُ شَفْلًا وَ شَفْلًا. ۱- البيت: سكنه. ۲- هـ بالأمر: جملة مشغولاً به. ۳- هـ عن الأمر: ألهاه عنه.

۱- در آن خانه سکونت کرد. ۲- هـ بالأمر: او را به آن کار مشغول کرد.

❖ شَفْلٌ: تشغیلاً. ۱- هـ: شغله بكثرة. ۲- هـ: جملة يشتغل.

۱- او را بسیار مشغول کرد. ۲- هـ: او را به کار گمارد.

﴿ شَغْفِلْ: عنه بكذا: تَهَيَّ به عنه.

به چیزی سرگرم شد.

﴿ الشَّغْفَلُ: امتلاء الوقت بالعمل أو غيره فلا يبقى فراغ، ج أشغال و شُغُول.

۱- مص شَغْل. ۲- کار و پیشه ۳- کار و پیشه ج أشغال و شُغُول.

﴿ الشَّغْفَلُ: ج أشغال و شُغُول. ۱- مص شَغْل ۲- امتلاء الوقت بالعمل أو غيره فلا يبقى فيه فراغ. ۳- العمل: «أنا في شغل شاغل».

۱- مص شَغْل. ۲- کار و پیشه ۳- کار و پیشه «أنا في شغل شاغل» من به کاری مشغولم.

﴿ شَغَفَ: يَشْفُ شُغُوفًا وَ شَغْفِيًا وَ شَغْفًا. الشيء: كان شَغُوفًا.

شغاف بود، صاف و درخشان بود.

﴿ شَغَفَ: يَشْفُ شُغُوفًا. الجسم: رَقَّ و نَحَلَ من مرض أو نحوه.

لاغر شد بر اثر مرضی و غیره.

﴿ شَغَفَ: يَشْفُ شُغُوفًا وَ شَغُوفًا. العُيْبُ أو المَرَضُ أو نحوهما: أخضعه.

او را ضعیف و ناتوان نمود.

﴿ شَغَفَى: يَشْفِي شُغْفًا (ش ف ي) مَا أَذْهَبَ مَرَضَهُ.

شفا یافت، بهبودی حاصل کرد.

﴿ الشَّغْفَا: من الشيء: حُرِفَ، حَذَهُ و شفا الوادي، شفا الهلاك، ج أشغاف، مث شُغُوفان.

گوشه و لبه، پرتگاه، «شفا الوادي، شفا الهلاك» لبه پرتگاه به دره، گوشه مرگ ج أشغاف، مث شُغُوفان.

﴿ الشَّغْفَاة: ۱- مص شَغَى ۲- ذهاب المرض. ۳- الدواء، ج أشغفية، جمع أشاف.

۱- مص شَغَى ۲- بهبودی. ۳- دارو، ج أشغفية، جمع أشاف.

﴿ الشَّغْفَاة: ۱- مص شَغَفَ ۲- ما يقوله الشَّغْفَع. ۳- سمي الشَّغْفَع.

۱- مص شَغَفَ ۲- گفته شخص شغفع. ۳- کوشش شغفع.

﴿ الشَّغْفَاة: من الزجاج أو الثياب أو غيرها: ما رُقَّ حتى يظهر ما وراءه أو ما تحته.

شیشه یا لباس بسیار نازک که اشیاء پس از آن پدیدار است، درخشان.

﴿ الشَّغْفَاة: ج شِغَفَا، وَ شَغْفَات. ۱- القسم اللحمي الخارجي من فم الإنسان و هو يستر الأسنان. ۲- من الشيء: حُرِفَ و

طرفه «شفة الإناء، شفة الجرح». ۳- «بنت الشفة»: الكلمة.

۱- لب. ۲- من الشيء: كُوشِه. كُشَار: يستر كُشَا شفة الإناء، شفة الجرح لبه ليوان طرفه. كُوشِه زخم

﴿ الشَّغْفَرُ: ج أشغفار. ۱- حرف كل شيء و طرفه. ۲- أصل منبت الشَّغَر في طرف الجفن. ۳- من الوادي: ناحيته من أعلاه.

۱- لبه هر چیز. ۲- کناره پلک چشم ۳- من الوادي: لبه پرتگاه، کناره دره.

﴿ الشَّغْفَرَة: ج شِغَار و شَغَر. ۱- التَّكْيُنُ الطَّيْبَةُ المرخصة. ۲- حَدُّ السِّيف. ۳- جانب النصل. ۴- قطعة صغيرة من الفولاذ، مرخصة محمودة، ذات حَدٍّ أو حَدَّيْن، توضع في آلة و تُحْمَلُ بها الدَّقْن.

۱- کارد بزرگ و پهن ۲- لبه شمشیر ۳- نوک تیز شمشیر ۴- تیغ سلمانی.

﴿ شَغَفَعَ: يَشْفَعُ شِغَاعَةً. ۱- له أو فيه الي فلان: طلب إلى فلان أن يساعده في قضية من القضايا. ۲- له في الطلب: سَمِيَ.

۱- از کسی درخواست کمک کرد. ۲- له في الطلب: کوشید.

﴿ الشَّغْفَع: ۱- مص شَغَفَ ۲- الزوج من القدِّد، ج أشغاف و شغاف.

۱- مص شَغَفَ ۲- دو تا. ۳- ج اشغاف و شغاف.

﴿ الشَّغْفَعَة: ج شَغَفَ. ۱- العين. ۲- في الفقه: حق الجار في تملك المقار جبراً على مشتربه بشروط خاصة.

۱- چشم. ۲- في الفقه: حق همسایگی در ملک مورد معامله بطور اجباری

﴿ شَغْفَقَ: يَشْفُقُ شَغْفًا. ۱- عليه: حرص على إصلاحه. ۲- من الأمر: خاف.

۱- بر او شفقت و وزید. ۲- من الأمر: از مطلب ترسید، بر آن حرص و وزید.

﴿ الشَّغْفَقُ: ج أشغاف. ۱- مص شَغِقَ. ۲- الشَّغْفَقَة. ۳- الحُمْرَة في الأفق بعد غروب الشمس. ۴- النهار.

۱- مص شَغِقَ ۲- شفقت و وزیدن. ۳- روشنایی بعد از غروب آفتاب. ۴- روز.

﴿ الشَّغْفَقَة: ۱- الرحمة. ۲- العطف و الحنان. ۳- الخوف من المكروه.

۱- رحمت و مهربانی. ۲- دلسوزی. ۳- ترس از کارهای ناپسند، ترس از ناملایمات.

﴿ الشَّغْفَقِي: المنسوب إلى الشَّغْفَقَة: «امتناع شغفي». أي قائم

على الشُّوَال والجواب من فم إلى فم.

منسوب به شفه «لب امتحان شفهي: امتحان شفاهي».

❖ الشُّفُوق: ذو الشُّفَّة.

دلسوز، مهربان.

❖ شُفِي: المريض؛ برىء، ذهب عنه مرضه.

بهبودی یافت.

❖ الشُّفِين: ج أشْفار. ١- أصل منبت الشَّعر من طرف

الجفن. ٢- ناحية كل شيء. ٣- من الوادي؛ ناحيته من

أعلاه.

١- کنار هِلک چشم. ٢- گوشه هر چیز. ٣- من الوادی:

کنار دره از بالا

❖ الشُّفِيع: ج شُفَعاء. ١- الزوج من التَّدَد. ٢- صاحب

الشُّفاعة: «هو شفيعي إلى الحاكم». ٣- صاحب الشُّفَّة.

١- دوتا. ٢- شفاعت کننده «هو شفيعي إلى الحاكم»: او

شفاعت کننده من است نزد قاضی و حاکم. ٣- دارای

حق شفاعت.

❖ الشُّفِيعِي: ذو الشُّفَّة، ج شُفَعاء.

دلسوز، مهربان. ج شُفَعاء.

❖ شُقْ: يَشُقُّ، شُقًّا. ١- الشِّي: صدعه، فُوقه. ٢- التَّهَر: حَقَر

بجراه. ٣- الأرض بالحرارات: حرَّتها. - الضَّيْح: طلع. ٥- ت

النَّاب: طلعت. ٦- النبات: ظهر أوَّل ظهوره. ٧- «شُقَّ

عصا القوم»: فُرقَ مجموعهم. ٨- «شُقَّ عصا الطاعة»: فُزِدَ.

١- شکافت، دو نیم کرد. ٢- التَّهَر: محل و مجرای رود را

حفر کرد. ٣- الأرض بالحرارات: زمین را شخم زد.

٤- الضَّيْح: صبح طلوع کرد. ٥- ت النَّاب: دندان یا شاخ

روئید. ٦- النبات: اولین رویش آن پدیدار شد. ٧- شُقَّ

عصا القوم: آن قوم را پراکنده کرد. ٨- شُقَّ عصا الطاعة:

سرکشی کرد.

❖ شُقْ: يَشُقُّ، شُقًّا وَ شُقَّةً. عليه الأمر: صعب.

کار بر او سخت شد.

❖ الشُّقْ: ج شُقوق. ١- مص شُقْ. ٢- الضَّدع، الحرق.

٣- الموضوع للشُّقوق.

١- مص شُقْ. ٢- شکاف. ٣- من الشِّي: محل شکافته

شده.

❖ الشُّقَاء: ١- مص شُقْ. ٢- الشُّدَّة، الضُّيق. ٣- العُسر.

٤- الضُّلال. ٥- التَّس، تقيض السَّعادة.

١- مص شُقِي. ٢- سختی و بدبختی، تنگنا. ٣- شقاوت.

تنگدستی. ٤- گمراهی. ٥- بیچارگی. ضد خوشبختی.

❖ الشُّقَاوَة: ١- مص شُقِي. ٢- الر. الشُّقَاء.

١- مص شُقِي. ٢- الر الشُّقَاء. ٣- امروزه کسی که گردن

کلفت و شخص ضرور باشد شقاوة گویند.

❖ الشُّشَقَة: ج شُشَق. ١- اللَّيْث. ٢- السفر البعيد.

٣- الناحية التي يقصدها المسافر. ٤- المسافة التي يصعب قطعها.

٥- قطعة مستطيلة من الثياب.

١- دوری. ٢- سفر به ديار دور. ٣- محلی که مورد نظر

شخص مسافر است. ٤- مسافتی که پیمودن آن سخت

است. ٥- تکه ای از پارچه به شکل مستطیل.

❖ الشُّشَقَة: ج شُشَق وَ شُشاق. ١- قطعة مستطيلة من الثياب.

٢- المسكن الواحد في البناية.

١- تکه ای از پارچه به شکل مستطیل. ٢- آپارتمان.

❖ شُقْ: يَشُقُّ، شُقًّا وَ شُقَّةً. ر. شُقَر.

❖ شُقِي: يَشُقُّ، شُقًّا وَ شُقَّةً. كان أشقر.

بور بود. رنگ او قرمز مایل به زردی بود.

❖ الشُّقَرَة: ١- مص شُقَر وَ شُقَر. ٢- لون بين الذهبي و

الأحمر.

١- مص شُقَر وَ شُقَر. ٢- رنگ بین طلایی و قرمز.

❖ شُقْ: يَشُقُّ، شُقًّا. الحطب: النوع، فُوقه، صدعه.

هیزم را و تکه تکه کرد.

❖ شُقْل: يَشُقُّ، شُقًّا. الشِّي: وزنه.

آن چیز را وزن کرد.

❖ الشُّقُوقَة: ١- مص شُقِي. ٢- الر الشُّقَاء.

❖ شُقِي: يَشُقُّ، شُقًّا وَ شُقَّةً وَ شُقَاوَةً وَ شُقَاوَةً وَ شُقَاوَةً وَ شُقَاوَةً

شُقَاوَةً. كان شُقًّا.

بدبخت شد. بیچاره شد.

❖ الشُّقِي: ج أشقياء. ١- التَّس، غير السعيد. ٢- الضُّال.

٣- الخارج على القانون المحارب من العدالة.

١- بدبخت، بیچاره. ٢- گمراه. ٣- سرکش. فراری از

قانون و عدالت.

❖ الشُّقِيَق: ج أشقياء. ١- الأخ من الأب و الأم. ٢- الظهير.

الشَّيْب.

١- برادر تنی. ٢- قَمَکِج، همانند شبیه.

❖ الشُّقِيَقَة: الأخت من الأب و الأم. ج شُقَاتِي.

خواهر تنی. ج شُقَاتِي، و شُقَاتِي.

❖ شُكْ: يَشُكُّ، شُكًّا. ١- في الأمر: ارناب و لم يتق به. ٢- ة

بالرمح: طعنه به. ۳- بَ الشُّوكَةُ رَجُلُهُ: دخلت فيها. ۴- الشيء إلى الشيء: خسته إليه. ۵- في السلاح: لبسه تائناً. ۶- الحَزَزُ في السِّلَاح: نظمه فيه. ۷- الجِلْدُ بِالْمَغْرَزِ: خاطبه به.

۱- در آن مطلب شك كرد، مشكوك شد. ۲- بالرمح: او را با نیزه زد. ۳- بَ الشُّوكَةُ رَجُلُهُ: خار به پای او فرو رفت. ۴- الشيء إلى الشيء: آنچه را به یکدیگر ضمیمه كرد. ۵- في السلاح: سر تا پا مسلح شد. ۶- الحَزَزُ في السِّلَاح: مسهره و دانه تسبیح را نسخ كرد. ۷- الجِلْدُ بِالْمَغْرَزِ: پارچه پوستی را با دانه های تسبیح تزیین كرد.

❖ الشُّكُّ: ج شكوك. ۱- مص شك ۲- الرُّب، خلاف اليقين.

۱- مص شك ۲- شك و تردید، ضد یقین.
❖ شَكَا: يَشْكُو شَكْوً و شَكْوًا و شَكَاً و شَكَاوَةً و شِكَايَةً و شِكَاةً (ش ك و) ۱- تَأَلَّمَ مِنْ مَرَضٍ أَوْ هَمٍّ. ۲- هَمٌّ أَوْ نَحْوُهُ: أظهره. ۳- هُ إِلَيْهِ: أخبره بسوء عمله.

۱- از بیماری شکایت و گله كرد. ۲- هَمٌّ أَوْ نَحْوُهُ: هم و غم خود را آشكار نمود. ۳- هُ إِلَيْهِ: از دست او شکایت كرد.

❖ شَكِي: يَشْكِي، شَكِيًّا (ش ك ي) ار. شكاً.
❖ الشُّكَاك: الكثير الشُّكِّ

بسیار شك کننده
❖ الشُّكَّةُ: ۱- المرأة من شك. ۲- ألم حاذٍ مفاجيء يصيب قلب الإنسان أو صدره أو رأسه أو أجزاء أخرى من جسده.

۱- يكبار شك كردن. ۲- سكتة قلبی یا مغزی. درد بسیار ناگهانی است، گاهی قلب و گاهی سينه و گاهی سر و گاهی ديگر ساير اعضاء بدن انسان را مورد حمله قرار ميدهد.

❖ شَكَرَ: يَشْكُرُ شُكْرًا و شُكْرًا و شُكْرًا، ۱- هُوَ أَوْلَى: أُنْصِيَ عَلَيْهِ و ذكر إحسانه و نعمته. ۲- عمله: كافأه عليه.

او را ستود، احسان و لطف و مرحمت او را بيان كرد. ۲- عملت: او را پاداش داد.

❖ الشُّكْرُ: ۱- مص شكر ۲- إظهار الثناء على الإنسان لإحسان أو نعمة.

۱- مص شُكْر: ۲- اظهار ستايش برای کسیکه كار پسندیده انجام داده است.

❖ شَكِسَ: يَشْكِسُ شَكْسًا و شَكَاةً. كان شَكِسًا. بهيبل و تندخو و بداخلاقی شد.

❖ الشُّكْبَسُ: الصُّمْبُ الخُلُقُ السَّيِّئُ، ج شُكْبَس. بداخلاقی، ج شُكْبَس.

❖ شَكَبَكَ: تَشَكَّبَكَ، ۱- أَوْقَعَهُ فِي الشُّكِّ. او را به شك انداخت.

❖ شَكَلٌ: يَشْكُلُ شَكْلًا. ۱- الكتاب: ضبطه بالشُّكْل والحركات. ۲- بَ المرأةَ شَرْهًا: نسجت خصلتين من مقدم رأسها على العين والشمال.

۱- كتاب را اعراب گذارى نمود. ۲- بَ المرأةَ شَرْهًا: آن زن موهايش را دو گیسو بافت.

❖ شَكَّلٌ: تَشَكَّلًا. ۱- شَكَّلٌ. ۲- الوزارة أو الهيئة: ألَّفَهَا. ۲- هيئت وزیران را تشكيل داد.

❖ الشُّكْلُ: ج أَشْكَال و شُكُول. ۱- مص شكل ۲- صورة الشيء، هيئت. ۳- الْفِئْلُ الشَّيْءُ. ۴- «شكل الكتاب»: حركاته.

۱- مص شَكَّل ۲- شكل و شمایل هر چیزی. ۳- مثل و مانند. ۴- شكل الكتاب: حركات موجود بر كلمات كتاب.

❖ الشُّكْوَى: ج شُكَاوَى. ۱- مص شكاً. ۲- التَّوَجُّعُ. ۳- ما يُشْكِي منه.

۱- مص شكاً ۲- شكایت، گله كردن. ۳- آنچه را كه از آن شكایت ميشود.

❖ الشُّكُورُ: الكثير الشُّكْرِ. للمذكَّر والمؤنث، ج شُكْر. بسیار شکرگزار مذکر و مؤنث يكسانست، ج شُكْر.

❖ الشُّكْيَةُ: ج شكاي. ۱- ما يُشْكِي منه. ۲- البقيَّة. ۱- آنچه را كه از آن شكایت ميشود. ۲- ما بقی چیزی.

❖ الشُّكَيْمَةُ: ج شُكَام و شُكْم و شُكِيم. ۱- حديدة اللجام المعترضة في فم الفرس. ۲- قُوَّة القلب. ۳- الإِبَاء و الأنفة.

۲- «هو شديد الشكيمة»: أي أي لا يقاد. ۱- آهن دهنه اسب. ۲- قدرت قلب، قوت قلب. ۳- إِبَاء و خوددارى. ۴- هو شديد الشكيمة: او بسیار مغرور است، به راه نمى آید.

❖ شَلٌّ: يَشَلُّ شَلًّا. المَضُوءُ: أَصِيبَ بِالشَّلِّ. آن عضو شل شد.

❖ الشَّلَالُ: ج أَشْلَال. ۱- الجسد من كل شيء. ۲- من الشيء: بقيته.

۱- كالد هر چیزی. ۲- من الشيء: ما بقی آن چیز.

❖ الشَّلَالُ: الموضع العالي الذي يتحد منه الماء، ج شَلَّالَات: «شلالات نياغارا، شلالات النيل».

آبشار- ج شَلَّالَات. «شلالات نياغارا، شلالات نیل».

❖ **الشَّعَالُ:** السَّار. جهة القلب، ج أشعلَ و شعلَ و شبال و شبال: شبال: «بالشَّعَالِ» ٢. الطَّيْع، الخلق، ج شباليل.

١- سمت جب. جهة قلب. ج أشعلَ و شعلَ و شبال و شمانل. ٢- طبع و خلق و خوج. شمانل.

❖ **الشَّمَامُ:** ١- الكثير الشَّم: ٢- نوع من البطنخ مخطط بخضرة و صفرة.

١- بسیار بوینده. ٢- خربزه شامه که کوچک و خطوط سبز و زرد دارد.

❖ **شَمِيتَ:** شَمِيتَ. شاتاً و شاتة: به: فرح بحسبته.

به: از مصیبت که او دچارش شده بود خوشحال شد.

❖ **شَمِغَ:** شَمِغَ. شَمِغاً و شَمِغاً: ١- الجبل أو الأنف: ارتفع. ٢- أنفه: أو بأنفه: تَکَبَّرَ.

١- کوه بلند شد، مرتفع شد، او مغرور شد. ٢- أنفه او بانفه: مغرور شد، متکبر شد، متبخر شد.

❖ **شَمِعَ:** تَشَمَّعَ. ١- التَّوْبَ عَنْ سَاقِهِ أو عَنْ سَاعِدِيهِ:

رقعه. ٢- الشيء: جمعه و ضمه. ٣- بَ الحرب عَنْ سَاقِيهَا: اشتدَّت. ٤- إِلَى الْمَكَانِ: قصد إليه. ٥- مَرَّ جَدًّا. ٦- فِي الْأَمْرِ: خَفَّ وَقَامَ إِلَيْهِ. ٧- لِلْأَمْرِ: تَهَيَّأَ لَهُ.

١- دامن را از روی ساق و ساعد خود برداشت. ٢- الشيء: آن چیز را جمع کرد و روی هم نهاد. ٣- بَ الحرب عَنْ سَاقِيهَا: جنگ شدت یافت. ٤- إِلَى الْمَكَانِ: قصد رفتن به آنجا کرد. ٥- به جذبت گذر کرد. ٦- عَفي الأمر: در آن کار چالاکي به خرج داد. ٧- لِلْأَمْرِ: برای کار آماده شد.

❖ **شَمَسَ:** شَمَسَ. شَمَساً و شَمَساً: بَ الدَّابَّةُ: نفرت و تَزَدَّتْ عَلَى صَاحِبِهَا.

چارپا را م کرد.

❖ **شَمَسَ:** شَمَساً. الشيء: بطه في الشمس.

آن چیز را در برابر آفتاب پهن کرد.

❖ **الشَّمْسُ:** ج شَمْس. ١- كوكب مضيء كروي غازی تبلغ حرارة سطحه ٦٠٠٠ درجة مئوية. و قطره ١٠٩ اضعاف قطر الأرض. يصل شعاعه إلى الأرض في ثمان دقائق و ثمان عشرة ثانية. يبعد عن الأرض مسافة ١٤٩ مليوناً و نصف المليون من الكيلومترات تقريباً. ٢- شعاع الشمس.

٣- المكان الذي يقع فيه شعاع الشمس و حرارتها: «وقف في الشمس».

١- بخورشید که درجه حرارت سطح آن ٦٠٠٠ سانتیگراد است ١٠٩ برابر زمین است و شعاع بخورشید

❖ **الشَّمْسَةُ:** خصلة من خطوط الصوف أو نحوه مطوية أو مضمومة بعضها إلى بعض.

کلاف نخ.

❖ **شَلَجَ:** شَلَجاً. ١- عَرَا. ٢- سلبه ما منه.

١- آنرا لخت و عریان نمود. ٢- هر چه را که داشت از او ربود.

❖ **الشَّلَلُ:** ١- مص شل. ٢- مرض يلحق بالجسم كله، أو بشق منه، أو ببعض أجزائه كاليد و الرجل فلا يقوى الجزء المصاب على الحركة. و من أنواعه: «شلل الأطفال» الذي يصيب الكبار أيضاً.

١- مص شل. ٢- یک نوع بیماری است که همه بدن انسان را مورد حمله قرار میدهد و آنرا از کار می اندازد. مانند دست و پا. «بیماری فلج». از انواع آن «شلل الأطفال» فلج کودکان و گاهی بزرگان نیز دچار فلج می شوند.

❖ **لَشَلَوُ:** ج أشلأ. ١- العَضُو. ٢- انقطعة من اللحم.

٣- كل سلوخ أكل منه شيء و بقيت منه بقية.

١- عضو. ٢- یک تکه گوشت. ٣- هر پوست کنده ای که مقداری از آن خورده شده و بقیه اش مانده.

❖ **شَمَّ:** شَمَّ. شَمًّا و شَمًّا و شَمًّا: الشيء: تَشَقَّقَ رَائِحَتُهُ. آنچیز را بوئید. بوی آنرا به مشام رساند.

❖ **الشَّمُّ:** ١- مص شَمَّ شَمًّا. ٢- إدراك الرائحة بحس الأنف. ١- مص شَمَّ شَمًّا. ٢- ادراک بو بوسیله بینی.

❖ **الشَّمَامَةُ:** ١- مص شَمِيتَ. ٢- الفرح بمصيبة العدو أو غيره.

١- مص شَمِيتَ. ٢- ملامت، اظهار خوشحالی بخاطر مصیبتی که به دشمن رسیده است.

❖ **الشَّمَّاسُ:** ج شامسة. ١- عند المسيحيين: رجل دين دون الكاهن. ٢- معاون الكاهن.

١- نزد مسیحیان: مرد دینی است کوچک تر از کشیش. ٢- معاون کشیش.

❖ **الشَّمَّاعُ:** ١- صانع الشَّمْع. ٢- بائع الشَّمْع. ١- شمع ساز. ٢- شمع فروش.

❖ **الشَّمَالُ:** ١- الجهة التي تقابل الجنوب، و تحيها أحياناً نجمة القطب. ٢- الرِّيح التي تهب من جهة الشمال.

١- شمال. گاهی جهت آنرا با ستاره قطبی مشخص می کنند. ٢- باد شمال.

❖ **شَسْمُ:** تشمِماً، ۱- الشی: شمه. ۲- الشی: جملة یشته.

۱- برئید. ۲- الشی: او را به بوئیدن آن واداشت.

❖ **الشَّنَق:** ۱- الارتفاع. ۲- ارتفاع قصبة الأنف فی استواء.

۱- بلندی. ۲- بلندی جلوی بینی.

❖ **الشَّمَقْدَر:** نبات یُؤْکَل ویُتخذ منه الشکر.

چغندر، که خورده می شود، و از آن شکر درست می کنند.

❖ **الشَّمُوس:** ج شمس و شمس. ۱- من الناس: الصعب

المراس الشدید المدواة. ۲- من الحیل: الذي لا یستقر ولا

یکن أحدًا من رکوبه. ۳- من الأيام: ذوالشمس.

۱- کینه توز. ۲- من الخیل: اسب وحشی جموش. ۳- من

الایام: روزهای آفتابی.

❖ **الشَّمِعیة:** الشَّمِیع، ج شمایل.

خلق و خوی - ج شمایل.

❖ **شَقَر:** یَشُق. شَقًا. الهجوم علی العدو: هجوم علیه من کل

جهة.

از هر سو بر دشمن تاخت.

❖ **الشَّنَاعَة:** ۱- مصر شَنَع ۲- الشَّنِیع.

۱- مصر شَنَع ۲- قبح و زشتی.

❖ **شَفِیح:** یَشْفَح. شَفِیًا. الجِلْدَةُ: تَفْصِی، تَفْصُل.

پوست چروک شد. پوست جمع شد.

❖ **شَفِیح:** تشفیاً، الشی: قَبْضه و قَلَصه.

چروک کرد. جمع نمود.

❖ **شَفِیح:** یَشْفَح. شَفَاعَة و شَفَا و شَفَا و شَفَا. الشی: قَبْ

قُب.

زشت شد.

❖ **شَفِیح:** تشفیاً، الشی: قَبْضه. ۲- علیه: فضحه و عابه.

زشت کرد. ۲- علیه: او را مفتضح نمود. او را رسوا نمود.

❖ **شَفِیح:** تشفیاً الاذن بالكلام او بالقضاء: أطربها و أمتها

به.

کوش را با سخن یا آواز خوش نوازش داد.

❖ **شَفِیح:** یَشْفَح و یَشْفِی. شَفِیًا. ۱- الشی: علقه.

۲- المحکوم علیه بالإعدام: ربط عقه بجل و علقه به فحغه.

۱- آن چیز را آویخت. ۲- المحکوم علیه بالإعدام:

محکوم به مرگ را به دار آویخت.

❖ **الشَّنَق:** ۱- مصر شَنَق ۲- ربط عقی المحکوم علیه

بالإعدام بجل ثم تعلیه به لیختق.

در عرض ۸ دقیقه و ۱۸ ثانیه به زمین میرسد فاصله آن با زمین ۱۳۹/۵ میلیون کیلومتر. ۲- شعاع خورشید.

۳- جائی که شعاع خورشید و حرارت آن بدانجا می تابد.

دوقف فی الشمس: در برابر نور و حرارت خورشید

ایستاد.

❖ **الشمسية:** ۱- مظلة یُسَقَّ بها المطر و الشمس.

۲- الحروف الشمسية: حروف تُدغم قراءَةً فی لام «ال»

العریف إذا وقعت بعدها.

۱- چتر، که برای باران و نور زیاد خورشید از آن

استفاده می شود. ۲- حروف شمسی: حروفی هستند که

به هنگام قراءت «ال» بشكل مشدد خوانده می شود و

لام تلفظ نمی گردد.

❖ **شَفِیح:** تشمِماً، ۱- الشی: غمسه فی الشَّنِیع المذاب.

۲- الشی: صب علیه الشَّنِیع المذاب.

۱- آنجیز را در شمع ذوب شده فرو برد. ۲- الشی:

شمع ذوب شده را بر روی آن چیز ریخت.

❖ **الشَّمِعة:** ۱- واحدة الشَّنِیع. ۲- وحدة تقاس بها قوَّة

الکهرباء فی الصباح.

۱- مفرد شمع. ۲- واحد اندازه گیری الکتریسته در

لامپ.

❖ **الشَّمِعدان:** منارة یُرکز علیها الشَّنِیع، ج شَمَاعِد و

شَمَعَدَانات.

گلدسته که بر آن شمع برافروزند. ج شَمَاعِد و شَمَعَدَانات.

❖ **شَفِیح:** یَشْفَح. شَفَا و شَفَا و شَفَا. ۱- الأمر القوم: عثم

«شملهم البرکة، شملهم البلاء». ۲- به: أخذه جهة الشمال.

۳- الشی: غطاء بالشَّفِیة.

۱- آن مطلب همه را دربرگرفت. «شملهم البرکة» برکت

آنان را دربرگرفت. ۲- به: او را به شمال برد. ۳- الشی:

او را با عبا یا چادر پوشانید.

❖ **الشَّفِیل:** ۱- مصر شَفِل ۲- ما اجتمع من الإمر: «تفرق

شملهم». ۳- ما تفرق من الأمر: «جمع اللقاء شمل المغتربین».

۱- مصر شَفِل ۲- اجتماع و اتحاد. «تفرق شملهم»

اتحاد آنان به هم خورد. ۳- کار پخش و پراکنده. «جمع

اللقاء شمل المغتربین» آن ملاقات پراکندگی آنان را

جمع کرد.

❖ **الشَّمِعة:** ثوب یَشْفَل به. ج شَفَلات و شِیال.

عبا. چادر. ج شَفَلات و شِیال.

١- مص شُنُقٌ ٢- دار آویختن محکوم به مرگ.

❖ الشُّنُع: الشُّنُع، ج شُنُع و شُنَاع.

زشت، ج شُنُع و شُنَاع.

❖ شُنُهی: شُنُهیة (ش ه و)، حمله علی الشُّهْوَة و هذه الرائحة تشبهي الطعام.

او را به اشتها آورد. و هذه الرائحة تشبهي الطعام این بو انسان را به اشتها می آورد.

❖ الشُّهَاب: ج شُهَب و أَشْهَب و شُهَبَان و شُهَبَان.

١- الشُّعْلَة المضیئة من النَّار. ٢- النجم المضيء. ٣- ما یُرى كأنه نجم مضيء ینقض من السماء.

١- شُعْلَة روشن آتش. ٢- ستاره. ٣- شهاب.

❖ الشُّهَادَة: ١- مص شَهَد و شَهِد. ٢- أن یجزم المرء المحسكة

بما رأى أو سمع في قضیة من القضايا. ٣- الموت في سبیل الله.

٤- في التعلیم: ورقة تمنحها الدولة أو المدرسة لمن نجح من التلاميذ في الامتحانات النهائية. و منها: الشهادة الثانوية (أو البكالوريا) في بعض البلدان، والشهادات الجامعية المختلفة.

١- مص شَهَد و شَهِد. ٢- گواهی دادن در دادگاه. ٣- مرگ

در راه خدا. ٤- فی التعلیم: گواهینامه، که از طرف

دبیرستان و دبیرلم، به فارغ التحصیل دبیرستان داده

میشود، یا دانشنامه که از طرف دانشگاه به

فارغ التحصیل داده میشود.

❖ الشُّهْب: ١- ثلاث لیل من الشهر القمری تكون

من الثالث عشر إلى الخامس عشر منه. ٢- الكواكب المضیئة.

١- سه شب از ماه قمری ١٣ و ١٤ و ١٥. ٢- ستارگان

درخشان.

❖ الشُّهْبَة: البیاض الذي یخالطه سواد

رنگ سفید که رنگ سیاه با آن مخلوط شده باشد. و سیاه و

سفید.

❖ شُهْد: یَشْهَدُ، شَهِدَة. فی المحكمة: أدی ما عنده من

الشُّهَادَة في قضیة من القضايا.

گواهی دادن در دادگاه.

❖ شُهْد: یَشْهَدُ، شُهوْد. ١- المجلس أو القتال. حضره.

٢- الشيء. عاینه. ٣- الشيء: اطلع علیه.

١- در مجلس یا جنگ حاضر شد. ٢- الشيء: آن چیز را

دید، مشاهده کرد. ٣- الشيء: بر آن آگاهی یافت.

❖ شُهْد: یَشْهَدُ، شَهِدَة. ١- فی المحكمة: أدی ما عنده من

الشُّهَادَة في قضیة من القضايا. ٢- الله: علم.

گواهی دادن در دادگاه. ٢- الله: خداوند دانست.

❖ الشُّهْد: عسل النحل الذي لم یُصَر من شُعمه، ج شِهَاد.

عسل که از موم جدا نشده است. ج شِهَاد.

❖ شُهْر: یَشْهَرُ، شُهوْر و شُهوْرَة. ١- الشيء: أعلنه، نشره.

٢- بالأمر: ذكره به و جمله معروفاً به.

١- آن چیز را اعلام نمود، پراکنده کرد مطلب را. ٢- هـ

بالأمر: به فلان چیز مشهور معروفش کرد.

❖ شُهْر: تشهیراً ١- به: أذاع عنه الشَّوْه. ٢- هـ بالأمر: ذكره

به و جمله مرفوعاً به.

١- بدی او را بر ملا کرد. ٢- هـ بالأمر: به فلان چیز او را

معروف کرد.

❖ الشُّهُور: ج أَشْهُر و شُهوْر. ١- مص شَهْر. ٢- في السنة

الشُّسْیة: جزء من اثني عشر جزءاً منها. ٣- في السنة

القمریة: مقدار زمان دورة القمر حول الأرض.

١- مص شَهْر. ٢- یک ماه. ٣- در سال قمری مدت زمان

چرخش ماه دور زمین.

❖ الشُّهُوْرَة: ١- مص شَهْر. ٢- ظهور الشيء و انتشاره.

٣- ظهور الشيء في قیوع. ٤- ما درج علیه الناس في أمر من

الأمر في زمان و مكان معینین: فأصبح هذا الزَّيْ في اللباس

شهره. ٥- شهرة الإنسان: اسم عائلته.

١- مص شَهْر. ٢- روشن شدن، معروف شدن. ٣-

رسوایی چیزی. ٤- شهرت و آوازه. ٥- شهرة الانسان:

نام خانوادگی.

❖ شُهْق: یَشْهَقُ و یَشْهَقُ، شُهْقاً و شُهْقاً. ر.

شُهْق.

❖ شُهْق: یَشْهَقُ و یَشْهَقُ، شُهْقاً. الجبل أو البنا: ارتفع

کثیراً.

کوه یا ساختمان بسیار بلند شد.

❖ شُهْق: یَشْهَقُ، شُهْقاً. ١- تردُّد البكاء في صدره.

٢- تردُّد النفس في حلقه مع صوت. ٣- جذب الهواء إلى صدره

بالنفس. ٤- الهیاز: نقی، صوت.

١- آه و ناله کرد. ٢- عیلى دم. ٣- الحماز: الاغ عرعر کرد.

❖ الشُّهْقَة: ١- المرة من شُهْق. ٢- الصیحة. ٣- الشَّمال

الدَّکْب.

١- مفرد شُهْق. ٢- سر و صدا. ٣- سیاه سُرَفه.

❖ الشُّهْلَة: أن یخالط سواد العين زرقة

چشم میشی.

﴿ شَهْمٌ: يَشْمُهُ شِمَامَةٌ وَشُهُومَةٌ. ۱- كان شَهْمًا. ۲- صار شَهْمًا. ۱- دانا شد. ۲- تیزفهم شد. ۳- زیرک شد. ۴- شهم: ج شِهَام وَشُهُوم. ۱- الذَّكِيّ. ۲- السَّيِّد المصِيب الرّأْي. ۱- باهوش. ۲- تیزفهم و زیرک. ۳- الشُّهُومَةُ: ج أَشْهِيَّة وَشَهَوَات وَشَهِي. ۱- مص حَسْب ۲- رَغْبَةُ النَّفْس رَغْبَةً شَدِيدَةً فِي مَا تَحْبِبُهُ وَتَرْيَدُهُ. ۳- قبول الطعام بارتیاح. ۱- مص شَهْم ۲- اشتها. ۳- پذیرش غذا از روی میل و خواسته. ۴- الشُّهْمِيّ: «طعام شَهِيّ، رَاحَةُ شَهِيَّة». ۲- المُنْتَهِي. ۱- اشتها آور «طعام شَهِيّ، دَائِمَةٌ شَهِيَّة». ۲- کسیکه اشتها دارد. ۴- الشُّهْمِيَّة: الرِّغْبَةُ الَّتِي تَرْتَفِقُ لَهَا: «أَكَلَ بِشَهْمَةٍ». رَغْبَت وَخَواسته همراه با لذت. «أَكَلَ بِشَهْمَةٍ». با اشتها خورد. ۴- الشُّهْمِيَّة: ج شَهْدَاء وَأَشْهَاد. ۱- الَّذِي يَمُوت أَوْ يُقْتَل فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْوَطَنِ أَوْ الْوَجِيب. ۲- الشَّاهِد. ۱- کسیکه در راه خدا یا مبین یا وظیفه کشته می شود. ۲- شاهد. ۴- الشُّهْمِيَّة: المَذْكُور المعروف بين الناس: «كَاتِبٌ شَهِير». نام آور، پراوازه، «كَاتِبٌ شَهِير» نویسنده مشهور. ۴- شُوقٌ: يَشْوِي. شَيْئًا (ش و ي) اللَّحْمَ أَوْ غَيْرَهُ: عَرَضَهُ لِلنَّارِ مَبَاشَرَةً فَأَنْضَجَهُ. گوشت را روی آتش کباب کرد. ۴- الشُّوْءُ: الَّذِي يَشْوِي اللَّحْمَ أَوْ غَيْرَهُ. کبابی. ۴- الشُّوْءُ: ۱- مَا شَوِيَ مِنَ اللَّحْمِ. ۲- الْقِطْعَةُ مِنَ اللَّحْمِ الْمُشَوَّى. گوشت کباب شده. ۲- بک تکه گوشت کباب شده. ۴- شُؤَالٌ: الشُّرُّ العاشر من السنة القمرية، أَيْمَانُهُ ۲۹، ج شُؤَالَات وَشُؤَاوِيل وَشُؤَاوِل. دهمین ماه سال قمری ۲۹ روزه است. ج شُؤَالَات وَ شُؤَاوِيل وَ شُؤَاوِل. ۴- الشُّوْجُ: شَجَرٌ عَرُوطِي الْأَغْصَانُ يُتَّخَذُ خَشَبُهُ فِي صِنَاعَةِ

الأثاث والأبواب ونحوها.

درخت کاج که از چوب آن وسایل خانه از قبیل میز و صندلی و غیره می سازند.

﴿ للشُّوْرى: ۱- الشَّاور: «كان المحكم شورى في العصر الراشدي». ۲- الأمر الذي يُشاور فيه. ۳- «مجلس الشورى» في الدولة: مجلس أعلى يستمع إلى الشكاوى أو الدعاوى. ۱- مشورت کردن «كان المحكم شورى في العصر الراشدي». ۲- کاری که در آن مشورت می کنند. ۳- مجلس الشوری فی الدولة: مجلس است که به شکایت ها و دعاوی رسیدگی می کنند. امروز مجلس قانونگذاری را شوری گویند «مترجم»

﴿ الشُّوْوبَةُ: ر. الحساء.

﴿ شَوْش: تشوشاً. الأمر: خلطه و جملة غير مرتب «شَوْش الكلام».

مطلب را در هم و برهم نمود، قاطی کرد، «شَوْش الكلام».

﴿ الشُّوْطُ: ج أشواط. ۱- مص شاطٍ يَشُوط ۲- الغاية. ۳- الجري دفعة واحدة إلى الغاية: «الشُّوْطُ في سباق الخيل».

۱- مص شاطٍ يَشُوطُ ۲- هدف و غایت. ۳- ناکهان بسوی هدف رفتن «الشُّوطُ في سباق الخيل» امروزه شوط به

معنای «نیمه اول و دوم ...» بازی را گویند. «مترجم»

﴿ شَوْقٌ: تشويقاً. إليه: جملة في شَوْقٍ إليه.

او را به آن تشویق کرد.

﴿ الشُّوقُ: ج أشواق. ۱- مص شاقٍ يَشُوق ۲- ميل الشَّخْصِ إلى الشيء و تعلقها به حباً.

۱- مص شاقٍ يَشُوقُ ۲- اشتیاق نفس به چیزی و دل بستگی به آن.

﴿ شَوْكٌ: تشويكاً. ۱- الشجر: كان ذا شوك. ۲- الشجر: خرج شوكه. ۳- الحائط: جعل عليه الشوك.

۱- درخت خاردار شد. ۲- الشجر: خارهای درخت روئید.

۳- الحائط: دیوار را هر از خار و مانع گردانید.

﴿ الشُّوْكَ: ۱- مص. شاك. ۲- شيء كالعود صغير و دقيق جداً، يحدّد الرأس كالإبرة، يخرج من بعض النبات، ج أشواك. ۱- مص شاك. ۲- خار که نوک آن بسیار تیز است. معمولاً

بعضی از گیاهان خاردار هستند. ج أشواك.

﴿ الشُّوْكَة: ۱- واحدة الشُّوك. ۲- إبرة العرقب. ۳- السلاح. ۴- حدة السلاح. ۵- القوة، البأس، الحدة: «هو ذو

بنا را ساخت و بالا برد.

❖ الشَّيْزُج: دهن السم.

روغن کنجد.

❖ الشَّيْشِش: ۱- سسيف غير محدّد يُسلَب به.

۲- «لعبة الشَّيش»: لعبة رياضية بالشَّيش.

شمشیری است که نیز نباشد و با آن بازی می کنند. ۲- لعبة الشَّيش: نوعی ورزش است با شیش و شمشیر مثل پرتاب میل ورزش باستانی.

❖ الشَّيْطَان: ج شياطين. ۱- روح شريرة. ۲- كل متبرّد شرير. ۳- «شیطان الشَّر»: جتی يقال إله يلهم الشاعر.

۱- روح شرور. ۲- هرکس که نافرمان باشد. ۳- شیطان الشَّر: جتی است که گفته می شود شعر را به شاعر الهام می کند.

❖ الشَّيْخ: تشيعاً. ۱- دة عند رحيلة: خرج معه من منزله مودعاً. ۲- المجتازة: واکنها إلى المدفن.

۱- او را بدرقه نمود. ۲- الجنازة: جنازه تا محل تدفين تشيع کرد.

❖ الشَّيْخَة: ج شيوخ و أشباع. ۱- الأنبياء. ۲- الفرقة. ۳- جماعة من المسلمين ناصرُوا الإمام «علياً بن أبي طالب» و آله.

۱- پیروان. ۲- گروه. ۳- مسلمانانی که امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب را نصرت دادند.

❖ الشَّيْخِي: واحد الشَّيْخَة.

مفرد شیعه.

❖ الشَّيْخِي: المشتاق.

کسیکه مشتاق است.

❖ الشَّيْخِيَّة: ج شيوخ. ۱- الطَّيْبة، الخلق. ۲- العادة.

۱- طبع و خلق و عوی. ۲- عادت.

❖ الشَّيْوَعِي: المنتسب إلى مذهب الشَّيْوَعِيَّة.

کمونستی.

❖ الشَّيْوَعِيَّة: مذهب اجتماعي اقتصادي يرمي إلى جعل وسائل الإنتاج مشتركة، و إلى توزيع المستكاثات و المنتجات بحسب حبيب كل إنسان من حاجته، و إلى القضاء على الطبقة الاجتماعية الاقتصادية، مع تكليف كل فرد أن يعمل بحسب قدرته.

مکتب کمونیستی

شوکه. ۶- أداة من معدن أو غيره ذات أصابع محدّدة يؤخذ بها الطعام و يؤكل. ۷- أداة من معدن لها أصابع محدّدة، في طرف عصا، تستعمل لتسوية الأرض.

۱- مفرد شوک. ۲- نیش کژدم. ۳- سلاح. ۴- نیزی شمشیر یا کارد. ۵- قدرت و توان. نیزی. «هو ذو شوکه او دارای قدرت است». ۶- چنگال غذاخوری. ۷- چنگال کشاورزی که برای صاف و هموار نمودن زمین مورد استفاده است.

❖ الشَّوْه: تشويهاً. ۱- دة، قبحه. ۲- الوجه أو الجسم: غير شكله الأوّل و قبحه أو أفسده «شوّهته الحرب».

۱- او را زشت گردانید. ۲- الوجه أو الجسم: شكل اول صورت یا بدن را تغییر داد، و زشت گردانید «شوّهته الحرب» جنگ شکل و شمایلی او را دگرگون کرد.

❖ الشَّوْهِي: ۱- مص شاة. ۲- الموجود: ج أشياء، جمع أشاوى وأشهادات و أشاوات و أشابا.

۱- مص شاة. ۲- موجود: ج اشیاء. جمع أنشأوى و أنشادات و أنشوات و أنشابا.

❖ الشَّوْهِيَّال: ۱- الحال. ۲- قطعة من قماش تُرفع بها الأواني أو القدور الشاخنة عن النار.

۱- باربر. ۲- دستگیره که از جنس پارچه باشد.

❖ الشَّوْهِيَّة: تشويهاً. دة العزّ الكثير: جملة يشيب.

خم و اندوه. او را پیر نمود.

❖ الشَّوْهِيَّة: ۱- مص شاب يشيب. ۲- بياض الشعر.

۱- مص شاب يشيب. ۲- سپیدی موی سر.

❖ الشَّوْهِيَّة: ج شيوخ و شيوخ و أشباخ و شيوخة و شيوخة و شيخان و شيوخة و شيوخة. جمع مشايخ و أشباخ. ۱- الذي بلغ سنّ الشيوخة، و هي غالباً ما فوق الخمسين. ۲- رجل الذين عند المسلمين. ۳- العالم. ۴- الأستاذ المُعَلِّم. ۵- كبير القوم. ۶- كل كبير المقام. ۷- «شيخ العقل» عند الدروز: هو رئيس مذهبهم و زعيمهم الروحي و رئيس مجلسهم المذهبي.

۱- کسی که به سن پیری رسیده است که بیش از ۵۰ سال است. ۲- مرد روحانی نزد مسلمانان. ۳- دانشمند. ۴- استاد.

معلم. دبیر و کرم قوم. ۵- هرکس که مقام او بلند است.

۷- «شيخ العقل» عند الدروز: او رئيس مذهب دروزیهای لبنان و رهبر روحانی و رئيس مجلس مذهبی آنان است.

❖ شَيْخَة: تشييداً، البناء: بناء و رفعة.

الصاد

❖ ص: الحرف الرابع عشر من حروف الهجاء. وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن تسعين (٩٠).

❖ چهاردهمین حرف از حروف هجائی است که در حساب ابجد معادل ٩٠ است.

❖ الصَّاعُ: ج صَاعَةٌ وَ صَيَّاعٌ وَ صَوَّاعٌ. ١- فا. ٢- من يصنع الحل من الذهب و الفضة و نحوهما. ١- فا ٢- زرگر.

❖ الصَّائِمُ: ج صَوَّامٌ وَ صَيَّامٌ وَ صَوْمٌ وَ صَيِّمٌ وَ صِيَامٌ. ١- فا. ٢- الممتنع عن الطعام و الشراب و الكلام و العمل أو نحوها. ١- فا ٢- روزه دار.

❖ الصَّائِبُونَ: مركب من الزَّيْت و التَّلِي، منه ما هو قطع و منه ما هو دقيق. يُنظَفُ به و يُغَسَّلُ. مادة شوبنده، که به شکل قالب و گاهی پودر است.

❖ صَوَاتٌ: يَصْوُتُ وَ يَصَاتُ. صَوَاتٌ وَ صَوَاتَاتٌ. (ص و ت) يَصْوُتُ وَ يَصَاتُ: صَوَاتٌ وَ صَوَاتَاتٌ. (ص و ت) ١- أحدث صوتاً. ٢- صاح.

١- صدا در آورد. ٢- فریاد زد.

❖ الصَّاحُ: طبق من معدن مقرَّ يُخَبَّرُ عِله. ساج بختن نان.

❖ صَاحٌ: يَصِيحُ. صَيَّاحٌ وَ صَيَّعَةٌ وَ صَيَّاحٌ وَ صَيَّاحَةٌ وَ صَيَّاحَاتٌ. (ص ي ح). ١- صَوْتُ بأقوى صوته. ٢- به: ناداء. ٣- عليه: زجره.

١- با صدای بلند بانگ زد ٢- یو: او را بانگ زد.

❖ صَاحِبٌ: مُصَاحِبَةٌ وَ صَيَّاحٌ. (ص ح ب). دافعه. با او هم می کرد.

❖ الصَّاحِبُ: ج صُحْبٌ وَ أَصْحَابٌ وَ صُحْبَةٌ وَ صَحَابٌ وَ صُحْبَانٌ وَ صُحَابَةٌ وَ صَحَابَةٌ جَمْعُ أَصْحَابٍ جَمْعُ أَصْحَابٍ.

١- فا. ٢- المرافق. ٣- التلازم. ٤- المماثر. ٥- صاحب الشيء: مالک. ٦- صاحب البلد: حاکم. ٧- «يا صاح» یا

صاحبی، للتأخيم.

١- فا. ٢- همرا. ٣- ملازم شدن. ٤- معاشر رفت و آمد کننده.

٥- صاحب الشيء: مالک. ٦- صاحب البلد: حاکم شهر. ٧- یا صاح: منادی مرخم صاحب.

❖ الصَّاحِبَةُ: ر. الصَّخَاب.

❖ صَافٌ: يَصِيدُ وَ يَصَادُ. صَيِّدٌ. (ص ي د) ١- الصيد: قتل. ٢- الصيد: أوقعه في المصيدة.

١- شکار را کشت. ٢- الصيد: شکار را به دام انداخت.

❖ الصَّايِحُ: ١- فا. ٢- المغني من الطير أو البشر.

١- فا ٢- پرنده یا انسان آوازخوان.

❖ صَافٍ: مَصَادِفَةٌ. (ص د ر) ١- على ماله أو يه: طالبه به ملحقاً. ٢- ب الدولة الأموال أو المكتات: انتزعها من صاحبها عقوبة له.

١- مال و دارائی او را با اصرار درخواست کرد. ٢- ب الدولة الاموال أو المكتات: دولت مال و دارائی را مصادرة کرد.

❖ الصَّادَاتُ: ما يُرْسَلُ من بضاعة البلد إلى الخارج.

فرستادن کالاهاى کشور به خارج.

❖ صَادَفٌ: مُصَادَفَةٌ. (ص د ف) ١- ع: حاذاه. ٢- ع: قابله من غير قصد أو موعد.

١- از کنار او رد شد. ٢- با او روبرو شد بدون قول و قرار قبلی.

❖ صَادَفِيٌّ: مُصَادَفَةٌ وَ صِدَاقٌ. (ص د ق) ١- ع: اتَّخَذَ صديقاً. ٢- ع: المودة أو النسيبة: أَخْلَصَ لَهُ.

١- او را بعنوان دوست برگزید. ٢- ع: المودة أو النسيبة: دوستی و محبت را خالصانه برای او خواست.

❖ الصَّادِقُ: ١- فا. ٢- هو صادق الحكم: مخلص فيه.

١- فا ٢- او در صدور حکم و اظهار نظر مخلص است.

❖ صَادِقٌ: مُصَادَقَةٌ وَ صِدَامٌ. (ص د م). دافعه.

با او برخورد کرد. به یکدیگر برخوردند.

۱- پیمانه ای برای وزن دانه گندم که وزن مساوی است با چهار مثقال. ۲- من الارض: زمینی که به اندازه یک پیمانه بر آن بذر پاشیده اند.

❖ الضَّاعِد: ۱- فا. ۲- من الآن فصاعداً: أي ما بعد الآن.

۱- فا. ۲- از هم اکنون به بعد.

❖ الضَّاعِبَة: ج ضَوَاعِب: ۱- مص صَق. ۲- العذاب المهلك. ۳- نار ناجية عن بحري کهربائی بین سحابین تسقط من السماء.

۱- مص صَق. ۲- عذاب هلاک کننده. ۳- روشنائی که بر اثر پدید آمدن رعد و برق پدید می آید.

❖ ضَاغ: يَضْغُ، ضَوْغاً وَ صِغَةً وَ صِغَاغَةً وَ صِغَوُغَةً.

(ص و غ) الضَّي: سبكه، أَذْبَه وَ حَبَّه فِي قَالِب.

آن چیز را ریخته گری نمود. آن چیز را ذوب کرد سپس در قالب ریخته گری ریخت.

❖ ضَاغ: يَضْغُ، ضَوْغاً (ص و غ) ۱- الضَّي: صنمه عمل مثال مستقیم. ۲- الكلمة: أخرجهَا وَ اسْتَقْبَهَا عَلَى هَيْئَةِ مَعْلُومَةٍ. ۳- المعدن: سبكه. ۴- الكلام: رُبَّه.

آن چیز را مانند نمونه موجود ساخت. ۲- الكلمة: کلمه را با توجه به یک هیئت و شکل معلوم ساخت. ۳- المعدن: ریخته گری کرد. ۴- الكلام: سخنان را مرتب و منظم کرد.

❖ الضَّاعِي: ج ضَعَرَة ۱- فا. ۲- المَهاج. ۳- الرَّاظِي بِالذُّلِّ.

۱- فا. ۲- مورد اهانت فرار گرفته. ۳- تن داده به خواری و ذلت.

❖ ضَاف: يَضِيفُ، ضَيْفًا (ص ي ف) ۱- بالمكان: أقام به في الضَّيْف. ۲- اليوم: اشتد حره.

۱- تابستان را آنجا گذرانید. ۲- اليوم: گرمای روز شدت یافت.

❖ ضَافِي: ضَمَافَة (ص ف و) ۱- أَخْلَصَ لَهُ الْإِخَاءَ وَ الْوُدَّ، در برادری و دوستی اخلاص خود را نسبت به او نمایاند.

❖ ضَافِيح: ضَمَافَة وَ مِصْفَاح (ص ف ح) ۱- سَلَّمَ عَلَيْهِ وَاحِضاً كَفَّهُ فِي كَفِّهِ.

بر او درود فرستاد در حالیکه دست او را در دست خود میفشرد.

❖ الضَّافِي: ۱- فا. ۲- الضَّيْف.

۱- فا. ۲- پاک و خالص.

❖ ضَال: يَضُولُ، ضَوْلًا وَ ضِیَالًا وَ ضِیَلَاتًا وَ ضِیَالَةً (ص و ل) علیه: سَطَّ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِ.

بر او پورش بُرد و چیره شد.

❖ الضَّادِي: ج ضُدَاد. م ضَادِيَة. ج ضِوَاد. ۱- فا. ۲- الشَّدِيدُ الطَّش.

۱- فا. ۲- بسیار تشنه.

❖ ضَال: يَضِيرُ، ضِيراً وَ ضِرْورَةً وَ مَضِيراً (ص ي ر)

۱- الأمر: تحوّل من حال إلى أخرى «صار العنب ديساً». ۲- أو الأمر إلى كذا: انتهى إليه، وصل.

۱- آن مطلب از یک حالت به حالت دیگر تغییر یافت. «صار العنب ديساً» انگور شیره شد. ۲- الأمر إلى كذا: آن مطلب بدانجا رسید.

❖ ضَالِج: ضَمَاجَة وَ صِراجاً وَ ضِراجاً (ص ر ج) ۱- بها في نقيبه: أظهره. ۲- بالأمر: أظهره له، كاشفه به.

۱- آنچه را که در دل داشت بیان کرد. ۲- بالأمر: آن مطلب را آشکار کرد. بیان کرد.

❖ ضَالِج: ضَمَاجَة وَ صِراجاً (ص ر ج) ۱- حَاولَ صِرعه. ۲- غلبه في رياضة المصارعة.

۱- خواست، کوشید او را زمین بزند. ۲- حَاولَ: بر او پیروز شد در ورزش کشتی.

❖ الضَّامِر: ج ضَوَارِم. ۱- فا. ۲- من السَّيُوفِ: الضَّاطِع. ۳- من الرجال: الشجاع.

۱- فا. ۲- شمشیر برنده. ۳- من الرجال: مردان شجاع.

❖ الضَّامِرُ: ج ضَوَارِم ۱- سهم ناري له بارود و قتل، ينطلق في الجو إذا أشعل القتل و احترق البارود. ۲- أنبوب محروطي ضخيم ينطلق في القنابات مختلفة: من الأرض إلى الجو، و من الجو إلى الأرض، و من الأرض إلى الأرض، و غير ذلك. و منه أحجام و أنواع بعضها يُستخدم لاكتشاف طبقات الجو العليا، و بعضها يُستخدم للأغراض العسكرية.

۱- موشک جنگی. ۲- فضایپما و موشک فضائی که جهت انجام کارهای اکتشافی و علمی و فضائی به فضا پرتاب می شود و گاهی برای اهداف نظامی به فضا پرتاب می شود.

❖ الضَّضَائِي: ۱- فا. ۲- المَلَأَج، ج ضُرَّاء وَ ضَرَّارِي وَ ضَرَّارِيُون. ۲- عمود قائم في وسط السفينة يُثَقِّلُ به الشَّراع، ج صَوَار.

۱- فا. ۲- ملوان. ج ضُرَّاء وَ ضَرَّارِي وَ ضَرَّارِيُون. ۳- ستونی است وسط کشتی جهت نصب بادبان بر روی آن. ج صَوَاد.

❖ الضَّضَاع: ج أَضْرُع وَ أَضْوُوع وَ ضُوع وَ ضِيعَان وَ ضَوْعَان. ۱- مكيال للحيوب أو نحوها مقداره أربعة أمداد تقريباً. ۲- من الأرض: تَبَذَّر ضَاع من الحب.

في الصَّوْل. ۲-ء، اقْصُصْ عَلَيْهِ.

۱-در یورش بر او چیره شد. ۲-ء، بر روی او پرید.

❖ صَبِيحٌ، يَصْبِحُ، صَبِيحًا. السائل أو الطعام؛ سَكَبِه.

مايع يا غذا توی ظرف ریخت. غذا را کشید.

❖ صَبِيحٌ، يَصْبِحُ، صَبِيحًا. ۱-قسي الوادي؛ نزل فيه.

۲-السائل؛ انسكب.

۱-به دژه سرازیر شد. ۲-السائل؛ مايع ریخت.

❖ صَبِيحًا، يَصْبُو، صَبْوَةً وَ صَبْوًا وَ صَبْوًا. (ص ب و)

۱-اليه أوله؛ حن. ۲-مال إلى اللهو.

۱-نسبت به او دلسوزی کرد. ۲-بطرف لهر و لعب متمایل

شد. کشیده شد.

❖ الصَّبِيحَةُ: رَجْ مَهْبِثًا مِنَ الشَّرْقِ، مَوْثِقَةٌ، ج صَبَوَات وَأَصْبَاء.

مَث صَبَوَانِي وَ صَبِيَانِي.

باد صبا از مشرق می وزد. مَوثِقَةٌ است. ج صَبَوَات وَ أَصْبَاء.

مَث صَبَوَانِ وَ صَبِيَانِ.

❖ الصَّبِيحَةُ: الشَّرْقُ، الْحَدَاثَةُ.

کوچکی، کودکی.

❖ الصَّبِيحَةُ: ۱-رَقَّةُ الْحَبِّ. ۲-الْحَبُّ الشَّدِيدُ. ۳-الشُّوقُ.

۱-عشق و دوستی. ۲-عشق شدید. ۳-شور و شوق.

❖ الصَّبِيحُ: ۱-أَوَّلُ النَّهَارِ. ۲-«يَعْنِي صَبَاحًا»؛ أَي طَابَ

صَبَاحُكَ.

۱-صَبَحَ. آغاز روز. ۲-جم صباحاً؛ صَبَحْتُ بِخَيْرٍ.

❖ الصَّبِيحَةُ: ۱-مَصْ صَبِيحٌ. ۲-الْجَبَالُ.

۱-مَصْ صَبِيحٌ ۲-زیبایی.

❖ الصَّبِيحَانِ: نَبَاتٌ مِنَ نَبَاتَاتِ الْمَنَاطِقِ الْحَاوِئَةِ وَ حَوْضِ

الْمَتَوَسِّطِ، أَوْرَاقُهُ كَثِيرَةٌ شَائِكَةٌ، وَ ثَمَرُهُ لَذِيذٌ.

گیاهی از گیاهان مناطق حاره و مدیترانه برگیهای بزرگ و

خاردراری دارد، میوه‌اش لذیذ است و دانه‌هایش.

❖ الصَّبِيحُ: الَّذِي يَلْبَسُ الثَّيَابَ أَوْ غَيْرَهَا.

رنگرز که لباس‌ها و رنگ‌ریزی می‌کند.

❖ الصَّبِيغُ: مَا تُصَبِّغُ بِهِ الثَّيَابَ أَوْ غَيْرَهَا، ج أَصْبَغَةٌ.

رنگ که لباس را با آن رنگ‌ریزی می‌کنند.

❖ الصَّبِيغَةُ: حُرَّةُ الصَّبَاغِ.

رنگ‌ریزی.

❖ صَبِيغٌ، يَصْبِغُ، صَبَاغَةً. ۱-الْوَجْهَ؛ أَخْمَقُ بِجِبَالِ.

۲-الغلامَ؛ كَانَ جَمِيلًا.

۱-صورت گل انداخت و درخشان شده ۲-الغلامَ؛ أَنْ

کودک زیبا بود.

❖ الصَّبَاغَةُ: التَّسَاعَةُ الْكَبِيرَى لِمَرَضِ الْأَفْلَامِ أَوْ لِإِقْتَاءِ الْخَاخِضَاتِ أَوْ لِحَوْلِ ذَلِكَ.

سالن جهت برگزاری سخنرانی و غیره ...

❖ صَبَاغٌ: مُصَابَغَةٌ وَ صَبَاغٌ. (ص ل ج). ۱-ء، ساله، عقد

معه صلحاً. ۲-ء، عَلَى الشَّيْءِ؛ وَاقِفَةٌ عَلَيْهِ.

۱-آشتی کرد. یا او پیمان صلح بست. ۲-ء، عَلَى الشَّيْءِ؛ بِأَوْ

بِتَوَافُقِ رَسِيدٍ.

❖ لِلصَّبَاغِ: ج صَلَاةٌ وَ حَلَّاحٌ. ۱-فا. ۲-المستقيم الخيّر.

۳-الخالق، الجدير، ذو الأهلية؛ «هُوَ صَالِحٌ لِلرِّيَاضَةِ».

۱-فا ۲-کسیکه خیر و خوبی او بطور مستقیم می‌رسد.

۳-شایسته. کارآمد. «هُوَ صَالِحٌ لِلرِّيَاضَةِ» أَوْ شَائِسْتِه ورزش است.

❖ صَبَاغٌ، يَصْبُغُ، صَبْوًا وَ صَبَاغًا. (ص و م) ۱-عَنِ الْأَمْرِ؛

امتنع عنه. ۲-امتنع عن الطعام و الشراب في أوقات معلومة.

۳-الشهر؛ صَامَ فِيهِ. ۴-صمت.

۱-خودداری از انجام کار. ۲-روزه گرفت. ۳-الشهر؛ يَكِي

ماه روزه گرفت. ۴-ساكت شد، سخن نگفت.

❖ الصَّبَاغِيَّةُ: ج صَبَوَات وَ صَبَوَاتِ. ۱-فا. ۲-السَّابِكَةُ.

۳-من المال؛ الذَّهَبُ وَالْفِضَّةُ (وَالنَّاطِقُ مِنَ الْمَالِ هُوَ الْمَاهِيَةُ).

۲-ساكت. ۳-من المال؛ اموال ساكت عبارتند از: طلا و

نقره. ۴-من المال الناطق؛ اموال پر سر و صدا مانند:

گوسفند و چارپایان.

❖ صَبَاغٌ، يَصْبُغُ، صَبْوًا وَ صَبَاغًا وَ صَبَاغَةً. (ص و ن). ۱-ء

أو الشَّيْءِ؛ حَفَظَهُ. ۲-الشَّرْفُ؛ حَفَظَهُ مَعًا بِمِثْلِهِ.

۱-او یا آن چیز را محفوظ داشت. ۲-الشرف؛ شرف و آب

رو را از هر عیب حفظ نمود.

❖ صَبَاغٌ، مُصَابَغَةٌ. (ص ن ج). ۲-ء، داراء.

با او مدارا کرد. کنار آمد.

❖ الصَّبَاغِيَّةُ: ج صَبَاغٌ. ۱-فا. ۲-مَنْ يَصْنَعُ بَعْدِيه. ۳-مَنْ

كَانَتْ الصَّنَاعَةُ حِرْفَتَهُ.

۱-فا ۲-کسیکه با دست خود می‌سازد. ۳-کسیکه صنعت

پیشه اوست.

❖ صَبَاغٌ، مُصَابَغَةٌ. (ص ه ر). الْقَوْمُ أَوْفَعُهُمْ أَوْ الْهَمُّ: صَارَ

لَهُمْ صَبْرًا.

داماد آن قوم شد.

❖ الصَّبَاغِيَّةُ: ج صَوَاهِلُ. م صَابِلَةٌ، ج صَوَاهِلُ. ۱-فا.

۲-الفرس.

۱-فا ۲-اسب.

❖ صَبَاغٌ، مُصَابَغَةٌ وَ صَبَاغٌ وَ صَبَاغَةً. (ص و ل). ۱-ء، غالبه

الجسم، لا يرافقها مرض، تجري بها أعماله بحري طبيعياً.

۱- مص صَحَّ. ۲- مص صَحَّ سلامتی آن چیز از هرگونه عیب و نقص «الصَّحَّةُ فِي وَزْنِ الشَّعْرِ» درستی وزن شعر. ۳- سلامتی جسم بدور از هر عیب نقص و مرض.

❖ صَحَّح: تصحيحاً. ١- المريض: شفاء. ٢- الكتاب أو الحساب: أصلحه وأزال خطأ.

بیمار را مداوا کرد و بهمودی بخشید. ۲- کتاب او الحساب: کتاب یا حساب را اصلاح کرد. و خطای آنرا بر طرف نمود.

ج. الصحراء: الأرض الواسعة التي لا نبات فيها ولا ماء. صحاري و صحار و صحاروي و صحراوات.

بیابان بی آب و علف ج صحارٰی و صحار و صحارٰی و
صحراوات.

صَحَّفَ: تصحيفاً. ١- الكلمة: أنى بها على غير حقيقتها و
صَحَّتْها. ٢- أخطأ في قراءة الصحيفة.

کلمه را بدرستی و تمام و کمال ذکر نکرد. ۲- در خواندن روزنامه خطا کرد.

❖ الصُّحُفَةُ: صحن للطعام كبير عريض، ج صحاف.

ظرفی بزرگ و پهن برای غذا. ج. صِغاف.

٢- القُدَح الكبير.

۱۔ بشتقاب. ۲۔ ظرف بزرگ.

﴿الْمُنْفِقُونَ﴾: ١- مَن صَحَا. ٢- يَوْمُ صَحْوٍ وَسَاءَ صَحْوُهُ: لَا غَمَ لَهُمَا.

روزی که که آفتابی است، آسمانی که صاف است.

١ - السالم من المرض أو العيب أو الشك. ٢ - الثابت المطابق
للواقع من الأخبار والأمور. ٣ - ما يعتمد عليه من الكلام.

۱- شخص سالم بی عیب و نقص ۲- ثابت و درست و برابر
یا واقعیت. ۳- سخنانی که مورد قبول است.

١٠ الصحف: ج. صحائف وصحف، ١- الكتاب، ٢- الورق المكتوب، ٣- ورقة الكتاب بوجهها، ٤- الجريدة، ٥- «صحيف» الجمع، بشرته.

۱- کتاب. ۲- برگه نوشته شده. ۳- هر دو طرف ورقه کتاب. ۴- روزنامه. ۵- صحیفه الوجه: پوست صورت.

❖ **الصفحات:** الكثير الضخم الشديدة.

بسیار شیوہ کار.

صَغْبٌ: يَصْغَبُ، صَغْبًا. ١ - صَاحٍ وَصَحٌّ. ٢ - الْقَوْمُ:

ارتفعت أصواتهم و اختلطت. ٣- البحر: قوت أمواجه و تلاطمت.

۱- فریاد برآورد. شلوغی کرد. ۲- القوم: صدایشان بلند شد.
درهم پیچید. ۳- البحر: امواج دریا متلاطم شد.

❖ **الصَّخْبُ:** ١- مص صَخِبَ، ٢- الصياح والضجة واختلاط الأصوات.

۱- من صَحِبَ ۲- سر و صدا و داد و بیداد درهم و برهم.

صَخْرٌ وَصُفْرَةٌ.
سنگ بزرگ و سخت (صخره) صُفْرٌ وَصَخْرٌ وَصُفْرٌ

صُغُورَةٌ.

● صَدٌّ: بَصْدٌ. صَدًّا: عُنْ. كَذَا: مَنَعَهُ وَحَصَرَهُ عَنْهُ. صَدٌّ

الجميش المهاجرين عن المدينة هـ.

المدينة: اوش حملہ مهاجمین راہ شہر دفع کرد۔
 * صَدَدٌ: نَصْدٌ وَ نَصْدٌ: صَدَدٌ عَنْهُ: اَعْرَضَ عَنْهُ،

مال.

از آن رویگردان شد، اعراض کرد.

● الضُّدُّ: ج. أَصْدَادٌ وَ صُدُودٌ، ۱- مَصُّ صَدٍّ يَصُدُّ وَيَعِيدُ.

۲۔ الحجرات: ۳۔ الجبل۔
۲۔ حجرات دوری: ۳۔ کوہ۔

❦ ضَبْوِيَّةٌ: يَضْدُ، ضَدًّا ١- المعدن؛ غطاء الضدِّ. ٢- الشيء؛ كان لونه كلون الضدِّ. ٣- اللون؛ أشرب سواداً بجمرة.

۱- فلز رنگ زد. ۲- الشیء: رنگ زد. ۳- اللون: آن رنگ سیاه متمایل به قرمز شد.

❦ الصِّدْقُ: ١- مص صِدْقٍ، ٢- طبقة من الوثائق تملو بعض المعادن، لونها أحمر إلى الشُّقرَّة.

۲. طبقه ای نازک از زنگ که فلزات در حالت خاص خود دچار آن می شوند، «زنگ»

﴿ الْحَبْدِي ﴾: من المعادن: ما غطاه الصَّدَأُ.
من المعادن: فلزات زنگ زده.

❦ الصَّدَى: ج أصداء ١- مص صَدِي. رجع الصوت يرد
حاجز كالجبل أو نحوه لاصطدام الموجات الصوتية به

۳- المعطش الشديد، ۴- طائر كالبوم.
۲- انعكاس صدا، پژواک ۳- تشنگی بسیار شديد

۴- پرندۀ ای است مانند جغد.
﴿الصُّدُورُ: التَّقْدُمُ﴾.

پیش افتادن، پیشرفت.

❖ الصُّدُوح: ألم الرأس.

سردرد.

❖ الصُّدُوق: نهر المرأة؛ ج أَصْدُق و صُدُق.

مهریه زن. ج أَصْدِقة و صُدُق.

❖ الصُّدُوقَة: ۱- علاقة المودة والإخلاص بين المتقاربين.

۲- محبة الصَّدق.

۱- علاقه و دوستی و اخلاص بین نزدیکان، دوستان.

۲- دوستی خالصانه.

❖ صُدُوحٌ: یَصْدُحُ: صَدَحاً و صُدُوحاً. الإنسان أو الطائر: رفع

صوته بقاء.

صدایش را با خواندن آواز بلند کرد.

❖ الصُّدُودُ: ۱- التَّضَدُّ. ۲- السَّاحِية. ۳- المقابل. ۴- المِیل.

۵- «هذا صد هذ، أو علی صدّه، أو یصدّه»: أي قبائله. ۶-

«نحن فی صد كذا»: أي فی صد فعله أو فی الحدیث عنه.

۱- قصد و غایت. ۲- سمت و سو. ۳- رویرو. ۴- تحایل.

۵- «هذا صد هذ، أو علی صدّه، أو یصدّه»: این در مقابل

این است. «نحن فی صد كذا»: ما در قصد این کار هستیم،

ما در قصد این گفتاریم.

❖ صُدُوقٌ: یَصْدُوقُ و یَصْدُوقُ: صُدُوقاً و مَصْدُوقاً. ۱- الأمر:

وقع. حدث «صدرت إرادة الشعب عن وعیه». ۲- عن الشيء:

نتیج، نشأ.

۱- «أن مطلب واقع شد. پدید آمد. «صدرت إرادة الشعب

عن وعیه»: اراده ملت از روی آگاهی و بیداری صادر شد.

۲- «عن الشيء»: از او بوجود آمد. از او سرچشمه گرفت.

❖ صُدُوقٌ: یَصْدُوقُ و یَصْدُوقُ: صُدُوقاً و مَصْدُوقاً. عن الماء أو

نحوه: رجع عنه، انصرف.

نحوه: از آب برگشت. منصرف شد.

❖ صُدُوقٌ: تصدیقاً. ۱- الكتاب بالشيء: افتتحه به، قدم له به.

۲- «أجلسه فی صدر المجلس. ۳- البضاعة: أرسلها إلى

الخارج.

۱- کتاب را با آن مطلب آغاز کرد. مقدمه کتاب را با آن

شروع کرد. ۲- «او را در صدر مجلس نشانید. ۳- البضاعة:

کالا را به خارج صادر کرد.

❖ الصُّدُوقُ: ج صُدُوق. ۱- مص صَدَرَ. ۲- مقدّم کلّ شيء:

«صدر الكتاب. ۳- من الإنسان: ما دوه العنق إلى البطن.

۲- من القوم: رئیسهم، مقدّمهم.

۱- مص صَدَرَ. ۲- آغاز هر چیزی. «صدر الكتاب. ۳- من

الإنسان: پایین‌تر از گردن تا شکم. «سینه. ۴- من

القوم: سرور قوم. بزرگ قوم.

❖ الصُّدُوقَة: ج صُدُوق. ۱- صدر الإنسان. ۲- ثوب بلا کین

یغطي الصدر فوق القصص الخارجی.

۱- سینه انسان. ۲- جلیقه.

❖ صُدُوحٌ: یَصْدُوحُ: صَدَحاً. ۱- الشيء: شقّه و لم یُزَقْ: «صدح

الحائط. ۲- الزّجاج: كسره. ۳- الثّیاب الأرض: شقّها و خرج

منها.

۱- «أن چیز را شکافت و پراکند. «صدح الحائط» دیوار

شکافت. ۲- الزجاج: شیشه را شکست. ۳- الثّیاب الأرض:

گیاه زمین را شکافت و سر بیرون آورد.

❖ صُدُوحٌ: تصدیقاً. ۱- الشيء: بالغ فی شقّه. ۲- «سبب له

الصُّدُوح.

۱- در شکافتن آن زیاده روی کرد. ۲- «باعث سردرد شد.

❖ الصُّدُوحُ: ج صُدُوح. ۱- مص صُدُوحٌ. ۲- الشقّ فی الشيء:

الصلب: «صدح الحائط».

۱- مص صُدُوحٌ. ۲- شکاف در چیز سفت و سخت. «صدح

الحائط.

❖ الصُّدُوحُ: ج اصداغ. ۱- ما بین العین والأذن من جانب

الوجه. ۲- الشعر الذي فوق الصُّدُوح.

۱- گیجگاه. ۲- موی روی گیجگاه.

❖ صُدُوحٌ: یَصْدُوحُ صُدُوحاً و صُدُوقاً. عنه: انصرف و مال.

منصرف شد، روی برگردانید.

❖ الصُّدُوحُ: غطاء اللؤلؤ. ج أصداف.

صدف پوشش روی مروارید. ج أصداف.

❖ الصُّدُوقَة: ج صُدُوق و أصداف. ۱- عطاء اللؤلؤ.

۲- «صدقة الأذن»: جوفها.

۱- صدف پوشش روی مروارید. ۲- صدقة الأذن: اندرون

گوش.

❖ الصُّدُوقَة: تصادقاً، المصادقة، الاتفاق. ج صُدُوق.

بطور اتفاقی. ج صُدُوق.

❖ صُدُوقٌ: یَصْدُوقُ: صَدَقاً و صِدْقاً و تصدوقة و تصادقاً.

۱- فی الحدیث: أوردّه علی حقیقته بلا کذب. ۲- فی الوعد أو

التّیهدید: أفضّه و لم یخلف. ۳- «التّصحیحة أو المودّة: أخلصها له.

۴- الحدیث: أخبره بالصدق.

۱- سخن را از روی حقیقت بیان کرد بدون هیچ دروغ.

۲- «فی الوعد أو التّیهدید: در انجام وعده و تهدید عمل نمود

و تخلف نکرد. ۳- «التّصحیحة أو المودّة: نصیحت و دوستی

خالصانه کرد. ۴- «الحدیث: به او خبرهای درستی داد.

سکه ها را در همیان نهاد. ۳. الناقَةْ أو بها: پستان شتر ماده را یا کبشه بست تا بچه شتر شیر نخورد.

❖ صَوَّرَ: بَصَّرَ صَوْرًا وَ صَرَّيْرًا الشَّيْءُ أو المِیْوَانُ: صَوَّرَ. آن چیز یا حیوان صدا کرد.

❖ الصُّوْرُاجُ: ۱. مص صَارَحَ. ۲. المَخَالِصُ الصَّافِی مِنْ كُلِّ مَا یَعِيبُ أو یُکْذِرُ: «ماء صُراح، نَسَبَ صراح».

۱. مص صَارَحَ ۲. خالص یا ناب بدون هیچ عیب. «ماء صراح. نَسَبَ صراح» آب خالص، حسب و نسب درست و خالص.

❖ الصُّرَاخَةُ: ۱. مص صَرَخَ. ۲. الوُضُوحُ وَالصَّفَاءُ وَالخُلُوصُ مِنَ الْإِتِّوَاعِ أَوِ الْكُذْبِ.

۱. مص صَرَخَ. ۲. آشکار و معلوم صفا و پاکی بی غل و غش.

❖ الصُّوْرُ: صَوَّرَ التِّلْی: «الجدجد»، و هو حشرة. جبرجریک که جزء حشرات است.

❖ الصُّوْرُاطُ: الطَّرِيقُ، ج صُرُطٌ: «الصُّرُاطُ الْمُسْتَقِیمُ». راه، ج صُرُط. «الصُّرُاطُ الْمُسْتَقِیمُ».

❖ الصُّوْرُاجُ: ۱. مص صَارَحَ. ۲. المَصَارَعَةُ.

❖ الصُّوْرُافُ: ۱. الْعَالِمُ بِعِلْمِ الصُّرُفِ. ۲. ر. الصُّرِفِی.

دانشمند علم صرف. ۲. ر. الصُّرِفِی.

❖ الصُّوْرُافِی: حِرْفَةُ الصُّرِفِی

صرفی.

❖ الصُّوْرُافَةُ: ۱. مص صَرَفَ. ۲. الْقَطْلُ.

۱. مص صَرَفَ ۲. بُرِیدَن.

❖ الصُّوْرَةُ: مَا تَجْمَعُ فِیهِ الدَّرَاهِمُ أَوْ غَیْرَهَا وَ تُشَدُّ، ج صُرَر.

همیان، ج صُرَر.

❖ صُنُوعٌ: یَصْنَعُ صُرَاعَةً وَ صُرُوحَةً. خُلِصَ وَ صَفَا عَمَّا یَعِیْبُهُ أَوْ یُکْذِرُهُ: «صَرَحَ نُسَبُهُ».

صریح و آشکار شد، صاف و بی غش و خالص شد. «صَرَحَ نُسَبُهُ» حسب و نسب او خالص شد.

❖ صُنُوعٌ: تَصَرُّعًا. ۱. الْحَقُّ أَوْ غَیْرُهُ: انْکَشَفَ، وَضَحَ ۲. الْأَمْرُ: أَظْهَرَ، أَوْضَحَهُ. ۳. بِمَا فِی نَفْسِهِ: أَبْدَاهُ، كَشَفَهُ «صَرَحَ بِرَأْیِهِ». ۴. الْمَتَكَلِّمُ: أَبَانَ وَ لَمْ یُخْفِ کَلَامَهُ.

۱. حق آشکار شد، حق پدیدار شد. ۲. الْأَمْرُ: آشکار نمود، نمایان ساخت. ۳. بما فی نفسیه: آنچه را که در دل داشت آشکار نمود. «صَرَحَ بِرَأْیِهِ» رأی و نظر خود را بیان نمود.

۴. المتکلم: گوینده سخنان را بطور آشکار گفت و مخفی نکرد.

❖ الصَّنْعُ: ج صُنُوع. ۱. الْقَصْر. ۲. کُلُّ بِنَاءٍ عَالٍ.

۱. کاخ. ۲. هر ساختمان بلندی را گویند.

❖ صَدَقَ: تَصَدَّقَ، ۱. أَوْ بَوَّ: اعْتَرَفَ بِصَدَقِ کَلَامِهِ.

۲. کَلَامُهُ: اعْتَبَرَهُ صَحِیْحًا مُخْلِصًا لَا کُذْبَ فِیهِ.

۱. بدرستی سخنانش اعتراف کرد. ۲. کَلَامُهُ: سخنانش را درست و از روی اخلاص بدون دروغ پنداشت.

❖ الصَّدَقُ: ۱. مَصْ صَدَقَ. ۲. فِی الْحَدِیثِ أَوْ نَحْوِهِ: مُطَابَقَتُهَا الْحَقِیْقَةُ وَالْوَاقِعُ مِنْ غَیْرِ کُذْبٍ.

۱. مَصْ صَدَقَ ۲. مطابقت سخن با واقعیت و حقیقت و بدون دروغ.

❖ الصَّدَقَةُ: مَا یُعْطَى تَقَرُّبًا لِلَّهِ وَ رِجَاءَ الثَّوَابِ وَ الْمَكْفَاةِ، ج صَدَقَات.

آنچه را که در راه خدا به قصد قربت و امید پاداش داده میشود. ج صَدَقَات.

❖ صَدَقَ: تَصَدَّقَ صَدَقًا. ۱. أَوْ الشَّيْءُ: دَفَعَهُ وَضَرَبَهُ وَصَدَمَتْهُ السَّيَّارَةُ. ۲. تَهُ الْمَصِیْبَةُ: فُجِئَتْهُ.

۱. او را هل داد، او را زد. «صدمت السیارة» ماشین او را زد. ۲. تَهُ الْمَصِیْبَةُ: دچار مصیبت شد.

❖ الصَّدَقَةُ: ۱. الْمَرْءُ مِنْ حَذَمٍ. ۲. الدَّفْعَةُ الْوَاحِدَةُ.

۱. مفرد صدم. ۲. یکبار هل دادن.

❖ الصَّدُوقُ: الدَّائِمُ الصَّدَقُ، ج صُدُوقٌ وَ صُدُوقٌ: «صَدِیقٌ صَدِیقٌ».

بسیار راستگو، ج صُدُوقٌ وَ صُدُوقٌ. «صَدِیقٌ صَدِیقٌ».

❖ صَدِیقٌ: یَصْدُقُ، صَدِیقٌ، عَطَشٌ کَثِیرًا.

بسیار تشنه شد.

❖ الصَّدِیقُ: ر. الصَّادِی.

❖ الصَّدِیقُ: ج صَدُوع. ۱. الْمَصْدُوعُ. ۲. النِّصْفُ مِنَ الشَّيْءِ الْمَشْقُوقِ نِصْفِی.

۱. مبتلا به سردرد. ۲. نیمه چیزی که به دو نصف شکافته شده.

❖ الصَّدِیقُ: الصَّاحِبُ الْوَلِیُّ الصَّادِقُ الْمَوْدُوعُ، ج أَصْدِقَاءُ وَ صَدَقَاءُ وَ صُدَّاقان، جِیع أَصْدِیق.

دوست وفادار و مخلص ج أَصْدِقَاءُ وَ صَدَقَاءُ وَ صُدَّاقان. جِیع أَصْدِیق.

❖ الصَّدِیقُ: ۱. الدَّائِمُ الصَّدِیقُ. ۲. الْکَثِیرُ الصَّدِیق.

۱. پیوسته راستگو. ۲. بسیار راستگو.

❖ صَرَّ: یَصْرُحُ صَرًّا. ۱. الصَّرَّةُ أَوْ غَیْرَهَا: شَدَّهَا، أَحْكَمَ رِطْلَهَا.

۲. الدَّرَاهِمُ فِی الصَّرَّةِ: وَضَعَهَا فِیْهَا. ۳. النَّاظَةُ أَوْ بِهَا: شَدَّ ضَرْعَهَا بِالضَّرَّاءِ لئَلَّا یَرْضِعَهَا وَلَدَهَا.

۱. آن بسته را بست، محکم کرد. ۲. الدَّرَاهِمُ فِی الصَّرَّةِ:

۱- مص صَرْغٌ ۲- علم صرف ۳- من الدهر: مصيبتهای روزگار.

❖ الصَّرْفُ: ۱- الخالص الصافي من العيب أو الكدر. ۲- شراب صرفه: غیر مزوج.

۱- خالص و ناب. ۲- شراب صرف: نوشیدنی خالص و ناب.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً وَ صَرْغاً. ۱- دُ هجره. ۲- الشيء: قطعه «صرم الحبل».

۱- او را ترک کرد. ۲- الشيء: آن چیز را بُرید. «حرم الحبل» طناب را بُرید.

❖ الصَّرِيحُ: ج صَرْحَاءُ. ۱- ذو الصراحة. ۲- الخالص الصافي من العيب أو الكدر: «نسب صريح».

۱- کسیکه صریح است، زک است. ۲- خالص و صاف و ناب بی غل و غش «نسب صریح» حسب و نسب درست و خالص.

❖ الصَّوِيرُ: ۱- مص صَرَّ يَصِرُّ ۲- صوت القلم عند الكتابة به. ۳- صوت الأسنان حين يَحْكُ بِضِهَا على بعض.

۱- مص صَرَّ يَصِرُّ ۲- صدای قلم به هنگام نوشتن ۳- صدای دندان هنگام بر خوردن آن با یکدیگر.

❖ الصَّرِيحُ: ج صَرْغٌ. ۱- المصروع: «هو صريع الحمرة أو صريع الحب».

۱- زمین خورده. «هو صريع الحمرة» او صريع الحب» او شیفته و مرده شراب است، او شیفته عشق است. ۲- دیوانه.

❖ الصَّرِيْفُ: ۱- مص صَرْفٌ. ۱- من الباب: صوته عند تحركه. ۳- صوت ناب الجفل أو غيره إذا حُكَّتْ على غيرها. ۴- صوت القلم عند الكتابة به.

۱- صدای در هنگام باز شدن. ۲- صدای دندان شتر به هنگام برخورد با یکدیگر. ۳- صدای قلم به هنگام نوشتن.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً. ۱- بالغ في صرفة ورده. ۲- النقود: بدأها بنقود من نوع آخر. ۳- البضاعة: باعها. ۴- المائة: أجراها. ۵- الأمر: دبره.

۱- در راندن دور کردن او مبالغه کرد ۲- النقود: پول را با نوعی دیگر پول تعویض کرد. ۳- البضاعة: کالا را فروخت. ۴- المائة: آب را جاری ساخت. ۵- الأمر: از عهده مطلب برآمد.

❖ الصَّرْفُ: ج صُرُوفٌ. ۱- مص صَرْفٌ. ۲- علم في اللغة يبحث في أحوال الكلمة قبل أن تدخل في تركيب الجملة.

۲- من الدهر: مصابه.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً وَ صَرْغاً. ۱- صاح صباحاً شديداً. ۲- استغاث.

۱- فریاد برآورد. ۲- کمک طلبید.

❖ اللُّصْنُ صَرْغٌ: ۱- من الرياح: الشديدة البرد والصوت. ۲- الصرصور:

۱- باد بسیار پرسر و صدا و سرد. ۲- موسک الصرصور. حشره لها أجنحة، بين الحشرة والسواد تنقز أو تطير قليلاً، تكثر في المراحيض والأماكن الوسخة، ج صراصير. موسک.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً وَ صَرْغاً. دُ طرحة أرضاً.

او را زمین زد.

❖ اللُّصْرُ: ج أصْرَعٌ وَ صُرُوعٌ. ۱- مص صَرْغٌ. ۲- علة طرح صاحبها أرضاً فاقد الشعور.

۱- مص صَرْغٌ ۲- مرض صرع که مبتلا به آن ناگهان روی زمین غش می کند.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً. ۱- دُ رده عن وجهه. ۲- دُ دفعه. ۳- الرسول: رده إلى الموضع الذي أتى منه. ۴- النقود: بدأها بنقود من نوع آخر. ۵- المال أو العسر: أنفقته. ۶- الأجير أو العامل أو نحوها: سرحه، خلى سبيله.

۱- او را راند. ۲- او را هل داد. ۳- الرسول: پیام آور را به جای خود برگردانید. ۴- النقود: پول را با یک نوع پول دیگر تعویض کرد. ۵- المال أو العسر: پول را بخشید، زندگی را گذراندید. ۶- الأجير أو العامل: مزدور یا کارگر را آزاد کرد.

کار او را تعطیل کرد.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً. ۱- الباب أو غيره: صُوتٌ عند تحركه. ۲- نابه أو بناه: حكها على غيرها فشمع لها صوت.

۱- در هنگام باز شدن زق زق کرد. ۲- نابه أو بناه: با ناخن خارانید.

❖ صَرْغٌ: يَصْرِغُ صَرْغاً. ۱- بالغ في صرفة ورده. ۲- النقود: بدأها بنقود من نوع آخر. ۳- البضاعة: باعها. ۴- المائة: أجراها. ۵- الأمر: دبره.

۱- در راندن دور کردن او مبالغه کرد ۲- النقود: پول را با نوعی دیگر پول تعویض کرد. ۳- البضاعة: کالا را فروخت. ۴- المائة: آب را جاری ساخت. ۵- الأمر: از عهده مطلب برآمد.

❖ الصَّرْفُ: ج صُرُوفٌ. ۱- مص صَرْفٌ. ۲- علم في اللغة يبحث في أحوال الكلمة قبل أن تدخل في تركيب الجملة.

۲- من الدهر: مصابه.

❖ الصَّغَرُ: نبات طيب الرائحة جريز الطعم، زهره أبيض إلى الفبر، يوكل أخضر، أو يُدَقُّ بابساً ويُخلط بالثاني والشمس وغيرها و يؤخذ مع الزيت أو بال زيت.

آویشن، گیاهی است خوشبو. دوازی شکوفه های سفید

مایله به خاکستری که سبز خورده می شود، یا خشک می کنند و با سماق می کوبند و با روغن زیتون می خورند.

❖ **صَعْدَ:** يَصْعَدُ، صُعُودًا وَ صَعْدًا. ۱- الجبلُ أو الشَّجَرُ أو فيه أو عليه: علا. ارتق. ۲- إليه: ارتق. إليه.

۱- بالای کوه رفت، از پلکان بالا رفت. ۲- الیه: نزد او بالا رفت.

❖ **صَعِدَ:** تصعیداً. ۱- في الجبلِ أو الشَّجَرِ أو عليه: ارتق. ۲- فيه النَّظَرُ: نظر إلى أعلاه و أسفله يتأمله.

از کوه یا پلکان بالا رفت. ۲- فيه النَّظَرُ: از بالا به پایین با دقت نگریست.

❖ **الصَّعْدَةُ:** ۱- مص صَدَ، ۲- العُلُو: «مضى صُعْدًا».

۱- مص صَدَ ۲- از روی بلندی بالا رفت.

❖ **الصَّعْدَةُ:** ۱- المشقة. ۲- «تَنَفَّسَ الصَّعْدَةُ»: أي نفساً ممدوداً طويلاً من توجُّع.

۱- سختی و دشواری. ۲- تَنَفَّسَ الصَّعْدَةُ: نفس بلندی کشید از روی نازاحتی.

❖ **صَعِقَ:** تصعيراً، عَدَهُ: أماله تكبراً مَرَّضاً عن الناس، ترشرونی کرد.

❖ **صَعِقَ:** يَصْعَقُ، صَاعِقَةً وَ صَعَقًا. ۱- ته السماء: رسته بالصاعقة. ۲- ثمة الصَّاعِقَةُ: أصابته. ۳- ه التَّهَارُ الكهربيُّ: أصابه.

۱- او را با صاعقه زد. ۲- ته الصَّاعِقَةُ: او را صاعقه زد. ۳- ته التَّهَارُ الكهربيُّ: دچار برق گرفتگی شد.

❖ **الصَّعْلُوكُ:** ج صعالیک و صعالیک. ۱- الفقير. ۲- الضعيف.

۱- فقیر ۲- ناتوان بی نوا.

❖ **الصَّعْصَعُ:** ۱- مص صَعِدَ. ۲- خميس الصَّعْصَعُ: عند المسيحيين: اليوم الذي يؤمن المسيحيون بأنَّ المسيح قد صعد فيه إلى السماء.

۱- مص صَعِدَ ۲- نزد مسیحیان آنروزی است که معتقدند حضرت عیسی به آسمان صعود کرد.

❖ **الصَّعْدَةُ:** المرتفع من الأرض، ج صُعْد و صَعْدَات و صُعْدَان.

زمین بلند. ج صُعْد و صَعْدَات و صُعْدَان.

❖ **الصَّعْفَانُ:** ۱- مص صَفَر. ۲- الذَّلُّ، الضَّيْمُ.

۱- مص صَفَر ۲- خوار و مذلت. ظلم و ستم.

❖ **الصَّعْفَاوَةُ:** ۱- مص صَفَر. ۲- الحفارة في القُدْر.

۱- مص صَفَر ۲- کوچکی و خردی، حفارت.

❖ **صَعَفَ:** يَصْعَفُ، صَفَرًا وَ صَفْرًا. ۱- كان صغيراً. ۲- صار صغيراً.

۱- کوچک بود ۲- کوچک شد

❖ **صَعَفَ:** يَصْعَفُ، صَفَارًا ذَلًّا. هان خوار شد، ذلیل گردید

❖ **صَعَفَ:** يَصْعَفُ صَفْرًا. ۱- كان صغيراً. ۲- صار صغيراً.

۱- کوچک بودن ۲- کوچک شد.

❖ **صَعَفَ:** تصغيراً. ۱- جملة صغيراً. ۲- ه: جملة حقيراً مُهاناً.

۱- او را کوچک گردانید. ۲- ه: او را خوار و ذلیل گردانید.

❖ **الصَّعْفِيُّ:** ج صيفار و صُفْرَاء. ۱- القليل الجسم أو الحجم. ۲- القليل العمر. ۳- الحقير الذليل.

۱- کوچک از نظر جسم و هیكل ۲- کوچک از نظر مین. ۳- خوار و ذلیل.

❖ **صَعَفَ:** يَصْعَفُ، صَعْفًا. ۱- الشيء: نظمه طويلاً مستوياً. ۲- القائدة الجنود: أقامهم في الحرب أو العرض صفاً مستقيماً.

۱- آن چیز را منظم چید. ۲- القائدة الجنود: فرمانده سربازان را منظم کرد برای سان دیدن یا برای جنگ.

❖ **الصَّعْفُ:** ج صفوف ۱- مص صَفَ. ۲- الشطر المستقيم من كل شيء: «صف الجنود، صف الشجر». ۳- القوم المصفون. ۴- الجماعة من التلاميذ في مستوى واحد و غرفة واحدة.

۱- مص صَفَ ۲- سطر مستقیم از هر چیزی «صف الجنود، صف الشجر». ۳- گروهی به ردیف ایستاده اند. ۴- گروهی از دانش آموزان در یک سطح و یک اتاق.

❖ **صَعَفًا:** يَصْعَفُ، صَفَوًا وَ صَفَاءً وَ صُفْوًا. (ص ف و) ۱- أو الشيء: كان أو صار صافياً تقياً «صفا الماء». ۲- الجو: لم يكن فيه غيم.

۱- آن چیز صاف و ناب و خالص گردید. «صفا الماء». ۲- الجو: آسمان صاف شد. ابزی در آن وجود نداشت.

❖ **صَعَفَ:** تصفية. (ص ف و) ۱- الشيء: جملة تقياً صافياً. ۲- الحساب: أنهاء. ۳- المحل التجاري: باع ما تبقى فيه من بضاعة بقصد إطفائه أو تحويل تجارته.

۱- آن چیز را صاف و ناب گردانید. ۲- الحساب: حساب را به پایان رسانید. ۳- المحل التجاري: هر آنچه که کالا در مغازه باقیمانده بود فروخت به قصد بستن و تعطیل مغازه و تعویض شغل.

❖ **الصَّفَائِحُ:** ۱- ألواح الباب. ۲- حجارة رقائق تُبَلَطُ بها البيوت.

۱- ألواح الباب. ۲- حجارة رقائق تُبَلَطُ بها البيوت.

۱- تخته های در. ۲- سنگهای بسیار ریزی است که جهت اسفالت نمودن پشت بام یا قبر مخلوط می شود.

❖ **الصَّفَاةُ**: الصخرة العريضة المسماة ج صفا و صفوات، جمع أصفاء و صُفَى و صُفِي.

صخرة پهن و صاف و صیقلی. ج صفا و صفوات. جمع أصفاء و صُفَى و صُفِي.

❖ **الصَّفَادُ**: الوثائق الذي يُمَكِّد به الأسير. ج أصفاد.

دستبند که بوسیله آن شخص اسیر شده را می بندند. ج أصفاد.

❖ **الصَّفَارَةُ**: ۱- أداة صغيرة يَنْقُحُ فيها فتصفر. يستعملها رجال الشرطة وغيرهم. ۲- «صفارة الإنذار»: صفارة قوية الصوت تطلقها قوات الأمن في حالات الحرب متفرقة بقدم طائرات العدو في غارة.

۱- سوت، که مورد استفاده نیروهای پلیس و دیگران است. ۲- صفارة الإنذار: آذیر خطر: که به هنگام جنگ یا حملات هوایی و موشکی به صدا درمی آید.

❖ **الصَّفَفَةُ**: ج صَفَف و صِفاف ۱- موضع غير البيت ذو ثلاثة حيطان يَسْتَرُ به من البرد أو الحر. ۲- بيت صِيفٍ مسقوف بتضيان النخل أو نحوه. ۳- مصطبة مرتفعة ضيقة. ۴- مكان مظلل بإزاء مسجد «المدينة» كان يأوي إليه بعض الفقراء فيُعتَمِدُ بهم النبي محمد.

۱- کبر که مانند خانه است با این اختلاف سه طرف آن دیوار دارد برای حفاظت از سرما و گرما به آنجا پناه می برند. ۲- اتاقک تابستانی که با چوب خرما رویش را می پوشانند. ۴- اتاق مانند ای در مسجد شهر مدینه که بعضی از فقرا بدانجا پناه می بردند و پیامبر آنان را دلجوئی میکرد.

❖ **الصَّفَفَةُ**: (ص ف) ۱- مص و صَف. ۲- الثَّمن. ۳- ما يقوم به الموصوف كالعلم والشواد والحُسن. ۴- العلامة التي يُعرَف بها الموصوف.

۱- مص و صَف ۲- صفت، نعمت ۳- آنچه را که شخص موصوف انجام میدهد مانند علم و نیکی. ۴- علامتی که موصوف به آن شناخته می شود.

❖ **صَفَحٌ**: يَصْفَحُ، صَفْحًا ۱- عَنهُ، أَعْرَضَ عَنْهُ. ۲- عَنهُ، أَعْرَضَ عَنْ ذَنْبِهِ فَعَفَا عَنْهُ.

۱- از او اعراض کرد، دوری کرد. ۲- عَنهُ، گناه او را بخشید. ❖ **الصَّفْحُ**: ج صِفاح ۱- مص صَفْحٌ. ۲- الأعراض عن ذَنْبِ المذنب والظن عنه. ۳- «عرب عنه صفحا»: أي أعرض عنه.

۱- مص صَفْحٌ ۲- چشم پوشی و بخشیدن گناه گناهکار. ۳- صَرَبَ عَنْه صفحا: از او رویگردان شد.

❖ **الصَّفَفَةُ**: ۱- من كل شيء؛ وجهه و جانبیه. ۲- من الكتاب: أحد وجهي الورقة الواحدة.

۱- از هر چیزی صورت و طرف آن. ۲- من الكتاب: یکی از دو طرف ورقه کتاب.

❖ **صَفَدٌ**: يَصْفِدُ، صَفْدًا و صَفُودًا: شَدَهُ وَأَوْتَهُ بالحديد أو نحوه

او را بست و محکم کرد با آهن و مانند آن.

❖ **صَفْدٌ**: تصفیداً: شَدَهُ بَشْدَهُ.

او را محکم بست.

❖ **الصَّفَفَةُ**: الوثائق الذي يُمَكِّد به الأسير. ج أصفاد.

دستبند که اسیر را با آن می بندند. ج أصفاد.

❖ **صَفْرٌ**: يَصْفُرُ، صَفْرًا. ۱- صَوْتُ بالنفخ من شفته. ۲- به: دعاء بالصفر.

۱- بوسیله دهان و لب سوت زد. ۲- او را با زدن سوت فرا خواند.

❖ **صَفْرٌ**: يَصْفِرُ، صَفْرًا و صُفُورًا و صُفُورَةً: الشيء من الشيء؛ علامته «صفر البيت من المناع».

از آن خالی شد. «صَفِرَ الْبَيْتُ مِنَ الْمَنَاعِ» خانه از اثاثیه منزل خالی شد.

❖ **صَفْرٌ**: تصفیراً. ۱- صفر. ۲- الشيء: جعله أصفر.

۳- الثوب: صيفه بصفرة. ۴- له: دعاء بالصفر.

۱- سوت زد. ۲- الشيء: آنچیز را زرد رنگ گردانید. ۳- الثوب: لباس را با رنگ زرد رنگریزی نمود. ۴- له: او را با زدن سوت بانگ زد، فرا خواند.

❖ **صَفْرٌ**: الشهر الثاني من السنة القمرية، أيامه ۲۹، ج أصفار. دومین ماه سال قمری و ۲۹ روزه است. ج أصفار.

❖ **الصَّفَرُ**: الخالي.

خالی.

❖ **الصَّفَرُ**: ۱- الحُحاس الأصفر. ۲- الذهب. ۳- الذَّنَانِير. ۴- الخالي، للفرد والجمع.

۱- مس زرد رنگ. ۲- طلا. ۳- پول و دینار. ۴- خالی، برای مفرد و جمع یکسانست.

❖ **الصَّفَرُ**: ۱- الخالي: «رجع صفر الیدین». ۲- في الحساب: رقم يدل على الخلو من القيمة العددية، ويُرمز إليه بنقطة (.)

۳- «درجة الصفر»: درجة حرارة يُقَلَّها الثلج للذائب.

۱- خالی «رجع صفر الیدین» دست خالی برگشت. ۲- في

✽ **الصفوف:** ۱- مص صفَا. ۲- الصفاء. ۳- من الشيء: خالصة وأفضله.

۲- خلوص و پاکی. ۳- من الشيء: پاک و خالص آن چیز.

✽ **الصفوفة:** من الشيء: خالصة وأفضله.

پاک و خالص و ناب آن چیز.

✽ **الصفوح:** ۱- الذي يُعرض عن ذنب المذنب و يطو عنه. ۲- الكریم.

۱- بخشنده گناه گنهگار. ۲- بخشنده و بزرگوار.

✽ **الصفی:** ج اصفیاء. ۱- الصديق الخالص. ۲- الخالص الصافي المختار من كل شيء.

۱- دوست مخلص و فادار. ۲- خالص و ناب و پاک از هر چیزی.

✽ **الصفیح:** ۱- وجه كل شيء عريض. ۲- قطع رقاق من الحديد تستعمل في البناء أو الساعة.

۱- روی هر چیزی پهن. ۲- تکه های نازک از آهن که در ساختمان سازی یا صنعت بکار می رود.

✽ **الصفیحة:** ج صفائح و صفائح و صفیح. ۱- كل عريض من حجارة أو معدن أو لوح. ۲- وجه كل شيء عريض. ۳- عجين رقيق مدّذ يوضع عليه اللحم والواول و يُخبز.

۱- سنگ و تخته پهن. ۲- روی هر چیزی پهن. ۳- خمیر پهن شده است که روی آن گوشت و ادویه جات می ریزند سپس وارد تنور می کنند و می پزند. «نوعی سمبوسه» است.

✽ **الصفی:** ۱- مص صفَر. ۲- كل صوت من الشفتین.

۱- مص صفَر. ۲- صوت زدن.

✽ **الصفیق:** ۱- الوقیع. ۲- الجید النسج الكتيفه من الثياب أو نحوها.

۱- پررو و بیشرم. ۲- پارچه خوش بافت و کلفت.

✽ **الصفقر:** طائر من الجوارح يُصاد به، ج أصقر و صفقر و صفقورة و صقار و صفارة و صفقر.

باز شکاری. ج أصقر و صفقر و صفقورة و صقار و صفارة و صفقر.

✽ **الصفقع:** الناحیه. ج اصقاع.

ناحیه. کنار. ج اصقاع.

✽ **صفق:** یصفق. متعلاً و صقلاً. ۱- المرأة أو الشیء أو نمو هما: جلاء. ۲- الکلام: هذیه، شيء بتألفه.

۱- آیین و شمشیر را جلا داد. ۲- الکلام: سخن را تشحیح و اصلاح نمود. به نوشتن سخنان اهمیت داد.

الحساب: در حساب شماره ای است که مقدار ندارد و با این علامت ۰۰ نمایانگر است. ۳- درجة الصفَر: درجه ای از دماست که یخ ذوب شده نمایانگر آن است.

✽ **الصفراء:** ۱- م الأصفر. ۲- خلط من أخلاط البدن.

۱- م الأصفر. ۲- خلطی از اخلاط بدن انسان. «کیسه صفراء».

✽ **الصفرة:** لون الذهب أو نحوء، وهو يقع بين الأخضر والبرتقالي.

رنگ طلائی و مانند آن که رنگی است بین سبز و پرتقالی قرار دارد.

✽ **الصفصاف:** شجر ينبت عند مجاري المياه، أغصانه دقاق طوال تدل إلى الأرض.

درخت بید.

✽ **صفع:** یصفع. صفعاً. ۱- ضرب قفاه أو وجهه أو بدنه بكنه مبوطه.

او را سبلی زد.

✽ **صفف:** تصفیفاً. ۱- صف. ۲- الشفَر: رؤیه و سرحه علی هیئة معلومة.

۱- مرتب و منظم کرد. ۲- الشفَر: موی سر را بر یک شکل آرایش مخصوص شانه زد.

✽ **صفق:** یصفق و یصفق. صفقاً و صفقة و تصفاً. ۱- ۱- ضربه ضرباً یسمع له صوت. ۲- الباب: رده، أغلقه. ۳- الطائر جناحیه أو بها: حرّ کها. ۴- ب الریح الأشجّاز: ضربتها و أمالتها. ۵- المودة: حرّک أوتارها.

۱- او را آنچنان زد که صدای زدن شنیده شد. ۲- الباب: در را بست. ۳- الطائر جناحیه اوها: پرنده بالهایش را به هم زد و پرواز کرده. ۴- ب الریح الأشجّاز: باد بر درختها وزید و آنرا حرکت داد. ۵- المودة: تارهای ویرلون را به صدا در آورد.

✽ **صفق:** یصفق. صفقاً. ۱- وقع. ۲- الثوب: کف نسجه.

۱- پررو و بیشرم بود. ۲- الثوب: بافت قماش محکم و کلفت شد.

✽ **صفق:** تصفیفاً. ۱- الطائر بجناحیه: ضرب بها. ۲- بیدیه: ضرب باطن إحداهما علی باطن الأخری فأحدث صوتاً.

پرنده بالهایش را برهم زد. ۲- بیدیه: با دو دست خود کف زد.

✽ **الصفقة:** ۱- مص صفق. ۲- ضرب اليد علی اليد فی البيع علامة إجماعه. ۳- البیعة. ۴- عقد البيع.

۱- مص صفق. ۲- کف زدن به هنگام خرید و فروش بعنوان علامت انجام معامله. ۳- بیعت. ۴- عقد قرارداد فروش.

❖ **صَلَّيْ:** يَصَلُّ، صَلَّاهُ، صَلَّاهُ الشَّيْءَ، كَانَ أَمْسَ مَصْفُولًا.

بِرَأْفٍ وَ صَافٍ وَ صَبَقَ بُوَد.

❖ **الصَّنْفِيعُ:** الجِلْدُ.

يَخْنَدَانُ.

❖ **الصَّنْفِيلُ:** ج. صِفَال. ۱- المَصْفُول. ۲- السَّيْف.

۱- صَبَقَ دَادَهُ شَدَه. ۲- شَمَشِير.

❖ **صَنَكٌ:** يَصْنَكُ. صَنَكًا. ۱- هُوَ غَرِبَ بِقُوَّةٍ. ۲- هُوَ دَفَعَهُ.

۳- الْبَابُ: أَغْلَقَهُ أَطْبَقَهُ.

۱- به شدت او را زد. ۲- او را هل داد. ۳- الباب: در را بست.

❖ **الصَّنَكُ:** ج. صَكَو وَ أَصْنَكُ وَ صِيكَاك. ۱- مَصْنَعٌ

يَصْنَكُ. ۲- الْكِتَابُ. ۳- وَثِيقَةُ اعْتِرَافٍ بِالْمَالِ الْمَقْبُوضِ أَوْ لِحْوَةٍ.

۱- مَصْنَعٌ صَنَكٌ يَصْنَكُ. ۲- نَامَةُ، كِتَاب. ۳- چَك.

❖ **صَضَلُ:** يَصِضِلُ. صَضِلًا. ۱- الشَّيْءُ: صَوَّتَ مَعَ رَنِينٍ.

۲- السَّلَاحُ: شَمِعَ لَهُ طِينٌ. ۳- الْمَسَارُ: صَوَّتَ عِنْدَ دَفْعِهِ. ۴- الْإِنَاءُ

الْفَارِغُ: رَنَّ عِنْدَ غَرَبِهِ.

۱- طنین و صدای آنچیز به هوا برخاست. ۲- السَّلَاحُ:

صدای چکاچک اسلحه بهوا برخاست. ۳- الْمَسَارُ: سیخ

به هنگام کوبیدن صدا کرد. ۴- الْإِنَاءُ الْفَارِغُ: ظرف خالی به

هنگام زدن روی آن طنین انداز شد.

❖ **لِصَلِّ:** الْحَيَّةُ الْحَيَّةَةُ، ج. أَصْلَال.

انَمَى، مَارَ خَطَرُ نَاكَ، ج. أَصْلَال.

❖ **صَلَّى:** يَغْلِي، يَغْلِي. صَلِيًا. ۱- الشَّيْءُ: لَنَارٍ، أَوْبِيهَا، أَوْ غِيَاهَا، أَوْ

عَلِيهَا: أَقَاءَ فِيهَا. ۲- الصَّدُّ: أَوْ لَهُ: نَصَبَ لَهُ الشَّرَكَ.

۱- آنچیز را به اندرون آتش انداخت. ۲- الصَّيْدُ: اَوَّلُهُ: بَرَايِ

شکار دام گسترده.

❖ **صَلَّى:** صَلَاةً (ص ل و). ۱- دَعَا. ۲- أَقَامَ الصَّلَاةَ. ۳- اللُّهُ

عَلَى الرَّسُولِ: شَمَلَهُ بِرِكَتِهِ.

۱- دعا کرد. خواند. ۲- نماز برپا داشت. ۳- اللُّهُ عَلَى

الرسول: خداوند برکت خود را شامل پیامبر نمود. بر او

درود فرستاد.

❖ **صَلَّى:** تَصَلَّى. (ص ل و. ص ل ي) الشَّيْءَ: لَنَارٍ، أَوْ بِهَا، أَوْ

فِيهَا، أَوْ عَلَيهَا: أَقَاءَ فِيهَا.

آنچیز را به اندرون آتش انداخت.

❖ **الصَّلَاةُ:** ج. صَلَوَات. ۱- مَصْنَعٌ. ۲- كَلَامٌ فِيهِ دَعَاءٌ وَ

تَسْبِيحٌ وَ اسْتِغْفَارٌ وَ سَجُودٌ وَ نَحْوُ ذَلِكَ يَتَوَجَّهُ بِهِ الْمُؤْمِنُ إِلَى رَبِّهِ.

۱- مَصْنَعٌ صَلَّى. ۲- نِمَازَ كَهْ شَامِلِ رُكُوعٍ وَ سَجُودٍ وَ تَسْبِيحٍ وَ

استغفار سُجُود است و منظور از آن توجّه و روی آوردن به

سوی پروردگار است.

❖ **الصَّلَاحُ:** ۱- مَصْنَعٌ صَلَحَ وَ صَلَحَ. ۲- الْإِسْقَامَةُ. ۳- الْخَلُوقُ

مِنَ الْفَسَادِ وَالْعَيْبِ.

۱- مَصْنَعٌ صَلَحَ وَ صَلَحَ. ۲- دَرَسَتِي وَ صَحَّتْ. ۳- مَثَرًا بُوَدَن اَز

فساد و عیب و نقص.

❖ **الصَّلَاحِيَّةُ:** ۱- مَصْنَعٌ صَلَحَ وَ صَلَحَ. ۲- حَالَةٌ يَكُونُ فِيهَا

الشَّيْءُ صَالِحًا. ۳- الْأَمْرُ: الْأَهْلِيَّةُ لَهُ، حُسْنُ التَّهَيُّؤِ لَهُ.

۱- مَصْنَعٌ صَلَحَ وَ صَلَحَ. ۲- صَلَاحِيَّةٌ. شَائِسْتَكِي، دَرْخُور

بُودَن. ۳- الْأَمْرُ: شَائِسْتَةُ أَنْ مَطْلَبُ بُوَدَن، بِهْ غُورِييِ آمَادَه

شدن برای آن.

❖ **الصَّلَاحِيَّةُ:** ر. الصَّلَاحَةُ.

❖ **صَلَبٌ:** يَصْلَبُ وَ يَصْلَبُ. صَلَبًا. هُوَ عُلْقَةُ مَشْدُودِ الرَّجُلَيْنِ

مَمْدُودِ الْبَدَنِ.

او را دار زد.

❖ **صَلَبٌ:** يَصْلَبُ، صَلَبًا. كَانَ صَلَبًا.

سَفَتٌ وَ سَخَتْ بُوَد.

❖ **صَلَبٌ:** تَصَلَّى. ۱- هُوَ عُلْقَةُ مَشْدُودِ الرَّجُلَيْنِ مَمْدُودِ الْبَدَنِ.

۲- الْمَسِيحِيُّ: اتَّخَذَ صَلَبًا. ۳- الْمَسِيحِيُّ: رَسْمٌ عَلَامَةُ الصَّلَبِ

عَلَى صَدْرِهِ وَ رَأْسُهُ يَبْدُو. ۴- الشَّيْءُ: قَوَاهُ.

۱- او را دار زد. ۲- الْمَسِيحِيُّ: برای خود صلیب برگزید

۳- الْمَسِيحِيُّ: شَخْصٌ مَسِيحِي بِأَشَارَةِ دَسْتِ رُویِ بَدَنِ

خود صلیب کشید. ۴- الشَّيْءُ: آنچیز را محکم سفت نمود.

❖ **الصَّلَبُ:** ج. أَصْلَابُ وَ أَصْلَبُ وَ صَلْبَةٌ. ۱- عَظْمُ الظَّهْرِ مِنْ

الكَاهِلِ إِلَى أَسْفَلِ الظَّهْرِ. ۲- الشَّدِيدُ: هُوَ صَلَبٌ فِي مَوْقِفِهِ.

۳- الْحَسَبُ: النَّسَبُ. ۴- الْقُوَّةُ. ۵- الْمَكَانُ الْعَلِيقُ ذُو الْحِجَارَةِ.

۶- الْفُلُودُ.

۱- ستون فقرات. ۲- سفت و محکم هُوَ صَلَبٌ فِي مَوْقِفِهِ

او در موضع خود سفت و محکم است. ۳- أَصْلُ وَ تَبَار.

۴- تَوَانٌ وَ قُدْرَتٌ. ۵- زَمِينٌ سَنَكْلَاخٌ عَرَفُولَاد.

❖ **الصَّلَاقَةُ:** (و ص ل) ۱- مَصْنَعٌ وَ صَلَّ. ۲- الْعَطِيَّةُ، الْجَسَائِرَةُ،

الْإِحْسَانُ.

۱- مَصْنَعٌ وَ صَلَّ. ۲- بَخْشِشٌ، جَايزَةٌ، إِحْسَانٌ.

❖ **صَلَّحٌ:** يَصْلَحُ وَ يَصْلَحُ، صَلَاحًا وَ صَلَاحَةً. ر. صَلَحَ.

❖ **صَلَّحٌ:** يَصْلَحُ، صَلَاحًا وَ صَلَاحًا وَ صَلَاحَةً. ۱- كَانَ صَالِحًا

ذَاخِرًا. ۲- صَارَ صَالِحًا ذَاخِرًا. ۳- ثُ حَالَةً: زَالِ فُسَادَهَا. ۴-

فِي الْعَمَلِ: لَزِمَ الصَّلَاحَ وَالْخَيْرَ. ۵- كَانَ مَنَاسِبًا. هُوَ يَصْلَحُ هَذَا

النَّصَبَ.

۱- صَلَاحِيَّةٌ دَاشْت، شَائِسْتَكِي دَاشْت. ۲- شَائِسْتَةُ كَرْدِيد.

۳- ثُ حَالَةً: اَوْضَاعٌ وَ اَحْوَالٌ اَوْ دَرَسْتُ شُد. ۴- فِي الْمَصْلُحِ:

درستی را در کار پیش گرفت. هـ مناسب و درخور توجه بود. «هو يَصْنَعُ لهذا المنصب» او درخور این مقام است.

❖ **الصَّنَج:** السَّلْمُ بعد الحرب أو الحصومة. ۲- السَّلْمُ

۱- آشتی پس از جنگ یا دشمنی. ۲- آشتی و صلح.

❖ **الصَّنَج:** ج أصلا. م صلادة. ج صلادة. ۱- الصَّنَج: «حجر صلادة». ۲- الأملس.

۱- سفت و سخت «حجر صلادة» سنگ سفت و سخت
۲- صاف و صیقلی.

❖ **صَنَّعَ:** صَنَّعَ ۱- الشيء صوت. ۲- الرعد: صفا صوت. ۲- الجرش: رجح صوت.

۱- صدا کرد. ۲- الرعد: صدای رعد صاف شد. ۳- الجرش: صدای زنگ شنیده شد.

❖ **الصَّنَج:** خضر مثله بالخل أو الحامض والثوم والزيت نحوها.

سالا.

❖ **صَنَّعَ:** يَصْنَعُ صَنَّاعاً ۱- زال شَرُّ مَقْدَمُ رأسه أو وَسْطِهِ ۲- الشجرة أغصانها سقطت رؤوس أغصانها.

۱- موی وسط و جلوی سر ریخت سر او طاس شد. ۲- بَت الشجرة او نحوها: سرشاخه های درخت ریخت.

❖ **الصَّنَج:** ۱- مص صَنَّعَ. ۲- زوال الشعر عن مَقْدَمِ الرأس أو وسطه.

۱- مص صَنَّعَ ۲- ریزش وسط و جلو سر طاس
❖ **الصَّنَج:** موضع الصَّلح من الرأس.

محل ریزش موی سر از وسط و جلو آن طاسی سر
❖ **صَنَّعَ:** يَصْنَعُ صَنَّاعاً ۱- تكبر. ۲- كان دعياً ثقيل الروح.

۱- تكبر کرد. ۲- مغرور و سرسگین بود.

❖ **الصَّنَج:** ۱- مص صَنَّعَ. ۲- التكبر و ادعاء ما فوق القدرة. ۱- مص صَنَّعَ ۲- تكبر و غرور و ادعای ما فوق قدرت توان نمود. ادعای بیجا.

❖ **الصَّنَج:** ج صُلْبَان و صُلْب ۱- عود عمودي يقطعهُ عود أفق يَصْلُبُ عليه. ۲- عند المسيحيين: العود الذي صُلِبَ عليه السيد المسيح. ۳- كل ما كان على شكل خطين متقاطعين.

۴- الشديد القوي: «هو صليب الصود». ۵- المصلوب. ۶- «الصليب المعقوف»: صليب عُظِفَ أطرافه الأربعة اتَّخَذَتْهُ التازية شعاراً لها.

۱- دار اعداء. ۲- نزد مسیحیان داری است که حضرت مسیح بر روی آن به صلیب کشیده شد. ۳- هر آنچه که به

شکل دو خط متقاطع باشد. ۴- سفت و سخت و محکم. «هو صليب العود» او بسیار محکم و استوار است. هـ به دار آویخته شده. «ع الصليب المعقوف: صليب كشكته تازيها كه شعار آنان بود دارم نازيها بود.

❖ **الصَّنَج:** واحد الصَّنَجِيَّين. يك نفر صلیبی.

❖ **الصَّنَجِيَّونَ:** قوم أتوا من «أوروبا» إلى الشرق واستولوا على الأراضي المقدسة في «فلسطين» وعلى أراضي أخرى في البلاد العربية، وأقاموا فيها إمارات و ممالك.

گرومی بودند که از اروپا لشکر کش نمودند بر علیه مشرق زمین و زمینهای مقدس در فلسطین را اشغال کردند و همچنین سرزمینهای دیگر کشورهای عربی را و آنجا حکومت تشکیل دادند.

❖ **الصَّنَج:** ۱- مص صَنَّعَ. ۲- صوت وقع الحديد بعضه على بعض: «صليل السيوف».

۲- صدای افتادن آهن بر روی هم «صلیل السیوف» صدای چکاوک شمشیر.

❖ **صَنَّعَ:** يَصْنَعُ صَنَّاعاً ۱- ذهب همه. ۲- الجسم: كان صلباً.

۱- کر شد. ۲- الجسم: آن جسم سفت و سخت و محکم بود.

❖ **الصَّنَج:** ج صَنَّعَ. ۱- المصيبة الشديدة. ۱- الم الأصم ۲- حادثة فجيعة و بسیار ناگوار.

❖ **الصَّنَج:** ج أصمته ۱- ما تُدْعَى به القنينة. ۲- في بعض الآلات: سداد يفتح تلقائياً عند ازدياد الضغط.

۱- درپوش بطری. ۲- في بعض الآلات: در بعضی از ماشین آلات در پوشانی است که بطور اتوماتیک باز و بسته می شود بر اثر افزایش فشار.

❖ **صَنَّعَ:** يَصْنَعُ صَنَّاعاً ۱- حَسَنَةً و صُحُوتاً و ضِئلاً. المتكلم: سكت. گوبنده ساکت شد.

❖ **الصَّنَج:** شيء يابس يوجد في مجاري خمر الشاة يُبِيد و لا دنها.

ماده غلیظی است که هنگام آبستنی گوسفند در پستان جمع شده و پس از زائیدن بیرون آمدن این ماده راه شیر باز می شود.

❖ **صَنَّعَ:** يَصْنَعُ صَنَّاعاً و صُحُوداً. ثبت: «صمد الجيش أمام هجمات الأعداء».

پایداری کرد. صمد الجيش امام هجمات الأعداء: ارتش در برابر حملات دشمن پایداری کرد.

کصناعة الثياب أو السفن أو المواد المذاتية أو ما إلى ذلك.
 ۲ - عملية استخراج المواد الأولية و عملها و تحويلها إلى مواد للاستعمال. و الصناعة أنواع، منها: اليدوية (كالخياطة أو الحياكة أو الحفر)، والآلية (كأكثر الصناعات الحسالة)، والخطيفة (كصناعة المواد الغذائية)، والثقلية (كصناعة الصلب والسنن والطائرات ونحوها). ۳ - العلم أو الفن المتعلق بكيفية العمل، كالمطبخ.

۱ - حرفه، پیشه، هنر، مانند خیاطی و بافندگی و ساختن کشتی و مواد غذایی. ۲ - کار استخراج مواد اولیه و ساختن ابزار آلات و ... از آن. صنعت دارای انواعی است از جمله: صنایع دستی: خیاطی، بافندگی و کتده کاری، صنایع ماشینی: شامل همه انواع صنایع سبک و سنگین. ۳ - علم و هنر وابسته به چگونگی کار، مانند منطق.

❖ **الصَّنَاعِي:** ۱ - المنسوب إلى الصَّناعة. ۲ - صاحب الصَّناعة.

۱ - منسوب به صناعة، صنعتی. ۲ - صاحب حرفه و پیشه و هنر، صنعتگر.

❖ **الصَّنْفُوق:** ج صنفایر ۱ - قفص الحوض الذي يخرج منه الماء. ۲ - أداة في طرف أنبوب من المحدث مجهوف تَقْنَعُ فجري منها الماء في البهوت للشرب والاستعمال. وتُعرف بـ «الحَنَفِيَّة».

۱ - سوراخ حوض که از آن آب خارج میشود. ۲ - شیرآب که به «حنفیه» معروف است.

❖ **الصَّنْفَة:** ۱ - رانسة الأبط الفاسدة المنتنة. ۲ - الثَّن عموماً. ۱ - بوی بد زیر بغل. ۲ - بوی بد.

❖ **الصَّنْفُج:** ج صُنُوج. ۱ - صفيحة من الشحاس مدوّرة تُضْرَب على أخرى مثلها للطّرب. ۲ - آلة طرب ذات أوتار.

۱ - سنج موسیقی. ۲ - دستگاه موسیقی که دارای تارهایی است.

❖ **الصَّنْفَدَل:** ج صَنَادِل ۱ - شجر هنديّ أبيض الزّهر خشبه طيّب الرائحة. ۲ - سفينة تقلّ حرثاً مسطّحة القاع. ۳ - حذاء تُشدّ نعلهُ إلى القدم شُوراً من جلد أو غيره.

۱ - درخت سندنل، که درختی است هندی چوب آن خوشبوست. ۲ - قایق رودخانه که سطح آن پهن و گسترده است و کلک. ۳ - نوعی از کفش تابستانی است.

❖ **الصَّنْدُوق:** ج صَنَادِق ۱ - وعاء من خشب أو معدن توضع فيه البضائع. ۲ - شبه خزانة من حديد توضع فيها القود. ۱ - صندوق. ۲ - شبه گاو صندوق که پول و اشیاء قیمتی را در آن می گذارند.

❖ **الصَّنْفَة:** ۱ - السَّيْد المطاع صاحب الأمر. ۲ - من أساء الله الحقن. ۳ - من الأشياء: الرغيع.

۱ - محضر و سروری که همه به او نیازمندند. ۲ - از اسما عسلی الهی است.

❖ **صَنْفَع:** تصمیماً. ۱ - الشيء: جعل فيه الصنف. ۲ - الشيء: ألصقه بالصنف.

۱ - در آن صمغ ریخت. ۲ - الشيء: أنجز را با صمغ چسباند.

❖ **الصَّنْمُغ:** مادة لزجة تسيل من بعض الأشجار و تتجمد عليها، تدوب في الماء و تُستعمل في ألصاق الأوراق أو غيرها، ج صُنُوغ.

صمغ ماده چسبنده ای که از بعضی از درختها می ریزد و بر روی درخت منجمد می شود. این ماده در آب ذوب می شود و برای چسباندن ورقها از آن بهره می گیرند. ج صُنُوغ.

❖ **صَنْفَع:** تصمیماً. ۱ - في الأمر أو عليه: مضى فيه غير متين أو متردد. ۲ - شيء: جعله أمم.

در آن کار تصمیم گرفت و تردید به خود راه نداد. ۲ - او را کر نمود.

❖ **الصَّنْمُغ:** ۱ - مص صَمْ يَصْمُ ۲ - فقدان حاشية السمع. ۱ - مص صَمْ يَصْمُ ۲ - کری.

❖ **الصَّنْمِيم:** ۱ - العض، الخالص، الصافي: «هو وطني صميم». هم وطنون صميم. ۲ - من الشيء: وسطه «صميم الموضوع أو الحديث».

۱ - خالص. ناب. صاف. «هو وطني صميم، هم وطنيون صميم» او ملی گرای نابی است. ۲ - من الشيء: وسط آن چیز. «صميم الموضوع، او الحديث» وسط موضوع، یا کلام و گفتار.

❖ **الصَّنْجَاة:** ۱ - صاحب الصَّنَج. ۲ - «صَنَاجَة الجیش»: الطبل.

۱ - سنج زن. ۲ - صَنَاجَة الجیش: طبل ارتش.
 ❖ **الصَّنْجَاة:** ج صَنَانِير ۱ - حديدة دقيقة مسنّقة في رأس المنزل. ۲ - حديدة مسنّقة في طرف خيط ضياد الشّمس. ۳ - قفص دقيق قصير من معدن أو عظم أو غيرها تحوّل به النساء الصوف.

۱ - آهن سرکمی است در سر دوک. ۲ - قلاب ماهیگیری، شکار. ۳ - قلاب بافتنی.

❖ **الصَّنَاعَة:** ج صَنَائِع و صناعات. ۱ - بعض الأعمال

❖ الصُّنُوفَةُ: الصُّنُوقُ الصَّغِيرُ.

صندوق كرجك.

❖ الصُّنْدِيدُ: الشَّجَرُ الشَّجَاعُ: ج. صُنَادِيدُ: «يُطْلَى صُنْدِيدٌ».

نَوَى وَ شَجَاعُ: ج. صُنَادِيدُ. «يُطْلَى صُنْدِيدُهُ فَهَرَمَانُ شَجَاعٍ».

❖ صُنْعٌ: يَصْنَعُ، صُنْعًا وَ صُنْعًا. ۱- الشَّيْءُ: عَمَلُهُ. ۲- لَهْ أَوْ

إِلَيْهِ مَعْرُوفًا، قَدِيمًا. ۳- بِهِ صُنْعًا قَبِيحًا: أَسَاءَ إِلَيْهِ، فَعَلَ بِهِ قَبِيحًا.

۱- أَنْزَا سَاخَتْ. ۲- لَهْ أَوْ إِلَيْهِ مَعْرُوفًا: بَرَأَى أَوْ كَارَى خُوبَ

اِتِّجَاعٍ دَادَ. ۳- بِهِ صُنْعًا قَبِيحًا: نَسَبَتْ بِهِ أَوْ كَارَى بَدَى اِتِّجَاعٍ دَادَ.

نَسَبَتْ بِهِ أَوْ بَدَى كَرَدَ.

❖ صُنْعٌ: تَصْنِيعًا، الْبِلَادُ: قُوَى صِنَاعَتِيَا وَ نَشْرَهَا.

صَنَعَتْ كَشُورًا وَ تَقْوِيَتَ كَرَدَ وَ كَسْتَرَشَ دَادَ.

❖ الصُّنْفَةُ: ۱- الْمَرْءُ مِنْ صُنْعٍ. ۲- عَمَلُ الصَّانِعِ. ۳- حَرْفَةُ

الصَّانِعِ.

۱- مَصْرُ تَرْءٍ صُنْعٍ ۲- كَارَ صُنْعَكَ. ۳- بِيَشِهِ.

❖ صُنْفٌ: تَصْنِيفًا. ۱- الشَّيْءُ: جَمْلُهُ أَصْنَافًا. ۲- الْكِتَابُ: أَلْفُهُ

وَ جَمْعُهُ.

۱- دَسَنَةُ بَنَدَى كَرَدَ، جَوْرَ كَرَدَ. ۲- الْكِتَابُ: كِتَابٌ رَا بِهِ رَشْتَهُ

تَحْرِيرَ دَرَأَوْرَدَ.

❖ الصُّنُوفُ: ج. اصْنَافٌ وَ صُنُوفٌ.

نَوْعٌ.

❖ الصُّنُوفُ: ج. اصْنَافٌ وَ صُنُوفٌ. ۱- النَّوْعُ: «صَنَفَ

الْبَضَاعَةَ». ۲- الصُّنْفَةُ.

۱- نَوْعٌ. «صَنَفَ الْبَضَاعَةَ: نَوْعٌ كَالَا». ۲- صَفَتْ.

❖ الصُّنْمُ: قَتَالَ يَحْنُمُ مِنْ دُونِ اللَّهِ، ج. أَصْنَامٌ.

بُتَ، ج. اصْنَامٌ.

❖ الصُّنُونُ: ج. صُنُونٌ وَ أَصْنَاءُ. ۱- الشَّقِيقُ. ۲- الْمِثْلُ،

الشَّيْبَةُ.

۱- بَرَادَرُ تَنِي. ۲- مِثْلٌ وَ مَانَدٌ وَ شَيْبَةُ.

❖ الصُّنُونُورُ: ۱- شَجَرٌ دَائِمُ الْخَضَرَةِ يُؤَزَّجُ بِحُضَةِ اللَّزْنَةِ وَ

بِضَةِ الْآخِرِ لِقَرْدٍ. ۲- ثَمَرُ الصُّنُونُورِ.

۱- دَرِخْتُ كَاجَ كَهْ هَمِيشَهُ سَرِيزِ اسْتِ. ۲- مِوَةُ كَاجِ.

❖ الصُّنْفِيعُ: ج. صُنَائِعٌ وَ صُنْعٌ. ۱- الْمَصْنُوعُ. ۲- الْفِعْلُ

الْحَسَنُ. ۳- الْأَحْسَانُ. ۴- «هُوَ صَنِيعِي»: أَيِ اصْطَنَعْتَهُ وَ زَيَّنْتُهُ.

۱- سَاخَتْهُ شُدَّةَ. ۲- كَارَ بِهَنْدِيدِهِ. ۳- احْسَانًا. ۴- هُوَ صَنِيعِي:

أَوْ دَسْتُ بِرُورْدَةٍ مِنْ اسْتِ.

❖ الصُّنْفِيعَةُ: ج. صُنَائِعٌ. ۱- الْإِحْسَانُ. ۲- «هُوَ صَنِيعِي»:

أَيِ أَنَا اصْطَنَعْتَهُ وَ رَيَّنْتُهُ.

۱- احْسَانًا. ۲- هُوَ صَنِيعَتِي: أَوْ دَسْتُ بِرُورْدَةٍ مِنْ اسْتِ.

❖ صُنْفٌ: اسْمُ فِعْلِ لِلْأَمْرِ بِمَعْنَى «اسْكُتْ»، لِلْمَعْرُودِ وَ الْمَشْقُوقِ

وَ الْجَمْعِ وَ الْمَذْكَرِ وَ الْمَوْثَقِ.

اسْمُ فِعْلِ أَمْرُهُ بِمَعْنَى «اسْكُتْ» سَاكُتٌ شَوْ، مَعْرُودٌ مَشَقُوقٌ جَمْعٌ

مَذْكَرٌ مَوْثَقٌ يَكْسَانُ اسْتِ.

❖ الصُّنْفَالُ: ۱- مَصْ صَهْل. ۲- الصَّهْلُ.

❖ الصُّنْفِيَاءُ: ج. صُنْفِيَاءُ. ۱- مِ الْأَصْهَبِ. ۲- الْحَمْرُ.

۱- مِ الْأَصْهَبِ ۲- شَرَابٌ.

❖ الصُّنْفِيَّةُ: الْتَوْنُ الَّذِي يَبِيلُ إِلَى حُمْرَةٍ أَوْ شَقْرَةٍ.

رَنْكِي كَهْ مَابِلُ بِهِ سَرَضِي يَا بَوْرِي اسْتِ.

❖ صُنْفِيٌّ: يَصْنُفُّ، صُنْفِيًّا. ۱- الشَّيْءُ: أَذَابَهُ «صَهَرَ الْمَعْدَنَ».

۲- الْحَمْرُ: اسْتَدْتَهُ عَلَيْهِ.

۱- أَنْجِيزْ رَا ذَوْبَ كَرَدَ. «صَهَرَ الْمَعْدَنَ» فَلَزَا رَا ذَوْبَ كَرَدَ.

۲- الْحَمْرُ: كَرَمَا أَوْ رَاهُ كَلَاغَهُ نَمُودَ.

❖ الصُّنْفِيَّةُ: ج. أَصْحَارٌ. ۱- زَوْجُ الْأَبْنَةِ. ۲- زَوْجُ الْأَخْتِ.

۳- الْقَرَابَةُ بِالزَّوْجِ.

۱- شَوهر دختر. ۲- شَوهر خواهر. ۳- خُویشاوندی از راه

ازدواج.

❖ الصُّنْهَرِيحُ: ج. صُنْهَارِيحٌ. ۱- حَوْضٌ كَبِيرٌ يَجْتَمِعُ فِيهِ الْمَاءُ.

۲- خَزَانُ النَّفْطِ. ۳- سَيَّارَةٌ كَبِيرَةٌ ذَاتُ خَزَانٍ مُعَدَّةٍ لِنَقْلِ الْمَاءِ أَوْ

النَّفْطِ وَ بَعْضُ مَشَقَّاتِهِ.

۱- حَوْضُ آبٍ. ۲- مَنَبِعُ نَفْطٍ. ۳- تَانَكِرُ حَمَلٍ وَ نَقْلٍ نَفْطٍ وَ

آبٍ.

❖ صُنْفَلٌ: يَصْنُفُّ وَ يَصْنُفُّ، صُنْفَلًا وَ صَاهِلَةً وَ صِهَالًا.

الْفَرْسُ: صَوْتٌ.

اسْمُ شَيْبَةٍ كَشِيدَةٍ.

❖ الصُّنْهَوَةُ: ج. صِهَاءٌ وَ صَهَوَاتٌ. ۱- مَوْضِعُ الشَّرْحِ مِنْ

ظَهْرِ الْفَرْسِ. ۲- مُؤَخَّرُ «سَنَامِ» الْجَمَلِ: أَيِ حَدْبَتِهِ.

۱- بِشْتُ اسْمُ مَحَلِّ نَهَادِ زَيْنِ رَوِي أَنْ. ۲- اِنْتَهَايُ كُوْهَانِ شَرِ.

❖ الصُّنْهِيلُ: ۱- مَصْ صَهْلٌ. ۲- صَوْتُ الْفَرْسِ.

۱- مَصْ صَهْلٌ ۲- شَيْبَةُ اسْمٍ.

❖ الصُّوَابُ: ۱- إِصَابَةُ الْحَقِّ فِي عَمَلٍ أَوْ قَوْلٍ: «هُوَ عَلَيَّ

صَوَابٌ». ۲- الْحَقُّ.

۱- دَرِسْتِي دَرِ كَفْتَارِ وَ كَرْدَارِ «هُوَ عَلَيَّ صَوَابٌ» أَوْ دَرِسْتُ

مِي كَوِيدِ، كَارَ مِي كَنْدَ. ۲- حَقٌّ.

❖ الصُّوَانُ: حَجَرٌ صَلْبٌ تُشَقَّلُ بِهِ النَّارُ.

سَنَكٌ چَتْمَقِ.

❖ الصُّوَانِي: الْإِنَاءَةُ الْمُنَسَّوَةُ إِلَى «الصَّنِينِ».

ظَرْفِي كَهْ دَرِ چِينِ سَاخَتْهُ شُدَّةَ.

مفرد صوبته.

❖ **الصُوفِيَّةُ**: فئة من المتزهدین المتعبدین الذین یقهرون الجسد و یسمون بالنفس للاتصال بالله. و قد قامت منهم فرق مختلفة.

گروه زاهدان و عابدان صوفی که گروههای مختلفی هستند.

❖ **صَوْبٌ**: تصویلاً. ۱- القمح: نَقَاءٌ متافیه من تراب و نحوه بالماء. ۲- البیدز: کنس نواحه. ۳- الکلس: اذابه بالماء.

۱- القمح: گندم را از گرد و خاک با آب پاک کرد. ۲- البیدز: گندم را خرمن کرد، به خرمنگاه آورد. ۳- الکلس: سنگ آهک را با آب ذوب کرد، مخلوط کرد.

❖ **الصُّوفُوتَةُ**: ۱- مص. صال. ۲- السطوة فی حرب أو غیرها. ۳- القهر، القلبة. ۴- الحملة فی الحرب. ۵- القدرة.

۱- مص صال. ۲- پیروزی و حمله در جنگ و غیره. ۳- پیروزی غلبه. ۴- یورش در جنگ. ۵- قدرت و توان.

❖ **الصُّوفُوتَانِ**: ج صَوَابٌ و صَوَابَةٌ. ج ۱- الصا المقوفة الرأس. ۲- عصا الملک.

۱- عصای چوگان. ۲- عصا یا گرز قدرت پادشاه.

❖ **الصُّوْمُ**: ج أصوام. ۱- مص. صام. ۲- الامتناع عن الأکل و الشرب فی أوقات معینة من السنة و الیوم. ۳- شهر الصوم: رمضان.

۱- مص صام. ۲- روزه گرفتن. ۳- شهرالصوم: ماه رمضان.

❖ **الصُّوْمَعَةُ**: ج صوامع. ۱- مکان منفرد یسکنه الزاهد أو المتعبد ابتعاداً عن الناس و شؤون الدنیا. ۲- الذُّبر. ۳- أعلى کل جبل إذا کان مستوق الرأس.

۱- صومعه ۲- دیر. ۳- بلندی کوه اگر قله آن باریک باشد.

❖ **الصُّبُاح**: الكثير الضیاح.

بسیار داد و فریاد کن.

❖ **الصُّبُیَاغَةُ**: حرفة الصَّانِع.

زورگری.

❖ **الصُّبُیَانَةُ**: ۱- مص. صان. ۲- الحفظ و الوقایة.

۱- مص صان. ۲- حفظ و نگهداری.

❖ **الصُّبُیَّتُ**: الذکر الحسن المتشربین الناس.

آوازه خوب بین مردم.

❖ **صَبَحٌ**: تصبیحاً. ۱- صابح بأقصى طاقته. ۲- ت الشمس أو الیوم النبات. جفتته.

۱- با صدای بلند داد زد. ۲- ت الشمس أو الیوم النبات: حرارت خورشید یا باد گیاه را خشک کرد.

❖ **صَوْبٌ**: تصویباً. ۱- السلاح: وجهه إلى الهدف. ۲- القول أو الفعل: عدو صواباً. ۳- الخطأ: صحه.

۱- سلاح را نشانه رفت. ۲- القول أو الفعل: گفتار و کردار را درست پنداشت. ۳- الخطأ: خطا را تصحیح کرد.

❖ **الصُّوبُ**: الجهة: «جاءت الوفود من کل صوب» نمایندگان از سمت و سو. «جاءت الوفود من کل صوب» نمایندگان از هر سو آمدند.

❖ **صَوْبٌ**: صَوْبَةُ الشیء: نقله بالصَّابون.

آن چیز را باصابون تمیز کرد. شست.

❖ **صَوْبُوتٌ**: تصویباً. ۱- أهدت صوتاً. صاح. ۲- فی الانتخاب: یُهد أحد المرشحين بإعطائه صوته.

۱- صدا درآورد. فریاد زد. ۲- فی الانتخاب: یکی از کاندیدهای انتخابات را با رأی دادن برگزید.

❖ **الصُّوْتُ**: ج أصوات. ۱- مص صات. ۲- ما تلتقطه الأذن من التوجّات الخارجة من فم الإنسان أو الحيوان، أو من وقع شیء علی آخر. و تبلغ سرعة الصوت فی الهواء ۳۴۰ متر فی الثانية، و فی الماء ۱۴۲۵ متر ۳. النوع من الفناء.

۱- مص صات ۲- آنچه را که گوش می تواند دریافت نماید. «صدا» که سرعت آن در هوا ۳۴۰ متر در ثانیه و در آب ۱۴۲۵ متر در ثانیه است. ۳- نوعی از آواز.

❖ **صَوْبٌ**: تصویراً. ۱- جعل له صورة و شكلاً. ۲- رسمه. ۳- نقشه. ۴- الأمر: وصفه بدقة.

۱- برای او شکل و شمایل قرار داد، به تصویر کشید. ۲- او را نقاشی کرد. ۳- او را به نقش و نگار کشید. ۴- الأمر: با دقت و صفت کرد.

❖ **صَوْبٌ**: لئ: خیل له.

بنظرش رسید.

❖ **الصُّوْبُ**: یوقی کالقرن یتنقح فیه، ج أصوار.

یوقی است مانند شاخ و در آن می دمند. ج أصوار.

❖ **الصُّوْبَةُ**: ج صُوبٌ و صُوبٌ و صُوبٌ. ۱- الشكل. ۲- الوجه. ۳- کل ما یُصوّر. ۴- الصفة. ۵- النوع.

۱- شکل. ۲- صورت. ۳- هر آنچه که به تصویر کشیده شده است. «عکس». ۴- مثال. صفت. ۵- نوع.

❖ **الصُّوْبُ**: الشَّعر الذی علی جلد العنّان، ج أصواف. پشم. ج أصواف.

❖ **الصُّوْبَةُ**: القطة من الصُّوف.

پارچه ای از پشم.

❖ **الصُّوْبُفِ**: واحد الصُّوْبَةُ.

❖ الصُّبْحَة: ١- المرأة من صاح. ٢- التَّنَحُّج في الصُّور في الآخرة.

١- يكبار داد زدن. ٢- دمیدن در صور روز رستاخیز.

❖ الصُّبْد: ١- مص. صاد. ٢- ما يُصَاد.

١- مص صاد. ٢- شكار.

❖ الصُّبْدِيَّة: علم يُبْحَث فيه عن الأدوية و استحضارها و حفظها و تركيبها.

داروسازی.

❖ الصُّبْدِلِيّ: ج صِبَادَة. ١- الصَّالِم بالصُّبْدَة. ٢- بائع الأدوية و مركبها.

١- داروساز. ٢- فروشنده دارو و سازنده آن.

❖ الصُّبْدِلِيَّة: دكان الصُّبْدِيّ.

داروخانه.

❖ صُبَّيْ: تصغيراً، كَذَا أو أَلَى كَذَا، حوله من حالة إلى حالة.

آن را از حالتی به حالتی دیگر تغییر داد.

❖ الصُّبَيْرَة: حفرة الماشية، ج صَبْر و صَبْر.

آغل گوسفند ج صَبْر و صَبْر.

❖ الصُّبَيْرِيّ: صَرَّاف. ج صَبَارِفَة. من يبيع النقود بنقود من نوع آخر، ج صَبَارِفَة.

صَرَّاف پول ج صَبَارِفَة.

❖ الصُّبَيْفَة: ج صَبَيْف. ١- النوع من صاغ. ٢- من الأمر: هيئته التي بُني عليها «صيفه الكلمة».

١- مصدر نوع از صاغ. ٢- من الأمر: ساختار شیء و اصل و اساس آن. «صيفه الكلمة» اصل و ریشه و شکل کلمه.

❖ صَبَيْف: تصيفاً. بالمكان: أقام به صيفاً.

در تابستان آنجا اقامت کرد.

❖ الصُّبَيْف: ١- مص. صاف. ٢- فصل من فصول السنة

الأربعة، يمتد من ٢١ أو ٢٢ حزيران (يهول) إلى ٢٢ أو ٢٣ أيلول (سبتمبر)، ج أَصْفَاء و صُؤُف.

١- مص صاف. ٢- فصل تابستان ٢١ یا ٢٢ ماه ح�یران «زوشنه» شروع تا ٢٢ یا ٢٣ ایلول «سپتامبر» پایان می یابد به

تاریخ شمسی اول تیر تا پایان شهریور. ج أَصْبَاف و صُؤُف.

❖ الصُّبَيْفِيّ: المنسوب إلى الصُّبَيْف: «لباس صيفي، فاكهة صيفية».

منسوب به صیف. «لباس صیفی، فاکهه صیفیه» لباس تابستانی. میوه تابستانی.

❖ الصُّبَيْقَل: من صَاعَتَهُ صَقَلَ السُّيُوف أو غيرها، ج صَبَاقِل و صَبَاقِلَة.

کسیکه کارش صیقلی دادن شمشیر است. ج صَبَاقِل و صَبَاقِلَة.

❖ الصُّبَيْفِيَّة: ١- واحدة الصُّوَابِيّ. ٢- طبق من قش أو معدن أو خبز تقدم عليه القهوة أو غيرها.

١- مفرد سینی. ٢- سینی.

❖ الصُّبُوحَان: خيمة كبيرة من القماش، ج صُؤَابِقِين: «صُؤَابِقُ الجنود».

خیمه و چادر بزرگ پارچه ای. ج صُؤَابِقِین. «صُؤَابِقُ الجنود» چادر و خیمه سربازان.

الفاد

❖ **ضی:** الحرف الخامس عشر من حروف الهجاء. و هو في حساب البثمل عبارة عن ثماني مئة (٨٠٠).

پانزدهمین حرف از حروف هجائی در حساب ابجد برابر است با ٨٠٠

❖ **ضماء:** يَضُو، ضَوْءٌ وَ ضَوَاءٌ وَ ضِيَاءٌ. (ض و ا) القمر أو غيره؛ أنار، أشرق. روشن شد، تابید.

❖ **الضمانية:** الضائقة الاقتصادية: أزمة اقتصادية تؤدي إلى الإفلاس و البطالة و غيرهما.

بحران اقتصادی که منجر به ورشکستگی و بیکاری و مشکلات دیگر میگردد.

❖ **ضَاعَل:** مُضَاعَلَةٌ. (ض ا ل) شخصه؛ صفة. او را خرد و حقیر و بی مقدارش کرد.

❖ **الضابط:** ج ضَبَّاط. ١- مرتبة في الجيش و الشرطة. ٢- القائد. ٣- الحازم. ٤- القوي الشديد. ٥- ضابط الارتباط: شخص يكون صلة وصل بين هيئة و هيئة.

١- رده ای «افسر» است نظامی در ارتش و نیروهای انتظامی. ٢- فرمانده. ٣- باتدبیر. ٤- قدرتمند. ٥- ضابط الارتباط: کسی است وسیله ارتباط بین دو گروه باشد.

❖ **الضابطة:** الضابطة الجمركية: الهيئة الجمركية المتنوعة بها ضبط البضائع المهربة أو غير ذلك، ج ضَوَابِط.

مقررات گمرکی که کالای قاچاق و غیره را ضبط می کند. ج ضَوَابِط.

❖ **الضابطية:** ١- جند يتولون جمع الأموال و حراسة المجرمين و نحو ذلك. ٢- حرفة الضابطة.

١- سربازانی که نگهداری اموال و ثبت و ضبط گناهکاران را بعهده دارند. ٢- حرفه الضابطية: مأمور گمرکی.

❖ **ضَاجِج:** مُضَاجَعَةٌ. (ض ج ع)؛ استلقى معه أرضاً واضماً جنبه عليها.

به همراه او روی زمین دراز کشید.

❖ **ضَاحِك:** مُضَاحَكَةٌ. (ض ح ک)؛ ضحك معه.

همراه با او خندید.

❖ **الضاحية:** ج ضَوَاح. ١- الناحية الظاهرة خارج البلد. ٢- الناحية الظاهرة من كل شيء.

١- ناحیه - حومه شهر. ٢- ناحیه و بیرون هر چیزی.

❖ **ضَمَّاء:** مُضَادَّةٌ. (ض د د) ١-؛ خالفه. ٢- بین الشیئین: جعل کلّاً منهما ضدّاً للآخر.

١-؛ با او مخالفت کرد. ٢- بین الشیئین: هر کدام از آن دو را ضد دیگری قرار داد.

❖ **ضَمَّان:** يَضُوُّ ضَوْراً. (ض و ر). ١- جاع كثيراً. ٢-؛ الأمر: اضربه.

١- بسیار گرسنه شد. ٢-؛ الأمر: به او ضرر و زیان رساند.

❖ **ضَمَّان:** يَضِيضُ ضِيراً. (ض ی ز).؛ الأمر: اضربه.

به او ضرر و زیان رساند.

❖ **ضَمَّانَت:** مُضَامَّةٌ وَ ضِعْراً (ض ر ب). ١-؛ ضرب کلّ منهما الآخر. ٢-؛ في ماله: اتجرله فيه لقاء نصيب معلوم من الزئج.

١-؛ یکدیگر را زدند. ٢-؛ في ماله: با پول او به تجارت پرداخت مقابل سهم معلوم از سود.

❖ **ضَمَّار:** مُضَامَّةٌ. (ض ر ع).؛ شاهيه.

مشابه و همانند او شد.

❖ **الضَّام:** ج ١-؛ فاء. ٢- المنذلل المستكين.

١-؛ فاء. ٢- فروتن. خاضع، متواضع.

❖ **الضَّام:** ج ضَوَّام. ١-؛ فاء. ٢- من الكلاب أو الطيور: المدرب على الصيد العارف به. ٣- من الحيوانات: المولع بأكل اللحم.

١-؛ فاء. ٢- من الكلاب أو الطيور: سگ یا پرند شکاری. ٣- من الحيوانات: حیوانات درنده. گوشت خوار.

ناتوان است.

❖ ضَمَائِقُ: ضَمَائِقَةُ (ض ي ق)، ة: عامله بالشدة ولم يسامحه.

به سختی و شدت با او رفتار نمود و او را نبخشید.

❖ الضَّمْلِيلُ: ج ضَمْلَاءَ وَ ضَمْلَالٍ. ۱- الضَّغِيرُ. ۲- الدَّقِيقُ، التَّعَفُّفُ. ۳- الحَقِيرُ.

۱- کوچک. ۲- ریز. لاغر و نحیف. ۳- خوار و پست.

❖ الضَّمْنُ: حیوان من الرُّحَفَاتِ. کثیر عَقْد الذَّنَبِ خشنه، ج ضِبَابٍ وَأَشْبَ وَ ضَبَانٍ وَ مُضَبَّةٍ.

سوسمار، ج ضِبَابٍ وَأَشْبَ وَ ضَبَانٍ وَ مُضَبَّةٍ.

❖ الضَّمْبَانُ: شبه سحاب کالدَّاعَانِ یَطْعِي الْأَرْضَ.

مه.

❖ الضَّمْبَانُ: قطعة من جلد أو ورق أو قماش توضع فی باطن الحذاء.

کفی کش که یا از جنس پارچه است یا چرم.

❖ الضَّمْبُطُ: یَضْمُطُ وَ یَضْمُطُ. ضَبْطًا وَ ضَبَاطَةً. ۱- ة أو الشَّيْءُ: حَفَظَهُ بِالْحَزْمِ «ضبط القائد نظام الجيش». ۲- العمل: أحكمه و أنقته. ۳- الكتاب: صحَّته و شكله. ۴- البضاعة المهرَّبة أو نحوها: قبض عليها.

۱- آنرا نگهداشت. ۲- العمل: کار را نیکو انجام داد. ۳- الكتاب: کتاب را تصحیح کرد، اعراب گذاری نمود. ۴- البضاعة المهرَّبة أو نحوها: کالای قاچاق را ضبط کرد.

❖ الضَّمْبُغُ: حیوان ضارب طویل الشعر غلیظه، کبیر الرأس قوی الفکین، ج أَضْبَغٌ وَ ضِبَاعٌ وَ شُبُعٌ وَ شُبُوعَةٌ وَ ضَبَمَاتٌ وَ مُضَبَّمَةٌ. مؤنثه.

کفتار نر یا ماده. ج أَضْبَغٌ وَ ضِبَاعٌ وَ شُبُعٌ وَ شُبُوعَةٌ وَ ضَبَمَاتٌ وَ مُضَبَّمَةٌ (ابن کلمه گاهی برای کفتار ماده بکار میرود).

❖ الضَّمْبُغُ: ر. الضَّبْعُ.

❖ ضَمَجٌ: یَضْجُ. ضَجًا وَ ضَجِیمًا وَ ضَجَاجًا. ضَجْنًا وَ ضَجِجًا وَ ضَجَاجًا. صاح و أحدث جلبة و ضجة لغوف و غيره.

داد و فریاد زد بخاطر ترس و وحشت و غيره.

❖ الضَّمْجَاجُ: الكثير الصياح و الضَّجَّةُ.

بسیار داد و فریاد زن.

❖ الضَّمْجَةُ: الصياح و الجلبة و اختلاط الأصوات.

داد و فریاد و قبل و قال و شلوغی صداها.

❖ ضَمَجٌ: یَضْجُ. ضَجْرًا. منه أو بـ: سِنَّةٌ وَ ضَاقَ بِهِ.

از او دلتنگ شد. دلتش گرفت.

❖ ضَمَاعٌ: یَضْمَعُ. ضَمَاعًا وَ ضَمِيعًا وَ ضَمِيعَةً وَ ضَمِيعًا. (ض ي ع) ۱- أو الشَّيْءُ: قَدَّ. ۲- أو الشَّيْءُ: هلك، تلف.

۱- الشَّيْءُ: گم شد. ۲- الشَّيْءُ: نابود شد، از بین رفت.

❖ ضَمَاعَفٌ: مُضَاعَفَةٌ. (ض ي ع) الشَّيْءُ: جمعه ضَمَعِنَ. آنچیز را دو چندان کرد.

❖ ضَمَافٌ: یَضْمِفُ. ضَمِيفًا وَ ضَمِيفَةً. (ض ي ف) ۱- ة: نزل عنده ضَمِيفًا. ۲- ة: طلب منه الضَّيَافَةُ.

۱- ة: نزد او میهمان شد. ۲- ة: از او میهمانی خواست.

❖ الضَّمَّافِي: ۱- فا، ۲- من الثَّيابِ أو نحوها: الطویل.

۱- فا ۲- لباس بلند.

❖ ضَمَاقٌ: یَضْمِقُ. ضَمِيقًا وَ ضَمِيقَةً. (ض ي ق) ۱- الشَّيْءُ: كان ضَمِيقًا. ۲- الشَّيْءُ: صار ضَمِيقًا.

۱- الشَّيْءُ: آن چیز تنگ بود. ۲- الشَّيْءُ: آنچیز تنگ گردید.

❖ ضَمُوقٌ: یَضْمُوقُ. ضَمُوقًا وَ ضَمُوقَةً. ۱- صغر جسمه. ۲- الشَّيْءُ: صغر و نحف. ۳- حقر.

۱- بدن او کوچک شد. ۲- الشَّيْءُ: آنچیز کوچک و بی ارزش شد. ۳- بی ارزش شد.

❖ الضَّمَّالَةُ: ج ضَمَّالٍ. ۱- الشَّيْءُ المفقود. ۲- الشَّيْءُ المرغَّبُ الذی یرعى المرء للمحصل علیه: «المجد هو ضالمته المنشودة».

۱- چیز گم شده. ۲- گم گشته انسان که به دنبال اوست. «المجد هو ضالمته المنشودة» عظمت گم گشته انسان است.

❖ ضَمَامٌ: یَضْمِ. ضَمَامًا. (ض ي م) ۱- ة: ظلمه. ۲- ة: أذله. ۱- ة: به او ستم نمود. ۲- ة: او را خوار نمود.

❖ الضَّمَّامُورُ: ۱- فا، ۲- من الخیل أو الجمال أو غيرها: القلیل اللحم، ج ضَمَّورٍ وَ ضَمَّویرٍ.

۱- فا ۲- اسب یا شتر یا دیگر حیوانات لاغر اندام. ج ضَمَّورٌ وَ ضَمَّویر.

❖ الضَّمَّامُورُ: ج ضَمَّانٌ وَ ضَمَّنةٌ. ۱- فا، ۲- الکفیل. ۳- الملتزم. ۱- فا، ۲- کفیل. ۳- متعهد.

❖ الضَّمَّانُ: ذو الصُّوفِ من الفتم، خلاف الماعز.

گوسفند پشمالو.

❖ الضَّمَّانِيُّ: لحم الضَّانِ.

گوشت گوسفند.

❖ ضَمَاهَنِي: مُضَاهَاةٌ. (ض ه ي): ة: شابهة.

مثل و مانند او شد. با او شباهت پیدا کرد.

❖ الضَّمَّائِي: ۱- التَّعَفُّفُ الدَّقِيقُ. ۲- الدَّقِيقُ الجسم الضعیفه. ۱- لاغر و نحیف، کوچک. ۲- کسی که بدنش کوچک و

١- قربانی. ٢- کسیکه بر اثر جنگ دچار صدمه و ضرر و زیان شده است. «ذهب ضحیة الانتفجار» او قربانی انفجار شد.

❖ ضَمَحٌ: يَضْمَحُ ضَحًا، الماء: نضحه، رشه، صبه.

آب را ریخت، پاشید، پمپاژ کرد.

❖ ضَمَحٌ: يَضْمَحُ ضَحَامَةً وَ ضِحْمًا. ١- کان ضحماً.

٢- صار ضحماً.

١- ضحیم و بزرگ بود. ٢- بزرگ و ضحیم شد.

❖ ضَمَحٌ: تَضَحِمًا، الشيء: جمعه ضحماً.

آنچیز را بزرگ و ضحیم نمود.

❖ الضَّحْم: العظيم الجسم من كل شيء، ج ضِحام.

کسیکه مِیکَل او درشت است. ج ضِحام.

❖ الضُّدُّ: ج أضداد و ضدّ. ١- المعارف. ٢- المدو.

١- مخالف. ٢- دشمن.

❖ ضَمٌّ: يَضُرُّ ضَرًّا وَ ضَرًّا وَ ضَرًّا. ١- أو به: ألمق به ضرراً.

به او زیان رساند.

❖ الضُّرُّ: ١- مص. ضَرٌّ. ٢- سوء الحال و الشدّة.

١- مص. ضَرٌّ. ٢- شدت و سختی و بدی اوضاع و احوال.

تنگدستی.

❖ الضُّرُّاء: الشدّة، تقيض السراء.

شدت و سختی تنگدستی، فِیْد سَرّاء.

❖ الضُّرُوم: ١- الاضطرام، الاتقاد، الاشتغال. ٢- لهب النار.

شعله‌ور شدن، سوختن، آتش گرفتن. ٢- زبانه آتش.

❖ ضَرْبٌ: يَضْرِبُ ضَرْبًا. ١- بالشیء: صدمه و أصابه به.

٢- تَهْلُوه: لغته. ٣- الموعد: حدّد، عيّنه. ٤- المثل: قاله.

ذکره. ٥- علیه الضريبة: فرضها علیه. ٦- الخيفة: نصيبها.

٧- علیه الذلّة: أدلّه. ٨- علیه الحصار: حُتّق علیه به. ٩- التّودّد

فی الارض: دقّه فيها. ١٠- الدرامم: سبکها، سگکها. ١١- الشيء

علیه: ألزّمه إياه. ١٢- الغاتم: صافه. ١٣- علی الرسالة: ختم.

١٤- علی الآلة الموسيقية: عزف، لمب. ١٥- بّ المكتوب

نسخها: ختمت. ١٦- للمعرق: إختلج، نیض. ١٧- الشيء:

تحرّک. ١٨- الشيء بالشیء: خلطه به. ١٩- العاسب: عدّدأ فی

آخر: کوزّه بقدّره. ٢٠- اللون إلى کذا: مال. ٢١- عنه صفحاً:

أعرض عنه، أهمله. ٢٢- الشبكة علی الطائر: ألصّاقها علیه.

٢٣- الرقم التباسی فی الرياضة أو فی الانتاج: تتجاوز الرقم

المعادی إلى رقم جدید لم یُبلّغ بعد. إلى رقم جدید لم یُبلّغ بعد.

١- بالشیء: او را با آن چیز زد، ضرر و صدمه زد.

٢- تَهْلُوه: او را کزدم نیش زد. ٣- الموعد: وقت را معین

❖ للضُّحَى: ١- مص. ضَجر. ٢- الشأم، التلقّ من حزن أو نحره.

١- مص. ضَجر. ٢- ناراحتی، دلنگی بر الرغم و اندوه و غیره.

❖ الضُّحَى: التلقّ، التّوهم.

مضطرب. دلنگ. دلگرفته.

❖ ضَمَجٌ: يَضْمَجُ ضَمًا وَ ضَجْرًا. استلقى و وضع جنبه

علی الأرض.

به پهلو دراز کشید.

❖ الضُّجْعة: المرأة من الاضطجاع.

یکبار به پهلو دراز کشیدن.

❖ الضُّجِيج: ١- مص. ضَجٌّ. ٢- الضجّة.

١- مص. ضَجٌّ. ٢- داد و فریاد.

❖ ضَحْنٌ: ضحية، (ض ح و)، ١- بالشیء: «ضحن بقیه

لنفسه الحق». ٢- بالشیء: ذهبها فی الضحن من أيام الأحمی.

١- بالشیء: آن چیز را بخشید لذا کرد قربانی کرد. و ضحن

بقیه لنفسه الحق. خود را فدا کرد برای پاری حق.

٢- بالشیء: گوسفند را قربانی کرد. در عید قربان سر بُرید.

❖ الضُّحَى: ١- وقت ارتفاع الشمس أو النهار. ٢- ضوء

الشمس.

١- چاشتگاه. وقت بالا آمدن آفتاب پیش از ظهر. ٢- نور

خورشید.

❖ الضُّحَاك: ر. الضُّحُوك.

❖ ضَحِكٌ: يَضْحَكُ ضَحْكًا وَ ضِحْكًا وَ ضِحْكًا.

١- انبسط وجهه و انفرجت شفاه و ظهرت أسنانه من السرور.

٢- منه أو به: سخر منه. ٣- القرد: صوّت.

١- خندید. ٢- منه او بی: او را تمسخر نمود. او را ریشخند

نمود. ٣- القرد: میمون قهقهه زد.

❖ الضُّحُوك: ١- مص. ضَحِك. ٢- انبساط الوجه و انفرج

الشفَتین و ظهور الأسنان من السرور.

١- مص. ضَحِك. ٢- خنده.

❖ الضُّحُوة: ارتفاع الشمس أو النهار.

بالا آمدن آفتاب.

❖ الضُّحُوك: الكثير الضحک.

بسیار خندان.

❖ الضُّحِية: ج ضَحایا. ١- شاة أو نحوها یضحي حى بها.

٢- کلّ من أصابه شرّ أو أدى نتيجة لخطأ أو عدوان أو حادث

... الخ: «ذهب ضحیة الانتفجار».

❖ **صَنْبَسٌ** يَضْرِبُ **صَنْبَسًا** ۱- ث أسنانه: كَلَّتْ و عجزت من أكل العاص. ۲- كَلَّتْ أسنانه و عجزت من أكل العاص. ۳- كان شرساً.

۱- دندانهایش بر اثر خوردن خوراک ترش ناتوان گریزد. ۲- ناتوان شد. ۳- ناتوان بود.

❖ **الصَّنْبُونُ** الشَّنْ: مذکر، و قد یؤنث، ج أضراس و ضُرُوس. ۱- دندان. مذکر است و گاهی مؤنث میگردد. ج أضراس و ضُرُوس. ۲- ضُرُوبٌ: یَضْرِبُ. ضُرُوبًا وَ ضَرِطًا وَ ضَرِطًا.

۱- ضرب: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. لهُ أو لیلِهِ: ذُلُّ و خضع. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا وَ ضَرْعًا. ر. ضَرْعٌ. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **الصَّنْعُ**: مَذْرَبٌ مِنَ الشَّاءِ وَ الْبَقَرِ، وَ هُوَ كَالْقَدِي لِلْمَرْأَةِ. ج ضُرُوع. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **الصَّنْعُ** غام: ج ضَرْعُ غامِ وَ ضَرْعُ غامِ. ۱- الأسد. ۲- الشَّجَاع. ۱- شیر دند. ۲- شجاع و بیباک.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **الصَّنْعُ** ر: ج ضَرْعُ ر. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **الصَّنْعُ** ر: ج ضَرْعُ ر. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **الصَّنْعُ** ر: ج ضَرْعُ ر. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْعٌ**: یَضْرَعُ. ضَرْعًا. ب النَّارِ: اشتملت بشدَّة. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

کرد و محدود نمود. ۴- المثل: ضرب المثل را بیان کرد، بر زبان آورد. ۵- علیه الصنوبیة: مسایلات را بر او بست.

۶- الخیمة: جادر را برپا داشت. ۷- علیه الذلّة: او را خوار نمود. ۸- علیه الحصار: عرصه را بر او تنگ کرد، او را محاصره کرد. ۹- التوت فی الارض: میخ را بر زمین کوبید.

۱۰- الدراهم: سکه را زد. ۱۱- الشیء علیه: او را بر آن متعهد کرد. ۱۲- الخاتم: انگشتر را ساخت. ۱۳- علی الرسالة: روی نامه مهر زد. ۱۴- علی الآلة الموسیقیة: دستگاه موسیقی را نواخت. ۱۵- ب العنکبوت نسجها: عنکبوت تار تنید.

۱۶- العرق: رگ بدن حرکت کرد، خون در رگ جاری شد. ۱۷- الشیء: آنچیز حرکت کرد. جنبید. ۱۸- الشیء بالشیء: آن دو چیز را به هم مخلوط کرد. ۱۹- الحاسب عددًا فی آخر: عددی را در دیگری ضرب کرد. ۲۰- اللون الی کذا: رنگ به یک طرف مایل شد. ۲۱- عنه صفحًا: از او روی برگردانید. ۲۲- الشبکة علی الطائر: تور را بر روی پرنده انداخت. ۲۳- الرقم القیاسی فی الرياضة او فی الانتاج: رکورد جدیدی در ورزش یا تولیدات بجا گذاشت.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

❖ **صَنْوَبٌ**: یَضْرِبُ ضَرْبًا وَ ضَرْبًا. فی الارض: خروج متجراً أو غازیاً. ۱- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۲- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها. ۳- ضربه: ضربه میزند. ضربه‌ها و ضربه‌ها.

۶- الشيء أو عنه أو فيه: از دست داد.

❖ الضلال: ۱- مص. ضلّ. ۲- الهلاك. ۳- الباطل. ۴- التبل عن الهدى والاستقامة. ۵- النسيان.

۱- مص. ضلّ. ۲- هلاکت و نابودی. ۳- باطل.

۴- روی گردانی از هدایت و استقامت. ۵- فراموشی.

❖ الضلالة: ۱- مص. ضلّ. ۲- الر. الضلال.

❖ ضلّغ: يضلّغ ضلّاعة. كان شديد الاضلاع قوياً.

نیرومند بود، نیرومند شد.

❖ الضلّغ: ج اضلاع و ضلّوع و أضلّع. ۱- عظم صغير متحن من عظام قفس الصدر. مؤنثة. و تذكر. ۲- من البطيخ: العزّة منه. ۳- من السلق أو الخس أو نحوهما: عرق غليظ في ورقه.

۱- دنده سینه. ۲- من البطيخ: یک قاچ از خربزه. ۳- من السلق أو الخس أو غیرهما: یک رگ ضمیم از برگ چغندر یا کاهو.

❖ ضلّغ: ضلّغاً و ضلّالاً. ۱- جعله ضالاً. ۲- نسيه إلى الضلال.

۱- او را گمراه نمود. ۲- او را به گمراهی نسبت داد.

❖ الضلّيع: ج ضلّيع. ۱- القوي. ۲- الشديد الاضلاع. ۳- الطيم الصدر والجنبين.

۱- نیرومند و توانا. ۲- سینه پهن. ۳- کسیکه دنده های سینه او مفت و محکم است.

❖ ضمّ: يضمّ ضمّاً. ۱- الشيء إليه: قبضه إليه، جذبه. ۲- الأشياء: جمع بعضها إلى بعض. ۳- الشيء إلى الشيء: أضافه إليه. ۴- أو الشيء إلى صدره: عانقه. ۵- إليه: استصحبه. ۶- العرف: حرّكه بالضمّ.

۱- الشيء إليه: آنچه را بسوی خود برد، کشید. ۲- الأشياء: آنچه را با روی هم گذاشت. ۳- الشيء إلى الشيء: آنچه را به چیز دیگر ضمیمه کرد. ۴- أو الشيء إلى صدره: او را یا آنچه را به سینه خود فشرد. ۵- إليه: با او همراهی نمود. ۶- العرف: حرف را متحرک به حرکت ضمّه نمود.

❖ الضمّاد: ج أضميّة و ضّائد. ۱- قطعة من القماش أو الشاش يُلَفُّ بها العضو المجرّوح أو المكسور. ۲- الدواء الذي يُقْتَلُ على العضو المجرّوح أو المكسور.

۱- ضماد یا گاز استریل که روی زخم می بندند. ۲- دارونی که روی عفوی زخمی یا شکسته شده می گذارند.

❖ الضمّاءة: ج ضّائد. ۱- قطعة من القماش أو الشاش يُلَفُّ بها العضو المجرّوح أو المكسور. ۲- المضد.

۱- گاز استریل. ۲- گاز و پیشه زخم بند.

❖ الضمّان: ۱- مص. ضمّن. ۲- الكفالة.

۱- مص. ضمّن. ۲- كفالت، تعهد.

❖ الضمّانة: ۱- مص. ضمّن. ۲- وثيقة يضمن بها البائع أو الشائع خلوّ الشئ من العيب و بقاءها صالحة لمُدّة معيَّنة.

۱- مص. ضمّن. ۲- ضمانت نامه.

❖ الضمّعة: ۱- المرأة من ضمّ. ۲- في اللغة: حركة تدلّ على حالة البناء على الضمّ، علامتها (ش)

۱- یکبار ضمیمه کردن. ۲- حرکت ضمّه (ش)

❖ ضمّغ: ضمّغاً. جذّه بالطّيب: دهنه به.

بدن او را با بوی خوش مُعطر نمود.

❖ ضمّغ: ضمّغاً. الجرح: شدّه بالضمّاد.

زخم را با گاز استریل باندیچی کرد.

❖ ضمّغ: يضمّغ ضمّغاً. ضمّغاً. ۱- ر. ضمّغ.

❖ ضمّغ: يضمّغ ضمّغاً. ضمّغاً. ۱- ب الدّابة: هزلت و قلّ لحمها. ۲- المودّة: جفّ ورقّ.

۱- ب الدّابة: چارپا ناتوان شد و لاغر گردید. ۲- العودّة: چوب خشک و سبک و خفیف گردید.

❖ ضمّغ: ضمّغاً. ۱- الدّابة: جعلها تضمر. ۲- د. ذلّه.

۱- الدّابة: چارپا را لاغر گردانید. ۲- او را خوار نمود.

❖ ضمّغ: يضمّغ ضمّغاً و ضمّناً و ضمّاناً. ۱- الشيء أو به: كفله.

۲- الشيء: حواه، ضمّه.

۱- الشيء أو به: كفالت نمود، او را تعهد کرد. ۲- الشيء: آنچه را دربرگرفت.

❖ ضمّغ: يضمّغ ضمّغاً. ۱- الشيء الوعاء أو نحوه: جعله فيه. ۲- الشيء: جعله يضمنه. ۳- كلاته معنى كذا: جعل المعنى فيه.

۱- الشيء الوعاء أو نحوه: آنچه را در ظرف نهاد. ۲- الشيء: چیزی را به گردش گذاشت. ۳- كلاته معنى كذا: آن معنا را در کلام خود آورد.

❖ الضمّغ: داخل الشيء: «ضمن الكتاب، ضمن القلب».

اندرون داخل «ضمن الكتاب، ضمن القلب».

❖ الضمّعين: ج ضمّاع. ۱- شعور إنساني باطني في المرء يجعله يراقب سلوكه و يتحكّم بتوجهه ضمّاً الغير راداً للشعور. ۲- ما يبقية الإنسان في نفسه. ۳- في اللغة: كلمة أو حرف ينوب مناب الاسم، وهو أنواع، منه للمتكلم و المخاطب و الغائب، و منه للرفع و النصب و الجز، و منه المتصلّ و منه المنفصل، و غير ذلك.

۱- وجدان و احساسات درونی انسان. ۲- آنچه را که انسان در درون خود نگهدارد. ۳- في اللغة: کلمه ای است یا حرفی است جای اسم می آید. که دارای انواع است، برای

❖ الضمیع: ۱- مص. ضاع یضع. ۲- «سات ضیاعاً»: أي غیر مفقود أو مهتـلـه.

او مرد و هیچ کس به مرگ او اهمیت نداد.

❖ الضمیفة: ۱- مص. ضاف. ۲- استقبال الضیف و إطفامه: «الضمیفة شیمة من شیم العرب».

۱- مص ضاف. ۲- پذیرائی از میهمان. «الضمیفة شیمة من شیم العرب» میهمانی از خصوصیات عربهاست.

❖ ضمیغ: تضییعاً. ۱- الشیء: فقده. ۲- الشیء: أهمله. ۳- الشیء: أنفقه، أهلكه «ضغ المرء».

۱- الشیء: أن دست داد. ۲- الشیء: أن رابه فراموشی سپرد. ۳- الشیء: تلف کرد، نابود کرد. «ضغ العمر» عمر را ضایع کرد.

❖ الضمیفة: ج ضیغ و ضیاع. ۱- مص. ضاع یضیع. ۲- المرأة من ضاع. ۳- الأرض ذات الغلة.

۱- مص ضاع یضیع. ۲- یکبارگم شدن. ۳- زمین که غله دارد.

❖ الضمیغم: الأسد، ج ضغایغم.

شیر - ج ضیاعغم.

❖ ضمیغ: تضییعاً. ۱- أنزله ضیفاً عنده.

او را نزد خود میهمان نمود.

❖ الضعیف: ۱- مص. ضاف یضیف. ۲- الضعیف الذي یجلى عند غیره، ج ضیف و أضعاف و ضیوف و ضیفان و أضعاف. م ضیف و ضیفة.

۱- مص ضاف یضیف. ۲- میهمان. ج ضیف و اضعاف و ضیوف و ضیفان و اضعاف م ضیف و ضیفة.

❖ ضعیق: تضییقاً. ۱- الشیء: جعله ضعیفاً. ۲- علیه: شد.

۱- الشیء: أنجز را تنگ نمود. ۲- علیه: بر او سخت گرفت.

❖ الضمیق: المتضیق بمعضة إلى بعض و لیس فيه اتساع:

«طریق ضیق، ثوب ضیق».

راهی تنگ و پاریک «طریق ضیق ثوب ضیق» لباس تنگ

راه تنگ و پاریک.

❖ الضمیق: ۱- مص. ضاق. ۲- الشدة. ۳- الفقر. ۴- ما ضاق عنه الصدر کالعمرن و الأکم.

۱- مص ضاق. ۲- شدت. ۳- فقر و ناداری. ۴- کسیکه

دلتنگ باشد بر اثر درد و اندوه.

❖ الضمیقة: ج ضیق. ۱- سوء الحال. ۲- الفقر.

۱- بدحالی. ۲- فقر و ناداری.

❖ الضمیم: ج ضیوم. ۱- مص. ضام. ۲- الظلم. ۳- الإذلال.

۱- مص ضام. ۲- ظلم و ستم. ۳- خوار گردانیدن.

مخاطب، متکلم، غائب، که یا برای رفع است یا برای نصب یا برای جر، که یا متصل است یا منفصل.

❖ الضمیمین: الکفیل، ج ضمتاء.

کفیل، متعهد، ضامن. ج ضمتاء.

ضَمَّنَ: یَضَعُ وَ یَضِیْعُ ضَمًّا وَ ضِیْعًا وَ ضِیْعَةً وَ مَضَعَةً.

بالشیء: بخل به.

ضیست و وزید در آن.

❖ الضمینی: ۱- مص. ضنی. ۲- المرض و الهزال و الضعف.

۲- سوء الحال.

۱- مص ضنی. ۲- ناخوش و لاغری و ضعف و ناتوانی.

۳- بدحالی.

❖ ضَمَّنَ: یَضَعُ، ضَمًّا، ضَمَفَ جسمه و رأیه و عقله.

از نظر بدنی و فکری ناتوان شد.

❖ الضمئک: الضمئک من کل شیء: عیش ضنک، حیاء

ضنک.

تنگنا در هر چیزی. «عیش ضنک، حیاء ضنک» زندگی

سخت و دشوار.

❖ ضَمَّنِي: یَضَعُ، ضَمًّا، اشدُّ علیه المرض و لازمه

فأضعفه.

مرض او شدت یافت و او را ناتوان نمود.

❖ الضمینی: المرض الذي طال مرضه فضعف، ج أضعاء.

کسیکه مرض او طولانی شده و او را ناتوان نموده. ج أضعاء.

❖ الضمیقی: المرض، ج أضعیاء.

شخص مریض. ج اضعیاء.

❖ الضمئین: ج أضعاء. ۱- الشدید البخل. ۲- المتعسک

بالشیء العریض علیه: «أنا ضمنین بإخائک».

۱- بسیار خسیس. ۲- کسیکه بر چیزی بسیار حریص باشد. «أنا

ضمنین با خدایک» من به دوستی و برادری با شما حریص هستم.

❖ الضمؤء: ۱- مص. ضاء. ۲- الثور، ج أضمؤء.

۱- مص ضاء. ۲- نور و روشنی. ج اضمؤء.

❖ الضمؤاری: من الحيوانات: الضباع التي تعدت الضید و

لزمته و اجترأت علیه.

من الحيوانات: حیوانات درنده.

❖ الضمؤضما: ۱- الضمبة و اختلاط الأصوات. ۲- الصیاح

و اختلاط الأصوات فی القتال.

۱- سرو صدا و شلوغی. ۲- سرو صدا و شلوغی در جنگ.

❖ الضمیاء: الضؤء.

روشنائی.

طاء

ط: الحرف السادس عشر من حروف الهجاء، و هو في حساب الجُمَّل عبارة عن تسعة (٩).

شانزدهمین حرف از حروف هجائی است در حساب ابجد معادل عدد ٩ است.

ط: الطَّائِرُ: ج طيور و طُيُور و اُطيار. ١- فا. ٢- من الحيوان: كل ذي جناحين.

١- فا ٢- حیوانات پرنده.

ط: الطَّائِرَةُ: مركبة هوائية تنقل من الهواء، تتحرك في الجو بقوة الرفع، ذات محرك أو أكثر، منها ما يُستخد لنقل الركاب والبضائع، ومنها ما يُستخد للقتال.

هواپیما، که دارای انواع است مسافربری، جنگی و...

ط: الطَّائِفَةُ: ج طوائف. ١- م الطائف ٢- الجماعة من الناس يجمعهم مذهب ديني أو رأي واحد. ٣- القطعة و القسم من الشيء: «مضت طائفة من الليل».

١- م الطائف ٢- گروهی از مردم که دارای یک مذهب و یک فکر باشند. ٣- مقداری و قسمتی از چیزی. «مضت طائفة من الليل» بخشی از شب سپری شد.

ط: الطَّائِلُ: ج طوائل. ١- الكثير: «ربيع طائل». ٢- القدرة. ٣- الشعة، النقي. ٤- الفضل. ٥- النفع. ٦- الفائدة: «لا طائل تحته».

١- فراوان «ربيع طائل» سود فراوان. ٢- قدرت و توان. ٣- بی‌نیازی، گشایش در زندگی. ٤- فضیلت. ٥- سود. ٦- بهره. «لا طائل تحته» بهره‌ای ندارد.

ط: الطَّائِلَةُ: ج طوائل ١- ر. الطائل. ٢- المدواة. ٣- الثَّار. ٤- «طائلة القانون» قدرته، سلطته.

ر. الطائل ٢- دشمنی. ٣- انتقام، خونخواهی. ٤- طائفة القانون: توان و قدرت قانون.

ط: طَائِبٌ: يُطَيَّبُ طيباً و طاباً و طيبةً و تطيباً. ١- الشيء: لذ. ٢- الشيء: حلا، حشن. ٣- الشيء: صار حلاً. ٤- ب النفس

بالشيء: ارتاحت إليه وانشرفت. ٥- العيش: اتسع و رغد. ٦- ب الأرض: أخضبت.

١- خوش آید شد. ٢- الشيء: شیرین شد، نیکو شد. ٣- الشيء: حلال گردید. ٤- ب النفس بالشيء: نفس به چیزی دلخوش شد. ٥- العيش: مرفه شد، در ناز و نعمت قرار گرفت. ٦- ب الأرض: زمین حاصلخیز شد.

ط: الطَّائِعُ: ج طوايع. ١- ما يُخْتَر به. ٢- ما يُطاع به. ٣- طابع البريد: بطاقة صغيرة رسمية تُلصق على الرسائل تُحتل من مكان إلى آخر.

١- چاپ کننده. ٢- مهر کننده. ٣- طابع البريد: نمبر پستی. ٤- الطَّائِعُ: ١- فا. ٢- ر. الطائع. ٣- الخلق، الطبيعة، السجية.

١- فا. ٢- ر. الطائع. ٣- خلق و خو ط: طَائِقٌ: مطابقٌ. (ط ب ق) ١- ة، وافقه. ٢- ة، عاونه. ٣- ة على الأمر: ساعده. ٤- الشيء على الشيء: أطيقه عليه، جعل أحدهما على الآخر. ٥- بين الشئین: جعلها على مثال واحد.

١- با او توافق کرد. ٢- ة، او را کمک نمود. ٣- ة على الأمر: او را در آن کار کمک کرد. ٤- الشيء على الشيء: آن دو را روی یکدیگر نهاد. ٥- بین الشئین: آن دو را یکسان و یک شکل گردانید.

ط: الطَّائِقُ: ج طوائق و طَوَائِقُ. ١- المَطَائِقُ. ٢- الطَّبقة الواحدة في البناء.

١- برابر و یکسان. ٢- یک طبقه از ساختمان. ٣- الطَّائِقُ: ر. الطائق.

ط: الطَّائِقُ: ج طوائق. ١- ما يُطَل به. ٢- ج طوايخ و طوايخ. ١- ماهی تازه. ٢- ج طوايخ و طوايخین.

ط: الطَّائِقُونَ: ر. الطائِقون. ١- بيت الطُحْن. ٢- بيت الطُحْن.

١- دستگاه آسیاب. ٢- آسیاب ط: طَائِرٌ: يُطَيَّرُ طيراً و طيراً و طَيْراً و طَيْرورَةً. (ط ي ر) ١- الطائر

يكديگر را دشنام دادند، رسوا کردند.

❖ **الطَّاعُونَ**: مرض خبیث ذو حیث شديدة الحرارة، ينتقل إلى الإنسان من الفئران، ج طواعین.

طاعون که از موش به انسان سرایت می کند. ج طواعین.

❖ **الطَّاعُوتُ**: ج طَوَاعٍ وَ طَوَاعِيتُ ۱ - الطَّاعِي الممتدی. ۲ - کلُّ رأس شلال. ۳ - الشَّطَّان.

۱ - ستمگر، یاغی. ۲ - سرآغاز هر گمراهی. ۳ - شیطان.

❖ **الطَّاعِي**: ج طَعَاةٌ وَ طَاعُونَ ۱ - فا. ۲ - الظَّام.

۱ - فا. ۲ - ستمگر.

❖ **الطَّاعِغِي**: ج طَوَاعٍ ۱ - الم طاعی. ۲ - الكثير الظلم.

۱ - الم طاعی ۲ - بسیار ستمگر.

❖ **طَافَ: يَطُوفُ، طَوَافًا وَ طَوَافًا**. (ط و ف)

۱ - حول الشيء أو به أو عليه أو فيه: دار طاف بالآثار. ۲ - في البلاد: جال فيها.

پیرامون آن چیز چرخید. طاف بالآثار: از آثار باستانی دیدن کرد. ۲ - فی البلاد: در کشور به مسافرت پرداخت.

❖ **طَافَ: يَطِيفُ طَيْفًا وَ عَطَافًا**. (ط ي ف) به الحیال أو علیه: أناه في التَّوَم

خواب و خیال به هنگام خواب سراغ او آمد.

❖ **الطَّاقُ**: ج أطواق و طیقان و طاقات. ۱ - الطَّوْق. ۲ - ما

جُمَل من الأبنية كالقوس في القناطر والنوافذ.

۱ - گلوبند، گردنبند. ۲ - آهنگای حلقه مانند که در ساختمان به کار می رود.

❖ **الطَّاقَة**: ۱ - مص طاق. ۲ - القدرة. ۳ - نافذة الصخرة.

۲ - قدرة جسم ما على إنتاج أو عمل: «الطاقة الكهربائية، الطاقة الحرارية، الطاقة النووية».

۱ - مص طاق ۲ - قدرت و توان. ۳ - پنجره کوچک.

۴ - توانایی بدن برای تولید یا کار: «الطاقة الكهربائية، الطاقة الحرارية، الطاقة النووية» نیروی برق، نیروی حرارت، نیروی اتمی.

❖ **طَافَ: يَطُوفُ طَوَافًا**. (ط و ل) ۱ - أو الشيء: كان أو صار

طوبلاً. ۲ - أو علیه: علاه و ترفع علیه.

۱ - دراز شد، بلند شد. ۲ - أو علیه: بلندتر از او شد.

❖ **طَافَ: يَطِيفُ طَيْفًا وَ طَلَّافًا**. (ط ل ب) ۱ - بكذا: طلبه منه.

از او درخواست کرد.

❖ **الطَّالِبُ**: ج طَلَّابٌ وَ طَلَّابَةٌ وَ طَلَّابٌ وَ طَلَّابٌ. ۱ - فا.

۲ - تلميذ المدرسة.

۱ - فا. ۲ - دانش آموز.

او غیره: ارتفع في الهواء و تحرك بجناحيه. ۲ - صيته في الناس: انتشر و ذاع. ۳ - إلى كذا: أسرع إليه. ۴ - بالطائرة إلى المكان: انتقل عليها إليه.

۱ - پرندۀ پرواز کرد. ۲ - صيته في الناس: آوازه اش بین مردم شایع شد. ۳ - إلى كذا: شافت به سوی ۴ - بالطائرة إلى المكان: با هواپیما بدانجا رفت.

❖ **الطَّارِيءُ**: ج طَوَارٍ وَ طَوَارٍ. ۱ - فا. ۲ - الغريب. ۳ - القرضي الزائل، خلاف الأصلي.

۱ - فا. ۲ - غریب. ۳ - تازه، بیگانه، بدلی.

❖ **الطَّارِيشَةُ**: ج طَوَارِيءٍ. ۱ - الم الطاريء. ۲ - الداهية المصيبة.

۱ - الم الطاریء ۲ - حادثه ناگوار، مصیبت.

❖ **طَارَخَ: مُطَارَخَةٌ**. ۱ - الحديث أو الخبر: بادلۀ إياه. ۲ - هُ الشَّعْر أو نحوه: ناظره فيه.

با او تبادل نظر کرد، با او سخنان عاشقانه رد و بدل کرد. ۲ - هُ الشَّعْر أو نحوه: با او در شعر بحث و گفتگو کرد.

❖ **طَارَدَ: مُطَارَدٌ وَ طَرَادٌ**. (ط ر د) ۱ - هُ: هجم علیه. ۲ - هُ: لحق به من مكان إلى آخر للقبض علیه أو الإيقاع به «طارد الشرطي المجرم».

۱ - بر او یورش برد. ۲ - هُ: او را تعقیب کرد. «طارد الشرطي المجرم» پلیس مجرم را تعقیب کرد.

❖ **الطَّارِقُ**: ج طَوَارِقُ وَ أطراق. ۱ - فا. ۲ - الاق ليلاً.

۱ - فا. ۲ - کسیکه شب می آید.

❖ **الطَّارِقُ**: ج من الفاكهة أو اللحوم أو غيرها: الماصط على لونه و طعمه و دسمه و غذائه، الذي لم يفسد.

میوه و گوشت که رنگ و بوی آن دگرگون نشده است. تازه است و فاسد نشده.

❖ **الطَّامِسُ**: اِتَّامَسَ مِنْ شَيْءٍ يَشْرَبُ فِيهِ، ج طامسات، جام قدح که از جنس می است. ج طامسات.

❖ **طَافَ: يَطِيفُ طَيْفًا وَ طَيْفَانًا**. (ط ي ش) ۱ - ترقى خف. ۲ - عقله: جهل و غفلاً.

۱ - سبک مغز، بی فکر، ۲ - عقله: سبک مغزی نمود، بی فکری کرد.

❖ **طَافَ: طَافًا**: رأسه او غیره: خفصه.

سرش را پایین آورد.

❖ **الطَّاعَةُ**: ۱ - مص أطاع. ۲ - الخضوع لإرادة الآخرين.

۱ - مص أطاع ۲ - تبعیت و پذیرش خواست دیگران.

❖ **طَاعَنَ: مُطَاعَةٌ وَ طِعَانًا**: طعن كل منها الآخر.

❖ **الطَّلَاحُ:** ج. طَلَّحَ. ١- فَا. ٢- الفاسد، خلاف الصَّالح.

١- فَا ٢- فاسد، بد، ضد صالح.

❖ **طَلَّحَ:** شَطَّافَةٌ وَ طَلَّاحٌ. (ط ل ح) ١- المكتاب: قرأه.

٢- الشيء: طَلَّحَ عليه بإدانة النظر إليه. ٣- بالأمر: أَطْلَعَهُ عليه.

١- كتاب را مطالعه کرد. ٢- الشيء: از آن مطلع شد با دقت نظر در آن. ٣- بالأمر: او را باخبر کرد.

❖ **الطَّلَاحُ:** ج. طَلَّحَ وَ طَلَّاحٌ. ١- فَا. ٢- مَا يُنْتَظَرُ أَوْ يُتَنَبَّأُ بِهِ مِنْ شَيْءٍ أَوْ نَحْوٍ: «هُوَ حَسَنُ الطَّلَاحِ».

١- فَا ٢- سرنوشت. «هو حسن الطالع» او سرنوشت خوبی دارد.

❖ **الطَّلَاقُ:** مِنَ النِّسَاءِ: الْمَهْرُورَةُ مِنَ الزَّوْجِ الْمُسْتَفْصِلَةِ عَنْ زَوْجِهَا، ج. طُلُوقٌ.

زن از شوهر جدا شده، طلاق گرفته، ج. طُلُوقٌ.

❖ **الطَّلَاقُ:** الدَّاهِيَةُ، الْمَصِيبَةُ.

حادثة ناگوار، مصیبت.

❖ **الطَّاهِرُ:** ج. أَطْهَارُ ١- فَا. ٢- الْمَطْهُرُ. ٣- التَّنْظِيفُ، النَّظْفُ: مَنْ

لَيْسَتْ بِهِ نَجَاسَةٌ. ٤- «هُوَ طَاهِرُ الثَّوْبِ أَوْ الدَّلِيلِ»: أَيُّ شَرِيفٍ نَظِيفٍ الْأَخْلَاقِ.

١- فَا ٢- پاکیزه. ٣- پاک. ٤- بسیار پاک، کسیکه نجس نباشد. ٥- هو طاهر الثوب او الدلیل: او شریف و بزرگوار است او پاکدامن است.

❖ **الطَّاهِي:** ج. طَّاهِيَةٌ وَ طَّاهِيٌّ. م. طَاحِيَةٌ ج. طَّوَاهٍ. ١- فَا.

٢- الطَّلَبُ. ٣- الْحَيَازُ. ٤- الشَّوَاهُ.

١- فَا ٢- آشپز. ٣- نانو. ٤- کبابی.

❖ **طَلَّوَعَ:** مُطَاوَعَةٌ. (ط و ع) ٤- فِي الْأَمْرِ أَوْ عَلَيْهِ: وَاقَعَهُ عَلَيْهِ

وَ أَطَاعَهُ فِيهِ.

در آن مطلب با او توافق کرد.

❖ **طَلَّوَلٌ:** مُطَاوَلَةٌ. (ط و ل) ٤- غَالِبَةٌ فِي الطُّولِ.

از او درازتر شد.

❖ **الطَّائِلَةُ:** ١- الْهَانِئَةُ مِنْ خَشَبٍ أَوْ مَعْدَنٍ. ٢- لَعْبَةُ الرُّدِّ.

١- میز چوبی یا فلزی. ٢- بازی تخته فرد.

❖ **الطَّائِوُوسُ:** طَائِرٌ حَسَنُ الشَّكْلِ كَثِيرُ الْأَلْوَانِ، طَوِيلُ الْعُنُقِ

صَغِيرُ الرَّأْسِ طَوِيلُ الذَّنْبِ، ج. أَطْوَاسٌ وَ طَّوَاوِيسٌ.

طساووس که پرندهای است بسیار زیبا، ج. اطواوس، و طواووس.

❖ **الطَّابُّ:** ١- عِلَاجُ الْجِسْمِ وَ النَّفْسِ. ٢- مَهْنَةٌ أَوْ عِلْمٌ يَقْصَدُ

إِلَى شِفَاءِ الْأَجْسَامِ وَ النَّفْسِ وَ حِفْظِهَا عَلَى الصَّحَّةِ.

١- مداوا کردن، معالجه نمودن. ٢- طبابت.

❖ **الطَّبَّاحُ:** الطَّاهِي، الَّذِي يُعَالِجُ الطَّعَامَ بِالطَّبِّحِ.

آشپز، کبابی.

❖ **الطَّبَّاحَةُ:** حَرْفَةُ الطَّبَّاحِ.

آشپزی.

❖ **الطَّبَّاحُ:** ١- مِبَالَةُ الطَّبَّاحِ. ٢- مَن حَرْفَتُهُ الطَّبَّاحَةُ.

١- مِبَالَةُ طَابِعٍ. ٢- کسیکه کارش چاپ کردن است.

❖ **الطَّبَّاعَةُ:** صِنَاعَةُ فَنِّةٍ تَنْقُلُ إِلَى الْوَرَقِ الْكِتَابَةَ أَوْ الصُّوَرَ

بِالْأَحْرَفِ الْمُنْتَضَةِ عَلَى الْأَلَاتِ الطَّبَّاعِيَّةِ.

صنعت چاپ.

❖ **الطَّبَّائِلُ:** ١- صَاحِبُ الطَّبْلِ. ٢- الصَّارِبُ عَلَى الطَّبْلِ.

١- صاحب دهل. ٢- دهل زن.

❖ **طَبَّبَنِي:** تَطَبَّبْتُ. ٤- عَالِجُهُ.

او را مداوا کرد.

❖ **طَبَّبَحَ:** تَطَبَّبَحَ وَ تَطَبَّبَحَ طَبَّاحًا. ١- الطَّعَامُ: أَنْضَجَهُ.

٢- اللحمَ: شَوَاهُ. ٣- الْأَجْرَ: أَحْرَقَهُ. ٤- التَّيْدَرَ: أَنْضَجَ الطَّعَامَ

الَّذِي فِيهَا.

١- غذا را پخت. ٢- اللحمَ: گوشت را پخت کباب کرد. ٣- الأجر: آجر را در کوره آشپزی پخت. ٤- التيدر: محتوی دیگر را پخت.

❖ **الطَّبَّيْحُ:** ١- مَصْ طَبَّيْحٌ. ٢- مَا يُطَبِّحُ.

١- مَصْ طَبَّيْحٌ. ٢- ج. پختن.

❖ **الطَّبَّيْشُورَةُ:** قِطْعَةٌ مُسْتَطَلِةٌ بِشَكْلِ الْقَلَمِ، تُتَّخَذُ مِنْ مَادَّةٍ

كَلَسِيَّةٍ، بِيَضَاءٍ أَوْ لَوْنَةٍ، يُكْتَبُ بِهَا عَلَى الشُّبُورَةِ أَوْ السُّوَحِ فِي

الْمَدَارِسِ أَوْ غَيْرِهَا، ج. طَبَّائِشِيرٌ.

گچ تخته سیاه، ج. طَبَّائِشِير.

❖ **طَبَّبَحَ:** طَبَّبَحَ طَبَّاحًا. ١- الْكِتَابُ أَوْ نَحْوُهُ: نَضَّدَ كَلَامَهُ بِأَحْرَفِ

مَعْدِنَةٍ وَ نَقَلَهُ وَ نَقَلَ صَوْرَهُ إِلَى الْوَرَقِ بِالْأَلَاتِ الطَّبَّاعِيَّةِ. ٢- اللَّهُ

الْخَلْقُ: خَلَقَهُمْ. ٣- اللَّهُ عَلَى كَذَا: جَبَلَهُ عَلَيْهِ. ٤- الشَّيْءُ: تَشَبَّهُهُ

وَرَسَمَهُ. ٥- الشَّيْءُ أَوْ عَلَيْهِ: خَتَمَ عَلَيْهِ بِطَابِعٍ. ٦- اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ:

خَتَمَهُ وَ أَعْلَقَهُ فَلَا يَمِيزُ خَيْرًا. ٧- التَّقْوَةُ: سَكَنَهَا، ضَرْبُهَا.

١- کتاب را چاپ کرد. ٢- الله الخلق: خداوند مردم را آفرید. ٣- الله على كذا: خداوند او را بر آن خلق و خوی

مسرشت آفرید. ٤- الشيء: آنچیز را رسم کرد، نقاشی کرد.

٥- الشيء عليه: بر آن مهر زد. ٦- الله على قلبه: خداوند بر قلب

او مهر زد لذا چیزی را نمی فهمد. ٧- التقوة: سکه را ضرب کرد.

❖ **طَبَّبَحَ:** تَطَبَّبَحَ. ١- طَبَّحَ. ٢- طَبَّحَ. ٣- طَبَّحَ عَلَى كَذَا:

عَوْدَهُ إِلَيْهَا.

١- چاپ کرد. ٢- طَبَّحَ: او را به چاپ کردن واداشت. ٣- طَبَّحَ عَلَى كَذَا:

کذا: او را بدان کار عادت داد.

● **الطَّبْعُ**: ج أطباع وطباع. ١ - مص طَبَعَ. ٢ - السجدة التي جُبِلَ عليها الإنسان، الخلق. ٢ - عالم الكائنات الحية والجمادة.

١ - مص طَبَعَ ٢ - سرشت انسان، خلق و خوى انسان.

● **الطَّبِيعِي**: المنسوب إلى الطَّبْع.

منسوب به طبع.

● **طَبِيعِيٌّ**: تطبيقاً. ١ - الشيء: عَمُّ، انشتر «طَبِيعَتْ شهرته الأفاق». ٢ - السحاب: السماء: غطّاها. ٣ - القاعدة: أُنْبِت صَحْبًا بالمسائل العلمية. ٤ - القانون: أنفذ أحكامه.

١ - پخش شد، منتشر شد. «طَبِيعَتْ شهرته الأفاق» آوازهاش منتشر شد. ٢ - السحاب: السماء: ابر آسمان را پوشاند.

٢ - القاعدة: درستی آن قاعده را با مسائل علمی ثابت کرد. ٤ - القانون: مقررات قانون را به اجرا گذاشت.

● **الطَّبِيعِيُّ**: إناء كبير من قش أو غيره يوضع عليه الطعام أو تحفّف عليه الخارج، ج أطباق.

سینی، دوری، ج أطباق.

● **الطَّبِيعِيُّ**: المَطْبُوع: «كتاب طب الأهل».

برابر یکسان. «كتاب طب الاصل»: کتابی است برابر با اصل.

● **الطَّبِيعَةُ**: ١ - المرتبة: «طبقات الناس». ٢ - الحال. ٣ - من البناية: المساكن أو محلّ العمل التي يجمع بينها سقف أو سطح واحد، و تقوم على أرض ذات مستوى واحد.

١ - مرتبه. «طبقات الناس»: طبقات مردم. ٢ - حالت و چگونگی. ٣ - من البناية: یک طبقه از ساختمان.

● **الطَّبِيلُ**: آله كالصندوق، جوفاء مستديرة، يُشدُّ على كلٍّ من وجهيها جلد يُضْرَب عليه بعود أو بعودين لإحداث الأصوات.

و يُشدُّ الطبل للهِو أو ليزف بعض الألحان العسكرية في السلم و في الحرب، ج طَبُول و أَطْبَال.

طبل، دُفُل.

● **الطَّبِيلَةُ**: طبل - دُفُل، الطبل.

طبل، دُفُل.

● **الطَّبِيلِيَّةُ**: طاولة مستديرة يؤكَل عليها، ج طَبَائِي.

میزگرد جهت غذاخوری، ج طَبَائِل.

● **الطَّبِئَجَةُ**: سلاح يشبه البندقية.

تپانچه، هفت تیر.

● **الطَّبِيبُ**: العالم بالطبّ المَعالِج به، ج أَطِبَاء و أَطِبَّة.

پزشک، ج أَطِبَاء و أَطِبَّة.

● **الطَّبِيبُ**: ما طَبِخ، ج أَطِبخَة.

پخته شده، ج أَطِبخَة.

● **الطَّبِيعَةُ**: ج طبايع ١ - السجدة التي جُبِلَ عليها الإنسان، الخلق. ٢ - عالم الكائنات الحية والجمادة.

١ - سرشت، خلق و خوی انسان ٢ - عالم موجودات زنده.

● **الطَّبِيعِي**: ١ - المنسوب إلى الطَّبِيعَة. ٢ - العالم يعلم الطَّبِيعَات.

١ - منسوب به طبیعت. ٢ - زیست شناس.

● **الطَّبِيعِيَّات**: علم يُبحث فيه عن التوامس التي تخضع لها الكائنات.

دانش زیست شناسی.

● **الطَّحَالُ**: عضو في جوف الإنسان والحيوان لازق بالجنب الأيسر، أسود اللون، ج طَحُل و أَطْحَلَة و طحالات طحال.

● **الطَّحَّانُ**: ١ - صانع الطحين. ٢ - بائع الطحين.

١ - آسیابان ٢ - آرد فروش.

● **طَحَلُ**: يَطْحَلُ، طَحَلًا: أصاب طحالاً.

طحال او را هدف قرار داد.

● **طَحُولُ**: يَطْحُولُ، طَحُولًا: عظم طحالاً.

طحال او بزرگ شد.

● **الطَّحْنُ**: نبات أخضر يكون على وجه الماء المزمن الفاسد، ج طَحَاب.

خزه، جلبک، ج طَحَاب.

● **طَحَنَ**: يَطْحَنُ، طَحْنًا: النَّعْبَ اونهو: جملة دقيقة.

دانه را کوبید، آرد نمود.

● **الطَّحُونُ**: ١ - الطَّحْنان. ٢ - الحرب.

١ - آسیابان ٢ - جنگ.

● **الطَّحِينُ**: ١ - الدقيق. ٢ - المطحون.

١ - آرد. ٢ - کوبیده شده، له شده.

● **الطَّوْرُ**: ج أطرار. ١ - المجاعة. ٢ - «زرت القوم طَوْرًا: أي جميعاً».

١ - گروهِ. جماعت. ٢ - زُورُ القوم طَوْرًا: به دیدار همه آن گروه رفتن.

● **طَوْرًا**: يَطْوُرُ، طَوْرًا و طَوْرًا: ١ - الشيء: حدث. ٢ - عليه: جاء فجأةً.

١ - پدید آمد. ٢ - علیه: ناگهان بر او وارد شد.

● **طَوْرِيٌّ**: يَطْوِرُ، طَوْرًا و طَوْرًا: الشيء: كان شيئاً ناعماً ناعراً.

آن چیز نرم و تر و تازه بود.

● **طَوْرِيٌّ**: يَطْوِرُهُ (ط و ر و). الشيء: جملة طَرِيفًا.

آنچه را تر و تازه گردانید.

❖ **الطُّوَح:** ۱- المَطْرُوح. ۲- الجنین الذي طرحته أمه قبل أوائله.

۱- دوراکنده شده، پرت شده. ۲- جنینی که مادرش قبل از ولادتش سقط کرده باشد.

❖ **الطُّوَحَةُ:** ۱- المرأة من طَرَح. ۲- ثوب أخطأه بلبسه المشايخ والصلحاء. ۳- كساء تلقیه المرأة على رأسها وكتفها: «طرحه العروس».

۱- یکبار طرح کردن. ۲- طیلان. ۳- مقنعه. «طرحه العروس»
❖ **طَوَّحَ:** يَطْوِطُّ طَوَّحاً. ۱- عَنَاءُ وأَبْدَهُ بَشْدَةً. ۲- عَمَلٌ من بلاد: نفا.

۱- او را دور کرد. او را رانده. بیرون نمود. ۲- عَمَلٌ من بلاد: او را تبعد کرد.

❖ **الطَّوَّحَةُ:** ۱- مَصَّص طَوَّحَةً. ۲- الإِبْهَامُ بِحَفْظٍ وَشِدَّةٍ. ۳- «الطَّرْدُ البریدی»: ما يُؤْتَلَّ بِالبرید من صنادیق أو رزم أو نحوها، ج طَوَّوُد.

۱- مَصَّص طَوَّحَةً. ۲- دور کردن، راندن. ۳- الطَّرْدُ البریدی: بسته پستی ج طَوَّود.

❖ **طَوَّحَ:** يَطْوِطُّ طَوَّحاً. الشَّوْبُ أو نَحْوُهُ: رُئِنَهُ بِالْمَحْضُوطِ الْمَلُونَةِ وَالرُّسُومِ.

لباس را گلدوزی کرد.

❖ **الطُّوَح:** ۱- النُّقْط. ۲- الطَّرِيقَةُ فِي الْعَمَلِ.

۱- نوع، شکل. ۲- راه و روش در کار.

❖ **طَوَّسَ:** تَطْوِيساً. الْكُتَابُ: كَتَبَهُ.

کتاب را نوشت به رشته تحریر درآورد. تألیف کرد.

❖ **طَوَّشَ:** يَطْوِشُ طَوَّشاً وَطَرَشَةً. تَطَلَّتْ حَاشَةُ سَمْعِهِ. كَرَّ شَدَّ. نَاشَنُوا شَدَّ.

❖ **الطُّوَّش:** ۱- مَصَّص طَرِش. ۲- تَطَلُّ حَاشَةُ سَمْعِهِ.

۱- مَصَّص طَرِش. ۲- ناشنایی، کری.

❖ **الطُّوَّشُ:** الْفَلَسُوفَةُ الطَّوِيلَةُ الدَّقِيقَةُ الرَّأْسِ، ج طَرَائِشُ. كَلَامٌ بَارِكٌ وَدَرَجٌ ج طَرَائِطِر.

❖ **طَوَّشَ:** يَطْوِشُ طَوَّشاً. ۱- عَيْنُهُ: أَصَابَهَا بَشْيَةٌ فَدَبَعَتْ.

۲- بَتِ الْعَيْنُ: تَحَرَّكَ جَفْنَاهَا بِالنَّظَرِ. ۳- عَيْنُهُ: حَرَّكَ جَفْنَيْهَا.

۱- چیزی به چشمش خورد و اشک جاری شد. ۲- بَتِ الْعَيْنُ: پلکهای چشم بر اثر نگاه کردن جنبید. حرکت کرد. ۳- عَيْنُهُ: پلکهایش را حرکت داد، نگاه کرد.

❖ **طَوَّشَ:** يَطْوِشُ طَوَّشاً. ۱- كَان طَرِيفاً. ۲- صَار طَرِيفاً.

۳- لَمَّا لَ: كَان طَرِيفاً.

۱- کمیاب بود. ۲- کمیاب شد. ۳- الحال: کمیاب شد.

❖ **الطُّوَّالِف:** ۱- تَخَفٌ وَأَوَانٌ وَأَدَوَاتٌ قَدِيمَةٌ ذَاتُ قِيَمَةٍ ذَنَبَةٍ أَوْ تَارِيخِيَّةٍ أَوْ مَالِيَّةٍ. ۲- طَرَائِفُ الْحَدِيثِ: مَخْتَارَاتُهُ.

۱- عتیقه جات. ۲- طرائف الحدیث: سخنان برگزیده.

❖ **الطُّوَّالِف:** سَفِينَةٌ حَرَبِيَّةٌ صَغِيرَةٌ سَرِيعَةٌ.

رزمنا و کوچک و سریع السیر.

❖ **الطُّوَّالِف:** الَّذِي يَطْوِشُ الْقِيَابَ.

کسیکه لباس را گلدوزی - زردوزی - ملبله دوزی می کند.

❖ **الطُّوَّالِف:** ج طَوَّز. ۱- النُّقْط. «هَذَا الثَّوبُ عَلَى طَرَاظِ ذَاكَ». ۲- رَسَمُ الثَّوبِ.

۱- نوع، نمط، شکل. ۲- هَذَا الثَّوبُ عَلَى طَرَاظِ ذَاكَ: این لباس بر منوال آن لباس است. ۳- نَقْشٌ وَنِگار روی لباس.

❖ **طَوَّيْتُ:** يَطْوِطُّ، طَوَّيْتُ. ۱- اِهْتَرَفَ فَرَحاً. ۲- حَزَنَ.

۱- بسیار خوشحال شد. ۲- غمگین شد.

❖ **طَوَّيْتُ:** تَطْوِيعاً. ۱- عَمَلٌ جَمَلُهُ يَطْرِبُ. ۲- تَقَى. ۳- فِي صَوْتِهِ: رَجَعَهُ وَحَسَنَهُ.

۱- او را خوشحال نمود. ۲- آواز خواند. ۳- فِی صَوْتِهِ: چهچه زد.

❖ **الطُّوَّيْتُ:** ۱- مَصَّص طَرِبَ. ۲- اِرْتِيَاعُ النَّفْسِ لِفَرَحٍ أَوْ حَزَنٍ أَوْ صَوْتٍ جَمِلٍ. ۳- نَقْطٌ مِنَ الْفَنَاءِ فِيهِ تَطْوِيعٌ.

۲- خوشحالی بر اثر صدای خوش. ۳- نوعی از آواز که باعث خوشحالی باشد.

❖ **الطُّوَّيْتُ:** ۱- الْفَرَحُ. ۲- الْحَزَنُ.

۱- خوشحال و سرحال. ۲- غمگین.

❖ **الطُّوَّيْتُ:** نَسِجٌ كَثِيفٌ مِنْ صَوَفٍ يَنْطَلِي بِهِ بَعْضُ الشَّرْقِيِّينَ رُؤُوسَهُمْ، ج طَرَائِشُ.

نوعی کلاه از جنس پشم که بعضی از کشورهای شرقی بکار می برند علی الخصوص مصریها و اندونزی و مالزی ج طَرَائِشُ.

❖ **طَوَّحَ:** يَطْوِطُّ طَوَّحاً. ۱- الشَّيْءُ أَوْ بَشْيَةٌ رَمَاءٌ وَأَقْصَاءُ. ۲- الشَّيْءُ عَنْهُ: أَقْصَاءُ وَأَبْدَهُ. ۳- عَلَيْهِ مَسْأَلَةٌ: أَقْصَاءُهَا وَبَطْطُهَا.

۲- بَتِ الْأَنْثَى: أَلْقَتْ الْجَنِينَ قَبْلَ أَوَّلِهِ. ۵- عَدَدًا مِنْ عَدَدٍ: أَسْتَطْلَقَهُ وَنَقَصَهُ مِنْهُ. ۶- الثَّوبُ عَلَيْهِ: وَضَعَهُ.

۱- چیزی را انداخت، پرت کرد. ۲- الشَّيْءُ عَنْهُ: دور انداخت. ۳- عَلَيْهِ مَسْأَلَةٌ: مسأله ای را از او پرسید.

۴- بَتِ الْأَنْثَى: سقط جنین کرد. ۵- عَدَدًا مِنْ عَدَدٍ: عدد را از آن کم کرد. ۶- الثَّوبُ عَلَيْهِ: لباس را روی او انداخت.

❖ **طَوَّحَ:** تَطْوِيعاً. ۱- الشَّيْءُ: طَرَحَهُ. ۲- الْمَرْأَةُ: جَمَلُهُ طَرَحَ.

۱- انداخت، پرت کرد. ۲- الْمَرْأَةُ: کاری کرد که زن بجهش را سقط کند.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج أطراف. ١ - من الشيء: خرقه ونهايته. ٢ - اتناحية.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج أطراف. ١ - سميت، ناحيه. ٢ - كثار وكوشه و بايان آنجهيز.

١ - م الطَّوْفُفُ: ٢ - سخنان نو ناز و كمياب.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج أطراف. ١ - مص طَوْف. ٢ - العين.

طُرُقَات. ١ - المَطْرُوق. ٢ - الشَّيْلُ الواسع يَرُ عليه النَّاس.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - چکش خورده كوبيده شده. ٢ - راه.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طُرُقَات. ١ - الطَّرِيق. ٢ - الشَّيْرَة. ٣ - المذهب.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

٢ - الطَّبِيقَة. ٥ - الحاملة. ٦ - الخط في الشيء. ٧ - نسيجة طويلة

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

من صوف أو شعر.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - راه. ٢ - راه و روش. ٣ - مكتب. ٤ - طبقه و گروه.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

٥ - حالت و چگونگی. ٦ - يك خط در چیزی. ٧ - يك تار

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

مويك تار از كاموا و پشم.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** إناء من نحاس لصل الدين. ج طُشُوت، يُوْتُث و

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

يُذَكِّر.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

طشت. ج طُشُوت، مُونُث و مَذَكِر يكسانست.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ر. الطست. ج طُشُوت.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج أطعمة، جج أطعمات. ١ - مص طَعِمَ. ٢ - كُلَّ

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

ما يؤكَل. ٣ - ما يُتَّخَذُ منه الطَّعام من القمح والشعير و نحوهما.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - مص طَعِمَ. ٢ - غَذَا. ٣ - كَنَدَم و جَو.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ١ - الكثير الطَّعْن. ٢ - الكثير الشتم والذم

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

لأعراض النَّاس.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - بسیار نيززن به دشمن. ٢ - بسیار دشنام دهنده و ملامت

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

كننده.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ١ - النُّصْنُ: وصل به غصناً أو برعاً أو قطعة

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

من غير شجرة يصير من جنس هذا الشجر. ٢ - هُ: لقحه،

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

بالتشبيب أو بالحقن أو بالتشبيب، بِمَادَّةٍ و قَائِية تحمل جراثيم

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

أحد الأمراض لإكساب جسمه مناعة فلا يقبل هذا المرض.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

٣ - الخشب بالصدف: رُكِبَ الصدف فيه و بُذِلَ للزينة.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - شاخه را با درخت ديگر بيوند د. ٢ - هُ: او را واكسينه

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

کرد تا در مقابل امراض مسری مقاومت كند. ٣ - الخشب

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

بالصدف: صدف را با چوب تركيب كرد جهت زينت و

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

زيبايي.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَعُوم. ١ - مص طَعِمَ. ٢ - ما تدركه حاشية

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

الذوق كالخلوة و غيرها.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

١ - مص طَعِمَ. ٢ - مزه، طعم از قبيل شيريني و شورى و غيره ...

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَعُوم و أطعام. ١ - الطَّعام. ٢ - ما يُلْقَى للشمك

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

لاصطباد. ٣ - ما يُلْقَى للقنار و غيرها لقتلها. ٤ - المصل الذي

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

يُلْقَع به الجسم ضد الأمراض.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **الطَّوْفُفُ:** ج طَوْف. ١ - الملمعة. ٢ - الغريب المستحسن.

❖ **طَفَا:** يَطْفُو طَفُوراً وَطَفُوراً (ط ف و) الشَّيْءُ فَوْقَ الْمَاءِ: عَام. آنچیز روی آب قرار گرفت.

❖ **طَفَحَ:** يَطْفَحُ طَفْحاً وَطَفُوحاً، الْإِنَاءُ أَوْ الشَّيْءُ: امْتَلَأَ وَفَاضَ. ۲- الْإِنَاءُ: مَلَأَ. ۳- السَّكْرَانُ: امْتَلَأَ مِنَ الشَّرَابِ.

۱- ظرف یا رودخانه پر آب شد و سرریز شد. ۲- الاناء: ظرف را پر کرد. ۳- السکران: شخص مست بیش از حد شراب نوشید.

❖ **الطَّفْحَانُ:** مِنَ الْأَنْبِيَاءِ أَوْ نَحْوِهَا: الْمَلَأَ الَّذِي يَغِيضُ مِ طَفْحِي.

ظرف پر مِ طَفْحِي

❖ **طَفَنَ:** يَطْفِنُ طَفْناً وَطَفُوراً، قَفَزَ.

پرید، خیز گرفت.

❖ **الطَّفَقَةُ:** الْوُثْبُ إِلَى أَعْلَى.

پریدن، جهیدن.

❖ **طَفَفَ:** تَطَفُّفاً، الْمِكْيَالُ أَوْ الْوِزْنُ: نَقَصَ.

بیمانه یا وزنه را کم کشید، تقلب نمود در کشیدن وزن یا بیمانه.

❖ **طَفِقَ:** يَطْفِقُ طَفْفاً وَطَفُوقاً، يَفْعَلُ كَذَا: أَخَذَ، جَعَلَ.

شروع کرد به انجام چنین کاری.

❖ **طَفَّلَ:** تَطْفِئاً، صَارَ طَفْئِيّاً.

بطور طفیلی به مهمانی رفت.

❖ **الطَّفْلُ:** جِ أَطْفَالٍ. ۱- الْوَلَدُ الصَّغِيرُ لِلْمُفْرَدِ وَالْجَمْعُ وَالْمَذْكَرُ وَلِثُنَا. ۲- كُلُّ جُزْءٍ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. ۳- مِنَ الْعُشْبِ: الْقَصِيرُ. ۴-

- مِنَ النَّارِ: الْجَمْعَةُ. ۵- مِنَ النَّارِ: الشَّرَارَةُ. ۶- الشَّمْسُ قَبْلَ الْغُرُوبِ. ۷- اللَّيْلُ. ۸- الْحَاجَةُ. ۹- «رَجْعُ طِفْلِ»: لُبَّةُ الْهَيُوبِ.

۱- بچه کوچک، مفرد جمع مذکر مؤنث یکسانست. ۲- هر جزء از هر چیزی. ۳- مِنَ الْعُشْبِ: علف سافه کوتاه. ۴- مِنَ النَّارِ: کل آتش. ۵- مِنَ النَّارِ: شراره آتش. ۶- آفتاب قبل از غروب.

۷- شب. ۸- نیاز. ۹- رجیع طفل: بادی که به ملامت می‌رود.

❖ **الطُّفُولَةُ:** حَالَةُ الطِّفْلِ.

حالت کودکی، طفولیت.

❖ **الطُّفِيفُ:** ۱- الْقَلِيلُ. ۲- الْخَسِيسُ، الْحَقِيرُ. ۳- غَيْرُ التَّامِّ.

۱- کم و اندک. ۲- خسیس، خوار و پست. ۳- ناقص، ناتمام.

❖ **الطَّعْمِيَّةُ:** ۱- الَّذِي يَدْخُلُ الْوِلَامَ وَالْأَعْرَاسَ وَلَا حَاصِلَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَدْعَى إِلَيْهَا. ۲- الثَّيِّبَاتُ أَوِ الْهَيُوانُ الَّذِي يَمِشُ عَلَى الْحَيِّ مِنَ الثَّيِّبَاتِ أَوِ الْهَيُوانِ.

۱- کسیکه بطور طفیلی «ناخوانده» به مهمانی می‌رود. ۲- گیاه و حیوانی که زندگی می‌کند مانند انگل یا تکیه بر دیگران.

۱- غذا. ۲- طعمه برای شکار ماهی. ۳- واکنس، که به بدن تزریق می‌شود جهت حفاظت در برابر امراض مُسَرِّی.

❖ **الطَّعْمِيَّةُ:** طَعَامٌ شَعْبِيٌّ يَتَّخَذُ مِنَ الْفُولِ الْمَذْقُوقِ وَبِضَافٍ إِلَيْهِ الْمَلْحَ وَالتَّوَابِلَ وَبَعْضَ الْخَضِرِ، يُجَمَلُ أَقْرَاصُ تَقْلٍ بِالزَّيْتِ. وَ يُعْرَفُ بِهَامٍ «الْفَلَّافِل».

غذایی است محلی که از بافلا کوبیده شده به همراه مقداری از نمک و ادویه جات و سبزیجات پدانه اضافه می‌شود سپس در روغن سرخ می‌شود و بنام «هَامُ الْفَلَّافِل» نامیده می‌شود «پوره بافلا».

❖ **طَفَنَ:** يَطْفِنُ طَعْناً. ۱- بِالرَّمْحِ: وَغَزَهُ بِهِ. ۲- فِي الشَّنِّ: شَاخَ.

۱- او را با نیزه زد. ۲- فی الشن: پیر شد.

❖ **طَفَنَ:** يَطْفِنُ طَعْناً وَطَعْناً، فِيهِ أَوْ عَلَيْهِ بِالْكَلَامِ: عَابَهُ.

او را رسوا کرد، بد نام کرد.

❖ **الطَّفَقَةُ:** جِ طَفْنٍ. ۱- الْمَوْتُ مِنْ طَفْنٍ. ۲- أَثَرُ الطَّفْنِ.

۱- یکبار نیزه زدن. ۲- محل زخم نیزه.

❖ **طَفَا:** يَطْفُو طَفُوراً وَطَفُوراً، (ط ف و) ۱- جَاوَزَ الْحُدَّ. ۲- الْبَحْرُ: هَاجَ. ۳- السَّيْلُ: ارْتَفَعَ وَجَاءَ بِمَاءٍ كَثِيرٍ.

۱- از حد گذشت. ۲- البحر: دریا متلاطم شد. ۳- السیل: سیل بالا آمد و آب زیادی جاری شد.

❖ **طَفَنَ:** يَطْفِنُ طَفْناً وَطَفِئاً وَطَفِئاً، (ط غ ی) ۱- جَاوَزَ الْحُدَّ. ۲- بِالْمَاءِ فِي الصَّيَانِ. ۳- بِالْمَاءِ: طَفَحَ. ۴- الْمَاءُ: فَاضَ وَزَادَ كَثِيراً. ۵- الْبَحْرُ: هَاجَ. ۶- السَّيْلُ: ارْتَفَعَ وَجَاءَ بِمَاءٍ كَثِيرٍ.

۱- از حد گذشت. ۲- در نالغمانی نمودن از حد گذشت. ۳- ظلم بیش از حد نمود. ۴- الماء: آب لبریز شد و جاری شد. ۵- البحر: دریا متلاطم شد. ۶- السیل: سیل بالا آمد و آب زیادی جاری شد.

❖ **الطُّغْرَاءُ:** الْعِلَامَةُ الَّتِي تَكْتُبُ فِي أَعْلَى الْكُتُبِ فَوْقَ التَّبَسُّطَةِ أَوْ عَلَى الْمَسْكُوكَاتِ السُّلْطَانِيَّةِ، جِ طُغْرَامَات.

طغرای سلطانی که روی سکه‌ها نوشته می‌شد. ج طغرامات.

❖ **الطُّغْمَةُ:** جِ طَغْمٌ وَطَغْمَات. ۱- الْجِسَاعَةُ مِنَ النَّاسِ. ۲- الْجِسَاعَةُ مِنَ الْمَلَائِكَةِ.

۱- گروهی از مردم. ۲- گروهی از فرشتگان. ۳- یک حزب، یک گروه مزدور لغتی است جدید «مترجم».

❖ **طَفَّ:** يَطْفُفُ وَتَطِفُفٌ طَفْفاً. ۱- الشَّيْءُ: ارْتَفَعَ. ۲- الشَّيْءُ مِنْهُ: دَنَا، قَرِبَ.

۱- بالا آمد، بلند شد. ۲- الشیء منه: آنچیز به او نزدیک شد.

۱- مص طلَّبَ ۲- نوعی از کلام انشائی است که مراد از آن کاری است. یا بصورت امر تلفظ می کنند، یا اینکه دلالت دارد بر معنای دعائی. انواع طلب عبارتند از: امر، نهی، تمنی، استفهام و غیره.

● **الطَّلَبَةُ:** ۱- المطلوب. ۲- الحاجة.

۱- درخواست شده. ۲- نیاز.

● **الطَّلَبَةُ:** ۱- النوع من الطلب. ۲- المطلوب. ۳- المطالبة.

۱- یک از درخواست. ۲- درخواست شده. ۳- مطالبه، درخواست.

● **الطَّلَجَةُ:** الورقة الكبيرة، ج طلاجي.

یکبرگ بزرگ، ج طلاجي.

● **طَلَسَ:** يَطْلِسُ، طَلَسًا. الكتاب او غيره: هما.

کتاب را محو و نابود کرد.

● **الطَّلَسُ:** ج طلاس. ۱- خطوط و أعداد يستعملها الشرة. ۲- الفص من الكلام أو نحوه، كالنفر.

۱- خطوط و اعدادی است که جادوگران به کنار می برند.

۲- سخنان نامفهوم، مانند معما.

● **الطَّلَسُ:** ر. الطَّلَس.

● **طَلَعَ:** يَطْلُعُ، طُلُوعًا وَ طَلْعًا. ۱- النجم او غيره:

ظهر. ۲- عليه: أقبل عليه. ۳- عليه: هجم عليه فجأة.

۱- ستاره طلوع کرد. ۲- عليه: روی آورده به او. ۳- عليه:

ناگهان بر او یورش آورد.

● **الطَّلْعَةُ:** ۱- المرة من طلع. ۲- ما طلع من كل شيء.

۳- الوجه.

۱- یکبار طلوع کردن. ۲- هر آنچه که طلوع کند. ۳- صورت.

● **طَلَّقَ:** يَطْلُقُ، طُلُوقًا وَ طَلَقَةً. ۱- اللسان: كان

فصيحاً عذب المنطق. ۲- كان طلق الوجه بشوشاً. ۳- الوجه:

كان طلقاً مثلاً.

۱- زبان گویا بود. رسا بود. ۲- او خوش سیما بود، بشاش

بود. ۳- الوجه: خنده رو بود.

● **طَلَّقَ:** تطليقاً. ۱- امرأة: فصلها عنه و حل عقد الزواج

بينها. ۲- قومه: تركهم. ۳- البلاد: فارقتها.

۱- زنش را طلاق داد. ۲- قومه: قوم خود را ترک کرد، رها

کرد. ۳- البلاد: از کشور کوچ کرد.

● **الطَّلَق:** ج اطلاق. ۱- أم الولادة. ۲- المنطلق غير المقتد. ۳

- من الوجوه المنطلق المجهل. ۴- من الالسة: النصيح العذب

المنطق.

۱- درد زایمان. ۲- آزاد، یله، رها. ۳- من الوجوه: صورت

خند رو. ۴- من الالسة: زبان فصیح گویا، رسا.

● **الطَّلَسُ:** ج طَلَسَ ۱- الطريقة. ۲- طريقة المبادات ولاحتفالات الدينية عند المسيحيين. ۳- حالة الجؤ في مكان معين و زمان معين.

۱- راه و روش. ۲- راه عبادت و جشنها نزد مسیحیان.

۲- وضع آب و هوادر یک زمان و مکان معین.

● **طَلَقَ:** طَلْعَةً. ۱- الشيء: صوت. ۲- ب الدواب:

صوتت حوافرها على الأرض.

۱- آنچهیز صدا کرد. ۲- ب الدواب: صدای سم چهارپایان

درآمد بر اثر برخورد با زمین.

● **الطَّلُ:** ج طلال و طلل. ۱- المطر الخفيف الضميف.

۲- الندى.

۱- باران اندک. ۲- شبنم.

● **طَلَّى:** يَطْلِي، طَلْيًا وَ طِلَاةً. (ط ل ي) ۱- الجميل بالقطران:

دهنه به. ۲- الشيء باشي: دهنه به و غطاه.

۱- شتر را قطران زد. ۲- الشيء بالشيء: آنچهیز را روغن مالی

کرد. با روغن مالی نمودن آنرا پوشش داد.

● **الطَّلَا:** ۱- كل ما يطل به. ۲- القطران.

۱- هر چیزی که با آن چرب کنند. ۲- قطران.

● **الطَّلَامَة:** خرقه يُتَمَشَّح بها اللوح أو السُّبُورَة و يُتَمَشَّح بها ما

يُكْتَب عليه.

پاک کن تخته سیاه.

● **الطَّلَاج:** ۱- مبالغة الطَّاع. ۲- هو طلاع التنايا: عارف

بالأمر شديد مجرب.

۱- صیغه مبالغه از طالع. ۲- هو طلاع التنايا: کسی است آگاه

به کارها دارای تجربه است.

● **الطَّلَاق:** ۱- مص طَلَّقَ يَطْلُقُ ۲- انفصال الزوجين

أحدهما عن الآخر و إبطال زواجهما.

۱- مص طَلَّقَ يَطْلُقُ ۲- جدائی زن و شوهر از یکدیگر.

● **الطَّلَاقَة:** ۱- مص طلا. ۲- الحسن: هي حديثه طلاوة.

۱- مص طلا. ۲- نیکوئی، خوبی، وجاهت. هي حديثه

طلاوة در سخنان او خوبی است.

● **طَلَبَ:** يَطْلُبُ، طَلْبًا. ۱- الشيء: أراده و حاول أخذه.

۲- إليه: رغب إليه. ۳- إليه كذا: سأله إياه.

۱- آنچهیز را خواست و کوشید بدست آورد. ۲- إليه: بسوی

او مایل شد. ۳- إليه كذا: از او سؤال کرد. درخواست کرد.

● **الطَّلَبُ:** ۱- مص طَلَّبَ. ۲- في الكلام: نوع من الإنشاء

يُطَلَّب به أمر، إمَّا بلفظه كالأمر، و إمَّا بما يدل على معناه كالنداء.

و من أنواع الطَّلَب: الأمر، والنهي، والفتي، والاستفهام، و نحوها.

● **الطنانة**: ١ - الرصاصة أو القذيفة. ٢ - الدفعة من قذائف البنادق والمسدسات والمدافع.

١ - كلوله، فشنك. ٢ - بكيار شليك از تننگ، تهاج، توب.

● **الطنان**: ج أطلال و طولول. ١ - الشاخص من آثار الدار. ٢ - شخص كل شيء.

١ - بالقيمانده ويرانه‌ها. ٢ - هيكل و بدن هر چيز.

● **الطنانة**: الحيزة، ج طلم و طلم.

يك قرص نان. ج طلم و طلم.

● **الطلوب**: الكثير الطلب، ج طلب.

بسيار طلبكار. ج طلب.

● **الطليقة**: ج طلائع. ١ - من الجيش: مقدّمته. ٢ - من

الجيش: من يرسل قدّامه ليكشف أمر العدو.

پيشگراول او تش. ٢ - من الجيش: كسيكه قبل از افراد ار تش

فرستاده مي شود جهت آوردن اطلاعات از وضعيت دشمن.

● **الطليق**: ج طلقاء. ١ - المطلق غير المتحد «خرج من

السجن حرّاً طليقاً». ٢ - «هو طليق الوجه أو الهيئة: أي

مشرقه و متهلّله.

١ - رها، يله، آزاد. «خرج من السجن حرّاً طليقاً» از زندان

بيرون آمد در حاليكه آزاد بود. ٢ - هو طليق الوجه او

المحيا: يعني او خنده‌روست، بشاش است.

● **طلم**: بَطْمٌ و طُشْمٌ. ١ - الماء أو غيره: كثر و عظم و

غمر. ٢ - الأرز: كثر و عظم و غمر. ٣ - الأمر: عظم.

١ - آب فراوان شد، سرريز شد. ٢ - الأمر: آن مطلب، كار

بزرگ شد.

● **طلم**: بَطْمٌ و طُشْمٌ. ١ - الشيء أو عليه: غمره «طلم التراب

الحفرة». ٢ - الحفرة بالتراب: غطّاها به.

پُر كرد. پوشش داد. «طلم التراب الحفرة»: خاک چاله را پُر

كرد. ٢ - الحفرة بالتراب: چاله را با خاک پُر كرد.

● **طما**: يَطْمُو، طَمَوْا و طُمُوا. ١ - الماء: ارتفع و ملأ النهر.

٢ - البحر أو النهر: امتلأ. ٣ - الثبات: طال. ٤ - به الهيم أو غيره: اشتد.

١ - آب فزوني يافت و جوب را پر كرد. ٢ - البحر أو النهر:

رودخانه با دريا پر آب شد. ٣ - الثبات: گياه بلند شد. ٤ - به

الهم أو غيره: اندوه و ترس او زياد شد.

● **طمن**: يَطْمِن، طَمِئاً (ط م ي) ر. طما.

● **الطماطم**: ر. البنادورة.

● **الطفايح**: الكثير الطمع.

بسيار طمعكار.

● **طَفَأَن: طَفَأَنَةً**، أو الشيء: سكّته، هدأه.

او را آرام كرد. بيجركت كرد. آرامش داد.

● **الطمانينة**: ١ - مص أطمأن. ٢ - الاطمئنان و سكون النفس.

١ - مص اطمأن. ٢ - آرامش.

● **طَفَح: يَطْفَح، طَمَحاً و طُوحاً**. ١ - بصره اليه:

١ - نظر إليه. ٢ - بصيره اليه: رفعه إليه و شدّد النظر. ٣ - في

الطلب: أبعد فيه.

١ - به او نگرست. ٢ - بصرو اليه: بدقّت به او نگرست.

٣ - في الطلب: همه جا را جستجو كرد. تلاش زياد در طلب

كرد.

● **طَفَر: يَطْفِر، طَمراً** الشيء: دفنه، خثاه.

آنچيز را زير خاک نهاد. مخفي كرد.

● **الطفر**: التوب البالي، ج أطمار.

لباس كهنه، فرسوده. ج اطمار.

● **طَفَس: يَطْفِس، طَفَساً**. ١ - الشيء: غطاه. ٢ - الشيء: بهاء،

أزاله. ٣ - الشيء: قلع أثره. ٤ - الغيم النجوم: حجب ضوءها.

١ - آنرا پوشاند. ٢ - الشيء: محو كرد. نابود كرد. ٣ - الشيء:

ريشه كن كرد. ٤ - الغيم النجوم: ابر جلوي نور ستارگان را

پوشاند.

● **طَفَس: يَطْفَس، طَفَساً**. ١ - الشيء: تغيّرت صورته.

٢ - الشيء: اضمي. ٣ - النجم أو القمر أو البصر: ذهب ضوءه.

١ - شكل آن دگرگون شد. ٢ - الشيء: محو شد. ٣ - النجم او

القمر أو البصر: روشني ماه و ستارگان ناپديد شد.

● **طَمِع: يَطْمِع، طَمَعاً و طِبَاعاً و طِبَاعِيَةً**. ١ - في الشيء أو به:

اشتهاء و أرادته. ٢ - في الشيء أو به: حرص عليه.

١ - در آن طمع نمود. آزمند شد. ٢ - في الشيء: در آن

حرص و آز نمود.

● **الطموح**: الشاعي إلى الأجداد والمراتب العالية.

كسيكه براي رسيدن به بزرگي و مقامات بلند كوشش مي كند.

● **طَن: يَطْن، طَنّاً و طَنِياً**. الذباب أو الجرس أو النحاس:

صَوْتُ

بصدا درآمد، زنگ زد.

● **الطنن**: وزن مقداره ألف كيلو غرام، ج أطنان و طنان.

يك تن وزن ۱۰۰۰ كيلو گرم. ج اطنان و طنان.

● **الطنان**: ١ - الشديد الطين. ٢ - «ذكر طنان»: شهر ذاتع

في الاناق.

طينين انداز، پر صدا. ٢ - ذكر طنان: آوازه بلند، شهره آفاق.

- ۱- لباس را تا کرد لباس را پیچید. ۲- الله عمرة: خدا او را میراند. ۳- الارض: گردش کرد. ۴- كشحة عن كذا: مطلب را كتمان كرد. ۵- السُرّ أو نحوه: راز را كتمان كرد.
- ✽ الطَّوِيُّ: ۱- مص طوي. ۲- الجوع.
- ۱- مص طوي ۲- گرسنگی.
- ✽ الطَّوابع: أوراق صغيرة مُلوَّنة عليها رسوم و رموز، منها ما يوضع على الرسائل المرسلة من مكان إلى آخر وهي المعروفة بـ «الطَّوابع البريدية»، ومنها ما يوضع على المعاملات المالية والرسيمية وهي المعروفة بـ «الطَّوابع الاميرية».
- تمير پستی. تمير مالی.
- ✽ الطَّوابعية: الطاعة.
- فرمانبرداری، اطاعت.
- ✽ الطَّواف: ۱- مص طاف يَطُوفُ. ۲- الدَّوران حول البيت الحرام.
- ۱- مص طاف يَطُوفُ ۲- چرخیدن گرد بيت الله الحرام.
- ✽ الطَّوَّاف: ۱- الكثير الطَّوَّاف. ۲- البائع الجَوَّال.
- ۱- بسیار طواف كنده. ۲- فروشنده دوره گرد.
- ✽ الطَّوَل: ۱- الطَّوَل. ۲- مدى الدهر: «سأذكره طَوَّالَ عمري».
- ۱- طول، بلندی. ۲- طول روزگار. «سأذكره طوال عمري»
- طول عمر او را یاد خواهم كرد.
- ✽ الطَّوَّب: الاجر، القرميد.
- آجر، آجر قرمز.
- ✽ الطَّوبَى: البُنية والسَّعادة.
- غبطة و خوشبختی.
- ✽ طَوَّح: تطوَّحاً. ۱- هُوَ أو به: ذهب به هنا و هناك و بقده في الأرض. ۲- هُوَ أو به: جملة على ركوب الهالك.
- ۱- بیرونش كرد. تبعیدش كرد. ۲- هُوَ: او را به انجام کارهای خطرناک واداشت.
- ✽ الطَّوَدَة: ج أطواد و طَوْدَة. ۱- الجبل العظيم المرتفع.
- ۲- التَّلة.
- ۱- كوه بلند و عظیم. ۲- تپه.
- ✽ طَوَّرَ: تطوَّراً. الشئ: نقله من طور إلى طور.
- آنچیز را از حالی به حال دیگر تغییر داد.
- ✽ الطَّوَر: ج أطوار. ۱- التَّارة، الحين: «أزوره طَوَّراً و طَوَّراً يسزوري». ۲- التَّمَدُّد، الحدة: «طوور السَّباب». ۳- الحال.
- ۴- الهیة. ۵- «النَّاس أطوار»: أي أصناف.
- ۱- دفعه، گاه. «أزوره طَوَّراً و طَوَّراً یزورنی» گاهی من به

- ✽ الطَّوْب: حبل تُشدُّ به الخيمة إلى لوتده ج أطواب و طَبْنة.
- طنابی که با آن چادر را می بندند. ج أطواب و طَبْنة.
- ✽ الطَّوْبِي: ر. الطَّبْ.
- ✽ الطَّنْبُور: آلة من آلات الطَّرْب ذات عنق طويل وسنة أوتار، ج طنابير.
- طنبور که دارای شش تار است. ج طنابير.
- ✽ الطَّنَجْرَة: قَدْر من نحاس أو ألومنيوم أو نحو ذلك، ج طنابجر.
- دبک بزرگ مسی. ج طنابجر.
- ✽ طَنْطَن: طَنْطَنَة الذباب أو الجرش أو النحاس: صوت، به صدا درآمد. زنگ زد.
- ✽ الطَّنْطَنَة: ر. الطَّنْبَة.
- ✽ الطَّنْطِنَة: ج طنطافس. ۱- البساط. ۲- الحصر.
- ۳- الثوب.
- ۱- فرش، موکت. ۲- حصر. ۳- لباس.
- ✽ الطَّنَّين: ۱- مص طَنَّ. ۲- صوت الذباب والأجراس والنحاس وغيرها.
- ۱- مص طَنَّ ۲- صدای مگس، زنگ، صدای چکش سگر.
- ✽ طَهَأ: يَطْهَر. طَهْواً و طَهْواً (ط ه و) اللحم أو نحوه: طبخه.
- گوشت را پخت.
- ✽ الطَّهَّاية: حرفة الطَّاهي.
- آشپز.
- ✽ طَهَّرَ: يَطْهَرُ. طَهْراً و طَهارةً و طَهْوراً. ۱- كان طاهراً ۲- صار طاهراً.
- ۱- پاک و پاکیزه بود. ۲- پاک شد.
- ✽ طَهَّرَ: تطهَّراً. ۱- هُوَ: جملة طاهراً. ۲- الصبي: خسته (ر. شَتَّ). ۳- الجسم: قتل جرائمه بالأدوية والمبيدات.
- ۱- پاک كرد. ۲- الصبي: پسر را خسته كرد. ۳- الجسم: ميكرب را با دارو و كشنده حشرات از بین برد.
- ✽ الطَّهْر: النقاء، الطَّهارة، الخلو من الشَّجاسة، ج أطهار.
- پاکی، نظافت، نداشتن نجاست. ج أطهار.
- ✽ الطَّهْرُون: ۱- مص طَهَّر. ۲- كل ما يَطْهَرُ به. ۳- الطَّاهر.
- ۱- مص طَهَّر ۲- هر چیز پاک كنده. ۳- پاکیزه.
- ✽ طَوَّى: يَطْوِي. طَيَّساً. (ط و ي) ۱- الثوب أو الورقة أو غيرهما: ثناء و ضم بعضه إلى بعض. ۲- الله عمرة: آسانه.
- ۳- الأرض: قطعها. ۴- كشحه عن كذا: أخفاه، أخصره. ۵- السُرّ أو نحوه: كتمه.

دیدارش می‌روم و گاهی او. ۲- حدّ، اندازه «طور الشباب»
زمان جوانی ۳- حالت. ۳- شکل و هیئت. ۵- الناس اطوار:
مردم گوناگون هستند.

❖ الطُّورُ: الجبل، ج طُور.

کوه. ج اَطوار.

❖ الطُّورُ بید: ر. الطُّورِ بیل.

❖ الطُّورِ بیل: قذیفة كبيرة حُشِيتْ بِالْمُتَجَرِّاتِ تُطْلَقُهَا
القَوَاصِدُ أَوْ السَّفَنُ الحَرِیَّةُ أَوْ غَیْرَهَا فِی الْبَحْرِ. وَتُعْرَفُ عَرِیًّا بِـ
«الْعَادَةِ».

موشک زیر دریایی: اُزدر. که به عربی معروف است «رعاده».

❖ طَوَّقَ: تَطَوَّقًا. ثَلَّ لَهْ نَفْسُهُ الشَّيْءَ: شَجَعَتْ عَلَيْهِ وَهَيَّئَتْ لَهُ.
خورد را برای کمک به او ملزم نمود.

❖ الطَّوَّقُ: ۱- «هُوَ طَوَّقَ يَدَهُ أَوْ إِرَادَتَهُ»: أَيْ مَتَقَادَ لَهُ.
۲- «فَعَلَ ذَلِكَ طَوَّعًا»: أَيْ بِإِرَادَتِهِ، غَیْرَ مُكْرَهٍ.

۱- هو طوَّق يَدَهُ أو إرادته: او فرمانبردار اوست. ۲- فعل
ذلك طوعاً: آنرا از روی اراده خود انجام داد.

❖ طَوَّقَ: تَطَوَّقًا وَتَطَوَّقًا. ۱- فِی الْبِلَادِ: ۱- فِی الْبِلَادِ: سَارَ
فِیْهَا. ۲- طَافَ بِهِ. ۳- حَوْلَ الشَّيْءِ. أَوْ بِهِ، أَوْ عَلَيْهِ، أَوْ فِیْهِ:
طَافَ وَأَكْثَرُ الطَّوَّافِ.

۱- در کشور به گردش پرداخت. ۲- دور آن گردش کرد.
۳- حول الشيء أو به أو عليه: دور آن گردش کرد و بسیار
چرخید.

❖ الطَّوَّافانَ: ۱- السَّيْلُ الْعَظِيمُ الْمُتَفَرِّقُ الَّذِي يَجْتَنِعُ كُلُّ شَيْءٍ.
۲- الْمَطَرُ الْعَالِبُ.

۱- طوفان، سیل بنیان کن. ۲- باران فراوان.

❖ طَوَّقَ: تَطَوَّقًا. ۱- طَوَّقَ الْبَيْتَ الْإِثْمَ. ۲- طَوَّقَ الشَّيْءَ
أَوْ بِهِ: جَعَلَهُ لَهْ كَالطَّوَّقِ. ۳- الْجَيْشُ الْعَدُوُّ أَحَاطَ بِهِ، فَتَمَّ حَوْلَهُ.

۱- طوق را به گردن او آویخت. ۲- طَوَّقَ الشَّيْءَ أَوْ بِهِ: آنچیز را
مانند طوق برای او درست کرد. ۳- الْجَيْشُ الْعَدُوُّ: ارتش
دشمن را محاصره کرد.

❖ الطَّوَّقُ: ج اطِّوَّاقُ ۱- مَصَّ طَاق. ۲- كُلُّ شَيْءٍ مُسْتَدِير.
۳- حَلِيٌّ لِلنَّعْتِ يَحِيطُ بِهِ.

۱- مص طاق ۲- هر چیزی که گرد باشد. ۳- گردنبد زینتی.
❖ طَوَّقَ: تَطَوَّقًا. ۱- أَوْ الشَّيْءَ: جَعَلَهُ طَوَّقًا. ۲- الدَّائِيَّةُ أَوْ
هَا: أَرْضٌ هَا الْجَبَلِ.

۱- آنچیز را بلند و طولانی نمود. ۲- الدَّائِيَّةُ: اَوَّلُهَا: طَنَاب
چهارپا را بلند نمود.

❖ الطَّوَّلُ: ج اَطْوَالُ. ۱- مَصَّ طَال. ۲- مَسَافَةٌ مَابَيْنَ طَرَفَيْ

الشَّيْءِ الْأَبْدَيْنِ. ۳- «خَطُوطُ الطَّوَّلِ»: خَطُوطٌ وَهَيْمَةٌ عَلَى
سَطْحِ الْكَرَةِ الْأَرْضِيَّةِ قَتَعَتْ فِيهَا مِنَ الْقُطْبِ الشَّامِلِ إِلَى الْجَنُوبِ.

۱- مص طال ۲- فاصله بین دو چیز از هم دور. ۳- خطوط
الطول: خطوط طولی کره زمین که از قطب شمال بطرف
قطب جنوب کشیده شده.

❖ طَوَّيَ: يَطْوِي. طَوَّيَ. ۱- جَاعَ. ۲- الْبَطْنُ: ضَمَرَ مِنْ
الْجُوعِ.

۱- گرسنه شد. ۲- البطن: شکم بر اثر گرسنگی لاغر شد.

❖ الطَّوَّيَّةُ: الضَّمِيرُ، التَّيَّةُ. ج طَوَّايَا.

وجدان، نیت. ج طَوَّايَا.

❖ الطَّوَّيِلُ: ذُو الطَّوْلِ، ج طَوَّالٌ وَ طَيَّالٌ.

بلند، دراز. ج طَوَّالٌ وَ طَيَّالٌ.

❖ الطَّيَّ: ۱- مَصَّ طَوَّيَ. ۲- ضَمِنَ الشَّيْءَ، دَاخِلَهُ: «بَقِيَ السَّرُّ
طَيَّ الْكُتَّانَ».

۱- مص طَوَّيَ ۲- ضمیمه چیزی. توی چیزی. «بَقِيَ السَّرُّ
طَيَّ الْكُتَّانَ» راز مخفی ماند.

❖ الطَّيَّانُ: ۱- الْكَثِيرُ الطَّيَّانُ. ۲- قَائِدُ الطَّائِرَةِ.

۱- بسیار پرواز کننده. ۲- خلبان.

❖ الطَّيَّارَةُ: ۱- طَيَّارٌ. ۲- ر. الطَّائِرَةُ.

❖ طَيَّيْتُ: طَيَّيْتُ. ۱- الشَّيْءَ: جَعَلَهُ طَيَّيًّا. ۲- طَيَّيْتُ خَشَعَهُ بِالطَّيِّبِ.
۳- خَاطَرَهُ: رَافَعَهُ وَطَنَهُ.

۱- آنچیز را خوشبو گردانید. ۲- طَيَّيْتُ: آنچیز را خوشبو گردانید
۳- خَاطَرَهُ: به او آرامش داد. آسایش خیال داد.

❖ الطَّيَّيْبُ: ۱- ذُو الطَّيْبَةِ. ۲- اللَّذِيذُ: «طَعَامٌ طَيِّبٌ».

۳- الْحَسَنُ الْمُسْتَلَدُّ: «رَائِحَةُ طَيِّبَةٍ». ۴- الْخَالِصُ مِنَ الْأَذَى
وَالْخُبْثِ. ۵- ذُو الْفَضِيلَةِ. ۶- الْحَلَالُ. ۷- «كَلِمَةُ طَيِّبَةٍ»: لَيْسَ

فِیْهَا مَكْرُوهٌ.

۱- نیکو. ۲- خوب، لذیذ. گوارا. «طعام طیب» غذای گوارا.
۳- نیکو و گوارا. «رائحة طيبة» بوی خوش گوارا. ۴- بدون
آزار ۵- با فضیلت. ۶- حلال. ۷- کلمه طيبة: سخنان نیکو.

❖ الطَّيِّبُ: ج أَطْيَابٌ وَ طَيُّوبٌ ۱- مَصَّ طَابَ. ۲- كُلُّ ذِي
رَائِحَةٍ عَطْرَةٍ وَ يَطْطِيبُ بِهِ.

۱- مص طاب ۲- هر چیزی که خوشبوست و با آن خوشبو
می‌کنند.

❖ الطَّيِّبَةُ: ۱- الْحَلَالُ. ۲- «فَعَلَ ذَلِكَ بِطَيِّبَةٍ»: أَيْ عَنِ رِضَى
مَنْ غَیْرِ إِكْرَاهٍ.

۱- حلال. ۲- فعلٌ ذلك بطيبة: آن کار را از روی رضایت
انجام داد.

الذي يراه النائم.

۱- مص طاف يطيف ۲- خواب و خیالی که شخص

خوابیده می‌بیند.

❖ الطَّيْلَةُ: ۱- العمر. ۲- مدى الدهر.

۱- عمر. ۲- به درازی روزگار.

❖ الطَّيْلَمَان: كِساء أخضر لا تفصيل له ولا خياطة، يلبسه

خوادم العلماء والمشايخ، ج طيالس و طيالسة.

جبهه سبز که بزرگان و دانشمندان می‌پوشند. ج طيالس و

طيالسة.

❖ طَيَّنَ: تطيئناً. الحائض: طلاء بالطين.

دیوار را گل مالی نمود.

❖ الطَّسِين: ج أطيان ۱- التراب المختلط بالماء، الوحل.

۲- تراب أو رمل وكلس يجبل بالماء و يطلى به.

۱- گِل. ۲- شفته.

❖ الطَّيْفَةُ: ۱- الطَّيْن. ۲- النِّعْمة من الطَّيْن. ۳- الخيلقة، الجيلة.

۱- گِل. ۲- یک تکه از گِل. ۳- سرشت. نطرت.

❖ طَبِيرَ: تطييراً. ۱- الطائر أو به: جعله طيبر. ۲- الرسالة أو البرقية: أرسلها.

۱- او را پرواز داد. ۲- الرسالة أو البرقية: نامه یا تلگراف را فرستاد.

❖ الطَّيْن: ۱- مص طاز يطير ۲- جماعة الطير. و يقال للمفرد.

۱- مص طاز يطير ۲- گروهی از پرندگان.

❖ الطَّيْرَان: ۱- مص طاز يطير ۲- الطيران الحريري: الجهاز

المسؤول عن الطائرات الحربية و عملياتها. ۳- «الطيران

المدني»: الجهاز المسؤول عن طائرات الركاب والنقل والشحن.

۱- مص طاز يطير دستگاه مسؤول پرواز هواپیماهای

جنگی و عملیات آنها. ۳- الطيران المدني: دستگاه مسؤول

پرواز هواپیماهای غیر نظامی.

❖ الطَّيْش: ۱- مص طاش. ۲- الحفنة والتزقي والحسق.

۱- مص طاش ۲- سبک مغز شد. بی فکر شد.

❖ الطَّيْع: الطابع.

اطاعت کننده.

❖ الطَّيْف: ج أطياف. ۱- مص طاف يطيف. ۲- الخيال

الفاء

❖ **فـ**: الحرف السابع عشر من حروف الهجاء، وهو في حساب الجُمَّل عبارة عن تسع مئة (٩٠٠).

هفدهم من حروف از حروف هجائی. در حساب ابجد معادل ٩٠٠ است.

❖ **الْفَاصِلِيّ**: ج فِباء، م ضابئة، ج فِباء، ١ - فا، ٢ - الطشان، ٣ - المشناق.

١ - فا ٢ - تشنه، ٣ - مُشْتاق.

❖ **فَظَاهَرٌ**: مُظَاهَرَةٌ وَ ظِهَارٌ (ظ هـ)؛ عارنه.

به او کمک کرد.

❖ **الْفَظَاهِرُ**: ١ - فا، ٢ - البادي، ٣ - «ظاهر البلد»؛ خارجه.

٤ - «قرأ القصيدة ظاهراً»؛ أي غياً و حفظاً بلا كتاب.

١ - فا ٢ - هديدار، آشكار، ٣ - «ظاهر البلد» ببيرون شهر.

٤ - «قرأ القصيدة ظاهراً»؛ قصيده را از حفظ خواند.

❖ **الْفَظِيّ**: الغزال، ج فِباء وَ أَطْب وَ ظِيّ وَ ظِيَّات.

آهو.

❖ **الْفَظِيَّةُ**: أنشَى الظَّيَّ ج فِباء، م ظي، ج فِباء.

آهوى ماده.

❖ **فُظُوفٌ**: فُظُوفٌ، فُظُوفٌ وَ فُظُوفَةٌ، ١ - كان فُظُوفاً، ٢ - كان حاذقاً بارعاً.

١ - خوشگل بود، ٢ - زیرک و باهوش بود.

❖ **الْفُظُوفُ**: ج فُظُوف، ١ - مص فُظُوف، ٢ - الحذق، البراعة.

٣ - الوعاء

١ - مص فُظُوف، ٢ - زیرکی، باهوشی، خوش فهمی، ٣ - ظرف

❖ **الْفُظُوفِيّ**: ج فُظُوفاء وَ فُظُوفٌ وَ فُظُوفٌ، م فُظُوفَةٌ.

ج فُظُوفَةٌ، ١ - ذوالظرف، ٢ - البليغ الجيد الكلام.

١ - باهوش، زیرک، ٢ - خوش سخن، نیکو سخن.

❖ **فُظُوفٌ**: فُظُوفٌ، فُظُوفٌ وَ فُظُوفٌ وَ فُظُوفٌ، ساره، ارتمل؛

«ظمن البدوي عن دياره».

حرکت کرد. راه رفت. کوچ کرد. «ظَمَنَ البدوي عن دياره»

صحرائش ترک دیار کرد.

❖ **الْفُظَيْيَّةُ**: ج فُظُوفان وَ فُظُوفٌ، جج أظمان، ١ - المرأة في اليهود، ٢ - امرأة الرجل.

١ - زنی که در هودج کجاوه نشسته، ٢ - همسر مرد.

❖ **فُظُوفٌ**: فُظُوفٌ، فُظُوفٌ، ١ - المطلوب، أوبه؛ ناله.

٢ - «علی العدوّ أوبه»؛ قهره.

١ - «مطلب را بدست آورد، به مطلب رسید.

٢ - «علی العدوّ دشمن را شکست داد.

❖ **فُظُوفٌ**: تظْفِرُ، «علی العدوّ أوبه»؛ مکنه من قهره.

علی العدوّ أوبه: او را بر دشمن چیره گرداند.

❖ **التظْفِرُ**: ١ - مص. ظفیر، ٢ - النبيلة، القهر.

١ - مص ظفیر، ٢ - پیروزی، شکست دادن.

❖ **لِلْفُظُوفِ**: مادّة قرئته تنبت في أطراف الأصابع ج أظفار حج أظافر

ناخن، ج أظفار، جج أظافير.

❖ **لِلْفُظُوفِ**: ج أظفار، جج أظافير، ١ - مادّة قرئته تنبت في

أطراف الأصابع، ٢ - «هو مقلم الظفر»؛ أي حفر ذليل.

١ - ناخن، ٢ - هو مقلم الظفر: او حفر است خوار است.

❖ **ظَلٌّ**: يَظُلُّ، ظِلًّا وَ ظُلُولا، ١ - يَظُلُّ كذا؛ ١ - يفعل كذا؛ فعله

نهاراً، ٢ - يفعل كذا؛ دام على فعله.

١ - آن کار را در روز انجام داد، ٢ - يَظُلُّ كذا؛ انجام دادن آن

کار را ادامه داد.

❖ **الظِّلُّ**: ١ - الظّي، ج ظلال و ظُلُول و أَظْلال، «ظِلٌّ

الشَّجَرَةِ»، ٢ - «هو في ظِلِّه»؛ أي في كتفه.

١ - سایه، ج ظلال و ظُلُول و أَظْلال، «ظِلٌّ الشَّجَرَةِ» سایه

درخت، ٢ - هو في ظِلِّه: در کف حمایت اوست.

❖ **الظُّلَامُ**: ١ - ذهب النور، ٢ - أَوَّلُ اللَّيْلِ.

١ - از بین رفتن روشنائی، ٢ - اول شب.

❖ **الظُّلَامُ**: التَّكْثِيرُ الظُّلُمِ.

بسیار ستمکار.

❖ **الظُّلَامُ**: الظُّلْمَةُ.

تاریکی

● الظلمة: ١- ما أخذ منك ظملاً. ٢- ما احتملته من الظلم.

١- آنچه را که ظالمانه از تو گرفته شده. ٢- آنچه را که تحمل کردی از ظلم و ستم.

● الظلف: ظفر ضخم مشقوق يكون لبض الحيوانات كالقطر والشاة والظباء، ج ظُوف و أظلاف.

سم حیواناتی مانند گاو و گوسفند که دو تکه است. ج ظُوف و أظلاف.

● ظَلَلٌ: تظليلاً؛ ألقى عليه ظله.

بر او سایه انداخت.

● ظَلَمَ: يَظْلِمُ ظُلماً و ظُلماً و تَظْلِئَةً. ١-؛ جار عليه، لم ينصفه. ٢-؛ حقّه: قصه ایام.

١- بر او ستم نمود. نسبت به او منصف نبود. ٢-؛ حقّه: حق او را نداد. باو ستم کرد.

● ظَلَمَ: تظليماً. ١-؛ نسبته إلى الظلم. ٢-؛ أنصفه من ظالمه «ظلمه القاضي».

١- او را به ستم نسبت داد. ٢-؛ حق او را از ستمکار گرفت و ظلمه القاضی؛ قاضی حق او را ستاند.

● الظلُم: ١- مص ظلم. ٢- الجور، عدم الإنصاف. ٣- انتقاص الحق. ٤- التيل عن قصد.

١- مص ظلم. ٢- ظلم و ستم. ناانصافی. ٣- حق کشی. ٤- از هدف دور شدن.

● الظلُماء: ١- الظلام. ٢- «ليلة ظلماء»: شديدة الظلام.

١- تاریکی. ٢- «لیله ظلمات»: شب تاریک.

● الظلمة: ذهب الثور، ج ظلم و ظلمات و ظلمات و ظلمات.

از بین رفتن روشنایی. ج ظلم و ظلمات و ظلمات و ظلمات.

● الظلوم: ر. الظلام.

● الظلِيل: ١- ذو الظل: «روح ظليل». ٢- الدائم الظل: «ظل ظليل».

١- سایه دار. «روح ظلیل»؛ باغ پراسایه. ٢- همیشه سایه دار. «ظل ظلیل».

● الظلیم: ج ظلمان و ظلمان و أظلیعة. ١- المظلوم. ٢- ذکر الظلم.

١- مظلوم. ٢- شرم مرغ نر.

● ظمِي: يَظْمَأُ ظَمْأً و ظمَاءً و ظمَاءةً. ١- عطش. ٢- إليه: اشتاق.

١- تشنه شد. ٢- به: مشتاق شد.

● الظمأ: ١- مص ظمى. ٢- العطش.

١- مص ظمى. ٢- تشنگی.

● ظَنٌّ: يَظُنُّ ظَنًّا. ١- الشيء: علمه واعتقده. ٢-؛ أنهمه.

٢- «ظننته أخاك»: أي اعتقدت أنه أخوك. و هي نصب مفعولين.

١- چیزی را دانست، به آن یقین کرد. ٢-؛ به او تهمت زد. او را به چیزی متهم کرد. ٣- ظننته أخاك: پنداشتم او برادر توست کلمه «ظن» دو مفعول را نصب میدهد.

● الظَّن: ١- مص ظن. ٢- الاعتقاد، ج ظُنُون و أَظانين.

١- مص ظن. ٢- اعتقاد. باور. یقین. ج ظُنُون و أَظانين.

● الظنَّان: الذي يسيء الظن كثيراً.

بدگمان. شکاک.

● الظنَّبوي: حرف الشاق اليابس من قُدَم، ج ظنَّابيب.

لبه خشک ساقه درخت. ج ظنَّابيب.

● الظنَّة: التهمة، ج ظنن و ظنَّان.

تهمت. ج ظنن و ظنَّان.

● الظنُون: ١- الذي يسيء الظن كثيراً. ٢- «رجل ظنون».

لا يوثق بغيره.

١- بدگمان. ٢- رجل ظنون: کسیکه به گفته هایش نمیشود اعتماد کرد.

● الظنَّين: ج أَظنَّاء. ١- مالا يوثق به. ٢- المتهَم.

١- کسیکه نمیشود به او اعتماد کرد. ٢- متهم.

● ظَفَرٌ: يَظْفَرُ ظُفُوراً و تَبَيَّنَ و برز بعد الخفاء

پدیدار شد. آشکار شد. معلوم شد.

● ظَفَرٌ: يَظْفَرُ ظُفْراً و ظُفُوراً. به او عليه: غلب عليه، قهره.

بر او چیره شد. او را شکست داد.

● ظَفَرٌ: ظهيرا. الصورة: يَبْهتا بفعل بعض المواد الكيماوية في الظلم.

فیلم را ظاهر کرد با کمک مواد شیمیایی.

● الظُّفَر: ١- مص ظفر. ٢- ما يقابل البطن، ج ظُفُور و

ظُفُوران. ٣- من الإنسان: من مؤخر الكاهل إلى أدنى العجز، ج ظُفُور و أظُفُر و ظُفُوران.

١- مص ظفر. ٢- پشت. ج ظُفُور و ظُفُوران. ٣- من الانسان: پشت انسان. ج ظُفُور و أظُفُر و ظُفُوران.

● الظُّفَر: وقت انتصاف النهار، ج أظهار و ظُفُور.

نیم روز. ج أظهار و ظُفُور.

● الظُّفُور: ١- الثمن. ٢- في لعبة كرة القدم: أحد لاعبي خط الدفاع ويكون مجال لعبه قريباً من حارس مرماه.

١- کمک. باور. ٢- في لعبة كرة القدم: مدافع شماره یک نیم فوتبال.

● الظَّهيرة: ج ظهائر. ١- المظهر. ٢- وقت انتصاف النهار.

١- م الظهور. ٢- نیم روز.

العين

- ع: الحرف الثامن عشر من حروف الهجاء، وهي في حساب الجُمَّل عبارة عن سبعين (٧٠).
- مجدهمين حرف از حروف هجائی که در حساب ابجد معادل ٧٠ است.
- ❖ العائِد: ١- فا، ٢- زائر المريض، ج عَوَاد و عَوْد و عَوْد، م عائِدَة ج عَوْد و عَوَائِد.
- ١- فا ٢- عبادت کننده مريض. ج عَوَاد و عَوْد و عَوْد، م عائِدَة ج عَوْد و عَوَائِد.
- ❖ العائِدَة: ج عَوَائِد. ١- م العائِد. ٢- الصَّلَة، العطية. ٣- ربح المشترك في جمعية تعاونية أو غيرها.
- ١- م العائِد ٢- صله، بخشش. ٣- سود حاصل از شرکت‌های تعاونی.
- ❖ العائِق: ج عَوَائِق و عَوُق. ١- فا، ٢- كَلَّ أمر يحوق ويشغل.
- ١- فا ٢- باز دارند. مانع.
- ❖ العَائِل: ١- فا، ٢- المفتقر، ج عَالَة و عَائِل و عَائِلَة.
- ١- فا ٢- نیازمند. ج عَالَة و عَائِل و عَائِلَة.
- ❖ العَائِلَة: ١- م العائل ٢- مَنْ يعيشون في بيت واحد وتربطهم القرى. كالأب والأم والأولاد والأقرباء.
- ١- م العائل ٢- خانواده و تشکیل شده از پدر و مادر فرزندان و خویشان.
- ❖ عَائِب: يَعِيبُ، عَيْباً و عَائِباً. (ع ي ب) ١- الشَّيْءُ: جمعه ذا عَيْبٍ. ٢- ع: نسب إلى العَيْبِ.
- ١- آنرا معيوب کرد. ٢- ع: او را معيوب دانست.
- ❖ العَائِد: ج عَائِدَة و عَائِدَة و عَائِدَة. م عابِدَة ج عَوَائِد ١- فا، ٢- المُقيم على العبادة.
- ١- فا ٢- پارسا، عبادت کننده، پرستنده.
- ❖ العَائِب: ج عَائِبَة و عَائِبَة. ١- فا، ٢- الماضي. ٣- «عابر السبيل»: المسافر.
- ١- فا ٢- مرد در حال گذر. ٣- عابر السبيل: مسافر.
- ❖ عَائِبٌ: معائبَة و عُنَابٌ. (ع ت ب) ١- ع: على الأمر: لأمه «عائبه على تأخره عن الموعد». ٢- ع: خاطبه بإدلال موبخاً أو ناصحاً «عائبه على تصرفاته».
- ١- او را ملامت کرد. «عائبه على تأخره عن الموعد» او را بخاطر تأخیر از وعده ملامت کرد. ٢- ع: به حال خشم یا او سخن گفت «عائبه على تصرفاته» او را ملامت کرد بخاطر کارهایش.
- ❖ العَائِق: ج عَوَائِق و عَوُق. ١- فا، ٢- ما بين المنكِب والعنق. ٣- العيد الذي حُرِّز وأُخْرِج من العبودية.
- ١- فا ٢- شانه دوش. ٣- بنده آزاد شده.
- ❖ العَائِي: ج عَائَة و عَائِي. ١- فا، ٢- المتكبر، الظالم، القاسي القلب: «حاكُم عَائِي». ٣- الجبنار. ٤- «ليل عَائِي»: شديد الظلمة.
- ١- فا ٢- متکبر، ستمگر، سنگدل. «حاكُم عَائِي» فرمانروای ستمگر، سنگدل. ٣- زورگو. ٤- لیل عَائِي: شب بسیار تاریک.
- ❖ عَائِيٌّ: يَعِيبُ، عَيْباً و عَيُّوفاً و عَيْشَاناً. (ع ي ث) ١- أفسد: «عائ في الدنيا فساداً». ٢- في ماله: بدّره و أفسده.
- ١- مرتکب فساد شد. «عائ في الدنيا فساداً» در دنیا فساد برپا کرد. ٢- في ماله: مال خود را ریخت و پاش کرد. و لخرجهی کرد.
- ❖ العَائِي: ١- فا، ٢- خطّ عَائِي: کاپ، ناعس.
- ١- فا ٢- شانس بد.
- ❖ العَائِج: ناب الغيل.
- دندان فیل، عاج فیل.
- ❖ العَائِج: ج عَوَائِج. ١- فا، ٢- من النساء: العاجزة.
- زن ناتوان، زن پیر.
- ❖ عَائِلٌ: معائِلَة (ع ج ل) ع: بالأمري: بادره و سبقه به «عاجله بضربة».

در آن کار از او سبقت گرفت و عاجله بَصْرَتِه در زدن یک ضربه بر او سبقت گرفت.

❖ **العاجِل:** ۱- فا. ۲- المَسْرَع. ۳- التَّوْبِع، المَحْمِل المَدُون، مقابل الأَجَل.

۱- فا ۲- شتابان - سریع. ۳- نزدیک - همین الآن - ضد آجل. ❖ **عاجِل:** يَمْزُجُ عَزْوَاً وَ عَزْوَاً مَعَاداً. (ع و د) لَهُ أَوَّالِيهِ أَوْ عَلَيْهِ، رَجَعَ إِلَيْهِ بَعْدَ إِعْرَاضٍ. ۲- لَكِنَّا أَوْ إِلَيْهِ أَوْ عَلَيْهِ، صَارَ إِلَيْهِ «عَادَ إِلَيْهِ مِنْهُ مَكْرُوهٌ».

۱- پس از دوری نزد او بازگشت. ۲- لکن او علیه او ایله: بسوی او رفت. بسوی او برگشت. وعاد الی منه مکروهه از طرف او بدی به من رسید.

❖ **عاجِل:** يَمْزُجُ عَزْوَاً وَ عَزْوَاً مَعَاداً. (ع و د) الْأَمْرُ كَذَا: صَارَ. وَ هِيَ مِنْ أَوَّالَاتِ «كَانَ» تَرْفَعُ الْأَسْمَ وَ تَنْصِبُ الْغَيْرَ.

آن مطلب چنین گردید. «صاره که از گروه کان است اسم را رفع و غیر را نصب می دهد.

❖ **عاجِل:** يَمْزُجُ عَزْوَاً وَ عَزْوَاً مَعَاداً. (ع و د) الْمَرِيضُ: زَارَهُ.

به عیادت او رفت.

❖ **عاجِل:** مَعَاداً وَ عِدَالاً. (ع و د) «وَ» خَاصَمَهُ وَ كَانَ عَدُوًّا. بَا أَوْ دَشْمَنِي نَمُوْد. دَشْمَن أَوْ بُوْد.

❖ **العَادَةُ:** نَقَطٌ مِنَ السُّلُوكِ أَوْ التَّصَرُّفِ يُخْتَادُ حَتَّى يُفْعَلَ تَكَرَّراً مِنْ غَيْرِ جَهْدٍ، جَ عَادَاتٍ وَ عَوَائِدَ وَ عَادَ وَ عِيدَ: «عَادَةُ» التَّدْخِيْن، عَادَةُ الْكُذْبِ.

عادت - تخلق و خوی. ج عادات و عوائد و عاد و عید. «عادة» التدخین، عادة الکذب، عادت به سیگار کشیدن - عادت به دروغ گفتن.

❖ **عاجِل:** مَعَادَكَ وَ عِدَالاً. (ع و د) ۱- أَوْ أَلْشَّيْءِ: وَازَنَهُ، سَاوَاهُ. ۲- بَيْنَ الشَّيْئَيْنِ: وَازَنَ وَ سَوَّى بَيْنَهُمَا. ۳- فِي الْمَحْمَلِ: رَكِبَ مَعَهُ.

۱- آنرا را برابر کرد. هم وزن نمود. ۲- بین الشیئین: آنرا را مثل هم قرار داد. ۳- فی المحمل: در کجاوه هم نشین و هم نای او شد.

❖ **العاجِل:** جَ عُدُول. ۱- فا. ۲- الْمُتَّصِفُ: «قَاضٍ عَادِلٌ». ۱- فا ۲- مُنْصَفٍ. «قَاضٍ عَادِلٌ» قَاضِي دَادِرْ.

❖ **العاجِل:** جَ عُدَّة. ۱- فا. ۲- الْمُحْتَدِي. ۳- الْمُتَعَادِي. ۴- الْمَدْوُ.

۱- فا ۲- متجاوز. ۳- مخالف. ۴- دشمن.

❖ **العاجِل:** نِسْبَةُ إِلَى الْعَادَةِ.

منسوب به عادة.

❖ **عاجِل:** يَمْزُجُ عَزْوَاً وَ عِيَاداً مَعَاداً وَ مَعَادَةً. (ع و د) ۱- يَهِي: لِبَأِ إِلَيْهِ وَ أَحْتَمِي بِهِ. ۲- «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»: أَيْ أَلْتَجِيءُ إِلَى اللَّهِ وَ أَحْتَمِي بِهِ.

۱- به او پناه آورد. ۲- اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ: به خدا پناه می برم.

❖ **العاجِل:** ۱- فا. ۲- اللَّامِ: جَ عُدْلٌ وَ عُدَالٌ وَ عَذْلَةٌ، مَ عَادِلَةٌ جَ عَوَازِلُ.

۱- فا ۲- ملامت کننده. عیبجو. ج عُدْلٌ وَ عُدَالٌ وَ عَذْلَةٌ مَ عَادِلَةٌ جَ عَوَازِلُ.

❖ **العاجِل:** جَ أَعْيَارُ. ۱- التَّهْبِ. ۲- مَا يُعْبَرُ بِهِ الْإِنْسَانُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ.

۱- عیب. ننگ. ۲- آنچه را که انسان را بدان ملامت کنند و عیب بگیرند از گفتار و کردارش.

❖ **العاجِل:** ۱- مِنَ الْعَرَبِ: الْمُرَّاحَةُ الْخُلُصُ. ۲- مِنَ الْقَرَبِ: قِبَائِلُ زَالَتْ، وَ تُعْرَفُ بِ«الْعَرَبِ الْبَائِتَةِ».

۱- عربهای خالص و ناب. ۲- من العرب: قبیله ای است که نابود شده اند و معروف است به «عرب بایته».

❖ **عاجِل:** مُعَارَضَةٌ وَ عِرَاضٌ. (ع و د) ۱- مُعَارَضَةٌ: نَاقِضَةٌ فِي كَلَامِهِ، قَاوِمَةٌ «عَارِضُ السِّيَاسَةِ» خَصْمُهُ. ۲- الشَّيْءُ الْبَاشِي:

مقابله به «عارضی الکتب بالکتب، عارضی القصیده بالقصیده». ۳- مُعَارَضَةٌ: فِعْلٌ مِثْلُ فَعَلَهُ.

۱- سخن او را رد کرد. یا او معارضه نمود. «عارضی السیاسی» خصمه سیاستمدار یا دشمن خود مخالفت کرد.

۲- الشیء الباشی: دو چیز را با یکدیگر مقابله کرد. کتاب را بادگیری مقابله کرد. قصیده را بادگیری مقابله کرد. ۳- مُعَارَضَةٌ: مَانِعٌ كَارٍ أَوْ أَنْجَامٌ دَادَ.

❖ **العاجِل:** ۱- فا. ۲- مِنَ الْأَشْيَاءِ: الْعَابِرُ، غَيْرُ الثَّابِتِ: «مَرَضٌ عَارِضٌ»، ۳- «مَرَضٌ عَارِضٌ»: مَنَعٌ مَانِعٌ.

۱- فا ۲- زودگذر، ناپایدار، غیر ثابت «مرض عارض» مرض گذرا ۳- مرض عارض: مانعی پیش آمد.

❖ **العاجِل:** جَ عَوَارِضُ. ۱- مِنَ الْعَارِضِ. ۲- صَفْحَةُ الْعَذَّةِ. ۳- الْخَشْبَةُ الْعُلْيَا الَّتِي يَدُورُ فِيهَا الْبَابُ.

۲- گسره، زخسار. ۳- چوب بالای در که لنگه در آن می چرخد.

❖ **عاجِل:** مُعَارَكَةٌ وَ عِرَاكٌ. (ع و د) ۱- قَاتَلَهُ. بَا أَوْ جَنْغِيْكَ، دَرَكِرْ شَدَ.

❖ **العاجِل:** ۱- فا. ۲- «يَوْمٌ عَارِمٌ»: شَدِيدُ الْبَرْدِ. ۳- «أَمْسُرُ عَارِمٌ»: شَدِيدٌ.

عارم: شدید.

۲- يوم عارم: روز بسیار سرد. ۳- أمر عارم: کار مطلب بسیار سخت.

✽ العاري: ج عُرَاة. ۱- فا. ۲- من ليس عليه ثياب.

۱- فا ۲- شخص لخت و بدون لباس.

✽ عَائِي: يَتَقَوَّرُ عَوْرًا. (ع و ز) الثَّيْبُ: احتاج إليه فلم يجد.

بدان نیازمند شد لیکن پیدا نکرد، نیافت.

✽ العارِب: البعد الغائب: «أعاد الليل عازب همة».

غایب، دور. «اعادَ اللیل عازبِ همة» شب همهای گذشته و دور او را بیادش آورد.

✽ العازِف: ۱- فا. ۲- اللاعب بـ «الشَّحَاف» أي آلات الطَّرَب. ۳- المنفى.

۱- فا ۲- نوازنده دستگاههای موسیقی. ۳- خواننده.

✽ عاش: يَعْشِي. يَعْشِي عَيْشًا وَ عَيْشَةً وَ مَعَاشًا وَ مَعِيشًا وَ عَيْشُوشًا. (ع ی ش). کان ذا حياة.

زنده بود.

✽ عاشق: مُعَاشِرَةٌ. (ع ش ر) ذ: خالطه و صاحبه.

با او معاشرت کرد. با او همراهی نمود.

✽ العاشق: ج عَشْر. م عاشرة ج عواشر. ۱- فا. ۲- في العدد الترتيبي: الذي يلي التاسع.

۱- فا ۲- در عدد ترتیبی عددی است که پس از نهم می آید، یعنی دهم.

✽ العاشق: ۱- فا. ۲- من تعلق قلبه بأحد و أولع به بشدة. ج عَشَّاق، م عاشقة ج عواشيق.

۱- فا ۲- کسیکه نسبت به دیگری علاقه شدید قلبی داشته باشد. ج عَشَّاق م عاشقات ج عواشيق.

✽ العاشور: اليوم العاشر من شهر محرم و كان فيه مصرع «الحسين» حفيد الرسول.

روز دهم ماه محرم که حضرت حسین (ع) نوه پیامبر به شهادت رسید.

✽ العاشوراء: ر. العاشر.

✽ عاشق: مُعَاشِرَةٌ. (ع ص ر) ذ: عاش في عصره «عاصر المتنبي سيف الدولة».

در عصر او زندگی کرد. «عاصر المتنبي سيف الدولة» متنبي در دوره سيف الدولة زندگی کرد. معاصر او بود، هم عصر او بود.

✽ العاصِف: ج عواصف. ۱- فا. ۲- من الزَّيَّاح: الشَّدِيدَة.

۳- ليلة عاصف أو يوم عاصف: تصف فيه الريح.

۱- فا ۲- بادهای تند، طوفانی. ۳- ليلة عاصِف أو يوم

عاصِف: شب طوفانی روز طوفانی.

✽ العاصِفة: ج عواصف. ۱- م العاصِف. ۲- من الرياح: الشَّدِيدَة. ۳- ثورة و هياج و اضطراب تحدثها في البحر أو البر الأحوال الجوية.

تند باد. طوفان. ۳- باد تند هوای طوفانی.

✽ العاصِفة: ج عواصف. ۱- المدينة. ۲- قاعدة البلاد و فيها الإدارة المركزية العليا.

۱- شهر. ۲- مرکز حکومت دولتی پایتخت.

✽ العاصِبي: الخارج عن الطاعة، المخالف، ج عصاة.

گناهکار، نافرمان ج عصاة.

✽ عاصفة: مُعَاصِدَةٌ. (ع ض د) ذ: ناصره، عاونه.

او را نصرت داد، او را کمک نمود.

✽ العاطِفة: ج عواطف. ۱- الشعور و الإحساس: «عاطفة الحب، عاطفة البغض». ۲- الشَّفَقَة.

۱- احساس، شعور. «عاطفة الحب، عاطفة البغض» احساس عشق و احساس بغض. ۲- رحم و شفقت.

✽ العاطِل: ۱- فا. ۲- من الرجال: الخالي من المال أو الأدب.

مردی که از نظر مالی و ادب نهی باشد، بی پول، بی ادب.

✽ عاق: يَمُوتُ وَ يَمُوتُ عَيْقًا وَ عَيْقًا وَ عَيْقًا. (ع ی ف) الشيء: كرهه فتركه «عاق الطعام».

رهايش کرد. نپسندید. «عاق الطعام» غذا را رها کرد. نپسندید.

✽ عاقب: مُعَاقَبَةٌ وَ عِقَابٌ وَ عِقَابَةٌ. (ع ف و) ۱- ذ: دفع عنه الشر و السوء. ۲- ذ: شفا من المرض.

۱- شر و بدی را از او دور کرد. ۲- ذ: او را از مرض شفا داد.

✽ العاقِبة: ج عواقب. ۱- مص. عاقب. ۲- الصحة النامة.

۱- مص عاقب. ۲- سلامتی. تندرستی.

✽ عاق: يَمُوتُ. عَوْقًا. (ع و ق) ذ: عن الأمر: نَمَتَهُ عنه و شغلَه و آخره «عاقه المرض عن العمل».

او را از آن مطلب بازداشت. به تأخیر انداخت «عاقه المرض عن العمل» مریضی او را از کار کردن بازداشت.

✽ عاقب: يَمُوتُ. عَيْقًا. (ع ی ق) ر. عاق يَمُوتُ.

✽ العاقِب: ۱- فا. ۲- الولد الذي يستغف بوالده و يمضي أمره و يترك الإحسان إليه، ج عَقَقَة وَ عِقَاقَةٌ. م عاقف ج عواقف.

۲- فرزندی که از فرمان پدر و مادر سرپیچی می کند. ج عَقَقَة وَ عِقَاقَةٌ. م عاقف ج عواقف.

✽ عاقِب: مُعَاقَبَةٌ وَ عِقَابًا. (ع ق ب) ذ: بذنبه أو على ذنبه:

اقتص منه علیه و جزاء سوءاً.

او را مجازات کرد.

❖ **عاقِبَ: مُعاقِبَةٌ.** (ع ق ب) بین الشیئین: اُتی بأحدهما بعد الآخر.

یکی را پس از دیگری آورد.

❖ **العاقِبَةُ:** ج عواقب. ۱- مص عَقَبَ. ۲- آخر کُلِّ شیء: «عاقبة الجريمة و خيمة».

۱- مص عاقَبَ ۲- پایان هر چیزی. «عاقبة الجریمة و خيمة» سرانجام جرم و خیم است.

❖ **عاقِدٌ: مُعاقِدَةٌ.** (ع ق د) عاهده.

با او پیمان بست.

❖ **عاقَرُ: مُعاقِرَةٌ.** (ع ق ر) الخمرة: داوم علی شربها.

خوردن شراب را ادامه داد.

❖ **العاقِرُ:** ۱- فا. ۲- الأُنثی الَّتِی لا تلد، ج عَوَاقِر. ۳- الرجل الذی لا یولد له ولد، ج عَقَرٌ.

۱- فا ۲- زن نازا. ج عواقِر. ۳- مردی که بچه دار نمی شود. ج عَقَرٌ.

❖ **العاقِلُ:** ج عَقَلَاء و عَقَال. م عاقل و عاقلة ج عواقل. ۱- فا ۲- الشدرک. ۳- الحکیم.

۱- فا ۲- شخص فهمیده. ۳- حکیم.

❖ **عاکِضٌ: مُعاکِضَةٌ و عِکاساً.** (ع ک س) ۱- ه. سائمه. ۲- الکلام: قلبه.

۱- مانع او شد. ۲- الکلام: سخن را دگرگون جلوه داد.

❖ **عَالَ: یُعَالُ، یُعَوَّلُ و عِیَالُهُ و عُوْلًا.** (ع و ل) ۱- عیالهُ: قام بأمر معیشتهم. ۲- الیتیم: کفله و قام بأمر معاشه. ۳- افتقر.

۱- مخارج عیال خود را تأمین کرد. ۲- الیتیم: سرپرستی یتیم را بعهده گرفت و مخارج او را بعهده گرفت. ۳- فقیر شد. نیازمند شد.

❖ **عَالَ: یُعَالُ، یُعِیْلُ و عِیْلُهُ و عِیْلًا و عِیْلًا.** (ع ی ل) ۱- افتقر. ۲- کثر عیالهُ.

۱- نیازمند شد. فقیر شد. ۲- اهل و عیالش افزایش یافت.

❖ **العالة:** الفقر، الحاجة.

فقر و تهیدستی، نیازمندی.

❖ **عَالِجٌ: مُعالِجَةٌ و عِلاجاً.** (ع ل ج) ۱- الشئ: حارسه، زاوله، عاناه «عالج الصندوق حتی فتحه». ۲- المریض: دوا.

۱- به آن مطلب پرداخت، آن مطلب را بررسی کرد. «عالج الصندوق حتی فتحه»: یا صندوق و رورت تا اینکه آنرا گشود. ۲- المریض: به مداوای مریض پرداخت.

❖ **العالمُ:** ج عوالم و عِلالم. ۱- الخلق کُلُّه. ۲- کُلُّ فنة من فئات الخلق: «عالم الحيوان».

۱- تمامی مخلوقات. ۲- تمامی گروههای مخلوقات. «عالم الحيوان».

❖ **العالمُ:** ج عِلالم. ۱- فا. ۲- التَّصِيفُ بالعالم العمیق.

۱- فا ۲- دانشمند.

❖ **العالمی:** ۱- فا. ۲- هو عالی الکعب: أي شریف. ۳- «أناه من عال»: أي من فوق.

۱- فا ۲- او شریف است. ۳- «أناه من عال»: از بالا به سوی او آمد.

❖ **عالمٌ: یُعَومُ، عَوْماً.** (ع و م) ۱- فی الماء: سیح فيه. ۲- ب السفينة فی الماء: سارت، جرت.

۱- فی الماء: در آب شنا کرد. ۲- ب السفينة فی الماء: کشتی در آب راه افتاد. به حرکت درآمد.

❖ **العالم:** السنة: ج أعوام.

سال، ج أعوام.

❖ **العالمُ:** ۱- فا. ۲- الشامل.

۱- فا ۲- کُلُّی، عمومی.

❖ **العاقبة:** ج عَوام. ۱- م العالم. ۲- من الناس: المادیون من أبناء أشعب. خلاف العاقبة. ۳- «جاء القوم عاقبةً»: أي جمیماً.

عالم مردم نه خواص. ۳- جاء القوم عاقبةً: همه مردم آمدند.

❖ **العاصم:** ج عَمَّار. م عاصره. ج عواصر. ۱- فا. ۲- ساکن الدار. ۳- من الأماکن: المسمور.

۲- مسکونت کننده در خانه. ۳- من الاماکن: اماکن آباد.

❖ **عافلٌ: مُعافلةٌ.** (ع م ل) ه، تصرف معه «عامله معاملَةً حسنة».

با او معامله کرد. با او داد و ستد کرد. با او رفتار کرد. «عاملته معاملَةً حسنة» با نیکی با او معامله و رفتار کرد.

❖ **العاملُ:** ج عَمَّال و عَمَلَةٌ. ۱- فا. ۲- کُلٌّ من یعمل یدیه فی صنعة أو مهنة أو بناء أو غیرها. ۳- الوالی، الحاکم.

۱- فا ۲- کارگر صنعتی یا بنایی. ۳- حکمران، فرمانروا.

❖ **المعامیة:** ۱- المنسوب الی العام. ۲- من الکلام: ما کان علی ألسنة العامة من لهجانه.

۱- اسم منسوب به عام. ۲- گفتار و گویش عامیانه مردم.

❖ **العامیة:** من اللغات أو اللهجات: ما یتکلم به عامة الناس لهجه های عامیانه.

❖ **عافى: مُعافاةٌ.** (ع ن ی) ۱- الشئ: قاساه «عافى المرض».

۲- قَةُ الْهُومِ: أَتَهُ.

۱- الشیء: تحمل کرد. «عانی المرض» مرض را تحمل کرد.

۲- قَةُ الْهُومِ: هَمٌّ وَغَمٌّ بِسِرَاشِ أَمَدٍ.

عائذ: مُعَانِدَةٌ وَعِیَادَةٌ. (ع ن د) ۱- حَادٍ عَنِ الْحَقِّ مَعَ عِلْمِهِ بِهِ. ۲- عَائِدٌ: خَالَفَهُ وَعَارَضَهُ.

۱- اِزْرَاهُ حَقٌّ دَوْرَ اِفْتَادٍ. ۲- بَا وَ اَوْ مَخَالَفَتْ وَرَزِید.

العائیس: ج عَوَائِس وَ عُنُسٌ وَ عُنُسٌ وَ عُنُوسٌ. ۱- مَنِ النِّسَاءِ: الَّتِي كَبُرَتْ فِي السِّنِّ وَلَمْ تَتَزَوَّجْ. ۲- مِنَ الرِّجَالِ: الَّذِي كَبُرَ فِي السِّنِّ وَلَمْ يَتَزَوَّجْ.

۱- دَخِرَتْهُ كَيْ سَنٍ اَوْ بِلَا رَفْتِهِ اَلَيْكِنْ اَزْدَوَاجٌ نَكَرُوهُ

است. ۲- مِنَ الرِّجَالِ: مُرَدَّانِی كَيْ سَنٍ اَنَانٍ بِلَا رَفْتِهِ اَلَيْكِنْ اَزْدَوَاجٌ نَمُوهُهُ اَسْت. «عَزَبَ اَوْ غَلُوهُ»

عائذ: مُعَانِقَةٌ وَ عِیَاقٌ. (ع ن ق) ۱- جَعَلَ بِيَدِهِ حَوْلَ عَقَبِهِ وَ ضَمَّهُ اِلَى صَدْرِهِ مَحَبَّةً «عَانَقَتْ اَلْاُمُّ وَلَدَهَا».

دَسْتِهَاشِ را به گردن او آویخت از روی محبت «عَانَقَتْ اَلْاُمُّ وَلَدَهَا» مادر فرزندش را به آغوش کشید.

العاهة: ۱- الْفَسَادُ اَوْ الْمَرَضُ يَقَعُ فِي الزَّرْعِ اَوْ الْمَاشِیَةِ اَوْ اَحَدِ اَعْضَاءِ الْاِنْسَانِ. ۲- «اَصْحَابُ الْمَاهَاتِ، اَوْ اَهْلُهَا»: الْمَصَابِیونَ بِهَا.

۱- اَفْتٌ، بِلَا اَفْتٍ زِرَاعَتِ، بِلَایِ حَیْوَانَاتِ، بِلَایِ جَبَانِ اِنْسَانٍ. ۲- اَصْحَابُ الْمَاهَاتِ، اَوْ اَهْلُهَا: كَسَانِی كَيْ دِجَارِ مَرَضٍ هَسْتَد.

العاهیر: ۱- فَا. ۲- الْفَاجِرُ، الزَّانِی، ج عَهَّارٌ، م عَاهِرٌ وَ عَاهِرَةٌ ج عَوَاهِر.

۱- فَا. ۲- بَذْكَارٌ، زَبَاكَارٌ، ج عَهَّارٌ، م عَاهِرٌ وَ عَاهِرَةٌ ج عَوَاهِر. العاهل: الْمَلِكُ الْاَعْظَمُ، ج عَوَاهِلُ وَ عَهَّالٌ وَ عَهْلٌ.

امپراطور، ملك الملوك، اعلى حضرت، ج عواهل و عهال و عهل.

العاهین: ج عَوَاهِن. ۱- فَا. ۲- اَلْقِيَّ الْكَلَامُ عَلٰی عَوَاهِنِهِ: اَيَّ مَنِ غَيْرِ تَفْكِیرِ.

۱- فَا. ۲- سَمِعَ رَا بَدُوْنَ فِكْرٍ اَدَاكَرَد.

عاقو: مُعَاوَدَةٌ وَ عَوَادٌ. (ع و د) ۱- الشیء: رَجَعَ اِلَيْهِ بَعْدَ انْصِرَافِهِ عَنْهُ «عَاوَدَهُ الْمَرَضُ». ۲- الشیء: جَمَلُهُ مَنِ عَادَتِهِ.

۳- بِالْمَسْأَلَةِ: سَأَلَهُ مَرَّةً بَعْدَ اُخْرٰی.

آن مطلب پسوی او بازگشت پس از دور شدن از او. «عَاوَدَهُ الْمَرَضُ» مریضی دوباره بر سر او آمد. ۲- الشیء: آن مطلب را عادت خود گردانید. ۳- بِالْمَسْأَلَةِ: بکی پس از دیگری

مطلب را از او پرسید. ۳- بِالْمَسْأَلَةِ: بکی پس از دیگری

عاقو: مُعَاوَدَةٌ وَ عَوَانٌ. (ع و ن) ۱- اَعَانَهُ، سَاعَدَهُ «عَاوَنَهُ

عَلٰی عَدُوَّهُ».

او را کمک نمود. به یاریش شتافت. «عَاوَنَهُ عَلٰی عَدُوَّهُ» او را کمک نمود بر علیه دشمنش.

عائذ: مُعَايِدَةٌ. (ع و د) ۱- هُنَا بِحُلُولِ الْعِيدِ.

به مناسبت فرارسیدن عید به او تبریک گفت.

عاقو: مُعَايِرَةٌ وَ عِیَارٌ. (ع ی ر) ۱- فَاخِرُهُ.

با او معاشرت کرد. مباحثات کرد.

عائش: مُعَايِشَةٌ. (ع ی ش) ۱- عَاشَ مَعَهُ.

با او زندگی کرد.

عائین: مُعَايِنَةٌ وَ عِیَانٌ. (ع ی ن) ۱- رَأَى بَعِيْنَهُ.

او را با چشم دید.

عاقن: مُعَايِنَةٌ. (ع ی ن) ۱- الطَّيِّبُ: فَحَصَهُ.

پزشک او را معاینه کرد.

عقب: يَقْبُ، عِبَابٌ، الْمَاءُ: شَرِبَهُ بِلَا تَنْفُسٍ.

آب را یک نفس نوشید.

عقب: يَقْبُ، عِبَابٌ، الْمَاءُ: شَرِبَهُ بِلَا تَنْفُسٍ.

دریا متلاطم شد. امواج آن بالا آمد.

العقب: الْكُمُ، ج اَعْقَابٌ وَ عِیَابٌ.

آستین، ج اعیاب و عیاب.

عقبا: يَقْبًا، عِبَاً. ۱- الشیء: هَيَأُ. ۲- الْمَتَاعُ: جَعَلَ بَعْضُهُ فَوْقَ

بعض. ۳- الْجَيْشُ: هَيَأُ لِلْحَرْبِ. ۴- مَا عِبَا بِهِ: لَمْ يَبَالِ بِهِ، لَمْ يَهْتَمَّ بِهِ.

۱- آنچیز را آماده کرد. ۲- الْمَتَاعُ: كَالَا را روی هم نهاد.

۳- الْجَيْشُ: ارتش را برای جنگ آماده کرد. ۴- مَا عِبَا بِهِ: به

او اهمیت نداد. محل نگذاشت.

عقبا: تَعَيَّنَتْ وَ تَعَيَّبَتْ. ۱- الْجَيْشُ: هَيَأُ لِلْحَرْبِ. ۲- الْمَتَاعُ:

جَعَلَ بَعْضُهُ فَوْقَ بَعْضٍ. ۳- الشیء: هَيَأُ.

۱- ارتش را برای جنگ آماده کرد. ۲- الْمَتَاعُ: كَالَا را روی

هم نهاد. ۳- الشیء: آنچیز را آماده نمود.

العقب: ج اَعْبَاءٌ. ۱- الْجَمْلُ. ۲- التَّنْقِلُ.

۱- یار. ۲- بار سنگین.

العقباءة: كَسَاءٌ مَنِ صُوفٍ اَوْ غَيْرِهِ، مَشْقُوقٌ مَنِ قَدَامٍ،

وَلَسَعٌ، بِلَا كُمٍ، يُلْبَسُ فَوْقَ الثَّيَابِ.

عبا که معمولاً روی لباس بر روی دوش می اندازند.

العقیاب: ۱- مَصَّ عُبٌّ. ۲- كَثْرَةُ الْمَاءِ. ۳- كَثْرَةُ السَّيْلِ.

۴- اِرْتِفَاعُ الْمَوْجِ وَ اضْطِرَابِهِ.

۱- مَصَّ عُبٌّ. ۲- فِرَاوَانِی اَب. ۳- فِرَاوَانِی سَبیل. ۴- بِلَا

آبدن موج دریا.

﴿ العِبَارَةُ: ١ - مص عَبَدَ ٢ - إقامة الشعائر الدينية.

١ - مص عَبَدَ ٢ - برائی شمایر دینی، پرستش.

﴿ العِبَارَةُ: ١ - الكلام الدال على ما في النفس من أفكار و تمنان. ٢ - هو حسن العبارة: أي البیان. ٣ - هذا عبارة عن كذا: أي متناه كذا.

١ - عبارت، سخنانی که دارای فکر و اندیشه و معنی باشد. ٢ - هو حسن العبارة: او خوش بیان است. ٣ - هذا عبارة عن كذا: این سخن معنایش این است.

﴿ عَبَدْتُ: عَبَدْتُ، عَبَدًا ١ - لَبَّ و هزل. ٢ - بالذین أو نحوه: استخف به. ٣ - به الدهر: تقلب به.

١ - به لهو و لعب پرداخت. ٢ - بالذین أو نحوه: دین را کوچک شمرد. ٣ - به الدهر: روزگار بر خلاف مراد او شد.

﴿ الْعَبْدُ: ١ - مص عَبَث ٢ - اللب و الهزل.

١ - مص عَبَث ٢ - لهو و لعب، شوخی.

﴿ عَبَدَ: عَبَدَ، عِبَادَةً وَ عُبُودَةً وَ مُعْبَدًا وَ مُعْبَدَةً. الله أو غيره: خضع له و صلى.

خدا را پرستش کرد. برای خدا نماز خواند.

﴿ عَبَدَ: تعبدًا. ١ - الطريق: دَلَّاهُ رَفَعَهُ ٢ - هُ: اتَّخَذَهُ عِبْدًا. ٣ - هُ: جملة كالقند.

١ - راه و جاده را مسافت نمود. ٢ - هُ: او را برای خود برده نمود. ٣ - هُ: او را مانند برده گرداند.

﴿ الْعَبْدُ: ج عبید و عباد و عَبْدَةٌ وَ عَبِيدُونَ وَ عَبِيدَان وَ عِبْدَان وَ عَبِيدَان وَ أَعْبَاد، ج جمع أعباد و مَعَابِد وَ أَعْبِدَةٌ. ١ - الإنسان: حرًا كان أو رقيقًا. ٢ - المملوك.

١ - انسان، خواه آزاد خواه برده. ٢ - برده.

﴿ عَبَدَ: عَبَدَ، عَبْرًا وَ عَبْرًا ١ - النهز أو نحوه: قطعه من طقة إلى أخرى. ٢ - به الماء: جاز به. ٣ - مات.

١ - از رودخانه گذر کرد. ٢ - به الماء: با کمک او از آب عبور کرد. ٣ - مُرد.

﴿ عَبَثَ: تعبیرًا. ١ - عن رأية: بَيَّنه بالكلام. ٢ - هُ بالماء: جملة يقطعه.

١ - نظر خود را ابراز کرد. ٢ - هُ بالماء: او را از آب عبور داد. ﴿ الْعَبْرُ: ١ - مص عَبَّرَ ٢ - من الوادي أو النهر: شاطئه و ناحيته.

١ - مص عَبَّرَ ٢ - کناره دره و ساحل رودخانه.

﴿ الْعِبْرَانِي: ١ - اليهودي. ٢ - لغة اليهود.

١ - یهودی، یهود. ٢ - زبان یهودی.

﴿ الْعِبْرَانِيَّة: ١ - اليهودية. ٢ - لغة اليهود.

١ - یهودیت. ٢ - زبان یهودی.

﴿ الْعَبْرَةُ: ج عَبْرٌ وَ عَبْرَات. ١ - الثرة من غير. ٢ - الدفعة.

١ - یکبار گذر کردن. ٢ - آنک.

﴿ الْعَبْرَةُ: الانقطاع، ج عَبْر.

عبرت، بند گرفتن، ج عبتر.

﴿ عَبَسَ: عَبَسَ، عَبَسًا وَ عَبُوسًا. ١ - جمع ما بين عينيه و قطب. ٢ - اليوم: اشتد.

١ - اخم کرد. چهره اش را در هم کشید. ٢ - اليوم: روز سخت.

﴿ عَبَقَ: عَبَقَ، عَبَقًا وَ عَبَاقَةً وَ عَبَاقِيَّة. ١ - المكان بالطيب: انتشرت رائحة الطيب فيه. ٢ - الطيب به: لرق به.

١ - بوی خوش در آن مکان پراکنده شد. ٢ - الطيب به: بوی خوش با او ماند.

﴿ عَبَقَ: موضع زعم العرب أنه موطن للحجن.

جائی است که عربها گمان می کردند جن در آنجا فراروان است.

﴿ الْعَبْقَرِيُّ: من الاشياء او الاشخاص: المميز المميز الذي لا يفوقه أحد أو شيء «شاعر عبقری، شعر عبقری».

انسان برتر، نابغه، هر کس یا هر چیزی که مهارت و قدرت و نیروی آن شگفت انگیز است. «شاعر عبقری شعر عبقری» شاعر نابغه، شعر برتر.

﴿ الْعَبْقَرِيَّة: ١ - حالة العبقری. ٢ - قوة الخلق و الإبداع عند الأديب أو الفنان أو العالم.

١ - نبوغ. ٢ - قوة خلاقه ادب و هنرمندان و دانشمندان.

﴿ الْعَبُودِيَّة: ١ - مص. عَبَدَ. ٢ - حاله العبد المعرومين من الحرية.

١ - مص عَبَدَ. ٢ - وضعیت بردگان.

﴿ الْعَبُوسُ: ١ - الكثير الضيق. ٢ - «يوم عبوس»: شديد.

١ - بسیار اخم، بسیار ترشرو. ٢ - يوم عبوس: روز سخت.

﴿ الْعَبِيرُ: اغلاط من الطيب.

مخلوطی از عطرهاى خوشبو.

﴿ عَبَا: عَبَا، عَبَا وَ عَبَا وَ عَبَا. (ع ت و) ١ - استكبر و جاوز الحد. ٢ - ت الربيع: كانت شديدة الهبوب.

١ - از حد گذشت، تجاوز کرد. ٢ - ت الربيع: باد به شدت وزید.

﴿ الْعَقَابِيَّة: نوع من الشعر الرجزى.

نوعی از شعر زجلی و شعر نوه شعر آهنگین.

﴿ الْعَقَاد: ج أَعْقَدَ وَ أَعْقَدَ وَ أَعْقَدَ. ١ - عَدَهُ كُلَّ شيء. ٢ - ما أعد للحرب من أسلحة و دواب و آلات.

۱- آماده نمودن هر چیز. ۲- آنچه را که برای جنگ آماده می‌شود. از قبیل سلاح و غیره.

❖ **الغُثَّال**: الحِثَّال بالأجرة.

باربر. حِثَّال.

❖ **الغُثَّالَة**: ۱- حرفة الغُثَّال. ۲- أجرة الغُثَّال.

۱- باربری، حِمَالی. ۲- مزد حمال.

❖ **عُثْبٌ**: يُعْثَبُ وَ يُعْتَبُ. عُثْبًا وَ عُثْبَابًا وَ مُعْتَبَةً وَ مُعْتَبَةً وَ عُثْبَابًا وَ تَعْتَابًا. علیه: لایه علی مکررم فعله.

او را ملاحت کرد در برابر کاری که انجام داده بود.

❖ **العُثْبُ**: ۱- الشدة. ۲- الأمر الکریه.

شدت و سختی. ۲- کار ناپسند.

❖ **العُثْبَة**: ج عُثَبَات وَ عُثْبٌ. ۱- خشبة الباب. أوملاطته، التي یوطأ علیها. ۲- کل مرقة من الذَّرج.

۱- آستانه در. ۲- یک سنگ پله. یک پله نردبان.

❖ **عُثْبٌ**: تَعْتَبُ. التَّي: هِئَاءُ، أَعْدَهُ.

آماده کرد. تهیه نمود.

❖ **عُثْقٌ**: يُعْثَقُ. عُثْقًا وَ عُثَاقَةً. ۱- التَّي: قَدَمٌ. ۲- کَرَمٌ. ۳- بَ الخمر: قَدَمَت وَ حَسَنَت.

۱- کهنه شد. ۲- گرامی شد. ۳- بَ الخمر: شراب کهنه شد،

شراب نیکو شد.

❖ **عُثْقٌ**: تَعْتَبُ. ۱- الخمر: ترکها زماناً حتی تَعْتَق وَ تَطِيب. ۲- التوب: صِبره عتقاً، لم یَعُدَّهُ.

۱- شراب را مدت زمانی باقی گذاشت کهنه شود تا اینکه نیکو شود. ۲- التوب: لباس را کهنه نمود. لباس را نو ننمود.

❖ **العُثْقُ**: ۱- التَّيْم. ۲- الحرمة.

۱- کهنگی. ۲- آزادی.

❖ **الجُثْقُ**: ۱- مص عُثْقٌ. ۲- التَّيْم.

۱- مص عُثْقٌ. ۲- کهنگی.

❖ **عُثْمٌ**: تَعْتَبُ. ۱- دخل فی وقت العتمة. ۲- سار فی وقت العتمة. ۲- سار فی العتمة. ۳- «ما عَثَمَ أَنْ قُلَّ كَذَا» أي ما

لیث.

۱- وارد شد به هنگام شب. ۲- به هنگام شب راه افتاد. مسافرت کرد. ۳- ما عَثَمَ أَنْ قُلَّ كَذَا: طولی نکشید، شب

نشده کار را انجام داد.

❖ **العُثْمَة**: ۱- ظلمة الليل. ۲- الثَّلاثُ الأولُ من الليل.

۱- تاریکی شب. ۲- ثلث اول شب.

❖ **العُثْمِيَّة**: الموهبة، المعاصر.

حاضر و آماده.

❖ **العُثْقِيَّة**: ج عُثَقَاء وَ عُثَقٌ. ۱- القديم. ۲- الکرم الجید. ۳- البذ الذي حُرِّر. ۴- الخمر القديمة الجيدة. ۵- البيت العتيق. الکعبة.

۱- قدیم، کهنه. ۲- نیکو و خوب. ۳- بنده‌ای که آزاد شده است. ۴- شراب کهنه و نیکو. ۵- البيت العتیق: خانه کعبه.

❖ **العُثَال**: ۱- مص عُثَرٌ وَ عُثَرٌ وَ عُثَرٌ. ۲- ما عُثِرَ به. ۳- التَّي. ۴- المکره.

۱- مص عُثَرٌ وَ عُثَرٌ وَ عُثَرٌ. ۲- آنچه را که باعث لیز خوردن شود. باعث سکندری خوردن شود. ۳- سُر و بدی.

۴- کارهای ناپسند.

❖ **العُثَّة**: حشرة تأکل الثياب و الفراء و الجلود و غيرها، ج عُثٌّ وَ عُثٌّ وَ عُثَّات.

بید لباس. ج عُثٌّ وَ عُثٌّ وَ عُثَّات.

❖ **عُثْرٌ**: يُعْثَرُ وَ يُعْثَرُ. عُثْرًا وَ عُثْرًا. ۱- الفرس: زُلٌّ و کِبَا. ۲- فی توبه: زُلٌّ و سَفَط. ۳- به حظه: تَعَس، شَقِي.

۱- اسب لغزید، لیز خورد. ۲- فی توبه: زمین خورد، افتاد.

۳- به حظه: شانس او را باری نکرد.

❖ **عُثْرٌ**: يُعْثَرُ وَ يُعْثَرُ. عُثْرًا وَ عُثْرًا. علی الشَّر أو نحو: اطلع علیه.

بر راز اطلاع یافت.

❖ **عُثْرٌ**: يُعْثَرُ. عُثْرًا وَ عُثْرًا. ر. عُثْرَ عُثْرًا وَ عُثْرًا وَ عُثْرًا.

عُثْرًا.

❖ **عُثْرٌ**: يُعْثَرُ. عُثْرًا وَ عُثْرًا. ر. عُثْرَ عُثْرًا وَ عُثْرًا وَ عُثْرًا.

عُثْرًا.

❖ **العُثْرُ**: ج عُثَرَات. ۱- التَّيْمَة. ۲- الزَّوْلَة.

۱- لغزش، افتادن. ۲- سکندری رفتن.

❖ **العُثْرُون**: ج عُثْرَانِ. ۱- اللعنة. ۲- شعرات صفار عند موضع التَّيْم من البَمل أو نحو.

۱- محاسن «ریش» ۲- موهای کمی است که در زیر گردن شتر موجود است.

❖ **عُثْرٌ**: يُعْثَرُ وَ يُعْثَرُ. عُثْرًا وَ عُثْرًا. ۱- صاح رافعاً صوته. ۲- بَ الزَّيْم: اشدَّ هوبها فأثارت الثَّيار.

۱- فریاد زد. ۲- بَ الرِّيح: باد به تندی وزید و گرد و غبار را به هوا بلند کرد.

❖ **العُجَاب**: ۱- ما يدعو إلى العَجَب. ۲- «عَجَبٌ عُجَاب»: شدید.

شدید.

۱- آنچه که موجب شگفتی است. ۲- عَجَبٌ عُجَاب: شگفتی بسیار.

❖ **العجاج:** ١- القُبَار. ٢- الدُّخَان. ٣- الأحمق. ٤- رعا ع الناس.

١- كرد و غبار. ٢- دود. ٣- نادان. ٤- مردمان فرومایه

❖ **العجاج:** ١- الكثير الضیاح. ٢- «نهر عجاج»: یسمع لمانه عجیب.

١- کسیکه بسیار فریاد می زند، داد و بیداد می کند. ٢- نهر عجاج: رودخانه ای که هنگام جریانش صدای زیادی بر می خیزد.

❖ **العجالة:** ما یُعجل من شیء.

هر چیزی که با شتاب انجام شود.

❖ **عَجِبَ:** یُعْجِبُ. عَجْبًا وَ عَجْبًا وَ عَجْبًا. منه: أخذهُ الصَّحْبُ

منه لقلّة اعتیاده إیّاه.

از چیزی به شگفت آمد.

❖ **العجب:** ج أعجاب. ١- مص عَجِبَ. ٢- انفعال مصعب

المرء عند استظام الشيء.

١- مص عَجِبَ ٢- شگفتی و تعجب.

❖ **العُجْب:** ١- مص عَجِبَ. ٢- الكثير والرُّهْوَ.

١- مص عَجِبَ ٢- بسیار مغرور و متکبر.

❖ **العُجْبَة:** طعام من بیض و طعین مقلی بالشنن أو بالزَّیت.

خاکیه که از تخم مرغ و آرد و روغن درست می کنند.

❖ **العُجْرُفَة:** ١- التَّكْبُرُ. ٢- الجفوة و التسوة فی الکلام.

١- تکبر. ٢- تندی در گفتار.

❖ **عَجَزَ:** یُعْجِزُ. عَجْزًا وَ عَجْزًا وَ مَعْجَزًا وَ مَعْجَزًا

وَ مَعْجَزَةً وَ مَعْجَزَةً. ١- عنه أو عن الشيء: ضعف و لم یقدر

علیه. ٢- لم یکن حازمًا.

١- ناتوان شد. و اماند. ٢- معصم نبود.

❖ **عَجْزٌ:** یُعْجِزُ. عَجْزُورًا. ١- ب المرأة: کبرت و صارت

عجورًا.

آن زن سمن شد، پیر شد، قنوت شد.

❖ **عَجْزٌ:** تعجیزًا. ١- ب المرأة: کبرت و صارت عجورًا.

٢- جمله عاجز. ٣- تسبه إلى العجز.

١- آن زن پیر شد. ٢- او را ناتوان نمود. ٣- توهین او را به

ناتوانی نسبت داد.

❖ **العَجْزُ:** ١- مؤخر کل شیء. ٢- الشَّطْرُ الآخر من بیت

الشَّعر.

١- عقب هر چیزی، دم هر چیزی، پایان هر چیزی.

٢- مصراع دوم شعر.

❖ **العَجْزُ:** ج أعجاز. ١- مص عَجَزَ ٢- مؤخر کل شیء.

٢- مؤخر الجسم.

١- مص عَجَزَ ٢- عقب هر چیزی. ٣- پایان هر چیزی. دم

هر چیزی.

❖ **العَجْزُ:** ج أعجاز. ١- مؤخر کل شیء. ٢- مؤخر الجسم.

١- عقب هر چیزی. ٢- پایان هر چیزی. دم هر چیزی.

❖ **عَجَفَ:** یَعْجِفُ وَ یَعْجِفُ. عَجْفًا وَ عَجْفُورًا. الماشية: هزلها.

أضعفها.

حیوانات را ضعیف و ناتوان نمود، لاغر گردانید.

❖ **عَجَفَ:** یَعْجِفُ وَ عَجْفًا. ر. عَجِنَ.

❖ **عَجَفَ:** یَعْجِفُ عَجْفًا. هزل، ضعف.

ناتوان شد، لاغر شد.

❖ **عَجِلَ:** یَعْجَلُ. عَجَلًا وَ عَجَلَةً. أسرع.

شتاب کرد. عجله کرد.

❖ **عَجَلٌ:** تعجیلًا. ١- أسرع. ٢- له من الثمن شیئاً: قدّمه له.

١- شتاب کرد. ٢- له من الثمن شیئاً: به او بیعانه داد.

❖ **العِجْلُ:** ولد البقرة، ج عَجُول و عِجَلَةٌ و عِجَال.

گوساله. ج عَجُول و عِجَلَةٌ و عِجَال.

❖ **العِجْلان:** السرع. ج عِجَال و عِجَالی و عِجَالی، م عِجَلی.

کسیکه شتاب دارد. ج عِجَال و عِجَالی و عِجَالی م عِجَلین.

❖ **العِجَلَة:** ١- مص عَجِلَ ٢- الشَّرعة. ٣- العِجَلَة. ٣-

الدُّوَلاب. ٥- «عجلة القيادة»: القرص المستدير الذي یوجّه به

السائق السَّیارة أو نحوها.

١- مص عَجِلَ ٢- شتاب. ٣- تندی و نیز بودن سبک بودن

در کار. ٤- هر چیزی که بر محوری بچرخد. ٥- عجله

القيادة: فرمان، سکان رانندگی اتوموبیل.

❖ **عَجَمَ:** یَعْجِمُ. عَجْمًا وَ عَجْمُورًا. ١- المودّ أو نحوہ: عطش

لیعلم صلاته من رخاوتہ. ٢- هُ أو الشيء: امتحنه، اختبره.

١- چوب را گاز زد تا اینکه سستی یا سفتی آنرا بیازماید.

٢- هُ أو الشيء: آن چیز را امتحان کرد. آزمود. تجربه کرد.

❖ **عَجَمَ:** یَعْجِمُ. عَجْمًا. الحرف أو الکتاب: نُقِطَ.

روی حرف نقطه گذاشت یا کتاب را نقطه گذاری نمود.

❖ **عَجَمَ:** یَعْجِمُ. عَجْمَةً. کان فی لسانه لکنة و عدم فصاحة.

لکنت زبان داشت. فصیح سخن نمی گفت. سخانش نارسا بود.

❖ **عَجَمَ:** تعجیمًا. الحرف أو الکتاب: نُقِطَ.

روی حرف نقطه گذاشت. کتاب را نقطه گذاری نمود.

❖ **العَجَمُ:** ١- من لیسا عَرَبًا. ٢- الفرس. ٣- نوی الزبیب و

الرُّثان و الثمر و غیرها.

١- کسیکه عرب نباشد. ٢- پارسیان. ٣- هسته انار و خرمالو

انگور خشک.

❖ **الْعُجْمُ**: مَنْ لِسَاوَا عَزَبًا.

كسبكه عرب نباشد.

❖ **الْعُجْمَةُ**: ۱- مَصْ عَجْمٌ. ۲- اللَّكْنَةُ وَعَدَمُ الْإِفْصَاحِ فِي الْكَلَامِ.

۱- مَصْ عَجْمٌ ۲- لَكْنَتُ زِيَانٍ وَ نَارِسَانِي دَر كَفْتَار.

❖ **الْعُجْمِيُّ**: ۱- مَنْ كَانَ مِنَ الْعَجْمِ. ۲- الْمُنْسَوْبُ إِلَى الْعَجْمِ: «سَجَادٌ عَجْمِي».

۱- كَسِبَكَ عَرَبٌ نَبِاشَد. ۲- مَنَسُوبٌ بِهٖ عَجْمٍ. «سَجَادَةُ عَجْمِي» قَالِي اِيْرَانِي.

❖ **عَجْنٌ**: يَعْجَنُ وَ يَعْجَنُ. عَجْنًا. الطَّعْنُ أَوْ عَوْءٌ: خَلْطُهُ بِالْمَاءِ أَوْ غَيْرِهِ وَلَا كِهْ وَ كِبْشَهٗ يَجْمَعُ كَفَّهُ أَوْ بِالَّةٖ.

أَرْدَرَا خَمِيرُ كَرْد.

❖ **الْعَجْوَةُ**: الْأَثَرُ الْمَخْلُوطُ بِبَعْضِ بَعْضٍ

بِهَتَرِينَ نَوْعٍ نَحْرَمَا. «رَطَب».

❖ **الْعَجْوَنُ**: الْمَرَأَةُ أَوْ الرَّجُلُ الطَّاعِنُ فِي الشَّنِّ. جَ عَجَائِزُ وَ عَجْرٌ.

زَن وَ مَرْدِ بِرِ. جَ عَجَائِزُ وَ عَجْرٌ.

❖ **الْعَجْوَلُ**: جَ عَجَلٌ. ۱- الشَّرْعُ. ۲- الْكَثِيرُ الْقَبِيلَةُ.

۱- كَسِبَكَ شَابِ دَارَد. ۲- كَسِبَكَ بِسِيَارِ عَجَلَهٗ دَارَد.

❖ **الْعَجِيبُ**: مَا يَدْعُو إِلَى التَّعَبِ.

چیزی که باعث شگفتی است. شگفت انگیز.

❖ **الْعَجِيبَةُ**: عَمَلٌ خَارِقٌ يَتَعَبُّبُ مِنْهُ يُنْسَبُ خُصُوصًا إِلَى الْأَنْبِيَاءِ وَ الْقُدِّيسِينَ وَ الْأَوْلِيَاءِ. جَ عَجَائِبُ.

كَارِ خَارِقِ الْعَادَةِ كِهْ بِهٖ بِسَامِيرَانِ وَ اُولِيَاءِ اللَّهِ نَسَبَتْ دَادَهٗ مِیْ شُود. جَ عَجَائِبُ.

❖ **الْعَجِيفُ**: الْمَهْزُولُ، الضَّعِيفُ. جَ عَجَفَى.

لَاغَر، نَاتَوَان، ضَعِيفُ. جَ عَجَفَى.

❖ **الْعَجِيلُ**: ر. الْعَجَلَانُ، جَ عَجَالٌ.

❖ **الْعَجِينُ**: الطِّينُ الْمَعْيُونُ بِالْمَاءِ أَوْ غَيْرِهِ. جَ عَجْنٌ.

خَمِيرُ. جَ عَجْنٌ.

❖ **الْعَجِينَةُ**: الْقِطْعَةُ مِنَ التَّجِينِ. جَ عَجْنٌ.

مَقْدَارِي از خَمِيرِ. جَ عَجْنٌ.

❖ **عَدٌّ**: يَعْدُ. عَدًّا وَ تَعْدَادًا وَ عُدَّةً. ۱- الشَّيْءُ: شَمْرُهُ. «عَدُّ الدَّرَاهِمِ» سَكَمَهَا رَا شَمْرُهُ. ۲- الشَّيْءُ: أَحْصَاءُ «عَدُّ الدَّرَاهِمِ».

۲- الشَّيْءُ: حَسَبِهٖ، قَلَّتْ.

۱- اَنْجِيز رَا شَمْرُهُ. ۲- گِمانِ كَرْد. پنداشت.

❖ **عَدَا**: يَعْدُو. عُدَاً وَ عُدُونًا وَ عُدُوًّا وَ تَعْدَةً وَ عَدَاءً. (ع د و) جَرَى وَ كَضَّ.

راه رفت دويد.

❖ **عَدَا**: يَعْدُو. عُدَاً وَ عَدَاءً وَ عُدُونًا وَ عِدُونًا وَ عُدُوًّا.

(ع د و) عَلَيْهِ ظَلَمَ.

بر او ستم نمود.

❖ **عَدَّى**: تَعْدِيَةٌ. (ع د و) ۱- عَنِ الْأَمْرِ: انْصَرَفَ عَنْهُ «عَدَّ عَنَّا بِنَصْحِكَ بِهٖ الْجَاهِلُ». ۲- عَنِ الْأَمْرِ: حَصَرَفَهُ عَنْهُ وَ شَغَلَهُ.

۳- الشَّيْءُ إِلَيْهِ: أَجَازَهُ، أَفْزَذَهُ.

۱- اَزْ اَنْ اَمْلَبُ رَوِي گِرْدَانِ شُد. «عَدَّ عَنَّا بِنَصْحِكَ بِهٖ الْجَاهِلُ» اَزْ اَنْجِهْ كِهْ شَخْصِ نَادَانِ بِهٖ شَمَا مِيْ كَوِيْدِ رَوِي گِرْدَانِ شُود. ۲- عَنِ الْأَمْرِ: اَوْرَا رَوِي گِرْدَانِ نَمُود. ۳- الشَّيْءُ إِلَيْهِ: اَنْزَا بِهٖ مَرَحَلَهٗ اِجْرَا دَر اَوْرُود.

❖ **عَدَا**: كَلِمَةٌ يُسْتَعْنَى بِهَا، نَحْوُ: «جَاءَ الْجَمِيعُ عَدَا سَلِيمًا أَوْ سَلِيمٌ». أَوْ: «جَاءَ الْجَمِيعُ مَا عَدَا سَلِيمًا».

اَزْ كَلِمَاتِ اسْتَعْنَا مَانَدَن «جَاءَ الْجَمِيعُ عَدَا سَلِيمًا أَوْ سَلِيمٌ» أَوْ «جَاءَ الْجَمِيعُ مَا عَدَا سَلِيمًا».

❖ **الْعِدَى**: الْأَعْدَاءُ.

دشمنان.

❖ **الْعُدَاءُ**: ۱- الشَّدِيدُ الْقُدُو. ۲- الْجِدُّ الْقُدُو.

۱- كَسِبَكَ بِسِيَارِ تَنْد وَ سَرِيعِ مِيْ دُود. ۲- كَسِبَكَ خُوبِ مِيْ دُود.

❖ **الْعُدَادُ**: جِهَازٌ آتِيٌّ بِقِيَاسِ الْمَسَافَةِ الَّتِي تَقْطَعُهَا السَّيَّارَةُ أَوْ الطَّائِرَةُ أَوْ نَحْوُهَا، أَوْ بِقِيَاسِ الْكُمِّيَّةِ الْمُسْتَهْلَكَةِ مِنَ الطَّاقَةِ الْكَهْرِبَائِيَّةِ أَوْ الْمَاءِ أَوْ غَيْرِ ذَلِكَ.

كِيْلُومِتَرِ شَمَارِ. كَنْتُورِ آبِ وَ بَرَقِ.

❖ **الْعُدَادُ**: هُوَ فِي عِدَادِهِمْ: أَيُّ وَاحِدٍ مِنْ جَمْلَتِهِمْ، يُعَدُّ مِنْهُمْ «كَانَ فِي عِدَادِ الْحَاضِرِينَ».

اَوْ اَزْ جَمْلَهٗ اَنَّا نَاسْت. اَزْ اَنَّا نَ شَمَارِ مِيْ رُود. «كَانَ فِي عِدَادِ الْحَاضِرِينَ» اَزْ جَمْلَهٗ حَاضِرَانِ بُوْد.

❖ **الْعُدَالَةُ**: ۱- مَصْ عَدَلٌ. ۲- الْأَنْصَافُ. «الْعُدَالَةُ الْاجْتِمَاعِيَّةُ»

❖ ۱- مَصْ عَدَلٌ. ۲- اِنْصَافٌ. «الْعُدَالَةُ الْاجْتِمَاعِيَّةُ»

❖ **الْعُدْدَانُ**: زَمَانُ الشَّيْءِ وَ عَهْدُهُ. جَ عُدَاوَيْنِ: «عُدْدَانُ الشَّبَابِ».

الشَّبَابُ.

زَمَانِ چِيزِي، دُورَهٗ چِيزِي. جَ عُدَادِيْنِ «عُدْدَانُ الشَّبَابِ» دُورَانِ جَوَانِي.

❖ **الْعُدَاوَةُ**: الْخُصُومَةُ، الْمَعَادَاةُ.

خُصُومَتِ، دَشْمَنِي.

❖ **الْعُدَّةُ**: جَ عُدَّةٌ. ۱- اِلِسْتَدَادُ: «الْجَيْشُ عَلَى عُدَّةٍ». ۲- مَا أَعَدَّهُ الْإِنْسَانُ لَوَقْتِ الْحَاجَةِ. ۳- «عُدَّةُ التَّجَارِ أَوْ الْعُدَادُ أَوْ

غيرهما: آلات عمله.

١- آمادگی. «الجيش على عُدَّة» اوقش در حال آماده باش است. آمادگی است. ٢- آنچه را که انسان برای روز مبادا آماده می‌کند. ٣- عُدَّة التجار أو الخِداد او غیر هما: ابزار آلات درو و در، آهنگر.

❖ **الهُدَّة: الجماعة**، ج عُدَد: «عُدَّة أقلام، عُدَّة أصحاب» جماعت. گروه. ج عُدَد «عُدَّة أقلام، عُدَّة أصحاب» تعدادی قلم، گروهی از یاران.

❖ **عُدَّة: تعديداً**، ١- المِيتَ: ذکر صفات المعبد ٢- الشَّيْء: أحصاء. ٣- الشَّيْء: جملة ذائع مد «جمع مالا وعدده».

١- اوصاف خوب و پسندیده مرده را بیان کرد. ٢- الشَّيْء: أنجيز را شمرد. ٣- الشَّيْء: أنجيز را جمع کرد. «جمع مالا و عُدَّده».

❖ **اللعُدَّة: ج أعداد**، ١- مقدار ما يُعَدُّ ٢- الوحدة أو عدد من الوحدات. ٣- المعدود.

١- شمردن ٢- شمارش ٣- شمرده شده. ❖ **العُدَس: نبات من البُطَاتَات يُبَسَّ قُرْناً فيه حَبٌّ، يُؤْكَل حَبُّه مطبوخاً** عدس.

❖ **القدس: ١- واحدة القدس**، ٢- بشرة خضرة تخرج بالجسم، ٣- قطعة من البلور أو نحوه، مكيّرة أو لامة، تدخل في آلات التصوير وغيرها

١- مفرد عدس، یک دانه عدس. ٢- جوش عدسی که در گوشه چشم من زند ٣- عدسی دوربین.

❖ **عَدَلٌ: يَعْدِلُ: عَدْلًا وَعَدْلَةً وَعُدُولَةً وَمَعْدِلَةً** ١- أنصف. ٢- كان عادلاً ٣- في الأمر: استفهام فيه.

١- انصاف نمود عدالت بخرج داد. عادل شد. ٢- في الأمر: در آن کار عدالت بخرج داد.

❖ **عَدَلٌ: يَعْدِلُ: عَدْلًا وَعَدْلَةً وَعُدُولَةً** ١- عن الطريق: حاد، مال عنه. ٢- إليه: رجع. ٣- في المَحْتَل: ركب معه.

١- راه خود را کج کرد. از راه کناره گرفت به یکسو رفت. ٢- إليه: برگشت بسوی آن. ٣- في المَحْتَل: در کجاوه با او نشست.

❖ **عَدَلٌ: يَعْدِلُ: عَدْلًا** ١- به: سوى بينهما، جملة مثله. ٢- به: وازنه.

میان آندو مساوات برقرار کرد. ٢- به: هموزن او شد.

❖ **عَدَلٌ: يَقْدُلُ: عَدْلَةً وَعَدُولَةً** ١- كان عادلاً. دادگر بود.

❖ **عَدَلٌ: تعديلاً: الشَّيْء: أقامه و سَوَّاه و عَدَلَ الميزان أو المكيال**.

راست گرداند. درست نمود. بر پاداشت «عَدَلَ الميزان أو المكيال» ترازو را درست نمود.

❖ **العَدْل: ج أَعْدَال**، ١- مص عَدَل. ٢- الإنصاف، ضد الظلم. ٣- العادل، للمذكّر و المؤنث و الجمع و المفرد. ٤- الاستقامة. ٥- الأمر المتوسط بين تقيضين متطرفين. ٦- القصد والاعتدال في الأمور.

١- مص عَدَل ٢- دادگری، انصاف. ٣- دادگر مذکر و مؤنث، مفرد و مثنی و جمع یکسانست. ٤- استقامت. ٥- متوسط بین دو چیز متضاد. ٦- میانه روی در کارها.

❖ **العَدْل: ج عدول و أَعْدَال**، ١- الظَّهير، البَشل. ٢- نصف الجبل على أحد جبتي الدابة. ٣- الجوالق، الكيس الكبير.

١- نظیر و مثل. ٢- نصف بار بر دو طرف حیوان برابر ٣- جوال. کبه بزرگ، گونی.

❖ **عَدِيمٌ: يَقْدُمُ: عُدْمًا وَعُدْمًا** ١- المأل أو غيره، فقده. مال را از دست داد.

❖ **العَدَم: ١- مص عَدِم**، ٢- فقدان المال، الفقر. ٣- اللاوجود، الاشياء: «خلق الله الكون من العدم».

٢- فقدان مال، فقر. ٣- نیستی، نابودی. «خلق الله الكون من العدم» خداوند هستی را از نیستی بوجود آورد.

❖ **العَدَم: ١- مص عَدِم و أَعْدَم**، ٢- فقدان المال، الفقر. ١- مص عَدِم و أَعْدَم ٢- فقدان مال، فقر نهیدستی.

❖ **عَدْنٌ: تعديناً: المعدن: استخراجُه و نقاه و شغله** معدن را استخراج کرد و سپس خالص گردانید و بکار گرفت.

❖ **العُدْو: العُدادي، الخصم: ج أعداء، جمع أعداء** خصم، دشمن. ج أعداء و جمع أعداء.

❖ **العُدْوِي: ١- انتقال المرض من مريض إلى صحيح**، ٢- ما ينتقل من المريض إلى الصحيح من مرض. ٣- الفساد.

١- سرایت مرض. ٢- سرایت مرض از شخص مریض به شخص سالم. ٣- فساد.

❖ **الْعُدْوَان: ١- مص عَدَا**، ٢- الظلم الخالص. ١- مص عَدَا ٢- ظلم و ستم خالص و ناب.

❖ **العديد: ج عدائد و أعداد**، ١- اسم من العدَد. ٢- العدَد. ٣- المعدود. ٤- الحصة. ٥- المقدار: «هؤلاء عديد هؤلاء».

آی مقدار هم في العدَد.

١- نام شمارش. ٢- عدد. ٣- شمرده شده. ٤- سهم

۵- مقدار و اندازه. و هؤلاء عذیب هؤلاء این گروه هم اندازه این گروهند.

❖ **العذیل:** ج عذلاء و أعدال ۱- النظیر. المثیل. ۲- الثمادل فی الحمل و المركب. ۳- «عذیل الرجل»: زوج اُخت اُمّاته. ۱- نظیر و همانند. ۲- همتا در کجاوه. ۳- عذیل الرجل: باجناب.

❖ **العذیم:** ج عذّماء. ۱- الفقیر. ۲- المعدوم: «عذیم الفائقة». ۵- هو عذیم النظیر: أي لاشیه له.

۱- فقیر و تهیدست. ۲- از بین رفته، نابود شده و عذیم الفائقة بی فایده. ۳- هو عذیم النظیر: او بینظیر است، همتا ندارد.

❖ **العذاب:** کلّ ما صُبّ علی الإنسان و شقّ علی نفسه، ج أَعْذِیة.

سختی و شدت عذاب. ج أَعْذِیة.

❖ **العذاب:** ج عَذْر. ۱- ما تدلّی من اللجام علی خَدّ الفرس. ۲- الشَّعْر الذی یحاذی الأذن من جانب اللّحمیة. ۳- ما ینبت علیهِ الشَّعْر المعادی الأذن من جانب اللّحمیة.

۱- مقداری از افسار که روی صورت اسب قرار میگیرد. ۲- موی بناگوش. ۳- محل رویدن مو در بناگوش. ❖ **عَذَبَ:** یَعْذِبُ، عَذْبَةً، عَذْبَةً، الماء أو الطّعام أو الحدیث أو غیرها: کان طیباً مُستَساعاً.

آب و غذا و غیره گوارا بود.

❖ **عَذَبَ:** یَعْذِبُ، أَوْقَع به العذاب والعقاب.

او را عذاب داد. مجازات نمود.

❖ **العَذْب:** الطّیّب المُستَساع من الشّراب و الطّعام و الحدیث و غیرها.

خوشمزه و گوارا از نوشیدنی و خوردنی و غیره.

❖ **عَذَر:** یَعْذِرُ، عَذْرًا و عَذْرًا و عَذْرًی و مَعْذَرَةً، عُهُ و فی ما صنع أو علیه: رفع عنه اللّوم فیه.

عذر او را قبول کرد. گناه او را بخشید.

❖ **العُذْر:** ۱- مص عذّر. ۲- الحجّة الّتی یُعْتَذِر بها، ج أَعْذار.

۱- مص عذّر ۲- پوزش، عذر، بهانه. ج أَعْذار.

❖ **العذوّاد:** ج عَذْرَای و عَذْرا و عَذْراوات. ۱- البکسر.

۲- لقب «مریم» وّالدة «المسیح».

۱- باکره. ۲- لقب حضرت مریم.

❖ **عَذَل:** یَعْذِلُ و یَعْذِلُ، عَذْلًا و عَذْلًا و عَذْلًا، عُهُ لاه.

او را ملامت کرد.

❖ **العذل:** ۱- مص عَذَل. ۲- الملامة. ۳- سبق السیف العذل:

مَثَلٌ یُضْرَبُ لما قد حدث ولا مجال معه لاستدراک أو تراجع.

۱- مص عَذَل ۲- ملامت ۳- ضرب المَثَل است که در مورد کاری که انجام شده است و راه بازگشت نیست.

❖ **العَذَل:** ۱- مص عَذَل. ۲- الملامة.

۱- مص عَذَل ۲- ملامت، سرزنش.

❖ **العذُول:** الکثیر العَذَل و اللّوم.

بسیار ملامتگر، بسیار سرزنش کننده.

❖ **عَوَّ:** یَعْوُ، عَوًّا، ذکر النّعام: صاح.

شتر مرغ نر فریاد زد.

❖ **عَوَّ:** یَعْوُ، عَوًّا، (ع و) امر: أصابه و عرض له و عراه مرض.

دچار آن شد، با آن روبرو شد. «عراه مرض» دچار مرض شد.

❖ **عَوَّ:** یَعْوُ، عَوًّا، (ع و) امر: أصابه و عرض له.

دچار آن شد.

❖ **عَوَّ:** یَعْوُ، عَوًّا، (ع و) امر: أصابه و عرض له، نزع عنه. ۲- من الأمر: خلّصه منه. ۳- القمیص أو نحوه: جعل له عُرّی.

۱- لباس را از تن او درآورد. ۲- من الأمر: او را آزاد کرد.

۳- القمیص أو نحوه: جای دگمه برای پیراهن دوخت.

❖ **العواء:** الفضاء الذی لا یُسْتَرّ فیه بشیء، ج أَعْراء: «نام فی القراء».

فضای باز. ج أَعْراء. «نام فی القراء»: در فضای باز خوابید.

❖ **العَوَّاء:** عند النصارى: کفیل الطفل المنصر و شاهد تنصره.

نزد نصاری پدر تعمید دهنده بچه. سرپرست بچه تعمید داده شده. پدر بچه تعمید داده شده.

❖ **العجواب:** حیل أو جمال عراب: کرائم سالمة من الهُجْنة.

اسب یا شترى اصیل است.

❖ **العَوَّاف:** ۱- فقال للمبالغة. ۲- المنجم. ۳- الطّیّب عند العرب الثّدائی.

۱- فقال است برای مبالغه است. ۲- منجم. ۳- عطر نزد عربهای پیشین.

❖ **العجواف:** عمل المُرّاف.

پشه و کار عطر فروش، عطر فروشی.

❖ **العجواک:** ۱- مص عاک. ۲- القتال.

۱- مص عاک ۲- جنگ.

❖ **عَوَّب:** یَعْوِبُ، عَوْبَةً و عَوْبَةً و عَرَبَةً و عَرَبًا و عُرُوبًا.

كان عربی اللسان فصیحته.

عرب زبان بود.

عَرَبٌ: تعریباً. ۱- الأسمُ الاعجمي. تفوّه به علی طریقه العرب. ۲- الشیء: جمعه عربیاً «عَرَبُ التعلیم». ۳- الکلام: هذبه من الأخطاء فی الإعراب. ۴- عنه لسانه: أفصح عنه.

۱- نام غیر عربی را به شکل عربی به زبان آورد. عربی گرداند. ۲- الشیء: آنچه را عربی گردانید. ۳- الکلام: سخن را بدون خطا نمود. ۴- عنه لسانه: زبانش در آن گویا فصیح شد.

العَرَب: ۱- مص عَرَب. ۲- شعب سامی بلاد «الجزیره العربیه» و قسم من «آسیا العربیه» و «شمالی آفریقا». تحت مواطنه من المحيط الأطلسی إلى الخليج العربی، و من «آسیا الصغری» إلى المحيط الهندي أو بحر العرب، ج أَعْرَب و عَرُوب. ۳- الماء الكثير الصافي.

۱- مص عَرَب ۲- ملت عرب از نسل سام بن نوح هستند. که شبه جزیره عربستان و آسیای غربی و شمال آفریقا سکونت دارند. در واقع محل سکونت آنان اقیانوس اطلس تا خلیج فارس و از آسیای صغیر «ترکیه فعلی» تا اقیانوس هند و دریای عربی است. ج أَعْرَب و عَرُوب. ۳- آب فراوان و صاف.

العَرَب: العرب، ج أَعْرَب و عَرُوب.

عربها، ج أَقْرَب و عَرُوب.

العَرَباء: ر. العربیه.

العَرَبَة: مرکبه للنقل کبیره أو صغیره، ذات عجلتين أو أربع، تجرّها الدواب، ج عَرَب و عَرَبات.

ارابه، که به وسیله چهارپایان کشیده می شود. ج عَرَب و عَرَبات.

عَرَبَة: عَرَبَة، السکران أو غیره، ساء خَلَقه و آذی.

شخص مست عریده سرداد. بد اخلاق شد.

العَرَبَة: ۱- مص عَرَبَة. ۲- الأذی و سوء الخلق: «عریده السکران».

۱- مص عَرَبَة. ۲- آزار و اذیت و بد اخلاق. «عَرَبَة السکران».

العَرَبُون: بعض الثمن المدفوع مقدماً عند البیع أو قبله، ج عَرَابین.

پیش پرداخت به هنگام خرید ج عرابین.

العَرَبِي: ۱- واحد العرب. ۲- المنسوب إلى العرب: «الکرم العربی».

۱- مفرد عَرَب. ۲- منسوب به عَرَب «الکرم العربی» بخش عربی.

العَرَبِيَّة: ۱- ر. العربیه. ۲- م. العربی. ۳- لغة العرب.

۱- ر. العربیه. ۲- م. العربی. ۳- زبان عربی.

العَرَبِيَّة: الشیء الخلق الشرير.

بد اخلاق، شرور.

عَرَج: يَنْعُجُ وَ يَنْعُجُ عَرُوجاً وَ صَفْجاً. ۱- في الشیء أو علیه: صعد «عرج في السلم». ۲- كان أعرج «ر. الأعرج».

۱- بالای آن رفت «عرج في السلم» از پلکان بالا رفت. از نردبان بالا رفت. ۲- لنگ بود. «ر. الأعرج».

عَرَج: يَنْعُجُ عَرَجاً. كان يعرج خلفه.

مادرواز لنگ بود.

عَرَج: تعریباً. علی المكان: مال. ۲- وقف، قام. ۳- البناء أو النهز: مثله.

۱- به آن طرف، مکان روی آورد، مایل شد. ۲- ایستاد، برخاست. ۳- البناء أو النهز: ساختمان یا رودخانه را کج کرد.

العَرَج: ۱- مص عَرَج. ۲- عاهة الأعرج و مشيته.

۱- مص عَرَج ۲- لنگیدن پا.

العَرِزَال: کوخ یُخَذ من أغصان الشجر، في الحقول أو وري الأشجار، ج عَرَازِل.

آلونک. ج عَرَازِل.

العَرِيس: ج أعراس ۱- الزفاف. ۲- ولیمة الزفاف.

۱- عروسی. ۲- ولیمه عروسی.

العَرِيس: ج أعراس. ۱- امرأة الرجل. ۲- زوج المرأة.

۱- عروسی. ۲- داماد.

عَرِش: يَفْرُش و يَفْرُش عَرِشاً. ۱- بنی عَرِشاً.

۲- الفرض: عمله.

۱- خانه چوبی ساخت. آلونک ساخت. ۲- العرش: سایبان را درست کرد.

عَرِش: تعریباً. ۱- بنی عَرِشاً. ۲- الکرم: ارتفعت أغصانه علی الغشب. ۳- الکرم: رفع أغصانه علی الغشب.

۱- سایبان ساخت. ۲- الکرم: شاخه های تاک بالای سایبان رفت. ۳- الکرم: تاک شاخه هایش را تا بالای سایبان بالا برد.

العَرِش: ج عَرُوش و أعراس و عَرِشَة و عَرِش. ۱- مص عرش یعرش و یعرش. ۲- سریر الملک. ۳- القصر.

۱- مص عَرِش یَفْرُش و یَفْرُش. ۲- تخت پادشاه. ۳- کاخ.

❖ **العَرَضُ:** ۱- من البحر أو النهر: وسطه. ۲- من الجبَل: سفحه. ۳- من العنق أو الوجه أو السيف: جانبهِ. ۴- الناحية. ۵- «ضرب به عرض العاتق»: أي ناحية.

۱- وسط دریا یا رودخانه. ۲- من الجبل: دامنه کوه. ۳- من العنق أو الوجه أو السيف: کنار، جانب، لبه، پهنای صورت یا گردن، پهنه شمشیر. ۴- سمت، ناحیه. ۵- ضرب به عرض العاتق: او را به دیوار کوبید،

❖ **العَرَضُ:** ج اعراض. العَرَبُ: ۲- الشرف الذي يحافظ عليه الإنسان من نفسه.

۱- حسب و نسب. ۲- شرافت انسانی که پیوسته از آن محافظت می‌کنند.

❖ **العُرْضَةُ:** ۱- هو عُرْضَةٌ كَذَا أو عُرْضَةٌ لَهُ: أي قوي عليه. ۲- «هو عُرْضَةٌ للكلامة»: أي كثيراً ما يعترضه كلام الناس.

۱- فلان کار از عهده او برمی‌آید. ۲- هو عُرْضَةٌ للكلامة: او در معرض بدگویی مردم است.

❖ **العَرَضِيُّ:** مِنَ الْأَشْيَاءِ الزَّائِلِ الَّذِي لَا يَدُومُ «خِلَافُ عَرَضِيّ».

چیزی که ناپایدار است. «خلاف عَرَضِيّ» خلاف ناپایدار. ❖ **عَرَفَ:** يَغْرِفُ، عَرَفَهُ وَ عَرَفَانًا وَ عَرَفَانًا وَ مَعْرِفَةً. الشَّيْءُ: أدركه بطلعه.

آنچیز را با علم خود درک کرد.

❖ **عَرَفَ:** تعريفاً. ۱- عَرَفَ الشَّيْءَ: أعلمه إِيَّاهُ. ۲- عَرَفَ بِهِ: أعلمه باسمه. ۳- الشَّيْءَ: طَلَبَهُ وَزَيَّنَهُ «عَرَفَ رَأْسَهُ بِالطَّبِيبِ». ۴- عَرَفَ بِكَذَا: جعله يُعْرِفُ بِهِ.

۱- او را آگاه کرد. ۲- عَرَفَ بِهِ: او را از نام خود آگاه کرد. ۳- الشَّيْءَ: خوشبو کرد. زینت داد. «عَرَفَ رَأْسَهُ بِالطَّبِيبِ» سر خود را خوشبو کرد. ۴- عَرَفَ بِكَذَا: او را به آن چیز مشهور کرد.

❖ **العَرَفُ:** الراتعة: «وردة طيِّبة النَّزَفِ». بوی خوش. «وردة طيبة العرف» گلی خوشبو.

❖ **العَرَفُ:** ج أعراف وَ عُرف. ۱- سلوكٌ تعارف عليه الناس في عاداتهم وَ تقاليدهم وَ تصرفاتهم. ۲- الاصطلاح. ۳- شعر عَنق الفرس. ۴- لحمه شطيلبة في أعلى رأس الذئب.

۱- عرف و عادات. ۲- اصطلاح. ۳- بالاسب. ۴- تاج خروس. ❖ **العُرُوفَانُ:** ۱- مص عَرَفَ يُعْرِفُ. ۲- المعروف.

۱- مص عَرَفَ يُعْرِفُ. ۲- نیکی و خوبی. ❖ **عَرَفِيّ:** يُعْرِفُ، عَرَفًا وَ عَرَفًا الْعَظَمَ: أكل ما عليه من اللحم.

گوشت بر روی استخوان را خورد.

❖ **عَرَضُ:** يَفْرُضُ، عَرَضًا. ۱- لَهُ الشَّيْءُ: أظهره. ۲- البضاعة لبيع: أظهرها لذوي الحاجة والرغبة فيها ليشتروها. ۳- له كَذَا: ظهر عليه ولم يذم. ۴- الشَّيْءُ عليه: أراه إِيَّاهُ. ۵- الجند: أمرهم على بصره ليعرف من غاب منهم و من حضر، أوليظهر قُوَّتَهُمْ و نظامهم في المناسبات الوطنية. ۶- له عارضٌ من الحصى أو غيرها: أصابه. ۷- له عارضٌ: منته مانع..

۱- برای او آشکار کرد. ۲- البضاعة لبيع: کالا را در معرض فروش گذاشت. ۳- له كَذَا: چیزی بر او عارض شد اما ادامه نیافت. ۴- الشَّيْءُ عليه: آنچیز را به او نشان داد. ۵- الجند: از سربازان سان دید. ۶- له عارضٌ من الحصى أو غيرها: شب تب کرد. ۷- له عارضٌ: مانعی برایش پیش آمد.

❖ **عَرَضُ:** يَفْرُضُ، عَرَضًا وَ عَرَضَةً. الشَّيْءُ: كان أو صار عريضاً:

آن چیز پهن بود، پهن شد. عريض شد.

❖ **عَرَضُ:** تعريضاً. ۱- به أو لَهُ: عاتبه يقول. ۲- بالكلام: لم يبينه، لم يصرح به. ۳- الشَّيْءَ: نصبه بالعرض. ۵- له كَذَا: جملة عُرْضَةٌ لَهُ «عرض نفسه للعرض».

۱- او را ملامت کرد. ۲- بالكلام: سخن را نامفهوم بیان کرد. به صراحت بیان نکرد. ۳- الشَّيْءَ: آنچیز را پهن نمود. عريض کرد. ۴- الشَّيْءَ: آنچیز را به پهن نصب کرد. ۵- له كَذَا: آنرا در برابر چیزی، در معرض چیزی قرار داد. «عرض نفسه للعرض» خود را در معرض مرض قرار داد.

❖ **العَرَضُ:** ج اعراض. ۱- الزائل الذي لا يدوم: «هذا الأمر عَرَضٌ». ۲- من كل شيء: ما ليس جوهرًا ثابتًا «عَرَضُ الكلام». ۳- متاع الدنيا. ۴- ما يشعر به المريض من ظواهر المرض.

۱- هر چیز ناپایدار. «هذا الأمر عَرَضٌ»: این مطلب ناپایدار است. ۲- من كل شيء: آنچه که جوهر نباشد. ۳- کالای دنیوی. ۴- آنچه را که مریض احساس می‌کند.

❖ **العَرَضُ:** ج عَرُوض و عِرَاض و اعراض. ۱- مص عَرَضُ. ۲- من الاجسام أو الاشكال: ما كان عموديًا بالنسبة للسطح. ۳- طلب الفعل يبين و تأدب. ۴- «خطوط النَّزَفِ»: خطوط و همية في الجغرافيا تحيط بالكرة الأرضية و تعدد التقاطع أو الأماكن الواقعة عليها بدرجات الزاوية التي تقوم بينها و بين خط الاستواء.

۱- مص عَرَضُ. ۲- آن جسمی که عمودی باشد نسبت به طول. ۳- درخواست چیزی یا نرمی و ادب و نزاکت.

۴- خطوط العرض: خطوط عرض جغرافیائی.

❖ **عَرَقٌ**: يَعْزُقُ، عَرَقًا. ۱- رشح جلده، جرى العَرَقُ من أصول شعره. ۲- الحائط، ندي.

۱- بدنش عرق کرد. عرق از زیر موهایش جاری شد.
۲- الحائط: دیوار نمناک شد.

❖ **عَرَقٌ**: تعريقاً. ۱- ه: جمله يعرق. ۲- الشجر: امتدت عروقه في الأرض.

۱- کاری کرد که بدن او عرق کرد. ۲- الشجر: درخت در زمین ریشه دوآید.

❖ **العَرَقُ**: ۱- مص عرق. ۲- ماء الجلد يرشح أو يجري من أصول الشعر. ۳- ندى الحائط. ۴- خمر تتخذ بتقطير العنب أو غيره. ۵- الصف من اللبن أو الحجارة في الحائط.

۱- مص عَرَق ۲- عرق بدن. ۳- نم موجود در دیوار خیس.
۴- شراب. ۵- یک ردیف سنگ یا آجر و خشت در دیوار و پی.

❖ **العَرَقُ**: ج عُرُوق و أعراق و عراق. ۱- أصل كل شيء. ۲- من الجسد: الوريد الذي يسيل فيه الدم.

۱- اصل و ریشه هر چیز. ۲- من الجسد: رگ خون.

❖ **الغرقان**: الذي رشح جلده و جرى العَرَقُ من أصول شعره.

کسیکه بدنش عرق کرده است.

❖ **العَرَقَة**: كل صف من اللبن و الحجارة في الحائط، ج عَرَق و عَرَقَات.

هر ردیف سنگ و آجر و خشت دیوار و پی. ج عَرَق و عَرَقَات.

❖ **عَرَقٌ**: عَرَقَةٌ. الأمر: صبه و شؤبه.

کار را در هم ریخت، دشوار ساخت.

❖ **العَرَقِيَّة**: ما يابس تحت الصامة أو نوعها ليمتص العرق. كلاء عرق كبير.

❖ **عَرَكٌ**: يَعْزُقُ، عَرَكًا. ۱- الجلدة: دلكه. ۲- الدهر: حنكه وجربه.

۱- پوست بدن مالش داد. ۲- الدهر: روزگار او را آبدیده کرد.

❖ **العَرَقَة**: القرة من البراك و القتال. يكبار جنگیدن.

❖ **عَوْمٌ**: يَعْزُمُ و يَعْزُمُ، عَوْماً. اشتد.

شدت یافت، سخت شد.

❖ **الغصم**: ۱- الجاهل. ۲- من السيول: الشديد الذي لا يمتثل.

۱- جاهل نادان. ۲- من السيول: سیل بنیان کن.

❖ **العرموم**: ۱- الجيش الكثير. ۲- الشديد.

۱- لشکریان بسیار. ۲- سخت، شدید.

❖ **الجرندين**: ج غرندين. ۱- الأنف. ۲- ما حلب من عظم الأنف. ۲- الشدة الشريف. ۴- من كل شيء: أوله. ۵- عرائن الشخاب: أوائل مطر.

۱- بینی. ۲- استخوان سخت بینی. ۳- آقا و بزرگوار. ۴- من کل شی: اول و آغاز هر چیز. ۵- عرائن السحاب: آغاز باران ابرها.

❖ **الغُرُوبَة**: ۱- مص عَرَب. ۲- القومَة العربية و الشعوب بها. ۳- خصائص الشعب العربي. ۴- كون الشيء أو الإنسان عربياً. ۵- الطابع العربي في الشيء أو الإنسان.

۱- مص عَرَب ۲- عربیت. ۳- خصوصیات ملت عرب
۴- عربی بودن هر چیز یا انسان. ۵- خلق و خوی عربی هر چیزی یا انسان.

❖ **الغُرُوبَة**: ج غُرَى. ۱- من الشوب: ما يُدخَل فيه الزر. ۲- أذن الدلو و الكوز و الإبريق، أو مقبضه. ۳- الشجر المنقش. ۴- من الشجر: ما لا يسقط ورقه في الشتاء.

۱- جای دگمه لباس. ۲- دسته، دستگیره آفتابه. ۳- درخت درهم پیچیده. ۴- من الشجر: درختی که برگهایش در زمستان نمی‌ریزد.

❖ **العروس**: الزجل و المرأة ما داما في غرسهما، ج عُرُس للذكور، و عرائس للإناث.

عروس، داماد. ج عُرُس برای مذکر. عرائس برای مؤنث.

❖ **الغروض**: ۱- علم میزان الشعر، ج أعاريض. ۲- الجزء الأخير من الشعر الأول من بيت الشعر، ج أعاريض.

۱- علم شناخت وزن شعر. ج أعاريض. ۲- حرف آخر مصراع اول شعر. ج أعاريض.

❖ **الغروضي**: المالم بالغروض. دانشمند آشنا به علم عروض.

❖ **عَرَبِيٌّ**: يَعْزِي، عَرَبِيَّةً و عَرَبِيًّا. ۱- من ثيابه: نزاعها عن جسده، تجرد منها. ۲- من العيب أو غيره: سلم منه.

۱- لباسهایش را کند. ۲- من العيب أو غيره: مبراى از عيب و نقص شد.

❖ **العُربان**: من ليس عليه ثياب، ج عُراة، م عُربانة ج عُوار. لخت و عریان. ج عُراة، م عُربانة ج عُوار.

❖ **العويش**: ج عُرَش ۱- ما يُسْتَلُّ به. ۲- ما عُرِش للكُرم. ۱- سایبان. ۲- کبر برای درخت انگور.

❖ **الغريض**: ذو الغرض، خلاف الطويل، ج غراض.

بهن. ضد دراز و بلند ج عراض.

❖ العريضة: ج عرائض. ۱- م العريض. ۲- کتاب يُرْفَع إلى المحاكم أو المسؤولين يطالب بتحقيق حاجة أو يعمل تأييداً أو احتجاجاً.

۱- م العريض ۲- عرض حال که نساهای است برای دادخواست و غیره به ادارات نوشته می شود.

❖ العريضة: ج عُرْفاء. ۱- العالم بالشيء. ۲- القيم بأمر القوم. ۳- في الجيش: قائد العشرة. ۴- في المدارس: ولد يُكَلِّف برعاية الأولاد.

۱- آگاه و مطلع ۲- سرپرست. ۳- في الجيش: گروهان یک ۴- في المدارس: مبصر کلاس، مبصر در مدارس.

❖ العريضة: من الرجال أو الخيل أو غيرها: الذي له جرق في الكرم.

دارای اصل و ریشه در بخشش و کرم و بزرگواری.
❖ العريضة: الطبيعة: ج عرائك «هولين العريضة»، أي سلس الخلق منقاد.

طبیعت شناسی دهولین العریضة او خوش اخلاق است.
❖ العريضة: مأوى الأسد والذئب والحيّة: ج عُرُن. لانه شیر و کفتار و گرگ و ... ج عُرُن.
❖ عَزَى: يَمُزُّ. عَزَى وَ عَزَاةٌ وَ عَزَاةٌ. ۱- صار عزيزاً. ۲- قوي. ۳- الشيء: قُلْ وَ نذر فكاك لا يوجد. ۴- الشيء: صعب و شقّ فكاك لا يَمْوَى عليه «عَزَى عليّ أن أفارقة».

۱- عزیز شد. ۲- نیرومند شد. ۳- الشيء: کمیاب شد، نایاب شد. ۴- الشيء: سخت شد، دشوار شد طوری که دسترسی بدان مشکل بود. «عَزَى عَلَيَّ أَنْ أَفَارِقَهُ» دوری از او برایم مشکل و دشوار است.
❖ عَزَى: يَمُزُّ. عَزَى: كرم.

نزد او بزرگواری و بالارزش شد. گرامی شد.
❖ العي: ۱- مص عَزَى يَمُزُّ. ۲- الرفعة، خلاف الذُلّ. ۱- مص عَزَى يَمُزُّ ۲- مقام والا. ضد ذلت.
❖ عَزَا: يَمُزُّ. عَزَوَا: (ع ز و) ۱- له إليه: نسبة إليه. ۲- له أو إليه: انتمى إليه و انتسب صدقاً أو كذباً.

۱- به او نسبت داد. ۲- له أو إليه: خود را به او نسبت داد از روی صدق یا کذب.

❖ عَزَى: يَمُزِي. عَزِيّاً. (ع ز ي) له إليه: نسبة إليه. به او نسبت داد.

❖ عَزَى: تَعَزَّى. (ع ز ي) له: سَلَامٌ، دعاء إلى الصبر «عَزَى القوم الأمّ التكلّي».

او را تسلیت داد. او را به شکیبایی دعوت کرد. «عَزَى القوم الأمّ التكلّي» مادر داغیده را تسلیت گفتند.

❖ العزّة: ۱- مص عَزَا وَ عَزَى. ۲- الانتساب. ۳- الصبر على المصاب.

۱- مص عَزَا وَ عَزَى ۲- خود را به کسی منسوب کرد. ۳- بردباری، شکیبایی.

❖ عَزَبَ: يَعْزُبُ. عَزَبَةٌ وَ عَزُوباً. كان غير متزوج. ازدواج نکرده بود. عَزَب او غلو بود.

❖ العزب: من كان غير متزوج، رجلاً كان أو امرأة: ج عَزَاب و أعزَاب.

ازدواج نکرده بود. خواه مرد خواه زن. ج عَزَاب و أعزَاب.
❖ العزّة: ۱- مص عَزَى يَمُزُّ. ۲- القوة و الغلبة. ۳- العميّة و الآفة.

۱- مص عَزَى يَمُزُّ ۲- قدرت و توان ۳- مناعت طبع، ازجمنندی.
❖ عَزَوَالشيل: اسم ملك الموت.

نام ملك الموت.
❖ عَزَوَ: تَعَزَّى. ۱- له: عَظُمَ. ۲- له: جعله عزيزاً. ۳- له: نصره، قوّاه «عَزَى الجيش بفرق جديدة».
۱- او را گرامی داشت. ۲- له: او را گرامی نمود. ۳- له: او را نصرت داد. توان داد. «عَزَى الجيش بفرق جديدة» ارتش را با تیپ های جدید تقویت کرد.

❖ عَزَفَ: يَعْزِفُ وَ يَعْزِفُ. عَزَفَا وَ عَزَيْفَا. ۱- صوت: «عزفت القوس». ۲- غني. ۳- ضرب على إحدى الآلات الموسيقية اللوتية: «عزف على العود».

۱- بانگ زد. «عزفت القوس» صدای کمان درآمد. ۲- آواز خواند. ۳- آهنگ نواخت. «عزف على العود» ویولون نواخت.

❖ عَزَفَ: يَعْزِفُ وَ يَعْزِفُ. عَزَفَا وَ عَزُوفَا. ث نفسه عن الشيء: انصرف عنه زهداً

خود را از چیزی بازداشت. منصرف شد.

❖ العزف: ۱- مص عَزَفَ. ۲- صوت آلة العزف. ۳- صوت النجم. ۴- «عزف الرياح»: أصواتها.

۲- صدا و نواى دستگاه موسيقى. ۳- صدای جن. ۴- عزف الرباح: صدای ورزش باد.

❖ عَزَلْ: يَعْزَلْ. عَزَلَا. ۱- الشيء عن كذا: نَحَا و أبعد. ۲- له عن منصبه أو عمله: رفعه منه، نَحَاه عنه، صرفه منه.

۱- آنچیز را دور کرد. ۲- له عن منصبه أو عمله: او را از کار برکنار کرد.

● **الغزلة:** الابتعاد عن الدنيا والناس: «يعيش الزاهد في عزلة».

دوری گزیدن. دوری از دنیا و مردم. «بعیش الزاهد فی غزلة» پارسی در اعتزال زندگی می‌کنند.

● **عَزَمَ:** عَزَمَ وَ عَزَمًا وَ مَعَزَمًا وَ مَعَزِمًا وَ عَزِيمًا وَ عَزَمَةً وَ عَزِيمَةً وَ عَزَمَانًا. ١- الأمر أو عليه: وطن النفس و عقد النية على فعله. ٢- جد في أمره.

١- تصمیم گرفت که انجام دهد. ٢- در کار خود جدیت کرد.

● **العزم:** ١- مص عزم. ٢- الجهد. ٣- الثبات و الشدة في الأمر. ٢- توطئن النفس و عقد النية على فعل.

١- مص عزم ٢- جدیت. ٣- اراده و تصمیم قطعی. ٢- تصمیم قطعی برای انجام کاری.

● **العزم:** ج: أعزَّاه و أعزَّاه و عزَّاز. ١- الشرف. ٢- المکرم. ٣- القوي الغالب. ٢- القليل النادر الذي لا يكاد يوجد: «رزق عزيز».

١- شریف و بزرگوار. ٢- گرامی. ٣- توانا و پیروز. ٢- اندک و کمیاب. رزق عزیز روزی اندک.

● **العزيف:** ١- مص عَزَف. ٢- صوت الجَن. ١- مص عَزَف. ٢- صدای جن.

● **العزيمة:** ج: عَزَام. ١- مص عَزَم. ٢- الإرادة و النية المقودتان على فعل. ٣- ما عقدت النية على فعله.

١- مص عَزَم ٢- تصمیم و اراده ٣- تصمیم و اراده به انجام کاری.

● **عسني:** فعل جامد من أخوات «كاد»، و تكون للترجي في الأمر المحبوب، نحو: «عسى المطر يسقط»، أو للإشفاق في الأمر المكروه، نحو: «عسى أن تحبوا شيئاً و هو شرُّ لكم».

فعلی است جامد از گروه «کاده» فعلی است برای ترجی، مانند «عس المطر یسقط» شاید باران ببارد. یا برای ناراحتی در برابر مصیبت و کار ناپسند. «عسی أن تحبوا شيئاً و هو شرُّ لكم» شاید چیزی را دوست داشته باشید در حالی که برای شما شر و بدی است.

● **العشائف:** الشدید «الصف»، أي الظلم. بسیار ستمگر.

● **العشيد:** ١- الذنب. ٢- الجوهري. ١- طلا. ٢- گهر.

● **عشِنَ:** يَشْتُرُ عُشْرًا وَ عُشْرًا وَ عَشَاةً الشئ: صمب و اشتر «عشر عليه العمل».

سخت و دشوار شد. «عشَر عليه العمل» کار بر او دشوار شد.

● **عَمِيَ:** يَفْتُرُ عُشْرًا. كان «أعسر»، أي لا يعمل إلا بيده اليسرى.

با دست چپ کار می‌کرد.

● **عَمِيَ:** يَفْتُرُ عُشْرًا وَ عُشْرًا وَ عُشْرًا وَ عُشْرًا. ر. عُشَر.

● **عَمِيَ:** تعسراً الشئ: جمعه عسراً. ٢- عليه: ضيق عليه.

١- آنچه را دشوار گرداند. ٢- علیه: بر او سخت گرفت.

● **العسيف:** ر. العسير.

● **العُسْفَر:** ١- مص عَسِر. ٢- قلة ذات اليد. الفقر. ٣- الشدة الضيق.

١- مص عَسِر ٢- فقر و تهیدستی. ٣- سختی و تنگنا.

● **العُسْفَر:** ١- مص عَسِر و عَسِر. ٢- ر. العسر.

● **العُسْفَر:** من يطوفون بالليل يحرسون الناس و يكشفون أهل الزبيلة.

شبگرد. گزمره.

● **العشيف:** الظلم.

بستم.

● **عَشَنَ:** عَشَرَ الجنود بالمكان: تجتمعوا.

سربازان گردهم آمدند، اتراف کردند.

● **العشكر:** ج: عساکر. ١- الجيش. ٢- التجنح.

١- ارتش ٢- گره، جمع

● **عَشَل:** تعسلاً. ١- ع: أطعمه القتل. ٢- الطعام: خلطه بالقتل. ٣- ب: النحل: عملت القتل.

١- به او عسل خوراند. انگبین خوراند. ٢- الطعام: خلطه انگبین مخلوط کرد. ٣- ب: النحل: زنبور انگبین را ساخت.

● **العشعر:** ١- الشعب: «أمر عسره». ٢- «يوم عسره»: شدید.

١- سخت و دشوار. «امر عسیره» کار دشوار. ٢- يوم عسیر: روز سخت.

● **العش:** وَ كَرَفَ الطَّارُ أَوْ وَ كُنْهَ فِي شَجَرَةٍ يَجْمَعُ مِنْ حطام الميدان و غيرها فيبض فيه، ج: أعشاش و عشاش و عششة و عشوش.

لانه پرند بر روی درخت، ج: اعشاش و عشاش و عششة و عشوش.

● **عَشَا:** يَشُو. عَشَا. (ع ش و) ١- ساء بهره ليلاً. ٢- ساء بضره ليلاً و نهاراً.

١- شب گور شد. ٢- بینانی او در شب و روز بد شد.

عَشْنِي: تعشية، (ع ش و)؛ أطلسه النشاء.

او را شام داد.

العشما: ۱- مص عَشِي. ۲- سوء البصر ليلاً. ۳- سوء البصر ليلاً و نهاراً.

۱- مص عَشِي. ۲- شب كورى. ۳- ضعف بينائي در شب و روز.

العشاء: طعام العشي. ج أعشية.

شام

العشاء: ۱- أول ظلام الليل. ۲- من المغرب الى العتمة

۱- اول تاریکی شب. ۳- غروب آفتاب تا پاسی از شب.

عشماي: جاء القوم عشراً. أي عشرة عشرة. للمذكر والمؤنث.

آن گروه ده تاده تا آمدند. مذکر و مؤنث یکسانست.

العشماة: جزء من عشرة من كل شيء.

یک دهم.

عشبة: عشبة، عشابة، المكان: نبت عشبة.

آن مکان گیاهش روید.

عشيب: عشبة، عشبا و عشابة، المكان: نبت عشبة.

در آن گیاه روئید.

عشيب: تعشيباً، المكان: نبت عشبة.

در آن مکان گیاه روید.

العشيب: الكل الرطب، ج أعشاب.

گیاه تر و تازه. ج أعشاب.

العشبة: واحدة العشب.

مفرد عشب.

عشْن: تعشيراً. ۱- المان: أخذ عشراً. ۲- أخذ عشراً

أمواله. ۳- القوم: صار عاشرهم. ۴- ب الناقة: صارت عشاراً:

۱- یک دهم آن مال را برداشت. ۲- ب: یک دهم مال او را

برداشت. ۳- القوم: دهمین نفر آن گروه شد. ۴- ب الناقة:

شتر تازه زانیده شتری که ۱۰ ماهه حامله است.

العش: جزء من عشرة أجزاء، ج عشور وأعشار.

یک دهم. ج عشور و أعشار.

العش: جزء من عشرة أجزاء، ج أعشار.

یک دهم. ج أعشار.

العشوا: من اللوق: التي مضى على حفلها عشرة أشهر،

ج عشار و عشاروات.

شتری که ۱۰ ماهه حامله است. ج عشار و عشاروات.

العشوة: ج عشار. هي من المدد أول العقود. وقاعدتها:

۱- إذا كانت مفردة ذكرت مع المؤنث وأنتت مع المذكر، نحو:

«عشرة كتب، عشو ساعات». ۲- إذا كانت مركبة مع ما قبلها

ذكرت مع المذكر وأنتت مع المؤنث، نحو: «ثلاثة عشر سطرًا،

و خمس عشرة كلمة».

عدد ۱۰ که جزء اول اعداد عقود است البته اعراب عقود را

ندارد. با معذود خود از نظر مؤنث مذکر مخالف است.

مانند: عشرة كتب. عشو ساعات. ۲- اگر ده با عدد دیگر

مربک شود قسمت اول مخالف قسمت دوم موافق. «ثلاثة

عشر سطرًا، خمس عشرة كلمة».

العشوة: المخالطة، الصعبة.

معاشرت، وقت و آمد، ناست و برخاست.

العشرون: من العدد، العدد الثاني، وهي عشرين.

عقد دوم است اولین عدد عقود است. عدد بیست.

عشْب: تعشيباً، الطائر: اتخذ عشاً.

پرندۀ لانه‌ای ساخت.

عشيق: عشق، عشقا و عشقا و عشقا. ۱- عشق و أولع

به بشد. ۲- بالشيء: لصب به.

۱- او را دوست داشت، عاشق او شد. ۲- بالشيء: به آن

علاقمند شد.

العشيق: ۱- مص عشق. ۲- إفراط الحب و الولوع.

۱- مص عشق. ۲- دوست داشتن.

العشواء: ج عشى. ۱- م الأعشى. ۲- الناقة التي لا تبصر

أمامها فهي تخبط بيدها كل شيء. ۳- «خبط خبط عشواء»:

أي تصرف من غير تفكير أو بصيرة.

۱- م. الأعشى. ۲- ماده شتری که جلویش را نمی بیند.

۳- خبط خبط عشواء: بی فکر و اندیشه دست به کاری زد.

عشيم: عشى، عشاً و عشاة. ۱- ساء بصره ليلاً. ۲- ساء

بصره ليلاً و نهاراً.

۱- شب كور شد. ۲- بینائی او شب روز بد شد.

العشيم: ر. العشاء.

العشيم: ۱- ذو العشب. ۲- الكثير العشب.

۱- دارای علف و گیاه. ۲- بر علف و گیاه.

العشيمة: ر. العشاء، ج عشايا و عشى و عشيات.

العشيم: ج عشار. ۱- الشعاعير. ۲- القبيلة. ۳- الصديق

۴- القريب. ۵- زوج المرأة. ۶- امرأة الرجل.

۱- همشین. ۲- قبله و قوم. ۳- دوست. ۴- خویشاوند و

نزدیک. ۵- شوهر. ۶- همسر.

العشيرة: ج عشار و عشاريات. ۱- القبيلة. ۲- عشيرة

الإنسان: بنو أبيه الأقربون.

١- قبيلة وقوم. ٢- عشيرة الإنسان: برادران انسان. و خویشان

الغشيق: ١- ر. العاشق. ٢- الممشوق.

١- ر. العاشق. ٢- ممشوق.

الغصني: عصي و غصية و عصيانا. (ع ص ي)

١- ع: خرج من طاعته. ٢- ع: عانده و خالف أمره.

١- از دستورات او سرپیچی کرد. ٢- ع: نافرمانی کرد. با او مخالفت ورزید.

العصا: ١- ما يُتَوَكَّلُ عليه أو يُضْرَب به من الخشب أو

غيره. مؤنثة. ج عصي و عصي و أغصاء. مث غصوان.

٢- العود. ج عصي و عصي و أغصاء. مث غصوان.

٣- عصا الفأس أو غيرها: هراوها. ٤- شق العصا: خالف

الجماعة و فارقهم. ٥- ألقى عصاه، أو ألقى عصا الترحال:

بلغ موضعه و استقر.

١- عصا. مؤنث است. ج عصي و عصي و أغص و أغصاء.

مث غصوان. ٢- جوب. ج عصي و عصي و أغص و أغصاء.

مث غصوان. ٣- عصا الفأس أو غيرها: دستگیره چوبی تبر.

٤- شق العصا: اتحاد را به هم زد. ٥- ألقى عصاه، ألقى عصا

الترحال: به مقصد رسید. در جایی اقامت گزید.

الجماعية: ج عصاب و عصابات. ١- الجماعة من الناس

أو الخيل أو الطير «عصابة السوء». ٢- ما يُغْضَب به من متدبل

أو نحوه. ٣- المعانعة.

١- گروهی از مردم، رمة اسب. دسته پرنندگان «عصابة

السوء» گروهی از مردمان بدکار. ٢- شال. ٣- عمامه، دستار.

الغصانة: آلة تُعَصَّر بها الفاكهة تدار باليد أو بالكهرباء.

آبمیوه گیر، برقی یا دستی.

الغضاض: ١- ما تَحْلَب و سال من الشيء المصخور.

٢- نفاية ما عُصِر.

١- عصاره و الشرة. ٢- چکیده هر چیزی که افشوده شده.

الجماعي: من شرف بنفسه لا يشرف بأبائه فنال الشلى

بكدّه و اجتهد و ذکاوت.

کسیکه خودش شخصیت پیدا کرده. خود ساخته.

الغضب: يغضب. غضباً. ١- الشجرة: ضمّ ساقرق من

أغصانها ثمّ ضربها لیسقط ورقها. ٢- الشی: شدّه.

شاخ و برگ درخت را جمع و جور کرد سپس آنرا زد تا که

برگهایش بریزد. ٢- الشی: آنچیز را بست.

الغضب: غضباً. شدّه بالغصابة.

آنرا با شال بست.

الغضب: عروق بيض منتشرة في الجسم و به متحرك

المرء و يحسّ ج أعصاب.

غضب های بدن ج أعصاب.

الغضب: الجماعة من الناس أو الخيل أو الطير. ج غضب.

گروهی از مردم. رمة اسب. دسته پرنندگان.

الغضب: المنسوب إلى الغضب: «مرض عصبي، جهاز

عصبي».

منسوب به غضب «مرض عصبي، جهاز عصبي» مرض

عصبي، دستگاه عصبي.

الغضب: ١- قرابة الإنسان من جهة أبيه: «المصيبة

القبلية». ٢- المدافعة عنّ يرتبط أمرک باهرم لفرض من

الأغراض. ٣- اضطراب في الأعصاب يتجلى في سرعة

الغضب و نمو ذلك.

١- خویشاوندی انسان از طرف پدر. «المصيبة

خویشاوندی و تعصب قبيلة. ٢- دفاع از کسی که با ما

ارتباط کاری دارند بخاطر هدفی از اهداف. ٣- اضطراب

عصبي بر اثر خشم و کینه.

الغضب: يصير. عصراً. ١- الفاكهة أو الثياب أو نحوها:

استخرج ماهه. ٢- الذمل أو الجرح: «استخرج فيته».

١- آب میوه گرفت. آب لباس شسته را گرفت. ٢- الذمل أو

الجرح: چرک دمل یا زخم را بیرون آورد.

الغضن: ج غشور و أغشور. ١- مص غشور. ٢- الششي: أو

آخر النهار، إلى احمرار الشمس. ٣- وج غشور و أغشور و

غشور و أغشور، و جمع أغشور أعاخير: الدهر. ٤- مرحلة من

الزمان منسوبة إلى حكم رجل أو سيادة دولة أو إلى ظاهرة

اجتماعية أو علمية أو نحو ذلك: «عصر المأمون، العصر

الراشدي، العصر العجري، عصر الذرة».

٢- عصر، واپسین روز. ٣- وج غشور و أغشور و غشور و

أغشور. وج اغشور أعاخير: روزگار. ٤- مدت زمانی معین در

دوره حکومت یک حاکم، «عصر المأمون، العصر الراشدي» دوره

حکومت مأمون. دوران حکومت خلفای راشدین.

الغضوي: ١- المنسوب إلى الغشور. ٢- الشائر على

عادات عصره و تقالیده: «هو عصري التفكير أو اللباس».

١- منسوب به عصر. ٢- نازه، باب روز «هو عصري التفكير أو

اللباس» او فکر و اندیشه روز را دارد. او تابع مدروز است.

الغضوبية: ١- م المصري. ٢- حالة الضرب. ٣- الميل

إلى الأخذ بادات الغشور و تقالیده.

١- م المصري. ٢- اوضاع و احوال روز. ٣- باب روز زندگی کردن.

❖ **عَصَصٌ**: تَفْصِيصاً عَلَيْهِ: أُلْحَ عَلَيْهِ.

به او اصرار کرد.

❖ **الْعَصَاعِصُ**: عَظَمُ الذَّنْبِ، جَ عَصَائِصٍ.

دنباله. دُمغازه ج عَصَاعِصِ.

❖ **عَصَفٌ**: يَصِيفُ، عَصَافٌ وَ عَصُوفٌ، ۱- بَ الرِّجْ: هَبَّتْ

شدیده. ۲- بَ الحربَ بالقوم: أَهْلَكْتَهُمْ، ۳- الدَّهْرُ بِهِمْ: أَهْلَكَهُمْ.

۱- باد به شدت وزید. ۲- بَ الحربَ بالقوم: جنگ آن گروه

را نابود کرد. ۳- الدهر بهم: روزگار آنان را نابود کرد.

❖ **العَصْفُورُ**: جَ عَصَافٍ، ۱- طَائِرٌ صَغِيرٌ، ۲- «طَارَتْ أَوْ

نَفَتْ عَصَافِرٌ بَطْنُهُ»: جَاعَ.

۱- گنجشک. ۲- طَارَتْ أَوْ نَفَتْ عَصَافِرٌ بَطْنُهُ: گرسنه شد.

❖ **عَصَمٌ**: يَحِمْ، عَصَمًا وَ عِصْمَةً، ۱- هُ اللُّهُ مِنَ الْمَكْرُوهِ:

حَفَظَهُ، وَقَاهُ، ۲- الشَّيْءُ: مَنَعَهُ.

۱- خداوند او را از بدی حفظ کرد. ۲- الشَّيْءُ: آنچه را منع

کرد.

❖ **العِصْمَةُ**: ۱- مِمَّنْ عَصَمَ، ۲- صِفَةٌ مِنْ لَا يَتَّقِي فِي الْخَطَا

أَوْ الرَّذِيلَةِ.

۱- مِمَّنْ عَصَمَ: ۲- ملکه اجتناب از خطا و گناه.

❖ **العِصْيَانُ**: ۱- مِمَّنْ عَصَى، ۲- التَّمَرُّدُ، تَرَكَ الْإِتِقَادَ

الطَّاعَةِ: «عِصْيَانُ الْجَيْشِ، الْعِصْيَانُ الْمَدَنِيَّ».

۱- مِمَّنْ عَصَى: ۲- تَمَرَّدُ، مَخَالَفَتٌ، سَرِيعِيٌّ أَوْ أَمَرٌ.

«عِصْيَانُ الْجَيْشِ عِصْيَانُ الْمَدَنِيِّ» نَافِرْمَانِي ارْتَش، نَافِرْمَانِي

مردم.

❖ **العَصِيبُ**: جَ عَصَبٍ وَ أَعْبِيَةٍ، ۱- يَوْمٌ عَصِيبٌ: شَدِيدٌ

الْحَرُّ، ۲- «أَمْرٌ عَصِيبٌ»: شَدِيدٌ عَسِيرٌ.

۱- روز بسیار گرم. ۲- امر عَصِيبٌ: کار دشوار و سخت.

❖ **العَصِيرُ**: ۱- مَا تَحْلُبُ وَ سَالَ مِنَ الشَّيْءِ الْمَحْصُورِ،

۲- الْمَقْصُورُ.

۱- آب میوه. ۲- آب هر چیزی که با فشار گرفته شده.

❖ **عَضٌ**: يَضُضُ، عَضًا وَ عَضِيصًا، ۱- هُ أَوْ بِي، أَوْ عَلَيْهِ: أَخَذَهُ

بِأَسْنَانِهِ وَ أَسْكَبَهُ «عَضَهُ الْكَلْبُ»، ۲- هُ الزَّمَانُ: اِسْتَدَّ عَلَيْهِ.

۱- او را با دندان گاز گرفت. ۲- هُ الزَّمَانُ: روزگار بر او

سخت و دشوار شد.

❖ **الْعَضَابُ**: الْكَثِيرُ الْقَضُ.

بسیار گاز گیرنده.

❖ **الْعَضَالُ**: ۱- الشَّدِيدُ، ۲- «مَرَضٌ عُضَالٌ»: يَمُجُّ الْأَطْبَاءُ

عَنْ شَفَائِهِ.

۱- سخت و دشوار. ۲- مرض عُضَالٌ: مرض لاعلاج.

❖ **عَصَدٌ**: يَصُدُّ، عَصْدًا، ۱- هُ، أَعَانَهُ، ۲- هُ: أَصَابَ عَصْدُهُ.

او را کمک کرد. ۲- هُ: بازوی او را مورد اصابت قرار داد.

❖ **العَصْدُ**: جَ أَعْضَادُ وَ أَعْصَدٌ، ۱- الشَّاعِدُ، وَ هُوَ مِنَ الْعِرْقِ

إِلَى الْكَتِفِ، ۲- الْعَيْنِ، ۳- «فَتَّ فِي عَصْدِهِ»: أَضْمَقَهُ وَ فَرَّقَ

عَنْهُ أَنْصَارَهُ.

۱- بازو. ۲- کمک و یاور. ۳- فَتَّ فِي عَصْدِهِ: او را ناتوان

نمود، یارانش را از دور ویر او پراکنده کرد.

❖ **العَصِيلُ**: ۱- الْكَثِيرُ الْقَضَلَاتِ، ۲- الْكَبِيرُ الْقَضَلَاتِ.

۱- کسیکه دارای عصفلات فراوان است. ۲- کسیکه

عصفلات او بزرگ است.

❖ **العَصَلَةُ**: كَلَّ عَصَلَةً فِي الْجِسْمِ مَعَهَا لَحْمٌ عَظِيمٌ مَجْتَمِعٌ

مَكْتَنٌ، جَ عَصَلٌ وَ عَصَلَاتٌ.

هر کدام از عصفلات بدن، جَ عَصَلٌ وَ عَصَلَاتٌ.

❖ **العَصْفُ**: جَ أَعْضَاءُ، ۱- كَلَّ جِزءً مِنْ مَجْمُوعِ الْجِسْمِ، كَالْيَدِ

و الْأُذُنِ، ۲- الْقَرْدُ الْمَشْتَرِكُ فِي جَمْعِيَّةٍ أَوْ حَرْبٍ أَوْ جَمَاعَةٍ.

۱- هر جزء از مجموع اجزاء بدن، مانند دست و پا.

۲- فردی که مشترک است در حزبی یا جمعیتی.

❖ **العَصْوُوسُ**: جَ عَصَفٌ وَ عِصَاضُ، ۱- الْكَثِيرُ الْقَضُ.

۲- الزَّمَنُ الشَّدِيدُ.

۱- بسیار گاز گیرنده. ۲- زمانه سخت و دشوار.

❖ **العَطَاءُ**: مَا يُعْطَى، جَ أَعْطِيَةٌ، جِيعٌ أَعْطِيَاتٌ.

بخشش، جَ أَعْطِيَةٌ جِيعٌ أَعْطِيَاتٌ.

❖ **العَطَارُ**: ۱- بَائِعُ الْبَطْرِ، ۲- الْكَثِيرُ التَّطَرُّ.

۱- عطر فروش. ۲- کسیکه بسیار عطر مصرف می کند و

خوشبوست.

❖ **عَطَّارٌ**: كَوَكَبٌ سَيَّارٌ هُوَ مِنْ أَقْرَبِ السَّيَّارَاتِ إِلَى الشَّمْسِ.

سَيَّارَةٌ عَطَّارٌ، سَيَّارَةٌ نَجْمٌ كَهْ نَزْدِيكُ تَرْتِينِ سَيَّارَاتٍ بِهِ

خَوَرُشِيدٌ اسْتَدَّ.

❖ **عَطِبٌ**: يَطْطِبُ، عَطْبًا، ۱- هَلَكَ، ۲- الشَّيْءُ: فُسِدَ.

۱- نابود شد. از بین رفت. ۲- الشَّيْءُ: آنچه خراب شد.

❖ **عَطِرٌ**: يَطْطِرُ، عَطْرًا، ۱- طَبَّحٌ بِالْطَبْرِ.

خود را با عطر خوشبو نمود.

❖ **عَطْرٌ**: تَعَطَّرٌ، هُ: طَبَّحٌ بِالْطَبْرِ.

او را با عطر خوشبو نمود.

❖ **العَطْفُ**: ۱- الْمَطْطِبُ بِالْطَبْرِ، ۲- مِنَ الزُّهُورِ أَوْ غَيْرِهَا:

الطَّبَّابُ الرَّائِعَةُ.

۱- کسیکه خود را خوشبو نموده است با عطر. ۲- من

الزُّهُورِ أَوْ غَيْرِهَا: گلهای خوشبو.

﴿العَطَرُ: ج عَطُور. ١- الطَّيِّب. ٢- نبات طَيِّب الرائحة.

١- عطر. ٢- گیاهی است خوشبو.

﴿عَطَشٌ: يَعْطَشُ وَ يَعْطِشُ. عَطْشاً. أَتَتْهُ الْعَطَشَةُ. عطسه کرد.

﴿الْعَطَشَةُ: ١- الثَّوَرَةُ مِنْ عَطَشٍ. ٢- اندفاع الهواء بقوة من الأنف مع صوت قوي.

١- یکبار عطسه کردن. ٢- عطسه کردن.

﴿عَمِلَشٌ: يَعْطِشُ. عَطْشاً. ١- احتياج إلى الشُّرْبِ أو رَغِب فيه. ٢- إليه اشتاق.

١- تشنه شد. ٢- الیه مشتاق او شد.

﴿الْعَطَشَانُ: ذَوَا الْعَطَشِ. ج عطاش و عَطْشَى و عَطَاشَى. م عَطْشَى و عَطَاشَةً ج عطاش.

تشنه. ج عطاش و عَطْشَى و عَطَاشَى و عَطَاشَى م عَطْشَى و عَطَاشَةً ج عطاش.

﴿عَطَفٌ: يَعْطِفُ. عَطْفاً. وَ عَطُوفاً. ١- الیه: مال. ٢- علیه: رِقٌّ لَهُ. رحمه. ٣- بَ التَّائِقَةُ عَلَى وَلَدِهَا: حَثَّتْ عَلَيْهِ وَ دُرُّ لَبْنِهَا.

٢- قَلْبُهُ أَوْ بَقْلُهُ: جمعه رَحِماً رَقِيقاً. ٥- عَنْ الْأَمْرِ: آماله و صرفه عنه. ٦- عَنْ الْأَمْرِ: انصرف عنه. ٧- كَلِمَةً عَلَى مَا قَبْلُهَا: أَتَتْهَا بِهَا بِالطَّعْفِ. ٨- الشَّيْءُ: آماله. حناه «عطف العود».

١- به او تمایل شد. ٢- علیه: دلش به حال او سوخت

٣- بَ التَّائِقَةُ عَلَى وَلَدِهَا: ماده شتر نسبت به بچه اش

دلسوزی نمود و شیر از پستانش جاری شد ٤- قَلْبُهُ أَوْ بَقْلُهُ: قلب او را رَحِماً مهربان نمود. ٥- عَنْ الْأَمْرِ: او را از آن کار بازداشت، منصرف نمود. ٦- عَنْ الْأَمْرِ: از آن کار منصرف شد. ٧- كَلِمَةً عَلَى مَا قَبْلُهَا: کلمه ای را به دیگری

ممنوع کرد. ٨- الشَّيْءُ: کج نمود، خم کرد. «عطف العود» چوب را خم کرد.

﴿الْعَطْفُ: ١- مص عَطَف. ٢- العنان.

١- مص عَطَف. ٢- مهربانی و محبت و دلسوزی.

﴿الْعَطْفُ: ج أَعْطَافٍ وَ عَطَافٍ وَ عَطُوفٍ. ١- من كل شيء: جانبیه. ٢- «عطف الرجل»: جانبیه رأسه إلى وركبه.

٣- «عطف الطريق»: وسعته، أعلاه.

١- کنار هر چیزی. ٢- عطف الرجل: دو شانه مرد. ٣- عطف الطريق: وسط راه. بالای راه.

﴿عَطَلٌ: يَعْطَلُ. عَطَالَةً. المائل: بطل عن العمل.

کارگر کار را رها کرد.

﴿عَطِلٌ: يَعْطَلُ. عَطْلاً. من الشيء: خلاصه.

بی چیز شد. خالی شد.

﴿عَطَلٌ: تعطلاً، الشيء: تركه بضيع ولم يَهَمْ لَهُ.

آنچیز را رها کرد و اهمیت نداد.

﴿الْعَطْلَةُ: ١- البقاء بلا عمل. ٢- القرصة: «العطلة المدرسية، العطلة القضائية».

١- بیکار ماندن. ٢- فرصت، تعطیلی. «العطلة المدرسية» «العطلة القضائية» مدرسه، تعطیلی دادوسی.

﴿الْعَطْلُوفُ: ج عَطْف. ١- الشُّفُوقُ. ٢- المَحْمِین.

١- بسیار مهربان و دلسوز. ٢- نیکوکار.

﴿الْعَطْلِيَّةُ: ر. العطاء. ج عَطَايا و عَطِيَات.

﴿الْعِطْفَةُ: (وع ظ) ج عِطَاف. ١- مص وَعْطَ. ٢- كلام الواعظ. ٣- التَّصَحُّع و التَّذْكِيرُ بِالْأَثْوَابِ و النَّقَابِ.

٢- سخنان پند آموز. ٣- نصیحت و یادآوری پاداش و کیفر.

﴿عَفْطٌ: يَعْطِفُ. عَطْفاً وَ عَفَافَةً. ١- الشيء: كان عَظِماً، كَثِيراً. ٢- عليه الأمر. صُتِبَ علیه.

١- بزرگ و عظیم بود. بزرگ شد. ٢- علیه الأمر: آن کار بر او سخت و دشوار شد.

﴿عَفْطٌ: تعظيماً، فُ: فَعْصَهُ، كَثِيراً، بَجَلَهُ.

او را تعظیم کرد. بزرگ کرد. بزرگ شمرد.

﴿المُعْظَمُ: قَصَبُ الْحَيَوَانِ وَ الْإِنْسَانِ الَّذِي عَلَيْهِ اللَّحْمُ، ج أَعْظَمُ و عِظَامٌ و عِظَافَةٌ.

استخوان. ج أَعْظَمُ و عِظَامٌ و عِظَافَةٌ.

﴿المُعْظَمُ: الْكَبِيرُ، خِلَافَ الصَّغَرِ.

بزرگی - ضد کوچکی.

﴿المُعْظَمُ: ١- مص عَظَم. ٢- الْكَبِيرُ، خِلَافَ الصَّغَرِ.

١- مص عَظَم. ٢- الْكَبِيرُ، خِلَافَ الصَّغَرِ.

﴿الْعِظْفَةُ: ١- الرُّهُو. ٢- أُنْفُوزَةُ. ٣- الْكَبِيرِيَاءُ.

١- تبختر. ٢- خود بزرگ بینی نخوت. ٣- غرور و خودپسندی.

﴿الْعِظْفَةُ: الْقِطْعَةُ مِنَ النَّظْمِ.

یک تکه استخوان.

﴿الْعِظْفِيُّ: نسبة إلى الْعِظْمِ: «الهيكل العظمي».

منسوب به عظم. «الهيكل العظمي» اسکلت بدن.

﴿الْعِظْفِيُّ: ج عِظْفَاءٌ وَ عِظَامٌ وَ عِظْمٌ. ١- الْكَبِيرُ.

٢- ذُو الْعِظْمَةِ وَ التَّوَدُّدُ وَ الشُّؤْمُ.

١- بزرگ. ٢- کسیکه دارای صفت بزرگواری است.

﴿الْعِظْفِيَّةُ: ج عِظَامٌ. ١- المَعْظِیم. ٢- المصيبة الشديدة.

١- م عِظْم. ٢- مصیبت بزرگ.

﴿عَفٌّ: يَعْطُ. عَفّاً وَ عَفْفاً وَ عَفَافَةً. ١- امتنع عما لا

﴿ عَفْلَنَ: يَعْفُلُ عَفْلاً وَ عَفْوَةً الشَّيْءُ: فَسَدَ مِنْ رَطوبَةٍ أَوْ نَحْوِهَا وَ تَفَيَّرَ. »

بر اثر رطوبت و مانند آن خراب شد. دگرگون شد.

﴿ العَفْلَنُ: ۱- مَصْ عَفْنٌ. ۲- مَادَّةٌ نَائِبَةٌ لَهَا طَرِيقَةٌ تَنْمُو عَلَى بَعْضِ الْأَشْيَاءِ الْفَاسِدَةِ مِنَ الرُّطوبَةِ أَوْ غَيْرِهَا. وَ مِنْ هَذِهِ الْأَشْيَاءِ الْخَبِيزُ وَ نَحْوُهُ. »

۲- کپک زدن روی غذا، از قبیل نان کپک زده.

﴿ العَفْلَنُ: مَا أَصَابَهُ التَّفَنُّ. »

گندیدم. متعفن. پورگرفته.

﴿ العَفْوُ: ج عَفَاءٌ وَ أَعْفَاءٌ. ۱- مَصْ عَفَا. ۲- الصُّفْحُ وَ الْإِعْرَاضُ عَنِ الْقَوِيَّةِ: «الْعَفْوُ عِنْدَ الْمَقْدَرَةِ. »

۱- مَصْ عَفَا ۲- بخشش گناه و خطا. «الْعَفْوُ عِنْدَ الْمَقْدَرَةِ» بخشش به هنگام قدرت.

﴿ العَفْوَةُ: ۱- مَصْ عَفْنٌ. ۲- ذَرُّ التَّفَنُّ. »

﴿ العَفْوِيَّةُ: عَمَلُ الشَّيْءِ أَوْ قَوْلُ الْكَلَامِ مِنْ غَيْرِ تَصْنُوعٍ أَوْ إِجْهَادٍ فَكِرٍ: «عَفْوِيَّةٌ فِي التَّصَرُّفِ. »

عملی را بدون محرک و تشویق کننده انجام دادن «عَفْوِيَّةٌ فِي التَّصَرُّفِ».

﴿ الْعَفِيفُ: ذُو الْمَقْدَرِ، ج أَعْفَةٌ وَ أَعْفَاءٌ، م عَفِيفَةٌ ج عَفِيفَاتٌ وَ عَفَائِفُ. »

با کدامان. ج أَعْفَةٌ وَ أَعْفَاءٌ. م عَفِيفَةٌ ج عَفِيفَاتٌ وَ عَفَائِفُ.

﴿ عَفَى: يَعْفُو عَفْوَاً وَ عَفْأً وَ مَقْفَعٌ. وَالَّذِي اسْتَعْفَفَ بِهِ وَعَصَا وَ تَرَكَ الْإِحْسَانَ إِلَيْهِ. »

فرزند از فرمان پدر سرپیچی کرد. او را اذیت کرد.

﴿ الْعُقَابُ: طَائِرٌ مِنَ الْجَوَارِحِ قَوِيٌّ الْمَخَالِبِ أَغْفَقَ. الْمَنْقَارُ حَادٌّ الْبَصَرِ. لِلْمَذْكَرِ وَ الْمُنْثَى، ج عُقْبَانٌ وَ أُعْقِبَ، جَعَّ عُقَابِينَ. »

عُقَاب که پرنده‌ای با پنجه‌های تیز و چشمهای تیزبین. مذکر و مؤنث یکسانست. ج عُقْبَانٌ وَ أُعْقِبَ. جَعَّ عُقَابِينَ.

﴿ الْمُعْقَابُ: ۱- مَصْ عَاقِبَ. ۲- الْجَزَاءُ بِالْشَّرِّ. »

۲- کیفر، سزا.

﴿ الْعَقَانُ: ج عَقَارَاتُ. ۱- الْمَنْزِلُ. ۲- الْأَرْضُ. ۳- الضَّمَّةُ. »

۱- خانه. ۲- زمین مستغلات. ۳- زمین.

﴿ الْعَقَانُ: ۱- مَصْ عَقَرُ ۲- الْحَمْرَةُ. ۳- مَنَاحُ الْبَيْتِ. »

۲- شراب. ۳- کالای خانه.

﴿ الْعِفَالُ: ج عَفْلٌ. ۱- حَبْلٌ يُقَدُّ بِهِ الْجَبَلُ فِي وَسْطِ ذِرَاعِهِ. »

۲- جدیده من صوف و حریر او غیرهما یُقَدُّ بِهِ الرُّجُلُ الْكُوفِيَّةُ عَلَى رَأْسِهِ.

۱- زانوبند شتر. ۲- بند کلفتی است که عربها با دستمال

بِجَلٍّ وَلَا يَحْسَنُ قَوْلًا أَوْ فِعْلاً. ۲- عَنِ الشَّيْءِ: اسْتَعْنَى عَفْثُ الْفَارِسِ عَنِ التَّمَنُّعِ. »

۱- از کارهای زشت و حرام خودداری کرد. ۲- عَنِ الشَّيْءِ: خودداری کرد. «عَفْثُ الْفَارِسِ عَنِ التَّمَنُّعِ» جنگجو از غنیمت چشم‌پوشی کرد.

﴿ عَفَا: يَعْفُو عَفْوَاً (ع ف و). ۱- عَفَا أَوَّلَهُ ذَنْبَهُ وَ عَنِ ذَنْبِهِ: أَعْرَضَ عَنْ عَقوبَتِهِ وَ هَوَّسَتْجَعَهَا. ۲- اللَّهُ عَنْهُ: مَعَا ذُنُوبَهُ. »

از گناه او درگذشت، او را مجازات ننمود. ۲- اللَّهُ عَنْهُ: خداوند بر روی گناهانش خط کشید، او را بخشید.

﴿ عَفَا: يَعْفُو، عَفْوَاً وَ عَفْوَاً (ع ف و). ۱- الْأَسْرُ أَوْ الْمَنْزِلُ: أَشْئٌ. ۲- الشَّيْءُ: خَفِيٌّ. »

۱- نشانه و علامت یا خانه از بین رفت. محو شد. ناپدید شد. ۲- الشَّيْءُ: آنچه ناپدید شد.

﴿ عَفَى: تَغْفِيَةً (ع ف و) تِ الرِّيحِ الْمَنْزِلَ أَوْ الْأَثَرَ: مَحْتَهُ. »

باد منزل را از بین برد.

﴿ الْعَفَاءُ: ۱- مَصْ عَفَا. ۲- الْهَلَاكُ. الْزَوَالُ. ۳- أَمَحَا الْأَثَرَ. »

۱- مَصْ عَفَا ۲- هلاک و نابودی. ۳- از بین رفتن اثر و نشانه.

﴿ الْعَفَافُ: ۱- مَصْ عَفَّ. ۲- الْإِمْتِنَاعُ عَفْلاً يَحْسَنُ قَوْلًا أَوْ فِعْلاً. »

۱- مَصْ عَفَّ ۲- خودداری از انجام کار زشت و حرام.

﴿ الْعِفَّةُ: ۱- مَصْ عَفَّ. ۲- تَرَكَ الشَّهَوَاتِ الدُّنْيَا. ۳- طَهَارَةُ الْجَسَدِ. ۴- التَّيَبُّلُ: «نَدَرَ الرَّاهِبُ أَوْ الرَّاهِدُ الْمَعَّةَ. »

۱- مَصْ عَفَّ ۲- ترک شهوات پست. ۳- پاکی و طهارت بدن. ۴- ذکر و راز و نیاز و نذر الزاهد او الزاهد العفَّة و راهب یا زاهد راز و نیاز را نذر کرد.

﴿ عَفَنَ: تَغْفِرُ. هُ فِي الْقَرَابِ: مَرْغُهُ وَ قَلْبُهُ فِيهِ. »

او را در خاک غلطانید.

﴿ الْعِفْرِيَّةُ: ج عَفَارِيْتُ. ۱- الْغَيْبَةُ الْمُنْكَرُ. ۲- جَنِّي أَوْ شَيْطَانٌ. ۳- آتَمَةُ رَافِعَةٍ تُرْفَعُ بِهَا السَّيَّارَاتُ وَ نَحْوُهَا. »

۱- غیب، ناپسند. ۲- جن، شیطان. ۳- جرفعل.

﴿ عَفَشَ: يَغِشُّ، عَفْشاً الشَّيْءُ: وَطَنَهُ، دَاسَهُ. »

پاروی آن نهاد، لگدکوب کرد. زیر پا نهاد.

﴿ عَفَشَ: يَغِشُّ، عَفْشاً الشَّيْءُ: جَمْعُهُ. »

آنچه را گردآوری کرد. جمع کرد.

﴿ الْعَفْصُ: ۱- نَوْعٌ مِنْ شَجَرِ الْبُلُوطِ. ۲- شَمَرُ التَّقْصِ، وَ مِنْهُ يُصْنَعُ الْعَبَرُ وَ الصَّبْغُ. »

۱- درخت مازو ۲- میوه درخت مازو که از آن مرکب و رنگ می‌سازند.

روی چغیه بر سر می‌بندند.

❖ **العقاق:** داء عقاق: لا یرعی الشفاء منه.

مرض لاعلاج.

❖ **عَقَبَ:** یَعْقِبُ وَ یَعْقِبُ عَقَبًا وَ عَقُوبًا وَ عَاقِبَةً، هُوَ أَوْ سَكَاتُهُ خَلْفَهُ وَ جَاءَ بَعْدَهُ.

پس از او آمد. جانشین او شد

❖ **عَقَبَ:** تَعْقِيبًا. ۱- هُوَ جَاءَ بِتَبِيعٍ. ۲- هُوَ أَنَسَى بَشِيءَ بَعْدَهُ.

۳- علی الکلام: علقی علیه نقضاً له أو تأییداً.

۱- پس از او آمد. پشت سر او آمد. جانشین او شد. ۲- هُوَ:

چیزی را پشت سر او آورد. ۳- علی الکلام: آن سخنان را تحلیل نمود.

❖ **العَقَبُ:** ج. أَعْقَابُ ۱- عَظُمَ مَوْخَرُ الْقَدَمِ. ۲- الْوَلَدُ. ۳- وَلَدَ الْوَلَدُ. ۴- رَجَعَ عَلَى عَقِبِهِ: أَيُّ عَلَى الطَّرِيقِ الَّتِي جَاءَ مِنْهَا

سریعاً. ۵- عَقِبَ اللَّفَافَةُ: مَوْخَرُهَا الَّذِي يُرْمَى بَعْدَ اسْتِمَالِ الْقِسْمِ الْأَكْبَرِ مِنْهَا.

۱- پاشنه پا. ۲- فرزند. ۳- نوه. ۴- رَجَعَ عَلَى عَقِبِهِ: از راه خود بازگشت. ه. عَقِبَ اللَّفَافَةُ: دسته چوبی مشعل آتش.

❖ **العَقَبُ:** ۱- آخِرُ كُلِّ شَيْءٍ. ۲- الْآخِرَةُ. ۳- الْبَدَلُ.

۴- جزء الأمر. ۵- «التَّقْيُّنُ لَكَ»: دعاء یرجون به للمعزب الزواج.

۱- انتهای هر چیزی. ۲- آخرت. ۳- پاداش. ۴- کبیر. ه. التَّقْيُّنُ لَكَ: دعائی است برای مجرد گفته می‌شود که ازدواج نماید.

❖ **العَقَبَةُ:** ج. عَقَبَاتُ وَ عِقَابُ. ۱- الطَّرِيقُ الضَّمْبُ فِي الْجِبَالِ. ۲- الطَّرِيقُ فِي أَعْلَى الْجِبَالِ.

۱- راه ناهموار در کوهستان. ۲- راه در قسمت‌های بالای کوه.

❖ **عَقَدَ:** یَعْقِدُ عَقْدًا. ۱- الْهَجْلُ أَوْ نَحْوُهُ: جَعَلَ فِيهِ عَقْدَةً.

۲- الْبَيْعُ أَوْ الْبَيْعُ أَوْ الْمَهْرُ أَوْ نَحْوُهَا: أَحْكَمَهُ، شَدَّهُ، أَكْبَدَهُ.

۳- بَنَى عَقْدًا. ۴- لَهُ الشَّيْءُ: جَعَلَهُ لَهُ «عَقْدَ» الرِّاسَةِ أَوْ الْقِيَادَةِ.

۵- لَهُ الشَّيْءُ: ضَمَنَهُ. ۶- السَّائِلُ: غَلَطَ.

۱- طلب را کرده زد. ۲- الْبَيْعُ أَوْ الْبَيْعُ أَوْ الْمَهْرُ أَوْ نَحْوُهَا:

قرارداد، پیمان، عقدنامه فروش را محکم کرد، تأکید کرد.

۳- پیمانی را بست. ۴- لَهُ الشَّيْءُ: آنچه را برای او قرار داد.

«عَقْدَ» لَهُ الرِّاسَةِ أَوْ الْقِيَادَةَ: ریاست و فرماندهی را برای او

قرار داد. ۵- لَهُ الشَّيْءُ: آنچه را برای او تضمین نمود.

۶- السَّائِلُ: مایع غلیظ شد. سفت شد.

❖ **عَقَّدَ:** تَعْقِيدًا. ۱- الدِّبْسُ أَوْ الرَّبُّ أَوْ الْوَلَدُ أَوْ نَحْوُهَا: أَغْلَاهُ

حتى غلظ. ۲- الْبَيْتُ: جَمَلَ لَهُ عَقُودًا. ۳- الْكَلَامُ: أَخْفَاهُ، جَمَلَهُ

غامضاً. ۴- الْأَمْرُ: جَعَلَهُ ضَعِيفًا لَا يَسْهَلُ حَلُّهُ.

۱- شبیره و ژب و غسل را جوشاند تا اینکه منعقد شود.

۲- الْبَيْتُ: برای خانه طاق زد. ۳- الْكَلَامُ: سخن را پوشاند،

پیچیده بیان کرد. ۴- الْأَمْرُ: کار را دشوار نمود و لاینحل

نمود.

❖ **العَقْدُ:** ۱- مَصْ عَقْدٌ ۲- مَا عَقِدَ مِنَ الْبِنَاءِ، ج. عَقُودٌ وَ أَعْقَادُ.

۳- وَجَّ عَقُودَ الْعَهْدِ. ۴- مِنَ الْعَدَدِ: الْعَشْرُونَ، الثَّلَاثُونَ، وَ

نَحْوَهُمَا إِلَى التَّسْعِينَ. ۵- فِي الْاِقْتِصَادِ: اتَّفَاقٌ بَيْنَ طَرَفَيْنِ

یلتزمان بمقتضاه تنفيذ یُؤدُو.

۱- مَصْ عَقْدٌ ۲- طاق ساختمان. ج. عَقُودٌ وَ أَعْقَادُ. ۳- پیمان.

۴- مِنَ الْعَدَدِ: از بیست تا نود. ه. فِي الْاِقْتِصَادِ: قراردادی

است بین دو طرف بسته می‌شود و می‌بایست به آن پایبند

باشند.

❖ **العَقْدُ:** جَلِیةٌ مِنْ خَزَرٍ أَوْ جَوْهَرٍ يُنْظَمُ فِي خِطِّ نَحِیْطٍ

بِالْعَنْقِ، ج. عَقُودٌ.

گردنبند. قِلاص. ج. عَقُودٌ.

❖ **العُقْدَةُ:** ج. عُقْدٌ. ۱- مَا يُمْسِكُ الشَّيْءَ وَ يَوْقَعُهُ.

۲- مَوْضِعُ الْعَقْدِ. ۳- وَحْدَةٌ سَرِیةٌ تَسَاوِي ۱۸۵۳ مِثْرًا فِي

السَّاعَةِ. ۴- فِي الْكَلَامِ: الصَّعُوبَةُ وَ الْغُمُوضُ. ۵- «الْعُقْدَةُ

النَّفْسِیَّةُ»: اضْطِرَابٌ نَفْسِیٌّ یَنْشَأُ عَنْ كِبَتْ وَ یُؤَدِّي إِلَى تَصَرُّفَاتٍ

شاذَّةٍ أَوْ مُسْتَفْرِیةٍ.

۱- گره. ۲- محل گره. ۳- واحد اندازه گیری سرعت ۱۸۵۳

متر در ساعت. ۴- فِي الْكَلَامِ: سخن و گفتار، نامفهوم.

۵- العُقْدَةُ النَّفْسِیَّةُ: اضطرابات نفسانی - ناراحتی نفسانی که

منجر به انجام کارهای ناهنجار می‌شود.

❖ **عَقَرُ:** یَعْقُرُ عَقْرًا. ۱- الْفَرَسُ أَوْ الْهَجْلُ أَوْ نَحْوُهَا: قَطَعَ

إِحْدَى قَوَائِمِهِ لِيَسْقُطَ وَ یَذْبَحَهُ. ۲- هُوَ جَرَحَهُ. ۳- هُوَ نَحَرَهُ،

ذَبَحَهُ. ۴- الْكَلْبُ: عَضَّ.

۱- یکی از دو پای اسب یا شتر را قطع کرد تا اینکه بیافتد

برای بریدن سر. ۲- هُوَ زَخَمَیْ. ۳- هُوَ سَرَسٌ رَا بَرِیدَ، ذَبَحَ

کرد. ۴- الْكَلْبُ: سگ پایش را گاز گرفت.

❖ **عَقَنَ:** یَعْقُرُ عَقْرًا وَ عَقَارَةً وَ عَقَارَةً. الرَّجُلُ وَ الْمَرْأَةُ، عَقَمَا،

لَمْ یُلْدا.

عقیم شدند، نازا شدند.

❖ **العَقْرُ:** ج. أَعْقَارُ. ۱- مَصْ عَقْرٌ وَ عَقْرٌ. ۲- عِدَمُ الْحَمْلِ،

الْعُقْمُ.

۲- نازاری. عقیمی.

❖ **العَقْرَبُ:** ج. عَقَارِبُ. ۱- دَابَّةٌ صَغِیْرَةٌ سَائِمَةٌ كَثِیْرَةُ الْأَنْوَاعِ

زن و مرد را عقیم و نازا نمود. ۲- الشیء: میگوید آنچیز را نابود کرد. از بین بُرد. «عَقَمَ الحلیب» شیر را باستوریزه نمود.

❖ **العَقَمُ:** ۱- مص عَقَمَ. ۲- حالتی که زن و مرد با هم آمیزش نکنند.

۱- مص عَقَمَ ۲- وضعیتی است در زن و شوهر که مانع بچه دار شدن میشود.

❖ **العُقُوبَةُ:** الجزاء بالشَّرِّ.

کیفر، سزا.

❖ **العُقُورُ:** الذي یبقّر من الحيوان وغيره، ج عُقْرٌ: «کلب عقور».

هر حیوانی که بی می شود. یا سگ گزند. ج عُقْرٌ و کلب عقور.

❖ **العُقَّيَانِ:** الذهب الخالص.

طلای ناب و خالص.

❖ **العُقَيْدَةُ:** ۱- الثَّعَابِدُ و الثَّعَابِدُ. ۲- رتبه عسکرته فی مرتبه الضباط، ج عُقْداء.

۱- کسیکه پیمان می بندد. ۲- رده ای است نظامی «سرهنگ» ج عُقْداء.

❖ **العُقَيْدَةُ:** ج عُقْدَانَد. ۱- ما یندین به الإنسان و یعقده فی الدین و الأخلاق و السیاسة و غیرها: «عقیده راسخه».

۲- ما عُقِدَ علیه القلب و الضمیر.

۱- عقیده- ایمان. ۲- آنچه که قلب و وجدان بدان وابسته اند.

❖ **العُقَیقُ:** خَزَزْ أَحْمَر.

سنگ عقیق، یک دانه عقیق که رنگ قرمز دارد.

❖ **العُقَیْقَةُ:** ج عُقَقَائِل. ۱- السَّیِّدَةُ الکَرِیْمَةُ المتخذة. ۲- «عقیقه الرجل»: زوجه الکریمة.

۱- علیا منخدره، بانو. ۲- عقیقه الرجل: زن بزرگوار.

❖ **العُقَیْمُ:** ۱- من النساء: التي لا تلد لمانع، ج عُقَائِم و عُقَم. ۲- من الرجال: الذي لا یلد لمانع، ج عُقَمَاء و عَقَمَی.

۳- «عقل عقیم»: لا خیر فیهِ ولا ینفع صاحبه.

۱- زنی که نازاست. ج عُقَائِم و عُقَم. ۲- من الرجال: مردی که بچه دار نمیشود. ج عُقَمَاء و عَقَمَاء و عُقَم. ۳- عقل عقیم: عقلی که بی فایده است خیری ندارد.

❖ **العُقَاظُ:** ج عَقَاظ و عَقَاظَات ۱- عصا یُتَوَكَّلُ علیها. ۲- عصا الأسف عند النصارى.

۱- عصائی که بر آن تکیه می کنند. ۲- عصای اسف نژد مسیحیان.

تلسع بابره فی طَرَفِ ذَنْبِهَا. ۲- «عقرب الساعة»: هو ما یشیر إلى الساعات، و منها ما یشیر إلى الدقائق، و منها ما یشیر إلى الثواني.

۱- کژدم. ۲- عقرب الساعة: عقربه ساعت.

❖ **عَقَفَ:** یَعْقِفُ، عَقْفًا. الشیء: حناه و عَوَّجه «عقف العصا، عقف الشارب».

کج کرد. خم کرد. «عقف العصا عقف الشارب»: عصا را خم کرد. سبیل را تاب داد.

❖ **عَقَلَ:** یَعْلُ عَقْلًا و مَعْقُولًا. ۱- أدرك حقائق الأشياء. ۲- الولد: أدرك.

۱- حقائق چیزها را درک کرد. فهمید. ۲- الولد: درک کرد.

❖ **عَقَلَ:** یَعْلُ، عَقْلًا. الشیء: فهمه، أدركه علی حقیقته.

آنچیز را فهمید. حقیقت آنرا درک کرد.

❖ **عَقَلَ:** یَعْلُ و یَعْلُ عَقْلًا. ۱- الجمل أو نحوہ: تثنی رسغ یده إلى عضده فشدهما معاً بحبل هو المِقَال. ۲- الدواء یبطنه: أسكه.

۱- دست و پای شتر را زانویند زد. عقال بست. ۲- الدواء یبطنه: دوا شکم او را شفا داد. شکم او را سفت نمود.

❖ **عَقَلَ:** یَعْقِلُ، عَقْلًا. ۱- السلام: عقل. ۲- ه: جمله عاقلاً. ۳- الجمل: عقله.

۱- پسر بچه بالغ شد. ۲- ه: او را عاقل نمود. ۳- الجمل: پای شتر را زانویند زد، عقال بست.

❖ **العَقْلُ:** ج عُقُول. ۱- مص عقل. ۲- جوهر مجرد عن المادة، یستطیع، یدرك حقائق الأشياء الکلیة النظرية. ۳- القلب.

۱- مص عقل. ۲- عقل خرد. ۳- قلب.

❖ **العَقْلَةُ:** اعتقال اللسان، احتباسه.

بند آوردن زبان.

❖ **العَقْلَةُ:** ما یَعْلُ به کالقید أو العقال.

بند. نخ. دستبند. زنجیر.

❖ **العَقْلَی:** ۱- المنسوب إلى العقل. ۲- من كان علی مذهب العقلية.

۱- منسوب به عقل. ۲- کسیکه بر مکتب عقل باشد.

❖ **العَقْلَیَّة:** حالة العقل و طريقة تفكيره.

حالت عقل و راه و روش اندیشه عقل.

❖ **عَقَمَ:** یَعْمُ، عَقْمًا. ۱- المرأة أو الرجل: لم یلد لمانع.

زن و مرد عقیم شدند.

❖ **عَقَمَ:** تَعْمًا. ۱- المرأة أو الرجل: جملة عقمًا. ۲- الشیء: قتل ما فیهِ من المراتم «عقم الحلیب».

یباعاً.

۱- دوباره نوشید، پی در پی نوشید. ۲- دوباره او را نوشاند، پی در پی به او نوشاند.

❖ عُكْرٌ: عَلٌّ، مرض.

مريض شد. ناخوش شد.

❖ عُكْرٌ: ر، ثَقُلَ.

❖ عُكْرٌ: اسم بمعنى «فوق»: «من علٍّ، مِن علٍّ».

اسمی است به معنی «فوق» مثل «مِنَ عَلٍّ، من عَلٍّ». از بالا.

❖ عَلَا: يَعْْلُو، عَلُوًّا (ع ل و) ۱- الشيء: ارتفع «علا النهار».

۲- في المجد أو المكارم: شرف. ۳- فاز به، فُهِرَ. ۴- المكان

أوبه: صعد. ۵- الدابة: ركبه. ۶- به: جعله عالياً.

۱- آنهیز بالا آمد. بالا رفت. «علا النهار» روز بالا آمد.

۲- في المجد أو المكارم: در بزرگی و جوانمردی مقام

بلندی بدست آورد. ۳- برا او پیروز شد. ۴- المكان أوبه:

از آنجا بالا رفت. شد الدابة: سوار بر چارپا شد. عربو: او را

بالا برد.

❖ عَلِيٌّ: يَغْلِي، عَلِيًّا وَ عَلِيًّا (ع ل ي) الشيء أو عليه أو فيه:

صعد.

بر بالای آن رفت، بالای آن صعود کرد.

❖ عَلِيٌّ: تعلية، (ع ل و ع ل ي): رفعه و جعله عالياً.

او را بالا برد، بر بالا قرار داد.

❖ عَلِيٌّ: ۱- حرف جرّ، من معانيه: الاستعلاء، والمصاحبة،

والظرفية بمعنى «في»، والاستدراك، وغيرها. ۲- اسم بمعنى

«فوق» بعد «بين» نمو: «سقط من على السطح». ۳- اسم فعل،

من معانيه: (أ) «عليّ كذا أو به»: أي أعطني إياه. (ب) «عليك

فلاناً»: أي الزمه. (ج) «عليك بكذا»: أي تمسك به.

۱- حرف جر است. از معانی آن: استعلاء، مصاحبه، ظرفیت

به معنی «فی» استدراک. ۲- اسمی است به معنی «فوق»

است بعد از حرف من مانند «سقط من على السطح» از

پشت بام افتاد. ۳- اسم فعل است از معانی آن: الف: عليّ كذا أو به:

او را به من بسپار. ب: عليك فلاناً: مواظب او باش. ج: عليك

بكذا: برتوست دست یافتن به آن. گرفتن آن.

❖ العُلَى: ۱- الزفنة. ۲- الشرف.

۱- رفعت مقام و منزلت. ۲- شرف و بزرگواری.

❖ العُلا: ۱- مص عليّ. ۲- الثلى.

۱- مص عليّ. ۲- مقام و منزلت، بزرگواری.

❖ العِلاج: ۱- مص عاج. ۲- الدواء. ۳- كل ما يُعالج به.

۱- مص عالج. ۲- دارو. ۳- مداوا کردن.

❖ عُكْرٌ: يَعْكُرُ. عُكْرًا. الماء أو نحوه، اختلط بالطين و نحوه

فكان كوبراً غير صاف.

آب گل آلود، کدر شد.

❖ عُكْرٌ: تعكيراً، الشيء: جعله عُكْرًا غير صافي «عُكْرُ الماء».

عُكْرُ الحياة.

آن را مکدر و آلود نمود. «عُكْرُ الماء» و «عُكْرُ الحياة» آب را

آلوده کرد. زندگی را تاریک و سیاه نمود.

❖ العُكْرُ: ۱- مص عُكِرَ. ۲- من كل شيء: الراسب منه في

الإناء «عُكْرُ الزيت».

۱- مص عُكِرَ هر آنچه که ته ظرف رسوب شده است.

«عُكْرُ الزيت» روغن تمشین شد. روغن غلیظ شد.

❖ العُكْرُ: من الأشياء: غير الصافي، المختلط بالعُكْر «ماء

عُكِرَ، زيت عُكِرَ».

چیزهای ناصاف، غیرخالص. کِدر. «ماء عُكِرَ، زيت عُكِرَ»

آب کدر، روغن کدر.

❖ العُكْرُ: اختلاط الأمر، ج عُكْرٌ: «وقع القوم في عُكْرَةٍ».

درهم شدن، ج عُكْر. «وقع القوم في عُكْرَةٍ» آن گروه و درهم و

برهم شدند، در اختلاف و درگیری افتادند.

❖ عُكْشٌ: يَعْكُشُ، عَكْشًا. ۱- الشيء: قلبه. ۲- الكلام: رُدُّ

آخره إلى أوله. ۳- عليه أمره: رُدُّه عليه. ۴- بَ المرأة الصورة

أثورة: رُدُّته.

۱- آنهیز را وازگون کرد. ۲- الكلام: سخن را وارونه بیان

کرد. ۳- عليه أمره: کار او را به خودش برگرداند. ۴- بَ

المرأة الصورة أو النور: أبيضه عكس و نور را منعکس کرد.

❖ العُكْشُ: ۱- مص عُكْشَ. ۲- في البدیع: أن یَقْدُم جزء من

الكلام على آخر ثم یُؤخّر المقدم، نمو: «قصور الملوك ملوك

القصور».

۱- مص عُكْشَ ۲- صنعت عکس در بدیع مانند «قصور

الملوك ملوك القصور».

❖ عُكْشٌ: يَعْكُشُ، عَكْشًا. الشَّعْرُ أو النبات: كَثُرَ والتَفَّ.

مو فروری شد. شاخه‌های درخت و گیاه درهم پیچید.

❖ العُكْشُ: من الشَّعْر أو نحوه، البُتْد، المتلبد، المُلتَف.

موی لفرری - درهم پیچیده.

❖ عُكْشٌ: يَعْكُشُ وَ يَعْكُفُ، عَكْشًا وَ عُكُفًا. ۱- على الأمر:

أقبل عليه مواظباً ولزماً. ۲- في المكان: أقام فيه ولبث.

۱- متناهِ به کاری شد. ۲- في المكان: در آنجا اقامت گزید.

❖ عَلٌّ: يَعْْلُ وَ يَعْْلُ، عَلًّا وَ عَلًّا وَ يَعْْلُ. ۱- شرب بعد الشرب

الأوّل ثانية، أو يباعاً. ۲- سقاء بعد الشرب الأوّل ثانية، أو

❖ القِلاَقَة: ج عِلاَق. ١- مص عِلق. ٢- الارتباط.
٣- الصداقة. ٤- الحب.

١- مص عِلْق ٢- ارتباط و پیوند. ٣- دوستی. ٤- عشق.
 ● العلاقة: ما يعلق به السيف أو القدر أو القوس أو السوط أو
 نحوها، ثم غلاتيق.

چیزی که دیگ و شمشیر و غیره رابه آن آویزان کنند. ج
علاق. آویز

«عَلَامٌ»: كلمة مركبة من «على»، و هي حرف جرّ، و «ما» الاستفهامية: «علامَ تختلفون؟»

کلمه‌ای است مرکب از «علی» که حرف جر است و «ما» استغفهامیه. «علام تخیلقون» جرأ با هم اختلاف دارد.

العلامة: ج غلَامٌ وَ عَلَامَات. ١- السُّمَّة، الأثر. ٢- شيء ينصب في الطَّرِيق أو الصحارى فيُهْتَدَى به.

۱- نشانه و اثر. ۲- تابلوی جاده‌ها جهت تشخیص راه.

علامه. بسیار دانشمند. کسیکه دارای علم و آگاهی و اطلاع
از او این است.

العلائقية: ١- مص غلن و غلن و عِلن. ٢- الجهر، خلاف
السَّ.

١- معر. عَلِيٍّ وَعَلِيٍّ وَعَلِيٍّ ٢- أَشْكَاء. ضد بنهان.

العِلَاوَةُ: من كل شيء: ما زاد عليه، ج عِلَاوَى و عِلَاوِي
 دَاعِطَاءُ كَذَا: من المال عِلَاوَةً، أي: زيادة.

فزون بر ج علاوی و علاوی «اعطاء کذا من المال علاوه»
بن مقلد، بشت از مال به او داد.

عَلَيْهِ: تَعْلِيماً. الْمَأْكُولَاتُ أَوْ نَحْوَهَا. وَضَعَهَا سَقْمَةً فِي الثَّلَبِ أَحْكَمَ اقْدَالَهَا.

خوارا کبھار بہ شکل کنسر و درآورد.

الْعُلْبَةُ: صندوق صغير أو كبير من الورق المقوى، أو الخشب، أو المعدن، مِ عِلَابٍ و عُلْبٍ: «عُلْبَةُ الحلوى».

نوطی، از جنس ورق فلزی، چوبی، کاغذی. ج. عِلَاب و
عَلَب «علبة الحلو» قوطی، شکر بنه.

١- المرض الشاغل، ٢- السبب، ٣- النار، ٤- الاشتعال، ٥- مصرع.

٢- «حروف العلة»: الألف والواو والياء.

نَسَبَ سَبَبَ أَنْسَ سَوَزَى. ٤- حُرُوفُ الْعِلَّةِ: الْفَاوَايَا.

عَلَفَ: عَلَفٌ، عَلَفٌ. الذَّائِلَةُ: أَطْعَمَهَا

جاریا را علف داد.

﴿ العَلَفُ: طعام الدواب، ج عُلُوفَةٌ وَأَعْلَافٌ وَعِلَافٌ.
نحو إناك دام. ح عُلُوفَةٌ وَأَعْلَافٌ وَعِلَافٌ.

﴿عَلِقَ: يَغْلِقُ، غُلُوقًا وَعَلَقًا وَعَلَقَةً. ١- أَوْبَى: أَحَبَّهُ حُبًّا شَدِيدًا. ٢- حُبُّ الْمَرْأَةِ بَقْلِيَّةٍ: أَحَبَّهَا. ٣- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: نَشَبَ فِيهِ وَاسْتَمْسَكَ﴾ **عَلِقَ الْحَيَوَانُ بِالْمَصِيدَةِ.**

۱- او را بسیار دوست داشت، به او دل بست. ۲- حُبُّ المرأة

۳- الشيء بالشئ: چیزی را منوط به چیز دیگر قرار داد.
جاءني راسه حين دكر اوبان كرهه: جاءني راسه حين دكر اوبان كرهه: جاءني راسه حين دكر اوبان كرهه

بالمصيدة حيوان در دام افتاد.

عَلَقَةً: تعلیقاً. (۱) الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: أو عَلَقَهُ: جعله معلّقاً به.

مستحكاً به «علق الصورة على الحائط». ٢- الأمر: لم يقطعه

أو حله. ٣- للدابة أو عليها: قدّم لها العليق علفاً. ٤- على الكلام أو الأمر: تحدّث عنه، ناقداً أو مدحاً أو شاملاً.

۱- چیزی را به چیز دیگر آویزان کرد. «عَلَى الصُّورَةِ عَلَى الْحَائِطِ وَكَأَنَّهُ دُرٌّ» آویختن زینت بر دیوار آن‌قدری که گویا در است.

تعلیق درآورد. قطع نکرد. «عَلَقَ الْعَمَالُ الْأَضْرَابَ» کارگران

تَشْكُ را بعنوان علف به چارپا خوراند. ۴- علی الکلام أو

١- مص علق. ٢- الدم. ٣- حشرة سوداء شبيهة

١- مص علق ٢- خون ٣- زالو.

كل شيء. ٣- «هو علق علم أو شر»: أي يحبه و يتبعه.

و علم را دوست میدارد.

۱- درخت خَنْظَل ۲- هر چیزی که تلخ است.

عليه فمه.

الْعَلِيْكَ: اللُّزِجُ الَّذِي يَمْلُقُ بِالْيَدِ أَوْ الْفَمِ وَنَحْوَهُمَا: «طَعَامٌ

چسبنای. «طعام عَلیک» غذای چسبنای.

دَامَسْ. سَقَر. ج عُلُوكٍ وَ أَعْلَاكٍ.

عُغْلٌ: تعلیلاً. ۱-؛ سقاء شتِیاً بعد شتِی. ۲-؛ بالشِی: شغل و لَهَاء به «عُغْلَه بالوعد، عُلَّه بالطعام». ۳- الشِی: بئین عُلَّه و أُتِبَه بالذلیل «عُغْلُ القائد إغْفاق جِشَه». ۴- الكلمة: دخل فیها الإغْلان.

۱- پی: دربی او را آب نوشاند. ۲-؛ بالشِی: او را بدان مشغول کرد. «عُغْلَه بالوعد» با وعده او را سرگرم کرد. «عُغْلَه بالطعام» او را با خوردن غذا سرگرم کرد. ۳- الشِی: عُلَّت آنرا بیان کرد و با دلیل و برهان ثابت کرد. توجیه کرد. «عُغْلُ القائد إغْفاق جِشَه» فرمانده عُلَّت شکست لشکر را توجیه کرد. ۴- الكلمة: کلمه را اعلان کرد.

عُغْلِمٌ: یُعْلِمُ عِلْماً. ۱- الشِی: عرفه و أدرك حقیقته. ۲- الشِی: أویه: شعر به. ۳- الأمر: أفتنه.

۱- آنچیز را دانست، حقیقت آنرا درک نمود. ۲- الشِی: أویه: آنچیز را احساس کرد. ۳- الأمر: از انجام آن کار بخوبی برآمد.

عُغْلَمٌ: تعلیماً، عِلْماً. ۱- الشِی: جمعه یتمعه «عُغْلَمُ المعلمُ التلامیذ درسه». ۲- له علامه: جعل له أمانة أو إشارة يعرفها. ۱- آنچیز را به او آموخت «عُغْلَمُ المعلمُ التلامیذ درسه». ۲- له علامه: برای او علامتی قرار داد، نشانه‌ای برای او گذاشت.

عُغْلَمٌ: ج. أعلام. ۱- رسم الثوب. ۲- الزایة. ۳- شیء یُصب في الطرق أو الضحاری فیهْدَى به. ۴- الجبل: «هو أشهر من نار علی علم».

۱- نقش و نگار لباس. ۲- پرچم. ۳- تیر راهنما، فلش راهنمایی نابوری راهنمایی جاده. ۴- کوه. «هو أشهر من نار علی علم» او آشکارتر از آتشی است بر بالای کوه.

عُغْلَمٌ: ۱- مص عِلْمٌ. ۲- إدراك الشِیء و وجدانه بحقیقته، ج. عُلُومٌ و العلوم کثرة متنوعة، منها: عِلْمُ النَّفْسِ، و عِلْمُ الفَلْکِ، و العلوم الشرعیة، و العلوم اللسانیة، و عِلْمُ الاجتماع، و غیره... ۳- المعرفة.

۱- مص عِلْمٌ ۲- دانستن آگاهی - سواد ج. علوم، و علوم فراوانند از جمله: روانشناسی، نجوم، علوم شرعی، علوم زیانشناسی، جامعه شناسی و غیره. ۳- اطلاع.

عُغْلَمَانِی: الذی لیس رجل دین. بیدین - لاتیکی - علمانی.

عُغْلَنٌ: یُعْلَنُ و یُعْلَنُ عُلْناً و عَلَانیةً و عُلُوْناً، الأمر: ظهر و انتشر.

آن مطلب آشکار شد و پراکنده شد.

عُغْلُوْ: ۱- مص غلا. ۲- الارتفاع. ۳- العظمة و النکیر.

۱- مص غلا ۲- بلندی. ۳- عظمت تکبیر.

عُغْلُوْی: ۱- ر. العالی. ۲- النسبة إلى العُلّی.

۱- ر. العالی ۲- منسوب به عُلّی.

عُغْلِی: یُعْلَى عِلْلاً. ۱- الشِی: ارتفع «علی التّهază». ۲- فی المجد أو المکارم: شُرّف.

۱- بلند شد. بالا آمد. «علی النهار: أفتاب بالا آمد روز بالا آمد. ۲- فی المجد او المکارم: در کرامت و بزرگی مقام بالا پیدا کرد.

عُغْلِی: ج. عُغْلُوْن و عِلِیة. ۱- المرتفع. ۲- الشریف الرفیع القدر. ۳- «هم من عِلِیة القوم»: أي من خیارهم و أشرافهم.

۱- بلند. ۲- بزرگوار، و الامتاع. ۳- هم من علیه القوم: آنها از افراد نیکوکار هستند.

عُغْلِیاء: ۱- المكان العالی المشرف: «علیاء المسجد». ۲- الشرف.

۱- جای بلند و مشرف به جاهای دیگر. «علیاء المسجد» مقامهای بزرگ و والا. ۲- شرف. بزرگوار. عظمت.

عُغْلِیة: ۱- طبقة فی البیت منفصلة عن الأرض طبقة، ج. عَلَائی. ۲- «هو من عِلِیة القوم»: أي من خیارهم و أشرافهم. بالکن. طبقة بالا ج. عَلَائی. ۲- هو من عِلِیة القوم: او از بزرگان قوم است.

عُغْلِیقٌ: عُلْفُ الدائِة.

علوفه، آنچه که به چارپایان دهند.

عُغْلِیقٌ: نبت شائک ثمره کثیر الثوت، یتملّق بالشجر أو بالقیاب أو غیرها.

تمشک.

عُغْلِیل: المرضی، ج. أعیلاء.

مریض، ناخوش. ج. أعلّاء.

عُغْلِیم: ر. العالی، ج. عُلْماء.

عُغْمٌ: یُعْمُ، عُمُوماً. الشِی: شمل «عُمُ السروء».

عمومی شد. همه گیر شد. «عُمُ السروء» خوشحالی عمومی شد.

عُغْمٌ: أخو الوالد، ج. أعمام و عُمُوْة و أَعْمٌ.

عمو. ج. أعمام و عُمُوْة و أَعْمٌ.

عُغْمَی: تعبیة. (ع م ی) ۱- معنی الکلام: أخفاء «عُغْمِ الکاتب فی کلامه». ۲-؛ حیره أعمی.

۱- معنی الکلام: معنی سخن را پوشیده داشت. «عُغْمِ الکاتب فی کلامه» نویسنده در گفتار پوشیده سخن گفت.

۲-؛ او را راکور کرد.

❖ **الغنى:** ۱- مص غني. ۲- ذهب البعير. ۳- «عنى الألوان»: أفة تمتع المرأة من إدراك الألوان و التمتع بينها.

۲- كورى. ۳- عنى الألوان: كورونگ.

❖ **العماد:** ج عُمْد و عُمْد. ج عُمْد و عِمْد. ۱- ما يستند به. ۲- الأبنية الرقيقة ۳- نصير الولد بماء المعمودية. ۴- «هو رفيع العماد»: أي شريف.

۱- ستون. تكيه گاه. ۲- ساختمانهای بلند. ۳- غسل و تعمید. ۴- هو رفيع العماد: او بزرگوار و شريف است.

❖ **العمادة:** منصب العميد في كليات الجامعات. مقام رياست دانشكده در دانشگاهها.

❖ **العقارة:** ج عقائر و عقار. ۱- مص عَتر يَغُتر و يَغُترُ، و عِتر. ۲- «الحى العظيم». ۳- طائفة من الشُّن الحريرة مجتمعة. ۱- مص عَتر يَغُتر و يَغُترُ و عِتر. ۲- شهرک بزرگ. ۳- ناورگان کشتهای جنگی.

❖ **العمارة:** ۱- مص عَتر يَغُتر. ۲- البنیان. ۳- البناية الضخمة. ۴- «الحى العظيم».

۱- مص عَتر يَغُتر. ۲- بنیان، ساختمان. ۳- ساختمان بزرگ. ۴- شهرک بزرگ.

❖ **العُمالة:** ۱- حرفة العامل. ۲- أجرة العامل.

فرد کارگر. مزد کارگر

❖ **العمامة:** ما يُلبَّط على الرأس، ج عُمَاتِم و عِمَام. عمامه. دستار. ج عُمَاتِم و عِمَام.

❖ **العمامة:** ۱- مص غبي. ۲- النواية، الضلال، الباطل.

۱- مص غوبي. ۲- گمراهی. باطل. گمراه کردن.

❖ **العفة:** أخت الوالد.

عَنة. خواهر پدر.

❖ **عَفْد:** يَمِيد، عَفْدًا. ۱- الشيء أو إليه: قصده. ۲- السقف أو غِتره: أقامه بمعاد و دعيه.

۱- آهنگ انجام چیزی را کرد. ۲- السقف: زیر سقف پایه زد.

❖ **عَفْد:** تعميداً. ۱- الولد: غسله و طهره بماء المعمودية. ۲- الخمية: نصيبا بالعماد.

۱- بچه را غسل و تعمید داد. ۲- الخيمة: چادر را بوسیله ستون برپا کرد.

❖ **العَفْد:** ۱- مص عَفْد. ۲- الفضل الذي يُبْنَى على علم و قصد: «قتله عَفْدًا أو عن عَفْد».

۱- مص عَفْد. ۲- کاری که از روی قصد انجام میشود. «قتله عَفْدًا أو عن عَفْد» او را عمداً کشت.

❖ **العَمْدَة:** ج عُمْد. ۱- ما يُعْتَدُّه عليه، أي يُتَكَّن: «هو عمدة القوم عند الشدائد». ۲- عند المصريين: رئيس البلد.

۱- آنچه که بدان تکیه میکنند. «هو عمدة القوم عند الشدائد» به هنگام سختی او مورد اعتماد و تکیه گاه مردم است. ۲- عند المصريين: نزد مصریها سرپرست شهر را گویند. کدخدایان.

❖ **عَفَى:** يَغْفِرُ و يَغْفِرُ. عَمْرًا و عَمْرًا و عِيارَةً. عاش زماناً طويلاً.

مدت مدیدی عمر کرد، زندگی کرد.

❖ **عَفَى:** يَغْفِرُ. عَمْرًا. ۱- اليث: بناء. ۲- المنزل بأهله: كان مسكوناً. ۳- المنزل: سكنه.

۱- خانه را ساخت. ۲- المنزل بأهله: آن خانه مسکونی بود، افرادی در آن سکونت داشتند. ۳- المنزل: در آن خانه سکونت کرد.

❖ **عَفَى:** يَغْفِرُ عِيارَةً. الله منزله: جعله أهلاً.

خداوند خانه‌اش را آباد کرد یا طولانی کردن عمر او.

❖ **عَفَى:** يَغْفِرُ. عَمْرًا و عَمْرًا و عِيارَةً. عاش زماناً طويلاً.

مدت مدیدی زندگی کرد.

❖ **عَفَى:** تعميراً. ۱- المنزل: جعله أهلاً. ۲- المكان: بنى عليه و جعله أهلاً. ۴- الله: أباه، أطال عمره.

خانه را دارای سکنه کرد. آباد کرد. ۲- المكان: آنجا را آباد کرد. دارای سکنه کرد. ۳- مدت مدیدی زندگی کرد. ۴- الله: خداوند او را باقی نهاد. عمرش را طولانی کرد.

❖ **العَفَى:** الحياء، ج أعمار.

سالهای زندگی. ج اعمار.

❖ **العَفَى:** الحياء، ج أعمار.

سالهای زندگی. ج اعمار.

❖ **الشعوان:** ۱- الثَّيَّان. ۲- ما يُعْمَر به السكان و يحسن حاله من الفلاحة و كثرة الأهالي و تجميع الأعمال.

۱- بنیان. ساختمان. ۲- عمران و آبادی زمین، از قبیل کشاورزی و موفقیت مردم در کار روی زمین.

❖ **العَفْوَة:** في الدين: أفعال مخصوصة تسمى بالسَّحْب الأصغر، و أفعالها أربعة: الإحرام، و الطَّوَّاف، و الشَّغْف بين الصَّفا و المَرْوَة، و المَلَق، ج عَفْر و عَفْرَات.

کارهای مخصوصی است که بنام حج اصغر معروف است. که عبارتند از: احرام، طواف، سعی بین صفا و مروه و تراشیدن سر. ج عَفْر و عَفْرَات.

❖ **عميش:** يَغْمِشُ. عَمِشًا. ۱- ضعف بصره مع سيلان دمع

❖ **عَمَّمَ:** تعمیماً، ۱- الشيء: جعله عاماً «عَمَّمَ التعليم، عَمَّمَ الفائدة». ۲- ع: ألبسه العمامة.

۱- آنچیز را عمومی نمود. «عَمَّمَ التعليم، عَمَّمَ الفائدة» آموزش را عمومی کرد، سود را عمومی کرد. ۲- ع: بر او عمامه گذاشت.

❖ **عَمَّ:** عَمَّه: عَمَّهَ وَ عَمَّوْهُا وَ عَمَّوِيَّةٌ وَ عَمَّهَانَا. ۱- لم يعرف وجه الضَّوَاب. ۲- تحير في طريق أو أمر.

۱- راه درست را ندانست. ۲- در راهی یا کاری سرگردان شد. گنج شد.

❖ **عَمِيَّة:** يَمَعُ: عَمَّاهُ وَ عَمَّوْهُا وَ عَمَّوِيَّةٌ وَ عَمَّهَانَا. ر. عَمَّه. ❖ **العَمَّة:** ۱- مص عَمَّة وَ عَمِيَّة. ۲- عَمى السفل و الفطنة و البصيرة.

۱- مص عَمَّة عَمِيَّة ۲- سرگردان شدن، سردرگم شدن، کوری باطن.

❖ **العَمَّوَان:** ج أَعْمَدَة وَ عَمَدَة وَ عَمَد. ۱- ما يقوم عليها بيت أو غيره. ۲- أو الخط المودِّي: الخط القائم على خطأ أُنْفِي والمُحَدِّث معه من جانبيه زاويتين متساويتين. ۳- «عمود الميزان»: ما يعلّق بطرفيه كُتُاب.

۱- ستون خانه و ساختمان. ۲- الخط العمودي: خط قائم بر خط افقی که در زاویه متساوی بوجود می آورد. ۳- عمود المیزان: چوب یا میله ای که دو کفه ترازو بدان آویزان است.

❖ **العَمَّوْم:** ۱- مص عَمَّ. ۲- الإحاطة بالأفراد جملةً. ۳- «على العموم»، و أو «عموماً»: أي إجمالاً.

۱- مص عَمَّ ۲- احاطه بر تمامی افراد، همه گیر شدن. ۳- على العموم، عموماً: بطور اجمالی، بطور کلی.

❖ **عَمِي:** يَمَعُ: عَمِي، عَمِي. ۱- ذهب بَصْرُهُ كله. ۲- ذهب بَصْرُ قلبه أو بصيرته و جهل. ۳- ب الأخبَار عنه: خفيت. ۴- عن الشيء و عنده لم يَتَدَي إليه. ۵- عليه الأمر: اقتبس و اشتبه واحتفلط.

۱- نابینا شد. ۲- کور باطن شد، بصیرت فکری را از دست داد. ۳- ب الأخبَار عنه: اخبار از او پوشیده ماند. ۴- عن الشيء و عنده: بسوی آنچیز هدایت نشد. ۵- عليه الأمر: مطلب بر او مشتبه شد.

❖ **العَمِيد:** ج عَمَدَاء. ۱- من القوم: سيدهم و سندهم. ۲- الشديد العزم. ۳- مدير إحدى كليات الجامعة. ۴- رتبة عسكريّة من رتب الضباط.

بزرگ قوم. ۲- بسیار عزمگین. ۳- رئیس دانشکده. ۴- رده ای است نظامی در ارتش «سرتیپ».

عینه فی اکثر الأحيان. ۲- ث عِنَه: ضعف بصرها مع سِلَان دمسها فی اکثر الأحيان.

۱- دید او ضعیف شد با ریزش اشک چشم در بیشتر اوقات. ۲- ث عِنَه: چشم ضعیف شد با ریزش اشک چشم در بیشتر اوقات.

❖ **عَمَّق:** يَمَعُ: عَمَّقاً وَ عَمَّقاً وَ عَمَاقَةً. ب البئر أو نحوها: بَدَّ قمرها.

چاه گود شد. ❖ **عَمَّق:** تعمیقاً. ۱- البئر أو نحوها: جعلها عميقة. ۲- النظر فی الأمور: بالغ.

۱- چاه را گود کرد. ۲- النظر فی الأمور: بدقت به کارها نگریست.

❖ **العَمَّق:** ۱- مص عَمَّق. ۲- البُئْد فی قعر البئر والوادي و نحوهما، ج أَعْمَاق.

۱- مص عَمَّق. ۲- گودی ته چاه یا درّه و مانند آن. ج أعماق. ❖ **العَمَّق:** ج أعماق. ۱- مص عَمَّق. ۲- البُئْد فی قعر البئر والوادي و نحوهما. ۳- الوادي.

۱- مص عَمَّق. ۲- گودی ته چاه و درّه. ۳- درّه. ❖ **عَمِلَ:** يَمَعُ: عَمَلًا. ۱- فعل بقصد و فکر. ۲- صنع. ۳- ب الكلمة فی الكلمة: أثرت فی إغرائها.

۱- کار از روی قصد و فکر. انجام داد. ۲- انجام داد. ۳- ب الكلمة فی الكلمة: کلمه در اعراب کلمه دیگر تأثیر گذاشت.

❖ **العَمَل:** ج أَعْمَال. ۱- مص عَمِلَ. کلّ فعل يكون بقصد و فکر. ۳- المهنة.

۱- مص عَمِلَ ۲- هر کاری که از روی فکر و اندیشه انجام شود. ۳- حرفه و پیشه.

❖ **العَمَل:** ۱- ذو القتل. ۲- المطبوع على العمل. ۱- صاحب حرفه و پیشه. ۲- مرد کارکن. مردی که به کارش عادت دارد.

❖ **العَمَلَة:** ۱- أجر القتل. ۲- النّفود. ۱- پاداش. مزد. ۲- پول.

❖ **العَمَلَة:** ۱- أجر القتل. ۲- النّفود. ۱- پاداش. مزد. ۲- پول.

❖ **العَمَلِي:** ۱- المنسوب إلى القتل. ۲- الواقعي، ما يمكن و سهل عمله.

۱- منسوب به عمل. ۲- واقعی. آنچه که ممکن است یا آسان است عمل به آن.

٣- «عنان السماء»: ما بدا منها للناظر إليها. ٤- «عنان الماء»: ما علا منه وارتفع.

۱- ابر. ۲- من الشيء: کنار خانه. ۳- عنان السماء: پهله آسمان قسمتی از آسمان که برای بیننده قابل دیدن است. ۴- عنان السماء: بلندای آسمان.

﴿البقرة﴾ ج. أَعْتَهُ وَعُتِيَ. ١- سر اللجاء الذي تُمسك به الدابة. ٢- «ذُلَّ عِناهُ»: أي انقاد. ٣- «جاء ثانياً من عنائه»: أي قضى حاجته.

۱۔ طناب لگام چار پا۔ ۲۔ ذل عینانہ: مُستفاد شد، رام شد۔
۳۔ جاء ثانیاً من عینانہ: نیاز اور راہ پر طرف نمود۔

١ - مص عني ٢ - اهتمت دادن.
 * العنفاية: ١ - مص. عني. ٢ - الاهتمام.

العَنْقَبُ: ثمر الكزّم، وهو متعدد الألوان، ج أعناب.
أنكور، ج أعناب.

﴿ العنقود: ج عنابر. ١- مائة حلقة تنبعث منها رائحة ذكية إذا أحرقت. ٢- الزعفران. ٣- حوت طويل صخيم الرأس له أسنان. ٤- مخزن الفلّة. ٥- بناء واسع لإيواء الجنود أو المرضى.﴾

۱- شاه یو. عنبر. ۲- زعفران. ۳- ماهی بزرگ است با سر بزرگ دارای دندان. ۴- انبار غله. ۵- آسایشگاه سربازان. آسایشگاه سماران.

عَفِيتُ: يَعْنَتْ. عَنَّتُ. وَقَوَّعَ فِي حَبِيقٍ وَشَدَّةٍ.
در تنگنا و شدت گمفتار شد.

عَنْ: ١- ظرف لمكان الحضور، نحو: «بقيت عنده».
٢- ظرف لزمان الحضور، نحو: «خرجت من بيتي عند المساء».
٣- لا تقع إلا ظرفاً أو مفعولاً «بين»، نحو: «رجعت من عنده».

۱- ظرف برای مکان حضور مانند «بقيت عنده» نزد او ماندیم.
۲- ظرف است برای زمان حضور. مانند «خرجت من بيتي عند المساء» به هنگام غروب از خانه‌ام خارج شدم.
۳- همیشه ظرف است و گاهی با حرف «من» مجرور می‌گردد «رجعت من عنده» از نزد او باز گشتم.

العندليب: طائر صغير، حسن الصوت، يصوت ألواناً، ج
عنادل.

ج. عنادل.
العنق: الأتشي من العنز، ح. عناز و أعنز و عُنوز.

ج. عِنَاذُ وَاعْتِزُّ وَاعْتِزْ.

٣- الحَسْبُ. ٤- العَادَةُ. الفَيُولَى. ٥- الجسم البَيط الذي

❖ العَمِيقُ: ذو العُنُقِ، ج عَمَقٌ و عُنُقٌ و عِمَاقٌ، م عَمِيقَةٌ ج عِمَاقٌ: «حوضٌ عميقٌ، فِكْرٌ عميقٌ، بئرٌ عميقة».

گود. ژرف. ج عَمِيقٌ وَ عُمُقٌ وَ عِمَاقٍ. م عَمِيقَةً. ج عَمَاقٍ.
«حوض عمیق، فکر عمیق، بشر عمیق».

١- من يعامله الإنسان في التجارة و غيرها. ٢- وكيل التاجر أو الشركة. في المناطق أو البلاد ٣- جاسوس أو خادم لدولة أجنبية في بلده.

۱- طرف مورد معامله. ۲- نماینده بازرگانی. ۳- جاسوس، مزدور دشمن.

﴿الغَمِيمِ﴾: كُلُّ مَا اجْتَمَعَ وَكَثُرَ، جَ عُمَمٌ: «خَيْرٌ عَمِيمٍ».
 انبوه. زياد. فراوان. ج. عَمَمٍ. «خَيْرٌ عَمِيمٍ» خَيْرُ فَرَاوَانِ.

«عَنْ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «لَا يَكُونُ عَبْدٌ مُسْلِمًا إِلَّا بِثَلَاثٍ: بِإِيمَانٍ، وَبِعَمَلٍ، وَبِزَكَاةٍ.»

آنچیز برایش رخ داد، پیش آمد. «عَنْ لَهُ سِرْبٌ مِنَ
الْحَيَوَانَاتِ: گله‌ای از حیوانات در برابر او ظاهر شد.

عَنْ: ١- حرف جر. نحو: «ما تراجع إلا عن حكمة». ٢- اسم بمعنى «جانب»، و تدخل عليها «مِن»، نحو: «جاء مِن عَنْ يميني».

۱- حرف جَزّ: «ما تراجع الأعراس حكمة» ۲- اسمی است به معنی سمت و طرف آنگاه که قبل از آن حرف جِز (من) ساید مانند: جاء من عن يمينی: از طرف راست من آمد.

عَنْهُ: يَعْشُو. عَنَاءٌ وَعُتُوٌّ. (ع ن و) ١-١ له: ذُلُّ له وخَضَع.
٢-ه الأُم: أِهْنَه.

۱- تسلیم او شد. ۲- الأمر: مطلب برای مهم بود.
عَنْ عَنِّي: یعنی، عَنَّا وَ عِنَّا. (ع ن ی) بالقول کذا: اراده و قصد.

ز گفتار خود چیزی را مراده کرد.

وَأَمَّا

في العفا: التَّغْيِبُ.

١- مَعْنَا عِنْدَ ٢- حَسْبُكَ
٣- الْعَفَاءُ: ١- مَعْنَا وَعِي ٢- التَّغَبُّ.

العُقَاب: شجر حبه كَحَبِّ الزَّيْتُون أجوده الأحمر، ثمرة
ملء الطعم.

میوه‌ای است مانند زیتون با رنگ قرمز که مزه شیرین دارد.

﴿الْعَفَّانُ: ١- السحاب، ٢- من الشيء: ناعيته، جانيه،

لا يستعمل إلى جسم آخر.

١- اصل. ٢- جنس. ٣- حسب و نسب. ٤- ماده هبولئ.

٥- جسم بسيط كه به جسم ديگرى تغيير ماهيت نميدهد.

❖ **الْغُصْنَةُ:** ١- عيد الغُصْنَةُ: عند اليهود: هو تذكار نزول الشريعة عليهم في جبل سيناء. ٢- «عيد المنصرة» عند النصارى: هو تذكار حلول الروح القدس على تلاميذ المسيح، و يقع بعد عيد الفصح بخمسين يوماً.

١- عيد يهوديها، خاطره نزول دين بر آنان در كوه سيناء.

٢- عيد الغُصْنَةُ: عيد مسيحيان و آن حلول روح القدس در شاگردان عيسى است. و پس از عيد فصح پنجاه روز اين عيد فرا مي رسد.

❖ **الْغُصْنَةُ:** مذهب المتصفيين لعنصرهم أو لمذهب التمييز المصري.

نژادپرستی.

❖ **عُتِفَ: يُعْتَفُ عَتَافاً وَ عَتَافَةً:** به او عليه: عامله بشده و قسا عليه.

با او بد رفتاری کرد، به او ظلم نمود.

❖ **عُتِفَ: تَعْتَفُ:** ١-؛ عامله بشده و قسا عليه. ٢-؛؛ لاهه بصف و شدة. ٣-؛؛ عتب عليه.

١- به شدت با او رفتار نمود و به او ظلم کرد. ٢-؛؛ او را به شدت ملامت کرد. ٣-؛؛ او را سرزنش نمود.

❖ **الْعُتْفُ:** ١- مص عَتَفَ. ٢- الشدة و القسوة ضد الرُفْق و اللين.

١- مص عَتَفَ ٢- شدت و سختگیری و ظلم و ستم، ضد مدارا کردن.

❖ **الْعُتْفُ:** ر. العَتْف.

❖ **الْعُتْفَانُ:** ١- من الشيء: أوله. ٢- «عنفوان الشباب»: أوله و نشاطه. ٣- «عنفوان الخمر»: جذتها.

١- آغاز هر چیزی. ٢- عُتْفَانُ الشباب: آغاز جوانی. ٣- عُتْفَانُ الخمر: شدت مستی.

❖ **الْعُتْفُ:** ج أعتاف. ١- الرقبة، وصلة ما بين الرأس و البدن، يُذكر و يُؤنث. ٢- من الثياب: ما بين الشاق و الجفدر.

١- گردن مذکر و مؤنث یکسانست. ٢- من الثياب: در تنه درخت و گیاه.

❖ **الْعُتْفُ:** الرقبة، وصلة ما بين الرأس و البدن، يُذكر و يُؤنث، ج أعتاف.

کردن، رابط بین سر و بدن، مذکر مؤنث یکسانست. ج أعتاف.

❖ **الْعُتْفَاءُ:** ١- م الأعتق ج عَتَق. ٢- مُصِيبَت. ٣- عَتَفَاءُ

مغرب، التقاء المغرب أو المغرب؛ طائر خرافي و همی له اسم ولا وجود له، جعلوه أحد المستحيلات.

پرندهای است خیالی و همی که وجود خارجی ندارد.

❖ **الْعُتْقُودُ:** من العتق أو عتقاً، ما اجتمع و تراکم من حبه على علاقة واحدة، ج عتاقته.

خوشه انگور و غيره، ج عتاقيد.

❖ **الْعُتْكُوبُ:** حشرة تنسج من لعابها خيوطاً تشدها بيتاً لنفسها أو مصائد تصيد بها بعض الحشرات، ج عتكاك و عتكوبات.

عتكوبت - كه تار می نند و بوسیله آن حشرات را صید می کنند، ج عتكاك و عتكوبات.

❖ **الْعُتْوَانُ:** ج عتوان. ١- من الكتاب: بيته، اسمه. ٢- من الرسالة: ما يُكتب على غلافها من اسم المرسل إليه و محل إقامة.

١- نام کتاب، نشانه کتاب. ٢- من الرسالة: آدرس نامه، اعم از فرستنده و گیرنده.

❖ **الْعُتْوَانُ:** ر. العُتْوَان.

❖ **عُتْوَى: عَتْوَنَةُ:** الكتاب: كتب عنوانه.

عنوان کتاب را نوشت.

❖ **عُتْنِي: يُعْتَنُ عَتْنَةً:** تمب.

خسته شد.

❖ **عُتْنِي: عَنَاءٌ وَ عُتْنِي:** بالامر: اشتغل و اهتم به.

بدان کار مشغول شد، بدان کار اُهمیت داد.

❖ **الْعُنْيُ:** التهم.

مهم، با اُهمیت.

❖ **الْعُنْيُ:** الدليل الخاضع المستكين.

خوار و ذلیل، فروتن.

❖ **العُنْفُ:** من يخالف الحق و يردّه و هو يعرفه، ج عُنْد.

کسیکه مخالف حق است و حق را ردّ می کند در حالی که میدان حق است. ج عُنْد.

❖ **العُنْفُ:** الشدید، خلاف الرُفْق و اللين، ج عُنْف.

سخت و دشوار. ضد نازک و نرم، ج عُنْف.

❖ **عُتِفَ: يُعْتَفُ عَتَفَةً:** ١- اليه في كذا أو يو: أوعز اليه به، أوصاه به. ٢- اليه: أوصاه أن يقوم بالمهد و يحفظه. ٣- اليه في الأمر: تقدم.

٤- العزرة، رعاه، حفظها. ٥- الشيء: صانه و رعاه.

١- کار را به او سپرد. ٢- اليه: به او سفارش کرد که پایبند پیمان باشد و نگهدارنده آن. ٣- اليه في الأمر: کار را به او پیشنهاد نمود. ٤- الحرقة: حفظ حرمت نمود. حرمت را مراعات کرد. ٥- الشيء: آنچیز را حفاظت کرد. و مراعات کرد.

۱- کارهای سخت و دشوار. ۲- من المصائب: مصیبتهای سخت و دشوار. ۳- من الکلام او الشعر: سخنان و اشعار که فهمیدن آن سخت و دشوار است.

❖ العَوِیلُ: رَفَعُ الصوت بالبكاء والصَّاح.

گریه کردن و شیون و زاری نمودن با صدای بلند.

❖ عَوِيَّ: يَتَعَوَّى عَوِيًّا وَعَوِيَّةً (ع ي و) ۱- فی نطقه: عجز فلم یتمکّن من إظهار مراده من كلامه. ۲- بامرّه أو عنه: لم یستطع إحکامه و لم یهدت فيه لمراده.

۱- در گفتار ناتوان ماند و نتوانست منظور خود را بیان کند. ۲- بامرّه او عنه: در انجام کار خسته شد و نتوانست به مقصود نایل آید.

❖ العَوِيَّ: ۱- مص عَوَى وَعَوَّى وَعَوِيَّ. ۲- العاجز فی نطقه فلا یتمکّن من إظهار مراده من كلامه. ج أغيأ.

۱- مص عَوَى وَعَوَّى وَعَوِيَّ ۲- ناتوان در گفتار که نتواند مقصود خود را بیان کند. ج أغيأ.

❖ العَوِيَّ: ۱- مص عَوَى وَعَوَّى وَعَوِيَّ. ۲- العجز فی التَّنطق و عدم التمكن من إظهار مراده الكلام.

۱- مص عَوَى وَعَوَّى و ناتوانی در گفتار و بیان منظور و مقصود.

❖ عَوِيًّا: نَبِيَّةٌ أَوَى بِكَلَامٍ أَوَى أَمْرٌ لَا يَهْتَدِي إِلَيْهِ.

سخن نامفهوم بر زبان آورد.

❖ العَوِيَّ: ۱- مص عَوَى وَعَوَّى وَعَوِيَّ. ۲- التجزؤ. ۳- «دَاءُ عَوِيَّ»: لَا يُمْشَقِي منه.

۱- مص عَوَى وَعَوَّى و ناتوانی. ۳- داء عویّه: مرض لاعلاج.

❖ العَوِيَّ: الذي يكثر من عيب الناس.

بسیار عیبجو.

❖ العَوِيَّةُ: ۱- مص عَادَ. ۲- المكان الذي يستقبل فيه الطبيب مرضاً و يفحصهم.

۱- مص عَادَ. ۲- مطب دکتر.

❖ العَوِيَّةُ: ۱- مص عَادَ. ۲- الملجأ.

۱- مص عَادَ. ۲- پناهگاه.

❖ العَوِيَّ: ج عبارات. ۱- مص عَاوَرَ. ۲- ما جُحِلَ أساساً لتقدير الاشياء من كَيْلٍ أَوْ وَزْنٍ أَوْ غَيْرِهِما. ۳- «العيار الثاري»: قَدِيقة من قذائف المسدّسات أو البنادق لها وزن خاص.

۱- مص عَاوَرَ. ۲- وزن. ۳- «العيار الثاري»: گلوله تهاجمه، تفنگ.

❖ العَوِيَّ: ۱- الكَأَل. ۲- العاجز.

۱- کُتِل. ۲- ناتوان.

❖ العَوِيَّ: ج عَوِيٌّ وَ أَعِيَّةٌ. ۱- مص عَاوَرَ. ۲- الشَّخص.

۳- «شاهد عویّه»: أي رأى الحادثة و شهدا.

۱- مص عَاوَرَ. ۲- شخص. ۳- شاهد عیان: شاهد حادثه و واقعه.

❖ عَوَزٌ: يَبْغُوزُ، عَوَزًا. ۱- الشيء: عَزُفٌ لم يوجد عند الحاجة إليه. ۲- افتقر، ضاقت أحواله.

۱- کمياب شد به هنگام نیاز نایاب شد. ۲- نیازمند شد. اوضاع مالی او بد شد.

❖ القَوِصُوح: شجر شائك الأغصان.

درختی است که شاخه‌های آن خاردار است. درخت عوسج.

❖ عَوِصٌ: يَبْغُوصُ، عَوِصًا وَ عَوَصًا. ۱- الكلام: صعب فهمه. ۲- الشيء: اشتدَّ وصعب.

۱- فهمیدن کلام سخت و دشوار شد. ۲- الشيء: سخت و دشوار شد.

❖ عَوِصٌ: تعريضاً، بالشيء أو عنه أو منه: أعطاه إتياء عوض شيء آخر.

آنچیز را به او داد بجای چیز دیگر.

❖ العَوِصُ: العَلْفُ و البَذْلُ، ج أعواص: «أخذت الكتب عوضاً عن مالي».

جایگزین، عوض. ج أعواص. «أخذت الكتب عوضاً عن مالي» کتابها را بجای پول خود دریافتم.

❖ عَوِصٌ: تَعَوِصًا، ر. عاق.

❖ عَوَلٌ: تَعَوِلًا وَ تَعَوَّلًا، عليه أو به: استعان به «عَوَلْتُ عَلَى بأمورك».

از او کمک خواست. «عَوَلْتُ عَلَى بأمورك» در کارهایت از من کمک بخواه.

❖ عَوَلٌ: تَعَوِلًا، رَفَعُ صوته بالبكاء والصَّاح.

گریه کرد با داد و فریاد. شیون، گریه‌وزاری.

❖ العَوِلَةُ: ج عَوَلٌ. ۱- المرأة من عال. ۲- القَوِيل. ۳- حرارة الحزن أو الضُّب.

۱- یکبار داد و فریاد زدن. ۲- داد و فریاد. ۳- سوز دل به خاطر غم و اندوه و دوست داشتن.

❖ عَوَمٌ: تَعَوِيًا. ۱- السفينة: جعلها تسبح في الماء. ۲- السفينة الفریق: رفعها إلى سطح الماء.

۱- کشتی را به آب انداخت. ۲- السفينة الفریق: قایق شخص غرق شده را بر روی آب آورد.

❖ العَوْنُ: ۱- المساعدة. ۲- الضام. للمفرد و الجمع و المذكر و المؤنث.

۱- کمک. ۲- خدمتکار. مفرد جمع، مذكر مؤنث یکسانست.

❖ العَوِيصُ: ۱- من الأمور: الضَّعب. ۲- من المصائب: الشَّديدة. ۳- من الكلام أو الشعر: الذي يصعب فهمه.

عُثْبُ: تعبیب. ۱-هُ: جمله ذَا عُبَّ. ۲-هُ: نسبة إلى العُبِّ.

او را معربوب نمود. ۲-هُ: او را به عیب و نقص نسبت داد.

العُثْبُ: ۱-مص عاب. ۲- العمل التَّائِبُ الَّذِي يُلْحَقُ بِصَاحِبِهِ وَصَمَهُ، ج عُثْبٌ.

۱- مص عاب ۲- کاری ناقص که برای صاحب خود ننگ و عار بار می آورد. ج عیوب.

عُثْبٌ: تعبید. (ع و د) ۱- شهد البیْد. ۲- احتفل بالبیْد.

۱- عید را دید. ۲- عید را جشن گرفت.

العید: ج أعیاد. ۱- كل یوم یحتفل فیهِ بتذکار أحد الصالحین أو أحد الأبطال أو حدث وطنی أو حادثة هائلة: «عید الاستقلال، عید الاضحی، عید المیلاد». ۲- الموسم.

۱- جشن. عید «عید الاستقلال، عید الاضحی، عید المیلاد». ۲- فصل.

عُثْرٌ: تعبیر. هُ: نسبة إلى المار و قُحَّ فعله «تُعثرنا أنا قلیل عدیذنا».

او را به ننگ و عار نسبت داد. کارهای او را تنبیح کرد. نکوهش کرد «تُعثرنا انا قلیل عدیذنا» ما را ملامت می کنی که تعدادمان کم است.

العُثْرُ: المهارُ الألیف ج عیار و عیار و عُیور و عُیورة و عیارات خر رام. ج أعیار و عیار و عُیور و عُیورة و عیارات.

العیر: ج عیرات و عیرات ۱- قافلة الحمیر. مؤنثة. ۲- كل قافلة من الجمال أو البغال أو الحمیر تحمل الطعام.

۱- کاروان الاغها. مؤنث است. ۲- هر کاروانی از شتر یا قاطر و الاغ که مواد غذایی را بار کرده باشند.

عیسی: اسم عبرانی للمسیح.

نام عبرانی حضرت مسیح.

عُثْبٌ: تعبیب. هُ: جمله یبش.

او را زنده کرد، زندگانیش را اداره کرد.

العُثْبُ: ۱- مص عاش. ۲- الحیاة. ۳- الغیر. ۴- الطعام.

۵- ما یعاش به. ۶- حالة الإنسان فی حیاته.

۱- مص عاش ۲- زندگی. ۳- نان. ۴- غذا. ۵- روزی. ۶- اوضاع و احوال انسان در زندگی.

العیشة: ۱- مص عاش. ۲- حالة الإنسان فی حیاته: «عیشة راضیه».

۱- مص عاش ۲- اوضاع و احوال انسان در زندگی. «عیشة راضیه» زندگی خوب قابل قبول.

عُثْطٌ: تعیطاً. صاح.

فریاد بر آورد.

العُثْلُ: عُثْلُ الرجل: أهل بیته الذین یؤمن معاشهم و ینفق

علیهم. ج عیال و عیایل و عالة.

خانواده مرد. ج عیال و عیایل و عالة.

عُثْنٌ: تعبیب. ۱-هُ: الشیء: خصصه من الجملة و أفرده «عُثْنه مدیراً للمهدة». ۲- الشیء له: جمله مخصوصاً به.

۱- او را برگزید، او را بر مقامی منصوب کرد. «عُثْنه مدیراً للمهدة» او را به مدیری مؤسسه منصوب کرد. ۲- الشیء له:

آن چیز را به او اختصاص داد.

العین: ج أعین و عُیون و أعیان و عُیون. جمع أعضیات.

۱- مص عان یعین. ۲- عضو البصر فی الإنسان و الحيوان.

۳- حاشة البصر: «هو قوئ العین»، أي قوئ حاشة البصر.

۴- الشیء. ۵- شریف القوم. ۶- الذهب والفضة المضروبان.

۷- الجاسوس. ۸- و ج أعین و عُیون: ينبوع الماء. ۹- مفجر

ماء البئر. ۱۰- و ج أعیان: الحاضر من كل شیء: «بعته عیناً

بعین»، أي حاضرأ ببعضه. ۱۱- ذات الشیء: نفسه: «جاء

الرجل عیناً أوعینه». و هي هنا من المؤکدات.

۱- مص عان یعین. ۲- چشم انسان یا حیوان. ۳- حاشة

بینائی. «هو قوئ العین» او حاشة بینایش بسیار قوی است.

۴- آقا و سرور. ۵- بزرگ قوم. ۶- سکه طلا و نقره.

۷- جاسوس. ۸- أعین و عُیون: چشمه آب. ۹- محل

جوشش آب چاه. ۱۰- أعیان: هر چیزی حاضر «بعته عیناً

بعین» این چیز حاضر را به آن چیز حاضر فروختم.

۱۱- خود یک چیز عین یک چیز. «جاء الرجل عینه» خود

آن مرد آمد. اینجا بعنوان حرف تاکید است.

العینة: الحَنة العین الواسعة، ج عین.

چشم درشت. ج بین.

العُثْبَةُ: نموذج من مائة أو بضاعة أو غیرهما یمثلها فی خصائصها و صفاتها.

برگزیده مال و چیز که نمایانگر مابقی تولیدات است.

عُثْبٌ: یعْثُ. عُثْبٌ. فی نطفه: عجز فلم یتمکن من إظهار مراده من کلامه.

در سخن گفتن به لکنت افتاد نتوانست منظور خود را اظهار کند.

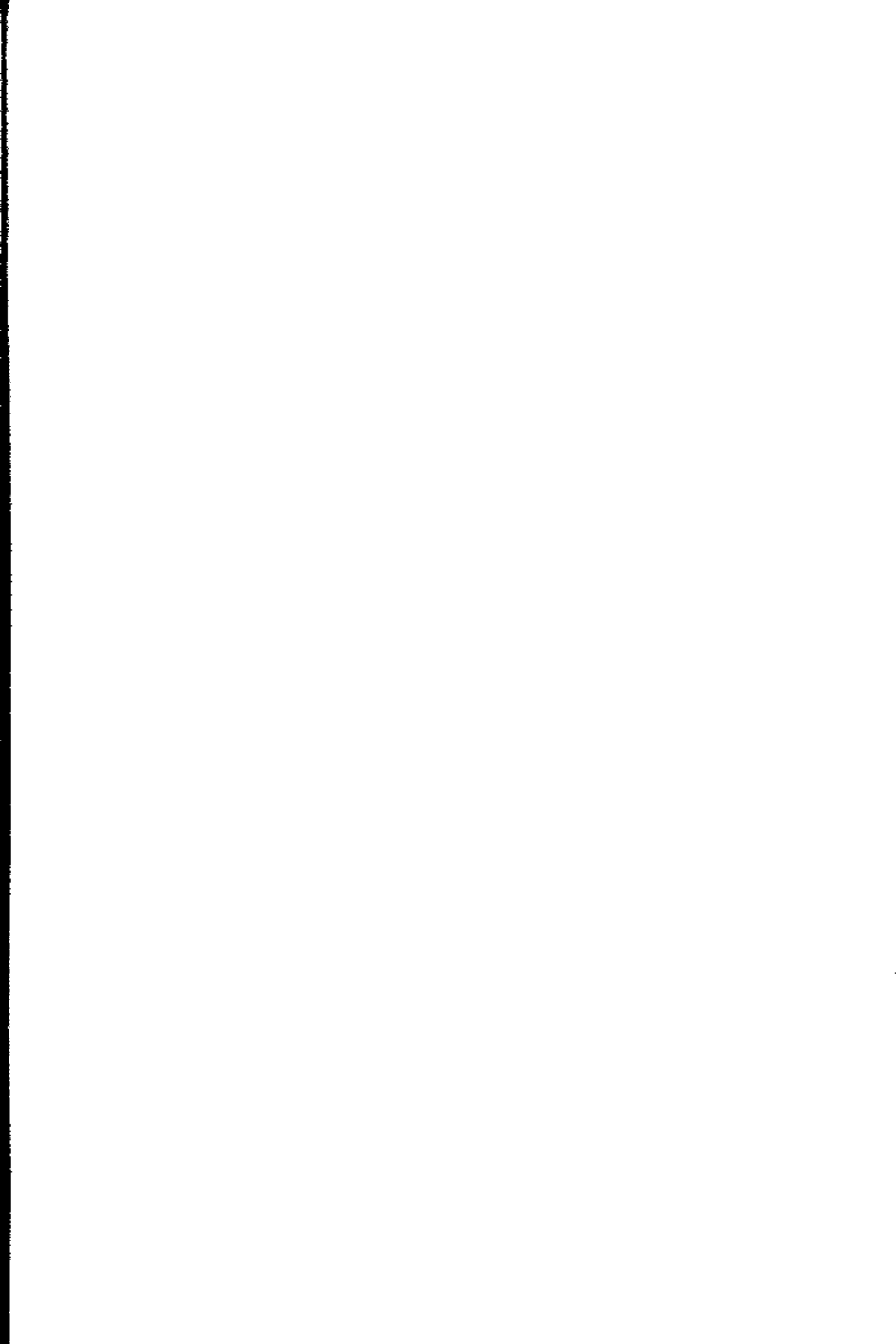
عُثْبٌ: یعْثُ. عُثْبٌ و عُثْبٌ و عُثْبٌ. بأمره أو عنه: لم یستطع إحکامه و لم یهند فیه لمراده.

در انجام کار خسته شد و نتوانست درست کار کند، نتوانست به مقصود خود نایل آید.

العُثْبُ: ر. القی. ج أعیاء و أعیاء.

العُثْبَةُ: الثنن الصغيرة.

چشم کوچک، چشم ریز.

الفین

بامداد نرد او رفت.

✽ **الغاذة:** المرأة الناعمة اللينة البينة الفينة. ج غید و غادات.

زن نرم اندام، بسیار لطیف. ج غید و غادات.

✽ **غادر:** مُغَادَرَةٌ وَ غِدَارٌ (غ و ر) ة أو الشيء تركه وأبقاه

«غادر المسافر المدينة، غادر السيل الماء».

او را ترک گفت، او را تنها گذاشت. «غادر المسافر المدينة،

غادر السيل الماء: مسافر شهر را ترک گفت، سيل قطع شد.

✽ **الغافية:** ج غواد و غاويات. ١ - السحابة التي تنشأ و

تمطر غداة. ٢ - مطرة الغداة.

١ - ابری که بامدادان پدید می شود می بارد. ٢ - باران بامدادان.

✽ **غار:** يَغْوَرُ غَوْرًا وَ غَوْرًا (غ و ر) ا ب العين: دخلت

في الرأس. ٢ - الماء: ذهب في الأرض.

١ - چشمش به گودی نشست. ٢ - الماء: آب در زمین فرو

رفت.

✽ **غار:** يَغْوَرُ غَوْرًا وَ غَوْرًا (غ و ر) ا ب

الشمس: غربت، غابت. ٢ - الشيء في الشيء: دخل فيه.

١ - خورشید غروب کرد، مخفی شد. ٢ - الشيء في الشيء:

چیزی در چیز دیگر فرو رفت.

✽ **غار:** يَغَارُ غَيْرًا وَ غَيْرَةً وَ غَارًا (غ و ر) احد الزوجين

على الآخر من فلان او فلاته: كره انصرافه إلى الغير و تبارت

نفسه، او كره تعلق الغير به.

روی او ردن همسر به دیگری و نسبت به او حسودی نمود.

او تباط دیگران با همسرش را نپذیرفت.

✽ **الغار:** ج أغوار و غيران. ١ - مص غار يَغَارُ. ٢ - الكهف،

المغارة. ٣ - شجر طيب الرائحة، كانوا يتخذون من أوراقه

أكاليل للمتصرين.

٢ - غار. ٣ - درختی است خوشبو، که از شاخه هایش آکلید،

شاخه گل برای پیروزمندان درست میکردند.

✽ **الغارة:** ١ - مص آغاز. ٢ - الهجوم على العدو. ٣ - واحدة

«الغار» للشجر. ٤ - «سفن الفارة»: فرق الخيل ثم صبتها

✽ **غ:** الحرف التاسع عشر من حروف الهجاء. وهو في حساب

البحر عبارة عن ألف (١٠٠٠).

نوزدهمین حرف از حروف هجائی که به حساب ابجد

معادل ١٠٠٠ است.

✽ **الغائب:** ج غَيْبٌ وَ غُيُوبٌ وَ غُيُوبٌ. ١ - فاء.

٢ - «غائبه»: ما غاب عنه.

١ - فاء ٢ - غائبه: آنچه که از او غائب باشد.

✽ **الغايضة:** ج غُوْطٌ وَ غِيَاظٌ. ١ - موضوع قضاء الحاجة.

٢ - الشربز. قضاء الحاجة.

١ - محل قضای حاجت. ٢ - فضله، قضای حاجت.

✽ **الغائلة:** ج غَوائل. ١ - الداهية، المصيبة. ٢ - البهلكة.

٣ - الشر.

١ - مصیبت، مشکل بزرگ. ٢ - حادثه ناگوار. ٣ - شرارت.

✽ **غاب:** يَغِيْبُ، غَيْبًا وَ غَيْبَةً وَ غَيْبِيَّةً وَ غَيْبِيًّا وَ غُيُوبًا وَ

مَغِيْبًا (غ و ي ب). ١ - بُد. ٢ - ابتعد مؤقتاً، اختفى، لم يحضر:

«غاب عن الاجتماع». ٣ - عن بلاده: هاجر، سافر. ٤ - ب

الشمس أو النجوم: غربت، اختفت. ٥ - الشيء في الشيء:

اختفى فيه.

١ - دور شد. ٢ - برای مدت کوتاهی دور شد، پنهان شد.

«غاب عن الاجتماع» از جامعه دور شد. ٣ - عن بلاده: کوچ

کرد، به مسافرت رفت. ٤ - ب الشمس أو النجوم: خورشید

غروب کرد، پنهان شد. ٥ - الشيء في الشيء: یک چیز در

دیگری مخفی شد.

✽ **الغابة:** ج غاب، غابات. ١ - أرض واسعة ذات شجر كثير

متكاثف. ٢ - الكثير المنكث من الغصب.

١ - جنگل. ٢ - نزار.

✽ **الغايي:** ج غَيْرٌ وَ غَابِرُونَ. ١ - فاء. ٢ - الماضي: «الزمان

الغابر».

١ - فاء ٢ - گذشته. «الزمان الغابر» زمان گذشته.

✽ **غادى:** مُغَادَةٌ (غ و د). ة: أناه با كراً.

من الجهات الأربع على الصدو: ٥- «الفارة الجوئية»: هجوم الطائرات على أحد الأهداف وضرره بالتنازل ونحوها.

١- ٢- يوروش بر دشمن. ٣- مفرد غار. ٤- شئ الغارة: سواران را پراکنده نمود سپه از چهار طرف بر دشمن يوروش برد. هـ الفارة الجوية: حمله هوايي.

● الغاز: جوهر هوائي شفاف إجمالي: ج غازات.

كاز: ج غازات.

● غازل: مُغازلة. (غ ز ل) المرأة: حادثها و تودد إليها مادحاً بحاسنها.

بازن عشقباري كرد.

● الغاوي: فا. ج غَواة وَ غَزَى وَ غَزَى وَ غَزَاه. م غازية ج غوايز وَ غازيات. جنگجو.

● الغاوي: المنسوب إلى الغاز.

منسوب به غاز.

● الغاشيم: ١- الظالم. ٢- الفاسد.

١- مستمكر. ٢- غاصب.

● الغاشية: ج غواش. ١- الناشئة. ٢- العطاء. ٣- غلاف القلب.

١- م الغاشي ٢- پوشش، پرده. ٣- غلاف قلب. ● غاش: يَغْشُ غُشواً وَ غِشاً وَ غِشاً وَ غِشاً مَغْشاً. (غ و ص). ١- في الماء: غطس فيه و نزل تحته. ٢- على اللؤلؤ: غطس تحت الماء يستخرجه. ٣- على المعاني: بلغ أقصاها و استخرج ما يند منها.

١- در آب فرو رفت، زیر آب رفت. ٢- على اللؤلؤ: زیر آب رفت جهت استخراج مروارید. ٣- على المعاني: عمق معانی را فهمید، به عمق معانی پی بُرد.

● غاشي: يَغْشُ غُشواً وَ غِشاً وَ غِشاً (غ ي ض) الماء: ذهب في الأرض و غاب.

آب در زمین فرو رفت و ناپدید شد.

● غاضب: مُغاضبة. (غ ض ب) ١- حمله على الغضب. ٢- أغضب كل منها الآخر.

١- او را خشمگین نمود. ٢- یکدیگر را خشمگین کردند. ● الغاطس: ١- فا. ٢- من السفينة: أسفلها الغائب في الماء.

٣- دليل غاطس: مظلم.

١- فا ٢- قسمتی از کشتی که در آب فرو میروند. ٣- لیل غاطس: شبی ظلمانی و تاریک.

● غاظ: يَغْظُ غِظاً. (غ ي ظ) ١- أغضب غضباً شديداً.

او را بسیار خشمگین نمود.

● غافل: مُغافلة. (غ ف ل) ١- ترقب غفلته و تملها.

او را غافلگیر کرد، او را غافل دانست.

● الغال: التُّلُّج غالات.

● غالي: مُغالة وَ غِلالة. (غ ل و) في الأمر: بالغ فيه.

در آن مطلب مبالغه و زیاده روی کرد.

● غالِب: مُغالبة وَ غِلابة. (غ ل ب) ١- حاول كل منها أن يغلب الآخر.

هر کدام خواست دیگری را مغلوب کند، شکست دهد.

● الغالب: ١- فا. ج غَلَبَة. ٢- غالباً أو في الغالب: في أكثر الأحيان والأحوال.

١- فا ٢- بیشتر اوقات.

● غالط: مُغالطة وَ غِلاط. (غ ل ط) ١- أوقعه في الغلط.

او را به غلط انداخت.

● الغالي: ١- فا. ج غَلَاة. م غالية. ج غوال. ٢- من اسعار المرتفع.

١- فائز خجای بالا.

● غام: يَغْمُ غِمْماً. (غ ي م) ١- ب السماء: كانت منطاة بالغيوم. ٢- اليوم: غطاء الغيم.

١- آسمان ابری شد. ٢- اليوم: غطاء الغيم.

● غافر: مُغافرة. (غ م ر) رمى بنفسه في الأحوال والمخاطر. خود را به مخاطره انداخت.

● الغامض: ج غوامض. ١- فا. ٢- الخفي المبهم من الكلام وغيره.

١- فا ٢- سخنان مبهم و نامفهوم.

● الغائبة: ج غوايب وَ غائبات. ١- المرأة الغنية بحسنها و جمالها عن الزينة. ٢- الموصى بأمته المولى.

١- زن بسیار زیبا و آراسته و نیازی به آرایش ندارد. ٢- بدکاره، هرزه.

● الغايي: ج غَواة. ١- فا. ٢- الضال المتقاد للمؤي.

١- فا ٢- گمراه، تابع هوی و هوس.

● الغاية: ج غاي وَ غايات. ١- المدى: النهاية: «بلغ المسافر الغاية» ٢- الزاية.

١- سرانجام. هدف. آخر. «بلغ المسافر الغاية» مسافر به هدف رسید. به مقصد رسید. ٢- پرچم.

● غايق: مُغايقة وَ غياراً. (غ ي ر) ١- خلفه، كان غيره.

با او مخالفت کرد، غیر او بود.

● الغيب: ج أغياب. ١- مص غَب. ٢- العاقبة. ٣- بُعْد.

بردن. غبطه خوردن. ۵. لقب پیشوای مذهبی مسیحیان.
 ✽ غَبْنٌ: یَقْبَنُ وَ یَقْبَنُ غَبْنًا. ۱- غداً فی البیع أو الشراء. خدعه و غلبه. ۲- غداً: نقصه فی الفن و غیره. ۳- الثوب: ثناء ثم غاطه ليقضه أو یضیحه.

در خرید و فروش او را فریفت، سر او کلاه گذاشت ۲- غداً: قیمت کمتری در برابر کالا به او داد. ۳- الثوب: لباس را تا کرد جهت تنگ کردن یا کوتاه کردن.

✽ الغَبْنُ: ۱- مص غَبْن. ۲- الحذیفة فی البیع و الشراء. ۱- مص غَبْن ۲- نیرنگ و فریب و در خرید و فروش.
 ✽ الغَبْنُ: القلیل القطة، الجاهل، ج أغبیاء و أغباء.

کم هوش، نادان، بیخرد. ج. أغبیاء و أغباء.
 ✽ غَبْتُ: یَغْتُ وَ یَغْتُ غَبًّا وَ غَبًّا. ۱- بَت الشاة: ضعف، هزلت. ۲- اللحم: فسد. ۳- الحدیث: کان ردیاً فاسداً.

۱- گوشت را لاغر و ناتوان شد ۲- اللحم: گوشت فاسد شد. ۳- الحدیث: سخن ناپسند بود. بد بود.
 ✽ الغَبْتُ: ۱- المهزول، الضعیف. ۲- من الکلام: الرديء الفاسد «هو لا یجز غَبْتُ الکلام من سمینه».

۱- ناتوان و لاغر. ۲- من الکلام: سخن بد و ناپسند. «هو لا یتمیز غَبْتُ الکلام من سمینه»: او سخنان بد و ناپسند و نامفهوم را از سخن خوب پرورش یافته تشخیص نمی دهد.

✽ غَشِي: یَغْشِي غَشْيًا وَ غَشْيًا. (ع ث ی) ت النفس: اضطرت و جاشت حتی تکاد تنقأ.

حال او به هم خورد نزدیک بود که تنوع کند.
 ✽ الغَشْيَان: ۱- مص غش و غشی. ۲- اضطراب النفس حتی تکاد تنقأ.

۲- حال او به هم خورد نزدیک بود تنوع کند.
 ✽ الغَشْيَان: ۱- المهزول، الضعیف. ۲- ما کان فی المرح من قبح و لم میت.

۱- لاغر و ناتوان. ۲- چرک و خون موجود در زخم.
 ✽ الغَشْيَان: ۱- اليوم بعد یومک مباشرة. ۲- اليوم البعید المترقب.

۱- فردا. ۲- روزی که انتظارش را می کشی لیکن دور است.

✽ غداً: یَسْقُدو، غُدُوا. (ع د و) ۱- ذهب غُدُوهُ: «غداً إلى عمله». ۲- صار: «غدا الملم ضرورتاً فی آیتامنا». و هي هنا من أخوات کان، ترفع الاسم و تنصب المجر.

۱- بامدادان رفت. «غدا الی عمله» بامدادان سرکارش رفت.

۱- مص غَبْ ۲- سرانجام. ۳- پس از آن.
 ✽ الغُبَار: ۱- ما دق من التراب ۲- اداق من الزماد. ۱- گرد و غبار. ۲- خاک ریز. شن.

✽ الغُبَاة: ۱- الجهل وقلة الفطنة ۲- الغفلة. ۱- جهل و نادانی، کم هوشی. ۲- غفلت و فراموشی.
 ✽ غُبْرٌ: یَغْبُرُ غُبْرًا، ذهب، ولی رفت، دور شد. برگشت.

✽ غَبْرٌ: یَغْبُرُ غُبْرًا وَ غُبْرَةً. ۱- علاه الغبار. ۲- صار لونهُ بلون الغبار. ۱- گرد و خاک روی آن نشست. ۲- تیره رنگ شد. به رنگ خاک درآمد.

✽ غَبْرٌ: تغییر. ۱- أثار الغُبَار: «غبر الفرس فی ساحة القتال». ۲- الشیء: لطمه بالغبار. ۱- گرد و خاک برپا کرد. «غبر الفرس فی ساحة القتال» اسب در میدان نبرد گرد و خاک برپا کرد. ۲- الشیء: آنجیز را خاک آلود نمود.

✽ الغُبْرَاء: ۱- الم الأغبر. ۲- الأرض. ۱- الم الأغبر ۲- زمین.
 ✽ الغُبْرَاء: ر. الغبار.

✽ الغُبْرَاء: ۱- مص غَبْر. ۲- لون الغبار. ۳- الغبار. ۱- مص غَبْر ۲- رنگ گرد و خاک. ۳- گرد و غبار.
 ✽ غَبِشٌ: یَغْبِشُ، غَبِشًا وَ غَبِشَةً. اللیل: أظلم ظُلُمَةً یخالطها یباحض القبر.

شب تاریک شد که سبیدی سحر با آن مخلوط شد. «صبح زود که هوا تاریک است».

✽ الغَبِشُ: ج. أغباش. ۱- مص غَبِش. ۲- ظلمة آخر اللیل. ۳- بقية اللیل: «عن فی أغباش اللیل»، أي بقایا.

۱- مص غَبِش ۲- تاریکی آخر شب. ۳- بقیه شب. «نحن فی أغباش اللیل» ما در آخر شب هستیم.
 ✽ الغَبِشَةُ: ۱- مص غَبِش. ۲- بقية اللیل و ظلمة آخره.

۱- مص غَبِش ۲- آخر شب.
 ✽ غَبِطٌ: یَغْبِطُ غَبِطًا وَ غَبِطَةً، غُتِی أن تكون حاله کماله من غیر أن یتمی زوالها عنه.

به او رشک برد. به حال او غبطه خورد.
 ✽ الغَبِطَةُ: ۱- مص غَبِط. ۲- حَسَن الحال. ۳- المسرة.

۲- آن یتمی المرء نمۀ لئیر، علی أن لا تزول عن صاحبها. ۵- لقب البطریق عند النصارى.

۱- مص غَبِط ۲- سر حال بودن. ۳- خوشحالی. ۴- رشک

۲- گردید. و غدا العلم ضرورياً في أيامنا علم و دانش در روزگار ما ضروری شده است. در این مورد از گروه «کانه» است. اسم را رفع می دهد و خبر را نصب می دهد.
 ❀ غدا: يَغْدُو. غَدُوا وَ غَدُوهُ وَ غَدُوا. (غ د و) بکر.
 صبح زود رفت.

❀ غَدَى: تَغْدِي. (غ د و)؛ اُطعمه الغدا.

به او ناهار داد.

❀ الغداء: ج غَدِيَّة ۱- مص غَدِي. ۲- طعام المُدَوَّة. ۳- وجبة طعام الظهر.

۱- مص غَدِي ۲- صبحانه. ۳- ناهار.

❀ الغداة: البكرة، ما بين الفجر و طلوع الشمس، أول النهار، ج غَدَوَات.

صبح زود. زمان بین سپیده دم و تابش خورشید. أول روز. ج غَدَوَات.

❀ الغدائر: الكثير الغدر: «رجل غدار، امرأة غداة وَ غدازة». بسیار ستمگر درجل غدار، امرأة غدار و غدازة مرد یا زن ستمگر.

❀ الغدائر: سلاح ناري صغير أكبر من المسدس و أصغر من البندقية.

نوعی از تفنگ خودکار بزرگتر از هفت تیر کوچکتر از تفنگ معمولی مسلسل مخصوص کلاه سبزه.

❀ الغدة: ج غَدَد وَ غَدَانَد. ۱- عُصُو في الجسم يفرز مواد إلى خارج أو في الدم ۲- كل قطعة لحم حلبة تحدث بين الجلد و اللحم عن مرض.

۱- غده، دُمَل. ۲- هر تکه گوشت سفت که بین پوست و گوشت بر اثر ناخوشی و مرض پدید می آید.

❀ غَدَز: يَغْدِر وَ يَغْدِرُ. غَدَرًا وَ غَدَرَانًا. ء أو يه: خانه و نقض عهده و لم بقی به.

به او خیانت کرد، پیمان او را شکست به او وفا نکرد.

❀ الغدر: ۱- مص غَدَز. ۲- الخيانة و نقض العهد و عدم الوفاء به.

۱- مص غَدَز ۲- خیانت پیمان شکنی و بیوفایی.
 ❀ غَدَق: يَغْدُق. غَدَقًا. ۱- ث عين الماء: غَرَز ماؤها و فاضت. ۲- بث الأرض: أخضبت. ۳- العيش: أوسع.

۱- آب چشمه فروزی یافت و سرازیر شد ۲- بث الارض: زمین حاصلخیز شد. ۳- العيش: در زندگی گشایش حاصل شد.

❀ المُدَوَّة: ۱- مص غدا ۲- البكرة، ما بين الفجر و طلوع

الشمس، أول النهار، ج غَدَى وَ غَدُو.

۱- مص غدا ۲- صبح زود. اول روز. ج غَدَى وَ غَدُو.

❀ غَدَى: يَغْدِي. غَدَا وَ غَدَاء. أَكل الغداء.

ناهار خورد.

❀ الغدوي: النسبة إلى الغد.

منسوب به غد.

❀ الغدوية: البكرة، ما بين الفجر و طلوع الشمس، أول النهار، ج غدايا وَ غَدَيَات.

صبح زود، اول و آغاز روز. ج غدايا وَ غَدَيَات.

❀ الغدِير: ج غَدْران وَ غُدْر وَ غُدْر وَ غُدْرَة. ۱- القطعة من الماء ينادرها السيل. ۲- النهر.

۱- برکه آب، آبگیر. ۲- رودخانه.

❀ الغديرة: الشعر المظفر من شعر المرأة، ج غَدَائِر.

گیسوی بافته شده زن. ج غَدَائِر.

❀ غَدَا: يَغْدُو. غَدُوا. (غ د و) ۱- ء الطعام أو يه: أعطاه إنياء.

۲- ء الطعام: صلح عليه و أثر فيه و كفاه.

۱- غذا را به او داد. ۲- ء الطعام: غذا برای او مناسب بود و بحد کافی بود.

❀ غَدَى: تغذية. (غ د و)؛ ء، أعطاه النذاء.

به او غذا داد.

❀ الغذاء: ما ينمو به الجسم و يصلح من طعام و شراب، ج أَغْذِيَة.

غذا، اعم از خوراک یا نوشیدنی، ج أَغْذِيَة.

❀ غَو: يَغْو. غَوًا وَ غِرًا وَ غُرُورًا. ء، خدعه و جمله يطعم بالباطل «غره المال».

او را فریب داد. کاری کرد که طمع به باطل کند. «غَرَه المال»: مال و دارایی او را فریفت.

❀ الغر: الذي لا تجربه له و لا خبرة فينخدع، ج أَغْرار م غِرَوِيَّة.

کسیکه تجربه و اطلاع ندارد و زود فریب می خورد. ج أَغْرار م غِرَوِيَّة.

❀ غَرَى: تغرية. (غ ر و) الجِلْد او غيره: ألصقه بالثراء

پوست را با سریش چسباند. یا چسب چسباند.

❀ الغرابة: ۱- مص غَرِي. ۲- ما طلي به. ۳- مادة تذاب بالثار و تتخذ للإصاق الخشب أو الجلد أو نحوهما. يكثر استعمالها في التجارة و في تجلید الكتب.

۲- هر آنچه با آن چیزی را چرب کنند. ۳- ماده ای است با آتش ذوب می شود و برای چسباندن چوب و پوست و

مانند آن بکار می‌رود، سریش علی‌الخصوص در جلد نبودن کتاب از این ماده استفاده می‌شود.

✽ الغوام: ر. القراء.

✽ الغَوَام: طائر أسود یغزب به المثل في السواد والحذر و یحشاهم به، ج أغرمة و غزبان و أغزب و غُزب.

کلاغ، که ضرب المثل سیاهی است و بعضی آنرا شوم می‌دانند. ج أغرمة و غزبان و أغزب و غُزب.

✽ الغَوَان: الحداغ الكثير الإطباع بالباطل.

بسیار فریب دهنده، کسیکه بیش از حد طمع به باطل دارد.

✽ الغِرَاق: ج أغرة ۱ - المسال الذي یغزب علیه النصال لتصلح. ۲ - أتاناً علی غرار: أي علی عجلة. ۳ - هم علی

غرار واحد: أي متائلون متشاهون.

۱ - قالیکه بیکان تیر را روی آن صاف می‌کنند. ۲ - أتاناً علی غرار: با عجله و شتاب نزد ما آمد. ۳ - هم علی غرار واحد: آنان همگی هستند، شبیه هم هستند.

✽ الغِرَاس: ما یُفَرَس من الشجر.

نهال، درختی که کاشته می‌شود.

✽ الغِرَافَة: ما عُرِف باليد من ماء أو غيره.

مقدار آبی که بوسیله دست برداشته می‌شود.

✽ الغَوَام: الولوع والتعلق الشديد.

عشق، دلبستگی بسیار شدید، علاقه شدید قلب.

✽ الغَرَامَة: ۱ - مص غَرِمَ. ۲ - ما يلتزم الإنسان أداءه من المال قصاصاً أو تعويضاً. ۳ - المنسارة. ۴ - الضرر والمشقة.

۱ - مص غَرِمَ ۲ - غرامت و تاوان. ۳ - خسارت و زیان. ۴ - مشقت و سختی.

✽ غَوْرِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُرُوباً. ۱ - بت الشمس أو النجوم؛ غابت. ۲ - یُبد، غاب.

۱ - خورشید یا ستاره غروب کرد. ۲ - دور شد، غایب شد.

✽ غَوْرِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُرْبَةً وَ غُرْباً وَ غُرْبَةً، یُبد عن وطنه.

ترک وطن کرد. بدیار غربت رفت.

✽ غَوْرِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُروباً. ۱ - ذهب. ۲ - فی سفره؛ تمسدى. ۳ - عنه؛ تنهى، ابتعد.

۱ - رفت. ۲ - فی سفره: به مسافرت دور و دراز رفت. ۳ - عنه: از او کناره گرفت، از او دور شد.

✽ غَوْرِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُرَابَةً. ۱ - الکسل؛ غمض و خفي. ۲ - الشیء: کان غروباً غیر مألوف.

۱ - سخن نامفهوم شد. ۲ - الشیء: آنچه ناشناخته و عجیب و غریب بود.

✽ غَوْرِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُرَابَةً وَ غُرْبَةً، عن وطنه؛ یُبد عنه.

از میهن خود دور شد.

✽ غَوْرِيَّةٌ: تغريباً. فی الارض: أمن فيها و أبعد. ۲ - نزح عن الوطن. ۳ - غُ، غُما، أبعد. ۴ - غُ، حمله علی الثریة. ۵ - ذهب ناحية الغرب.

۱ - به سرزمینهای دور دست رفت. ۲ - ترک وطن کرد. ۳ - غُ، او را کنار زد. او را دور کرد. ۴ - غُ، او را به مسافرت رفتن واداشت. ۵ - به سمت غرب رفت.

✽ الغَوِيَّة: ج غُرُوب. ۱ - مص غَرِب. ۲ - مکان غروب الشمس. ۳ - البلاد التي موقعها فی جهة الغرب بالنسبة إلى غيرها. ۴ - كأروبا، بالنسبة إلى البلاد العربية.

۱ - مص غَرِب ۲ - محل غروب خورشید. ۳ - کشورهای که در سمت مغرب زمین قرار دارد مانند «اروپا» نسبت به کشورهای عربی.

✽ الغَوِيَّات: ما یَغْرُبُ، ج غُرَابِيل.

غریبال. ج غُرَابِيل.

✽ الغَوِيَّة: ۱ - مص غَرِب و غُرُوب ۲ - اللزوح عن الوطن سعيًا وراء مطلب من المطالب. ۳ - البُذ.

۱ - مص غَرِب و غُرِب ۲ - ترک وطن برای رسیدن به یک مطلب. ۳ - دوری.

✽ غَوِيَّةٌ: غُرْبَةً. ۱ - القمع أو نحوه؛ نُقاه بالغرِبال. ۲ - من غَرِبَ الناس نُخلوه؛ «من أحصى علی الناس عیوبهم أمن الناس فی إحصاء عیوبه».

۱ - گندم را غریبال کرد. ۲ - من غَرِبَ الناس نُخلوه؛ هر کس بدنبال عیوب مردم باشد مردم نیز بدنبال عیوب او خواهند بود.

✽ الغُرَّة: ج غُرر ۱ - بیاض فی جهة الفرس. ۲ - من کلّ شیء؛ أوله و معظه «غُرَّة الشجر».

۱ - سپیدی پیشانی اسب. ۲ - من کلّ شیء؛ از هر چیزی تمامی قسمتهای آن، کلیت آن چیز. «غُرَّة الشهر» همه ماه.

✽ غَوِيَّةٌ: یَغْرُبُ، غُرْداً. ر. غُرْد.

✽ غَوِيَّةٌ: تغريداً، الطائر أو الإنسان؛ رفع صوته فی غنائه و

طرَّب به.

پرنده آواز خواند، انسان مشغول آواز خواندن شد.

✽ الغَوِيَّة: الطائر أو الإنسان الذي يرفع صوته فی غنائه و یطرَّب به.

انسان یا پرنده‌ای آواز می‌خواند.

✽ غَوْرٌ: تغريباً وَ تَغُرَّةً، به او بالشیء؛ عُرَّضه للهلاك «غُرر

بالأبرياء.

آنها در معرض نابودی قرار داد. غُرُزُ بالأبرياء: بیگناهان را در معرض نابودی قرار داد.

❖ غُرُزٌ: یَقْرُؤُ غُرُزًا. ۱- به بالابرة او نحوها: نَحْسُهُ شِیْءًا ۲- الابرة في الثوب: أدخلها فيه. ۳- عوداً بالأرض: أثبتة فيها. او را سوزن زد. سوراخش کرد. ۲- الابرة في الثوب: سوزن را در لباس فرو کرد. ۳- عوداً بالأرض: تکه چوبی را در زمین کوبید.

❖ غُرُزٌ: یَقْرُؤُ غُرُزًا. غُرُزاً الشجر: أثبتة في الأرض.

درخت را در زمین کاشت، نهال را نشاند.

❖ الغُرَس: ۱- مص غُرَس. ۲- ما تُثَبَّت في الأرض من شجر أو نحو، ج غراس وأغراس.

۱- مص غُرَس ۲- آنچه را که در زمین کاشته می شود از قبیل درخت و نهال، ج غراس و أغراس.

❖ الغُرُوس: ما تُثَبَّت في الأرض من شجر أو نحو، ج أغراس. درخت و نهالی که در زمین می نشاندند، ج أغراس.

❖ الغُرُوس: نوع من المصكوكات النقدية (القرش)، ج غُرُوش. نوعی از پول سکه دقرش، ج غُرُوش.

❖ الغُرُوض: ج أغراض. ۱- الهدف الذي يُرمى إليه. ۲- البغية والماجة. ۳- المرمى، التصد: «فهمت غرضه». ۴- الحزب، الميل، الهوى السياسي أو نحو.

۱- هدف مورد نظر. ۲- خواسته و نیاز. ۳- قصد. ۴- حزب تمایل، گرایش سیاسی.

❖ غُرُوزٌ: غُرُوزَةٌ. ۱- ردء الماء أو الدواء في حلقة ولم يبلعه. ۲- بَ القِدْرُ: أحدثت صوتاً عند القلي.

۱- آب و دوا را در دَهان غُرُوز کرد. ۲- بَ القِدْرُ: صدای جوشیدن محتویات دیگ روی آتش.

❖ الغُرُوزة: ۱- مص غُرَزَ. ۲- تردد الماء أو الدواء في الحلق من غير أن يبلع. ۳- الدواء الذي يُقَرَّع به.

۱- مص غُرَزَ ۲- غرغره نمودن آب و دوا در دَهان. ۳- دارویی که برای غرغره از آن استفاده می کنند.

❖ غُرُوفٌ: یَقْرُؤُ غُرُوفًا. غُرُوفًا الماء بیده أو غيرها: أخذها بها. آب را با دستهایش برداشت.

❖ الغُرُوفَةُ: ج غُرُوفٌ وَ غُرُوفَاتٌ وَ غُرُوفَاتٌ ۱- الجلیئة. ۲- المُنْدَع. ۳- مجموع أعضاء بعض الهيئات الاقتصادية أو السياسية أو القضائية أو نحوها: «غرفة التجارة، غرفة الزراعة، غُرُوف المحكمة، الخ...» ۴- المكان الذي يجتمع فيه بعض الهيئات الاقتصادية أو السياسية أو القضائية أو نحوها.

۱- بالآخانة. ۲- پستو. ۳- مجموع اعضاء بعضی از هیئتهای اقتصادی و سیاسی و قضائی و مانند آن «غرفة التجارة» اتاق بازرگانی. «غرفة الزراعة و غرفة المحكمة»

۴- جاتی که بعضی از هیئتهای سیاسی و غیره در آن گرد هم می آیند.

❖ غُرُوفٌ: یَقْرُؤُ غُرُوفًا. في الماء: غار فيه ورسب و هلك «غرق السابح، غرقت السفينة».

در آب فرو ریخت و غرق شد. «غرق السابح، غرق السفينة» شناگر غرق شد. کشتی غرق شد.

❖ غُرُوفٌ: تغريقاً، أو الشئ: جعله يغرق. او را غرق کرد.

❖ غُرُوفٌ: تغريقاً، أو الذین أو الذیة و نحوهما: أُلزِمه تأديتها. او را به ادای بدهی یا پرداخت دِیه واداشت.

❖ الغُرُوم: ر. القرامة. عجیب نیست.

❖ الغُرُوب: ۱- مص غَرَبَ. ۲- المغيب: «غروب الشمس، ساعة الغروب».

۱- مص غَرَبَ ۲- زمان غروب. «غروب الشمس» غروب خورشید زمان غروب.

❖ الغُرُور: ۱- مص غَرَّ يَغُرُّ. ۲- الانخداع ببعض الأعراض الزائلة كالآمال و الشهرة و غيرها و إظهار الفخر بها مع تكبر أحياناً.

۱- مص غَرَّ يَغُرُّ ۲- فریفته شدن به بعضی از چیزهای ناپایدار مانند مال و شهرت و اظهار تکبر بدانها.

❖ غُرُويٌّ: یَقْرُؤُ غُرُوًا وَ غُرُوًا. به أو بالشئ: أولع به، تعلق به بشدة.

به شدت بدان دلبسته شد.

❖ الغُرُوبِی: ج غُرَباء. ۱- البعيد عن وطنه. ۲- في البلد أو بين القوم: من ليس من البلد أو القوم. ۳- العجيب غير المألوس ولا المؤلف. ۴- من الكلام: البعيد عن الفهم، غُرُوبِی ج غُرَابِی.

۱- دور افتاده از وطن. ۲- فی البلد أو بین القوم: کسیکه در شهر و بین مردم غریب باشد. ۳- شگفت و نامألوس. ۴- من الكلام: سخنان نامفهوم، م غریب ج غُرَابِی.

❖ الغُرُوبِی: ر. الفرد. ❖ الغُرُوبِی: ج أغرة و أغزاء. م غریرة ج غُرَارِی. ۱- المغرور. ۲- الشاب الذي لا تجربة له.

۱- مغرور و خودپسند. ۲- جوان خام بی تجربه.

الشَّاعِرُ عواطفَ الحبِّ نحو المحبوب، ويضيقه الشكوى، أو الاستمطاف، أو وصف لذات الهوى، وما إلى ذلك ...

عشقبازي، لاس زدن. ٢ - غرلسرائي.

❖ الغَزَلُ: صاحب الغَزَل.

لاس زدن، عشقباز.

❖ الغَزَلُ: ١ - مص غَزَلَ، ٢ - المَغْزُولُ، ج غَزُولُ؛ «صناعة الغَزَل والتَّسْيِج».

١ - مص غَزَلَ ٢ - ويسيده شده. ج غَزُول. «صناعة الغَزَل و التَّسْيِج» صنعت ريسندگی و بافندگی.

❖ الغَزُولُ: ١ - مص غَزَا، ٢ - هو السَّير إلى العدوِّ و محاربتِه و قتاله في دياره.

١ - مص غَزَا ٢ - جنگیدن با دشمن در ديار دشمن.

❖ الغَزْوَةُ: المَرَّةُ من الغَزْوِ، ج غَزَوَات.

يکبار و غزوہ کردن. ج غَزَوَات.

❖ الغَزِيرُ: الكثير من كلِّ شيء، ج غَزَار؛ «علم غَزِير، ماء غَزِير».

فراوانی از هر چیزی ج غَزَار «علم غَزِير، ماء غَزِير» علم فراوان، آب فراوان.

❖ الغُصَامِيَّةُ: عرب سكنوا جنوبي «سوريا» في الجاهليَّة و بُعِثَ الأَسْلَام.

گروهی از عربها که جنوب سوریا سکونت داشتند در دوره جاهلیت و اندکی پیش از اسلام «غسانیان».

❖ الغُصَالَةُ: ١ - التي حُرِفَتْها غِسل الثَّياب. ٢ - آلة كهربائيَّة لِفُتْل الثَّياب أو غيرها.

١ - زن رختشویی. ٢ - ماشین لباسشویی.

❖ الغُصَالَةُ: ١ - ما يخرج من الثَّوب أو غيره بالنَّسْل. ٢ - ما يُغْتَسَل من الثَّوب. ٣ - «غُسالَةُ الشَّيْء»: ماءٌ الذي يُغْتَسَل به.

١ - آب که چیزی را با آن شستشو داده‌اند. ٢ - آبیکه پس از شستن چیزی از آن خارج می‌شود. ٣ - آنچه که باید شسته شود. ٤ - غُسالَةُ الشَّيْء: آبیکه باید لباس را با آن بشویند.

❖ الغُشَقُ: ظلمة أول الليل.

تاریکی اول شب.

❖ غُشِلَ: يُغْسَل، غُسلًا و غُسلًا: الشَّيْءُ أزال الوسخ عنه و نظَّفه بالماء و غيره.

آنچیز را شست با آب آنرا پاک نمود.

❖ الغُشُولُ: ما يُغْتَسَل به من ماء أو طيب أو صابون.

صابون، مایع شستشو.

❖ الغُفْسِيلُ: المَغْسُول، ج غُفْسِل و غُفْسِلَة، م غُفْسِلَة ج

❖ الغَزِيرَةُ: الطَّيِّبَةُ من خير أو شر تصد عنها صفات ذاتية، ج غَزَائِرُ؛ «الغَزِيرَةُ الأنثائية أو الحيوانية».

فريچه، سرشت، طبیعت «الغَزِيرَةُ الانسانیة أو الحيوانیة» سرشت انسانی یا حیوانی.

❖ الغَزِيرِيس: ما أُثْبِت في الأرض من شجر أو نحوہ.

نہال یا درخت کاشته شده.

❖ الغَزْرِيْقُ: الغائر في الماء الهالك فيه، ج غَزْرَقَ.

در آب غرق شده.

❖ الغَزْوِم: ج غَزْماء و غَزَام، ١ - الدَّائِر، ٢ - الخضم.

١ - بدهکار. ٢ - دشمن.

❖ غَزَا: يَغْزُو، غَزْوا و غَزَوا و غَزَاوَةً (غ ز و) العدوُّ سار إلى محاربتِه و قتاله في دياره.

برای جنگیدن با دشمن به سرزمین او یورش بُرد.

❖ الغَزَاةُ: الغَزْو، ج غَزَوَات.

جنگ، ج غَزَوَات.

❖ المَغْزَاةُ: نبات من القصب الدقيق تُصَنَع منه أقلام للكتابة.

نب که با آن قلم مشق خط درست می‌کنند.

❖ المَغْزَاةُ: ١ - مص غَزُر، ٢ - الكثرة؛ «غزارة العلم، غزارة الماء».

١ - مص غَزُر ٢ - فراوانی «غزارة العلم، غزارة الماء» فراوانی علم، فراوانی آب.

❖ المَغْزَالُ: حيوان لَبُون ذو قرون، سريع جدًا، يعيش في المناطق ذات المناخ القارِي في «افريقيا» و «آسيا»، ج مَغْزَلان و مَغْزَالَة.

آهو، ج مَغْزَلان و مَغْزَالَة.

❖ المَغْزَالُ: الكثير الغَزَل.

کسیکه کارش ریسندگی است، بسیار ریسند.

❖ المَغْزَالَة: ١ - م المَغْزَال، ٢ - الشمس عند طلوعها. ٣ - «غزالة الضمى». أوله.

١ - م المَغْزَال ٢ - خورشید به هنگام طلوعش. ٣ - غزالة الضمى: آغاز روز. ابتدای چاشت.

❖ غَزَقَ: يَغْزُق، غَزْرًا و غَزْرًا و غَزَاوَةً: الشَّيْءُ: كثير «غزر الماء».

فراوان شد. «غزر الماء» آب فراوان شد.

❖ غَزَلَ: يَغْزِل، غَزْلًا: الصوف أو الفُطَن أو نحوهما، مدّه و قتله خططًا بالمَغْزَل.

پشم یا پنبه را ریسید.

❖ المَغْزَلُ: ١ - اللّهُم مع النساء. ٢ - من فنون الشعر يبيته

❖ الغَضَبُ: ر. الضبان.

❖ الغَضَبَانِ: الذي يفيض وغيره و يشور عليه و يحب الانتقام منه. ج غضاب و غَضَبِي و غَضَابِي و غَضَبِي و غَضْبَانَةٌ.

كسبك نسبت به دیگری خشم می گیرد و می خواهد از او انتقام بگیرد. ج غضاب و غَضَب و غَضَبِي و غَضَابِي و غَضَبِي و غَضْبَانَةٌ.

❖ الغَضْبَانَةُ: المرأة من غَضِب.

مفرد و یکباره غَضِب.

❖ غَضِبَ: يَغْضِبُ غَضَارَةً ١- كان في خصب و سعة عيش.

٢- الثبات: كان ناعماً.

١- در آسایش بود. ٢- الثبات: سرسبز شد. سبز و خرم شد.

❖ غَضِبَ: يَغْضِبُ غَضْرًا و غَضَارَةً. المكان: أخصب بعد إحصال «غَضِرَ الرجلُ بالمال».

پس از خشکسالی سرسبز شد. «غَضِرَ الرجلُ بالمال» آن مرد با داشتن پول سر حال شد.

❖ الغَضِيضُ: ١- ذوالفقر. ٢- ذوالفضارة.

١- کسیکه در آسایش زندگی می کند. ٢- سبز و خرم.

❖ غَضِبَ: تَغْضِبُ الشَّيْءُ ثَنَاءً و جُوداً «غَضِنَ الجِلْدُ».

آنچیز را تا کرد. بپچاند. «غَضِنَ الجِلْدُ» پوست را تا کرد.

❖ الغَضِيضُ: ج غَضُون. ١- كلٌ عَمْدٌ و ثَنٌّ في ثوبٍ أو درج أوجلد أو نحوها. ٢- «في غَضُونِ ذلك»: في أثناء ذلك، أي أوساطه و طياته.

١- تا خوردگی و چین خوردگی. ٢- في غَضُونِ ذلك: در لابلای آن، در اثنای آن.

❖ الغَضِيضُ: ر. الضبان.

❖ غَضًا: يَغْضِبُ غَضًا. الشَّيْءُ في الماء: غَمسه فيه، غَطَسَه.

آنچیز را در آب فرو برد.

❖ غَضًا: يَغْضِبُ غَضِيطًا و غَضًا. النائم: مَدَّ الصوت و التَّنَسَّسُ في خياشيمه.

شخص خوابیده خرخر کرد.

❖ غَطَسَ: تَغْطِطُ. (غ ط و) أو الشَّيْءُ: ستره و أخفاها.

پوشاند، مخفی کرد.

❖ الغَطَاسُ: الشَّرُّ الذي يَغْطِي به، ج أَغْطِيَةٌ.

پوشش، ج اغطیة.

❖ الغَطَاسُ: الذي يَخْطُ في الماء لِيُخْرِجَ منه أصدافاً و غيرها، أو ليعوم سفناً، أو نحو ذلك.

خواص که جهت بدست آوردن مروارید به اعماق دریا

خواص می کنند.

❖ الغَطَاسُ: عبد الظُّهور الإلهي عند التَّصَاوِي.

عبد تجلی حضرت مسیح.

❖ الغَطَارِسُ: المتكبرُ المُتَّجِبُ بنفسه، ج غَطَارِس.

خودخواه، مغرور. ج غطاریس.

❖ الغَطَلُ: سعة: التكبر و الإعجاب بالنفس.

تکبر. خودخواهی، غرور.

❖ الغَطَلُ: سعة: الشَّجْب، الحَيَلَاء، التكبر.

خودپسندی، تکبر.

❖ غَطَسَ: يَغْطِطُ غَطَسًا. في الماء: انغمس فيه.

در آب فرو رفت.

❖ غَطَسَ: تَغْطِطُ. غَطَسًا. «أول شيء في الماء غَمسه فيه».

او را در آب فرو برد.

❖ غَفَا: يَغْفُو غَفْوًا و غَفْوًا. (غ ف و) ١- نام قليلاً. ٢- نَس.

١- اندکی خوابید. ٢- چرت زد.

❖ الغَفَالُ: ر. الغفور.

❖ غَفَرٌ: يَغْفِرُ غَفْرًا و غَفْرًا و غَفِيرًا و غَفْرَانًا و مَغْفِرَةً و غَفُورًا، ذنبه: ستره و عفا عنه.

گناه او را پوشاند و آنرا بخشید.

❖ المغْفَران: ١- مص غَفَر. ٢- الممنوعون الذُّنُب.

١- مص غَفَر. ٢- بخشیدن گناه.

❖ غَفَلَ: يَغْفُلُ غَفْلًا و غَفْلًا و غَفْلَةً. عنه: تركه و سها عنه إهمالاً.

او را ترک کرد. از او غافل شد.

❖ الغَفْلُ: ج اغفال ١- من لا يُرْجى خيره و لا يُحْشَى شَرُّه.

٢- من لا حسب له. ٣- الكتاب الذي لم يُسَمَّ واضعه.

١- کسیکه امید به خیر او نیست. ٢- گمنام. ٣- کتابیکه

نویسنده اش معلوم نیست.

❖ الغَفْلان: الغافل.

غافل.

❖ الغَفْلَةُ: ١- مص غَفَلَ. ٢- غيبة الشَّيْء عن بال الإنسان و

عدم تذکره له.

١- مص غَفَلَ. ٢- فراموش و عدم یادآوری.

❖ الغَفْلَةُ: ١- المرأة من غفا. ٢- اللومة الخفيفة.

١- یکبار «غفا» ٢- خواب سبک.

❖ الغَفُورُ: الكثير المغفرة.

بسیار آمرزنده.

❖ غَفِي: يَغْفِي غَفَةً و غَفًى. ر. غفا.

بر او پیروزش گردانید.

❖ غَلَبَ: علی الشيء أخذ منه الشيء بالقوة.

آنچیز با قوه قهریه از او گرفته شد.

❖ الغلبة: ۱- مص غَلَبَ ۲- القهر، التفوق.

۱- مص غَلَبَ ۲- پیروزی، برتری.

❖ الغلة: الدخل من أجرة بيت أو فائدة أرض ونحو ذلك، ج

غَلَات و غلال.

محصول، عایدی، درآمد، حیوانات، ج غَلَات و غلال.

❖ الغلص: ظلمة آخر الليل، ج أغلاس.

تاریکی آخر شب، ج أغلاس.

❖ غَلِطَ: يَغْلِطُ غَلْطًا، في الأمر: أخطأ وجه الصواب فيه.

در آن کار خطا کرد.

❖ غَلِطَ: تغليطاً، ۱-؛ نسيه إلى الغلط، ۲-؛ قال له

«غلطت»، ۳-؛ أوقعه في الغلط.

۱- او را به خطا نسبت داد، ۲-؛ به او گفت خطا کردی.

۳-؛ او را به خطا انداخت.

❖ الغلط: ۱- مص غَلِطَ ۲- الخطأ.

۱- مص غَلِطَ ۲- خطا.

❖ الغلطة: المرة من الغلط، ج غلطات.

یکبار غلط، ج غلطات.

❖ غَلِظَ: يَغْلِظُ وَ يَغْلِظُ غِلْظًا وَ غِلْظَةً وَ غِلْظَةً وَ

غِلْظَةً، الشيء: كان غليظاً خشباً ضخماً صلباً.

سفت شد، کلفت شد، غلیظ شد.

❖ غَلِظَ: يَغْلِظُ غِلْظًا وَ غِلْظَةً وَ غِلْظَةً وَ غِلْظَةً.

۱- الشيء: كان غليظاً ضخماً صلباً، ۲- اشتد و صعب.

۱- سفت شد، کلفت شد، غلیظ شد، ۲- سخت شد.

❖ غَلِظَ: تغليظاً، الشيء: جعله غليظاً ۲- القسَم: أكد، قوّاه.

۳- عليه في القسم: شدّد عليه فيه و أكد.

۱- آنچیز را غلیظ نمود، ۲- القسم: قسم را تأکید و تقویت نمود.

۳- عليه في القسم: در سوگند خوردن با تأکید بیشتر عمل کرد.

❖ الغلظة: ۱- مص غَلِظَ وَ غَلِظَ ۲- الشدة، ۳- الغلظة،

القسوة، ۴- العداوة: «بينهم غلظة».

۱- مص غَلِظَ وَ غَلِظَ ۲- شدت و سفتی، ۳- سختگیری،

بد اخلاقی، ۴- دشمنی، «بينهم غلظة» بین آنان دشمنی

است.

❖ غَلِظَ: غَلِظَ ۱- أسرع في سيرة، ۲- في الشيء: داخل فيه

على تعب و شدّة، ۳- الشيء في الشيء: أدخله فيه حتى يندمج.

۱- در راه رفتن شتاب بخرج داد، ۲- في الشيء: با خستگی و

❖ الغفير: ۱- مص غَفَرَ ۲- جاؤوا جثّاً غفيراً، و جَم الغفير،

و الجَم الغفير: أي جماً، ۳- «الجمع الغفير»: الكثير.

۱- مص غَفَرَ ۲- همگی آمدند، ۳- الجمع الغفير: جمعیت

فراوان.

❖ الغفل: ج أغفال وَ غُلُول، ۱- شدّة النّطش، ۲- طوق من

حديد أو جلد يُحْمَل في العنق أو في اليد في الأشتر والحشيش.

۱- شدت تشنگی، ۲- غل و زنجیر بر دگی و اسارت.

❖ الغفل: ۱- الحقد، ۲- النش.

۱- کینه، ۲- نیرنگ، فریب.

❖ غَلَا: يَغْلُو، غُلُوّاً وَ غَلَاءً، (غ ل و)، ۱- الشيء: زاد و ارتفع

«غلا السعر»، ۲- بالدين: تشدّد و تصلب حتى جاوز الحد.

آنچیز گران شد، غلا السعر نرخ گران شد، ۲- بالدين: در

دین غلو کرد.

❖ غلّی: يَغْلِي، غَلِيّاً وَ غَلِيَاناً، (غ ل ي) ب الفدر أو غيرهما:

فارت و ثارت بقوة الحرارة.

محتویات دیگر بر اثر گرما جوش آمد.

❖ الغلّاء: ۱- مص غَلَا ۲- ارتفاع السعر.

۱- مص غَلَا ۲- بالا رفتن نرخ.

❖ الغلّاب: الكثير الغلبة.

بسیار پیروز.

❖ الغلاف: غشاء الشيء، و غطاؤه، ما اشتمل على الشيء، ج

غُلْف و غُلْف و غُلْف: «غلاف القلب، غلاف السيف، غلاف

القارورة، غلاف الكتاب».

پوسته چیزی، پوشش آن، ج غُلْف و غُلْف و غُلْف: «غلاف

القلب غلاف السيف، غلاف القارورة، غلاف الكتاب».

غلاف قلب و شمعی و چشم و کتاب.

❖ الغلام: ج غلمان وَ غِلْمَةٌ وَ غِلْمَةٌ، ۱- الصبي الذي شبّ و

قارب سنّ البلوغ، ۲- الأخير، الخادم، ۳- العبد.

۱- کودکی به حد بلوغ رسیده است، ۲- مزدور خدمتکار

۳- برده، بنده.

❖ غَلِيبَ: يَغْلِبُ، غَلِيّاً وَ غَلِيّاً وَ غَلِيّاً وَ غَلِيّاً وَ غَلِيّاً وَ

غَلِيّاً وَ غَلِيّاً وَ غَلِيّاً، ۱-؛ أو عليه: فُهِرَهُ وَ تَفَوَّقَ عليه، ۲-؛

على كذا: أخذَهُ منه بالقوة، ۳- عليه الكرم أو غيره: كان أكثر

خِصاله و أكثرها شهرة.

۱- بر او چیره شد، بر او غالب آمد، ۲-؛ على كذا: با زور از

او گرفت، ۳- عليه الكرم أو غيره: کرامت و بزرگواری از

خصوصیات بزرگ اخلاقی او بود.

❖ غَلِيبَ: تغليباً،؛ عليه: جملة غلبه.

کرد، پوشانید. ۲- به معروفي و فضيلي: نسبت به او نيکي کرد. او را مورد مرحمت و عطايای خود قرار داد.

❖ **الْفُضْضُ**: ۱- مص غُفَّرَ. ۲- الماء الكثير. ۳- مُعْظَم البحر. ۴- جماعة النَّاس.

۲- آب فراوان. ۳- قسمت بیشتر دريا. ۴- گروه مردم.
❖ **الْفُغْزُ**: ج غَفَرَات وَ غِمَار وَ غُفْرَ. ۱- الشَّدة. ۲- الرَّحمة: «غفرة الأحداث». ۳- «غفرات الموت». شدانده و مکارهه.

۱- شدت. ۲- زحمت و خستگي. «غمره الاحداث» سختي حوادث. ۳- غَمَزَات الغَزَر: سختي مرگ.
❖ **غَفَرَزَ** يَغْمِرُ غَمْرًا. ۱- به بيني او جفتي او حاجيه: كسره و أشار إليه به. ۲- هُ: جَسَد و كيسه باليد. ۳- القنائة: عَصَاهَا عصرها و جَسَمُهَا. ۴- ت الدابة: مالت من رجلها في المشي. شبهه أو عليه: سنى به شراً وطمع عليه.

با گوشه چشم به او اشاره کرد. ۲- هُ: با دست لمس کرد. با دست فشار داد. ۳- القنائة: جوب نيزه را گاز زد تا سفتي آنرا بغيرد. ۴- ت الدابة: چاريا لنگان لنگان راه رفت. ۵- يو أو عليه: به او طعنه زد، در صدد آزار برآمد.

❖ **غَفَضَ** يَغْفِضُ غَمْضًا. الشئ في الماء: غطه فيه و غطاه به. آنچه را در آب فرو برد.

❖ **غَمَضَ** يَغْمِضُ غَمْضًا. ۱- كان بعينه غَمَضَ. ۲- ت العين: سال غَمَضَهَا.

۱- چشمش چرك داشت. ۲- ت العين: چرك از چشم جاري شد.

❖ **الْفُغْضُ**: ۱- مص غَمِضَ. ۲- ما سال من الوسخ الأبيض الذي يكون في مجرى الدمع من العين.

۲- چرك چشم.

❖ **غَمَضَ** يَغْمِضُ غَمْضًا. ۱- الكلام: خفي. ۲- ت صوته: نامت.

۱- سخنان نامفهوم بود. ۲- ت عينه: خوابيد.

❖ **غَمَضَ** يَغْمِضُ غَمْضًا و غَمَاضَةً. الكلام: خفي. سخن نامفهوم شد.

❖ **غَمَضَ** يَغْمِضُ غَمْضًا. ۱- العين: أطبق جفنيها الواحد على الآخر. ۲- الكلام: أهدم و أخفق ممتا.

۱- پلكها را روي هم نهاد. خوابيد. ۲- الكلام: سخنان را نامفهوم بيان کرد.

❖ **الْفُغْضُ** الثوم: «قد جفت عيني غَمَضُهَا».

خواب. «قد جفت عيني غَمَضُهَا» چشمهای من بيخواب شده است.

شدت وارد آن مطلب شد. ۳- الشئ: آندورا داخل هم کرد بطوريكه مخلوط شدند.

❖ **غُفَفَ** تَغْلِفًا. الكتاب أو نحوه: جمعه في غلاف.

كتاب در غلاف قرار داد. كتاب را جلد کرد.

❖ **غَفَقَ** يَغْلِقُ غَلْقًا. الباب: ر. أغلق.

❖ **الغَفْلَقُ**: ما يُلْقَى به و يَفْتَحُ ج أغلق، جع أغلق.

كلون در، جفت، قفل.

❖ **الغَفْلَقُ**: ۱- مص غَلَا. ۲- المبالغة. ۳- التصلب.

۱- مص غَلَا. ۲- مبالغه. ۳- تعصب و شدت.

❖ **الغَفْلِيَانِ**: ۱- مص غَلَيَّ. ۲- ثورة الشئ بقوة الحرارة أو نحوها: «غليان القدر».

۱- مص غَلَيَّ. ۲- جوشش محتويات ديگر بر اثر حرارت. «غليان القدر».

❖ **الغَفْلِيْفُ**: الحسن الضخم الصلب ج غِلَاف.

سفت، كلفت، خشن. ج غِلَاف.

❖ **الغَفْلِيلُ**: ج غِلَال. ۱- شدة العطش. ۲- الحُبْد. ۳- الحزن.

۴- الغضب.

۱- شدت تشنگي. ۲- كينه. ۳- غم. ۴- خشم و غضب.

❖ **الغَفْلِيلُون**: ج غِلَافِيْن. ۱- أنبوت من خشب مجوف له رأس مقوف يمزق فيه الشئ للتدخين. ۲- سفينة شراعية.

قليا. ۲- كشتي بادباني.

❖ **غَمَّ** يَغْمُ غَمًّا و غَمُومًا. ۱- أخزنه.

او را اندوهگين کرد.

❖ **الغَمُّ**: ۱- مص غَمَّ يَغْمُ. ۲- الحزن. ج غُمُوم.

۱- مص غَمَّ يَغْمُ. ۲- اندوه. ج غُمُوم.

❖ **الغَمْضَاءُ**: ۱- الحزن و المشقة: «هو يكشف الغمَاء».

۲- المصيبة من مصائب الدهر.

۱- اندوه و مشقت و سختي. هو يكشف الغمَاء: او اندوه را معلوم می‌کند. ۲- مصيبتی از مصيبتهای روزگار.

❖ **الغَمَامَةُ**: السحابة، ج غَمَامٌ و غَمَام.

أبر. ج غمام و غمام.

❖ **غَمَدَ** يَغْمِدُ و يَغْمِدُ غَمْدًا. الشئ: جمعه في الغمد.

شمشير را در غلاف نهاد.

❖ **الغَمْدُ**: غلاف السيف، بته. ج أغماد و غُمُود.

غلاف شمشير. ج اغماد. و غُمُود.

❖ **غَمَرَزَ** يَغْمِرُ غَمْرًا. ۱- الماء: علاه و أخفاه: «غمرت المياه الوادي». ۲- بمروقه و فضله: أحسن إليه و غطاه بفضله.

۱- آب آنرا پوشانيد. «غمرت المياه الوادي» آب دره را پر

- خورشید یا ستاره غروب کرد.
- ❖ **الْفُجُورُ**: ۱- مص غار یَتَوَرَّ. ۲- ما انخفض من الأرض.
- ۳- الضم من كل شيء. ۴- الكهف. ۵- الماء العاتق.
- ۲- زمین پست، گود. ۳- تو یک چیز. ۴- غار. ۵- آب به زمین فرو رفته.
- ❖ **فُجُوسٌ**: تفریصاً، في الماء: جعله ينوص فيه.
- او را واداشت که در دریا و آب رودخانه فرو رود.
- ❖ **الْفُجُوطُ**: السهل المنخفض الواسع من الأرض، ج غُوط و أُنُوط و غِباط و غِطَان.
- دشت وسیع و گود و پست. ج غُوط و أُنُوط و غِباط و غِطَان.
- ❖ **الْفُجُوطَةُ**: الموضع الذي اجتمع فيه الماء والشجر بكثرة: «غُوطَة دمشق».
- جائیکه پر آب و درخت باشد. «غُوطَة دمشق». درختزار دمشق.
- ❖ **الْفُجُوعَاءُ**: ۱- الضُّبَّة و الصوت. ۲- الكثير المختلط من الناس. ۳- سفلة الناس.
- ۱- سر و صدا، داد و فریاد. ۲- جمعیت و طبقات مختلف مردم. ۳- مردم پست و فرومایه. اراذل و اوباش.
- ❖ **الْفُجُولُ**: غول. ج أُنُوط و غِیلان. حیوان وهي: ج أُنُوط غول.
- ❖ **فُجُوئِيٌّ**: يَفُجُوئِيٌّ، غَوَايَةٌ، حُلٌّ و انقاد للهوى.
- گمراه شد، بدبنای هوی و هوس رفت.
- ❖ **الْفُجُوئِي**: الضالُّ المتفاد للهوى.
- گمراه، تابع هوی و هوس.
- ❖ **الْفُجُيَّاتُ**: الكثير الغياب.
- بسیار غیبت کننده.
- ❖ **الغِيَاثُ**: ما يُنْجِثُ به المضطر من طعام أو نجدة.
- آنچه که به فرد درمانده داده می شود.
- ❖ **الغِيَاثُ**: قطع النصار: قطع من فولاذ أو غيره تُشَدُّ بدلاً من القطع. القديمة أو التائفة في السَّيَّارات و الآلات و غيرها من الآلات المركبة.
- قطعات بدکی ماشین آلات.
- ❖ **غُفِيَّتٌ**: تَفْصِيلاً، أهدى و أخفاه «غُفِيَّتُ الْبَحْرِ الْغُرِيِّ».
- او را دور کرد. او را مخفی کرد. «غُفِيَّتُ الْبَحْرِ الْغُرِيِّ» دریا شخص غرق شده را مخفی کرد.
- ❖ **الغَفِيَّتُ**: ج غُفُوب و غِيَاب. ۱- مص غاب. ۲- كل ما غاب عن الإنسان: «هو عالم بالظن». ۳- السر.

۱- مص غاب. ۲- هر آنچه که از انسان پوشیده بماند. «هو عالم بالظن» او به غیب آگاه است. ۳- راز.

❖ **الغَفِيَّتُوبَةُ**: ۱- مص غاب. ۲- الغروب. ۳- فقدان الوعي مؤقتاً.

۱- مص غاب. ۲- غروب. ۳- بیهوشی موقت.

❖ **الغَفِيَّتُ**: ج غُفُوب و غِيَاب. ۱- المطر. ۲- السحاب.

۱- باران. ۲- ابر.

❖ **غَفِيَّةٌ**: يَغْفِيهِ غَفِيَّةٌ. ۱- الغلام: مالت عتقه. ۲- الغلام: قاتل في نومة.

۱- گردن پسر بچه کج شد. ۲- الغلام: اعضاء و جوارحش نرم بود یا شد.

❖ **الغَفِيَّةُ**: ۱- مص غَفِيَّة. ۲- النومة في التَّائِل.

۱- مص غَفِيَّة. ۲- نر می اعضاء بدن.

❖ **غَفِيَرٌ**: تَغْيِيرٌ. ۱- الشيء: حَوَّلَهُ و بَدَّلَ أحواله و جعله غير ما كان «غير الدُّهْر أحوالُ القوم». ۲- الشيء: بَدَّلَ به غيرَه «غير التلميذ كتابه».

۱- آنچیز را دگرگون نمود به شکل دگر درآورد. ۲- الشيء: دیگر در آورد. «غير التلميذ كتابه» دانش آموز کتابش را تغییر داد. عوض کرد.

❖ **غَفِيَرٌ**: ۱- بمعنى سوى، ج أغيار. و تَرْبِ إبْرَاهِمَ الْمَسْتَنِي بِالْأَلْ، فَيَقَالُ: «ما جاء غيرهم»، فتكون فاعلاً و: «جاء التلاميذ غير سلبا»، فيكون مستثنى منصوباً. ۲- بمعنى لا، فتُصَبَّ على الحال، نحو: «فعل ذلك غير ظالم ولا متد»، أي لا ظالماً ولا مستدياً. ۳- بمعنى إلا، نحو: «قرأت خمسة كتب ليس غيرها»، وليس غيرَها و ليس غيرٌ، وليس غيرٌ، وليس غيراً، وليس غيرَ، أي ليس إلا. ۴- «فعل ذلك غير مرة»: أي أكثر من مرة.

۱- به معنی سوى، ج اغيار. اعراب مستثنی به «الآه» را دارد. گفته می شود: ما جاء غير هم: که فاعل است. جاء التلاميذ غير سلباً: مستثنی منصوب است. ۲- گاهی به معنی «لا» است پس منصوب است بر حال بودن. مانند: فعل ذلك غير ظالم و لا متد، یعنی «لا ظالماً و لا معتدياً» ۳- گاهی به معنی «الآه» است مانند: قرائت خمسة كتب ليس غيرُها، و ليس غيرُها، و ليس غيرٌ، و ليس غيراً، و ليس غيرَ، یعنی «ليس إلا» ۴- فعل ذلك غير مرة: آن مطلب به کرات انجام داد.

❖ **الغَيْرَانُ**: ذو الغيرة: ج غَسَاوِي و غَسَاوِي، م غَيْرِي ج غَيَارِي.

غیر، باغیرت، باسجبت. ج غیارِی و غیارِی، م غیری ج غیارِی.

- ❖ **الغَيْرَة**: ١ - مص غَارَ يَغَارُ. ٢ - هي شعورٌ بالثورة يَتَنَبَّأُ
أحدُ المحبين أو أحد الزوجين إزاء ما يراه من تودُّد الآخر إلى
غيره، أو من إعجاب الآخرين به وتودُّدهم إليه.
- ١ - مص غَارَ يَغَارُ. ٢ - رشك بردن يَكُى از هو وها نسبت
ديگری.
- ❖ **الغَيْرَة**: النخوة، تكثر ج غَيْرَ.
- ❖ **الغِيْضَة**: ج غِيَاض وَغِيَاض ١ - المرءة من غَاض. ٢ -
الموضع الكثير الشجر والماء. ٣ - الشجر الكثير المتنن.
- ١ - يكبار «غاض» ٢ - جای پر آب و درخت. ٣ - درختهای
فراوان تو در تو.
- ❖ **الغِيْظ**: ج غِيْظَان ١ - الجُنينة، الحديقة. ٢ - السهل
المنخفض الواسع من الأرض.
- ١ - باغ، باغچه. ٢ - دشت وسیع.
- ❖ **الغَيْظ**: ١ - مص غَاظَ ٢ - شدَّة الغضب.
- ١ - مص غَاظَ ٢ - خشم شدید.

- ❖ **الغَيْلَة**: ١ - اسم من الاغتيال. ٢ - الحديقة: «قتله غَيْلَة».
- ١ - اسم از اغتيال، ترور. ٢ - نیرنگ. «قتله غَيْلَة» او را با
نیرنگ کشت.
- ❖ **غَيْمٌ**: تغيماً. ١ - السماء: كانت ذات غيم.
- آسمان ابری شد.
- ❖ **الغيم**: ١ - مص غَامَ. ٢ - الشحاب، ج غُيُوم و غِيَام.
- ١ - مص غَامَ ٢ - ابر. ج غُيُوم و غِيَام.
- ❖ **الغَيْفَة**: الشحابة.
- أبر.
- ❖ **الغَيْهَبُ**: ج غِيَاهِبٌ. ١ - الظلمة: «غياهب الشجن».
- ٢ - من الخيل أو الليل: الشَّدِيد السَّوَاد.
- ١ - تاریکی. «غياهب الشجن» تاریکی زندان. ٢ - من الخيل
او الليل: اسب سیاه. شب بسیار تاریک.
- ❖ **الغَيُور**: ر. الغيران. ج غُيُور. م غَيُور.

الفاء

۱- ف. ۲- الم. ۳- الشجاء. ۴- الماحر.

الحلج.

۱- فا ۲- شجاع و نرس و بی باک. ۳- هرزه، بدکار.

❖ **الفائز**: ج فُتَان. ۱- فا. ۲- الشيطان المُبِلُّ عن الحق.

۱- فا ۲- شیطان کسیکه انسان را از حق گمراه کند.

❖ **فاجأ**: مُفاجِئَةً وَفِجَاءً (ف ج ا) ۱- ء؛ هجم علیه أو طرقة أو أتاه بفتة من غير توقع. ۲- ء؛ عاجله.

۱- بزاو یورش برد. ناگاه بر او وارد شد. ۲- به؛ شتاب بر او وارد شد.

❖ **الفاجع**: ج فَجْرَةٌ وَفَجَارٌ. ۱- فا. ۲- الزَّائِي. ۳- الفاسق المتفاد للمعاصي.

۱- فا ۲- زناکار. ۳- فاسق، معصیت کار.

❖ **الفاجع**: ۱- فا. ۲- ما یُزِلُّ بالإنسان حزناً. ۳- «موت فاجع»؛ یقع الناس ویوجعهم بالذواهي.

۱- فا ۲- با بدبختی شدید. ۳- موت فاجع؛ مرگ نابود کننده که آنان را بدبخت می کند.

❖ **الفاجعة**: الزَّوْبَةُ المعصية ج فَوَاجِع.

حادثه ناگوار، مصیبت بزرگ، ج فَوَاجِع.

❖ **الفاجور**: ۱- الزَّائِي. ۲- الفاسق المتبادي في المعاصي.

۱- زناکار. ۲- فاسق، معصیت کار، هرزه.

❖ **فاجح**: يَفْجَحُ. قَوْحاً وَقَوْحَاتاً وَقُؤُوحاً. (ف و ح) اليسك أو نحوه؛ انتشرت رائحته.

بوی مشک پراکنده شد.

❖ **فاجح**: يَفْجَحُ. فِجْجاً. (ف ج ح) ۱- الشئ؛ أُنْجَحَ. ۲- مَبَ الْفَارَةِ؛ أُنْجَحَتْ وَانْتَشَرَتْ.

۱- فا آنچیز گسترش یافت. ۲- مَبَ الْفَارَةِ؛ آن حمله هوائی گسترش یافت.

❖ **الفاجش**: ۱- التَّبِيع. ۲- السَّيِّءُ المخلوق. ۳- كُلُّ شَيْءٍ جاوز الحد؛ «غلاء فاحش».

۱- زشت و ناپسند، قبیح. ۲- بداخلاق. ۳- هر آنچه که از حد گذشته است. «غلاء فاحش» گرانی بیش از حد.

❖ **الفاجشة**: ج فَوَاجِش. ۱- مَبَ الْفَاجِش. ۲- الزَّائِي. ۳- التَّبِيع من القول أو الفعل.

۱- مَبَ الْفَاجِش ۲- زنا. ۳- سخنان یا کردار زشت و ناپسند.

❖ **الفاجم**: ۱- فا. ۲- الأسود الشديد السواد.

۱- فا ۲- بسیار سیاه، سیاه زغالی.

❖ **فاجح**: مُفَاخَرَةٌ وَفِخَارٌ. (ف خ ر)، ء؛ عارضة وغالبه في الفخر.

در مفاسدت و مباحات با او هم چشمی کرد.

❖ **الفاجر**: ۱- فا. ۲- الجهد من كل شيء؛ «طعام فاجر، أُنْثَتْ فاجر».

۱- فا ۲- هر چیز نیکو و بسیار عالی. «طعام فاجر، اثنات فاجر» غذای عالی، اثاثه عالی.

❖ **الفادح**: الصمب، المُتَّيْل؛ «ذین فادح، مصيبة فادحة».

دشوار، سنگین. «ذین فادح، مصيبة فادحة» بدهی سنگین، مصیبت بزرگ.

❖ **الفادحة**: المصيبة الشديدة، ج فَوَادِح.

حادثه ناگوار، حادثه سخت، ج فَوَادِح.

❖ **الفادي**: ج فُدَاة ۱- مَنْ يَخْلُسُ الْأَسِيرَ وَنَحْوَهُ بِالْمَالِ أَوْ سِوَاهُ. ۲- لقب المسيح عند المسيحيين.

۱- فدیه دهنده. ۲- لقب حضرت عیسی.

❖ **فان**: يَفْجُو. فَوَاراً وَقَوَارِناً وَقُؤُوراً. (ف و ر) ۱- مَبَ الْقِدْرِ؛ غلت بشدة و ارتفع ما فيها. ۲- الماء؛ نبع من الأرض و تدفُّق.

۲- البرق؛ انتفخ و ضرب.

۱- محتویات دیگ جوشید. ۲- الماء؛ آب از زمین جوشید.

۳- البرق؛ رگ تند تند زد.

❖ **الفان**: دابة صغيرة من القوامم تألف البيوت و تأكل المؤمن ج فُتْران و فِئرة. للمذکر و المؤنث.

موش. ج فُتْران و فِئرة. مذکر مونث یکسانست.

❖ **الفان**: الفار.

موش.

❖ **الفان**: ۱- فا. ۲- الحارب.

۱- فا ۲- فراری.

❖ **الفارس**: ج فُرسان و قَوَارِس. ۱- فا. ۲- راكب الفرس. ۳- صاحب الفرس.

۱- فا ۲- سوارکار. ۳- صاحب اسب.

❖ **فارق**: مُفَارِقَةٌ وَفِرَاقٌ. (ف ر ق) ء؛ بانه و انفصل عنه، باعد.

از او جدا شد، از او دور شد.

❖ **الفارق**: ج فُرَاق. م فارقة. ج فَوَارِي. ۱- فا. ۲- كُلُّ مَا مِيزَ أَمراً من أمر. ۳- كُلُّ مَا فُرِّقَ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ.

۱- فا ۲- هر آنچه چیزی را از دیگری جدا کند. ۳- هر آنچه که بین حق و باطل فاصله بیناندازد.

❖ **الفاروق**: من يفرق بين الحق و الباطل.

کسیکه مسائل از هم جدا می کند.

❖ **فان**: يَفْجُو. قَوْرًا وَ مَفَارًا وَ مَفَارَةً. (ف و ز) بالشئ؛ ظفر به «فاز بالجائزة».

آنها بدست آورد. «فاز بالجائزة» جایزه را برد.

❖ **الفأش:** آلة من حديد ذات عصاً قصيرة يقطع بها الخشب وغيره مؤنثة، ج أفؤس وفؤوس.

تتر. كلمه مؤنث است. ج أفؤس وفؤوس.

❖ **الفاسد:** ۱- ف. ۲- القائم على الفساد المبعد عن الصلاح.

۱- ف. ۲- بدکار، فاسد، کسیکه از خوبی و نیکی دور است.

❖ **الفاسق:** الفاجر والخارج عن طريق الحق والصلاح، ج فسقة وفساق، م فاسقة ج فواسق.

بدکار، فاجر، دور شده از راه حق. ج فسقة وفساق. م فاسقة ج فواسق.

❖ **الفاشمستی:** من كان على نظام الفاشيستي ومذهبا.

هر کس که بر مکتب فاشیسم باشد.

❖ **الفاشيمستية:** نظام أقيم في «إيطاليا» بين سنة ۱۹۲۲ و ۱۹۴۵، وقامه استبداد الحزب الواحد بالحكم وإتارة المشاعر التوتمية التعصبية المتطرفة.

نظامی است که در ایتالیا برپا شد بین سالهای ۱۹۲۲ تا ۱۹۵۵ میلادی که بر اساس استبداد یک حزب و تحریک تعصبات ملی است.

❖ **فاصل:** مُفَصِّلَةٌ. (ف ص ل) شریکه، هاجره و ترک شرکته.

او را ترک کرد. شراکت را بهم زد.

❖ **الفاصل:** ۱- ف. ۲- «حكم فاصل»: ماضٍ قاطع.

۱- ف. ۲- حکم فاصل: حکم قاطع.

❖ **الفاصلة:** ج فواصل. ۱- م الفاصل ۲- علامة تستعمل في الكتابة للفصل بين أجزاء الجملة الواحدة، وهي (ا).

۱- م الفاصل ۲- علامتی است که در نوشتن مورد استفاده است. ویرگول.

❖ **الفاصوليا:** بقلة زراعية وتؤكل قمارها وجوها. لوبيا.

❖ **فاض:** يَفِضُ. قِيضاً وَ قِيضَاناً وَ قِيضاً وَ قِيْضاً وَ قِيْضَةً وَ قِيْضُوتَةً. (ف ي ض) ۱- التَّسْلِيلُ: كثر و سال. ۲- التَّسْلِيلُ: جرى «فاضت الدموع». ۳- الشيء: كثر.

۱- سيل سرازیر شد. ۲- التَّسْلِيلُ: مایع جاری شد «فاضت الدموع» اشک جاری شد. ۳- الشيء: آنچیز فزونی یافت.

❖ **فاض:** يَفِضُ. قِيضاً. (ف ي ض) الاناء: امتلاً آن ظرف لبریز شد.

❖ **فاض:** يَفِضُ. قِيضاً وَ قِيْضاً. (ف ي ض) ت نفسة: خرجت.

جانش درآمد مُرد.

❖ **الفاضح:** ۱- ف. ۲- من الافعال: البعد عن الحياء.

۱- ف. ۲- کارهای بی حیائی، کارهای بد و ناپسند.

❖ **فاضل:** مُفَصِّلٌ وَ قِصَّالٌ. (ف ض ل) ۱- م: غلبه في الفضل. ۲- بين الشئین: قابل بينهما ليحكم بفضل أحدهما على الآخر.

۱- خود را برتر از او دانست ۲- بین الشئین: یک چیزی را بر دیگری ترجیح داد.

❖ **الفاضل:** ج فضلاء. ۱- ف. ۲- ذوالفضل. ۳- ذو الفضيلة. ۴- الزائد على الحاجة.

۱- ف. ۲- صاحب فضیلت. ۳- بخشنده. ۴- بیش از حد نیاز.

❖ **الفاضي:** ۱- ف. ۲- الواسع: «مقام فاض». ۳- الخالي.

۱- ف. ۲- جادار، گشاد. «مقام فاض» مقام بزرگ. ۳- تهی.

❖ **الفاعل:** ج فاعلة. م فاعلة. ج فواعل. ۱- ف. ۲- عايل مُستأجر يومياً للمثل في الأرض أو البناء أو نحوهما.

۱- ف. ۲- کارگر بنایی.

❖ **فاق:** يَفُوقُ. قَوْقاً وَ قَوَاقاً. (ف و ق) ۱- الشيء: علاه «فاق السطح». ۲- م: ساه بالشرف أورجح عليه بالملم أو الفضل أو الجبال أو غيرها.

بر چیزی برتر شد. «فاق السطح» بالای پشتبام رفت.

۲- م: از او در فضل و دانش برتر شد.

❖ **الفاقة:** ۱- الحاجة. ۲- الفقر.

۱- نیاز. ۲- فقر و تهیدستی.

❖ **الفاقع:** الخالص الصافي من الألوان.

رنگ خالص و زلال و صاف.

❖ **فاكة:** مُفَاكَةٌ. (ف ک ه ا) مازحه، داعبه.

با او شوخی کرد، با او مزاح نمود.

❖ **الفاكية:** ۱- ف. ۲- ذوالفكاهة. ۳- صاحب الفاكهة.

۴- الثاعم العيش.

۱- ف. ۲- آدم خوششمه، خوشرو، خندمرو. ۳- صاحب میوه. ۴- کسیکه زندگیش روبراه است.

❖ **الفاكاهي:** بائع الفاكهة.

میوه فروش.

❖ **الفاكية:** ج فواكح. ۱- م الفاكه. ۲- الثمار كلها. ۳- ما يقتنم بأكله رطباً كان أم يابساً كالتين واللوز والرمان ونحوها.

۲- «فاكهة الشتاء»: الثار.

۱- م الفاكه ۲- میوه. ۳- هر آنچه که بتوان آنرا بطور تر و تازه میل نمود یا بشکل خشکیار مانند: اسجیر، گردو، بادام و

غيره. ۴- فاكهة الشتاء: آتش

❖ **الفأل:** هو ما يتعامل به الإنسان من كلام طيب أو نحو. ج فُؤُول وَأَفْؤُل.

فال نیک. ج فُؤُول وَأَفْؤُل.

❖ **الفاليج:** ج فوالج. ۱- فا. ۲- شلل يحدث في أحد شقی البدن.

۱- فا ۲- بیماری فلج، که یکی از قسمتهای بدن را لمس می‌کند.

❖ **الفانوس:** المصباح. ج فوانیس.

چراغ. ج فوانیس.

❖ **الفانی:** ۱- فا. ۲- الشيخ الهرم.

۱- فا ۲- پیر مرد سالخورده.

❖ **فاها:** يَفْؤُه. فَوْهًا. (ف و ه) بالكلام: نطق به.

سخن گفت.

❖ **الفاه:** الغم. ج أفواه.

دهان. ج أفواه.

❖ **فاَوْضَ: فَاَوْضَةً.** (ف و ط) هُ فِي الْأَمْرِ: حادثه فيه للوصول إلى اتفاق: «فاوضه في عقد اتفاق».

درباره آن بحث و گفتگو کرد. «فاوضه في عقد اتفاق» با او گفتگو کرد درباره توافق.

❖ **فجرانیر:** شهر شباط.

ماه شباط «فوریه» که دارای ۲۸ روز است در سال کیسه ۲۹ روز است.

❖ **فَتْ: يَفْتُ. فَتْأ.** ۱- الشيء دَفَعَهُ وَكَسَرَهُ كَسْرًا صَغِيرًا «فَتْ الحَبْر». ۲- فِي سَاعِدِهِ: أَسْفَفَهُ. ۳- فِي عَصَدِهِ: كَسَرَ قُوَّتَهُ وَفَرَّقَ عَنْهُ أَنْصَارَهُ.

۱- آنجیز را ریز ریز نمود. «فَتْ الحَبْر» نان را خورد کرد. ریز ریز کرد. ۲- فِي سَاعِدِهِ: قدرت بازویش ناتوان شد.

۳- فِي عَصَدِهِ: توانش را کم نمود بارانش را پراکنده کرد.

❖ **فَقِي: يَفْقَأ. فَقَأ.** «مَا فَقِيْتُ يَفْعَلُ» أَي مَا زَالَ. مِنْ أَخَوَاتِ كَانٍ. يَرْفَعُ الْأَسْمَ وَيَنْصَبُ الْحَبْرَ. يُسْتَعْمَلُ ماضياً وَمضارعاً.

پیوسته انجام میدهد. از گروه افعال کان است اسم را مرفوع و خبر را منصوب. ماضی و مضارع دارد.

❖ **الفَقْن:** مِتْ فِتْوَان وَفَتَان. ج فِتْيَان وَفِتْه وَفِتْوَه وَفَتَو وَفُسْتِي وَفُسْتِي. ۱- مَصْ فُسْتِي. ۲- الشَّابُّ فِي أَوَّلِ شَبَابِهِ.

۳- ذُو الْمَرْوَةِ وَالتَّجْدَةِ.

۱- مَصْ فُسْتِي ۲- جوان در آغاز جوانیش. ۳- جوانمرد.

❖ **الفَقَات:** مَا تَكْثُرُ مِنَ النَّبِيءِ الْمَفْتُوتِ وَتَسَاقُطُ: «فَقَات

الحَبْر».

نُزَادَهُ، رِيزِ هَايِ شَكْسْتِه شَدِه يَك حَبِر. «فَقَات الحَبْر» خَرْدِه رِيزِ هَايِ نَان.

❖ **الفَقَات:** ج فَقَاتَات وَفَقَاتَات. ۱- مِ الْفَتْنِ. ۲- الْحَصَادَةِ الْمَمْلُوكَةِ.

۱- مِ الْفَتْنِ ۲- خدمتکار، کنیز.

❖ **الفَقَاتُ:** آلَةُ تُفْتَحُ بِهَا عِلْبُ الصَّفِيحِ.

در باز کردن.

❖ **الفَقَات:** ۱- الْكَثِيرُ الْفَتْنِ. ۲- الشَّيْطَانُ.

دلفریب، دلربا. ۲- شیطان.

❖ **فَقَعْتُ:** تَفَتَّحْتُ. الشَّيْءُ دَفَعَهُ وَكَسَرَهُ كَسْرًا صَغِيرًا.

آنجیز را شکست، ریز ریز نمود.

❖ **فَقَح:** يَفْقَحُ. فَتَحًا. ۱- الْبَابُ: أَشْرَعَهُ. ضِدُّ أَغْلَقَهُ. ۲- الْقَنَاءُ: شَقَّهَا لِحَجَرٍ فِيهَا الْمَاءُ فَسَقَى الْأَرْضَ. ۳- اللَّهُ عَلَيْهِ: عَلَّمَهُ وَ

عَرَّفَهُ. ۴- الْبِلَادُ: غَلَبَ عَلَيْهَا وَتَمَلَّكَهَا بِالْقُوَّةِ. ۵- لَهُ قَلْبَةٌ: بَاحٌ بَسِيرٌ.

در را باز کرد. ۲- القنأ: کانال را افتتاح کرد، کانال را در آنجا ایجاد کرد تا که آب در آن جاری شود و زمین را آبیاری

کند. ۳- اللَّهُ عَلَيْهِ: خداوند به او آموخت، او را آگاه کرد. ۴- البلاد: بر آن سرزمین چیره شد با قوه فهریه. ۵- له قلبه: راز خود را برای او گفت.

❖ **الفَقَح:** ۱- مَصْ فَتَحَ. ۲- عِنْدَ أَصْحَابِ اللُّغَةِ: نَوْعٌ مِنَ الْحَرَكَةِ يُفْتَحُ هَا الْفَمِ وَهََا صَوْتٌ كَصَوْتِ الْأَلْفِ الْمُحْتَسِلَةِ.

۳- التَّنْصِيرُ. ج فُتُوح.

۲- حرکت فتحه در زبان عربی. ۳- بیروزی. ج فتوح.

❖ **الفَقْحَةُ:** ۱- الْمَرْءُ مِنْ فَتَحَ. ۲- عَلَامَةُ التَّنْصِبِ وَحَرَكَةُ الْفَتْحِ فِي اللَّفْظِ. وَرَمَزُهَا هُوَ (تَا).

۱- یکبار فتح. ۲- علامت نصب در زبان است.

❖ **الفَقْحَةُ:** التَّرْجَمَةُ فِي الشَّيْءِ. ج فَتَحَ.

شکاف، ریخته. ج فَتَحَ.

❖ **فَقَر:** يَفْقَرُ وَيَفْقُرُ. فُقُورًا. ۱- سَكَنَ بَعْدَ حُدَّةٍ: «فَقَرُ الْبَرْدُ».

۲- لَانَ بَعْدَ شِدَّةٍ: «فَقَرَتِ الْمَفَاصِلُ». ۳- الْمَاءُ السَّاحِنُ: سَكَنَ خُرًا. ۴- عَنِ الْعَمَلِ: قَضَرَ فِيهِ.

۱- آرام گرفت، نرم شد، آرام شد. «فقرت المفاصل» مفصلها نرم شد. ۳- الماء الساحن: گرمی آب کاسته شد. ۴- عن العمل: در انجام کار کوتاهی نمود.

❖ **فَقَر:** تَفَتَّرَ. هُ أَوِ الشَّيْءِ: جَمَلُهُ فَاتَرَأَ.

آنجیز را نرم کرد.

❖ **الفقر:** ما بين طرف الإجمام و طرف السبابة إذا فتحتهما، ج أفتار.

فاصله بين دو انگشت سبابه و شست. ج أفتار.

❖ **الفقر:** ج فقرات. ۱- الانكسار و الضعف: «عَرَتْهُ فُقْرَةٌ».

۲- الدور، المرحلة: «فترة الامتحانات في المدرسة، فترة العمل».

۱- شكست و ناتوانی. «عَرَتْهُ فُقْرَةٌ» دچار ناتوانی شد.

۲- زمان، مرحله: «فترة الامتحانات في المدرسة، فترة العمل» زمان امتحانات مدرسه. زمان کار.

❖ **فستق:** تفتيشاً. ۱- عنة او عن الشيء: سأل و بحث.

۲- الشيء: تصفحه. ۳- الأعمال: حاول معرفة سيرها و وفقاً للخطة المرسومة لها.

۱- درباره آن پرسید، جستجو کرد. ۲- الشيء: بازديد کرد.

بازرسی کرد. ۳- الأعمال: تحقيق کرد که آیا طبق برنامه پیش می رود یا خیر.

❖ **فقق:** ۱- الشيء: يَفْقُقُ و يَفْتَقُ: فُتِقاً. ۱- الشيء: شَقَّه.

۲- الثوب: نقص خياطته و فصل بعضه عن بعض.

آنچیز را شکافت. ۲- الثوب: لباس را شکافت، از هم باز کرد.

❖ **فقق:** تفتيحاً. ۱- الشيء: شَقَّه. ۲- الثوب: نقص خياطته و فصل بعضه عن بعض.

آنچیز را شکافت. ۲- الثوب: لباس را شکافت، از هم باز کرد.

❖ **الفقق:** ج فُقُق. ۱- مص فقق. ۲- الشق. ۳- ما انفرج و

أشع من الأماكن. ۴- علته ينشئ معها الجلد في أسفل البطن و

يخرج منه جزء من الأمعاء نحوها.

۲- شکافت، بریدگی. ۳- محل های گسترده و وسیع

۴- مرض فقق «که شکافی است پایین شکم بوجود می آید

باعث پایین آمدن روده غیره می شود»

❖ **فَقَقَ: يَفْقُقُ وَ يَفْتَقُ، فَتَقًا وَ فِتَقًا وَ فُتُقًا.** به:

بطش، به، غدر به. ۲- ركب ما هم من الأمور و دعت إليه

النفس. ۳- بمن.

۱- به او ظلم کرد، بر او یورش برد. ۲- بدنبال هوی نفس

شد. ۳- هرزگی نمود. کارهای ناپسند انجام داد.

❖ **فَقَلَّ: يَقِلُّ، فِتَلًا.** ۱- الحبل او نحوه: لواء. ۲- وجهه عنه:

صرفة.

۱- طناب را بافت، تاب داد. ۲- وجهه عنه: روی خود را از

او برگرداند.

❖ **فَقَقَ: يَقِقُ، فَتَقًا وَ فِتَقًا.** ۱- أعجبه «فته المنظر». ۲- أعجبه

استاله «فته المال». ۳- أعجبه «فته الحب».

۱- از آن خورشش آمد. «فته المنظر» آن منظره او را به

شگفت آورد. ۲- دلش را ربود «فته المال» بول دلش را

ربود. ۳- شيفته اش نمود. «فته الحب» عشق او را شيفته

نمود.

❖ **فَقَقَ: تَفْتِيحًا.** ۱- أعجبه. ۲- أعجبه. ۳- أعجبه. ۴- أعجبه

أوقعه في الفتنة.

۱- او را به شگفت انداخت. ۲- دلش را ربود. ۳- او را

شيفته نمود. ۴- او را در فتنه و آشوب انداخت.

❖ **الفققة:** ج فِقَق. ۱- اختلاف الناس في الآراء و ما يقع بينهم

من القتال: «الفتنة في أيام الحليفة الثالث عثمان». ۲- الضلال.

۱- اختلاف آراء و عقاید مردم و جنگ و جدالهائی که بین

آنان رخ می دهد. «الفتنة في ايام الحليفة الثالث عثمان»

۲- گمراهی.

❖ **الفقوى:** ۱- ما أفق به العالم و أجاب عنه من المسائل

الشَّرْعِيَّةِ أو نحوها، ج فتاوى و فتاوى. ۲- «دار الفتوى»: مكان

عَقْل المفتي.

۱- فتوا نظر عالم، ج فتاوى و فتاوى. ۲- دار الفتوى: محل کار

مجتهد دینی.

❖ **الفقوة:** ۱- الشَّباب. ۲- الشَّقاء و الكَرم. ۳- المروءة،

النجدة.

۱- جوانی. ۲- سخاوت، بربرگوارى. ۳- مردانگی،

جوانمردی، کمک و یاری.

❖ **الفقور:** ۱- مص فقر. ۲- الضعف، الانكسار، اللين بعد

حدة و شدة: «فقور الحرارة، فقور الحماسة، فقور الجسم».

۱- مص فقر ۲- ناتوانی، شکست، نرمی پس از حدت و

شدت. «فقور الحرارة» فقور الحماسة، فقور الجسم» کاهش

گرما، کاهش حماسه، سستی بدن.

❖ **فَقِي: يَفْقِي، فَقًا وَ فِتَقًا.** كان فقي.

جوان بود.

❖ **الفقي:** الشاب من الناس و الحيوانات، ج فتاء و أفتاء.

جوان، از انسان و حیوان، ج فتاء و أفتاء.

❖ **الفقيت:** المفتوت.

شکسته.

❖ **الفقيل:** ۱- المنفل. ۲- ما قُتل بين الأصابع من الوشخ أو

الحويط. ۳- المحيط في شق الثؤلة أو البزرة. ۴- حيط يوصل

بالمضغرات أو الألباب النارية فيغبرها إذا أشبل. ۵- «ما أغنى

فتيلة: أي شتاء.

۱ - بافته شده. ۲ - تاب داده شده. ۳ - نسوخته در وسط شکاف هسته خرماست. ۴ - فتيله بمب. ۵ - ما آغنى فتيلة به دردى از شما را دوا نمود.

❖ **الْفَتِيلَةُ**: خرقة المصباح التي تُشتمَلُ ج فتائل.

فتيله چراغ ج فتائل.

❖ **فَحَجٌّ**: يَفْحَجُ فَحْجًا الأرض: شَقَّها.

زمین را شکافت.

❖ **الْفُجْجُ**: ۱ - مص فُجْ. ۲ - الطريق الواسع الواضح بين جبلين.

ج فجاج.

۲ - دره وسیع و گسترده بین دو کوه. ج فجاج.

❖ **الْفُجْجُ**: مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَا لَمْ يَنْضَجْ.

هر چیزی نارس باشد. خام باشد.

❖ **فُجَّأٌ**: يَفْجَأُ فُجْأً وَفُجْأَةً ۱ - هُجِمَ عَلَيْهِ أَوْ طَرَفَهُ بَفْتَةٍ مِنْ غَيْرِ تَوَقُّعٍ ۲ - هُجِمَ عَلَيْهِ.

۱ - ناگهان بر او یورش برد. ناگهان نزد او رفت. ۲ - به صجله و شتاب نزد او رفت.

❖ **الْفُجْجَاءُ**: ۱ - مص فُجْأ ۲ - ما فاجأ، البفنة.

۱ - مص فُجْأ ۲ - ناگهانی.

❖ **الْفُجْجَاءُ**: ۱ - مص فُجْأ ۲ - ما فاجأ، البفنة: هُتَاءُ فُجْجَاءَةٍ.

۲ - ناگهانی. دُتَاءُ فُجْجَاءَةٍ ناگهان نزد او رفت.

❖ **الْفُجْجَاجُ**: الطريق الواسع الواضح بين جبلين.

دره گسترده بین دو کوه.

❖ **فُجْجَرٌ**: يَفْجُرُ فُجْجَرًا وَفُجْجَرًا ۱ - كَذَبَ ۲ - زُفَى ۳ - رَكِبَ

المعاصي و فسق و لم یكثر.

۱ - دروغ گفت. ۲ - مرتکب زنا شد. ۳ - مرتکب معصیت

شد، مرتکب فسق شد.

❖ **فُجْجَرٌ**: يَفْجُرُ فُجْجَرًا ۱ - الماء: يَجْسَهُ ۲ - الماء: شَقَّ لَهُ طَرِيقًا فَعَرَى ۳ - الفناء: شَقَّها شَقًّا وَاسِعًا ۴ - الله الفجر: أظهره.

۱ - آب را استخراج کرد. ۲ - الماء: آب را جاری ساخت.

۳ - کانال را افتتاح کرد، کانال آب را حفر نمود. ۴ - الله الفجر: سپیده دید.

❖ **فُجْجَرٌ**: تَجْعِيرًا ۱ - الماء أو نحوه: شَقَّ لَهُ طَرِيقًا فَأَجْرَأَ ۲ - هُجِمَ

هُجْمًا إِلَى الْفُجْجَرِ ۳ - التنبلة: أُلْفَتْها فَأَحْدَثَتْ دَوْبًا وَ وُلِدَتْ

طائفة.

برای جریان آب نهري را حفر نمود. ۲ - هُجِمَ: او را به بدی

نسبت داد. ۳ - التنبلة: بمب را منفجر کرد.

❖ **لِلْفُجْجَرِ**: ۱ - مص فُجْر ۲ - ضوء الصباح

۱ - مص فُجْر ۲ - روشنائی صبح.

❖ **فَحْجٌ**: يَفْحَجُ فَحْجًا، هُجِمَ أَوْ جُمِعَ كَثِيرًا بِفَعْلٍ الَّذِي يَحْبُهُ «فَحْمَهُ فِي مَالِهِ وَأَهْلِهِ، وَفُجِعَ فِي مَالِهِ وَأَهْلِهِ».

او را دردمند کرد. عزیزى را از او کشت. «فَحْجَةُ فِي مَالِهِ وَ أَهْلِهِ، فُجِعَ فِي مَالِهِ وَأَهْلِهِ» به اثر از بین رفتن مال و دارانى و عزیزانش سوگوار شد. دردمند شد.

❖ **الْفُجْلُ**: نَبَاتٌ يُؤْكَلُ جَذْوُهُ نَبْأً.

نُزْب.

❖ **الْفُجْجَاءُ**: ۱ - الفرجة والمُشْتَعِبُ بين الشئین. ۲ - ما أُنْسَ مِنْ

الأرض.

۱ - فاصله گسترده بین دو چیز. ۲ - زمین گسترده و وسیع.

❖ **الْفُجْجَاءُ**: ج فُجْرَاتٌ وَفَجَاءٌ وَفُجْأٌ ۱ - الفرجة المُشْتَعِبُ بين

الشئین. ۲ - ما أُنْسَ مِنْ الأرض. ۳ - ساحة الدار.

۱ - فاصله بین دو چیز. ۲ - زمین گسترده. ۳ - حیاط خانه

❖ **الْفُجْجُورُ**: ج فُجْجُرٌ ۱ - الزَّائِي ۲ - الزَّائِيَةُ ۳ - الفاسق

۱ - زناکار. ۲ - زناکار زن. ۳ - فاسق و گنهگار. بی حیا

❖ **الْفُجْجُورُ**: ۱ - مص فُجْر ۲ - ارتکاب المعاصي.

۱ - مص فُجْر ۲ - ارتکاب گناه. ارتکاب معصیت.

❖ **الْفُجْجَعَةُ**: ر. الفاجعة ج فجاج.

❖ **فَحْجٌ**: يَفْحَجُ فَحْجًا وَفُجِعَ فُجْجًا وَفُجِعَ فُجْجًا ۱ - صَاتَ

بَيْنَ فَيَها.

مارفش فش کرد.

❖ **الْفُجْجَامُ**: بَائِعُ الْقَتَمِ ج فُجْجَامَةٌ.

زغال فروش ج فُجْجَامَةٌ.

❖ **فُجْجَشٌ**: يَفْجُشُ فُجْجَشًا وَفُجْجَشَةً ۱ - الأمر: كان فاجشاً

بماورأ الحد. ۲ - القول أو الفعل: كان قبيحاً شديد الفُجْجَشِ

۱ - مطلب بیش از حد معمول بود. قبیح بود. ۲ - القول أو

الفعل: بسیار قبیح و زشت بود.

❖ **فُجْجَشٌ**: تَجْعِيشًا، بِهْ أَوْ بِالشَّيْءِ: شَتَعٌ.

او را تَجْعِيش کرد، او را تشنیه کرد، او را سرزنش کرد.

❖ **الْفُجْجَشُ**: ۱ - مص فُجْش ۲ - التبع من القول أو الفعل.

۱ - مص فُجْش ۲ - سخنان یا کردار زشت و قبیح.

❖ **الْفُجْجَشَاءُ**: ر. الفاحشة.

❖ **فَحْضٌ**: يَفْحَضُ فَحْضًا ۱ - عن الشيء: بحث عنه «فحص

عن الشر. فحص الطبيب عن موضع الداء» ۲ - برهله: بحث.

۱ - به جستجوی آن پرداخت «فحص عن السر» فحص

الطبيب عن الداء» راز را جستجو کرد. پزشک بدنبال علت

بیماری بود.

❖ **الفَحْصُ:** ج فُحُوص. ۱- مص فَحَصَ. ۲- الامتحان.

۱- مص فَحَصَ ۲- امتحان، آزمودن.

❖ **الفَحْلُ:** ۱- الذَّكَرُ من كُلِّ حیوان، ج فُحُولٌ وَأَفْهَلٌ وفعال وفعالته و فُحُولَةٌ. ۲- «فُحُولُ الشَّعْرَاءِ»: الْمُفْضِلُونَ الْمُرْزُون.

۱- جنس نر، ج فُحُولٌ و أَفْهَلٌ و فِعال و فِعالته و فُحُوله
۲- فُحُولُ الشعراء: بزرگان شعر.

❖ **فَحْمٌ:** تَفْخِمْ، ۱- الشَّيْءُ سَوْدَ، ۲- الحَطَبُ: صار قَحْماً.
۳- الحَطَبُ: جملة قَحْماً.

۱- آنسبیز را سیاه رنگ نمود. ۲- الحطب: هیزم زغال گردید. ۳- الحطب: هیزم را زغال گردانید.

❖ **الفَحْمُ:** ۱- مَادَّةٌ سَوْدَاءٌ نَاتِجَةٌ عَنْ احْتِرَاقِ الْحَطَبِ احْتِرَاقاً غیر کامل، یُتَّخَذُ جَرَّةً لِلشَّيْءِ وَ نَحْوِهِ. ۲- «الفحم الحرجی»: مَادَّةٌ صُلْبَةٌ سَوْدَاءٌ تُسْتَخْرَجُ مِنْ بَاطِنِ الْأَرْضِ وَ تُتَّخَذُ قُوداً. ۱- زغال، که بر اثر سوزانیدن ناقص هیزم بدست می آید.
۲- الفحم الحرجی: زغال سنگ که از معدن زغال سنگ استخراج می شود و بعنوان سوخت از آن بهره می گیرند.

❖ **الفَحْمَةُ:** ج فِهام و فُحُوم. ۱- قِطْعَةُ الفَحْمِ. ۲- «فَحْمَةٌ اللیل»: أَشَدُّ سَوَادِهِ.

۱- یک تکه زغال. ۲- فحمة اللیل: سیاهی شب.

❖ **الفَحْوَى:** فِعْوَى الکلام: سَنَاءٌ وَ مَذْهَبٌ وَ مَضْمُونُهُ، ج فُحَاوٍ وَ فُحَاوَى.

معنی سخن، مفاد کلام، شیوه سخن، ج فحای و فحای.

❖ **الفُحُولَةُ:** الذُّكُورَةُ: «رَجُلٌ ذُو فُحُولَةٍ».

نری، نر بودن، «رجل ذو فحولة».

❖ **الفَحِیح:** ۱- مص فَحَّ ۲- صوت الحیة من فیها.

۱- مص فَحَّ ۲- صدای فش فش مار.

❖ **الفَحْخُ:** مَصِیْدَةٌ تُصَادُّ بِهَا الْحِیَوَانَاتُ، ج فِخَاخٌ وَ فُخُوخٌ.

دام، تله، ج فخاخ و فُخُوخ.

❖ **الفَخَّارُ:** الْحَزَنَةُ.

چینی.

❖ **الفَخَّارُ:** ۱- وَاحِدَةُ الْفَخَّارِ. ۲- الْحِجْرَةُ، ج فُخَّارٌ.

مفرد فخار. ۲- کوزه، ج فُخَّار.

❖ **الفَخَّامَةُ:** ۱- مص فَخَّمَ ۲- عَظْمَةُ الْفَدْرِ.

۱- مص فَخَّمَ ۲- بزرگی مقام

❖ **فَخَّتْ:** یُفَخِّتُ، فَخَّتْ، السَّفُّ أَوْ نَحْوُهُ، تَفِیه.

سفف شکافت، سوراخ کرد.

❖ **الفَخْدُ:** ج أَفْخَادٌ، مَا بَیْنَ الرِّكْبَةِ وَ الْوَرَكِ مُؤَنَّتَةٌ ۲- فِی

القبيلة: احدی فصائلها او احيائها مذكر

۱- ران کلمه مؤنث است. ۲- فی القبيلة: یک گروه از قبیله. یک بخش از محل مسکونی قبیله در اینجا مذكر است.

❖ **أَفْخَدُ:** ر. الْفَخْدُ.

❖ **فَخَّرَ:** یُفَخِّرُ، فَخَّرَا وَ فَخَّاراً وَ فَخَّارَةً وَ یُفَخِّیرُ وَ یُفَخِّیرَا، تَبَاهَى بِالْخِصَالِ الْحَسَنَةِ وَ بِالْمَكَارِمِ مِنْ نَسَبٍ وَ حَسَبٍ أَوْ غَیْرِهَا، إِثْمًا فِیه وَ إِثْمًا فِی أَهْلِهِ.

نازید، بالید، مباحات کرد.

❖ **الفَخْرُ:** ۱- مص فَخَّرَ. ۲- الْفَضْلُ.

۱- مص فَخَّرَ ۲- فخر کردن، فضیلت، عظمت.

❖ **الْفَخْرَةُ:** الْفَخْرُ.

فخر کردن، فضیلت، عظمت.

❖ **فَحْمٌ:** یُفَخِّمُ، فَحَامَةً. ۱- الشَّيْءُ: ضَخْمٌ. ۲- عِلَاقَةٌ وَ ارْتَفَعَتْ مَرْتَعَةً. ۳- الکَلَامُ: کَانَ جَزْلاً قَصِیْماً.

۱- ضخیم شد، ستر شد. ۲- مقام او بالا رفت، شأن او فزونی یافت. ۳- الکلام: آن سخن رسا بود.

❖ **فَحْمٌ:** تَفْخِمْ، عَظْمُهُ: أَجْلُهُ.

او را بزرگداشت، او را تجلیل کرد.

❖ **الفَحْمُ:** ۱- الْعَظِیمُ الْقَدْرُ: «بَیْتُ فَحْمٍ». ۲- مِنْ الْکَلَامِ الْجَزَلِ الْفَصِیحِ.

۱- عظیم القدر، عالیرتبه، «بیت فخم» خانه بزرگ. ۲- من الکلام: سخنان فصیح و رسا.

❖ **الفُحُورُ:** ۱- الْمَتَابِهی بِالْخِصَالِ الْحَسَنَةِ وَ بِالْمَكَارِمِ مِنْ نَسَبٍ وَ حَسَبٍ وَ غَیْرِهَا. ۲- الْمُتَكَبِّرُ.

۱- بسیار فخرکننده. ۲- متکبر.

❖ **الفَخْرُ:** الْمَتَابِهی بِالْخِصَالِ الْحَسَنَةِ وَ بِالْمَكَارِمِ مِنْ نَسَبٍ وَ حَسَبٍ وَ غَیْرِهَا.

بسیار فخر کننده.

❖ **فَدَّى:** یَقْدِی، قَدَّی وَ فِدَّی وَ فِیدَاءً. (ف د ی) ۱- هُوَ مِنْ الْأَسْرِ أَوْ نَحْوِهِ: خَلَّصَهُ بِمَالٍ أَوْ نَحْوِهِ. ۲- هُوَ يَنْفَسُهُ: يَذُلُّ نَفْسَهُ فِي سَبِيلِهِ. ۳- «بِأَيِّ أَنْتَ وَأُمِّي»: أَيْ أَفْدَيْكَ بِأَيِّ وَأُمِّي.

۱- او را از اسارت نجات داد. ۲- هُوَ يَنْفَسُهُ: خود را فدای او نمود. ۳- «بِأَيِّ أَنْتَ وَأُمِّي»: پدر مادرم فدای تو باد.

❖ **فَدَّى:** تَقْدِی، (ف د ی) هُوَ يَنْفَسُهُ: قَالَ لَهُ «جِئْتُكَ فِدَاكَ». ۲- هُوَ يَنْفَسُهُ: يَذُلُّ نَفْسَهُ فِي سَبِيلِهِ.

۱- به او گفتم فدایت شوم. ۲- هُوَ يَنْفَسُهُ: خود را فدای او نمود.

❖ **الفِدَى:** ۱- مص فَدَّى. ۲- مَا يُعْطَى مِنَ الْمَالِ أَوْ نَحْوِهِ عَوَضَ الْمَدْبُورِ.

المدبوری.

۱- مص فَدَى ۲- فديه، غرامت، بهای آزادی.

❖ الغذاء: ۱- مص فادى و فدى. ر. البدى.

❖ الفدائى: من يتطوع للقيام بالأعمال الخطرة و يجاهد في سبيل بلاده: «جندى فدائى».

فداكار، فدائى، جان بر كف. «جندى فدائى» سرباز جان بر كف.

❖ الفدان: ج فَدَن و أفدنة و فدادين. ۱- الثوران اللذان يقرن بينهما للحرب. ۲- الثبر على عتق الثورين المقرونین للبحر. ۳- ما يفلحه الفدان في يوم واحد. ۴- في المساحة نحو أربعة آلاف و مئتي متر مربع (۴۲۰۰).

۱- يك جفت گاو شخم زنى. ۲- يوغ گاو شخم زن. ۳- مساحت يك جريب زمين كه در طى يك روز توسط يك جفت گاو شخم زده مى شود. ۴- مساحت ۴۲۰۰ متر مربع.

❖ فذخ: يَفْذَحُ فَذْحًا. ۱- أَمْلَهُ و سَبَّ لَهُ مَشَقَّةً «فدحه الذئب».

آن مطلب بر او سنگینی کرده، برای او مشکل بار آورد. و فذحه الذئب» بدهی بر دوش سنگینی نمود. او را از پا درآورد.

❖ فذغ: يَفْذَغُ فَذْغًا. الرأس: شدخه، كسره.

سر را خراش داد. شكست.

❖ الفدية: ما يُفْطَى من المال أو غيره عوض المَفْدَى. ج فدى. بهای آزادی. ج فدى.

❖ الفذ: ج أفذاذ و فذود. ۱- المَفْذُ: «عالم فذ». ۲- المَفْذُ في ذكاء أو علم أو مكانة أو نحوها.

۱- يگانه، یکتا، بی تا. «عالم فذ» ۲- یگانه و بی همتا در علم و مقام و غیره.

❖ الفذلة: خلاصة ما قُصِلَ أولاً من حساب أو غيره.

مختصر، خلاصه حساب هر چیز.

❖ فز: يَفْزُ فَزًا و فزاراً و فزراً و فزراً. ۱- هرب. ۲- أسرع. ۳- ألّه، لجأ إليه.

۱- فرار کرد. ۲- شناخت. ۳- اله: به او پناه برد.

❖ فزى: يَفْزِي فَزِيًّا. فزياً (ف ر ي) ۱- الشئ: شقّة. ۲- عليه الكذب: اختلقه.

۱- آنسجیز را شکافت. ۲- علیه الکذب: برایش دروغ ساخت. سر هم نمود.

❖ الفراء: صانع الفراء.

پوستین دوز.

❖ الفؤادى: جاء القوم فؤادى، أي واحداً واحداً.

آن گروه یکی یکی آمدند.

❖ الفرائس: ۱- مص فَرَس. ۲- الهرب.

۱- مص فَرَس. ۲- فرار، گریز.

❖ الفرائسة: ۱- مص فَرَس. ۲- الاستدلال بطواهر الأمور على خفاياها.

۱- مص فَرَس. ۲- تیز هوشی، رسیدن به كنه مطلب از روی طواهر امر.

❖ الفرائش: ۱- موقع اللسان من أسفل الحنك. ۲- عظام رفاق في الرأس. ۳- عظم الحساجب. ۴- الذؤلاب الذي يديره الماء قدير الطاحون. ۵- لولب كبير في السفينة يدفعها.

۱- بسیخ دهان كه ته زبان در آن قرار گرفته است.

۲- استخوانهای ریز و نازکی است در سر. ۳- استخوان ابو روی آن قرار دارد. ۴- چرخ آسیاب كه بوسیله آب

می چرخد و آسیاب را می چرخاند. ۵- چرخهائی است زیر كشتی كه كشتی را بحرکت درمی آورد.

❖ الفرواش: ج أفرشة و فُروش. ۱- مص فَرَش. ۲- ما يُفْرَش ويُثام عليه.

۱- مص فَرَش. ۲- ریخت خواب.

❖ الفرواشة: ۱- حشرة مجتمعة ذات ألوان جميلة أحياناً. ج فراش. ۲- كل رقيق من عظم أو حديد. ۳- واحدة «فراش» الدماغ. وهي عظام رقيقة.

۱- پروانه. ج فراش. ۲- هر چیز نازکی از استخوان یا آهن. ۳- يك عدد پروانه، مغزه كه عبارت است از استخوانهای نازك و ریز.

❖ الفرواغ: ۱- مص فَرَّغ و فَرَّغَ. ۲- الخلوّ ۳- في الطبيعيات: مكان خالي من الأجسام المحسوسة. ۴- وظيفة أو نحوها لا يشغلها أحد: «ملاً فراغاً في الإدارة». ۵- الشعور بالآلم

إزاء اللقدان أو الحرمان: «أشعر بفراغ بعد موته». ۶- العدم.

السخافة: «هو يعيش في فراغ».

۱- مص فَرَّغ و فَرَّغَ. ۲- نُهي ۳- در علم زیست جانی است خالی از محسوسات. ۴- کاری است كه هیچكس آنرا انجام نمی دهد. «ملاً فراغاً في الإدارة» يك جای خالی را در اداره

پر كرد. ۵- احساس درد و رنج بر اثر از دست دادن چیزی یا محرومیت «اشعر بفراغ بعد موته» پس از مرگ او

احساس تو خالی بودن می كنم. ۶- نیستی، نابودی، هرجی.

«هو يعيش في فراغ: او در هرجی زندگی می كند.

❖ الفراق: ۱- مص فارق. ۲- الانفصال.

۱- مص فارق. ۲- جدائی.

❖ **الْفُرُخَان:** ۱- صاحب الفُرْن. ۲- الحَيَّاز.

۱- صاحب تنور. ۲- نانوا.

❖ **فُرُج:** يَفْرُجُ، فُرْجاً. ۱- الشَّيْءُ: فتحه. ۲- الشَّيْءُ: وشمه.

۳- الغَمُّ عنه: كشفه. ۴- بين الشَّيْئَيْنِ: شَقٌّ بينهما.

۱- أَنْجِيزَ وَابْزَاكَرْدَ. ۲- الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ رَا كَسْتَرَش دَاد.

۳- الغَمُّ عنه: غَمَّ رَا اَز او زِدود. ۴- بين الشَّيْئَيْنِ: بين أَنْ دُورَا شَكَاتَت.

❖ **فُرُج:** تَفْرِجُ. ۱- الغَمُّ عنه: كشفه. ۲- الشَّيْءُ: فتحه.

۳- الشَّيْءُ: وشمه.

۱- غَمَّ رَا اَز او زِدود. ۲- الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ وَابْزَاكَرْدَ. ۳- الشَّيْءُ:

أَنْجِيزَ رَا كَسْتَرَش دَاد.

❖ **الْفُرُج:** الانْفِرَاجُ: انْكَشَافُ الغَمِّ.

كُشَايِشَ، بِرِطْرَفِ شَدْنِ غَمِّ.

❖ **الْفُرُج:** جَ فُرُجَ. ۱- مَص فُرُجَ. ۲- الحُضَلُّ والشَّقُّ بين

الشَّيْئَيْنِ. ۳- التَّقَى فِي الثُّوبِ وَغَوِّهِ. ۴- عَوْدَةُ الْإِنْسَانِ.

۱- مَص فُرُجَ. ۲- شَكَافٌ وَكُشَادُكِي بَيْنَ دُو جِيزَ. ۳- شَكَافٌ

لِبَاسٍ. ۴- فِرَجُ إِنْسَانٍ.

❖ **الْفُرْجَةُ:** جَ فُرْجَ. ۱- الْمُنْفَرَجُ وَالشَّقُّ بَيْنَ الشَّيْئَيْنِ.

۲- الْحُلُوسُ مِنَ الشَّدَةِ وَالْهَمِّ. ۳- مَا يَنْفَرُجُ عَلَيْهِ لِلشَّلْوَى.

۱- شَكَافٌ بَيْنَ دُو جِيزَ. ۲- رَهَائِي اَز كَر فَتَارِيهَا وَانْدُوها

۳- تَمَانَاكَه.

❖ **فُرُج:** يَفْرُجُ، فُرْجاً. بِالشَّيْءِ: اَنْشَرَحَ صَدْرُهُ وَابْتَهَجَ بِهِ.

شَادَ شَدَ. خَوْشَحَالٌ شَدَ.

❖ **فُرُج:** تَفْرِجُ. ۱- سَرَّه.

شَادَشَ كَرْدَ، خَوْشَحَالَشَ كَرْدَ.

❖ **الْفُرُج:** ۱- مَص فُرُجَ. ۲- الشُّزُور. ۳- حَفْلَةُ الزَّوَافِ.

۱- مَص فُرُجَ. ۲- خَوْشَحَالِي، سَادَه. ۳- جَشَن عَرُوسِي.

❖ **الْفُرُج:** ر. الْفُرْجَان.

❖ **الْفُرْجَان:** ذُو الْفُرُجَ: جَ فُرْجَحِي وَفُرْجَحِي. مَ فُرْجَحِي وَ

فُرْجَانَه.

خَوْشَحَال، شَاد.

❖ **الْفُرْجَةُ:** الْمُسَرَّةُ.

خَوْشَحَالِي، شَادِي.

❖ **فُرُج:** تَفْرِجُ. ۱- دَتَ اَنْتِي الطَّيْرَ: صَارَتْ ذَاتُ فُرُجَ. ۲- بَتَ

الْبَيْضَةُ: اَنْفَلَقَتْ عَنِ الْفُرُجِ، فَخَرَجَ مِنْهَا. ۳- الشَّجَرَةُ: نَبَتَتْ

«أَفْرَاحَهُ». وَهِيَ مَا يَخْرُجُ فِي أَصُولِ الشَّجَرِ مِنْ صَفَارِهِ.

۱- بِرَنْدَه جَوْجِهَادَه شَدَ. ۲- بَتَ الْبَيْضَةُ: تَخَمَ شَكَسَتْ

۳- الشَّجَرَةُ: دَرَخْتَ پَاچَوْشَ زِدَ سَبَزَ كَرْدَ، جَوَانَه زِدَ.

❖ **الْفُرُج:** جَ فِرَاحَ وَافْرَاحَ وَافْرُوحَ وَافْرِخَةَ وَفِرْخَانَ وَ

فُرُوحَ. ۱- وَلَدَ الطَّائِرَ. ۲- كُلُّ صَغِيرٍ مِنَ الْحَيَوَانِ وَالنَّبَاتِ.

۳- مِنَ الشَّجَرَةِ: غَصْنُهَا.

۱- جَوْجِهَ بِرَنْدَه. ۲- نَوَزَادَ. ۳- مِنَ الشَّجَرَةِ: شَاخَه دَرَخْتَ.

❖ **الْفُرْجَةُ:** أَنْتَى الْفُرُجَ: جَ فِرَاحَ.

جَوْجِهَ مَادَه، جَ فِرَاحَ.

❖ **الْفُرْد:** ۱- الْوَاحِدَ. ۲- «شَيْءٌ فُرْدٌ»: مُتَفَرِّدٌ.

۱- تَك، تَنْهَأَ. ۲- شَيْءٌ فُرْدٌ: يَكَانُهُ، بِهِي هَمْنَا.

❖ **الْفُرْدُ:** جَ فُرَادَ. ۱- الْوَاحِدَ. ۲- نِصْفُ الزَّوْجِ. ۳- الَّذِي لَا

نَظِيرَ لَهُ، جَ أَفْرَادَ وَفُرَادِي.

۱- تَك، تَنْهَأَ. ۲- نِصْفُ زَوْجٍ. ۳- بِهِي هَمْنَا، بِهِي تَا، جَ أَفْرَادَ وَفُرَادِي.

❖ **الْفُرْدُوسُ:** جَ فُرَادُوسَ. ۱- الْبَسْتَانُ. ۲- خَصْرَةُ

الْأَعْشَابِ. ۳- «فُرْدُوسُ النِّعَمِ»: اسْمُ الْجَنَّةِ الَّتِي أَسْكَنَهَا اللَّهُ

آدَمَ حَتَّى وَقَعَ فِي الْخَطِيئَةِ، وَهِيَ جَنَّةُ «عَدْنِ».

۱- بَاغَ. ۲- سَبْزَه زَارَ. ۳- فُرْدُوسُ النِّعَمِ: نَامُ بَهْشَتِي كَهْ آدَمَ

أَنْجَا بُوْدَ قَبْلَ اخْرَاجِ اَز بَهْشَتِ وَأَنْ بَهْشَتِ «عَدْنِ» اسْت.

❖ **فُرُز:** يَفْرُزُ، فُرْزاً. الشَّيْءُ: مِنْ غَيْرِهِ أَوْ عَنْهُ: عَزَلَهُ عَنْهُ وَغَاءَ

«فُرْزَ لَهُ حَصَّتَهُ مِنَ الْإِرْثِ».

أَنْجِيزَ رَا دُورَ كَرْدَ، جَدَاكَرْدَ. «فُرْزَ لَهُ حَصَّتَهُ مِنَ الْإِرْثِ»

سَهْمِ او اَز اِرْثِ رَا جَدَاكَرْدَ.

❖ **الْفُرُوس:** جَ خَيْلَ وَافْرَاسَ وَفُرُوسَ. ۱- حَيَوَانٌ لَيُونُ يَتَّخِذُ

لِلرُّكُوبِ وَالْجَرِّ. مِنْ أَشْهُرِ أَنْوَاعِهِ الْفُرْسُ الْعَرَبِيُّ، لِلذَّكْرِ وَلِأُنْثَى.

وَيَقَالُ لِلذَّكْرِ يَمْلُهُ «حِصَانٌ»، وَلِلْأُنْثَى «جَبْجُرُ». ۲- «فُرْسُ

الْبَحْرِ»: حَيَوَانٌ مِنْ ذَوَاتِ الْأَرْبَعِ، ضَخْمُ الْجَنْثَةِ، كَبِيرُ الرَّأْسِ،

قَصِيرُ الْقَوَائِمِ وَالذَّنْبِ، وَيُعْرَفُ أَيْضاً بِ«فُرْسِ الْبَهِرِ» وَ

«جَامُوسِ الْبَحْرِ». ۳- «هَامَا كَفَرُخَتِي رَهَانَ»: أَيِ يَسْتَبِقَانِ إِلَى

غَايَةِ فَيْتُونِ.

۱- اسْبَ، بِرَايَ سَوَارِي وَبَارِبَرِي اَز أَنْ اسْتِفَادَه مِي شُودَ. اَز

بَهْتَرِيْنَ نَوْعِ أَنْ اسْبَ عَرَبِي، مَذْكَرٌ وَمُؤَنَّثٌ يَكْسَانِسْت، بِه

مَذْكَرُ أَنْ «حِصَانٌ» وَمُؤَنَّثُ أَنْ «جَبْجُرُ». ۲- فُرْسُ الْبَحْرِ:

اسْبَ دَرِيَابِي، وَكَاهِي «فُرْسُ النَّهْرِ» اسْبَ رُوْدَخَانَه كُفْتَه

مِي شُودَ. وَكَاهِي «جَامُوسُ الْبَحْرِ» كَاوَمِيشَ دَرِيَابِي. ۳- هَمَا

كَفَرُوسِي رَهَانَ: أَنْ دُو دَر رَتَبَه وَمَقَامَ يَكْسَانِسْت.

❖ **الْفُورُوس:** شَعْبٌ يَسْكُنُ بِلَادَ «فَارَسَ» الْمَشْرُوقَةِ الْيَوْمَ بِ-

«إِيرَانَ».

اِيرَانِيَانِ.

❖ **فُورُش:** يَفُورُشُ وَ يَفُورُشُ، فُورُشاً وَ فُورُشاً. الشَّيْءُ: بِسَطَه.

أَنْجِيزَ رَا رُوِي زَمِينِ بَهَنَ كَرْدَ.

❖ **فَرْش:** تفریشاً: الطائر؛ ورفر بمناحه و بسطها.

پرنده پر زد.

❖ **الْفَرْش:** ۱- مص فَرْش. ۲- المَفرُوش من متاع البيت.

۱- مص فَرْش ۲- اثاثیه بهن شده خانه.

❖ **الْفَرْشَاة:** ر. الفَرْشَة.

❖ **الْفَرْشَة:** أذنة من شعر خشن لها مقبض من خشب أو غيره تنظف بها الثياب والأسنان، أو غيره. تنظف بها الثياب و الإنسان، أو يمسوى بها الشعر، أو تُدفع بها الأشياء، ج فَرْش.

مسواک. فرچه کفش و لباس، برس. ج فَرْش.

❖ **الْفَرْصَة:** الوقت المناسب، ج فَرْص. «انتظر الفَرْصَة».

وقت مناسب. ج فَرْص. «انتظر الفَرْصَة» از فرصت استفاده کرد.

❖ **فَرْص:** يَفْرُس، فَرْصاً. ۱- الخشية أو فيها: حَرْها ۲- كذا: قدره و لاحظ بهقله و تصور. ۳- الأمر: عثنه، أوجبه. ۴- الله الأحكام على الناس: أوجبها، سبها. ۵- له كذا: جعله له فريضة. ۶- القاضي الفريضة: قدرها و حكم به. ۷- له كذا: خصه به.

۱- چوب را برید. ۲- كذا: چنین معین نمود. ۳- الأمر: مطلب را تصور کرد. ۴- الله الأحكام على الناس: خداوند احکام را بر مردم واجب گرداند. ۵- له كذا: برای او مقرری گذاشت. ۶- القاضي الفريضة: قاضی حکم را معین نمود. ۷- له كذا: آنچه را به او اختصاص داد.

❖ **الْفَرْص:** ج فَرْوِش و أفرأض. ۱- مص فرض. ۲- السنة. ۳- ما أوجبه الله على عباده. ۴- ما فرضه الإنسان على نفسه. ۵- عند التصاري: صلاة تُفرض إقامتها في أوقات معينة، و لها كتاب يُعرف به كتاب الفَرْوِش. ۶- المعلوم في قضية رياضية.

۱- مص فَرْص ۲- سنت، راه و روش. ۳- هر آنچه که خداوند بر بندگانش واجب کرده است. ۴- هر آنچه که انسان بر خودش واجب کرده است. ۵- عند التصاري: نمازی است مخصوص که مسیحیان آنرا در اوقات مشخص برپا می دارند و کتابی دارد بنام «کتاب الفرض» ۶- مسائل معلوم و مشخص در قضایای ریاضی.

❖ **فَرْط:** تفریطاً. ۱- الشيء أو فيه: أظهر المجره و تجاوز الحد من جانب نقصان و التصغير. ۲- الشيء أو فيه: ضمه، قصر عنه. ۳- الشيء: فَرْطه و بَدَّه.

۱- کوتاهی کرد، افعال کرد. ۲- الشيء أو فيه: چیزی را نابود کرد، ضایع کرد. ۳- الشيء: برانگنده کرد، پخش کرد.

❖ **فَرْطَح:** فَرْطَحَةً: الشيء: جعله عربضاً.

آنچه را عربض و بهن گردانید.

❖ **فَرْع:** تفرعاً. المسائل من هذا الاصل: جعلها فرعاً.

مسائل را از این اصل و ریشه جدا کرد.

❖ **الفَرْع:** ج فروع. ۱- من كل شيء: أغلا، فَرْع الشجرة، فرع الجبل. ۲- ما بُني على غيره و تفرع منه: «هذا الشيء فرع من ذلك الأصل».

۱- فرع هر چیز مثل شاخه درخت. ۲- هر آنچه از دیگری بنا شده باشد، و از آن سرچشمه گرفته باشد. «هذا الشيء فرع من ذلك الأصل» این چیز شاخه‌ای است از آن پایه و اساس.

❖ **فِرْعَوْن:** ج فراعنة. ۱- لقب كل ملك من ملوك «مصر» قديماً. ۲- كل جبار عات.

۱- لقب پادشاهی از پادشاهان مصر. ۲- هر شخص ظالم و ستمگر.

❖ **فَرْع:** يَفْرَعُ و يَفْرَعُ فَرْعاً و فَرْعاً. من التعليل: انتهى منه، أنه مؤقفاً أو نهائياً.

کارش پایان پذیرفت، بطور موقتی یا همیشگی کار را به پایان رسانید.

❖ **فَرْع:** يَفْرَعُ و يَفْرَعُ فَرْعاً. الظرف: خلا.

ظرف خالی شد.

❖ **فَرْع:** تفریعاً. ۱- الاناء: قلب ما فيه، أخلا. ۲- الماء: صبه. ۱- ظرف را خالی کرد، ظرف را زیر و رو کرد و خالی نمود. ۲- الماء: آب را ریخت.

❖ **الْفَرْق:** ج فرأفر. ۱- الصفور الصغير. ۲- ولد النجعة و البقرة الوحشية. ۳- الغلام الشاب.

۱- گنجشک کوچک. ۲- بزغله و گوساله و حش ۳- پسر، جوان.

❖ **فَرْق:** يَفْرُقُ و يَفْرُقُ فَرْقاً. الفَرْق بالمشط: سرحه.

مو را با شانه شانه کرد.

❖ **فَرْق:** يَفْرُقُ. فَرْقاً. خوف كثيراً.

بسیار ترسید.

❖ **فَرْق:** تفریقاً و تفرقة. ۱- الشيء: ورعه فَرْقاً «فَرْق المال على الفقراء». ۲- خوفه. ۳- شعره بالمشط: سرح. ۴- بين القوم: أحدث بينهم فَرْقة و خلافاً.

۱- چیزی را پراکنده کرد. «فَرْق المال على الفقراء» مال را بین تهیدستان تقسیم کرد. ۲- خوفه: او را ترساند. ۳- شعره بالمشط: مو را شانه زد. ۴- بين القوم: بین آنان جدائی افکند.

❖ **الْفَرْق:** ج أفرأق و أفرق. ۱- مص فَرْق. ۲- الخسوف. ۳- الفَرْق.

۱- مص فَرْق ۲- ترس. ۳- فراق و جدائی.

❖ الفَرْقُ: الشَّدِيدُ الخَوْفِ.

بسیار ترسو.

❖ الفَرْقُ: ج. فُرُوق. ۱- مقدار زیاده فی شیء عن شیء آخر.

۲- ما یبَیِّنُ أَمْرًا من أَمْر. ۳- الخطُّ الفاصل بین صَفَینِ من شَعَرِ الرَّأسِ.

۱- مقدار فرونی بین چیزی نسبت به چیز دیگر. ۲- فرق سر.

❖ الفُرُوقان: ۱- مص فرق. ۲- کُلُّ ما فُرِّقَ به بین الحقِّ و الباطل. ۳- القرآن. ۴- التَّوْرَة.

۱- مص فرق ۲- تعیین کننده حق و باطل. ۳- قرآن. ۴- تورات.

❖ الفَرْقَة: الافتراق.

جدایی.

❖ الفَرْقَة: ج. فَرْقُ ۱- الطائفة من النَّاسِ. ۲- من الجيش: عَدَد من الأولیة، و یختلف عددها بین جيش و آخر.

۱- گروهی از مردم. ۲- من الجيش: یک نِیپ ارتشی که تعداد آن در ارتشها اختلاف دارد.

❖ فَرْقٌ، یَفْرُقُ، فَرَقًا. ۱- الثَّوبُ: دَلِکَ. ۲- الجَوْزُ أو نَحْوُه: حُکَمٌ حتى یَنْقُشِرَ.

لباس را مالید. ۲- الجوز أو نحوه: گردو پاک کرد «پوست گردو را گرفت».

❖ الفَرْقُ: المنفَرک قشرة: «لَوْزُ فَرْک».

پوست کنده شده. «لوز فَرْک» بادام پوست گرفته شده.

❖ الفَرْقُ: ج. أَفْران. ۱- مَحْضَر الحَبِیر أو غیره. ۲- «الفرن الکهربائی»: فَرَنٌ یَتَّخَذُ فی صِناعَةِ التَّعْدِینِ، تَتَوَلَّدُ فِیه المِحرارة من الطَّائفة الکهربائیة.

۱- نور نانوایی و غیره. ۲- تنور برقی. جهت تولید برق از آن استفاده می شود.

❖ الفَرْقُ نَج: ر. الافرنج.

❖ الفَرْقُ نَجَة: ر. الافرنج.

❖ الفَرْقُ نَج: ج. فَرانِد. ۱- الشَّیْف. ۲- ما یُؤْمَرُ فی الشَّیْف من تَوَاجِیات الضَّوء.

۱- شمشیر. ۲- لعاب یا جوهر شمشیر.

❖ الفَرْقُ: جلود بعض الحیوانات کالْأَرانِب و الثَّعالب و غیرها، ج. فِرَاء.

پوستین.

❖ الفَرْقَة: ۱- الفَرْو. ۲- جِلْدَة الرَّأسِ بِشَعَرِها. ۳- کُلُّ جِلْدَة ذات شَعَر.

پوستین. ۲- پوست سر با مو. ۳- هر پوستینی که به همراه مو باشد.

❖ الفَرْوُج: ج. فَرارِج. ۱- کَبِیسُ الولد الصَّغِیر. ۲- فَرْخ الدَّجاجة خاصَّة.

۱- پیراهن نوزاد. ۲- جوجه مرغ.

❖ الفَرْوُج: فَرْخ الدَّجاجة خاصَّة، ج. فَرارِج.

جوجه مرغ، ج. فَرارِج.

❖ الفَرْوُسیَّة: المِهارَة فی أُمُور الحِیل و رُکُوبِها.

هنر اسب سواری.

❖ الفَرْوِیَّة: الکَذِب، ج. فَرْوِی.

دروغ، ج. فَرْوِی.

❖ الفَرْوِیَّة: ج. فَرانِد. ۱- الواحِد. ۲- المَفْرُود. ۳- الَّذِی لا یُظِیر له: «عَمَلٌ فَرِید، قَوْلٌ فَرِید».

۱- یک. ۲- یکتا. ۳- بی همتا «عمل فَرِید، قول فَرِید» کار بینظیر، سخن بینظیر.

❖ الفَرْوِیَّة: ج. فَرانِد. ۱- م. الفَرِید. ۲- المِجوهرَة الثَّقیَّة.

۱- م. الفَرِید. ۲- جوهر گرانبها.

❖ الفَرْوِیَّة: ما یَفْرَسُه الحِیوان، ج. فَرانِس.

شکار، آنچه را که حیوان وحشی می دود، ج. فرانس.

❖ الفَرْوِیَّة: اللِّحمة بین الجَنْبِ و الصدر و الکتِف، و هِی تَرْتَحِفُ عِندَ الحِوْفِ، ج. فَرانِص و فَرانِص: «ارتعدت فرائضه».

آی خاف خوفًا شدیدًا.

گوشت میان پهلو و کتف، گوشت میان سینه و کتف هنگام ترس می لرزد. «ارتعدت فرائضه» بسیار سخت ترسید.

❖ الفَرْوِیَّة: ج. فَرانِص. ۱- الفَرَض. ۲- ما قَرِضَ من الصَّدَقَة. ۳- ما تَقَرَّضَ الأدبَانِ عَلی أَتباعِها من الواجِبَات.

۱- فرض، گمان. ۲- صدقه واجب، زکات واجب. ۳- آنچه که ادیان آسمانی بر پیروانش واجب کرده است.

❖ الفَرْوِیَّة: ج. أَفْرِقَة و فَرَقاء و فُرُوق. ۱- المِساواة من النَّاسِ أَکْثَر من الفَرَقَة. ۲- الطَّعِیمُ النَّظِیم من الفَرانِ أو البقر أو الضَّئیر. ۳- جماعة من الرِّیاضِیون یَلْعِبونَ جِیمَة واحدة مع جماعة أُخرى: «فَرِیق کُرَة القدم». ۴- رَتبة عِسْکَرِیَّة أَعْلٰی من رَتبة اللِّواء أو الجِرنال.

۱- گروهی از مردم. ۲- گله بزرگ از آهوان و گاو و گوسفند. ۳- تیم ورزشی. «فَرِیق کُرَة القدم» تیم فوتبال. ۴- ردهای نظامی بالاتر از جنرال. «مرتب».

❖ الفَرْوِیَّة: الفَرَوک المُنْتَقٰی من الحَبِّ.

دانه مغز شده، پوست کنده شده.

کارگر را از کار برکنار کرد. ۳- بین الرجلین: بین دو جدائی افکند. ۴- بین الخصمین: بین دو نفر دشمن مانع شد، حایل شد.

❖ **فَضْلٌ**: تفصیلاً. ۱- الکلامُ أو الأمرُ: بینه. ۲- الکلامُ: آتی به مفصلاً بدقائمه. ۳- الثوبُ: قطعه بقصد خیاطه.

۱- سخن یا آن مطلب را بیان کرد. توضیح داد. ۲- الکلامُ: سخن را بطور تفصیل بیان کرد. تمام جزئیات را بیان نمود. ۳- الثوبُ: قماش را برای دوخت برید: برش قماش.

❖ **الْفَضْلُ**: ج فضول. ۱- مص فَضْلُ يُفْضِلُ. ۲- مرحله من مراحل السنة الأربع، وهي: الربيع، والصيف، والخريف، والشتاء. ۳- الحدیثین الأرضین. ۴- الحاجز بین التشیین.

۵- جزء من الكتاب مستقل مفصل عن غیره. ۶- قسم من الأقسام الكبرى في التثنية. ۷- الفَرْعُ: «اللتَّشْبُ أصول و فصول»، أي أصول و فروع. ۸- «قَوْلُ فَضْلٍ»: حقّ لیس بیاطل.

۱- مص فَضْلُ يُفْضِلُ. ۲- یکی از چهار فصل سال که عبارتند از: بهار، تابستان، پاییز، زمستان. ۳- حد فاصل بین دو زمین. ۴- مانع و حایل بین دو چیز. ۵- یک بخش از کتاب. ۶- یک بخش از نمایشنامه. ۷- فرع. «وللتَّشْبُ أصول و فصول» نسب دارای اصول و فروعیست. ۸- قول فصل: سخن حق.

❖ **فَضْمٌ**: تَفْضِیمٌ. قَصْماً. ۱- الشَّيْءُ: کسره من غیر آن یفصله. ۲- المقدّة: حلقه.

۱- چیزی را تکه کرد. ۲- الغفدة: گره واکشود. ❖ **الْفَضِيحُ**: ذوالفصاحه. ج فَضَحَاء و فِضاح و فَضُح. م فَضِيحَةٌ ج فِضاح و فِضائع: «رجلٌ فضیح، کلامٌ فضیح».

۱- سخن پرداز، با فصاحت. ج فَضَحَاء و فِضاح و فَضُح. م فضیح. ج فِضاح و فِضائع. «رجلٌ فضیح، کلام فضیح» مرد سخنور، گفتار فضیح.

❖ **الْفَصِيلَةُ**: ج فصائل. ۱- عشيرة الرجل و أهله الأقبون. ۲- القطعة من الجیش.

خویشان انسان ۲- یک دسته از گروهان. ❖ **فَضٌّ**: يَفْضُضُ. قَضاً. ۱- خَتَمَ الكتاب أو الرسالة: کسره و فَكَّهُ. ۲- الشَّيْءُ: کسره و فَرْقَهُ. ۳- الله فاه: نثر أَسْنَانُهُ «لاَفَضُ فوک»، أي لا تُثَرَّتْ أَسْنَانُكَ ولا فَرْقَتْ، تُثَقَّلُ لمن أجاد في الکلام. ۴- القومُ: فَرْقَهُ. ۵- ما بین الرجلین: قطع. ۶- الأمرُ: قطعه.

۱- لاک و مهر نامه را باز کرد. ۲- الشَّيْءُ: آنچه را شکست،

الصغيرة التي تُقَطَّع من الأَمِّ فَتُفَرَس. ۲- كُلُّ عود يُقَطَّع من شجرته فَيُفَرَس.

۱- نخل پاچوش که از مادر جدا کرده می کارند. ۲- هر پاچوشی که از درخت بریده شود و سپس کاشته شود.

❖ **فَشَا**: يَفْشُو. فُشُوا و فُشِئُوا. (ف ش و) الخیر او نحوه: انشُر.

خبر بر ملا شد.

❖ **فَشِلٌّ**: يَفْشَلُ. فُشِلَ. ۱- کسل و ضعف. ۲- تراخی و جبن. ۱- ناتوان شد، شکست خورد. ۲- سست شد، ترسید.

❖ **الْفَشَلُ**: ۱- مص فُشِلَ. ۲- الكسل، الضعف. ۳- التَّراخي والجبْن.

۲- ناتوانی، تنبلی. ۳- سستی و ترس.

❖ **الْفَصْ**: ما يَرْكَبُ في الخاتم من الحجارة الكريمة، ج فُصُوص و فِصاص و أَفْص.

نگین انگشتری. ج فُصُوص و فِصاص و أَفْص.

❖ **الْفَصَاحَةُ**: ۱- مص فَضَح. ۲- البیان، وسلامة الکلام من التعمید.

۱- مص فَضَح. ۲- سخنوری، سخن پردازی، فصاحت.

❖ **فَضُحٌ**: يَفْضُحُ. فَضَاحَةٌ. ۱- کان فصيحاً في کلامه. ۲- الأعجمي: تكلّم بالبريئة فأقْبَلَ كَلَامُهُ جِدّاً صحيحاً.

۱- در گفتارش سخنور بود. ۲- الأعجمي: شخص غیر عرب در گفتار عربی سخنوری نمود، به فصاحت سخن گفت.

❖ **الْفَضِيحُ**: ۱- عند اليهود: عيد تذکار خروجهم من مصر. ۲- عند النصارى: عيد تذکار قيامة المسيح من الموت. و يُعرَف به «العید الكبير».

۱- عید خروج یهود از مصر. ۲- عند النصارى: عید برخاستن مسیح از مرگ که معروف است به «عید بزرگ». ❖ **فَضْدٌ**: يَفْضِدُ. فَضْدٌ و فَضَادٌ. ۱- المرض: شق عِرْقَهُ. ۲- اليرق: شَقَّهُ.

۱- بیمار را رگ زد. ۲- اليرق: رگ را با نیشتَر زد.

❖ **فَضَلٌ**: يَفْضِلُ. فَمَلّاً. ۱- الشَّيْءُ: قطعه «فصل المنصومات»، أي حکم بقطعه. ۲- أو الشيء عنه: عزله و نَحَاه «فصل العامل عن عمله». ۳- بين الرجلين: فرق. ۴- بين الخصمين: حکم.

۱- چیزی را جدا کرد. قطع کرد. «فصل المنصومات» دشمنی ها را بر طرف کرد. ۲- أو الشيء عنه: آنچه را از او دور کرد. آنچه را از او جدا کرد. «فصل العامل عن عمله»

گشود. ۳. اللّٰهُ فَاو: خدا دندانهایش را بشکند و لافِش فوک، و لاوُتّه و بارک الله چه خوب گفتی دهانت درد نکند. ۴. القوم: آنان را پراکنده کرد. ۵. ما بین الزّجین: میان آندو را جدا کرد. ۶. الأمر: آن مطلب را جدا کرد.

﴿فَقَضَا: بَقَضُوا، قَضَاً وَفَضْلاً﴾ (ف ض و) المکان: اُتسع. حایز، گشاد شد.

الفضاء: ج أفضية: ١- مص فضاء. ٢- ما أُنس من الأرض. ٣- الخالي من الأرض. ٤- الشاحة أمام البيت. ٥- المدى الواسع المحيط بالأرض. ٦- «رجل الفضاء»: رجل من رجال الطيران مُدرب تدريباً خاصاً للإطلاق إلى الفضاء الخارجي في سفينة فضائية يحملها صاروخ كاذف ضخمة. ٧- «سفينة الفضاء»: شبه غرفة مصممة ومجهزة لمواجهة الأحوال الجوية المختلفة. عمل شخصاً أو أكثر من رجال الفضاء الخارجي، وتطور حول الأرض. ٨- «مكان فضاء»: واسم.

۱- مصر فضاء ۲- زمین وسیع و گشاد ۳- زمین خالی
۴- حیاط جلوی خانه ۵- میدانگاه ۶- رجل القضا:
فزانورد ۷- سفینه القضا: سفینه فضائی ۸- مکان فضا:
جای وسیع، گسترده، جادار.

❖ **المُضَيِّقَةُ:** ١- النُّوعُ مِنَ قُضْ. ٢- مَعْدَنُ أَيْضَ لِمَاعٍ لِيْنٍ غَيْرِ
يُوجَدُ فِي الطَّبِيعَةِ مَحْتَرِجاً بِيضَ الْمَعَادِنِ الْآخَرَى. يُحْتَلِطُ
بِالْتَّعَاسِ لِإِكْثَارِهِ مِنَ الصَّلَابَةِ. تُصَنِّعُ مِنْهُ الْحِصَى وَ
الْأَوَالِي، وَتُضْرَبُ مِنْهُ أَصْنَافُ النُّقُودِ.

۱- مصالح نوع از قفس ۲- نقره، ظروف و پول‌های سکه از آن ساخته می‌شود.

❖ فَضَّحَ: يَفْضِخُ، فَضْحًا. ١- كُشِفَ عَمُودُهُ. ٢- الحَبْرُ: كُشِفَ سِرُّهُ.

۱- عیبهای او را بر ملا کرد. ۲- الضمیر: راز خبر را بر ملا کرد.
 فَمَضْمُونٌ: تفضیلاً، الشئ: طلاء، أو حلاًء، بِالْفِیْضَةِ.
 آنجیز را با آب نقره آبکاری نمود.

❖ الفضاض: ١- مص الشاب او العيش: الواسع. ٢- الكثير العطاء.

۱- لباس گشاد، زندگی مرفه. ۲- بسیار بخشنده.
فَضْلٌ، يَفْضُلُ، فَضْلاً ۱- الشیءُ: زاده علی الحاجه أو
 المطلوب. ۲- الشیءُ: بقى فضل لدی عیى من المال.
 ۱- افزون بر نیاز. ۲- الشیءُ: آنچه باقیاماند وفضل لدی
 شیء من المال: مقداری از پول نزد من باقیاماند.
فَضْلٌ، يَفْضُلُ، فَضْلاً وَفَضْلاً ۱- کان ذا فضل. ۲- کان
 ذا فضيلة.

۱- با فاضلت بود. ۲- برتری داشت.

﴿ فَضِّلْ: تفضيلاً. ١- أو الشيء على غيره: حكيم له بالفضل على غيره. ﴾ فضل كتاباً على كتاب آخر. ٢- أو الشيء على غيره: جعله أفضل منه.

۱- او را بر دیگری ترجیح داد، او را از دیگری برتر دانست.
فصل کتاباً علی کتاب آخره کتابی را بر دیگری ترجیح داد.
۲- او را الشرف علی غمه: او را از دیگری برتر نگه داشتند.

١- مص قُضِلَ وَ قُضِلَ ٢- الإحسان.
٣- الحساب: ما يبق بعد إسقاط الأقل من الأكثر ٤- الزيادة.
٥- «قُضِلَ البدن»: ما يخرج من منافذه خروجاً طبيعياً كالبول
و العرق و الدَّم و الزَّيْف.

۱- مص قُضِلَ وَقُضِّلَ - نیکی کردن. ۳- فی الحساب: در عمل حساب ۴- اضافی. ۵- فضولات بدن، از قبیل بول و غائط و اشک و تف و بلغم.

❦ **الْفَضْلَةُ:** ج. فضال و فضلات. ١- المرأة من فضل. ٢- البقية من الشيء.

۱- یکبار زیاد آمدن، باقیماندن. ۲- باقیمانده چیزی.

❖ الفُضُول: ١ - مص فَضُل ٢ - ما لا فائدة منه، ٢ - تدخل الإنسان في ما لا يعنيه.

۱- مص قُضِلَ ۲- چیز بدون فایده. ۳- مداخله انسان در چیزی که به او مربوط نیست.

❖ **الْمُضْطَوِّلُ:** مَنْ يَتَدَخَّلُ فِي مَا لَا يَعْنِيهِ.
آدم فضول.

❖ **الفضيحة:** ج. فضائح. ١- العيب. ٢- انكشاف المساويء
و شبرتها: «فضيحة أخلاقية، فضيحة سياسية».

١- عيب، نقص. ٢- برملا شدن بديها. «فضيحة اخلاقية
فضيحة سياسية» عيب اخلاق، رسوائی سياسي.

❖ **الْفَضِيلُ**: ر. القاضل. ج. فَضْلَاءٌ.

❖ الفضيلة: ج فضائل. ١- المزية: «فضيلة الصدق».

٢- الدرجة السامية في الفضل والأخلاق الحميدة والصفات الرفيعة المتباعدة عن الرذيلة والنقيصة، كالحبّة، والإخلاص، والتضحية.

۱- برتری، مزیت. «فضيلة الصدق» فضیلت درستی و راستگویی. ۲- درجه بالاتر در مزیت، برتری، مانند محبت، اخلاص، فداکاری.

❖ **الطعام:** ١- قطع الولد عن الرضاع. ٢- زمن القطع. ٣- «طعام القَر» الفراغ من طعام دود القَر وتركها لتتسج الفجاء.

❖ **فَعَلَ: يَفْعُلُ، فَعْلًا، الشَّيْءَ:** عمله «فعل الخير».

آنچه را انجام داد. «فعل الخير» کار خیر را انجام داد.

❖ **فَعَّلَ: تَفَعَّلًا، بَيْتَ الشَّعْرِ:** قَطَعَهُ وَزَنَّهُ بِأَجْزَاءِ أَسَاسِهَا «ف. ع. ل.»

بیت شعر را تقطیع کرد، بر اساس «فعل».

❖ **الْفِعْلُ:** ج. فِعَالٍ وَ أَعْمَالٍ، جَمْعُ أَفْعَالٍ. ۱- الْقَسْتُ. ۲- فِي اللُّغَةِ: لَفْظٌ يَدُلُّ عَلَى حَالَةٍ أَوْ حَدَثٍ فِي الزَّمَنِ الْمَاضِي أَوِ الْحَاضِرِ أَوِ الْمُسْتَقْبَلِ، وَأَقْسَامُهُ: الْفِعْلُ الْمَاضِي، وَالْفِعْلُ الْمَصْرُوعُ، وَفِعْلُ الْأَمْرِ.

۱- کار. ۲- فی اللغة: در لغت به معنای لفظی است که دلالت بر کار دارد در یکی از زمانها ماضی مضارع و امر

❖ **الْفِعْلَةُ:** الْمَرْءُ مِنَ الْقَتْلِ «فَعَّلَهُ حَسَنَةً».

یکبار کار کردن، یکبار انجام دادن. «فعله حسنة» کار نیک.

❖ **فَقَّرَ: يَفْقَرُ فِقْرًا، ۱- فَقْمٌ، فَتَحَةً ۲- فُءٌ، انْفَتَحَ.**

دهانش را کشود. ۲- فَمَةٌ: دهانش باز شد.

❖ **فَقَأَ: يَفْقَأُ، فَقْأً وَ فَقْأً وَ فَقْعَةً، ۱- الدَّمَلُ:** شَقٌّ لِيُخْرَجَ مَا فِيهِ مِنَ الْفَتَحِ وَ نَحْوَهُ. ۲- الْعَيْنُ: قَلَمُهَا، شَقُّهَا.

۱- دمل را شکافت جهت خالی نمودن محتویات آن. ۲- العين: چشم را کور کرد. چشم را از کاسه درآورد.

❖ **الْفَقَارَةُ:** الْخُرْزَةُ مِنْ خُرَزَاتِ سِلْسِلَةِ الظَّهْرِ، ج. فَقَارٍ.

یک مهره از مهره‌های کمر. ج. فقار.

❖ **الْفَقَارِيُّ:** الْمُنْسَوْبُ إِلَى فَقَارِ الظَّهْرِ.

منسوب به مهره‌های کمر.

❖ **فَقِدَ: يَفْقِدُ، فَقْدًا وَ قُودًا وَ قُودَانًا وَ قُودَانًا، ۱- دُ:** غَابَ عَنْهُ وَضَاعٌ مِنْهُ «فقد ابنته». ۲- الشَّيْءُ: أَضَاعَهُ، خَسَرَهُ «فقد المال». آنرا از دست داد. «فقد ابنته» فرزندش را از دست داد.

۲- الشَّيْءُ: آنچه را گم کرد. آنرا از دست داد. «فقد المال» پول را گم کرد.

❖ **فَقَرَّ: يَفْقَرُ وَ يَفْقَرُ، فَقْرًا، ۱- الشَّيْءَ:** كَسَرَهُ. ۲- تَهُ الْمَصِيبَةُ: حَلَّتْ بِهِ شَدِيدَةٌ.

۱- آنچه را شکست. ۲- تهُ المصيبة: دچار مصیبت بزرگ شد.

❖ **فَقَّرَ: يَفْقَرُ، فِقَارَةً:** ذَهَبَ مَالُهُ.

بی پول شد.

❖ **الْفَقْرُ:** ۱- مَصْ فَقْرٌ ۲- أَنْ يَكُونَ الْإِنْسَانُ مَحْتَاجًا أَوْ لَا يَمْلِكُ مِنَ الْمَوَارِدِ مَا يَكْفِيهِ وَ يَكْفِي عِيَالَهُ، ج. فُقُورٌ وَ مَفَاقِرٌ.

۱- مص فقر ۲- نیازمند شد. ج. فقور و مفقر.

❖ **الْفَقْرَةُ:** ج. فَقَرٌ ۱- الْمَرْءُ مِنْ فَقْرٍ. ۲- الْخُرْزَةُ مِنْ خُرَزَاتِ سِلْسِلَةِ الظَّهْرِ.

۱- یکبار. ۲- مهره‌ای از مهره‌های کمر.

❖ **الْفِقْرَةُ:** ۱- الْخُرْزَةُ مِنْ خُرَزَاتِ سِلْسِلَةِ الظَّهْرِ، ج. فِقْرٌ وَ فِقْرَاتٌ وَ فِقَرَاتٍ. ۲- وَجْ فَقْرٍ: النُّوعُ مِنْ فَقْرٍ. ۳- أَجُودُ بَيْتٍ فِي الْقَصِيدَةِ. ۴- الْجُمْلَةُ الْمُخْتَارَةُ مِنَ الْكَلَامِ.

۱- یک مهره از مهره‌های کمر. ج. فقر و فقرات و فقرات. ۲- فقر: یک نوع نیاز. ۳- بهترین بیت قصیده. ۴- جمله برگزیده از سخن.

❖ **فَقِسَ: يَفْقِسُ، فَقْسًا، ۱- الطَّائِرُ يَفْقِسُ:** كَسَرَهَا وَ أَخْرَجَ الْفَرْخَ. ۲- الْبَيْضَةُ: كَسَرَهَا بِيدِهِ. ۳- الْبَيْضَةُ: فَلَقَهَا.

۱- پرنده تخم را شکست و جوجه را بیرون آورد. ۲- البیضة: تخم را شکست. ۳- البیضة: تخم را تَرَكَ داد.

❖ **فَقَطَ:** كَلِمَةٌ مُرَكَّبَةٌ مِنْ «فَاءٍ» وَ «قَطَ»، وَ مَعْنَاهَا «لَاغِيَرٍ، فَحْشَبٌ».

کلمه‌ای است مرکب از «فاء» و «قط» و معنای آن: همین و پس تنها.

❖ **فَقَعٌ: يَفْقَعُ وَ يَفْقَعُ، فَقْعًا وَ فُقُوعًا، ۱- اللَّيْلُ:** اشْتَدَّتْ صَفَرَتُهُ وَ صَفَتْ. ۲- مَاتَ مِنَ الْحَرِّ.

۱- رنگ صاف شد. یکنواخت شد. شدت زد شد. ۲- بر اثر گرما مرد.

❖ **الْفَقْعَةُ:** حَيَوَانٌ يَجْرِي مِنَ السُّبُونَاتِ يَكْثُرُ خُصُوصًا فِي الْبَحَارِ الشَّمَالِيَّةِ، وَ يَصَادُ لَجُلْدَةٍ وَ زَيْتِهِ، ج. فُقَعَاتٌ وَ فُقَمٌ.

گوساله ماهی، که برای پوست یا روغن آن صید می‌شود. ج. فُقَعَاتٌ وَ فُقَمٌ.

❖ **فَقَعٌ: يَفْقَعُ، فِقَاعَةً:** كَانَ فَقْعًا.

دانا شد، آگاه شد.

❖ **فَقِيَهُ: يَفْقَهُ، فَقْهًا:** كَانَ فَقِيًّا.

دانا شد، آگاه شد.

❖ **فَقِيَهُ: يَفْقَهُ، فَقْهًا وَ فَقْهًا، ۱- الشَّيْءُ:** فَهِمَهُ «فقه الكلام».

آن مطلب را فهمید. «فقه الكلام» سخن را فهمید.

❖ **فَقِيَهُ: تَفَقَّهًا، ۱- دُ:** عِلْمُهُ وَ فَهْمُهُ. ۲- دُ: صَيَّرَهُ فَقِيًّا.

او را آگاه کرد، او را فهماند. ۲- دُ: او را دانا گردانید.

❖ **الْفَقِيَةُ:** ر. الْفَقِيهِ.

❖ **الْفَقِيَةُ:** ۱- مَصْ فِقَةٍ. ۲- عِلْمُ الدِّينِ، الْعِلْمُ بِالْأَحْكَامِ الشَّرْعِيَّةِ.

۳- عِلْمُ الْبَلَدِ وَ النَّهْمُ لَهُ ۴- الْقَطَنَةُ وَ النَّهْمُ.

۱- مص فقه ۲- علم احکام شرعی. ۳- بینش، دانش. ۴- تیز هوشی.

❖ **الفَقِيدُ:** ۱- المَقْفُودُ. ۲- مات غير قعيد: أي غير مَكْتَرَثٍ للنفد.

۱- از دست رفته. ۲- مات غیر فقید: مرد در حالیکه کسی به مرگ او اهمیت داد.

❖ **الفَقِيرُ:** المحتاج الذي لا يملك من الموارد ما يكفيه ويكفي عياله، ج فقراء وفقر، ج فقيرة ج فقيرات وفقار وفقراء.

شخص نیازمند، تهیدست، ج فقراء و فقرم و فقيرة، ج فقيرات و فقار و فقر.

❖ **الفَقِيحُ:** ج فقهاء، م فقيه، ج فقانه. ۲- من كان شديد النهم عالماً ذكياً.

۱- دانشمند علوم دینی. ۲- شخص بسیار فهیمه، بسیار تیز هوش.

❖ **فَقَّ، يَفْكُ، فَكًّا:** ۱- الشئ: فصله و فَرَّقَ أجزائه بعضها عن بعض. ۲- العقد: حلها. ۳- الختم: قطعه و كسره. ۴- العظم: أزاله عن مركزه.

۱- چیزی را از هم باز کرد، تفکیک کرد. ۲- العقد: گره را گشود. ۳- الختم: مهر را شکست. ۴- العظم: استخوان را جابجا کرد.

❖ **فَقَّ، يَفْكُ، فَكًّا وَ فِكَائًا وَ فِكَائًا:** الأسير: حرره و أطلق سراحه.

اسیر را آزاد نمود.

❖ **فَقَّ، يَفْكُ، فَكًّا وَ فُكُّوكًا:** الرهن: خلصه.

از گرو درآورد.

❖ **الفَكُّ:** ۱- مص فك. ۲- عظم الحنك الذي عليه الأنسان، ج فُكُّوك.

۲- آرواره، فك. ج فُكُّوك.

❖ **الفُكَاةُ:** الدعابة، المزاح.

شوخی، مزاح.

❖ **فَفَّزَ، يَفْزُ، فَفْزًا وَ فِكْرًا وَ فِكْرًا:** في الشيء: أعمل الفكر و العقل فيه لينتقل إلى حله أو إدراكه.

درباره آن اندیشیدن تا اینکه راه حل را بیابد.

❖ **فَفَّزَ، يَفْزُ، فَفْزًا:** تفكيراً، ر. فكير.

❖ **الفَفْزُ:** ج أفكار. ۱- مص فكر. ۲- إعمال العقل في أمر لحله أو إدراكه.

۱- مص فكر. ۲- اندیشیدن درباره مطلب برای پیدا کردن راه حل.

❖ **الفُفْزَةُ:** ج ففكر. ۱- إعمال العقل في أمر لحله أو إدراكه.

۲- الخاطرة الذهنية.

۱- خیال، اندیشه. ۲- خاطره ذهنی.

❖ **فَفَّكَ، يَفْكُ، فَفْكَ:** الشئ: فصله و فَرَّقَ أجزائه بعضها عن بعض.

آنچیز را گشود، از هم جدا کرد.

❖ **فَفَّكَ، يَفْكُ، فَفْكَ:** ففكها و ففكاهة. كان طيب النفس يحدث الناس مداعباً مازحاً.

خنده‌ور بود، شاد و خوش مشرب بود.

❖ **فَفَّكَ، يَفْكُ، فَفْكَ:** ۱- أطرفه ببلع الكلام و المزاح. ۲- أطلعها الفاكهة.

۱- با سخنان نفز و شوخی او را خوشحال و خندان نمود.

۲- به او میوه خوراند.

❖ **الفَفْكَ:** ۱- الطَّيِّبُ النَّفْسُ المكثّر من الدعابة و المزاح. ۲- المعجب.

۱- شخص شوخ، خوش مشرب. ۲- مغرور.

❖ **فَفَّ، يَفْكُ، فَفًّا:** فلأ، السيف: كسره من حده.

شمشیر را تَرَک داد.

❖ **الْفَقْلُ:** ۱- مص فل. ۲- الكسر في حة السيف، ج فُقْلُول.

۳- ما تساقط من الشيء و تاتر كثرادة الحديد و شَرَر النَّسَار.

۴- الجهاقة، ج فُقْلُول و فِلال.

۲- تَرَک دادن، ج فُقْلُول. ۳- ریختن و پراکنده شدن چیزی مانند براده آهن و شرر آتش. ۴- گروه، ج فُقْلُول و فِلال.

❖ **الْفَقْلُ:** نبات له زهر يشبه الياسمين زكي الرائحة نقي البياض.

گل‌بست شبیه یاسمن، خوشبو سفید خالص.

❖ **فَقْلَى، يَفْقِلُ، فَقْلًا:** (فال ي) رأسه أو ثوبه: نقاه من القتل.

لباس را از شش تمیز کرد.

❖ **الفَلَاةُ:** الصحراء الواسعة المقفرة التي لا ماء فيها، ج فُلُوات و فُلَاة و فُلِي و فُلِي و فُلِي و فُلِي.

بیابان گسترده بی آب و علف، ج فُلُوات و فُلَاة و فُلِي و فُلِي و فُلِي و فُلِي.

و أفلاة.

❖ **الفَلَاةُ:** ۱- مص فَلَخ. ۲- الفَوَز. ۳- البقاء في النعيم و الخير.

۴- «حي على الفلاح» هلموا إلى الخير و الفوز بالبقاء الدائم.

۱- مص فَلَخ. ۲- پیروزی. ۳- ماندن در ناز و نعمت. ۴- حی علی الفلاح: بشتابید برای رستگاری و پیروزی.

❖ **الفَلَاةُ:** الحرات، ج فَلَاحُون و فَلَاحَة.

برزگر، ج فَلَاحُون و فَلَاحَة.

❖ **الفَلَاةُ:** الحرارة و الزراعة.

زراعت، کشت و کار.

الطَّامُ

گیاهی است که در سرزمینهای گرم می‌روید برای خوشبو نمودن غذا از آن بهره می‌برند، بته فلفل، فلفل.

❖ **فَلَقُ**: **يَلْقَى**، **قَلَعًا** ۱- الشَّيْءَ شَقَّهُ فَلَاقَ الخوخة. ۲- اللُّهُ الصَّحْبَ شَقَّهُ وَأَطْهَرَهُ.

۱- آنچیز را شکافت، فَلَاقَ الخوخة هلو را دو نیم کرد.

۲- الله الصبح: خداوند متعال سپیده را دمانید.

❖ **الْفَلَقُ**: ج **فُلُوق** ۱- مص **فَلَق** ۲- الشَّيْءَ «فی رجله».

۳- «فَلَقَ الرَّأْسَ»: مفرقه و وسطه.

۱- مص **فَلَق** ۲- شکاف ۳- فَلَاقَ الرَّأْسَ: فرق سر.

❖ **الْفَلَقُ**: نصف الشيء المفلوق.

نیمی از یک چیز شکافته شده.

❖ **الْفَلَقَةُ**: ۱- المرة من **فَلَق** ۲- نصف الشيء المفلوق.

۱- یکبار شکافان. ۲- نیم چیزی که شکافته شده.

❖ **الْفَلَكُ**: ۱- مدار النجوم، ج **فُلُك** و **فُلُك** و **أَفْلاك** ۲- من

كل شيء: مستداره، ج فلاک. ۳- علم الفلك: علم یبَحِثُ فيه

عن مقادير الأجرام السماوية وحركاتها وأبعادها ودوراتها و

تغير مظاهرها.

۱- مدار ستارگان. ج **فُلُك** و **فُلُك** و **أَفْلاك** ۲- من كل شيء:

دایره‌وار. ج فلاک. ۳- علم الفلك: علم ستاره‌شناسی.

❖ **الْفَلَكُ**: السبينة، المذکر و المؤنث و المفرد و الجمع.

کشتی، مذکر مؤنث مفرد جمع یکسانست.

❖ **الْفَلَكيّ**: ۱- العالم بعلم الفلك. ۲- المنسوب إلى الفلك.

۱- ستاره‌شناسی. ۲- منسوب به ستاره‌ها.

❖ **الفَلَمُ**: ج **أَفْلام** ۱- شرائط من من السَّلُولوز تملوه قشرة

من الجلاتين و من يرومور الفضة يُستعمل للتصوير الفوتوغرافي

والسینماي. ۲- نتاج سینماي: «فلم تاریخي».

۱- فیلم که نواری است از جنس سلولوز که دارای زلاتین

است که برای گرفتن عکس و تصویرهای سینمایی بکار

می‌رود. ۲- قصه سینمایی، نتاج سینمایی: فیلم تاریخی.

❖ **الْفَلَيْطَةُ**: نبات أخضر يجمُر بعضُ أصنافه عندالضج.

گیاه فلفل تند و غیر تند.

❖ **الْفَلَّيْنِ**: مادة مطاطة لينة من قشر شجر كالسندبان يُتخذ

منها سدادات اللثاني و غیرها.

چوب پنبه که بمنوان درپوش بطری و غیره بکار می‌رود.

❖ **الْفَلَّيُون**: «فلون الرجل» عند النصارى: الولد الذي يقدمه

الرجل للمعمودة.

نزد مسیحیان فرزندی است که برای غسل و تعمید تقدیم می‌شود.

❖ **فَلَان**: كناية عن العلم العاقل، لا تدخل عليه «أل» و يَكْنَى به عن العلم لئير العاقل فتدخل عليه «أل»، م **فَلَانة** و **فِلَانة** ممتوعة من الصَّراف.

فَلَانِي: كناية است از علم عاقل، «اله» نمی‌پذیرد. و گاهی برای علم غیر عاقل نیز بکار می‌رود که در آنصورت «اله» می‌پذیرد. م **فَلَانة** **فِلَانة** غیر منصرف است.

❖ **فَلَعْتُ**، **يَفْلُحُ**، **قَلَعًا** ۱- هُ: خَلَصَهُ و أَطْلَقَهُ. ۲- تَخَلَّصَ.

۱- رهاپیش کرد، خلاصش کرد، آزادش کرد. ۲- رها شد،

آزاد شد.

❖ **فَلَجَ**، **يَفْلُجُ** و **يَفْلُحُ**، **فَلَجًا** و **فُلُوجًا**، الشَّيْءَ شَقَّهُ و قسمه.

آنچیز را شکافت، دو نیم کرد.

❖ **فَلَجَ**، **يَفْلُجُ**، **فَلَجًا** و **فَلَجَةً** ۱- أُصِيبَ بالفالج. ۲- تباعد ما

بين قدميه أو يديه أو أستانه.

۱- فُلَجَ شد. ۲- میان پاها و دستها دزدانپایش باز بود.

❖ **فَلَجَ**، **يَفْلُجُ**، **فَلَجًا**، الارضَ شَقَّها للزراعة.

زمین را برای زراعت شخم زد.

❖ **فَلَجَ**، **يَفْلُجُ**، **فَلَجًا**، ظفر بمحاجة.

موفق شد، نیاز خود را بدست آورد.

❖ **الْفِلْدَةُ**: القطعة من الكبد، أو الذهب، أو الفضة، أو اللحم، أو

المال، و غير ذلك، ج **فِلْد** و **فِلْد** و **أَفْلَاد**.

یک پاره جگر، یا گوشت، یا طلا و نقره، ج **فِلْد** و **فِلْد** و

أَفْلَاد.

❖ **فَلَمَسَ**، **فَلَمَسَةً**، القاضی: حکم بإفلاسه.

قاضی فلانی را مفلس و ورشکسته اعلام نمود.

❖ **الْفَلَمَسُ**: قطعة من اللُّد مضمروية من الشَّحاس يُتَاحَل بها، ج

فُلُوس و **أَفْلَس**.

نوعی از سکه مسی است، ج **فُلُوس** و **أَفْلَس**.

❖ **فَلَمَسَ**، **فَلَمَسَةً**، الشَّيْءَ: فشره أو أوَّلَه فلسيًا.

از نظر فلسفی تفسیر و توضیح داد.

❖ **الْفَلَمَسَةُ**: ۱- حُبُّ الحِكمة. ۲- الحِكمة. ۳- العلم

بالوجودیاده و علله.

۱- حکمت. ۲- تبحر در مسائل علمی ۳- علم و آگاهی

نسبت به هستی و چگونگی به وجود آمدن این هستی.

❖ **فَلَجَ**، **يَفْلُجُ**، **قَلَعًا**، الشَّيْءَ شَقَّهُ.

آنچیز را شکافت.

❖ **فَلَلَّ**، **فَلَلَةً**، الطَّعامَ أو الشرابَ: جعل فيه الفلفل.

فلفل در غذا و نوشیدنی ریخت.

❖ **الْفَلَلُ**: نبات ينبت في البلاد الحارة، حَبُّه أو ثَمَره يُطَبَّب به

❦ فَيَقِي: يَتَّقِي. فَنَاءٌ. ١- عدم، اضمحَلُّ. ٢- هَرَمَ. ٣- في الشيء: اندم فيه و غاب.

۱- نیستی، نابودی. ۲- پیری و سالخوردهگی ۳- فی الشیء: در چیزی مخلوط شد و ناپدید شد.

❦ **الفهد:** حيوان من الضواري يشبه الثور، شديد الغضب، كثير النوم، ذو وثبات بعيدة، يُصاد به، بر فهود و أفهد.

پرواز پلنگ که از درندگان است، بسیار خشمگین است و دارای جبهه‌های بلند و بسیار پرخواب. برای شکار مورد استفاده است. ح فهد، و آفهد.

﴿ فَهَلْ مَنَعُ قَهْرَتَهُ الْكِتَابَ جَعَلَ لَهُ فِيهِ رَسَالًا ﴾

برای کتاب فهرست نوشت.

❖ **الفهارس:** ج ١ - الفهارس ١ - الكتاب الذي تُجمع فيه أسماء الكتب. ٢ - جدول في أول الكتاب أو آخره يتضمن ذكر ما فيه من الأبواب، والفصول، وأسماء الأشخاص، وأسماء الأماكن، وما إليها، ليسهل الوقوف على المطلوب منها.

۱- کتابی که نام کتابها در آن آمده است. ۲- جدولی است در آغاز کتاب یا آخر کتاب که در بردارنده بخشهای کتاب است. جهت دسترسی آسان به موضوع مورد نظر.

❖ الفهرست: ر. الفهرس.

فَقِهِم: فَهَمًّا وَفَهْمًا وَفَهَامَةً وَفَهَامِيَّةً.
المعنى: علمه، عرفه بقلبه، أحسن تصوّره.

معنی را دانست، به معنی آگاه شد.

فَقَهُمُ: تَفْهِيماً. وَالْأَمْرُ: جَعَلَهُ يَفْهَمُهُ.

ن مطلب را به او فهماند.

الفهم: ١ - مص فهم: تصوّر الشيء وإدراكه ومعرفة القلب والإحاطة به، ج أفهام وأفهوم.

۱- مص فہم ۲- آگاہی و اطلاع و احاطہ بہ درک چیزی. ج
فہام و فہوم.

❦ الفهيم: صاحب الفهم، بر فهماء.

فَوَقَّ: ١- الفهم من الأسماء الخمسة، يُرفع بالواو، ويُستحب الألف، ويُجر بالياء، شرط أن يكون مفرداً مضافاً إلى غير ياء لتكلمكم، نحو: «فاه، فاه، فاه». ٢- «كَلَّمْتُهُ فَاهًى إِلَى فَيٍّ»: أي شافهته. وقد تُصِبت «فاه» على الحال.

دهان، از اسماء خصمه است. مرفوع است به «واو»
مضموب است به «الف» مجرور به «باء» است مشروط به
فرد و مضاف بودن به غیر «باء» متکلم. مانند «فوه، فاه،
به» ۲. کَلِمَتُهُ فَاةٌ اِلَى فَوْیْ: بطور شگافی باز سخن گفتم در

﴿الْفَخَّ﴾ ج أَعْوَامٌ وَأَعْقَامٌ، مَثَ فَمَانٍ وَفَعْوَانٍ وَفَيَانٍ. ١ - من الإنسان: فُتِحَتْ فِي وَجْهِهِ تَفْتِيحٌ لِلتَّكَلُّمِ وَتَنَاوُلِ أَطْعَامٍ وَ الشَّرَابِ، وَفِيهَا اللِّسَانُ وَالْأُتْسَانُ. ٢ - «هَمُّ الْقَنِينَةِ»: رَأْسُهَا. ٣ - «هَمُّ الْعَادِي»: أَوَّلُهُ.

۱- دهان انسان که در آن زبان و دندان قرار دارد. ۲- فم
القننة: در بطری. ۳- فم الوادی: آغاز دره.

١- تمثيل الفنان يتأخر عن مثل الجمال الأكمل. ٢- القواعد الخاصة بحرفة أو عمل. ٣- النوع من الشيء. ٤- «الفنون الجميلة»: التصوير، والنحت، والموسيقى، والشعر، وفن البناء والزخرف، والرقص، والرسم.

۱- بیان هنرمند از نتیجه کارش. ۲- قواعد و دستورهای
خاص هر کاری. ۳- نوع. ۴- الفنون الجميلة: هنرهای زیبا،

مانند نقاشی، پیکرتراشی، موسیقی، شعر، معماری، رقص.
 ﴿الْقَنَاقِطُ﴾: ۱- مص فِیْیَ: ۲- الزُّوَالُ: ۳- الْهَلَاکُ.

۱- مصفائی ۲- نابودی ۳- هلاک.

❦ المَهْنَاء: الساحة أمام البيت، ج أَفْنِيَّةٌ وَفُيٌّ.

بیشگاه، خانه، آستانه. ج اَفْنِیةٌ وَ فُنْیٌ.

❖ التفات: ج قنارات ١ - المنارة، مصباح قوي الضوء لإرشاد السفن، ٢ - المشعل.

۱- فانوس دریائی جهت راهنمایی کشتیها. ۲- مشعل.

الفنّان: ١- صاحب فنّ من الفنون. ٢- الحمار الوحشي.

۱- هنرمند. ۲- گورخر.

﴿ الْفُنْجَانُ: قَدْحٌ صَغِيرٌ مِنَ الْحَرْفِ وَنَحْوُهُ يُشْرَبُ فِيهِ
الْحَلِيبُ وَالشَّادِي وَالْقَهْوَةُ وَغَيْرُهَا، جُ فُنْجَانِينَ.﴾

سجانب، چایخوری، ظرف شیرخوری، ظرف قهوه خوری.
ج فناجین.

١- أتى بالباطل.
٢- كذب.

۱- در گفتار و اظهار نظر خطا کرد. ۲- دروغ گفت.
۳- کارهای باطل را انجام داد.

۱- خطا را به ۲- علامه ۳- کذب
او را تکذیب کرد. ۲- او را علامت کرد. ۳- نظر او را
خطئه کرد.

الفندق: المنزل الذي ينزل فيه الغرباء أو غيرهم من سياح و
سافرين بدفع الأجر. ج فنادق.

سافر خانه، هتل، ج. فنادق.
 العَصْنُ المستقيم، ج. أَفْئان، جمع أَفْئانين.

ساخه صاف و راست. ج افنان. جج افنانین.

این جمله «فاه» منصوب است بعنوان حال جمله.

❖ **الفَوَات:** ۱- مص فات. ۲- موت الفوات: موت الفجأة.

۱- مص فات ۲- مرگ ناگهانی.

❖ **الفَوَاتِج:** فواتح القرآن: أوائل السُّور.

آغاز سوره‌های قرآن.

❖ **الفَوَّار:** الكثير الفوار: «نبح فوار».

بسیار جوشان. «نبح فوار» جشمه جوشان.

❖ **الفَوَّار:** ۱- م الفوار. ۲- منبع الماء.

۱- م الفوار. ۲- منبع آب.

❖ **الفَوَّار:** ما یفور من القِدْر أو غیرها.

جوشش محتویات دیگ.

❖ **الفَوَّال:** ۱- بائع القول. ۲- طایف القول.

۱- بافلا فروش. ۲- بافلا پز.

❖ **الفُؤُج:** ج أفواج و فُؤُج. جیع أفادج و أفایج.

۱- الجباغة من الناس. ۲- الجباغة من الجيش.

۱- گروهی از مردم. ۲- گروهی از ارتشیان «گردان» البته

گردان پیاده.

❖ **الفُؤُج:** ۱- مص فاج. ۲- انتشار الرائحة.

۱- مص فاج. ۲- پخش شدن بو.

❖ **الفُؤُ:** ج أفواد. ۱- جانب الرأس ثما یلی الأذنین إلى الأمام.

۲- الشَّعْر الذي على جانب الرأس ثما یلی الأذنین.

۱- کبجگاه. ۲- موی کبجگاه.

❖ **الفُؤُ:** ۱- مص فاز. ۲- الحالة التي تأتي أوّل الوقت بلا

تأخر: «رجع من فؤز».

۱- مص فاز. ۲- فوری. «رجع من فوره» فوری برگشت.

❖ **الفُؤُ:** ۱- مص فاز. ۲- الغلیان، الهیاج: «فوران القُدْر.

فوران الدم.

۱- مص فاز. ۲- جوشش، هيجان. «فوران القدر، قوران

الدم» جوشیدن دیگ، جوشیدن خون.

❖ **الفُؤُ:** م العز أو الفُضْب: شدته وحدته.

شدت گرماء، حدت خشم و غضب.

❖ **الفُؤُ:** ۱- مص فاز. ۲- الشَّجَاح. ۳- الحصول على

المطلوب.

۱- مص فاز. ۲- پیروزی، کامیابی. ۳- بدست آوردن

خواستها.

❖ **فُؤُض:** توفیضاً. الیه الأمر: جمله جرّ التصرف فيه «فُؤُض

إلیه حکم المدينة».

کار را به او سپرد. «فوض الیه حکم المدينة» مسئولیت

شهر را به او سپرد.

❖ **الفُؤُض:** الاختلاط و اختلال النظام.

شلوغی، هرج و مرج. درهم برهم شدن اوضاع و احوال.

❖ **الفُؤُط:** ثوب قصیر یأثر به الخدم أو الحمالون أو غوهم.

ج فُؤُط.

پیش‌بند خدمتکاران. ج فُؤُط، البسته امروزه

رومیری مشک‌کی زینان خوزستانی بر سر می‌بندند فوطه

گویند.

❖ **الفُؤُط:** ۱- من الطَّيِّب: رائحته. ۲- من السم: حدته.

۳- من الشباب أو اللیل أو اللیل: أوّلها: أوّلها.

۱- بوی خوش. ۲- من السم: شدت اثر زهر. ۳- من الشباب

أو اللیل أو النهار: آغاز جوانی، شب، روز.

❖ **فُؤُ:** ۱- ظرف مکان يدل على الارتفاع، على مکان أعلى

من مکان آخر. نحو: «طارت الطائرة فوق البيوت». و هو

تقیض تحت. ۲- ظرف زمان يدل على الأكثر. و الزيادة.

والفضل. ۳- یُستعمل اسماً، نحو: «کل فوقی دونه».

۱- ظرف مکان برای بلندی. جائی بلندتر از جای دیگر.

«طارت الطائرة فوق البيوت». ۲- ظرف زمان است که

دلالت بر کثرت و فراوانی دارد. ۳- گاهی بعنوان اسم بکار

می‌رود. «کل فوقی دونه».

❖ **الفُؤُ قاضی:** المنسوب إلى «فُؤُ».

منسوب به فوق.

❖ **الفُؤُ:** نبات من السَّطَّائِنَات يحمل حبوباً صالحة للأكل

خضراء نينه، أو خضراء مطبوخة، أو يابسة مطبوخة.

باقلا که بطور بافلا سبز پخته می‌شود یا بطور بافلا خشک.

❖ **الفُؤُ:** حديد یخالطه شيء من الكربون، شديد الصلابة،

يُتخذ في السَّعَاتِ الثقيلة خصوصاً.

فولاد که نوعی آهن ترکیب شده با کربن است که در

صنایع سنگین مورد استفاده است.

❖ **الفُؤُ:** ۱- الفم، ج أفواء. ۲- وج أفأویه: الطَّيِّب. ۳- الثَّابِل

الذي یطَّيب به الطَّعام.

۱- دهان. ج افواء. ۲- ج افأویه: بوی خوش. ۳- ادویه جات

که غذا را با آن خوشمزه می‌گردانند.

❖ **الفُؤُ:** من الطريق أو الوادي أو البركان: فیه، ج فُؤُها و

أفواء و فوائه.

آغاز راه و درّه و دهانه آتش فشان ج فُؤُها و أفواء و فوائه.

❖ **الفُؤُ:** من الطريق أو الوادي أو البركان: فیه، ج فُؤُها و

آغاز راه و درّه و دهانه آتش فشان ج فُؤُها و

- ۱- مص فاض یتفیض ۲- آب فراوان.
 ❖ الفیضان: ۱- مص فاض یتفیض. ۲- تدفق الماء بكثرة و شدة من ضقی الوادي عند اشتداد المطر أو ذص و بان التلوج.
 ۱- مص فاض یتفیض ۲- سیلاب، سرازیر شدن آب به هنگام بارش باران یا ذوب شدن برف.
 ❖ الفیل: حیوان ضخم الجثة، غلیظ الجلد، يراوح ارتفاعه بين ثلاثة أمتار وأربعة، و يبلغ وزنه خمسة أطنان أو ستة أحياناً، له خرطوم طويل يرفع به الثقل و الماء إلى فمه، و نابان طوليلتان يتخذها للقتال و يتخذ منها العاج، يعيش في «آسيا» و «افريقيا»، و يأكل الشب، ج أفيال و فيلة و فيول، م فيلة.
 فیل حیوانی است با قد سه تا چهار متر و وزن آن چهار تا شش طن است که دارای خرطوم و دو دندان عاجی است، در آسیا و آفریقا زندگی می کند، علف خوار است، ج افيال و فيلة و فيول، م فيلة.
 ❖ الفيلجة: بیت من حریر تنجیه دودة الحرير، ج فبالج، بیلة کرم ابریشم.
 ❖ الفيلسوف: العالم بالفلسفة، ج فلايصة، فیلسوف، ج فلاسفة.
 ❖ الفيلق: القطعة العظيمة من الجيش، ج فبالق، لشکری از ارتش، ج فبالق.
 ❖ الفیحة: الحین، الساعة، هنگام، ساعت.

- ❖ فی: حرف جر، نحو: «الماء في الإناء»، أو: «طلع القمر في الليل».
 حرف جر است. مانند: «الماء في الإناء» آب در ظرف است «طلع القمر في الليل» ماه در شب طلوع کرد.
 ❖ فیتا: تينة، ث الشجرة: امتد ظلها
 سایه درخت گسترش یافت.
 ❖ الفی: ج أفياء و فيوء. ۱- مص فاء. ۲- النعمة. ۳- لظّل
 ۱- مص فاء ۲- غنیمت، ۳- سایه.
 ❖ الفیاض: ۱- الكثير الماء: «نهر فياض». ۲- «رجل فياض»: كريم جواد كثير النطاء.
 ۱- پرآب. دهنر فياض «رود پرآب. ۲- رجل فياض: مرد بسیار بخشنده.
 ❖ الفیحاء: ۱- الدار الواسعة. ۲- لقب «دمشق» و «البصرة» و «طرابلس لبنان».
 ۱- خانه بزرگ. ۲- لقب شهرهای «دمشق» «بصره» «طرابلس لبنان».
 ❖ الفیروز: حبر كريم أزرق يميل إلى الخضرة.
 فیروزه سنگ گران قیمت.
 ❖ الفیضل: ج فبال ۱- القاضي، الحاكم. ۲- ما يفضل بين الأمور. ۳- السيف القاطع.
 ۱- قاضی، فرمانروا. ۲- مانع، حایل. ۳- شمشیر برنده.
 ❖ الفیض: ج فيوض و أقباض. ۱- مص فاض یتفیض.
 ۲- ماء فیض: کثیر.

القاف

❖ **ق:** الحرف الحادي والعشرون من حروف الهجاء. وهي في حساب الجُمَّل عبارة عن مئة (١٠٠).

يبتدأ ويكتمن حرف از حروف هجائی، در حساب ابجد معادل ١٠٠ است.

❖ **قاف:** بَقِيْتُ قَيْناً (ق ي آ) ما أَكَلْتُ: أَلْنِي مِنْ قَهْ مَا كَانَ مِنْهُ فِي مَعْدَتِهِ.

استفراغ کرد. قی کرد.

❖ **القائد:** ج قَادَةُ وَقُوْدٌ وَ قُوْدٌ جمع قادات. ١- فا. ٢- من يقود فريقاً من الجنود. ٣- الأعلى: كبير قُوْد الجيش في بلد من البلدان. ٤- قائد الموقع: القائد الذي يقود الجيش في مدينة معينة أو موقع معين.

٢- فرمانده گسرومی از ارتشیان. ٣- الأعلى: بزرگ فرماندهان او تش. ٤- قائد الموقع: فرمانده قرارگاه.

❖ **القائض:** ١- فا. ٢- الشَّدِيدُ الحَرُّ: «يومٌ قائض» ٣- فيض قائض شديد

١- فا ٢- بسیار گرم. «يوم قائض» روزی بسیار گرم. ٣- فیض قائض: گرمای بسیار گرم.

❖ **القائضة:** ١- مصص قال يَقْتُولُ. ٢- الظُّهيرة. ٣- الشُّوم والاستراحة في الظُّهيرة.

١- مصص قال يَقْتُولُ ٢- ظهر. ٣- خوابیدن و استراحت بهنگام ظهر.

❖ **القائضة:** ج قوائم. ١- من الدابة: رجلها أو يدها. ٢- من الخوان أو السرير أو نحوهما: رجله التي يقوم عليها. ٣- من السيف: مقبضه. ٤- ورقة تبين الحساب أو أنواع الطعام أو أسباه الكتب أو غير ذلك.

١- دست و پای چارها. ٢- من الخوان أو السرير او نحوهما: پایه پیشخوان و تخت خواب. ٣- من السيف: دستگیره شمشیر. ٤- صورتحساب. بنو غداء لیست کتیب.

❖ **القائم مقام:** موظف إداري دون الوالي أو المحافظ، ج قُؤام

المقامات وقائم مقامون.

فرماندار. ج قُؤام، المقامات و قائم مقامون.

❖ **القائم مقامية:** ١- مقاطعة إدارية في البلد مدير شؤونها قائمقام. ٢- منصب القانقاص.

١- فرمانداری ٢- مقام فرماندار.

❖ **القاب:** ١- المقدار. ٢- من القوس: ما بين مقبضها و طرفها. ٣- هو على قاب قوسين: كناية عن القرب.

١- اندازه و مقدار. ٢- من القوس: فاصله بین دستگیره کمان و دو طرف آن. ٣- هو على قاب قوسين كناية از نزدیکی.

❖ **قابِل:** مُقَابِلَةٌ (ق ي ب ل) ١- ة: لقيه مواجهة. ٢- الشيء بالشئ: عارضه به ليرى وجه الشئ أو الاختلاف بينهما «قابل الكتاب» بالكتاب.

١- با او روبرو شد. ٢- الشيء بالشئ: با یکدیگر مقایسه کرد. «قابل الكتاب» بالكتاب: کتاب را با دیگری مقایسه کرد.

❖ **القابلة:** المرأة التي تساعد الحامل عند الوضع وتلحق الولد عند الولادة، ج قَوابِل.

ماما. ج قَوابِل.

❖ **القابلية:** الاستعداد للقبول و القدرة عليه: «قابلية التعلم».

حالت پذیرش و قبول. «قابلية التعلم» قابلیت یادگیری.

❖ **قائِل:** مُقَابِلَةٌ و قِتَالٌ و قِتَالٌ (ق ي ت ل) ١- ة: حازبة و عاده. ٢- ة الله: لعنه.

١- با او دشمنی کرد. جنگید. ٢- ة الله: او را لعنت کرد.

❖ **القائم:** ج قوائم. ١- فا. ٢- الأسود. ٣- «أسود قائم»: أي شديد الشواد.

١- فا ٢- سیاه. ٣- اسود قائم: بسیار سیاه.

❖ **القاقط:** ١- فا ٢- عام قاطط: مجذوب، ج قَوَاطِط.

خشکالی ج قَوَاطِط.

❖ **القاجل:** ١- فا ٢- الباس من الجلود أو الميدان أو غيرها.

۳- من الأمكنة: المذهب.

۱- فا ۲- پوست یا چوب خشکیده. ۳- من الامكنة: بایر خشک بی آب و علف.

قاز: قاذو، قذو و قیاده و قیاداً مفاده و قیدوده (ق و د) الدایه: او نحوها: منی امامها اخذاً بجهودها.

چارپا را با انصار به دنبال خود کشید

قاز: قاذو، قیاده (ق و د) البیش: کان رئیساً علیه یدیر خطله و شؤونه.

ارتش را فرماندهی کرد.

القایم: ۱- فا، ج قذوم، و قذام و قادمون. ۲- العام القادم: الذي يأتي بعد العام الحاضر.

سال آینده.

القایم: ج قوایم. ۱- م القایمه ۲- واحدة «القوایم» و «القذائس»، أي ریشات مقدم المیناج، و هي كبار الریش.

۱- م القایمه ۲- مفرد قوایم، پرهای جلوی سال پرند و آن پرهای بزرگ پرند است.

القاذفه: نوع من القذرات الحرمة یستخدم لضرب العدو بالقذائف، ج قاذفات.

هواپیمای بمب افکن، ج قاذفات.

القاذورة: ج قواذیر. ۱- الفعل القبیح کالزنی و نحوہ. ۲- الکلام القبیح. ۳- الوسخ.

۱- کارنا پسند مانند زنا و امثال آن. ۲- سخن زشت ۳- کثیف، آشغال

قازب: مقاربه (ق و ب) ه او الشیء: داناه «قارب الفرس المخطوطة».

نزدیک آن چیز شد. «قازب» الفرس المخطوطة اسب گامها را نزدیک به هم بر می داشت.

القارب: السفينة الصغيرة، ج قوارب: «قارب صید» قایق، ج قوارب «قارب صید» قایق ماهیگیری.

القاز: فی الجغرافیا: قطعة عظيمة من اليابسة، ج قازات. و القازات خمس و هي آسيا و أوروبا و افريقيا و اسیرکا و أوقیانیا.

قطعه بزرگی از خشکی «قاره» ج قازات. زمین پنج قاره است، آسیا، اروپا، افریقا، آمریکا و اقیانوسیه.

القارص: ۱- فا، ۲- البرد الشديد.

۱- سرماي شديد.

القاریضة: کلمه قارصة: تنقص و تؤلم، ج قوارص. سخن تند و تلخ، ج قوارص.

قازخ: مقارعة و قیراعاً. (ق و ع) ه، غلبه فی القزعة.

در قرعه کشی با او مبارزه کرد.

القازخة: ۱- المصيبة: «فرعتم قازعة الدهر». ۲- «قازعة الطريق»: أعلاه و وسطه.

۱- حادثه. مصیبت «فرعتم قازعة الدهر» مصیبت روزگار آنان را دربر گرفت. ۲- قازعة الطريق: وسط و بالای راه.

قازن: مقارعة و قراناً (ق و ن) ه، صاحبة مقترناً به. ۲- الشیء بالشیء: قاسه به و واژه.

۱- همراه او شد. ۲- الشیء بالشیء: آن چیز با چیزی دیگر مقایسه کرد.

القازوؤة: إثناء مستطیل من زجاج إجمالاً یجمل فيه الشراب والطیب و نحوهما، ج قواریر.

سبوی شراب، ج قواریر.

قاسن: یتقش. قیسا و قیاساً. (ق ی س) الشیء: بغیره أو علیه: قدره علی مثاله.

بغیره أو علیه: چیزی را با دیگری مقایسه کرد.

قاسن: یتقش. قیسا (ق ی س) الطیب عمق المرح: قدره باللیل الذي یدخله فيه.

پزشک زخم را میل زد تا عمق جراحت را بداند.

قاسمی: مقاساة (ق س و) الألم أو نحوه: کابده، تحمل مشاقه.

سخنی ها را تحمل کرد.

قاسم: مقاسمة (ق س م) المال: أخذ كل منها قسمة منه دارائی میان خود و او تقسیم کرد.

القاسیم: ۱- فا ۲- القاسم المشترك بین عدة اعداد: هو عدد یقسمها جميعاً قسمة تامة.

۱- فا ۲- مقسوم مشترك بین اعداد.

القاسمی: ۱- فا ۲- الصلب، الغلیظ، ج قساة: «قلب قاس، حجر قاس».

۱- فا ۲- سفت و سخت. غلیظ و کثفت. ج قساة «قلب قاس، حجر قاس» قلب سفت، سنگ سفت.

القاض: ۱- فا ۲- من يأتي بالفضة أو یکتبها.

۱- فا ۲- داستان نویسی، داستان سرا.

القاصید: ج قواصید ۱- فا ۲- طریق قاصد: مستوی، مقصود. ۳- «القاصید الرسولی»: أسقف یرسله «البابا» إلى أبناء کنیسته نائباً عنه.

۱- فا ۲- راه راست. مورد نظر. ۳- القاصید الرسولی: اسقفی که «پاپ» او را به نیابت از خود به شهرها می فرستد.

دشمن قطع رابطه نمود و همچنین از داد و ستد با او امتناع کرد.

❖ **القاطع:** ۱- فا ۲- آلة القطع. ۳- الحاصرة. ۴- «قاطع الطريق»: الشخص ج قطع و قطع. ۵- «برهان قاطع»: مقنع. ۶- «سيف قاطع»: ماض.

۱- فا ۲- دستگاه برش ۳- مانع، حاجز. ۴- قاطع الطريق: راه زن ج قطع و قطع. ۵- برهان قاطع: دلیل محکم، قانع کننده. ۶- سيف قاطع: شمشیر برنده، بسیار تیز.

❖ **القام:** أرض سهلة مطمئنة منخفضة عن المرتفعات المحيطة بها. ج قيمان وأقواق وقيع وقبعة.

زمین هموار و قابل قبول. ج قيمان و أقواق و قيع و قبعة. ❖ **القاعة:** ج قاعات. ۱- ساحة الدار. ۲- دوحه الاستقبال أو الاجتماع: «قاعة المحاضرات».

۱- حیاط خانه. ۲- سالن اجتماعات. «قاعة المحاضرات» سالن سخنرانی.

❖ **القاعدة:** ج قواعد ۱- القاعدة. ۲- من البيت: أساسه. ۳- من البلاد: أكبر مدنها. ۴- من الأسطوانة أو القتال: الحجر أو غيره يقوم عليه. ۵- «قاعدة الأمر»: أساسه. ۶- «قاعدة الطائرات»: المكان الذي تحط فيه الطائرات و تطير منه «رجعت الطائرات إلى قواعدها سالمة». ۷- الأصل و القانون: «القاعدة النحوية».

۱- اساس و پی خانه. ۳- من البلاد: پایتخت، یا بزرگترین شهر کشور. ۴- من الأسطوانة أو القتال: سنگ بزرگی که مجسمه را روی آن قرار میدهند. ۵- قاعدة الأمر: اساس آن کار. ۶- قاعدة الطائرات: پایگاه هوایی. ۷- اصل و دستور و قانون. «القاعدة النحوية» قواعد نحوی.

❖ **القافلة:** الرقعة الراجعة من الشرف أو المستندة به و معها دوابها و غيرها. ج قوافل: «قافلة جمال، قافلة سفارات، کاروان به همراه چارپایان آن. ج قوافل «قافلة جمال، قافلة سفارات» کاروان شتران، اتوموبیلها.

❖ **القافية:** آخر كلمة في بيت الشعر، أو هي من آخر بيت إلى أول ساكن يليه مع المتحرك الذي قبل الساكن، ج قوافي. آخرين حرف بيت شعر. ج قواف.

❖ **قاق:** يَقُولُ، قَوْلًا. (ق و ق) ت الدجاجة: صوت. مرغ قد قد نمود.

❖ **قاق:** يَقِينُ، قِيًّا (ق و ق) ت الدجاجة: صوت. مرغ قد قد نمود.

❖ **قال:** يَقُولُ، قَوْلًا وَ قِيْلًا وَ قَوْلَةً وَ مَقَالَةً.

❖ **القاصير:** ۱- فا ۲- من لم يبلغ سن الرشد.

۱- فا ۲- کسیکه به سن رشد نرسیده است.

❖ **القاصيرة:** ج قواصر. ۱- م القاصير ۲- فتاة قاصيرة: لم تبلغ سن الرشد.

۱- م القاصير ۲- دختری که به سن رشد نرسیده.

❖ **القاصصة:** نزلت بهم قاصصة الظهر: أي المصيبة المهلكة. دچار حادثه ناگوار شدند.

❖ **القاصي:** ج أقصاء و قاصون. ۱- فا ۲- البعد. ۲- دور.

❖ **قاضٍ، يقضٍ، قِضاً (ق و ض ي):** الشيء من الشيء: چیزی را با چیز دیگر عوض کرد.

❖ **قاضٍ، قِضاً، (ق و ض ي):** ۱- إلى القاضي: دعاة إليه و خاصه. ۲- دعا حاكمه.

۱- او را برای محاکمه نزد قاضی برد، خواند. ۲- دعا، او را محاکمه کرد.

❖ **القاضي:** ۱- فا ۲- السيف الشديد القطع، ج قواضب.

۲- شمشیر بسیار بزرگ، ج قواضب.

❖ **القاضي:** ج قضاة ۱- فا ۲- الحاكم الشرعي الذي يقضي بين المتخاصمين.

۱- حاکم شرع، داور.

❖ **القاضية:** الضربة القاضية: في الملاكمة: أو المصارعة: الضربة التي يوجهها أحد اللاعبين إلى خصمه فتطرعه أرضاً فاقد الوعي أو عاجزاً عن النهوض لمدة معينة. ضربه نهائی «مشت» ناک اوت کننده. در ورزش مشت زنی.

❖ **القاضية:** جاء القوم قاضيةً. «جاء القوم قاضيةً»: أي جميعاً. وقد نصبت على الحالة.

همه آن گروه آمدند. قاضيةً منصوب شده بنابر حال بودن.

❖ **قاضيةً:** جاء القوم قاضيةً. أي جميعاً. و هي حال.

همه آن گروه آمدند. قاضيةً اینجا حال است.

❖ **القاطر:** العربية البخارية أو الكهربائية التي تحرك القطار على الأسلاك الحديدية.

لکوموتیو.

❖ **قاطط:** مقاطعة (ق ط ع) ۱- ترك زيارته أو مصاحبته.

۲- أو الشيء: ترك التعامل معه أو نفعه و الانتفاع به «قاطع العدو و حاصلاته و متجانه».

۱- با او قطع رابطه کرد. ۲- او الشيء: از داد و ستد با او قطع رابطه کرد. «قاطع العدو و حاصلاته و متجانه» با

(ق و ل) ۱- تَكَلَّمَ، ۲- تَلَفَط، ۳- بَكَدَا: حکم و اعتد به، ۴- له: خاطبه.

۱- سخن گفت، ۲- حرف زد، ۳- بکذا: بچیزی حکم کرد، عقیده داشت، ۴- او را مورد خطاب قرار داد.
قال: يَقُولُ قِيلًا وَ قَائِلَةً وَ قِيلُولَةً وَ مَقَالًا وَ مَقِيلًا. (ق ي ل) نام في «القائلة»، أي أي وسط النهار.
 در وسط روز خوابید.

القال: ۱- مص قال يَقُولُ، ۲- ما يقوله الناس: «كثر القال و القيل».

۱- مص قال يَقُولُ، ۲- گفته های مردم، «كثر القال و القيل» بگو مگو زیاد شد.

القالب: ج قوالب، ۱- الشيء الذي تفرغ فيه الجواهر أو المادن أو غيرها ليكون مثلاً لما يصاغ أو يُصَبُّ يُصَنَع منها، ۲- ما يُجْعَل في الحفلة لكي يستقيم.

۱- قالب، ۲- قالب کفش تا اینکه صاف و راست بماند.

القالب: ج قوالب، ۱- فا، ۲- الر، القالب.

قام: يَقُومُ قَوْماً وَ قَوْمَةً وَ قِيَاماً وَ قَائَةً. (ق و م)

۱- انتصب و أقام: «كان شاعداً مقام»، ۲- الأمر: اعتدل، ۳- بالأمر: نولاً، «قام بتعليمه»، ۴- على الأمر: وثبت «قام على الدرس»، ۵- على الأمر: راقبه، ۶- الحق: ظهر فثبت، ۷- قام بفعل كذا: أخذ، شرع.

۱- برخاست، «كان قاعداً مقام» نشسته بود پس برخاست، ۲- الأمر: أن مطلب درست شد، ۳- بالأمر: آن کار را به عهده گرفت، «قام بتعليمه» آموزش او را به عهده گرفت، ۴- على الأمر: آن کار را ادامه داد، «قام على الدرس» کار تدریس را ادامه داد، ۵- على الأمر: از آن کار مواظبت کرد، ۶- الحق: حق آشکار شد، ۷- قام بفعل كذا: شروع کرد به انجام چنین کاری.

القائمة: ج قِیم، ۱- مص قام و أقام، ۲- من الانسان: قدّه: طوله.

۱- مص قام و أقام، ۲- قد انسان، بلندى قامت او،
قائم: مُقَامَرَةٌ وَ قِيارٌ. (ق م ر)؛ ۱- لايه في القمار.
 با او قماربازی کرد.

القاموس: ج قواميس، ۱- لقب كتاب «الفيروزآبادي» في اللغة، ۲- كلُّ معجم أو كتاب في اللغة، ۳- البحر العظيم، ۴- أبعد موضع في أعماق البحر.

۱- نام کتاب «فیروزآبادی» است، ۲- هر لغت نامهای را گویند، ۳- دریای بزرگ قیانوس، ۴- عمیق ترین نقطه دریا.

القائني: الشَّدِيدُ الحُمْرة: «أحمر قائني».

بسیار سرخ، «أحمر قائني» قرمز به رنگ خون.

القائضة: ج قوايِص، ۱- للطر: بمنزلة المصلحة للإنسان.

۲- الشَّيْءُ الَّذِي يَنْقُضُ: ۳- الطُّبُورُ الجارحة التي تصيد.

سنگدان پرنده، ۲- شکارچی، ۳- پرندگان شکاری.

القانون: ج قوانين، ۱- النظام، ۲- الشريعة، ۳- مقياس

كل شيء، ۴- الأصل، ۵- مجموعة الشرائع التي تنظم أحوال

المجتمع السياسية و التجارية و المدنية و الجزائية و غيرها.

۶- آلة من آلات الطرب ذات أوتار.

۱- نظم، ۲- شرع، ۳- قانون، ۴- اصل، ۵- مجموعه

دستورهائی که اوضاع و احوال سیاسی و تجاری مدنی و

جزائی را نظم و ترتیب می دهد، ۶- عن نوعی آلت موسیقی

است شبیه سنتور.

القائني: ۱- فا، ۲- أحمر قائني: شديد الحمرة.

بسیار سرخ رنگ، به رنگ خون.

القاهر: ۱- فا، ۲- الشَّاع، العالي، ج قواهر: «جبل قاهر».

۱- فا، ۲- بزرگ، والا با عظمت، ج قواهر، «جبل قاهر»

کوهی بلند با عظمت.

قاول: مُقَاوَلَةٌ (ق و ل)؛ ۱- في الامر: فواضه و با حته و

جاده.

با او درباره آن مطلب بحث و گفتگو و مجادله کرد.

قاق: مُقَاوَمَةٌ وَ قَوَامٌ. (ق و م)؛ ۱- ضاده، خالفه «قوام

الشعب المستبدین».

با او ضدیت کرد، در برابر او پایداری کرد، با او مخالفت کرد.

«قوام الشعب المستبدین» ملت در برابر ستمگران پایداری کرد.

قايض: مُقَابَضَةٌ وَ قِياسٌ (ق ي س)؛ ۱- بین الامرین: قدر،

۲-؛ ۱- أو الشيء بغيره و إلى غيره: قدره به.

۱- بین آن دو مطلب را سنجید، ۲-؛ ۱- أو الشيء بغيره و إلى

غيره: چیزی را با چیز دیگر اندازه گیری کرد.

قايض: مُقَابَضَةٌ وَ قِياساً. (ق ي ض)؛ ۱- بكذا: بآدله به

«قايضه بینه».

چیزی را با چیز دیگر عوض کرد، «قايضه بینه» خانه اش را

با خانه او عوض کرد.

القِبالة: ۱- من الطريق: أوله، ما استقبلك منه، ۲- «جلس

قِبالة»: أي تجاهه.

آغاز راه، ۲- جلس قِبالةً: در روبروی او نشست.

القَبان: آلة تُوزَن بها الأشياء الثقلية، و هي أنواع.

قَبان و آن دستگاهی است چیزهای سنگین وزن می کند.

● **الْقَبْطَةُ**: ج قباب و قُبْطٌ. ۱- بناءً سَفْهُ مستدير مقوس مقعر.
۲- والْقَبْطَةُ الخضراء أو الزرقاء: قَبْطَةُ السماء.

۱- كَبِدٌ. ۲- الْقَبْطَةُ الخضراء أو الزرقاء: كَبِدُ أَسْمَانٍ.

● **قَبِيحٌ**: يَقْبِحُ قَبِيحاً وَ قَبِيحاً وَ قَبِيحاً وَ قَبِيحَةً وَ قَبِيحَةً. كان قَبِيحاً.

زشت بود.

● **قَبِيحٌ**: تَقْبِيحاً. ۱- لَهُ وَجْهٌ: أَنْكَرَ عَلَيْهِ مَا عَمِلَ. ۲- عَلَيْهِ فَطَرٌ: بَيْنَ قَبِيحَةٍ.

۱- عمل او را بد دانست. او را تَقْبِيح کرد. ۲- علیه فعله: کار او را تَقْبِيح کرد.

● **الْقَبِيحُ**: ۱- مَص قَبِيحٌ. ۲- الشَّنَاعَةُ فِي الْقَوْلِ وَالْفِعْلِ وَالصُّورَةِ.

۱- مَص قَبِيحٌ. ۲- زشتی در گفتار و کردار.

● **قَبِيرٌ**: يَقْبِرُ وَ يَقْبُرُ قَبِيراً وَ قَبِيراً. مَيِّتٌ. دفنه.

مرده را دفن نمود، بخاک سپرد.

● **الْقَبِيرُ**: ۱- مَص قَبِرٌ. ۲- الْمَدْفِنُ. ج قُبُورٌ.

۱- مَص قَبِرٌ. ۲- آرامگاه. ج قُبُورٌ.

● **الْقَبِيرَةُ**: عَصْفُورَةٌ دَافِقَةُ الْفَرْدِ، تَكْثُرُ فِي الْحَقُولِ وَ عَلَى الطَّرِيقِ. عَلَى صَدْرِهَا بَقْعَةٌ سَوْدَاءُ، ج قَبَائِرُ وَ قَبَرٌ وَ قَبْرٌ.

مرغ چکاوک. در مزارع و باغات روی درخت فراوان دیده می شود. روی سینه اش نقطه سیاهی است. ج قَبَائِرِ وَ قَبَرٍ وَ قَبْرٍ.

و قَبْرٍ.

● **قَبِيسٌ**: يَطْبِسُ قَبِيساً. ۱- النَّازِ: أَخَذَهَا. ۲- الطَّمْ: تَعَلَّمَهُ وَ اسْتَفَادَ.

۱- آنش را گرفت. ۲- العَلِمَ: عِلْمَ رَا فَرَا گرفت و از آن بهره مند شد.

● **الْقَبِيسُ**: شَمْلَةٌ مِنَ النَّارِ.

شعله آتش.

● **قَبِيسٌ**: يَطْبِسُ قَبِيساً. ۱- يَذُّهُ الشَّيْءُ أَوْ عَلَيْهِ: أَسْكَهُ بِقَبْضَةِ يَدِهِ. ۲- مِنْهُ الْمَالُ: أَخَذَهُ. ۳- قَبْضَةً: أَخَذَهَا. ۴- الطَّائِرُ قَبْضَةً: جَمَعَهُ. ۵- يَذُّهُ عَنِ الشَّيْءِ: امْتَنَعَ عَنْ إِسَاكِهِ. ۶- هُوَ اللَّهُ: أَمَاتَهُ. ۷- بَطْنُهُ: أَسْكَهُ.

۱- آنرا با دست گرفت. ۲- مِنْهُ الْمَالُ: پول را از او گرفت. ۳- قَبْضَةً: یک مشت برداشت. ۴- الطَّائِرُ جَنَاحُهُ: پرنده بالهایش را جمع کرد. ۵- يَذُّهُ عَنِ الشَّيْءِ: از گرفتن آن خودداری نمود. ۶- عَمَهُ اللَّهُ: خداوند او را میراند. ۷- بَطْنُهُ: شکمش قبض شد.

● **قَبِيسٌ**: تَقْبِيساً. ۱- الشَّيْءُ: ضَمَّهُ. جَمَعَ فِي قَبْضَةٍ: ۲- الشَّيْءُ:

جَمَعَهُ وَزَوَّاهُ قَبِيسٌ وَ جَهَّهُ، قَبِضَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ. ۳- هُوَ الْمَالُ: أَعْطَاهُ إِتَادَهُ فِي قَبْضَتِهِ.

۱- چیزی را جمع کرد. درهم کشید. ۲- الشَّيْءُ: جَمَعَ كَرْدَ قَبِضَ وَ جَهَّهُ، قَبِضَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ تَرَشُّوئِي كَرْدَ، اِبْرُوهاش را درهم کشید. ۳- هُوَ الْمَالُ: مال را در قبضه او نهاد.

● **الْقَبْضَةُ**: ۱- الْمُرَّةُ مِنْ قَبْضٍ. ۲- مَا قَبَضَتْ عَلَيْهِ بِكَفِّكَ مِنَ الشَّيْءِ. ۳- «مَصَّارُ الشَّيْءِ فِي قَبْضَتِهِ»: أَيِ فِي مَلِكِهِ. ۴- «قَبْضَةُ السِّيفِ»: مَقْبِضُهُ.

۱- یکبار قبضه کردن. ۲- آنچه را که در مشت می توان گرفت. ۳- صَارَ الشَّيْءُ فِي قَبْضَةٍ: أَنْجِيزَ در اختیار او قرار گرفت. ۴- قَبْضَةُ السِّيفِ: دسته شمشیر.

● **الْقَبِيضُ**: جَبَلٌ مِنَ النَّصَازِي يَسْكُنُونِ «مَصْرَ» مِنْ الْقَبْطِ، ج أَقْبَاطُ، هُم طَائِفَتَانِ الْأَقْبَاطُ الْأَرْتُوذُكْسِيُّ، وَ هُم الْأَكْثَرِيَّةُ، وَالْأَقْبَاطُ الْكَاتُولِيكُ.

نسلی از مسیحیان که از زمانهای قدیم در مصر زندگی می کنند که در گروه هستند: قبطهای ارتودوکس که اکثریت هستند و قبطهای کاتولیک.

● **الْقَبِيضِيُّ**: وَاحِدُ الْقَبِيْطِ.

مفرد قبط.

● **قَبِيحٌ**: يَقْبِحُ قَبِيحاً وَ قَبِيحاً. ۱- فِي مَزَلِهِ: انْزَوَى فِيهِ وَ اسْتَرَى. ۲- عَنْ أَصْحَابِهِ: تَخَلَّفَ.

۱- خانه نشین شد بیرون نیامد. ۲- عَنْ أَصْحَابِهِ: از دوستانش عقب ماند.

● **الْقَبِيْظَةُ**: غَطَاءٌ لِلرَّأْسِ كَالْقَلَنْسُوَةِ، مَخْتَلِفُ الْأَشْكَالِ وَ الْأَحْجَامِ. کلاه.

● **الْقَبْقَابُ**: ج قَبَائِبِ. ۱- الْحَذَاهُ مِنْ خَشَبٍ. ۲- الْكَثِيرُ الْكَلَامِ.

۱- دهانی چوبی. ۲- زَوَاجٍ بِحُرُوفٍ.

● **قَبِلَ**: يَقْبَلُ قَبُولاً وَ قَبُولاً. ۱- الْكَلَامَ: سَمِعَهُ. ۲- الشَّيْءَ: أَخَذَهُ رَاضِياً.

۱- سَمِعَ وَ بَاوَر کرد. ۲- الشَّيْءَ: أَنْجِيزَ رَا بَا رَضَايتِ دریافت کرد.

● **قَبْلٌ**: تَقْبِيلٌ، هُوَ قَبْلُهُ.

او را بوسید.

● **قَبْلٌ**: ظَرْفٌ يَدُلُّ عَلَى: ۱- التَّاقُدُّ فِي الزَّمَانِ: وَصَلَ إِلَى الْحِفْلَةِ قَبْلَ الْمَدْعُوِّينَ. ۲- التَّاقُدُّ فِي الْمَكَانِ وَ الْمَوْقِعِ: «يَقَعُ بَيْنِي قَبْلَ بَيْتِ مَدْيَنِي». ۳- التَّاقُدُّ فِي الرِّتَبَةِ: «الرَّأْيُ قَبْلَ شَجَاعَةِ

من الثلاثة فصاعداً. ۳- «من قبيل ذلك»: أي من جهة.

۱- ضامن. قتل. ۲- گروه از سه به بالا. ۳- من قبیلِ ذلك: از جهت و سمت آن.

❖ قَتِيلٌ: تصغیر قَتَلَ: «جاء قَتِيلٌ الظُّهر»: أي قبله بزمن قليل. مصغر «قبل» جاء قَتِيلُ الظُّهر: قبل از ظهر به اندک زمانی آمد.

❖ القَبِيلَةُ: ج قبائل. ۱- أبناء أب واحد. ۲- کبان اجتماعي اقتصادي سياسي يضمّ عائلات تجمع بينها روابط القرى وتخضع لرئيس واحد. وقد عُرف نظام القبيلة عند بعض الشعوب قديماً، وخصوصاً بين البدو.

۱- فرزندان یک پدر. ۲- قبیله و آن یک اجتماع اقتصادی سیاسی است دربردارنده خانواده‌هایی است که علت خویشاوندی آنان را دور هم جمع کرده است و تابع و پیرو یک رئیس هستند. نظام قبیله‌ای نزد بعضی از ملت‌ها معروف است، علی‌الخصوص نزد باده‌نشینان.

❖ القتال: ۱- مص قاتل. ۲- الحرب، الصراع، ساحة القتال.

۲- جنگ. درگیری. «ساحة القتال» میدان نبرد.

❖ القتاتم: ۱- الثبار الأسود: «قتام الحسرب». ۲- الظلام. ۳- الشواء.

۱- گرد و غبار سیاه. «قتام الحرب» گرد و غبار جنگ. ۲- تاریکی. ۳- سیاهی.

❖ قَتَرَ: يَقْتَرُ وَ يَقْتَرُ: قَتَرًا وَ قَتُورًا. علی عیاله: خُتِقَ علیهم فی الثَّقَةِ.

در دادن خرجی به زن و بجهاش سختگیری کرد.

❖ قَتَرُ: تقتیراً. علی عیاله: خُتِقَ علیهم فی الثَّقَةِ.

در دادن خرجی به زن و بجهاش سختگیری کرد.

❖ قَتَلَ: يَقْتُلُ: قَتَلًا وَ قَتْلًا: ۱-؛ از حق روحه، آسائه. ۲- الحمره: مزجها بالماء. ۳- الجوع أو البره: کسر شدته. ۴-؛ أنه، أخضه. ۵- «قتل الشيء» بمتأ أو علماً: «تفق في بجه أو علمه».

۱- او را کشت. جان‌ش را گرفت. ۲- الحمره: شراب را با آب مخلوط کرد. ۳- الجوع أو البره: شدت گرسنگی یا سرما را شکست. ۴-؛ او را از خوار نمود. او را تابع نمود. ۵- قَتَلَ الشيء بمتأ أو علماً: در جستجو و اطلاع یافتن از آن به فکر فرو رفت.

❖ قَتَلَ: تقتلاً. الاعداء: قتل کثیرین منهم.

تعداد فراوانی از دشمنان را کشت.

الشُّجْعَان. و هو مُعْرَب. و قد يُحْدَف المضاف إليه فيجوز فيه البناء على الضمّ أو الإعراب على التثوين و دونه، نحو: «حضر الطلاب إلى الصفّ و حضر المعلم قبل». و من قبل، و قبلاً، و من قبل، و من قبل.

ظرف است دلالت دارد. ۱- بر تقدم در زمان «وصل إلى الحفلة قبل المدعوين» قبل از دیگر مهمانان به جشن رسید. ۲- تقدم در مکان. «يقع بيتي قبل بيت صديقي» خانه من قبل خانه دوستم قرار دارد. ۳- تقدم در مرتبه «الرأي قبل شجاعة الشجعان» اظهار نظر قبل از شجاعت دلوران قرار دارد. کلمه «قبل» معرب است. و گاهی مضاف الیه محذوف می‌شود که در اینصورت جایز است بناء بر ضم یا معرب بودن بر تثنین «حضر الطلاب إلى الصف و حضر المعلم قبل». و من قبل. و قبلاً و من قبل و من قبل.

❖ القَبِيلُ: الطائفة و المقدرة: «لا قبيل لي بهذا العمل».

قدرت و توان «لا قبيل لي بهذا العمل» توان این کار را ندارم.

❖ القُبْلَةُ: الثَّغَةُ: ج قُبُل.

برسه ج قُبُل.

❖ القَبِيلَةُ: ۱- الجبهة. ۲- الكعبة. ۳- كل ما يستقبل من الشيء.

۱- سمت، سو. ۲- کعبه. ۳- هر آنچه که با آن مواجه می‌شوند.

❖ القَبِيلِيُّ: المنسوب إلى القبيلة: «نظام قبلي» عادات قبيلة: منسوب به قبیله. «نظام قبلي» عادات قبیله‌ای، رژیم قبیله‌ای، آداب رسوم قبیله‌ای.

❖ قَبِيلٌ: قَبِيلًا. الشيء: وزنه بالقبائل. با قیاس آنرا وزن کرد.

❖ القَبِيلُ: ج أقباء. ۱- مص قبا. ۲- البناء المقوس المقود بعضه إلى بعض. ۳- بناء تحت الأرض تحفظ فيه المون و غيرها.

۲- ساختمان گنبدی شکل، طاق خرسبی. ۲- پناهگاه زیرزمینی جهت نگهداری آذوقه.

❖ القَبِيحُ: ۱- ذوالفحش، ج قباح و قَبِيح و قَبِيح، م قَبِيحَة. ۲- ما رفضه الذوق أو الحياء أو قانون الأخلاق العام.

۱- زشت. بد. ج قباح و قَبِيح و قَبِيح، م قَبِيحَة. ۲- آنچه مورد پسند ذوق و حیاء قانون نباشد.

❖ القَبِيحَةُ: ج قباح و قَبِيح. ۱- ذات الفحش. ۲- الفصل الفجیح.

۱- زشت، بد. ۲- کار زشت، کار بد.

❖ القَبِيلُ: ج قُبُل و قُبُلًا. ۱- الضامن، الكفيل. ۲- الجهاة

❖ **فَقْلٌ:** ۱- مص قَتَلَ. ۲- إزهاق الروح، الإماتة.

۱- مص قَتَلَ ۲- گرفتن جان کسی. ۳- میراندن.

❖ **الْفَقْلُ:** القتول، ج قَتْلَى وَقُتْلَاءَ وَقَتَالٍ، للمذكَّر والمؤنث. كشته شده. ج قَتْلَنَ وَقُتْلَانِ. مذکر مؤنث یکسانست.

❖ **الْفَقِيلُ:** نبات قریب من الخیار ولكنه أطول منه.

گیاهی است میوه آن مانند خیار است لیکن از خیار بلندتر است.

❖ **الْفَقْدَاءُ:** واحدة الْفَقْدَاءِ.

خیار جنبر.

❖ **الْفَقْجُ:** خالص، ناب، ج أْفَجَاح. «أُعرابی فُجَّ، لثم فُجَّ، کریم فُجَّ»

عرب ناب، شخص بسیار پست، شخص بسیار بزرگوار.

❖ **الْفَقْطُ:** الجذب و احتباس المطر.

خشکالی، کم بارانی.

❖ **فَقْطٌ:** يَفْقَطُ، يَفْقَطُ. ۱- الشیء: ۲- ما فی الإناء: شربه کُلُّهُ.

۱- تمام چیز را بُرد. ۲- ما فی الإناء: محتویات ظرف را نوشید.

❖ **الْفَقْفُ:** ج أْفَافٍ وَقُفُوفٌ وَقِفْفَةٌ. ۱- العظم الذي فوق الدماغ. ۲- ما انطلق من الجمجمة فانفصل.

۱- کاسه سر. ۲- جمجمه شکسته.

❖ **فَقْلٌ:** يَفْقَلُ، يَفْقَلُ وَقَفْلًا. ۱- الشیء: پیس. ۲- بَ الأرض: بیست و نه تنج.

۱- آنچه خشک شد. ۲- بَ الأرض: زمین خشک و بایر شد.

❖ **الْفَقْلُ:** ۱- مص فَعِلَ. ۲- الهابس.

۱- مص فَعِلَ ۲- خشک.

❖ **فَقْعٌ:** يَفْقَعُ، فُقُومًا، فی الأمر: رمی بنفسه فيه فجأةً بلا رویه أو تفکیر.

دل به دریا زد، بی پروا وارد کار شد.

❖ **الْفَقْحِيْطُ:** ۱- عام قحيط: عام احتبس فيه المطر فأجذب.

۲- «سنة قحيط»: سنة قليلة الخير لا احتباس مطرها.

سال کم باران. خشکالی. ۲- سنة قحيط: سال کم خیر و برکت بجهت کمی بارش باران.

❖ **قَدَّ:** يَقْدُ، قَدَّ. الشیء: قطعه مستطیل «قَدَّ الثوب».

چیزی را مستطیل بُرد. «قَدَّ الثوب» قماش را بُرد.

❖ **الْقَدَّ:** ج أَدَدٌ وَقُدُودٌ وَقِدَادٌ وَأَقْدَةٌ. ۱- مص قَدَّ. ۲- القامة: «امرأة مشوقة القَدَّ». ۳- مقدار الشیء: «هذا علی قَدَّ ذاک».

۱- مص قَدَّ ۲- قد و قامت. «امرأة مشوقة القَدَّ زن خوش قد و قامت». ۳- انداز. «هذا علی قَدَّ ذاک» این به انداز آن است.

❖ **قَدَّ:** حرف، و مختص بالفعل المتصرف الخبری المثبت الجُود من جازم أو ناصب، و تكون معه كالجزء منه ولا تعمل فيه مع اختصاصها به ولا تفصل عنه إلا بالقسم. و من معانها: (أ) مع المضارع: التقليل، نحو: «قد يتوب اللص». (ب) مع الماضي: التحقيق، نحو: «قد نجح المجتهد».

حرف است: مختص فعل متصرف مثبت خبری، مجرد از جازم و ناصب. به همراه فعل خود مانند یک کلمه است و فاصله بین قد و فعل قرار نمی گیرد مگر حرف قسم. از معانی قد: الف: با مضارع به معنای تقلیل مانند «قد يتوب اللص» شاید دزد توبه کند. ب: با ماضی به معنای تحقیق، مانند «قد نجح المجتهد» به تحقیق شخص کوشا موفق شد. ❖ **القَدَّ:** ج أَدَدٌ، ۱- الشیء یُقَدُّ من جلد یُقَدُّ به الأسیر ۲- الشیء المقدور

۱- تسمه جرمی که دست اسیر را بدان می بندند. ۲- چیز بسته شده. چیز بریده شده.

❖ **الْقَدَّاحَةُ:** ۱- حجر القدح ۲- الفولاذة التي تَقْدَحُ بها النساءُ یَقْدَحُها علی الصوانة و یخینها فتيلة قابلة للاحتراق ۳- آلة معدنية صغيرة كالمطبعة مختلفة الاشكال و الاجلجل فيها خزان صغير للبزیز اوالغاز، و فتيلة، شرراً یشتعل الفتيلة و من القناعات نفع لا فتيلة له یُتخذ له یُتخذ لاشعال طباغات الغاز.

۱- سنگ ج خماق. ۲- فندک بنزنی، گازی. ۳- نوعی دیگر از فندکهای وجود دارد که مخصوص روشن کردن اجاق گاز است.

❖ **الْقَدَّاسُ:** عندالمسیحیین: صلاة علی الخبز والخمر اللذین یرمزان إلی جسدالمسیح و دمه، یقوم بها الکاهن علی المذبح، ج قَدَّائِس.

در اصطلاح نصاری: نان فطیر و شراب که نصاری در عشاء ربانی می خورند. ج قَدَّادیس.

❖ **القَدَّاسمة:** الطهارة.

طهارت، پاکیزگی.

❖ **قَدَّام:** ۱- ما بعد المكان الذي أنت فيه، أمام، و هي نقیض «خلف». مؤنثه و قد تذكر. ۲- القَبْلُ و القَبْلُ: «قَبْلَةُ قَدَّام ذاک».

۱- جلو، روبرو. کلمه ای است مؤنث گاهی مذکر می گردد. ۲- پیش. جلوتر. «قَبْلَةُ قَدَّام ذاک» او را جلوتر آن دیدم. ملاقات کردم.

❖ **البَقْدَة:** ج قَدَد و أَقْدَة. ۱- الشَّيْر يَقْدُ من جِلْد. ۲- القِطْعَة طويْلَة يَحْتَرِبُ بِهَا الْبَشَاوُونَ وَ النُّجَّارُونَ الاسْتَوَاءَ أَوْ الطُّوْلَ.

۱- تَسْمَةُ جَرَمِي كِه دَمَت اسِير رَا بَدَان مِی بِنْدَنَد. ۲- چِیز بَسْتَه شَدِه. ۳- خَط كَش بَنَانِي كِه بَوای صَاف وَ دَرَسْت بَوَدَن دِیَوَار اَز آن اسْتِفَادَه مِی كَنَنَد.

❖ **قَدَح:** يَقْدَحُ قَدْحًا. ۱- فِی عَرَضُو: طَمَع فِیهِ وَ عَابِه. ۲- بِالْعَمَدِ: حَاولِ اخْرَاجِ النَّارِ مِنْهُ.

۱- اَبْرُوی او رَا بَرَد. او رَا رَسُوا كَرَد. ۲- بِالْعَمَدِ: خَوَاسِثِ آتَشِ رَا اَز آن بِيرون نِمَايَد.

❖ **الْقَدَح:** اِنْهَاءُ يُشْرِبُ فِيهِ، ج أَقْدَاح. وَلَا يَتَعَال «قَدَح» إِلَّا إِذَا كَانَ فَارِعًا.

جَام. بِبَآلِه. سَاخِر، زَمَانِي قَدَح كُويَنَد كِه خَالِي بَاشَد. جِج أَقَادِيَج.

❖ **قَدَّ:** تَقْدِيدًا. ۱- الشَّيْءُ: قَطْعُهُ مُسْتَطَلًا. ۲- اللَّحْمُ: قَطْعُهُ طَوْلًا وَ وَضْعُهُ فِي الْهَوَاءِ وَ الشَّمْسِ لِيَجِفَّ.

۱- اَنْچِيز رَا بِه شَكْلِ مُسْتَطَلِّ بَرِيد. ۲- اللَّحْمُ: كُوشْتِ رَا بَدَرَاَزَا بَرِيد. دَر بَرَابَرِ أَقْتَابِ فَرَارِ دَاد تا اِيْنَكِه خَشَك شُود.

❖ **قَدَّرَ:** يَقْدَرُ وَ يَقْدُرُ. قَدْرًا وَ قُدْرَةً وَ مَقْدَرَةً وَ مَقْدُورَةً وَ يَقْدِرُ وَ يَقْدَرُ وَ قُدُورًا وَ قُدْرَانًا وَ قَدْرًا وَ قِدْرًا. عَلِيهِ أَوْ عَلَيَّ الْأَمْرِ: تَمَكَّنُ مِنَ التَّغْلِبِ عَلَيْهِ، أَوْ مِنْ إِيْثَانِهِ.

تَوَاسَّطِ بَرَأْنِ چِپِرِه شُود. تَوَاسَّطِ اَنْرَا اِنْجَام دِهَد.

❖ **قَدَّرَ:** يَقْدِرُ قَدْرًا. ۱- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: قَاسَهُ بِهِ «قَدَّرَ الْمَسَافَةَ بِقَدَمِهِ». ۲- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: جَمَعَهُ عَلَى مَقْدَارِهِ.

۱- اَنْدَازَه كَرَفْت «قَدَّرَ الْمَسَافَةَ بِقَدَمِهِ» فَاصِلَه رَا بِاَقْدَمِ خُودِ اَنْدَازَه كَرَفْت. ۲- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: اَنْچِيز رَا بِه اَنْدَازَه أَوْ قِرَارِ دَاد.

❖ **قَدَّرَ:** يَقْدَرُ. قَدْرًا وَ قُدْرَةً وَ مَقْدَرَةً وَ مَقْدُورَةً وَ قَدَارَةً وَ قُدُورَةً وَ قُدُورًا وَ قُدْرَانًا وَ قَدَارًا وَ قِدْرًا. عَلِيهِ أَوْ عَلَيَّ الْأَمْرِ: تَمَكَّنُ مِنَ التَّغْلِبِ عَلَيْهِ، أَوْ مِنْ إِيْثَانِهِ.

تَوَاسَّطِ بَرَأْنِ چِپِرِه شُود. تَوَاسَّطِ اَنْرَا اِنْجَام دِهَد.

❖ **قَدَّرَ:** تَقْدِيرًا. ۱- اللَّهُ عَلَيْهِ الْأَمْرُ أَوَّلَهُ: حَكَمَ بِهِ عَلَيْهِ. ۲- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: قَاسَهُ بِهِ وَ جَعَلَهُ عَلَى مَقْدَارِهِ. ۳- عَلَيْهِ أَوْ عَلَى الشَّيْءِ: جَمَعَهُ قَادِرًا عَلَيْهِ.

۱- خَدَاوَنَد اَنْ مَطْلَب وَ كَار رَا بَرَايِ مَقْدَرِ كَرَد. ۲- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: دُو چِيز رَا رُوی هَم اَنْدَازَه كَرَفْت. ۳- عَلَيْهِ أَوْ عَلَيَّ الشَّيْءِ: او رَا بَرَأْنِ كَار تَوَاسَّطِ سَاخَت.

❖ **القُدْر:** ج أَقْدَار. ۱- مَقْدَارُ الشَّيْءِ. ۲- قَضَاءُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ. ۱- اَنْدَازَه. ۲- قَضَاءُ وَ قَدَرِ خَدَاوَنَد دَر بَارِه بَنَدگَانَش.

❖ **القُدْر:** ج أَقْدَار. ۱- مَص قَدَّرَ وَ قَدَّرَ. ۲- مَقْدَارُ الشَّيْءِ: «قَدَّرَ الدَّيْنُ، قَدَّرَ الزَّيْمَةُ». ۳- كَوْنُ الشَّيْءِ مَسَاوِيًا لِنُصْبِهِ بِلَا زِيَادَةٍ وَلَا نَقْصَانٍ: «هَذَا قَدَّرَ ذَاكَ». ۴- الْحَرَمَةُ وَ الْوَقَارُ: «فَلَانٌ ذُو قَدْرٍ». ۵- «لَيْلَةُ الْقَدْرِ»: هِيَ إِحْدَى اللَّيَالِي الْعَشْرِ الْأَخِيرَةِ مِنْ «رَمَضَانَ» وَ عِدَدُهَا فَرْدٌ لَا زَوْجَ. وَ رَدَّ عَنْهَا فِي الْقُرْآنِ: «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَبِيرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ».

۱- مَص قَدَّرَ وَ قَدَّرَ ۲- اَنْدَازَه. «قَدَّرَ الدَّيْنُ. قَدَّرَ الْعَزِيمَةُ» اَنْدَازَه بَدَهِي، اَنْدَازَه تَصْمِيمِ كِيرِي. ۳- بَرَابَرِ بَوَدَن دُو چِيز بَا يَكْدِيَكِرِي. ۴- قَار. هَلِيلَةُ الْقَدْرِ: يَك شَبِ اَز شَبَاهِي هَه رُوزِ آخِرِ مَاهِ رَمَضَانَ كِه حَتْمًا عِدَدِ آن فَرْدِ اسْتِ نَه زَوْج. كِه دَر قُرْآنِ اَمَدَه اسْتِ «لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَبِيرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ».

❖ **القُدْر:** اِنْهَاءُ مِنْ قَدَارٍ يَطْبُخُ فِيهِ، ج قَدَّرُو. مَوْتٌ وَ قَدُّدُكُرٌ. ظَرْفِي اسْتِ سَفَالِي وَ دِيَكِ سَفَالِي، ج قُدُّورُ. كَلِمَه مَوْتٌ اسْتِ كَامِي مَذْكُرِ مِی شُود.

❖ **القُدْرَة:** ۱- مَص قَدَّرَ وَ قَدَّرَ. ۲- اِتِّمَكَّنُ مِنْ فِعْلِ الشَّيْءِ أَوْ تَرَكَ بِالرَّادَةِ، الطَّاقَةُ.

۱- مَص قَدَّرَ وَ قَدَّرَ ۲- تَوَاسَّطِ اِنْجَامِ كَارِ يَارِهَا كَرَدَنِ اَنْ كَارِ تَوَانِ.

❖ **قَدَّسَ:** تَقْدِيسًا. ۱- اللَّهُ: طَهَّرَهُ وَ بَارَكَ عَلَيْهِ. ۲- اَللَّهُ: نَزَّهَهُ عَمَّا لَا يَلِيْقُ بِهِ. ۳- لِلَّهِ: طَهَّرَ نَفْسَهُ لَهُ. ۴- الْكَاهِنُ: أَقْسَامُ الْقُدَّاسِ. ۵- أَيْ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ.

۱- خَدَاوَنَد او رَا طَيِّب وَ طَاهِرِ كَرَد. ۲- اَللَّهُ: خَدَا رَا مَنَزَه دَانَسْت. ۳- لِيَلِي: تَقَوَّى بِپِشِه كَرَد. بَنَدگِي خَدَا كَرَد. ۴- الْكَاهِنُ: كَاهِنِ آيِيْنِ عَشَايِ رِسَانِي بَسْجَا أَوْرَد. هَدِ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ اَمَد.

❖ **القُدَّس:** ۱- مَص قُدَّسَ. ۲- رُوحُ الْقُدَّسِ أَوْ الرُّوحُ الْقُدَّسُ: عِنْدَ النَّصَارَى: الْأَقْدَمُ الثَّلَاثِ مِنَ الْأَقْسَامِ الْإِلَهِيَّةِ. ۳- «رُوحُ الْقُدَّسِ أَوْ الرُّوحُ الْقُدَّسُ» عِنْدَ الْمُسْلِمِينَ: الْمَلَكُ جِبْرِيلُ.

۱- مَص قُدَّسَ ۲- نَزْدِ مَسِيحِيَّانِ سُوْمِيْنِ اَقْنُومِ نَزْدِ نَصَارِي. ۲- رُوحُ الْقُدَّسِ، الرُّوحُ الْقُدَّسِ: نَزْدِ مَسْلَمَانَانِ جِبْرِيلِ.

❖ **القُدَّس:** ۱- مَص قُدَّسَ. ۲- اَوْرَشَلِيمَ. ۳- الطَّاهِرُ وَ الْبَرُّكَ. ۲- لَقِبُ رَجُلٍ دَيْنِ عِنْدَ الْمَسِيحِيِّينَ: «قُدَّسُ الْأَبِ». ۵- «قُدَّسُ الْأَقْدَاسِ» عِنْدَ الْيَهُودِ: مَكَانٌ مِنَ الْمِحْكَلِ كَانَ يَدْخُلُهُ عَظِيمُ الْأَخْبَارِ عِنْدَهُمْ مَرَّةً فِي السَّنَةِ. ۶- «حَظِيرَةُ الْقُدَّسِ»: الْحَبَشَةُ.

۱- مَص قُدَّسَ ۳- پَاكِي پَاكِيَزگِي وَ بَرَكْت. ۴- لَقِبِ مَرْدِ رُوحَانِي نَزْدِ نَصَارِي «قُدَّسُ الْأَبِ». هَدُ قُدَّسِ الْأَقْدَاسِ: نَزْدِ يَهُودِيَّانِ: جَانِي اسْتِ كِه بَزَرگِ يَهُودِيَّانِ سَالِي يَكِيَارِ بَدَانَجَا وَارَدِ مِی شُود. ۶- حَظِيرَةُ الْقُدَّسِ: بَهْشَت.

❖ **قَدَمٌ**؛ یَقْدُمُ. قَدَمًا وَ قَدَمًا وَ قَدُومًا. شجع. اجترأ. جرات پیدا کرد. احساس جرأت کرد.

❖ **قَدَمٌ**؛ یَقْدُمُ. قَدَمًا وَ قِدَامَةً. مضی علی وجوده زمانِ طویل. صار قدیمًا.

مدت و زمان زیادی بر آن گذشته بود. قدیمی بود.

❖ **قَدِیمٌ**؛ یَقْدُمُ. قَدُومًا وَ مَقْدَمًا وَ قِدَمَانًا. ۱- البلد: آناء. دخله. ۲- من سفره: رجع.

۱- به آن شهر آمد. به آن شهر وارد شد. ۲- من سفره: از مسافرت بازگشت.

❖ **قَدِیمٌ**؛ یَقْدُمُ. قَدَمًا وَ قَدَمًا وَ قَدُومًا. علی الأمر: اقبل علیه. به آن کار روی آورد.

❖ **قَدَمٌ**؛ تَقْدِیمًا وَ تَقْدِیمَةً. ۱- سبقه. ۲- س؛ جمعه متقدماً. ۳- أو الشيء إلى غیره: قرّبه منه.

۱- از آن سبقت گرفت. ۲- س؛ آنرا مقدم داشت. ۳- أو الشيء إلى غیره: آنچیز را به دیگری نزدیک کرد.

❖ **الْقَدَمُ**؛ ۱- ما یقف الإنسان أو الحيوان علیهِ من الرجل أو یتشی علیهِ. ج أقدام و قدام. مؤنثه و قد تذكر. ۲- وج أقدام: وحدة قیاسیة انکلو - ساکسویث تعادل ۱۲ «إنشاء» أو ۳۰۴/۸ «ملهمتر».

قدم و پای انسان یا حیوان. که مؤنث است گاهی مذکر می شود. ۲- ج أقدام: یک واحد اندازه گیری است «انگلیسی» معادل ۱۲ «اینچ» است و یا ۳۰۴/۸ میلیمتر است.

❖ **الْقَدَمُ**؛ المضي إلى أمام: «مضي قَدَمًا». یوصف به المذكر و المؤنث.

حرکت بطرف جلو. پیش تاختن. «مضي قَدَمًا» به پیش تاختن کلمه ای است و صف مذکر و مؤنث.

❖ **الْقَدَمُ**؛ ۱- مص قَدَم. ۲- مضي زمان طویل علی وجود الشيء.

۱- مص قَدَم ۲- مدت مدیدی بر چیزی گذشته باشد. قدیمی.

❖ **الْقَدُوءُ**؛ ۱- ما یتبدی به ویحذف مثلاً: «هذا العمل هو قَدُوءُ الناس». ۲- الأئسوة: «لی یک قدوة».

۱- سرمشق. نمونه. «هذا العمل هو قَدُوءُ للناس». این کار سرمشق است برای مردم. ۲- اسوة. «لی یک قدوة» من ترا اسوة قرار داده ام.

❖ **الْقَدُومِس**؛ من أسماء الله الحسنى، و تعنی الطاهر المزه عن کل نقص و عیب.

از اسماء حسنی الهی به معنای پاک و منزّه از هر عیب و نقص.

❖ **الْقَدُوم**؛ ۱- الجري. الكثير الإقدام. ج قَدَم. ۲- آله للأشجار و الشجر. ج قَدَم و قَدَام. مؤنثه.

۱- بی پاک و نرس. ج قَدَم. ۲- تیشه. ج قَدَم و قَدَام کلمه مؤنث است.

❖ **الْقَدُوم**؛ آله للثحّت و الشجر. ج قَدَم و قَدَام. مؤنثه.

تیشه. ج قَدَم و قَدَام. مؤنث است.

❖ **القَدِيد**؛ اللحم المقطع طولاً الجفث.

گوشت نمک سود. گوشت ریزریز شده.

❖ **القَدِید**؛ ۱- ذو القُدرة. ۲- المطبوع فی القدر.

۱- توانا. قدرتمند. ۲- پخته شده در دیگ.

❖ **القَدِیس**؛ الولی المؤمن الذي ینقل إلى نعم الله طاهرًا متقیًا من کل عیب. م قَدِیس.

بسیار پارسا. مؤمن. در اصطلاح نصاری به مؤمنی گفته می شود یا ایمان کامل میبرد. م قَدِیس.

❖ **الْقَدِیم**؛ الذي مضی علی وجوده زمان طویل. ج قَدِیماء و قَدِیم و قَدِیم. م قَدِیمه ج قَدِیمات و قَدِیمات.

چیزی که مدت مدیدی بر آن گذشته باشد. ج قَدِیماء و قَدِیم و قَدِیم. م قَدِیمه. ج قَدِیمات و قَدِیمات.

❖ **القَدِی**؛ ما یقع فی العین أو فی الشراب من تبه و نحوها. ج قَدِی و أَقْدَاء.

گرد و غبار. خس و خاشاک که به چشم فرو رود. ج قَدِی و أَقْدَاء.

❖ **القَدَاء**؛ ر. القَدِی.

❖ **قَدَرٌ**؛ یَقْدَرُ. قَدَرًا وَ قَدَارَةً. أو الشيء؛ کان قَدَرًا.

آنچیز چرک بود. کثیف بود.

❖ **القَدَر**؛ ج أَقْدَار. ۱- مص قَدَر. ۲- الوسیخ.

۱- مص قَدَر ۲- چرک. کثیف.

❖ **القَدَر**؛ الوسیخ.

چرک. کثیف.

❖ **قَدَحٌ**؛ یَقْدَحُ. قَدَحًا. شتمه بِحَشِش

او را دشتام داد.

❖ **القَدَس**؛ ۱- الوسیخ. ۲- الفحش فی الکلام و نحوه.

۳- الفاحش.

۱- چرک. کثیف. ۲- دشنام و بدگویی. ۳- کثافت آلودگی.

❖ **قَدَفٌ**؛ یَقْدِفُ. قَدَفًا. ۱- الشيء أو به زتن به. ۲- الشيء؛

زَمًا به «قذفه بالحجارة» ۳- الشيء رماء و اتمه به

خدمته وجملة من خواصه. ۳- القربان لله: قدّمه. ۴- الكاهن: ناوله القربان.

۱- أو الشيء: أنجيز را نزدیک کرد. ۲- الحاكم: فرمانروا او را در خدمت کردن پیش انداخت و از خواص خود بحساب آورد. ۳- القربان لله: برای خدا قربانی کرد. ۴- الكاهن: قربانی را به شخص روحانی سپرد.

❖ القُرب: ۱- مص قُرب. ۲- الذنوب.

۱- مص قُرب ۲- نزدیکي.

❖ القُربى: ۱- مص قُرب. ۲- القرب في النسب، القرابة.

۱- مص قُرب ۲- خویشاوندی، نزدیکی.

❖ القُربان: ج قربان. ۱- مص قُرب. ۲- کل ما یُقرب به إلى الله من ذبیحة أو غیرها. ۳- عند النصارى: ما یقدّسه الکاهن من الخبز والخمر.

۱- مص قُرب ۲- هر قربانی که در راه خدا سر بریده شود. ۳- نزد نصاری آنچه که کشیش به حاضران تقدیم می کند از قرص نان و غیره.

❖ القُربة: وعاء من جلد یُمَلل فیهِ الماء أو اللبن أو نحوهما، ج قُرب و قُربات و قُربات و قُربات.

مشک آب، ج قُرب و قُربات و قُربات و قُربات.

❖ القُرفة: ۱- مص قُرف. ۲- قُرة العين: ما یُسبّر به الإنسان یطمئن.

۱- مص قُرف ۲- چشم روشنی.

❖ قُرح: یَقْرَحُ: قُرحاً. ظهرت فیهِ القُروح: «قروح قلبه من الحزن».

زخمهایش پدیدار شد. «قروح قلبه من الحزن» بر اثر اندوه قلبش شکست.

❖ القُرح: الذی به قُروح.

کیکه بدنش زخم دارد.

❖ القُرح: ج قُروح. ۱- مص قُرح. ۲- الجُرح. ۳- البثر والمراج الفاسد. ۴- جُرب شدید یُهکّک أولاد النباک أو البقر.

۱- مص قُرح ۲- زخم. ۳- چاه آب. چاهی که آب آن نامرغوب است. ۴- مرض خطرناکی است که بچه های شتر و گاو را مورد تهدید قرار میدهد.

❖ القُرحَة: ر. القُرحَة.

❖ القُرحَة: المَرح المتقادم الذي فسد واجتمع فیهِ القُح: «قُرحَة فی المعدة».

زخم عمیق و چرک کرده. «قُرحَة فی المعدة» زخم معده.

❖ القُروف: حیوان من البیوانات، سریع التعلّم، و هو أنواع، منها

الشّماثری (الشّبتّری) والنوریل و غیرها. یعمش فی البلاد الحارّة و یاکل الحبوب والفاکهة والخار، ج قُروف و قُرفة و أقراد و أقُرد و قُرد و قُردة، ج قُرد.

حیوانی است از بستاندان و دارای انواع مختلف است از جمله شامباز و گوریل، ج قُروف و قُرفة و أقراد و أقُرد و قُرد قُردة، م قُردة، ج قُرد.

❖ قُوف: تقریراً. ۱- بالامر: حمله علی الاعتراف به. ۲- في المكان أو علی العمل: یثبته فیهِ. ۳- عنده الخیر: حقّقه له.

۱- او را به اعتراف واداشت. ۲- في المكان أو العمل: او را در آنجا بارجرا نمود. به انجام آن واداشت. ۳- عنده الخیر: خیر را برای او مسلم نمود.

❖ القُوش: ج قُروش. ۱- القُرش. ۲- حیوان بحری یُعرف به «کلب البحر» یطعم بأسنانه. یخافه الإنسان و الشّک.

۱- نوعی سکه رایج در کشورهای عربی. ۲- حیوانی است دریائی معروف به سگ دریا که دارای دندانهای بسیار تیز است. انسان و ماهیان دریا از او میترسند.

❖ قُوش: یَقُوشُ: قُوشاً. ۱- لئحة: قبض علیهِ ولوّاه باصبعیه بشدّة قاله. ۲- به لسانه: آذاه بکلمه مؤلمة. ۳- به البرغوث: لسهه. ۴- تَه الحیة: لدغته. ۵- الثوب بالماء: غسله باطراف الاصابع. ۶- البرد: آله.

۱- او را نیشگون گرفت. ۲- به لسانه: او را با گرفتن سختی آزرده نمود. ۳- به البرغوث: او را کک گزید. ۴- تَه الحیة: او را مار نیش زد. ۵- الثوب بالماء: لباس را با دست شستشو داد. ۶- البرد: سرما او را اذیت کرد.

❖ قُوش: تقریراً. ۱- الشیء: قطعهُ. ۲- المعین: قطعهُ لیسطه قطعهُ قطعهُ.

۱- آنجیز را قطعهُ قطعهُ نمود. ۲- المعین: خمیر را قطعهُ قطعهُ نمود جهت درست کردن قرص نان.

❖ القُوش: ج أقراص و قِراص و قُرشَة. ۱- قطعهُ من الخبز أو الخلوی أو غیرها مبسّوة مستدرة. ۲- من الشمس: عینها «عاب قُرش الشمس». ۳- قطعهُ مستدرة من حديد یغذّیها بعض الریاضیین بیداً وبتبارون بها.

۱- یک قرص نان، شیرینی. ۲- من الشمس: قرص خورشید. «عاب قرص الشمس» خورشید غروب کرد. ۳- دیسک ورزش که در ورزش دو و میدانی پرتاب می کنند.

❖ القُوصان: لُص البحر، ج قُراصنة.

دزد دریائی، ج قُراصنة.

❖ القُرصنة: أعمال القُوصان فی السطو والنّهب.

کار دزد دریائی به هنگام دزدی.

❖ قَوَضُ: یَقْرَضُ قَرْضًا. ۱- الشیء قطعہ. ۲- القَارُ اَنْتَوِب: اكله. ۳- الشیء: قاله. نظمه. ۴- جازاء.

۱- چیزی را بربود. ۲- القَارُ اَنْتَوِب: موش لباس را خورد، جوید. ۳- الشعر: شعر سرود. ۴- او را مجارات کرد. پاداش داد

❖ القَوَضُ: ج قَرُوض. ۱- مص قَرْضَ. ۲- ما یُسَلَف الانسان من اساءه او احسان. ۳- ما یعطیه الانسان غیره من المال ثم یناخذہ منه بعد مدَّة من الزمان مبیَّنة.

۱- مص قَرْض ۲- نیکی یا بدی که انسان انجام داده است. ۳- وام. پول دستوری انسان به دیگری میده پس می ستاند.

❖ قَرُوطٌ: یَقْرُطُ. قَرُطًا: الخُضْرَةُ او نحوها: قطعها. تیره و سبزی را خرد کرد.

❖ القَرُوطُ: ما یُملَأُ فی شحمة الأذن من لؤلؤة او دُرَّة او نحوها. ج قُرَاط و قِرَاط و قُرُوط و قِرَطَة گوشواره. ج اقراط و قراط و قُرُوط و قِرَطَة.

❖ القَرُطاسُ: الصحیفَةُ الَّتِی یُکْتَبُ فیها. ج قراطیس.

۱- ورقه کاغذ که روی آن می نویسند. ج قراطیس.

❖ القِرطاسُ: ج قراطیس. ۱- الصحیفَةُ الَّتِی یُکْتَبُ فیها. ۲- الصحیفَةُ من ائی شیء کانت.

ورقه، کاغذ که روی آن می نویسند. ۲- صفحه ای که از هر جنسی باشد.

❖ القِرطَلَّةُ: عدل جبار: «هذا العنقود یلا القِرطَلَّةُ».

بار الاغ که در دو سمت خورجین است. «هذا العنقود یَمْلَأُ القِرطَلَّةُ» این بار خورجین را پر می کند.

❖ قَرُطَةٌ: تَقْرِیطًا. «مدحه» قَرُطَ الکتاب.

او را ستود. قَرُطَ الکتاب: کتاب را ستود.

❖ قَرَعٌ: یَقْرَعُ قَرْعًا. ۱- الباب: دقّه و تفر علیّه. ۲- او الشیء: ضربه قرق رأسه بالعصا. ۳- باخق: رماء به.

۱- در را زد. ۲- او الشیء: او را زد. «قرع رأسه بالعصا» با عصا بر سر او زد. ۲- بالحق: او را با حق مورد حمله قرار داد.

❖ قَرَعٌ: یَقْرَعُ قَرْعًا. سَطَّ شَرُّ رأسه.

موی سرش ریخت.

❖ قَرَعٌ: تَقْرِیعًا. عَنْهُ ولامه «قَرَعُ المَلَمِّ التَلْمِذَ الکِلانَ» او را ملامت کرد. با عیب یا او رفتار کرد. «قَرَعُ المَعْلَمِ التَلْمِذَ الکِلانَ»: معلم دانش آموز تنبیل را مورد ملامت

قرار داد.

❖ القَرُوعُ: ۱- مص قَرِغ مرض جلدی یُسَبِّطُ شَعر الراس. ۳- الحَزَب.

۱- مص قَرِغ ۲- مرضی است پوستی که باعث ریزش موی سر می شود. ۳- ناپسند.

❖ القَرُوعُ: ۱- مص قَرِغ. ۲- نوع من البَطْنِ.

۱- مص قَرِغ ۲- کدو تنبل.

❖ القَرُوعَةُ: الشَّهْمُ وَالنَّصِيبُ.

قسمت. سهم

❖ القَرُوعَةُ: نوع من الدارصینی راتحته عطرة و طمعه حادّة و هو أملس أحرّ مالل إلى السواد.

نوعی از دارچین خوشبو که رنگش قرمز مایل به سیاهی است.

❖ قَرَفَصٌ: قَرَفَصَةٌ. ۱- جمعه وشدُ بیده تحت رجلیه.

۲- شدُ بیده تحت رجلیه.

۱- آنرا جمع کرد سپس دستهایش را زیر پاهایش بست.

۲- دستهای او را زیر پاهایش بست.

❖ القَرَفَصَاءُ: ۱- أن یجلس المرء علی آلیتیه ویلمس بطنه یفخذیه ویضمّ ساقیه بیده: «قد القَرَفَصَاءُ» ۲- أن یجلس المرء علی ركبته ویلمس بطنه یفخذیه و یجمل کفیه تحت إبطیه.

۱- چمباته زدن. ۲- چمباته نشستن همراه با افزودن دستها زیر بغل.

❖ قَرَقٌ: یَقْرُقُ. قَرَقًا: ب الدجاجة: صَوْتُت وقد حَضِنَتْ فراخها أو بیضها.

مرغ کُرچ قد قد کرد.

❖ القِرْقَقَةُ: «الرُّقْعَاءُ». أي الدجاجة الَّتِی تقعد علی بیضها.

مرغ کُرچ.

❖ القِرْقَقَانُ: الشَّجَبَانُ.

سنباب.

❖ قَرَمٌ: یَقْرَمُ قَرَمًا. الشیء: قشَره.

پوست آن چیز را کند.

❖ القَرَمُ: ج قَرَم. ۱- مص قَرَم. ۲- السِّد. ۳- المطیم.

۱- مص قَرَم ۲- آقاو سرور. ۳- بزرگ.

❖ القَرَمُ: ۱- صِغَ اَمر. ۲- جلد یُصَبِّغُ بلون التیزیز.

۱- رنگ سرخ. ۲- پوست به رنگ قرمز.

❖ القَرَمِیدُ: الطَّیْنُ المطبوخ، الأَجَرُ: ج قرامید.

آجر. کاشی. ج قرامید.

❖ قَوْنٌ: یَقْوَنُ. قَوْنًا. الشیء بالشیء واولیه: شدّه ووصله

إليه. ۲- الجَمَلَيْن: جمعها في جبل. ۳- الثَّوَرَيْن: جمعها في نهر.

۱- چیزی را به چیز دیگری پیوند داد. ۲- الجَمَلَيْن: دو شتر را به یک طناب بست. ۳- الثَّوَرَيْن: دو گاو را به یک یوغ بست.

❖ قَوْنٌ: یَقْرُنُ وَ یَقْرُنُ. یَرْتَأُ وَ قَرْنًا. بین الشَّیْئینِ او الشَّخْصَینِ: جمع بینها.

دو چیز را به یکدیگر پیوند داد. به هم پیوست.

❖ القَوْنُ: ج قُرُون. ۱- مص قُرْن. ۲- عَظُمَ یَنْبِتُ فی رُؤُوسِ بَعضِ الحَیْواناتِ. ۳- الجَانِبُ الْأَعْلَى مِنَ رَأْسِ الْإِنْسَانِ. ۴- «من الشمس»: أول ما یدو من الشَّمْسِ عند طُلُوعِها. ۵- مئة سنة.

۱- مص قُرْن ۲- شاخ حیوانات. ۳- جلو سر انسان پیشانی. ۴- من الشمس: کناره خورشید به هنگام طلوع آن. ۵- یکصد سال.

❖ القَوْنُ: ج أَقْرَان. م قَرْن. ۱- نظیرک فی العلم والشَّجَاعَةِ وَ غیرها. ۲- مَن یَقَاوِمُکَ.

۱- همسان تو در علم و شجاعت. ۲- کسیکه در برابر تو مقاومت می کند. یا تو برابری می کند.

❖ القَرْنُ نَقْلٌ: ۱- غر شجرة کالیاسین، و هو أفضل الْأَفْئِیَةِ الْحَاضِرَةِ وَ أَذْکَاها. ۲- زهر بستانیِ أَحْمَرِ أَوْ أَبْیَضِ أَوْ غَیْرِ ذَکِکَ، طَیِّبُ الرَّائِحَةِ.

۱- میخک. ۲- کل میخک.

❖ القَرَوِيُّ: المنسوب إلى القرية.

منسوب به قریه.

❖ القَرِیبُ: ج أَقْرَبَاءُ وَ قُرَابِی. م قَرِیْبَةٍ ج قُرَابِی. ۱- الَّذِی لَا یَفْصِلُهُ عَنْ غَیْرِهِ إِلَّا مَسَافَةٌ قَصِیرَةٌ أَوْ زَمَانٌ قَصِیرٌ: «هو قَرِیبٌ، هُوَ قَرِیبٌ». ۲- ذُو الْقَرَابَةِ.

۱- چیزی که با چیز دیگر فاصله بسیار اندکی دارد. ۲- خویشاوند.

❖ القَرِیْبَةُ: ج قُرَى. ۱- بَلَدَةٌ رَیْفَةٌ أَصْغَرُ مِنَ الْمَدِیْنَةِ. ۲- كُلُّ مَکَانٍ أَتَصَلَّتْ بِهِ الْأَبْنِیَّةُ وَأُخِذَ قَرَارًا ۳- الْبَلَدُ الْجَامِعُ. ۴- قَرِیْبَةُ الْأَخْلِ: مَا وَافَاها.

۱- روستا. ۲- ده. ۳- جمع مردم با شهر یا منطقه بزرگ. ۴- قریه النمل: شهر مورچگان.

❖ القَرِیْبُ: ۱- المَرْجُ، ج قَرَوِی وَ قَرَأَی. ۲- الحَالِصُ مِنَ الْمَاءِ وَ غَیْرِهِ.

۱- زخمی. ۲- آب خالص، هر چیز خالص.

❖ القَرِیْبَةُ: ج قُرَاتِی. ۱- مَلِکَةٌ تَعْمَلُ الْکَاتِبَ أَوْ الشَّاعِرَ مِنَ

الإِجَادَةِ فی الْکِتَابَةِ أَوْ فی نَظْمِ الشُّعْرِ: «فَلان حَسَنُ الْقَرِیْبَةِ». ۲- مِنَ الْإِنْسَانِ: طَیِّبِهِ.

۱- قوه و توانایی که نویسنده و شاعر را در سرودن و نوشتن کمک می کند. «فلان حسن القریبه» فلانی قریحه خوبی دارد. ۲- من الانسان: طبع انسان.

❖ القَرِیْبُ: حیوان یجری صغیر یَقْدَرُ الْجَرَادَةُ أَوْ أَكْبَرُ قَلِیلًا ذُو عَشْرِ أَقْدَامٍ.

ماهی کوچکی است به اندازه ملخ دارای ده پا. میگو.

❖ القَرِیْبُ: ۱- مص قَرَّ. ۲- فَرِحَ الْعَیْنُ: مَن كَانَ یَعْنَهُ قَرَّةٌ. ۱- مص قَرَّ ۲- کسیکه از خوشحالی چشمش روشن شده. ❖ القَرِیْشُ: الْجَبِینُ الْیَاسِ الشَّدِیدُ.

پنیر سفت و خشک.

❖ القَرِیْشَةُ: ماده جَبِیْئَةٌ غَیْرِ مُقَرَّصَةٍ وَ لَا مُلْتَحَمَةِ الْأَجْزَاءِ کَالْجَبِینِ.

نوعی پنیر شل.

❖ القَرِیْشُ: الشُّعْرُ.

شعر.

❖ القَسْوِیْنِ: ج قُسْرَاء. ۱- الزَّوْج. ۲- الْمُسْقِرُونَ بَأَخَرِ. ۳- الْأَسِیر. ۴- الْمُصَاحِب. ۵- الْمُصَاحِب.

۱- جفت. ۲- پیوسته بدیگری. ۳- اسیر. ۴- هم نشین. ۵- همدم.

❖ القَوِیْمَةُ: ج قُرَّان. ۱- م الْقَرِین. ۲- امْرَأَةُ الرَّجُل. ۳- مِنَ الْکَلَامِ: مَا یَدُلُّ عَلَى الْمُرَادِ بِهِ.

۲- همسر. ۳- من الكلام: آنچه از محتوای کلام فهمیده می شود.

❖ قَرٌّ: یَقَرُّ وَ یَقَرُّ. قَرَاوَةٌ. تَبَ النَّفْسُ الشَّیْءَ أَوْ عَنَهُ: کَرِهَتْهُ وَ تَرَكَتْهُ.

نفس از آن نفرت پیدا کرد. از آن بدش آمد.

❖ القَرُّ: ج قُرُوز. ۱- مص قَرَّ. ۲- مَا یَسْتَوِی مِنْهُ الْحَرِیرُ. ۳- «دود القَرَّ»: دود الحریر الذي یرمی بِالْقَرِّ مِنْ فَمِهِ.

۱- مص قَرَّ ۲- ابریشم نپاییده. ۳- دود القَرَّ: کرم ابریشم. ❖ القَرَّانُ: ۱- نَاسِجُ الْقَرَّ. ۲- بَاعِثُ الْقَرَّ.

۱- دیبا فروش. ابریشم فروش. ۲- بافنده ابریشم. پرورش دهنده کرم ابریشم.

❖ القَرْمُ: ۱- الذَّنَاءُ وَ صَفَرُ الْأَخْلَاقِ فی النَّاسِ. ۲- اللُّؤْمُ. ۳- الشُّعْبُ الْجِسْمِ، ج قُرْمٌ وَ أَقْرَامٌ وَ قَرَامِی. ۴- اللَّیْمُ الَّذِی لَا غَنَاءَ عَنْدهُ، ج قُرْمٌ وَ أَقْرَامٌ وَ قَرَامِی. ۵- الْقِصْرُ.

۱- پستی. بد اخلاقی. ۲- ملائت. ۳- کوتوله. ج قُرْمٌ وَ أَقْرَامٌ وَ

«الف» را بر عدد «ب» تقسیم کرد.

❖ **قَسَمْتُ**: تقسیماً. ۱- الشیء: جزأه و فرقه «قَسَمَ المالَ بین الشَّرَكَاءِ». ۲- الدهرُ القومَ: فرَّقهم.

۱- چیزی را تقسیم کرد. «قَسَمَ المالَ بین الشَّرَكَاءِ» پول را بین شرکا تقسیم کرد. ۲- الدهرُ القومَ: روزگار آنان را پراکنده کرد.

❖ **القَسَمَةُ**: ۱- الوجه. ۲- ما بین الوجتین والأنف.

۱- صورت. ۲- آن قسمت از صورت که بین گونه‌ها و بینی قرار دارد.

❖ **القِسْمَةُ**: ج قِسم. ۱- أن يأخذ كلٌّ من الشَّرَكَاءِ أو الوزَّةِ قِسمه من المال أو الميراث أو نحو ذلك. ۲- النصيب.

۱- هر کدام از شرکا سهم خود را بگیرند. ۲- سهم. حصه. ❖ **القِسْمَةُ**: ۱- مص قَسَا. ۲- البطلَّةُ، الشَّدةُ. ۳- شدَّةٌ في القلبِ تذهب برحمته وعاطفته.

۱- مص قَسَا. ۲- شدت سختگیری. ۳- شدت و سختگیری که باعث از بین رفتن رحم و مروت انسان می‌شود.

❖ **القِسْمِيَّتُ**: ر. القِسم. ج قِسْمُونَ و قَسَاوَةٌ و قَسَانٌ و أَوْقِشَة.

❖ **القِسْمِيَّةُ**: ورقة تُحوَّل حاملها أو مرسلها حق الحصول على كَمِّية من المال مِثْلَةً، أو على أشياء مذكورة فيها، ج قَسَائِم.

فرمی است که دارنده آن می‌تواند در قبال آن مقداری مال دریافت کند. ج قَسَائِم.

❖ **قَسَّ**: قَسَّسَ و يَقْسُ و يَقْسُ. قَسَّأ الشيء: جمعه.

چیزی را جمع آوری کرد.

❖ **القَقْصُ**: ج قَقْصُوش. ۱- مص قَقْص. ما صغر من النبات اليابس. ۳- عيدان دقاق من القصب أو الخيزران تُقَقَّص بها الكراسي.

۲- گیاه خشک شده. ۳- پوشال.

❖ **القِقْصَاطُ**: ۱- سير من جلد أو نحوه يوضع فيه الخرطوش. ۲- سير في بعض الآلات بين المحرك والمحور: «قِصَاط السَّيَّارة».

۱- پوست. ۲- نوعی از گریس که جهت گریسکاری موتور آلات بکار می‌رود.

❖ **قَقْصَبٌ**: يَقْقِصُ، قَقْصَبَةٌ. الشيء: كان قَقْصِباً.

پاک شد. نونوار شد.

❖ **القَقْصَبَةُ**: خشونة مع تُقَقَّر في الجلد تصيب البدن والسَّخْفِين في الرِّيح الباردة أو الجفاف.

زبری و ترک خوردن پوست دست و لب به هنگام وزش باد سرد یا خشکی هوا.

قَرَامِي. ۴- شخص پستی که هرگز سیری ندارد. ج قَرَمٌ و أَقْرَامٌ و قَرَامِي. هكوتامی قد.

❖ **القَرَمُ**: ج قَرَمٌ و أَقْرَام. ۱- الصغير الجثة. ۲- اللثيم الذي لا غناء عنده.

۱- کوتوله. ۲- شخص پست که هرگز سیری ندارد.

❖ **القَرَمُ**: ذو الزُّوم والدَّناءة، ج أَقْرَام.

شخص پست ج أَقْرَام.

❖ **القُسُ**: ج قُسُوس. ۱- من كان في الرتبة الكهنوتية بين الأسقف والشماس. ۲- الكاهن.

۱- کشیش. ۲- کاهن. مرد روحانی مسیحیان.

❖ **قُسَا**: يَقْسُو. قُسَا و قَسَوَةٌ و قَسَاوَةٌ و قَسَاةٌ (ق س و) الشيء: صلب و غلط «قسا القلب».

سفت و سخت شد. «قسا القلب» قلب بیرحم شد.

❖ **قُسَيْسٌ**: تَكْسِيَةٌ (ق س و) الشيء: صَيَّرَه قَاسِياً.

آنچیز را سفت و سخت گردانید.

❖ **قُسْتَمٌ**: يَقْتِيرُ. قُسْرًا: على الأمر: أكرهه عليه و قهره.

او را بر انجام کاری مجبور کرد.

❖ **القُسُورُ**: ۱- مص قُسْر. ۲- القَهْر، الإكْرَام.

۱- مص قَهَرٌ ۲- اجبار و اکرام.

❖ **قُسَطٌ**: تقسِطاً. ۱- الشيء: فرقه «قُسَطُ المالَ بينهم».

۲- الدَّيْنُ: جملة أجزاء معلومة تُدْفَعُ بِأَجَالٍ مَعِيَّة.

۱- چیزی را پراکنده کرد. «قُسَطَ المالَ بينهم» مال را بین آنان تقسیم کرد. بخش کرد. ۳- الدَّيْنُ: وام را زمان‌بندی کرد.

❖ **القِسْطُ**: ج أَقْساط. ۱- الحصة و النصيب: «نال قِسطاً من الراحة». ۲- الجزء من الدين المقسط.

۱- قسمت، حصه. «نال قِسطاً من الراحة» اندکی استراحت کرد. ۲- مقدار و اندازه. «قسط من المال» مقداری از پول.

۳- بخشی از وام موردنظر.

❖ **القِسْطَاسُ**: الميزان المستقيم.

ترازو.

❖ **قَسَمْتُ**: يَقْسِمُ، قِسْماً. ۱- الشيء: جزأه «قَسَمَ المال».

۲- الدهرُ القومَ: فرَّقهم. ۳- الشيء: جملة نصفين. ۴- عدداً (أ) على عدد (ب) يبين عدد المرات التي يتضمن بها العدد (أ) العدد (ب). نحو «أ» ۹: «ب» ۳ (ب) = «ج».

۱- چیزی را تقسیم کرد. «قسم المال» مال را تقسیم کرد. ۲- الدهرُ القومَ: روزگار آنان را پراکنده کرد. ۳- الشيء: آنچیز را دو نیم کرد. ۴- عدد (الف) على عدد «ب»: عدد

❖ **البَيْضَةُ:** الزبدة الرقيقة.

كرة نازك.

❖ **قَشْرُ:** يَشْرُ وَيَشْرُ. قَشَرُ الشَّيْءِ: رفع عنه جلده أو قشره.

پوست آنجیز را برداشت.

❖ **القَشْمُ:** غلاف الشيء أو غطاؤه خلقه، كقشر الشجر، أو عَرَضاً: قشر الحية، ج قَشُور.

پوست چیزی، روبه یک شیء. «قشر الشجر» پوست درخت «قشر الحية» پوست مار. ج قَشُور.

❖ **البَيْضَةُ:** ۱- واحدة البُيْض: «بقرة البیضة». ۲- الثوب الرقيق على الجسم.

۱- مفرد البُيْض. «بقرة البیضة» پوسته تخم مرغ. ۲- پوست روی بدن.

❖ **قَشَشَ:** قَشَشَ، الكرسى: جعل عليه قشاً.

برای صندلی پوشال نهاد.

❖ **قَشَطَ:** يَشْطُ وَيَشْطُ. قَشَطَ الشيء: عن الشيء: نزع عنه.

چیزی را از دیگری جدا کرد.

❖ **قَشَعَ:** يَشْفَعُ قَشْعاً. ۱- ب الريح الشهاب: کشفته ۲- النور الظلام: کشفه، ازاله.

۱- باد ابرها را پراکنده کرد. ۲- النور الظلام: نور تاریکی را از بین برد.

❖ **القَشْمِيرِيَّة:** الرغدة والتقبض: «أخذته قشمیریة».

لرزش بدن. «أخذته القشمیریة» لرزش گرفت.

❖ **قَشَفَ:** يَشْفُ قَشْفاً. ۱- ساء حاله و ضاع عيشه. ۲- قدر جلده و خشن.

۱- اوضاع مالی او بد شد. زندگیش بسختی می گذشت.

۲- پوست بدن او کثیف شد و زبر گردید.

❖ **القَشْمُ:** وسخ في الجلد و خشونة.

کثافت روی پوست بدن همراه با زبری و خشن بودن.

❖ **القَشْمِيَّة:** ج قَشَب و قَشَب. ۱- الجديده: ثوب قشيب. ۲- النظيف.

۱- نو، تازه. «ثوب قشيب» لباسی نو و تازه. ۲- پاک و پاکیزه.

❖ **قَش:** يَشُ قَشاً. الشجر أو الثوب أو نحوهما: قطع منه. مو یا قماش را برید.

❖ **قَش:** يَشُ قَشاً و قَشاً. ۱- عليه الخبر: حدّثه به على وجهه. ۲- القصة: رواها.

۱- خبر را برای او نقل کرد. ۲- القصة: قصه یا داستان را بیان

کرد. روایت کرد.

❖ **قَصَا:** يَصْطَرُ قَصَواً وَ قَصَواً وَ قَصَاً (ق ص و).

۱- المكان: يَصْطَرُ. ۲- عن القوم: تبعه.

آن محل دور شد. ۲- عَنِ الْقَوْمِ: از آن قوم و گروه دوری گزید.

❖ **القَصَابُ:** الجزار.

قصاب. گوشت فروش.

❖ **القَصَابِيَّة:** عَمَلُ الْقَصَاب.

حرفه قصاب.

❖ **القَصَائِرُ:** الجهد والثابة: «قصاراك أن تفعل كذا» أي آخر أمرک و مستطاعک.

کوشش و هدف. «قصاراك أن تفعل كذا» سرانجام باید چنین کاری را انجام دهی.

❖ **القَصَاصُ:** الذي يتلو القصص في المجتمعات ليأخذ المال.

روایت کننده قصه و داستان.

❖ **القَصَاصُ:** الجزاء على الذنب، العقاب. ۲- أن يفعل بالفاعل مثل ما فعل.

۱- کیفر گناه. ۲- همان کاری را با گناه کار انجام دهند که او کرده است. قصاص کردن.

❖ **القَصَاصَةُ:** ما يَنْشُ من الشجر والظفر وغيرها.

آنچه را که از مو یا ناخن کوتاه می کنند.

❖ **قَصَبٌ:** يَصِيبُ قَصَباً. ۱- الشيء: قطعة. ۲- الشاة: قطعها عضواً عضواً

آنجیز را برید. ۲- الشاة: گوسفند را تکه تکه کرد.

❖ **قَصَبٌ:** قَصَبٌ، الزرع: صار له قَصَبٌ.

آن محصول رشد کرد دارای شاخ و برگ شد.

❖ **القَصَبُ:** ۱- كل نبات يكون ساقه أنابيب و كعوباً.

۲- الفارسي: منه حلب غليظ تمتل منه المزمار، و تُسَقَف به البيوت. و منه ما تُتخذ منه الأقلام. ۳- «قصب السكر»: نبات

في ساقه ماء حلو مختصر و يمتل منه السكر. يُزْرَع في البلدان الحارة خصوصاً. ۴- عظام الرجلين واليدن و نحوها. ۵- كل عظم ذي عِجْ. ۶- عروق الجناح و عظامها. ۷- هجارج الأنفاس.

۸- قیاب رقای ناعمة من كتان. ۹- خيوط يُلَفُّ عليها شريط من الذهب أو الفضة. ۱۰- «أحرز قصب السبق» أي كان الغالب

المُبَرَّر. وأمله أنهم كانوا يتصبون في ميدان السباق قصباً ثم يتسابقون على قلمها. فمن سبق اقتلمها و أخذها ليحلم أنه السابق.

۱- هر گاهی که ساقه آن مانند نی باشد. ۲- نی موسیقی.

۱- مص قَصَدَ ۲- راست بودن و صاف بودن راه. ۳- رجلٌ قَصَدَ: مردی که نه لاغر و نه چاق است. ۴- طریق قَصَدَ: راه راست و مستقیم. ۵- هو قَصَدَكَ وَ قَصَدَكَ: او بطرف تو است. و بر روی توست.

❖ القَصْدِيّ: جسم مدّتی، اَبَیض قَصْبِيّ، يُطَلَّبُ به و یُطَمَّع. قلع فلزی است برای آبکاری و لحیم کاری مورد استفاده است.

❖ قَصَرَ: یَقْصِرُ، قَصراً. ۱- الشیء: جمله قصیراً. ۲- الشیء علی کذا: لم یَتَجَاوِزْ به غَیرَه. ۳- نَفَسَه علی کذا: اَزمَاها لِیَأْه دون سوا.

۱- آنچیز را کوتاه نمود. ۲- الشیء علی کذا: چیزی را به حد معینی انجام داد. ۳- نَفَسَه علی کذا: خود را بچیزی قانع کرد. خود را ملزم به آن نمود.

❖ قَصَرَ: یَقْصِرُ، قَصراً وَ قِصَراً وَ قِصَارَةً. الشیء: کان قَصِيراً.

آن چیز کوتاه بود، قدش کوتاه بود.

❖ قَصَرَ: یَقْصِرُ، قَصِيراً. ۱- الشیء: جمله قصیراً. ۲- من شَعَرَه: قَصَ منهُ شیئاً لم یَقْلَمْهُ من أَملِه. ۳- فی الأمر: لم یَقْدِرْ علیه، نَوَانِی «مَقَرَّ فی درسه». ۴- عن الأمر: کَفَّ عَنْهُ امتنع مع القدرة علیه.

۱- آنچیز را کوتاه نمود. ۲- من شَعَرَه: قسمتی از موی او را کوتاه کرد. ۳- فی الأمر: در انجام آن کار ناتوان بود. سهل انگاری نمود و قَصَرَ فی درسه: در خواندن درس سهل انگاری نمود. ۴- عن الأمر: از انجام آن امتناع کرد.

❖ القَصُورُ: ج قُصُور. ۱- مص قَصَرَ وَ قَصَرَ: ج قُصُور. ۲- البیت الفخیم الکبیر العالی.

۱- مص قَصَرَ وَ قَصَرَ ۲- کاخ.

❖ القِصَصُ: ۱- مص قَصَرَ. ۲- قِلَّة الطُول.

مص قَصَرَ ۲- کوتاهی قد.

❖ قِصَصٌ: تَقْصِیصاً. الشیء: قِطْعَه.

آنچیز را تکه تکه نمود.

❖ القِصَصُ: ۱- مص قَصَرَ. ۲- فَنّ القِصَّةِ أو الخِبر المقصُوص: «القِصَصُ العالی».

۱- مص قَصَ ۲- هنر داستانرانی. «القِصَصُ العالی».

❖ القِصَصَةُ: الصَفْحَةُ من خَشَب تُنْخَدُ لِالأَکْلِ، ج قِصَص و قِصَاع و قِصَاعات.

سینی چوبی بزرگ. ج قِصَع و قِصَاع و قِصَاعات.

❖ قِصَفٌ: یَقِصِفُ، قِصِفاً. ۱- الشیء: کَثَرَه «قِصَفُ المودّه».

۳- شیء که سقف بعضی از کوخ هارا می پوشاند. ۴- شیء که برای نوشتن خط از آن بهره می گیرند. ۵- قِصَبُ الشُّکر: شیء شکر. ۶- استخوانهای پا و دست. ۷- هر استخوانی مغز آن پر باشد. ۸- رگها و استخوانهای بال پرنده. ۹- مجرای تنفس. ۱۰- پارچه نازکی است از کتان. ۱۱- نوعی از نخ است که زربافت یا نقره ای است. ۱۲- احروز قِصَبُ الشَّیْبِ: مسافه را بُرد.

❖ القِصْبَاءُ: ۱- جَمَاعَةُ القِصَبِ الکثیر. ۲- منبت القِصَب.

۱- یک دسته نی. ۲- نيزار.

❖ القِصْبَةُ: ۱- واحدة القِصَب. ۲- المَدِیْنَةُ. ۳- القَرِیَّة، أو وِسطها. ۴- «قِصْبَةُ الأنف»: عَظْمُه. ۵- «قِصْبَةُ الرِّثَّة»: مَجَرِی النَّفْسِ.

۱- یک عددنی. ۲- شهر. ۳- روستا یا وسط روستا. ۴- قِصْبَةُ الأنف: استخوان بینی. ۵- قِصْبَةُ الرِّثَّة: نای، مجرای تنفس.

❖ القِصْبَةُ: ج قِصَبٌ. ۱- الأحَدُوثَةُ الَّتِی تُکْتَبُ: «القِصْبَةُ الاجتماعیة، القِصَّةُ الغرامیَّة». ۲- الأمرُ المَحدثُ: «رفع قِصْبَه إلى المَحاکم».

۳- حکایه نثریّه طویله أو قصیره تُسَرِّدُ واقِعه أو جملَه وقائعَ مِن الخِیالِ أو الواقعِ أو مِنها فی آن مَعاً.

۱- داستان. «القِصْبَةُ الاجتماعیة، القِصَّةُ الغرامیَّة» داستان اجتماعی، داستان عشقی. ۲- کاری که رخ داده است. «رفع قِصْبَه إلى المَحاکم» سرگذشت خود را برای حاکم نقل کرد.

۳- داستان بلند که به شکل نثر بیان می شود.

❖ قَصَدَ: یَقْصِدُ، قَصْداً. ۱- اَوَّلُهُ أو الیه: تَوَجَّهَ الیه. ۲- الیه: اعتمد. ۳- فی شِیْء: مَثَى مستویاً. ۴- فی الثَّقَّة: تَوَسَّطَ بَیْن الثَّقَیْرِ والثَّقِیْر، کان مَحْتَدلاً. ۵- فی المَحاکم: کان عَادِلاً.

۶- قَصَدَه: مَحَا جَوْد. ۷- الطَّرِیقُ: اسْتَقَام.

۱- بسوی او روی آورد. ۲- الیه: بدو تکیه نمود. ۳- فی شِیْء: آهسته راه رفت. ۴- فی الثَّقَّة: در مصارف زندگی راه میانه پیش گرفت. صرفه جویی کرد. ۵- فی المَحاکم: در اجرای حکم عادل بود. ۶- قَصَدَه: بطرف او روانه شد.

۷- الطَّرِیقُ: راه صاف و هموار شد.

❖ قَصَدَ: تَقْصِیداً. ۱- الشَّاعِرُ: اَنْشَأَ القِصَائِدَ وواصل عَمَلَهَا. ۲- القِصَائِدُ: جَوْدَهَا و هَذَّهَا.

۱- شاعر سرودن قصیده را ادامه داد. ۲- القِصَائِدُ: در سرودن قصائد دقت عمل نمود.

❖ القَصْدُ: ۱- مص قَصَدَ. ۲- استقامه الطریق. ۳- «رجلٌ قَصَدَه»: لا جَسِمَ و لا خَفِیف. ۴- «طَرِیقٌ قَصَدَه»: مستقیم.

۵- «هو قَصَدَكَ وَ قَصَدَكَ»: اَبَى تَجاهدک.

قَصَانَد.

❖ **القَصِيرُ**: جِ قِصَارٍ وَ قَصْعَاءٌ. مِ قَصِيرَةٍ جِ قِصَارٍ وَ قَصِيرَاتٍ وَ قَصَائِرُ. ۱- القَلِيلُ الطَّوْلُ: «ثَوْبٌ قَصِيرٌ». ۲- القَلِيلُ الْمُدَّةُ: «وَقْتُ قَصِيرٍ».

۱- كَوْنَهُ قَدْ. «ثَوْبٌ قَصِيرٌ لِبَاسٌ كَوْنَتَاهُ. ۲- مَدَّتْ كَوْنَتَاهُ. وَ قَوْتُ قَصِيرٍ مَدَّتْ كَوْنَتَاهُ».

❖ **قَضَى**: يَقْضِي. قَضَاءً. عَلَيْهِ الْمَضْجَعُ: حُشِنَ وَلَمْ يَسْتَفْرِهْ وَلَمْ يَبْنَأْ.

خَوَابِكَاهُ أَوْ حُشِنَ وَ رَاحَتْ نَبُودُ.

❖ **القَضَى**: جَاءَ الْقَوْمُ قَضَاهُمْ أَوْ قَضَاهُمْ أَوْ يَقْضِيهِمْ: أَيِ جَمْعِهِمْ. هَمَكِي أَنْ كَرِهَ أَمَدَنْدُ.

❖ **قَضَى**: يَقْضِي. قَضَاءً (قِ ضِ ي). ۱- الْحَاجَةُ: فَرَّغَ مِنْهَا. نَالَهَا. ۲- أَوْقَضَى نَجْمَتَهُ أَوْ قَضَى أَجَلَهُ. أَوْ قَضَى عَلَيْهِ: مَاتَ. ۳- عَلَيْهِ: قَتَلَهُ. ۴- الدَّيْنُ: وَفَاهُ. أَدَاهُ.

۱- بَرَطَفَ كَرْدَ أَنْ نِیَازَ رَا اِنْجَامِ داد. ۲- قَضَى نَجْمَتَهُ: مَرَد. اِجْلَشَ فَرَا رَسِید. ۳- عَلَيْهِ: اَو رَا كَشْت. ۴- الدَّيْنُ: دِینَ رَا اِدا كَرْد.

❖ **قَضَى**: يَقْضِي. قَضَاءً وَ قَضِیًّا وَ قَضِیَّةً (قِ ضِ ي). ۱- بَیْنَ الْخَصْمَیْنِ: حَكَمَ وَ قَضَلَ. ۲- اللُّهُ: أَمَرَ.

۱- بَیْنَ الْخَصْمَیْنِ: مِیَانِ دُو شَمَن قَضَاوَتِ كَرْد. ۲- اللُّهُ: خِدا. چَینِ حَكَمِ كَرْدِه اِسْت.

❖ **قَضَى**: يَقْضِي وَ قَضَاءً (قِ ضِ ي). ۱- هُ: جَعَلَهُ قَاضِیًّا. ۲- الْأَمْرُ: أَمَضَاهُ. أَنْفَذَهُ.

۱- اَو رَا قَاضِی وَ دَاوَرِ كَرْدَانِید. ۲- الْأَمْرُ: أَنْ كَارَ رَا اِنْجَامِ داد.

❖ **القَضَاءُ**: جِ أَقْضِیة. ۱- مَص قَضَى. ۲- الْحُكْمُ. ۳- مَا یَقْدُرُهُ اللُّهُ مِنْ حُكْمٍ: «حَدَّثَ الْحَادِثُ قَضَاءً وَ قَدْرًا». ۴- قَسَمُ مِنَ الْأَقْسَامِ الْإِیْرَانِیَّةِ فِي «لَبْنَان» وَ «سُورِیَا» وَ بَعْضُ الْبِلَدَانِ الْأُخْرَى وَ هُوَ جِزءٌ مِنَ الْمَحَافِظَةِ. ۵- سِیْلُ الْقَضَاءِ: وَ جَوَلُ فِي الْبِلَادِ السَّالِطَةُ الْقَضَائِیَّةُ الْعَاقِلَةُ عَلَى إِجْرَاءِ الْمَآكِلَاتِ وَ الْفِصَلِ بِالْأَحْكَامِ بَیْنَ الْمُتَخَاصِمِیْنِ.

۱- مَص قَضَى. ۲- حَكَمَ وَ دَسْتَوَر. ۳- قَضَا وَ قَدَرِ خِداوَنْد وَ حَدَّثَ الْعَادَاتُ قَضَاءً وَ قَدْرَهُ أَنْ قَضَا وَ قَدَرِ بُوْد. ۴- شَهْرَسْتَانِ كِه دَارِی فَرْمَانْدَارِ اِسْت. ۵- دَاوَرِی.

❖ **القَضَائِبُ**: مَا قُطِعَ مِنَ الشَّيْءِ الْمَقْضُوبِ.

نَكِه جِدا شُدِه اَز چِیزِی.

❖ **القَضَاوِی**: حَمْسٌ یُبَلِّغُ ثُمَّ یُحْمِسُ فِیْهِمْ، وَ مِنْهُ مَا یُجْلَحُ.

نَخِرْدِچِی.

❖ **قَضَبٌ**: یَقْضِبُ. قَضَبًا. ۱- الشَّيْءُ: قَطَعَهُ. ۲- هُ: ضَرْبُهُ

۲- الشَّيْءُ: اَنْكَسَرَ. ۳- الْجِیْشُ الْمَدِیْنَةُ بِالْمَدْفَعِ: رَمَاهَا بِقَذَائِهَا.

۴- بَیْ الطَّائِرَاتِ الْمَدِیْنَةُ بِالْعَذَائِفِ: رَمَتْهَا بِهَا.

۱- اَنْجِیزَ رَا شَكَسْتِ «قَصَبُ الْعِوَةِ جُوبٌ رَا شَكَسْتِ».

۲- الشَّيْءُ: اَنْجِیزَ شَكَسْتِهِ شَد. ۳- الْجِیْشُ الْمَدِیْنَةُ بِالْمَدْفَعِ: اَوْرَشَ شَهْرَ رَا بِه ثَوْبِ بَسْت. ۴- بَیْ الطَّائِرَاتِ الْمَدِیْنَةُ بِالْعَذَائِفِ: هَوَا بِسَاحَا شَهْرَ رَا بِمِیَارَانِ كَرْدَنْد.

❖ **قَضَبٌ**: یَقْضِبُ. قَضَبًا وَ قَضِیْبًا. الرَّعْدُ: اِسْتَدَّ صَوْتُهُ.

وَ عَدَبَهُ شِدَّتْ غَرِیدُ.

❖ **قَضَبٌ**: یَقْضِبُ وَ یَقْضِبُ. قَضَبًا وَ قَضُوفًا. أَقَامَ فِي أَكْلِ وَ شَرَبِ وَ لَهْوِ.

خُوشِ كُذْرَانِیْ نَمُود. مِیْگَسَارِیْ نَمُود.

❖ **لِلْقَضَبِ**: ۱- مَص قَضَبٌ. ۲- الْإِقَامَةُ فِي الْأَكْلِ وَ الشَّرْبِ وَ اللَّهْوِ.

۲- خُوشِ كُذْرَانِیْ وَ مِیْگَسَارِیْ نَمُودَنْ.

❖ **قَضَبُ قَضَبٍ**: قَضَبَتُهُ الشَّيْءُ: قَضَبَهُ.

اَنْجِیزَ رَا بَرِیدُ.

❖ **القَضَبُ**: مَا مَرَّلَ مِنَ الصَّعِقِ فَرَمَ بِهِ أَوْ يَدَا ثَانِیةً.

كَتَمَ كَوْبِیدَهُ شُدِه.

❖ **قَضَبٌ**: یَقْضِبُ. قَضَبًا. ۱- الشَّيْءُ: كَسَرَهُ. ۲- هُ: أَهْلَكَهُ

۳- اللُّهُ عَمَرَهُ: أَذْهَبَهُ. ۴- اللُّهُ طَهَّرَهُ: أَوْرَلَ بِهِ الْمَصِیةَ.

۱- اَنْجِیزَ رَا شَكَسْتِ. ۲- هُ: اَو رَا نِیَابُودِ كَرْد. ۳- اللُّهُ عَمَرَهُ: خِداوَنْدِ عَمَرِ اَو رَا بِه اَخَرِ رَسَانْد. ۴- اللُّهُ طَهَّرَهُ: خِداوَنْدِ اَو رَا دِجَارِ مَصِیْبِ نَمُود.

❖ **قَضَبٌ**: یَقْضِبُ. قَضَبًا وَ قَضَاءً. ر. قَضَا.

❖ **القَضِیْبُ**: الْبَیْدُ. جِ أَقْضَاءٌ. مِ قَضِیْبَةٍ جِ قَضَائِبِ.

دُورِ. جِ أَقْضَاءٌ مِ قَضِیْبَةٍ. جِ قَضَائِبِ.

❖ **القَضِیْبُ**: ۱- مِنَ الشَّرِّ: مَا كَانَ مِنْ سَبْعَةِ أَبْیَاتِ فِصَاعِدًا.

۲- الشَّرُّ الْجُودُ الْمُنْفَعُ. ۳- «بَیْتُ الْقَضِیْبِ»: أَنْفَسُ مَا فِیْهِ، أَوْ الْبَیْتُ الْمَشْتَمَلُ عَلَى غَايَةِ الشَّاعِرِ. وَ یَكُنُّ بِه عَنِ الْغَايَةِ: «لَنْتَهِيَ فِي حَدِیْثِهِ إِلَى بَیْتِ الْقَضِیْبِ».

۱- مِنَ الشَّرِّ: شَعْرِیْ كِه اَز ۷- بَیْتِ بَیْشْتَرِ بَاشَد. ۲- شَعْرِیْ كِه

بِه خُوبِیْ سُرُودِه شُدِه. ۳- بَیْتُ الْقَضِیْبِ: بَهِتَرِیْنِ بَیْتُ فِصِیدِه كِه هَدَفِ شَاعِرِ رَا بَیَانِ مِیْكَند. وَ گَاهیْ كِتَابِه اِسْتِ اَز هَدَفِ وَ مَنْظُورِ. «لَنْتَهِيَ فِي حَدِیْثِهِ إِلَى بَیْتِ الْقَضِیْبِ» سِرَانْجَامِ مَنْظُورِ اَصْلِیْ خُودِ رَا بَیَانِ كَرْد.

❖ **القَضِیْبَةُ**: مِنَ الشَّرِّ: سَبْعَةُ أَبْیَاتِ فِصَاعِدًا. جِ قَضِیْبِ وَ قَضَائِبِ.

شَعْرِیْ كِه اَز هَفْتِ بَیْتِ شَعْرِ بَیْشْتَرِ بَاشَد. جِ فِصِیدِ وَ

بالقضب.

۱- آنجیز را بُرید. ۲- او را با ترکه چوب زد.

❖ قَضَبٌ: قضباً. ۱- الشيء: قطعه. ۲- الكرْم: قطع أخصانه أيام الربيع.

۱- چیزی را نکه نکه نمود. ۲- الكرْم: درخت ناک را به هنگام بهار هَرَس کرد.

❖ قَضَمٌ: يَضُمُّ، قَضَمًا. الشيء: كسره بأطراف أسنانه.

چیزی را گاز زد. خورد.

❖ قَضَمٌ: يَضُمُّ، قَضَمًا. الشيء: كسره بأطراف أسنانه.

چیزی را گاز زد. خورد.

❖ القَضِيبُ: الشَّصَنُ المقطوع، ج قَضبان قَضبان.

شاخه بریده شده. ج قَضبان و قَضبان.

❖ القَضِيَّةُ: ج قضایا. ۱- مص قضی. ۲- الحكم.

۱- مص قضی. ۲- حکم و دستور.

❖ القَضِيبِيُّ: جاء القوم قَضِبَهُمْ أو قَضَبَهُمْ أو يَفْضِيهِمْ:

أى جمعهم.

همگی آن گروه آمدند.

❖ قَطٌّ: ۱- للقطيل: «ما عندي إلا هذا قَطٌّ». ۲- تدخل عليها

«فاء» تربيةً للقَطِّ: «قرأت صفحةً قَطٌّ». أي صفحة لا غير.

۱- برای تقلیل آورده می شود. «ما عندي إلا هذا قَطٌّ» ندارم

جز این و پس. ۲- گاهی «فاء» می گیرد برای زینت: «قرأت

صفحةً قَطٌّ» یک صفحه نه بیشتر خواندم.

❖ قَطٌّ: ظرف زمان لاستغراق الماضي، ولا تقع إلا بعد الماضي

المنفي «ما قرأت هذا الكتاب قَطٌّ» أي في ما مضى من عمري.

ظرف زمان است برای استغراق ماضی و فقط پس از

ماضی منفی می آید. «ما قرأت هذا الكتاب قَطٌّ» این کتاب را

هرگز نخواندم.

❖ القَطُّ: البُسُور، المُرُّ، ج قطاط و قِطَطَةٌ.

گربه. ج قطاط و قِطَطَةٌ.

❖ القَطَائِفُ: نوع من المأكولات، وهو عجين خاص يُخَشَّن

بالسُكَّر والوزر أو الجوز أو نحوهما.

نوعی حلواست که خمیر مخصوصی است پر می شود از

شکر و بادام و گردو.

❖ القَطَّانُ: ج قَطَر و قَطَرَات. ۱- عدد من الجهال يلي بعضها

بعضاً على نسبي واحد. ۲- عربات السكَّة الحديدية المتتابعة.

۱- قطار شران کاروان. ۲- قطار.

❖ القَطَّارَةُ: أداة صغيرة دقيقة من زجاج يُسَال منها الدواء في

الأنف أو في العين قطرة قطرة.

قطره چکان.

❖ القَطَّاع: الكثير القطع الشديده.

بسیار قطع کننده.

❖ القِطَاع: قِسْمٌ من كلٍّ، أو مجال ج قِطَعَةٌ: «القِطَاع

الاقتصادي في البلده»

بخشی از کل. ج قطعه «القِطَاع الاقتصادي في البلده» بخش

اقتصادی در کشور.

❖ القِطَاعَةُ: ما سقط من القَصح.

خاک ازه، ریزه های چیزی بریده شده.

❖ القِطَاعَةُ: عند النصارى: الامتناع عن تناول اللحم وبعض

المأكَل الأخرى في أيام معلومة.

عند النصارى: نزد مسیحیان نخوردن گوشت و چیزهای

دیگر در روزهای مشخص و معلوم.

❖ القِطَاف: ۱- مص قَطَف. ۲- أوان قَطَف الثمر: «حان

القِطَاف». ۳- القِطَف.

۱- مص قَطَف. ۲- زمان چیدن میوه، «حان القِطَاف» زمان

چیدن فرا رسید. ۳- چیدن.

❖ القِطَافَات: فصيلة نباتية فيها الغُزْل والحِصْن والعُصْ و

نحوها، منها ما هو غذاء للإنسان ومنها ما هو علف للحيوان.

حبوبات اعم از عدس و نخود و لوبیا، که مقداری از

حبوبات است برای خوراک انسان و نوعی دیگر از قبیل

جو خوراک دام است.

❖ قَطَبٌ: يَقْطِبُ، قَطْبًا و قَطْبًا. ضمٌ حاجبيه و عیس.

اخم کرد. ترشروئی کرد.

❖ قَطَبٌ: يَقْطِبُ، قَطْبًا. ضمٌ حاجبیه و عیس.

اخم کرد. ترشروئی کرد.

❖ القِطَبُ: ج قُطُوب و أَقْطَاب و قِطْبَةٌ. ۱- كوكب لا يبرح

مكانه بين الفرقدين والجذْي يُنْبئ عليه القِطْبَة ويدور عليه

القَلْبُک. ۲- تدار الشيء و قواسه: «هو قِطْب ذلك الأمر».

۳- سيد القوم الذي يدور عليه أمرهم: «هو قِطْب بني فلان».

۴- في الجغرافيا: طرف محور الأرض، و هما قِطْبَان: القطب

الشمالي و القطب الجنوبي.

۱- ستاره قطبی که بین ستاره جدی و فرقدین قرار دارد و

تکان نمی خورد اساس قبله را بانوجه به این ستاره تعیین

می کنند. ۲- محور و مدار چیزی. «هو قطب ذلك الأمر» او

محور آنکار است. ۳- بزرگ قوم «هو قطب بني فلان» او

بزرگ بنی فلان است. ۴- در علم جغرافیا عبارت است از

دو قطب زمین شمالی و جنوبی.

آن چیز را دو نیم کرد: بُرید. ۲- آنچیز را از هم جدا کرد.

۳- الطريق علی السالکین: راه را بر مردم بست. ۴- فی القول: سخن فطمی گفت.

❖ قَطَعَ: يَطْعُ، قَطَعًا وَقَطْعًا: التهر: عبره.

از روی رودخانه عبور کرد.

❖ قَطَعَ: يَطْعُ، قَطَعًا: الصديق: هجره، ترک عشرته.

با دوست قطع رابطه کرد. او را ترک کرد.

❖ قَطَعَ: يَطْعُ، قَطَعًا: الشيء: قطعه قطعه قطعه.

چیزی را تکه تکه کرد.

❖ القَطْع: ۱- مص قطع. ۲- قُصِلَ بعض أجزاء الجسم «قطع

اليده». ۳- الأمر واقع قطعاً: أي بلا ريب. ۴- النقود: «القطع النادر».

۱- مص قُصِعَ ۲- جدا کردن بخشهایی از یک چیز. «قطع اليده» بریدن دست. ۳- الامر واقع قطعاً: بدون شک آن کار

اتفاق می افتد. ۴- پول کمیاب.

❖ قَطَفَ: يَطْفُ، قَطْفًا: ۱- التمر: جناه و جمعه. ۲- مفسلة:

أخذ ما فيها من السل.

۱- میوه را چید و جمع آوری نمود. ۲- مفسلة: هرچه غسل در کندویش بود برداشت.

❖ قَطَفَ: يَطْفُ، قَطْفًا: التمر: جناه و جمعه.

میوه را چید و جمع آوری نمود.

❖ القَطَف: ج قِطَاف وَقُطُوف. ۱- الثمار المقطوفة. ۲- المقنود ساعة يَطْف.

۱- میوه های چیده شده. ۲- خوشه به هنگام چیده شدن.

❖ قَطَنَ: يَنْطُنْ، قُطُونًا: في المكان أو به: أقام به وأخذه موطنًا.

در آنجا رحل اقامت افکند. ساکن شد.

❖ القَطَنُ: موضع الإقامة: ج أَقْطَان

محل اقامت. ج أَقْطَان.

❖ القَطَنُ: نبات يقوم على ساق ثم يطرع، بزوره مغطاة برعم أبيض اللون، ينزل وتنسج منه الثياب. يوزع في البلدان الحارة، وأهم موابطنه «الولايات المتحدة» و«الهند» و«الأمم المتحدة» و«مصر».

❖ القَطَنِيَّة: ۱- الثياب المنسوجة من القطن. ۲- الحبوب التي ينسج على أقطان

پنبه. که در مناطق گرم پرورش داده میشود از قبیل، آمریکا، هندوستان و اتحاد شوروی سابق، مصر. از هسته آن روغن گرفته می شود.

❖ القَطَنِيَّة: ۱- الثياب المنسوجة من القطن. ۲- الحبوب التي

❖ قَطَر: يَطْرُ، قَطْرًا وَقُطُورًا: قطرانًا. الماء أو غيره: سال و سقط قطرة قطرة.

آب قطره قطره چکید.

❖ قَطَر: يَطْرُ، قَطْرًا: ۱- الحمال: قُرب بعضها إلى بعض على نسبي واحد. ۲- المرأة: أتبعها باقطار.

شنرها را ردیف کرد. ۲- العریة: واکن را به قطار بست.

❖ قَطَرُ: يَطْرُ، قَطْرًا: ۱- الماء أو غيره: أساله قطرة قطرة.

۲- السائل: حَزْهَ ثُمَّ يَزِدُّ بخاره فأساله قطرة قطرة.

۱- آب را قطره قطره چکاند. ۲- السائل: مایع را تقطیر نمود، اول بخار کرد سپس سرد گردانید بشکل قطره قطره چکانید.

❖ القَطَرُ: ج قطار. ۱- مص قطر. ۲- المطر. ۳- سَكْرٌ يَذاب بالماء ثم يُمَلُّ على النار حتى يتفقد، ويَتَّخَذُ مع الحلويات العريضة خصوصًا.

۱- مص قَطَر ۲- باران. ۳- شیره شکریه برای پختن شیرینی های عربی از آن استفاده می شود.

❖ القَطَرُ: ج أقطار. ۱- الإقليم. ۲- الناحية والجانب.

۳- قَطَر الدائرة: في الهندسة: خط مستقيم يَرُ مركز الدائرة وينتهي إلى طرفيها و يقسمها قسمين متساويين. ۴- قَطَر المربع والمستطيل والمضلع: الخط المستقيم الذي يصل بين الزاويتين المتقابلتين من هذه الأشكال.

۱- اقلیم. ۲- سمت و سو. ۳- قَطَر الدائرة في الهندسة: خط مستقيم است که از مرکز دایره عبور می کند. ۴- قطر المربع والمستطيل والمضلع: خط مستقيم است که در این اشکال از بین زوایا رد می شود.

❖ القَطْران: ۱- عصارة شجر الصنوبر والارز ونحوهما، تُطْبَخ و يُستعمل في بعض الحاجات. ۲- سائل لزج أسود إلى شمرة، يستخرج من الخشب والنعم بالتقطير.

۱- صمغ درخت. ۲- نوعی مایع است چسبناک و سیاه رنگ که از راه تقطیر چوب و زغال بدست می آید.

❖ القَطْرَة: ج قطرات. ۱- المرأة من قطر. ۲- السُفْطَة: «قطر» الماء. ۳- كل دواء يُسال في العين أو الأنف أو الأذن قطرة قطرة.

۱- یک قطره. ۲- نقطه. ۳- هر دارویی که به شکل چکیدن قطره در چشم و گوش و بینی از آن بهره میگیرند.

❖ قَطَعَ: يَطْعُ، قَطَعًا وَمَقْلَعًا: ۱- الشيء: جَزَّه.

۲- الشيء: فصل بعضه عن بعض. ۳- الطريق على السالكين: منه وأخافه. ۴- في القول جزم.

۱- مص. قَفَر ۲- گودی. عقی. «قعر البئر» گودی و ته چاه.

۳- زمین گود.

❖ قَفَقَفَ: قَفَقَفَ ۱- السَّلاخُ: صَوْتُ ۲- الشَّيْءُ الْيَابِسُ أَوْ بِهِ:

حَرْكُهُ مَعَ صَوْتٍ.

۱- سلاحها چکاچک کرد. ۲- الشَّيْءُ الْيَابِسُ: چیزی خشکی

را تکان داد غش غش کرد.

❖ الْقَفَقَعَةُ: ج قَفَاعٍ. ۱- مص قَفَقَفَ. ۲- صرير الأسنان.

۳- صوت السلاح.

۱- مص قَفَقَع ۲- صدای بهم خوردن دندانها. ۳- صدای

چکاچک سلاحها.

❖ الْقَفُورُ: البعید الفَر.

بسیار گود.

❖ الْقَعِيدَةُ: للمفرد والجمع والمذكر والمؤنث، المجالس.

برای مفرد جمع مذکر مؤنث یکسانست همنشین.

❖ الْقَعِيدَةُ: مَا يَجْلِسُ عَلَيْهِ، ج قَعَائِدُ.

نشیمنگاه، ج قَعَائِدُ.

❖ الْقَعِيرُ: ر. الْقُورُ.

❖ قَفٌّ: يَقْفُ وَيَقْفُ. قَفُوفًا، الشَّيْءُ: انْضَمَّ بَعْضُهُ إِلَى بَعْضٍ،

تَقَبُّضٌ.

به یکدیگر پیوست. متقبض شد.

❖ قَفْفِيٌّ: تَقَفَّفَ (ق ف و) ۱- عَلَى الشَّيْءِ: ذَهَبَ بِهِ وَفَقَى السِّلَّ

عَلَى الْمَدِينَةِ. ۲- الشَّعْرُ: جَعَلَ لَهُ قَافِيَةً.

۱- آنچیز را با خود بُرد. قَفْفَى السِّلَّ عَلَى الْمَدِينَةِ: سَبِيلَ

شهر را برد. ۲- الشعر: برای شعر قافیه ساخت.

❖ الْقَفَا: ج أَقْفِيَّةٌ وَأَقْفٌ وَأَقْصَاءُ وَقُفٌّ وَقَفُوفٌ.

۱- مؤخر النقي. مذکر وقد یؤنث. ۲- «قفا الشَّيْءَ»: مؤخِّره.

خلفه. ۱- پس گردن. مذکر است و گاهی مؤنث می شود.

۲- قفا الشَّيْءَ: پایان و آخر هر چیزی.

❖ الْقَفَارُ: طَعَامٌ أَوْ خَبِزٌ قَفَارٌ: أَي لَيْسَ مَعَهُ مَا يَطْبِئُهُ.

خوراک و نان خالی. غذا خورشت نداشت.

❖ الْقِفَالُ: أَرْضٌ قِفَارٌ: خَالِيَةٌ مِنْ أَهْلِهَا.

سرزمین خالی از سکنه.

❖ الْقَفَائِلُ: لِبَاسُ الْكَثَمِ مِنْ جِلْدِ أَوْ نَحْوِهِ، ج قَفَائِفُ.

دستکش از جنس پوست برای جلوگیری از سرما، ج

قَفَائِفُ.

❖ الْقَفَقَةُ: الْوَعَاءُ مِنْ وَرَقِ النَّخْلِ أَوْ نَحْوِهِ، ج قَفَفٌ.

برگ خشک خرما و یا درخت. ج قَفَفٌ.

❖ قَفْرٌ: يَقْفَرُ قَفْرًا. ۱- الطَّعَامُ: كَانَ «قَفْرًا». أَي لَيْسَ مَعَهُ مَا

تُطْبَخُ كَالْمَدَسِ وَالْمَحْصِ وَالْقَوْلُ، ج قَفَاتِيٌّ.

۱- پارچه بافته شده از پنبه. ۲- حیوانات که خوارباری است

از قبیل نخود و لوبیا، ج قَفَاتِيٌّ.

❖ الْقَطِيعُ: الطَّائِفَةُ مِنَ الْغَنَمِ أَوْ الْجِبَالِ أَوْ الْبَقَرِ أَوْ سَوَاهَا، ج

قُطْعَانٍ وَ قِطَاعٍ. جَعِ أَقَاطِيعُ.

گله گوسفند و شتر و گاو و غیره. ج قُطْعَانٍ وَ قِطَاعٍ. جِجِ

أَقَاطِيعُ.

❖ الْقَطِيعَةُ: ج قُطَاعٍ. ۱- الْمِهْجَرَانِ: «الْقَطِيعَةُ بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ».

۲- قُطْعُ الْعَلاَقَاتِ بَيْنَ بَلَدَيْنِ: «الْقَطِيعَةُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ».

۱- مِهْجَرَانِ: قِطْعُ رَابِطَةٍ بَا خَوْشَانِ. «الْقَطِيعَةُ بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ»

۲- قِطْعُ رَابِطَةٍ بَيْنَ دَوْلَتَيْنِ. «الْقَطِيعَةُ الْاِقْتِصَادِيَّةُ» قِطْعُ

رَابِطَةٍ اِقْتِصَادِيٍّ.

❖ الْقُطْعَانُ: ۱- الْقَاطِنُ. ۲- أَهْلُ الدَّارِ.

۱- کسیکه در یک جاساکن است. ۲- ساکنان خانه.

❖ الْقُعَادُ: مَا يَبْقَدُ مِنْ أَصِيبٍ بِهِ.

مرضی است که انسان را زمین گیر می کند.

❖ الْقَعْفُ: الْقَذْحُ الضَّخْمُ الْغَلِيظُ، ج أَقْعَبٌ وَقِیَابٌ وَقِیْبَةٌ.

قدح کلفت و بزرگ. ج أَقْعَبٌ وَقِیَابٌ وَقِیْبَةٌ.

❖ قَعْدٌ: يَقْعُدُ قُعُودًا وَ مَقْعَدًا. ۱- كَانَ قَاعًا فِجِلَسَ. ۲- بِهِ:

جمله بقعد.

۱- ایستاده بود نشست. ۲- بِهِ: او را نشانید.

❖ قَعْدٌ: يَقْعُدُ قُعُودًا. ۱- عَنْ حَاجَتِهِ: فَأَخَّرَ «لَا تَعْدُوا عَنْ

طَلَبِ رِزْقِكُمْ». ۲- قَامَ.

۱- عَنْ حَاجَتِهِ: از کار خود عقب افتاد. «لَا تَعْدُوا عَنْ طَلَبِ

رِزْقِكُمْ» از طلب روزی تأخیر نکنید. ۲- برخاست.

❖ الْقَعْدَةُ: ۱- الْمَرْءُ مِنْ قَعْدَ ۲- مَرْكَبُ الْإِنْسَانِ.

۱- یکبار نشستن. ۲- وسیله سواری.

❖ الْقَعْدَةُ: الْكثيرُ الْقُودِ.

کسی که بسیار می نشیند.

❖ الْقَعْدَةُ: مَا يَقْعُدُ عَلَيْهِ مِنْ سِرَجٍ أَوْ زُحْلٍ أَوْ نَحْوِهَا، ج

قُعْدَاتُ.

محل نشستن از قبیل زین اسب یا دوجرخه، ج قُعْدَاتُ.

❖ قَفْرٌ: قَفَرًا. ۱- الْبَيْتُ أَوْ نَحْوُهَا: عَقَفَهَا. ۲- الشَّيْءُ: جَعَلَهُ

مُقَفَّرًا (ر. الْمَقَرُّ). ۳- فِي كَلَامِهِ: أَخْرَجَهُ مِنْ حَلْفِهِ.

۱- چاه را عمیق گردانید. ۲- الشَّيْءُ: چیزی را گود و عمیق

کرد. (ر. الْمُقَفَّرُ). ۳- فِي كَلَامِهِ: سَخِنَ رَأْيَ بَيْخٍ كَلَامًا اِدَّادًا.

❖ الْقَفْرُ: ج قُفُورٌ. ۱- مص. قَفَر. ۲- مِنْ كُلِّ شَيْءٍ أَعْيُفٌ:

أَقْصَاءُ وَعَقْمٌ وَنَهَابٌ أَسْفَلُهُ «قَفَرُ الْبَيْتِ». ۳- الْوَهْدَةُ.

بطييه. ۲- الرأس، قل شَرَوْه.

۱- خوراک بدون خوردن بود. ۲- الرأس: موی سر کم شد.

❖ القلب: ج قُفْر و قُفُور. ۱- الأرض التي لا بشر فيها ولا ماء ولا عشب. «أَرْضُ قُفْر». ۲- الحيز الذي ليس معه ما بطييه. ۳- «دار قفر»: خالية.

۱- سرزمین خالی از سکنه. ۲- نان خالی. ۳- دار قفر: خانه خالی.

❖ القفر: الأرض التي لا بشر فيها ولا ماء ولا عشب، ج قُفَرَات.

سرزمین خشک و خالی از سکنه. ج قُفَرَات. ❖ قُفْرٌ: يَتَقَرُّ: قُفْرًا وَ قُفْرَانًا وَ قُفْرًا وَ قُفُورًا. التزأل أو غيره: وثب أحو بُرِد. جهيد.

❖ القفص: ج أقفاص ۱- محبس الطير والحيوان. ۲- رقعة من جلد أو غيره يحيط بها سياج من خشب يحبس عليها الطفل الصغير للعب.

۱- قفس پرند و حیوان. ۲- تکه‌ای از پوست است که اطراف میله‌های چوبی نهاده است و محل بازی کودک است.

❖ قَفَقَفَ: قَفَقَفَةً: ارتعد من البرد أو غيره.

بر اثر سرما لرزید. ❖ قَفَلٌ: يَتَقَفَلُ وَ يَتَقَفَلُ: قَفْلًا وَ قَفْلًا: رجع من الشَّرف خاصّة.

از سفر بازگشت. ❖ قَفْلٌ: تَقَفُّلاً: الأبواب: غلظها.

درها را بست. ❖ القفل: ج أقفال وَ أَقْفَل وَ قَفُول. الحديد الذي يُخلق به الباب ويُفتح بالمفتاح.

۲ قفل در. ❖ القفص: ج قُفْرَان. ۱- الحيز الذي ليس معه ما بطييه. ۲- الوعاء أو الجراب.

۱- نان خالی. ۲- ظرف. توبره. ❖ قَفْلٌ: يَتَقَفَلُ: قَفْلًا وَ قَفْلًا وَ قَفْلًا: ۱- الشيء: كان قليلاً نادراً. ۲- قف ماله. ۳- اتصل «ما» «فل»، فيقال مثلاً: قلباً رأيتك، و تكون «ما» كافّة عن عمل الرفع فلا ضرورة للفاعل.

۱- آن چیز کمیاب شد. ۲- دارائی او کم شد. ۳- گاهی «ما» به «فل» متصل می‌شود و قفله که در اینصورت ما کافه است و نیازی به فاعل نیست.

❖ قَفْلًا: يَتَقَفَلُ: قَفْلًا (ق ل ي) و اللحم أو غيره: أنضجه في المقل.

گوشت را در ماهی تابه پخت.

❖ قَلَبَ: يَتَقَلَّبُ: قَلْبًا. (ق ل ي) اللحم أو غيره: أنضجه في المقل.

گوشت را در ماهی تابه پخت. ❖ القلاد: خيط من الشَّعاس يطوّل ويلو على حلقة القِرط أو الخاتم.

قلاده. گردنبند. نخ طلائی که دور انگشتر یا گوشواره بپیچند.

❖ القلادة: ما يُجَمَلُ في العنق من الحلي، ج قَلَادِيد و قِلَاد: «قلادة المرأة».

گردنبند زینتی. ج قَلَادِيد و قِلَاد: «قلادة المرأة» گردنبند زن.

❖ القلایع: شراع السفينة، ج قُلُوع. بادبان کشتی. ج قُلُوع.

❖ القلایعة: شراع السفينة.

بادبان کشتی.

❖ القلامة: ۱- ما تُطْعَم من القنوم ۲- قلامة الظفر: ما سقط من طرفه، وهي تنزل في الجبسة والمقارة.

۱- براده ریزه‌های چوب. ۲- قلامة الظفر: ریزه‌های ناخن که گرفته شده. که ضرب المثل است درباره آدم خوار و پست و خسیس.

❖ القلایة: مسكن الأسف.

محل سکونت اسقف.

❖ قَلَبَ: يَتَقَلَّبُ: قَلْبًا. ۱- الشيء: حوَّله و جعل أعلاه أسفله «قلب الرءاء» ۲- الشيء: جعل باطنه ظاهراً «قلب الأرض».

۳- الأرض للزراعة: حوَّها «والمقلب»، و هي حديدة تُقَلَّب بها الأرض للزراعة. ۴- الشيء: حوَّله عن وجهه أو حالته. ۵- عمّا يريد: عرَّفه عنه.

۱- چیزی را زیر و رو کرد. «قلب الرءاء» لباس را پشت رو نمود. ۲- الشيء: آنچیز را بالا و پایین نمود. «قلب الأرض» زمین را زیر و رو کرد. ۳- الأرض للزراعة: زمین را برای زراعت زیر و رو کرد شخم زد. ۴- الشيء: آنچیز را دگرگون نمود. ۵- عمّا يريد: او را از آن کار بازداشت.

❖ قَلَبَ: يَتَقَلَّبُ: قَلْبًا. ۱- الشيء: قلبه. ۲- الأمور: مجتمها و نظر في عواقبها.

۱- آنچیز را زیر و رو کرد. ۲- الأمور: بدان کار نگریست و عواقب آن را دوز نظر گرفت.

❖ القلب: ج قُلُوب. مص. قلب. ۲- عضو عضلي في الجانب الأيسر من الصدر ينقل منه الدم إلى أطراف الجسم. ۳- العقل.

۴- «قلب الجیش»: وسطه، و هو جهة من جهات الجیش

الخمس، ۵ - «قلب كل شيء»: لُبُّه، محضه، خالصه. ۶ - «قلب المدينة أو نحوها»: وسطها، جهتها الرئيسية. ۷ - «أفعال القلوب»: هي «ظن» و «أخواتها» و تدل على الرجحان أو على اليقين. وهي تنصب مفعولين.

۱ - مص قلب. ۲ - قلب انسان یا حیوان. ۳ - عقل و خرد. ۴ - قلب الجیش: قلب وسط ارتش که یکی از جهات پنجگانه ارتش است در میدان نبرد. ۵ - قلب المدينة: وسط شهر. ۷ - أفعال قلوب: هفت فعل هستند که عبارت از «ظن» و گرویش که دلالت بر رجحان و یقین دارند و دو مفعول را نصب میدهند.

❖ القَلَمُ: ج قُلَمٌ و قِلَالٌ. ۱ - أعلى الرأس والجبل وكل شيء. ۲ - الجزء المطمعة من قنار.

۱ - قَلَمٌ كوه بالای سر. ۲ - كوه بزرگ سفالی. ❖ القَلَمُ: ج قُلَمٌ. ۱ - مص قُلَمٌ. ۲ - صفة الشيء التليل. ۱ - مص قُلَمٌ. ۲ - صفت چیز کمیاب.

❖ قَلَمٌ: تقلیداً. ۱ - «السيف: جعل حالته في عنقه. ۲ - المرأة القلادة: جعلها في عنقها. ۳ - «العمل: فَوَضَعَهُ إِلَيْهِ. ۴ - «القضاء في البلد: أقامه قاضياً فيه. ۵ - «في العمل: فعل مثل فعله و تبعه من غير نظر ولا تأمل «قَلَمَهُ في كلامه أو مشيه».

۱ - او را مسلح به شمشیر نمود. ۲ - المرأة القلادة: گردنبند را به گردن زن او بخت. ۳ - العمل: کار را به او سپرد. ۴ - القضاء: في البلد: او را قاضی شهر نمود. شد في العمل: از او بدون کم و کاست تقلید کرد. «قَلَمَهُ في كلامه أو مشيه» در گفتار و راه رفتن از او تقلید کرد.

❖ قَلَمٌ: يَتَلَمَّسُ، قُلُوصاً. ۱ - التوب بعد الفسل: انكش و قصر. ۲ - الشفة: الزوت علواً و ارتفعت. ۳ - الظل عن كذا: انقبض.

۱ - لباس بر اثر شستن کوتاه شد. ۲ - الشفة: لب بطرف بالا کج شد. ۳ - الظل عن كذا: سایه از بین رفت ناپدید شد. ❖ قَلَمٌ: تَقْلِيصاً. ۱ - قمیض: شمره و رفعه. ۲ - القميص: تشمر وارفع.

۱ - پیراهن را بلند کرد. پیراهن را برت کرد. دور انداخت. ۲ - القميص: پیراهن بلند شد. پیراهن دور انداخته شد.

❖ قَلَمٌ: يَتَلَمَّسُ، قَلَمًا. ۱ - الشيء: انترعه من أصله «قلع الشجرة. ۲ - «الحاكم: عزله. ۳ - الشيء: حوَّله عن موضعه. ۱ - الشيء: آنچه را که از ریشه برید. «قلع الشجرة» درخت را از ریشه کند. ۲ - الحاكم: حاکم او را عزل کرد. ۳ - الشيء: چیزی را جابجا کرد.

❖ قَلَمٌ: تَقْلِيصاً. ر. قَلَعَ.

❖ القَلَمُ: شراع السفينة، ج قُلُوعٌ و قِلَاعٌ و قِلَمَةٌ.

بادبان کشتی. ج قُلُوعٌ و قِلَاعٌ و قِلَمَةٌ.

❖ القَلَمَةُ: ج قِلَاعٌ و قُلُوعٌ. ۱ - الحصن. ۲ - «القلمة الطائرة: طائرة ضخمة من قاذفات القنابل.

۱ - دن. ۲ - القلمة الطائرة: هواپیمای بزرگ بمب‌افکن.

❖ قَلَفٌ: يَتَلَفُّ، قَلَفًا. ۱ - الشجرة: نزع عنها قشرها. ۲ - الظفر: قطعه و اقلعه من أصله.

پوست درخت را کند. ۲ - الظفر: ناخن را از بیخ درآورد.

❖ القَفَّةُ: جلدة عضو الشائل، ج قَلَفٌ.

پوست سر آلت تناسلی مرد که به هنگام خسته بریده می‌شود.

❖ قَلَبٌ: يَتَلَبُّ، قَلَبًا. ۱ - اضطرَب: «بات قلقاً» ۲ - لم يستقر في مكان.

۱ - مضطرب شد. نگران شد. «بات قلقاً» تا صبح نگران شد.

۲ - در بکجا آرام نگرفت.

❖ القَلَقُ: ۱ - مص قَلَقٌ. ۲ - الاضطراب و عدم الاستقرار.

۱ - مص قَلَقٌ ۲ - نگرانی و عدم آرامش.

❖ القَلَقُ: المضطرب، الذي لا يستقر.

نگران. کسی که آرام و قرار ندارد.

❖ القَلَقاسُ: أصل نبات يؤكل مطبوخاً، لُبُّه شبيهة بَلَبٌ الباطا.

گیاهی است که مغز آنرا پخته می‌خورند مانند سیب زمینی است.

❖ قَلَقَلٌ، قَلَقَلَةٌ و قَلَقَالٌ و قَلَقَالٌ، الشيء: حرَّكه.

چیزی را جنباند. تکان داد.

❖ قَلَلٌ: تَقْلِيلًا. ۱ - الشيء: جعله قليلاً «قلل له القضاة».

۲ - الشيء في عينه: أراه إياه قليلاً.

۱ - آنچه را کم کرد. «قلل له القضاة» عطا و بخشش به او را کم کرد. ۲ - الشيء في عينه: آنچه را کم و کوچک به نظر او رساند.

❖ قَلَمٌ: يَتَلَمَّسُ، قَلَمًا. ۱ - الشيء: قطع منه شيئاً. ۲ - الظفر: قص ما طال منه.

۱ - مقداری از آن چیز را برید. ۲ - الظفر: ناخن بلند شده را کوتاه کرد.

❖ قَلَمٌ: تَقْلِيصاً. ۱ - الشيء: قطع منه شيئاً «قلم السودة».

۲ - الكر أو نحو: قطع بعض أغصانه لزيادة نموّه أو إنتاجه، أو لتجميله. ۳ - الظفر: قص ما طال منه.

۱- مقداری از آن چیز را ببرد، کوتاه کرد. ۲- الکرّم أو نحوه: ناک یا درخت قلمه زد برای رشد و نمو کردن. ۳- الطّفر: ناخن بلند را کوتاه کرد. هرس کرد.

❖ **القلم:** ج اقلام. ۱- القنبة التي تُبرى ويكتب بها. ۲- خشبة أسطوانية مستطيلة تتوسطها مادة رصاصية، سوداء أو ملونة، تُتخذ للكتابة والرسم.

۱- قلم تراشیده شده برای خطاطی. ۲- مداد. ❖ **القلمسوة:** نوع من ملابس الرأس، وهي على هيئة متصدة، ومنها ما يليه بعض الكهنة المسيحيين، ج قلايس و قلائيس و قلايس و قلايس.

شب کلاه و نوعی از آنرا کشیشان مسیحی بر سر می گذارند. ج قلايس و قلائيس و قلايس.

❖ **القنبة:** ج قلايا. ما قُلب مع الطبخ لطيبه، كالقبض و نحوه. ۲- مرقة تُتخذ من لحوم الجزور و أكبادها.

۱- آنچه را سرخ کرده اند یا پختن غذا برای خوشمزه نمودن غذاها بپاز سرخ شده. ۲- خورشتی است با گوشت و قلوه سرخ شده.

❖ **القليل:** ج قليلون و اقلّاء و قلل. م قليلة. ج قليلات و قلائل. ۱- ما كان شئيل الكمية أو العدد. ۲- «رجل قليل الخير» أي لا يكاد يفعله.

۱- کمیاب و اندک. ۲- رجل قليل الخير: کم خیر و برکت. ❖ **القمامة:** الضّمار و الذّلّ.

خواری و پستی.

❖ **القماش:** بالغ القماش. فروشنده گندم.

❖ **القمار:** ۱- مص قانز. كل ليب يشترط فيه وراهن. ۲- قماربازی کردن که برد و باخت دارد.

❖ **القماش:** ج أقماش. ۱- ما على وجه الأرض من فئات الأشياء. ۲- النسيج من حرير أو صُن أو نحوها. ۳- «قماش البيت»: أمتنحه.

۱- هر چیز بُنجل و بی ارزش. ۲- پارچه بافته شده. ۳- قماش البيت: کالای موجود در خانه.

❖ **القماش:** القطعة من القماش. یک قطعه پارچه.

❖ **القماش:** ج قُط. ۱- خرقة عريضة تُلَفّ على المولود الصغير. ۲- حبلٌ يُشدُّ به الأسير. ۳- حبلٌ تُشدُّ به قوائم الشاة للذبح. ۱- قنداق بچه. ۲- طنابی که اسیر را بندان می بندند. ۳- طنابی

که دست و پای گوسفند را برای سربریدن بدان می بندند. ❖ **القمامة:** الزبالة التي تُكنس، ج قمام.

آشغال. ج قمام.

❖ **القنبة:** ۱- المربلة. ۲- ما يأخذه الأسد فيه.

۱- زباله دانی. ۲- آنچه را که شیر با دهان بر میدارد.

❖ **القنبة:** ج قنم. ۱- أعلى كل شيء. ۲- «قمة الجبل، قمة الرأس».

۲- القامة: «فلان حسن القامة».

۱- قُله هر چیزی. «قمة الجبل. قمة الرأس» قله کوه و نک سر. ۲- قد و بالا. «فلان حسن القامة» فلانی خوش قد و بالاست.

❖ **القنص:** حبّ يطحن ويؤخذ منه الحبز. گندم.

❖ **قن:** يقنّو و يقنّو. قرأ. ۱- راهن و لعب في القمار. ۲- غلبه في القمار.

۱- قمار بازی کرد. ۲- او را در قماربازی بُرد.

❖ **القن:** ج أقمار. ۱- كوكب يستبد نوره من الشمس و يدور حول الأرض فيعكس عليها نوره. و هو «قمر» بعد ثلاث ليالي إلى آخر الشهر، أما قبل ذلك فهو «هلال». ۲- «الفقران» الشمس و القمر. ۳- «الأقمار الاصطناعية»: صواريخ تُطلق في الفضاء فتدور حول الأرض و تنقل إليها معلومات فلكية و جغرافية دقيقة. ۴- «أقمار العلم و شمس»: العلماء.

۱- ماه که ستاره ای است نور خود را از خورشید می گیرد و از شب چهارم طلوع ماه نامیده می شود و قبل از آن هلال است. ۳- الأقمار الاصطناعية: موشک های است که به فضا فرستاده می شود جهت مطالعات جغرافیائی و ارسال پیام از فضا به زمین. ۴- أقمار العلم و شمس: دانشمندان.

❖ **القمر:** ج قمر. ۱- القمر. ۲- ضوء القمر. ۳- من اللبالي: المنمرة.

۱- م القمر ۲- نور ماه. ۳- من اللبالي: شبهای مهتابی.

❖ **القمر:** لون البياض إلى الخضرة. رنگ سفید مایل به سبز.

❖ **القمر:** نوع من الحمام حسن الصوت، ج قمر و قماري، و الأتني قمرية.

پرنده قمری خوش صدا. ج قمر و قماري. مؤنث آن قمرية.

❖ **القمرية:** من الحروف: هي أربعة عشر حرفاً من حروف الهجاء منسوبة إلى القمر لظهور لام «أل» معها و لظنها كما تظهر في «القمر».

حروف قمری که ۱۴ حرف است. که «اله» در این حروف تلفظ می شود. همانطور که در کلمه «القمر».

❖ القَمْوَرِيَّة: النافذة الصغرى.

پنجره کوچک.

❖ قَمَطُ: يَمْطُ وَيَمْطُ. قَطَطًا. ۱-؛ شَدَّ يَدَيْهِ وَرَجْلَيْهِ.

۲- الأسير: جمع بين يديه ورجليه بجمل أو نحوه.

دو دست و پای او را بست. ۲- الأسير: دو دست و پای اسیر را با یک طناب بست.

❖ قَمَطُ: تَمَطَطًا. رَقَمَطًا.

❖ القَمَطُ: حبلٌ تُشدُّ به قوائمُ اشياءٍ للذبح، ج أَلَمَطٌ.

طنابی که دست و پای گوسفند بدان می بندند جهت ذبح آن. ج أَلَمَطٌ.

❖ قَمَغُ: يَقْمَغُ قَمَغًا. ۱-؛ فِهْرٌ وَ ذَلَّةٌ وَ فِجْ القَصَاة. ۲-؛ صرغه عمارت و منته.

۱- او را مهوود و خوار کرد. ۲-؛ او را از مقصود خود بازداشت.

❖ القَمَغُ: ۱- مص قَمَغ. ۲- آلة مخروطية الشكل توضع على فم الإناء فَتَصَبُّ فِيهِ السَّوائل، ج أَلَمَاع. ۳- ما تصق بأسفل القمرة أو نحوها حول علاقتها (ر. الملاقة)، ج قَمُوع. ۴- الصد و الحرمان من بلوغ النماء المطلوبة.

۱- مص قَمَغ. ۲- قیف. ج أَلَمَاع. ۳- کلاهک خرما و بلوط. ج قَمُوع. ۴- بازداشت و امتناع از رسیدن به هدف و منظور.

❖ القَمَغُ: آلة مخروطية الشكل توضع على فم الإناء فَتَصَبُّ فِيهِ السَّوائل، ج أَلَمَاع.

قیف. ج أَلَمَاع.

❖ القَمَمُ: ج قَائِم. ۱- إنباء المطار. ۲- قَيْبَةٌ يَجْمَلُ فِيهَا ماء الزهر أو نحوه.

۱- عطردان. ۲- گلاب پاش.

❖ القَمَلُ: حشرة تتولد من الوحش و الترق و نحوها في بدن الإنسان و تغذي بدمه.

شیش.

❖ القَمِي: الدليل، ج ثَمَاء و قَاء.

خوار و پست. فرومایه. ج ثَمَاء و قَاء.

❖ القَمِيص: ج قَمَاص و الْقَمَصَة و قَمَص. ۱- ما يلبس على الجلد، مذكر و قد يُؤنث. ۲- لباس يكون فوق القميص الذي يلبس على الجلد. ۳- غلاف القلب.

۱- زیر پیراهن مذكر است و گاهی مؤنث می شود.

۲- پیراهن. ۳- پرده قلب.

❖ القَمِي: عبدٌ كان أبواه مملوكين لأسياده. للمفرد و الجمع و

المذكر و المؤنث. و قد يُجمع على أَقْنَان و أَقْنَة.

بردهای که پدر و مادرش نیز برده باشند. مفرد جمع مذکر و مؤنث یکسانست و گاهی جمع اقنان و اقنة است.

❖ قَنَاء: يَنْقُو. قَنَوا و قَنَوا و قَنُوا (ق ن و) اللون: كان أحمر فانيًا.

رنگ سرخ خونى.

❖ قَنَى: يَنْقَى. قَنِيًا و قَنِيَانًا (ق ن ي) المال أو غيره: اغتمه و كسبه.

مال و دارائی را بدست آورد، به غنیمت بُرد.

❖ القَناء: الرخ، ج قَنَاء.

نیزه. ج قَنَاء.

❖ القَناء: ج قَنَى و قَنَاء و قَنَوات. ۱- ما يحفر في الأرض ليجري فيه الماء. ۲- حفرة توضع فيها النخلة. ۳- وج قَنَاء و قَنَى و قَنَوات و قَنِيَات: الرخ. ۴- «هو صلب القنائة»: أي القامة.

۱- کانال آب. ۲- جالهای که نخل را در آن می کارند. ۳- وج قَنَاء و قَنَى و قَنَوات و قَنِيَات: نیزه. ۴- هو صلب القنائة: او

راست قامت است.

❖ القَنَاص: الصياد.

شکارچی.

❖ القِنَاع: ج أَقْناع و أَقْنَعَة و قَنَع. ۱- ما تخطي به المرأة رأسها. ۲- ما يُستر به الوجه.

۱- روسری. ۲- آنچه که روی انسان را می پوشاند.

❖ القِنَاعَة: ۱- مص قَنَع. ۲- رضا الإنسان بما أُقسم له: «القناعة كنز لا يفنى».

۱- مص قَنَع. ۲- رضایت انسان به قسمت خود «القناعة كنز لا يفنى» قناعت گنجی است بی پایان.

❖ القِنْبُ: نبات يُنقل من قشره حبالٌ و خيطان.

کنف که از پوست آن نخ و طناب درست می کنند.

❖ القِنْبَة: قذيفة محشوة بمواد خشبية مدبنة أو مخرقة يُهدف بها على العدو بالمدايع أو يلقي بها عليه من الطائرات. و من أنواعها: القنبلة السائلة، القنبلة النووية، القنبلة الجسرومية، ج قَنَابِل.

بمب که دارای انواع مختلف است بمبهای سمی و آتمی و میکربی. ج قَنَابِل.

❖ القِنْدِيلُ: خادم الكنيسة.

سرپرست کلیسا، خدمتکار کلیسا.

❖ القِنْدِيل: مصباح فيه فتيل مُضاء بالزيت، ج قَنَادِيل.

جراغ، قندیل. ج قَنَادِيل.

۱- نیرانداز: کمانگیر. ۲- سازنده کمان. ۳- صاحب کمان. ۴- همراه اسقف یا سفیر و غیره.

❖ **الْقَوْلُ**: ج قول و قَوْل و قَوْلون. ۱- الحسن القول. ۲- الكثير القول. ۳- المغني. ۴- من يقول الرجال إِرْخِيالاً.

۱- نیک گفتار. ۲- بسیار سخنگو. ۳- آوازخوان. ۴- کسیکه زجل می‌سراید.

❖ **القوام**: ۱- الملل. ۲- الاعتدال، الاستقامة. ۳- ما یکنی الإنسان من الأكل. ۳- «قوام الإنسان»: قامته و حسن طولها. ۱- عدالت. ۲- میانه‌روی، پایداری. ۳- مقدار خوراک‌ی که برای انسان کافی باشد. ۴- قوام انسان: قد و بالا و بلندی انسان.

❖ **القوام**: ۱- مص قَاوَمَ. ۲- ما یکنی الإنسان من الأكل. ۳- «قوام الأمر»: نظامه و ما یقوم به.

۱- مص قَاوَمَ. ۲- مقدار خوراک‌ی که برای انسان کافی باشد. ۳- قوام الأمر: نظم و ترتیب و پایه و اساس کار.

❖ **القُوَّة**: ۱- مص قَوَّی. متانة البنية، شدة الحلق، النشاط، الصلابة. ج قَوَات و قُوَى و قُوًى.

۱- مص قَوَّی. ۲- تاب و توان. شور و نشاط. ج قَوَات و قُوًى و قُوًى.

❖ **القُوَّت**: ما يأكله الإنسان، ج أقوات.

روزی انسان، ج أقوات.

❖ **قَوَّز**: تقویراً. الشيء: جعل في وسطه خرقاً مستديراً كما يَمُورُ الثوب أو البطن.

وسط آنرا سوراخ کرد. چیزی را دایره‌وار برید.

❖ **القَوْس**: ج قَبِي و قَبِي و قَبَس و قَبَس و قَبَس و قَبَس. ۱- آلة على شكل نصف دائرة تُرمى بها السهام، مؤنثة و قد تُذكر. ۲- كل ما كان مبنياً على هيئة القوس: «قوس الدائرة، قوس النمر، قوس القطر، قوس قزح».

۱- کمان تیراندازی مؤنث است گاهی مذکر می‌شود. ۲- هر آنچه که کج باشد مانند کمان «قوس الدائرة، قوس القطر، قوس القزح».

❖ **قوس قزح**: حادث جوی بشکل قوس يتكوّن من الألوان التالية: البنفسجي، النيلي، الأحمر، الأخضر، الأصفر، البرتقالي، الأحمر، و هو يحصل من تحليل أشعة الشمس في نقاط ماء السحاب الصغيرة.

رنکین کمان.

❖ **قَوْض**: تقویضاً. ۱- البناء: هدمه. ۲- الصفوف و المجلس: فرقتها.

خانه را ویران کرد. ۲- الصفوف و المجلس: صفها و مجالس را از هم پراکنده کرد. به هم زد.

❖ **الْقَوْل**: ج أقوال، جمع أقاويل. ۱- مص قال يَقُولُ. ۲- الكلام. ۳- كل لفظ. ۴- الرأي والاعتقاد: «ما قولك».

۵- «القول الفصل»: الفاصل بين الحق و الباطل.

۱- مص قال يَقُولُ. ۲- گفتار. ۳- هر لفظی. ۴- نظر و باور. «ما قولك»: گفتار شما چیست. ۵- «القول الفصل»: سخن قاطع جداکننده حق و باطل.

❖ **قَوْم**: تقویاً. ۱- الشيء: أزال اعوجاجه «قَوْم الرخ». ۲- الشيء: عدله. ۳- المتاع: جعل له قيمة معلومة، سعره.

۴- الأثر الأدبي أو نحوه: حكم في قيمته، عين قيمته.

۱- آنچیز را صاف نمود. کجی آنرا برطرف نمود. «قَوْم الزمعة» نیزه را صاف کرد. ۲- الشيء: چیزی درست و صاف نمود. ۳- المتاع: برای کالا یک قیمت مشخص تعیین نمود.

نرخ‌گذاری نمود. ۵- الأثر الأدبي أو نحوه: ارزش آن اثر ادبی را مشخص کرد، درباره آن اثر ادبی داوری نمود.

❖ **القَوْم**: ج أقوام و أقاوم و أقام و أقام و أقام. ۱- مص قام. ۲- الجماعة من الناس. ۳- «قوم الرجل»: أقرباؤه الذين يجتمعون معه في جذ واحد.

۱- مص قام. ۲- گروهی از مردم. ۳- قوم الرجل: خویشانان انسان.

❖ **القَوْمِيَّة**: ۱- من كان على مبدأ القومية. ۲- المنسوب إلى القومية: «الشعور القومي، التراث القومي».

۱- هرکس که در مکتب ملیت باشد. ۲- منسوب به قومیت «الشعور القومي، التراث القومي، احساسات قومی، فرهنگ قومی».

❖ **القَوْمِيَّة**: مبدأ يجمع أمة ذات تاريخ مشترك أو أسانی مشتركة.

ملی‌گرانی که امت دارای تاریخ آرزوی مشترک را جمع می‌کند.

❖ **قَوِي**: يَقْوَى، قُوَّة. ۱- كان قوياً. ۲- على الأمر: قدر عليه. ۱- نیرومند بود. ۲- علی الأمر: بر آن توانا شد.

❖ **القَوِي**: المتين البنية، الشديد الحلق، النشاط، الصلب، ج أقوياء.

توانا. خوش بنیه. با نشاط. سفت و سخت. ج أقوياء.

❖ **القَوِيَم**: المعتدل. ج قِيام: «الطريق القويم». مُعتدل. ج قِيام. «الطريق القويم» راه معتدل.

❖ **قِيّاً**: تَقِيَّةً. ۱- الشيء: جملة يقي. ۲- أه أكله: جملة يقينه.

او را به استغراق واداشت. ۲- أه أكله: او را به استغراق غذا واداشت.

احسان خود بدست آورد. ۳- مانع او شد. ۴- الکتائب: کتاب را اعراب گذاری کرد. ۵- الحساب: حساب را نوشت. بیان کرد.

❖ **الْقِيَادَةُ**: ۱- حبل أو نحوه يُجْبَلُ في رجل الدابة وغيرها فيمسكها، ج قِيَادَة وأقياد. ۲- المقدار: «بينهما قيد ميل»، أي مقدار ميل.

۱- طناب که دست و پای چارپایان بدان می بندند. ج قیود و اقیاد. ۲- مقدار و اندازه. «بینهما قید میلی» بین آندو به اندازه یک مایل فاصله است.

❖ **الْقِيَارُطُ**: ج قراريط. ۱- نصف «الدَّائِقِ»، و هو سدس الدرهم. ۲- ربع سدس الدینار. ۳- نصف عشر الدینار. ۴- جزء من أربعة وعشرين من أجزاء الشيء. ۵- في المساحة: عرض الاصبع.

۱- یک جزء از ۲۴ جزء. ۲- بوزن ۴ جو، نیمدانگ. ۲- ربع یک ششم دینار. ۳- نصف یک دهم دینار. ۴- در مساحت: عرض اصبع.

❖ **قَيْضُ**: لقب كل ملك من ملوك الرومان والبيزنطيين والروس. ج قيايضرة.

لقب هر پادشاهی از پادشاهان روم و بیزانس و روسها ج قیاضره. ❖ **قَيْضٌ**: تَقْيِضًا. ۱- له كذا: قُذِرَ له، هَيَأَة قَيْضُ له النجاح. ۲- فلاناً لفلان: جاءه به و أتاه له.

برای او معین نمود. برای او آماده نمود. «قَيْضُ له النجاح» پیروزی و موفقیت را برای او معین نمود. ۲- فلاناً لفلان: او را آورد و فرصت داد به او.

❖ **الْقَيْطَانُ**: قيطان نسج من الحرير والقطن وغيرها يبرم ويُنْتَل الحبل.

نخ طناب از جنس کتف و غیره.

❖ **الْقَيْطُ**: ج أقياط و قُيُوط. ۱- مص قاط. ۲- شدّة الحرّ. ۳- صعب الصيف.

۱- مص قاط. ۲- شدت گرما. ۳- تابستان بسیار گرم.

❖ **الْقَيْلُ**: ۱- مص قال يميل. ۲- ما يقوله الناس: «دعنا من القيل والقال».

۱- مص قال یَقِیل. ۲- خواب هنگام ظهر. ۳- استراحت هنگام ظهر.

❖ **الْقَيْمُ**: على الأمر: الذي يتولاه «قَيْمُ الوقف، قَيْمُ المكتبة». ۲- السيد. ۳- كل ذي قيمة: «كتاب قَيْم».

۱- مأمور انجام کار. متولی انجام کار. «قَيْمُ الوقف، قَيْمُ المكتبة» مسؤول وقف. مسؤول کتابخانه. ۲- آقا و سرور. ۳- ارزشمند. «کتاب قَيْم» کتابی ارزشمند.

❖ **الْقِيَّةُ**: ۱- مص قاة. ۲- ما يخرج من بطن الإنسان إلى فمها يخرج عند اضطراب النفس.

۱- مص قاة. ۲- هر آنچه که بر اثر استفراغ از معده انسان خارج می شود.

❖ **الْقِيَادَةُ**: ۱- مص قَادَ يَقُوْدُ. ۲- ما تُقَاد به الدابة وغيرها من حبل ونحوه. ۳- «فلان سلس القيادة»: أي يطاول الآخرين على هواهم.

۱- مص قَادَ يَقُوْدُ. ۲- آنچه که حیوان را بدان می بندند. جهت بردن به چراگاه. ۳- فلان سلس القیاد: او از دستورهایی دیگران تبعیت می کند.

❖ **الْقِيَادَةُ**: ۱- مص قَادَ يَقُوْدُ. ۲- وظيفة القائد. ۳- المكان الذي يكون فيه القائد. ۴- «القيادة العامة»: مركز القائد العام وأعوته المقرئين.

۱- مص قَادَ يَقُوْدُ. ۲- وظیفه فرمانده. ۳- محل اقامت فرمانده. ۴- «القيادة العامة»: محل اقامت فرمانده کل و معاونین نزدیک او.

❖ **الْقِيَّاسُ**: ۱- مص قَاسَ. ۲- في اللغة: رد الشيء إلى مثله. ۳- «هذا قياس ذاك»: أي بينهما مشابة.

چیزی به همانندش برگردانید. ۳- هذا قیاس ذاک: بین این دو شباهت وجود دارد.

❖ **الْقِيَّاسِي**: ۱- ما يكون بحسب القياس. ۲- «الرقم القياسي»: ر. الرقم.

۱- آنچه که به اندازه قیاس است. ۲- الرقم القیاسی: ر. الرقم. ❖ **الْقِيَّافَةُ**: ۱- مص قاف. ۲- تبع الأثر.

۱- مص قاف. ۲- پیگیری اثر و نشانه.

❖ **الْقِيَّامَةُ**: ۱- الاتيمات من الموت. ۲- «يوم القيامة»: يوم الثبوت من القبور.

۱- مبعوث شدن از مرگ. ۲- يوم القیامة: روز مبعوث شدن از قبر.

❖ **الْقِيَّاسُ**: آلة للطرب ذات ستة أوتار، ج قياثير.

گیتار که دارای شش تار است. ج قیائیر.

❖ **الْقَيْحُ**: سائل لزج مصفر ينشأ في أساكن الالتهاب من الجسم ويحتوي على جراثيم.

چرک زخم.

❖ **قَيْتَةُ**: تَقْيِيدًا. ۱- الدابة أو غيرها: جعل القيد في رجلها أو في يدها. ۲- «بالإحسان»: سلك قبلته به. ۳- «أعاقه». ۴- «الكتاب»: شكّله بما يمنع الالتباس. ۵- «المساب»: كتبه. يثنت.

۱- حیوان را با طناب بست. ۲- «بالاحسان»: دل او را با

الكاف

غم و اندوه و شکستی روح بر اثر شدت درد.
کافی: مُکافَدةٌ و کِبَادٌ. (ک ب د) ۱- الأمر: عَمَلٌ مُشَقَّةٌ و شدته ۲- المسافرُ اللَّيْلُ: ركب هوله و صعوبته.
 ۱- سختی و شدت کار را بر خود هموار کرد. ۲- المسافرُ اللَّيْلُ: مسافر وحشت و سختی شب را تحمل کرد.
کافی: مُکافِرةٌ. ۱- عانده. ۲- على حقّه: انکره مع علمه به.

۱- با او دشمنی کرد. با او درافتاد. ۲- على حقّه: حقش را انکار کرد.

الکافی: ۱- الکبیر. ۲- الرّافع الشّأن: «توارثوا المجد کابراً عن کابر»، أي کبیراً شریفاً عن کبیر شریف.
 ۱- بزرگ. ۲- والامقام: «توارثوا المجد کابراً عن کابر» به بزرگی و عظمت رسیدند یکی پس از دیگری بزرگی پس از بزرگ دیگر.

الکافیوس: ضُفَط یقع علی الإنسان باللیل فیزعجه و لا یقدر معه أن یتحرّک، ج گوایش.

فشاری است روحی که شب بر انسان عارض می شود که توان و حرکت را از او می گیرد. ج گوایش.

الکافی: ۱- فا. ۲- المرتفع. ۳- «رجل کاب» یُدعی للخیر فلا یجیب.

۱- فا. ۲- بلند. ۳- رجل کاب: مردی که برای انجام غیر فراعوانده می شود پاسخ مثبت نمی دهد.

کافی: مکاتبه، (ک ت ب) ۱- کتب أحدها إلى الآخر. ۲- کتب معه.

با یکدیگر نامه نگاری کردند. ۲- با او نوشت.
الکاتب: ج کُتِبَ و کُتِبَتْ. ۱- فا. سن عمله الکتابه.

۳- العالم.

۲- نویسنده. میرزانیوس. ۳- دانشمند.

الکافی: ۱- کنبه الكرسي الأسقي. ۲- الكنيسة

ک: الحرف الثاني و العشرون من حروف الهجاء. و هي في حساب الجُمَّل عبارة عن عشرين (٢٠). ۱- تأتي ضميراً من ضائر النصب، للمخاطب أو المخاطبة، إذا اقترنت بالفعل، نحو: «زارك أو زاري». ۲- تأتي ضميراً من ضائر الجزّ، للمخاطب أو المخاطبة، إذا اقترنت بالاسم، نحو: «كتابك أو كتابكِ». ۳- تأتي حرف جزّ للتشبيه، نحو: «هو سريع كالبرق». ۴- تأتي حرفاً غير جازم، و معناه الحسّاط، و هي اللاحقة: (ا) لاسم الإشارة، نحو: «ذلك، تلك». (ب) لضمير النصب المنفصل، نحو «إياك». (ج) ليعض أسماء الأفعال، نحو: «روّيك».

بیست دومین حرف از حروف هجائی. در حساب ابجد معادل ۲۰ است. ۲- گاهی ضمیر نصب است برای مخاطب و مخاطبه آنگاه که به فعل متصل می شود. مانند: زارك اوزارك گاهی ضمیر جر است برای مخاطب و مخاطبه آنگاه که به اسم متصل شود مانند: كتابك و كتابكِ. ۳- حرف جر است برای تشبیه مانند: هو سریع كالبرق. او بسیار سریع و فرز است مانند برق. ۴- گاهی حرف غیر جر است به معنای حرف خطاب و آن در صورتی است که به اسماء اشاره متصل می شود. «ذلك، تلك» یا ضمیر منصوب متصل مانند: إياك، یا بعضی از اسمهای فعل مانند: روّيك.

الکافین: ۱- فا. ۲- الحادّات.

۱- فا. ۲- پدید آمده. موجود زنده.

الکافنة: ج کائنات و کواثر. ۱- م الکائن. ۲- الحادّات. ۳- «الکائنات» الموجودات.

۱- م الکائن ۲- پدید آمده. موجود زنده. ۳- الکائنات: موجودات زنده.

الکافی: الحزن الشدید.

اندوه فراوان.

الکافی: الحزن و الانکسار من شدّة الهم.

الکبره.

۱- کلیسای کرسس اسقفی. ۲- کلیسای بزرگ.

❖ **کاش:** مکافه: (ک ت م) ۱-ه: السر: کتمه عنه. ۲-ه: العدواة: عداه و لم يظهر العدواة.

۱- راز راز او مخفی داشت. ۲- العدواة: در خفا و پنهانی با او دشمنی ورزید، به دشمنی پرداخت.

❖ **کاثولیک:** اسم شامل للمسیحیین الثابین للبابا.

مسیحی کاتولیک و ایستگان به پاپ.

❖ **کاثولیکوس:** لقب بطریق الأرمن.

لقب اسقف بزرگ ارمنی

❖ **کاثولیکی:** واحد الکاتولیک.

یک کاتولیک.

❖ **کاذ:** یَکْذُ کُوداً وَ مَکَاداً وَ مَکَادَةً. (ک و د) هَمْ وَ قارب الضل و لم یفعله. و هو من الافعال المقاربة، یرفع الاسم و ینصب الخبر. نحو: «کاد المطر یسقط». أي قارب السقوط و لکنه لم یسقط.

در شرف و نزدیک انجام کار بود اما انجام نداد. از افعال مقاربه است اسم را رفع خبر را نصب میدهد. مانند: «کاد المطر یسقط» نزدیک بود باران بیارد ولیکن نیارید.

❖ **کاذ:** یکذ. کیداً وَ مَکِیدَةً. (ک ی د) ۱-ه: خدعه. ۲-ه: عَلمه الکید. ۳-ه: حاربه. ۴-ه: أرادہ بسوء. ۵-ه: احتال له.

۱- او را فریفت. ۲- به او فریب آموخت. ۳- به او به جنگ پرداخت. ۴- خواست به او بدی برساند. ۵-له: در برابر او نیرنگ به خرج داد.

❖ **کاذبه:** ۱- الشدة. ۲- عَقَبَةٌ کَأَدَاهُ: صعبة المُرْتَقَى أو المصعد، شاقّة.

۱- شدت و سختی. ۲- عَقَبَةٌ کَأَدَاهُ: مانع سخت و مشکل. ❖ **المکاره:** من الثیاب أو الطعام، ما یجمع و یُشدّ و یُجَمَل ج کارات.

لباس و خوراکی که در خورجین نهاده می شود با خود حمل می کنند. ج کارات.

❖ **الکاریّة:** المصیبة، ج کوارث.

حادثه ناگوار. ج کوارث.

❖ **الکاری:** الواعظ و المبشر بالانجیل.

واعظ و بشارت دهنده به انجیل.

❖ **الکاز:** ر. النقط.

❖ **الکاس:** ج کُؤوس وَ أَقُؤوس وَ کُاسات وَ کُیاس ۱- الإناء الذي یُشرب فيه ما دام فيه السائل: «کأس الماء». مؤنثه.

۲- الخمر. ۳- «کأس الزهرة»: القسم الخارجی من غلاف الزهرة، و غالباً ما تكون خضراء کالورق.

۱- ظرفی که در آن می نوشند تا و قتیکه آب یا مایع در آن است. «کأس الماء» کلمه مؤنث است. ۲- شراب. ۳- كأس الزهرة. کاسبرگ که غالباً سبزرنگ است.

❖ **الکأسه:** الإناء الذي یُشرب فيه ما دام فيه السائل.

ظرفی که در آن می نوشند تا و قتیکه در آن آب و مایع است.

❖ **کاسحه:** کاسحة الانعام: سفينة مجهزة بأدوات تقطع خيوط الأنعام المشبوة فی البهار. و بأدوات تفطّر هذه الأنعام.

کشتی مین جمع کن با ابزار و آلات خاص خود.

❖ **کاسید:** ۱- شسّی: کاسید: لم ینفق لِقَلّة الرغاب فيه.

۲- «سوق کاسد»: لم ینفق ما فيها.

کالای باذکرده، فروش نرفته. ۲- سوق کاسد: بازار کساد.

❖ **کاسیده:** سوق کاسد: لم ینفق ما فيها

بازار کساد.

❖ **کاسیو:** ج کُسر. ۱- فا. ۲- القناب و نحوها من الطيور

الکوابیر.

۱- فا. ۲- عقاب و پرندگان شبیه بدان. ج کوابیر.

❖ **کاسیر:** ج کوابیر وَ کُسر. ۱-م: الکاسر. ۲- «الکوابیر»:

الطیور التي تنقض کابیرةً أجسدها، أو التي تکرس ما تصيده.

۱-م: الکابیر ۲- پرندگانی که جهت شکار کردن بالهای خود را جمع می کنند می شکنند و بر شکار می نازند، یا اینکه شکار خود را می شکنند تکه تکه می کنند.

❖ **کاسیف:** ۱- فا. ۲- رجل کاسف: مهموم قد تغیر لونه و

هُزل من الحزن. ۳- «هو کاسف البال»: أي سئى الحال.

۴- «هو کاسف الوجه»: أي عابس.

۱- فا. ۲- مرد غمگین رنگ و روفته بر اثر غم و اندوه

۳- هو کاسف البال: او اوضاع و احوالش بد. در تنگنا است.

۴- هو کاسف الوجه: او اخموست، ترشروست.

❖ **کاسیبی:** ج کُساء. ۱- فا. ۲- ذو الکسوة: خلاف العاری.

۱- فا. ۲- او پوشش دارد. لغت نیست.

❖ **کاشف:** مُکاشِفَةٌ. (ک ش ف) ۱-ه: بالأمّ: أظهره له

و أظهره علیه. ۲-ه: بالعدواة: جاهره و یاداه بها.

۱- کسار و برای او آشکار کرد و به او اطلاع داد. ۲-ه

بالعدواة: آشکارا با او به دشمنی پرداخت.

❖ **کاشع:** ج کواعب. ۱- الفتاة التي تُهدّ تدفئاً و أشرف.

۲- الفتی التاهد المشرف.

۱- دختری که تازه هستنهایش درشت شده است

۲ - پستانهای رشد کرده و درشت شده [در هر دو حالت هنوز دست نخورده].

❖ **كَافَاةٌ وَكِفَاةٌ** (ک ف ا)؛ عَنِ الْأَمْرِ: جازاء و کافا، المَعْلَمُ التَّلْمِذُ النَّاجِحُ.

در برابر کاری که انجام داد به او پاداش داد. «كَافَا المَعْلَمُ التَّلْمِذُ النَّاجِحُ» معلم به دانش آموز موفق پاداش داد.

❖ **الكَافَّةُ**: جاءَ النَّاسُ كَافَّةً: أي كُلُّهُمْ، وَتَكُونُ مَنْصُوبَةً عَلَى الْحَالِ.

همگی مردم آمدند. منصوب است بعنوان حالیت.

❖ **كَافَحٌ**: مَكَا فَعَةً وَكِفَا حاً. (ک ف ح) ۱- الدُّو: استقبله في الحرب بوجهه وليس دون وجهه ترش أو نحو. ۲- عنه: دافع. ۱- با دشمن روبرو شد بدون اینکه سپری داشته باشد. ۲- عنه: از او پشتیبانی نمود.

❖ **الكَافِرُ**: ۱- فَا. ۲- من لا يؤمن بالله، ج كَافِرُونَ وَكَفَرَةٌ وَكُفَّارٌ وَكِفَارٌ، م كَافِرَةٌ ج كَافِرَاتٌ وَكُوفَارٌ.

۱- فَا. ۲- کسیکه به خدا ایمان ندارد. ج کافرون و کفرة و کُفَّار و کُفَّار. م کافرة ج کافرات و کوافر.

❖ **الكَافُورُ**: ج كُوفَارٍ ۱- تبت طيب زهره كزهر الأفحوان. ۲- مادة عطرية تؤخذ من شجر الكافور و تستعمل في الطب. ۱- گیاهیست با گلهای خوشبو مانند میخک. ۲- ماده‌ای است خوشبو که از درخت کافور گرفته می شود جهت کارهای طبّی.

❖ **كَالٌ**: يَكْبِلُ، كَيْلًا وَفَكِيلًا وَفَكَالًا. (ک ی ل) ۱- الْحَبُّ أَوْ غَيْرُهُ: عَيْنٌ مَقْدَارُهُ بِأَلَّةٍ مُعَدَّةٌ لِذَلِكَ «كَالُ الْقَمْحِ، كَالُهُ قَمْحًا، كَالُ لِه قَمْحًا». ۲- الشَّيْءُ لَشَيْءٍ: قَاسَهُ «كَالُ الثَّوْبِ بِالذَّرَاعِ».

۱- حبوبات را وزن کرد با پیمانه «كَالُ الْقَمْحِ، كَالُهُ قَمْحًا، كَالُ لِه قَمْحًا». ۲- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: چیزی با چیزی دیگر وزن کرد. اندازه گرفت. «كَالُ الثَّوْبِ بِالذَّرَاعِ» لباس را با متر اندازه گرفت.

❖ **الكَالُ**: ۱- فَا. ۲- الثَّيْبُ.

۱- فَا. ۲- خسته.

❖ **الكَالِجُ**: ۱- فَا. ۲- المَرْطُ فِي عِبُوسِهِ. ۳- «دَهْرٌ كَالِجٌ، أَوْ شَتَاءٌ كَالِجٌ»؛ شَدِيدٌ.

۱- فَا. ۲- بسیار احم کرده، ترشرونی کرده. ۳- دَهْرٌ كَالِجٌ، شَتَاءٌ كَالِجٌ: روزگار یا زمستان بسیار سخت و دشوار.

❖ **كَالِمٌ**: شَكْلًا. (ک ل م) ۱- خَاطِبَةٌ. ۲- جَوابُهُ.

۱- او را مورد خطاب قرار داد. ۲- به او پاسخ داد.

❖ **الكَامِلُ**: ج كَمَلَةٌ. ۱- فَا. ۲- مَن أَوْ مَا قَمَّتْ أَجْزَاؤُهَا وَصَفَتْ.

۳- «رَجُلٌ كَامِلٌ»: أي جَامِعٌ لِلْمَنَاقِبِ وَالصِّغَاتِ الْحَمِيدَةِ.

۱- فَا. ۲- تَمَامٌ خَالِيٌّ از نَقْصٍ. ۲- رَجُلٌ كَامِلٌ: مَرَدٌ تَمَامٌ عِبَارِ دارای اوصاف نیک.

❖ **كَانَ**: يَكُونُ، كُنُوزًا وَكِسَانًا وَكَنْبُونَةً. (ک و ن) الشَّيْءُ: حَدَثٌ، وَجُدَ، صَارَ. وَأَوَاحِلًا. ۱- تَأْتِي نَاقِصَةً فَتَرْفَعُ الْمُسْتَبَدَأُ وَ يُسْتَمْتَعُ بِهَا وَتَنْصَبُ الْخَبَرُ يُسَمَّى خَبَرَهَا، نَحْوُ: «كَانَ الطُّغْشُ جَمِيلًا». ۲- تَأْتِي تَائِمَةً، نَحْوُ: «فَقَالَ اللَّهُ لِيَكُنْ نَوْرٌ فَكَانَ نَوْرٌ». فَتَوَرَّ فاعِلُ كَان. ۳- «دَخَلَ الْأَمْرُ فِي خَيْرِ كَانٍ»: أي مَضَى.

پدید آمد، بوجود آمد. ۱- گاهی جزء افعال ناقصه است اسم را رفع و خبر را نصب میده. «كَانَ الطُّغْشُ جَمِيلًا» هوا خوب بود. ۲- گاهی فعل تام است «فَقَالَ اللَّهُ لِيَكُنْ نَوْرٌ فَكَانَ نَوْرٌ» در اینجا نور فاعل کان است. ۳- دَخَلَ الْأَمْرُ فِي خَيْرِ كَانٍ: کار سپری شد.

❖ **كَأَنَّ**: حَرْفٌ مُشَبِّهٌ بِالْفِعْلِ، مِنْ أَخْوَاتِ إِنَّ، يَنْصَبُ الْأِسْمَ وَ يَرْفَعُ الْخَبَرَ، وَ يَفِيدُ: ۱- التَّشْبِيهَ، نَحْوُ: «كَأَنَّ قَلْبَهُ صَخْرٌ». وَالْخَبَرَ هُنَا جَامِدٌ. ۲- الشَّكَّ وَالظَّنَّ، نَحْوُ: «كَأَنَّ الْمَعْلَمَ مَرِيضًا». وَالْخَبَرَ هُنَا مُشْتَقٌّ، وَ قَدْ يَكُونُ جَمْلَةً. ۳- التَّقْرِيبَ، نَحْوُ: «كَأَنَّكَ بِالشَّمْسِ مَشْرِقَةً» (الكاف والباء زائدتان، الشمس اسم كأن، مشرقة خبرها)، و «كَأَنِّي بِكَ تَفْهَمُ مَا أَقُولُ» (الياء والياء زائدتان، الكاف اسم كأن، و جملة تفهم خبرها).

حرف مشابه به فعل از گروه «إن» است. اسم را نصب و خبر را رفع میده. دارای این معانی است: ۱- افاده تشبیه می کند. مانند: كَأَنَّ قَلْبَهُ صَخْرٌ مثل اینکه قلب او سنگ است. خبر اینجا جامد است. ۲- افاده شک و تردید می کند. مانند: «كَأَنَّ الْمَعْلَمَ مَرِيضٌ» گویی که معلم ناخوش است. خبر اینجا مشتق است. گاهی خبر جمله است. ۳- افاده تقریب می کند. مانند: كَأَنَّكَ بِالشَّمْسِ مَشْرِقَةً که کاف و باء زانده است شمس اسم کأن و مشرقة خبر «كَأَنِّي بِكَ تَفْهَمُ مَا أَقُولُ» باء و باء زانده است، ک اسم کأن و جمله تفهم خبر است.

❖ **الكَائِسَةُ**: ر. الْكَائِسَةُ.

❖ **الكَائُونُ**: المَوْقِدُ، ج كَوَائِنٌ.

بخاری. ج کوائن.

❖ **كَانُونٌ**: ۱- الْأَوَّلُ: الشَّهْرُ الثَّانِي عَشَرَ مِنَ السَّنَةِ الشَّمْسِيَّةِ. أَهْمَامُهُ ۳۱. ۲- الثَّانِي: الشَّهْرُ الْأَوَّلُ مِنَ السَّنَةِ الشَّمْسِيَّةِ. أَهْمَامُهُ ۳۱.

۱- ماه دسامبر دوازدهمین ماه سال رومی دارای ۳۱ روز است. ۲- الثاني: ماه ژانویه اولین ماه سال رومی دارای ۳۱

روز است.

❖ **الکاهل:** ج کواهل. ۱- مقدم أعلى الظهر ثماً يلي العنق.

۲- «کاهل القوم»: شندهم.

۱- پشت شانه تا زیر گردن. ۲- کاهل القوم: تکیه گاه قوم.

❖ **الکاهن:** ج کَهَنَة وَ کُهَّان. ۱- الذي يقضي بالغيب و يدعي

معرفة أسرار و أحواله. ۲- عند اليهود والوثنيين: الذي يقدم

الذبايح والقربان. ۳- عند النصارى: من ارتقى إلى درجة

الکهنوت.

۱- پیشگو و غیبگو. ۲- عند اليهود و الوثنيين: نزد یهود و

بیت پرستان کسیکه قربانی را پیشکش می کند، می کشد. ۳-

نزد مسیحیان: کسیکه به مقام کهنوت رسیده است.

❖ **کأَيّ:** اسم مرکب من «کاف» التشبيه «وَأَيّ» الملوّنة، وتفيد:

۱- التکثير «ککم» الخبريّة، و هو الثّالث، نحو: كأَيّ من کتاب

قرأت». ۲- الاستفهام، و هو نادر، نحو: «كأَيّ تقرأ هذا

الکتاب؟».

اسم ترکیب یافته از «کاف» تشبیه و «ی» مؤنّ. دارای این

معانی است: ۱- افاده تکثیر می کند مانند «کم» خبریه که

غالباً چنین است مانند «کأَيّ من کتاب قرأت» چه بسیار

کتابهایی خواندای. ۲- افاده سؤال می کند که کم است مانند

کأَيّ تقرأ هذا الکتاب؟ چرا اینقدر این کتاب را میخوانی؟

❖ **الکفّيب:** الحزين ذو النّم والانکسار.

اندوهگین، غمگین.

❖ **کافئ:** مُکافئَة. (ک ی ه)؛ خدعه.

او را فریفت.

❖ **کافیل:** مُکافئَة (ک ی ل). ۱-؛ قال له مثل ما يقول أو فعل

معه مثل ما فعل. ۲-؛ قال کلّ منها للآخر.

۱- همانند گفته او را به او جواب داد. همانند کار او انجام

داد. ۲-؛ هر کدام یکدیگر را سبک سنگین کردند.

❖ **کخب:** يَكْخَبُ. يَكْخَبُ. ۱- الأنا: قلبه على رأسه. ۲-؛ أو الشجر

على وجهه أو لوجه: صرعه.

۱- ظرف را ریخت، زیر و رو کرد. ۲-؛ أو الشجر على

وجهه أو لوجه: درخت را قطع کرد. انداخت.

❖ **کخ:** يَكْخُو. يَكْخُو. ۱-؛ السهم: لم يحصب.

۲-؛ التّار: غطّاها الرّماة والجمر تحتة. ۳-؛ التّور: نقص.

۴-؛ التّب: ذبل. ۵-؛ لون الصبح أو الشمس: أظلم.

۱- تیر به هدف نخورد. ۲-؛ التّار: آتش زیر خاکستر

ماند. ۳-؛ التّور: روشنائی کم شد. ۴-؛ التّب: گیاه پژمرده شد.

پلاسیده شد. ۵-؛ لولون الصبح أو الشمس: رنگ سپیده با

خورشید به تاریکی گرایید.

❖ **الکباب:** اللحم المقطع المُشرّح يُشوى على الجمر. و منه

أنواع.

کباب.

❖ **الکبد:** ر. الأترج.

❖ **الکبان:** الكبير.

بزرگ.

❖ **الکبّاس:** آلة يُكسب بها: «کباس الورق: کباس القطن».

دستگاه پرس. «کباس الورق: کباس القطن» دستگاه پرس

ورق آهنی پرس بنه.

❖ **کفّيت:** يَكْفِتُ. كَفَّتْ. ۱- غيظَة في جوفه: لم يفرجه. ۲-؛

أذله.

۱- خشم و غضب خود را فرو خورد. ۲-؛؛ او را خوار

نمود.

❖ **الکفّيت:** ۱- مص كَفَّت. ۲-؛ في علم النفس: هو أن يُبعد المرء

عنه بعض الشهوات أو الزّعات، بوعي أو بغير وعي، فترسب

في الذّهن بصورة خفّية.

۱- مص كَفَّت در روانشناسی حالتی را گویند که انسان

شهوات و گرایشهای نفسانی را از خود دور کند. خواه از

روی آگاهی خواه برعکس.

❖ **المکبّبة:** ج کُبْب. ۱- أكله من اللحم والبرغل مُدَقَّن بالجرن،

و تؤكل نيئة أو مقلّية أو مشوية أو مطبوخة بالكشك أو اللبن أو

البندورة (الطماطم) و غير ذلك. ۲-؛ كَبَّت الفزل أو الحسيوط:

اللفيفة، ما جمع منها على شكل كرة أو غيرها.

۱- کوفته که به شکلهای مختلف پخته می شود. کوفته ریزه، کوفته

تیریزی و غیره. ۲-؛ كَبَّت الفزل أو الحسيوط: کلاف بافتنی.

❖ **کفّيح:** يَكْفِخُ. كَفَّخَ. ۱- الدابة باللجام: جذها به تنفخ. ۲-؛

عن الحاجة رة، عنها. ۳-؛ كبح جماح غضبه: ۶-؛ أي هدأه و أزال

غضبه.

۱- پیغ حیوان را کشید تا که بایستد. ۲-؛ عن الحاجة: از

کارش جلوگیری کرد. ۳-؛ كبح جماح غضبه: جلوی خشم

او را گرفت.

❖ **الکبد:** من السماء: وسطها.

وسط آسمان.

❖ **الکبد:** ج اکباد وَ کُبود. ۱- من الجهاز الهضمي: جهاز

لحمي أسود في الجانب الأيمن من البطن يفرز الصفراء، وهي التي

تُجري في الطماط تنبیرات کبابیة. مؤنث و قد یذكر. ۲-؛ الجوف

بکامله. ۳-؛ وسط الشيء: «کید الشّاه».

❖ **الکِتَابَةُ:** ۱- مص کُتِبَ. ۲- تصویر کتاب والألفاظ بحروف هجائية.

۱- مص کُتِبَ ۲- نوشتار، شکل نوشته روی ورقه.

❖ **الکُتَاتُن:** نبات له زهر أزرق کُتِج منه ثياب، وله بزرز يُعْتَصَر منه زيت و يؤخذ به بالمصباح و يُسْتَضَاء به.

کتان که از آن پارچه می‌بافند، دانه‌های آن کوبیده می‌شود جهت گرفتن روغن کتان برای استفاده در روشنائی.

❖ **کُتِبَ:** یُکْتُبُ، کُتِبَ و کُتِبَ و کُتِبَ. ۱- الکتاب: صُور فيه الألفاظ والألفاظ بحروف الهجاء. ۲- علیه الأمر: قضی به علیه، أوجبه. ۳- علیه الطاعة: أمره بها.

۱- کتاب را نوشت. ۲- علیه الأمر: چیزی را بر او واجب کرد.

۳- علیه الطاعة: طاعت را بر او واجب کرد. او را به اطاعت واداشت.

❖ **کُتِبَ:** یُکْتُبُ. ۱- عَلِمَهُ الکتابَةُ. ۲- جعله یکتب.

۱- نوشتن را به او آموخت. ۲- او را به نوشتن واداشت.

❖ **الکُتُبِي:** ۱- بائع الکتاب. ۲- حافظ الکتاب.

۱- کتابفروش. ۲- نگهدارنده کتاب.

❖ **الکُتِف:** ج اکثاف و کُتِفَ. ۱- عظم عريض خلف المتکب مؤنثة ۲- انه ليمد من أين تؤکل الکيف: أي انه داهية يأتي الأمور من وجهها الصحيح.

۱- کُتِف ۲- مصیبتی است که او میداند چگونه با آن روبرو شود.

❖ **کُتِلَ:** تکتیلاً. الشیء: جمعه و ذره «کُتِل المعین».

چیزی را جمع کرد و گردآورد. «کُتِل المعین» خمیر را گرد آورد.

❖ **الکُتْلَة:** ج کُتْل. ۱- من الطین او المعین او غیرهما: ما اجتمع منه و نلید. ۲- الجماعة من الناس یستقون علی أمر ویتألفون: «الکُتْلَة النابیة» الکُتْلَة العسکرية.

۱- کل با خمیری گردآوری شده. ۲- گروهی از مردم که متفق و هم‌پیمان بر انجام کاری هستند. «الکُتْلَة نابیة» الکُتْلَة العسکرية: توده نمایندگان متحد، توده ارتشیان.

❖ **کُتِمَ:** یُکْتَمُ کُتْمًا کِیْثًا. الشیء: أو کُتِمَ الشیء: أخفاء «کُتِم الشیء» کُتِمَ السر.

چیزی را مخفی نمود، پوشیده داشت. «کُتِم السر» راز را مخفی کرد.

❖ **کُتِمَ:** یُکْتَمُ کُتْمًا و کِیْثًا. الاناء: أمسک اللین أو الشراب.

ظرف شیر یا نوشابه را در خود جای داد.

❖ **الکِیْثَان:** ۱- مص کُتِمَ. ۲- الإخفاء.

۱- مص کُتِمَ ۲- مخفی داشتن.

❖ **الکُتُوم:** کام الشر. ج کُتَم.

راز نگهدار، ج کُتَم.

❖ **کُتِیْبَة:** النظمَة من الجیش، ج کُتائب.

یک گردان ارتش. ج کُتائب.

❖ **کُتِفَ:** یُکْتُفُ. کُتِفَ و کُتِفَ. ۱- الشیء: غلط و شغل.

۲- الشمر: کُتِف و اجتمع فی غیر طول. ۳- ت اللحیة: اجتمع شمرها و کُتِر فی غیر طول.

۱- آنچه کُتِف و ضخیم شد. ۲- الشمر: موی سر فزونی یافت، غلیظ شد. ۳- ت اللحیة: محاسن او پهن شد موی محاسن از دیاد پیدا کرد. متراکم شد.

❖ **الکُتِف:** ۱- الکُتِیف. ۲- رجل کُتِفَ: ذو لحیة «کُتِفَ»، أي کثیفة، ج کُتائف.

۱- متراکم، ضخیم. ۲- رجل کُتِفَ: مردی که ریش پهن دارد. ج کُتائف.

❖ **الکُثَافَة:** ۱- مص کُثِفَ. ۲- معدّل عدد السکّان فی الکیلومتر المربع أو نحو.

۱- مص کُثِفَ ۲- درصد سوان ساکن در یک کیلومتر مربع.

❖ **کُتِفَ:** یُکْتُفُ و یُکْتِبُ، کُتِفَ. التراب: نثر بعضه فوق بعض. خاک را روی هم ریخت.

❖ **الکُثِیف:** القرب: «راقبه عن کُتِب أو من کُتِب».

نزدیکی. «راقبه عن کُتِب، من کُتِب» از نزدیک مواظب او بود.

❖ **الکُثِیْبَة:** کلٌ یجتمع یكون قلیلاً ج کُثِب.

هر گروهی که تعداد آن کم باشد. ج کُثِب.

❖ **کُتِرَ:** یُکْتَرُ کُتْرًا و کُتِرَ و کُتِرَ. الشیء: صار کثیراً.

آنچه فراوان شد.

❖ **کُتِرَ:** تکتیراً. الشیء: جعله کثیراً.

آنچه را فراوان گردانید.

❖ **الکُثُورَة:** ۲- مص کُتِرَ. ۲- الزیادة و الثماء.

۱- مص کُتِرَ ۲- فزونی و رشد و نمو.

❖ **کُتِفَ:** یُکْتُفُ. کُثَافَة. الشیء: غلط و کُثِر «کُثِف الشجر» کُثِف الشمر.

آنچه فزونی یافت، غلیظ پیدا کرد. متراکم شد. «کُثِف الشجر» کُثِف الشمر: درخت‌ها فزونی یافت، موی سر زیاد شد.

● **عُثِفَ**: تَكثُفًا، ثَنِيًّا، جَعَلَهُ كَثِيفًا.

آنچه را فراوان داد، غلیظ نمود، متراکم کرد.

● **الكثافة**: ۱- مذهب کاتولیک. ۲- جماعت مسیحیان التاهین للبابا.

۱- مذهب کاتولیک. ۲- گروه مسیحیان وابسته به پاپ.

● **الكثيب**: التُّلُّ من الرمل المستطيل المحدود، ج كُثْبَان و كُتَبْ وأَكْبِيَّة.

تپه خاکی به شکل مستطیل. ج کُثبان و کُتَب و اکبیه.

● **الكثير**: ۱- ما كان وافر الكثرة أو العدد. ۲- المستعد: «رجالٌ كثيرٌ وكثيرة وكثيرون، نساءٌ كثير وكثيرة وكثيرات». ۳- كثيراً ما يدرسون: «نُصِبَ على الطرف، و «ما» زائدة لتأكيد المعنى، وقيل: هو منصوب على أنه مفعول مطلق، و «ما» زائدة للمبالغة في الكثرة.

۱- فراوان از جهت عدد یا کمیت. ۲- بیشمار: رجال كثير وكثيرة وكثيرون، نساء كثير وكثيرة وكثيرات مردان و زنان فراوان و بیشمار. ۳- كثيراً ما يدرسون: در اینجا كثيراً منصوب بنابر ظرف بودن. و کلمه ما زائد است برای تاکید معنا آورده شده است و گفته شده است كثيراً منصوب است بنابر مفعول مطلق بودن و ما زائد است برای مبالغه در کثرت آورده شده است.

● **الكثيف**: التليظ اللثغ من الأشياء: مسحاًبٌ كثيف، جيشٌ كثيف.

غلیظ و متراکم «سحاب كثيف، جيش كثيف» ابر فراوان، ارتش فراوان.

● **كُثِلَ: يَكْثُلُ وَ يَكْثُلُ**. كَثَلًا. ۱- العين: جعل فيها الكُثْلَ. ۲- جمل الكُثْل في عينه.

۱- چشم را سرمه کشید. ۲- به چشم او سرمه کشید. ● **كُثِلَ: يَكْثُلُ**. كَثَلًا. ۱- العين: كانت ذات كُثْل، ۲- جمل: جَمَلَ فيها كُثْل. ۲- كان أكل العين.

۱- چشم سرمه کشید. ۲- او چشمانش سرمه داشت. ● **كُثِلَ: تَكْثِيلًا**. ۱- العين: جعل فيها الكُثْل. ۲- جمل الكُثْل في عينه.

۱- چشم را سرمه کشید. ۲- به چشم او سرمه کشید. ● **الكُثْل**: ۱- مص كَيْل. ۲- سواد يطلو الأجفان خلقته: «ليس الكُثْل في العينين كالكُثْل».

۱- مص كَيْل ۲- سیاهی است که از نظر خلقت بیخ پلک چشم قرار دارد. «ليس الكُثْل في العينين كالكُثْل» سرمه کشیدن چشم مانند سرمه داشتن چشم از نظر خلقت یکی

نیست ضرب المثل است.

● **الكُثْل**: ۱- حمر يَكْثُلُ به. ۲- كلٌ ما وُضِع في العين يُسْتَشْفَى به.

۱- سرمه. ۲- داروی چشم.

● **الكُثْلَاء**: ۱- م الأَكْثَل. ۲- مَنْ كانت عينها شديدة السواد.

۱- م الأَكْثَل ۲- کسیکه چشمانش بسیار سیاه باشد.

● **الكُحُول**: سائل لا لون له، لا ذِغ الطعم، يُستخرج من تخمير بعض المواد، يدخل في المشروبات الروحية، يُستعمل و قوداً و مطهراً. يُعرف عند البعض بـ «البيروت».

الكل، که گاهی بعنوان ضد عفونی کننده و گاهی بعنوان سوزخت بهره برداری می شود بعضی از عرب زبانها اسپیرتو می گویند.

● **الكحيلة**: عين كحيلة: مكحولة، ج كُحَلَى و كُحَايِل.

چشم بسیار سیاه. ج كُحَلَى و كُحَايِل.

● **كُذِرَ: يَكْذِرُ**. كَذًّا. ۱- اشتد في العمل. ۲- طلب للزق. ۳- ج: أتميه «كذَّه العملُ الشاق». ۴- ألح في طلب الشيء.

۱- در کارش زحمت کشید. بسیاری جدی بود. ۲- روزی خواستن. ۳- او را خسته نمود. «كذَّه العملُ الشاق» کار طاقت فرسا او را خسته کرد. ۴- در درخواست چیزی اصرار کرد.

● **كُذِرَ**: ۱- مص كَذَّ. ۲- السعي والعمل الشديد: «ليس هذا من كُذِر».

۱- مص كَذَّ ۲- سعی و کوشش و کار سخت. «ليس هذا من كُذِر» این دسترنج تو نیست.

● **كُذِيَ: تَكْذِيَةٌ** (ك ذ ي) استعمل.

گدایی کرد.

● **كُذِرَ: يَكْذِرُ**. كَذًّا. ۱- في الفعل: سعى وكذ واشتد فيه. ۲- لعمالة: كتب لهم يَتَمَيَّ.

۱- در کار سعی و کوشش و سختی فراوان نمود. ۲- لعماليه: برای خانواده خود به کسب و شغل پرداخت.

● **كُذِرَ: يَكْذِرُ**. كَذْرًا وَ كَذْرَاءً وَ كُذْرًا وَ كُذْرَةً. ۱- الشيء: كان كَذْرًا «كدر اللون، كدر الماء». ۲- العيش: كان كَذْرًا. ۳- عليه: احتاط منه.

۱- آن چیز زنگش کدر بود. تیره بود. «كدر اللون، كدر الماء» رنگ کدر و تیره شد. آب کدر شد. ۲- العيش: زندگی تلخ شد. مکتور شد. ۳- عليه: بر او خشم گرفت.

● **كُذِرَ: يَكْذِرُ**. كَذْرًا وَ كَذْرَاءً وَ كُذْرًا وَ كُذْرَةً. ر. كُذِرَ.

﴿ كَذِبٌ: يَكْذُرُ، كَذَرًا وَكَذَارَةً وَكُذُورًا وَكُذُورَةً وَكُذْرَةً. ۱- الشَّيْءُ: كَانَ كَذَرًا «كذر اللون، كذر الماء». ۲- العَيْشُ: كَانَ كَذَرًا.﴾

۱- آنچیز کذر و تیره بود. «كُذِرَ اللون، كُذِرَ الماء» رنگ و آب کذر و تیره بود. ۲- العيش: زندگی تلخ شد. مکذر شد. ﴿ كُذِرَ: تَكْذِيرًا. ۱- الشَّيْءُ: جَعَلَهُ كَذَرًا «كُذِرَ عَيْشُهُ، كُذِرَ الماء». ۲- غُضِّهُ.﴾

۱- آنچیز را کذر و تیره نمود. «كُذِرَ عَيْشُهُ، كُذِرَ الماء» زندگی او را مکذر کرد. آب را مکذر نمود. ۲- «أَوْ رَا غَمِيمًا» نمود. ﴿ الكَذْرُ: ۱- مَصَّ كُذَّرَ وَكُذَّرَ وَكُذِرَ. ۲- عَدَمُ الصَّغَاةِ فِي اللون أَوْ الشَّرَابِ أَوْ العَمِّ. ۳- النَّمِّ.﴾

۱- مَصَّ كُذَّرَ وَكُذَّرَ وَكُذِرَ ۲- رنگ و شراب و چشم تیره و نار. ۳- غم و اندوه.

﴿ الكُذُورُ: ۱- مِنَ الْأَلْوَانِ أَوْ غَيْرِهَا: مَا لَيْسَ صَافِيًا. ۲- مِنَ العَيْشِ: الْمُنْقَصُ، مَا لَيْسَ صَافِيًا.﴾

۱- مِنَ الْأَلْوَانِ: رنگهای کذر، تیره و نار. ۲- مِنَ العيش: زندگی مکذر، تلخ، زندگی مُنْقَص.

﴿ الكُذُورُ: ۱- مَصَّ كُذَّرَ وَكُذَّرَ وَكُذِرَ. ۲- مِنَ الْأَلْوَانِ: مَا لَمْ يَكُنْ صَافِيًا وَ مَا لَمْ يَلِنْ إِلَى التَّوَادُّعِ أَوْ الْفُتْرَةِ.﴾

۱- مَصَّ كُذَّرَ وَكُذَّرَ وَكُذِرَ ۲- رنگهای تیره و نار و مایل به سیاهی.

﴿ كَذَسَ: يَكْذِسُ، كَذْسًا. الْحَصِيدُ أَوْ الْأَكْيَاسُ أَوْ نَحْوُهَا: جَعَلَهَا أَكْدَاسًا بِمَعْنَى فَوْقَ بَعْضٍ.﴾

زراعت درو شده را خرم نمود. کیسه‌ها را روی هم نهاد. ﴿ كَذَسَ: تَكْذِسًا. ر. كَدَسَ.﴾

﴿ الكَذْسُ: الْحَبُّ الْمَحْصُودُ الْمَجْمُوعُ، ج. أَكْدَاسٌ.﴾
گندم یا جو درو شده و روی هم نهاده شده. ج. أَكْدَاسٌ.
﴿ كَذَمَ: يَكْذِمُ وَ يَكْذِمُ، كَذْمًا. هُ الْحِمَاؤُ أَوْ نَحْوُهُ: غَضُّهُ بِقَدَمٍ لَهُ وَ أَثَرُ فِيهِ.﴾

الاغ و غیره او را گاز گرفت و زخمی کرد. ﴿ الكَذْمَةُ: ج. كَذَمٌ. ۱- الاسْتِطَاءُ. ۲- حَرْفَةُ السَّائِلِ الْمُلْحِقِ.﴾

۱- گدائی کردن. ۲- پیشه گدائی پرور.

﴿ كَذَا: ۱- كَلِمَتَانِ بَاقِتَانِ عَلَى أَصْلِهِمَا هُمَا «كَاف» التَّشْبِيهِ وَ «ذَا» الْإِشَارَةِ: «رَأَيْتُ التَّلْمِذَ نَاجِحًا وَ رَأَيْتُ صَدِيقَهُ كَذَا». وَ تَدْخُلُ عَلَيْهَا «هَاءُ» التَّنْبِيهِ فَيَقَالُ: «هَكَذَا». ۲- كَلِمَةٌ مَرْكَبَةٌ مِنْ كَلِمَتَيْنِ يَكُونُ جَاءُ (أ) عَنْ الْعَدَدِ، نَحْوُ: «قَرَأْتُ كَذَا وَ كَذَا كِتَابًا». (ب) عَنْ غَيْرِ الْعَدَدِ، نَحْوُ: «يَوْمَ كَذَا وَ كَذَا فَعَلْتُ كَذَا وَ كَذَا».﴾

۱- دو کلمه هستند پس از ترکیب بر اصل خود باقیمانده‌اند عبارتند از: «كَاف» تشبیه و «ذَا» اشاره. «رَأَيْتُ التَّلْمِذَ الْمَجْتَهِدَ نَاجِحًا وَ رَأَيْتُ صَدِيقَهُ كَذَا» دانش‌آموز کوشا را دیدم که قبول شده است و همچنین دوستش را. ۲- کلمه‌ای است ترکیب شده از دو کلمه که برای: الْف: کنایه از عدد بکار می‌رود: «قَرَأْتُ كَذَا وَ كَذَا كِتَابًا» اینقدر کتاب خواندم. ب: کنایه از غیر عدد: «يَوْمَ كَذَا وَ كَذَا فَعَلْتُ كَذَا وَ كَذَا» در روز چنین و چنان کار چنین و چنانی را انجام دادم.

﴿ الْكَذَّابُ: الْكَثِيرُ الْكُذْبِ.﴾
دروغگو.

﴿ كَذَبَ: يَكْذِبُ، كَذِبًا وَكِذْبًا وَكَذْبَةً وَكِذْبًا وَكِذَابًا. ۱- أَخْبَرَ عَنِ الشَّيْءِ بِخِلَافِ مَا هُوَ عَلَيْهِ، مَعَ الْعِلْمِ بِحَقِيقَتِهِ وَ وَاقِعِهِ. ۲- بَدَعَ الْعَيْنَ: خَانَهَا حِسُّهَا. ۳- الْبَرَقَ أَوْ الْحِلْمَ أَوْ الرَّجَاءَ: لَمْ يَصْدُقْ. ۴- هُ الْحَدِيثُ: نَقَلَ الْكَذِبَ وَ قَالَ خِلَافَ الْوَاقِعِ. ۵- تَهُ عَيْنُهُ: أَرْتَهُ مَا لَا حَقِيقَةَ لَهُ.﴾

۱- خبر بر خلاف واقع داد یا وجود اینکه راستی و درستی آنرا میدانست. ۲- بَدَعَ الْعَيْنَ: حِسَّ بَيْنَانِي چشم اشتباه کرد. ۳- الْبَرَقَ أَوْ الْحِلْمَ أَوْ الرَّجَاءَ: رعد و برق و خواب و امید درست درنیامد. ۴- هُ الْحَدِيثُ: دروغ گفت. ه تَهُ عَيْنُهُ: چشمش اشتباه کرد. خلاف واقع را به او نمایاند.

﴿ كَذَبَ: تَكْذِبًا. ۱- هُ: جَعَلَهُ كَاذِبًا ۱- هُ: نَسَبَهُ إِلَى الْكَذْبِ. ۳- نَفْسُهُ: اعْتَرَفَ بِأَنَّهُ كَذِبٌ. ۴- هُ مَا كُذِبَ أَنْ فَعَلَ كَذَا: أَيُّ مَا أَطْبَأُ.﴾

۱- او را دروغگو گردانند. ۲- متهم به دروغگویی نمود. ۳- هُ: او را به دروغ نسبت داد. ۳- نَفْسُهُ: به دروغ‌گویی اعتراف نمود. ۴- هُ مَا كُذِبَ أَنْ فَعَلَ كَذَا: چنین کاری را انجام داد سهل‌انگاری نکرد.

﴿ الْكَذِبُ: ۱- مَصَّ كَذَبَ. ۲- هُوَ الْإِخْبَارُ عَنِ الشَّيْءِ بِخِلَافِ مَا هُوَ مَعَ الْعِلْمِ بِحَقِيقَتِهِ وَ وَاقِعِهِ.﴾

۱- مَصَّ كَذَبَ ۲- دروغ گفتن با وجود اطلاع از درستی و صدق آن.

﴿ الْكَذُوبُ: الْكَثِيرُ الْكُذْبِ، ج. كُذْبٌ.﴾
بسیار دروغگو.

﴿ كَذَّرَ: يَكْذُرُ، كَزَّرًا وَكُذُورًا وَ تَكَرَّرًا. عَلَى الْعَدْوَةِ: حَمَلَ عَلَيْهِ وَ هَجَمَ وَ انْفَضَّ.﴾

بر دشمن یورش برد.

﴿ كَذَّرَ: يَكْذُرُ، كُذَّرًا. ۱- رَجَعَ. ۲- اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ: عَادَا مَرَّةً بَعْدَ أُخْرَى.﴾

أفعال المقاربة يرفع الاسم وينصب المجر.
نزدیک بود چنین کند. از افعال مقاربه است اسم را رفع و
خبر را نصب میدهد.

❖ **كُزِبَ**: یَكُزِبُ، كُزِباً. أَصَابَهُ الْكُزْبُ.

دچار مصیبت شد.

❖ **الْكُزْبُ**: ۱- مص كُزِبَ. ۲- الحزن الشدید، ج كُزُوب.

۱- مص كُزِبَ ۲- اندوه فراوان، ج كُزُوب.

❖ **الْكُزْبُ** باج: السَّوْطُ يَكُزِبُ بِهِ، ج كُزَابِج.

شلاق، ج کرابیج.

❖ **الْكُزْبَةُ**: الحزن الشدید، ج كُزْب.

اندوه و مصیبت شدید، ج كُزْب.

❖ **الْكُزَّة**: الغلطة في الحرب.

بورش در جنگ.

❖ **الْكُزَّة**: ج كُزَيٌّ وَكُرَاتٌ وَكُرِينٌ وَكُرِيٌّ. ۱- ما أَدِيرُ

من شيء. ۲- كل جسم مستدير. ۳- أجسام مستديرة من

مطاط أو جلد يلعب بها الأطفال أو تتخذ في الألعاب الرياضية:

«كرة القدم، كرة للسلة، كرة الطاولة، كرة المضرب...».

۴- «الكرة الأرضية»: جسم مستدير من الورق المقوى

(الكرتون) أو غيره، يمثل البحار والأرض وأقسام البلدان

الطبيعية والسياسية.

۱- دایره. ۲- هر جسمی که گرد است. ۳- توپ که دارای

انواع است: كرة القدم، كرة السلة، كرة الطاولة... توپ

فوتبال، بسکتبال و بیسکیت. ۴- الكرة الأرضية: کره

زمین در درس جغرافیا.

❖ **الْكُزُوتُون**: ورق صفيق مُقَوَّى.

کارتون.

❖ **الْكُزْخَانَةُ**: المعمل. وتطلق خصوصاً على معامل الحرير في

«لبنان».

کارخانه، کارگاه. علی الخصوص به کارگاههای بافت حریر

در لبنان اطلاق می شود.

❖ **الْكُزْدُ**: جبل من الناس يسكنون في بعض مناطق «تركيا» و

«العراق» و «إيران» و «سوريا». لبنان

نسلی از مردم هستند که در ترکیه ایران و عراق سوریه و

لبنان سکونت دارند.

❖ **كُزْدَسَن**: كُزْدَسَةٌ. الخيل: جمعها و جمعها كتيبة كتيبة.

اسبها را گرد آورد گروه گروه.

❖ **الْكُزْدِيُّ**: واحد الكُزْد.

مفرد كُزْد.

۱- بازگشت. ۲- الليل والنهار: شب و روز تکرار شد یکی
پس از دیگری آمدند.

❖ **الْكُزَى**: ج أَكْرَاء. ۱- الشمس. ۲- النّوم.

۱- جرت زدن. ۲- خواب.

❖ **الْكُزَاءُ**: أجرة المستأجر.

کرایه ای که مستأجر می پردازد.

❖ **الْكُزَاث**: بقل خبيث الرائحة قوئياً، منه ما يشبه البصل. و

منه ما يشبه النّوم. و منه ما لا رؤوس له.

تره. نوعی از آن شبیه پیاز و نوعی دیگر شبیه بوی سیر و

نوعی دیگر سر ندارد.

❖ **الْكُزَايُ**: ج كُزَايِرُ. ۱- الكيش الذي يجعل خُرج الراعي و

لا يكون إلا من غير قرون. ۲- من المزمز الذي يجعل الراعي في

عقته جرساً فينبهه القطيع.

۱- فوج بدون شاخ که چوپان غورچین خود را روی آن

می گذارد. ۲- من المزمز: بزیکه شبان زنگوله بگردنش

می اندازد و جلو گله حرکت می کند.

❖ **الْكُزَايَةُ**: الوعد والتبشير بالخفائق والتعاليم المسيحية.

پند و اندرز بشارت به تعالیم مسیحیت.

❖ **الْكُزَّاس**: ج كُزَّاسِي. ۱- الجزء من الكتاب، واصطلاح

أرباب المطابع على جملة ثلثي صفحات أو ست عشرة صفحة.

۲- مجموعة صغيرة دون الكتاب.

۱- یک جزء از کتاب. در اصطلاح انتشاراتی ها ۸ یا ۱۶

صفحه است. ۲- یک مجموعه از نوشته است کمتر از

کتاب.

❖ **الْكُزَّاسَةُ**: ر. الكُزَّاس.

❖ **الْكُزَّاع**: ج أَكْزُعٌ وَأَكَالِيْع. ۱- من البقر أو الغنم: مُسْتَدَقُّ

الشَّاقِ، مذكّر و مؤنث. ۲- من الدّواب: ما دون الكب، ۳- من

الإنسان: ما دون الرّكبة من مقدّم الشاق إلى الكب.

پاچه گاو و گوسفند مذکر و مؤنث است. ۲- من الدّواب:

ساق پای چهارپا. ۳- من الانسان: ساق پای انسان.

❖ **الْكُزَّامَةُ**: ۱- مص كُزَمَ. ۲- أمرٌ خارق للعادة يأتي به

شخص. ۳- الشّرف و عزّة النّفس.

۱- مص كُزَمَ ۲- کار خارق العاده ای که انسان انجام میدهد.

۳- شرف و عزّت نفس.

❖ **الْكُزَّاهَةُ**: ۱- مص كَزَه و كُزُو. ۲- البفض. المقت.

۱- مص كَزَه و كُزُو ۲- بفض و عشم و کینه.

❖ **الْكُزَّاهِيَّة**: ر. الكُزَّاهَةُ.

❖ **كُزِبَ**: يَكُزِبُ، كُزُوباً. «كُزِبَ يَقُولُ كَذَا» أي كاد، و هو من

﴿الكَزْدِيْنَال﴾: أحد أخبار الكنيسة الكاثوليكية، ج كراوية.

يكنى از بزرگان کلیسای کاتولیک، کاردینال. ج کراوية.

﴿كَزْنٌ﴾: تکریر او تکراراً و تَكْرَةً. ۱- الشیء: أعاده مراراً أو مرة بعد أخرى «كزّر السؤال». ۲- الشَّطُّ أو نحوه: بخره جزئياً و فصله عن غيره و صفاء.

۱- آنچهیز را پشت سرهم انجام داد. «كزّر الحوال» بی دربی پرسید. ۲- الشَّطُّ: نفت را تصفیه نمود.

﴿كَزَنِي﴾: يَكْزِرُ. كَزَزاً. وعظ وبشّر بالإنجیل و بالشّعالیم المسيحية.

پند و اندرز داد، مژده داد به انجیل و تعالیم مسیحیت.

﴿الكَزْنُ﴾: شجر يحمل قرأ أصفر من المنوخ، يؤكل طرياً و يُشْتَدُّ في صناعة بعض المشروبات أو المربيات.

درخت آلبالو که از میوه آن در صنعت مرباسازی بهره میگیرند.

﴿كَزَسَ﴾: تکریراً. ۱- البناء: أشس. ۲- الشیء له: خصصه. ۳- نفته على الشیء: وقفها علیه. ۴- الكاهن الكنيسة أو الأواني الكنيسة أو غيرها: خصصها لخدمة الله و بارکها.

۱- ساختمان تأسیس کرد. ۲- الشیء له: آنچهیز را بدو اختصاص داد. ۳- نفته على الشیء: خود را وقف انجام آن چیز نمود. ۴- الكاهن الكنيسة أو الأواني الكنيسة أو غيرها: برای خدمت به کلیسا اختصاص داد.

﴿الْكِنْ سِمْفَة﴾: عنب له خُبٌّ في غُلْفٍ تعلفه الدواب.

گیاه کرسنه که خوراک دام است.

﴿الْكُرْسِي﴾: ج کراسی و کراس. ۱- أداة من خشب أو معدن يُسْقَد عليها. ۲- الشَّرِير. ۳- «كرسي الملك»: عرشه. ۴- «كرسي الأسقف»: مركز إقامته. ۵- «الكرسي الرسولي»: مركز أعمال البابا.

۱- صندلی چوبی، یا فلزی. ۲- تخت خواب. ۳- کرسی الملک: تخت پادشاهی. ۴- کرسی الاسقف: مركز اقامت اسقف. ۵- کرسی الرسولي: مركز کارهای باب.

﴿الْحَرْشُ﴾: معدة الحيوان ذي الظلف أو الحنف، أو الهجر. مؤنثة. ج أكراش و كُرُوش.

شکمبه سیرابی. مؤنث است. ج اکراش و کُرُوش.

﴿كَزَعٌ﴾: يَكْزَعُ. كَزَعاً و كَرُوعاً. في الماء أو الأناج: مدّ عنقه نحوه و تناول الماء بفمّه من موضعه من غير أن يشرب بکفّيه و لا يأنه.

دهان را در آب یا ظرف گذاشت و آشامید.

﴿كَزَعٌ﴾: يَكْزَعُ كَزَعاً و كَرُوعاً. ر. كَزَع.

﴿الْكُزْكُونُ﴾: حيوان من ذوات الحافر، عظيم الجثة، قصير القوائم، غليظ الجلد، له على رأسه قرن واحد. و لبعض أنواعه قرنان الواحد فوق الآخر. و يدعى أيضاً «وحيد القرن».

کردن که دارای یک شاخ است و نام دیگرش نکشاخ.

﴿كَزَمٌ﴾: يَكْزِمُ. كَزَمًا و كَرَامَةً و كَرَمَةً. ۱- الشیء: كان عزيزاً و نفيساً. ۲- كان جواداً يعطى بسهولة و لذّة. ۳- كان كريماً.

۱- آنچهیز عزیز و باارزش بود. ۲- بخشنده بود به آسانی کمک میکرد و لذت می برد. ۳- بخشنده بود.

﴿كَزَمٌ﴾: تَكْرِيمٌ و تَكْرِمَةٌ. ۱- عَظَمَةٌ و أكرمه. ۲- اللّه وجهه: شرفه.

۱- او را بزرگ داشت او را گرامی داشت. ۲- اللّه وجهه: خداوند او را تمجید کرد. او را شرف و برتری داد بر دیگران.

﴿الكَزَمُ﴾: ۱- مص كَزَمَ. ۲- الجُود. ۳- الضَّفْعُ. الإغراض عن ذنب ارتکبه أحدهم.

۱- مص كَزَمَ ۲- بخشش. ۳- درگذشتن از گناه.

﴿الكَزَمُ﴾: ج كَزُوم. ۱- العُتْب. ۲- «بنت الكزوم»: الخمرة.

۱- انگور. ۲- بنت الکرم او الکروم: شراب.

﴿الْمَكْزَمِي﴾: فعلٌ ذلك و كرمي لك: أي و كرامة لك.

آن کار را انجام میدهم برای گرامیداشت شما.

﴿الْكُزْمَةُ﴾: ۱- «الْكُزْمُ» للعنب، و هي أخض منه. ۲- «بنت الكزومة»: الخمرة.

۱- تاک. ۲- بنت الکزومة: شراب.

﴿الْكُزْفُ﴾: نبات يشبه ورقه ورق الملفوف، أو هو الملفوف. کلم: کلم قمری. برگ کلم می شود «لهانة» و کل آن می شود «قُرْنِيبَة».

﴿كَزَفَةٌ﴾: يَكْزِفُ. كَرَاهَةً و كَرَاهِيَةً. الشیء: قُبِع «كرها منظر». زشت شد. بدمنظر شد. «كزّة المنظر».

﴿كَزَفَةٌ﴾: يَكْزِفُ كَزَهاً و كَوَهاً و كَرَاهَةً و كَرَاهِيَةً و مَكْزِفَةً و مَكْرَفَةً أو الشیء: مقته، أبغضه.

۱- از او کراهت داشت

﴿كَزَفَةٌ﴾: تَكْرِهًا. الشیء أو الیه الشیء: جعله يكرهه و يبقیه و يبغضه.

او را واداشت به تنفر از آن مطلب یا چیز. او را متنفر نمود.

﴿الْكَرْهِي﴾: تَكْرِهِي.

زشت. بدمنظر.

﴿الْكُزْه﴾: ۱- مص كَزَه. ۲- ما أكره المرأة علیه.

۱- مص کُرْزَة ۲- دوست نداشتن. ابا داشتن.

❖ **الْكُرْزَة:** ۱- مص کُرْه. ۲- ما اکره المرء علیه.

۱- مص کُرْه. ۲- دوست نداشتن. ابا داشتن.

❖ **الْكُرْزَان:** طائر أغبر طويل الأرجل طويل المتقار، حسن الصوت، ج كُرْزان و كُرْزَين، م كُرْزَانَة.

پرنده ای است بانوک بلند. کاروانک. ج کُرْزان و کُرْزَون م. کُرْزَوانه.

❖ **الْكُرْزَوِي:** ۱- المنسوب إلى الكُرْزَة. ۲- ما كان بشكل الكُرْزَة.

۱- منسوب به کُرْه. ۲- هر آنچه به شکل کُرْه گرد باشد.

❖ **الْكُرِيم:** ج كِرَام و كُرْزَماء. ۱- ذو الكرم، الشفي، المطاء.

۲- الصُّفُوح. ۳- من كل شيء أحسنه و ما یُحمد منه. ۴- «رجل كريم» جمع الفضائل.

۱- بخشنده. بخشایشگر. بلند نظر. ۲- کسیکه از گناه دیگران می گذرد. ۳- من كل شيء: بهترین و نیکوترین هر چیزی که مورد ستایش است. ۴- رجل كريم: مردی بخشنده دارای فضایل.

❖ **الْكُرِيمَة:** ج كَرِيمَات و كِرَام. ۱- م الكرم.

۲- كريمة الرجل: ائنه.

۱- م الكرم ۲- دختر او، آنمرد.

❖ **الْكُرْيَة:** التبع.

زشت. بدمنظر.

❖ **الْكُرْيَة:** ج كُرَائِه. ۱- م الكُرْه. ۲- الشدة في الحرب: «يوم الكُرْه».

۱- م الكُرْه ۲- شدت و سختی در جنگ. «يوم الكُرْه» روز شدت جنگ.

❖ **كُرْز:** كُرْزَة كُرْزَة و كُرْزَوَة. الشيء: بیس و انقبض من البرد أو نحوه.

خشک و منقبض شد بر اثر سرما.

❖ **الْكُرْزَان:** ۱- داء أو رعدة من شدة البرد. ۲- مرض يحدث يصيب من تلوثت جرحه بمضج جراثيم الغراب.

۱- مرض یا لرزش بدن است بر اثر شدت سرما. ۲- مرض كُرْز که باعث مرگ می شود.

❖ **الْكُرْزَوَة:** نبات من الأبارير، منه بُرْزِي و منه بستانِي، و يُعرف بزره بالجبلجلان.

گشنیز.

❖ **كُشَنج:** يَكُشُو. كُشُوا. (ك س و). ۱- ء ثوباً، ألبسه إياه. ۲- ء ثوباً: أعطاه إياه.

لباسی را بر تن او کرد. ۲- ء ثوباً: لباسی را به او داد.

❖ **الْكِسَاء:** اللباس، الثوب، ج أَكْسِيَة.

لباس. تن پوش. ج اَكْسِيَة.

❖ **الْكُتَّاب:** الكثير الكتّاب.

بسیار کاتب کند.

❖ **الْكُشَاخَة:** ۱- مص كُشِخ. ۲- الكُناسة. ۳- تعطّل الحس

و القوى الحركية في الرجلين واليدين، وخصوصاً في الرجلين.

۲- خاسرويه. زباله. ۲- فلاح شدن. زمین گیر شدن. علی الخصوص فلاح شدن دویا.

❖ **الْكُشَاة:** ۱- مص كُشِد و كُشِدَ. ۲- عدم نفاق الشيء لقلّة الرغبة فيه: «كساد البضاعة، كساد السوق».

۱- مص كُشِد و كُشِدَ ۲- بفروش نرفتن چیزی معلّت عدم مرغوبیت و غیره: «كساد البضاعة، كساد السوق» كساد فروش کالا، كساد بازار.

❖ **الْكُشَان:** الكثير الكثر الشديدة.

بسیار شکننده.

❖ **الْكُشَا:** ما تكسر من الشيء.

ریزه ها و باقیمانده شکسته ها از چیزی.

❖ **الْكُشَاة:** أداة من معدن تُكسَّر بها الحجار ذات القشرة القاسية، كالجوز و اللوز.

ابزاری برای شکستن گردو و بادام. از قبیل چکش مانند آن.

❖ **الْكُشَاة:** ر. الْكُشَا.

❖ **كُشِبَ:** يَكُشِبُ. كُشِباً و كُشِباً. ۱- الشيء: جمعه. ۲- ما لا أو علماً: طلبه و رجه. ۳- لأهله: طلب المعيشة لهم.

۱- چیزی را گسرد آورد. بدست آورد. ۲- ما لا أو علماً: درخواست مال و علم بود و بدست آورد. ۳- لأهله: برای خانواده اش طلب روزی نمود.

❖ **كُشِبَ:** تَكُشِباً. ء ما لا أو علماً: أناله إياه.

مال و دارائی یا علم را به او رساند.

❖ **الْكُشِب:** ۱- مص كُشِب. ۲- ما اكتسب.

۱- مص كُشِب ۲- آنچه که بدست آمده.

❖ **الْكُشْبَة:** شجر معمر له ثمر يؤكل مشواً أو غير ذلك.

درخت کستنه که میوه آنرا می پزند و سپس می خورد. «شاه بلوط».

❖ **كُشَنج:** يَكُشَح. كُشَحاً. الريح الارض: قشرت عنها الغراب.

۳- الشيء: قطعه و أذنيه.

۱- باد خاک را از روی زمین جارو کرد. ۲- البيت: خانه را جارو کرد. ۳- الشيء: آنچه را بُرید و از بین بُرد.

گوشت پوشانیده.

❖ **کُصَمَوِيّ**: اسم کلّ ملک من ملوک الفُرس. ج أَکْصَابِرَة و أَکْصَابِرَة و کُصُور.

نام پادشاهان ایران باستان، «خسرو» ج أَکْصَابِرَة و أَکْصَابِر و کُصَابِرَة و کُصُور.

❖ **الکُصْفَة**: ج کُصَرَات. ۱- المُرّة من کُسر. ۲- حرکت الکُسر و علامته، هي (بـ). ۳- المُرّة: «وقعت عليهم الکُسرَة».

۱- یکبار شکستن. ۲- حرکت کسره در زیر حرف. ۳- شکست در جنگ و غیره. «وقعت عليهم الکسرة شکست خوردند».

❖ **الکُصْفَة**: التقطعة من الشيء المكسور، ج کُصَر و کُصَرَات و کُصَرَات. کُصَرَات: «کسرة خبز».

یک تکه از چیزی شکسته شده. ج کُصَر و کُصَرَات و کُصَرَات و کُصَرَة خبز، یک تکه نان.

❖ **کُصَف**: کُصِفُ، کُصَفًا. ۱- اللّه الشمس أو القمر: حجبه. ۲- الشيء: غطاه. ۳- بصرة: خفّضه. ۴- بیت الشمس النجوم: غلب ضوؤها على النجوم. ۵- العزّز أو غیره: جعله کاسفًا.

۱- خدا خورشید و ماه را دچار گرفتگی کرد. ۲- الشيء: آنچیز را پوشاند. ۳- بصرة: چشم خود را پائین انداخت. ۴- بیت الشمس النجوم: نور خورشید بر نور ستارگان غلبه کرد. تحت الشعاع قرار داد. هه العزّز أو غیره: اندوه و غیره او را اندوهگین کرد.

❖ **کُصَف**: کُصِفُ، کُصُوفًا. ۱- بیت الشمس: احتجبت في الثّار کُصُوفًا أو جزئيًا لحدول القمر بينها وبين الأرض. ۲- وجهه: اصفر و تغیر و عیب. ۳- ثّ حاله: ساءت. ۴- أمّله: انقطع و خاب. ۵- باله: خاف عليه أمّله.

۱- خورشید گرفتگی پیش آمد. ۲- وجهه: رنگ او پرید و دگرگون شد. ۳- ثّ حاله: حال او بد شد. ۴- أمّله: نومید شد. هه باله: فکرش بطرف شر کشیده شد.

❖ **کُصِبِل**: یُکْصَلُ، کُصَلًا: تفاضل عن عملي أو واجب أو نحوهما و فتر فيه: «کبيل التلميذ في درسه».

کسل شد. تنبل شد. «کبيل التلميذ عن درسه دانش آموز تنبل شد».

❖ **الکُصْبِل**: ۱- مص کُصِبِل. ۲- التثاقل عن عملي أو واجب والقصور فيه.

۱- مص کُصِبِل. ۲- تنبلی. کسالت.

❖ **الکُشَلان**: یثن یتثاقل عن عملي أو واجب أو نحوهما و فتر

❖ **کُصِبْج**: یُکْصِبُ، کُصَبًا و کُصَابَة. ۱- نقلت إحدى رجله في المشي. ۲- تعطّل المسير والحركة في يديه ورجليه.

۱- یکی از دو پای به هنگام راه رفتن سنگین شد، بدنبال او نیامد. ۲- فلج شد از جهت دو دست و پا.

❖ **الکُصْبَج**: ۱- مص کُصِبْج. ۲- یقل إحدى الرجلين في المشي. ۳- تعطّل المسير والحركة في اليدين والرجلين.

۱- مص کُصِبْج. ۲- سنگینی یکی از دو پا به هنگام راه رفتن. ۳- فلج شدن دو دست و پا.

❖ **کُصَفْج**: یُکْصَفُ، کُصَادًا و کُصُودًا. ۱- الشيء: لم ينفق نقلة الرغبة فيه. ۲- بیت الشؤن: لم ينفق ما فيها.

۱- بفروش نرفت بعلت عدم مرغوبیت. ۲- بیت الشؤن: بازار کساد شد.

❖ **کُصَفْج**: یُکْصَفُ، کُصَادًا و کُصُودًا. ر. کُصَد.

❖ **کُصَمَوِيّ**: یُکْصِرُ، کُصَرًا. ۱- العود أو الزجاج أو كل صلب: فصله، فُرّق بين أجزائه. ۲- الجيش: هزمه. ۳- الوصية: نقضها و خالفها. ۴- الشئ: لم يتم وزنه. ۵- الحرف: ألحقه الکسرة. ۶- من طرفه أو على طرفه: غصّ منه شيئًا.

۱- چوب یا شیشه یا هر چیز سختی را شکست. ۲- الجيش: ارتش را شکست داد. ۳- الوصية: وصیت را نقض کرد برخلاف وصیت عمل کرد. ۴- الشئ: وزن شعر را به هم زد. هه الحرف: حرف را مکسور نمود. کسره داد. ع- من طرفه او علی طرفه: چشم خود را فروهشت، هلك خود را پائین آورد.

❖ **کُصَمَوِيّ**: تکسیراً. ۱- کُصَر. شُدّ للمبالغة والتكثير. ۲- الکلمة في الصرف: جمعها جمع تکسیر بنظير بنائها.

۱- شکست علّت تشدید برای مبالغه و زیاده‌روی است. ۲- الکلمة في الصرف: آن کلمه را جمع مکتسر جمع بست. ❖ **الکُصَمَوِيّ**: ۱- مص کُصَر. ۲- حرکت تجحّل تحت الحرف و علامتها (پا)، و یُخَفّض لها الصوت. ۳- في الحساب: العدد الذي يكون أقل من واحد، كالنصف والربع، و يقابله الصحيح، ج کُصُور، جمع کُصُورَات.

۱- مص کُصَر. ۲- حرکتی است که زیر حرف نهاده می‌شود و علامت آن فیه چنین است. ۳- في الحساب: عددی را گویند که کمتر از یک باشد مانند نیم و یک چهارم و مقابل آن عدد صحیح است. ج کُصُور. جمع کُصُورَات است.

❖ **الکُصَمَوِيّ**: ج أَکْصَابِر و کُصُور. ۱- الجزء من العضو. ۲- جزء من العظم مع ما عليه من اللحم.

۱- یک جزء از عضو. ۲- بخشی از استخوان که روی آنرا

فيه، ج كُتَالٌ وَكُتَالٌ وَكُتْلٌ، م كُتْلَانَةٌ وَكُتْلٌ.
تَنْبَلُ ج كُتَالٌ وَكُتَالٌ وَكُتْلٌ، م كُتْلَانَةٌ وَكُتْلَانٌ.

❖ الكُتُوفَةُ: الثوب، ج كُتَاٌ

لباس، تن پوش، ج كُتَاٌ.

❖ الكُتُوفَةُ: ر. الكُتُوفَةُ، ج كُتَاٌ.

❖ الكُتُوفُ: ۱- مص كُتِفَ، ۲- احتجاب الشمس في النهار كلياً أو جزئياً لحلول القمر بينهما وبين الأرض.

۲- خورشید گرفتگی.

❖ الكُتُولُ: الكتلان.

تَنْبَلُ.

❖ الكُتَيْبُ: ذو الكُتَيْبِ.

فَلَجٌ.

❖ الكُتَيْبَةُ: شيء كسيد: لم ينقُ لِقْلَةُ الرغبة فيه.

شيء كسيد: نامرغوب

❖ الكُتَيْبُ: المكسور، ج كُتَيْزٌ وَكُتَازِيٌّ، «طائر كبير الجناح».

شكسته شده، ج كُتَيْزٌ وَكُتَازِيٌّ، «طائر كبير الجناح»
پرنده شکاری که به هنگام حمله به شکار بالهای خود را

می شکند یعنی تا می کشد و یکباره بر شکار پورش می برد.

❖ كُتَيْبٌ: يَكُتَيْبُ كُتَيْبًا، ت الحَيْثُ: صانت من جلدها.

مار فش فش کرد.

❖ كُتَيْبٌ: يَكُتَيْبُ كُتَيْبًا، هـ أو غيره: يَكُتَيْبُ كُتَيْبًا، هـ أو غيره: طرده
و صاحب به.

او را بیرون کرد، بر سر او فریاد زد.

❖ الكُتُفَاةُ: ۱- الكثير الكُتُفِ، ۲- الفُتَى المتضمّن إلى
الكُتُفَةِ، ج كُتُفَاتَةٌ.

۱- بسیار کشف کننده، بسیار آشکار کننده، ۲- جوانی که به

گروه پیشاهنگی پیوسته است، ج كُتُفَاتَةٌ.

❖ الكُتُفَتَانِ: لغ الحِطَابِ يَطْلِي: طرف إصبعه، ج كُتَاتِييْنِ.

انگشتانه خياط، ج كُتَاتِييْنِ.

❖ كُتُفِيخٌ: يَكُتُفِيخُ كُتُفَاً، ۱- التَّوَمُ: فَرْقُهُمْ، ۲- الظَّلَامُ أو
الضُّوءُ: وَلَّى.

۱- آن گروه را برانده کرد، ۲- الظَّلَامُ أو ضوء: تاریکی یا
روشنایی برطرف شد، از بین رفت.

❖ الكُتُفِيخُ: ج كُتُفُوخٌ، ۱- مص كُتِفَ، ۲- سابین الخاصرة
والسَّوْدَةُ ووسط الظهر من الجسم، ۳- «طوى كشحه على

الامر»: أخفاه، ۴- «طوى كشحه عنه»: أعرض عنه.

۱- مص كُتِفَ ۲- پهلوی انسان یا حیوان، ۳- طوى كُشَحُهُ

على الأمر: آن مطلب را پنهان کرد، ۴- طوى كُشَحُهُ عنه: از
آن کار روی گردان شد.

❖ كُتِفَ: يَكُتِفُ كُتْفًا، ۱- عن أسنانه بأبداها وكُتِفَ عَنْهَا، و
كثيراً ما يكون ذلك عند الضحك، ۲- الحيوان عن نابه: عبس
و صات للصيد أو القتال.

۱- دندانهای خود را نمایان ساخت که غالباً به هنگام
خندیدن نمایان می شود، ۳- الحيوان عن نابه: حیوان اخم
کرد و فریاد برآورد جهت شکار یا جنگیدن.

❖ كُتِفَ: يَكُتِفُ كُتْفًا، عَنْ أسنانه: كُتِفَ، وَ شُدَّ للبالغة.

دندانهایش را نمایان ساخت بر اثر خشم، شُدَّ شده است
برای مبالغه.

❖ كُتِفَ: يَكُتِفُ كُتْفًا، ۱- الشيء: رفع عنه شيئاً غطاءً.

۲- الجَمَلُ: نزع جلده.

۱- پوشش آنچیز را برداشت، ۲- الجَمَلُ: پوست شتر را
کند.

❖ كُتِفَ: يَكُتِفُ كُتْفًا وَ كَاتِفَةً، ۱- الشيء: أو عنه: ما
يغطيه أو يحميه «كشف الحجاب، كشف لِسْرًا»، ۲- «كشف الله
حزنه»: أزاله.

۱- پوشش آنچیز را برداشت «كشف الحجاب، كشف اللِسْرَةَ»
محل اختفا و از بر ملا کرد، ۲- كُتِفَ الله حزنه: خداوند

غم او را زدود.

❖ كُتِفَ: كُتِفَ الشيء: رفع عنه ما يغطيه أو يحميه.

پوشش آنچیز را برداشت.

❖ الكُتِفُ: ۱- مص كُتِفَ، ۲- عند رجال الجمارك: ورقة
يُدْرَج فيها نوع البضاعة وَ كُتِفَتِهَا ما يُطْلَبُ منها.

۱- مص كُتِفَ در گمرک ورقه‌ای است روی آن نوع کالا و
مقدار تعرفه گمرکی را قید می کنند.

❖ الكُتُفِيَّةُ: منظمة إنسانية رياضية أخلاقية للفتيان
والفتيات، أسسها «بادن باول» سنة ۱۹۰۹.

سازمان پیشاهنگی که یک سازمان ورزشی اخلاقی است
برای پسران جوان و دخترهای جوان بار اول در سال
۱۹۰۹ «بادن باول» آنرا بوجود آورد.

❖ الكُتِفَتُ: برغل يُنْعَقُ في اللبن وَ يَحْمَرُّ، ثُمَّ يُجِفُّ وَ يُنْفَتُّ، ثُمَّ
يُطْبَخُ.

کشک که در خوراک کشک و بادمجان مورد استفاده است.

❖ كُتِفَ: يَكُتِفُ كُتْفًا وَ كُتُفًا، غُطِّهَ أو على غُطِيَّةٍ: حبسه و
أمسك على ما في نفسه منه.

خشم خود را فرو خورد.

الكعاب: الفتاة التي تهد تدنيا وأشرف.

دختر جوانی تازه پستانهایش رشد کرده و هنوز دست نخورده است.

كعَبٌ: كعَباً ۱- ب الفتاة: تهد تدنيا وأشرف. ۲- الشيء: جملة مكعباً ۳- العدد: ضربه بنفسه مرتين.

۳- پستانهای دختر جوان رشد کرد. ۲- الشيء: آنچیز را مكعب نمود. ۳- العدد: عدد را ضرب در سه نمود.

الكعَبُ: ج كعُوب. ۱- عقدة القصب بين الأنبيتين. ۲- كل ما ارتفع وعلا. ۳- الشرف والجد: ذهب كعُوب القوم. ۴- رجل عالي الكعب: أي يوصف بالشرف والظفر. ۵- وج كعاب وكعوب وأكعب: كل منض للعظام. ۶- العظم الناشز البارز فوق القدم. ۷- القطن الناشران البارزان من جانبي القدم. ۸- وج كعَب وكعاب: العظم الذي يُلصق به. ۹- في الهندسة: الجسم الذي له ستة سطوح مربعة متساوية. ۱۰- وج كعاب: كعب العدد: هو حاصل ضربه بنفسه ثلاث مرات: «كعب العدد ۲ هو: $2 \times 2 \times 2 = 8$ ».

۱- بجلول، استخوان زانری حیوان که با آن قماربازی می کنند. ۲- هر چیز بلند و مرتفع. ۳- بزرگی و عظمت. «ذهب كعب القوم» بزرگ قوم رهسپار شد. ۴- رجل عالي الكعب: مرد بزرگوار. با عظمت. ۵- وج كعاب و كعوب و اكعب: بند استخوان. ۶- غوزک پا. ۷- استخوان برآمده روی پا. ۸- وج كعَب و كعاب: قماربازی. ۹- في الهندسة: مكعب، شش ضلعی. ۱۰- ج كعاب: كعب العدد: حاصل ضرب يك عدد دوباره در خودش. مثلاً $2 \times 2 \times 2 = 8$

الكعبة: ج كعاب و كعبات. ۱- البيت الحرام في مكة. ۲- كل بيت مربع. ۳- العرفة.

۱- بیت الله الحرام. ۲- هر خانه ای که مربع است. ۳- اتاق. كعَبك: خبز من الطحين والحليب والشكر أو غير ذلك، يُعمل مستدير أو مستطيلاً، ومنه ما يغطيه السهم.

نان سوخاری، که روی نوعی از آن گنجد می پاشند.

كَعَفٌ: يَكْعَفُ كَعَفًا. ۱- عن الأمر: صرفه عنه ودفعه ومنعه.

۲- عن الأمر: انصرف عنه والدفع و امتنع. ۳- بصرة: عمی.

۱- او را از آن کار بازداشت. ۲- عن الأمر: از آن کار روی گردانید. ۳- بصرة: نابینا شد.

كَعَفٌ: يَصْرُءُ عَمِي.

نابینا شد.

الكَفُّ: ج أَكْفٌ وَكُفُوفٌ وَكُفٌّ. ۱- مص كَفٌّ. ۲- راحة اليد مع الأصابع. مؤنثة. ۳- النشمة.

۱- مصاكف ۲- كف دست. مؤنث است. ۳- نعمت.

كَفَى: يَكْفِي كِفَايَةً. (ك ف ي). ۱- الشيء: استغنى به عن غيره. ۲- الشيء: قنع به واستغنى به عن غيره. ۳- هو مؤنثه: جعلها كافية له، أي قام فيها مقامه. ۴- كفته شر عدوه: أي حفظته منه. ۵- زاد الباء على فاعل كفى نحو: «كفى بالله شهيداً»، أي شهادة الله تكفي وتغني عن سواها. ۶- الباء: حرف جر زائد، و«الله» مرفوع محلاً على الفاعلية، و«شهيداً» متعذر.

۱- کافی بود. بخد کفایت بود. ۲- الشيء: بدان بسنده نمود، قانع شد. ۳- مؤنثه: مخارج فلاتی را تأمین کرد. ۴- كفته شر عدوه: شر دشمن را از سر او کم کردم. ۵- گاهی «ب» بر سر فاعل آن افزوده می شود «کفی بالله شهيداً» یعنی گواهی خداوند کافی و بس است و «باء زائده است. الله فاعل محلاً مرفوع و شهيداً متعذر است.

الكَفُّ: ج أَكْفَاءٌ وَكِفَاءٌ. ۱- الميثل والتظير. ۲- القادر على العلم الجدير به.

۱- مثل و مانند. ۲- کسیکه شایستگی انجام کار را دارد. الكَفُّ: المِثْلُ والتَّظْيِيرُ، ج أَكْفَاءٌ وَكِفَاءٌ.

مثل و مانند. ج أَكْفَاءٌ وَكِفَاءٌ.

الكِفَاءَةُ: ۱- مص كافاً. ۲- ولا كفاءة له: أي لا نظير له.

۱- مص كافاً. ۲- همتا ندارد.

الكِفَاءَةُ: ۱- حالة يكون بها شيء مساوياً لشيء آخر.

۲- المجدارة. ۳- شهادة الدروس التكميلية أو الإعدادية في بعض البلدان.

۱- برابری. ۲- توانائی و شایستگی. ۳- گواهی دروس تکمیلی یا دبیرستان در بعضی از کشورها.

الكِفاح: ۱- مص كافح. ۲- النضال.

۱- مص كافح. ۲- مبارزه.

الكِفَارُ: رجُلٌ كَفَّارٌ: جاحد لأنهم الله.

منكر نعمتهای خدا.

الكِفَّارَةُ: ۱- الم كفَّار. ۲- ما كفر به الذنب أو الأثم من صوم أو صدقة أو نحوها.

۱- الم كفَّار. ۲- سزای گناه. كفَّارَه، که عبارت است از روزه صدقه و غیره.

الكِفَّافُ: من الرزق: ما كان بقدر الحاجة.

روزی که به اندازه نیاز باشد.

الكِفَّافَةُ: ۱- مص كفَّل. ۲- الضمان. ج كفالات.

۱- مص كفَّل. ۲- ضمانت. كفالات. ج كفالات.

انكار هر قدرت خدائی و الهی.

❖ **الكُفْرَانُ**: ۱- مص كَفَر. ۲- جمود الخالق و انكار وجوده. و انكار كلّ قدرة أو سلطة الهیة. ۳- ستر نعمة النعم و انكارها. ۱- مص كَفَر ۲- انكار آفریننده. ۳- مخفی داشتن نعمت خداوند و انكار آن.

❖ **كَفَفَ**: كَفَفَهُ، الدمع: مسحه مرّة بعد مرّة.

بی درهی اشک را خشک کرد.

❖ **كَفَلَ**: كَفَلَ، كَفَالَةً. ۱- قام بمعاشه و بأمره و أنفق علیه. ۲- ضمنه.

۱- متکفل مخارج فلانی شد. ۲- او را ضمانت کرد.

❖ **كَفَلَ**: كَفَلَ، كَفَالَةً وَ كَفُولًا. ۱- او به او المال؛ او به: ضمنه.

ضمانت کرد.

❖ **كَفَنَ**: كَفَنَهُ، التَّيْت: ألبسه الكفن.

مرده را کفن نمود.

❖ **الْكُفْنُ**: مَا يَلْبَسُ بِهِ الْمَيِّت، ج أَكْفَان.

کفن مرده. ج أَكْفَان.

❖ **الْكُفَيْفُ**: الْأَعْمَى، ج أَكْفَاء.

نابینا. روشندل. ج أَكْفَاء.

❖ **الْكُفَيْلُ**: الْكَافِلُ وَالضَّامِن، ج كَفَلَاء.

ضامن. ج كَفَلَاء.

❖ **كَلَّ**: يَكْلُ كَلًّا وَ كَلَّةً وَ كَلَالَةً وَ كَلُولًا وَ كَلُولَةً.

۱- تعب. أكل. ۲- السیف أو نحوه: لم يقطع. ۳- اللسان أو البصر: ضعف و تعب.

۱- خسته شد. ۲- السیف أو نحوه: شمشیر کند شد.

۳- اللسان أو البصر: زبان یا چشم قدرت و توان خود را از دست داد.

❖ **الْكَلُّ**: مَشْرَكَ لِلشَّيْءِ الْمُنْشَاهِ الْأَجْزَاء، نحو: «كلّ المائه، أو للشيء المختلف الأجزاء، نحو: «كلّ الجسم». والجسم مختلف الأجزاء.

همه، هر جملگی. «كلّ الماء، و كلّ الجسم».

❖ **كَلَّلَ**: اسم يضم أفراد المتعدد أو أجزاء الشيء الواحد. و لا يُستعمل إلا مضافاً لفظاً أو تقديرًا. ۱- تفيد معنى التكرار بدخول ما المصدرية الظرفية عليها، نحو: «كلما قلت له: ادرش، قال: سوف ادرش». ۲- تكون توكيداً لمعرفة أو نكرة محدودة، نحو: «عاد المسافرون كلهم»، و «أفنا سنة كاملة كلها لا نلتقي».

اسمی است که افراد متعدد را دربردارد. و همیشه بصورت مضاف بکار می رود. ۱- معنی تکرار مبدع با اتصال ما به آخرش. «كلما قلت له: ادرش، قال: سوف ادرش» هرچه

❖ **الكفایة**: ۱- مص كَفَى. ۲- ما يكفي و يُغني عن غيره. «في هذا القدر من الطعام أو الكلام كفاية».

۱- مص كَفَى ۲- کافی و انداز. «في هذا القدر من الكلام أو الطعام كفاية» همین قدر غذا و گفتار بس است.

❖ **الكِفَّة**: «كِفَّة المِيزَان» ر. الكِفَّة.

❖ **الكِفَّة**: من الميزان: ما يُجَمَّل عليه الموزون، ج كِفَف و كِيفاف. كفه ترازو. ج كِفَف و كِيفاف.

❖ **الْكُفَّة**: لَحْمٌ يُدَقُّ، أو يُسَرَّم مع البقدونس و البصل و غيرها، و يُجَمَّل منه أصابع أو أفراس، أو يُدَقَّ، ثُمَّ يُسَوَّى و يُقَى أو يُنَضِّج في القدر.

خوراک کوفته تبریزی. کوفته ریزه، یا نوعی دیگری توی ماهی تابه پهن می شود و سپس سرخ می شود، یا در فیر نهاده می شود می پزند.

❖ **كُفِفَ**: كُفِفَ كُفْعًا. ۱- التَّدْوَرُ وَاجِهُهُ وَاسْتَقْبَلَهُ. ۲- هُ بالعصا: ضربه بها.

۱- با دشمن رو برو شد. ۲- بالعصا: او را با عصا زد.

❖ **كُفِرَ**: يَكْفُرُ كُفْرًا وَ كُفْرًا وَ كُفْرًا وَ كُفْرَانًا. ۱- كان كافراً.

۲- بالله: فقه و لم یؤمن به.

۱- کافر بود. ۲- بالله: خدا را رد کرد و به خدا ایمان نیاورد. کفر ورزید.

❖ **كُفِرَ**: يَكْفُرُ كُفْرًا وَ كُفْرًا وَ كُفْرَانًا. ۱- بنعمة الله أو بها: جمدها و انکرها و سترها و لم یؤمن بها. ۲- بكذا: تبرأ منه «كفر بالأخلاق».

۱- به نعمت خدا کفر و وزید نعمت خدا را انکار کرد و ایمان نیاورد به او. ۲- بكذا: از چنین چیزی بیزارى نمود. «كفر بالأخلاق» از اخلاق خسته دوری نمود. بیزارى جست.

❖ **كُفِرَ**: تَكْفِيرًا. ۱- هُ، نسبة إلى الكُفْرِ. ۲- هُ، حمله على الكُفْرِ. ۳- عن ذنبه أو إثمه أو غيره: أعطى الكُفَّارة. ۴- له أو عنه الذنب: محاء، غفر.

۱- او را به کفر نسبت داد. ۲- هُ، او را به کفر واداشت. ۳- عن ذنبه أو إثمه أو غيره: کفاره گناهان را پرداخت. ۴- له أو عنه الذنب: گناهش را بخشید.

❖ **الْكُفْرُ**: ج كُفُور. ۱- مص كَفَر. ۳- القرية.

۱- مص كَفَر ۲- روستا.

❖ **الْكُفْرُ**: ۱- مص كَفَر. ۲- جمود الخالق و انكار وجوده، و انكار كلّ قدرة أو سلطة الهیة.

۱- مص كَفَر ۲- انكار آفریننده، و انكار وجود آفریننده.

الکلاب الصید. ۳- حدیده مطوفاً یُعَلَّقُ بها اللحم و غیره.
 ۱- صاحب سگ. ۲- مُرَبِّی سگ. ۳- چنگال برای آویختن گوست

❖ **الکَلَابُ**: ج کَلالِب ۱- المَهْدِیُّ التَّی عَلٰی حِذَاءِ وَرَاضِی الخیل او راکبها ۲- حدیده مطوفاً الرّأس یُجَرُّ بها الحجر
 ۳- خشیة فی رأسها عِقَاقَة منها او من حدید.

۱- مهیز کشش سوار بر اسب. ۲- آئبر برداشتن آتش از منقل یا گرفتن اجسام داغ و گرم. ۳- جویی که آهن سرکج در آن قرار دارد.

❖ **الکَلَابِیَّة**: آله تَشْخُذُ لِقَعِ الاضراس.

انبردست. گاز انبر. انبر دندان کشیدن.

❖ **الکَلَّاسُ**: ۱- صاحب الیکلس. ۲- بائع الیکلس.

۱- صاحب آهک. ۲- فروشنده آهک.

❖ **الکَلَّالُ**: ۱- مص کلّ. ۲- الثَّقبُ، الإعیاء.

۱- مص کلّ ۲- خستگی. درماندگی. فرسودگی.

❖ **الکَلَّالَةُ**: الکَلال.

خستگی. فرسودگی.

❖ **الکَلَامُ**: ۱- القول. ۲- الجملة المفیده.

۱- گفتار. ۲- جمله مفید فایده.

❖ **کَلَبٌ**: یُکَلَّبُ، کَلَبًا. ۱- کَلَبٌ: أصابه داءُ الکَلَب. ۲- عَضَهُ الکَلَب. ۳- کَلَبٌ: ضری و تَوَدَّ عَضُ النَّاسِ. ۴- علی الأمر: حرص علیه جزءً من الکلب. ۵- غصب و سفه. ۶- الشتاء الزمان أو الدهر: اشدّ.

۱- سگ هار شد. ۲- سگ هار او را گاز گرفت. ۳- کَلَبٌ: سگی که عادت به گاز گرفتن پیدا کرد. ۴- علی الأمر: بر آن مطلب حریص شد مانند حرص سگ. ۵- خشمگین شد. عقل خود را از دست داد. ۶- الشتاء او الزمان أو الدهر: زمستان یا دوران و زمانه سخت شد. زمستان بسیار سرد شد.

❖ **الکَلْبُ**: ۱- مص کَلَب. ۲- داء مُثَرِّبُ شَبّه الجنون بهیبه الکلاب فتعضّ بعضها أو تعضّ النَّاسَ فیکَلِبُ النَّاسَ أیضاً.

۱- مص کَلَب ۲- مرض هاری که مُسَرِّی است.

❖ **الکَلْبُ**: المصاب بداء الکَلَب من الکلاب أو النَّاس.

سگی که هار شده است. انسانی که دچار هاری شده است.
 ❖ **الکَلْبُ**: ج کَلاب و أَکَلَب جمع أَکالِب و کِلابات. ۱- حیوان لیون ألیف من ذوات الأَربع، منه اجناس كثيرة، یَشْخُذ الصید، أو الحراسة، أو حیاة الماضي، و غیر ذلك. ۲- کَلّ سبّ بعض. ۳- «کلب الماء أو کلب البحر»: سمک علی هیئة الکلب، طویل

قدر به او گفتیم بعنوان گفت خواهم نوشت. ۲- گاهی تأکید است برای اسم معرفة یا نکره معلوم مانند: أقمناسنة كاملة کُلّها لا تلتنق. یکسال تمام اقامت کردیم در حالیکه با یکدیگر ملاقات نمی کردیم.

❖ **کَلَا**: یُکَلِّی کَلًا و کِلَاءً و کِلَاءَةً. ۱- الله: حفظه و حرسه.

خداوند او را حفظ و نگهداشت.

❖ **الکَلَّاءُ**: العشب، رطبه و یا بسمه، ج أَکَلَاء.

گیاه خشک یا تر. ج أَکَلَاء.

❖ **کَلَّاء** حرف معناه الزّود و الکفّ و الزّود و التّسبی کقولک: «کَلَّاء» لمن قال لک: إفعل کذا.

حرف امتناع. به معنای هرگز. هیچوقت. «کَلَّاء» در جواب کسی که بگوید: «افعل کذا» چنین کن جواب هرگز.

❖ **کِلَا**: اسم لفظ مفرد و معناه شئ یُشْخَذ للتوکید، یُضاف أبداً لفظاً و معنیً إلى کلمة واحدة معروفة دالّة علی اثنتین: ۱- متی أُضیفَت إلى اسم ظاهر بقیت لُفّها علی حالها و قُدِّر الإعرابُ علیها، نحو: «قرأت کِلَا کتابین»، و کِلتا الرّسالتین» (کلا و کلتا: معقول به منصوب بفتحہ مقدرة علی الألف). ۲- متی أُضیفَت إلى ضمیر أعربت إعراب المثنّی، نحو: «حضر الطّالبان کِلاهما، قرأت کتابتین کِلیهما» ۳- إذا عاد علیها ضمیر جاز مراعاة لفظها فی الإفراد، نحو: «کلتا الشجرین آتت غمازها»، و «سمیر و عصام کِلاهما قائم»، و هو الأصحّ، و جاز مراعاة معناها، نحو: «کِلاهما قاما، أو کِلاهما قائمان». و یجب مراعاة اللفظ کما فی المثال التالی: «کِلاهما مُکرم لوالده»، لأنّ معناه «کلّ منهما».

اسمی است لفظ آن مفرد معنا مثنی. برای تأکید است. پیوسته اضافه می شود به کلمه ای که دلالت بر دو نفر دارد. ۱- هرگاه به اسم ظاهر اضافه شود «الف» تغییر نمی کند و اعراب آن مقدر است. «قرأت کلا کتابین» و «کلتا الرّسالتین» «کلا و کلتا» دو کلمه منصوب به فتحه مقدر روی الف بعنوان معقول به. ۲- هرگاه به ضمیر اضافه شوند اعراب مثنی را دارند. «حضر الطالبان کلاههما» و «قرأت کتابتین کلیهما»، هر دو دانش آموز حاضر شدند. هر دو کتاب را خواندند. ۳- هرگاه ضمیر به «کلا» برگردد جایز است مراعاة لفظ در افراد مانند: کلتا الشجرین آتت غمازها و «سمیر و عصام کلاههما قائم» که افصح این است و جایز است مراعاة معنی مانند: «کلاههما قاما» «کلاههما قائمان» و باید لفظ را مراعاة کرد، در این جمله «کلاههما مُکرم لوالده» زیرا معنایش هر کدام از آن پدرشان را گرمی داشتند.

❖ **الکَلَابُ**: ج کَلالِب. ۱- صاحب الیکلاب. ۲- معلّم قدر به او گفتیم بعنوان گفت خواهم نوشت. ۲- گاهی تأکید است برای اسم معرفة یا نکره معلوم مانند: أقمناسنة كاملة کُلّها لا تلتنق. یکسال تمام اقامت کردیم در حالیکه با یکدیگر ملاقات نمی کردیم.

الذئب، قصر القوام والأذنين، أحمر اللون قائمه.

۱- سگ، که یا برای شکار یا نگهداری یا برای گله بکار میگیرند. ۲- هر درندهای که گاز بگیرد. ۳- کلب الماء او کلب البحر: ماهی است به شکل سگ با دم بلند دستهای کوتاه و گوشهای کوتاه. «سگ دریائی».

❖ **الکَلْبَة**: ج کُلَل. ۱- قطعه مستدیره من حديد توضع في فوهة المدفع ويرمي بها منها. ۲- كُرّة صغيرة مجسم البندقية من زجاج أو غيره يلمس بها الأولاد.

۱- گلوله توپ. ۲- تپله.

❖ **كَلَبَتَا**: مؤنث كَلَا. لها أحكام كَلَا.

مؤنث کلا است و احکام اعرابی آن را دارد.

❖ **كَلَج**: يَكْلَجُ: كَلُوحًا وَكَلَاحًا. الوجه: زاد في عبوسه و تكثُر.

صورت او درهم رفت، ترش و شد. عبوس شد.

❖ **الکَلَس**: مادةٌ تقوم بها عدّة أنواع من الحجارة كالزخام و نحوہ، وهو يُشَفَّد من هذه الحجارة بإحراقها يُزَج بالماء والرمل و غیرها قَبِی به.

آهک، که اکثر سنگها از جنس آهک و خود آهک را با سوزانیدن این سنگها بدست می آورند و پس از بدست آوردن آهک آنها را آب مخلوط می کنند برای کارهای ساختمانی.

❖ **کَلَف**: يَكْلَفُ: کَلَفًا. ۱- أو به: أحبه حبًّا شديدًا. ۲- الوجه: تَغَيَّرَ بشرته بلونٍ كدرٍ علاه. ۳- الوجه: علته حمرةٌ كدرة. ۴- الأمر: حملة على مشقة.

۱- او را بسیار دوست داشت. ۲- الوجه: رنگ صورت دگرگون شد. کدر شد. ۳- الوجه: اندکی صورت سرخ شد. کدر شد. ۴- الأمر: او را به سختی و مشقت واداشت.

❖ **کَلَف**: تکلیفًا. ۱- أو امره بما يصعب عليه «کلفه بمهمة». ۲- أمرًا أوجبه عليه وألزمه به.

۱- او را به کاری واداشت که برای او سخت بود. «کلفه بمهمة» او را به مکلف به کاری کرد. ۲- امرًا: آن کار را بر او واجب کرد، او را متعهد به انجام آن کار نمود.

❖ **الکَلَف**: ۱- مص کلف. ۲- شيء يملو الوجه و يُعَرِّف «الفتش». ۳- حمرةٌ كدرة تعلو الوجه. ۴- لون بين السواد والحمرة. ۵- الولوع بالشئ و لوعًا شديدًا.

۱- مص کلف ۲- لک داد از شدن صورت، خال خالی شدن صورت. ۳- کدر شدن صورت. ۴- رنگی است بین سیاهی و قرمزی کدر بودن. ۵- علاقمند شدن به چیزی بیش از حد متعارف.

❖ **الکَلَف**: العاشق الشَّدید الحب.

عاشق دلسوخته.

❖ **الکَلَفَة**: ج کَلَف. ۱- لون بين الشواد والحمرة. ۲- الحمرة الکبيرة في الوجه. ۳- المشقة. ۴- ما يتكلف على مشقة.

۱- رنگ بین سیاهی و سرخی. کدر. ۲- کدورت صورت. ۳- مشقت و سختی. ۴- کار سختی که انسان مجبور به انجام آن می شود.

❖ **الکَلَكَل**: ج کلاکل. ۱- الصدر. ۲- ما بين الترقويتين ر. الترقوة.

۱- سینه. ۲- ترقوه.

❖ **کَلَل**: تکلیلاً. ۱- أو ألبسه الإكليل. ۲- الكاهنُ المروسين: أزواج بينهم، عقد قرانها. ۳- السحابُ السماء: أحاط بها من كل جانب.

۱- بر سرش تاج گذاشت. ۲- الكاهنُ المروسين: کشیش عقد عروس و داماد خواند. ۳- السحابُ السماء: ابر آسمان را پوشانید.

❖ **كَلَمَ**: يَكْلَمُ وَ يَكْلُمُ: كَلَمًا. أو جرحه.

او را زخمی کرد.

❖ **كَلَمَ**: تکلیماً و کِلَامًا. أو جرحه.

با او سخن گفت.

❖ **كَلَمَ**: تکلیماً. أو جرحه.

او را زخمی کرد.

❖ **الکَلَم**: ۱- مص کلم. ۲- المرح. ج کُلُوم و کِلَام. ۳- المرح.

۱- مص کلم ۲- زخمی. ج کُلُوم و کِلَام. ۳- زخم.

❖ **الکَلَفَة**: ج کَلِم و کَلِمَات. ۱- اللقطة. ۲- ما ينطق به الإنسان مفردًا كان أو مركبًا. ۳- الخطبة والقصيدة.

۱- لفظ. ۲- آنچه را که انسان تلفظ می کند خواه مفرد خواه جمله. ۳- خطبه و قصیده.

❖ **الکَلوة**: ر. الکَلِية.

❖ **الکَلِية**: ۱- کل مدرسة من مدارس الجامعة مختصة بفروع من فروع العلم، ج کَلِيات. ۲- «کَلِية الشيء»: أجمعه.

۱- دانشکده ج کَلِيات. ۲- کَلِية الشيء: همه آنچیز.

❖ **الکَلِية**: واحدة الکَلِيتين، و هما لحستان حرولان لازفتان بمظم الصلب عند الخاصرتين فاندتها هي أفراز البول من الدم، ج کُلَى و کَلِيات.

مفرد کلیه. کلیه انسان. قلوب. ج کُلَى و کَلِيات.

❖ **الکَلِيل**: ج کِلَال. ۱- المتعصب: «بصر کلیل». ۲- الضعيف.

۳- السيف، أو نحوه، الذي لا يقطع.

- ۱- غسّه. بصر کلیل، چشمان خسته. ۲- ضعیف و ناتوان.
 ۳- السَّیْفُ: او نحوه؛ شمشیر و مانند آن که کند باشد.
الکَلِمَة: ۱- الجریح المکرم، ج کَلَمَى. ۲- اَلَّذِی یُکَلِّمُک، ج کَلَمَا.
 ۱- زخمی. ج کَلَمَی. ۲- کسیکه با شما مشغول سخن گفتن است ج کَلَمَا.
کَفَمَ: یُکَفَمُ کَفَاً. ۱- الشیء: ستره و غَطَاءُ. ۲- الجَمَلُ: شدّه
 بالکام.
 ۱- آنچه را معنی کرد. پوشاند. ۲- الجَمَلُ: پوزبند به شتر زد.
کَفَمَ: ۱- استغفامه، تسأل عن العدد، نحو: «کم کتاباً عندک؟» کتاباً شیخ منصوب. ۲- خبریه، تدلّ علی العدد الكثير، نحو: «کم کتاب عندک؟» کتاب مبرور بن مضمرّه.
 ۱- استغفامیه است. سؤال می کند از عدد. مانند «کم کتاباً عندک؟» چند کتاب نزد توست. کتاباً تمیز کم است و منصوب. ۲- خبریه است که دلالت بر شمارش فراوان دارد. مانند «کم کتاب عندک؟» چه بسا کتابهایی نزد شماست. در اینجا کتاب مجرور است به «من» مقدّر.
الکَفَمُ: ۱- مص کَفَمَ. ۲- المقدار.
 ۱- مص کَفَمَ. ۲- مقدار و اندازه.
الکَفَمُ: مدخل الید و مخرجها من الثوب، ج أَکَام و کِمَمَة.
 آستین پیراهن و لباس. ج أَکَام و کِمَمَة.
الکَفَمُ: الغلاف الذی یحیط بالزهر أو الثمر أو الطلع ثم یمسّح عنه، ج أَکَمَة و أَکَام و أَکَامِیم.
 غلاف گل. غلاف میوه. ج أَکَمَة و أَکَام و أَکَامِیم.
الکَفَام: ۱- تسخین المصو یقطع من القماش و نحوها. ۲- قطعه من القماش تُسخن و توضع علی موضع الألم.
 ۱- گرم کردن عضو با پارچه داغ و غیره. ۲- نکه ای است از پارچه گرم بر محل درد نهاده می شود.
الکِفَامَة: قطعه من القماش تُسخن و توضع علی موضع الألم. نکه ای از پارچه گرم بر محل درد نهاده می شود.
القَفَاشَة: آله من حديد یقبض بها السّار و یُسحب. انبردست. میخ کش.
الکَمَال: ۱- مص کَمَل و کَمَل و کَمِل. ۲- التّام: «الکمال فی الاخلاق» الکمال فی العمل. ۳- «له کمال الشیء»: أي له الشیء کُلّه.
 ۱- مص کَمَل و کَمَل و کَمِل. ۲- کامل شدن. تمامی. «الکمال فی الاخلاق» کمال در اخلاق. ۳- له کمال الشیء: او همه و تمام چیز را داراست.
- الکَمَالِیَّات:** اُمتّه و سلّم و ریاض و أدوات زیند و نحوها یُتخذهّا الإنسان فی حیاته بعد تأمین ضروریّات المعیشته من أکل و لباس و غیرها.
 کالای لوکس موجود در بعضی از خانه ها.
الکِیامَة: ج کِیَامَ. ۱- ما یُشدّ أو یُکَم به فم الحیوان منعاً من المصّ أو الأکل. ۲- غطاء الزهر.
 ۱- پوزبند حیوان. ۲- غلاف گل.
الکَمَان: ر. الکَنْجَة.
کَفَع: یُکَفّد کَفْداً. ۱- الشیء: تغیر لوته. ۲- حزن حزناً شدیداً.
 ۱- رنگش دگرگون شد. ۲- بسیار اندوهگین شد.
الکَفَد: ۱- مص کَفَع. ۲- تغیر اللون و ذهاب صفائه. ۳- الحزن الشدید.
 ۱- مص کَفَع. ۲- دگرگونی رنگ و کدر شدن آن. ۳- اندوه فراوان.
الکَفَع: الشدید الحزن.
 اندوه فراوان، شدت اندوه.
الکَفَعَة: تغیر اللون و ذهاب صفائه. دگرگونی رنگ و کدر شدن آن.
الکَفَق: زُناَر توضع فیه الذّارهم. نوعی کمربند که در آن پول می نهند کلمه فارسی است.
کَفَل: یُکَفَل کِیالاً و کُفولاً. ر. کَمَل.
کَفَل: یُکَفَل کِیالاً و کُفولاً. الشیء: ثمّ کان کمالاً. کامل شد. تمام شد.
کَفَل: یُکَفَل کِیالاً و کُفولاً. ر. کَمَل.
کَفَل: تکبیل الشیء: اُتفه. کامل و تمام کرد.
کَفَم: تکبیم. ۱- القميص: جعل له کُفین. ۲- الشیء: ستره. ۳- الشیء: سده.
 ۱- برای پیراهن آستین دوخت. ۲- الشیء: آنچه را معنی کرد. ۳- آنچه را بست.
کَفَن: یُکَفَن کُفوناً. ۱- توارى و اختی: «کن لعدوّ فی الطریق». ۲- دخل فی أمر لا یفطن له.
 ۱- متواری شد. معنی شد «کَفَن لعدوّ فی الطریق» برای دشمن کمین گذاشت. ۲- به کاری دست زد که توانائی انجام آنرا نداشت.
کَفَن: یُکَفَن کُفوناً و کِمَمَة. ر. کَفَن.
الکَمَفَجَة: آله موسیقیّه ذات أربعة أوتار یُعزف علیها بقویب. کمانچه.

وعاء أو أرض: كبسه و ضغطه بيده.

۱- مال را جمع كرد. ۲- الشيء في وعاء أو أرض: چیزی را در ظرف چپاند. در زمین فرو برد.

الكُنْفِيَّة: رجلٌ كَثُرَ اللحمُ: كثير اللحم صليبه.

مردی گوشت آلود. چاق.

الكُنْفَرُ: ج كُنْفَر. ۱- مص كُنْفَر. ۲- المال المدفون في الأرض.

۳- كل مجموع مذخر. ۴- ما يُدْفَن فيه المال كالصندوق الخزن.

۱- مص كُنْفَر ۲- پول دفن شده در زمین. گنج. ۳- هر آنچه که جمع آوری شده. ۴- گاو صندوق. مغازه و محل جمع آوری پول.

كُنْفَسٌ: يَكُنْفُسُ. كُنْسًا. البيت: كسح أوساخه بالمكنسة.

خانه را جارو كرد.

كُنْفَسٌ: تَكْنِيسًا. البيت: كسح أو ساعه بالمكنسة.

خانه را جارو كرد.

كُنْفَسٌ: يَكُنْفُسُ. كُنْفًا. ۱- الشيء: صانه وحفظه. ۲- ء: ضمه إليه و جعله في عياله.

۱- آنچیز را حفظ و نگهداری كرد. ۲- ء: او را به خود ضمیمه نمود و جزء افراد خانوادهاش گردانید.

كُنْفَسٌ: تَكْنِيسًا. ء: أحاط به.

گرد او را گرفت.

الكُنْفَف: ج أكفاف. ۱- الجانب. ۲- الناحية. ۳- جناح الطائر. ۴- الظل. ۵- «كف الإنسان»: حشنته. ۶- وأنت في كف الله: أي في ستره ورحمته.

۱- سمت. ۲- سو. ۳- بال پرند. ۴- سایه. شكف الإنسان: أغوش انسان. عانت في كف اللو: تو در سایه و رحمت خداوند هستی.

الكُفَّة: ۱- حقيقة الشيء و جوهرة: «كنه الموضوع».

۲- وجه الشيء و غايته.

۱- حقیقت، جوهر، ذات. «كنه الموضوع» ۲- صورت و هدف چیزی.

الكُنْفِيَّة: ۱- مص كُنْف. ۲- اسم يُلقَى على الشخص نظماً له أو علامة عليه. ۳- اسم القلم المصدر بالأدب أو الإين أو الأم أو البنت، نحو: «أبو الطيب، ابن الرومي».

۱- مص كُنْف ۲- کنیه برای انسان که جهت بزرگداشت و احترام اطلاق می شود. ۳- اسم علم که با «اب» یا «ابن» یا «أم» یا «بنت» آغاز شده است. مانند «أبو الطيب» «ابن الرومي» و غیره.

الكُفُون: نبات برّی أو يستاق له حَبّه. يستعمل تابلًا و في السِّلَّة. أصنافه كثيرة منها الكُفُون الحلو. و هو الأنيسون.

زیره. الكُفُون الحلو: انيسون.

الكُفَي: ج كُفَاة و أكفاه. ۱- الشجاع. ۲- لايس السلاح.

۱- شجاع. ۲- لباس جنگ برتن کرده همراه با سلاح.

الكُفَي: نسبة إلى «الكَم».

منسوب به كَم.

الكُفَيَّة: المقدار.

مقدار و اندازه.

الكُفَيَّة: ج كُفْت. ۱- من الغيل: الذي بين الاسود والاحمر.

للمذکر والمؤنث. ۲- الحمر التي فيها سواد و حمرة.

اسب فرمزی تیره رنگ. مذکر و مؤنث یکسانست. ۲- سرابی که سیاهی و فرمزی در آن است.

الكُفِيل: الكامل. ج كُفَلَا.

کامل تمام ج کُفَلَا.

الكُفَمين: ۱- الداخل في أمر لا يقطع له. ج كُفَماء. ۲- القوم

الذين يتوارون و يختفون في الحرب جيلة لمفاجأة العدو.

۱- وارد کاری شدن که با آن آشنائی ندارد. ۲- گروهی که در جنگ متواری می شوند و کمین می کنند جهت یورش ناگهانی به دشمن.

كُفَي: يَكْفِي. كناية. (ك ن ي). بالشيء عن كذا: ذكره ليستدل به عل غيره. كقولك: «فلان طويل اللسان». كناية عن كثرة كلامه.

بطور کنایه از چیزی نام بُرد. مثل «فلان طويل اللسان» فلانی برحرف است.

كُفَي: يَكْفِي. كُنْفِيَّة وَ كُنْفِيَّة. (ك ن ي). ر. كُنْفِي.

كُفَي: تَكْنِيَّة. (ك ن ي). ء ابافلان او بابي فلان: معاً به.

او را ابافلان نامید. او را با کنیه ابوفلان صدا زد.

الكُنْفاسَة: ۱- الزبالة التي تُكَنَس. ۲- موضع الزبالة.

۱- زباله. ۲- محل ریختن زباله. زباله دانی.

الكُنْفَاة: نوع من الحلويات يُحشى بالجبين أو بالقشدة.

نوعی شیرینی است که خامه ای است. البته به نوعی از باقلا نیز گفته می شود.

الكُنْفَاة: جمعة يُعْمَل فيها السهام. ج كُنْفَان و كُنْفَانات.

تیردان. ترکش. ج کُنْفَان و کُنْفَانات.

الكُنْفَة: ج كُنْفَان. ۱- امرأة الابن. ۲- امرأة الأخ.

۱- زن پسر. ۲- زن برادر.

كُنْفَر: يَكُنْفَر. كُنْفَرًا. ۱- المال: جمعه و أدخره. ۲- الشيء في

✻ الكنيس: معبد اليهود.

عبادتگاه يهوديان. كنست.

✻ الكنيسة: ج كنائس. ١- محلّ العبادة عند النصارى.

٢- جماعة المؤمنين من النصارى. ٣- معبد اليهود.

١- كنيساي مسيحيان. ٢- مزمنان مسيحي. ٣- عبادتگاه

يهوديان.

✻ الكنف: ج كُنف و كُنف. ١- حظيرة من شجر للجبال أو

غيرها. ٢- المرحاض، بيت الخلا. ٣- الشّرة.

١- أغلّ كه از درخت برای چارپايان درست مى کنند.

٢- ستراح. ٣- پوشش.

✻ كهانة: حرفة الكاهن.

شغل كنيش.

✻ كَهَنُوت: كهريه. الشّيء: جعل فيه القوّة الكهربائيّة: «كهرب

الشّلك».

برق زده كرد. نيروى برق در آن ذخيره كرد. «كهرب

الشّلك» برق را به سيم وصل كرد.

✻ الكَهْوَنِيَا: صمغ شجرة كاللؤلؤ يجذب الثّين ونحوه إليه إذا

حكّ.

صمغ درختى است مانند مرواريد كه در صورت مالش

دادن آن مى تواند كاه و امثال آنرا بطرف خود جذب كرد.

✻ الكَهْزِباء: ١- صمغ شجرة كاللؤلؤ يجذب الثّين ونحوه إليه

إذا حكّ. ٢- طاقة أو قوّة تولّد في بعض الأجسام بالحرّك أو

الحرارة أو الانفعالات الكهربائيّة، ويظهر مفعولا في قواها الجاذبة

أو الدافعة، وفي قواها الاثنيّة أو الميكانيكيّة، والحراريّة،

والضوئيّة، والكهائيّة، وغيرها.

١- صمغ درختى است كه داراي نيروى الكترسيته

مى شود با مالش دادن. ٢- نيروى الكترسيته كه بر اثر مالش

دادن يا گرما يا انفعالات شيميايى بدست مى آيد.

✻ الكَهْف: ج كُهوف. ١- المغارة الواسعة المنقورة في الجبل.

٢- الملجأ.

١- غار. ٢- پناهگاه.

✻ كَهْلٌ: يَكْهَلُ. كَهْلَةٌ. صار كَهْلًا.

سالخورده شد.

✻ الكَهْلان: من كانت سنّه بين الثلاثين والخمسين تقريباً، ج

كُهُول و كِهال و كَهْلان و كَهْل و كَهْلون. م كَهْلَةٌ ج كَهْلات و

كَهْلات.

كسيكه سن او بين ٣٠ تا ٥٠ سال باشد. ج كُهُول و كِهال و

كَهْلان و كَهْل و كَهْلون. م كَهْلَةٌ ج كَهْلات و كَهْلات.

✻ الكَهَنُوت: ١- وظيفة الكاهن. ٢- رتبة الكاهن. ٣- سرّ

الكهنوت: أحد أسرار الكنيسة السبعة، وبه يتولّى الكاهن

سلطة ثلاثة القدّاس وتقدّس الذبيحة والمحلّ من الخطايا.

١- حرفة كنيش. ٢- مقام كنيش. ٣- سرّ الكهنوت: يكى از

وظايف و اعمال معبد نصارى است كه عبارت است از به

عهد گرفتن كنيش تلاوت قدّاس و تقدّس قربانى و

بخشش گناهان.

✻ الكَهْلَةُ: ١- مص كَهْل. ٢- حالة الكَهْل.

١- كَهْل. ٢- حالت سالخوردهگى.

✻ كَهْوَيٌّ: يَكْوِي. كَهْوً و كَهْوَةً. ١- أحرق جلده بمجديّة نحّاة أو

آلة كهربائيّة للمعالجة أو غيرها. ٢- الثياب: أمرٌ عليها المكواة

لتصبح ملساء.

١- او را داغ كرد براى معالجه. ٢- الثياب: لباس را أطلو

كشيد.

✻ الكَهْوَاء: من يَكْوِي الملابس.

أطوكش.

✻ الكَهْوَانَةُ: وعاء من طين، أو مكان، يُخفّن فيه الطحين أو

القمح أو نحوهما.

ظرف سفالين براى نگهدارى گندم و غيره.

✻ الكَوْب: قندح مستدير الرأس لا عروة له، ج أَكْواب و

أَكْواب.

جام. ليوان. ج أَكْواب و أَكْواب.

✻ الكَوَّة: الحرق في الحائط، ج كَوَى و كَوَات و كِوام.

شكاف در ديوار. ج كَوَى و كَوَات و كِوام.

✻ الكَوْرُ: ١- الشراب الطّيب. ٢- نهر في الجبّة.

١- نوشيدنى گوارا. ٢- رودى است در بهشت.

✻ الكَوْخ: ج أَكْواخ و كَوْخان و كِيخان و كَوْخَةٌ. ١- كلّ بيت

من قَصَب أو غيره بلا كَوّة. ٢- كلّ مسكن يُغذّه الزّراع قرب

زرعه و يكون فيه ليحفظ زرعه.

١- كوخ. ٢- خانه كشاورز در مزرعة جهت نگهدارى

محصولات در آنجا مى سازد.

✻ الكَوْنَةُ: ج كَوْر. ١- المدينة. ٢- البقعة التي تجتمع فيها

المساكن والقرى.

١- شهر. ٢- محلى كه در آنجا خانه ها و روستاها بوجود

مى آيند.

✻ الكَوْرُ: إناء من فخار أصفر من الأبريق له عروة، ج أَكْواز و

كِيْزان و كِوزَة.

كوزه كه از جنس سفال است. ج أَكْواز و كِيْزان و كِوزَة.

❖ **الْكُوسَا:** نبات يستأنف له ثمر مستطيل كالخيار يؤكل مطبوخاً.

كدو قلبي.

❖ **الْكُوع:** طرف الرُّند الذي يلي الإجماع. ج أكَوَج.

استخوان مَج ج أكَوَج.

❖ **الْكُوفِيَّة:** منديل يُلفُّ به الرأس.

حفيه و دستمال عربي.

❖ **الْكُوكِب:** ج كَوَاكِب. ١- النجم. ٢- سيد القوم و فارسهم.

٣- الفرقة من الجيش. ٤- ذهبوا تحت كل كوكب: أي تفرقوا و تشتتوا.

١- ستاره. ٢- آقا و سرور و بزرگ قوم. ٣- يك نيب ارتش.

٤- ذهبوا تحت كل كوكب: پراكنده شدند.

❖ **الْكُوكِبَة:** ١- الجباعة: «كوكبة من الفرسان». ٢- النجم.

١- گروه. «كوكبة من الفرسان» گروهی از سواران. ٢- ستاره.

❖ **الْكُوكُوز:** تناوِثَة زراعية في «الاتحاد السوفياتي» و في بعض البلدان الاشتراكية، تملك الأرض و أدوات العمل جماعياً.

تعاونی کشاورزی که در اتحاد شوروی سابق بوجود آمد. صاحب زمین و ابزار آلات کشاورزی بودند.

❖ **كُوم:** تكوياً. ١- الثراب أو المتاع أو نحوهما: جمعه و جعل

بعضه فوق بعض. ٢- الثياب في ثوب واحد: جمعها فيه.

١- خاک را گرد آورد روی هم نهاد. ٢- الثياب في ثوب واحد: لباسها را در يك لباس گرد آورد. توی هم نهاد.

❖ **الْكُومَة:** القطعة المتجمعة المرتفعة الرأي من الثراب و غيره. ج كُوم و أكوام.

تپه و تل از خاک. ج كُوم و أكوام.

❖ **كُؤُن:** تكوياً. ١- الشيء: أحدثه، أوجده. ٢- الشيء: ركبته و ألق بين أجزائه.

١- آنچیز را بوجود آورد. پدید آورد. ٢- الشيء: آنچیز را به هم ترکیب کرد و ساخت.

❖ **الْكُؤُون:** ١- مص كان يَكُونُ. ٢- عالم الوجود. ج أكوآن.

١- مص كان يَكُونُ. ٢- هستی. ج أكوآن.

❖ **الْكُؤِي:** ١- مص كُؤِي. ٢- احراق الجلد بمعدية عمياء أو آلة كهربائية للمعالجة أو غيرها.

١- مص كُؤِي. ٢- داغ کردن بوسیله دستگاه جهت معالجه.

❖ **كُؤِي:** حرف تعليل، تدخل على المضارع فتصبه «بأن» مضرةً بعدها، نحو: «جاء إلى المدرسة كي يتعلم».

حرف تعلیل بر مضارع وارد می شود و آنرا نصب میدهد با ان مقدرة. «جاء إلى المدرسة كي يتعلم» به مدرسه آمد تا

اینکه بیاموزد.

❖ **الْكِيَاَسَة:** ١- مص كاش. ٢- تمكن النفوس من استنباط ما هو أنفع.

١- مص كاش. ٢- زیرکی و هشیاری.

❖ **الْكِيَان:** ١- مص كان يَكُونُ. ٢- الطبيعة و الشخصية:

«کیان البلد، کیان الإنسان».

١- مص كان يَكُونُ. ٢- سرشت و طبیعت. «کیان البلد، کیان الإنسان» سرشت طبیعت شهر، انسان.

❖ **كَيْتَة:** كَيْت و كَيْت: یكفی به ما عن الحديث و الخبر، نحو: «قال: كَيْت و كَيْت، أو كَيْت كَيْت». و قد یكثر آخرها فيقال:

«كَيْت و كَيْت». و لا تستعملان إلا متكررتين.

جزء كتابات هستند برای خبر. مانند: قال كَيْت و كَيْت و چنین و چنان گفت. و گاهی مكمسور می شود «كَيْت و كَيْت» فقط بصورت مكرر بكار میروند انفرادی بكار نمی روند.

❖ **الْكَيْدَة:** ج كِيَاد. ١- مص كاذ يَكْذِبُ. ٢- المكسر و الخداع

و الخبث. ٣- الخيلة.

١- مص كاذ يَكْذِبُ. ٢- مكر و فریب و نیرنگ و خبانت.

٣- نیرنگ.

❖ **الْكِيَر:** جلد ينفع فيه الهدأ، ج أكيار و كِيَرَة.

دم آهنگری. ج أكيار و كِيَرَة.

❖ **كَيْسَن:** تكيساً. ١- جملته كَيْساً. ٢- الشيء: جعله في كَيْس.

كيس.

١- او را هوشیار و زیر گردانید. ٢- الشيء: آنچیز را توی

کيسه و توبه نهاد.

❖ **الْكَيْس:** ج أكياس و كَيْسَن. م كَيْسَنَة. ج كياس.

١- الظرف. ٢- القطن. ٣- الحسَن الفهم و الأدب. ٤- الحسن

العمل.

١- ظرف. ٢- هوشیار. زیرک. ٣- نیکوفهم و مؤدب.

٤- نیکوکار.

❖ **الْكَيْس:** وعاء يغط من التماس أو يُعمل من الورق، فتجعل

فيه الحبوب أو الدارم أو غيرها، ج أكياس و كَيْسَة.

کيسه از پارچه یا ورق کاغذی و پلاستیکی. ج اکياس و كَيْسَة.

❖ **كَيْف:** تكيفاً. الشيء: جعل له كَيْفَة معلومة.

برای آن يك كيفيت معلوم و مشخصی قرار داد.

❖ **كَيْف:** ١- اسم مبنی على الفتح يُراد به الاستفهام غالباً نحو:

«كيف حال أخيك؟». ٢- يكون شرطاً مقترناً بما أو غير مقترن

بها. نحو: «كيفما تمش أشي».

- ١- اسمی است مبنی بر فتح برای سؤال بکار می‌رود. و کیف حالک؟ چطور؟ ٢- و گاهی اسم شرط است البته همراه با «ما» یا «بدون» ما، کیماً، تمش، آمش، هر طور که راه بروی راه می‌روم.
- ❖ **الکیمیة**: من کل شیء: حاله و صفت، ج کئیئات. حالت و صفت. ج کیفیات.
- ❖ **کَفَل**: تَكْفِيلاً، الحبّ او نحوه: کاله. وزن کرد.
- ❖ **الکَيْل**: ج أکیال. ١- مص کال. ٢- الوعاء الذي يُكَال به. ١- مص کال ٢- پیمانه.
- ❖ **الکَيْفَة**: ١- المرأة من کال. ٢- الوعاء الذي يُكَال به. ١- یکبار پیمانه کردن. ٢- پیمانه.
- ❖ **الکيلوغرام**: وزن يساوي ألف غرام. وزنی است معادل یکهزار گرم.
- ❖ **الکيمائي**: ١- المنسوب إلى الكيمياء. ٢- العالم بالكيمياء.

- ١- منسوب به شیمی. شیمیایی. ٢- شیمیست. دانشمند شیمی.
- ❖ **الکیمیاء**: ١- علم يبحث في طبيعة الاجسام البسيطة و خاصياتها و ما ينشأ عنها من مرکبات و غیر ذلك. ٢- عند القدماء: علم يُراد به تحويل بعض المعادن ألى بعض، و لا سمّ تحويلها إلى الذهب.
- ١- علم شیمی. ٢- عند القدماء: نزد قدیمیها علمی است که بعضی از معادن را به معادن دیگر تغییر میدهد. علی‌الخصوص به طلا.
- ❖ **الکیمیا**: ١- شجرة تنبت في المناطق الحارة، و في «أميركا الجنوبية» خصوصاً. ٢- دواء يُتخذ من قشر شجرة الکیمیا و يستعمل في مقاومة الحُمى، و الملاريا خصوصاً.
- ١- درختی است در مناطق گرم می‌روید علی‌الخصوص آمریکای جنوبی. ٢- داروئی است برای مبارزه با تب و مالاریا.

اللام

اگر مضاف باشد یا شبه مضاف باشد. در هر صورت کل جنس را نفی می‌کند. ب: از گروه حروف شبیه به «لیس» است و عمل آنرا دارد. اسم را رفع و خبر را نصب میدهد. لا عصفورٌ مُفْرَدٌ که در اینصورت نفی مفرد می‌کند نه جنس ج: حرف نفی بر مضارع وارد می‌شود فلا يعمل فيه «لا ینجیح إلا المجتهد». ۲- حرف نفی است. دلالت بر طلب دارد. بر فعل مضارع وارد می‌شود و آنرا جزم میدهد «لا تَقُلْ أصلي و فضلي أبدًا» نکر فقط اصل و نسب من.

❖ **اللائحة**: ورقه تدرج فيها الأعمال الحسابية أو أصناف البضائع وكتبتاتها، ج أنواع.

لا یحه. لیست کارهای حساب با نام انواع کالا و مقدار آن. ج لوائح.

❖ **لَاعِمٌ: مُلَاعِمَةٌ**. (ل ام) ۱- بین القوم: أصلح بينهم. ۲- شئ الشيء: واقفه «لأمة الطعام أو المناخ».

۱- بین گروه صلح برقرار کرد. ۲- شئ: بر وفق مراد او بود. «لأمة الطعام أو المناخ» غذا بر وفق مراد او بود آب و هوا بر وفق مراد او بود.

❖ **اللائحة**: ج لوازم. ۱- م اللام. ۲- اللؤم.

۱- م اللام. ۲- ملامت کننده. سرزنش کردن.

❖ **اللائحة**: صتم اللزب الوثنيين في الجاهلية.

بت لات عربهای جاهلی بت پرست.

❖ **لَات: لَاتَة** نفي من أخوات «ليس» تعمل عملها. فترفع الاسم و تنصب الخبر. نحو: «لَات ساعة مندَم»، أي «لَات الساعة ساعة مندَم». و يكون اسمها أو خبرها محذوفاً. و اسمها هو الذي يحذف في الغالب.

ادات نفی از حروف شبیه به «لیس» اسم را رفع و خبر را نصب میدهد. «لَات ساعة مندَم» یعنی «لَات الساعة ساعة مندَم» که اسم یا خبرش حذف میشوند و غالباً اسم حذف میگردد.

❖ **ل**: الحرف الثالث والعشرون من حروف الهجاء. و هي في حساب الجُمَّل عبارة عن ثلاثين (٣٠). و أنواعها: ١- الجازة، نحو: «هذا الكتاب لأخي». ٢- المجازمة. و هي «لام الأخر» و تُعرف بـ «لام الطلب»، نحو: «ليكن لك ما تريد». ٣- غير العاملة. و هي: (أ) لام الابتداء، نحو: «لصديق قايوم»، و (إن) الصبر لجميل». (ب) لام الجواب، بعد «لو» و «ولاء» و القسم، نحو: «لو زرتني لأكرمك». (ج) لام اللاحقة بأسماء الإشارة للدلالة على البعد، كما في «بتلك» و «ذلك».

بیست سومین حرف از حروف هجائی که در حساب ابجد معادل ۳۰ است. و انواع لام: ۱- حرف جرات. و هذا الكتاب لأخي. ۲- حرف جزم و آن «لام» امر است و معروف به لام طلب «لیکن لک ما تريد». ۳- حرف غیر عامل و آن الف: لام ابتدائست: إن الصبر لجميل. ب: لام جواب که پس از «لو» و «ولاء» و قسم می‌آید: لو زرتني لأكرمك. ج: لام متصل به اسمهای اشاره برای دلالت به دوری: «بتلك» «ذلك».

❖ **لا: ۱- النافية**. و لها خمسة وجوه، منها: (أ) النافية للجنس، نحو: «لا عصفور على الشجرة» فليكون خبرها مرفوعاً، و يكون اسمها مبتدأً على الفتح إذا كان مفرداً، و يكون منصوباً إذا كان مفرداً، و يكون منصوباً إذا كان مضافاً أو مشبهاً بالمضاف. و هي تنفي الجنس كله لا الواحد. (ب) من أخوات «ليس» تعمل عملها. فترفع الاسم و تنصب الخبر، نحو: «لا عصفور مفرداً». و هي تنفي الواحد لا الجنس. (ج) حرف نفي يدخل على المضارع فلا يحمل فيه، نحو: «لا ینجیح إلا المجتهد». ۲- الناهية. و تكون للطلب، تدخل على الفعل المضارع فتجزمه، نحو: «لا تقلْ أصلي و فضلي أبدًا».

۱- حرف نفی است دارای پنج وجه. الف: نفی جنس: لا عصفور على الشجرة که جنس عصفور نفی شده است. خبر مرفوع و اسم آن مبنی بر فتح اگر مفرد باشد و منصوب

● **اللاتینی:** نسبة آل «لاتینوم» إحدى مقاطعات «إيطاليا»
ج لاتین و لاتینیون.

منسوب به «لاتینوم» یکی از بخشهای «ایتالیا» ج لاتین و لاتینیون.

● **اللاتینیة:** لغة اللاتین.

زبان لاتینی.

● **اللاجی:** الحارب من بلاد آل بلد أخرى: «اللاجی»
السیاسی.

فراری از کشورش و پناهنده به کشور سوم «اللاجی»
السیاسی پناهنده سیاسی.

● **لاخ:** یُلُوحُ (ل و ح). ۱- الشیء؛ بدا، ظهر. ۲- البرق؛
أومض، لمع. ۳- النجم؛ بدا، طلع، أضاء.

۱- پسیدیدار شد. آشکار شد. ۲- البرق؛ برق زد. برق
درخشید. ۳- النجم؛ ستاره پسیدار شد. طلوع کرد.
درخشید.

● **لاخضة:** ملاحظة و لحاظ (ل ح ظ). ۱- راقبه.

مواظب او بود. از او مراقبت کرد. مراقب او بود.

● **اللاحضة:** العین، ج لواحظ.

چشم. ج لواحظ.

● **لاحق:** ملاحقة (ل ح ق). ۱- تبعه.

بدنبال او رفت. او را تعقیب کرد.

● **لاحق:** ملاحقة (ل ح م). الشیء بالشیء؛ ألزقه به.

چیزی را بدیگری چسبانید.

● **اللاجن:** ۱- فا. ۲- من یحطی فی الإعراب و یخالف وجه
الصواب فی قواعد اللغة قراءة أو كتابة.

۱- فا. ۲- کسیکه در اعراب کلمه خطا می کند هم از نظر
قرائت هم از نظر کتابت.

● **اللاجی:** ۱- فا. ۲- الذي یلوم الاخرین و یعجبهم.

۱- فا. ۲- کسیکه دیگران را سرزنش می کند، عیبهای آنان را
می گوید.

● **لاذ:** یلُودُ. لُوداً و لُوداً و لُوداً و لُیاداً (ل و ذ).
۱- بالشیء؛ التجأ الیه و استتر و تحصن به. ۲- به: التجأ الیه
واحتصی به.

۱- بدر پناه برد و آنجا مخفی شد. ۲- به: به کسی پناه برد و
از او کمک خواست.

● **اللاذقة:** ۱- م اللذوق. ج لواذع. ۲- لواذع الکلام؛ ماقصر
منه و أتم.

سخن تلخ و گزند و دردآور.

● **لازق:** ملازمة و لزاق (ل ز ق). ۱- لاصقه.
خود را به او چسبانید.

● **اللازقة:** معدن شهر، أجود أنواعه الشفاف الصافي
الأزرق الضارب إلى خضرة و حمرة. یُتخذ للحل، وله منافع فی
الطب.

لاجورد. معدن معروفی است بهترین نوع آن کبود و براق و
از زیورات می سازند، گاهی هم در پزشکی مورد استفاده
است.

● **اللاسلکی:** جهاز للارسال لا يعتمد علی الأسلاك.
دستگاه بی سیم.

● **لاستن:** ملازمة. (ل س ن). ۱- ناطقه.

با او سخن گفت.

● **لاسیما:** کلمه مرکبة من «لا» و «سی» و «ما» یُستثنی بها،
و یؤتی بها بمعنى «خصوصاً». و يكون ما بعدها مرفوعاً علی أنه
خبر لمبتدأ محذوف، أو مجروراً بالاضافة. و قد یأتی ما بعدها
حالاً، نحو: «أحب هذا الأديب لاسیما خطیباً».

کلمه ای مرکب از «لا» و «سی» برای استثنا بکار می رود به
معنی خصوصاً بعد از آن مرفوع می شود بعنوان خبر
مبتدای محذوف، یا مجرور بعنوان مضاف الیه و گاهی
بعنوان حال می آید. «أحب هذا الأديب لاسیما خطیباً» که
خطیباً حال است.

● **لاشئ:** مُلازمة (ل ش و). الشیء؛ أفناء.

ناپود کرد. از بین برد. به پایان رساند.

● **لاصق:** مُلازمة (ل ص ق). ۱- ملاصقة. (ل ص ق)؛
لازقة.

به او چسبید. متصل شد.

● **لاطف:** ملاطفة (ل ط ف). ۱- ملاطفة. (ل ط ف) ۱- ۱.
أحسن الیه و رفع به. ۲- ألا یزله القول.

۱- به او نیکی کرد. ۲- با نرمی با او سخن گفت.

● **لاغب:** ملاعبة (ل ع ب). ۱- لعب معه.

با او بازی کرد.

● **اللاغب:** ج لواغب. ۱- فا. ۲- الحب المحرق.

۱- فا. ۲- عشن سوزان.

● **لاغن:** مُلازمة و لعاناً (ل ع ن). ۱- لمن کل منها الآخر.
یکدیگر را نفرین کردند.

● **اللاغب:** «نار لاغی» محرقه ج لواغب.

«نار لاغی» آتش سوزان. ج لواغب.

● **لاقی:** یلقی، لِقاً و لِقاًة و لِقاًة و لِقاًة (ل ی ق) ۱- به

الثوب أو نحوه؛ ناسبه. ۲- «لا يَلْقَى أَنْ تَفْعَلَ كَذَا» أي لا يجس و لا يناسب.

۱- لباس برازنده او بود. ۲- «لا يَلْقَى أَنْ تَفْعَلَ كَذَا» برازنده و شایسته تو نیست که چنین کنی.

❖ لَاقِيٌّ: مُلَاقَاً و لِقَاءً (ل ق ي). ۱- صادقه و قابل.

با او روبرو شد.

❖ لَاقَى: يَلْقَى، يَلْقَى، لَقَاً، (ل ق ك). ۱- اللقمة؛ مضغاً أهون المضغ و أدارها في له. ۲- الفرس اللجام؛ مضغه و غصه. ۳- «هو يلوک أعراف الناس»؛ أي يطن في أعرافهم و يحبهم.

۱- اللقمة؛ لقحه را جوید و به پایین فرستاد. ۲- الفرس اللجام؛ اسب لجام را گاز زد. ۳- هو يلوک أعراف الناس؛ او مردم را سرزنش می کند. عیبجوی می کند.

❖ لَاقَمَ: مُلَاقَمَةً (ل ق ک م). ۱- لکم کل منها الاخر.

یکدیگر مشت زدند، مشت زنی کردند.

❖ لَا لَاقَ: لَا لَاقَ. ۱- النجم أو البرق؛ لمع. ۲- بَ التَّارَ: اُنْقَدَت، اِسْتَمَلَت.

۱- ستاره یا برقی درخشید. ۲- بَ التَّارَ: آتش روشن شد. شعله ور شد.

❖ اللُّوْلُؤُ: الدرّ، ينشأ في الصَّدَفِ في بعض البحار، و يخصوص الصَّيَّادُونَ عليه في مَفاوِص معلومة يكثر استخراجُه في بلدان الخليج العربي و غيرها.

مروارید که در صدف بوجود می آید و بیشترین صید صدف در خلیج فارس است.

❖ اللُّلَا: ۱- مَوَّ السَّراج. ۲- الفَرْج النَّام. ۳- بائع اللؤلؤ.

۱- نور چراغ. ۲- خوشحالی تمام. ۳- فروشنده مروارید.

❖ اللُّوْلُؤَةُ: واحدة اللؤلؤ، ج لآلئ.

یکدانه مروارید. ج لآلئ.

❖ لَوْمٌ: يَلْمُ، يَلْمُ، لَمًا و مَلَامَةً و لَمَةً، كان دنيء الأصل بحسب النفس مهيناً.

بست فطرت بود. خسیس بود. خوار و ذلیل بود.

❖ لَامٌ: يَلْمُ، يَلْمُ، لَمًا و مَلَامَةً، (ل و م). ۱- في كذا او عليه؛ و بجه و عذله.

او را توبیخ کرد. او را سرزنش کرد.

❖ اللُّؤْمُ: ۱- مص لَوْم. ۲- دناءة الاصل. ۳- خبث النفس و مهانتها.

۱- مص لَوْم. ۲- پستی فطرت. خساست نفس، خواری

❖ لَاقِئِي: مُلَاقِئَةً و لَاقِئَةً (ل ق م س). ۱- ماشه.

آترالمس کرد. روی آن دست کشید.

❖ اللَّامِعُ: ج لَمَّع. ۱- فا. ۲- البُرَاق. ۳- «كاتب لاسع»؛ أي قدير ذائع الصيت.

۱- فا. ۲- درخشان. ۳- كاتب لاسع؛ نویسنده باارزش و پرآوازه.

❖ لَاقِيٌّ: يَلْقَى، يَلْقَى، لَقَاً و لِقَاءً (ل ق ي ن). ۱- كان أو صار لِقِيّاً.

نرم بود، نرم شد. خوشرفتار شد.

❖ اللَّاهُوتُ: ۱- الا لوهة. ۲- «علم اللاهوت»؛ علم العقائد الدينية والقضايا الإلهية.

۱- الهی. آسمانی. خدائی. ۲- علم اللاهوت؛ دانش الهیات.

❖ اللَّاهُوتِيّ: العالم بالعقائد الدينية والقضايا الإلهية.

دانشمند الهیات.

❖ اللَّادُوغِيّ: ۱- العقل الباطن. ۲- الشُّعُور الباطن.

۱- عقل درونی. ۲- احساس درونی.

❖ لَاقَمَ: مُلَاقَمَةً و لُومًا (ل و م). ۱- لَمَ كُلُّهَا الاخر.

یکدیگر را سرزنش کردند.

❖ اللَّالِيّ: ۱- الشَّدة، الضيق. ۲- بعد لأي؛ أي بعد أبطاء و صعوبة.

۱- شدت سختی. تنگنا. ۲- بعد لأي؛ پس از شدت و

سختی. ❖ لَاقِيٌّ: مُلَاقِئَةً و لَاقِئَةً (ل ق ي ن). ۱- مُلَاقِئَةً و لَاقِئَةً (ل ق ي ن). ۱- لَمَ كُلُّهَا الاخر.

ی ن. ۱- لَمَ كُلُّهَا الاخر.

با او مذاوا کرد. رفتاری نرم داشت.

❖ اللَّطَبُ: ج آلياب و اللَّب و اللَّيْب. ۱- من كل شيء؛ خالصه. ۲- العقل. ۳- القلب. ۴- من الجوز أو اللوز أو نحوهما؛ ما في جوفه.

ناب. ۲- عقل و خرد. ۳- قلب. ۴- من الجوز أو اللوز؛ مغز گردو و بادام.

❖ لَيْسَ: تَلْبِيَةً (ل ب ي). ۱- أجباه و قال له «لَيْسَ».

۲- بالحق؛ قال «لَيْسَ لَكُمْ لَيْسَ». ۳- الشدة أو نحوه؛ استعجاب له.

۱- «لَيْسَ لَكُمْ لَيْسَ» گفت. ۳- الشدة أو نحوه؛ پاسخ داد.

❖ اللَّطَبُ: ۱- الخالص من كل شيء؛ «هو لياب قومه، هي لياب قومها، هم لياب قومهم». ۲- «لياب الجوز أو اللوز أو نحوها؛ ما في جوفه».

۱- خالص و ناب از هر چیزی. «هو لياب قومه، هي لياب قومها، هم لياب قومهم». ۲- «لياب الجوز أو اللوز أو نحوها؛ ما في جوفه».

۱- خالص و ناب از هر چیزی. «هو لياب قومه، هي لياب قومها، هم لياب قومهم». ۲- «لياب الجوز أو اللوز أو نحوها؛ ما في جوفه».

❖ الْمُبْهُوتَةُ: أُنْقِىَ الْأَسَدُ، ج بُهَوَات و بُهَوَات.

شیر ماده ج بُهَوَات و بُهَوَات.

۱- چیزی که مخلوط شده. درهم و برهم. ۲- وقع في لبكة: در اشتباه افتاد.

❖ **اللَّيْنُ**: ج. لَبَائِن. ۱- سائل ابيض يكون في إنبات الادميين. و بعض الحيوانات. ۲- «لَيْنُ الشجرة»: ماؤها.

۱- شیر انسان یا حیوان. ۲- لَيْنُ الشجرة: آب درخت.

❖ **اللَّيْنُ**: المضروب من اللَّيْنِ للبناء.

خشت خام.

❖ **اللَّيْنَةُ**: ۱- الطائفة من اللَّيْنِ. ۲- لَبْنٌ مَصْفًى.

۱- مقداری از شیر. ۲- شیر تصفیه شده و خالص و ناب.

❖ **اللَّيْنَةُ**: واحدة اللَّيْنِ.

یک خشت خام.

❖ **اللَّيْنُونُ**: ۱- حُبُّ اللَّيْنِ. ۲- شارب اللَّيْنِ. ۳- ذات اللَّيْنِ، ج

لَبَان و لَبْن و لَبَائِن: «بقرةٌ لَبُون».

۱- شیر دوست. ۲- کسی که شیر می نوشد. ۳- حیوان شیرده.

ج لَبَان و لَبْن و لَبَائِن: «بقرةٌ لَبُون» گاو شیرده.

❖ **اللَّيْنُونَةُ**: ۱- ذات اللَّيْنِ، ج لَبَان و لَبْن و لَبَائِن.

۲- «الحيوانات اللَّيْنُونَةُ»: التي تَرُضُ صغارها.

۱- حیوان شیرده. ج لَبَان و لَبْن و لَبَائِن. ۲- الحيوانات

اللَّيْنُونَةُ: حیواناتی که بچه هایشان را شیر می دهند.

❖ **اللَّيْبِيبُ**: العاقل، ج لَبَائِب. م لَبَيْبَةٌ ج لَبَيْبَات و لَبَائِب.

خردمند. ج لَبَائِب. م لَبِيبَةٌ ج لَبِيبَات و لَبَائِب.

❖ **لَبَيْبِكُ**: أنا مقيم على طاعتك.

من بر طاعت شما باقی هستم.

❖ **لَبْتُ**: يَلْبُثُ. تَلْبَثُ. ۱- الشيء: دقه، سحقة، قته. ۲- الطَّحِينُ أو

لَحْوٌ: بله بشی من الماء أو غلظه بالشحن. ۳- الماء التساقط و

غيرها: بلها.

۱- آنچهیز را با هاون کوبید، آرد نمود. ۲- الطَّحِينُ أو لَحْوٌ:

آرد را یا مقداری آب و روغن مخلوط کرد. ۳- الماء الثَّيَابُ

أو غيرها: آب لباس و غیره را خیس کرد.

❖ **اللَّبْسُ**: و کمال للثَّوَالِ.

پیمانه ای است برای اندازه گیری مایعات.

❖ **اللَّيْسُ**: م الذي، ج اللاتي و اللواتي و اللوات و اللوات و

اللوات و اللوات و اللوات (مثنى) و اللوات (ثلاثی) و اللوات (جمع).

❖ **اللَّيْسُ**: تصغير التي ج اللئيات. م اللئان. ۲- وقع في

اللئيا و التي: أي في المصائب الكبيرة والصغيرة. ۳- وبعد

اللئيا و التي: أي بعد الكثير من الكلام والجذل.

۱- مصغر التي ج اللئيات مثنى اللئيان. ۲- دچار مشکلات بزرگ و کوچک شد. ۳- بعد اللئيا و التي: پس از گفتگوها و مجادلات فراوان.

❖ **اللَّحَامُ**: ما يوضع على الفم أو الأنف من نقاب أو ثوب، ج لَحْم.

روبنده، نقاب، برقع، ج لَحْم.

❖ **اللَّحْنة**: ما حول الأسنان من اللحم و فيه مغارزها، ج لَئِثات و لَئِث و لَئِث.

لثة دندان. ج لَئِثات و لَئِث و لَئِث.

❖ **لَلَّحْ**: يَلَلَحُ. لَلَّحاً. كان بلسانه لَلَّحاً.

سرزبانی حرف زد.

❖ **اللَّحْقة**: ۱- قلب الشين ناء في الشط، أو الزاء غيناً، أي

غَوَّلَ اللسان من حرف إلى حرف. ۲- ثقل اللسان بالكلام.

۱- سبب راث تلفظ کردن هنگام سخن گفتن یا راه را غین،

یعنی زبان حرفی را بجای حرف دیگر تلفظ کند. ۲-

سنگینی زبان.

❖ **لَلَّحَمُ**: يَلَلَحُ لَحْماً أو الوجه أو غيرهما: قَلَّه.

دهان یا گونه و غیره را بوسه زد.

❖ **لَلَّحَمُ**: تَلَلَّحَ. شَدَّ التَّامَّ على لَبِّه أو فمه.

بر صورت خود روبنده نهاد.

❖ **اللَّحْنة**: ۱- المرأة من لَحْم. ۲- القَبْلة.

۱- یکبار بوسیدن. ۲- بوسه.

❖ **لَحْجٌ**: يَلْحَجُ و يَلْحَجُ. لَحْجاً و لَحْجاً: ۱- كان عندني

الخصومة شديداً فيها. ۲- في الأمر: لازمه وأني أن تصرف عنه.

۳- عليه في الأمر: ألح و طلب السرعة في قضائه. ۴- به الشيء:

ألح عليه «لح به اللهم أو الشيء».

۱- سرسختی بخارج داد. لَحْج کرد. ۲- في الأمر: در انجام کار

پابرداری کرد. ۳- عليه في الأمر: اصرار کرد که هرچه زودتر

انجام شود. ۴- به الشيء: به او فشار آورد.

❖ **اللَّحْجُ**: معظم الماء.

همه آب.

❖ **لَحْجاً**: يَلْحَجُ لَحْجاً و لَحْجاً. لَحْجاً و لَحْجاً: ۱- كان عندني

الخصومة شديداً فيها. ۲- في الأمر: لازمه وأني أن تصرف عنه.

۳- عليه في الأمر: ألح و طلب السرعة في قضائه. ۴- به الشيء:

ألح عليه «لح به اللهم أو الشيء».

۱- سرسختی بخارج داد. لَحْج کرد. ۲- في الأمر: در انجام کار

پابرداری کرد. ۳- عليه في الأمر: اصرار کرد که هرچه زودتر

- النَّجَام:** ما يَحْتَل في فم الفرس من الحديد و معه السير و غيره. ج النَجْمَةُ و النَجْم و النَجْم.
 اسرار. لكأ. دهنه. ج النَجْمَةُ و النَجْم و النَجْم.
نَجَب: يَنْجَبُ كَيْباً. ١- البحر: هاج واضطربت أمواجه. ٢- القوم: صاحوا و ضجوا و اختلطت أصواتهم.
 ١- دریائی طوفانی شد، دریا مضطرب شد. ٢- القوم: داد و فریاد زدند صدایشان درهم پیچید.
النَّجَبُ: ١- مص لَجِب. ٢- ارتفاع أصوات المستغاثين في الحرب. ٣- «يَجُرُّ ذُو نَجَبٍ» يُسْمَعُ اضطراب أمواجه.
 ١- مص لَجِب. ٢- ارتفاع دو گروه درگیر در جنگ. ٣- «بهر ذو نَجَب» دریای پر سر و صدا.
النَّجَبُ: ١- ذوالنَجَب. ٢- الشَّدِيدُ النَّجَب. ٣- «جيش لَجِب»: كثير ذو خيعة.
 ١- «پر سرو صدا». ٢- بسیار پر سرو صدا. ٣- جيش لَجِب: ارتش پر سرو صدا و با تعداد فراوان.
النَّجَّة: معظم الماء. ج نَجَج و نَجَج و نَجَج.
 همه آب. ج نَجَج و نَجَج و نَجَج.
نَجَج: نَجَجَ: جَلَلَعَهُ. تردد في الكلام.
 در گفتارش لکنت داشت.
النَّجْنَةُ: الجماعة يجمعون للنظر في أمر أو لتنظيم عمل، ج لجان. «اللجنة النيابية».
 انجمن، کمیته. ج لجان و اللجنة النيابية: انجمن پارلمانی.
النَّجْوَج: الشديد البجاجة.
 بسیار نوحج. بسیار ستیزه جو.
النَّجْنِ: النَفْثَةُ.
 نفره.
نَج: يَنْجُ و يَنْجُ لَحْاً. ب القراءة بينهما: انصفت. قوم و خویشی نزدیک بین آن دو بوجود آمد.
النَّج: ١- مص نَج. ٢- هو ابْنُ عَمِّي لَعْناً: أي لاصق السُّب.
 ١- مص نَج. ٢- او پسر عمی بسیار نزدیک من است.
نَج: يَنْجُو. نَجُوا. (ال ح و). ١- الشجرة: قشورها. ٢- «ه» شتمه. ٣- «ه» لاهه.
 ١- پوست درخت را کند. ٢- «ه» او را دشنام داد. ٣- «ه» او را سرزنش کرد.
نَج: يَنْجِي و يَنْجِي. نَجاً (ال ح ي). ١- «ه» لاهه. ٢- «ه» الله: قَتَلَهُ و لَعْنَهُ. ٣- الشجرة: قشورها.
 ١- او را سرزنش کرد. ٢- «ه» الله: خداوند او را لعنت کرد. ٣- الشجرة: پوست درخت را کند.

النَّحَاة: ١- مص لاحت. ٢- قشر العود أو الشجر.

١- مص لاحت. ٢- پوست درخت.

النَّحَاس: الكثير اللُّغْس.

بسیار لیسنده.

النَّحَاف: كُلُّ ما «يَلْتَحَفُ» به، أي يَنْتَضِلُّ، ج نَحْف.

نحاف. ج نَحْف. روکش. روانداز.

النَّحَام: ١- بائع اللُّحْم. ٢- مَنْ يَلْحَمُ المعادن.

١- گوشت فروش. ٢- جوشکار.

النَّحَام: المادة التي يَلْحَمُ بها المعدن.

لحیم، جوش.

نَحَف: يَلْحَدُ نَحْداً. ١- المَيِّتُ: دفنه. ٢- اللحد: حفرة. ٣- في الدُّن: مال عنه و شك في الله.

١- مرده را دفن کرد. ٢- اللحد: گور را کند. ٣- في الدُّن: ملحد شد. بدین شد. به خدا کفر و زریه.

النَّحْد: ج لُحُود و أُنْحَاد. ١- مص لَحَد. ٢- الشق المعفور في أحد جانبي القبر. ٣- القبر.

١- مص لَحَد. ٢- گور. ٣- لحد.

نَحَس: يَلْحَسُ. نَحْساً و نَحْسَةً و نَحْساً. الانماء:

لعه بالإصبع أو باللسان.

ظرف را لیسید.

النَّحْسَةُ: ١- مص لَحَس. ٢- المرأة من لحس.

١- مص لَحَس. ٢- یکبار لیسیدن.

نَحَط: يَلْحَطُ. نَحْطاً و نَحْطَاناً. ١- «ه» أو إليه: نظر إليه بؤْحُر العين عن بين و يسار. ٢- «ه» راقبه.

١- با گوشه چشم از چپ و راست به او نگریست. ٢- «ه» مواظب او بود.

النَّحْط: ١- مص لَحَط. ٢- باطن العين. ج لحاظ و أَلْحَاط.

٢- گوشه چشم. ج لحاظ و أَلْحَاط.

النَّحْطَةُ: ج نَحْطَات. ١- المرأة من لحط. ٢- الوقت التصير بمقدار لحظة العين.

١- یکبار نگریستن. ٢- مدت یک چشم بهم زدن.

النَّحَف: أصل الجبل. ج أَلْحَاف و نَحُوف.

اصل کوه. پایه و اساس کوه. ج أَلْحَاف و نَحُوف.

نَحَق: يَلْحَقُ. نَحْاقاً و نَحَاقاً. «ه» أو به: أدركه.

به او رسید، او را دریافت.

نَحَم: يَلْحَمُ. لَعْناً. ١- الأمر: أحكته. ٢- الصانع المعدن:

لأمه، شدّه و جمعه.

١- آن کار را مستحکم کرد. ٢- الصانع المعدن: جوشکار

فلز را جوش داد. بهم چسبیدند.

● **النُّجْمُ:** ۱- الكثير لحم الجسد. ۲- الشديد الشهوة إلى اللحم. ۳- «باز لحیم» یا کل اللحم أو يشتهي.

گوشت خورد. چاق. ۲- کسیکه نسبت به خوردن گوشت حریص است. ۳- باز لُجِم: باز شکاری که بسیار گوشت می خورد یا اشتهای خوردن گوشت دارد.

● **اللَّحْمُ:** ج لحم و لحم و لحم و لحم و اللحم. ۱- مص لحم. ۲- من الجسم: المادة الحمراء الرخوة بين الجلد و العظم، و لا يتناول المادة البيضاء من الشحم و الدهن، ۳- «لحم كل شيء» بکلمه.

۱- مص لحم ۲- گوشت یا مغز هر چیز. ۳- لحم كل شيء: مغز هر چیزی.

● **اللَّحْمَةُ:** ۱- القطعة من اللحم. ۲- «لحمة الثوب» ر. اللعنة.

۱- تکه ای گوشت. ۲- لحمة الثوب: ر. اللعنة.

● **اللَّحْفَةُ:** ج لحم. ۱- القراءة. ۲- ما يُسجَّع عرضاً من خيوط الثوب.

۱- خویشتاوندی. ۲- تار و پود پارچه.

● **لَحَنَ:** يَلْحَنُ. لَحْنًا وَ لَحْنًا وَ لَحْنًا وَ لَحْنًا وَ لَحْنًا.

فی القراءة أو الكلام: أخطأ في الإعراب و خالف وجه الصواب.

در قرائت و سخن گفتن اعراب را خطا خوانند.

● **لَحَنَ:** تلحن، تلحناً، الاغاني و الاغانى، وضع لها لحناً.

برای سرودها و ترانه ها آهنگ ساخت، نواخت.

● **الْلَحْنُ:** ج الحان و لحن. ۱- مص. لحن. ۲- في الكلام:

الخطأ في الأعراب و البناء. ۳- من الأصوات: المصوغة

الموضوعة على نغم معلوم. ۴- «صناعة الألمان»: الموسيقى.

۱- مص لحن. ۲- في الكلام: خطا در اعراب گذاری و تلفظ

کلمات. ۳- من الأصوات: صداهای ساخته شده بر آهنگ

خاص. ۴- صناعة الألمان: موسیقی آلمان.

● **الْلَحْنُ:** ج ألح و لحن و لحن. ۱- مص لحن. ۲- عظم

الحنك الذي عليه الأسنان.

۱- مص لحن. ۲- فك، استخوان چانه، محل رویدن دندان.

● **الْلَحْنُ:** شمر الذهن و المحدثين، ج لحن و لحن.

ریش، محاسن. ج لحن و لحن.

● **لَحَضَ:** تلحن، تلحناً. ۱- الكلام: اختصره. ۲- الشيء: أخذ خلاصته.

۱- سخن را کوتاه کرد، مختصر کرد. ۲- الشيء: خلاصه آنچیز را گرفت.

● **لَذَى:** ظرف مكان مبنی بمعنى «عند»: «لذی علم».

ظرف مكان مبنی به معنى «فَرَدَه» و «لذی علم» نزد من علم و دانش است.

● **اللَّذَّةُ:** الذي ولد معك أو تربى معك، ج لذات و لِدُون، (تصغيره: وَلِذَات و وَلِذُون) مث. لِدَان.

کسیکه با تو زاده شده است یا با تو پرورش یافته است. ج

لذات و لِدُون. مصغر «وَلِذَات و وَلِذُون» مث. لِدَان.

● **لَذَعَ:** يَلْذَعُ. لَذْعًا وَ تَلْذَعًا. ۱- تة العقب أو العينة: لستمه. ۲- بکلمه: طعنه بها.

۱- عقب یا مار او را نیش زد. ۲- بکلمه: با سخنی تلخ او

را آزار رساند، نیش زد.

● **اللَّذَّةُ:** المرة من لَذَعَ، اللعنة.

یکبار. نیش زدن.

● **لَوْحٌ:** يَلْوَحُ. لَوْحًا. ۱- أو الشيء: طعمه و لدم صدره. ۲- أو:

ضربه بشيء قبل لمس و فمه.

۱- او را سبلی زد. «لدم صدره» به سینه او زد. ۲- او را با

چیز سنگین زد که صدایش درآمد.

● **لَدُنْ:** يَلْدُنْ. لَدَانَةً وَ لَدُونَةً. ۱- الشيء: لان. ۲- ث أخلاقه:

كانت رضية حسنة.

۱- آنچیز نرم شد. ۲- ث أخلاقه: اخلاق او مورد پسند بود.

● **لَدُنْ:** ظرف زمان و مكان بمعنى «عند». مبنی.

ظرف زمان و مكان به معنى «عند» مبنی است.

● **الْلَدْنُ:** اللّين من كل شيء، ج لذن و لِدَان.

هر چیز نرم ج لذن و لِدَان.

● **الْلَذْدُ:** الحصم الشديد المضمومة، ج اللَّذَّةُ.

دشمن بسیار خشمگین. ج اللَّذَّةُ.

● **لَذَّ:** يَلْذُ. لَذًا وَ لَذًا وَ لَذًا. الشيء: صار لذياً شهياً

خوشمزه شد.

● **لَذَّ:** يَلْذُ. لَذًا. الشيء: أوبى: وجده لذياً.

آنچیز را لذیذ یافت.

● **الْلَذَامُ:** الكثير اللذع.

بسیار نیش زننده.

● **اللَّذَّةُ:** ج لذات. ۱- إدراك المشتهى و الملاهم. ۲- نقيض

الأم. ۳- طيب طعم الشيء.

۱- لذت و احساس خوشی. ۲- ضد الم و درد. ۳- خوشمزه.

● **لَذَّ:** تَلْذَذَ بِهِ. جعله يَلْذُ.

او را بلذت بردن داداشت.

● **لَذَعَ:** يَلْذَعُ. لَذْعًا. ۱- ت الثأر الطعام أو غيره: لفتحته و

نکته‌ای از پارچه آغشته به دارو به محل درد می‌چسبانند
برای کاستن از درد، با زاین بردن درد گاز استریل
فَرْم: یَلْزَمُ لَوْنًا وَ لَوْنًا وَ لَوْنًا وَ لَوْنًا وَ لَوْنًا وَ
لَوْنًا ۱- الشیء ثبت و دام. ۲- بیهوش عمل؛ لم يفارقه. ۳-
أوبه: تلقی به و دام معه.

۱- واجب شد. دوام پیدا کرد. ۲- بَيِّنَةُ أَوْ عَمَلَةٌ: پاینده به کارش شد. کار خود را ترک ننمود. ۳- هُوَ بِبِهِ: او پیوسته و پیوسته همراه او بود.

چیمیناگ.

﴿ السَّاعِ: الذي يكثر منقرص الناس بلسانه.

کسیکه بش از حد مردم را با زبان خود می‌آزارد.

١- **اللسان**: لحمه في الفم فيها عروق وعصل، وهو آلة النطق والذوق والبلع وتناول الغذاء، يذكر ويؤنث، والتذكير أكثر. ج **اللسنة** والأُنس **اللسنات**. ٢- **اللغة**: ٣- **لسان** **القوم**: المتكلم عنهم. ٤- **لسان الحال**: ما دل على حالة الشيء من ظواهر أمره. ٥- **لسان النار**: شعلته. ٦- في الجغرافيا: حرف من أرض مهلة داخل في البحر. ويُعرف أيضاً: **الأُنف**. ٧- **لسان الميزان**: حديد في وسطه تشبه اللسان. ٨- **هو ذو لسانين**: أي محادٍ مقاب.

۱- زبان که عضو گفتار و پشانی و قورت دادن و خوردن غذاست. ج. أَلِیَنَةُ وَ أَلْسُنٌ وَ أَلْسِنَات. ۲- زبان. ۳- لسان القوم: گوینده گروه. ۴- لسان الحال: آنچه دلالت بر حالت چیزی دارد. ۵- لسان النار: زبانه آتش. عدد علم جغرافیای دماغ یا خشکی که در آب فرو رفته. ۷- لسان المیزان: زبانه و شانه ترازو. ۸- هو ذل لسانین: او نیرنگ باز است دیگران را غیبت می کند.

لَسَعَ: يَلْسَعُ. لَسْعًا. ١- تَهَ الْعَرَبُ أَوِ الْحَيَّةُ أَوْ نَحْوُهُمَا:
لَدَغْتَهُ. ٢- هُ بِلِسَانٍ عَلَيْهِ وَآذَاهُ.

۱- «عرب یا مار او را نیش زد. ۲- بسلانده: او را با زبان مورد آزار قرار داد. عیبهایش را بیان نمود.

﴿فَلَمَّا تَلَسَّ نَسًّا﴾: تَلَسَّ: کان فصیحاً یلیفاً.
در گفتار سخنیور بود. رسا سخن می گفت.

﴿فَلَمَّا تَلَسَّ﴾: الفصحیح الیوم.

میخسور،

❦ البُشْرَى: ١- اللسان. ٢- اللُغَةُ. ٣- الكلام.

۱- زمان، ۲- لغت، ۳- سخن و گفتار.

❖ التَّسْبِيحُ: الملبوع، الملبوع، ج تَسْبَعٍ وَتَسْبَعٍ.

۱- آنکه در این داستان، آتش غذا را سوزاند. ۲- به بلسانه: آذاد و او جمع به کلام. ۳- الحب قلبیه: آله، زبانش مورد اذیت قرار داد. نیش زد. ۴- الحب قلبیه: عشق قلب او را آزرده کرد.

الَّذِينَ وَاللَّذَا وَاللَّذَانِ م. التَّي.

﴿اللَّذِينَ﴾: تصغير الذي مع اللذين مثل اللذين

مَصْفَرٌ الَّذِي، بِحِ الْاَلْفِ الْيُونِ، مِثْلُ الَّذِيَانِ،

● اللّٰذِي: الشَّيْءُ بِكَ لَدُوْ لِذَاذ.

لَذِيذٍ وَخَوْشِمَزَةٍ، جَزْءٌ لِّذٍّ وَلِذَاذٍ.

﴿لَا تَزَالُ تَزَا وَلَا تَزَالُ وَلَا تَزَالُ﴾ - الشيء: شدة، والصق.

٢ - الشيء بالشيء: ألزمه إثباته. ٣ - الشيء بالشيء: ألزمه، لصق به.

۱- الشيء: آنچه را بستاند و چسباند. ۲- الشيء بالشيء: چیزی به چیز دیگر چسباند. ۳- الشيء بالشيء: چیزی به چیز دیگر چسبید.

❖ البُرْأق: ١- مصى لازق. ٢- ما يُلزق به الشيء.

۱- مص لازق ۲- حسب. صمغ.

❖ اللّٰزَمُ: ١- مص لَزَمَ وَلازَمَ. ٢- الموت. ٣- الملازم جداً.

۱- مص لزوم و لازم. ۲- مرگ و نیستی. ۳- واجب شدن،
بایدار ماندن.

لَرْجٍ: يَلْرَجُ لَرْجًا وَلَرْجًا وَلَرْجَةً. ١- الشيء: عَطَطَ وَ
تَدَدَّوْا وَلَمْ يَنْقَطِعْ وَكَانَ بِهِ دَسَمٌ يَلْقَى بِالْيَدِ وَنَحْوَهُ. ٢- السَّلُّ أَوْ
نَحْوُهُ بِأَصْبَحَهُ: عَلِقَ بِهَا.

آنچیز به دستش چسبید. ۲- غسل او نحوه: غسل بدست او چسبید.

اللزج؛ ما يقطعُ ويمتدُّ ولا ينقطع. وبه دَسَمَ يعلق باليد ونحوها.
جسناك.

﴿لُزُقْ: يَلْزُقُ. لُزُوقًا. الشَّيْءُ بِالْشَيْءِ: لَصِقَ بِهِ.

چیزی به چیز دیگری چسبید.

لَوْ قَدْ: تَلْزِيقًا، الشَّيْءُ: الصَّغِيرُ.

چیزی را چسبائید.

﴿اللزق﴾: اللزق: «هولزق أو بلزق»، أي جنس.

چسبناک. «هولزقي او بلزقي» او چسبيده به من است
هميشه همراه من است.

❖ المُرَقَّة: قطعة من قماش أو نحوها فيها دواء توضع على موضع الألم من الجسم لتخفيف الألم أو لإزالته.

نیش زده شده. ج لُشَمَن و لُشَمَاع.

❖ **اللُّصُّ**: الشارق، ج لُصُوص و أَلْصَاص و لُصَصَّة و لُصَاص.

م. لُصَّة ج لُصَّات و لُصَانِص.

دزد. ج لُصُوص و أَلْصَاص و لُصَصَّة و لُصَاص. م لُصَّة ج

لُصَّات و لُصَانِص.

❖ **لُصِيقٌ**: يَلُصِقُ، لُصَقًا و لُصُوقًا. الشئ به بالشيء: لُزِقَ به.

چیزی بدیگری چسبید.

❖ **اللُّصِيقُ**: هُوَ يَلُصِقُ أَوْ يَلُصِقِي: أي هو ينجبي.

او پهلوی من است.

❖ **اللُّصُوصِيَّةُ**: عمل اللُّصِّ.

دزدی.

❖ **لُصٌّ**: يَلُصُّ و يَلُصُّ. لُصًّا. هُ بالعصا: ضربه بها.

او را با عصا زد.

❖ **لُصًّا**: يَلُصُّ. لُصُوءًا. ۱- بالأرض: ضربه بها. بالعصا: ضربه

بها

۱- به زمین چسبید. ۲- بالعصا: او را با عصا زد.

❖ **لُصِيٌّ**: يَلُصُّ. لُصًّا. بالأرض: لُصِقَ بها.

به زمین چسبید.

❖ **اللُّطَافَةُ**: ۱- مص لُطْفٌ. ۲- الرِّقَّةُ.

۱- مص لُطْفٌ. ۲- لطیف و ظریف شد.

❖ **لُطِغٌ**: يَلُطِغُ. لُطَغًا. ۱- بالشر: رماه به. ۲- هُ أو الشئ به

بالشيء: لَوَّهْ به.

۱- او را به بدی و شر نسبت داد. ۲- هُ أو الشئ به بالشيء: او را

با آنچیز رنگ کرد.

❖ **لُطِغٌ**: يَلُطِغُ. ر. لُطِغ.

❖ **اللُّطِغُ**: ۱- مص لُطِغٌ. ۲- القليل من كل شيء: «لُطِغٌ من

حبر، لُطِغٌ من السحاب».

۱- مص لُطِغٌ. ۲- مقدار کم از هر چیزی. «لُطِغٌ من جبر» لُطِغٌ

من السحاب: لکهای از مرکب، لکهای از ابر».

❖ **اللُّطْطَةُ**: قطعة من شئ و لبد عُجَل تحت الطفل لتسقي

الفراس من البول و نحوه.

قطعه نایلون که زیر بچه می اندازند که فرش را خیس نکنند.

❖ **لُطِفٌ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا و لُطْفًا. ۱- به أو له: رفق به. عامله

بَلُطِف. ۲- اللُّه بالانسان أو له: رفق به و أوصل إليه ما يحب

برفق و لطف.

۱- با او مدارا کرد. با او به نرمی رفتار کرد. ۲- اللُّه بالانسان

أو له: خدا به او لطف کرد و آنچه را که میخواست به او

رساند یا محبت و لطف.

❖ **لُطِفٌ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا و لُطَافَةً. ۱- صغر و دق. ۲- الكلام:

رق لُطْفًا فلم يكن فيه جفاء.

۱- کوچک و ریز شد. ۲- الكلام: گفتار از نظر لفظ نرم بود،

خشک بیان نشد.

❖ **لُطِفٌ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا. الشئ به: جمله لطیف.

آنچیز را نرم و نازک و لطیف کرد.

❖ **اللُّطِفُ**: ج أَلْطَاف. ۱- مص لُطْفٌ و لُطْفٌ. ۲- مِنْ قِبَلِ اللّهِ:

التوفيق والحفظ والوفاء. ۳- الرِّقَّةُ. الرِّقْفُ.

۱- مص لُطْفٌ و لُطْفٌ. ۲- توفیق و حفظ و صیانت از طرف

خداوند متعال. ۳- نرمی و مدارا.

❖ **لُطَمٌ**: يَلُطِمُ. لُطْمًا. هُ: ضرب خدّه أو صفحة جسده بباطن

كفّه.

او را سیلی زد. یک بار زدند

❖ **اللُّطْمَةُ**: المُرّة من لُطَمٍ. ج لُطَمَات.

یکبار سیلی زدن. ج لُطَمَات.

❖ **اللُّطِيفُ**: ج لُطَافٌ و لُطَافًا. ۱- ذو الرِّقِّ و اللُّطِيف.

۲- الصّغير الدقيق. ۳- «الجنس اللطيف»: جنس النساء.

۱- کسیکه با دیگران مدارا می کند. ۲- کوچک و ریز. ۳-

الجنس اللطيف: زنان.

❖ **اللُّطِيفَةُ**: ج لُطَافَات. ۱- م اللُّطِيف. ۲- التُّكَّةُ أو الكلمة

الرفيقة.

۱- م اللُّطِيف. ۲- تکتة نغز. سخن لطیف و خوشمزه و لطیفه.

❖ **لُطْفِيٌّ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا. (ل ط ي)، التاز: لُطْفًا، أوقدها.

آتش را شعله ور کرد، روشن کرد.

❖ **اللُّطْفِيٌّ**: ۱- مص لُطْفِيٌّ. ۲- اللُّطْفِيٌّ. ۳- لُطْفِيٌّ. لُطْفًا.

۱- مص لُطْفِيٌّ. ۲- آتش. ۳- زبانه آتش.

❖ **لُطْفِيٌّ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا. معروفة، متنوعة من الشرف.

دو رخ. کلمه معرفه است. کلمه غیر متصرف است.

❖ **لُطْفِيٌّ**: يَلُطِفُ. لُطْفًا. ت التاز: اشتعلت، انقادت.

آتش روشن شد شعله ور شد.

❖ **اللُّعَابُ**: ۱- ما سال من الفم. ۲- «لعاب النحل»: العسل.

۳- «لعاب الحية»: سُمّها.

۱- آب دهن. ۲- لعاب النحل: عسل. انگبین. ۳- لعاب الحية:

زهر نیش مار.

❖ **اللُّعَانُ**: الكثير اللعَن.

بسیار لعن و نفرین کننده.

❖ **لُجِبْتُ**: يَلُجِبُ. لُجِبًا و لُجِبًا و لُجِبًا. ۱- لها. ۲- مزح.

۳- بالشيء: «أَلْجَدُ لُجِبَةً». ۴- على آلة الطرب: عزف عليها.

۱- به لهر و لعب مشغول شد. ۲- شوخی و مزاح نمود.
 ۳- بالشی: آنچه را بعنوان بازی و بازیچه برگزید. ۴- علی
 آله الطَّوْب: موسیقی نواخت. آهنگ نواخت.

● نَعَبَ: تعلیم. ۱- لعب. ۲- مُدَّ، جمله یلمب.

۱- بازی کرد. ۲- او را به بازی واداشت.

● النَّعَبُ: ۱- مص لُوب. ۲- اللُّهُو.

۱- مص لُوب. ۲- لهر و لعب.

● النُّعْبَةُ: ج نَعَب. ۱- اسم من اللُّب. ۲- ما یَلْتَب به،
 كالشطرنج والثرء وغيرهما. ۳- الذُّمَّة یلمب بها الأطفال.

۱- اسم از کلمه لعب. ۲- بازیچه، ابزار بازی مانند شطرنج،
 تخته نرد و غیره. ۳- عروسک کودکان.

● نَعَبَ: یَلْعَبُ، لَعَبًا و لَعْفَةً و لَعْفَةً. المسَل او نحوه: أكله
 بإصبعه أو بلسانه.

انگبین و غیره را با انگشتش برداشت و خورد.

● نَعَبَ: یَلْعَبُ، لَعْفَةً. المسَل او نحوه: جمله یلمبه.

او را به خوردن انگبین و غیره با انگشت واداشت.

● النُّعْفَةُ: ۱- مص لُوب. ۲- ما یُؤْخَذُ بالملقعة أو بالاصبع:
 «لقعة غسل». ۳- القلیل مما یَلْعَبُ.

۱- مص لُوب. ۲- آنچه را که با قاشق یا انگشت برداشته
 می شود «لَعْفَةُ عسل» یک قاشق انگبین. ۳- اندک چیزی که
 خورده می شود.

● نَعَلُ: من الأحراف المشبهة بالأفعال، تنصب الاسم و ترفع
 الخبر. ۱- تفید الترجی، نحو: «لعلَّ الحبيبَ مقيمٌ بیننا»، أو
 الخوف من المكروه، نحو: «لعلَّ الحربَ ناشئةٌ»، أو الاستفهام،
 نحو: «لعلَّه ذاهبٌ». ۲- إذا اتصلت بها «باء» المتكلم جُرِدَتْ
 من «نون» الوقاید أو لم تجرُد، ف يقال: «لعلَّی أو لعلَّنی». ۳- يجوز
 حذف «اللام» من أولها ف يقال: «علٌّ».

۱- از حرفهای مشابه به فعل. اسم را نصب میدهد و خبر را
 رفع و از معانی آن: الف: افاده ترجی: لَعْلُ الحبيب مقيم بیننا
 ای کاش دوست بین ما مقيم بود. ب: ترس از بدی: لعلَّ
 الحرب ناشئة شاید جنگ شروع شده است. ج: استفهام:
 لَعْلَهُ ذاهب؟ رفته است؟ ۲- هرگاه که «ی» متکلم به آن
 متصل شود یا بدون «ن» و قایه است یا به همراه آن و لَعْلَی او
 لعلَّنی. ۳- جایز است «ل» از اول آن حذف شود مانند:
 «علٌّ».

● نَعْلَعُ: نَعْلَعُ، الزَّعْدُ أو الزَّحاصُ: صَوْتُ.

رعد و برق صدا کرد. صدای تیر آمد.

● نَعْنُ: یَلْعَنُ، لَعْنًا. مُدَّ سبه و أبعدہ من الخير.

او را دشنام داد. او را نفرین کرد، او را از خیر دور کرد.

● النُّعْنَةُ: ج نَعْنَتان و نَعْنان: ۱- المرأة من لَعْن. ۲- اللُّعْن.
 ۳- اللُّعْن.

۱- یکبار نفرین کردن. ۲- نفرین. ۳- عذاب.

● النُّعُوبُ: «امرأة لَعْنَتُ»: حسنة الذَّل رشيقة، ج لَوَاجِب و
 لَعَائِب.

دلربا عشوہ گر، طُنان، ج لَوَاجِب و لَعَائِب.

● النُّعِينُ: ۱- الملعون. ۲- المشؤوم.

۱- نفرین شده. ۲- شوم و بدبین.

● نَعَا: یَلْعَنُ، لَعْنًا (ل غ و). ۱- فی قوله: أخطأ و قال باطلاً.
 ۲- تكلم باللغو. ۳- الشیء: بطل.

۱- در گفتارش خطا کرد و سخن نادرست گفت. ۲- سخن
 بیهوده گفت. ۳- الشیء: آنچه باطل شد.

● نَعَا: یَلْعَنُ، لَعْنًا (ل غ و). فی قوله: أخطأ و قال باطلاً.

در گفتارش خطا کرد و سخن نادرست گفت.

● النُّعْفَةُ: ۱- أصوات و كلمات یُعْرَب بها كل قوم عن حاجاتهم،
 ج لَعَات و لَعْنی و لَعُون. ۲- «علم اللغة»: معرفة أوضاع
 المفردات.

۱- صدا و کلماتی است که هر قومی با به زبان آوردن آنها
 درخواست و نیازهای خود را بیان می کند، ج لَعَات و لَعْنی
 و لَعُون. ۲- علم اللغة: دانستن و شناختن اوضاع جزئیات
 زبان.

● نَعَفَ: یَلْعَنُ، نَعْفًا. فی کلامه: لم یبتنه.

سخن ممتناع گفت.

● النُّعْفُ: ۱- مص لَعَفَ. ۲- اللُّعَفَ.

● النُّعْفُ: ۱- مص. لَعَفَ. ۲- اللُّعَفَ.

۱- مص لَعَفَ مُعْجَاجُ اللُّغَا.

● نَعْفُ: یَلْعَنُ، لَعْفًا و لَعْفًا. القوم: صَوْتُوا أصواتاً
 مختلطة غیر مفهومة.

سر و صداهای مختلف درآوردند که مفهوم نبود.

● النُّعْفَةُ: الصوت و الجملنة والضجئة، ج أَلْفَاط.

سر و صدا و داد و قال، ج أَلْفَاط.

● النُّعْفُ: ج أَلْفَاط. ۱- مص لَعَفَ. ۲- اللُّعَفَ.

● نَعْفَ: یَلْعَنُ، لَعْنًا. الأرض أو العَجَر أو البحر: وضع فيه
 الألفاظ.

زمین و سنگ و دریا را مین گذاری کرد.

● اللُّغَم: ج أَلْفَا. ۱- حفرة فی صخر أو غیره یُجْمَل فيها مادة
 مُتَعَجِّرة تُعْجَر فتعظم ما یراد تحطيمه، و ذلك للتخريب أو لشفق

● **نَفَعَ:** يَنْفَعُ نَفْعًا وَنَفْعَانًا. تَهَ النَّارُ أَوِ الرِّيحُ الْحَارَّةُ بَحْرَهَا: أَصَابَتْ وَجْهَهُ وَأَحْرَقَتْ.

آتش یا باد بسیار داغ به صورت او خورد و آنرا سوزاند.

● **نَفَعَ:** يَنْفَعُ نَفْعًا، بِالنَّفْعِ: غَرَبَهُ بِضَرْبٍ غَفِيفٍ.

او را آهسته با شمشیر زد.

● **النَّفْعُ:** ۱- مص: نَفْعٌ. ۲- الحَرْ.

۱- مص: نَفْعٌ. ۲- کرما.

● **نَفَعْتُ:** يَنْفَعُ نَفْعًا. ۱- بالكلام: نَفَعْتُ بِهِ وَتَكَلَّمْتُ. ۲- الشَّيْءُ أَوْ

بِالشَّيْءِ، مِنْ قِبَلِهِ: رَمَى بِهِ وَطَرَحَهُ. ۳- الْبَحْرُ الْغَرِيقُ أَوِ السَّمَكَةُ أَوْ

الشَّيْءُ: قَذَفَهُ إِلَى السَّاحِلِ. ۴- نَفَسَتْ: مَاتَ. ۵- تَبَّ الْبِلَادُ أَهْلُهَا:

أَخْرَجَتْهُمْ.

۱- سخن گفت. ۲- الشَّيْءُ أَوْ بِالشَّيْءِ مِنْ قِبَلِهِ: چیزی را از

دهان بیرون انداخت. ۳- الْبَحْرُ الْغَرِيقُ أَوِ السَّمَكَةُ: او غیرها:

دربا شخص غرق شده یا ماهی و غیره را به ساحل

انداخت. ۴- نَفَسَتْ: مُرِدَ. هَدَبَ الْبِلَادُ أَهْلُهَا: آن کشور مردمان

را اخراج کرد.

● **النَّفْعُ:** جِ أَلْفَاظُ. ۱- مص: نَفْعٌ. ۲- مَا يُنْفَعُ بِهِ مِنْ كَلِمَاتٍ.

۳- الکلام.

۱- مص: نَفْعٌ. ۲- کلام. سخن. ۳- لفظ. حرف.

● **النَّفْعَةُ:** جِ نَفْعَاتٌ. ۱- الْمَرْءُ مِنْ نَفْعَةٍ. ۲- الْكَلِمَةُ الْمُنْفَعُوظَةُ

بِهَا.

۱- یکبار تلفظ کردن. ۲- کلمه تلفظ شده.

● **نَفَعَ:** يَنْفَعُ نَفْعًا. تَهَ النَّارُ أَصَابَهُ لَهَبُهَا.

شعله آتش او را سوزانید. به او اصابت کرد.

● **نَفَعَ:** تَلْفِيعًا. رَأَتْهُ غَطَاءً.

سر را پوشانید.

● **نَفَعَ:** تَلْفِيعًا. الْحَدِيثُ: زَغَرَهُ زَوْرُهُ مَوْعَهُ بِالْبَاطِلِ.

حدیث را مزین نمود و با باطل مخلوط کرد. حدیث را

دستکاری کرد.

● **نَفَعْتُ:** لَنَفْعَةٍ، النُّصِيحَةُ أَوِ الْقَضِيَّةُ: سَرَّهَا.

آن افتضاح یا آن قضیه را پوشانید.

● **النَّفِيعُ:** ۱- الْكَثِيرُ مِنَ الشَّجَرِ يَجْتَمِعُ وَيَنْفَعُ. ۲- مَا

اجتمع من الناس من قبائل وأخلاط شتى: «جاؤوا بلفيفهم».

۱- درختهای فراوان درهم فرو رفته. ۲- گروهی از مردم از

قبایل مختلف و گوناگون. «جاؤوا بلفيفهم» از گروههای

گوناگون آمدند.

● **النَّفِيفَةُ:** «سِكَاةُ» النَّبِغِ، وَهِيَ رَقِيقَةٌ جَدًّا لَفْتُ بِهَا

تَبْعٌ لِلنَّدِخِ، جِ لَفَائِفُ.

الطَّرْقُ أَوْ لِنَحْوِيلِ الْأَرْضِ إِلَى أَرْضٍ زُرَاعِيَّةٍ، وَنَحْوِ ذَلِكَ.

۲- أَدَاةٌ اسْطِوَاءِيَّةٌ أَوْ مَسْتَدِيرَةٌ أَوْ مَسْتَطِلَّةٌ مَحْمُوشَةٌ بِمَوَادِّ مَتَفَجِّرَةٍ

مَزُودَةٍ بِأَجْزَةِ كَهْرَبَائِيَّةٍ أَوْ مَنْطِطِيَّةٍ أَوْ آلَةٍ خَاصَّةٍ، تُزْرَعُ فِي

الْأَرْضِ أَوْ تُبَثُّ فِي الْبَحْرِ، وَتَفْجَرُ لِدُنَى اصْطِدَامِ الْأَجْسَامِ بِهَا أَوْ

بِذُنُوبِهَا مِنْهَا أَوْ بِضَغْطِ الْمَاءِ عَلَيْهَا.

۱- چالهٔ مین. ۲- دستگاه، ابزار اسطوانهای و یا گرد و یا

مستطیل پر شده از مواد منفجره که به هنگام برخورد

اجسام با آن منفجر می شود «مین».

● **النَّفْعُ:** ۱- مص: نَفْعٌ. ۲- مَا لَا يُحْتَدُّ بِهِ وَلَا يُنْفَعُ إِلَيْهِ مِنْ

كَلَامٍ وَغَيْرِهِ.

۱- مص: نَفْعٌ. ۲- کلام بیهوده.

● **النَّفْعِيُّ:** ۱- النَّسَبَةُ إِلَى النَّفْعَةِ. ۲- الْعَالِمُ بِالنَّفْعَةِ.

۱- منسوب به نفع. ۲- زبان شناس، دانشمند زبان.

● **نَفَعَ:** يَنْفَعُ نَفْعًا. ۱- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: ضَمَّهُ وَجَمَعَهُ. ۲- الشَّيْءُ

بِالنَّشِيءِ: وَصَلَهُ بِهِ وَضَمَّهُ إِلَيْهِ. ۳- الْمَيْتُ فِي أَكْفَانِهِ: أَدْخَلَهُ فِيهَا.

۱- چیزی را به دیگری ضمیمه کرد و الشيء بالشئ و جمع

کرد. ۲- الْمَيْتُ فِي أَكْفَانِهِ: مرده را در کفن پیچید.

● **النَّفْعُ:** ۱- مص: نَفْعٌ. ۲- رَوْضَةٌ نَفْعٌ. ۳- رَوْضَةٌ نَفْعٌ: مَلَقَّةٌ

النَّبَاتِ. ۳- جَاءَ الْقَوْمُ وَمِنْ لَفْتُ لَفْهُمْ: أَيُّ مَنْ عُدَّ فِهِمْ.

۱- مص: نَفْعٌ. ۲- باغی پر درخت. ۳- جَاءَ الْقَوْمُ وَمِنْ لَفْتُ

لَفْهُمْ: آن گروه آمدند به همراه کسی که آنان را گرد آورده

بود.

● **النَّفْعُ:** جِ أَلْفَاظُ وَنَفُوفٌ. ۱- الصَّنْفُ مِنَ النَّاسِ. ۲- الْحِزْبُ

مِنَ النَّاسِ. ۳- «جَاءَ الْقَوْمُ وَمِنْ لَفْتُ لَفْهُمْ»: أَيُّ مَنْ عُدَّ فِهِمْ.

۱- گروهی از مردم. ۲- یک حزب یا یک صنف از مردم.

۲- جَاءَ الْقَوْمُ وَمِنْ لَفْتُ لَفْهُمْ: آن گروه آمدند به همراه

کسی که آنان را گرد آورده بود.

● **النَّفَافَةُ:** جِ لَفَائِفُ. ۱- مَا يُبْلَغُ عَلَى الرَّجُلِ وَغَيْرِهَا.

۲- «سِكَاةُ» النَّبِغِ، وَهِيَ رَوْقَةٌ رَقِيقَةٌ جَدًّا لَفْتُ بِهَا تَبْعٌ

لِلنَّدِخِ.

۱- نواری، باند زخم و غیره. ۲- سیگار دست بیج که با کاغذ

مخصوص توتون را در آن می گذارند می پیچند.

● **نَفَعْتُ:** يَنْفَعُ نَفْعًا. ۱- الشَّيْءُ: لَوَاهُ وَصَرَفَهُ إِلَى ذَاتِ الْبَيْنِ وَ

ذَاتِ الشَّهَالِ. ۲- عَنْ رَأْيِهِ: صَرَفَهُ عَنْهُ.

۱- پیچاند بطرف چپ و راست. ۲- عَنْ رَأْيِهِ: او را از نظر

خود بازگردانید، منصرف کرد.

● **النَّفْعُ:** نَبَاتٌ يُطْبَعُ أَوْ يُنْفَعُ فِي الْحَلِّ وَنَحْوِهِ.

شلم.

سیگار دست‌پیچ که با کاغذ مخصوص توتون را در آن می‌پیچند. ج. لغایف.

❖ النَّهْجُ: ۱- مص. نُكِّنَ. ۲- المقابلة، المصادفة.

۲- رویارویی. روبرو شدن. برخورد.

❖ النَّهْجُ: مادهٔ جرمیة محمّلة بالقوّة توضع في جسم الإنسان أو الحيوان لإكسابه المناعة والقدرة على مقاومة الأمراض: «نَهْجُ الجُدري، نَهْجُ الشَّلَل».

واکسن در برابر امراض مُسرّی. «نَهْجُ الجُدري، نَهْجُ الشَّلَل» واکسن ابله، واکسن فلج.

❖ النَّهْجُ: ماء الفحل من الخيل والجبال أو غيرها.

ژن نرینه از حیوان و انسان.

❖ النَّهْجُ: ما كان سائلاً بما لا قيمة له، ج. ألقاط.

پیدا شده، بی ارزش. ج. ألقاط.

❖ نَكِّنَ: تَلْقِيّاً، مُكَبِّلاً؛ جعله له قَبْلاً.

برای او لقب برگزید.

❖ النَّكِّنُ: اسم يُسَمَّى به الإنسان غير اسمه الأوّل فیراعى فيه المعنى و یفید مدحاً أو ذمّاً أو نحوهما، ج. ألقاب، نحو: «الجاحظ، الأخطل، المتنبّي».

لقب که یا برای مدح است یا برای ذم. ج. ألقاب «الجاحظ، الأخطل، المتنبّي».

❖ نَكِّنَ: تَلْقِيّاً، ۱- التخلّة أو نحوها: وضع طَلْعُ الذکور في الاناث (ر. الطَّلْع). ۲- ذُ: وضع في جسمه النَّهْجُ المضادّ للأمراض لإكسابه المناعة والقدرة على المقاومة.

درخت خرم را باردار نمود. (ر. الطَّلْع). ۲- ذُ: او را واکسن زد.

❖ نَقَطَ: يَنْقُطُ، نَقْطاً، ۱- الشيء: أخذه من الأرض. ۲- الطائر الحبّ: أخذه بمنقاره من هنا و من هنا. ۳- العلم من الكتب: أخذه من هذا الكتاب و من ذاك الكتاب. ۴- الثوب: رَقَعَهُ.

۱- چیزی را از زمین برداشت. ۲- الطائر الحبّ: پرنده دانه را نوک زد. ۳- العلم من الكتب: علم و دانش را از این کتاب یا آن کتاب فرا گرفت. ۴- الثوب: لباس را وصله زد.

❖ النَّقْطَةُ: ۱- المِرَّةُ من لَقَطَ. ۲- المشهد أو الموقف الذي تلتقطه عدسة التصوير في الفيلم السينمائي أو التلفزيوني.

۱- یکبار نوک زدن، یکبار برداشتن دانه و غیره. ۲- یک برداشت تصویری از فیلم سینمایی یا تلویزیونی.

❖ نَقَّمَ: تَلْقِيّاً، الطَّعام: جعله بلقمة.

او را واداشت غذا بخورد، لقمه لقمه بخورد.

❖ النَّقْمَةُ: ما يُلقَم من الطَّعام في مرّة، ج. لَقَم.

یک لقمه غذا، ج. لَقَم.

❖ نَكِّنَ: تَلْقِيّاً، ۱- الكلام: نُقِمَهُ أَيْ.

سخن را به او فهمانید.

❖ النَّقْوَةُ: داء يصيب الوجه فيعوج منه الشدق إلى أحد جانبي الشق.

مرضی است که در اثر آن رِشّه به اندام افتاده دهان به یک طرف مایل شد.

❖ نَقِيٌّ: يَنْقِي، لِقَاءً وَ لِقَاءَةً وَ لِقَايَةً وَ لِقَاءَةً وَ لِقِيَاناً وَ لِقِيَانَةً وَ لِقِيّاً وَ لِقِيّاً وَ لِقِيَةً وَ لِقِيَةً. ۱- ذُ الشيء: صادفه ورأه. ۲- ذُ: استقبله. ۳- رؤيه مات.

۱- او را ملاقات کرد، او را دید. یا او روبرو شد. ۲- ذُ: به پیشواز او رفت. ۳- رؤيه: به رحمت خدا پیوست.

❖ النَّقِيَّة: النِّقَاة.

ملاقات کردن، روبرو شدن.

❖ النَّقِيْسُ: المتأخّر عن وقته: «مُرَّ لَقِيْس».

عقب افتاده. دیر کرده. «مُرَّ لَقِيْس» میوه ای نارس کال.

❖ النَّقِيْطُ: ۱- الملقوط. ۲- المولود الذي يطرحه أمه و ينزله فیلطه أحد النّاس أو تلتقطه إحدى المَوَسِّتات الإنسانيّة.

۱- برداشته شده. ۲- بچه سرراهی که توسط مردم پرورش می یابد یا توسط مؤسسات خیریه.

❖ نَكَّنَ: يَلْكُرُ، لَكْرًا، ذُ: ضربه بِجَمْعِ كَفّه.

او را مشت زد.

❖ نَكَّمَ: يَلْكُمُ، لَكَمًا، ذُ: ضربه بِجَمْعِ يَدِه. ۲- ذُ: دفعه.

او را مشت زد. ۲- ذُ: او را هُل زد.

❖ النُّكْمَةُ: النُّطْمَةُ بِجَمْعِ الْكَفّ.

مُشَّت زدن.

❖ نَكِّنَ: يَلْكُنُ، لَكْنًا وَ لَكْنَةً وَ لَكُونَةً وَ لَكُونَةً. ۱- عجز في التَّطَلُّق و قتل لسانه. ۲- كان لا يستطيع الإفصاح بالرَّيَّة لُجْمَة لسانه.

۱- لکنت زبان پیدا کرد. ۲- به فصاحت سخن عربی نمی گفت بجهت غیر عرب بودنش.

❖ نَكِّنَ: حُرِف مشبّه بالفعل برفع الاسم و ينصب الخبر، نحو: «حضر التَّلاَمِيذُ وَلَكِنْ سَمِيراً غَائِباً». أو سواد في باطن الشَّفة يُستعثن.

حرف مشبّه به فعل اسم را نصب می دهد و خبر را رفع «حضر التَّلاَمِيذُ وَلَكِنْ سَمِيراً غَائِباً». رنگ سیاهی در لب پایین که مورد پسند است.

❖ **لَمَّا**: کلمه مرکبه من «لام» التحلیل، و «ما» الاستفهامیه، و «ذا» الأشاره.

کلمه‌ای است مرکب از «له» تعلیل و «ما» استفهامیه و «ذا» اشاره.

❖ **الْمَمَاعُ**: الكثير اللّٰهُمَّ.

بسیار درخشان.

❖ **الْمَمَامُ**: هو یزورنی لِمَاماً: آی یوماً بعد یوم، أو فی الأحابین. روزی پس از دیگری به دیدارم می‌آید. گهگاهی به دیدارم می‌آید.

❖ **لَمَحَّ**: یَلْمَحُ. لَمَحاً. ۱- الْبَصَرُ: امتدّ إلى الشيء. ۲- هُوَ أَوِ الشَّيْءُ أَوْ إِلَيْهِ: أَبْصَرَ. بَنَظَرَ خَفِيف، أَوْ اخْتَلَسَ إِلَيْهِ النَّظَرُ. ۳- هُوَ أَوِ الشَّيْءُ بِالْبَصَرِ: صَوَّبَ بَصَرَ. إِلَيْهِ.

۱- چشم چیزی را نگریست. ۲- هُوَ أَوِ الشَّيْءُ أَوْ إِلَيْهِ: یک نظر کوتاه به او انداخت. ۳- هُوَ أَوِ الشَّيْءُ بِالْبَصَرِ: چشم به او دوخت.

❖ **لَمَحَّ**: تَلَمَّحَ. إلى الشيء: أشار إليه من غیر تصریح «لَمَحَ» فی کلامه إلى حاجته.

به چیزی اشاره کرد. «لَمَحَّ» فی کلامه إلى حاجته: در سخنانش به نیاز خود اشاره کرد.

❖ **الْمَلْحَةُ**: ۱- اسم من الْمَلَح. ۲- الطَّرْفَةُ السَّرِيعَةُ: «رَأَيْتُهُ لَحَةً الْبَرَقِ»، أي قدر لحه البرق من الزمان. ۳- مفرد الملاح.

۱- اسم از لَمَح. ۲- نگاه گذرا. «رَأَيْتُهُ لَحَةً الْبَرَقِ». ۳- مفرد ملاح.

❖ **لَمَسَ**: يَلْمَسُ وَ يَلْمُسُ. لَمَساً. ۱- هُوَ أَوِ الشَّيْءُ: مَثَبٌ بَعِيدٌ. ۲- الشَّيْءُ: طَلَبُهُ.

۱- با دست آنرا لمس کرد. ۲- الشَّيْءُ: چیزی درخواست کرد.

❖ **الْمَلْسُ**: ۱- مص لَمَس. ۲- إحدى الحواس الخمس الظَّاهِرَةِ. و هي قُوَّةُ فِي الْقَبْضِ تُدْرِكُ بِهَا الْحَرَارَةُ وَالْبُرُودَ وَالرُّطُوبَةَ وَالْخَشَوَةَ وَ غَيْرَهَا عِنْدَ لِسِ الْأَشْيَاءِ وَالْإِنِّصَالِ بِهَا.

۱- مص لَمَس. ۲- یکی از حواس پنجگانه و بدان قوه لامسه گفته می‌شود و آن قدرتی است در عصب که بوسیله آن گرما و سرما و رطوبت و خشونت و غیره به هنگام لمس چیزها احساس می‌شود.

❖ **لَمَعَّ**: يَلْمَعُ. لَمْعاً وَ لَمَعَاناً وَ لَمُوعاً وَ لَيْلَعاً. الْبَرَقُ أَوْ نَحْوُهُ: بَرَقَ وَأَضَاءَ.

برق و غیره درخشید و روشن شد.

❖ **لَمَعَّ**: تَلَمَّعَ. لَمْعاً. ۱- النَّشِجُ: لَوْنُهُ أَلْوَانُ عَشِيٍّ ۲- الْجِلْدَةُ أَوِ الْمَدَنُ

❖ **لَكُنْ**: و هي نوعان: ۱- حَقِيقَةٌ مِنْ «لَكِنْ»، يَطْلُ عَمَلُهَا وَصَارَتْ حَرْفَ ابْتِدَاءٍ يَدْخُلُ عَلَى الْجُمْلَتَيْنِ الْفَعْلِيَّةِ وَالْإِسْمِيَّةِ. وَ قَدْ تَقَرَّرَ بِالْأَوَّلِ، نَحْوُ: «قَدِمَ سَمِيرٌ وَلَكِنْ عَصَامٌ غَائِبٌ». ۲- خَفِيفَةٌ مِنْ أَصْلِهَا. فِي حَرْفِ عَطْفٍ.

۱- دو نوع است: الف: مخفف از لَكُنْ، که از عمل بازمانده و حرف ابتداءست وارد بر هر دو نوع جمله اسمیه و فعلیه می‌شود. و گاهی همراه است با او. «قَدِمَ سَمِيرٌ وَلَكِنْ عَصَامٌ غَائِبٌ» سمیر آمد لیکن عصام غایب است. ب: مخفف است با این اختلاف که حرف عطف است.

❖ **الْمُخَنَّةُ**: ۱- مص لَكُنْ. ۲- عَجْمَةٌ فِي اللِّسَانِ. ۳- عَجَزٌ وَ عِيٌّ فِي اللِّسَانِ.

۲- لَكُنْتُ زَبَان. ۳- ناتوانی و درماندگی در زبان.

❖ **لَمَّ**: يَلْمُ. لَمّاً. الشَّيْءُ: جَمْعُهُ وَ ضَمُّهُ.

الشيء: جمع کرد و ضمیمه کرد

❖ **لَمَّ**: حَرْفُ جَزْمٍ يَجُزُّ فِعْلاً وَاحِداً، يَنْتِجِي الْمَضَارِعَ وَ يَقْتَلِبُهُ ماضياً، نَحْوُ: «لَمْ يَحْضُرْ».

حرف جزم است که یک فعل را جزم میدهد و معنای مضارع را به ماضی مطلق منفی برمیگرداند. «لَمْ يَحْضُرْ» حاضر نشد.

❖ **الْمَلْحَى**: ۱- مص لَمِيَ. ۲- شُرَّةٌ أَوْ سَوَادٌ فِي بَاطِنِ الشَّفَةِ يُسْتَحْسَنُ.

۱- مص لَمِيَ. ۲- تیرگی یا سیاهی لب پایین است که مورد پسند است.

❖ **لَمَّا**: ۱- تَخْتَصُّ بِالْمَاضِي فَتَقْضِي جُمْلَتَيْنِ وَجَدْتَ ثَانِيَهَا عِنْدَ وَجُودِ أَوَّلَاهَا، نَحْوُ: «لَمَّا سَأَلْتِي أَجَبْتُهُ». وَ هِيَ هُنَا ظَرْفٌ

بمعنی «حين»، ۲- تَخْتَصُّ بِالْمَضَارِعِ فَتَجُزِّمُهُ وَ تَنْغِيهِ وَ تَقْلِبُهُ ماضياً، مِثْلَ «لَمْ»، إِلَّا أَنَّهَا تَخْتَلِفُ عَنْ «لَمْ» فِي أَنَّ مَفْعُهَا مُسْتَمَرٌّ أَلْتَنِي إِلَى الْحَالِ. أَمَّا نَحْوُ «لَمْ» فَيَحْتَمِلُ الْإِنِّصَالَ وَ الْإِنْقِطَاعَ، نَحْوُ: «لَمْ يَكُنْ شَخْصاً مَهْذَباً». وَ يَجُوزُ أَنْ نَقُولَ: «لَمْ يَكُنْ ثُمَّ كَانَ»، وَلَكِنْ لَا يَجُوزُ أَنْ نَقُولَ: «لَمَّا يَكُنْ ثُمَّ كَانَ».

۱- اختصاص به فعل ماضی دارد که در جمله است وجود جمله دوم در ارتباط با اولی است. «لَمَّا سَأَلْتِي أَجَبْتُهُ» آن هنگام که سؤال کرد پاسخ او را دادم. که اینجا ظرف است به معنای هنگام. ۲- اختصاص به مضارع دارد و آنرا جزم میدهد و معنای آنرا به ماضی تنقی منفی برمیگرداند اختلاف آن با لم. این است که نفی آن ادامه دارد تا حال اما لم دو احتمال دارد یا پایان پذیرفته، یا ادامه دارد. «لم يكن شخصاً مهذباً» یا «لم يكن ثم كان» نبود سپس شد. و جایز نیست بگوئیم «لَمَّا يَكُنْ ثُمَّ كَانَ».

أو نحوهما؛ جملة يلح.

۱- بافتنی را رنگارنگ درست کرد. ۲- الجلد أو المعدن أو نحوهما؛ پوست و فلز را رنگ براق و درخشان زد.

❖ اللُّهْجَان: ۱- مص لَمْحَ: ۲- البريق.

۱- مص لَمْحَ: ۲- درخشش.

❖ اللُّهْمَةُ: كل لون خالف لون الشيء الموجود فيه، ج لَمْح و لِمَاح.

هر رنگی که مخالف آن رنگی است که خود آن در آن است.

ج لَمْح و لِمَاح.

❖ لَمْحَم: لَمْحَة، الشيء: جمعه.

چیزی جمع کرد.

❖ لَمْحَ: حرف نصب و نفي واستقبال، نحو: «لَنْ يَنْجَحَ الكسلان».

و تأتي للدعاء، نحو: «لَنْ تَزَالَ نصير الضميف».

حرف نصب و نفي و استقبال. «لَنْ يَنْجَحَ الكسلان» شخص

تنبل هرگز پیروز نمی شود. و برای دعا می آید و لَنْ تَزَالَ

نصير الضميف: پیوسته یار و یاور شخص ناتوان هستی.

❖ لَهَا: يَلْهُو، قَسِيًّا وَ هَيَّائًا. (ل ه و) ۱- بالشيء: لعب به.

۲- بالشيء: أولع به.

با آن چیز مشغول بازی شد. ۲- بالشيء: به چیزی سرگرم شد.

❖ لَهَا: يَلْهُو، قَوًّا. (ل ه و) ۱- عن الشيء: غفل عنه. ۲- عن

الشيء: ترك ذكره.

از چیزی غافل شد. ۲- عن الشيء: نامی از آن چیز نبرد.

❖ لَهْفَى: تَلَهَّفَى. (ل ه و) ۱- عن كذا: شغله. ۲- عن كذا: هاه و

شغله به.

او را سرگرم به کار دیگری کرد. ۲- عن كذا: از چیزی او را

بازداشت مشغول به کار دیگری کرد.

❖ اللُّهْجَاءُ: اللُّهْمَةُ المشرقة على الملقق في أقصى سقف الفم، ج

لُهَوَات و لَهَبَات و لَهِي و لَهِي و لَهَا و لَهَا و لَهَا.

زبان کوچک که ته حلق. ج لُهَوَات و لَهَبَات و لَهِي و لَهِي و لَهَا

و لَهَا و لَهَا.

❖ اللُّهْجَاءُ: ۱- مص لَهَتْ و لَهَتْ. ۲- شدة الموت: «هو يقاسي

لُهَات الموت».

۱- مص لَهَتْ و لَهَتْ. ۲- شدت و سختی مرگ. «هو يقاسي

لُهَات الموت: او با مرگ و نیستی دست یگویی است.

❖ لَهَبٌ: تَلَهَّبَ. التار: أوقدها حتى صار لها هَبٌ.

آتش را شعله ور ساخت.

❖ اللُّهْبُ: لسان التار.

زبان آتش.

❖ لَهَتْ: يَلْهَتْ هَتْ وَ هَاتًا. الكلْبُ أو الانسان: أخرج لسانه عطشا أو تعباً في تشبه.

سگ یا انسان زبانش را بر اثر تشنگی یا خستگی بیرون آورد.

❖ لَهَجٌ: يَلْهَجُ، لَهَجًا. بالشيء: أولع به فتأثر عليه و دالومه «لِج بذكره».

بدان چیز علاقمند بود و مشغول بدان شد. «لِهَج بذكره» یاد

او را پیوسته بر زبان داشت.

❖ اللُّهْجَةُ: لغة الإنسان التي خُلِقَ و نُطِرَ عيه أو إعتادها: «هو

صادق اللُّهْجَةِ».

زبان انسان که بر آن زاده شده است و عادت دارد به آن. «هو

صادق اللُّهْجَةِ» او راستگوست.

❖ لَهْفٌ: يَلْهَفُ، لَهْفًا. على ما فات: حزن و تحسر.

بر آنچه که گذشته بود افسوس خورد و غمگین شد.

❖ اللُّهْجِيف: الحزين، المتحسر.

اندوهگین، غمگین.

❖ اللُّهْفُ: يَأْلَهْفُ فُلَانٌ: كلام يُتَحَسَّرُ به على ما فات. و يقال:

«يا لَهْفِي عليك»، و «يا لَهْفَاء».

سخنی است که برای بیان افسوس چیزی که سپری شده

است. گفته می شود «یا لَهْفِي عليك» «یا لَهْفَاء» افسوس بر

شما.

❖ اللُّهْفَان: ج لَهْفٌ وَ لَهْفَانٌ. م لَهْفٌ. ۱- المتحسر. ۲- المهموم.

۱- کسیکه افسوس می خورد. ۲- غمگین.

❖ اللُّهْفَةُ: ۱- المرة من لَهَفَ. ۲- «يا لَهْفَةُ، ويا لَهْفَتَاء، ويا

لَهْفَتَاء»: كلام يُقال في التحسر على ما فات.

۱- یکبار افسوس خوردن. ۲- «یا لَهْفَةُ، یا لَهْفَتَاء، یا لَهْفَتَاء:

سخناتی است که هنگام افسوس خوردن بر زبان رانده

می شود.

❖ اللُّهْوُ: ۱- مص لَهَا. ۲- ما يلهو به الإنسان فيشغله من حبٍّ

أو غيَا أو لِب أو نحوها. ۳- الشيء الذي يتلذذ به الإنسان و

يروح به عن نفسه فيهلهه.

۱- مص لَهَا. ۲- آنچه را که انسان را سرگرم و مشغول

می کند. ۳- چیزی که انسان از آن لذت می برد و او را به خود

مشغول می کند.

❖ اللُّهْجِيف: ۱- مص لَهَبٌ. ۲- حَرُّ النار.

۱- مص لَهَبٌ. ۲- گرما و زبان آتش.

❖ اللُّهْجِيف: الحزين، المتحسر، ج لَهْف.

اندوهگین، غمگین. ج لَهْف.

۲- نُسِيفُهُ: أشار به. ۳- نُبُوهُ: رفاه و حرّ که لیلوح للنناظر.
۴- الشَّيْءُ بِالْثَّاءِ: آماج.

۱- از دور اشاره کرد با هر چه که بود. «لَوْحٌ بِيَدِهِ». ۲- نُسِيفُهُ: با شمشیرش اشاره کرد. ۳- نُبُوهُ: لباس خود را تکان داد تا که بیننده ببیند. ۴- الشَّيْءُ بِالْثَّاءِ: چیزی را با آتش گرم کرد.

❖ **النُّوْحُ**: ج الواح. ۱- مص لاح. ۲- كَلَّ صفيحة عريضة، خشباً كانت أو عظماً أو معدناً. ۳- «لَوْحُ الجسد»: عظمه ما عدا قصب الیدين والرّجلین.

۱- مص لاح. ۲- هر صفحهٔ پهنی را گویند خواه چوبی یا استخوانی یا معدنی. ۳- لوح الجسد: استخوان بدن بدون استخوانهای دست و پا.

❖ **النُّونُ**: نَمْرُ بَرِّيٌّ و بستانِيْ مستطیل الحَبِّ قَلِيلاً يُؤْكَلْ أخضر أو یابساً، و هو یُشَا حلو أو مرّ.

بادام که دو نوع است بادام شیرین و بادام تلخ که مصرف طبّی دارد.

❖ **النُّوزَةُ**: ۱- واحدة النُّوز. ۲- لحمه فی جانب الحنقی. و هما لوزتان.

۱- یکدانه بادام. ۲- لوزة انسان که دو تا است.

❖ **نُوعٌ**: تَلَوِيْعاً، «العَبُّ أَوْ نَوْءٌ» أمره.

عشق او را مریض نمود. او را بیحال کرد.

❖ **النُّوْعَةُ**: ۱- مص لاح. ۲- نِلَاحٌ و نِلَاحٌ. ۲- المرأة من لاح.

۳- حرقة الحزن والحُبِّ والوجد: «فی قلبه لوعة».

۱- ۲- یکبار عاشق شدن. ۳- سوزش غم و اشتیاق و عشق و عاشقی.

❖ **نُؤْلًا**: أصلها «نُوْءٌ» رُكِبَتْ مع «لَا»، و لا بدّ لها من جواب. و

هي حرف يدلّ على امتناع شيء لوجود غيره. نَكَّرَ «اللَّامُ» في جوابها، نحو: «لولا الهیاء لطرّدتك»، و یقال أحياناً: «لولا لای»، و لولاك، و لولاه.

اصل آن «نُوْءٌ» است که به همراه «لَا» ترکیب شده و باید جواب شرط داشته باشد و آن حرفی است دلالت دارد بر

امتناع چیزی بخاطر وجود غیرش که در جواب آن غالباً «لَ» می آید «لَوْ لَاحِیاء لَطَرْدُكَ» و گاهی گفته می شود:

لَوْلَیْ، و لَوْلَاکَ، و لَوْلَاهُ.

❖ **النُّوْلَةُ**: ج لَوَالِب. ۱- أداة من خشب أو حديد ذات محور فيه دوائر حلزونیة نائمة أو داخله. ۲- مسبار فيه دوائر حلزونیة نائمة أو داخله، یُعرف «البرغي».

۱- لَوَلای چوبی یا آهنی که در در و پنجره کار گذاشته می شود. ۳- پیچ آهنی.

❖ **نَوٌّ**: حرف على سَنَةِ اقسام: ۱- المستعملة فی نحو: «لَوْ جَدُّ لَوَجَدَهُ». و فيها اُمران: (أ) الشَّرْطِيَّة. (ب) الامتناع. أي امتناع الجواب لا امتناع الشَّرْط. ۲- للتثني، و یأتي جوابها بالفاء منصوباً، نحو: «لَوْ تَزَوَّجْتَ فَنَفَرْتُ». ۳- للتّمرّض، مثل «لَا»، و یأتي جوابها بالفاء منصوباً، نحو: «لَوْ تَزَوَّجْتَ فَفَكَرْتُكَ».

حرف است بر سه گونه: ۱- بکار می رود در: «لَوْ جَدُّ لَوَجَدَهُ» که دو مطلب را می رساند: الف شرط. ب: امتناع، یعنی امتناع جواب برای امتناع شرط. ۲- تثنی: که جواب آن همراه با «ف» می آید و منصوب «لَوْ تَزَوَّجْتَ فَفَكَرْتُكَ» اگر بدیدارم بیانی پس در اینصورت خوشحالم خواهی کرد. ۳- عَرْض: مانند «لَا» جواب همراه «ف» بصورت منصوب می آید «لَوْ تَزَوَّجْتَ فَفَكَرْتُكَ» هان اگر بدیدار ما بیانی پس در آنصورت ترا گرامی خواهیم داشت.

❖ **نَوِيٌّ**: نَوِيٌّ، نِيًّا وَ نِيَانًا. (ل و ی). ۱- أمره غنی: طواه و أطفأ. ۲- الحزن قلبی: عطفه. أماله. ۳- رَأْنَه أوبه: أماله وأعرش.

۱- کارش را از من پنهان داشت. ۲- الحزن قلبی: غم و اندوه قلبش را مهربان گرداند. ۳- رَأْنَه أوبه: سر خود را برگرداند.

❖ **النُّوَاةُ**: ج أَلْوِيَّةٌ وَ أَلْوِيَات. ۱- القَلَم. ۲- مقاطعة معیّة من البلاد. ۳- عدد معلوم من الجند. ۴- رتبة عسكرية تعادل رتبة «جندال». ۵- «أمیر النُّوَاة» رتبة عسكرية.

۱- پرچم. ۲- آستان. ۳- در تقسیم نظامی تیپ. ۴- نیمسار. ۵- امیر النوا: فرمانده تیپ.

❖ **النُّوَامُ**: الكثير النُّوْم. بسیار سرزنش کننده.

❖ **النُّوبِيَا**: بقلة لها قرن فيه حبوب، توکل خضراء مطبوخة أو يابسة مطبوخة.

لوبیا که هم سبز پخته هم خشک بصورت پخته خورده می شود.

❖ **نُؤْتٌ**: تَلَوِيْعاً. ۱- ثِيَابٌ أَوْ يَدَةٌ بِالظَّهِينِ لَهَا بِه. ۲- المَاءُ: كَذْره. ۳- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: غلطه به.

۱- لباس یا دستش را با گل آلوده کرد. ۲- المَاءُ: آب را گل آلود کرد. تیره نمود. ۳- الشَّيْءُ بِالشَّيْءِ: چیزی را با دیگری مخلوط نمود.

❖ **النُّوْتَةُ**: ۱- الحَقِّق. ۲- مَسَّ الجنون أو طرفه. «به کوته».

۱- بی خردی. حماقت. ۲- دیوانگی «به کوته».

❖ **نُؤُحٌ**: تَلَوِيْعاً. ۱- أشار من بعيد بأي شيء كان: «لَوْحٌ بِيَدِهِ».

﴿لَوَمٌ: تَلْوِماً، بَالِغٌ فِي لَوْمِهِ.

در سرزنش او زیاده روی کرد.

﴿الْوَمُ: ۱- مص لَامَ، ۲- القَذَلُ، التَوْبِخُ.

۱- مص لَامَ، ۲- در سرزنش او زیاده روی کرد.

﴿لَوْنٌ: تَلَوْنًا، ۱- الشَّيْءُ: جملة فالون، ۲- البَلْحُ: ظهر فيه أثر التضعیف.

۱- چیزی را رنگ زد، ۲- التبلخ: آثار رسیدن در خرمای نارس پیدا شد.

﴿الْوُزْنُ: ج ألوان، ۱- صفة الشيء و هيئة من البياض والسواد والحمرة وغير ذلك، وهي حصيلة الأثر الذي يحدته في العين النور الذي يثبته الأجسام، ۲- النوع والصفة: ألوان الثياب، ألوان الطعام، ألوان الحديث.

۱- رنگ بر اثر نور تابیده شده از اجسام در برابر چشم پدید می آید، ۲- رنگ و نوع: ألوان الثياب، ألوان الطعام، ألوان الحديث: نوع لباس و غذا و سخن.

﴿لَيْتٌ: ۱- حرف مشبیه بالأفعال نصب الاسم و يرفع الخبر، نحو: «لَيْتَ الشَّبابُ يَمُودُ يَوْمًا»، و هي حرف تَمَنٍّ، ۲- تتصل بها «ياء» المتكلم، فيقال: «لَيْتِي»، و «لَيْتِي».

۱- حرف مشبیه به فعل اسم را نصب و خبر را رفع میدهد: لَيْتَ الشَّبابُ يَمُودُ يَوْمًا، ای کاش روزی جوانی بزمیگشت، که حرف تمنی است، ۲- یاء متکلم بدان متصل می شود: لَيْتِي، لَيْتِي، که دومی نادر است.

﴿اللَّيْثُ: الأسد، ج لَيُوثٌ وَ تَلَيْثُهُ.

شیر، ج لُیوُث و تلیثه.

﴿لَفِيشٌ: من أخوات كان ترفع الاسم و تنصب الخبر، نحو: «لَيْسَ الطَّفْسُ جَمِيلًا»، و لا يجوز تقديم خبرها عليها كما يجوز في أخواتها، و من أخواتها: ۱- تدخل على الجملة الفعلية، نحو: «لَيْسَ يَزْرَعُنِي سَمِيرٌ»، أو على المبتدأ والخبر مرفوعين، نحو: «لَيْسَ سَمِيرٌ مَرِيضٌ»، فيكون اسمها ضمير الشأن والجملة بعدها في محل نصب خبراً لها، ۲- تدخل «الباء» الزائدة في خبر ليس لتأكيد النفي، و يكون منصوباً محلاً، نحو: «و لَيْسَ قَوْلُكَ: مَنْ هَذَا، بضائره».

از گروه «كان» است اسم را رفع و خبر را نصب میدهد: لَيْسَ الطَّفْسُ جَمِيلًا، هوا خوب نیست، جایز نیست خبر

بر لیس مقدم شود همانطور که در سایر افعال ناقصه جایز است، از خصوصیات لیس: الف: بر جمله فعلیه وارد می شود: لیس یزورنی سمیر، سمیر بدیدتم نمی آید، در اینصورت اسمش ضمیر شأن و جمله بعد محلاً منصوب خبر است، ۲- «ب» زاید بر خبرش وارد می شود برای تأکید نفی که در اینصورت محلاً منصوب است، «لیس قولک من هذا بضائره» این گفته شما به او ضرر نمی رساند. ﴿لَيْثٌ: تَلَيْثًا، بُلْ غَسَلَهُ وَ حَكَّ جِلْدَهُ بِاللَّيْثَةِ.

بدنش را لیس زد.

﴿اللَّيْفُ: قشر النخل و ما شاكله.

لیف که از پوست شاخه های خرما درست می کنند.

﴿اللَّيْلُ: من مغرب الشمس إلى طلوعها، مذكّر، و قد يؤنث.

ج لیال، و يقال أيضاً لیالئل.

شب، مذکر است و گاهی مؤنث می شود، ج لیالی و گاهی لیالئل گفته می شود.

﴿الْلَيْلَاءُ: لَيْلَةٌ لَيْلَاءٌ: طويلة شديدة السواد.

شب طولانی و بسیار تاریک.

﴿الْلَيْلَةُ: ۱- واحدة اللَّيْلِ، ۲- اللَّيْل.

۱- یک شب، ۲- شب.

﴿الْلَيْلِيُّ: ۱- نسبة إلى اللَّيْلِ، ۲- الذي يجيبُ شَرَى اللَّيْلِ.

۱- منسوب به شب، شبانه، ۲- کسیکه شب نشینی را دوست دارد.

﴿الْلَيْمُونُ: شجر يحمل ثمرًا مستديرًا توجد منه أنواع أشهرها: اللیمون المملو و اللیمون الحامض.

لیمو، که یا شیرین است یا ترش.

﴿لَلَّيْنُ: تَلَيَّنًا، الشَّيْءُ: جملة لَيْناً.

چیزی را نرم گردانید.

﴿الْلَيْقِنُ: الناعم (ضد الخشن)، ج لَيْقُونٌ و أَلْيَانٌ.

نرم ضد خشک و خشن و زیر، ج لَیقُون و أَلِیان.

﴿الْلَيْقِنُ: ۱- مص لَانَ، ۲- كل شيء من الشغل سوى العجوة.

۳- الثَّوْمَةُ (ضد الخشونة).

۲- هر چیزی درخت خرما غیر از هسته، ۲- نرمی ضد خشونت.

﴿الْنِيوان: ر. الاوان.

المیم

عمل آنرا باطل می‌کند یعنی بازدارنده است. «إنما الدُّرُسُ مفیدة» یا بر «رُبَّ» وارد می‌شود از عمل باز میدارد. «وَرُبَّما هالکی موفِّک». ج: مصدریه است که یا برای زمان است «أُصَوِّنُ اخلاقی ما خبیث». یعنی تا وقتیکه زنده‌ام، یا برای زمان نیست «ضاقَت علیهم الارضُ بما رَحِیَتْ» زمین با همه وسعتش برایشان تنگ بود. ۲- اسم است که گاهی: الف: برای تعجب است مانند «ما أَجَمَلُ الطُّفْسُ» که در اینجا مبتدأست و مابعدش خبر است. ب: استفهامیه: و معنای آن چه چیزی. «ما هو؟ ما طوله؟ ما عنده؟ اگر معرور شود باید الف «ما» حذف کرد. و فتحه‌اش را باقی گذاشت که دلالت بر حذف «الف» کند: «یَمَ؟ قِیمَ» و گاهی میم را سکون می‌دهند. ج: اسم موصول: «ما کُلُّ ما یَنتمی الانسانُ یُدْرِکُهُ» یعنی «ما کُلُّ الذی»: د: اسم شرط و جازم: «ما یَقْرَأُ اقْرَأْ» ه: اسم مبهم: «رأیت رجلاً ما» «اشتریت کتاباً ما» «وَقَعَتِ الحادِثَةُ لِیَسِبَ ما».

● هاء: یَؤُوءُ، مُؤاءِ أَوْ مُؤاءِ. (م و أ) الهمز: صاحب. گر به مومو کرد.

● الهاء: سائل لا لول له ولا راتحة. مرکب من الأوکسیجن والهیدروجین. أصله «مؤء». ج: میاء و أنواء. ۲- «ماء الزهر». ماء الورد، و نحوها: سائل یتخرج منها بالتقطیر. ۳- «ماء الوجه» أو ماء الشباب: رونقه و نضارت. ۴- «الماء الأزرق»: غشاوة تتكون فی وسط حذقة العین کیفک بصرها.

۱- آب. مایعی است بدون رنگ و بو. ترکیب شده H_2O اصل «مؤء» است. ج: میاء و أنواء. ۲- ماء الزهر، ماء الورد و نحوهما: گلاب که از راه تقطیر بدست می‌آید. ۳- ماء الوجه او ماء الشباب: آب‌رو، اوان و آغاز جوانی. نرو نازکی جوانی. ۴- الماء الأزرق: آب سیاه اگر چشم دچار آن شود کور میگردد.

● المائدة: ج: فوائد و مائدات. ۱- م المائد. ۲- المنصوان

● م: الحرف الرابع و العشرون من حروف الهجاء. و هي فی حساب الجُمَّل عبارة عن أربعين (۴۰). و تأتي: ۱- حرفاً يدلّ علی جمع الذُّکور، نحو: «ذُلِّکُمْ خیرٌ لکم». ۲- اسم استفهام بعد حروف الجرّ، نحو: «یَم؟ غلام؟ إلام؟» و أصلها «ما» الاستفهامیة، و حرکتها فتحة.

بیست و چهارمین حرف از حروف هجائی که در حساب ابجد معادل ۴۰ است. گاهی بعنوان: ۱- حرف جمع مذکر است: ذلکم خیر لکم. ۲- اسم استفهام پس از حرف جر: یَم غلام؟ إلام؟ واصل آن «ما» استفهامیه است و حرکت آن فتحه است.

● ها: تكون حرفیة و اسمیة. ۱- الحرفیة، و تكون: (أ) نافية، من أخوات «لیس»، تعمل عملها فترفع الاسم و تنصب الخبر، نحو: «ما الشَّبابُ عائداً». و لإعمالها شروط. (ب) کافّة عن العمل، تدخل علی «إن» و أخواتها فتبطل عملها، نحو: «إنَّما الدُّرُسُ مفیدة» أو علی «رُبَّ» الحارّة فتکفّها عن عمل الجرّ، نحو: «رُبَّما هالکی موفِّک». (ج) مصدریة، و هي إیسا زمانیة، نحو: «أُصَوِّنُ اخلاقی ما خبیث» أي مدّة دوامی حیاً؛ و إیسا غیر زمانیة، نحو: «ضاقَت علیهم الارضُ بما رَحِیَتْ» أي برحیها. ۲- الاسمیة، و تكون: (أ) للتَّعجُّب، نحو: «ما أَجَمَلُ الطُّفْسُ». و تكون مبتدأ و ما بعدها خبراً لها. (ب) استفهامیة، و معناها: «أی شیء؟» نحو: «ما هو؟ ما طوله؟ ما عنده؟» و یجب حذف ألفها إذا جُرّت و إبقاء الفتحه دلیلّاً علیها، نحو: «ما کُلُّ ما یَنتمی المرءُ یُدْرِکُهُ» أي «ما کُلُّ الذی». (د) شرطیة جازمة، للجزاء، نحو: «ما یَقْرَأُ اقْرَأْ». (ها) إیهامیة، نحو: «رأیت رجلاً ما». و «اشتریت کتاباً ما». و «وَقَعَتِ الحادِثَةُ لِیَسِبَ ما».

هم حرف است هم اسم. ۱- حرف است که گاهی: الف: نافییه است از گروه لیس، مانند آن عمل می‌کند اسم را دفع و غیر را نصب می‌دهد: «ما الشَّبابُ عائداً» و برای عمل آن شرایطی است. ب: کافه است که بر «إن» وارد می‌شود و

الذي عليه الطعام. ۳- الطعام.

۱- المأذة ۲- سفره غذا. ۳- غذا.

❖ **المؤاساة:** ۱- مص أسن. ۲- التؤنة.

۱- مص أسن ۲- تسليط، تعزيت.

❖ **المأثب:** ۱- فأ. ۲- الشائل، الذائب.

۱- فأ ۲- مأثب، ذوب شده.

❖ **المؤامرة:** ۱- مص أمر. ۲- حركة سرّية ضد شخص أو أشخاص، أو ضد الدولة، أو ضد الحكم القائم فيها.

۱- مص أمر ۲- توطئه بر عليه شخص یا دولت یا عليه وزیر حاکم.

❖ **المأثني:** النسبة إلى الماء، والحيوانات المائية.

منسوب به آب. والحيوانات المائية أزيان.

❖ **المأهب:** (أوب) المرجع والمقلب، ج مأهب.

بازگشت، سرانجام، ج مأهب.

❖ **مات: يوت، موتا.** (م و ت) ۱- زالت الحياة عنه. ۲- ت

الريح، سكنت، هدأت. ۳- ت النار: برد رماذها فلم يبق من

الجمر شيء. ۴- ت الحقن: سكن عليها. ۵- الحمر أو البراءة:

زال.

۱- ببردود زندگی گفت، مرد. ۲- ت الريح: وزش باد آرام

گرفت. ۳- ت الرماذ: خاکستر آتش سرد شد چیزی از زبانه

آتش نماند. ۴- ت الحقن: تب اندکی پایین آمد. هد الحمر أو البراءة:

البراءة: سرما یا گرما از بین رفت. زایل شد.

❖ **مات: يوت، موتا و موتاتاً.** (م و ت) المكان، خلا من

العارة والسكان.

آن مکان خالی از سکنه و آبادانی شد.

❖ **مات: يمت.** ميتاً (م ي ت) ر. مات يموت موتاً.

❖ **المئة:** (و تكتب أيضاً: مائة، عشر عشرات، ج مئآت و

مئآت ومئآت و مئآت).

(اینچنین نیز نوشته می شود) مائة: یکصد، ج مئآت و مئآت و مئآت و مئآت).

❖ **المأثني:** (أ ت ي) الوجه الذي يؤتى منه، ج مآثب.

(أ ت ي) بیش آمد، ج مآثب.

❖ **المأثني:** (أ ت م) مجتمع الناس في حزن أو فرح، وخاصة في

الحزن، ج مآثم.

گروههایی مردم در خوشحالی و غم علی الخصوص ج

مآثم.

❖ **المؤسفة:** (أ م ر) مجتمع القوم للنظر في أسور شغافية، أو

سیاسية. أو اقتصادية، ج مؤسفات.

کنگروه. گروههایی گروهی برای گفتگو پیرامون امور

فرهنگی سیاسی، اقتصادی، ج مؤسفات.

❖ **المأثرة:** (أ ت ر) ج مأثر. ۱- المكنونة المتأثرة. ۲- الفصل

الحمد.

۱- کار نیکو. ۲- پسندیده.

❖ **مأثل: مأثلة.** (م ت ل) ۱- مؤ، مشابه. ۲- مؤ به: شبهه به.

۱- با او شباهت داشت. ۲- مؤ: او را به آن تشبیه کرد.

❖ **المأثل:** ج مآثل. ۱- مؤ. ۲- من الرسوم: ما ذهب أثره.

۱- مؤ ۲- نقش و آثاری که چیزی کم از آن باقیمانده.

❖ **المأثم:** (أ ت م) ۱- مص أثم. ۲- الأثم، ج مآثم.

۱- مص أثم ۲- گناه، ج مآثم.

❖ **المأثور:** (أ ت ر) ۱- مصف. ۲- من الاحاديث: المنقول.

۳- من الأشياء: المتواتر.

۱- مصف ۲- حدیث نقل شد. روایت شده ۳- من الاشياء:

چیزهای به اثر برده شده.

❖ **ماج: يوج، موزجاً و موزجاً.** (م و ج) ۱- البحر: ارتفع و

اضطربت أمواجه. ۲- القوم: اختلفت أمورهم و اضطربت.

۱- البحر: دریا متلاطم شد. طوفانی شد. ۲- القوم: آن گروه

کارهایش گره خورد درهم برهم شد.

❖ **المعاجذ:** ج معجذ. م ماجدة. ج مواجذ. ۱- مؤ. ۲- ذو المعجذ.

۳- الحسن الخلق.

۱- مؤ ۲- دارای مجد و عظمت و بزرگی. ۳- خوش اخلاق.

❖ **المعجزات:** (ج ر ي) الحوادث.

حوادث، پیش آمدها.

❖ **المعاجن:** المازح القليل الحياه، ج معجان. م معجنة ج مواجن.

بی شرم. بی آرم. هرزه، ج معجان. م معجنة ج مواجن.

❖ **ماخك:** مؤ، مآخكة. (م ح ك) مؤ، خاصه، نازعه.

با او ستیز نمود. با او درگیر شد. با او دشمنی نمود.

❖ **المأجل:** ۱- مؤ. ۲- مكان أو بلد مأجل: إنقطع عنه المطر

فبست أرضه وأجذب. ۳- «أرض مأجل»: أي لا يغصب فيها.

۱- مؤ ۲- محل و شهر کم باران دارای زمین خشک و بی آب

و عطف. ۳- ارض مأجل: زمین بی حاصل.

❖ **المأخذ:** (أ خ ذ) ج مأخذ. ۱- المسلك والمنهج. ۲- موضع

الأخذ و زمانه و طريقته. ۳- مأخذ: مأخذ على الإنسان أو العمل.

۴- «مأخذ الطير أو اللؤلؤ»: أماكن صيدة. ۵- «المأخذ»:

مصادر الدراسة و مراجعها.

۱- راه و روش. ۲- محل گرفتن و زمان و شیوه آن. ۳- نقطه

ضعف که انسان را بدان خورده میگيرند. ۴- مأخذ الطير أو

الأرض. ۴- ت الرِّيحُ التُّرابُ أو به: أثارته. ۵- الصوف عن الجسد: نفعه.

۱- دریا متلاطم شد. طوفانی شد. ۲- السائلُ على الأرض: آب بر روی زمین جاری شد. ۳- السائل: آب را روی زمین جاری کرد. ۴- ت الرِّيحُ التُّرابُ أو به: باد گرد و خاک را به هوا بلند کرد. ۵- الصوف عن الجسد: پشم را از بدن حیوان کند.

✽ **مَارِيٌّ**: مُمَارَاةٌ و مِرَاةٌ (م ر ي)؛ جادله و نازعه.

با او مجادله کرد. با او به نزاع پرداخت.

✽ **المَأْرَبُ**: (أ و ب) الحاجة، ج مَأْرَب.

نیاز. ج مَأْرَب.

✽ **المُؤَرَّخُ**: (أ ر خ) كاتب التاريخ و عالِمه.

دانشمند علم تاریخ. تاریخ‌نویس.

✽ **المَإْرِيَّةُ**: ج مَرْدَةٌ و مَارِدُونَ و مُرَادٌ. ۱- فَا. ۲- الطَّاسِيَةُ المَإْوَزُ الحُدُ. ۳- المعلق.

۱- فَا. ۲- شخص سرکش. تجاوزکننده به حقوق دیگران. ۳- شخص درشت هیکل.

✽ **مَارِسٌ**: مُمَارَسَةٌ و مِرَاسٌ. (م ر س) الأمر: عاجله و زاوله و عاتاه. «مارس العمل أو المهنة».

آن مطلب را بررسی کرد، به آن مطلب پرداخت «مارس العمل أو المهنة» مشغول به کار شد، به کار پرداخت.

✽ **المَاقِرُ**: ج مُرَاقٍ. ۱- فَا. ۲- من خرج من الدِّين.

۱- فَا. ۲- از دین برگشته. خارج شده از دین.

✽ **المَإْوَنُ**: ج عَوَارِنُ. ۱- فَا. ۲- طرف الأنف. ۳- مَالَن من طرف الأنف.

۱- فَا. ۲- کنار بینی، پرک بینی. ۳- پرک نرم بینی.

✽ **المَإْوَنِيُّ**: واحد المَوَازِنَةِ.

مفرد مَإْوَنِيَّه.

✽ **مَإْوَنٌ**: يَمِينٌ مِيزَانٌ. (م ي ز) ۱- الشيء: عزله و فرزه عن غيره. ۲- هُ أو الشيء: فضله على سواه.

۱- چیزی را از دیگری جدا نمود. کنار نهاد. ۲- هُ أو الشيء: او را بر دیگران ترجیح داد.

✽ **مَإْوَجٌ**: مُمَازَجَةٌ. و مِزَاجٌ. (م ز ج) الشيء: خالطه.

چیزی را مخلوط کرد.

✽ **مَإْوَحٌ**: مُمَازَعَةٌ و مِزَاحٌ. (م ز ح) هُ؛ داعبه.

با او شوخی کرد. با او مزاح نمود.

✽ **المِعْوَرُ**: (أ ز ر) الإزار، ج مَآوَر.

لباس. ج مَآوَر.

الزُّلُّق: محل صيد برنده یا صيد صدف. هـ المأخذ: مراجع و منابع درسی.

✽ **المَوْخَرُ**: (أ خ ر) ۱- القسم الحَلَقِيّ من الشيء: «مَوْخَرُ العرب، مَوْخَرُ السفينة». ۲- من مهر المرأة: ما أُخِر دفعه.

۱- قسمت پشت و پاپان هر چیزی. «مَوْخَرُ العرب، مَوْخَرُ السفينة». عقب اربه و کشتی. ۲- من مهر المرأة: مهریه زن که بعداً پرداخت می‌شود.

✽ **المَوْخَرَةُ**: (أ خ ر) ۱- الفرقة الحَلَقِيَّةُ من الجيش، أو الساقة. ۲- القسم الحَلَقِيّ من الشيء.

۱- عقبه ارتش، و جنگجویان. ۲- قسمت پشت چیزی.

✽ **مَادٌ**: مُيَدٌ. مُيَدٌ و مُيَدَانٌ. (م ي د) ۱- الشيء: اضطرب و تحرك «ماد الشراب». ۲- ت به الأرض: دارت. ۳- القَصْنُ: قنابل. ۴- تبختر.

۱- مضطرب شد، تکان خورد جابجا شد. «ماد الشراب» سراب حرکت کرد. ۲- ت به الأرض: چرخید. ۳- القَصْنُ: شاخه درخت خم شد. بیکطرف خم شد. ۴- مغرور شد با تبختر راه رفت.

✽ **المَأْدَبَةُ**: (أ د ب) طعام يُضَعُّ لدعوة، ج مَأْدَب.

غذای مهمانی. ج مَأْدَب.

✽ **المَادَّةُ**: ما يتركَّب منه الشيء و يقوم به، و هي تُتَّخَذُ أَشْكَالاً مختلفة، ج موادٌ و مَادَاتٌ.

ماده. که به شکل‌های مختلف دیده می‌شود. ج مَادَاتٌ و مَادَاتٌ.

✽ **المَادِّي**: ۱- نسبة إلى المادَّة. ۲- القاتل بأن لا موجود إلا المادَّة.

۱- منسوب به ماده. ۲- کسیکه معتقد به اصالت ماده است. مادی‌گرا.

✽ **المَوْذَنُ**: (أ ذ ن) المنادي إلى الصلاة و المُعَلِّم بوقتها.

مؤذن. کسیکه برای نماز مسلمانان را فرا می‌خواند.

✽ **المَبْدُذَةُ**: (أ ذ ن) الموضع الذي يُؤذَن عليه ج مَآذِن. منارة.

✽ **أَلْمَادُونُ**: (أ ذ ن) من نال شهادة جاسمیه ۲- الذي يحقد عقود الزواج عند المسلمين.

۱- فارغ‌التحصیل دانشگاه. ۲- اجراکننده خطبه عقد نزد مسلمین.

✽ **أَلْمَادُونِيَّةُ**: (أ ذ ن) الاجازة. «مأذونه رجال الامن»

اجازه. «مأذونه رجال الامن» اجازه مأموران امنیتی.

✽ **مَاقٌ**: يَمُورٌ. مَورٌ. (م و ر) ۱- البحر: مَاج واضطرب. ۲- السائل على الأرض: جرى. ۳- السائل: أجراه على

❖ **الْمَأْزَقُ:** (أَزَق) ج مَأَزِق. ۱- المضيض الذي يقتتلون فيه.

۲- موضع الحرب. ۳- الموقف المرح.

۱- تنكة. ۲- محل جنگ. میدان نبرد. ۳- تنگنا.

❖ **مَأْسٌ:** يَمْسُ، مَيْسًا وَمَيْسَانًا. (م ي س) اختال في شبهة و تبخر.

با تبختر و غرور راه رفت.

❖ **مَأْسٌ:** مَأْسَةٌ وَمَيْسًا. (م س س) ۱- هـ او الشيء: لمسه.

۲- الشيء الشيء: لقيه بذاته.

۱- او را لمس کرد. انجيز را لمس کرد. ۲- الشيء الشيء:

چيزی با ديگری تماس شد.

❖ **أَلْمَاسٌ:** حجر كريم صلب براق شديد اللمعان، نفيس

القيمة، يحطّط به الرّجّاج و نحوه لصلاته.

سنگی است سخت و سخت بسیار درخشان و گرانها که برای نرش شیشه از آن بهره میگیرند. «الماس».

❖ **المَأْسُ:** ۱- فا. ۲- حاجة مَأْسَةٌ مهقّة. ۳- «بينهم رجس مَأْسَةٌ» أي قرابة فريبة.

۱- فا. ۲- نیاز شدید. فراوان. ۳- بينهم رجس مأسه: بین انسان

خویشاوندی نزدیکی است.

❖ **الْمَأْسَمَةُ:** (أ س ي) ج مَأْس. ۱- الفاجعة. ۲- تمثيلية

تدور على حادثة خطيرة تقع بين أشخاص من المظالم في أغلب

الأحيان، و تثير الرعب أو الشفقة.

۱- فاجعه. ۲- نمایشنامه ترازدی.

❖ **الْمَأْسَمَةُ:** (أ س س) جمیّة أو معهد أو شركة أُسِّست

لغاية اجتماعية أو أخلاقية أو علمية أو اقتصادية.

مؤسسه گروهی هستند که تشکیل دهندگان آن برای

کارهای خیریه و علمی و اقتصادی فعالیت می کنند.

❖ **الْمَأْسُورَةُ:** أنبوب من معدن، أجوف مستدير، لجز المسياه

خصوصاً.

لوله‌ای است از فلز تو خالی برای کشیدن آب از چاه

استفاده می شود.

❖ **الْمَأْسُوتِي:** من كان على مذهب الماسوتية.

فراماسون.

❖ **الْمَأْسُونِيَّةُ:** جمعية سرّية منتشرة في أنحاء مختلفة من

العالم. نشأت جمعية تأخ و تماخذ للنباتين في القرن الثامن

ولكنها سعت أحياناً إلى غايات سياسية منذ القرن الثامن عشر.

في رأس أهدافها: التآخي.

جمعیت فراماسونی. ابتدا برای برقراری برادری موجود آمد

سپس وارد کارهای سیاسی شدند از قرن ۱۸. مبعدهم.

❖ **مَأْسِي:** مُمَأْسَاة. (م ش ي) هـ مَشى معه.

با او راه رفت.

❖ **المَأْسِي:** ج مَأْسَاة. ۱- فا. ۲- ذو المأساية.

۱- فا. ۲- کسیکه دارای کله گوسفند و بز و غیره باشد.

❖ **المَأْسِيَّةُ:** ج مَوَاش. ۱- م. المأسي. ۲- الجِبال و البقر

و الغنم.

۱- م. المأسي. ۲- شتر و گاو و گوسفند و غیره.

❖ **العَاصِلُ:** ج مَوَاش. ۱- فا. ۲- من اللين القليل.

۱- فاندکی شیر. شیر اندک.

❖ **العَاصِي:** ۱- فا. ۲- الزّمان الذي ذهب. ۳- في النحو: فعلٌ

يدلّ على الزّمان الذّاهب، نحو: «درست»، وهو مبني. ۴- السيف

القاطع، ج مَوَاش.

۱- فا. ۲- زمان سپری شده. گذشته. ۳- في النحو: فعلی است

دلالت بر زمان گذشته دارد. «دَرس» که فعل مبني است.

۴- شمشیر بزننده. ج مَوَاش.

❖ **مَأْطَلٌ:** مَطْلَةٌ و مِطَالٌ (ط ل) ۱- هـ بَحَثُوهُ سَوْفَه بوعد

الوفاء مرّة بعد أخرى. ۲- الدّين: سَوْفَه.

۱- کار او را به امروز و فردا انداخت. ۲- الدّين: پرداخت

بدهی را طولانی کرد. برای پرداخت امروز و فردا کرد.

❖ **مَاعٌ:** يَمِيعٌ. مَيْعًا (م ي ع). ۱- الشيء: سال و جرى على وجه

الأرض. ۲- الشّئن أو نحوهُ: ذاب.

۱- مایع و آب بر روی زمین جاری شد. ۲- الشّئن او نحوه:

روغن و غیره ذوب شد.

❖ **المَاعِي:** واحد المَعَز، ج أمْعَز و مَعِيز. لِلذَّكْر و الأنثى. و قد

يُقَال للأنثى: «مَاعِزة»، ج مَوَاعِز و مِعَاز.

یکدانه بُر. ج أمْعَز و مَعِيز. مذکر و مؤنث یکسانست و گاهی

به مؤنث گفته می شود «مَاعِزة» ج مَوَاعِز و مِعَاز.

❖ **المَاعِقُونُ:** ج مَوَاعِين. ۱- كل ما انتفع به أشياء البيت

كالفأس و القِذْر و نحوها. ۲- كَثْمَةٌ من ورق عدد أورافها خمس

مئة.

۱- ظرف و ظروف ابزارآلات آشپزخانه. ۲- تعدادی از

ورقه است که ۵۰۰ عدد باشد.

❖ **الْمَأَقِي:** ر. المَوَقِي.

❖ **المَوَقِي:** «موق العين»: طرفها ممّا يلي الأنف، و هو بحسرى

الدمع، ج أمَاق و أمَاق و مَوَاق و مَاقِي.

«موق العين» گوشه چشم بطرف بینی که اشک از آنجا

جاری می شود. ج أمَاق و أمَاق و مَوَاق و مَاقِي.

❖ **الْمَأَكِر:** ۱- فا. ۲- الخادع، ج مَكْرَة.

- ١- فا ٢- نیرنگیز، ج مکره.
- ❖ **المأكل:** (أك ل) ج مأكِل. ١- مص أكل. ٢- الأكل.
- ١- مص أكل ٢- خوردن.
- ❖ **المأهول:** (أك ل) ما يؤكل، ج مأكِل.
- خورده شده. خوراکي، ج مأكِل.
- ❖ **مال:** یَمِیل. یَمِیلًا وَ یَمِیلًا وَ یَمِیلًا وَ یَمِیلًا وَ یَمِیلًا. (م ی ل). ١- إلى المكان: عدل إليه. ٢- إليه أو إلى الشيء: أحبه، رغب فيه. ٣- عن الشيء: تركه و حاد عنه «مال عن الحق». ٤- في حكمة: جار، ظلم. ٥- الحائط أو العمود أو نحوهما: زال عن استوائه. ٦- عليه الدهر: أصابه بمصائبه.
- ١- بدان سو روی آورد. ٢- الیو او الی الشيء: او را دوست داشت، خاطر خواه آن شد. ٣- عن الشيء: از آنجیز روی گردان شد. «مال عن الحق» از حق دور شد. ٤- في حُکْمٍ: در صدور حکم مرتکب ظلم و جور شد. ٥- الحائط او العمود او نحوهما: دیوار یا ستون کج شد. ٦- علیه الدهر: روزگار او را دچار مشکلات و مصائب نمود.
- ❖ **مال:** یَمِیل. یَمِیلًا. (م ی ل). ١- ب الشيء: زالت عن وسط السماء. ٢- ب الشيء: قاربت الغروب. ٣- النهار أو الليل: قرب من المضي.
- ١- آفتاب از وسط آسمان بطرف افق متمایل شد. ٢- ب الشيء: آفتاب نزدیک به غروب شد. ٣- النهار أو الليل: شب یا روز به پایان نزدیک شد.
- ❖ **أَمَعَال:** (أ و ل) ١- مص آل. ٢- النتيجة: «مأل الكلام». ٣- المرجع: مأل النفس.
- ١- مص آل ٢- نتیجه معال الكلام: نتیجه گفتار. ٣- مرجع مأل النفس: سرانجام کار نفس.
- ❖ **المعال:** ما یملک من الأشياء: کالمواشي، والنقود، و نحوها. یذکر و یؤنث، ج أموال.
- مال و دارائی و مایملک انسان مانند پول، ملک، و حیوانات و غیره مذکر و مؤنث یکسانست. ج أموال.
- ❖ **مالًا:** مَمْلَأًا. وَ مَلَأًا. (م ل أ) ه علی الأمر: ساعده و اعونه. او را کمک و یاری نمود.
- ❖ **مالح:** مَمْلَحٌ وَ مِلَاحٌ. (م ل ح) ه: أکل سمه «هو یحفظ حرمة المالهة».
- غذا را با نمک خورد. «هو یحفظ حرمة المالهة» قدرشأن قدرشأن ضد آن نمک شناس.
- ❖ **المالغ:** ١- فا. ٢- من الماء أو نحوه: ما كان سلعًا، غیر عذب.
- آبی که شور باشد. آب که گوارا نباشد.

- ❖ **المؤلف:** (أل ف) ١- مف. ٢- کتاب، ج مؤلفات.
- ١- مف ٢- کتاب، ج مؤلفات.
- ❖ **مألق:** مُمْلَقَةٌ. (م ل ق) ه: تؤد إليه و أعطاه بلسانه من الود ما ليس في قلبه.
- او را تملق گفت نظاهر به دوستی
- ❖ **المالک:** ١- فا ٢- صاحب الملك ج مَلَاک و مُلْک
- ١- فا. ٢- صاحب ملک. ج مَلَاک و مُلْک.
- ❖ **مالک الحزین:** طائر من طيور الماء طويل العنق والرجلين.
- مرغ بوتیمار. مرغ ماهیخوار. مرغ سقا.
- ❖ **المالقة:** ١- ما یُنسب إلى المال و یتمثلق به. ٢- المال.
- ٣- «وزارة المالقة»: الوزارة التي تشرف علی ميزانية الدولة و عائداتها و نفقاتها.
- ١- منسوب به مال. ٢- دارائی. ٣- وزارة المالقة: وزارت دارائی.
- ❖ **أَمَعَال:** (أ م ل) ١- الرجاء. ٢- ما یؤمل.
- ١- امید. ٢- آرزو
- ❖ **أَمَعَال:** (أ م ن) موضع الأمن، ج مَآین.
- پناهگاه، محل امن. ج مَآین.
- ❖ **أَمَعَال:** (أ م ن) ١- فا. ٢- المصدق. ٣- المعتقد بالله ورسله و وحیه.
- ١- فا ٢- مؤمن ٣- کسیکه به خدا و پیامبر اعتقاد دارد.
- ❖ **المأمور:** (أ م ر) ١- مف. ٢- من یطلب منه النشاء أمری أو فعلی ٣- الموظف.
- ١- مف ٢- مأمور. ٣- کارمند.
- ❖ **المؤنث:** (أ ن ث) ١- ماله علاقة بالنساء. ٢- الزَّجَل الذي يشبه المرأة في لینه و حدیثه و تکبره. ٣- في العُرف: صیفة تتعلّق بالإناث من کل جنس.
- ١- چیزی که در ارتباط با زنان باشد. ٢- مردی که در حرکات و سکنات مانند زنان باشد. «مرد زن نما». ٣- في العُرف: صیفة صرف صیغهای که به جنس ماده تعلق دارد.
- ❖ **مانع:** مَمْنَعَةٌ. (م ن ع) ه الشيء: نازعه و منعه إیاء.
- آنچه را از او دریغ داشت. از او منع کرد.
- ❖ **المانع:** ١- فا. ٢- مانع، ج موانع.
- ١- فا ٢- مانع. حایل. ج موانع.
- ❖ **الماهر:** الماهر بکل عمل، ج مَهْرَة.
- تیزهوش. زیرک. ج مَهْرَة.
- ❖ **المأهول:** (أهل) ١- مف. ٢- من الامكنة: ما كان فيه أهله.
- ١- مف محل مسکونی. که ساکنانش آنجا هستند.

❖ **الماهیة:** مِنْ الْأَمْرِ أَوْ الشَّيْءِ أَوْ الْإِنْسَانِ، حَقِيقَتُهُ وَطَبِيعَتُهُ وَ مَا يَقُومُ بِهِ مِنْ صِفَاتٍ، أَيْ كُلُّ مَا يَكُونُ بِهِ الشَّيْءُ هُوَ لِبَاءُهُ، ج. مَاهِيَّاتٍ.

حَقِيقَتُهُ وَ طَبِيعَتُهُ إِنْسَانٌ أَوْ قَبِيلٌ صِفَتَاهُ أَوْ ج. مَاهِيَّاتٍ.

❖ **أَمَآوِيٌّ:** (أَوْ ي) الْمَكَانُ أَوْ الْإِنْسَانُ الَّذِي يُؤْوِي إِلَيْهِ، ج. نَآوٍ.

بَنَاهُكَاهُ كَمَا بَدَنَاجَا بَنَاهُ بَرْنَدُ. ج. نَآوٍ.

❖ **الْمَوْوَنَةُ:** ج. مَوْوَنَاتٌ وَ مَوْوَنٌ. ١- الْقَوْتُ. ٢- الثَّقُلُ.

١- رَزَقَ وَ رَوَّزَى. قَوْتُ. ٢- سَنَكَبَى.

❖ **الْمَآوِيٌّ:** ر. الْمَآوِيَّ.

❖ **الْمَجْنُونِيُّ:** النَّسَبُ إِلَى الْمَنَةِ.

مَنْسُوبٌ بِهِ صَدُّ الدَّرَجَةِ الْمَجْنُونِيَّةُ دَرَجَةُ سَانِتِكِرَادُ.

❖ **الْمَآوِيَّةُ:** الشَّائِلُ الْمَغْذِي الَّذِي يَتَصَاعَدُ فِي الشَّجَرَةِ وَ يَتَخَلَّلُ أَجْزَاءَهَا.

مَآبِعُ تَغْذِيَةِ كُنْتَنَدُ كَمَا أَجْزَاءُ دَرْخَتِ رَا سِرَابِ مِي كُنْدُ.

❖ **مَآوِيٌّ:** شَهْرُ أَتَارُ.

مَاهُ بِهِ.

❖ **الْمَجْبَاجِثُ:** (ب ح ث) الشَّرَطَةُ الشَّرِيَّةُ.

پَلِيسِ مَخْفِي.

❖ **الْمِعْيَادِيَّةُ:** (ب د أ) مِبَادِيُّ الْعِلْمِ أَوْ الْفَنِّ أَوْ غَيْرِهَا: قَوَاعِدُهُ الْأَسَاسِيَّةُ.

قَوَاعِدُ أُسَاسِيَّةٌ عِلْمٌ وَ فَنٌّ وَ غَيْرُهُ.

❖ **الْمُبَازَاةُ:** (ب ر ي) ١- مَصَابِرُ ٢- مَسَابِقَةُ ج. مِبَازِيَّاتٍ «مِبَارَاةٌ أَدَبِيَّةٌ»

١- مَصَابِرُ ٢- مَسَابِقَةُ ادَبِي.

❖ **الْمُبَازَاةُ:** (ب ش ر) ١- فَا. ٢- مَا يَصِلُ إِلَى الْغَايَةِ، أَوْ يُؤَدِّي الْمَطْلُوبَ، أَوْ يَرْبِطُ شَيْئًا بِشَيْءٍ، رَأْسًا: «سَبَبٌ مُبَاشِرٌ، عِلَاقَةٌ مُبَاشِرَةٌ».

١- فَا. ٢- هَرُ أَتَجَهُّ كَمَا بِهِ هَدَفٌ بَرَسَدُ. يَا هَرُ أَتَجَهُّ كَمَا مَقْصُودُ رَا بَرَسَانَدُ. يَا هَرُ أَتَجَهُّ كَمَا جَبِيزِي رَا بَدِيكِرِي رِبْطُ مِيدَهْدُ. مَسْتَقِيمًا: «سَبَبٌ مُبَاشِرٌ» عَلَتُ مَسْتَقِيمٌ «عِلَاقَةٌ مُبَاشِرَةٌ» رَوَابِطُ مَسْتَقِيمٌ.

❖ **الْمُبَالَاةُ:** (ب ل غ) ١- مَصْبَالُغٌ. ٢- أَنْ يَتَلَقَّ الْمَرْءُ فِي الْأَمْرِ جِهَةً.

١- مَصْبَالُغٌ. ٢- إِنْسَانٌ دَر كَارِ سَعَى وَ كُوشِشِ عَمُودِ رَا بِسَامِيدُ. زِيَادَهْ رَوِي.

❖ **الْمُبْدَأُ:** (ب د أ) ١- الْأَوَّلُ. ٢- الْأَسْمُ الَّذِي يَكُونُ بِهِ ابْتِدَاءُ الْكَلَامِ، نَحْوُ: «الْصَدَقُ مَنجَاةٌ». ٣- «الْصَدَقُ» مَبْدَأُ، وَ

«مَنجَاةٌ» خَبَرٌ، وَ هَا مَرْفُوعَانِ.

١- نَحْطَسْتُ. ٢- أَسْمَى كَمَا ابْتَدَأَ كَلَامٌ بِأَنْ بَاشَدُ «مَسْنَدًا إِلَيْهِ» «الْصَدَقُ» مَنجَاةٌ، دَرَسْتِي رَسْتَكَارِي اسْتَدْتُ. كَمَا «صَدَقْتُ» مَبْتَدَأَسْتُ. وَ «مَنجَاةٌ» خَبَرٌ اسْتَدْتُ. وَ هَر دُو مَرْفُوعَانِ.

❖ **الْمُبْدَأُ:** (ب ذ ل) ١- مَف. ٢- مَن الْكَلَامِ: الْكَثِيرُ الْاسْتِعْمَالِ.

١- مَف. ٢- سَخْنَانِي كَمَا غَرَاوَانُ بَكَارِ رَفْتَهُ اسْتَدْتُ سَخْنَانُ نَآبَسَدْتُ.

❖ **الْمُبْحَثُ:** (ب ح ث) ج. مِبَاحِثٌ. ١- الْبَحْثُ. ٢- مَكَانُ الْبَحْثِ.

١- بَحْثُ وَ جَسْتَجُو. ٢- مَحَلُّ وَ مَكَانُ بَحْثِ وَ جَسْتَجُو.

❖ **الْمُبْخَرَةُ:** (ب خ ر) ر. الْبِخْرَةُ.

❖ **الْمُبْخَرَةُ:** (ب خ ر) ج. مِبَاحِثُ. ١- وَعَاءُ الْبُخُورِ. ٢- الْمَجْمَرَةُ الَّتِي يَحْرَقُ فِيهَا الْبُخُورُ.

١- ظَرْفُ بُخُورِ كَرْدَنُ. ٢- مَنَقَلُ كَمَا بَخُورُ رَا دَر أَنْ بِسُوزَانَدُ.

❖ **الْمُبْدَأُ:** (ب د أ) ج. مِبَادِيٌّ. ١- الْأَصْلُ. ٢- السَّبَبُ.

٣- الطَّرِيقَةُ فِي التَّصَرُّفِ وَ فِي النَّظَرِ إِلَى الْأَشْيَاءِ: «مَبْدَأُ الْعَمَلِ، مَبْدَأُ سِيَاسِيٍّ».

١- بِبَايَه وَ اسَاسُ. ٢- عَلَتُ وَ سَبَبُ. ٣- أَغَاثُ بَرَاخْتَنُ بِه كَارِي مَبْدَأُ الْعَمَلِ. مَبْدَأُ سِيَاسِيٍّ أَغَاثُ كَارِ وَ سِيَاسَتُ.

❖ **الْمُبْدَأُ:** (ب ذ ل) بَيْنَ الثِّيَابِ: مَا يُسْتَعْمَلُ كُلُّ يَوْمٍ، ج. مِبَادِلُ.

لِبَاسِي كَمَا هَر رُوزُ مَرُودِ اسْتَفَادَهُ قَرَارِ كِيرِدُ. ج. مِبَادِلُ.

❖ **الْمُبْتَرَاةُ:** (ب ر ي) السَّكِينُ أَوْ نَحْوُهَا يُبْرَزِي بِهَا الشَّهْمُ أَوْ الْقَلَمُ، ج. مِبَارٍ.

جَاقُو وَ مَانَدُ أَنْ كَمَا قَلَمُ وَ بِيكَانُ «نِيرَه» رَا بِأَنْ مِي تَرَاشِيدَنَدُ، قَلَمْتَرَاشُ. ج. مِبَارٍ.

❖ **الْمَبْقُورَةُ:** (ب ر ج) خِيَارٌ وَ خَبَرَاتٌ. ١- مَصْبُورٌ يُبْرَزُ وَ يُبْرَزُ.

٢- مَا يُحْمَلُ عَلَى الْبَرِّ. ٣- الْعَطِيَّةُ. ٤- الْإِحْسَانُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ.

٥- مَوْضِعُ الْبَرِّ، كَالْمَسْتَقِيمِ.

١- مَصْبُورٌ يُبْرَزُ وَ يُبْرَزُ. ٢- نِيكِي. ٣- بَخْشِشُ. ٤- نِيكِي بِهِ بِدَرُو مَادَرُ. مَدَّ مَحَلُّ نِيكِي. مَانَدُ بِيْمَارِسْتَانُ.

❖ **الْمَبْقُورَةُ:** (ب ر د) أَلْهَرَةُ بِدَا الْمَعَادِنِ، ج. مِبَارِدُ.

سُوهَانُ. ج. مِبَارِدُ.

❖ **الْمَبْقُورَةُ:** مَوْضِعُ الْبَرْكُوكِ، ج. مِبَارِكُ.

جَايِ نَشْتَسْتَنُ يَا خَوَابِيدَنُ شَتَرُ. ج. مِبَارَكُ.

❖ **الْمَبْقُورَةُ:** (ب ر م) ١- مَف. ٢- الْمَقُولُ مِنَ الْجِبَالِ. ٣- مِنَ الْأُمُورِ أَوْ الْأَحْكَامِ: الْقَاطِعُ.

۱- مف ۲- ریمان تابیده. ۳- من الأمور أو الأحكام:
کارهای، قاطع حکمهای قاطع.

❖ المَبْرُوم: (ب ر م) المَبْرُوم، ج مَبْرُوم.
دوک ریسندهگی. ج مَبْرُوم.

١- مف ٢- طناب يانغ بافت شده.

❖ العبوة: (ب ر م) سوار من الذهب المبروم طاقين أو أكثر، ب مياريم.

دستبند طلائی به شکل دولا تابیده. ج. مباریم.

هـ. هان. ج. مَبَايِمُ.

● العَبْضُغُ: (ب ض ع) الآلة التي يُشَقُّ بها الجلد أو غيره، ج. بَاضِغ: «مبضع الجراح».

میشتر. ج. مباحث «موضع العزاج» و «نیشنر جزاج».

۱- نوع درخواست. ۲- محل درخواست.

العَبْقَلَةُ: (ب ق ل) موضع البقل. ج مَبَاقِل.

ج مَبَاكِي: (ب ک ی) مکان البکاء، ج مَبَاکِ.
حل گریه، ج مکان.

القَبْلُ: (ب ل ع) ج مَالِغ. ١- الكَيْفِيَّةُ مِنَ التَّقْوَى. ٢- غَايَةُ شَيْءٍ وَرَمْتَاهُ.

۲- مقداری از پول، ۲- منتهی و سرانجام چیزی.

۱- مجرای دهان تا معده، ۲- خلق.

المَبْنَى: (ب ن ي) البناء، ج مَبَانٍ.
مُخْتَمَان: ج مَبَانٍ.

٥ الشَّيْءُ: (ب ٥ هـ) ١- مف. ٢- من الكلام: الغامض الذي لا
يُعرف له وجه. ٣- من الأمور: الذي لا يُذكر. ٤- من الطرق:
كان خفياً غير واضح.

۱- مف ۲- سخنان نامفهوم ۳- من الأمور: کارهایی که می شود بدان رسید نامعلوم ۴- من الطرق: راههای ناآشنا نامعلوم

العَبْرَةُ: (ب و ل) ج مَبَاوِل. ١ - إِنْاء يُبَال فِيهِ. ٢ - مَكَان السَّاحَاتِ الْعَامَّةِ أَوْ الْأَحْيَاءِ يَبُولُ فِيهِ النَّاسُ.

لكن مخصوص ادرار. ۲- نوات عمومي.
الفبييت: (ب ي ت) ۱- مص بات، ۲- المسكن.

۱۔ مصی بات ۲۔ مسکن، خانہ، سرا۔

● المبيض: (ب ي ض) المصو الذي فيه تكون البويضات في جسم الأنثى.
تُحمدان زن.

۱- مص باغ ۲- جنس خرمیداری شده، فر و خخته شده.
۳- مص باغ ۱- مص باغ ۲- الذي مع او شري.

١- فا ٢- واضح و آشکار و حق مبین.

وَصَفَتْ: مَثَلَتْ. مَثَلًا: إِلَيْهِ بِقَرَابَةٍ: وَصَلَ إِلَيْهِ وَتَوَسَّلَ.
به خویشاوندی به او. متوسل شد.

۱- اسم استفهام عن الزمان، نحو: «متى سافرت؟».

۱- اسم استفهام دربارهٔ زمان (چه وقت؟)، «متی مسافرت؟»
 ۲- اسم ظرفی و ظرف (در وقت مسافرت)، «چه وقت به مسافرت رفتی؟»

می‌دهد. «متی تذهب اذهب» هر وقت بروی می‌روم.

للمضارة: «رجاء متأخر، بلذ متأخر».

۱- فا ۲- دیر کرده، دیر رسیده. ۳- شخصی که از قافله تمدن دور است و جاهل و متأنی و بی ادب و بی تربیت و بی سواد است.

[illegible]

من الحاجات كالطعام وأثاث البيت والأدوات والسلع و

طونه.

دی زمین پھن می کند.

الصلابة والقوة.

١ المَقْبُورُ: (ت ب ن) مكان الثَّابِت، ج مَقَابِر.

١- المتفحوق: (ت ج ر) ج فتاجر. ١- الاتجار، التجارة. ٢- ما

۱- مکان تجارتی. ۲- خرید و فروش کالای تجارتی. ۳- محل

١ الفَجْزَةُ: (ت ج ر) ج مَآجِر، ١ - مكان السُّجَّارَةِ.

د. حسن حبیبی

حدوثه من الفاعل إلى المفعول به، أي ما يحتاج إلى مفعول به ليتم معناه.

١- فا ٢. فعلها هي هستند که علاوه بر فاعل نیازمند مفعولند.
 ❖ **المُخْتَفَت:** (ع ن ت) ١- فا ٢. طالب الزَّئَة.

١- فا ٢. خواهان لغزش. کسیکه دچار گرفتاری است، دچار لغزش است.

❖ **المُخْتَفِجَات:** (ف ج ر) موادّ قابلة للانفجار تنفجر بتأثیر الحرارة أو الاصطدام.

مواد منفجره.

❖ **المُخْتَفِزَف:** (ق ذ ف) ١- فا ٢. غُرَش مُخْتَفِزَف: سریع المدو. ٣- «سیر مُخْتَفِزَف»: سریع.

١- فا ٢. اسب تیزرو. ٣- سیر مُخْتَفِزَف: راه رفتن سریع.
 ❖ **المُخْتَفَأ:** (و ک أ) ما يُجَلَسُ علیه لِلاَئِكَا، ج مُتَكَات.

آنچه که روی آن می‌نشینند و تکیه می‌دهند. محل اِئکاج مُتَكَات.

❖ **المُتَلَف:** (ت ل ف) ر. التَّلَف. ج مُتَالِف و مُتَالِفَة.

❖ **المُتَلَوَّن:** (ل و ن) ١- فا ٢. من لا یَبِيتُ علی خُلُقٍ أو مبدأ واحد.

١- فا ٢. مرد متلون المزاج. کسیکه بر یک حالت نباشد.
 ❖ **مُتَقَن:** یَتَقَن. مُتَقَنَة. حَلَب و قوی.

محکم و سفت و سخت گردید.
 ❖ **مُتَقَن:** یَتَقِنَة. الشیء: جمله متیناً.

آنچه را محکم و سفت گردانید.
 ❖ **المُتَقَن:** ج متون و متان. ١- الصلب الشدید. ٢- القوی.

٣- الظَّهر، یَذْکُر و یؤَنّت. ٤- «متن الشیء»: ما ظهر منه. ٥- «متن الأرض»: ما حلب منها و ارتفع و استوی. ٦- «متن الكتاب»: أصله. خلاف الشرح و الحواشی. ٧- «متن الطريق»:

وسطها. ٨- «متن اللغة»: أصولها و مفرداتها و ألفاظها.

١- سفت و سخت و محکم. ٢- نیرومند. ٣- هست مذکور و مؤنث یکسانست. ٤- متن الشیء: قسمت آشکار آن چیز.

له متن الأرض: قسمتهای سفت زمین و قسمتهای بلند مانند کوهها. ٥- متن الكتاب: اصل کتاب بدون شرح و حواشی آن. ٧- متن الطريق: وسط راه. ٨- متن اللغة: اصول زبان و کلمات و الفاظ زبان.

❖ **المُتَقَاتِب:** (ن س ق) ١- فا ٢. من الکلام و نحوه: ما جاء منه علی نَسَب و نظام.

سخنان مرتب و منظم و بر یک منوال.
 ❖ **المُتَقَرَّة:** (ن ز ه) مکان اَتَرَة.

گردشگاه.

١- محل تجارت. ٢- اَرْضُ متجَرَة: زمینی که در آن داد و ستد می‌کنند، خرید و فروش می‌کنند.

❖ **المُتَخَف:** (ت ح ف) ج مُتَخَف. ١- فا ٢. مینی بضم مجموعات قيمة من التحف الفنية أو العلمية أو التاريخية.

١- مف ٢. موزه.

❖ **المِخْر:** قیاس مُستعمل فی ضبط الطول قَدَره ذراع و نصف تقريباً. یُقسَم إلى مئة ستیمتر، و هو الأصل فی قیاسات «النظام المِتری». ج اِشَار.

متر، که اندازه‌اش یک گز و نیم است ١٠٠ سانتیمتر است. ج اِشَار.

❖ **المِخْرَاس:** (ت ر س) ج مِخْرَاس. ١- ما یُسْتَر به من المدو و یُخَفّن و راءه الإطلاق الفار. ٢- خشبة تُوضَع خلف الباب لدعمه.

١- سنگر. ٢- تکه چوبی است که برای باز نشدن در پشت در می‌گذارند.

❖ **المُخَرَف:** (ت ر ف) ١- مف ٢. المُنْتَم.

١- مف ٢. خوش گذران.

❖ **المُخَرَّل:** (ر ه ل) ١- فا ٢. من كان هَشَّ اللحم رخوه. ٢- در اصطلاح کسی است که گوشت بدنش شل و فرو رفته است.

❖ **المُخَصَّرَف:** (ص ر ف) ١- فا ٢. حاکم المَصْرِفَة.

١- فا ٢. استاندار.

❖ **المُخَصَّرَفَة:** (ص ر ف) ١- قطعة إدارية من البلاد. ٢- منصب المَصْرِف.

١- استانداری، استان. ٢- مقام استاندار.

❖ **مُتَع:** یَتَع. ١- اللّهُ: ابتاه و أطال عمره. ٢- هُ یکذا: جمله یبغ و یلغ به زماناً طویلاً مُتَع نظره بالمشهد الجمیل.

١- نغداوند عمر طولانی به او بخشید. ٢- هُ یکذا: مدت زیادی چیزی را به او داد. او را از آن بهره‌مند نمود. مُتَع نظره بالمشهد الجمیل: با دیدن مناظر زیبا بهره‌مند شد.

❖ **المُتَغَبَة:** (ت ع ب) ج مُتَغَب. ١- التَّغَب. ٢- مکان التَّغَب. ٣- ما یجمل علی التَّغَب.

١- غستگی. ٢- جای زحمت کشیدن. ٣- کار زحمت دار و خسته کننده.

❖ **المُتَغَبَة:** ما یُتَمَتَّع به من الصید و الطعام، ج مُتَغ. بر خورداری، لذت، تمتع. ج مُتَغ.

❖ **المُتَغَبَة:** ر. المَتَغَة.

❖ **المُتَعَدِّي:** (ع د و). ١- فا ٢. من الافعال: هو ما تجاوز

❖ **المُعْتَدُّش**: (ن ف س) موضع النفس.

محل نفس.

❖ **المُعْتَدُّك**: ١- فـا، ٢- رجلٌ مُعْتَدُّك، لا يبالى أن يُعْتَك ستره، لا يبالى الضيعة.

١- فـا ٢- مردی که پرده دری می‌کند.

❖ **المُعْتَوَانِسان**: (و ز ي) خشتان متوازيان ثابتان تستملان في بعض الثمارين الرياضية.

جوبهای متوازی پارالل در ورزش ژیمناستیک.

❖ **المُعْتَوُحَد**: (و ح د) ١- فـا، ٢- المنقطع بنفسه، ٣- المنقطع عن الناس وعن المجتمع تشكاً و تمثيلاً.

١- فـا ٢- یگانه، یکتا، ٣- کسیکه از اجتماع مردم بریده باشد، گوشه نشینی اختیار کرده.

❖ **المُعْتَوُفِي**: (و ف ي) ١- فـا، ٢- الميت.

١- مف ٢- مُرد.

❖ **المُعْتَمِن**: الشدید الصلْب القوی، ج مئان: «حبل متين».

سخت و سفت و محکم.

❖ **المُعْتَابَة**: (ث و ب) ج مَعاوِب، ١- البیت، ٢- مجتمع الناس بعد تفرقهم، ٣- الموضع الذي يُرجع إليه مرة بعد أخرى.

٤- الجیزاء، ٥- من البئر، ما أشرف من الحجارة حولها.

١- خانه، ٢- گروههایی مردم پس از پراکندگی آنها، ٣- محل و جایی که بارها بدانجا مراجعه شود، ٤- پاداش، هدیه.

البئر: ته چاه.

❖ **المُعْتَال**: صانع التماثيل.

بیکرتراش، مجسمه‌ساز.

❖ **المُعْتَال**: ج أمثلة و مُثُل و مُثَل، ١- المِثْدار، ٢- الشبه.

٣- في المَعرَف: هو الفعل المعتل الغاء، نحو: «وعد».

١- انداز، ٢- مانند و مثل، ٣- في الصرف: أن فعل معتل الغاء است، و«عذ».

❖ **المُعْتَالِي**: ١- الذي يتخذ له مثلاً أعلى يستهديه و يستوحيه.

٢- «الشيء المثالي»: الذي اتخذ مثلاً أعلى يستهذى به.

١- نمونه، سرمشق، ٢- الشيء المثالي: آنچه‌ی که به عنوان سرمشق برگزیده شده است.

❖ **المُعْتَانَة**: مستقر البول و موضعه من الإنسان والحيوان.

مئانه انسان یا حیوان.

❖ **المُعْتَبَرَة**: (ث ب ت) ١- مف، ٢- من الكلام: غير المنق.

١- مف ٢- سخنان مثبت ضد منفی.

❖ **المُعْتَمَل**: (ث ق ل) ج مَعاوِل، ١- ما يؤخذ به، ٢- درهم و

نصف درهم، ٣- من الشيء: مثله في الوزن «قَنْ يَعْمَلُ بِمِثَالِ

ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ».

١- وزنه‌ای است معادل ۴/۹۰۰ گرم، ٢- یک درهم و نیم.

٣- من الشيء: برابر آن چیز در وزن و فمّن يعمل بمِثال ذرة خيراً يَرَهُ.

❖ **المُعْتَقَب**: (ث ق ب) آت‌الثقب، ج مَناقِب.

دِرل، سوراخ کن، ج مَناقِب.

❖ **المُعْتَقَف**: (ث ق ف) ١- مف، ٢- ذو الشَّافَة، ٣- الرمح المقوم.

١- مف ٢- شخص باسواد فرهنگی، ٣- نیزه خوب و محکم.

❖ **مُعْتَل**: يُعْتَل، مَثُولاً، ١- بين يديه: قام منتصباً بين يديه، ٢- هـ به: شبهه به.

١- در برابر او قرار گرفت، حاضر شد، ٢- هـ: بـ او را به آن تشبیه کرد.

❖ **مُعْتَل**: يُعْتَل و يُعْتَل، مَثَلًا و مَثَلَةً، بالقتيل: نُكَل به و قطع أحد أعضائه و ظهرت آثار قمله عليه.

شخص کشته شده را منله کرد، اعضاء بدنش را قطع کرد.

❖ **مُعْتَل**: يُعْتَل، مَثُولاً، بين يديه: قام منتصباً بين يديه.

در برابر او ایستاد، حاضر شد.

❖ **مُعْتَل**: يُعْتَل، مَثَالَةً، صار فاضلاً.

شخص فاضل و دانشمندی گردید.

❖ **مُعْتَل**: قَمِيلاً و قَمِيلاً، ١- الشيء بالشيء: شبهه به وجعله مثله، ٢- الرواية: عرض مشاهدتها على المسرح، ٣- دوراً في

الرواية أو غيرها: عرض شخصية أحد أبطالها و تشبیه به في أفعاله و أحواله، ٤- بِلادَة في بلاد أخرى: قام بالشؤون السياسية والتجارية و غيرها التي انتدبه بِلادَة لها، ٥- هـ في الحفلة أو نحوها: قام مقامه و ناب مثابه فيها.

١- چیزی را به دیگری تشبیه کرد، ٢- الرواية: نمایشنامه را روی سن نمایش داد، ٣- دوراً في الرواية أو غيرها: نقشی را در نمایشنامه اجرا کرد، ٤- بِلادَة في بلاد أخرى: نمایندگی کشورش در کشور ثالث بود، ٥- هـ في الحفلة أو نحوها: در جشن به نیابت از او حاضر شد.

❖ **مُعْتَل**: قَمِيلاً، ١- له الشيء: صوّره له بالكتابة و غيرها كأنه ينظر إليه، ٢- المثال: عمله.

١- با نوشتن روی کاغذ آن مسأله را برای او بیان کرد.

٢- المثال: بدان مثال عمل کرد.

❖ **المُعْتَل**: ج أمثال، ١- الشَّبه، الظَّهير، ٢- البعرة، ٣- «المثل السائر»: كلام يقال في حادثة أو في مناسبة خاصة و يردّ فيها بعد إذا سححت مناسبات مشابهة للحالات الأصلية التي ورد فيها

١- البعرة: عيب، ٢- الشَّبه: تشبیه، ٣- «المثل السائر»: کلامی که در حادثه‌ای یا مناسبه خاصه و یروند در آن بعد از سحخت مناسبات مشابهه للحالات الأصلية التي ورد فيها

الكلام، نحو: «وافق شئ طَبَقَة».

١- شبهات، مثل و مانند. ٢- عبرت و پند. ٣- المثل السائر: ضرب المثل ورد زبان مردم. «وافق شن طبقه».

❖ **البَيْتَلُ**: ج أمثال. ١- الشَّبه والتَّظْهیر. ٢- المِثَال: «هو، وهي، وها، وها، وها، وها».

١- شبهات، مثل و مانند. ٢- همگی: هو، هما، و هي و هما و هن مثله.

❖ **الْمُتَقَبِّلَةُ**: (ث ل ب) ج مثالب. ١- العيب. ٢- المسبة.

١- عیب و نقص. ٢- دشنام دادن.

❖ **مُتَقَلَّبٌ**: (ث ل ث) ر. ثلاث.

❖ **الْمُتَقَلَّبُ**: (ث ل ث) ١- مف. ٢- من الأحراف: ذو الثلاث نقط. ٣- من الأحراف: ذو الثلاث حركات. ٤- في الهندسة: جسم هندسي يحيط به ثلاثة خطوط. ٥- من المحتر أو غيرها: ما طُبِّح ثلاث مرَّات و هو من أجود أنواعها.

١- مف. ٢- حروفي که دارای سه «نقطه» است. ٣- من الاحرف: حروفي که دارای سه حرکت هستند.

٤- في الهندسة: شكل هندسي که از سه خط تشکیل شده است «مثلث». ٥- من الخمر أو غيرها: شراب یا چیز دیگری که سه بار پخته شده است که بهترین نوع شراب از این قبیل است.

❖ **البَيْتَلُ**: (ث ل ث) ج مثالب. ١- ما كان على ثلاث طاقات من الأوتار. ٢- ثالث أوتار العود.

١- دستگاه موسیقی که سه ردیف تار دارد. ٢- سومین تار عود.

❖ **مُتَقَنَّ**: (ث م ن) ر. ثمان.

❖ **الْمُتَقَنَّ**: (ث ن ي) ما بعد الأول من أوتار العود، ج ثمان. دومین تار عود ج ثمان.

❖ **الْمُتَقَنَّ**: قَوِي، المنزل، ج ثمان.

خانه. سرا. ج ثمان.

❖ **الْمُتَقَنَّ**: ١- الشَّبه والتَّظْهیر، ج أمثال و مُثَل. ٢- الفاضل، ج مُثَلَّاء.

١- شبهه و مانند. ج أمثال و مُثَل. ٢- شخص فاضل. ج مُثَلَّاء.

❖ **مُتَجَّ**: يَجُّ، يَجُّ الشَّرَابُ أو الرِّيقُ أو نَعْوَهُما، أو به. من فيه: قذفه، رمی به.

شراب یا تف را از دهان بیرون انداخت.

❖ **الْمُتَجَّ**: ١- ما يقذفه الإنسان من فيه. ٢- «مُجَّاجَة الشيء»:

١- آنچه را که انسان از دهان بیرون می ریزد. ٢- مُجَّاجَة

الشيء: عصاره آن چیز.

❖ **الْمُجَّاجَة**: ١- مص جادل. ٢- المناظرة لأقلام الخصم و إسكاته.

١- مص جادل. ٢- گفتگو برای ساکت کردن دشمن و غلبه بر او.

❖ **الْمُجَّاجُ**: (ج و ز) ١- مص جاز. ٢- أَلْفُظُ المَأْخُوذُ مِنَاءَ إلى معنى آخر، و هو تقيض الحقيقة. ٣- الطريق إذا قطع من أحد جانبيه إلى الآخر، المُعْتَرِجُ، ج مُجَاوِز.

٢- لفظ مجاز که معنای آن از لفظ دیگر گرفته شده. که عکس حقیقت است. ٣- معبر. پل. ج مجاوز.

❖ **الْمُجَّاجُ**: (ج و ز) ١- مف. ٢- حامل شهادة الإجازة الجامعية في فرع من فروع العلم والأدب: «مجاز في الحقوق».

١- مف. ٢- فارغ التحصیل دانشگاه، «مجاز في الحقوق».

❖ **الْمُجَّازَة**: (ج ز ي) ١- مص جازي. ٢- المكافأة على العمل.

٢- پاداش کار انجام شده.

❖ **المَجَّازَة**: (ج و ز) ج مجاوز. ١- الطريق إذا قطع من أحد جانبيه إلى الآخر، المُعْتَرِجُ. ٢- الأرض الكثيرة الجُوز. ٣- «مَجَّازَة النهر»:

١- معبر. پل. ٢- سرزمین پر از گردو «درخت». ٢- مجازة النهر: پل روی رودخانه.

❖ **الْمُجَّاجَة**: (م ج ع، ج و ع) ١- مص مُجَّع و مُجَّع و مُجَّع و مُجَّع. ٢- الجُوزُ. ١- مص مُجَّع و مُجَّع و مُجَّع و مُجَّع. ٢- کرسنگی.

❖ **الْمُجَّاجَة**: (ج و ل) محل الجَوْلَان. محل جولان و حرکت.

❖ **الْمُجَّاجَة**: ١- الكثير الجون. ٢- عطية الشيء بلا بدل ولا ثمن: «أعطاه الكتاب مجَّاناً».

١- بسیار ارز و فاسد. ٢- مُنْعَت. «اعطاه الكتاب مجَّاناً» کتاب را مفت به او داد.

❖ **الْمُجَّاجَة**: ١- مص مُجَّن. ٢- المزاح و الغزل و قُلَّةُ الحياء. ١- مص مُجَّن. ٢- شوخی و مزاح و بی بندوباری.

❖ **الْمُجَّاجَة**: (ج هـ) الأراضي المجهولة من الكرة الأرضية. سرزمینهای نامعلوم از کره زمین.

❖ **الْمُجَّاجَة**: (ج ب ن) ج مُجَّاج. ١- المكان الذي يكثر فيه الجُبْنُ. ٢- المكان الذي يُصْنَعُ فيه الجُبْنُ. ٣- ما يجعل على الجُبْنِ.

١- محلی که در آن پنیر فراوان است. ٢- محلی که در آنجا تولید پنیر فراوان است. ٣- ترس و وحشت. محل ترس و وحشت.

❖ **المَجْئَة**: ١- المَرْئَة من ج. ٢- قَدَر ما يُجْعَلُ: «ما بقي في الإناء إلا مَجْئَة».

١- يكسبنا نفس كردن. ٢- يك قُلُوب آب و غيره، وما بقي في الإناء المَجْئَة در ظرف چیزی نمانده است جز يك قُلُوب.

❖ **المَجْجَن**: (ج ر) ١- فا. ٢- من الحيوانات: الذي «يجتره» طعامه، أي يمضغه من بطنه فيمضغه ثانية ثم يبلعه. ١- فا. ٢- حيوانات نشخوار كننده.

❖ **المَجْجَع**: (ج م ع) ١- مكان الاجتماع. ٢- الهيئة الاجتماعية.

١- محل گرد هم آیی. ٢- جامعه.

❖ **المَجْجَم**: (ج ث م) ج مجام. ١- مكان المجتم. ٢- المجتم.

١- محل دراز كشیدن. ٢- روی زمین دراز كشیدن.

❖ **المَجْجَم**: (ج ث م) مكان المجتم، ج مجام.

محل دراز كشیدن. ج مجام.

❖ **المَجْجَر**: (ج ح ر) الملجأ، المكن، ج مجاهر.

پناهگاه. ج مجاهر.

❖ **مَجْجَد**: يَجْجَدُ. يَجْجَدُ. كان ذا مجد.

دارای مجد و عظمت و بزرگی بود.

❖ **مَجْجَد**: يَجْجَدُ. يَجْجَدُ. ر. مَجْجَد.

❖ **مَجْجَد**: يَجْجَدُ. يَجْجَدُ. ١- غَطْمَة وَ جَلْلَة وَ أُنْثَى عليه ٢-: نسه إلى الجَد.

١- او را بزرگ داشت، گرامی داشت، ستایش نمود. ٢-: او را به مجد و عظمت نسبت داد.

❖ **المَجْجَد**: ج أمجاد. ١- مص مَجْجَد. ٢- العزّ و الرّفة و الشرف.

١- مص مَجْجَد. ٢- بزرگی و عظمت و شأن مقام.

❖ **المَجْجَداف**: (ج د ف) ج مجاديف. ١- مِذَاف السفينة، و هو

خشبة في رأسها لوح عريض تدفع به السفينة. ٢- «مجدافا

الطائر: جناحاه.

١- پاروی قایق و غيره. ٢- مجدافا الطائر: دو بال پرند.

❖ **المَجْجَدَة**: (ج د ر) بالشيء: الجدير به، للمذكّر المؤنث

والمفرد والمثنى والجمع.

شایسته آنچیز. مذکر، مؤنث، مفرد، مثنی، جمع یکسانست.

❖ **المَجْجَدَة**: (ج د ر) طعام يتخذ من العسل والأرز.

غذائی است ترکیب یافته از عسل و برنج.

❖ **المَجْجَداف**: (ج ذ ف) «مجداف السفينة»: مجدافها.

پاروی قایق و غيره.

❖ **المَجْجَر**: سكّان بلاد الجَر.

مجاirstانی ها.

❖ **المَجْجَر**: (ج ر ي) ج مجار. ١- مكان الجزى: «يجرى

الماء، يجرى الدم من العروق». ٢- الممر: «يجرى الشمس».

١- محل جریان. «يجرى الماء، يجرى الدم فى العروق»

محل جریان آب. محل جریان خون در رگها. ٢- جریان

«يجرى الشمس» جریان خورشید.

❖ **المَجْجَر**: (ج ر ب) ١- مف. ٢- الذي جرّته الأمور

وأحکته.

١- مف. ٢- شخص متجرب. دارای تجربه کافی.

❖ **المَجْجَر**: (ج ر ر) نجوم كثيرة في السماء لا تُدْرَك بمجرد

البصر وإنما ينتشر ضوءها فيرى كأنه بقعة بيضاء.

ستاره های راه شیری.

❖ **المَجْجَر**: (ج ر د) ١- مف. ٢- الكلام: الحالى من «رؤائد

فعل مجرود». ٣- ما يمثل صفات غير ملموسة، نحو: الشجاعة،

البهاض.

١- سخنانی که زائد نباشد و فعل مجرود. ٢- آنچه را که بیانگر

صفتهای نامأنوس باشد، از قبیل «شجاعت، سفیدی».

❖ **المَجْجَرَة**: (ج ر ف) آلة يُجْرَف بها الطين و غيره، ج مجارف.

بیل. ج مجارف.

❖ **المَجْجَر**: (ج ز ر) موضع «المزرة»، أي الذئب.

محل ذبح. کشتارگاه.

❖ **المَجْجَرَة**: (ج ز ر) ج مجارز. ١- المَجْجَر. ٢- مجتمع القوم.

٣- المعركة الدامية.

١- کشتارگاه. ٢- محل اجتماع مردم. ٣- جنگ خونین.

❖ **المَجْجَر**: (ج س س) ج مجاس ١- موضع الجس.

٢- الصدر. ٣- قرن متحرك في رأس الحشرات.

١- محل لمس کردن. ٢- سینه. ٣- شاخک متحرک روی سر

حشرات.

❖ **المَجْجَم**: (ج س م) ١- مف. ٢- كل ما له طول و عرض و

عمق. ٣- العدد الحاصل من ضرب طول الجسم بعرضه و

عمقه.

١- مف. ٢- هر آنچه که دارای سه بعد باشد. ٣- عددی که

حاصل ضرب طول در عرض در عمق باشد.

❖ **المَجْجَبَة**: (ج ل ب) الأمر الداعي إلى جلب الشيء: «هذا

العمل مجلبة للفخر».

باعث و دلیل برای جلب چیزی. «هذا العمل مجلبة للفخر»

این کار افتخار آمیز.

❖ **المَجْجَلَة**: (ج ل ل) ج مجال و مجلات. ١- الصحيفة التي فيها

من الكتب، مجموعة من الناس». ٢ - طائفة المؤمنين أو المسلمين الذين يشتركون في الأنشاء.

١ - گروهی، تعدادی از آنچیز «مجموعة من الكتب» تعدادی کتاب «مجموعة من الناس» گروهی از مردم. ٢ - گروهی از شرکت کنندگان در قرائت یک سرود. گروهی از نمازگزاران.

❖ **مَجْنُونٌ**: مُجَنُّنٌ، مُجَنُّونٌ وَ مُجَنَّنَةٌ: مزع و قل حیازه و لم یبال ما یقول و ما یفعل.

شوشی و مزاح کرد، بی بندوبار شد.

❖ **الْمِجَنُّ**: (ج ن ن) التُّرْس، ج مِجَانٌ.

سنگر، سپر. ج مِجَان.

❖ **الْمِجَنُّ**: (ج ن ی) ج مِجَانٍ. ١ - ما یُجَنُّ من الثَّمار. ٢ - الموضع الذي یُجَنُّ منه الثمر.

١ - میوه چیده شده. ٢ - محلی که باید میوه از آنجا چیده شود.

❖ **الْمِجَنُّون**: (ج ن ن) الفاقد العقل. ج مِجَانِین.

دیوانه، بیرشد. نخل. ج مِجَانِین.

❖ **الْمِجَنُّ**: (ج ه ر) ١ - فَا، ٢ - آةٌ یَصْرِیةٌ تُکْثِرُ الأجسام فِیْهِ بِها منها ما لا یُرى بالعين المجردة.

١ - فَا ٢ - میکروسکوپ. عَدَسِی.

❖ **الْمِجَنُّ**: (ج ه ر) ر. التَّحْمِیر.

❖ **الْمِجَنُّ**: (ج ه ل) الأرض لا تُعْذَى فیها. ج مِجَالٍ.

سرزمین ناشناس. ج مِجَالِی.

❖ **الْمِجَنُّود**: (ج ه د) ١ - مَف، ٢ - الطاقة، الوَسع.

٢ - تاب و توان.

❖ **الْمِجَنُّول**: (ج ه ل) ١ - مَف، ٢ - ما لا یُعْلَم.

١ - مَف ٢ - نامعلوم.

❖ **الْمِجَنُّوز**: (ج و ز) آةٌ موسیقیةٌ تُنْثَن فیها لها قصبان متقویتان.

نویک دو تایی.

❖ **الْمِجَنُّوس**: طائفة یعبدون النار أو الشمس.

زرتشتیان.

❖ **الْمِجَنُّوسِی**: ١ - واحد الجُؤس. ٢ - السَّاحِر.

١ - زرتشتی. ٢ - جادوگر.

❖ **الْمِجَنُّوسِیة**: ملة الجُؤس و عقیدتہم.

زرتشتیگری.

❖ **الْمِجَنُّوف**: (ج و ف) ١ - مَف، ٢ - المقر، الذي أخرج ما فی جوفه.

١ - مَف ٢ - نوحالی.

الحسنة. ٢ - الصحیفة الکبیرة التي تصدر دوریةً و تحمل معلومات عامة أو أخبار فن من الفنون. ٣ - الکتاب.

١ - مجله. ٢ - فصلنامه. ٣ - کتاب.

❖ **الْمِجَلُّخ**: (ج ل خ) آةٌ تُحَدِّدُ بها السکن أو نحوها. ج مِجَالِخ.

١ - سوهان برای نیز کردن چاقو. ج مِجَالِخ.

❖ **الْمِجَلُّخ**: (ج ل خ) تَنْ یَحْدُدُ السَّکَاکِینَ أو نحوها بالمِجَلِّخ.

١ - کسیکه چاقو نیز می کند با سوهان.

❖ **الْمِجَلَّدُ**: (ج ل د) ١ - مَف، ٢ - ما جُلِّد من الکتاب، ج مُجَلَّدَات.

١ - مَف ٢ - کتاب جلد شده. ج مُجَلَّدَات.

❖ **الْمِجَلِّس**: (ج ل س) ج مِجَالِس. ١ - وضع الجُلوس. ٢ - المجلس القومی. ٣ - المجلس النيابی. ٤ - المجلس البلدی. ٥ - المجلس البلدی. ٦ - المجلس البلدی.

١ - محل نشستن. ٢ - مجلس ملی. ٣ - المجلس السياسي: محل گردهمایی نمایندگان مجلس. ٤ - المجلس النيابي: نمایندگان مجلس. ٥ - المجلس البلدي: شهرداری. ٦ - المجلس البلدي: ١ - فَا، ٢ - السابق في الحسنة: «فرش محل، اديب محل».

١ - فَا ٢ - پیشتر در مسابقه، برنده مسابقه.

❖ **الْمِجْمُوزة**: (ج م ر) ما یوضع فیهِ الجَمْر مع البخور، ج مِجَامِیر.

مفل آتش مفل ذغالی که در آن بخور ریزند. ج مِجَامِیر.

❖ **الْمِجْمَع**: (ج م ع) ج مِجَامِع. ١ - موضع الاجتماع. ٢ - الناس المجتمعون. ٣ - هیئة رجال الذین الکبار المجتمع للظفر

في بعض القضايا الدينية. ٤ - علمی أو اللغوی: هیئة العلماء أو اللغویین الذین یشترون فی جمیة أو مؤسسه رسمیه أو خاصه.

١ - محل اجتماع. ٢ - مردم گردهم آمده. ٣ - هیئت روحانیون گردهم آمده برای بحث پیرامون یک مسأله دینی.

٤ - علمی أو اللغوی: دانشمندان گردهم آمده برای بحث پیرامون مسأله علمی یا لغوی.

❖ **الْمِجْمَل**: (ج م ل) ١ - مَف، ٢ - من الکلام: العلم الموجز

١ - مَف ٢ - سخنان کلی و مختصر و مفید.

❖ **الْمِجْمُوع**: (ج م ع) ١ - مَف، ٢ - المؤلف الذي جمعت فیهِ الأضمار و القصص و النوادر و غیرها. ج مِجْمَاعِی.

١ - مَف ٢ - کتابی که در آن شعرها و قصه های نادر جمع آوری شده است. ج مِجْمَاعِی. مجموعه نوادر

❖ **الْمِجْمُوعَة**: (ج م ع) ١ - من الشيء: الطائفة منه «مجموعة

❖ **المُجُون:** ١- مص مُجِن. ٢- ر. المجانة.

❖ **المُجِيد:** ذو الجَد، ج المَجَاد: «تاريخ مجيد، عمل مجيد».

دارای مقام بزرگ. ج امجاد. «تاریخ مجید، عمل مجید»
تاریخ پرافتخار، کار افتخار آمیز.

❖ **المُجِيد:** (ج و د) ١- فا. ٢- من الشَّراء أو غيرهم: الذي يأتي بالمُجِد من الشَّر أو غير.

١- فا ٢- شاعر که شعر خوب می سراید.

❖ **مُجَا: يُجَوُّ وَيُجِي:** مَجَّوًا (م ح و) ١- الشَّيْءُ: أزاله وأذهب أثره ومحا الكلمة. ٢- الشَّيْءُ: ذهب أثره.

از بین برد، نابود کرد. ٢- الشَّيْءُ: آنچه از بین رفت.

❖ **مُجِي: يُجِي وَيُجِي:** مَجَّيًا (م ح ي) الشَّيْءُ: أزاله وأذهب أثره.

آنچه را از بین برد، نابود کرد.

❖ **مُجِي: يُجِي:** مَجَّيَةً (م ح و) الشَّيْءُ: بالغ في محوه.

برای از بین بردنش مبالغه کرد، سعی فراوان کرد.

❖ **المُحَاوَرَة:** (ح و ر ح ي) ١- مص حَاوَر وَ مَحَاوَر.

٢- المُتَدَبَّرَة و محوها من الطَّيْب: ج محار. ٣- جوف الأذن.

٢- صدف و مانند آن ج محار. ٣- سوراخ گوش.

❖ **المُحَاسِن:** (ح ص ن) المواضع الحسنه من البدن.

جاهای زیبای بدن.

❖ **المُحَاضَرَة:** (ح ض ر) ١- مص حَاضَرَ. ٢- بحث أدبي أو

علمي أو عقائدي يلقيه خطيب في جمع من الناس. ٣- بحث يلقيه الأستاذ في طلابه.

١- مص حَاضَرَ. ٢- بحث و گفتگوی ادبی و علمی که

سخنران آنرا در مجلس سخنرانی بیان می کند. ٣- سخنانی که استاد برای دانشجویان سرکلاس بیان می کند.

❖ **المُحَافِظَة:** (ح ف ظ) ١- فا. ٢- حاكم المحافظة. ٣- سن

يحافظ على قديم الأشياء من عادات و تقاليد و محوها فلا يؤخذ بآثار التجدد.

٢- استاندارد. ٣- کسیکه عادات و آداب و رسوم قدیم را

حفظ می کند و از طرف تازه بدوران رسیده ها مورد دشمنی قرار نمی گیرد.

❖ **المُحَافِظَة:** (ح ف ظ) ١- مص حافظ. ٢- أحد الأقسام

الإدارية في بعض البلدان العربية يديرها قائلقامون.

١- مص حافظ. ٢- آستان که تقسیم می شود به شهرستانها.

❖ **المُحَاق:** ١- ما يثرئ في القمر من نقص بعد إكتائِه. ٢- آخر

الشهر القمري.

١- ماه کامل که اندک نقص داشته باشد «محاق». ٣- آخرین

روزهای ماه قمری.

❖ **المُحَال:** (ح و ل) ١- مف. ٢- ما لا يمكن وجوده.

المستحيل. ٣- جمع المتناقضين في شيء ما في زمان واحد.

٢- الباطل.

١- مف ٢- چیزی که امکان وجودش محال است. ٣- جمع

دو متناقض در یک چیزی و یک زمان. ٢- باطل و غلط.

❖ **المُحَالَة:** (م ح و ل) «لا مُحَالَة»: لا بد، لا ريب.

چاره ای نیست، شکی نیست.

❖ **المُحَامَاة:** (ح م ي) ١- مص حَامَى. ٢- مهنة المحامي.

١- مص حَامَى. ٢- شغل و پیشه، وکیل دعاوی.

❖ **المُحَامِي:** (ح م ي) ١- فا. ٢- المدافع عن حقوق

المتراضين المتقاضين أمام المحاكم.

١- فا ٢- وکیل دعاوی

❖ **المُحَبَّ:** (ح ب ب) الموهبة.

دوستی.

❖ **المُحَبَّرَة:** (ح ب ر) الدواة، ج محابر.

دوات. ج محابر.

❖ **المُحَبَّرَة:** (ح ب ر) ر. المُحَبَّرَة.

❖ **المُحَبِّس:** (ح ب س) مكان الحبس، السجن، ج محابس.

مکان حبس. زندان. ج محابس.

❖ **المُحَقَّقَة:** (ح ث د) ج مُحَقِّد. ١- الأصل في النُشْب: «هو

كريم المحدث». ٢- الطَّيْب.

١- اصل و نسب «هو کريم المحدثه او اصل و نسب خوبی

دارد. ٢- خلق و خوبی. سرشت.

❖ **المُحَقَّرَة:** (ح ر ف) ١- مف ٢- الموضع الذي يعمل فيه

بعض أصحاب الحِرَف كالشَّاميين أو الثَّعَاتين أو غيرهم.

١- مف ٢- محل کار و پیشه شغلهای مختلف.

❖ **المُحَقَّرَة:** (ح ر ف) ١- فا. ٢- صاحب «الحِرَفَة»، أي

الصنعة. ٣- من الرياضيين أو غيرهم: سَن يَحْذِر الرياضة أو

غيرها للتكسب لا للهواية.

١- فا ٢- صاحب حرفه و شغل. ٣- ورزشکار حرفه ای،

عکس ورزشکار آماتور.

❖ **المُحَقَّص:** (ح ض ر) ١- مف. ٢- من حضره الموت.

١- مف ٢- شخصیکه روبه مرگ است. در حال احتضار.

❖ **المُحْتَوِي:** (ح و ي) ١- مف. ٢- المضمون، ج مُحْتَوِيَات:

«محتوى الكتاب».

١- مف ٢- مضمون، ج مُحْتَوِيَات، «محتوى الكتاب».

❖ **المُضْج:** (ح ج ج) الموضع الذي يُجْع إليه، ج مُجَاع.

زيارتگاه، اماکن مقدسه: ج. مخارج.

❖ **المُخْجَرُ:** (ج ج ر) ج مخاجر. ١- مص خَجَر. ٢- مكان تُقَطع منه الحجارة. ٣- «الحجر الصَّخْرِيّ»: مكان يُوضَع فيه المصابون بأمراض وبائية من مسافرين أو غيرهم حفاظاً على الصِّحة العامة.

١- مص خَجَر ٢- معدن سنگ. ٣- قرنطينه.

❖ **المُخْجَرُ:** (ج ج ر) من اللّين: ما أحاط بها، ج مخاجر.

حذقه چشم. ج مخاجر.

❖ **المُخْجَلُ:** (ج ج ل) ١- مف. ٢- من الخيل: ما كان في قوائمه بياض.

١- مف ٢- اسبي که پاهایش سفید باشد.

❖ **المُخْجَفَةُ:** (ج ج م) آلة كالكاوس توضع على جسم المريض فتجذب الدم، ج مخاجم.

دستگاه حجامت خون: ج مخاجم.

❖ **المُخْجَذِبُ:** (ج ذ ب) ١- مف. ٢- من الخطوط: ما كان خارجاً بشكل قوس.

١- مف ٢- خطوط که به شکل کمان باشد.

❖ **المُخْجَذَلَةُ:** (ج ذ ل) ج مخادل ١- حجر مستدير أسطوانی کبير يُدَلَّك به الشطوح القارية شتاءً لمنع تسرب المياه إلى داخل البوت. ٢- سيارة ذات عجلات معدنية ضخمة تُزْمَعُ بها حجارة الطرق ويطبقها الزفتية.

١- غلطک سنگی. ٢- بلدوزر. ماشین بزرگ غلطک

❖ **المُخْجَدَةُ:** (ج د د) ١- مف. ٢- المحروم: «ضيق محدود عن التزی». ٣- المنوع من الخير وغيره. ٤- المعین محدود: «بسر محدود».

١- مف ٢- محروم. ٣- منع شده از خیر و غیره. ٤- معین. «بسر محدود»: نرخ معین.

❖ **المُخْجَرَابُ:** (ج ر ب) ج مخارِب. ١- من المسجد: أرفع مكان فيه. ٢- من المسجد: مقام الإمام. ٣- صدر البيت.

١- محراب مسجد. ٢- من المسجد: محل و مقام امام مسجد. ٣- قسمتهای بالای خانه.

❖ **المُخْجَرَاتُ:** (ج ر ث) آلة تُنْشَق بها الأرض للزراعة، ج مخارِث.

گاوا آهن. خیش. ج محارِث.

❖ **المُخْجَرَكُ:** (ج ر ک) ١- فا. ٢- جهاز تسير المصروفات كالبازين أو المازوت أو الذرة أو غيرها من الطاقات فيحولها إلى قوة آلة محرك دافعة تسير السيارات والطائرات والسفن و الدُّرَاجات النارية وغيرها، ج مخركات.

١- فا. ٢- موتور ماشین و هواپیما و ... ج مُخْرَكات.

❖ **مُخْرَم:** (ج م ح) الشهر الأول من السنة القمرية. أيامه ٣٠. أولین ماه سال هجری قمری ٣٠ روز است. ج مخارم.

❖ **المُخْشَدَةُ:** (ج ح د) ما يدعو إلى الحسد، ج مخايد.

آنچه که باعث حسد می شود. ج مخايد.

❖ **المُخْشَفَةُ:** (ج س ن) ما يحسن، ج مخاين.

آنچه را که نیکوست. ج مخاين.

❖ **المُخْشَوَس:** (ج س س) ١- مف. ٢- الذي يُمدرك بالجيش.

٢- آنچه با حواس درک و احساس می شود.

❖ **مُخْض:** يُخْض: مُخْضاً. ١- الشيء: خُلْصه من كل عيب.

٢- الذهب بالثأر: خُلْصه مما يخالطه من النش.

١- آنچه را خالص و ناب گردانید. ٢- الذَّهَبُ بالثَّأر: طلا را تیزابی نمود تبديل کرد به ٢٤ عيار.

❖ **مُخْض:** يُخْض: مُخْضاً. انكلاًم: نقاء من العيوب والشوائب.

سخن را بدور از هر عیب و نقص ادا کرد. بیان نمود.

❖ **المُخْضَةُ:** (ج ح د) آلة الحصد، المنجل، ج مخايد.

١- دستگاه درو کردن. ٢- داس. ج مخايد.

❖ **المُخْضُول:** (ج ح ل) ج مخايل. ١- مص. خصل.

٢- مف. ٣- الحايل. ٤- ما بقي و ثبت من الفلال.

١- مص خصل. ٢- مف. ٣- محصولات. ٤- غلات باقیمانده.

❖ **مُخْض:** يُخْض: مُخْضاً. ١- المودة أو التصح: أخْلَصه لهما.

نسبت به او دوستی را به حد اعلا رساند.

❖ **مُخْض:** يُخْض: مُخْضاً. ١- نُشِبَة أو نُشِبَة: نُشِبَة: كان خالص النُشِب.

خالص النسب

❖ **المُخْض:** ج مخاض. ١- مص خض. ٢- من اللبن أو غيره:

٣- الحانص الصريح عموماً: «عَرَبِيّ مُخْض».

١- مص مُخْض ٢- شیر خالص. ٣- بطور کلی هر آنچه خالص و صریح باشد. «عَرَبِيّ مُخْض»: عرب خالص.

❖ **المُخْض:** (ج ض ر) ج مخاير. ١- المُشْهَد. ٢- المحضور.

٣- السَّجَل: «مُخْض الجلسات». ٤- «مُخْض الضبط»: تسجيل رجال الأمن ما رأوه أو سمعوه أو فطوه عند تنفيذ الأحكام في محادثات السير أو البناء أو غيرها.

١- دادگاه. مجلس. ٢- حاضر شدن. ٣- دفتر ثبت و اسناد.

٤- محضر الضبط: گزارش مأموران امنیتی از آنچه که دیده اند یا شنیده اند.

❖ **المُخْطَط:** (ج ط ط) ر. المخططة.

❖ **المخطفة:** (ح ط ط) ج محاط ومحطات. ١- الموقف: «محطة المطار». ٢- مكان النزول.

١- ابستگاه. محطة المطار، ابستگاه راه آهن. ٢- ابستگاه پياده شدن از اتوبوس.

❖ **المخطفة:** (ح ف ط) كيس من جلد أو من قاش تحفظ فيه النقود أو الأوراق أو كتب الطلاب. ج محافظ. كيف. كيف كتاب. كيف جيب. ج محافظ.

❖ **المخطف:** (ح ف ل) ج مخايل. ١- المجلس. ٢- من الماء: مجتمعه. ٣- «المحل الماسوني»: المنظمة والمكان اللذان ينظم فيها فريق من الماسونيين أو «البنائين الأحرار».

١- مجلس. ٢- من الماء: آب جمع شده. ٣- المخفل الماسوني: مجلس فراماسوني که محل گرد هماني فراماسونهاست.

❖ **مخق:** يَمُخِقُ، مَخَقًا. ١- الشيء: أطله وماء. ٢- أهلكه. ٣- الله الشيء: قصه وذهب ببركه.

١- آنچيز را باطل كرد. نابود كرد. از بين برد. ٢- او را نابود كرد. ٣- الله الشيء: خداوند بركت را از آنچيز گرفت. كم كرد.

❖ **المخقق:** (ح ق ق) ١- قا. ٢- في لغة السحاك: هو قاضي التحقيق، أو المستطبق.

١- قادر اصطلاح دادگستری. بازپرس.

❖ **المخقق:** (ح ن ن) ج مخاين. ١- آلة الحقن. ٢- الإثاء الذي يُعطى فيه اللبّ لتخرج زبدته.

١- آلت اماله كردن. ٢- تشكى که در آن شير را می ريزند جهت گرفتن کرم.

❖ **المخطفة:** (ح ق ن) ج مخاين. آلة الحقن، ج مخاين.

آلت اماله كردن. ج محاقن.

❖ **مخك:** يَمْخِكُ، مَخَكًا. ١- خاسم وإشتد. ٢- غمادي في اللجاجة عند المساومة.

١- درگیر شد. به دشمنی پرداخت. ٢- به هنگام معامله لجاجت و سرسختی نمود.

❖ **المخقة:** (ح ك ك) ما يَمْخِكُ به الشيء. سنگ محك.

❖ **المخقم:** (ح ك م) ١- مف. ٢- المُتَقَمُّ: «كلام محكم».

٣- من القرآن: الظاهر الواضح الذي لا يحتاج إلى تأويل.

١- مف. ٢- استوار و قوي، كلام محكم، سخنان رسا و قوي.

٣- من القرآن: آیاتی از قرآن که واضح و آشکار است و نیازی به تأویل ندارد.

❖ **المخطفة:** (ح ك م) المجلس الذي يجري فيه النظر في الدعاوى، ج مخايم.

دادگاه. ج محاکم.

❖ **مخَل:** يَمْخَلُّ، مَخَلًا وَمَخُولًا. المكان أو البلد: انتقع عنه المطر فيست أرضه. أجذب.

در آن سرزمین باران نیارید و زمین خشک و بی آب و علف شد. خشک و بی حاصل شد.

❖ **مخَل:** يَمْخَلُّ، مَخَلًا. المكان أو البلد: انتقع عنه المطر فيست أرضه. أجذب.

آب و باران از آن سرزمین منقطع شد و آنجا بی آب و علف و خشک و لم یزرع شد.

❖ **مخِل:** يَمْخِلُّ، مَخَلًا وَمَخُولًا. ر. مَخَل.

❖ **المخِل:** (ح ل ل) ج محال. ١- مكان المخلول. ٢- دكان التاجر.

١- جای فروش آمدن. جای نشستن. ٢- دکان و مغازه بازرگان و کاسب.

❖ **المخِل:** ج مخول. وأعمال. ١- مص مَخَل ومَجِل. ٢- انتطاع المطر وبيس الأرض.

١- مص مَخَل ومَجِل. ٢- نیاریدن باران و خشکی زمین.

❖ **المخطب:** (ح ل ب) ١- موضع الخلب، ج مخالب. ٢- شجر له عَصَبٌ يَجْمَلُ في الطيب.

١- جای دوشیدن حیوان. ج مخالب. ٢- درختی است که دانه های خوشبو دارد و بدانه آن «عص الخلب» گوینده.

❖ **المخطب:** (ح ل ب) الإباء الذي يَخْلَبُ فيه اللبن، ج مخالب. ظرف دوشیدن شیر. ج مخالب.

❖ **المخطة:** (ح ل ل) منزل القوم، ج محال ومخلات.

کروچه. کوی. ج محال و مخلات.

❖ **المخلج:** (ح ل ج) ج مخالج. ١- آلة «المخلج» القطن، أي تخليصه من بذره. ٢- ما يَمْخَلُجُ عليه الظن.

١- دستگاه حلاجی پنبه «دستگاه جدا کننده پنبه از دانه» ٢- کمان پنبه زنی. وردنه.

❖ **المخقة:** (ح م د) ١- مف. ٢- الذي كثرت خصاله الحميدة. ٢- ستایش شده. کسیکه خلق و خوی پسندیده او فراوان است.

❖ **المخقة:** (ح م د) ج مخايم. ١- مص خبذ. ٢- ما يَمْخِذُ عليه المرء.

١- مص خبذ. ٢- آنچه که انسان را بدان می ستایند.

❖ **المخطفة:** (ح م ص) ج محامص. ١- آلة تصميص الحَبِّ

أو نحو. ٢- دكان تباع فيه الحبوب المعصدة والمملحة.

١- طرفي كه در آن نخود را بو میدهند ٢- مغازه فروش
نخود و تخمه بو داده شده.

❖ المَحْمَلُ: (ح م ل) ج محاميل. ١- ما يُحْتَلُ فيه. ١- ما يُحْمَلُ فيه. ٢- المودج.

١- محمل ٢- كجاوه.

❖ المَحْمَلُ: (ح م ل) علاقة السيف، ج محاميل.

بند شمشير، ج محاميل.

❖ المَحْمِلَةُ: (ح م ي) ١- مص حَمِي. ٢- البلاد الموضوعه تحت حماية دولة أو عدة دول.

١- مص حَمِي ٢- كشورهای تحت الحمايه.

❖ المَحْمِلَةُ: البلية، ج مَحْمِلٌ.

بلاء

❖ المَحْمُولُ: (ح و ر) ج محامير. ١- الهدية التي تدور عليها البكرة ٢- في الهندسة: الخط المستقيم الموصل بين قطبي الكرة.

٣- من الأرض: خط مستقيم تدور الأرض حوله.

١- محور، غرغره. ٢- في الهندسة: خط مستقيم كه از دو قطب كره می گذرد. ٣- من الأرض: خط مستقيم كه گرداگرد كره زمین می گذرد.

❖ المَحْمِلُ: (ح ي ي) ج محاميل. ١- المكان الذي يُحْمَلُ فيه. ٢- الحياة.

١- محل زندگی. ٢- زندگی.

❖ المَحْمِلُ: (ح ي ي) ١- مف. ٢- الوجه.

١- مف ٢- صورت، گونه.

❖ المَحْمِلُ: (ح ي د) ١- مص حاذ يُحْمَلُ. ٢- المقر، المقر.

١- مص حاذ يُحْمَلُ. ٢- محل فرار و گریز، گریزگاه.

❖ المَحْمِلُ: (ح و ط) ١- فا. ٢- البحر المحيط باليابسة من أكثر جهاتها. الأوقيانوس. ٣- الوسط الذي يعيش فيه الإنسان.

٢- المحيط الذي يحيط بالكرة.

١- فا ٢- محل زندگی انسان. ٣- اقیانوس. ٤- خطی كه از دور دایره می گذرد.

❖ المَحْمِلُ: ج مَحْمِلٌ وَ مَحْمِلَةٌ. ١- وِثْقٌ العظم، أي ثغاره، و هو مادةٌ تملأ الفراغ الكائن في وسط العظام الطويلة. ٢- خالص كل شيء.

١- مغز استخوان. ٢- خالص و ناب از هر چیز.

❖ المَحْمِلُ: (م خ ض، خ و ض) ١- مص مَحْمِلٌ. ٢- وجع الولادة، وهو الطلق.

١- مص مَحْمِلٌ. ٢- درد زایمان.

❖ المَخْطَا: ما يسيل من الأنف، ج أمخطة.

آب بینی، ج أمخطة.

❖ المَخْطَا: (خ ي ل) مخايل النجاسة، أماراتها، إشارات.

علامه نجاست، نشانه های نجاست.

❖ المَخْطَا: (خ ب أ) موضع الاختباء، ج مخايب.

پناهگاه، دژ، محل اختفا، ج مخايب.

❖ المَخْطَا: (خ ب ط) ج مخايبط. ١- ما يُخْطَبُ به الشجر أو غيره. ٢- مدقة منقذ الثياب.

١- طنبی كه شاخه درخت را بدان می بندند تا كه برگهایش بریزد. ٢- پتیک زخمشوی.

❖ المَخْطَا: (خ ب ر) العلم بالشيء بالخبر لا بالنظر: «مخبره يختلف عن منظره».

مطلع شدن از چیزی توسط خبر رسیده نه دیدن آن مسأله «مخبره يختلف عن منظره» خبر او با دیدنش فرق دارد.

❖ المَخْطَا: (خ ب ط) ما يُخْطَبُ به الشجر أو غيره، ج مخايبط. چیزی كه برگهای درخت را با آن می ریزند، ج مخايبط.

❖ المَخْطَا: (خ ي ر) ١- فا. ٢- مف. ٣- في بعض البلدان: شخص ينتخبه أبناء القرية، أو أبناء الحي في المدن، فيتولد منصباً رسمياً و يكون مسؤولاً لدى الحكومة عن بعض المعاملات القانونية.

١- فا ٢- مف ٣- در بعضی از كشورها شخصى است كه كارهای رتق و فتق روستا را عهده دار است. و كدخداه.

❖ المَخْطَرُ: (خ ب ر) ١- مف. ٢- المكان الذي يُجْرَى فيه التحليلات الكيماوية أو الاختبارات الطبية، ج مخفترات.

١- مف ٢- آزمایشگاه، ج مخفترات.

❖ المَخْطَرُ: (خ ر ع) ١- مف. ٢- الشيء المستحدث، ج مخفترات.

١- مف ٢- اختراع شده، ج مخفترات.

❖ المَخْطَلُ: (خ ل ل) ١- فا. ٢- المضطرب العقل. ٣- من الأمور: غير المستقيم.

١- فا ٢- دیوانه. ٣- من الامور: كارهای نامنظم.

❖ المَخْطَرَةُ: (خ د د) ما يُوضَعُ عليه الثعلب عليه عند النوم. مُتَكَأ. ج مُتَكَآت.

بالش. مُتَكَا

❖ المَخْطَرَات: (خ د ر) موادٌ تَحْدَرُ الجسم والإحساس و تبث في المرء شبه غلغلة. والمخدرات من أشد الآفات فتكاً في المجتمع الحديث.

مواد مخدر، كه از مشکلات بزرگ جوامع امروزی است.

دیگر در اسلام سپری شده است.

❖ **مُخَضَّ:** يَمْخَضُ وَ يَمْخَضُ مُخَضًّا. ۱- المصاط: أخرجه من أنفه.

۲- الولد: أخرج المخاط من أنفه.

۱- آب بینی را بیرون آورد. گرفت. ۲- الولد: آب بینی بچه را گرفت.

❖ **مُخَضَّ:** يَمْخَضُ. الولد: أخرج المخاط من أنفه.

آب بینی بچه را گرفت.

❖ **المُخَضَّة:** ۱- المرة من عيط. ۲- ما يَمْخَضُ من المخاط دفعة واحدة.

۱- یکبار آب بینی را گرفتن. ۲- آنچه که یکباره از بینی به بیرون پرتاب می شود گرفته می شود.

❖ **المُخَضَّط:** (خ ط ط) ۱- مف. ۲- كل ما به خطوط: «توب عَطَطَه».

۲- راه راه زیبا. «توب مُخَضَّطَه لباس راه راه».

❖ **المُخَضَّوطة:** (خ ط ط) كتاب كُتب بخط اليد.

كتاب خطی.

❖ **المُخَضَّر:** (خ ف ر) مركز قوى الأمن في المدن والقصر أو على الحدود، ج مخاضر.

پاسگاه مرزی، پاسگاه در روستاها و شهرها، ج مخاضر.

❖ **المُخَضَّل:** آله من حديد مسطيلة يُسْتَعْمَل بها على رفع الحجارة أو قلمها، ج أمخال و أمخول.

اهرم. دیلم، که عبارت است از میله کلفت و آهنی و دراز بجای کلنگ در کندن زمین جابجائی سنگهای بزرگ بکار میرود.

❖ **المُخَضَّلَة:** (خ ل ی) ما يوضع فيه التلف و يُمَلَق في عنق الدابة لتأكل، ج أمخال.

جوال، خورجین، توپره، ج تمخال.

❖ **المُخَضَّلَة:** (خ ل ب) ظفر السبع، ج أمخالب و أمخالب.

چنگ و ناخن درندگان، ج مخالب و مخالب.

❖ **المُخَضَّل:** (خ ل ص) ۱- فا. ۲- لقب السيد المسيح.

۱- فا. ۲- لقب حضرت مسیح.

❖ **المُخَضَّل:** (خ ل ل) ۱- مف. ۲- ما يُجِيل في الخَلِّ من الحيار أو التَّاء أو غيرها.

۲- خیار شور و امثال آن که در سرکه می خوابانند.

❖ **مُخَضَّن:** (خ م س) ر. حُماس.

❖ **المُخَضَّل:** (خ م ل) نسيج له «مخل»، و هو شيء كالزغب.

پارچه مخملی.

❖ **المُخَضَّن:** (خ م ن) ۱- فا. ۲- الذي يَمُنُّ مقدار الشيء أو

❖ **المُخَذَّج:** (خ د ع) ر. المُخَذَّج.

❖ **المُخَذَّج:** (خ د ع) البيت الصغير داخل البيت الكبير، ج مخادع.

خانه کوچک که در داخل خانه بزرگ قرار دارد، ج مخادع.

❖ **المُخَذَّج:** (خ د ع) ر. المُخَذَّج.

❖ **المُخَذَّوَم:** (خ د م) ۱- مف. ۲- المولى، السيد.

۱- مف. ۲- آقا، سرور، ارباب.

❖ **مُخَذَّ:** يَمْخَذُّ وَ يَمْخَذُّ مُخَذًّا وَ مُخَذًّا. ۱- ب الشفينة: جرت تشق الماء. ۲- السابح: شق الماء بيديه.

۱- کشتی در دریا به راه افتاد در حالیکه امواج دریا را می شکافت. ۲- السابح: شناگر مشغول شنا شد.

❖ **المُخَذَّج:** (خ ر ج) ج مخارج. ۱- مص خرج. ۲- موضع الخروج. ۳- المنفذ: وليس له من هذا المأزق مخرج.

۱- مص خراج. ۲- محل بیرون آمدن. ۳- راه نفوذ، راه فرار. وليس له من هذا المأزق مخرج: در این راه راه فراری برای او نیست.

❖ **المُخَذَّج:** (خ ر ج) ۱- فا. ۲- في السينما أو المسرح: من يسير ترتيب المنظر والمشهد و حركات الممثلين.

۱- فا. ۲- کارگردان در سینما و تئاتر

❖ **المُخَذَّج:** (خ ر ز) ما يُخَذَّز به المجلد أو نحو، ج مخارز.

چیزی که پوست را سوراخ می کند، «درفش» ج مخارز.

❖ **المُخَذَّطَة:** (خ ر ط) آلة الخراطة، ج مخارط.

الت و دستگاه خراطی، ج مخارط.

❖ **المُخَضَّوطة:** (خ ر ط) ۱- مف. ۲- في الهندسة: شكل هندسي مستدير القاعدة ينتهي منها مصداً إلى نقطة هي رأسه.

۱- مف. ۲- در هندسه شکل مخروطی، مخروط.

❖ **المُخَضَّر:** (خ ز ن) موضع الخزن، ج مخازن.

انبار، مخازن، ج مخازن.

❖ **مُخَضَّن:** يَمْخَضُ وَ يَمْخَضُ مُخَضًّا. ۱- اللين: استخراج زبدته. ۲- الشيء: حركه بشدة.

۱- کوره شیر را گرفت. ۲- الشيء: چیزی را به شدت تکان داد.

❖ **مُخَضَّن:** يَمْخَضُ مُخَضًّا وَ يَمْخَضُ مُخَضًّا. ب العامل: دنا وقت ولادتها و أخذها الطلق.

زائر زمان زائیدنش فرا رسید و او را درد زایمان گرفت.

❖ **المُخَضَّن:** (خ ر م) ۱- مف. ۲- من مضى قسم من عمره في الجاهلية و قسم في الإسلام.

۱- مف. ۲- کسیکه قسمتی از عمرش در جاهلیت و قسمتی

قیمته بالتقدير والظن.

۱- فا ۲- کسیکه تخمین می‌زند، یعنی اندازده و ارزش چیزی را بطور تقریبی می‌گوید.

❖ **المفخور:** (خ م ر) - مف ۱- ۲- الشکران.

۱- مف ۲- نست.

❖ **المُفْخَر:** (خ ن ث) - مف ۱- ۲- المَسْرُخی المتنی المُکْشَر کائساء.

۱- مف ۲- ثل و ل، شکسته و بیحال، مانند زنان.

❖ **المُفْخُول:** (خ و ف) ما یُخَاف منه.

ترس آور.

❖ **المُفْخُوفَة:** (خ و ف) الأرض التي یُخَاف منها: هو إلی لئالٍ بکل مخوفة.

سرزمین وحشتناک، ترس آور. دانی لئال بکل مخوفة من هر آینه قدم میگزارد در هر سرزمین ترس آور.

❖ **المُفْخُول:** (خ و ل) ۱- فا، ۲- التکریم الأخوال.

۱- فا ۲- شخصی که دانی‌های بزرگوار و بخشنده دارد.

❖ **المُفْخِض:** اللین الذي تستخرج زبدہ بوضع الماء فيه و تحریکه.

شیری که کره‌اش گرفته شده است.

❖ **المُفْخِیْلَة:** (خ ی ل) القوة الحشیة الباطنیة التي تمثل الأعضاء فی الذهن.

قوة تمثیل باطنی در انسان.

❖ **المُفْخِیْم:** (خ ی م) ج مُفْخِیْمٌ. ۱- المكان الذي تُنْصَب فيه الحیاء: «مخیم الکشاف، مخیم الشیاب». ۲- «نار الخیم»: نار یضرها الکشافه أمام مخیمهم و یفهمون حولها الألباب و حفلات السُر.

۱- اردوگاه، برپائی خیمه. «مخیم الکشاف مخیم الشیاب» اردوگاه پیشاهنگی و جوانان. ۲- نار المخیم: آتشی است که پیشاهنگان روشن می‌کنند و گرداگرد آن انواع بازی و جشنهارا برپا می‌کنند.

❖ **مُفْخِدٌ، مُفْخِدٌ:** ۱- الشیء او یه: بسطه «مُفْخِدَه، مَد الحبل». ۲- اللہ عزه: أطالہ. ۳- أعانہ و أغاثہ. ۴- الجند: نصرهم و فوّاهم بالمُد.

۱- چیزی پهن کرد و کشید. «مَد الحبل»: طاب را گسترده. ۲- اللہ عزه: خداوند عمرش را طولانی کرد. ۳- به او کمک رساند، او را یاری نمود. ۴- الجند: ارتش را یاری کرد، تقویت کرد.

❖ **المُفْجِد:** ج مُفْجِدٌ. ۱- مص مدّ. ۲- المذی: «بینی و بینه قدر مدّ البصر». ۳- من البحر: ارتفاع مائه و استاده الی البرّ. ۴- علامة

تُمَثِّل على الألف المدودة هذه صورتها «آ»، نحو: «الأخر».

۱- مص مدّ ۲- فاصله. «بینی و بینه قدر مدّ البصر» بین من او فاصله‌ای است. ۳- من البحر: مدّ دریا و آن بالا آمدن آب دریاست. ۴- علامتی است که روی الف مدوده گذاشته می‌شود «آ» مانند «الأخر».

❖ **المُفْجِد:** مکیال یساوی ۱۸ لیراً تقریباً، ج أُمْداد و بیداد و بدّة.

پیمانه‌ای است معادل ۱۸ لیر. ج امداد و بیداد و بدّة.

❖ **المُفْجِد:** ۱- الغایة. المنتهی: «جاوز الظالمون المدی». ۲- المسافة.

۱- سرانجام. هدف. مقصود. حدّ. «جاوز الظالمون المدی» ستمگران از حدّ گذشتند. ۲- مسافت.

❖ **المُفْجِد:** ج أُمْدَة. ۱- الحیبر. ۲- ما صُبّ فی الشراج من زيت أو نحو.

۱- جوهر، دوات. ۲- روغن چراغ، نفت برای روشنایی چراغ.

❖ **المُفْجِد:** (د و ر) ۱- من الشیء: ما یدور علیه. ۲- من الأمر: ما یجری علیه «مدار الحدیث».

۱- مدار چیزی. ۲- من الأمر: چیزی که کار بر آن می‌گردد، براساس آن در حال جریان است «مدار الحدیث» چارچوب گفتار و کلام.

❖ **المُفْجِد:** (د و س) الجُذء.

کفش.

❖ **المُفْجِد:** (د و م) الخمر.

شراب.

❖ **المُفْجِد:** (د و م) الخمر.

شراب.

❖ **المُفْجِد:** (د ب پ) الجَزى ج مُدَاب.

مجری، محل جریان. ج مُدَاب.

❖ **المُفْجِدَة:** (د ب غ) موضع الدُّنْب، ج مُدَابِغ.

دباغ خانه، چرمسازى. ج مُدَابِغ.

❖ **المُفْجِدَة:** ج مُدَد. ۱- المقدر من الزمان. للکثیر و التقلیل منه.

۲- الغایة من الزمان و المكان.

۱- مقداری از زمان. زیاد یا کم. ۲- نهايت زمان و مکان.

❖ **المُفْجِد:** (ج ج) ۱- مف ۲- اللابس سلاحه التام.

۱- مف ۲- کسیکه تمام عیار مسلح است.

❖ **المُفْجِدَة:** (د ج ن) المكان الذي تری فيه الدّواجن، ج مُدَاجِن.

مُدَاجِن.

محل نگهداری حیوانات اهلی. ج مُدَاجِن.

❖ **مَذْحٌ**، **مَذْحٌ**، **مَذْحٌ**، **مَذْحٌ**، أحسن الثناء عليه، حمده.
أو را ستود، أو را به نیکی ستود.

❖ **المَذْحُ**: ١- مص مَذْحٌ، ٢- في الشعر: هو غرض من أغراض الشعر الغنائي يميز عن عواطف الإعجاب والاحترام والشكران حبال شخص أو حزب أو أمة.

١- مص مَذْحٌ ٢- نوعي از شعر است که به مدح شخص یا حزب و امت و غیره می پردازد.

❖ **المَذْحَةُ**: ج مَذْحٌ، ١- الاسم من مَذْحٌ، ٢- ما يمدح به.

١- اسم از مَذْحٌ، ٢- آنچه را که با آن مدح کنند.

❖ **المَذْحَلُّ**: (د خ ل) ج مَذْحَالٌ، ١- مص دَخَلَ، ٢- الدُّحُول، ٣- موضع الدُّحُول.

١- مص دَخَلَ ٢- وارد شدن، ٣- محل ورود.

❖ **المَذْحَنُّ**: (د خ ن) ما يخرج منه الدُّخان، ج مَذْحَيْنٌ.

دودکش، ج مَذْحَيْنٌ.

❖ **المَذْحَنَّةُ**: (د خ ن) الحمرة، ج مَذْحَائِنٌ.

دودکش، ج مَذْحَائِنٌ.

❖ **المَذْحَنَّةُ**: (د خ ن) الميجزة، ج مَذْحَائِنٌ.

تنقل

❖ **مَذْحٌ**، **مَذْحِدٌ**، ١- الشيء بسطه، ٢- المدة أو غيرها: أطاها.

١- چیزی را گسترده، پهن کرد، کشید، ٢- السَّدَّةُ أو غیرها: مدت را طول داد، طولانی کرد.

❖ **المَذْحَةُ**: ج أَمْذَاد، ١- القون والقوت، ٢- الجيش.

١- کمک و یاری، ٢- ارتش.

❖ **المِذْوَانُ**: (د ر ر) التزین الشَّيْئَانِ أو الذُّرُّ: مطر بیدارده.

بسیارریزان، «مطر بیدار» باران فراوان.

❖ **المُسْدَرُوبُ**: (د ر ب) ١- فسا، ٢- الذي يمدرب الجنود على أساليب القتال، ٣- الذي يمدرب اللاعبين على أصول الألعاب الرياضية.

١- فسا ٢- موزنی سربازان به شیوه های جنگ، ٣- مربی ورزش.

❖ **المَذْحُوجُ**: (د ر ج) أرض في المطار مسوطة تدرج فيها الطائرة عند هبوطها أو إقلاعها، ج مَذْحَاجٌ.

باند فرودگاه، ج مَذْحَاجٌ.

❖ **المَذْحُوجُ**: (د ر ج) ١- مف ٢- مكان خاص بالنظارة في الملاعب والساحات فيه مقاعد صُنَّتْ في شكل درجات،

٣- غرفة كبيرة صُنَّتْ فيها المقاعد في شكل درجات ليجلس عليها النظارة فيشاهدوا شريطاً سينمائياً أو حفلة ترفيهية أو يستمعوا إلى محاضرة أو نحوها.

١- مف ٢- جای نشستن بینندگان مسابقات ورزشی در استادیوم، ٣- سالن نمایش فیلم در سینما و تئاتر و نشیندن سخنرانی.

❖ **المَذْرُوسُ**: ١- فا، ٢- المعلم.

١- فا ٢- معلم، آموزگار.

❖ **المَذْرُوسَةُ**: (د ر س) ج مَذَارِسٌ، ١- المكان الذي يدرس فيه التلاميذ، ٢- المذهب من مذاهب الأدب والفن و غيرها.

١- مدرسه، آموزشگاه، ٢- یک مکتب از مکاتب هنری و ادبی.

❖ **المَذْرُوعَةُ**: (د ر ع) ١- مف، ٢- سفينة حربية ملبسة فولاذاً.

١- سف ٢- کشتی جنگی و زره پوش، ماشین جنگی زره پوش.

❖ **المَذْعَاةُ**: (د ع و) ١- الدَّعوة إلى الطعام، ٢- السَّبب: «إِنَّ اجتهاده مدعاة للأمل والفخر».

١- دعوت برای صیحاتی، ٢- علت و سبب، «اِنَّ اجتهاده مدعاة للأمل والفخر» کوشش او باعث امید و آرزو و افتخار است.

❖ **المَذْعَمِي**: (د ع و) ١- فا، ٢- المذمعي العام: قاضي يمثل الحق العام لدى الحاكم.

١- فا ٢- دادستان عمومی.

❖ **المَذْفَأَةُ**: (د ف أ) آلة لتدفئة المنازل بالمحطب أو الغاز أو الزبوت، ج مَذْفَائِي.

الزبوت، ج مَذْفَائِي.

❖ **المَذْفَعُ**: (د ف ع) ج مَذْفَاعٌ، ١- آلة الدُّفْع، ٢- سلاح ناريّ

تقيل تُدْفَع به لتقابل أو القذائف، و من أنواعه: المدفع الرشاش، والمدفع المضاد للطائرات، ومدفع الميدان، ومدفع المساون، و غيرها.

١- دستگاه فشار و هل دادن، ٢- توپ جنگی از انواع آن: توپ ضد هوایی، توپ درزیردر، خمپاره و غیره.

❖ **المَذْفَعِيَّةُ**: (د ف ع) طائفة من المدافع برجها: «المدفعية المضادة للطائرات، مدفعية الميدان».

تعدادی از توپ جنگی به همراه خدمه آن.

❖ **المَذْفَعِيَّانُ**: (د ف ن) موضع الذفن، ج مَذْفَائِنٌ.

جای دفن کردن، ج مَذْفَائِنٌ.

❖ **المَذْفَعِيُّ**: (د ف ق) ما يُدْفَعُ به، ج مَذْفَائِي.

چکش، پتک، ج مَذْفَائِي.

❖ **المَذْفَقَةُ**: (د ف ق) ما يُدْفَقُ به، ج مَذْفَائِي.

چکش، پتک.

❖ **المُعْذِفُ:** (ذ ق ع) ١- فا. ٢- المُصْطَقُ بالتراب. ٣- الذليل. ٤- من الجوع أو الفقر الشديد.

١- فا. ٢- جسيده به خاك. ٣- خوار و ذليل. ٤- من الجوع أو الفقر: كرسكي و فقر شديد.

❖ **المُعْذَمَك:** (ذ م ك) الصَّف من حجارة البناء، ج مُعْذَمِك. مَعْدَارِي فراوان از سنگهای ساختمان. ج مُعْذَمِك.

❖ **المُعْذَس:** (ذ م س) ١- مف. ٢- طعام من القول المسلوَق المزوج بالثوابل.

٢- نوعي غذاءست از باقلاي آب پز شده به همراه ادويه جات.

❖ **المُعْذَمُ:** (ذ م ع) ج مُعْذَمِيع. ١- موضع الدُّمَع. ٢- بحري الدُّمَع.

١- جاي اشك ٢- مجري اشك. ريزش اشك
❖ **مُعْذَن:** قَدِيماً. ١- الثَّنَن: بناها. ٢- مُدَّ: نقله إلى حالة الرقي والحضارة.

١- شهرها را ساخت. ٢- مُدَّ: او را مَعْذَن نمود.

❖ **المُعْذَنِيَّة:** الشفرة الكبيرة، ج مُدْنِي و مُدْنِيَّات و مُدْنِيَّات. تَبَع بزرگ. ج مُدْنِي و مُدْنِيَّات و مُدْنِيَّات.

❖ **المُعْذِيج:** ما يُجَدِّح به، ج مُدَائِج. مدح و ستایش. ج مُدَائِج.

❖ **المُعْذِيجُ:** ح مُدَّو. ١- المَحْدود. ٢- الطويل: «فلانٌ مُدِيد القامة، عمرٌ مُدِيد». ٣- العَلَف.

١- كشيده شده. گسترده شده. ٢- بلند و دراز «فلانٌ مُدِيد القامة» فلانی بلند قامت است. «عمر مدیده» عمر طولانی. ٣- علف.

❖ **المُعْذِيرُ:** (دور) ج مُدْزَاء. ١- فا. ٢- من يتولى الشَّطْر في بعض الأمور. ٣- من يتولى إدارة أعمال مدرسة أو مؤسسة أو قطاع حكومي.

٢- سرپرست کارها. ٣- مدیر مدرسه یا مؤسسه بخش دولتی و خصوصی.

❖ **المُعْذِين:** (م د ن. و ي ن) من كان عليه ذَنْب. بدهکار.

❖ **المُعْذِينِيَّة:** ج مُدْن و مُدَائِن و مُدْنَن. ١- القرية الكبيرة الأهلة بالسكان. ٢- الخادِمة. ٣- المملوكة. ١- شهر. ٢- زن خدمتکار. ٣- زن برده.

❖ **المُعْذِاق:** (ذ و ق) ١- مص ذاق. ٢- طعم الشيء.

١- مص ذاق. ٢- مزه چیزی

❖ **المُعْذِيج:** (ذ ح ب) ج مُذَابِج. ١- مكان الذُّبَح. ٢- في الكنيسة: موضع يُقدَّم عليه الكاهن الذبيحة الرمزِيَّة.

١- جای ذبح کردن. ٢- در کلیسا جایی است که کشیش قربانی رمزی را قرار میدهد.

❖ **المُعْذِرَاة:** (ذ ر و) خشية ذات أطراف كالأصابع يذُرِّي بها القمع أو نحوه، ج مُذَارٍ.

چوبی است مثل چنگال که با آن گندم را باد میدهند. چارشاخ انگشته افشون. ج مُذَار.

❖ **المُعْذِرَان:** (ذ ع ن) السهل الاتقاد. للمُذَكَّر والمؤنث. کسبیکه زود اطاعت می کند سربراه. مُذَكَّر و مؤنث یکسانست.

❖ **المُعْذَرُ:** (ذ ک ر) ١- مف. ٢- من الكلام أو نحوه: ما كان فيه علامة التذكير. ١- مف. ٢- سخنانی که علامت تذکیر داشته باشد.

❖ **المُعْذَرَةُ:** (ذ ک ر) ١- دفتر يدون فيه صاحبه خواطره أو مواهبه يوماً بعد يوم. ٢- ورقة صادرة عن محكمة أو جهة رسمية تكلف رجال الأمن بإلقاء القبض على أحد المتهمين: «صدرت بحق مُذَرَّة توقيف أو إحضار».

١- دفتر خاطرات. دفتر سررسید. ٢- ورقه جلب منهم که از طرف دادگاه صادر می شود.

❖ **المُعْذَرَةُ:** (ذ م م) ١- مص ذَم. ٢- اللُّوم، الانتقاد. ١- مص ذَم ٢- ملامت، سرزنش. انتقاد.

❖ **المُعْذَرَةُ:** (ذ ن ب) ١- مف. ٢- ما له ذَنْب: «لهم مُذْنِب». ١- مف. ٢- هر آنچه دارای ذَم باشد «نجم مُذْنِب» ستاره دنباله دار.

❖ **المُعْذَرَةُ:** (ذ ه ب) ج مُذَاهِب. ١- مص ذَهَب. ٢- المَعْتَد. ٣- الطريقة.

١- مص ذَهَب ٢- مکتب، باور. ٣- راه و روش. شیوه.

❖ **المُعْذَرَةُ:** المكان الذي يوضع فيه عُلْف الدُّوَاب، ج مُذَاوِد و مُذَاوِذ.

انبار علوفه. ج مُذَاوِد. و مُذَاوِذ.

❖ **المُعْذِرِيَّات:** (ذ ي ع) ج مُعْذِرِيَّات. ١- الذي يروح دائماً بالأسرار. ٢- آلة تنقل الصوت كهربائياً في إذاعة الأخبار والمحط والأغاني وغيرها. ٣- الراديو.

١- کسبیکه پیوسته راها را فاش می کند. ٢ و ٣- رادیو.

❖ **مُز:** مُزٌّ. مُزٌّ و مُزٌّ و مُزٌّ و مُزٌّ. ١- مضى، ذهب: «مُرَّ الزمان». ٢- مُزٌّ أو الشيء أو به أو عليه: جاز عليه «مُرَّ بالدار

فسأل عن أهلها».

۱- رفت. گذشت. «مَرَّ زَمَانٌ» زمان سپری شد. ۲- «مَرَّ» او الشيء أَوْ بِهِ أَوْ عَلَيْهِ: از آنجا گذر کرد. «مَرَّ بِالْأَدَارِ فَسَأَلَ عَنْ أَهْلِهَا» از آنجا گذر کرد احوال ساکنان خانه را پرسید.

● **الْمَرْوُ:** ج امرار. ۱- ما كان كسرية المسدق، نقض الحلو. ۲- صمغ يسيل من شجرة فيجمد قطعاً، وهو طيب الرائحة مَرُّ الطَّعْمِ، يُسْتَعْمَل دَوَاءً.

۱- تلخ مزه خدشیرین و گوارا. ۲- نوعی صمغ است که از درخت سرازیر می شود خوشبوست لیکن بدمزه بعنوان دوا بکار می رود.

● **الْمَرْوَةُ:** الإنسان، الرجل، ج رجال من غیر لفظیة، و قبل مَرْوُونَ، م مَرْوَةٌ و مَرْوَةٌ، مث. مَرْوَان.

انسان. مرد. ج رجال که از لفظ خودش نیست و گفته شده «مَرْوُونَ» م مَرْوَةٌ و مَرْوَةٌ مث مَرْوَان.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ا ی) المنظر: «ضربه برأى الناس». منظر. دیدگاه. «ضربه برأى الناس» او را در برابر دیدگان مردم زد.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ا ب) ج مَرَانِب. ۱- مكان تُصَلَّح فيه السيارات و غيرها من الآليات. ۲- مكان لإيواء السيارات. ۱- تعمیرگاه اتومبیل و غیره. ۲- گاراژ اتومبیل.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ب و) ۱- فا. ۲- الذي يعطي ماله بالفائدة. ۱- فا. ۲- رباخوار.

● **الْمَرْوَانِي:** ر. إمْرَأَة. ۱- المرأة: (ر ا ی) أَلَمَ بِمَرْوَةٍ أَوْ غَيْرِهَا يَنْظُرُ فِيهَا الْإِنْسَانُ لِيَرَى نَفْسَهُ، ج مَرْوَايَا و مَرْوَاء. آیینہ. ج مَرْوَايَا و مَرْوَاء.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر و ح) مَأْوَى الْمَاضِيَةِ. محل نگهداری حیوانات.

● **الْمَرْوَانِي:** اشتداد الفرح والنشاط والمزج. شدت سرور و خوشحالی و نشاط.

● **الْمَرْوَانِي:** ۱- مَص مَرْوٌ و مَرْوٌ ۲- لحمه شبه كيس لازقة بالكبد تكون فيها الصفراء، ج مَرْوَانِي.

۱- مَص مَرْوٌ و مَرْوٌ ۲- کیسه صفرا که به کبد چسبیده. ج مَرْوَانِي.

● **الْمَرْوَانِي:** ۱- مَص مَارِس، ۲- الشدة والقوة: «هو صعب المراس».

۱- مَص مَارِس ۲- شدت و سختی. «هو صعب المراس» او بسیار نندخوست.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر س ل) ۱- المَكَاثِب. ۲- الصَّحَائِفُ الذي يقوم بجمع الأخبار أو المعلومات بعيداً عن مَرْوَةٍ و يرسلها إلى

صحيته أَوْ وكالته.

۱- نویسنده. ۲- روزنامه نگار.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر س ل) ۱- مَص رَاسِل. ۲- المَكَاثِب: «نَال شهادته بالمراسلة».

۱- مَص رَاسِل ۲- نامه نگاری «نَال شهادته بالمراسلة» گواهی نامه اش را از راه دور بدست آورد. «از طریق دانشگاه پیام نور».

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ف ع) عند المسيحيين: أَيَّامٌ تُقَدِّمُ الصَّوْمِ، روزهای مشخصی است که مسیحیان در آن روزه می گیرند.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ف ق) ۱- مَرَاقِقُ الدَّارِ: منافضها، وهي مصابئ الماء ونحوها فيها. ۲- «مَرَاقِقُ الْبِلَادِ»: ما تنفع به البلاد من الموارد المائية كالبحار والموانئ والمطارات وغيرها.

۱- سرویس خانه از قبیل دستشویی و حمام و غیره. ۲- مَرَاقِقُ الْبِلَادِ: بخش های درآمدزای دولت از قبیل گمرکات و بنادر و فرودگاهها.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ق ب) ۱- مَص رَاقِب. ۲- فحص الحكومة عن أمر الكتب والصحف والأفلام والرسائل ونحوها قبل السماح بنشرها أو توزيعها. ۳- «مَرَجُ الْمَرَاقِقِ»: بناء يشرف على أرض المطار ومنه تصدر الأوامر إلى الطائرات بالتحليق أو بالخط.

۱- مَص رَاقِب ۲- سانسور کتاب مجله روزنامه و غیره از طرف دولت. ۳- برج المراقبة: برج مراقبت در فرودگاه.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر و م) ۱- مَص رَام مَرْوَمٌ. ۲- المطلوب، المقصد، ج مَرَامَات.

۱- مَص رَام مَرْوَمٌ ۲- هدف. قصد. غرض. ج مَرَامَات.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ه ق) ۱- فا. ۲- من قارب الزَّهْد.

۱- فا. ۲- بالغ. نزدیکی به بلوغ.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ه ق) ۱- مَص رَافِق. ۲- مرحلة من الممر يقارب فيها الإنسان الزَّهْد.

۱- مَص رَافِق ۲- مرحله بلوغ. نزدیکی به سن بلوغ.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ا س) ۱- مَف. ۲- من كان تحت سلطة رئيس أو حاكم.

۱- مَف ۲- کسیکه زیر نظر رئیس یا فرمانروا باشد. زیردست.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ب و) ۱- مَف. ۲- فَاكِهَةٌ تُقَدِّمُ بِالشُّكْرِ.

۱- مَف ۲- مَرَبَا.

● **الْمَرْوَانِي:** (ر ب ض) موضع يرضى الدواب، ج مَرَابِض.

أَعْلَ جَارِبًا يَأْنِ ج مَرَابِض.

✽ **المُوطِط:** (ر ب ط) موضع ربط الدواب، ج مراطط.

أشَلْ جارهايان. ج مراطط.

✽ **المُوطِط:** (ر ب ط) ر. الفریط.

✽ **المُوطِغ:** (ر ب ع) ج مراطع. ١- المكان الذي يُقام فيه في فصل الربيع. ٢- الملقى.

١- محل سكونت در فصل بهار. ٢- كایبارہ.

✽ **المُوطِغ:** (ر ب ع) ١- مف. ٢- في الهندسة: شكل هندسي ذو أربع أضلاع متساوية تقوم بينها زوايا قائمة. ٣- الحاصل من ضرب العدد بنفسه.

١- در هندسه شكل چهارگوش را گویند که دارای چهار زاویه قائمه است. ٣- حاصل ضرب یکعدد در خود عدد.

✽ **المُوزَة:** یکدفعه ج برار و مُز و مُز و مُز و مُزات. لَقینَةُ مُزَة، ذات مُزَة، ذات المراءه أي مرارا کثیرة.

او را یکبار دیدم، آن دفعه او را دیدم، به دفعات او را دیدم.

✽ **المُوزِقَة:** (ر ت ب) ج مراتب. ١- المیزلة. ٢- المیزلة العالية.

١- منزلت. مقام. ٢- مقام والا.

✽ **المُوزِقَة:** (ر ز ق) الجنود الذين يحاربون في سبيل بلاد غیر بلادهم لقاء أجره يتقاضونها.

مودودان. ارتش مزدور.

✽ **المُوزِغ:** (ر ت ع) موضع الزئج، ج مراطع.

چراگاه. ج مراتع.

✽ **المُوزِقِي:** (ر ق ي) موضع الارتقاء.

جای ترقی.

✽ **المُوزِثَة:** (ر ث و. ر ث ي) شمر أو نحو، يُكْنى به الميث و تُعدُّ صفاته الحميدة. ج مراط.

شمر مریه که دوباره مرده و اوصاف او سروده می شود. ج مراط.

✽ **المُزَج:** الأرض الواسعة فيها نبات كثير ترعى فيها الدواب، ج مُزُوج.

چراگاه. زمین پرآب و علف. ج مروج.

✽ **المُزَاجَان:** ١- صغار اللؤلؤ. ٢- مروق حمر تطلع من البحر كأصابع الكت.

١- مروارید ریز. ٢- رگه های سرخ رنگی است از دریا بیرون می آید مانند انگشتان دست است. سنگهای مرجانی.

✽ **المُزِج:** (ر ج ع) ج مراطع. ١- مص رَجع. ٢- الرجوع.

٣- محل الرجوع. ٤- کتاب ترجع إليه للاستفادة منه في درس

مبحث من المباحث.

١- مص رَجع. ٢- بازگشت. ٣- جای بازگشت. ٤- کتاب مرجع

✽ **المُزَجَل:** (ر ج ل) ج مراطل. ١- القُدْر. ٢- خزان الماء في الآلات البخارية.

١- دیگ. ٢- دیگ بخار.

✽ **مُزَج:** يَمْزَج. مُزَجاً. ١- اشدُّ فرحه و نشاطه. ٢- تبغتر و تباغی.

١- شادی و نشاط او فزونی یافت. ٢- مغرور شد. متکبر شد.

✽ **المُزَج:** ١- مص مُزَج. ٢- اشتداد الفرح و النشاط. ٣- التبغتر و التباغی و البهر.

١- مص مُزَج. ٢- فزونی شادی و نشاط. ٢- غرور، تکبر.

✽ **المُزَج:** ج مُزَجِي و مُزَجِي. ١- مص اشدُّ فرحه و نشاطه. ٢- المتبغتر للمتباهی.

١- کسیکه شاد و خوشحال است. ٢- مغرور.

✽ **مُزَجِي:** کلمة تعجب تُقال للمراهي إذا أصاب.

کلمه تعجب و شگفتی است به کسی گفته می شود که خوب تیراندازی کرده است.

✽ **المُزَحاض:** (ر ح ض) ج مراطحض. ١- المُفْتَخِل. ٢- التكنيف، بيت الحلال.

١- دستشویی. ٢- نوات. مستراح.

✽ **مُزَحِي:** (ر ح ب) مُزَحِيّاً بک: أي صادفت سعة.

خوش آمدی.

✽ **للمُزَحَلَة:** (ر ح ل) ج مراطحل. ١- المسافة التي يقطعها المسافر في يوم. ٢- المسابقة بين عمرين أو عهدين: «مرحلة الشباب».

١- مسافتی را که مسافر در یک روز طی می کند. ٢- مدت زمان بین دو دوران مختلف «مرحلة الشباب» دوران جوانی.

✽ **المُزَحَمَة:** (ر ح م) ١- مص رَجَم. ٢- الرُخْمَة، ج مراطم. ١- مص رَجَم. ٢- رحمت. ج مراطم.

✽ **المُزَحوم:** (ر ح م) ١- مف. ٢- المیت.

١- مف. ٢- مرده.

✽ **المُزَوْد:** (ر د د) ١- مص زُد. ٢- مف. ٣- الذي يُفْرَض و لا يُقْبَل: «كلام مردود، بضاعة مردودة».

١- مص زُد. ٢- مف. ٣- رد شده. «کلام مردود، بضاعة مردودة» سخنان رد شده، کالای ناپسند و مردود.

✽ **المُزَوَّب:** (ر ز ب) المیزاب، ج مراطب.

ناودان. ج مرازیب.

کمینگاه. ج مرصاید. دَقْعَد لَهْدَوَه بِالْمَرْصَادِ در کیمین دشمن نشست.

❖ الفَرْصَةُ: (ر ص د) ج مراصد. ۱- المكان الذي يُرصد فيه. ۲- مكان ذو قبة فيه أدوات فلكية مهيئة يُنْذَرُ بِهَا النُّجُوم والظواهر الفلكية.

۱- کمینگاه. ۲- رصدخانه ستارگان.

❖ فَرْصٌ: يَفْرُضُ فَرْضاً وَفَرْضاً تَغَيَّرَتْ صَحَّتُهُ وَفُسِدَتْ اعْتَلَتْ.

ناخوش شد. مریض شد.

❖ مَرْضٌ: قَرِيباً. ۱- عالجه واعتنى به وأحسن القيام عليه في مرضه. ۲- صَبْرُهُ مَرَضاً وَضَعُهُ.

۱- به مداوای او پرداخت. ۲- او را مریض و ناتوان ساخت.

❖ الفَرْضُ: ج أَمْراض. ۱- مص فَرْضٌ. ۲- تَغْيِيرُ الصَّحَّةِ وَفَسَادُهَا وَاعْتِلَالُهَا.

۱- مص فَرْضٌ. ۲- مرض. ناخوشی.

❖ الفَرْضَةُ: فَرْضٌ. «به مَرْضَةً شَدِيدَةً».

ناخوشی. «به مَرْضَةً شَدِيدَةً» بسیار مریض است.

❖ المَرْضُوعَةُ: (ر ض ع) التي تطعم الطفل ثدياً ليرضعه، ج مَرْضِعَات وَفَرْصَات.

زنی که بچه را شیر میدهد دایه. ج مَرْضِعَات. وَ فَرْصَات.

❖ المَرْضُوعَةُ: (ر ض ع) رجاسة في أهلها شبه حِلَّة من المَطَاط يرضع منها الطفل الحليب. ج مَرْضَاع.

شیشه شیرخوری بچه. ج مَرْضَاع.

❖ الفَرْطُطَات: (ر ط ب) مشروبات من عصير الفاكهة أو نحو، غازية أو غير غازية، تُشْرَب سُرْعَةً فترطب الحلق والجسم.

آبمیوه. نوشابه که سرد می نوشند.

❖ الفَرْعِيُّ: (ر ع ي) ج مَرَاغ. ۱- مص زَعْنٍ. ۲- العشب. ۳- موضع الزَّعْنِ.

۱- مص زَعْنٍ. ۲- علف. ۳- چراگاه.

❖ الفَرْعِيُّ: (ر ع ي) ۱- مف. ۲- ما يُزَعْنُ. ۳- ما يُرَاعَى. «القانون المَرْعِيُّ».

۱- مف. ۲- آنچه که چریده می شود. ۳- آنچه را که باید مراعات کنند. «القانون المَرْعِيُّ» قانون رعایت شده.

❖ فَرْغٌ: قَرِيقاً وَفَرَاغاً. ۱- الذَّائِبَةُ أَوْ غَيْرُهَا فِي التَّرَابِ قَلْبُهَا فيه. ۲- عَرْضُهُ، دَنَسُهُ، لَطْفُهُ بِمَكْرُوهُ أَوْ قَبِيح. ۳- رَأْسُهُ أَشْجَمُهُ دَهْنًا.

۱- حیوان را در خاک غلطانید. ۲- عَرَضَهُ: آبروی او را برد.

۳- رَأْسَهُ: سرش را روغن مالید.

❖ فَرْصٌ: يَفْرُشُ فَرْشاً. الدَّوَاءُ: أُنْقِمَ فِي الْمَاءِ وَحُرِّكَ بِالْيَدِ حَتَّى تَتَحَلَّلَ أَجْزَاؤُهُ.

داو را با آب مخلوط و خوب به هم زد تا حل شود.

❖ الفَرْصِيُّ: (ر س و) مكان وقوف السفن إلى الساحل، ج فَرَسٍ.

بندرگاه. ننگرانداز کشتی. ج فَرَسٍ.

❖ الفَرْصِيُّ: (ر س و) ر. الفَرْسِيُّ.

❖ الفَرْصَةُ: (ر س و) أَمِيرُ السَّفِينَةِ الَّذِي يَتَبَيَّنُ بِهِ تَثَبُّتُهَا فِي مَكَانِهَا، ج مَرَسٍ.

لنگر کشتی. ج مَرَسٍ.

❖ الفَرْسِيُّ: (ر س ل) الرُّسُولُ، ج فَرَسَاتِل.

پیام آور. ج فَرَسَاتِل.

❖ الفَرْصَةُ: الْحَبْلُ، ج مَرَسٌ، جَمْعُ أَمْرَاسٍ.

طناب. ج مَرَسٌ. جَمْعُ أَمْرَاسٍ.

❖ الفَرْصَةُ: (ر س م) مكان الرُّشْمِ، ج فَرَامِصٍ.

آلتیه نقاشی. ج فَرَامِصٍ.

❖ الفَرْصُومُ: (ر س م) ج مَرَامِصُ وَفَرَامِصٍ. ۱- مف. ۲- ما يَكْبِهُ الْحُكَّامُ فِي شَأْنٍ مِنْ شُؤْنِ الْحُكْمِ: «مَرْسُومٌ جُمْهُورِيٌّ».

۳- ما تَتَصَدَّرُ الْحُكُومَةُ مِنْ مَقَارَرَاتٍ لَا تَرْجِعُ فِيهَا إِلَى الْجُلُوسِ التَّيَّارِيِّ: «مَرْسُومٌ اِشْتِرَاعِيٌّ».

۱- مف. ۲- حکم پادشاه، فرمانروا «مَرْسُومٌ جُمْهُورِيٌّ» حکم رئیس جمهور. ۳- مقرراتی را که دولت بدون نظر مجلس صادر می کند.

❖ الفَرْصَةُ: (ر ش ش) ما يُفْرَشُ بِهِ الْمَاءُ أَوْ نَحْوُهُ، ج فَرَشٌ.

آبپاش.

❖ الفَرْشُوحُ: (ر ش ح) ۱- مف. ۲- مَنْ يَفْرُشُ نَفْسَهُ لِأَحَدٍ الْمُنَاصِبِ. ۳- «مَرْشُوحُ الضَّابِطَةِ» رَتَبَةٌ عَسْكَرِيَّةٌ.

۱- مف. ۲- کاندیدای انتخابات. [نامزد انتخابات]. ۳- مَرْشُوحُ الضَّابِطَةِ: بِدَرَجَةِ اِخْسَرَى رَسِيدَةٍ.

❖ الفَرْشُوحَةُ: (ر ش د) ۱- الف. ۲- اَلْهَادِي الْوَاعِظُ: «المُرْشِدُ الرُّوحِيٌّ». ۲- مَنْ يَنْدُلُ السَّفْنَ عَلَى وَجْهَةِ السَّيْرِ الصَّالِحَةِ فِي الْفَرْعِ أَوْ الْمَرَاغِ.

۱- فا ۲- راهنما. پنددهنده. «المُرْشِدُ الرُّوحِيٌّ» راهنمای رومی. ۳- کسیکه کشتی را راهایت می کند در کانالها یا بندرگاهها.

❖ الفَرْشُوفُ: (ر ش ف) ما يُتَمَسَّسُ بِهِ الْمَاءُ، ج فَرَشِيف.

دستگاه مکنده آب. ج مَرَشِيف.

❖ الفَرْصَادُ: (ر ص د) المكان الذي تُرْصَدُ فيه، ج فَرَامِصِدُ: دَقْعَد لَهْدَوَه بِالْمَرْصَادِ.

دَقْعَد لَهْدَوَه بِالْمَرْصَادِ.

● **المَرْفَأُ:** (ر ف أ) من البحر أو النهر: حط السفن ومراسها،
ج مَرَاي.

لنكرگاه كشتی در دریا یا رودخانه. ج مَرافیه.

● **المَرْفَعُ:** (ر ف ع) واحد المرافع.

اهرم. بالا بر. نزد نصاری عید روزه گیران.

● **المِرْفَقُ:** (ر ف ق) ج مِرَافِق. ١- مص رَفَقَ وَ رَفَقَ.
٢- الموجل بین الساعد والمضد.

١- مص رَفَقَ وَ رَفَقَ ٢- مفصل بین ساعد و بازو.

● **المِرْفَقُ:** (ر ف ق) ج مِرَافِق. ١- مص رَفَقَ وَ رَفَقَ. ٢- ر.
المرْفَق. ٣- ما يَتَكَا عليه.

١- مص رَفَقَ وَ رَفَقَ ٢- المرفق ٣- تکیه گاه.

● **المَرْفُوعُ:** (ر ف ع) ١- مف. ٢- من الكلام: العالي. ٣- من
الأنفاط: ما كان في حالة الرفع في الجسلة.

١- مف ٢- سخنان خوب و عالی. ٣- من الانفاط: کلماتی که
در حالت رفع باشند در جمله.

● **مَرْفَقُ:** يَرْفُقُ. مَرْفُوعًا. ١- الشَّهْمُ من الزَّيْتَةِ: اخترقها و خرج
من الجانب الآخر. ٢- من الدِّين: خرج منه ولم يراعِ أحكامه.

١- تیر از کمان رها شد. ٢- من الدین: از دین برگشت و
مقررات دینی را مراعات نکرد.

● **المَرْفُوقُ:** الماء الذي أغلِيَ اللحمُ أو غيرها فصار ذبيهاً.
آبگوشته.

● **المَرْفُوقُ:** (ر ق ي) ر. المِرْقَة.

● **المَرْفُوقَة:** (ر ق ي) ر. المِرْقَة.

● **المِرْقَة:** (ر ق ي) الدرجة. ج مِرَاقٍ

درجه. انداز. ج مَرَق.

● **المَرْفُوبُ:** (ر ق ب) الموضع المشرف الذي يراقب منه، ج
مَرَاقِب.

بُرج نگهبانی. ج مَرافِب.

● **المَرْفُوقَةُ:** ر. المَرْقُ.

● **المَرْفُوبُ:** (ر ک ب) ١- مص رَكِبَ. ٢- الزُّورُقي أو السفينة،
ج مَرَاكِب.

٢- قایق، کشتی. ج مَرَاكِب.

● **المَرْفُوبَةُ:** (ر ک ب) ١- مف. ٢- في علم النفس: هو تجمع
المشاعر والأفكار بالاشعورية مفرونة بقوة نفسية دافعة. و

منه: «مَرْكَبُ النَّفْسِ»، و هو الشعور بالنفس التَّفَاسُفِيَّة.

در روانشناسی احساس نقص، احساس دوغانگی و کمبود.

● **المَرْفُوبَةُ:** (ر ک ب) المربة التي تجرُّها الدوابُّ أو التي
تسيرُها القوةُ الكهربائية أو غيرها.

ارابه، کالسکه که با اسب کشیده می شود، یا برقی است.

● **المَرْفُوقُ:** (ر ک ز) ج مَرَاكِب. ١- وسط الدائرة. ٢- موضع
الإنسان و محله. ٣- المكان الذي يُؤمَّرُ الجنودُ بأن يملزموه.

٢- محل إقامة الحاکم.

١- وسط دایره. ٢- جایگاه انسان. ٣- جانی که به سربازان
دستور داده می شود تصرف کنند. ٤- جای اقامت حاکم و

فرمانروا.

● **المَرْفُوقِيَّةُ:** (ر ک ز) في الحكم و الادارة: حصر السلطة
المليا في يد شخص أو فئة و إخضاع كل سلطة من سلطات

الحکام أو الإداريين لها.

منحصر نمودن قدرت در دست یک شخص یا گروه خاص
و تابع نمودن همه قدرتها به او. تمرکز قدرت.

● **المَرْفُوقُ:** (ر ک ب) ١- مف. ٢- ما يُرَكَّب من الدوابِّ أو
وسائل النقل. ج مَرَاكِب.

٢- اسب یا الاغ برای سوار شدن. ج مَرَاكِب.

● **المَرْفُوقُ:** (ر م ي) ج مَرَام. ١- مكان الرمي. ٢- الهدف
الذي تُرمى اليه الشَّهَام. ٣- في لعبة كرة القدم أو نحوها: مكان

في طُرُقٍ للملعب يحاول اللاعبون إدخال الكرة فيه. ٤- حارس
المرمى: لاعب من لاعبي كرة القدم يحاول الاعتراض دون

دخول الكرة الموجهة إلى المرمى والتقاطها بيده أو قذفها بقدمه.

١- جسای تیراندازی. میدان تیر. ٢- سیبل تیراندازی.

٣- دروازه فوتبال. ٤- حارس المرمى: دروازه بان فوتبال.

● **المَرْفُوقُ:** نوع من الرخام شديد الصلابة والصفاء.

سنگ مرمر.

● **مَرْفُونٌ:** يَرْفُونُ مَرْفُونًا وَ مَرْفُونًا. ١- لان في صلابة.
٢- ث يده على العمل أو وجهه على الأمر: تعوذه.

١- نرم شد. ٢- ث يده على العملی او وجهه علی الامر:
دستش به آن کار عادت کرد.

● **مَرْفُونٌ:** قريناً. ١- الشيء: «مَرْفُونُ الجسمِ» مَرْفُونُ العقل، مَرْفُونُ
السَّيَّارة. ٢- «على الأمر: عُوذُهُ وَ دُرُيَّة.

١- چیزی نرم گردانید. «مَرْفُونُ الجسمِ» بدن را نرم گردانید.
«مَرْفُونُ العقلِ» عقل را پرورش داد. ٢- «على الأمر: او را بدان

کار عادت داد. او را تمرین داد.

● **المَرْفُونُ:** ذو المرونة، اللُّبِّيُّ في صلابة.

نرم. چیزی که در عین استحکام نرم باشد.

● **المَرْفُونَانِ:** (ر ن ن) «قوش مران»: كثيرة الرُّنَيْن.

«قوش مران» کمان هرطین.

● **المَرْفُونُ:** (ر ه ف) ١- مف. ٢- هو مَرْفُوقُ الجسمِ: دقيقة.

- ٢- رأي مريض: اندیشه نادرست. ٣- عین مریضه: چشمی کم بین.
- ❖ مَرْجٌ: يَمْزُ: مَرَاةٌ وَ مَرْوَةٌ: الطَّم: كان «مَرْأَةً» أي بين الحلو والحامض.
- مَرْجٌ أَنْ مَي خَوْشٌ يَوْ: ترش و شیرین بود.
- ❖ المَرْجُ: ما كان طعمه بين الحلو والحامض.
- مَرْجٌ ترش و شیرین: می خوش.
- ❖ المَرْجُاج: ج: أَمْرَجَةٌ. ١- مص: مَرْجٌ ٢- ما يَمْزَجُ به، كالماء في الشراب. ٣- ما أُسِسَ عليه البدنُ من الطيائن والأحوال.
- آنچه که مخلوط می شود با دیگری مانند آب در شراب.
- ٣- خلق و خوی، سرشت انسان.
- ❖ المَرْجُاج: ١- مص: مَرْج. المَرْجُل والمُدَاعِمَةُ.
- شوخى و مزاج.
- ❖ المَرْجَاد: (ز ي د) المَزَاد العَلَنِي: هو بَيْعٌ بَيْتٍ أَوْ سَلْعَةٍ أَوْ غَيْرِهَا بِأَنْ تُطْرَحَ عَلَى النَّاسِ فَيَبْذِرُ كُلُّ مَنْ ارْتَاغِبَ فِي شِرَائِهَا عَلَى الْآخِرِ فَيَبْتَغِ الْبَيْعَ لِلَّذِي يَدْفَعُ الثَّمَنَ الْأَعْلَى.
- حراج کردن چیزی. به مزایده گذاشتن.
- ❖ المَرْجَاو: (ز و ر) ج: مَرْجَاوَات. ١- مص: زار. ٢- الزَّيْرَاءُ.
- ٣- موضع الزَّيْرَاءُ. ٤- ما يُزَارُ من أماكن الْأَوْلِيَاءِ وَالْقَدَسِينَ.
- ١- مص: زار. ٢- دیدار کردن. ٣- جای دیدار. ٤- زیارتگاه.
- ❖ المَرْجَايْنِدَةُ: (ز ي د) ١- مص: زاید. ٢- المَزَاد العَلَنِي.
- ❖ المَرْجَبَةُ: (ز ب ل) المَوْضِعُ الَّذِي يَلْقَى فِيهِ الرُّبْلُ، ج: مَرْجَابِلُ.
- آشفالدانى، ج: مَرْجَابِل.
- ❖ المَرْجَةُ: ١- المَطْعَةُ. ٢- «ما في الإناء إِلَّا مَرْجَةٌ»: أي قليل.
- ١- مکیدن. ٢- «ما في الإناء إِلَّا مَرْجَةٌ»: در ظرف چیزی نمانده است جز اندکی.
- ❖ مَرْجٌ: يَمْزَجُ: مَرْجَأٌ وَ مَرْجَأٌ: الشَّيْءُ بِالْشَّيْءِ: خَلَطَهُ بِهِ «مَرْج» الشراب أو الدواء بالماء.
- چیزی را با دیگری مخلوط کرد «مَرْج» الشراب أو الدواء بالماء.
- شراب با آب مخلوط کرد. دارو را با آب مخلوط کرد.
- ❖ مَرْجٌ: يَمْزَجُ: مَرْجَعًا وَ مَرْجَعًا: هَزْلٌ، دَعَبٌ.
- شوخی کرد. مزاح کرد.
- ❖ المَرْجَوَاب: (ز ر ب ر). المَرْجَاب: ج: مَرْجَابِب.
- ❖ المَرْجُورَةُ: (ز ر ع) ج: مَرْجُورِع. ١- مَوْضِعُ الرُّزْعِ.
- ٢- مَوْضِعُ تَرْبِيَةِ الدَّوَابِّ.
- ١- مزرعه. ٢- جای پرورش حیوانات اهلی.
- ❖ مَرْجٌ: يَمْزَجُ: مَرْجَعًا. مَرْجَعًا: الثَّقَلَنُ: نَفْسُهُ بِأَصَابِهِ.
- پنبه را با انگشتها کشید.
- ٢- «سَيْفٌ مَرْهَفٌ»: مَرْفُقٌ المَعْدُ.
- ١- سيف ٢- او شخص لاغری است. ٣- سيف مَرْهَفٌ: شمشیری که لبهاش نازک و بسیار تیز باشد.
- ❖ المَرْوَه: مَرْكَبٌ لَيْسَ يَلْجَأُ بِهِ الْمَرْحُ، ج: مَرْاهِم.
- نرم زخم: ج: مَرْاهِم.
- ❖ المَرْوَةُ: ١- مص: مَرْوٌ. ٢- النَّخْوَةُ. ٣- كِبَالُ الرُّجُولَةِ.
- ١- مص: مَرْوَةٌ. ٢- نخوت و تكبر. ٣- مردانگی.
- ❖ المَرْوُوقَةُ: (ر و ح) ج: مَرْوُوحٌ ١- أَلْتَمَسَتْجَلِبَ بِهَا الْمَوَاءَ عِنْدَ اسْتِنَادِ الْفَرْجِ: وَ مِنْهَا مَا يَمْزُكُ بِالْيَدِ، وَ مِنْهَا مَا يَمْزُكُ بِالْكَهْرِبَاءِ. ٢- آلةٌ فِي حَرَكِ السَّيَّارَةِ أَوْ نَحْوِهَا تَبْرَدُ مَاءَهُ.
- ١- پنبه که برقی، بادبزنی، دستی. ٢- پروانه جلوی رادیاتور اتومبیل.
- ❖ المَرْوُورُ: ١- مص: مَرْوُورٌ. ٢- تَجَارَةُ الْمَرْوَرِ: تَجَارَةُ الْبَضَائِعِ الَّتِي تَدْخُلُ بِلَدًا مِنْ الْبِلَدَانِ فِي طَرِيقِهَا إِلَى بِلَدٍ آخَرَ.
- حق ترانزیت.
- ❖ المَرْوُوضُ: (ز و هـ) ١- فَا. ٢- مَنْ حَرَفَتْهُ تَرْوِضُ بَعْضِ الْحَيَوَانَاتِ وَ تَذَلِيلُهَا وَ تَعْلِيمُهَا: «مَرْوُضٌ الْأَسْوَدُ».
- ١- فَا ٢- «مَرْوُضٌ الْأَسْوَدُ» شَرِبَ شَرَابَ بَاغِ حَشِشٍ.
- ❖ المَرْوُوقُ: ١- مص: مَرْوٌ يَمْزُقُ. ٢- المَخْرُوجُ مِنَ الدِّينِ وَ تَعَالِيهِ.
- ١- مص: مَرْوٌ يَمْزُقُ. ٢- مرتد شدن.
- ❖ المَرْوُوقَةُ: ١- مص: مَرْوَن. ٢- اللَّيْنُ فِي صَلَابَةٍ: «فِي طَبْعِهِ مَرْوَنَةٌ».
- ١- مص: مَرْوَن. ٢- نرمی در عین استحکام. «فِي طَبْعِهِ مَرْوَنَةٌ» در اخلاق و رفتار او نرمی و لطافت وجود دارد.
- ❖ المَرْوِيَّةُ: ١- طعامٌ مَرْوِيٌّ: «طَبَّحَ هِيَ». ٢- «عَشَبٌ مَرْوِيٌّ»: جِدٌّ، غَيْرُ زَدِيٍّ أَوْ ثَقِيلٌ. ٣- «هَنْبِتًا وَ مَرْبِنًا»: دَعَاءٌ لِلْأَكْلِ وَالشَّرَابِ.
- ١- غذای گوارا. ٢- عشب مَرْوِيٌّ: علوفه خوب. ٣- هنبیتا و مَرْبِنًا: دعائی است برای کسیکه غذا می خورد و یا آب می نوشد معادل «نوش جان». گوشت شود بچسبد به ران.
- ❖ المَرْوِيخُ: نَجْمٌ مِنَ السَّيَّارَاتِ يَظْهَرُ لِلْعَيْنِ الْمَجْرُودَةِ نَجْمًا أَحْمَرَ نَائِبَ الثُّورِ.
- سیاره مَرْيَخ.
- ❖ المَرْوِيضُ: ج: مَرْوِضٌ وَ مِرَاضٌ وَ مَرَضٌ، لِلْمَذْكُورِ وَالْمَوْثُتِ.
- ١- العلل، مَن بِهِ مَرَضٌ. ٢- «رَأَيْتُ مَرِيضًا»: فِيهِ انْخِرَافٌ عَنِ الصَّوَابِ. ٣- «عَيْنٌ مَرِيضَةٌ»: فِيهَا فُتُورٌ.
- ١- ناخوش. مذكور و مؤنث یکسانست. ١- علل، نائوان

✽ **المساحة:** ۱- مص سطح. ۲- قياس سطح قطعة من الأرض أو غيرها. ۳- «علم المساحة»: علم يبحث عن مقادير الخطوط والسطوح والأجسام.

۲- اندازه گیری سطح قطعه‌ای از زمین. ۳- علم المساحة: علمی است پیرامون خطوط و سطوحها و اجسام بحث می‌کند.

✽ **المساحيق:** (س ح ق) ما شق أو دق من الطيب أو غيرها مما يحل به المرأة وجهها أو جسمها.

بودر آرایش زنان.

✽ **المسحاس:** ۱- التشديد المسح. ۲- «مسح المسح»: المسح الذي يُسح به عند الحراثة أو دس التصح.

۱- بسیار لمس کننده. ۲- مساح المسح: دستگیره گاواهن جانی از گاواهن که با روی آن می‌گذارند.

✽ **المسافة:** (س و ف) البُعد، المسافة مسافات. فاصله. دوری. ج مساف و مسافات.

✽ **المسألة:** (س أ ل) ج مسائل. ۱- مص سأل. ۲- الحاجة. ۳- المطلب.

۱- مص سأل. ۲- نیازمندی. ۳- درخواست و طلب.

✽ **المسألة:** (س و م) من الجسد أو الجبل: تقبه و منافذه، كمنابث الشجر.

سوراخهای ریز موجود در بدن انسان روی پوست. مانند محل رویش مو بر روی پوست.

✽ **المسألة:** (س م) الشركة المسألة: شركة بشارك فيها عدة أشخاص.

شرکت سهامی که عده‌ای در سرمایه‌گذاری آن شرکت دارند.

✽ **المسألة:** (س و أ) الموب، النقص. عيبها، نقصها و کمبودها.

✽ **المسألة:** (س أ ل) ۱- مص ۲- ذوالمسوئية. ۲- كسبه مسؤليت دارد.

✽ **المسألة:** (س أ ل) ۱- ما يكون به الإنسان مسألماً و مطالباً بعمل يقوم به. ۲- ما يوجب الإنسان على نفسه الخضوع لما يشتمل عليه القانون من عقوبات و نحوها.

۱- مسؤلیت، تعهد. ۲- تعهد و پایبندی به قانون و مقررات.

✽ **المسألة:** (س ب ح) المكان الذي ينتج فيه، ج مسابح. استخراج مسابح.

✽ **المسألة:** (س ب ع) ۱- مص ۲- المهندسة: سطح محيط به سبع أضلاع متساوية.

۱- مص ۲- هفت ضلعی در علم هندسه.

✽ **المسألة:** (س ب ك) آلة لسبك الحروف، ج مسابك. كارگاه ریخته گری. قالب سازی. كارخانه ذوب فلزات. ج مسابك.

✽ **المسألة:** (س ب ك) آلة لسبك الحروف، ج مسابك. دستگاه قالب‌زنی، ریخته گری. ذوب فلز. ج مسابك.

✽ **المسألة:** (ح و ل) ۱- فا. ۲- الفير الممكن. ۳- الحال من الكلام.

۱- فا. ۲- غیر ممکن. ۳- محال.

✽ **المسألة:** (د ق ی) ۱- من كل شيء: ما دق منه واسترق. ۲- من الساعد: مقدمه مما يلي الربع.

۱- چیزهای بسیار نازک و باریک. ۲- مقدمه مما يلي الربع. ۳- من الساعد: ابتدای ساق دست از آرنج به پایین.

✽ **المسألة:** ساحة صغيرة مستديرة في الشوارع الكبرى تنتهي إليها عدة طرق.

میدان شهر که خیابانها بدان منتهی می‌شود.

✽ **المسألة:** (ر و ح) بيت الحلال، الكنيف. مستراح. توال.

✽ **المسألة:** (ر ق ی) ما رق من الشيء. نازک.

✽ **المسألة:** (ش ر ق) عالم أجنبي بحياة الشرق و علومه و آدابه و لغته و حضارته و مدنیاته.

مشرق. شرق شناس.

✽ **المسألة:** (ش ف ی) ۱- مص ۲- مكان يُقيم فيه المرضى و يسهر على معالجتهم و خدمتهم فيه أطباء و ممرضون و ممرضات، ج مستشفيات.

۲- بیمارستان. ج مستشفيات.

✽ **المسألة:** (ط ی ر) ۱- فا. ۲- الساطع المنتشر: «صبح مسطير، شر مسطير».

۱- فا. ۲- درخشان. «صبح مسطير، شر مسطير» صبح روشن. شر پراکنده شد.

✽ **المسألة:** (ع و ب) ۱- فا. ۲- الأجنبي الصالح بأداب الغرب و لغتهم و علومهم و تاريخهم و نحوها.

۲- شخص بیگانه و آگاه به زبان و ادبیات عرب و تاریخ آن.

✽ **المسألة:** (ع م ر) ۱- فا. ۲- الأجنبي المسيطر نهراً على بلد من البلدان من طريق الفلانة العسكرية، أو السياسية، أو الفكرية، أو التفوق الاقتصادي.

۱- فا. ۲- استعمارگر.

۲- مكان للاستشارات الطبية تابع لمعهد أو جمعية أو نحوها.

۳- مستشفى خاص صغير.

۱- مف ۲- جای مشاوره پزشکی وابسته به یک مؤسسه و سازمانی. ۳- درمانگاه کوچک.

❖ **المُسْتَجِدُّ:** (س ج د) ر. المَسْجِدُ، ج. مَسَاجِدُ.

❖ **المُسْتَجِدُّ:** (س ج د) ج. مَسَاجِدُ. ۱- الموضع الذي يُسَجَد فيه. ۲- بيت التَّجِدِّ والصلاة عند المسلمين. ۳- «المسجد الحرام»: الكعبة.

۱- جای سجده. ۲- خانه خدا که در آنجا مسلمانان نماز می گذارند مَسْجِد. ۳- المسجد الحرام: کعبه.

❖ **المُسْتَجِدَّة:** (س ج د) البساط أو الحَصِير الذي يُسَجَد عليه، ج. مَسَاجِد.

جانماز، ج. مَسَاجِد.

❖ **المُسْتَجِلَّة:** (س ج ل) آله تُسَجَّل الأصوات على شريط خاص يُحْفَظ.

دستگاه ضبط صوت.

❖ **مَسْنَح:** بِمَنْعٍ، يَمْسَحُ، مَسْحًا. ۱- الشيء: أزال الأثر عنه. ۲- «أو الشيء» بالماء أو الدهن: أمرٌ يده عليه به.

۱- آنچهیز را پاک کرد. ۲- «أو الشيء» بالماء أو الدهن: چیزی با آب و روغن پاک کرد.

❖ **مَسْنَح:** بِمَنْعٍ، يَمْسَحُ، مَسْحًا وَ مَسَاخَةً. الارض: فاسها و قشها. زمین را نقشه برداری کرد.

❖ **العِشَق:** ج. مَسُوق و أَمْسَاق. ۱- القوب من شعر. ۲- ما يُلبَس مِن نسج الشَّعر على البَسن تَقَشُّفًا و قَهْرًا للبدن.

۱- لباس موئی. لباس خشن. ۲- لباس خشن که بتن کنند تا که بدن به خشونت عادت کند.

❖ **المُسْنَخَة:** ۱- المرأة من مسخ. ۲- أثر خفيف يبق على ظاهر الجسم من إصابة ليد البتلة أو من المسخ. ۳- «عليه مَسْخَةٌ من جمال أو جلال»: أي أثر ظاهر.

۱- یکبار زدودن آثار از روی چیزی. ۲- اثر کمی که بر روی چیزی میماند مثل اثر مالیدن روغن با دست روی چیزی. ۳- «عليه مَسْخَةٌ من جمال أو جلال»: او نشانه‌ای آشکار دارد از زیبایی هیبت و بزرگی.

❖ **المُسْنَخ:** (س ح ق) ما يُسْنَخ به، ج. مَسَاقِق. هاون، ج. مَسَاقِق.

❖ **المُسْنَوِيُّ:** (س ح ق) ۱- مف. ۲- واحد المَسَاقِيق.

۲- چیزی که کوبیده شده، پودر از قبیل پودر رختشویی و امثال آن هر نوع پودر دیگر.

❖ **المُسْتَعْمَرَة:** (ع م ر) ۱- ما تَحْتَلُهُ دولة من الدول في غير بلادها قهرًا أو تدير شؤونه و تتمتع بمخبراته. ۲- طائفة من الناس تهاجر بلادها و تسكن بجمعة بلاد أخرى. ۳- طائفة من الناس أو الحيوان تعيش بجمعة، «مستعمرات النحل».

۱- کشورهایی که توسط استعمارگران اداره می شود. ۲- گروهی از مهاجران که دسته جمعی کوچ می کنند در کشور ثالث اقامت دارند. ۳- گروهی از مردم یا حیوانات که با هم زندگی می کنند. «مستعمرات النحل» کندوی زنبور عسل که دسته جمعی آنجا به زندگی می پردازند.

❖ **المُسْتَقْبَل:** (ق ب ل) ۱- مف. ۲- الزمان الآتي بعد الحال. ۱- مف ۲- آینده.

❖ **المُسْتَقَرُّ:** (ق ر ر) ۱- موضع الاستقرار. ۲- «ولكل بناء مُسْتَقَرٌّ»: أي غاية و نهاية.

۱- جای استقرار. ۲- لكل بناء مُسْتَقَرٌّ: هر بنایی را هدف و استقراری است.

❖ **المُسْتَقْدُّ:** (س د ن) ما يُسْتَدُّ إليه، ج. مُسْتَقْدَات. «أبرز الحامي مُسْتَدَاتِهِ في المحكمة».

سند

ج. مُسْتَقْدَات. «أبرز المحامي مستداته في المحكمة» وکیل در دادگاه سندها و دلائل خود را ارائه داد.

❖ **المُسْتَقْطَلِق:** (ن ط ق) ۱- فا. ۲- في اصطلاح المحاكم: قاضي. يطلب إلى أحد الأشخاص أن يؤدي ما يعرفه عن حادثة أو دعوى.

۱- فا. ۲- في اصطلاح المحاكم: بازپرس دادگاه.

❖ **المُسْتَقْفَع:** (ن ق ع) المكان الذي يجتمع فيه الماء طويلاً، ج. مُسْتَقْفَعَات.

آبگیر، برکه، هور، ج. مُسْتَقْفَعَات.

❖ **المُسْتَهْأَم:** (ه ي م) ۱- الهام القلب. ۲- «قلب مُسْتَهْأَم»: هائم، شديد الحب.

۱- کسیکه عاشق شده. ۲- قلب مستهآم: قلب شیفته، قلب بسیار عاشق.

❖ **المُسْتَهْل:** (ه ل ل) ۱- مف. ۲- المطلع: «مستهل القصيدة».

۱- مف. ۲- سر آغاز «مستهل القصيدة» آغاز قصیده.

❖ **المُسْتَوْذَع:** (و ذ ع) ج. مُسْتَوْذَعَات. ۱- مف. ۲- مكان الوديعه والحفظ. ۳- المكان الذي يُخزن فيه البضائع. ۴- مكان الولد من البطن.

۱- مف ۲- جای گذاشتن ودیعہ و امانت. ۲- انبار کالا.

۴- جای استقرار بچه در شکم مادر.

❖ **المُسْتَوْصَف:** (و ص ف) ج. مُسْتَوْصَفَات. ۱- مف.

﴿مَنْعَ: يَمْنَعُ. مَشْأً: هُوَ حَوْلُ صَوْرَتِهِ إِلَى صَوْرَةِ قَبِيحَةٍ. صَوْرَتِ أَوْ رَأْيِهِ شَكْلَ زَشْنِي دَرْأَوْرِدِ.

❦ **الْمَشْخُ:** ١- مَشَخَ: ٢- مَن حُوِّلَتْ صَوْرَتُهُ إِلَى صَوْرَةِ قَبِيحَةٍ، ج. مَشُوخٌ. ٣- اِعْتَقَادٌ بِالتَّغَالُفِ النَّفْسِ مِنْ بَدَنِ الْإِنْسَانِ إِلَى بَدَنِ حَيَوَانَ يَنْسِبُ فِي الْأَوْصَافِ.

۱- مص مُسَخَّجٌ ۲- کسیکه صورت او دگرگون شده است به شکل زشت. ج مُسُوخ. ۳- اعتقاد به تناسخ روح انسان به روح حیوان.

﴿مُضْمَرٌ﴾: مُسَيِّدُ الشَّيْءِ أَوْ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَدُّ عَلَيْهِ «مُسَدُّ الْغَضَلِ».
حِيزِي بَا دَسْت مَالَش دَاد. «مُسَدُّ الْغَضَلِ» غَضَلُهُ بَدَن رَا
مَالَش دَاد.

الفَصْدُ: (ص د د) ١- موضع السُّدِّ. ٢- «سُدُّ مَسَدُهُ»: قام بقامه.

۱- جای بستن. ۲- سِدِّ مَزْدَه: جای او را گرفت. قائم مقام او

١- مف. ٢- في الهندسة: سطح تحيط
به ستة أضلاع متساوية. ٣- سلاح ناري خفيف ذو قوة
صغيرة يُطلق منه الرصاص بالضغط على الزناد.

۱- صف ۲- در هندسه به شش ضلعی گفته می‌شود.

الْعُشُورُ: (س ر ب) ج مَسَارٍ. ١ - المَذْهَب. ٢ - من الماء:

۲۔ من الماء: محل جریان آب۔

٢- الفرّج، النبطة.

١ - آله جوفاء يُسارُ فيها.

دستگاهی است نو خالی که بوسیله آن پیغام می فرستند،

القشْرَجَة: (م ر ج) خشبة أو نحوها يوضع عليها

زی است که چراغ را روی آن می گذارند. ج مسارج.

المشترحة: (س ر ج) ر. الشراج. ج. مسارج.
المشترح: (س ر ج) ج. مسارج. ١ - المرعى. ٢ - مكان

تقع من خشب، في صالة أو في ساحة، تمثل عليه الروايات.
- جملة ما يخلفه الأديب من روايات تمثيلية: «مسرح

۱- چراگاه. ۲- مین ناثر. ۳- نمایشنامه. ۴- مسرح شکسپیر.

❖ **الفتوحات:** (س ر ح) رواية تمثل على المسرح.

❖ القسور: (س ر) ١- مف، ٢- الفرج.

الفَسْطَاطِيَّةُ: (س ط ب) ر، المُشْطَبَةُ.

المسقط: (س ط ب) مكان في البيت مرتفع قليلا يتخذ للقعود، ج مساطيب.

المُسَطَّح: (مسطح) ١- مف. ٢- في الهندسة: شكل يحيط

در هندسه شکلی است که چند ضلع گردا گرد آنرا گرفته‌اند.

مما أف ومسطح.

المستطرفة: (س ط ر) ما يُطَرَّب به الكتاب، ج مساطر.

المفتحة: (س ع ي) ج فصاع. ١- الشفي. ٢- المسلك.
تصرف.

١- سمي وكوشش. ٢- شيوه، راه و روش.
 الفسفاة: (س ع ي) المكرمة، ج ماع

زرگی. جوانمردی. ج مساع.
 الفسقور: (س ع ر) ج مساعیر. ۱- مف. ۲- المریص

۲- مف ۲- کسیکه در خوردن هر چه است. ۳- ده انه کم

قل وخرد.

سابقہ

١ - محل السقوط.

- جاي افتادن. ۲- مسقط الرأس: زادگاه.

را گرفت، به او چسبید.

لنك.

و شبو کرد.

❖ **الجمشك:** نوع من العُلب، يتكوّن من دم حيوان كالغزال. يرد من «الصين» و «الهند» حبواً سحراً، يذُكر و يؤثّر.

مشك مذکور و مؤثّر یکسانست.

❖ **الجمشكبة:** (س ك ب) أداة الشُكْب، ج مَسَاكِب.

ظرفي برای ریختن، ج مَسَاكِب.

❖ **الجمشكُن:** (س ك ن) المنزل، البيت

منزل. مسكن. خانه. ج مَسَاكِن.

❖ **الجمشكين:** (س ك ن) ر. المَسْكَن.

❖ **الجمشكُنات:** (س ك ن) أدوية فيها موادّ مخدّرة تهدّى الأرواح أو الأعصاب.

داروهای مُسكُن.

❖ **الجمشكُنة:** (س ك ن) ۱- الفقر. ۲- الدّل. ۳- الضعف.

۱- تهیدستی. فقر. ۲- خواری و مذلت. ۳- ناتوانی.

❖ **الجمشكين:** (س ك ن) ج مَسَاكِين و مسكينون، م يشكِين و يشكُنة. ۱- الفقير المحتاج أشدّ الاحتياج. ۲- الذي لا شيء له. ۳- المفقور الذليل الخاضع.

۱- فقیر بسیار تهیدست. ۲- شخص بی چیز. ۳- شخص خوار و ذلیل.

❖ **الفتسالة:** (س ل و) ۱- المكان الذي تكثر فيه التسلية. ۲- ما يدعول السُلُو.

۱- تفریبگاه. ۲- آرامش خاطر و خوشحالی.

❖ **الفتسلة:** (س ل ل) ج مَسَالَت و مَسَلَات. ۱- الإبرة الكبيرة التي تُخاط بها الأكياس الكبيرة و نحوها. ۲- عمود أثري على هيئة البسلة من آثار الفراعنة، طويل، مربع، محمّد الرأس.

۱- سوزن جوال دوزی. ۲- ستون هرمی شکل زمان فراعنة.

❖ **الفتسَلخ:** (س ل خ) ج مَسَالِخ. ۱- موضع السُلخ.

۲- المكان الذي تدنّج فيه المواشي و تُسلخ بإشراف هيئة رسمية كالبلدية، ثمّ تؤرّج منه اللحم على البائمين لبيعهم.

۱- جای سلاخی کردن. ۲- کشتارگاه صنعتی.

❖ **الفتسلک:** (س ل ک) الطريق، ج مَسَالِک.

راه. ج مَسَالِک.

❖ **الفتسلیم:** (س ل م) ۱- فَا. ۲- من كان على دين الإسلام.

۱- فَا. ۲- مسلمان.

❖ **الفتسلول:** (س ل ل) ۱- مف. ۲- المصاب بداء التل.

۱- مف. ۲- کسیکه دچار مرض سل است.

❖ **الفتسماز:** (س م ر) قضيب قصير من المعدن، محمّد الرأس، يُدقّ في الخشب أو غيره و يتخذ لتعليق الأوعية و تشيبتها، ج مَسَامِير.

میخ. ج مَسَامِير.

❖ **الفتسفع:** (س م ع) ۱- مص سمع. ۲- المكان الذي يُسمع منه، ج مَسَامِيع.

۱- مص سمع. ۲- جای شنیدن. ج مَسَامِيع.

❖ **الفتسفعنة:** (س م ع) المنفعة.

زن آوازخوار.

❖ **الفتسفعنة:** (س م ن) وعاء يوضع فيه الشمن أو اللحم المطبوخ الغزوان، ج مَسَامِين.

ظرف نگهداری روغن، ظرف نگهداری گوشت قورمه، ج مَسَامِين.

❖ **الفتسفن:** (س ن ن) ما «يُسَن»، أي يحمّد، به أو عليه، ج مَسَان.

سرهان تیز کردن چاقوچ مَسَان.

❖ **الفتسفن:** (س ن د) ر. المِسند.

❖ **المِسند:** (س ن د) ما يُستند إليه، ج مَسَانِد.

تکیه گاه. سند. ج مَسَانِد.

❖ **الفتسوفة:** (س و د) عند الكتاب أو الطّابعين أو الثّلايين: ما يُكتب أو يُطبع أول مرّة ثمّ يُراجع و يُنقح و يُضخّم، ج مَسَوِف.

چرکنویس.

❖ **الفتسبيح:** ج مَسَبَاح، و مَسَحِي ۱- لقب يسوع أو عيسى ۲- المسوح بالدهن. ۳- المسوح الوجه.

۱- لقب حضرت عیسی. چیزی که روغن مالی شده یا روغن پاک شده. ۲- کسیکه به صورتش چیزی مالیده شده.

❖ **الفتسبيح:** ۱- منسوب إلى المسيح ۲- من كان على المسيحية.

۱- منسوب به حضرت مسیح ۲- آنکه به دین مسیحیت است.

❖ **الفتسبيحية:** ديانة تُنسب إلى السيد المسيح.

دینی است که به حضرت عیسی نسبت داده می شود.

❖ **الفتسبيخ:** المشو الخلقه.

مسخ شده. از ریختن برگشته. بدشکل.

❖ **الفتسيرة:** (س ي ر) ۱- مص سَارَ يَسِيرُ. ۲- المسافة:

«بيتته على مسيرة ساعة». ۳- شبه مظاهرة يسير فيها جماعة من الناس تأييداً لحكم أو مطلب أو شجياً له.

۱- مص سَارَ يَسِيرُ ۲- مسافت «بيتته على مسيرة ساعة» خانه اش یک ساعت فاصله است. ۳- راهپیمایی برای تأیید یا محکومیت مسأله ای.

❖ **الفتسيس:** ۱- مص سَس. ۲- مسس الحاجة: ألجأؤها.

۱- مص سَس. ۲- نیازی که انسان را وادار به چیزی کند.

❖ **الفتسيل:** (س ي ل) ۱- مص سَال. ۲- غسل الماء: موضع

سِيلة، ج مَسَائِل و مَسِيلَة و مَسْلَان.

جای جاری شدن آب ج مَسَائِل و مَسْل و مَسِيلَة و مَسْلَان.

۱- مف ۲- چیزی که چند نفر در آن سهیمند و مصلحه مشترکه عمل مشترکه مصلحت مشترک، کار مشترک.

❖ **المُشْفَى:** (ش ر ی) ۱- فا. ۲- هو من أعظم التجوم السيارة حباً و من أشدها لمعاً.

۱- فا ۲- سیاره مشتری که از همه سیارات درخشانتر و بزرگتر.

❖ **المُشَقَّات:** (ش ق ق) فی الصرف: هي الکلمات المأخوذة من أصل الفعل، كأسماء الفاعل، وأسماء المفعول، ونحوها.

در علم صرف کلماتی را گویند که از فعل گرفته شده مانند اسم فاعل و اسم مفعول و غیره.

❖ **المُشَقَّل:** (ش ت ل) ج مشاتل. المكان الذي تُزرع فيها القراس و تُنمى ثم تؤخذ منه لزراعة في مكان آخر، ج مشاتل.

نهالستان

❖ **المُشَجَّ:** منبت الشجر، ج مشاجر.

جای رویش درخت. درختزار. ج مشاجر.

❖ **مُشَجَّ:** مُشَجَّ: المرض عند بعض المسحین: مسحه بالزيت المقدس.

نزد نصاری مریض را با روغن مقدس پاک نمود.

❖ **المُشَجَّد:** (ش ح ذ) المِسَن، ج مشاجد.

سنگ کارد تبرکن. ج مشاجد.

❖ **المُشَخَّر:** (ش ح ر) مكان يُحوَّل فيه المطب إلى قُحم، ج مشاجر.

جای تبدیل همزم به زغال. ج مشاجر.

❖ **المُشَقَّة:** (ش د ه) ثوب من المطاط أو غيره تشد به المرأة خصرها و ردفها، ج مشدات.

شکم بند. ج مشدات.

❖ **المُشْرَب:** (ش ر ب) موضع الشرب، ج مشارب.

آبشخور. ج مشارب.

❖ **المُشْرَبَة:** (ش و ب) ج مشارب. ۱- الموضع الذي يُشرب منه. ۲- الترفة التي يجتمعون فيها على الشرب.

۱- آبشخور. ۲- جای خوردن شراب.

❖ **المُشْرَبَة:** (ش و ب) ر. المَشْرَبَة.

❖ **المُشْرَب:** (ش ر ط) آلة يُشَق بها الجلد و ما شابهه، ج مشارب.

چاقوی جراحی، چاقوی کندن پوست، ج مشارب.

❖ **المُشْرِق:** (ش ر ق) ج مشارق. ۱- المكان الذي تشرق عليه الشمس. ۲- المكان الذي تشرق منه الشمس. ۳- البلاد

❖ **مُشْرِق:** يُشْرِقُ: شَهِياً وَ قِشَاءً (م ش ی) نقل القدم من مكان إلى مكان.

راه رفت.

❖ **مُشْرِق:** مُشْرِق: مُشَاءً (م ش ی) يَطْنُهُ: استطلق.

دچار اسهال شد.

❖ **مُشْرِق:** مُشْرِق: مُشَاءً (م ش ی)؛ جعله يمشي.

او را وادار به راه رفتن کرد.

❖ **المُشَاء:** الكثير المشي.

بسیار راه روند.

❖ **المُشَاء:** من الجنود: الرجال الذين يحاربون على الأقدام، لا يطعنون خيلاً و لا يركبون مصلحات.

سربازان پیاده نظام.

❖ **المُشَارِف:** (ش ر ف) مُشَارَفُ الارض: أعاليها.

قسمتهای بلند زمین.

❖ **المُشَاع:** (ش ی ع) ر. المُشَاع.

❖ **المُشَاع:** (ش ی ع) ۱- مف. ۲- من الاسهم أو الاراضي أو نحوها: المشترك الذي لم يتم و لم يُحْد. ۳- الذائع: المنتشر: «حديث أو حيث مُشَاع». ۴- «من القرى»: ما اشترك فيه عامة أهاليها من الأراضي.

۱- سهم مشترک زمین مشترک که هنوز تقسیم نشده است.

۲- شایع. بر ملا شده «حديث او صبت مُشَاع» سخنان یا آوازه شایع شده، بر ملا شده. ۴- من القرى: روستاهائی که همه مردم در زمینهای زراعی یا یکدیگر شرکت دارند.

❖ **المُشْمُوم:** (ش أ م) الذي يجرُّ الشوم، ج مشائيم.

چیز نامیمون. چیز شوم.

❖ **المُشْمُوك:** (ش ب ك) ۱- مف. ۲- نوع من الحلوى.

۱- مف ۲- نوعی از شیرینی.

❖ **المُشَقَّت:** (ش ت و) ج مشقات. ۱- زمان الشتاء.

۲- موضع الشتاء. ۳- موضع الإقامة في الشتاء.

۱- زمان زمستان. ۲- جای زمستان. ۳- جای اقامت و سکونت در زمستان. فلاق.

❖ **المُشَقَّة:** (ش ب ه) ۱- فا. ۲- من الامور: المُشَلِّس، المُشَكِّل.

۱- فا ۲- کارهای مشکل. کارهای سخت و نامعلوم.

❖ **المُشْتَرِع:** (ش ر ع) ۱- فا. ۲- واضح الشرائع.

۲- واضح شرع.

❖ **المُشْتَرَك:** (ش ر ك) ۱- مف. ۲- ما كان لعدة أشخاص فيه حصّة، «مصلحة مشتركة، عمل مشترك».

العربية الشرقية.

۱- جانیکه غور شید بر آن می تابد. ۲- خاور. ۳- کشور های عربی خاوری.

❖ الفُشْرُوب: (ش ر ب) ۱- مف. ۲- کلّ ما یُشْرَب.

۱- مف. ۲- هر نوشیدنی.

❖ الفُشْرُوع: (ش ر ع) ۱- مف. ۲- المسدّد: «رُبع مشروع». ۳- ما جوزه الشّرع. ۴- ما یُراد فعله، ج مشاریع و مشروعات «مشرع انشائی» «مشرع اقتصادی».

۱- مف. ۲- هدف گیری شده. «رُبع مُسدّد» نیزه هدف گیری شده. ۲- آنچه که شرع اجازه داده. ۳- آنچه که قرار است انجام شود. طرح ج مشاریع و مشروعات «مشرع انشائی. مشرّع اقتصادی» طرح زیربنائی طرح اقتصادی.

❖ مُشَطّ: یُشَطُّ وَ یُشَطُّ. مُشَطّاً. الشّعر: سرّحه و خلّص بعضه من بعض.

موی سر را شانه زد.

❖ مُشَطّاً: مُشَطّاً. الشّعر: سرّحه و خلّص بعضه من بعض.

موی سر را شانه زد.

❖ المُشَطّ: ر. المُشَطّ، ج أمشاط.

❖ المُشَطّ: آلة من خشب أو عظم أو غيرها ذات أسنان یُشَرَح بها الشّعر و یُخلّص بعضه من بعض، ج أمشاط و میشاط. شانه، ج أمشاط و میشاط.

❖ المُشَقَّل: (ش ل) القنديل، ج مشاعیل.

چراغ. مشعل، ج مشاعیل.

❖ المُشَقَّل: (ش غ ل) ممل الأفعال البدویّة أو الصناعات الخفیفة، ج مشاعیل.

کارگاه کارهای دستی یا صنایع سبک ج مشاعیل.

❖ المُشَفَّر: (ش ف ر) شفة الجبل، ج مشافر.

لب شتر، ج مشافر.

❖ مُشَقّ: یُشَقُّ. مُشَقّاً. ۱- السیف: انترعه و أخرجه. ۲- الشّعر: مشطه. ۳- ع بالوسط: غریبه به. ۴- الشی: جذبه لیبت.

۱- شمشیر را از نیام بیرون آورد. ۲- الشّعر: موی سر را شانه نمود. ۳- ع بالوسط: او را با شلاق زد. ۴- الشی: چیزی را کشید تا اینکه کش پیدا کند، اندکی بلند شود. پهن شود.

❖ المُشَقَّة: (ش ق ق) ج مشاقّ و مشقّات. ۱- مص شقّ. ۲- الحنة. ۳- الصوبة. ۴- اتصب والجهد.

۱- مص شقّ. ۲- سختی و محنت. ۳- دشواری و مشکلات.

۴- خستگی و کوشش.

❖ المُشَكّ: (ش ک ک) ما یُشَكُّ به.

مشکوک.

❖ المُشْكِل: (ش ک ل) ۱- غا. ۲- المُشْكِلَة.

❖ المُشْكِلَة: (ش ک ل) الأمر الصعب المُتّیس، ج مشاكل.

کار دشوار و سخت. کار مشتی. ج مشاكل.

❖ المُشْمِض: ۱- شجر یؤکل ثمره. ۲- ثمر المشمش. وهو أصفر اللون ذو نواة، بعضه حلو وبعضه مرّ. یُتَّخذ منه الزببات و نحوها.

۱- درخت زرد آلو. ۲- زرد آلو.

❖ المُشْمِض: (ش م ع) ۱- مف. ۲- نسج من المطاط لا یحترق الماء یُلبس إثناء المطر.

۲- بادگیر ناپلونی که در زمستان یا کوهنوردی بر تن می کنند.

❖ المُشْمِل: (ش م ل) ج مشامل. ۱- ثوب واسع یُشتمَل به. ۲- الملحفة.

۱- اورکت. ۲- لحاف.

❖ المُشْمِلَة: (ش م ل) ر. المُشْتَل.

❖ المُشْمِلَة: (ش ن ق) ج مشائق. ۱- مکان الشّتی. ۲- آلة الشّتی.

۱- جای دار زدن. ۲- چوبه دار.

❖ المُشْمِلَة: (ش ن ق) ر. المُشْتَة.

❖ المُشْمِلَة: (ش ه د) ج مشافده. ۱- محضر الناس. ۲- مجتمع النّاس. ۳- منظر فی الفصل من الروایة التّیالیّة.

۱- در برابر دید مردم. ۲- گرد همائی مردم. ۳- بخشی از نمایشنامه سینمائی یا تأثیر.

❖ المُشْمُود: (ش ه د) ۱- مف. ۲- مِنْ الإیام: ما یجتمع فيه النّاس لأمر هامّ.

۱- مف. ۲- روزی که مردم برای کار مهم دور هم گرد هم می آیند.

❖ المُشْمُود: (ش ه د) ج مشاهیر. ۱- مف. ۲- الشّهر.

❖ المُشْوَاف: (ش و ی) آلة لشي اللحم أو غيره، ج مشافر. کباب بز، ج مشافر.

❖ المُشْوَرة: (ش و ر) ۱- ما یُشار به. ۲- النصیحة.

۱- وسیله اشاره. ۲- پند و اندرز.

❖ المُشْویفة: (ش ی أ) ۱- مص شاة. ۲- الإرادة.

۱- مص شاة. ۲- اراده و خواست.

❖ المُشْویب: (ش و ب. ش ی ب) ۱- مص شابّ یُشویب.

۲- ابیضاض الشّعر. ۳- یسنّ الشّنب.

۱- مص شاب بُشِيْب. ۲- سید شدن موی سر. ۳- سن سالخوردگی.

❖ **الفُشْمِير:** (ش و ر) ۱- فا. ۲- فی الجیش: ضابط کبیر یصل أعلی رتبة عسکرية (مارشال).

۱- فا. ۲- بالاترین رده نظامی در ارتش. ارتشبد. مارشال.
❖ **فُش:** فُش و فُش. مُصْأ. الشیء: شربه شراباً رفیقاً مع جذب نفس.

چیزی را با مکیدن نوشید.

❖ **الفُص:** ۱- مص نَصْ فُص. ۲- فُصْبُ المَص: نصب الشکر. نی شکر. نی مکیدن مایعات، نوشابه.

❖ **الفُصَاب:** (ص و ب) ۱- مف. ۲- الإصابة: الشدة، البلیة: «ألم به مصاب ألم».

۱- مف. ۲- دچار مشکل یا مریض شد. دشواری، بلا. «ألم به مُصاب الألم: دچار بلای بسیار دردناکی شد.

❖ **الفُصَابِیح:** (ص ب ح) مصایحُ السماء: النجوم. ستارگان آسمان.

❖ **الفُصَال:** (م و ص د) ص ی (د) موضع الصيد: ج مُصاید. شکارگاه، ج مُصاید.

❖ **الفُصَالِیَّة:** (ص د ر) ۱- مص صاذر. ۲- هي أن تعتمد الحكومة إلى انتزاع الاملاک المسقولة أو غیر المسقولة (أرض، سِیارة، سلاح، مال، بضاعة مؤبّدة، الخ...) من أحد المصالحین، أو المحکوم علیهم، أو الذین ینالهم قانون من القوانين، والاحتفاظ بها مؤقّتاً أو أبداً، أو بیعها، أو توزيعها علی بعض الناس.

۱- مص صاذر. ۲- مصادرة اموال منقول و غیر منقول توسط دولت از مخالفان یا محکومان از طرف دولت و توزیع آن اموال بین مردم.

❖ **الفُصَاویع:** (ص ر ع) ۱- فا. ۲- صاحب حرفة المصارعة أو لعبتها.

۱- فا. ۲- کشتی گیر.

❖ **الفُصَارَعَة:** (ص ر ع) ۱- مص صَارَع. ۲- لعبة ریاضیة تخضع لأصول وقواعد یمتثل قیها شخصان من غیر سلاح، و یمحاول کُلُّ منهما التغلب علی الآخر. بشتیبت کتفیه أرضاً أو بالثقات. و من أشهر أنواعها: المصارعة الحرة، و المصارعة الرومائیة - البونائیة. ۳- «مصارعة الثیران»: لعبة تخیری فی حلبیة واسعة مکشوفة، یمارح قیها أحد الرجال ثوراً مسهّجاً و یمحاول أن یقتله. شاعت فی «أسبانیة» و بعض البلدان الأخری.

۱- مص صَارَع. ۲- ورزش کشتی. ۳- مصارعة الثیران: سابقه گاوبازی در اسپانیا.

❖ **الفُصَاهِن:** ما یُص من الشیء، مکیده شده.

❖ **الفُصَاصَة:** ما یُص من الشیء، دستگاه مکیده، پستانک.

❖ **الفُصَاغ:** (ص و غ) الحلی المصوغة. زیورات ساخته شده.

❖ **الفُصْب:** (ص ب ب) موضع الانصباب، ج مُصاب: «مصّب الثیر».

جای ریخته شدن آب یا رودخانه به دریا یا دریاچه «مُصّب النهر» ج مُصاب.

❖ **الفُصْبِی:** (ص ب ب) آلة لصب الأحراف، ج مُصاب. دستگاه حروف چینی ریخته گری حروف. ج مُصاب.

❖ **العُصْبِاح:** (ص ب ح) السراج، ج مُصابیح. چراغ، ج مُصابیح.

❖ **الفُصْبِیَّة:** (ص ب غ) مکان الصُنع، ج مُصابیح. جای رنگ زدن نقاشی کردن، ج مُصابیح.

❖ **الفُصْبِیَّة:** (ص ب ن) محل الصابون، ج مُصابین. کارگاه صابون سازی، ج مُصابین.

❖ **الفُصْح:** (ص ح ح) ج مُصْحَات و مُصَاخ. ۱- موضع الصحة. ۲- مستشفى الأمراض الصدریة خصوصاً.

۱- درمانگاه، آسایشگاه. ۲- بیمارستان امراض ریوی.

❖ **الفُصْحَة:** (ص ح ح) مستشفى الأمراض الصدریة خصوصاً.

بیمارستان امراض ریوی.

❖ **الفُصْحَف:** (ص ح ف) ج مُصاحف. ۱- مف. ۲- مجلد أو كتاب یضم مجموعاً من الصحف المکتوبة. ۳- القرآن.

۱- مف. ۲- کتاب. ۳- قرآن.

❖ **الفُصْحَف:** (ص ح ف) ر. المُحْتَف.

❖ **العُصْدَاق:** (ص د ق) ما یكون شاهداً و دلیلاً علی الصدق: «إن هذا الحادّث مصداق لتفکیرک».

دلیل درست بودن چیزی «إن هذا الحادّث و مصداق لتفکیرک» این حادثه دلیل فکر و اندیشه توست.

❖ **الفُصْدُور:** (ص د ر) ج مُصادر. ۱- مص صَدْر. ۲- موضع الصدور. ۳- ما یصدر عنه الشیء: «العلم هو مصدر الرق».

۱- مص صَدْر. ۲- جای صدور چیزی. صادر شدن. ۳- مرجع «العلم هو مصدر الرق» علم مرجع پیشرفت است.

❖ **الفُصْدُور:** (ص د ر) ۱- مف. ۲- متن یشکو صدره.

٣- السلول.

١- مف ٢- كسيكه درد سينه دارد. ٣- سلول. دچار مرض ريوي شده.

المبعض: ج أصمار و مُسُور. ١- الصُّمغ، الناحية. ٢- المدينة.

١- ناحيه. مُنطقة. ٢- شهر.

المبصرع: (ص ر ع) من الباب: أحد غلقيه أو جزئيه. ج مصاريع.

لنكه در ج مصاريع.

المصنوع: (ص ر ع) ج مصارع. ١- مص صرع. ٢- مكان الطُّرْع. ٣- مصارع الهاربين: أماكن مقلتهم.

١- مص صرع ٢- جاي زمين خوردن. ٣- مصارع المحاربين: قتلگاه.

المصريف: (ص ر ف) مؤنسة رسمية أو خاصة توضع فيها الأموال والدواجن، ج مصارف. وتُعرف «البنك».

بانك. ج مصارف.

المُصْطاف: (ص ي ف) ١- فا. ٢- المكان الذي يقيم به الناس في الصيف.

١- فا ٢- شهر ييلاق. شهرهای سياحتی در تابستان.

المبصطبة: (ص ط ب) مكان مرتفع قليلاً يُجْلَس عليه. ج مصاطب.

سکو. ج مصاطب.

المُصْطَفِي: (ص ف و) ١- مف. ٢- المختار.

١- مف ٢- برگزيده شده.

المُصْطَكِي: شجر كالعلم له ثمر يميل إلى المرارة، يُستخرج منه صمغ يُملِك.

درختی است مانند درخت سفر که صمغی دارد مانند سفر. المبعثرة: (ص ع د) جهاز بشكل غرفة صغيرة في البيئات

والستشفيات ونحوها يُستَمر بالكهرباء ويصد به الناس إلى الطيقات العالية ويزلون به منها. ج مصاعد.

آسانسور، آسان بر. ج مصاعد.

المُضْطَب: (ص ف ب) ج مضاب. ١- موضع الحرب حيث تكون الصفوف. ٢- الموقف في الحرب. ٣- موضع الصف.

١- ميدان نبرد. ٢- جایگاه در جنگ، نقش در جنگ. ٣- جای صف.

المبصفاة: (ص ف و) ما يُضَل به. ج مصاف: «مصفاة الأبريق، مصفاة النفط».

دستگاه صاف کن آبکش. بالونه. ج مصاف. «مصفاة النفط»

بالونه نفت. «مصفاة الأبريق» صاف کن آفتابه.

المُضْطَب: (ص ف ح) ١- مف. ٢- المنطى بالمفاتيح.

١- مف ٢- زره پوش. فولادی.

المُضْطَحَّة: (ص ف ح) سِجارة حربية مُطبَّاة بمفاتيح فولاذ و مزودة بدفع، ج مُضْطَحَات.

زره پوش که دارای تسوپ و مسلسل سنگین است ج مُضْطَحَات.

المبضغ: (ص ق ع) ج مصالغ. ١- البليغ: «خطيب مصقع». ٢- المال الصوت.

١- گویا، سخنور، بلیغ. «خطیب مصقع» سخنران گویا. ٢- کسبک حدابش بلند و رساست.

المضكوكات: (ص ك ك) ما يُضْرَب من النقود الحديثة. سكه های پول.

مفضل: يُضَل. مُضَلَّ و مُضَوَّلًا. ١- الجبى أو نحو: قطر، جرئ ماؤه قطرة قطرة. ٢- الجرح: سال منه شيء سير.

١- آب پتیر قطره قطره ریخت. ٢- الجرح: زخم اندکی خونریزی کرد.

مفضل: يُضَل. مُضَلَّ اللين: وضعه في خرق ليظهر ماؤه.

ماست را در کیسه ای ریخت تا اینکه آب آن بریزد.

المغضل: ج مغضول. ١- مص تضل. ٢- من اللين أو نحو: ما يُستخرج منه من الماء. ٣- أنواع من الأدوية السائلة تُحقن في

الجسم للتنفذية أو غيرها.

١- ماست که آبش را گرفته باشند. ٣- انواعی از سرم.

المُضْطَلِي: (ص ل و) موضع الضلأة.

نمازخانه. مسجد.

المُضْطَلَحَة: (ص ل ح) ج مصالح. ١- ما يبعث على الصلاح. ٢- ما يتطاهه الإنسان من الأعمال الباطنة على التلغ.

٣- المنفعة: «أنه يعمل لمصلحته الشخصية».

١- صلاح و مصلحت. ٢- کارهایی را که انسان انجام می دهد به امید سود و بهره. ٣- منفعت. سود. بهره. «أنه يعمل لمصلحته الشخصية» او برای منفعت خویش کار می کند.

المُضْطَحَّت: (ص م ت) ١- مف. ٢- ما لا جوف له. ٣- «باب مُصَّت»: مغلق مبهم. ٤- «جدار مُضْطَحَّت»: لا فرجة فيه.

١- مف ٢- توپر. ٣- باب مصمت: در بسته شده. ٤- جدار مُصَّت: دیوار بدون روئنه و شکاف.

المُضْطَم: (ص م م) ١- فا. ٢- الثابت الماضي في الأمور. ٣- «مضمم الأرياء»: من يضع صور الأرياء للأثواب.

- ۱- فا ۲- کسیکه تصمیم گرفته است. ۳- مصمم الأزياء: کسیکه الگوی لباس را در روزنامه می‌گذارد.
- ❖ المصنّع: (ص ن ع) دار الصناعَة، ج مصانع، «مصنّع السّارات».
- کارگاه. ج مصانع «مصنّع السّارات» کارخانه اتومبیل سازی.
- ❖ المصنّف: (ص ن ف) - مصف. ۲- الكتاب المؤلف، ج مصنّفات.
- ۱- مصف ۲- کتاب تألیف شده. ج مصنّفات.
- ❖ المصنّو: (ص و ر) ۱- مصف. ۲- الجغرافيا: الخارطة.
- ۱- مصف ۲- نقشه جغرافیائی.
- ❖ المصنّو: (ص و ر) ۱- فا ۲- من حرّثه التصوير.
- ۱- فا ۲- عکاس.
- ❖ المصنّورة: (ص و ر) آلة تنقل سوز الكائنات بفعل الضوء.
- دستگاه پخش عکس و فیلم.
- ❖ المصنّول: (ص و ل) إثناء يتّفق فيه الكلّس، ج مصاويل.
- ظرفی است برای خیسانیدن آهک. ج مصاويل.
- ❖ المصنّیة: (ص و ب) الشّدّة، البلیئة، المكروه، ج مصائب و مصاوب و مصیبات.
- شدت. سختی. گرفتاری. ج فصائب و مصارب و مصیبات.
- ❖ المصنّیة: (ص ی د) ما یصاد به. ج مصائد و مصاید.
- تله، تور شکار. ج مصائد و مصاید.
- ❖ المصنّیون: (م ص و ر، ص ی د) ۱- مص صاير یصیر.
- ۲- منتهی الأمر و عاقبتی، ج مصاير و مصاير. ۳- المیّ، أي ما ينتقل إليه الطعام بعد المعدة، ج مصیران و أرضیة، ج مصايرین.
- ۱- مص صاير یصیر ۲- پایان کار. ج مصاير و مصاير.
- ۳- روده. ج مصرا و أمّیة. ج مصايرین.
- ❖ المصنّیض: نوع من الحیوط القویة.
- نومی از نخهای نیرومند برای بستن کمر بجای کمر بند.
- ❖ المصنّیف: (ص ی ف) المكان الذي یقیم الناس به فی الصیف، ج مصایف.
- شهرهای ییلاقی. ج مصایف.
- ❖ مصنّی: یصنّی و یصنّو. مُصنّیا و مُصنّوا. (م ض ی) التي: ذهب، خلا.
- سپری شد. پایان یافت. خالی شد.
- ❖ مصنّی: یصنّی و یصنّو. مُصنّوا (م ض ی) سبیلَه او یسبیلو: مات.

- درگذشت. مُرد.
- ❖ مصنّی: یصنّی و یصنّو. مُصنّاء و مُصنّوا. (م ض ی) علی الامر: داویم.
- آن کار را ادامه داد.
- ❖ مصنّی: یصنّی، مُصنّاء. (م ض ی). السیف: قطع. شمشیر بُرید.
- ❖ المصنّار: (ض ر ع) ۱- فا. ۲- المُشابه.
- ۲- شبیه و مانند و همگن.
- ❖ المصنّاف: (ض ی ف) موضع الضایفة.
- جای مهمانی.
- ❖ المصنّج: (ض ج ع) موضع الاضطجاع، ج مضاجع.
- جای خوابیدن دراز کشیدن. ج مضاجع.
- ❖ المصنّعة: (ض خ غ) ج مضاع و مضخّات ج مضاع و مضخّات. ۱- قصبه فی جوفها خشبة أو حديدة یُرمی بها الماء من الفم. ۲- آلة تُرفع بها الماء من الآبار.
- ۱- نی طئی که بوسیله آن آب را از دهان بیرون می‌ریزند.
- ۲- تلعبه آب.
- ❖ المصنّوب: (ض و ب) من السیف: حدّه، ج مضارب.
- لبه تیز شمشیر. ج مضارب.
- ❖ المصنّوب: (ض و ب) ج مضارب. ۱- مکان الضرب أو زمانه. ۲- «كرة المضرب»: لعبة یاضیة یتبادل فیها شخصان أو أربعة قذف كرة صغيرة فوق شبكة منصوبة فی ملعب، یضربان من المصارین الشبکة ذی مقبض من خشب.
- ۱- مکان یا زمان زدن. ۲- «كرة المضرب»: توپ تنیس روی زمین. که بازیکنان آن یکدیگر مقابل یکدیگر یا دویه دو.
- ❖ المصنّوب: (ض و ب) ج مضارب. ۱- ما یطرَب به.
- ۲- الحَیمة العظیمة.
- ۱- چیزی که با آن ضربه می‌زنند. ۲- خیمه بزرگ.
- ❖ المصنّوّة: (ض و ر) الأذى، الضّرر، ج مضار.
- آزار و اذیت. ضرر و زیان. ج مضار.
- ❖ المصنّض: ۱- وجع المصبیة. ۲- اللّبن الحامض.
- ۳- وفعل ذلك علی مُصنّض: أي علی كره.
- ۱- درد و رنج گرفتاری و مصیبت. ۲- ماست ترش. ۳- فعل ذلك علی مُصنّض: آن کار را از روی بی میلی انجام داد.
- ❖ المصنّطج: (ض ج ع) ر. المصنّج.
- ❖ مصنّ: یصنّ و یصنّو. مُصنّفاً. ۱- الطعام: لاکه پلستانه.
- ۲- الکلام: لاکه و لم یبتّه فصیحاً.
- ۱- غذا را جوید. ۲- الکلام: سخن را نامفهوم بیان کرد.

دختر مهماندار در هواپیما.

❖ **المُضَفِّيَّة**: (ض ي ق) ج مضایق. ۱- قطعة من البحر بنى أرضين: «مضيق جبل طارق». ۲- ما ضاق من الأماكن والأموار.

۱- تنگه. ۲- جاهای تنگ و باریک.

❖ **مَضَطٌّ**: مُضَطٌّ. مُضَطٌّ. ۱- الشيء: مَدَّهُ. ۲- خطه أو خطوه: مَدَّهُ. وُسَّعَهُ. ۳- أصابعه: مَدَّها كأنه يخاطب بها. ۴- شدقه: مَدَّ في كلامه.

۱- چیزی را کشید. ۲- خطه او خطوه: خط خود را کشید، گامهایش را باز کرد. ۳- اصابعه: با انگشتها اشاره کرد گویی که میخواهد کسی را مورد خطاب قرار دهد. ۴- شدقه: به هنگام سخن گفتن دهانش را زیاد باز کرد.

❖ **المضطار**: (م ط ر ط ي ر) أرض تُسَوَّى لتسطح عليها الطائرات وتُقلع منها، وتقوم بجوارها أبنية تضم الموظفين الرحيمين وموظفي شركات الطيران، وأبراج المراقبة، وغيرها. ج مضطارات.

فرودگاه. ج مضطارات.

❖ **المُطَاوِذَة**: (ط ر د) طائرة سريعة تُتَخَذُ لطاردة طائرات العدو وأحداته البرية أو البحرية. هواپیمای جنگنده.

❖ **المطاطة**: مادة لزجة تحصل من تجريد سائل يُستخرج من بعض الأشجار في المناطق الاستوائية، تُتَخَذُ لصناعة بعض الأنسجة والأحذية والأدوات المدرسية، وخصوصاً صناعة الإطارات للسيارات ونحوها. پلاستیک. کاجو.

❖ **المطاف**: (ط و ف) موضع الطواف: «كان هذا البلد خاتمة مطاف المسافر». مطاف المسافر.

جای گردش کردن. «كان هذا البلد خاتمة مطاف المسافر: این شهر آخرین محل دیدار مسافر بود.

❖ **المطبخ**: (ط ب خ) ج مطابخ. ۱- الموضع الذي يُطبخ فيه. ۲- طائفة أصناف الطعام التي تُعرف لشعب من الشعوب: «المطبخ الشرقي».

۱- اتاق پخت و پز غذا. آشپزخانه. ۲- انواعی از غذا که اختصاص به یک ملت دارد. «المطبخ الشرقي» پخت و پز مشرق زمین.

❖ **المُطَبَّعة**: (ط ب ع) ج مطابخ. ۱- موضع الطبخ. ۲- الآلات المستعملة في الطبخة.

۱- چاپخانه. ۲- دستگاههای چاپ کتاب.

❖ **المُضَفَّة**: قطعة لحم أو غيره تُضَغَّج، ج مُضَغ.

تکه گوشت یا چیزی دیگر که جویده می شود. ج مضغ.

❖ **المُضَغَط**: (ض غ ط) آلة لقياس الملو و معرفة أحوال الطقس، ج مضاعط.

دستگاه اندازه گیری فشار هوا. ج مضاعط.

❖ **المُضَلَّع**: (ض ل ع) ۱- مف. ۲- ذو الأخلاق. ۳- شكل هندسي ذو خطوط هي «الأخلاق»، وأطراف هي «الرؤوس»، ومنه أنواع.

۱- مف. ۲- چند ضلعی. ۳- شکل هندسی است دارای چند ضلع، این شکل دارای انواع مختلف است.

❖ **المُضْغَمَان**: (ض م ر) ج مضامير. ۱- الموضع الذي تُضْغَر فيه الخيل وتسايق. ۲- مدة تضيير الخيل. ۳- غاية القوس في السباق، واستمرت للفسحة والجمال، نحو: «مضار الطب، مضار العمل».

۱- جای پرورش اسب برای مسابقه اسب دوانی. ۲- زمان پرورش اسب برای مسابقه. ۳- آخرین حد مسافت اسب دوانی. گاهی برای زمینه بکار می رود مانند مضمار الطب. مضمار العمل: زمینه پزشکی، زمینه کاری. ❖ **مُضْمَض**: مُضْمَضَةٌ. مُضْضَاً و بِضْضَاً. الماء في فيه: حرّكه وأداره فيه.

آب را در دهان مضمضه کرد.

❖ **المُضْمُون**: (ض م ن) ج مضامين. ۱- مف. ۲- المُتَوَرَّى. ۳- من الجملة: ما يُفهم منها، فمواها. ۴- من الرسائل: ما يُرْسَل بشأن البريد و كفايته.

۱- مف. ۲- مضمون. ۳- مفهوم جمله. ۴- من الرسائل: نامه های سفارشی و تضمینی.

❖ **المُضْضِيف**: (ض ي ف) ج مضایف. ۱- الكثير الضيوف. ۲- الحس استقبال للضيوف.

۱- کسیکه مهمان فراوان دارد. ۲- کسیکه به نیکی و خوبی از مهمان پذیرایی می کند. ❖ **المضضين**: اللب الحامض.

ماست ترش.

❖ **المُضْطِيعَة**: (ض ي ع) ما يسبب الضياع، ج مضاع: «الرذيلة مضیعة للأخلاق».

علت گم کردن، گم شدن و نابودی. «الرذيلة مضیعة للأخلاق» یعنی اخلاق را نابود می کند.

❖ **المُضْطِيفَة**: (ض ي ف) الفاتة التي تُعْفَى براحه المسافرين في الطائرات.

● **المُطَبَّعة:** (ط ب ع) آلة الطبع، ج مطابع.

دستگاه چاپ، ج مطابع.

● **المُطَبِّق:** (ط ب ق) ۱- فا. ۲- الجنون أو الجهل المُطَبِّق؛

الذي يصيب صاحبه و يمتد.

۱- جنون و جهل و نادانی.

● **المُطَبَّوع:** (ط ب ع) ۱- مف. ۲- ما نشأ عليها الطبع.

۳- من الشعراء: الذي يأتي بالشعر من غير تكلف.

۱- مف. ۲- دلپذیر، مورد پسند. ۳- من الشعراء: شعر بالبداه.

● **المُطَفَّعة:** (ط ح ن) بيت الطحن، ج مطاحن.

آسیاب، ج مطاحن.

● **مَطَرٌ:** يُطَرُّ، مَطَرًا و مَطَرًا. ۱- ب الساء: نزل مطرها. ۲- ب

الساء: الإنسان أو الشيء: أصابته بالمطر.

۱- باران بارید. ۲- ب السماء: الإنسان أو الشيء: باران بر سر

کسی بارید، یا بر چیزی بارید.

● **المَطَر:** ۱- مص. ۲- ماء السحاب، ج أنطار.

۱- مص. مَطَر. ۲- باران، ج اُستار.

● **المَطَر:** ذو المطر: «يوم مطر».

باران زا، دارای باران «يوم مطر» روز بارانی.

● **المِطْران:** رئيس الكهنة عند المسيحيين، و هودون

البيرويك، ج مِطْرانة و مِطْرانين.

رئيس کاهنان مسیحی. اسقف. که کوچکتر است از نظر

مقام از اسقف اعظم.

● **المُطَرَّب:** (ط ر ب) ۱- فا. ۲- المعنى الذي يطرب سامعه

بجسّن صوته و غنائه.

۱- فا. ۲- خواننده، آوازخوان.

● **المَطْرَة:** القزينة.

کوزه، قُضْمَة.

● **المَطْرَة:** الدفعة من المطر.

یکبار باریدن.

● **المُطَرَّح:** (ط ر ح) ج مطارح، ۱- الموضع الذي يُطَرَّح إليه

الشيء. ۲- الفرش.

۱- جای افکندن، محل طرح کردن. ۲- فرش، گلیم.

● **المُطَرَّب:** (ط ر د) ۱- فا. ۲- من القواعد أو نحوها: العام

قواعد کلی.

● **المِطْرَف:** (ط ر ف) رداء من حرير ذو أعلام، ج مِطْرَاف.

رداء و جامه عز با نقش و نگار، ج مِطْرَاف.

● **المِطْرَقة:** (ط ر ق) ج مِطْرَاق. ۱- آلة من حديد يُضرب

بها الحديد أو نحو، ۲- التضييب الذي يضرب به التَّجْدَة الصوف

أو القطن.

۱- چکش، چُک. ۲- چوب پنبه زنی.

● **مَطَط:** مَطَطًا. الشيء: مطه شديدًا.

چیزی را بشدت کشید.

● **المِطَاعم:** (ط ع م) من الرجال: الكثير الاضياف والإطعام.

ج مِطَاعِم.

بسیار مهمان نواز، ج مِطَاعِم.

● **المِطْعَم:** (ط ع م) ج مِطْعَم. ۱- موضع الأكل، و يدلّ

خصوصاً على موضع واسع يُقدَّم فيه الطَّعام للأكلين المختلفين

(مطاعم البُلد) أو للاكلين من فئة معينة (مطاعم المدارس).

۲- ما يؤكّل.

۱- غذاخوری، سلف سرویس. «مطاعم البُلد» مطاعم

المدرسة. ۲- غذا، خوردنی‌ها.

● **المِطْعَن:** (ط ع ن) ج مِطْعَان. ۱- الطَّعْن. ۲- موضع

الطَّعْن. ۳- المَنَب.

۱- نیزه زدن. ۲- جای نیزه زدن. ۳- عیب و نقص.

● **المِطْفَأَة:** (ط ف أ) آلة الإطفاء، ج مِطْفِائَة.

کپسول آتش نشانی، ج مِطْفِائَة.

● **المُطَلِّق:** (ط ف ل) ۱- فا. ۲- ذات الطفل من الأتس

والوحش، ج مُطَلِّق و مُطَلِّقات.

۱- فا. ۲- انسان یا حیوان بچه دار، ج مُطَلِّق و مُطَلِّقات.

● **مَطَلٌّ:** يُطَلَّل، مَطَلًّا. هُ حَقُّهُ أو يَحِقُّهُ: سوَّفه و أُبْلِل و فاءه مرّة

بعد أخرى.

در ادای حق و حقوق او امروز و فردا نمود چندین بار این

کار را تکرار کرد.

● **المُطَلَّب:** (ط ل ب) ج مُطَلَّب. ۱- الطَّلَب. ۲- المقصد.

۳- المسألة من العلم. ۴- موضع الطَّلَب.

۱- درخواست. ۲- هدف و مقصد. ۳- سؤال علمی. ۴- جای

درخواست.

● **المُطَلَّع:** (ط ل ع) ج مِطْلَع. ۱- مص. طَلَع يُطْلَع. ۲- وضع

طلوع الكواكب. ۳- السَّم. ۴- ما يُطْلَع عليه. ۵- في الموسيقى:

مقدّمة المعزوفة الموسیقیة. ۶- من القصيدة: أوَّلها.

۱- مص. طَلَع يُطْلَع. ۲- جای طلوع ستارگان. ۳- پلکان.

۴- آنچه که بر روی آن قرار گیرند و بروند. «في الموسيقى»:

مقدمه آهنگ موسیقی. «من القصيدة» آغاز قصیده.

● **المُطَلَّع:** (ط ل ع) ۱- مص. طَلَع يُطْلَع. ۲- المَطْلَع.

● **المُطَلَّق:** (ط ل ق) ۱- مف. ۲- غیر المنقذ. ۳- غیر المعقّد.

۴- «مطلقاً» عقلاً، بلا استثناء.

۱- مصف. ۲- آزاد و رها. ۳- نامحدود نامعین.

۴- مطلقاً، بطور کلی، بدون استثنا.

● **المُطَلَّعة:** (ط ل م) آلة يسط بها الحليز وهو عجين، ج. مطالم.

ورده، ج. مطالم.

● **المُطَفِّفُون:** (ط م ن) ۱- ف. ۲- الساكن، المراتع الثَّغْس.

۳- من الأرض؛ السهل المنخفض.

۱- ۲- ۳- ما يحرکت. مطمئن. ۳- من الأرض؛ زمین هموار و صاف.

● **المُطَطِّع:** (ط م ج) ج. مطامع. ۱- ما يُطَطِّع فيه. ۲- الطَّع ۳- ما يدعو إلى الطَّع.

۱- چیزی که در آن طمع کنند. ۲- جرم و آرز و طمع. ۳- چیزی که باعث طمع شود.

● **المُطَهَّر:** (ط ه ر) عند الكاتوليك: مكان تُطَهَّر فيه الثَّغْس بعد الموت بعدا بعمدود في علم الله.

به عقیده کاتولیکها جانی است که نفس در آنجا پاک می شود پس از مرگ با اندک عذاب بخواست خدا.

● **المُطَهَّرَة:** (ط ه ر) ج. مطاهر. ۱- كل إناء يُطَهَّر منه. ۲- ما يحمل على الطَّهْر.

۱- ظرف تطهیر و شستشو. ۲- حمام محل تطهیر.

● **المُطَهَّرَة:** (ط ه ر) آلة تُطَهَّر ملابس المريض و تُعْمَلُ.

وسيله تطهیر لباس مریض که آنرا ضد عفونی می کند.

● **المُطَهَّرَة:** (ط ه ر) ر. المَطَهَّرَة.

● **المُطَهَّرَة:** (ط ه م) جواد مُطَهَّر: متناه في الحُشْن.

اسبی در نهایت خوبی و ظرافت.

● **المُطَوَّل:** (ط و ع) المَطَوَّل المُسَرَّع إلى الطاعة، ج. مطاوع.

اطاعت کننده کسیکه زود اطاعت کند. ج. مطاوع.

● **المُطَوَّلَة:** الذَّائِبَة لتي تُركَّب، ج. مطايا و مُطَيِّبٍ للمَذْكُر و المؤنث.

حیوان سواری. ج. مطایا و مُطَيِّب. مذکر و مؤنث یکسانست.

● **المُطَاوَرَة:** (ط ه ر) ۱- مص ظاهر. ۲- هي أن تسير

مواكب من الناس في الشوارع، أو تتجهم في الساحات محتجة على شخص أو مؤيدة شخصاً أو عدلاً.

۱- مص ظاهر. ۲- تظاهرات و راهپیمایی.

● **المُطَلَّة:** (ط ل ل) ج. مَطَلَّات و مَطَلَّات. ۱- ما يُسْتَلُّ به و يُسْتَر من الشمس أو المطر. ۲- خرقة كبريد من حرير تشبه المظلة، بها حبال مشدودة إلى حزام يبقده الطَّاهِر حول قامته فيحيط بها من الطائرة و هي في الجَو.

۱- چتر. ۲- چتر نیروهای هواپرد نظامی.

● **المُطَلَّعة:** (ط ل م) ۱- مص ظلم. ۲- ر. المَطَلَّعة، ج. نظام.

● **المُطَلَّي:** (ط ل ل) الذي يحيط بالمُطَلَّة من الطائرة و هي في الجَو.

چتر باز نیروی هواپرد.

● **المُطَلَّي:** (ط ن ن) مُطَلَّة الشيء: موضعه الذي يُطَلُّ كونه فيه، ج. مَطَلَّ.

جای شک و وجود چیزی. ج. مَطَلَّ.

● **المُطَلَّي:** (ط ه ر) ج. مَطَلَّاه. ۱- مكان الظهور. ۲- من الإنسان أو غيره، خارجة ما بدا منه.

۱- جای پدیدار شدن، ظاهر شدن. ۲- من انسان او غیره:

قسمت خارجی بدن انسان قسمت پدیدار شده بدن انسان و غیره.

● **مُضَع:** اسم يُستعمل: ۱- مضاف، فيكون ظرفاً له ثلاثة معان: (أ) موضع الاجتماع أو المصاحبة، نحو: «الحق معك»، و «قرأ هذا

الكتاب مع هذا». (ب) زمان الاجتماع، نحو: «سافرت مع الفجر». ۲- غير مضاف، فيثبوت و يكون حالاً و هو في لفظ.

واحد للجمع والمثنى، نحو: «جاء الصديقان معاً» و «جاء الأصدقاء معاً».

اسم است. ۱- گاهی مضاف است که در اینصورت ظرف است دارای دو معنا: الف- جا و محل گردهمایی و همراهی

«الحق معك» حق به همراه توست «اقرأ هذا الكتاب مع هذا» این کتاب را همراه با این کتاب بخوان. ب- زمان

گردهمایی و همراهی. «سافرت مع الفجر» با طلوع سپیده مسافرت کردم. ۲- غیر مضاف است که در اینصورت حال است

که جمع و مثنی آن یکسانست «جاء الصديقان معاً» «جاء الاصدقاء معاً» دوستان با هم آمدند، دوستان با هم آمدند.

● **مُضَع:** ۱- ر. مَضَع. ۲- صوت العز و نحوها.

۲- صدای بُز و غیره.

● **المُضَع:** المِعْران، ج. أنشاء، مذكَّر. و قد يؤنث.

روده. ج. آمعاء، مذكر است، گاهی مونث می شود.

● **المُضَع:** ر. المِضَع، ج. أمعة.

● **المُضَع:** (ع و د) ۱- مص عاذ. ۲- الآخرة. ۳- الجنة.

۲- المرجع، المصير.

۱- مص عاذ. ۲- آخرت. ۳- بهشت. ۴- مرانجام، سرنوشت.

● **المُضَعَة:** (ع و ل) ۱- مص عادل. ۲- في الرياضيات:

متساوية فيها مجهول أو أكثر يُطلب استخراجها.

معادله یک مجهولی یا بیشتر در ریاضیات.

● **المُضَع:** (ع و ذ) ۱- مص عاذ. ۲- الملجأ. ۳- «معاذ الله»:

أعوذ بالله.

١- مص عاذ. ٢- بناء. ٣- معاذ الله: به نخدا بناءً من يرم.

❖ **المُعَاذَنَةُ**: (ع ر ض) ١- مص عارض. ٢- في السياسة: هي أن يصدر فريق من النواب، أو فريق من السياسيين و أتباعهم، لأعمال الحكومة و ينتقدوها.

١- مص عارض ٢- در مسائل سياسي عبارت است از مخالفت گروه نمایندگان یا سیاسیون و انتقاد از دولت و عملکرد آن.

❖ **المُعَاوِف**: (ع و ف) ١- المعلوم: «وزارة المعارف». ٢- «معارف الإنسان»: أصحابه.

١- علوم و دانشها. «وزارة المعارف» وزارت آموزش و پرورش. ٢- معارف الانسان: آشنایان انسان.

❖ **المُعَاوِز**: ١- صاحب المُرْز. ٢- راعي المُرْز. ١- صاحب بَرز. ٢- چوپان بَرز. بزرچران.

❖ **المُعَايِش**: (ع ي ش) ج معاش. ١- مص عاش. ٢- ما يُعاش به من الطعام والشراب. ٣- ما تكون به الحياة. ٤- ما يتقاضاه الموظف من مرتب.

١- مص عاش ٢- روزی روزانه. ٣- آنچه که زندگی را تأمین می کند. ٤- حقوق کارمند و غیره.

❖ **المُعَاق**: (ع و ق) ١- مف. ٢- من كانت به عاهة فموقعه عن العمل.

١- مف. ٢- کسیکه دچار نقص بدنی باشد که او را از کار کردن باز دارد.

❖ **المُعَاكَس**: (ع ك س) ١- مف. ٢- من الحشب: ما كان صفائح ورقية ألصق بعضها ببعض. ٢- تخته چوبی سه لای.

❖ **المُعَاهَدَةُ**: (ع ه د) ١- مص عاهد. ٢- اتفاق بين دولتين فأكثر على أمور معينة في السياسة أو التجارة أو غيرها: معاهدة صلح. معاهدة عدم اعتداء.

١- مص عاهد. ٢- قرارداد، پیمان نامه و معاهده صلح معاهدة عدم اعتداء. قرارداد صلح، قرارداد عدم تجاوز.

❖ **المُعَايِب**: (ع ي ر). المأیِب. عیبجو.

❖ **المُعَايِدَةُ**: (ع ب د) ١- مص عید. ٢- الموضع الذي يُعبد فيه كالجوامع والكنيسة ونحوها: ج مُعَايِد.

١- مص عید. ٢- عبادگاه از قبیل مسجد و کلیسا و غیره. ج مُعَايِد.

❖ **المُعَايِدَةُ**: (ع ب ر) الشَّطُّ المَهِلُّ للمُيور، ج مُعَايِر. گذرگاه. ج مُعَايِر.

❖ **المُعَايِدَةُ**: (ع ب ر) ما عَبر به الشَّهر من سفينة أو نحوها. ج

مُعَايِر.

پُل، ج مُعَايِر.

❖ **المُعْتَرِك**: (ع ر ك) موضع القتال. میدان نبرد.

❖ **المُعْتَقَد**: (ع ق د) ١- مف. ٢- الاعتقاد. ٣- ما يعتقد الإنسان من أمور الدين أو الأخلاق أو السياسة أو غيرها.

١- مف. ٢- باور. ٣- اعتقاد انسان به مسایل اخلاقی و سیاسی و غیره.

❖ **المُعْتَقَل**: (ع ق ل) ١- مف. ٢- المكان الذي يُحتَقَل فيه الأسرى أو الموقوفون و يُحبسون، ج مُعْتَقَلَات.

١- مف. ٢- بازداشتگاه. ج مُعْتَقَلَات.

❖ **المُعْتَوَّه**: (ع ت ه) الناقص العقل، ج مُعَاتِيَه. دیوانه، ج مُعَاتِيَه.

❖ **المُعْجَزَةُ**: (ع ج ز) أمر خارق للمادة يميز الإنسان أن يأتي بمثلها. کار خارق العاده.

❖ **المُعْجَم**: (ع م ج) معاجم. ١- مف. كتاب اللغة و شرح المفردات المعروف بالقاموس.

٢- لغت نامه امروز قاموس گفته می شود.

❖ **المُعْجَن**: (ع ج ن) ما يُعْجَن فيه، ج مُعَايِن. نغار خمیر گری. ج مُعَايِن.

❖ **المُعْجَنَةُ**: (ع ج ن) ر. المُنْجَن.

❖ **المُعْجُون**: (ع ج ن) معجون الانسان: مادة كبرائية تنظف بها الأسنان، ج مُعَايِن.

خمیر دندان. ج مُعَايِن.

❖ **المُعْجَذَةُ**: مقر الطعام و الشراب من الجسم و موضع هضمها قبل التحاررها إلى الأمعاء، ج مُعَذ.

معدن. ج مُعَذ.

❖ **المُعْجَذَةُ**: ر. المِعْجَذَةُ. ج مُعَذ.

❖ **المُعْجَذَةُ**: (ع د م) ١- مف. ٢- اللقير. ١- فا. ٢- تهیدست. فقیر.

❖ **المُعْجُون**: (ع د ن) ج مُعَاوِن. ١- موضع استخراج الجواهر من ذهب وفضة و نحوها. ٢- مكان كل شيء فيه أصله و مركزه: «هو معدن خیر».

١- معدن. ٢- سرچشمه، اصل و اساس، پایه «هو معدن خیر» او سرچشمه خیر و خوبی است.

❖ **المُعْجُون**: (ع د ن) ١- فا. ٢- تخرج الصخر من المعدن يطلب فيه الذهب و نحوها.

٢- كاشكر معدن استخراج كنده معدن.

❖ المعدني: (ع ذ ن) المنسوب إلى المعدن: «مياه معدنية».

منسوب به معدن. «مياه معدنية» أيها المعدني.

❖ المعدوم: (ع د م) ما ليس موجوداً.

ناوود شده. از بين رفته.

❖ المعدوة: (ع ذ ر) ١- مص عَدَر يَعْدُر. ٢- الحَبَّة، ج معاذير ومعاذير.

١- مص عَدَر يَعْدُر. ٢- دليل ونهاية. ج معاذير ومعاذير.

❖ المعراج: (ع ر ج) ج معاريج. ١- ما عرج به النبي ليلة الإسراء. ٢- السُّلَّم والمصعد.

١- مركوب بهامير در ليلة الاسراء. ٢- سلم، نردبان.

❖ المعزوب: (ع و ب) ١- مف. ٢- اللفظ الذي تلقته الحرب من المعجم نكرة. ٣- من الكلام أو الكتب: الذي أخذه العرب عن الأعراب.

٢- كلمة غير عربي. ٣- من الكلام أو الكتب: سخنان یا کتابهایی که عربها از غیر عرب گرفته اند. ترجمه کرده اند.

❖ المعروض: (ع ر ض) ج معارض. ١- موضع «عرض» الشيء، أي ذكره وإظهاره: «معروض صناعاتي، معروض فني».

٢- قلته في معرض كذا: أي في موضع ظهور ذلك.

١- نمایشگاه. «معرض صناعي، معرض فني». ٢- قلته في معرض كذا: در چنین موقعیتی چنین سخنی گفتم.

❖ المعروفة: (ع و ف) ١- مص عَرَفَ يَعْرِفُ. ٢- إدراك الشيء على حقيقته، ج معارف.

١- مص عَرَفَ يَعْرِفُ. ٢- شناخت و آگاهی و اطلاع، ج معارف.

❖ المعركة: (ع ر ك) ج معارك. ١- موضع القتال. ٢- القتال والمراك: «دارت المعركة بين الجيشين».

١- میدان جنگ. ٢- جنگیدن و مبارزه کردن «دارت المعركة بين الجيشين» جنگ بین دو ارتش رخ داد.

❖ المعروف: (ع و ف) ١- مف. ٢- المشهور. ٣- الإحسان. ٤- الخير.

١- مف. ٢- مشهور. ٣- نیکی. ٤- خیر و خوبی.

❖ المعز: من الغنم: ذوات الشعر والأذناب القصار. وهي خلاف الضأن.

بُر.

❖ المعزى: ر. المعز.

❖ المعزاة: واحدة المعزى.

یک عدد بُز.

❖ المعزف: (ع ز ف) آلة الطرب، ج معازف.

دستگاه موسیقی.

❖ المعزل: (ع ز ل) هو عن كذا يعزل: أي يجانب له.

دور است.

❖ المعزوفة: (ع ز ف) قطعة موسيقيّة تعزفها الآلات ولا يراقها غناء.

یک آهنگ موسیقی بدون خواندن آواز.

❖ معض: يَمُضُ. مَفْضاً الشيء: ذلكه ذلكاً شديداً.

چیزی را بشدت مالش داد.

❖ المعششون: (ع س ك) ١- مف. ٢- موضع الجنود وغيرهم: «معسكر الجيش».

١- مف. ٢- پادگان. «معسكر الجيش» پادگان ارتش.

❖ المعشول: (ع س ل) ١- مف. ٢- الخلوط بالفضل.

٣- «هو معسول الكلام»: حلو المنطق مليح اللفظ طيب النعمة.

١- مف. ٢- عسلی. ٣- هو معسول الكلام: او شیرین زبان است.

❖ المعششون: (ع ش ر) ج معاشير. ١- الجماعة. ٢- أهل الإنسان.

١- گروه. جماعت. ٢- خویشاوندان.

❖ معشون: (ع ش ر) ر. عشار.

❖ المعشور: (ع ص ر) ما يُعشَر به العنب أو الزيتون أو الزيتون أو نحوهما، ج معاصر.

دستگاه عصارى انکور و غيره، آبمیوه گير. ج معاصر.

❖ المعصرة: (ع ص ر) مكان التصير، ج معاصر: «معصرة الزيتون، معصرة العنب».

عصارخانه. ج معاصر. «معصرة الزيتون» «معصرة العنب» عصارخانه زيتون و انگور.

❖ المعصرة: (ع ص ر) ر. المُصتر.

❖ المعصم: (ع ص م) موضع السوار من الساعد، ج معاصم. مع دست. ج معاصم.

❖ المعصوب: (ع ص ب) ١- مف. ٢- هو معسوب الخلق: أي مكتمل اللحم مُكْتَم.

١- مف. ٢- او چاق است.

❖ المعصية: (ع ص ي) ١- مص عصي. ٢- الزلة، ج معاص.

١- مص عصي. ٢- لغزش. گناه. ج معاصم.

❖ المعصية: (ع ض ل) ١- المسألة الصعبة المشككة التي لا يُتَدَّى لها. ٢- الطريق الضيقة الخارج.

١- سؤال دشوار و سخت که راه حل ندارد. ٢- راه بسیار باریک و تنگ.

❖ **المُعَلَّبات:** (ع ل ب) مواد غذائية تحفظ مُحْتَفَةً في عُلَب مُحْكَمَةِ الإِثْنَان.

خوراکیهای کنسرو شده.

❖ **المُعْتَلَف:** (ع ل ف) موضع العَلَف أي طعام الدَّواب ج مَالِف. كَاهِدَان.

❖ **المُعْتَلَف:** (ع ل ف) ر. المَلَف.

❖ **المُعْتَلَقَات:** (ع ل ق) قصائد جاهليَّة من المطولات قال البعض إنَّها سبع، والخاصة ثمان، وجعلها سواهم عَشْرًا. قصاید بلندی هستند از دوره جاهلی که گفته می‌شود ۷ یا ۸ یا ۱۰ قصیده است.

❖ **المُعْتَلَقَة:** (ع ل ق) مفرد مُعْتَلَقَات.

❖ **المُعْتَلَم:** (ع ل م) مَا يُسْتَدَلُّ بِهِ عَلَى الطَّرِيق من أثر أو نحوه. ج مَعَالِم.

راهنما، نشانه. ج مَعَالِم.

❖ **المُعْتَلَم:** (ع ل م) ۱- هَا. ۲- من يمارس مهنة تعليم التَّلَامِيذ وَالطُّلَاب في المعاهد.

۱- هَا. ۲- آموزگار، دبیر.

❖ **المُعْتَلَمَات:** (ع ل م) الْأَخْبَار وَالتَّحْقِيقَات أَوْ كُلُّ مَا يُؤَدِّي إِلَى كَشْفِ الْحَقَائِقِ أَوْ إِضْاحِ الْأُمُور. اطلاعات. و آگاهیها.

❖ **المُعْتَمَن:** (ع م ي) ۱- مَف. ۲- من الكلام: ما خفي معناه.

۱ مَف. ۲- سخنان نامفهوم. سخنان مرموز.

❖ **المُعْمَارِي:** (ع م ر) الْبَنَاء.

بَنَّا. معمار

❖ **المُعْتَمَعَة:** صوت الأبطال في الحرب، ج مَعَامِع.

سر و صدای جنگجویان در میدان نبرد. ج مَعَامِع.

❖ **المُعْتَقَل:** (ع م ل) ج مَعَالِل. ۱- موضع القتل. ۲- مصغ. صغیر.

۱- جای کار محل کار. ۲- کارگاه کوچک.

❖ **المُعْمُودِيَّة:** (ع م د) سُرٌّ من أسرار الكنيسة، وهي غسل الولد وتطهيره بالنام.

مراسم غسل و تعمید نوزد مسیحیان.

❖ **المُعْمُور:** (ع م ر) ۱- مَف. ۲- من المنازل: للسكون.

۱- مَف. ۲- خانه قابل سکونت.

❖ **المُعْمُورَة:** (ع م ر) ۱- الدار. ۲- الدار المسكونة.

۳- الدنیا قاطبة.

۱- خانه. ۲- خانه قابل سکونت. ۳- کرة زمین.

❖ **المعطاء:** (ع ط و) الكثير النطاء. ج مَعَاطٍ وَ مَعَاطِي: «رجلٌ مَعطاء، امرأةٌ مَعطاءة».

بسیار بخشنده. ج مَعَاطٍ وَ مَعَاطِي درجل مَعطاء، (مرأة مَعطاءة مذکر مؤنث یکسانست.

❖ **المعطف:** (ع ط ف) الرداء الواقي من البرد أو المطر. ج مَعَاطِف.

پالتو. ج مَعَاطِف. اورکت.

❖ **المُعْظَم:** (ع ظ م) مُعْظَم الشيء: أَكْثَرُهُ، ج مَعَاظِم «قرأ مُعْظَمُ الْكِتَاب».

همه آن چیز. ج مَعَاظِم «قرأ مُعْظَمُ الْكِتَاب» اکثر مطالب آن کتاب را خواند.

❖ **المُعْظَف:** (ع ق د) ۱- مَف. ۲- انقاض من الكلام أو غيره. ۱- مَف. ۲- سخنان پیچیده و نامفهوم.

❖ **المُعْظِل:** (ع ق ل) ج مَعَالِل. ۱- الملجأ: «مُعْظِلُ الْحَارِبِينَ، مُعْظِلُ الْحَرْبَةِ». ۲- الجبل المرتفع.

۱- پناهگاه. «مُعْظِلُ الْحَارِبِينَ، مُعْظِلُ الْحَرْبَةِ» پناهگاه رزمندگان، پناهگاه آزادی. ۲- کوه بلند.

❖ **المُعْظَم:** (ع ق م) ۱- مَف. ۲- من المأكولات أو غيرها: ما قُتِلَتْ جِرَائِمُهُ وَحُظِيَ نَفْتًا صَحِيًّا: «حَلِيبٌ مُعْظَم».

۱- مَف. ۲- من المأكولات أو غيرها: خوراکیهای پاستوریزه استریلیزه شده. «حَلِيبٌ مُعْظَم» شیر پاستوریزه.

❖ **المُعْظُوف:** (ع ق ف) ۱- مَف. ۲- الأعوج والمنحني. ۳- «الصلب المعقوف»: شعار الحزب الوطني الاشتراكي في ألمانيا في عهد «هتلر».

۱- مَف. ۲- کج، خم. ۳- الصلب المعقوف: صلیب شکسته آلمان نازی دوره هیتلر.

❖ **المُعْظُول:** (ع ق ل) ج معقولات. ۱- مص عَقْل. ۲- مَف. ۳- ما يُعْقَل.

۱- مص عَقْل. ۲- مَف. ۳- قابل قبول.

❖ **مُعْظَك: مُعْظَك: مُعْظَك:** ۱- الشيء في القرب و غيره: «فلنك. ۲- هُوَ فِي الْخَصُومَةِ: قَهْر».

۱- چیزی را خاک مالید. ۲- هُوَ فِي الْخَصُومَةِ: در دشمنی و جنگ بر او پیروز شد.

❖ **المعكونة:** طعام من عجين الطحين المصنوع أنساب طولا.

خوراک ماکارونی.

❖ **المُعَالِق:** (ع ل ق) كُلُّ مَا يُعْلَقُ بِهِ، ج مَعَالِق.

آویزان شده. ج مَعَالِق.

۱- مص غُول ۲- تَكِبَه كَاه. «ماله من مُعُول» او تَكِبَه كَاهِي ندارد.

المِعُول: (ع و ل) أداة تُحفر بها الأرض، ج مَعَاوِل، كلنگ، ج مَعَاوِل.

المُعَوْنَةُ: (ع و ن) القَوْن، المساعدة، ج مَعَاوِن، کمک و یاری و مساعدت، ج مَعَاوِن.

المُعَيَّار: (ع ي ر) المِيار الذي يُقاس به غيره و يُسَوَّى، كالميزان والكيل، ج مَعَايِر.

اندازه، مقیاس، وسیله سنجش، ج مَعَايِر.

المُعْصِب: (ع ي ب) ما كان ذا عَيب.

ناقص، دارای عیب.

المُعِيشَةُ: (ع ي ش) ج مَعَايش و مَعَائِش، ۱- ما يُعَاش به من الطعام و الشراب، ۲- ما تكون به الحياة.

۱- وسیله زندگی، ۲- گذران معاش.

المُضْعِین: (م ع ن، ع ي ن) ۱- المُصَاب بالعين.

۲- «ماءٌ مِین»: ظاهر جاری علی وجه الأرض.

۱- کسیکه مورد حسادت دیگران قرار گرفته، او را چشم زده‌اند، ۲- چشمه پرآب.

المُغَاوَر: (غ و ر) الکُف، ج مَغَاوِر

۱- غار، ج مَغَاوِر.

المُغَاوِس: (غ و ص) ج مَغَاوِص، ۱- مص غاص.

۲- موضع القوس: «مغاوِس اللؤلؤ فی الخلیج العربی».

۱- مص غاص، ۲- جای غواصی: «مغاوِس اللؤلؤ فی الخلیج الفارسی» جای غواصی در خلیج فارس برای بدست آوردن مروارید.

المُغَاوَرَةُ: (غ م ر) ۱- مص غامر، ۲- العمل الذي يتعرض فيه صاحبه لخطر ما.

۱- مص غامر، ۲- حادثه جبرونی کردن، دست بکارهای خطرناک زدن.

المُغَاوِرُون: (غ و ر) طائفة من الجنود المدربين علی حرب الصاعقة و التخريب و الاحمال الخطرة ينظمون فی فرق صغيرة و يعرفون بـ «تاکو ماندوس»

نیروهای ویژه ارتش که برای انجام عملیات خطرناک آموزش داده می‌شود که به کوماند معروفند.

المُغْفَةِ: (غ ب ب) عاقبة الشيء.

سرنجام کار، عاقبت کار.

المِغْرَاة: (غ ر و) إنباء يُستعمل لإذابة البزراء و شدّه، ج مَغَار.

المُغْعُول: (ع م ل) ۱- مف، ۲- حُلُوْی تُصنَع أقراصاً و تُتخذ من الشميد و الشمن و الشکر و تُغْفَر.

۱- مف ۲- نوعی نان شیرینی است که از آرد سفید و روغن و شکر به شکل گرد درست می‌کنند.

المُعْنَى: (ع ن ي) ج مُعَان، ۱- ما يُتخذ بشيء، ۲- «معنی الكلمة»: ما يدل علیه لفظها، ۳- «معنی الكلام»: فحواء، مضمونه.

۱- چیز مورد نظر، ۲- معنی الكلمة: مدلول کلمه، ۳- معنی الكلام: مضمون سخن، مدلول سخن.

المُعْضَى: (ع ن ي) ۱- مف، ۲- نوع من الرُّجُل، ۳- المكلف ما يصعب و يشق علیه.

۱- مف ۲- نوعی شعر که بیشتر به قافیه آن توجه می‌شود وزن شعر و معنی کلمات بحساب نمی‌آید، ۳- شخصی که مکلف به انجام کاری باشد و انجام آن برایش سخت و دشوار باشد.

المُعْضَوِي: (ع ن ي) المنسوب إلى المعنى.

منسوب بمعنی.

المُعْشَوِيَّات: الاستعدادات النفسية و الماطئة و العقلية التي تدعم شخصية الإنسان: «قوت معشویاته بالتَّجَاه».

آمادگیهای روحی و عاطفی و عقلی که شخصیت انسان را تقویت می‌کند «قوت معشویاته بالتَّجَاه» با پیروزی از نظر روحی تقویت شد.

المُعْتَد: (ع هـ) ج مَعَاد، ۱- المأزل المهود به الشيء، ۲- المدرسة تدرّس فيها العلوم أو الفنون أو الحرف.

۱- محل قرار، ۲- مدرسه و مؤسسه‌ای که در آنجا علوم و فنون حرف آموزش داده می‌شود.

المُعْتَوَد: (ع هـ) ۱- مف، ۲- المعروف: «كُلْمِي بلهجة المهدودة».

۱- مسبق ۲- معروف، معلوم، آشکار «كُلْمِي بلهجة المهدودة» با لهجه معروف خود با من سخن گفت.

المِعْصَوَان: (ع و ن) ج مَعَاوِن، ۱- الحِصْن المَعُونَة، ۲- الكثير المعونة للناس.

۱- کسیکه یاور و کمک خوبی باشد، ۲- کسیکه مردم را بسیار کمک کنند.

المُغْشَوِي: (ع و ز) ۱- فا، ۲- من افتقر و ساءت حاله.

۱- فا ۲- نیازمند.

المُغُول: (ع و ل) ۱- مص، غُول، ۲- المَحْتَد: «ماله من مُعُول».

المباحثات والمصادقات بين شخصين أو عدة أشخاص، أو بين فريقين أو عدة فرقاء: «مفاوضات تجارية، مفاوضات سياسية».

۱- مص فَاوَضَ ۲- كفتكر بين دو نفر یا دو گروه یا دو دولت «مفاوضات تجارية، مفاوضات سياسية» گفتگوهای بازرگانی و سیاسی.

❖ **المِفْتَاحُ:** (ف ت ح) آلة الفتح، ج مفاتيح.

کلید ج مفاتيح.

❖ **المِفْتَاحُ:** (ف ت ش) ۱- فا، ۲- الذي يبحث عن الأعمال ويراقبها في دواوين الحكومة، أو في المدارس، أو في الشركات، أو نحوها.

۱- فا ۲- بازرس دولتی، بازرس آموزش و پرورش.

❖ **المُفْتَلِّقُ:** (ف ع ل) ۱- مف، ۲- كتاب مُفْتَلِّق: أي مُفْتَلِّق مصنوع.

۱- مف ۲- كتاب تقلبي، بدلی.

❖ **المُفْتَقُّ:** (ف ت ق) مُفْتَقُّ القصص: مشقّه، ج مفاتيح.

پیراهن او پاره شده است. شکافته است ج مفاتيح.

❖ **المُفْتُولُ:** (ف ت ل) ۱- مف، ۲- هو مفقول الخلق، مُحْكَمٌ و شديده، كأنه قِيلَ قَتْلًا.

۱- مف ۲- او از نظر بنیه بسیار قوی و تنومند است.

❖ **المُفْتُونُ:** (ف ت ن) ۱- مف، ۲- المجنون.

۱- مف ۲- دیوانه.

❖ **المُفْتِي:** (ف ت و) ۱- فا، ۲- الفقيه الذي يعطي الفتوى و يُجيب عا آلي عليه من المسائل المتعلقة بالشريعة.

۱- فا ۲- مجتهد که فتاوی او قابل اجراست.

❖ **المُفْجِجُ:** (ف ح م) ج مُفْجِج، ۱- فا، ۲- المُسْكِبُ: «جواب مُفْجِج، حجة مُفْجِج».

۱- فا ۲- جواب قاطع، قانع کننده. «جواب مُفْجِج، حجة مُفْجِج» جواب قاطع، دلیل قوی و محکم و قانع کننده.

❖ **المُفْجِجَةُ:** (ف ح م) ج مُفْجِج، ۱- موضع الفجر، ۲- مكان صنع النعم.

۱- انبار زغال، ۲- کارگاه زغال سازی.

❖ **المُفْجَرَةُ:** (ف خ ر) ج مُفْجِر، ۱- الفصل الحامد، ۲- المكرمة، ۳- ما يُفْجَرُ به.

۱- کار ستوده، ۲- بزرگواری کرامت، ۳- کارهایی که می شود بدان افتخار نمود.

❖ **المُفْرَقُ:** (ف ر) ۱- مص فَرَقَ، ۲- الفرار: «لا مفر للإنسان من الموت»، ۳- المكان الذي يُفْرَقُ إليه و يُلْجَأُ.

۱- مص فَرَقَ ۲- گریختن، «لا مفر للإنسان من الموت» انسان

الأصل»، ۳- الحامل الذکر: «هو مضمور في قومه».

۱- مص فَرَقَ، ۲- مجهول، نامعلوم «فلان مضمور الأصل» فلانی اصلش معلوم نیست، ۳- گمنام، «هو مضمور في قومه» او در بین قوم خود گمنام است.

❖ **المُفْغِي:** (غ ن ي) ۱- منزل، ج مُفْغِي، ۲- ماله عنة مُفْغِي: أي يَدُ.

۱- او از آن اطلاق ندارد، ۲- آنجا نفوذ ندارد.

❖ **المُفْغَةُ:** (غ ن ي) سرحة مُفْغِي، و تُعرَفُ به «الأوبرا».

نمایشنامه ای که بشکل آواز اجرا می شود. که به «اوپرا» شناخته می شود.

❖ **المِفْجِجُ:** (غ ن ج) ر. الفتح، م. مِفْجِج.

❖ **المُفْغَطِيسُ:** معدن أو حجر له قوة على جذب الحديد و بعض المعادن إليه.

آهنربا.

❖ **المُفْغَمُ:** (غ ن م) ج مُفْغَم، ۱- الفنيمة، ۲- المُفْغَمُ البارِد:

الطَّبِيب.

۱- غنیمت، ۲- المُفْغَمُ البارِد: غنیمت گوارا.

❖ **المُفْغِي:** (غ ن ي) ۱- فا، ۲- صاحب الفناء، ۳- مَنْ عمَلَهُ الفناء.

۱- فا ۲- صاحب و دارنده آواز، ۳- آوازخوان، خواننده.

❖ **المِفْغَوَانُ:** (غ و ر) ج مُفْغَوِير، ۱- المُفْغَوِيلُ الكثير الفارات، ۲- «فرس مُفْغَوَان»: سريع.

۱- بسیار جنگجو، نیروی ویژه ارتش، ۲- فرس مِفْغَوَان: اسب تیزرو.

❖ **المُفْغِيَّةُ:** (غ ي ب) ۱- مص غَابَ، ۲- مكان غروب الشمس، ۳- زمان غروب الشمس.

۱- مص غَابَ ۲- جای غروب خورشید، ۳- زمان غروب خورشید.

❖ **المُفْجَاةُ:** (ف ج أ) ۱- مص فَاجَأَ، ۲- حَدَثَ أو فعل غير متوقع يحدث فيفاجئ.

۱- مص فَاجَأَ ۲- حادثه ناگهانی.

❖ **المُفْجَارَةُ:** (ف و ز) ج مُفْجَارُ و مُفْجَارَات، ۱- مص فَازَ.

۲- الصحراء الواسعة التي لا ماء فيها، ۳- المَهْلِكَةُ.

۱- مص فَازَ ۲- بیابان وسیع بی آب، ۳- هلاکت و نابودی.

❖ **المُفْصِلُ:** (ف ص ل) «داء المفاصل» أم يحدث في ماحول مفاصل الأعضاء.

مرض مفاصل.

❖ **المُفْأَوَضَةُ:** (ف و ض) ۱- مص فَاوَضَ، ۲- المفاوضات:

در برابر مرگ راه گریز ندارد. ۳. جانیکه بدانجا می گریزند. پناهگاه.

❖ **المَفْرَدُ:** (ف ر د) ۱- مفرد. ۲- الواحد.

۱- مفرد. ۲- یک.

❖ **المَفْرَشُ:** (ف ر ش) فراش يُنَامُ علیه، ج مَفَارِش.

رخت خواب. ج مَفَارِش.

❖ **المَفْرُوشَةُ:** (ف ر ش) شیء يُفْرَشُ علی الرُّحْلِ و يُقَعَدُ علیه، ج مَفَارِش.

پارچه‌ای که روی صندوق پهن می کنند و روی آن می نشینند. پوشش روی زین. ج مَفَارِش.

❖ **المَفْرُوشُ:** (ف ر ش) حديدة يُفْرَشُ بها، ج مَفَارِش.

آهنیکه با آن چیزی را می شکافند. ج مَفَارِش.

❖ **المَفْرُغَةُ:** (ف ر غ) الحلقة المَفْرُغَةُ: الحلقة الجوانب المُنَصَّاة «يدور البحث في حلقة مَفْرُغَةٍ». أي من غير نتيجة وفائدة.

حلقه‌ای دو سر آن بسته است. «يدور البحث في حلقة مَفْرُغَةٍ» یعنی بی نتیجه و بی سرانجام.

❖ **المَفْرُوقُ:** (ف ر ق) ر. المَفْرَق.

❖ **المَفْرُوقُ:** (ف ر ق) ج مَفَارِق. ۱- من الطريق: المكان الذي يتشعب منه طريق آخر. ۲- وسط الرأس، هو المكان الذي يُفْرَقُ فيه الشَّعْر.

۱- دو راهی. سه راهی. چهار راه. ۲- فرق سر.

❖ **المَفْرُوضُ:** (ف ر ض) ۱- مفروض. ۲- ما أوجبه الله وفرضه على الناس.

۱- مفروض. ۲- واجباتی که از طرف خداوند بر بندگان واجب شده است.

❖ **المَفْرُوعُ:** (ف ز ع) الملجأ: «هو مَفْرَعُ الناس». تُستعمل للفرد والجمع والمذكر والمؤنث.

پناهگاه «هو مَفْرَعُ الناس» او پناه مردم است که برای مفرد و جمع و مذکر مؤنث یکسانست.

❖ **المَفْسَدَةُ:** (ف س د) ج مَفَاسِد. ۱- الضُّرَر. ۲- ما فيه الفساد: «الفرأغ مفسدة للإنسان».

۱- ضرر و زیان. ۲- هر آنچه که در فساد و تباهی باشد. «الفرأغ مفسدة للإنسان» بیکاری برای انسان تباهی می آورد.

❖ **المَفْسَدُ:** (ف ص د) آله يُشَقُّ بها المَرْق، ج مَفَاسِد.

نیشتر که برای زدن رگ بکار می رود. ج مَفَاسِد.

❖ **المَفْصِلُ:** (ف ص ل) ملتقى كل عظمين من الجسد، ج مَفَاصِل.

مفصل بین دو استخوان. ج مَفَاصِل.

❖ **المَفْضَلَةُ:** (ف ص ل) حدیثان یُدْخَل طَرْفُ كُلِّ منهما في الأخری و تدوران. علی قضیب من حدید بینهما، تُستعمل في النجارة.

لولا.

❖ **المِفْضَالُ:** (ف ص ل) الكثير الفضل، ج مَفَاضِل: «هو بفضل على قومه».

بسیار بخشنده. ج مَفَاضِل «هو بفضل على قومه» او برای قوم خود بسیار بخشنده است.

❖ **المَفْعُولُ:** (ف ع ل) ۱- مفعل. ۲- في النحو: اسم يقع علیه حکم فعل. و هو أنواع، منها: المفعول به، المفعول المطلق، المفعول معه.

۱- مفعل. ۲- در مبحث نحو کلمه‌ای است که کار بر روی آن واقع شده است، که دارای انواعی است «مفعول به، مفعول مطلق، مفعول معه، و غیره».

❖ **المُفَكَّرُ:** (ف ک ر) ۱- فاعل. ۲- ذو التفكير العميق من الأدباء أو الفلاسفة أو غيرهم.

۱- فاعل. ۲- اندیشمند. از قبیل ادیب. فیلسوف و غیره.

❖ **المُفْلِقُ:** (ف ل ق) ۱- فاعل. ۲- الشاعر المبدع الذي يأتي في الشعر بالتراتب.

۱- فاعل. ۲- نوآور، شاعر نوآور.

❖ **المِصْفَنُ:** (ف ن ن) ۱- الذي يأتي بسجائب الأمور. ۲- صاحب الفن.

۱- کسیکه کارهای عجیب انجام میدهد. ۲- هنرمند.

❖ **المَفْوضُ:** (ف و ض) ۱- من فَوَّضَتْ إليه دولة إدارة أعمال بلاد خاضعة لها: «المفوض السامي». ۲- من فَوَّضَتْ إليه أعمال دائرة حكومية: «مفوض الشرطة». ۳- من انتدبت دولة ليمثلها في دولة أخرى: «وزير مفوض».

۱- کمیسر عالی که اداره کشور تحت الحمایه باو سپرده شده است. ۲- کسیکه کارهای اداری یک اداره باو سپرده شده است. ۳- کسیکه از طرف دولت بعنوان وزیر مختار در کشور ثالث برگزیده شده است امروزه به آن سفیر گویند.

❖ **المَفْوضِيَّةُ:** (ف و ض) ۱- الدائرة التي يشغلها المفوض. ۲- منصب المفوض.

۱- اداره‌ای که وزیر مختار آنرا می گردانند. ۲- مقام وزیر مختار. سفیر.

❖ **المَفْؤَدُ:** (ف و هـ) المنطوق، البليغ: خطيب مؤد.

سخنور. «خطيب مؤد» سخنران بلیغ.

۱- مص قازم ۲- سازمان نظامی یا شبه نظامی جهت جنگهای چریکی. ۳- سازمان جنگهای نامنظم جهت دفاع از کشور.

● **المُقَابَضَةُ:** (ق ب ض) ۱- مص قاضٍ. ۲- بيع مقابضة: بيع عرض بعرض، كأن يعطي الواحد الآخر يته و يأخذ بيته، أو يعطيه أرضاً فيأخذ ماشية أو نحو ذلك.

۱- مص قايض ۲- فروش پایابای.

● **المُقَبَّرَةُ:** (ق ب ر) موضع قبور، ج مقابر.

گورستان، ج مقابر.

● **المُقْبَضُ:** (ق ب ض) ر. المِقْبَضُ.

● **المُقْبِضُ:** (ق ب ض) ر. المِقْبِضُ.

● **المِقْبِضُ:** (ق ب ض) ما يُقْبَضُ عليه بِمُشْعِ الكَفِّ من

السيف وغيره، ج مقابض.

دستگیر، ج مقابض.

● **مَقْبَضٌ، مَقْبَضٌ، مَقْبَضٌ:** أَيْخَضَةُ أَيْدِي البَيْضِ.

او را بسیار خشمگین کرد.

● **مَقَّتْ، مَقَّتْ، مَقَّتْ:** مَقَّتَهُ إِلَى النَّاسِ: كَانَ يَحْقُوقُ أَنْ يَنْهَضَ عَنْهُمْ.

نزد آنان میفروغ بود.

● **المُقْتَبِلُ:** (ق ب ل) رَجُلٌ مُتَقَبِّلُ الشَّبَابِ: لَمْ يَظْهَرْ فِيهِ أَثَرٌ يُكْثِرُ.

مردی که آثار پیری در او نمایان نشده است. در دوران جوانی است.

● **المُقْتَلُّ:** (ق ت ل) موضع الاتصال.

میدان نبرد. جای جنگ.

● **المُقْتَصِدُ:** (ق ص د) ۱- فَا. ۲- المسؤول عن مسألة مؤسسة أو مدرسة و عن طعامها و نفقاتها و نحو ذلك.

۱- فا ۲- میانه‌رو. صرفه‌جو.

● **المُقْتَضَعُ:** (ق ض ب) ۱- من الشعر أو الكلام: الرُّجُلُ. ۲- بحر من بحر الشعر، وزنه: فاعلات مُتَقَبِّلُ فاعلات مُتَقَبِّلُ.

۱- سخنان ارتجالی. شعر ارتجالی. ۲- بحر از بحرهای شعر بر وزن فاعلات مُتَقَبِّلُ، فاعلات مُتَقَبِّلُ.

● **المُقْتَلُ:** (ق ت ل) ج قتال. ۱- الضو الذي إذا أصيب لا يكاد صاحبه يسلم، كالسدخ. ۲- موضع القتل. ۳- القتل.

۱- مهمترین عضو بدن. گیجگاه. ۲- جای کشتن. ۳- کشتن.

● **المِقْدَارُ:** (ق د ر) ج مقدار. ۱- مص قَدَرٌ وَ قَيَّرَ. ۲- مبلغ الشيء. ۳- ما يُعْرَفُ به قَدَرُ الشيء من موزون أو مكيل أو معدود.

۱- مص قَدَرٌ وَ قَيَّرَ ۲- اندازه. ۳- وزن. شمارش.

● **المُسْقَاتِلُ:** (ق ت ل) م. مُسْقَاتِلَةٌ. ۱- الصالح للقتال. ۲- الحارِب.

۱- کسیکه شایستگی جنگیدن دارد. ۲- جنگجو.

● **المُقَاطَعَةُ:** (ق ط ع) ۱- مص قاطع. ۲- التقسم من البلد، ج مُقَاطَعَات. ۳- ترك معاملة شخص أو مؤسسة أو بلد اقتصادياً واجتماعياً.

۱- مص قاطع ۲- بخشی از کشور. ج مُقَاطَعَات. ۳- قطع رابطه بازرگانی و سیاسی.

● **المُقَال:** (ق و ل) ق ي ل) ۱- مص قال يَقُولُ وَ قال يَقُولُ.

۲- الْقَوْل. ۳- الْقَوْلُوتَةُ. ۴- مكان الْقَوْلُوتَةِ.

۱- مص قال يَقُولُ قال يَقُولُ ۲- سخن. گفتار. ۳- قبل و قال و شلوغی. ۴- جای قبل و قال و شلوغی.

● **المُقَالَةُ:** (ق و ل) ۱- مص قال يَقُولُ. ۲- الْقَوْل. ۳- القطعة من الكتاب. ۴- بحث يُنشر في جريدة أو مجلة «مقالة سياسية، مقالة علمية».

۱- مص قال يَقُولُ. ۲- سخن. گفتار. ۳- بخشی از یک کتاب. ۴- مبحثی است که در روزنامه یا مجله منتشر می‌شود.

«مقاله سیاسی، مقاله علمی».

● **المَقَام:** (ق و م) ج مقامات. ۱- المنزلة. ۲- الإقامة و موضعها و زمانها.

۱- شأن و منزلت. ۲- اقامت گزیدن. زمان و مکان اقامت گزیدن.

● **المَقَام:** (ق و م) ۱- مف. ۲- الإقامة. ۳- موضع الإقامة و زمانها.

۱- مف ۲- اقامت گزیدن. ۳- زمان و محل اقامت گزیدن.

● **المُقَاوِلُ:** (ق و ل) ۱- فا. ۲- مَنْ كَانَتْ الْمُقَاوَمَةُ مَهْنَةً. ۱- فا ۲- پیمانکار.

● **المُقَاوَلَةُ:** (ق و ل) ۱- مص قَاوَلَ. ۲- اتفاق بين طرفين على القيام معاً بعمل مشترك، كبناء أو تجارة أو نحوهما. ۳- العهد ببناء بناءً أو بشق طريق، و بتقديم ما يقتضيه العمل من آلات و عيال و مواد، لقاء قيمة من المال مهيئة.

۱- مص قَاوَلَ ۲- پیمانی بین دو نفر یا دو طرف جهت انجام کاری «قرارداد پیمانی» دو نفر. ۳- پیمانکاری.

● **المُقَاوَمَةُ:** (ق و م) ۱- مص قَاوَمَ. ۲- منظمة عسكرية أو شبه عسكرية من الانتصار تشن على العدو المحتل حرب عصابات في المدن والجبال والغابات وغيرها. ۳- المقاومة الشعبية: منظمة شبه عسكرية تشنها الدول من الشباب للدفاع عنها داخلياً ساعة الخطر.

❖ **المَقْرُون:** (ق ر ر) ١- البارء. ٢- الذي أصابه «القر» أي البرء.

١- سرد، خنك. ٢- كسيكه سرماخورد است.

❖ **المُقَسَّم:** (ق م م) ١- مف. ٢- لوحة تسلّم الخبايا والمائنة وتوزيعها على الخطوط بواسطة عامل المائنة في المؤسسات والدوائر الرسمية والمخاض.

١- مف. ٢- لوح تقسيم شماره‌های تلفن داخلی ادارات که بوسیله بکنتر تلفنچی اداره می شود.

❖ **المُقَسَّم:** (ق م م) ١- طا. ٢- المَقَسَم.

❖ **المُقَصَّن:** (ق ص ص) آلة القصّ، ج مقاصّ و بقصّات.

فیچی، ج مقاصّ و بقصّات.

❖ **المُقَصَّصَة:** (ق ص د) الوجهة، ج مقاصد.

سرمنزل. مقصد. ج مقاصد.

❖ **المُقَصَّصَة:** (ق ص د) مكان القصد، ج مقاصد.

سرمنزل. مقصد. ج مقاصد.

❖ **المُقَصِّف:** (ق ص ف) عمل الأكل والشرب والهلوه، ج مقافيف: «دعي الضيوف إلى مقصف».

كانه. کازینو. محل عیش و نوش. ج مقافیف.

❖ **المُقَصَّصَة:** (ق ص ل) آلة للإعدام تقطع الرأس، في أعلاها سكين عظيم عريض يسقط على عنق المحكوم عليه فيقطعه قطعاً سريعاً، ج مقافيل.

کیونین. ج مقافیل.

❖ **المُقَصَّصُور:** (ق ص ر) ١- نسج قطي: أبيض رقيق. ٢- في الصرف: هو الاسم المختوم بالثب لآلة، نحو: «القطي».

١- پارچه نازک پنبه‌ای. ٢- قطی الصرف: در علم صرف اسمی که آخرش «ق» باشد گفته می شود.

❖ **المُقَصَّصُورَة:** (ق ص ر) مستصورة الدار: حجرة من حجرها، ج مقافير.

یک اتاق از اتاقهای خانه. ج مقافیر.

❖ **المُقَطَّع:** (ق ط ع) ج مقاطع. ١- مص قطع. ٢- موضع القطع أو الانقطاع. ٣- مخرج الحرف من الحلق أو اللسان أو الشفتين. ٤- حرف مع حركة، أو حرفان تانها ساكن.

١- مص قطع. ٢- جای بریدن و بریده شدن. ٣- مخارج حروف از حلق. ٤- حرف حرکت دار، یا دو حرف یکی متحرک.

❖ **المُقَطَّع:** (ق ط ع) ما يقطع به شيء، ج مقاطع.

دستگاه برش. ج مقاطع.

❖ **المُقَعَّد:** (ق ع د) ١- مص قعد. ٢- القعود. ٣- مكان القعود، ج مقاعد: «مقاعد الدراسة».

❖ **المُعْجَم:** (ق د م) المجري الكثير الإقدام، ج معاجم. شجاع. دلوار. نترس. ج معاجیم.

❖ **المُعْجَزَة:** (ق د ر) ١- مص قذّر و قذّر. ٢- القوة، القُدرة.

١- مص قذّر و قذّر. ٢- نیرو، توانایی.

❖ **المُعْجَزَة:** (ق د ر) ١- مص قذّر و قذّر. ٢- القوة، القُدرة.

١- مص قذّر و قذّر. ٢- نیرو، توانایی.

❖ **المُعْجُوس:** (ق د م) ١- المكان المقدّس. ٢- بيت المقدّس: حرم المقدّس الشريف.

١- جای مقدس. ٢- بیت المقدس: حرم قدس شریف.

❖ **المُعْجُوس:** (ق د م) ١- بيت المقدّس: حرم المقدّس الشريف. ٢- «أرض مقدّسة»: مباركة.

١- مف. ٢- حرم قدس شریف. ٣- ارض مقدّسة: سرزمین مبارک و میمون و مقدس.

❖ **المُعْجَم:** (ق د م) ١- مص قوّم. ٢- وقت القدوم: «مقدم الضيوف».

١- مص قوّم. ٢- زمان آمدن. «مقدم الضيوف» زمان آمدن میهمانان.

❖ **المُعْجَم:** (ق د م) ١- مف. في اصطلاح أهل لبنان قديماً: الثالث بين أكابر العشائر، بعد الأمير والخوّن. ٢- رتبة عسكرية. ٣- من الشيء: أوّله.

١- مف. ٢- در اصطلاح لبنانهای قدیم سومین نفر از بزرگان پس از شیخ عشیره. ٣- رده‌ای است نظامی سرهنگ دوم. ٤- من الشيء: آغاز هر چیزی.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- المقدمة. ٢- من كل شيء: أوّله.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- المقدمة. ٢- من كل شيء: أوّله.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- المقدمة. ٢- من كل شيء: أوّله.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- المقدمة. ٢- من كل شيء: أوّله.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

❖ **المُعْجَمَة:** (ق د م) ١- المقدمة. ٢- من كل شيء: أوّله.

١- دیباچه کتاب. ٢- مُتقدّمة الجيش: طایفه داران ارتش. ٣- من الكتاب: فصل يُعقَد في أوّله و يبيّن في السّالِب غايته و أقسامه و جوهر محتواه و غير ذلك. ٢- «مقدمة الجيش»: طائفة متقدّمة منه.

- ۱- مص قَعَدَ ۲- نشستن ۳- جای نشستن ج مقاعد.
- «مقاعد الدراسة» صندلیهای کلاس.
- ❖ المَقْعَدُ: (ق ع د) ۱- مف ۲- المصاب بداء «القُمامة» و هو داء یُعید من آسیب به.
- ۱- مف ۲- کسیکه زمینگیر شده است، توانایی حرکت ندارد.
- ❖ المَقْعَدَةُ: (ق ع د) ۱- مکان التَّحَوُّد ۲- المسافة من الإنسان.
- ۱- جای نشستن ۲- مقعد انسان.
- ❖ المَقْعَصُ: (ق ع ر) ۱- مف ۲- العمیق ۳- من الخطوط: ما كان خلاف المذهب.
- ۱- مف ۲- گود ۳- من الخطوط: خطوط گود.
- ❖ المَقْعُفُ: (ق ف و) ۱- مف ۲- الكلام الذي فيه «تفتية» أي توافق على الحرف الأخير.
- ۱- مف ۲- سخنان موزون و قافیه دار.
- ❖ المَقْعَلُ: (ق ل و ق ل ی) و عاء یَقْلُ فيه الطعام ج مقالٍ ما هی تابه ج نقالی.
- ❖ المَقْعَلَاةُ: (ق ل ی) و عاء یَقْلُ فيه الطعام ج مقالٍ ما هی تابه ج نقالی.
- ❖ المَقْعَلَاةُ: (ق ل د ج) مقالید ۱- الحزناة ۲- المفتاح ۳- «ألقى إليه مقالید الأمور» أي فوضها إليه.
- ۱- انبار خزانة ۲- کلید ۳- آتقی الیه مقالید الامور: کارها را به او واگذار کرده اند.
- ❖ المَقْعَلَاةُ: (ق ل ع) آلة تُرْمى بها الحجارة یسمیها الرعاة خصوصاً ج مقالٍ.
- فلاخن و آن رشته ای است از نخ یا ابریشم و با آن از جانی به جای دیگر سنگ می اندازند ج مقالٍ.
- ❖ المَقْعَلَةُ: ج مَقْل ۱- شحمة العين ۲- سواد العين و بیاضها ۳- العين.
- ۱- بیه چشم ۲- سیاهی و سفیدی چشم ۳- چشم.
- ❖ المَقْعَلُ: (ق ل ع) مکان قَلْع الحجارة ج مقالٍ.
- جای کندن سنگ ج مقالٍ.
- ❖ المَقْعَلَةُ: (ق ل م) و عاء یَجْمَلُ فيه الأعلام ج مقالٍ.
- فلمدان ج مقالٍ.
- ❖ المَقْعُونُ: (ق ه و) المكان الذي تُشْرَب فيه التهوّة و غیرها ج نقاد.
- فهره خانه ج نقاد.
- ❖ المَقْعُونُ: (ق و ی) ۱- مف ۲- من الوری: الصّفيق، الكتيف، و یُعرف بالکروتون.
- مقواء کارتن.
- ❖ المَقْوَدُ: (ق و د) ج مقاولد ۱- ما تُقاد به الدابة أو غيرها من حبل و نحو ۲- ما تُقاد به السّيارة.
- ۱- افسار، زمام، لجام ۳- فرمان اتومبیل.
- ❖ المَقْيَاسُ: (ق ی س) ج مقایس ۱- المَقْدَار ۲- ما یُقاس به و منه مقایس الطول کالمیل و المقدة و المتر و نحوها.
- ۱- اندازه ۲- وسیله اندازه گیری از قبیل متر، مایل و غیره.
- ❖ المَقْصِيتُ: المَقْصُوت.
- منفور
- ❖ المَقْصِلُ: (ق ی ل) ۱- مص قال یَقْلُ ۲- موضع التَّحْلُوتِ ۳- التَّوَمُّ أو الاستراحة فی الظّهيرة.
- مص قال یَقْلُ ۲- جای خواب قیلولة ۳- خوابیدن یا استراحت کردن به هنگام ظهر.
- ❖ المَقْصَاءُ: طائر أبيض یكثر من الصّفر ج مکاکچی.
- پرندهای است خوش صدا ج مکاکچی.
- ❖ المَقْصَارُ: الكثير «المکر» أي الخداع نیرنگباز، فربیکاز.
- ❖ المَقْصَارُ: (ک ر ی) ۱- فا ۲- الذي یُکری الدواب ج مُکَارُون (ر) اَکْرَى.
- ۱- فا ۲- چاروادار ج مُکَارُون ر اَکْرَى.
- ❖ المَقْصَاةُ: (ک ف أ) ۱- مص ۲- کافأ ۳- مقابلة المعروف بئله ۳- ما یُقَال به المعروف من مال أو غیره.
- ۱- مص کافأ ۲- پادشای نیک در مقابل کار خوب و پسندیده ۳- پاسخ به کارهای نیک یا پرداخت پادشای.
- ❖ المَقْصَافَةُ: (ک ف ح) ۱- مص کافح ۲- مکافحة الغلاء او غیره: مواجهته و محاربة القضاء علیه.
- ۱- مص کافح ۲- مبارزه با گرانی فروش و غیره.
- ❖ المَعَانُ: (ک و ن) ج امکنّة و امکن جج اماکن.
- ۱- الموضع ۲- المَنْزِلَة.
- ۱- موقعیت ۲- منزلت مقام.
- ❖ المَعَانَةُ: (م ک ن ک و ن) ج مکانات ۱- مص مَنَکُن.
- «المکانة المرموقة».
- ۱- مص مَنَکُن ۲- منزلت و مقام «المکانة المرموقة» مقام خوب دوک کلاف ج مکیات و مَکَاب.
- ❖ المَعْبَتُ: (ک ب ب) ما یُلَفُّ علیه الفزل او الحسیوط ج مکیات و مَکَاب.
- دوک
- ❖ المَعْبَجُ: (ک ب ح) جهاز آلی یَتَقَدّ فی السّارات و نحوها

لتخفيف سرعتها أو لإيقافها، ج مكايح.

ترمز أتومبيل، ج مكايح.

● **الْمَكْبُورَة:** (ك ب ر) عدسة تُستعمل في تكبير الخطوط أو الكلام أو غيرها لرويتها.

١- عدسى، ٢- بلنڈگر.

● **الْمَكْبُوس:** (ك ب س) ج مكابس، ١- آلة لكبس الصوف والورق، ٢- آلة لصهر الزيتون واستخراج زيت.

١- ماشين عدل بندى پشم و پنبه، ٢- ماشين روغن كشى. دستگاه پرس.

● **الْمَكْتَب:** (ك ت ب) ج مكاتب، ١- موضع الكتابة، ٢- طاولة يُكْتَب عليها، ٣- مكان يعمل فيه رجال الأعمال أو الموظفون.

١- جاي نوشتن، ٢- ميز تحریر، ٣- دفتر کار کارمندان.

● **الْمَكْتَبَة:** (ك ت ب) موضع الكتب، ج مكاتب و مكتبات، كتابخانه، ج مكاتب و مكتبات.

● **الْمَكْتُوب:** (ك ت ب) ١- مف، ٢- الرسالة التي تُرسل من واحد لآخر، ج مكاتب.

١- مف، ٢- نامه، ج مكاتب.

● **مَكْنٌ، يَكْنُ، مَكْنًا وَ مَكُونًا وَ مَكُونًا وَ مَكُونٌ وَ مَكُونًا:** بالمكان، أقام وانتظر.

در آنجا مانند، در آنجا منتظر شد.

● **مَكْنٌ، يَكْنُ، مَكْنَةً:** أقام وانتظر.

آنجا ماند، منتظر شد.

● **الْمِكْنَال:** (ك ث ر) الكثير الكلام، للمذكر والمؤنث.

پرگو، پر حرف، مذكر و مؤنث پكسانست.

● **الْمُكْنِر:** (ك ث ر) ١- ف، ٢- الفى.

١- فا، ٢- ثروتمند.

● **الْمُكْنَلَة:** (ك ح ل) ما يُجمل فيه الكحل، ج مكاجل.

شرمه‌دان، ج تكاجل.

● **مَكْنٌ، يَكْنُ، مَكْنًا:** مأوى، خدعه.

او را فریب داد.

● **الْمَكْنَر:** ١- مص مَكْنَر، ٢- الحداد.

١- مص مَكْنَر، ٢- نیرنگ و فریب.

● **الْمَكْنَر:** (ك ر) الشديد والكثير الكَر في القتال: «فرس مَكْنَر».

بسیار تاخت و تاز کننده در جنگ «فرس مَكْنَر» اسب تاخت و تاز کننده.

● **الْمَكْنُومَة:** (ك ر م) فعل الكرم، ج مكارم.

بزرگواری، بخشندگی، ج مكارم.

● **المَكْرُوب:** المُرْتَوْتَة.

مكرب.

● **المِكْرُوسُكُوب:** ر. المَجْهَر.

● **الْمَكْرُوء:** (ك ر ه) ١- مف، ٢- الشر: «أصابه مكروه».

١- مف ٢- شز و بدى، ناپسندى، «أصابه مكروه» دچار گرفتارى و بدى شد.

● **الْمَكْتَسِب:** (ك س ب) ما يُكْتَسَب، ج مكاسب.

آنچه كه كسب مى‌شود، ج مكاسب.

● **الْمَكْتَسِب:** (ك س ب) ر. المَكْتَسِب.

● **الْمَكْتَسِب:** (ك س ر) ج مكاسر، ١- موضع الكسر.

٢- المخر: «عود صلب المكسر»، أي تُعرف جودته و يُختبر بكسره، ٣- «رجل صلب المكسر»: أي باقى على الشدة.

١- جاي شكستن، ٢- خبرگري و اطلاع كافى «عود صلب المكسر» چوب بسيار سفت و سخت و نشكن، ٣- «رجل صلب المكسر» مرد بسيار سخت‌گير و يكدنده.

● **الْمَكْتَسِب:** (ك ع ب) ١- مف، ٢- الجسم الذي له ستة سطوح مرتبة متساوية، ٣- ما كان على هيئة الجسم المكعب:

«مكعب مكعب»، ٤- «مكعب العدد»: هو الحاصل من ضربه برقمه، ٥- ٨ هو مكعب ٢.

١- مف ٢- جسمى كه سه بعدى است ٣- مكعب ٤- مكعب العدد: حاصل ضرب عدد بتوان ٣ عدد ٨ مكعب ٢ است

● **الْمَكْتُوف:** «ك ف ق» ١- مف ٢- الاعشى، ج مكافف.

٢- نابينا، روشن دل، ج مكافف.

● **الْمَكْتَلَف:** (ك ل ف) ١- مف، ٢- الذي تجري عليه أحكام القانون في دفع الضرائب وغير ذلك.

١- مف ٢- كسى كه قوانين و مقررات دولتى «شامل» حال اوست از قبيل پرداخت ماليات و غيره.

● **الْمَكْتَن:** (ك م ن) الموضع الذي يُتَوَازى و يُجْنَل فيه، ج مكائين.

پناهگاه، ج مكائين.

● **مَكْنٌ، يَكْنُ، مَكْنَةً:** ١- عنده، عظم خنده و صار ذا منزلة رفيعة، ٢- الشيء قوي و متن ورسخ.

١- مقام و منزلت او نزد آنان بالا رفت، ٢- الشيء: آنچه بى قوى محكم پابرجا شد.

● **مَكْنٌ، يَكْنُ، مَكْنَةً:** منه أو من الشيء: جعل له عليه سلطاناً و قدرة «مكنه من عدوه».

او را مُسلط بر چيزى گردانيد، «مكنه من عدوه» او را بر دشمن مسلط كرد.

● **المُعْتَمَد:** القوة والشدة؛ وله مكنة.

قوت وتوان. «له مكنة» أو توان دارد.

● **المُعْتَمَد:** (ك ن س) آلة الكنتس، ج مكناس.

جارو. ج مكناس.

● **المُكْوَاة:** (ك و ي) ج مكاوي. ١- حديدة يَكْوِي بها البَن.

٢- حديدة تُكْس بها الثياب، وهي أنواع، أشهرها اليوم المكواة الكهربائية.

١- أهني كه با آن داغ می کنند. ٢- أطو برقي.

● **المُكْوِي:** آلة في المِجَاكَة، ج مكاكيك.

مكوي جرح خياطو. ج مكاكيك.

● **المُكَيَال:** (ك ي ل) ما يُكَال به، ج مكايل.

پیمانه. ترازو. ج مكايل.

● **المُكَيِّدَة:** (ك ي د) ج مكايد. ١- مصد كاذب كَيِّد.

٢- الحديده. ٣- الخبيث.

١- مص كاذب كَيِّد. ٢- نيرنگ. ٣- خباثت و بدی.

● **المُكَيِّن:** ذو المكنة، ج مكناء؛ «هو مكن عند فلان».

دارای شان و مقام، ج مكناء. «هو مكن عند فلان» او نرد

فلانی مقامی دارد.

● **مَلَّ:** يَلَّ. مَلَّاً وَ مَلَّاءً وَ مَلَّةً وَ مَلَّاتَةً. «أو الشيء أو منه»

سمنه و ضجر منه.

از او دلنگ شد، از او به تنگ آمد. از او سیر شد.

● **مَلَّ:** يَلَّ. مَلَّاً وَ مَلَّاءً وَ مَلَّةً وَ مَلَّاتَةً. ١- الشيء؛ وضع فيه من

الأشياء قَدْر ما يأخذ «ملاً الإناة ماءً أو يالماً أو من الماء»

٢- منه غبته؛ أعباه منظره.

١- چیزی را پر کرد. «ملاً اناء ماء» ظرف را پر آب کرد.

٢- منه غبته؛ آن چیز مورد پسند او واقع شد.

● **مَلَّ:** يَلَّ. مَلَّاً وَ مَلَّاءً. صار مليئاً.

پر شد.

● **مَلَّ:** يَلَّ. مَلَّاً. امتلأ.

پر شد.

● **الْمَلَّ:** ج أملاء. ١- جماعة القوم. ٢- أشراف القوم.

٣- «الملأ الأعلى»؛ عالم العقول الجبردة والنفس للكلية.

١- جمعیت. جماعت. گروه. ٢- اعیان و اشراف. ٣- الملأ

الاعلی: ملائكة، فرشتگان. عالم عقل و نفوس کلی و مجرد.

● **الْعِلَّ:** ج ملأ. ما يأخذ الإناة إذا امتلأ، ج أملاء.

کنجایش یک ظرف

● **الْمَلَّ:** ج ملأ. ١- ثوب من قطعة واحدة ذو شقين

مُضَامَيْن. ٢- ثوب يلبس على الفخذين. ٣- المِلْمَعَة.

١- دامن. ٢- چادر شب. ٣- روختی.

● **الْمَلَّ:** ١- الثَّوْبِي. ٢- الطَّيَّار المستول عن قيادة الطائرة و

إدارتها. ٣- بائع الملح.

١- نمک فروش. ٢- ملوان. ٣- خلبان هواپیما.

● **الْمَلَّ:** ١- مص مَلَّح وَ مَلَّحٌ وَ يَمَلَّح وَ يَمَلَّح. ٢- كون الشيء

يَمَلَّحاً. ٣- كون الشيء مليحاً ظريفاً حسناً.

مَلَّحٌ وَ مَلَّحٌ وَ يَمَلَّحٌ وَ يَمَلَّح. ٢- ملاح. ٣- زیبایی. بانمک.

٤- ظرافت.

● **الْمَلَّ:** ١- منبت الملح. ٢- أرض على شاطئ البحر

تُثَلَّ إليها منه الماء ثم تترك فتتبخَّر وَ يُؤَخَّذَ ملحها.

١- نمک زار. ٢- سواحل دریا که بوسیله آب دریا پر می شود

سپس آب را می خشکانند و نمک باقیمانده را استحصال

می کنند.

● **الْمَلَّ:** ١- عمل الملاح. ٢- فن السَّحَرِ جِراً وَ نَهراً وَ جَوْاً.

١- کار ملوان. ٢- دریانوردی. فسانوردی.

● **الْمَلَّ:** (ل ح ظ) ١- مص لاحظ. ٢- التَّطَلُّعُ أو التنبه

يكتب أو يُلَقَّ.

١- مص لاحظ. ٢- حاشیه نوشتن بر کتاب یا نوشته یا تجزیه

و تحلیل منطقی که به شکل خطابه ایراد می شود.

● **الْمَلَّ:** (ل و ذ) الحصن و الملجأ، ج تلاوذ.

دژ. پناهگاه. ج تلاوذ.

● **الْمَلَّ:** (ل ز م) ١- ٢- رتبة عسكرية. و هي درجتان؛

ملازم أول و ملازم ثان.

١- ٢- ردهای است نظامی. «الملازم الاول، الملازم الثاني»

ستوان یکم، ستوان دوم.

● **الْمَلَّ:** ١- مص مَلَّس وَ مَلَّسٌ. ٢- لين الملمس.

١- مص مَلَّس وَ مَلَّسٌ. ٢- چیزی نرم و صاف.

● **الْمَلَّ:** ١- أمد الأرواح الشاوية، ج ملائكة و ملائک و

أملاك. ٢- «ملاك الأمر»؛ قوامه و عنصره الأساسي «القلب

ملاك الجسد». ٣- في الوظائف المدنية و العسكرية؛ نظام

أصحاب المناصب العليا أو المثبتين.

١- فرشته. ج ملائكة و ملائک و أملاك. ٢- ملاک الأمر؛ پایه

و اساس کار. «القلب ملاک الجسد» قلب پایه و اساس بدن

است. ٢- في الوظائف المدنية و العسكرية؛ صاحبان

مناصب ثابت و رسمی.

● **الْمَلَّ:** ١- يلاك الأمر؛ قوامه و عنصره الأساسي. ٢- في

الوظائف المدنية و العسكرية؛ نظام أصحاب المناصب العليا أو

المثبتين «ملاك الجيش، ملاك المعلمين».

● **المَلْفُوف:** (ل ف ف) ۱- مف. ۲- نبات يستأنى يُسَرَف به «الكرنب»، ملفف الورق، يطبخ.

۱- مف ۲- كلم بیج، برگ کلم.

● **مَلْفِق:** يَلْفِقُ. مَلْفَقًا. أوله: تودّه إليه بلسانه وأظهر من التودّ غير ما في قلبه.

چاپلوسی و تملق کرد.

● **المَلْفِقُط:** (ل ق ط) ما يُلْفِط به الشيء، ج مَلْفِقَات: «يلفط الفسيل، ملفط النار».

انبر. ج مَلْفِط. «ملفط الفسيل، ملفط النار» گیره لباس، انبر برداشتن آتش.

● **مَلَفَق:** يَمَلَفِقُ. مَلَفَقًا و مَلَكًا و مَلَكَةً و مَمْلَكَةً و مَمْلَكَةً. ۱- الشيء: احتواءه و قدر على التصرف به منفرداً.

۲- على القوم: استولى عليهم. ۳- عليه أمره: استولى عليه. ۴- نفسه: قدر على حبسها.

۱- آنچیز را بدست آورد. ۲- على القوم: بر آنان مستولی شد. ۳- علیه امره: بر او مسلط شد. ۴- نفسه: جلوی هوای

نفس را گرفت، هوای نفس را مهار کرد.

● **مَلَفَق:** قَلْبًا. ۱- الشيء: جمعه مُلَفَقًا له. ۲- القوم عليهم فلاناً: جمعوهم ملکا عليهم. ۳- أمره: خلّاه و شأنه.

۱- آنچیز را ملک او نمود، از آن او گردانید. ۲- القوم عليهم فلاناً: او را بر آنان حاکم و فرمانروا گردانیدند. ۳- أمره: او

را بحال خود وا گذاشت.

● **المَلَفَق:** أحد الارواح السّاوِية.

فرشته.

● **المَلِك:** ج مُلُوك و أملاك. ۱- من تولى السلطة على بلاد و شعب. ۲- صاحب الملك. ۳- الله.

۱- پادشاه. ۲- صاحب مال و متال. ۳- خداوند.

● **المَلِك:** ۱- مص مَلَك ۲- صاحب الملك، ج مُلُوك و املاك

● **أَمَلَك:** ۱- مص مَلَك. ۲- ما يَمَلِكُ و يُتَصَرَف به. يذكر و يؤنث. ۳- العظمة و السلطان.

۲- صاحب مُلْك و مثال مذکر مؤنث یکسانست. ۳- عظمت و پادشاهی و قدرت.

● **المَلَكَة:** ۱- مص مَلَك. ۲- صفة راسخة في النفس قائمة على استعداد عقلي: «ملكة الخطابة، ملكة الموسيقى».

۱- مص مَلَك ۲- ملکه نفسانی که بر استعداد و توانائی عقلى قائم است. «ملکه الخطابه» ملکه سخنرانی کردن.

● **المَمْلُوكُوت:** ۱- المَمْلُك العظيم. ۲- العز و السلطان.

● **المَلْمُوم:** (ل ز م) خشبتان أو حديدتان تُشَدُّ أوساطهما بجمددة أو نحوها و يُجمل بينهما شيء يُضَطُّ بهما عليه، ج مَلْمُوم. گیره. ج مَلْمُوم.

● **المَلْمُومَة:** (ل ز م) في الطباعة: كُرّاس من ۱۶ صفحة إجمالاً، و قد يكون من ۸ صفحات أو من ۳۲.

جزوه از ۸ صفحه به بالا باشد. پوشه پرونده‌ها.

● **المَلْمُومَة:** (ل ز م) ر. المِلْزَم.

● **مَلْمَس:** يَمْلَسُ. مَلْمَسَةً و مَلْمَسَةً. الشيء: لان ملمسه و نغمه نرم شد.

● **مَلْمَس:** يَمْلَسُ. مَلْمَسَةً و مَلْمَسَةً. ر. مَلْمَس.

● **مَلْمَس:** قَلْبًا. ۱- الشيء: جمعه «ألمس»، أي لَبِن المِلْس ناعماً. ۲- الأرض: سواها.

۱- آنچیز را نرم گردانید. ۲- الأرض: زمین را صاف و هموار نمود. ● **المَلْمَسِين:** (ل س ن) ۱- فا. ۲- النصيح. ۳- الذي يتكلم كثيراً.

۱- فا ۲- سخنور. ۳- پُر حرف. کسیکه زیاد حرف می‌زند.

● **المَلْمَع:** (ل ط م) الحدة، ج مَلَامِج.

گونه صورت. ج مَلَامِج.

● **المَلْمَع:** (ل ط م) ج مَلَامِج. ۱- الحدة. ۲- «مَلِيط البحر» الموضع الذي تنكسر عنده الأمواج.

۱- گونه، صورت. ۲- مَلِيط البحر: سواحل دریا، موج شکن.

● **المَلْمَق:** (ل ع ب) موضع السَّيْب ج مَلَامِج: «مَلِيب الطفولة، مَلِيب كرة القدم».

ورزشگاه. ج مَلَامِج. «مَلِيب الطفولة، مَلِيب كرة القدم»: جای بازی کودکان، ورزشگاه فوتبال.

● **المَلْمَقَة:** (ل ع ق) آتة من مددن أو غيره يُتَنَال بها الطعام أو نحوها، ج مَلَامِج.

قاشق. ج مَلَامِج.

● **المَلْمَقَة:** (ل ع ن) المِل الذي يُلمن عليه صاحبه، ج مَلَامِج.

کاری که موجب نفرین و لعنت می‌شود. ج مَلَامِج.

● **المَلْمَق:** (ل غ م) القم والأنف و ما حولهما، ج مَلَامِج. دماغ و لب و لوجه. ج مَلَامِج.

● **المَلْمَق:** (ل ف ف) ج مَلْمَقَات. ۱- أداتمن الورق المقوى (الكرتون) تُطَوَّى بشكل كتاب كبير و توضع فيها الأوراق.

۲- «مَلْمَق أوراق الدعوى في المحاكم»: مجموعة هذه الأوراق.

۱- پوشه مدارک و غیره. ۲- مَلْمَق أوراق الدعوى في المحاكم: پوشه دعاوی در محاکم عمومی.

۳- «الملکوت السامی»: محلّ التّقدّیس والأولیاة فی السماء.

۱- پادشاهی بزرگ. ۲- عزت و سلطنت. ۳- الملکوت السماوی: ملکوت آسمانها.

❖ **المَلِکُ**: المنسوب إلى الملک: «مَکِب مَلِکَ».

منسوب به ملک. «مَکِب سلطانی» مَکِب پادشاهی.

❖ **المَلِکُ**: ۱- مصنَعٌ. ۲- یَمَلُ. ۳- الشَّجَرُ والسَّامُ.

۱- مصنَعٌ. ۲- دل تنگی، افسردگی، غلالت.

❖ **المَلِکُ**: (ل م م) المصیبة الشّديدة من مصائب الدهر.

گرفتاری سخت از دشواریهای روزگار.

❖ **المَلِکُ**: (ل م م) ۱- اللّیس. ۲- موضع اللّیس، ج

تلایس.

۱- لمس کردن. ۲- جای لمس کردن. ج مَلِیش.

❖ **مَلِیش**: مَلِیشٌ، الحیزُ أو المَرَضُ، جمعه مَلِیش.

بیماری و آن خبر او را به غلیظین داداشت.

❖ **المَلِیش**: (ل و ه) ج مَلِیش. ۱- اللّهُو. ۲- زمان اللّهُو.

۳- موضع اللّهُو. ۴- الملبس.

۱- لهُو. ۲- زمان لهُو. ۳- جای لهُو. ۴- جای بازی. شکاباره.

❖ **المَلِیش**: (ل و ه) روایة مسرحیة مضحکة، ج مَلِیش.

نمایشنامه کمدی. ج مَلِیش.

❖ **المَلِیش**: (ل ه م) «شاعر مَلِیش»: ذو مقدرة و نفوذ فی الشّعر.

شاعری که توانائی فوق العاده در سرودن شعر دارد.

❖ **المَلِیش**: (ل ه ف) ۱- الحزین الذي ذهب له مالٌ أو قُبع

بقریب أو صدیق. ۲- «رجُلٌ مَلِیش القلب»: محترقه.

۱- غمگین و اندوهگین. ۲- زَجَلٌ مَلِیش القلب: مردی که

دل سوخته است.

❖ **المَلِیش**: ۱- مصنَعٌ و مَلِیشٌ و مَلِیشٌ و مَلِیشٌ. ۲- طعم المَلِیش.

۱- مصنَعٌ و مَلِیشٌ و مَلِیشٌ و مَلِیشٌ. ۲- مزه نمک.

❖ **المَلِیش**: نبات تَطْبُخُ أوراقه، معروف فی «مصر» و بعض

بلدان الشرق الأوسط.

نوعی گیاه پنبه‌ریزی که در مصر و بعضی از کشورهای

خاورمیانه یافت می‌شود.

❖ **المَلِیش**: ۱- مصنَعٌ و مَلِیشٌ. ۲- اللّین، التّؤمّة.

۱- مصنَعٌ و مَلِیشٌ. ۲- نرمی و صافی.

❖ **المَلِیش**: ذو المَلِیش. للسّدْر و المَوْت.

غمگین و اندوهگین. مذکر و مؤنث یکسانست.

❖ **المَلِیش**: نوع من البُلوط.

نوعی بلوط است.

❖ **العَلِی**: المنسوب إلى المَلِیش: «المجلس المَلِیش».

مَلِیش، منسوب به مَلِیش «المجلس العَلِی»: مجلس مَلِیش.

❖ **العَلِی**: العَلِیّ: التّغیّیّ، المنقذ، ج بِلَاح و مُلِیناء و مُلَاح.

ثروتند، توانا، ج بِلَاح و مُلَاح و مُلَاح.

❖ **العَلِی**: ألف ملین، ج بِلَاحات.

یکهزار میلیون. ج بِلَاحات.

❖ **العَلِی**: ۱- ذوالملاحاة و الظرف، ج بِلَاح و مُلَاح، م مُلِینة:

«وجهٌ مَلِیش». ۲- من المادّ أو نحوه: ما كان یلَمَعاً غیر غَلَب.

۱- شوخ طبع، ج بِلَاح و مُلَاح. م مُلِینة «وجه مَلِیش»

صورت و شکل زیبا و نمکین. ۲- من الماء أو نحوه: آب

شور، آب ناگوار.

❖ **العَلِی**: اللّین، اللّین المَلِیش.

نرم.

❖ **العَلِی**: ۱- صاحب المَلِیش، ج مُلَکاء. ۲- «مَلِیش

النحل»: الرّیس الکبیر و الأمر فیها، ج مُلُوک.

۱- صاحب مُلَک و شوکت. ج مُلَکاء. ۲- مُلِیک النحل: ملک

زنبور عسل. ج مُلُوک.

❖ **العَلِی**: (ل ی ن) ۱- فا. ۲- من الادویة: المسهل اللطیف.

۱- فا. ۲- داروی مُلین و مُهل.

❖ **العَلِی**: ألف ألف، ج مُلَاحین.

یک میلیون ج مُلَاحین.

❖ **مَلِیش**: مؤلّفة من «مین» و «ما» الاستهنامیة.

کلمه‌ای است مرکب از «مین» و «ما» سؤالی: از چه چیزی.

❖ **المَلِیش**: (م و ت) ۱- المَوْت. ۲- زمان الموت.

۱- مرگ. ۲- زمان مرگ.

❖ **المَلِیش**: (م و ت) ۱- مف. ۲- من اللفظ: ما تُرک استعماله.

۱- مف. ۲- لفظ مرده که دیگر استعمال نمی‌شود.

❖ **المَلِیش**: (م ت ل) ۱- فا. ۲- القائم بدور أحد أشخاص

الروایة التمثیلیة المروعة علی المسرح أو علی شاشة السیما أو

علی شاشة التلفزيون.

۱- فا. ۲- هنرپیشه سینما و تاتر و تلوزیون.

❖ **المَلِیش**: (م و ج) ج مُلَاح. ۱- أداة من المطاط تُغَمّی بها

الکتابة. ۲- خرقة تُزَالُ بها الوسخ.

۱- پاک‌کن. ۲- دستمال برای پاک کردن.

❖ **المَلِیش**: (م خ ض) الوعاء الذي یضرب فیهِ اللّین و

یُجَرّکُ حتی یخرج منه الرّید، ج مُلَاحض.

مشک، خبک، ظرفی که ماست را در آن تکان داده جهت

گرفتن کره. ج مُلَاحض.

❖ **العَلِی**: (م و ر) ۱- مصنَعٌ. ۲- مکان المُرور، ج مُرَوات.

١- مص مَزَيْتُر ٢- جای عبور کردن و اهریج مَزَات.

❖ المعراج: (م ر ج) انشيط.

پانشاط و سر حال.

❖ المعراج: (م ر ج) الحصب.

حاصلخیز.

❖ المَعْرَض: (م ر ض) ١- فا. ٢- مَن يَمُت بِالْمَرْضَى.

١- فا ٢- پرستار.

❖ المَعْرُضَة: (م ر ض) المرأة التي تُعْمَى بِالْمَرْضَى فِي

المستشفيات أَوْ فِي الْبُيُوتِ.

پرستار.

❖ المَعْرُوق: (م ر ق) ج تماریق. ١- مخرج. ٢- شبه كَوْء تَنْفَذ

منه الریح.

١- جای خروج. ٢- بادکش، بادگیر ساختمان.

❖ المِعْصَنَة: (م ص ح) ما يُصْنَع بِهِ، ج مَصْنَع.

پاک کن. ج تمایج.

❖ المَعْمَشِي: (م ش ي) ج مَاشِي. ١- موضع المَرْ. ٢- مكان

التَّحَنِّي.

١- محل عبور و مرور. ٢- جای قدم زدن.

❖ المَعْمَشُوق: (م ش ق) ١- مصف. ٢- الخفيف اللحم.

٣- الفرس الدقيق القليل اللحم. ٤- «قَدْ مَعْمَشُوق»: طويل مع

زَقَّة.

١- مصف ٢- لاغر و کم گوشت. ٣- اسب لاغر. ٤- قَدْ مَعْمَشُوق:

قد بلند و لاغر و کم گوشت.

❖ المَعْلَقَة: (م ل ح) ج مَلَاغ. ١- موضع المِلْح. ٢- وعاء

المِلْح.

١- نمکپاش. ٢- نمکدان. ظرف نمک.

❖ للمَعْلَقَة: (م ل ک) ج مَلَايَک. ١- مصف. ٢- عَزُ

الملک و سلطانه و عبیده. ٣- ما هو خاضع للملک من عباد و

بلاد.

١- مصف. ٢- عزت و قدرت سلطنت و بردگان پادشاه.

٣- کشور، مملکت.

❖ المَعْلُوك: (م ل ک) ج مَلَايَک. ١- مصف. ٢- العبد.

١- مصف. ٢- بنده. برده.

❖ المَعْمُوقَة: (م و ه) ١- مصف. ٢- المَطْلَبِي يَذْهَب أَوْ لَهْفَة.

٣- الذي أَلَسَ بِالْبَاطِلِ.

١- مصف ٢- آبکاری شده با آب طلا و نقره. ٣- مطلبی که با

باطل مخلوط شده است. مطلب برخلاف حق و حقیقت.

❖ مَن يَمُنُّ مَتَأ وَبَتَّةً. علیه بما صنع، عدله ما فعله له من

المخير و فقر به.

بر او منت گذاشت.

❖ المَعْنَى: ١- مصف. ٢- ما يُنْعَم بِهِ. ٣- نَدَى يَنْقُذ عَلَى

الشجر ضَلًا وَيَجِفُّ جفاف الصبح.

١- مصف. ٢- چیزی که بخشیده می شود. ٣- صغی که از

درخت جاری می شود و سپس بر تنه درخت خشک

می شود.

❖ مَعْنَى: ١- اسم شرط جازم: نحو: «قَرَنَ يَفْعَلُ يَفْعَالُ ذَكَرًا خَيْرًا

يَزِيدُهُ». ٢- اسم استفهام: نحو: «مَنْ أَنْتَ؟». ٣- اسم موصول

مشترک أكثر استماله اللعاقِل، نحو: «أَنَا أَحَقُّ مَنْ يَحْتَرَمُ

الْإِنْسَانِيَّةَ».

١- اسم شرط است که جزء اسماء جازمه است. «مَنْ يَفْعَلُ

مَقَال ذَرَّةٌ خَيْرًا يَزِيدُهُ». ٢- اسم استفهام است «مَنْ أَنْتَ؟» نو

کیستی. ٣- اسم موصول مشترک است که غالباً برای

شخص عاقل بکار می رود «أَنَا أَحَقُّ مَنْ يَحْتَرَمُ الْإِنْسَانِيَّةَ»

من احترام می گذارم به کسی که به انسانیت احترام

می گذارد.

❖ مَعْنَى: حرف جز، نحو: «وَأَنْطَلَقْتُ مِنْ بَيْتِي». و يكون زائداً، نحو:

«هَلْ زَرْتُ مِنْ أَحَدٍ؟».

حرف جر است. «وَأَنْطَلَقْتُ مِنْ بَيْتِي» از خانه خود خارج

شدم، و گاهی حرف زائد است «هَلْ زَرْتُ مِنْ أَحَدٍ؟» آیا به

دیدار کسی رفتی.

❖ مَعْنَى: قَنِيَّة (م ن ي) ه الشيء أو به: جملة له أُنْتَهَى.

او را به آرزوی چیزی واداشت.

❖ المَعْنَاب: (ن و ب) ١- مصف نَابِ يَنْوِبُ. ٢- نَابِ مَنَابَةِ: أي

قام مقامه.

جای او را گرفت. قائم مقام او شد.

❖ المَعْنَاجِد: جمع «جَلْدَه» من غير لفظه. و جمع «خُلْدَه» و هو

فَأَرَأَيْتَ.

جمع «جَلْدَه» از لفظ دیگر. و جمع «خُلْدَه» از لفظ دیگر.

موش کور.

❖ المَعْنَاخَة: (ن و ح) ج تناخات و تناوخ. ١- موضع التَّوَحُّج:

«أَقْبَمْتُ لِلْمَيْتِ تَنَاخَةً». ٢- التَّوَاخ.

١- مجلس فاتحه «أَقْبَمْتُ لِلْمَيْتِ تَنَاخَةً»: برای مرده مجلس

فاتحه برگزار شد. ٢- نوحه سرانی.

❖ المَعْنَاخ: (ن و خ) ١- ميرک الجبال، و هو الموضوع الذي

تناخ في. ٢- هو مجموع العوامل الجوئية كالحجارة، والضغط

الجوي، والرياح، والأمطار، التي تُعَرِّفُ بها حالة مكان معين.

من اعتدال الأحوال الجویة فيه أو تطرفها؛ المناخ المعتدل، المناخ الصحراوي».

۱- جای استراحت شتر. ۲- آب و هوا، دگر، سرد، معتدل.

❖ الفَنَاقِي: (ن و) ۱- مف. ۲- في النحو: اسم يسبقه حرف نداء، نحو: «يا أخي».

۱- مف ۲- در علم نحو اسمی است که قبل از آن حرف ندا آمده است «یا أخي» ای برادر.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن و) ۱- مص نادى. ۲- المُرَافعة بِالْمَرَادِ اللَّغَوِي.

۱- مص نادى ۲- مزایده عمومی.

❖ الفَنَاقِيَّة: ۱- ملوک «الحیرة» في «العراق». ۲- شعب الحیرة في عهد الماندرن من ملوکها.

۱- پادشاهان حیره در عراق قبل از اسلام. ۲- ملّت «حیره» در دوران حکومت پادشاهان ماندرن.

❖ الفَنَاقِي: (ن و) موضع الثور.

جای روشنایی.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن و) ج مَنَاقِب و مَنَاقِب. ۱- موضع الثور.

۲- بناء مرتفع ينطلق من أعلاه نور قويّ دائم الإشعاع تنبّئ به السفن والطائرات.

۱- جای روشنایی. ۲- فانوس دریائی جهت هدایت کشتی ها و گاهی هواپیما.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن س ب) ۱- مص ناسَب. ۲- الفرصة، الوضع الطاری؛ «ظهرت مهارته في مناسبات عديدة».

۱- مص ناسَب ۲- فرصت، وضعیت پیش آمده. «ظهرت مهارته في مناسبات عديدة» مهارت او در فرصت های مختلف آشکار شد.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن س ک) مناسک الحج: عباداته.

عبادات و آداب و رسوم حج به جای آوردن.

❖ الفَنَاقِي: (ن و ص) اللجأ، المنجى، المَقَرّ؛ «ماله من مناص». «منافعه».

پناهگاه، راه گریز و فرار. «ماله من مناص» راه فرار نداشت.

❖ الفَنَاقِي: (ن و ط) ۱- موضع التعلیق. ۲- «مناط الأمر» علته.

۱- جای آویزان کردن. ۲- مناط الأمر: علت کار و مطلب.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن ط ر) ۱- مص ناطِر. ۲- مصادلة أدبیّة أو سیاسیّة أو نحو ذلك تدور بين شخصين بحضور المستمعين.

۱- مص ناطِر. ۲- گفتگوی ادبی سیاسی بین دو نفر یا بیشتر در حضور شنوندگان.

❖ الفَنَاقِيَّة: ۱- مص مَنَاقِب. ۲- قُوّة في الجسم طبیعیّة، أو

يكتسبها بالقاح ونحوه، وها يقاوم الأمراض والجراثيم.

۱- مص مَنَاقِب. ۲- مقاومت بدن بطور طبیعی. مقاومت از راه واکنش نمودن.

❖ الفَنَاقِي: (ن ف ق) ۱- فا. ۲- من ستر الكفر بقلبه وأظهر الإيمان.

۱- فا ۲- دورو. چند چهره. منافی، کسی ظاهرًا مؤمن و در باطن کافر است.

❖ الفَنَاقِي: (ن ب) مناقب الانسان: ما عُرف به من الحصل الحسنیة والأخلاق الثیلة.

خلق و خوی پسندیده انسان.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن ق ص) هي أن يُطرح للالتزام مشروع إنشائيّ أو شراء صفقة بضائع أو أسلحة أو نحو ذلك، فيلتزمه من قرّض أفضل الشروط وأتقن الأسعار.

منافسه در خرید و فروش اجناس.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن ق ش) عجین يُنقش بالأصابع و تُلک بالمشتر والزيت وغيرها ويُخَبَر في القرن.

نوعی نان روغنی که در «فر» تنور پخته می شود.

❖ الفَنَاقِي: (ن و م) ج مَنَاقِب. ۱- الحُلم. ۲- الثُوم. ۳- موضع الثُوم.

۱- خواب رزیا. ۲- خواب. ۳- جای خوابیدن.

❖ الفَنَاقِي: (ن و م) ۱- موضع الثُوم. ۲- ثوب يُنام فيه.

۱- جای خوابیدن. ۲- لباس خواب.

❖ الفَنَاقِي: ۱- الكثير المَن والاحسان. ۲- الذي لا يُحطي شيئاً إلا فخر به على من أعطاه.

۱- بسیار منت گذار و احسان کننده. ۲- کسیکه چیزی نمی بخشد مگر منت بگذارد.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن و ر) ج مَنَاقِب.

۱- مص ناور. ۲- تُستعمل اليوم للمدورات العسكرية القائمة على الحركات والقوانين والمخطط العسكرية التي بها تتمتع الجيوش على القتال وعلى استعمال الأسلحة. و تُستعمل للمدورات السياسية.

۲- مانور نظامی. مانور سیاسی.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن و ش) ج مَنَاقِب.

۱- مص ناور. ۲- تُستعمل اليوم للمدورات العسكرية القائمة على الحركات والقوانين والمخطط العسكرية التي بها تتمتع الجيوش على القتال وعلى استعمال الأسلحة. و تُستعمل للمدورات السياسية.

۲- مانور نظامی. مانور سیاسی.

❖ الفَنَاقِيَّة: (ن و ش) ج مَنَاقِب.

۱- مص ناور. ۲- تُستعمل اليوم للمدورات العسكرية القائمة على الحركات والقوانين والمخطط العسكرية التي بها تتمتع الجيوش على القتال وعلى استعمال الأسلحة. و تُستعمل للمدورات السياسية.

۱- مص ناور. ۲- تُستعمل اليوم للمدورات العسكرية القائمة على الحركات والقوانين والمخطط العسكرية التي بها تتمتع الجيوش على القتال وعلى استعمال الأسلحة. و تُستعمل للمدورات السياسية.

۲- مانور نظامی. مانور سیاسی.

۱- مص ناؤل ۲- در اصطلاح نصاری شرکت در مراسم عشاء ربانی.

❖ **المُنْبَت:** (ن ب ت) ج مسنبت. ۱- موضع النبات. ۲- الأصل.

۱- جای رویش گیاه. ۲- اصل و ریشه.

❖ **المُنْبِت:** (ن ب ر) محل مرتفع بعلیه الخطب فیکلم منه الجمع، ج منابر.

منبر. ج منابر.

❖ **المُنْبِط:** (ن ب ض) المكان الذي يجسه لطبيب ليعرف حالة المريض، ج منابض.

جائیکه ضربان نبض احساس می شود و دکتر آنرا گرفته و حال مریض را واری می کند.

❖ **للمُنْبُغ:** (ن ب ع) مخرج الماء، ج منابغ.

چشمه آب. ج منابغ.

❖ **المُنْبُغ:** (ن ب ه) ۱- فا. ۲- ساعة لها جرس يُضبط على الوقت الميّن فيدق عند حلوله.

۱- فا ۲- ساعت زنگ دار که در وقت تعیین شده زنگ می زند.

❖ **المنج:** ج منج. ۱- مص منج. ۲- الإحسان. ۳- الصخر بالاحسان على من احسن اليه.

۱- مص منج. ۲- احساس نیکی و بخشش. ۳- افتخار و منت گذاشتن

❖ **المُنْتَأَى:** (ن أ ي) المكان البعيد.

جای دور.

❖ **المنتاش:** (ن ت ش) آلة الشمس، ج مناتيش: «منتاش البندقية».

انبرک. ج مناتيش. «منتاش البندقية» انبرک تفنگ.

❖ **المنتج:** (ن ت ج) ۱- فا. ۲- الذي يسهم بأمواله في إنتاج الأفلام السينمائية ونحوها.

۱- فا ۲- تهیه کننده فیلمهای سینمایی.

❖ **المنتجج:** (ن ج ع) الموضع الذي يذهب إليها الناس طالبين المشب، ج مُنتَجَمات.

جائیکه مردم به دنبال چراگاه میگردند. ج مُنتَجَمات.

❖ **المنتخب:** (ن خ ب) ۱- مف. ۲- في الرياضة: فريق من خيار الرياضيين يتلون نادياً رياضياً أو بلداً في المباريات الهامة، ج مُنتَخِبَات.

۱- مف ۲- در اصطلاح ورزش تیم ورزشی که برگزیده می شود برای انجام مسابقات «المنتخب ایرانی» تیم ملی

ایران. ج منتخبات.

❖ **الْمُنْتَدَى:** (ن د و) النادي، المجلس، ج مُنتَدَيَات.

کلوب و ورزشی. مجلس. ج مُنتَدَيَات.

❖ **الْمُنْتَصِف:** (ن ص ف) ۱- مف. ۲- مُنْتَصَف الشيء: وسطه «منتصف الطريق، منتصف النهار، منتصف العمر».

۱- مف ۲- وسط چیزی. «منتصف الطريق، مُنتصف النهار، مُنتَصَف العمر»

❖ **الْمُنْتَقِن:** (ن ت ن) موضع الرائحة الحبيثة. ج مناين.

جای بدبو. ج مناين.

❖ **الْمُنْتَهَى:** (ن ه ي) النهاية.

پایان. سرانجام.

❖ **الْمُنْفُوق:** (ن ث ر) ۱- مف. ۲- من الكلام: ما كان نقرأه لم يكن منظوماً. ۳- نبات ذو زهر ذكي الرائحة مختلف الألوان.

۲- سخنان منثور. ۳- افشاندن شده، گیاهی است دارای گلهای خوشبو و رنگارنگ.

❖ **الْمُنْفُوق:** (ن ث ر) واحدة «المنثور» للنبات.

مفرد منثور یکدانه از گیاه.

❖ **الْمُنْجَى:** (ن ج و) مكان النجاة، ج مناج.

محل نجات. راه گریز. راه نجات. ج مناج.

❖ **الْمُنْجَاة:** (ن ج و) ج مناج. ۱- النجاة. ۲- الباعث على النجاة: «الصدق نجاة والكذب مهواة».

۱- رهایی. آزادی. ۲- علت و سبب نجات «الصدق نجات و الكذب مهواة» راستگویی رهایی است دروغ گفتن گرفتاری است.

❖ **الْمُنْجَرَّة:** (ج ر د) ۱- فا. ۲- الذي لا شرف عليه: «فرس منجدة».

۱- فا ۲- بی. «فرس منجدة» اسب بی شو.

❖ **الْمِنْجَل:** (ن ج ل) آلة من حديد عفاة في شكل نصف دائرة يُقطع بها الزرع وغيره، ج مناجيل.

داس. ج مناجيل.

❖ **الْمُنْجَم:** (ن ج م) ج مناجم. ۱- المعدن: «هو منجم الخير».

۲- ممزات وأسفاق تحت الأرض تُسقى وتُدعم لاستخراج المعادن.

۱- معدن «هو منجم الخير» او معدن خير و خوبی است. ۲- راهروهای زیرزمینی است جهت استخراج معادن.

❖ **الْمُنْجَم:** (ن ج م) ۱- فا. ۲- من ينظر في النجوم بحسب مواعيتها وسيرها ليعلم بها أحوال العالم. ۳- من يزعم معرفة حطوط الناس بحسب مواقع النجوم.

- ٢- ستاره شناس. ٣- طالع خوان.
- ❖ **الْمُفَجَنْجِيقُ**: آلة حربية من آلات الحصار ترمى بها الحجارة و غير هامن الطائف ج مجاني و مجاني و منجنيقات منجنيق.
- ❖ **مَنْجَعُ**: يَنْجَعُ شَيْءٌ: اَعْطَاهُ اِيَّاهُ.
- انجيز رابه او داد به او بخشيد.
- ❖ **الْمَنْجَحَةُ**: (ن ح ي) المسبل المتلوي، ج مناجح.
- مسبل بيج در بيج آب، ج مناجح.
- ❖ **الْمَنْجَحَاتُ**: (ن ح ت) آلة التخت، ج مناجحت.
- نيشه، ج مناجحت.
- ❖ **الْمَنْجَحْتُ**: (ن ح ت) ر. المنجات، ج مناجحت.
- ❖ **الْمَنْجَحَةُ**: الطلبة، ج مَنْجَحٌ: «منحة دراسية».
- بخشش، بورس تحصيلي، ج منجح، «منحة دراسية».
- ❖ **الْمَنْجَحَرُ**: (ج د ر) المكان الذي يُنْجَحَرُ منه، ج مَنْجَحَرَاتُ: «منحدر الجبل».
- سرايزري، ج منجحدرات، «منحدر الجبل» سرايزري كوه.
- ❖ **الْمَنْجَحَضُ**: (ج ن و) منخرج الوادي، منجطفه.
- بيج دره.
- ❖ **الْمَنْجَحَرُ**: (ن خ ر) ثقب الأنف، ج مناجحر.
- سوراخ بینی، ج مناجحر.
- ❖ **الْمَنْجَحَرُ**: (ن خ ر) ر. المنجر.
- ❖ **الْمَنْجَحَلُ**: (ن خ ل) ما يُنْجَحَلُ به الطعين و نحوه، ج مناجيل.
- الك، غربال، أردبیز، ج مناجيل.
- ❖ **الْمَنْجَحُورُ**: (ن خ ر) ر. المنجر، ج مناجحر.
- ❖ **الْمَنْجَفُ**: (ن د ف) خشبة التذاف التي يُنْجَفُ بها القطن ليرق، ج منافوف.
- کمان بنه زنی، کمان حلاجی، ج منافوف.
- ❖ **الْمَنْجَلُ**: (ن د ل) ج مناول، ١- السود الطيب الرائحة.
- ٢- «مُزَبَّ الْمَنْدَلُ»: نوع من الزقي، وهو أن يَنْجَطُ الراقي على الأرض دائرة يجلس القوم داخلها حين يريدون دعوة الأرواح لاستسلامها أمر من الأمور.
- ١- چوب خوشبو، عود خوشبو ٢- دایره ای است که بر زمین می کشند و در دایره می نشینند جهت احضار ارواح.
- ❖ **الْمَنْجَدَمُ**: (ن د م) التذامة.
- پشیمانی.
- ❖ **الْمَنْجَدُوبَةُ**: (ن د ب) ١- مف، ٢- الرسول الذي يُطَلَّبُ إليه القيام بعمل من الأعمال بالاتباع عن شخص أو حكومة أو عن مؤسسة: «مندوب الحكومة إلى المؤتمر».
- ١- مف ٢- نماینده. «مندوب الحكومة إلى المؤتمر» نماینده دولت در کنفرانس.
- ❖ **الْمَنْدُوحَةُ**: (ن د ح) «لا مَنْدُوحَةٌ عَنِ الْأَمْرِ»: أي لا يكتنك تركه.
- نمی توانی کار را رها کنی، گریزی نیست.
- ❖ **الْمَنْدِيلُ**: (ن د ل) ج مناديل، ١- نسيج يُنْسَجُ به القزى أو نحوه، ٢- نسيج رقيق تضعه المرأة على رأسها أو تستر به وجهها.
- ١- دستمال، ٢- روسری، منقعه.
- ❖ **مَنْدَعٌ**: حرف جر، نحو: «ما سافرت منذ سنة».
- حرف جر است و ما سافرت منذ سنة از يك سال پیش به مسافرت نرفته ام.
- ❖ **الْمَنْدُوعُ**: (ن ز ع) الزروع إلى الغاية، ج منازع.
- روی آوردن، کنده شدن بطرف هدف، ج منازع.
- ❖ **الْمَنْدُولُ**: (ن ز ل) ج مناول، ١- مص نزل، ٢- مكان الزول، ٣- الدار، البيت.
- ١- مص نزل ٢- جای فرود آمدن، ٣- خانه، سرا.
- ❖ **الْمَنْدُولَةُ**: (ن ز ل) ج مناول، ١- موضع الزول، ٢- الزبنة: «هو رفيع المنزلة».
- ١- جای فرود آمدن، ٢- مقام، «هو رفيع المنزلة» او دارای مقام بزرگی است.
- ❖ **الْمَنْدُولُ**: (ن ز ل) ١- مف، ٢- مكان لاستقبال الضيوف.
- ١- مف ٢- جانی برای پذیرائی میهمان.
- ❖ **الْمَنْدُسُجُ**: (ن س ج) موضع النسيج، ج منابج.
- کارگاه بافندگی، ج منابج.
- ❖ **الْمَنْدُسِيجُ**: (ن س ج) ر. المنسج.
- ❖ **الْمَنْدُسُجُ**: (ن س ج) أداة يُنْجَسُ عليها الثوب ليحتجج، ج منابج.
- دستگاه بافندگی، ج منابج.
- ❖ **الْمَنْدُسِيْنُ**: (ن س ر) منار الطير الجارح ج منابير.
- منار پرند شکاری، ج منابیر.
- ❖ **الْمَنْدُسِيْنُ**: (ن س ر) ر. المنسیر.
- ❖ **الْمَنْدُسُفُ**: (ن س ف) ج مناسيف، ١- الضربال الكبير، ٢- طريقة للبدو في إعداد طعام مُنْجَدٍ من اللحم والبرغل والشن و غيرها.
- ١- غربال بزرگ، ٢- شیوه ای که بادیه نشینان جهت پختن نوعی از غذای مخصوص مرکب از گوشت و بلغور روغن است.

❖ **الفنّسک:** (ن س ک) ج سنسک. ۱- مص سنک. ۲- طريقة السنک والعبادة. ۳- موضع تُذبح فيه «النسکة»، أي الذبيحة.

۴- راه و روش عبادت. ۵- محل قربانی کردن.

❖ **الفنّسک:** (ن س ک) ر. المنسک.

❖ **الفنّسیم:** (ن س م) ج سنایم. ۱- هو النجم كالنظر للإنسان. ۲- طرف خف الجبل. ۳- العلامة: «منسم من الأمر».

۱- برای شتر به منزله ناخن است برای انسان. ۲- کناره کف پای شتر. ۳- علامت.

❖ **الفنّشأ:** (ن ش أ) ۱- موضع النشأ. ۲- الأصل: «هو مربی النشأ».

۱- جای پرورش یافتن. ۲- اصل و نسب و ریشه. «هو عربی النشأ» او دارای اصل و ریشه عربی است.

❖ **الفنّشی:** (ن ش أ) ۱- فا. ۲- الكاتب الذي يعمل في الصحف فينقى المقالات و يكتب الأخبار. و يُعرف «المحرر». ۳- الأديب البالغ.

۱- نویسنده مقالات و اخبار در روزنامه. ۲- آدیب.

❖ **الفنّشأ:** (ن ش أ) مؤسسه للعمل بمأهل و آلاتها. ج منشآت.

مؤسسه. کارگاه به همراه کارکنان. ج منشآت.

❖ **المفّشأ:** (ن ش ر) ج منشأیر. ۱- آلة فولاذية ذات أسنان يُشتر بها الخشب والحديد و نحوهما. ۲- حكمة بحريّة تُعرف «هأبی منشأ».

۱- آزه. ۲- آزه ماهی که معروف به «أبی منشأ» است.

❖ **الفنّشأ:** (ن ش ر) ج منشأیر. ۱- موضع نشر الشيء. ۲- النشر.

۱- جای پهن کردن لباس. جای آویختن لباس. ۲- پراکندن. ❖ **المفّشأ:** (ن ش ف) متدیل مُنْشَف به الماء عن الجسد. ج مناشف.

حوله. ج مناشف.

❖ **الفنّشأ:** (ن ش ر) ۱- مف. ۲- رسالة يوجهها الحكماء أو غيرهم إلى الشعب. ج مناشير.

۱- مف. ۲- پیام رؤسای کشورها برای ملت. ج مناشیر.

❖ **الفنّصیب:** (ن ص ب) ج مناصب. ۱- المقام. ۲- ما يتولاه المرء من عمل إداري حكومي أو نحوه. ۳- «له منصب»: أي علو و رفعة.

۱- مقام. ۲- پست اداری. ۳- له منصب: او بلند مقام است.

❖ **الفنّصه:** (ن ص ص) ج مناص و منصات. ۱- بيت يُمنَد للمروس في البيت. أو بيت يُزَمَن و يُمنَل. ۲- مرتج من خشب يُمنَد للخطيب أو للمعلم أو نحوهما.

۱- صندلی عروس، حجله و جایگاه عروس. ۲- تریبون خطابه و سخنرانی.

❖ **الفنّصه:** (ن ص ص) ر. المنصه.

❖ **الفنّصوب:** (ن ص ب) ۱- مف. ۲- الكلام الذي دخله النصب.

۱- مف. ۲- کلماتی که در حال نصب قرار دارند.

❖ **الفنّصه:** (ن ض خ) آلة و يُنْخَع بها الماء أو الطيب. أي يُرش. ج مناصيح. أبهاش. ج مناصيح.

❖ **الفنّصه:** (ن ض د) ۱- مف. ۲- من الأشياء: الذي ضم بضه إلى بعض شئاً أو مركباً متاعاً منضداً أسناناً منضدة. أحرف طباعية منضدة.

۱- مف. ۲- چیده شده. رویهم گذاشته شده. «متاع منضد» اسنان منضدة. اسنان منضدة. احرف طباعية منضدة. کالای رویهم چیده شده. دندانهای مرتب و ردیف. حروف منظم چاپی.

❖ **الفنّصه:** (ن ض د) شيء ذو أربع قوائم يُجَمَل عليه ما نُضد من متاع البيت. ج مناصيد. نیمکت. ج مناصيد.

❖ **الفنّصا:** (ط و د) مركبة هوائية بلا جناحين ترتفع في الجو و تطير. ج مناصيد و مناصود. بالون. ج مناصيد و مناصود.

❖ **الفنّطيق:** (ن ط ق) ۱- مص نطق. ۲- الكلام. ۳- باب من ابواب الفلسف.

۱- مص نطق. ۲- سخن. ۳- بابی از بابهای فلسفه

❖ **الفنّطيلة:** (ن ط ق) ج مناطق. ۱- ما يُشَد به الوسط. ۲- القطة المحدودة من الأرض: «و المنطقة الاستوائية».

۱- کمربند. شال کمر. ۲- یک تکه محدود از زمین «و المنطقة الاستوائية» سرزمین و منطقه استوایی.

❖ **الفنّطيق:** (ن ط ق) البليغ. ج مناطيق. ۱- المنسوب إلى المنطق «تفكير منطقي» ۲- صاحب علم المنطق.

۱- منسوب به منطق و گفتار. «تفكير منطقي» اندیشه منطقی. ۲- دانشمند علم منطق.

❖ **المفّطيق:** (ن ط ق) البليغ. ج مناطيق.

سخنور. بلیغ. ج مناطیق.

❖ **المفّطاز:** (ن ظ ر) ج مناظير. ۱- المرأة. ۲- آلة يُستعان

ها على روية الأجسام الصغيرة أو البعيدة.

١- آيينه. ٢- عدسه.

● **المنقَطَرُ:** (ن ظ ر) ج مناقِطِر. ١- مص تظر. ٢- ما يقع عليه النظر؛ منظور جميل.

١- مص تظر ٢- منظره.

● **مَنَقَعَ:** يَمْنَعُ، مَنَعًا. ١- الأمر أو عنه أو منه؛ حرمة إياه «منعه حقه». ٢- الشيء أو عنه أو منه؛ كنه عنه «منعه من التدخين».

٣- عن الدعوى أو نحوها؛ صدق. ٤- دافع عنه وحفظه «منع جاره». أو حليفه. ٥- الكلمة من الصرف؛ لم يلحقها التوين ولا الكسر.

١- أو را بازداشت. ٢- الشيء؛ أو را از آن محروم کرد. ٣- عن الدعوى؛ أو را از درگیری بازداشت، جلوگیری را گرفت.

٤- از او حمایت کرد. ٥- الكلمة من الصرف؛ كلمه را غیر منصرف گرفتند.

● **مَنَعُ:** يَمْنَعُ، مَنَاعَةً وَمَنَاعًا. ١- الشيء؛ قوي واشتد «منع الجيش، منع الحصن». ٢- الشيء؛ صار عزيزاً، تَعَسَّرَ.

أنجيز محكم و استوار شد. «منع الجيش، منع الحصن» ارتش قوی شد. دژ تسخیر ناپذیر شد. ٢- الشيء؛ أنجیز نایاب شد، کمیاب شد.

● **مَنَعُ:** قَنِحًا، بِالْعِ فِي الْمَنَعِ.

به شدت مسامت کرد.

● **الْمَنْعِيُّ:** (ن ع ي) خبر الموت، ج مناع.

خبر مرگ، ج مناع.

● **الْمَنْعَةُ:** الْوَرْدُ، الْقُوَّةُ، «هو في منعطفه».

عزت، شکوه، عظمت، توان و شوکت، «هو في منعطفه» او دارای عزت است.

● **الْمَنْعَةُ:** ر. الْكُنَّةُ.

● **الْمَنْعُفُجُ:** (ع و ج) من الوادي؛ أو نحوه؛ مَنْعُفَةٌ، ج مَنْعُفَات.

پیچ دره، ج مَنْعُفَات.

● **الْمَنْعُفَلُ:** (ع ط ف) من الوادي؛ أو غيره شِعْنَاهُ و مَنْعُفَاهُ، ج مَنْعُفَلَات.

پیچ دره، ج مَنْعُفَلَات.

● **الْمَنْعُفَمُ:** (ن ع م) ١- م. ٢- الحَسَنُ الحال.

١- م. ٢- در ناز و نعمت، مَرْفَعَه.

● **الْمَنْعِيُّ:** (ن ف ي) المكان الذي يُنْقَى إِلَيْهِ، ج مَنْابٍ، «قضى حياته في المنى».

تعبیدگاه، ج مَنْابٍ، «قضى حياته في المنى» زندگیش را در

تعبید گذراند.

● **الْمَنْفَاخُ:** (ن ف خ) ج منافيخ ١- آلة يُنفَخُ بها. ٢- جلد ينفخ فيه الحداد.

١- بادبزن. ٢- دم آهنگری.

● **الْمَنْفُخُ:** (ن ف خ) ر. الْمِنْفَاخُ، ج منافيخ.

● **الْمَنْفَذُ:** (ن ف ذ) ج منافِذ. ١- موضع نفوذ الشيء. ٢- الممر، الجُزَاء.

١- سوراخ. ٢- راهرو، منفذ دیوار، محل آمد و شد.

● **الْمَنْفَضَةُ:** (ن ف ض) صحن صغير يُنْقَضُ فيه رماد التبتغ، ج منافيض.

زیرسیگاری، ظرفی است که سوخته سیگار یا قلیان را در آن می ریزند.

● **الْمَنْفَضَةُ:** أدلة من الخيَزان أو غيره يُنْقَضُ بها السجَّاد أو نحوه، ج منافيض.

چوبی است از خیزران جهت تکان دادن فرش و گرفتن گرد و غبار آن، ج منافيض.

● **الْمَنْفَقَةُ:** (ن ف ع) ج منافع ١- كلٌّ ما يُنْتَفَعُ به. ٢- المنع.

٣- منافع الدار؛ مراقبتها، كما من الماء والنسيل والأدوات الصَّحْمَةُ ونحوها.

١- سود و بهره. ٢- منافع الدار؛ دستشویی و توالت و حمام خانه.

● **الْمَنْفِيُّ:** (ن ف ي) ١- مف. ٢- المنحى عن بلاده، المُنْبَدِ، المطرود. ٣- من الكلام؛ ما دخله أحد أحرف الثني «جملته منقبة».

١- مف. ٢- تبعیدی، رانده شده. ٣- من الكلام؛ سخنانی که ادوات نفی بر آن وارد شده.

● **الْمِنْقَارُ:** (ن ن ر) ج مناقير. ١- مُشَرُّ الطائر، منقاره. ٢- حديدة كالقأس مستديرة يُنْقَرُ بها تُطَعُّ بها الحجارة.

١- منقار پرند. ٢- پتک برای شکستن سنگ.

● **الْمِنْقَبُ:** (ن ن ب) ج مناقِب. ١- ما يُنْقَبُ به. ٢- ر. الْمِنْقَبَةُ.

١- وسیله نقب زدن، وسیله سوراخ کردن. ٢- ر. الْمِنْقَبَةُ.

● **الْمِنْقَبَةُ:** (ن ن ب) ج مناقِب. ١- الفعل الكريم. ٢- المغفرة.

١- کار نیک و پسندیده. ٢- التَّخَارُ.

● **الْمِنْقَبَةُ:** (ن ن ب) آلة من حديد تُنْقَبُ بها سُرَّة الدابة، أي تُحَقَرُ، ج مناقِب.

دستگاهی است برای سوراخ کردن. آلتی است آهنی برای

سوراج کردن ناف چارپایان. ج مناقب.

❖ **المِنْقَرُ:** (ن ق ر) المِنْقُول، ج مناقير.

كلنگ. ج مناقير.

❖ **المِنْطَلِيعُ:** (ق ط ع) ١- فا. ٢- هو مُنْطَلِعُ القَرْنِ: أي لا يثقل له ولا مساوي.

١- فا ٢- او همنای ندارد.

❖ **المِنْقَلُ:** (ن ق ل) كاتون الثَّار يُشَقَّلُ فِيهِ الْقَحْمُ أَوْ الْحَبُّ وَ يُشَوَّى عَلَيْهِ أَوْ يُطْبَخُ. ج منقائل.

منقل آتش برای پختن کباب و غیره. ج مناقل.

❖ **المُنْقَلَبُ:** (ق ل ب) المرجع و محل الانقلاب: «كُلُّ إِنْسَانٍ يَصِيرُ إِلَى مَنْقَلَبِهِ».

مَرَجِع، جای بازگشت. «كل انسان بصیر الى منقلبیه» هر انسانی به اصل خود باز می گردد.

❖ **المُنْقُوشَةُ:** (ن ق ش) واحدة المُنَاقِشِ.

یک نان فطیر.

❖ **المُنْقُوفُ:** (ن ق ف) ١- مف. ٢- القليل اللحم الضعيف الوجه المصفر. ٣- الضعيف.

١- مف ٢- لاغر و کم گوشت دارای صورتی زرد. ٣- ناتوان.

❖ **المُنْكَبُ:** (ن ک ب) ج مناكيب. ١- مجتمع رأس الكعب والمعد. ٢- ناحية كُلِّ شَيْءٍ، جانبهِ. ٣- من الأرض: الطريق.

٤- الموضع المرتفع.

١- شانه. دوش. ٢- گوشه هر چیزی. ٣- من الارض: راه بر روی زمین. ٤- جای مرتفع و بلند.

❖ **المُنْكَرُ:** (ن ک ر) ١- مف. ٢- ما يَقْبِضُهُ الدِّينُ أَوْ تَكْرَهُهُ الْأَخْلَاقُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ، ج مُنْكَرَاتٌ وَمُنَاكِرُ: «الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر هما عبادا الأخلاق».

١- مف ٢- کار زشت و ناپسند. ج مُنْكَرَاتٌ وَمُنَاكِرُ. «الامر بالمعروف والنهي عن المنكر هما من فروع الدين» امر به معروف و نهی از منکر از فروع دین است.

❖ **المُنْتَقَى:** (ن م ق) ١- سَف. ٢- ثوبٌ مُنْتَقَى: منقوش.

٣- «كلام منقَى» محسن و مزین.

١- لباس گلدار و زیبا. ٣- كلام مُنْتَقَى: سخنان نیکو و آراسته به زیبایی ها گفتار زیبا.

❖ **الْمِنْهَاجُ:** (ن ه ج) ر. المنهج.

❖ **الْمَنْهَجُ:** (ن ه ج) الطريق الواضح، ج مناهج: «منهج التعليم، سلوك منهجاً».

راه روشن و آشکار. ج مناهج. «منهج التعليم، سلوك منهجاً» تصدأء برنامه آموزش، راه میانه ای را برگزید.

❖ **الْمِنْهَاجُ:** (ن ه ج) ر. المنهج.

❖ **الْمَنْهَلُ:** (ن ه ل) ج مناهيل. ١- مص نَهْل. ٢- المورد.

٣- الشرب. ٤- موضع الشرب على الطريق.

١- مص نَهْل ٢- آبشخور. ٣- نوشیدن. ٤- آبشخوری که بر سر راه قرار دارد.

❖ **الْمَنْهَوِيُّ:** (ن ه ك) مَنْ ثَقُلَ عَلَيْهِ الْمَرَضُ فَتَمَكَّنَ مِنْهُ الضَّعْفُ وَالْهَرَالُ. ج مناهيئك.

کسیکه به شدت مریض و ناخوش شده و توانایی خود را از دست داده ج مناهیک.

❖ **الْمَنْوَالُ:** (ن و ل) ج مناوليل. ١- خشبة المسانك التي يُنْسَجُ عَلَيْهَا وَيُلْفَقُ عَلَيْهَا الثُّوبُ وَتَقْتِ النِّسَجَ. ٢- [إفعل على هذا المنوال]: أي على هذا النسق والنظم. ٣- «هم على منوال واحد»؛ أي استوت أخلاقهم.

١- دستگاه بافتگی. کارگاه دستی بافتگی. ٢- الفعل على هذا المنوال: به این راه و روش عمل کن. ٣- هم على منوال واحد: آنان خلق و خوی واحدی دارند، راه و روش آنان یکی است.

❖ **الْمَنْوُطُ:** (ن و ط) ١- مف. ٢- المعلق: «هذا الأمر منوط بك».

١- مف ٢- وابسته، در ارتباط با چیزی است. «هذا الامر منوط بك» این امر بستگی به تو دارد.

❖ **الْمَنْوُونُ:** الموت. مؤنثة و قد تذكّر.

مرگ، کلمه مؤنث است گاهی مذکر میگردد.

❖ **هَنْيًى:** بكذا: اَمْتَحِنَ وَأَبْتَلَى وَاسْتَبْرَهَ بِهِ «مَنِ بِالْخِصَارَةِ» مورد آزمایش قرار گرفت. دچار شد. «هَنْيًى بِالْخِصَارَةِ» دچار زیان و ضرر شد.

❖ **الْمَنْفِئَةُ:** الموت، ج منایا.

مرگ. ج منایا.

❖ **الْمَنْفِئَةُ:** ج مَنُفًى. ١- الْبُغْيَةُ، الْأَرْبُ. ٢- مَا يَنْفَعُ. ٣- منزل أُنِيقٌ يُتَخَذُ فِي الزَّيْفِ خُصُوصاً، وَ يُعْرَفُ بِ«الْفَيْلَا».

١- خواسته. ٢- آنچه که ارز و می شود. ٣- ویلا.

❖ **الْمَنْفِيعُ:** ج مَنَفَعَا. ١- العزيز القوي البنية الشديد الذي لا يَقْوَى عَلَيْهِ. ٢- «حصن منيع»: مصب الوصول إليه.

١- استوار و محکم. ٢- حصن منيع: دژ تسخیر ناپذیر.

❖ **الْمَنْفِيفُ:** (ن و ف) ١- فا. ٢- جبلٌ منيف: مرتفع، مشرف، مُطَلّ.

١- فا ٢- کوه بلند. کوه بلند. مشرف بر جای.

❖ **الْمَهْجَةُ:** ج مَهَا وَ مَهْوَاتٌ وَ مَهْيَات. ١- البقرة الوحشية. ٢- الشمس.

- ١- مَصْ مَهْدَ ٢- كهواره كودك. ٣- زمین پست و هموار.
- ❖ المَهْدَةُ: (ه د د) آلة كالمطرقه تكثر بها المجارة.
- پتك برای شکستن سنگهای بزرگ.
- ❖ المَهْدَار: (ه ذ ر) الذي يكثر من الخطأ أو الساقط في كلامه.
- ج مَهَادِر: درجل مَهَادِر، امرأة مَهَادِر.
- کسیکه بسیار سخنان غلط و نامفهوم بر زبان می راند.
- ج مهادیر. مذکر و مؤنث یکسانست.
- ❖ المَهْدَب: (ه ذ ب) ١- صف. ٢- الرجل المخلص المطهر الأخلاق النقي من العيوب. ٣- «كلام أو شعر مَهْدَب»: مخلص منقأ ممّا يبيحه.
- ١- مَف ٢- شخص مخلص و پرهیزگار مبترا از هر عیب.
- ٢- کلام او شعر مَهْدَب: شعر یا سخن مبترا از هر عیب و نقصی.
- ❖ مَهَن: يَهْنُ وَيَهْنُ، مَهْرًا وَمَهْرًا وَمَهْرًا وَمَهْرًا.
- ١- الشيء أو به أو فيه: حذق. ٢- في صناعته: أتقنها وأحكمها.
- ١- در آن کار ماهر شد. حاذق شد. ٢- في صناعته: کارش را به دقت و استحکام انجام داد.
- ❖ مَهَن: يَهْنُ، مَهْرًا. ١- المرافز: أعطاهم مَهْرًا. ٢- المرأة: جعل لها مَهْرًا. ٣- الكتاب: ختمه بالمَهْر.
- ١- المرأة: به زن مهریه داد. ٢- المرأة: برای زن مهریه تعیین کرد. ٣- الكتاب: نامه را مهر زد.
- ❖ المَهْر: ١- مص مَهَر: ج مَهُور وَمُهَوَّر. ٢- «الضدائي» و هو ما يجعله الزوج للمرأة من المال مُتَجَلًّا أو مُتَجَلِّدًا عند الزواج. ج مَهُور وَمُهَوَّر.
- ١- مص مَهَر ٢- مهریه
- ❖ المَهَر: ج مَهَار وَمَهَار وَمَهَار. م شَهْرَة ج شَهَر وَمَهَرَات وَمَهَرَات. ١- ولد الفرس. ٢- أول ما يؤلف من الخيل أو نحوها. ٣- زوج مَهْرَة: الحامم يَحْمَر به الكتاب.
- ١- کُرَة أسب. ٢- اولین بچه اسب و غیره. ٣- ج مَهْرَة: مَهْرِي که نامه را با آن مهر می کنند.
- ❖ المَهْرَب: (ه و ب) ١- مص هَرَب. ٢- المَرْب. ٣- «هو لنا مَهْرَب»: أي ملجأ.
- ١- مص هَرَب ٢- فرار کردن. ٣- هو لنا مَهْرَب: او برای ما پناهگاه است.
- ❖ المَهْرُوج: ١- فا. ٢- من يمزج في حديثه و يأتي ما يضحك منه.
- ١- فا ٢- کسیکه شوخ طبع باشد.
- ❖ المَهْرَجَان: الاحتفال العظيم بهمن أو ذكرى: «مهرجان»

- ١- گاو وحشی. ٢- خورشید.
- ❖ المَهَارِج: (ه ج ر) مواضع الهجرة.
- محل های کوچ کردن.
- ❖ المَهَارِج: (ه ج ر) ١- فا. ٢- كل من فارق بلدَه إلى بلد آخر.
- ١- فا ٢- هر کسی که ترک دیار کرده و به دیار غربت رفته باشد.
- ❖ المَهَاد: ج أَهْمَدَة وَمَهْد وَمَهْد. ١- الفرائض. ٢- الأرض المنخفضة المستوية.
- ١- تخت خواب، گهواره. ٢- زمین پست و هموار.
- ❖ المَهَارَة: ١- مص مَهَر. ٢- المخذق، البراعة.
- ١- مص مَهَر ٢- مهارت، تیزهوشی، استادی در کار.
- ❖ المَهَانَة: (م ه ن. ه و ن) ١- مص مَهَن. ٢- مص هَان.
- ٣- الذل. ٢- الضنف.
- ١- مص مَهَن ٢- مص هَان ٣- خواری و مذلت. ٤- ناتوانی.
- ❖ المَهْنِي: (ه ب ب) موضع هبوب الريح، ج مَهَاب.
- جای وزیدن باد. ج مَهَاب.
- ❖ المَهْبَاج: (ه ب ج) مِدْقَة كبيرة يَدُق بها البَن أو غيره، ج مَهَابِج.
- پتک بزرگ برای کوبیدن قهوه و غیره. ج مَهَابِج.
- ❖ المَهْمَجَة: ج مَهَج. ١- الزوج. ٢- دم القلب خاصة.
- ٣- الدم. ٢- مهجة كل شيء: خالصة.
- ١- روح. ٢- خون که در قلب است. ٣- خون. ٤- مهجة كل شيء: خالص و ناب از هر چیز.
- ❖ المَهْمَجَر: (ه ج ر) موضع الهجرة، ج مَهَاجِر.
- محل های کوچ کردن. ج مَهَاجِر.
- ❖ المَهْمَجُور: (ه ج ر) ١- مص ٢- ما ترك استعماله من الكلام وإن كان صحيحًا.
- ١- مَف ٢- الفاظی که دیگر بکار نمی روند اگر چه درست هم باشند.
- ❖ مَهْد: يَهْدُ، مَهْدًا. الفرائض: بسطه ووطأ.
- رخت خواب را پهن کرد. آماده کرد برای خوابیدن.
- ❖ مَهْدَة: مَهْدَة. ١- الفرائض: بسطه ووطأ. ٢- الأمز: سبيله ووطأ واصلح مَهْد له السبيل.
- رخت خواب را پهن کرد. ٢- الأمز: کنار و آسان نمود و اصلاح کرد. مَهْد السبيل: راه و برای او هموار کرد.
- ❖ المَهْدَة: ج مَهْد. ١- مص مَهْد. ٢- الموضوع الذي يَجِبُ للطفل ويوطأ لآبائه. ٣- الأرض المنخفضة الشهلة.
- و یوطأ لآباء. ٣- الأرض المنخفضة الشهلة.

❖ **المفردة:** (هـ ي ر) الهوى.

❖ **المفول:** (هـ و ل) المفوف ذو المفول.

ترسناك وحشتناك.

❖ **المهيب:** (هـ ي ب) من يخافه الناس ويخوته: «هو مهيب الطلعة».

كسيكه مردم از او می ترسند. «هو مهيب الطلعة» او قیافه وحشتناکی دارد.

❖ **المهيبض:** (هـ ي ض) عظم مهبض: مكسور بعد الجبور.

استخوان شکسته شده پس از ترمیم.

❖ **المهيج:** (هـ ي ح) الطريق البين الواسع: ج نهج.

راه آشکار و گسترده: ج نهج.

❖ **المهين:** ج مهين. ١- الحقير. ٢- الضعيف.

١- پست. خوار. ٢- ناتوان.

❖ **المفواء:** ١- مص ماء. ٢- صوت المز.

١- مص ماء. ٢- صدای گریه.

❖ **المصوات:** ١- مص مات يموت. ٢- ما لا حياء فيه.

٣- الأرض الخالية من المارة والسكان. ٤- الأرض الخراب.

١- مص مات يموت. ٢- موات، بایر. ٣- سرزمین خالی از

سکنه. ٤- زمین خراب.

❖ **المفواج:** الكثير التوج.

موج دار.

❖ **المفول:** ربح مؤارة: متيرة للتراب.

بادی که گردد و خاک بر هوا بلند می کند.

❖ **المفوارنة:** طائفة من النصارى الكاثوليك المنسوبين إلى

القديس «مارون».

گروهی از نصاری کاتولیک منسوب به قدیس «مارون»

اکنون در لبنان بسر می برند.

❖ **المفارقة:** (و ز ن) ١- مص واژن. ٢- الميزانية. ٣- في

البدیع: تساوی الفاصلتين في الكلام وزناً لا قافية: نحو: «عقله

راجع، و علمه راسخ».

١- مص واژن. ٢- الميزانية. ٣- در علم بدیع تساوی دو

فاصله است از نظر وزن نه قافیه. مانند وعقله راجع، و علمه

راسخ.

❖ **المفواصلات:** (و ص ل) طرق ووسائل يتصل بها الناس

بعضهم ببعض، ومنها: طرق السيارات، والخطوط الجوية

والبحرية، والمناطف، والبرق، سريع الوصول إلى النهم.

حمل و نقل زمینی، هوایی، دریایی، ارتباطات تلفنی و

تلگراف.

❖ **المفواطين:** (و ط ن) ١- الذي نشأ منك في وطن واحد.

٢- ابن الوطن.

١- هموطن. ٢- فرزند میهن.

❖ **المفول:** (و أ ل) الملجأ: ج موائيل.

پناهگاه. ج موائیل.

❖ **المفواليا:** نوع من الشجر يتخون به ويقولون في آخر كل

صوت منه: «ها مواليا». وهو المعروف عند بعض العامة بـ

«الموال».

نوعی از شجر است که بصورت سرود خوانده می شود که

آخر هر صوت «ها موالیا» خوانده می شود. که نزد عامه

مردم معروف است به «موال».

❖ **المفوودة:** (و أ د) البنت التي كانت تدفن في التراب حية

خافة الحاجة أو العار.

دختر زنده بگور شده.

❖ **المفويات:** (و ب ق) ١- المفاليك. ٢- المماسي، الزلات.

١- جای نابودی و هلاکت. ٢- گناهها، لغزشها.

❖ **مفوت:** تموتاً: جمله يموت.

او را کشت.

❖ **المفوت:** ١- مص مات يموت. ٢- زوال الحياة عن الكائن

الحی.

١- مص مات يموت. ٢- مرگ.

❖ **المفوت:** الموت.

مرگ.

❖ **المفوق:** (و ث ق) ١- مص وئق. ٢- العهد، المساق، ج

مواثيق وميثاق.

١- مص وئق. ٢- عهد و پیمان. ج مواثیق و میثاق.

❖ **المفوج:** ج امواج. ١- مص ماج يوج. ٢- ما ارتفع من الماء

على سطحه: «موج البحر».

١- مص ماج يوج. ٢- موج آب دریا.

❖ **المفوجب:** (و ج ب) ١- فا. ٢- الداعي، الباعث: «ليس

هناك موجب لنسبك».

١- فا. ٢- علت، باعث. «ليس هناك موجب لنسبك»

عصبانيت شما مودی ندارد.

❖ **المفوجة:** ج موجات. ١- واحدة الموج. ٢- اسم يُطلق

في علم الطبيعيات على الخطوط التي تتعرض لاهتزازات تنتشر

في الفضاء: «موجة الإذاعة». ٣- «موجة الشباب»: عنوانه.

١- یک موج. ٢- امواج صدا «موجة الاذاعة» موج رادیو.

٣- موجة الشباب: آغاز جوانی.

- والفناء والتطهير.
موسيقى.
* **الموسيقاران:** الموسيق: الحانق الأبيد.
موزيسين.
* **المُوسِيقِي:** ١ - المنسوب إلى الموسيق: «صوت موسيق». ٢ - العالم بالموسيق.
١ - منسوب به موسيقى «صوت موسيقى» صداى موزيك.
٢ - آكاه و دانا به علم موزيك.
* **المُوشِج:** (و ش ح) ١ - مف. ٢ - غط من الشجر نشأ في «الأندلس» وذاع فيها، حافظ على القروض العربي إجمالاً، و خرج إلى أماريض جيدة أحياناً.
١ - مف ٢ - نوحى از شعر است که در اندلس بوجود آمد و شهرت یافت باتوجه به عروض عربى است گاهى نیز خارج از عروض عربى است.
* **المُوشِجَة:** (و ش ح) القصيدة من الموشح، ج مؤشحات.
یک قصیده از موشحات، ج مؤشحات.
* **المُوشُور:** (و ش ر) ١ - مف. ٢ - مجسم من بلور قاعدة متلفة الأضلاع، ج مواشر.
٢ - منشور قطعه‌ای از بلور که دارای قاعدة مثلث است.
* **المُوصِل:** (و ص ل) ج مواصل. ١ - موضع الوصل والتقد في الجبل أو نحوه. ٢ - المفضل.
١ - محل اتصال و پیوند. ٢ - مفضل.
* **المُوضِع:** (و ض ع) ١ - مص و ض ع. ٢ - مکان الوضع، ج مواضع.
١ - مص و ض ع. ٢ - جای نهادن. قراردادن. ج مواضع.
* **المُوضوع:** (و ض ع) ج مواضع و مَوضوعات.
١ - مص و ض ع. ٢ - مف. ٣ - المادة التي يبني عليها الكتاب أو الخطيب أو المحدث كلامه. ٤ - المادة التي يبحث العلم عن عوارضها. ٥ - «الكلام الموضوع»: المختلق.
١ - مص و ض ع. ٢ - مف ٣ - موضوع. ٤ - مطلبی که علم درباره عوارض آن بحث می‌کند. هـ الکلام الموضوع: سخنان وضع شده.
* **المُوطِی:** (و ط أ) موضع التَّدَمُّج، ج مَوطِیة.
جای با. ج مَوطِیة.
* **المُوطِین:** (و ط ن) ج مواطن ١ - الوطن. ٢ - مکان الشيء ومقره: «موطن الداء». ٣ - المجلس.
١ - مبین. ٢ - جایگاه. محل. «موطن الداء» جایگاه و محل مرض. ٣ - مجلس.
- * **المُؤَجَّدَة:** (و ج د) ١ - مص و ج د یج د و یج د. ٢ - النضب.
١ - مص و ج د یج د و یج د. ٢ - خشم و غضب.
* **المُؤَجِّز:** (و ج ز) ١ - مف. ١ - «كلام مؤجِّز»: قصير سریع الوصول إلى النهم.
١ - مف ٢ - کلام موجز: سخنان مختصر و کوتاه و زود فهم.
* **المُوجِد:** (و ج د) ما حصل و كان من عدم، موجود.
* **مَوْحَد:** (و ح د) ر. أحاد.
* **المُوحَّد:** (و ح د) ١ - مف. ٢ - الذي يبد إلهاً واحداً.
١ - فا ٢ - یکتاپرست.
* **المُؤَدَّة:** (و د د) ١ - مص و د. ٢ - الهبة: «بينها مؤدَّة». ١ - مص و د. ٢ - محبت، دوستی. «بينهما مؤدَّة» بین آن دو محبت و دوستی است.
* **المُؤَرِد:** (و ر د) ج موارد. ١ - موضع الزُّرود. ٢ - الطريق إلى الماء. ٣ - «مورد الرزق»: بابه.
١ - محل ورود. ٢ - آبشخور. ٣ - مورد الرزق: درب رزق و روزی.
* **المُؤَرِّقَة:** (و ر د) ج موارد. ١ - الطريق إلى الماء. ٢ - المهلكة.
١ - آبشخور. ٢ - نابودی. هلاکت.
* **المُوقُ:** ١ - شجر من أشجار البلاد الحارة، ورقه طويل عريض، يكون ثمره في عتاكيل أو عناقيد يترابك بعضه على بعض. ٢ - ثمر شجر الموز.
١ - درخت موز. ٢ - موز.
* **المُؤَسِس:** الة فِلاذِة حادَّة یُخلَق بها، مؤنثة، و تذکر ج نوايس و موسيات.
تبع ريش تراش. مؤنث است و گاهی مذکر میگردد. ج نوايس و موسيات.
* **المُؤَسِم:** (و س م) ج مواسم. ١ - مجتمع الناس، و أكثر استعماله لاجتماع الحجاج في «مكة». ٢ - الأعياد الكبيرة. ٣ - زمان عمل الحرير.
١ - گردهمایی مردم این کلمه غالباً در اجتماع مردم به هنگام مراسم حج بکار می‌رود. ٢ - اعیاد بزرگ. ٣ - زمان به عمل آمدن حریر.
* **المُؤَمَّوَعَة:** (و س ع) کتاب ضخم تُعالَج فيها ابواب الآداب و العلوم و الفنون على اختلافها.
دايرة المعارف.
* **المُوسِيقِي:** فنّ تأليف الألحان و توزيعها و إيقاعها.

❖ **المُؤَكَّب:** (و ك ب) الجماعة الراكبين أو المشايين مجتمعين، ج مؤاكِب: «مؤكِب الحاكم مؤكِب الروس».

كروهى كه باهم راه مى روند پياده يا سواره. ج مواكِب «مواكِب الحاكم، مؤكِب الروس» همراهان پادشاه، همراهان عروس.

❖ **مُؤَلَّ:** قويا. ١- صيْرُهُ ذَا مال. ٢- أو المشرع: قدَّم له من المال ما يحتاج.

١- او را متمكن گردانيد. ٢- أو المشرع: پول موردنياز را به او پرداخت. برای طرح پول موردنياز را پرداخت.

❖ **المُؤَلِّي:** (و ل ي) ج مؤالٍ. ١- الشَّيد والمالك. ٢- العبد. ٣- المُنعم. ٤- المنعم عليه.

١- آقا و سرور و صاحب. ٢- بنده و برده. ٣- روزی دهند. ٤- کسیكه به او روزی داده اند.

❖ **المُؤَلِّد:** (و ل د) ج مؤالِد. ١- مص وُلد. ٢- موضع الولادة. ٣- وقت الولادة.

١- مص وُلد ٢- زایشگاه. ٣- زمان زاده شدن.

❖ **المُؤَلَّد:** (و ل د) ١- مصف. ٢- المَصْدَن سن كل شيء. ٣- الشعراء أو الأدباء المؤلَّدون: المَصْدَنون. ٤- «رجل مؤلَّد، كلام مؤلَّد» عربي غير محض.

١- فا ٢- توليد شده. بوجود آمده. ٣- الشعراء او الادباء المؤلَّدون: شعراى بوجود آمده. ٤- رجل مؤلَّد، كلام مؤلَّد: مرد غير عرب، سخنان غير عربى.

❖ **المُؤَلَّد:** (و ل د) ١- فا. ٢- الطيب المختص بتوليد النساء. ٣- «المولَّد الكهربائي»: آلة تولد القوة الكهربائية.

١- فا ٢- پزشك متخصص زنان زایمان. ٣- المولَّد الكهربائي: تولد برق.

❖ **المُؤَلَّدَة:** (و ل د) القابله قابله.

❖ **المُؤَلَّوِد:** (و ل د) ١- مصف. ٢- الولد الصغير. ج مؤالِِد.

١- مصف ٢- كودك كوچك. ج مؤالِِد.

❖ **المُؤَلَّوِي:** (و ل ي) ١- النسوب إلى المؤلِّ. ٢- الزاهد. ١- منسوب به مؤلِّ. ٢- زاهد پرهيزگار.

❖ **المُؤَمِّيس:** (م و س) المرأة الفاجرة المجاهرة بالفسح والفسق تتعاطى الذَّعارة، ج مؤمِّسات و مؤامِيس و مؤامِيس و مؤامِيس.

زن بدكاره بطور آشكار. ج مؤمِّسات و مؤامِيس و مؤامِيس و مؤامِيس.

❖ **المُؤَمِّيا:** ١- الجُفَّة المُصَنَّة عند المصنِّين القدماء.

❖ **المُؤَغَط:** (و ظ ف) ١- مصف. ٢- من يعمل في إحدى الدوائر الحكومية أو نحوها.

١- مصف ٢- كارمند.

❖ **المُؤَعِد:** (و ع د) ج مؤاعد. ١- مص وُعِد. ٢- الوعد. ٣- مكان الوعد. ٤- زمان الوعد. ٥- العهد.

١- مص وُعِد ٢- وعده. ٣- وعده گاه. ٤- زمان وعده. ٥- پيمان.

❖ **المُؤَغِظَة:** (و ع ظ) ج مؤاعظ. ١- الوُعْظ. ٢- كلام الواعظ.

١- پند و اندرز. ٢- سخنان سخنران و اندرزگو.

❖ **المُؤَعُود:** (و ع د) ١- مص وُعِد. ٢- مصف. ٣- «اليوم الموعود»: يوم القيامة.

١- مص وُعِد ٢- مصف ٣- اليوم الموعود: روز رستاخيز.

❖ **المُؤَوِّر:** (و ف ر) ١- مصف. ٢- الشيء التام: «هو موفور الكرامة».

١- مصف ٢- فراوان. «هو موفور الكرامة» او بسيار بخشنده است.

❖ **المُؤَوِّد:** (و ق د) موضع النار، ج مؤالِد. بخارى. ج مؤالِد.

❖ **المُؤَوِّدَة:** (و ق د) شيء يُمْتَل من حجر وطين و تُشَقَل فيه النار للطبخ وغيره. ج مؤالِد.

مفل آتش. اجاق ج مؤالِد.

❖ **المُؤَوِّع:** (و ق ع) ج مؤاوِع. ١- مكان الوقوع. ٢- «مواقع الماء»: مساقطه. ٣- «مواقع القتال أو الجيش»: مواضع.

١- جای افتادن. ٢- مواقع الماء: جای ریزش آب. ٣- مواقع القتال أو الجيش: مواضع درگیری، مواضع ارتش.

❖ **المُؤَوِّقَة:** (و ق ع) ر. الموقِة.

❖ **المُؤَوِّقَة:** (و ق ع) الصدمة والمركة في الحرب، ج مؤاوِق. درگیری در جنگ و میدان نبرد. ج مؤاوِق.

❖ **المُؤَوِّق:** (و ق ف) ج مؤاوِف. ١- محل الوقوف: «موقف السيارات». ٢- استعداد أو رأي يتخذه المرء إزاء شخص أو قضية: «موقف صريح».

١- جای ایستادن. «موقف السيارات»: پارکینگ اتومبیل. ٢- موضع گیری. «موقف صريح»: موضع گیری رك و راست.

❖ **المُؤَوِّقُوت:** (و ق ت) ١- «وَقْتُ موقوت»: أي زمن مُقَدَّر محدود. ٢- «قنبلة موقوتة»: حُدُّد لها وقت للانفجار. ١- وقت موقوت: زمان محدود و مشخص. ٢- قنبلة موقوتة: بمب ساعتی.

۲- مادهٔ کان المصريون القدماء يَحْمِطُونَ بهامواتهم.

۱- جسد مومیایی شده نزد مصریان قدیم. ۲- ماده‌ای است که مصریان قدیم جسد مردگان را با آن مومیایی می‌کردند. **مَوْنٌ: مَوْنَةً**، احتمالی مَوْنَةً و أَتَّفَقَ علیه: «مَوْنٌ أهله».

خرج او را به عهده گرفت. «مَوْنٌ أهله»: خرج خانواده‌اش را به عهده گرفت.

المَوْنَةُ: ۱- ما يَدْخُرُ من القوت، ج مَوْنٌ. ۲- بیت المَوْنَةُ: ما توضع فيه المونة من الشمن والزيت والقمح ونحوها.

۱- مقدار روزی که ذخیره می‌شود. ۲- بیت المونة: انبار مواد غذایی از قبیل روغن گندم و حبوبات.

مَوْنٌ: مَوْنَةً، ۱- الشيء بما ذهب أو الفضة: أو نحوها؛ طلاؤه. ۲- الحق؛ أفسده بالباطل. ۳- عليه الحدير: أخبره بخلاف ما هو وزوره عليه.

آنچیز را با آب طلا و نقره آبکاری کرد. ۲- الحق: حق را با باطل نپاه ساخت. ۳- علیه العجز: خلاف خبر را به او گفت. **المَوْنَةُ: (و ه ب) ر. المَوْنَةُ.**

المَوْنَةُ: (و ه ب) ج مَوَائِبَ. ۱- العطية. ۲- الشيء الموهوب: «الشعر موهبة».

۱- بخشش. ۲- چیز بخشیده شده. «الشعر موهبة» شعر نیک بخشش الهی است.

المَوْنَةُ: الكثير الثَّامِل والاحتزاز.

بسیار خرامان.

المَعْيَاس: الثَّامِل المتبخر في مشيته.

کسی که در راه رفتن تَبَخَّر دارد، متکبر است.

المَعْيَال: الكثير المَل.

بسیار مایل.

المَعْيَت: ج مَعْيَتُون و اصوات و مَعْيَتُون. م مَعْيَتَة و مَعْيَتَات.

۱- الذي فارق الحياة. ۲- المحتضر الذي لم يمت بعد.

۱- مرده. ۲- شخص رو به مرگ، نفس‌های آخر را می‌کشد. **المَعْيَت: ۱-** مص مات يموت. ۲- الذي فارق الحياة ج اموات و مَوْتٌ و مَيِّتُون. م مَعْيَتَة ج مَعْيَتَات.

مردم. ج اموات و مَوْتٌ و مَيِّتُون. م مَعْيَتَة ج مَعْيَتَات **المَعْيَتَة: حالة الموت و هيته: «مات مئة سالحة».**

حالت و شکل مرگ. «مات مئة سالحة» به نیکی مُرد. **المَعْيَتَة: (ی ت م) ملجأ الخائف، ج مَيَّام.**

پناهگاه بیمان. ج مَيَّام.

المَعْيَاق: (و ث ق) ج مَوَائِق و مَيَّاق. ۱- القُهد. ۲- ما

تماهد عليه الشَّعب و المحكَّام من دستور أو نحو.

۱- عهد و پیمان. ۲- تعهدات ملت و فرمانروایان نسبت به قوانین و مقررات.

المَعْيَتَة: (و ث م) حَقٌّ مَيِّم: شديد الوطء.

کفش محکم که در وقت راه رفتن صدا می‌کند.

المَعْيَاقَة: نوع من الشَّعر المائي في بعض اللهجات العربية. نوعی از شعر عامیانه در بعضی از لهجه‌های عربی.

المَعْيَدَان: ج مَعْيَدَان. ۱- فسحة متسمة معدة لسباق الخيل وللمها. ۲- فسحة متسمة في ساحات بعض المدن.

۱- میدان آسب دوانی. ۲- میدان‌های موجود در شهرها مثلاً میدان آزادای.

المَعْيَوَات: (و ر ث) تركة الميت، ج مَوَائِث.

ما ترک مرده. ج مَوَائِث.

المَعْيَرَة: الطعام الذي يذخره الإنسان، ج مَعْيَر.

غذایی که انسان نگه می‌دارد برای بعد. ج مَعْيَر.

مَعْيَرٌ: مَعْيَرًا. ۱- الشيء: عزله و فرزه عن غيره. ۲- الشيء: فضله على سواه.

۱- آنچیز را از دیگری جدا کرد. ۲- الشيء: آنچیز را بر دیگری ترجیح داد.

المَعْيَاقِب: (ا ز ب. و ز ب) قناة أو أنبوب من معدن أو غيره يسيل به الماء من السطح أو من البيت إلى الأرض، ج مَعْيَاقِب و مَوَائِظ.

ناودان. ج مَعْيَاقِب و مَوَائِظ.

المَعْيَاقِن: (و ز ن) آلة يوزن بها الشيء و يُعْرَف مقداره من الثقل و الحرارة و الضغط الجوي و نحوها. و منها أنواع، ج مَوَائِظ و مَعْيَاقِن.

ترازو که انواع مختلف دارد برای سنجیدن وزن، گرمای، فشار هوا و غیره ج مَوَائِظ و مَعْيَاقِن.

المَعْيَنَةُ: (و ز ن) أرقام تقديرات تضمها الدولة أو المؤسسات أو الأفراد للثقات و الواردات لمدة معينة من الزمان.

تعرفه‌های گمرکی برای صادرات و واردات.

المَعْيَرَة: ما يمتاز به من صفة أو خاصية.

خصوصیت.

المَعْيَمِي: (ی س ر) القيار.

قیار.

المَعْيَنَة: (ی م ر) ج مَعْيَاس ۱- ما كان من جهة اليمين: «مسيرة الجبلش». ۲- النفي.

۱- سمت چپ. ۲- بی‌نیازی. توانایی.

۲- قیاس قدره ۱۶۰۹ أمتار. ۵- «المیل البحرى»: وحدة قیاسیة بحریة قدرها ۱۸۵۲ متراً.

۱- میل سرمه که به چشم می‌کشند. ۲- نیشتن جراحی. ۳- یک مایل. که ۱۶۰۹ متر است. ۴- مسافتی را گویند که چشم توان دیدن را دارد. ۵- المیل البحرى: یک مایل دریایی که ۱۸۵۲ متر است.

❖ المعیلا: (ول د) ۱- وقت الولادة. ۲- «عید المیلا»: عید ولادة السید المسیح

۱- زمان ولادت. ۲- جشن تولد. عید ولادة السید المسیح کریسمس.

❖ المعینة: (م ن) ج میامن. ۱- مص یمن و یمن. ۲- میمن. ۳- ماکان جهة اليمين: «میمنة الجیش». ۳- البركة.

۱- مص یمن و یمن و میمن و میمن. ۲- سمت راست. «میمنة الجیش». ۳- خیر و برکت.

❖ المعینون: (ی م ن) ج میامن. ۱- ذو الیمین والبركة. ۲- «هو میمون الطائر»: أي مبارک الطیلة. ۳- «سر علی الطائر المیون»: دعاء للمسافر یعنی «سر مؤقفا».

۱- دارای خیر و برکت. ۲- هو میمون الطیلة: او خوش تیپ است. ۳- سر علی الطائر المیون: دعایی است برای مسافر به معنی به سلامت سفر را انجام دهی.

❖ المعیناء: (م ی ن و ن ی) ج میان و میانی. ۱- مرسى السفن، المرفأ. ۲- سطح الساعة و علیہ الأقسام والأرقام. ۳- بندرگاه. ۲- صفحه ساعت.

❖ المعیناء: (م ی ن و ن ی) ج میان و میانی. ۱- مرسى السفن، المرفأ. ۲- سطح الساعة و علیہ الأقسام والأرقام. ۳- بندرگاه. ۲- صفحه ساعت. ۳- ماده بیلوری است که بوسیله آن اجسام را براق می‌کنند.

❖ المعینم: (و س م) ج میاسم و میاسم. ۱- الحسن و الجمال: «خلط المرأة میسم حسباً و أخلاقاً». ۲- المکواة أو الآلة التي توشم بها اللؤلؤ. ۳- الملاحة.

۱- حسن و زیبایی. «خلطت المرأة میسم حسباً و أخلاقاً» آن زن حسن و زیبایی اخلاق نیکو را یکجا دارد. ۲- آهنی که حیوان را با آن داغ می‌کنند. ۳- تسانه.

❖ المعینور: (ی س ر) ج میاسیر. ۱- مف. ۲- ما یُسّر. ۳- الشهل.

۱- مف. ۲- آنچه که فراهم است. ۳- آنچه که آسان است. ❖ میغ: قیماً. الفاز: حوله إلى سائل.

گاز را به مایع تبدیل کرد. ❖ المعیهاد: (و ع د) ج میواعد. ۱- وقت الوعد. ۲- موضع الوعد. ۳- المواءنة.

۱- زمان وعده. ۲- وعده گاه. ۳- یکدیگر را وعده دادن. ❖ المعینة: ۱- من الشيء: أوّله و أصله «میعة الشباب، میعة النهار، میعة الشکر». ۲- سیلان الشيء المصبوب.

۱- آغاز هر چیز. «میعة الشباب» آغاز جوانی. ۲- جاری شدن چیز ریخته شده.

❖ المعینات: (و ق ت) ج میواقیت. ۱- الوقت. ۲- الموعد الذي جویل له وقت.

۱- وقت. ۲- وعده‌ای که برای آن وقتی را معین کرده‌اند.

❖ میئل: قیلاً. ۱- الشيء: جمله مائلاً. ۲- بین الأمرین: تردد و رجوع بینهما. ۳- المخرج: أدخل فيه المیئل.

۱- الشيء: خم کرد. ۲- بین الأمرین: بین دو مطلب ترددید کرد. ۳- المخرج: میل و سوزن وارد زخم کرد.

❖ المیئل: ج آمیال و آمیل و میؤل. ۱- ما یجمل علیہ الکحل لتکحل به العين. ۲- آلة جراحیة یمتیز بها الجراح عن المرح و نحوه. ۳- مسافة قبل إلتها قدر منتهی مد البصر من الأرض.

سمیر متکلم مع الفیر است، و برای رفع است. «وَرَسْنَا» و
رای نصب «رَأَانَا» و برای جر «وَلَمَّكُنَا».

فيه مقامه.

عنه في كذا: در چنین چیزی قائم مقام او شد.

❖ **فَنَابٍ**: يَشْرَبُ، تَوْبًا وَتَرْتِيبًا. (ن و ب) هـ امر: أصابه.

هـ امر: گرفتار کاری شد. دچار مشکلی شد.

❖ **الْفَنَابُ**: الشَّنْ بجانب الرُّبَاعِيَّةِ، ج أنياب و تُؤَب و أنهب و أنايهب، مؤنثة.

دندان نیش، ج انياب و نیوب و آنیب و آنایب. کلمه مؤنث است.

❖ **الْفَنَابِج**: ۱- فا. ۲- الكلب الصَّالِت، ج نوابج و نبح و تُؤَبج.

۱- فا. ۲- سگ پارس کننده، ج نوابج و نبح و تُؤَبج.

❖ **الْفَنَابِضُ**: ۱- فا. ۲- الْقَصَب

۱- فا. ۲- عصب.

❖ **الْفَنَابِغَةُ**: ج نوابغ. ۱- الكلمة الفصيحة. ۲- الرجل العظيم الشأن. ۳- البقرى المبرز.

۱- کلمه فصیح و رسا. ۲- مرد بلند مقام. ۳- نابغه.

❖ **الْفَنَابِلُ**: ج بُئِل و بُئِل. ۱- صاحب البئِل. ۲- الرامي بالبئِل.

۳- صانع البئِل. ۴- الحاذق الماهر يرمي البئِل. ۵- اختلط الحابل بالنابل: آبی اشتبک واربتیک

۱- صاحب نیز. ۲- تیرانداز. ۳- سازنده تیر. ۴- تیرانداز ماهر. ۵- اختلط الحابل بالنابل: کار دوه و برهم شد. قاطی و باطی شد.

❖ **الْفَنَابِيَّةُ**: ج بُنْبَاء. ۱- الشَّريف. ۲- المشهور

۱- شریف. ۲- نام آبرو، زیانزد.

❖ **الْفَنَابِيَّةُ**: فا. «بَصْرُ نَابٍ، سَيْفُ نَابٍ، سَهْمُ نَابٍ»

فا. کند. «بَصْرُ نَابٍ، سَهْمُ نَابٍ» چشم ضعیف. شمشیر کند. تیر کند.

❖ **الْفَنَابِيَّةُ**: ۱- م. الثَّابِي. ۲- «كَلِمَةٌ نَابِيَّةٌ» قَلَّةٌ غَيْرُ مُوَافَقَةٍ.

۱- م. الثَّابِي. ۲- کلمه نابیة: کلمه نامفهوم. سخنان نامفهوم.

❖ **فَنَاجِي**: مُنَاجَاةٌ، نَجَاةٌ (ن و ج) هـ، کلمه بشری بما فی قلبه من عواطف و غیرها.

هـ: عواطف خود را نسبت به او بیان نمود. درگوشی با او سخن گفت.

❖ **الْفَنَاجِدُ**: ۱- فا. ۲- واحد التَّوْاجِد. ۳- «عَضُّ عَلَى نَاجِدِهِ».

آبی بلغ اشده.

۱- فا. ۲- مفرد تواجِد. ۳- گاز گیرنده یا دندانهای عقل.

۴- عَضُّ عَلَى نَاجِدِهِ: کار سخت و دشوار شد.

❖ **فَنَاجِي**: مُنَاجَاةٌ (ن و ج) ز: قائله، بارزه

هـ: با او درگیر شد. با او مبارزه کرد.

❖ **الْفَنَاجِي**: ۱- فا. ۲- الحاحصر. ۳- «وَعْدُ نَاجِيٍّ» قَدْ وُفِّي بِهِ.

۱- فا. ۲- حاضر. ۳- وعْدُ نَاجِيٍّ: وعدهای که بدان وفا شده است. انجام شده.

❖ **الْفَنَاجِي**: ج ناجة و نواجع. ۱- فا. ۲- طالب العشب في مواضعه. ۳- «ماءُ نَاجِعٍ» هَيءٌ، مريء.

۱- فا. ۲- خواهان علف در مراتع. ۳- ماءُ نَاجِعٍ: آب گوارا. آب شیرین.

❖ **فَنَاج**: تَوَحُّا وَ تَوَاحُّا وَ نِيَاحَةً وَ مَنَاحًا. (ن و ح).

۱- المِيتُ أَوْ عَلَيْهِ: یکی علیه صیاح و عویل و حزن. ۲- ت- الحماة: هدرت و ردوت صوتها.

۱- المِيتُ أو عليه: با آه و ناله و داد فریاد برای مرده گریست. ۲- ت- الحماة: کیوتر بقیقو کرد.

❖ **فَنَاجِي**: مُنَاجَاةٌ (ن و ج) ز: هـ: خاصمه، قائله. ۲- فا. ۳- ناقشه. ۱- هـ: با او دشمنی کرد. با او درگیر شد. جنگید. هـ: با او گفتگو و مجادله کرد.

❖ **الْفَنَاجِلُ**: ج نحول، م ناحلة، ج نواجل. ۱- فا. ۲- الرقيق: «يُجَلُّ نَاجِلٌ، سَيْفٌ نَاجِلٌ، قُرٌّ نَاجِلٌ».

۱- فا. ۲- لَاحِر، نازک. «يُجَلُّ نَاجِلٌ، سَيْفٌ نَاجِلٌ، قُرٌّ نَاجِلٌ» شتر لاغر، شمشیر نازک، ماه حلالی شکل.

❖ **الْفَنَاجِيَّةُ**: ج نواج و نواحيات. و انحصية. ۱- م. النَّاجِي. ۲- الجانب، الجهة.

۱- م. الناجي. ۲- سمت، سو، جهت.

❖ **الْفَنَاجِيَّةُ**: ۱- فا. ۲- م. يجتار مبتلًا عنه في مجلس نِجَافٍ أَوْ مَجْلَسِ قَبَاةٍ أَوْ غَيْرِهَا وَقَفًّا لِأَسْوَلِ وَ قَوَائِنِ مَهْنَةٍ.

۱- فا. ۲- کسیکه حق رأی دارد و می توان نماینده خود را برگزیند.

❖ **الْفَنَاجِيَّةُ**: ۱- فا. ۲- القليل الوجود: «فَقَدْ نَادَرَهُ» ۳- من الكلام: ما قل وجوده. ۴- من الكلام: ما شُدَّ.

۱- فا. ۲- کم و اندک. «فَقَدْ نَادَرَهُ اسْتَنَاسَ كَمْ» ۳- من الكلام: سخنان که بسیار کم بکار می رود. ۴- من الكلام: گفتار استثنایی.

❖ **الْفَنَاجِيَّةُ**: ج نواجر. ۱- م. النَّادِر. ۲- قِسْمَةٌ تَشُدُّ عَلَى الْمَأْوُفِ أَجْمَالًا وَلَكِنْ لَا يَسْتَحِيلُ وَقُوعُهَا. ۳- الطَّرْفَةُ مِنَ الْكَلَامِ ۴- «هُوَ نَادِرَةُ الزَّمَانِ» أي وحيد العصر.

۱- م. النَّادِر. ۲- داستان بسیار استثنایی. ۳- سخنان ظریف و خنده دار. ۴- هو نادرَةُ الزمان: او یگانه روزگار است.

❖ **فَنَاقِمٌ**: مُنَاجَاةٌ وَتَدَامًا (ن و م) هـ. عَلَى الشَّرَابِ: جالسه عليه ورافقه.

هـ: عَلَى الشَّرَابِ: با یکدیگر شراب خورند.

«فاسبه المناخ» آب هوا بر وفق مراد او بود. ۲- بهم نسب او شد، یا او فاسیل شد.

● الفاسیفة: «الآلة النابیفة»: آلة طابعة تُجَبِّلُ لها الورقة المطبوعة فتطبع منها نسخاً عديدة.

الآلة الناسخة: دستگاه فکری، دستگاه زیراس.

● الفاسیک: ج تُشَاك. ۱- فا. ۲- العابد المتزهد.

۱- فا. ۲- پرهیزگار. عابد. زاهد.

● الفاسو: ناسور. قرحة بشكل عرق تمتد في الجسم، و خصوصاً حول المقعدة، ج تولیبر.

ج نواسیر.

ناسور، بواسیل

● الفاشی: ج تَشَّه و تَشَأ و ناشئة. ۱- فا. ۲- الفی و الفتاة اللذان جاوزا حد اصغر و شبا.

۱- فا. ۲- دختر و پسر که دوران کودکی را سپری کرده‌اند.

● الفاشطة: ج نواشی. ۱- ام. ۲- الفتاة التي شبت.

۳- الفتيان و الفتيات الذين شبوا.

۱- ام. ۲- دختر جوان. ۳- دختران و پسران جوان.

● فاشة: شائشة و نَشَاد (ن ش د) ۱- ام. حَلَقَة. ۲- الأمر او فيه: طلبه اليه.

۱- او را قسم داد. ۲- الأمر أو فيه: انجام مطلب یا کاری را از او خواست.

● الفاشيو: ۱- فا. ۲- من يطبع الكتب و يوزعها و يحرصها للبيع.

۱- فا. ۲- ناشر کتب و مجلات و غیره.

● الفاشيوز: ۱- فا. ۲- الناقية المرتفع عن مكانه: «هو ناشز الجبهة، تل ناشز». ۳- «جزئ ناشز»: ناقي، يعذب من مرض أو غيره. ۴- «لحن أو نغم ناشز»: يخرج عن القاعدة الموسيقية و لا يلام الحن أو النغم العام.

۱- فا. ۲- برآمده. هو ناشز الجبهة، تل ناشز او پيشانيش برآمده، نه بلند مرتفع. ۳- عرق ناشز: رگ برجسته. ۴- لحن او نغم ناشز: آهنگی که برخلاف آهنگ عمومی است هماهنگ با آهنگ عمومی نیست.

● الفاشط: ج تَشْط. م ناشطة. ج نواشیط. ۱- فسا. ۲- ذوالشاط.

۱- فا. ۲- سرحال و با نشاط.

● فاضب: فاضبة (ن ص ب) ۱- ام. قاومه و عاذا. ۲- ام. الحرب أو العداة: أظهره له و أقامه.

۱- فا. ۲- با او به دشمنی پرداخت. ۲- الحرب أو العداة: با او به

● الفنای: ج آندیه و نوای و جج آندیات. ۱- فا. ۲- مجلس القوم ما داموا مجتمعين فيه.

۱- فا. ۲- کلوب احم از ورزشی و غیره.

● الفنار: ۱- عنصر شعیه محرق ناجم عن احتراق بعض المواد كالحطب و الفحم و نحوها. مؤنثة. ج أنور و یُزَن و نيرة.

۲- جهنم. ۳- جبل النار: البرکان.

۱- آتش. کلمه مؤنث است. ج أنور و نيران و نيرة. ۲- دوزخ.

۳- جبل النار: کوه آتشفشان.

● الفنار جيلة: آلة يدخن بها التنيك، و تُعرف أحياناً ب «النارکيلة».

قلیان: گاهی «النارکيلة» خوانده می‌شود.

● الفنارنج: نوع من الليمون يُعرف عند بعض العائبة ب «البوصفیر». تُشَد منه المزليات.

نارنج. که عامه مردم به آن «بوصفیر» گویند. و گاهی از آن مربا درست می‌کنند.

● الفنارنج: ۱- فا. ۲- بلد نازح: بعد.

۱- فا. ۲- بلد نازح: شهر دور افتاده.

● فنارنج: منازعة و نزاعاً. (ن ز ع) ۱- ام. خاصمه. ۲- إلى وطنه أو أهله: اشتاق. ۳- ام. التکاش: ناوله. ۴- ام. الشی: جاذبه لئام.

۱- ام. یا او به خصومت و دشمنی پرداخت. ۲- إلى وطنه أو اهله: شور و شوق خانواده و میهن بر سرش افتاد. ۳- ام. التکاش: لیوان را به او داد. ۴- ام. الشی: برای بدست آوردن آن چیز به ستیز و کشمکش پرداختند.

● فنارنج: نزاعاً. (ن ز ع) اصراف علی الموت.

زمان مرگ او فرا رسید.

● فنارنج: منازعة و نزالاً (ن ز ل) في الحرب: فائقة، قابله.

فهی الحرب: در جنگ با او رویرو شد.

● فنارنج: ج نوازل. ۱- ام. التازل. ۲- المصيبة الشديدة.

۱- ام. التازلة. ۲- مصیبت و گرفتاری دشوار و سخت.

● الفنارنية: هي عقيدة القوميين الاشتراکيين التي وضها «هتزر» في «ألمانيا».

نازیسم و مؤسس آن هیتلر بود.

● الفناس: اسم جمع واحد «إنسان».

اسم جمع است مفرد آن «انسان».

● فناسبة: فناسبة (ن ص ب) ۱- ام. الشی: لادمه، صائفة. واقفه «فاسبه المناخ». ۲- ام. شارکه فی النسب، کان قریبه.

۱- ام. الشی: آنچه باب طبع او بود، بر وفق مراد او بود.

أَشْكَاراً به دشمنی پرداخت.

● **النَّاصِبُ:** ج نَاصِب. ١- فا. ٢- فی النُّحُو: عامل النَّصْب. مثل: أَنْ وَلَنْ. ٣- هَمَّ نَاصِبٌ: مُتَّصِب.

١- فا. ٢- فی النُّحُو: عامل نصب مانند هُنَّ، لَنْ. ٣- قَسَمَ نَاصِبٌ: هم و غم خسته کننده.

● **النَّاصِبُ:** ج نَصَّاح وَ نَصَّاح. ١- فا. ٢- الخِلاص من كُلِّ شَیْء.

١- فا. ٢- خِلاص. ناب. یسَّعِلْ و غش.

● **نَاصِصٌ:** مُنَاصِرَةٌ (ن ص ر)؛ نصر أحدُهما الآخر. ٢؛ یکدیگر را یاری کردند.

● **النَّاصِصُ:** ١- الخِلاصُ الصَّافِی من كُلِّ لَوْن، و خصوصاً البَیاض. ٢- حَقٌّ نَاصِحٌ: واضح، ظاهِر.

١- خِلاص. ناب. صاف. بَرِّاق. علی الخصوصِ رنگ سفید. ٢- حَقٌّ نَاصِحٌ: حقّ واضح و آشکار حقّ پدیدار.

● **نَاصِصٌ:** مُنَاصِفَةٌ (ن ص ف) ١- المَالُ؛ أعطاه نصفه. ٢- قاسمه علی النِّصْف.

١- المَالُ؛ نصف مال را به او داد. ٢- آنچیز را با او تقسیم کرد، به دو نیم کرد، نصف.

● **النَّاصِصُ:** ج نَواصِی. ١- سَقْدُمُ الرَّأْس. ٢- سَمَرٌ سَقْدُمُ الرَّأْسِ إِذَا طَالَ.

١- پیشانی. ٢- موی جلوی پیشانی اگر بلند باشد.

● **النَّاصِصُ:** ١- فا. ٢- الحَسَن. ٢- النَّاعِمُ الَّذِی لَهُ بَرِيقٌ فِي صَفَانِهِ. ٤- الشَّدِيدُ مِنْ كُلِّ لَوْن؛ «أَخْضَرُ نَاصِرٍ، أَصْفَرُ نَاصِرٍ».

١- فا. ٢- نیکو. ٣- نرم و صاف که دارای درخشندگی و صافی است. ٤- رنگ تیره از هر رنگ «أَخْضَرُ نَاصِرٍ، أَصْفَرُ نَاصِرٍ».

● **نَاصِصٌ:** مُنَاصِفَةٌ وَ نِصَالٌ وَ تِصَالٌ (ن ض ل) عنه؛ حائِی و دافع عنه.

عنه؛ از او دفاع کرد. از او حمایت کرد.

● **نَاصِصٌ:** مُنَاصِفَةٌ وَ نِطَاحٌ (ن ط ح)؛ نَطَحَ كُلٌّ مِنْهَا الآخر.

٢؛ یکدیگر را شاخ زدند.

● **النَّاصِصُ:** «نَاطِحَةُ السَّحَابِ»؛ البَنَاءُ الشَّاهِقَةُ الْكَثِيرَةُ الطَّبَقَاتِ.

ساختمان بلند

نَاطِحَةُ السَّحَابِ: آسمانِ عَواشِش.

● **نَاصِصٌ:** مُنَاصِفَةٌ (ن ط ق)؛ كَلِمَةٌ قَاطِنَةٌ

٢؛ با او سخن گفت.

● **النَّاصِطُ:** حَافِظُ الْكَزَمِ أَوْ الزَّوْجِ أَوْ نَحْوِهَا وَ حَاسِبُهُ، ج نَوَاطِیرُ وَ نُطَارٌ وَ نُطْرَةٌ وَ نُطْرَاءٌ.

متربک، ج نَوَاطِیرُ وَ نُطَارٌ وَ نُطْرَةٌ وَ نُطْرَاءٌ.

● **نَاصِطٌ:** مُنَاصِفَةٌ (ن ظ ر)؛ ١- حَاسِبٌ نَظِیراً لَهُ. ٢- بَعْدَ الشَّیْءِ بِالشَّیْءِ؛ جَافِلُهُ، نَاقِشُهُ.

١- نظیر و همانند او شد. ٢- به او الشیء بالشیء؛ آنچیز را نظیر و همانند او قرار داد. ٣- با او مجادله کرد. با او بحث و گفتگو کرد.

● **النَّاصِطُ:** ١- فا. ج نَطَارَةٌ. ٢- العَیْن. ج نَوَاطِیر. ٣- وَجُّ نَطَارٍ: مَنْ یَتَوَلَّى عَمَلًا إِدَارِيًّا یَارَأُ فِي السَّیَاسَةِ وَ الْإِدَارَةِ وَ غَیْرِهَا: «نَاطِرُ الْمَدْرَسَةِ»؛ ٤- حَافِظُ الْكَزَمِ أَوْ الزَّوْجِ، حَاسِبُهُ.

١- فا. ج نَطَارَةٌ. ٢- چشم. ج نَوَاطِیر. ٣- نَطَارٌ: بَازِرُ اسْمِ اِدَارَاتِ دَوْلَتِی؛ نَاطِرُ الْخَارِجِیَّةِ، نَاطِرُ الشَّرِطَةِ، نَاطِرُ الْمَدْرَسَةِ؛ بَازِرُ اسْمِ اَمُورِ خَارِجِیَّةِ، پَلیسِ مَدَارِسِ. ٤- مترسک.

● **النَّاصِطُ:** ج نَوَاطِیر. ١- م. النَّاطِر. ٢- العَیْن.

١- م. النَاطِر. ٢- چشم.

● **النَّاصِطُ:** «النَّظَارَةُ» آتَةُ النَّظَرِ الْمُتَرَبِّیَّةِ، ج نَوَاطِیرُ.

عَیْنُک طَیْسَ، ج نَوَاطِیرُ.

● **النَّاعِمُ:** ١- فا. ٢- اللَّیْنُ الْمَمْسُوسُ؛ تَوَبَّ نَاعِمٌ، جَلَدٌ نَاعِمٌ ٣- مِنْ الْعِشِّ: الْحَسَنُ، الرِّغْدُ

١- فا. ٢- نرم. «تَوَبَّ نَاعِمٌ، جَلَدٌ نَاعِمٌ» لباس نرم، پوست نرم. ● **النَّاعُوَّةُ:** آتَةُ لَفْعِ الْمَاءِ مِنَ الْأَنْهَارِ أَوْ التَّسْرِیرِهَا الدَّوَابُّ أَوْ قُوَّةُ الْمَاءِ الدَّافِعَةِ، قَوَائِمُهَا دَوْلَابٌ کَبِیرٌ وَ آتِیَةٌ کَالْجَبُوبِ تَحْمِلُ الْمَاءَ إِلَى أَعْلَى وَ تَفْرِغُهُ ثُمَّ تَعُودُ سِرَّتًا الْأُولَى، ج نَوَاعِیرُ: «نَوَاعِیرُ حَمَاه».

دَوْلَابٌ آبِ بَرِّی وَ بَرِّیونِ آوَرْدَنِ آبِ از چاه یا رودخانه، ج نَوَاعِیرُ.

● **النَّاعِی:** ج نَعَاةٌ وَ نَاعَوْنٌ وَ نَعِیَان. ١- فا. ٢- الَّذِی یَأْتِی بِجَیْرِ الْمَوْتِ

١- فا. ٢- کسیکه آورنده خبر مرگ است.

● **نَاعِیٌّ:** مُنَاعَاةٌ (ن غ ی)؛ ١- الْوَلَدُ؛ کَلِمَةٌ بِمَا یَجِبُ مَلَاطِفًا.

٢- الْمَرْأَةُ؛ غَاظِلًا. ٣- أَوْ الشَّیْءُ؛ دَانَاهُ «جَبِیلٌ یَنَاقِی السَّاءَ»

١- الولد: با کودک به زبان کودکانه حرف زد. ٢- المرأة: با زن عشق بازی کرد. ٣- أَوْ الشَّیْءُ: با او نزدیکی شد. «جَبِیلٌ یَنَاقِی السَّاءَ» کوهی که سر به آسمان می زند.

● **نَاعِیٌّ:** مُنَاعِمَةٌ (ن غ م)؛ کَلِمَةٌ کَلَامًا ضَمِیلاً. ٢؛ با او آهسته حرف زد.

● **نَافِیٌّ:** مُنَافَاةٌ (ن ف ی) الشَّیْءُ الشَّیْءَ؛ خِصَالُهُ، بَایِنُهُ.

عارضه «هذا الصل يتنافى الاخلاق».

الشيء الشبي: أنجز با دیگری منافات داشت. مغایرت داشت هذا العمل يتنافى الاخلاق این کار با اخلاق انسانی مغایرت دارد.

❖ **نافع: مُنَافَعَةٌ (ن ف ح)** ۱- عنه: دافع عنه. ۲- خاصه.

۱- عنه: از او پشتیبانی کرد. ۲- با او به خصومت پرداخت.

❖ **الْمُنَافِقُ:** ۱- فاعل. ۲- الماضي في أموره جميعها. ۳- طريق

نافقه: عام يسلكه الجميع ۴- «امرؤ نافقه» مطاع.

۱- فاعل. ۲- فاعل در انجام کار. ۳- طريق نافقه: راه عمومی که

همه از آنجا می گذرند. ۴- امرؤ نافقه: دستور قاطع، قابل اجرا.

❖ **الْمُنَافِقَةُ:** ج نوافق. ۱- م. النافق. ۲- المحرق في الحائط ينفذ

منه الثور والهواء إلى البيت.

۱- م النافق. ۲- پنجره. ۳- طعنة نافقه: ضربه کاری. ضربه

شمشیر یا نیزه کاری.

❖ **نافق: مُنَافِقَةٌ وَ نَفَارٌ (ن ف ر)** ۱- حاكمه «نافره» إلى

الناقص. ۲- خاصه.

۱- او را محاکمه کرد. ۲- با او به خصومت پرداخت.

❖ **نافس: مُنَافَسَةٌ وَ نَفَاسٌ (ن ف س)** ۱- في الأمر: باراه فيه

و سابقه «نافس الرياضي زميله». ۲- فاعله.

۱- في الأمر: با او به رقابت پرداخت. «نافس الرياضي

زميله» ورزشکار یا دوست خود رقابت کرد. ۲- بر او فخر

فروخت.

❖ **نافق: مُنَافِقَةٌ وَ نِفَاقٌ (ن ف ق)** ۱- في الدين: أظهر إيماناً و

أخفى كفرًا. ۲- كذب

۱- منافق شد. کفر خود را پنهان کرد. ۲- دروغ گفت.

❖ **الْبِضَافِق:** ۱- فاعل. ۲- من البضائع: الرائع، الذي يرغب فيه

الناس و يقولون على شأنه.

۱- فاعل. ۲- من البضائع: کالاهای رایج در بازار که مردم برای

خریدن آن روی می آورند.

❖ **الْمُنَافِقَةُ:** ج نوافل. ۱- ما تفضل عليه عليك فعله.

۲- النعمة. ۳- العطية. ۴- «أنوافل» من الصلوات: هي التي لم

تُفرض على المؤمنين شرعاً.

۱- اعمال مستحبی. ۲- غنیمت. ۳- بخشش. ۴- النوافل من

الصلوات: نمازهای نافله.

❖ **الْمُتَأَفِقَةُ:** من الطائرات: السريعة التي تسير بقوة

الاندفاع الذاتي

هواپیماي جت.

❖ **الْمُنَافِقَةُ:** ۱- الانقي من الإبل، ج ناق و نوق و أنوق و أنوق و

أونق و أمين و نياق و نافات و أنواق، جمع أباتق و نياقات.

شتر ماده، ج ناق و نوق و أنوق و أنوق و أونق و أباتق و نياق

و نافات و أنواق جمع أباتق و نياقات.

❖ **الْمُنَافِقَةُ:** ج نفاق و نفاقة. ۱- فاعل. ۲- «الناقد الادبي» من

يتعاطى النقد الادبي.

۱- فاعل. ۲- الناقد الادبي: کسیکه کارش نقد ادبی است یعنی

کتابها و مطالب درباره ادبیات را نقد می کند.

❖ **نافق: مُنَافِقَةٌ وَ نِفَارٌ (ن ف ر)** ۱- فاعله. ۲- خاصه:

راجعاً في الكلام و خاصه.

۱- فاعل. ۲- با او درگیر شد. ۲- خصمته: با او درگیری لفظی پیدا

کرد. بگو و مگو کرد.

❖ **نافق: مُنَافِقَةٌ وَ نِفَاقٌ (ن ف ق)** ۱- فاعله. ۲- جادله

الحساب أو في الحساب: بلغ الغاية في حسابه.

۱- فاعل. ۲- با او مجادله کرد. گفتگو کرد. ۲- الحساب أو

في الحساب: حساب او را تا ته کشید و حساب کرد.

❖ **نافق: مُنَافِقَةٌ وَ نِفَاقٌ (ن ف ق)** ۱- القول: القول:

خالقه. ۲- خالفه و أعدهما قاله و أبطله «نافق الشاعر»

الشاعر.

۱- القول: القول: گفته ها مخالف یکدیگر بود. ۲- فاعله

مخالفت برخاست و آنچه را که او بیان کرد نقض کرد

«نافق الشاعر».

❖ **الْمُنَافِق:** ۱- فاعل. ۲- «سم نافق»: زوام غائل. ۳- «دواء أو ماء

نافق»: نافع، نافع، مری.

۱- فاعل. ۲- سم نافق: سم کشنده. ۳- دواء أو ماء نافق: دارو یا

آب گوارا.

❖ **الْمُنَافِق:** ج نفاقة. ۱- فاعل. ۲- المترجم.

۱- فاعل. ۲- مترجم. دبلمناج.

❖ **الْمُنَافِق:** من شيء من مرضه و لم ترجع إليه قوته كاملة، ج

نقه.

بهبود یافته و وارد دوران نقاهت شده. ج نقه.

❖ **الْمُنَافِق:** ج نوافل. ۱- قطعة طويلة من حديد أو

خشب كان النصارى يضرّبونها دعوة لاقوات الصلاة في

الكنيسة. ۲- الجرس.

۱- زنگ کلیسا. ۲- زنگ.

❖ **نال: نَيْلٌ وَ نَيْالٌ وَ نَيْلٌ وَ نَيْلٌ وَ نَيْلٌ وَ نَيْلٌ (ن ي ل)** ۱- مطلوبته:

أصابه، أخذه. ۲- منه: سبه. ۳- «نالي منه معروف»: وصل إلى

منه معروف. ۴- «نال من جرحته»: سبه.

۱- مطلوبته: به خواسته خود رسید. خواسته خود را بدست

عصاماً ذاهباً: أي أعلمته.

۱- الخبز أو به: خبر را به او داد. ۲- نَبَاتٌ سَمِيراً عصاماً ذاهباً: به سمیر خبر دادم عصام رفته است.

● النُّبَاتُ: الخبز، ج أنبَاء.

خبر، ج أنباء.

● النُّبَاتِ: ۱- مص. نَبَت. ۲- كلٌّ ما نخرجه الأرض من شجر أو عشب أو نحو ذلك. ۳- «علم النبات»: علم يبحث عن فصائل النبات وخصائصه.

۱- مص نَبَت. ۲- هر چیزی که می‌روید از قبیل درخت و گیاه. ۳- علم النبات: گیاه شناسی.

● النُّبَاتِي: ۱- المنسوب إلى النبات. ۲- العالم بالنبات. ۳- الذي لا يأكل إلا النبات

۱- منسوب به نبات. ۲- گیاه شناس. ۳- گیاه خوار.

● المُفْتَاخُ: الشَّديد النَّبَاح أو الصَّوْت.

پر سر و صدا.

● المُفْتَاخُ: ۱- مص. تَبَخ. ۲- صوت الكلب.

۱- مص تَبَخ. ۲- صدای سگ (صعوه) پارس سگ.

● النُّبَاتِيَّة: ۱- مص. نَبَل. ۲- الذَّكَاة والنَّجَابَة. ۳- الفضل والشرف.

۱- مص نَبَل. ۲- ذکاوت و نجابت. ۳- فضل و برتری، شرافت.

● النُّبَاهَة: ۱- مص. نَبِه و نَبِه و نَبِه. ۲- البُطْنَة. ۳- الشَّهْرَة. ۴- الشَّرَف.

۱- مص نَبِه و نَبِه و نَبِه. ۲- زیرکی. ۳- شهرت، آوازه. ۴- شرافت.

● نَبَتٌ: نَبَتٌ، نَبَاتٌ و نَبَاتٌ. ۱- النبات: نشأ و خرج من الأرض. ۲- المكان: صار ذات نبات.

۱- النبات: گیاه روید، رشد کرد. ۲- المكان: آن محل دارای گل و گیاه گردید، گل و گیاه آنجا روید.

● نَبَتٌ: نَبَتٌ، نَبَتٌ و نَبَاتٌ. «نبت في ميت صدق»: کان من قوم معروفين بالصدق.

نبت في ميت صدق: از قوم صادق و درستکار بود.

● النُّبُت: ۱- مص. نَبَت. ۲- النبات: ج نَبُوت. ۱- مص نَبَت. ۲- گیاه: ج نَبُوت.

● النُّبُتَة: ۱- مص. نَبَت. ۲- واحدة النُّبُت.

۱- مص نَبَت. ۲- یکدانه گیاه.

● فَنَجٌّ: يَنْجُ و يَنْجُ، نَبَحاً و نُبُوحاً و نَبِيحاً و نَبَاحاً و نَبَاحاً و تَنَبَاحاً. ۱- الكَلْبُ أو الفَرَّالُ أو الثَّيْسُ: صات. ۲- الكَلْبُ أو

عليه: صاح عليه. ۳- الشَّاعِرُ: هجا.

۱- الكَلْبُ أو الفَرَّالُ أو الثَّيْسُ: سگ پارس کرد، این واژه برای سگ وضع شده است سپس برای آهو و بزکوهی نیز بکار رفته است. ۲- الكَلْبُ أو عليه: سگ بر او پارس کرد.

۳- الشَّاعِرُ: شاعر کسی را هجو کرد.

● فَنَجٌّ: فَنَجٌّ، فَنَجٌّ، فَنَجٌّ. ۱- الشيء من يده: طرحه. ۲- الأمر: أهمله. ۳- العهد: تفضه.

۱- الشيء من يده: چیزی را دور انداخت. ۲- الأمر: آن کار را فراموش کرد. به فراموشی سپرد. ۳- العهد: پیمان را شکست.

● فَنَجٌّ: فَنَجٌّ، فَنَجٌّ. ۱- النَبِيذ: عمله. ۲- القَرُّ أو الزَّيْبُ: صار نَبِيذاً. ۳- القَرُّ أو الزَّيْبُ: أخذ منه نَبِيذاً.

۱- النَبِيذ: شراب را درست کرد. ۲- القَرُّ أو الزَّيْبُ: خروما یا کشمش شراب شد. ۳- القَرُّ أو الزَّيْبُ: خروما یا کشمش را شراب گردانید. از خروما و کشمش شراب درست کرد.

● النُّبُذَة: ر. النُّبُذَة.

● النُّبُذَة: القطعة من الشيء، ج نَبَذَة. «النَّبَذَة من الكتاب، أو أ النَّبَذَة من الحياة».

مقداری از یک چیز. ج نَبَذَة. «النَّبَذَة من الكتاب أو النَّبَذَة من الحياة»: فزاهایی از کتاب، فرازی از زندگی.

● نَبَذَ: نَبَذَ، نَبَذَ. ۱- المَفْقَى: رفع صوته بعد خفض. ۲- زجره، انهره.

۱- المَفْقَى: آوازخوان صدایش را بالا برد. ۲- زجره: او را طرد کرد. دور کرد.

● النُّبُوراس: المصباح، ج نُبَارِيس.

چراغ، ج نُبَارِيس.

● النُّبُورَة: ۱- المرأة من نَبَر. ۲- رَفَع الصوت بعد خَفْضه: «نبرة المَفْقَى». ۳- صيحة الخوف.

۱- یکبار صدا را بلندکردن. ۲- بالا بردن صدا پس از سکوت. ۳- صدای ترس و وحشت.

● النُّبُورِيَّج: أنبوب النار جبلية أو غيرها، ج نُبَارِيج.

لوله فلجانی، ج نُبَارِيج.

● نَبِيحٌ: نَبِيحٌ، نَبِيحٌ و نَبِيحٌ. تَكَلَّمَ: «ما نَبَس بكلمة».

سخن گفت «ما نَبَس بکلمه» کلمه ای بر زبان نیاورد.

● نَبِيحٌ: نَبِيحٌ، نَبِيحٌ. ۱- الشيء المستور أو عنه: أهرزه. ۲- الكَلْبُ من الأرض: كشفه، استخرجه. ۳- القبر: كشفه.

۴- المحدث: استخرجه. ۵- السر: كشفه، أذاعه.

۱- الشيء المستور أو عنه: چیز پنهان را آشکار کرد، برملا

کرد. ۲- الكثر من الارض: كثر و از دل زمین بیرون آورد.

۳- القبر: نبش قبر کرد. ۴- الحديث: حدیث را استخراج کرد. هـ السز: راز را برملا کرد.

❖ النَبْضُ: نبض، نبضاً و نبضاً: البرق: تهرک و ضرب.

البرق: زک، جمید، رگ زد.

❖ النَبْضُ: ۱- مص. نبض، نبض. ۲- حركة القلب الظاهرة في الشرايين في الانسان و الحيوان، و بها يُستدل على الصحة أو المرض، ج أنباض.

۱- مص نبض، نبض. ۲- تهرک قلب و رگها در انسان و حیوان ج أنباض.

❖ النَبْضَةُ: الدفعة الواحدة من النبض.

یکبار تهرک قلب.

❖ النَبْطُ: قوم كانوا يسكنون بين «الراق» و «الأردن»، أقاموا دولة عاصمتها «البزراء»، ج أنباط و نبیط.

قومی بودند که در سرزمینی بین عراق و اردن کنونی زندگی می کردند حکومتی را بر پا داشتند که پایتخت آن «البزراء» بود. ج أنباط و نبیط.

❖ نَبِيعٌ: يَبْعُ نَبْعاً و نُبوعاً و نَبْعَاناً. ۱- الماء: خرج من العين أو قلج من الارض. ۲- الفَرْقُ من الجسم: خرج.

۱- الماء: آب از چشمه جوشید. ۲- الفَرْقُ من الجسم: بدن عرق کرد.

❖ النَبِيعُ: ۱- مص. نبع. ۲- عين الماء.

۱- مص نبع. ۲- چشمه آب.

❖ النَبِيعَةُ: الاصل: «هم في نعمة كريمة».

اصل و ریشه. «هم فی نفعی کرمه» آنان اصل و ریشه خوبی دارند.

❖ نَبِيعٌ: يَبْعُ و يَنْبَعُ و يَنْبَعُ نَبْعاً و نُبوعاً. ۱- في الامر: أجاد «نبيع في العلوم». ۲- قال الشعر و أجاده.

۱- فی الامر: در آن کار به نبوغ و سید، آن کار را به خوبی انجام داد. «نبيع فی العلوم» در علوم نبوغ پیدا کرد. ۲- شعر را به خوبی سرود.

❖ فَعِيلٌ: يَفْعُلُ نَبَالَةً و نُبالاً. ۱- كان ذا بُنَى. ۲- عن كذا: كان أكبر منه.

۱- نجیب و با فضیلت بود. ۲- عن كذا: از او بزرگتر بود.

❖ النَبِيلُ: الشَّامِ، ج نبال و أنبال.

تیر. ج نبال و أنبال.

❖ النَبِيلُ: ۱- مص. بُنَى. ۲- الذكاء و النجابة. ۳- الفضل.

۱- مص بُنَى. ۲- ذکاوت و نجابت. ۳- فضیلت.

❖ النَبِيلَةُ: الشَّامِ، ج نبال و أنبال و بُنلان.

تیر. ج نبال و أنبال و بُنلان.

❖ نَبِيَّةٌ: يَنْبِئُهُ نَبَاهَةً. ۱- شرف. ۲- اشتهر و ذاع صيته.

۳- للامر: فطن له، أدركه.

۱- با شرافت. اصل. نجیب بود. ۲- شهرت یافت. ۳- للامر: متوجه مطلب شد.

❖ نَبِيَّةٌ: يَنْبِئُهُ نَبَاهَةً. للامر: فطن له، أدركه.

للامر: متوجه مطلب شد.

❖ نَبِيَّةٌ: يَنْبِئُهُ نَبَاهَةً. من نومه: استيقظ.

من نومه: از خواب برخاست. بیدار شد.

❖ نَبِيَّةٌ: تَنَبَّاهُ. ۱- من نومه: أقامه. أيقظه. ۲- ع على الامر أو إليه: أعلمه به.

۱- من نومه: او را از خواب بیدار کرد. ۲- ع على الامر أو إليه: او را متوجه مطلب کرد.

❖ النَبْوَةُ: ر. النبوة.

❖ النَبْوَاتُ: الصفا المستوية، ج نبائت.

عصا. جوانه یا جوش درخت. ج نبائت.

❖ النَبْوَةُ: ج نبوات. ۱- مص. نيا. ۲- نبوة الدهر: مصيبتة و جفوتة.

۱- مص نيا. ۲- نبوة الدهر: مشکلات و مصیبتهای روزگار.

❖ النَبْوَةُ: حمل الوحي، والإخبار عن الله و الدعوة إليه و إلى الصراط المستقيم في الحياة.

پیامبری. نبوت.

❖ النَبْوِيُّ: المنسوب إلى النبي

منسوب به نبی.

❖ النَبْوِيُّ: حامل الوحي، والمخبر عن الله و الداعي إليه و إلى الصراط المستقيم في الحياة، ج أنبياء و نبیون و أنباء و نباء.

پیامبر. ج انبیاء و نبیون و آنباء و نباء.

❖ النَبِيَّةُ: ۱- الملقى، المنبوءة. ۲- و ج أنبذة: خبر القراء الزبيب. ۳- الشراب عموماً.

۱- طرد شده. رها شده. رک شده. ۲- ج أنبذة: شراب خرمایا کشمش. ۳- شراب.

❖ النَبِيلُ: ج نبال و نُبال. ۱- الشريف. ۲- «هو نبيل الرأي»: أي جید.

۱- شریف. بزرگوار. ۲- هو نبیل الرأي: او نظرش خوب است.

❖ النَبِيَّةُ: ج نَبَاهَةٍ. ۱- الشريف. ۲- ذو النباهة.

۱- شریف، بزرگوار. ۲- آگاه و مطلع.

● **نَتَأْ: نَتَأْ وَ نَتَوَّأْ** ۱- الشيء: خرج من موضعه و برز من غير أن يتصل «نَتَأَ الصَّخْرَةُ» ۲- الشيء: ارتفع و استخرج. ۳- أُنْتَدِيَ: هُند. أشرف.

۱- الشيء: أُنْجِيزَ أو جَای خود بیرون آمد، برآمدگی پیدا کرد. «نَتَأَ الصَّخْرَةُ» از زمین سنگ برآمد. ۲- الشيء: أُنْجِيزَ بالا آمد، باد کرد. ۳- أُنْتَدِيَ: پستان برجسته شده، بزرگ شد.

● **النَّجَاجُ**: ۱- نَجْرَةُ الشيء. ۲- ما تَضَمَّه البَهايمُ. ۳- نَتَاجُ الْكاتبِ أو الشَّاعرِ: ما يَضَمُّه من أدب أو شعر. ۱- میوه چیزی، فراورد. ۲- بجههای چهارپایان ۳- نتاج الکاتب او الشاعر: نتیجه کار نویسند و شاعر از تألیف کتاب و سرودن شعر.

● **النَّجَاقَةُ**: ۱- مص. نَتْن. ۲- خبث الرائحة. ۱- مص. نَتْن. ۲- بوی بد.

● **نَتَجَّجَ: يَنْتَجِجُ** نتاجاً: ت الهيمه ولدأ: ولدت. ت الهيمه ولدأ: جارها بجهای زایید. ● **نَتَجَّجَ: يَنْتَجِجُ** نَتَجَّجاً: الشيء من الشيء: خرج منه، نشأ عنه «نتج الفيضان من الأمطار الغزيرة». الشيء من الشيء: چیزی از دیگری بوجود آمد. «نتج الفيضان من الأمطار الغزيرة» سيل بر اثر بارانهای فراوان پدید آمد.

● **نَتَجَّجَ: يَنْتَجِجُ نَتَجَّجاً** ۱- الشيء: جذبه بشدة «نثر الرياضی الحديث». ۲- الشيء: سلبه عاجلاً.

۱- الشيء: أُنْجِيزَ را با شدت برداشت. «نثر الرياضی الحديث» ورزشکار وزنه را یکضرب بالا سرش بُرد. ۲- الشيء: أُنْجِيزَ را بسرعت برداشت.

● **نَتَجَّجَ: يَنْتَجِجُ نَتَجَّجاً** ۱- الشُّوْكَهُ أو نَحْوُهَا: استخرجَهَا. ۲- الشَّعْرُ: نَتَفَه. ۳- اللحم أو نَحْوُه: جذبه قَرْصاً و نَهْشاً. ۱- الشُّوْكَهُ أو نَحْوُهَا: خار را بیرون آورد. ۲- الشَّعْرُ: موی سر را کُتَد. ۳- اللحم أو نَحْوُه: گوشت را با زور و نیشگون زدن کُتَد.

● **نَتَفَّهَ: يَنْتَفِهُ** نَتَفَّهً: الشَّعْرُ أو الرِّيشُ أو الصَّوْفُ أو نَحْوُهَا: نزع.

الشَّعْرُ أو الرِّيشُ أو الصَّوْفُ أو نَحْوُهَا: مو و پر و پشم را کُتَد. ● **النَّهْفَةُ**: ج نَهْفٌ. ۱- ما يُنْتَفِ بِالإصبع من الثَّبتِ أو نَحْوِه. ۲- من الشيء: القليل منه «نَهْفٌ من طعام».

۱- هر چیزی که با دو انگشت بکنند. ۲- من الشيء: چیزی کم. «نَهْفٌ من الطعام» غذای اندک، کم. ● **نَتْنٌ: يَنْتَنُ** نَتْناً و نَتْنٌ.

● **نَتْنٌ: يَنْتَنُ** نَتْناً و نَتْناً و نَتْناً: أو الشيء: خبث رائحته و فسدت «ننت البجعة».

الشيء: أُنْجِيزَ بدبو شد. «نَتْنَتِ البَجَّةُ» جسد بدبو شد.

● **نَتْنٌ: يَنْتَنُ** نَتْناً و نَتْناً: ر. نَتْنٌ.

● **النَّتْنُ**: ذو الرائحة الخبيثة الفاسدة.

بدبو.

● **النَّتْنُ**: ۱- مص. نَتْن و نَتْنٌ. ۲- ر. النَتَانَةُ.

۱- مص. نَتْن و نَتْنٌ. ۲- نَتْنٌ. ۳- الشيء البارز.

۱- مص. نَتْن. ۲- برآمدگی. ۳- چیز برآمده و آشکار.

● **النَّتْنِيَّةُ**: ما يخرج من المقدمات و ينشأ عنها، ج نَتَائِجُ: «نتيجة الامتحانات».

سرانجام کارهای مقدماتی. ج نتایج «نتيجة الامتحانات» نتیجه «العملية» نتیجه امتحان و عمل جراحی.

● **النَّتَارُ**: ما تاتر و تساقط متفرقاً.

هر آنچه چیزی که روی زمین ریخته و پخش شده.

● **نَتْرٌ: يَنْتَرُ** و نَتْرٌ نَتْرًا و نَتْرًا ۱- الشيء: رماه متفرقاً «نثر الأوراق».

۲- أتى بالثر في كلامه.

۱- الشيء: أُنْجِيزَ را برتاب در حالیکه پراکنده شد. «نثر الأوراق» برگها را پراکنده کرد. پخش کرد. ۲- در گفتار خود به شکل نثر سخن گفت.

● **النَّتْرُ**: ۱- مص. نَتْر و نَتْرٌ. ۲- هو الكلام غير الموزون و منه الشَّعْرُ الذي يَلْتَزِمُ في كلِّ كلمتين منه قافية و المُرْسَلُ الذي يُطْلَقُ إطلاقاً من غير تهيد بقافية و لا غيرها.

۱- مص. نَتْر. نَتْرٌ و نَتْرٌ. ۲- سخنان که وزن و قافیه ندارد. به شکل نثر است. از جمله آن سخنان مسجع است و گاهی نثر مرسل است بدون قافیه.

● **نَتَجَا: يَنْتَجُو** نَتَجاً و نَتَجاً و نَتَجاً (ن ج و) من كذا: خلص «لجأ من الموت».

من كذا: رهایی یافت «نجا من الموت» از مرگ رهایی یافت.

● **نَتَجَا: يَنْتَجُو** نَتَجاً و نَتَجاً (ن ج و)؛ أُنْشِرَ إليه الحديث.

؛ در گوشی با او سخن گفت، اسرار را برای او گفت.

● **نَتَجَى: تَنْجِيَةٌ** (ن ج و)؛ من كذا: خلَّصه «نجا من الموت».

؛ من كذا: او را رهایی بخشید. «نجات من الموت» او را از مرگ نجات داد.

● **النَّجَاءُ**: ۱- مص. نَجَا. ۲- الخلاص.

۱- مص. نجا. ۲- رهایی.

٣- الطعام فيه: هنا أكله و نفع أكله.

١- الدواء في المرض: دارو مريض را شفا بخشيد. ٢- فيه الكلام و الطعام او غيرهما: غذا در وجود او اثر كرد.

٣- الطعام: غذا گوارا بود.

الفصل: ج انجبال. ١- الولد. ٢- النسل.

١- فرزند. ٢- نسل. تبار.

الفصل: ج نجل. ١- عين نجلاء: واسعة حسنة.

٢- طعنة نجلاء: واسعة.

١- عين نجلاء: چشم درشت و نيكو. ٢- طعنة نجلاء: ضربه كارى. تمام كنده.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: طلع، ظهر «نجم الكوكب» و النبات أو الثبات أو السن. ٢- كذا عن كذا: صدر عنه و نتج «نجم من الاصطدام مقل السائق».

١- النجم: پديدار شد. درخشيد. «نجم الكوكب او النبات أو السن» سياره، گياه، دندان، پديدار شد. ٢- كذا عن كذا: چیزی از ديگرى بوجود آمد. «نجم عن الاصطدام مقل السائق» نتيجة تصادف كشته شدن راننده بود.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: راقب النجوم. ٢- النجم: سياره.

منها احوال العالم

به ستاره شناسى پرداخت.

الفصل: ج نجوم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجم. ٢- سياره. ٣- چلچراغ. لوستر.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

ستاره.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

من ربح أو غاظ.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

الفصل: ج نجم. ١- النجم: سياره. ٢- النجم: كوكب.

١- من نجا. ٢- مدفوع انسان اعم از نجاسات يا باد مخالف.

نقبض الشدة.

دچار بدشأنی شده است. «یوم نحس» روز بد و نحس.
 * النَحْضُ: ج نُحُوسٌ وَنَحْشٌ. ۱- مص. نحس. ۲- الجهد.
 الشدة، الضیق، نقبض الشدة. ۳- ما أصابه النَحْضُ: «طالع نحس، يوم نحس».

۱- مص نحش. ۲- کوشش، شدت و سختی. تنگنا، ضد خوشبختی. ۳- چیزی که دچار بدشأنی شده است. «یوم نحس» روز بد.

* فَخَفَ: يَنْخَفُ، نَخَافُ. ۱- هزل. ۲- كان قليل اللحم خلقاً لا هزالاً.

۱- لاغر شد. ۲- از بدو تولد لاغر بود.
 * فَخِفَ: يَنْخَفُ، نَخَفًا، نَخْفًا. ر. نخف.

* فَخَلَ: يَنْخَلُ، فَخَلًا. ۱- القول: نسب اليه قولاً قاله غيره «غله قصيدة». ۲- المرض: هزله، أضعفه.

۱- القول: سخنی را به او نسبت داد که دیگران گفته‌اند. «نحلة قصيدة» قصیده‌ای را به او نسبت داد. ۲- المرض: ناخوشی او را ناتوان و لاغر کرد.

* فَخَلَ: يَنْخَلُ، فَخُولًا. هزل و ضعف من مرض أو سقر.

لاغر و ناتوان شد بر اثر ناخوشی یا سقر.

* فَخَلَ: يَنْخَلُ، فَخُولًا، ر. فخل.

* الْفَخْلُ: ۱- مص. فخل ينخل. ۲- حشرة مجتمعة اجتماعية تعيش في خلايا و تتج العسل. ۳- هوان يُنسب الى شخص قول قاله غيره: «الفتل في الشعر الجاهلي».

۱- مص نخل ينخل. ۲- زنبور عسل. ۳- نسبت دادن سخن یک شخص به دیگری. «الفتل في الشعر الجاهلي» جعلیات در شعر جاهلی.

* الْفَخْلَةُ: واحدة «الخل» للعشرة.

یکدانه زنبور صل.

* الْفَخْلَةُ: المذهب، الديانة، ج فخل.

مذهب، دین، ج فخل.

* فَخَنَ: ضمير منفصل للفعل المتكلم و جمعه.

ضمير منفصل متکلم مع الغير.

* فَخَفَحَ: فَخَفَحَةً. تردد صوته في جوفه.

صد را در گلو صاف کرد.

* الْفَخُوحُ: ج أفعاء. ۱- مص. فحا. ۲- «علم الفخوح» علم

اعراب كلام العرب و قواعده. ۳- الجانب. ۴- الجهة.

۵- الطريق. ۶- المثل. ۷- المقادير. ۸- التصدد: «فخوت نخوة».

۱- مص أفا. ۲- علم نحو که دربارهٔ اعراب کلمات و کلام

۱- مص نُخَفَ و نُخِفَ. ۲- لاغری.

* فَخَفَ: يَنْخَفُ وَ يَنْخَفُ، نَخَبًا وَ نَخْبًا. رفع صوته باليكاء. شدت گریست.

* الْفَخْبُ: ۱- مص. فخب. ۲- أشد البكاء. ۳- قضى نخبه: مات.

۱- مص نُخِبَ. ۲- گریه شدید. ۳- قضی نخبه: بدرود حیات گفت. مُرد.

* فَخَفَ: يَنْخَفُ وَ يَنْخَفُ، فَخَفًا. ۱- العود أو القلم: براه. ۲- الحجر: شواه و أصلحه. ۳- الحجارة أو المعدن أو الخشب: شواه بالازمیل أو غیره و جعل منه مثلاً. ۴- الخشبة: نجرها. ۵- الكلمة: رُکبها من کلمتين أو أكثر. نحو: «البسلة» من «بسم الله الرحمن الرحيم».

۲- العود أو القلم: چوب یا قلم را تراشید. ۲- الحجر: سنگ را تراشید. صاف کرد. ۳- الحجارة أو الخشب أو المعدن: از سنگ و فلز و چوب مجسمه ساخت. ۴- الخشبة: چوب را بُرید. ۵- الكلمة: کلمه را از دو کلمه یا بیشتر ساخت. «بسلة» از «بسم الله الرحمن الرحيم».

* الْفَخْتُ: ۱- مص. فخت يَنْخَفُ وَ يَنْخَفُ، فَنَ من القنون الجميلة يقوم على تحت الخشب أو الحجارة أو المعدن و تحويلة الى قتال.

۱- مص نخت و يَنْخَفُ وَ يَنْخَفُ، ۲- هنر پیکر تراشی برای ساختن مجسمه.

* فَخَضَ: يَنْخَضُ، فَخَرًا وَ فَخَارًا. ۱- الحيوان: ذبجه من نحرة. ۲- الحيوان: أصاب نحرة.

۱- الحيوان: حیوان را سر برید. ۲- الحيوان: سر حیوان را مورد اصابت قرار داد.

* الْفَخْرُ: ج فَخُور. ۱- مص. فخر. ۲- أعلى الصدر، موضع القيادة. ۳- «عبد الفخر»: عبد الاضحى.

۱- مص فخر. ۲- گردن. ۳- عبد النحر: عبد قربان.

* الْفَخْرِيُّ: الماضي، الفخيل، العاقيل، ج فَخَارِيْرُ: «كاتب تحرير».

زیرک، باهوش. خردمند. ج فَخَارِيْرُ «کاتب تحریر» نویسنده باهوش.

* فَخَضَ: يَنْخَضُ، فَخَضًا. ۱- جفا. ۲- فخر، غرور.

۱- فخر: به او ستم کرد. ۲- فخر: به او زیان رساند.

* فَخَضَ: يَنْخَضُ، فَخَضًا وَ فَخُورَةً. أصابه النَحْضُ.

دچار بدشأنی شد.

* النَحْضُ: ما أصابه النَحْضُ. ۲- الجهد، الشدة، الضيق،

بحث می‌کند. ۳- سمت. سو. ۴- کنار. شراره. عر مثل و مانند. ۷- اندازه. ۸- قصد و هدف. «نحوث نحوه» بطرف او و هسبار شد.

● النحول: ۱- مص غَلَّ وَ غَلَّ. ۲- اهزال من مرض أو سفر. ۱- مص نَحَلَ وَ نَجَلَ. ۲- لاغری و ناتوانی بر اثر سفر و ناخوشی.

● النحول: العالم بالنحو، ج نحوون.

دانشمند علم نحو. ج نحوون.

● النحیبة: ۱- مص نَحَبَ يَنْحَبُ وَ يَنْحِبُ. ۲- أشد البكاء

۱- مص نَحَبَ يَنْحَبُ وَ يَنْحِبُ. ۲- گریه سخت.

● النحیبة: المنحوت.

تراشیده شده.

● النحیف: ج نحاف وَ نحفاء. ۱- الهزل. ۲- القلیل اللحم خلقه لا هزالاً.

۱- لاغر و ناتوان. ۲- کسیکه از بدو خلقت لاغر بوده.

● النحیل: من دَقَّ جُسه وَ ضعف من مرض أو تعب، ج نَحَل.

کسیکه لاغر و ناتوان است بر اثر ناخوشی یا خستگی، ج نَحَل.

● النخاس: ۱- بائع العبد. ۲- بائع الدواب. ۳- دلال الدواب.

۱- برده فروش. ۲- چارپا فروشی. ۳- دلال چارپا.

● النخاسة: حرفة النخاس.

شغل برده فروشی، چارپا فروشی.

● النخاع: عرق أبيض في داخل العنق يمتد في العمود الفقري حتى يبلغ أصل الذنب، و هو يسقي العظام، ج نخع.

رگ نخاع. ج نخع.

● النخاع: ر. النخاع.

● النخاعة: ما يخرج من صدر الإنسان أو خيشومه من البلغم ونحوه عند التنفخ.

اخلاط سر و سینه.

● النخال: ۱- الكثير النخل. ۲- الذي ينخل العُملين.

۲- بسیار الک کننده. ۱- کسیکه دارای نخلهای فراوانی است.

● النخال: ۱- ما بقي في المنخل من الشيء بعد غلّه. ۲- ما غُل.

۱- باقی مانده مواد الک شده. ۲- آنچه که الک شده است.

● النخيب: الشربة من الحمر و غيرها يشربها المرء لصحة

حبيه أو من يحنى به، ج النحاب.

یک جرعه شراب که به سلامتی دوست و رفیق سر می‌کشند. ج أنحاب.

● النخبة: ج نَحَب وَ نَحَبات. ۱- المختار من كل شيء. ۲- نخبة الادباء. ۲- المنتخبون.

۱- برگزیده هر چیزی. «نخبة الادباء» گروهی از ادبای برگزیده. ۲- برگزیدگان از مردم.

● النخوة: يَنْخَرُ غَرّاً، العظم أو العود أو نحوها؛ بلي و نَفَتْ. العظم أو العود، استخوان یا چوب فرسوده شد. از بین رفت.

● النخوة: البالي المنفست من عظم أو عود أو نحوها.

استخوان یا چوب فرسوده شده. از بین رفته.

● النخوة: يَنْخَرُ غَرّاً. ۱- عود مجددة أو نحوها؛ و خزء، نكره، عرزه مجدداً. ۲- بكلمة؛ أوجهها.

۱- عود جدید یا نحوها؛ او را با آهن زد. او را با آهن شک زد. ۲- بكلمة: حرف نیشداری به او زد.

● النخل: يَنْخَلُ غَسلاً. ۱- الطحين؛ غرله و أزال غصافته. ۲- الشيء صفاءً و اختاره.

۱- الطحين: آرد را الک کرد. ۲- الشيء: آنچیز را صاف کرد، آن چیز را خالص و ناب گردانید.

● النخل: ۱- مص. نَحَلَ. ۲- شجر البلع، له ساق مستقيمة طويلة ذات عقد و عليها ليف، و له ثمر لذيذ.

۱- مص نَحَلَ. ۲- درخت خرما.

● النخلة: واحدة النخل.

یک درخت خرما.

● النخوة: ۱- المروءة. ۲- الحماسة. ۳- المتظمة. ۴- التكبر و النضر.

۱- مردانگی، انسانیت. ۲- حماسه. ۳- بزرگی و عظمت.

۲- تکبر، فخر فروشی.

● النخيف: الصوت الذي يخرج من الانف.

نودماغی حرف زدن.

● النخيل: ر. النخل.

● النخلة: ج أنداد. ۱- الجبل، التظير. ۲- عود يتبخّر به.

۱- مثل و مانند. ۲- عود خوشبو.

● نَدَى: تَدْي (ن و د) ۱- الشيء؛ بلله. ۲- الفرس؛ ركضه حق عرق.

۱- الشيء: آنچیز را خیس کرد. ۲- الفرس: اسب را دواند تا عرق کند.

● **الْفَتْحِي**: ج أنداء وَأندية. ١- مصر. ندي. ٢- بحار الماء المتكاثف الذي يستقر في بعض السالي. ٣- المطر. ٤- الجُود. القُطر. شـشي يتَطَلَّب به كالبخور.

١- مصر نَوي. ٢- شبنم. ٣- باران. ٤- بخشش وكرم. هـ مادهای است به عنوان بخور و عطر از آن استفاده می کنند.

● **الْفُداء**: ١- مصر. نادى. ٢- الدَّعاء. ٣- الصَّوت الجرد. ١- مصر نادى. ٢- فرا خواندن. ٣- صدا.

● **الْفُداء**: الذي يندف القطن. بنه زن. حلاج.

● **فُذِي**: يَفْذِي فُذِي. ١- الميت: عدو متاقبه و محاسنه. ٢- الميت: بكاء. ٣- لا لمر أو الى الامر: دعاء. ٤- الى الحرب: وجهه.

١- الميت: نيكيهای مرده را برشمرد. ٢- مرثیه سرودن توسط شاعر برای دوستان و یاران. ٣- للأمر: او را فراخواند. ٤- إلى الحرب: او را به جنگ روانه کرد.

● **الْفُذِي**: ١- الاسم من فُذِي. ٢- تعداد محاسن الميت. ٣- في النحر: هي نداء المتخضع عليه أو المتوجع منه أو المتوجع له، نحو: «واخر قلباه»

١- اسم مرده از ندب. ٢- بر شمردن نيكيهای مرده. ٣- في النحر: در بخش نحو نوعی از ستايدات بيانگر آه و ناله و اخير قلباه، و اعلياه.

● **الْفُذِي**: ما أُنشع من الأرض، ج فُذَح. قطعه زمين وسيع و گسترده. ج فُذَح.

● **فُذِي**: فُذِي. ١- به: مَرَح محبوبه. ٢- به: أَسَمه الصبيح. ٣- بالشبي: شهره و شهيه بين الناس.

١- يو: عيبهای او را به صراحت بيان کرد. ٢- يو: سخنان زشت را به گوش او رساند. ٣- بالشبي: آنچه را زيانزد مردم کرد.

● **فُذِي**: يَفْذِي فُذِي. ١- الشيء: قُل وجوده. ٢- الشيء: آن چیز کم و نایاب شد.

● **فُذِي**: يَفْذِي. نداء. ١- الكلام: فُصح. ٢- الكلام: جاد. ٣- الكلام: كان غريباً.

١- الكلام: سخن رسا و فصيح شد. ٢- الكلام: سخن نيکو شد. ٣- الكلام: سخن بيگانه و نا آشنا بود.

● **الْفُذِي**: ١- مصر نذر. ٢- النادر. ١- مصر نذر. ٢- كمياب.

● **الْفُذِي**: فُذِي الوجود: «لا يكون ذلك إلا نذرة» و في النذرة. كمياب.

● **الْفُذِي**: فُذِي الوجود. كمياب.

● **فُذِي**: يَفْذِي. نداء. ١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: با روی زمین کوبید.

● **فُذِي**: يَفْذِي. نداء. ١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: با روی زمین کوبید. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

١- الأرض: يرجله: خربها بها. ٢- الأرض: يرجله: خربها بها. ٣- الأرض: يرجله: خربها بها. ٤- الأرض: يرجله: خربها بها. ٥- الأرض: يرجله: خربها بها.

الفُؤَي: المُتَلَّ

چیزی که خیس است. تر و نمناک است.

الفُؤَي: ۱- المُتَلَّ. ۲- هُوَ نَدِي الكَفِّ: أي جِوَاد.

۱- چیزی که خیس است. ۲- هُوَ نَدِي الكَفِّ: او بخشنده است.

الفُؤَيَان: المُتَلَّ

خیس. تر. نمناک.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَدَّ. ۲- النَّدَّ، التَّغْيِيرُ، ج نُدَدَاء و أَنْدَاء، م نَيْدَةً ج نَدَائِد.

۱- مَص. نَدَّ. ۲- مثل و مانند. ج نُدَدَاء و أَنْدَاء. م نَدِيدَة ج نَدَائِد.

الفُؤَيَان: ج نِدَام و نَدَمَاء و نُدَمَان. ۱- التَّنَادِيمُ المُجَالِسُ عَلَى الشَّرَاب. ۲- الزَّفِيرُ و المَصَاحِب.

۱- شربابخوار. ۲- همراه. همدم.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَدَّل. ۲- المُقَارَة.

۱- مَص. نَدَّل. ۲- خورای. حقارت. پستی.

الفُؤَيَان: يَنْدَرُ و يَنْدُرُ و يَنْدُرُ و تَنْدُرُ. ۱- أَوْجِبَ عَلَى نَفْسِهِ مَا لَيْسَ وَاجِباً عَلَيْهِ غَيْرُهَا، مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ إِحْسَانٍ أَوْ ذَبْحَةٍ لِلْمَعَادِ أَوْ غَيْرِهَا. ۲- وَلَدَتْ: جَمَلَهُ «نَدِيرَةً»، أَيْ قَتَمًا أَوْ خَادِماً لِلْمَعَادِ.

۱- چیزی را بر خود واجب کرد. چیزی را نذر کرد. ۲- وَلَدَتْ: نذر کرد فرزندش را خدمتکار معبد شود.

الفُؤَيَان: ج نُدُور. ۱- مَص. نَذَر و أَنْذَر. ۲- مَا يَوْجِبُهُ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ إِذَا نَذَرَ.

۱- مَص. نَذَر و أَنْذَر. ۲- چیزی را که انسان بر خود واجب می‌کند، چیزی را نذر کردن.

الفُؤَيَان: يَنْدُلُ، نَدَالَةٌ و تَنْدُولَةٌ. ۱- كَانَ نَدَلًا.

خور و پست بود.

الفُؤَيَان: ج أَنْدَال و تَنْدُول. ۱- الْخَمْسِيْسُ الْمُحَقَر. ۲- السَّاطِطُ فِي أَصْلِهِ وَ وَبَنِيهِ.

۱- خَمْسِيْس. حَقِير. ۲- فرومایه بی‌اصل و تبار.

الفُؤَيَان: ج نُدُور. ۱- مَص. أَنْذَر. ۲- الْإِنْفَال. ۳- الْمُنْكَوِّر.

۱- مَص. أَنْذَر. ۲- بیم دادن. ۳- بیم دهنده. ۴- بر حذر کننده.

الفُؤَيَان: أَنْبُوبٌ مِنْ جِلْدٍ أَوْ مِطَاطٍ يُسْتَعْمَلُ لِلتَّخْدِيخِ بِالنَّارِ جِلَّةً، أَوْ يُخْتَدُّ لِإِعْرَاضِ أُخْرَى كَجَرِّ الْمَاءِ لِسَقَايَةِ الْمَرْزُوعَاتِ، أَوْ رَشِّ الْأَرْضِ بِالمَاءِ، أَوْ قَتْلِ الْمَصَلِّ إِلَى الْمَرِيضِ، وَ مَا أَلَى ذَلِكَ....

نی بیج خلیان. یا برای اهداف دیگر مورد استفاده است

برای آبیاری ذراع یا آبپاشی زمین.

الفُؤَيَان: نَبْتُ مِنَ الزَّيْتُونِ أَصْلُهُ يَصِلُ صَفَاراً، لَهُ زَهْرٌ أَبْيَضٌ مُسْتَدِيرٌ.

کل نرگس. پیاز نرگس.

الفُؤَيَان: لَبِيَّةٌ تُشْرَفُ بِ«لَبِيَّةِ الطَّائِلَةِ» أَوْ بِ«طَائِلَةِ الزُّهْرَةِ»، وَضِعَهَا أَحَدُ مُلُوكِ الْفُرسِ.

بازی تخته نرد. سازنده آن یکی از پادشاهان ایرانی است.

الفُؤَيَان: يَنْزَرُ و تَنْزَرُ. ۱- تَنْزَرُ: تَارَتْ الْأَرْضُ: صَارَتْ ذَاتَ تَرٍّ.

تِ الْأَرْضُ: زمین شوره‌زار شد.

الفُؤَيَان: ج نَزُور. ۱- مَص. نَزَّر. ۲- مَا يَتَحَلَّبُ أَوْ يَسِيلُ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الْمَاءِ.

۱- مَص. نَزَّر. ۲- شوره و نمکی که بر اثر سیل بر روی زمین می‌ماند.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَزَعَ يَنْزَعُ، وَ نَازَعَ. ۲- الْحَصُومَةُ. ۳- حَالَةُ الْمُشْرِفِ عَلَى الْمَوْتِ.

۱- مَص. نَزَعَ يَنْزَعُ و نَازَعَ. ۲- خصومت، دشمنی. ۳- حالت مشرف به مرگ.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَازَلَ. ۲- «حَارِبُ الْقَوْمِ بِالْغَزَالِ»: هُوَ أَنْ يَنْزِلَ الْفَرِيقَانِ عَنْ مِجَاهِمَ إِلَى خِيَلِهِمْ فَيُضَارِبُوا.

۱- مَص. نَازَلَ. ۲- حَارِبُ الْقَوْمِ بِالْغَزَالِ: دو گروه با یکدیگر جنگیدند در حالیکه سوار بر اسب بودند.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَزَّهَ وَ نَزَّهَ. ۲- الْحَقَّةُ. ۳- الْبَيْتُ عَنْ الشَّوْمِ. ۱- مَص. نَزَّهَ وَ نَزَّهَ. ۲- بَاكَدَمَانِي. ۳- دَوْرِي أَزْ خَطَا وَ بَدِي.

الفُؤَيَان: يَنْزَحُ و يَنْزَحُ. ۱- نَزَحًا وَ تَزَوَّجًا، يَنْزَحُ الْقَوْمُ نَزْحَتِ الدَّارِ.

دور شد. فَرَحَ الْقَوْمُ، نَزَحَتِ الدَّارُ أَنْ كَرِهُوا دَوْرَ شَدَنَدِ، خَانَهُ دَوْرَ شَدَ.

الفُؤَيَان: يَنْزَرُ و تَنْزَرُ. ۱- نَزَرًا وَ نَزَارَةً وَ تَزَوَّرَةً، الشَّيْءُ: قُلٌّ.

الشيء: آنچه کم‌یاب شد.

الفُؤَيَان: ۱- مَص. نَزَّر. ۲- التَّخْلِيلُ الْخَفِيفُ.

۱- مَص. نَزَّر. ۲- کم، اندک، بی‌ارزش.

الفُؤَيَان: يَنْزَعُ، يَنْزَعُ، نَزَّوعًا، عَنِ الْأَمْرِ: كَفَّ عَنْهُ، اسْتَعْنَجَ.

عَنِ الْأَمْرِ: از آن کار دست کشید. از آن مطلب امتناع کرد.

الفُؤَيَان: يَنْزَعُ، يَنْزَعُ، نَزَّاعًا، إِلَى الشَّيْءِ: ذَهَبَ إِلَيْهِ.

إِلَى الشَّيْءِ: بسوی او رفت.

الفُؤَيَان: يَنْزَعُ، يَنْزَعُ، نَزَّاعًا وَ تَزَوَّعًا، إِلَى وَطَنِهِ أَوْ أَهْلِهِ: اسْتَشَاقَ.

إِلَى وَطَنِهِ أَوْ أَهْلِهِ: شوق دیدار وطن پسرش زد. شوق دیدار

خانواده به سرش زد.

❖ **فَرْعٌ**: ۱- الشيء من مكانه: قلعه. ۲- أشرف على الموت. ۳- عذله.

❖ **الْفَرْعُ**: ۱- مص. نَزَعَ. ۲- حالة المُشْرِف على الموت.

۱- مص نَزَعَ ۲- حالت مشرف به مرگ.

❖ **الْفَرْعَةُ**: ج نَزَعَات. ۱- المرأة من نَزَعَ. ۲- المسيل، الأنجباء: «النزعة الشعبية في الادب».

۱- یکبار اشتیاق و گرایش. ۲- تمایل. روى آوردن. النزعة الشعبية في الادب: گرایش ملی در ادبیات.

❖ **فَرْوٌ**: یَفْرُو، فَرْوًا. ۱- دمه: استخرجه. ۲- دمه الدم: خرج منه بكثره فأضعفه. ۳- ماء البئر: استخرجه كله.

۱- دمه: خونش را بیرون آورد. ۲- دمه الدم: خونریزی کرد و باعث ناتوانی او شد. ۳- ماء البئر: همه آب چاه را بیرون کشید.

❖ **الْفَرْوُ**: ۱- مص. فَرْو. ۲- سیلان الدم.

۱- مص فَرْو. ۲- خونریزی.

❖ **فَرْقٌ**: یَفْرُق، فَرْقًا و فَرْقًا. ۱- طاش. ۲- خَفَّ عند الغضب. ۳- نَشِط.

۱- سبک مغز و بی پروا شد. ۲- به هنگام خشم و غضب بی پروا شد. ۳- سرحال شد. با نشاط شد.

❖ **الْفَرْقُ**: ۱- مص. فَرْق. ۲- الخفة في كل أمر: «في كلامه فَرْق». ۳- العجلة في جهل و حمق و طيش: «فَرْق الشباب».

۱- مص فَرْق. ۲- بی پروایی در هر کاری. ۳- شتاب همراه با نادانی سبک مغزی «فَرْق الشباب» بی پروایی دوره جوانی.

❖ **الْفَرْقُ**: الطائش النشيط الخفيف عند الغضب.

بی پروا. با نشاط.

❖ **فَرْوٌ**: یَفْرُو، فَرْوًا. ۱- من عَلُو إلى اسفل: انحدار، هبط. ۲- به الامر: حل «نزل به المرض». ۳- من الحق: تركه

۱- من علو الى اسفل: از بالا به پائین فرود آمد. ۲- به الامر: مطلب یا کاری برایش پیش آمد. «نزل به المرض» دچار ناخوشی شد. ۳- من الحق: حق را رها کرد.

❖ **فَرْوٌ**: یَفْرُو، فَرْوًا و فَرْوًا. ۱- نزل به المرض: حل «نزل به المرض». ۲- نزل به المرض: حل «نزل به المرض».

۱- نزل به المرض: حل «نزل به المرض». ۲- نزل به المرض: حل «نزل به المرض».

❖ **فَرْوٌ**: تَنْزِيلًا. ۱- الشيء مكان الشيء: أقامه مقامه. ۳- الله الكلام على الانبياء: أوحى به إليهم. ۴- الشيء: رتبته. ۱- أو الشيء: أو را فرود آورد. ۲- الشيء مكان الشيء:

چیزی را جای چیز دیگر قرار داد. ۳- الله الكلام على الانبياء: خداوند به پیامبران وحی کرد. ۴- الشيء: چیزی را مرتب کرد.

❖ **النُّزُلُ**: ج أنزال. ۱- المنزل. ۲- القوم النازلون.

۱- منزل. خانه. ۲- گروهی که در جای سکنوت کردند. گروهی که در یک محل اقامت کرده‌اند.

❖ **النُّزْلَةُ**: ج نَزَلَات. ۱- المرأة من نزل. ۲- مرض يرافقه سعال شديد و حمى.

۱- یکبار پائین آمدن. ۲- مرضی که همراه سرفه و تب شدید است.

❖ **نُزْلَةٌ**: یَنْزِلُ، نُزْلَةً و نُزَاهَةً. ر. نَزَّه.

❖ **نُزْلَةٌ**: یَنْزِلُ، نُزْلَةً و نُزَاهَةً. ۱- كان عفيفًا. ۲- ابتعد عن كل مكروه.

۱- پاکدامن بود. ۲- از هر کار بدی دوری کرد.

❖ **نُزْلَةٌ**: تَنْزِيهاً. ۱- أبعد عن القبح. ۲- نفسه عن القبح: أبعدها.

۱- او را از بدی دور کرد. ۲- نفسه عن القبح: خود را از بدی دور کرد.

❖ **النُّزْلَةُ**: ج نُزْلَةٌ. ۱- النُّزْلَةُ. ۲- المكان البعيد.

۱- گردش شور و شوق دیدار میهن دارد. ۲- جای دور.

❖ **النُّزْوَةُ**: ۱- المرأة من نزا. ۲- الوتبة.

۱- یک پرش. ۲- یک خیز.

❖ **النُّزْوُ**: الذي يمن إلى وطنه و يشتاقه. ج نَزْع و نَزاع.

کسیکه شور و شوق دیدار میهن دارد. ج نَزْع و نَزاع.

❖ **النُّزْوُ**: ۱- سیلان الدم. ۲- الذي سال دمه بكثره فضعف. ۱- خونریزی. ۲- خونریزی کرده و ناتوان گشته است.

❖ **النُّزُولُ**: ج نَزْلًا. ۱- الشئ. ۲- من يشارك غيره في بيت أو غيره.

۱- میهمان. ۲- کسیکه با دیگری در خانه‌ای شریک باشد.

❖ **النُّزْوَةُ**: الغيف، المتباعد عن المكروه و الفساد و الانحطاط، ج نَزْهًا و أنزاه و نزاهة: «قاضي نزهة».

پاکدامن. کسیکه از ناملایمات دور است. ج نَزْهًا و أنزاه و نزاهة: «قاضي نزهة» قاضی پاکدامن.

❖ **نُزْنٌ**: تَنْزِيهاً. (ن س ي) ۱- الشيء: جملة ينساء.

۲- الشيء: او را به فراموشی واداشت.

❖ **النُّزْلُ**: جرق من الورك الى الكعب. ج أنساء، مث. نُسْوان و نُسْيان.

رگی است در بدن از کمر تا کف پا. «عرق النساء» مرضی را

❖ **النَّصَائِجُ:** جُ نُصَح. ۱- الكتاب المنقول عنه. ۲- الكتاب المنقول. ۳- من الكتاب أو نحوه: الواحد «طبع من الكتاب ألف نسخة».

۱- کتابی که از آن نسخه برداری کرده اند. ۲- کتاب نسخه برداری شده. ۳- من الكتاب: یک جلد از کتاب و طبع من الكتاب ألف نسخة: از آن کتاب یک هزار نسخه چاپ شده است.

❖ **النَّصَبُ:** طائر حاد البصر، له ستار معقوف، وهو أشد الطيور وأرهمها طيراناً وأقواها جناحاً. ج نُصُورٌ وأنُسرٌ و نِसार، م «أم قشقم».

کرکس. لاشخور: ج نُصُورٌ وأنُسرٌ و نِसार، م «ام قشقم» که از لفظ نسر نمی باشد.

❖ **النَّصَبُ:** ورد أبيض ذو رائحة عطرية قوية.

گل نسرین که بوی خوش دارد.

❖ **نُصَبُ:** يُنْصَبُ. نُصْفًا. ۱- البناء: قلعه من أصله و دُكَّة. ۲- الحَبُّ بالمشف: نصفه، ذُرٌّ، قُرْقُرَةٌ. ۳- بَ الرِّيحُ القَرَابُ أو الحَصَى: قلعت، فُرْقَت.

۱- البناء: خانه را زیر و رو کرد. خراب کرد. ۲- الحَبُّ بالمشف: دانه را غربال کرد. ۳- بَ الرِّيحُ القَرَابُ أو الحَصَى: باد خاک را برانگیزد. از جا کند.

❖ **فُصَقُ:** يُفْصَقُ. نُصْفًا. ۱- الذُّرُّ أو نحوه: نظمه مستویاً. ۲- الكلام: عطف بعضه على بعض.

۱- الذُّرُّ أو نحوه: مرارید را منظم کرد. ۲- الكلام: کلام را به یکدیگر معطوف کرد.

❖ **فُصَقُ:** تُنْصِفُ. الشَّيْءُ: نظمه «نشق الاعمال في المؤقر».

الشَّيْءُ: آنچه را منظم و مرتب نمود. «نشق الاعمال في المؤقر» کارها را در کنگره منظم کرد.

❖ **النَّصَقُ:** ۱- ما كان على طريقة نظام واحد من كل شيء: «جاءت الحيلُ نَصَقًا، غُرِست الاشجار نَصَقًا». ۲- الحُرُزُ المنظم.

۱- هر چیز منظم و مرتب «جاءت الحيلُ نَصَقًا، غُرِست الاشجار نَصَقًا». ۲- الحُرُزُ المنظم. ۱- مرتب کاشته شدند. ۲- گردنبد منظم و مرتب. ❖ **فُصَقُ:** يُفْصَقُ. نُصْفًا. ۱- نُصْفًا و نُصْفًا و نُصْفًا و نُصْفًا و نُصْفًا و نُصْفًا. ۱- تَرَدُّد، تَعَبِد، تَقَشِف. ۲- لله: تَقَرُّب اليه بأفعال البرِّ والطاعة و قدَّم له ذبيحة.

۱- بازسازی پیشه کرد. پرهیزگار شد. صرفه جویی کرد. ۲- لله: به خدا نزدیک شد با اعمال نیک و طاعت شبانه و در راه خدا قربانی تقدیم کرد.

گویند که در کمر پروز می کند و تا زانو و پا می رسد. سیاتیک.

❖ **النَّصَائِجُ:** جمع للمرأة.

جمع زنان. که مفرد از لفظ خودش نیست.

❖ **النَّصَاجُ:** الذي ينسج الثياب.

بافنده. جولاه.

❖ **النَّصَاجَةُ:** حرفة النُّسَاج.

حرفه جولاه.

❖ **النَّصَائِفُ:** مادة منفجرة تتخذ في نصف الصخور أو الابنية أو المنشآت العسكرية ونحوها. تُعرف «الدینامیت».

ماده انفجاری که به دینامیت معروف است.

❖ **النَّصَائِفُ:** سبغة حرية خفيفة سريعة تستعمل لنسف سفن العدو.

ازدر افکن.

❖ **نُصَبُ:** يُنْصَبُ و يُنْصَبُ. نُصْبًا و نُصْبًا و مُنْصَبَةً. ۱- ذکر نُصْبِهِ و وصفه. ۲- إلى فلان: عزاء اليه.

❖ **نُصَبُ:** يُنْصَبُ و يُنْصَبُ. نُصْبًا و نُصْبًا و مُنْصَبَةً. الشاعر بالمرأة: وصف محاسنها و تَزَلُّ بها.

الشاعر بالمرأة: شاعر غزل عشقی سرود. شاعر اوصاف زن را در شعر گفت و ستود.

❖ **النَّصَبُ:** ۱- مص. نَصَب. ۲- القَرَابَةُ: ج أنساب.

۱- مص. نَصَب. ۲- خویشاوندی، ج أنساب.

❖ **النَّصَائِفُ:** ج يُنْصَبُ. ۱- مص. نَصَب. ۲- القَرَابَةُ. ۳- النِّصَائِلُ بين علاقات الاشياء: «نصبة ۲ إلى ۴ كنسبة ۴ إلى ۸».

۴ «بالنسبة إلى كذا»: أي بالقياس إليه.

۱- مص. نَصَب. ۲- خویشاوندی. ۳- نسبت میان دو چیز «نسبة ۲ إلى ۴ كنسبة ۴ إلى ۸». ۴- بالنسبة إلى كذا: با توجه به

❖ **فُصَقُ:** يُفْصَقُ و يُفْصَقُ. نُصْفًا. ۱- التَّوْبُ: حاکم. ۲- الكلام: نظمه. ۳- الشاعرُ الشَّعْرُ: نظمه.

۱- التَّوْبُ: لباس را بافت. ۲- الكلام: سخنان را خلاصه کرد. ۳- الشاعرُ الشَّعْرُ: شاعر شعر را سرود.

❖ **فُصَقُ:** يُفْصَقُ. نُصْفًا. ۱- الكتاب: نقل صورته حرفاً بحرف. ۲- الشَّيْءُ: مسخه، حول صورته الى صورة أقيع منها «نسخ الإنسان قرداً».

۱- الكتاب: از روی کتاب نسخه برداری کرد. ۲- الشَّيْءُ: چیزی را از بین برد. چیزی را باطل کرد. «نسخ الإنسان قرداً» معتقد شد که انسان شکل دگرگون یافته میمون است. ۳- الشَّيْءُ: آنچه را باطل کرد و چیزی دیگری را جای آن قرار داد.

❖ **فَتَشَكُّ**: يَتَشَكَّكَ، تَشَاكَكَ، صَارَ نَاسِكًا.

زاهد و پارسا شد.

❖ **الْفَتَشُكُّ**: ۱- مص. تَشَكَّكَ. ۲- العبادة. ۳- كُلُّ حَقٍّ لِلَّهِ.

۱- مص. تَشَكَّكَ. ۲- پرستش و عبادت خدا. ۳- همه حق خدا.

❖ **فَتَشَلُّ**: يَتَشَلُّ وَ يَتَشَلُّ، تَشَلُّ، ۱- الْوَدَّ أَوْ بِهِ، وَلَدَهُ. ۲- كَثُرَ أَوْلَادُهُ. ۳- الصُّوْفُ أَوْ الرِّيشُ: انْتَفَشَ وَ سَقَطَ.

۱- الْوَلَدُ أَوْ بِي: او را بدنیا آورد. زایید. ۲- فرزندانش فروزی یافت. ۳- الصُّوْفُ أَوْ الرِّيشُ: پشم یا مو و پر را ریخت.

❖ **الْفَتَشَلُّ**: ج. أَنْشَل. ۱- مص. تَشَلَّ. ۲- الْخَلْقُ. ۳- الْوَلَدُ وَ الْذُرِّيَّةُ: «هُوَ مِنْ نَسْلِ فَلَانٍ، هُوَ مِنْ نَسْلِ صَالِحٍ».

۱- مص. تَشَلَّ. ۲- آفریده‌ها. ۳- فرزند و ابل و تبار «هُوَ مِنْ نَسْلِ فَلَانٍ» هُوَ مِنْ نَسْلِ صَالِحٍ: او از نسل و تبار فلاحی است، او از تبار نیک است.

❖ **فَتَشُمُّ**: يَتَشُمُّ، تَشُمُّ وَ تَشُمُّ، ۱- تَبَّحُّرٌ، ۲- تَحَرُّكٌ، هَيْبَةٌ.

تَبَّحُّرٌ: باد وزید.

❖ **الْفَتَشُمُّ**: ج. أَنْشَم. ۱- تَقَسَّ الرُّوحُ. ۲- الرُّوحُ اللَّيْثَةُ.

۱- روح. نفس. ۲- باد آرام.

❖ **الْفَتَشْمَةُ**: ج. تَشَمَات وَ تَشَمُّ. ۱- ضَبُّقُ النَّفْسِ. ۲- الْإِنْسَانُ. ۳- الْعَبْدُ ذَكَرًا أَوْ أُنْثَى.

۱- دم. نفس. ۲- انسان. ۳- برده خواه مرد باشد خواه زن.

❖ **الْفَتَشْمَانِسُ**: ج. تَشْمَانِس. ۱- فَرْدٌ صَغِيرُ الْجِسْمِ. ۲- دَابَّةٌ وَ هَيْبَةٌ يَزْهَمُونَ أَنَّهَا عَلَى شَكْلِ الْإِنْسَانِ.

۱- میمون کوچک. ۲- انسان خیالی. جانوری خیالی که هیکلی موحدش دارد.

❖ **فَتَشْمَنُ**: تَشْمَنُ، تَشْمَنُ، ضَعْفٌ.

ناتوان شد.

❖ **الْفَتَشْمَةُ**: الْتَشَاءُ.

زنان.

❖ **الْفَتَشْمَةُ**: الْتَشَاءُ.

زنان.

❖ **فَتَشِي**: يَتَشَى، تَشَى وَ تَشَانَا وَ تَشَانَا وَ تَشَوُّ (ن س ي) الشَّيْءُ: فَقَدْ ذَكَرَهُ أَوْ صَوَّرَهُ «فَتَشَى الدَّرْسُ».

الشَّيْءُ: آنچه را فراموش کرد. «فَتَشَى الدَّرْسُ» درس را فراموش کرد.

❖ **الْفَتَشِي**: ۱- الْكَثِيرُ التَّشَانِ. ۲- مَا يُتَشَى.

۱- بسیار فراموش کار. ۲- آنچه که فراموش می‌شود.

❖ **الْفَتَشِي**: ج. أَنْشَاء. ۱- مص. تَشَى. ۲- مَا يُتَشَى. ۳- مَا سَقَطَ

و تَرَكَ فِي مَنَازِلِ الْمُرْتَحِلِينَ مِنْ رَدْيِهِ الْإِمْتِنَاعَ وَ رَذَالَهُ.

۱- مص. تَشَى. ۲- آنچه که فراموش می‌شود. ۳- آنچه که باقی‌مانده است در خانه‌های متروک از کالای پلرد نخور.

❖ **الْفَتَشِيَانِ**: ۱- مص. تَشَى. ۲- قَدَانُ ذِكْرِ الشَّيْءِ.

۱- مص. تَشَى. ۲- فراموش کردن. فراموشی.

❖ **الْفَتَشِيْبُ**: ج. أَنْشَاء. ۱- مص. تَشَبَّ. ۲- الْقَرِيبُ: «هُوَ نَسِيبِي». ۳- ذُو الْأَنْشَبِ. ۴- الْمُنَاسِبُ. ۵- رَغِيقُ الشَّعْرِ الْغَزَلُ فِي النِّسَاءِ.

۱- مص. تَشَبَّ. ۲- خویشاوند. ۳- دارای اصل و نسب و تبار بزرگ. ۴- مناسب. ۵- غزل عشقی که درباره اوصاف زنانها سروده می‌شود.

❖ **الْفَتَشِيْبُ**: ج. تَشُج. م. تَشِيْبَةُ. ج. تَشَائِج. ۱- الْمُنْسُوجُ. ۲- «هُوَ نَسِجٌ وَ حِدَةٌ»؛ أَي لَا مِثْلَ لَهُ.

۱- بافته شده. ۲- هو نسج و حیدو: او همتا ندارد.

❖ **الْفَتَشِيْبُ**: مَا كَانَ مُنْتَظَمًا: «دَرْ نَسِيق».

آنچه که منظم و مرتب باشد. «دَرْ نَسِيق» مرابرد منظم و مرتب.

❖ **الْفَتَشِيْمِ**: ج. نِسَام. ۱- مص. تَشَمُّ. ۲- الرُّوحُ اللَّيْثَةُ. ۳- الرُّوحُ.

۱- مص. تَشَمُّ. ۲- باد ملایم و آرام. ۳- روح.

❖ **فَتَشُ**: يَتَشَى، تَشَى وَ تَشِيْشًا. ۱- الْهَيْزُ أَوْ غَيْرُهُ: ذَهَبَ مَاؤُهُ. ۲- اللَّحْمُ: تَمَعَّ لَهُ صَوْتُ عَلَى الْمَقْلَى أَوْ فِي الْقَيْدَرِ.

۱- الْهَيْزُ أَوْ غَيْرُهُ: آب رودخانه خشک شد. ۲- اللحم: جلز و ولز گوشت به هنگام سرخ کردن روی ماهیتابه به گوش رسید.

❖ **فَتَشُ**: يَتَشَى، تَشَى، الْجَمَلُ: سَاقَهُ سَوْقًا رَفِيعًا.

الْجَمَلُ: شتر را آهسته واند.

❖ **فَتَشَاءُ**: يَتَشَاءُ، تَشَاءُ وَ تَشَاءُ وَ تَشَاءُ وَ تَشَاءُ. ۱- الشَّيْءُ: حَدَّثَ، تَجَدَّدَ، حَمِيَ. ۲- الْطِفْلُ: شَبَّ وَ نَمَا وَ قَرَبَ مِنَ الْإِدْرَاكِ. ۳- فِي بَنِي فَلَانٍ: رَافِعِهِمْ وَ تَرَعَرَجَ.

۱- الشَّيْءُ: آنچه رخداد نمود کرد. ۲- الطِّفْلُ: کودک بزرگ و به سن بلوغ و درک رسید. ۳- فِي بَنِي فَلَانٍ: در بین آنان رشد کرد، بزرگ شد، تربیت یافت.

❖ **فَتَشَاءُ**: تَتَشَبَّهُ، تَتَشَبَّهُ، ۱- رَهَاءٌ وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً. ۲- أَوْ رَا تَرَبَّيْتُ كَرْدَ. وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً أَوْ رَا بَسِيَارَ نِيَكِ تَرَبَّيْتُ كَرْدَ.

❖ **فَتَشِي**: تَتَشَبَّهُ، تَتَشَبَّهُ، ۱- رَهَاءٌ وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً. ۲- أَوْ رَا تَرَبَّيْتُ كَرْدَ. وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً أَوْ رَا بَسِيَارَ نِيَكِ تَرَبَّيْتُ كَرْدَ.

❖ **فَتَشِي**: تَتَشَبَّهُ، تَتَشَبَّهُ، ۱- رَهَاءٌ وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً. ۲- أَوْ رَا تَرَبَّيْتُ كَرْدَ. وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً أَوْ رَا بَسِيَارَ نِيَكِ تَرَبَّيْتُ كَرْدَ.

❖ **فَتَشِي**: تَتَشَبَّهُ، تَتَشَبَّهُ، ۱- رَهَاءٌ وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً. ۲- أَوْ رَا تَرَبَّيْتُ كَرْدَ. وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً أَوْ رَا بَسِيَارَ نِيَكِ تَرَبَّيْتُ كَرْدَ.

❖ **فَتَشِي**: تَتَشَبَّهُ، تَتَشَبَّهُ، ۱- رَهَاءٌ وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً. ۲- أَوْ رَا تَرَبَّيْتُ كَرْدَ. وَ تَشَاءُ تَشَبُّهُ صَالِحَةً أَوْ رَا بَسِيَارَ نِيَكِ تَرَبَّيْتُ كَرْدَ.

● **النَّشْرُ:** ج نَشَأَ ۱- مص. نَشَأَ ۲- اَنْشَلَ.

۱- مص. نَشَأَ ۲- نسل. تبار.

● **النَّشْأَةُ:** مادة تُسْتَخْرَج من المِطْطَةِ اِذَا اُنْثِيَتْ وَصُفِّت وَ جُفِّت.

نشاسته.

● **النَّشْأَب:** ج نَشَآة. ۱- الكثير النُشُوب. ۲- الراسي بالنُشَاب. ۳- صانع النُشَاب.

۱- بسیار چنگ زنده. ۲- تیرانداز. ۳- سازنده تیر.

● **النَّشَاب:** الشَّام.

تیرها.

● **النَّشَابِيَّة:** واحدة النُشَاب. ج نَشَابِيَّه.

یکدانه تیر. ج نَشَابِيَّه.

● **النَّشَاوَةُ:** ما سَقَط من الحَشَب ونحوه عند النَّشْرِ خَاكِ ارِهِ.

● **النَّشَاز:** ۱- المكان المرتفع. ۲- ما كان شاذّاً ناهياً عن الاشياء المستویة: «نَقَمَ نَشَاز». ۳- جای بلند. ۲- برجسته. «نَقَمَ نَشَازَه اَهَنگ ناهمگون».

● **النَّشَاش:** ۱- فِئَال للمبالغة. ۲- ورق يَنْشُر المِهر يُنَشَّد لتجفيف الكتابة.

کسی که چارپایان را بسیار می‌راند. صیغه مبالغه است. ۲- خشک کن مرکب روی کاغذ.

● **النَّشَاط:** ۱- مص. نَشِط. ۲- الخِفَّة والشَّرعة والاعْلَاس في العمل أو غيره.

۱- مص. نَشِط. ۲- زنده دلی. چابکی در کار و غیره.

● **النَّشَاطُ:** ورق يَنْشُر المِهر يُجَفِّد به الكتابة.

خشک کن مرکب روی کاغذ.

● **النَّشَاطَةُ:** خِرقة تُنَشَف بها الماء.

پارچه‌ای با آن چیزی را خشک کنند.

● **النَّشْأَل:** ۱- الكثير النُّشْل. ۲- النُّشْر الذي يَنْتَزَع باخْتِلاص وسرعة ما يَحْمِله الثَّامِس من اُمُوال وحلّ ونحوها.

۱- بسیار ریاندن. ۲- جیب زن بسیار چابک.

● **النَّشَاطِيَّة:** طعام يُنَشَّد من النِّشَاء والسُّكَّر.

خوراکی که از نشاسته و شکر درست می‌کنند «راحه الحلقوم».

● **نَشِيب:** يَنْشُب. نَشَباً وَنُشُوباً وَنُشْبَةً. الشَّيْءُ فِي الشَّيْءِ: عَاقِب به «نَشَب العَظْمُ فِي الحَلَقِ».

الشَّيْءُ فِي الشَّيْءِ: چیزی به دیگری چسبید. «نَشَبَ العَظْمُ فِي الحَلَقِ» استخوان در گلو گیر کرد.

● **نَشِيب:** يَنْشُب. نُشُوباً. بَ الحَرْبِ بَينَ القُومِ: مَارَت.

اشتبکت.

بَ الحَرْبِ بَينَ القُومِ: جنگ بین آنان در گرفت.

● **نَشِيج:** يَنْشِج. نَشَجاً وَنَشِيجاً. ۱- البَاكِي: غَضٌّ بِالْبَکَاءِ فِي حَلَقِهِ من غير انْتِحاب. ۲- بَ القُدْرُ أَوْ نَحْوِهَا: غَلَت حَقِي شَمْعُهَا صَوْت.

۱- البَاكِي: بُغِضَ كَلُوبِشَ رَا قُدْرُد. ۲- بَ القُدْرُ أَوْ نَحْوِهَا: قَابِلُهُ جَوَاشِید.

● **نَشَقَّة:** يَنْشُدُ وَ يَنْشُدُ. نَشَدًا وَ يَنْشَدَانًا وَ يَنْشُدُ ۱- الصَّالَةُ: طَلِبُهَا وَ سَأَلَ عَنْهَا. ۲- اللّٰهُ أَوْ بِهِ: اسْتَحْلَفَهُ. سَأَلَهُ وَ اقْسَمَ عَلَيْهِ بِاللّٰهِ.

۱- الصَّالَةُ: كَمَّ كَرْدَه را درخواست کرد. ۲- اللّٰهُ أَوْ بِهِ: او را قسم داد. او رابه خدا قسم داد.

● **نَشَق:** يَنْشُر. يَنْشُرُ. نَشَرًا. ۱- النُّشُوب: بَسَطَهُ. ۲- الحَشِر: أَقَاعَهُ. ۳- الشَّيْءُ: فَرَّقَهُ. ۴- الكِتَابُ: طَبَعَهُ وَوَرَّعَهُ وَبَاعَهُ. هـ الحَشِبُ: نَحْتَهُ.

۱- النُّشُوب: لباس را پهن کرد. ۲- الحَشِر: خِبر را پخش کرد. ۳- الشَّيْءُ: اَنْجِيزَ را پراکنده کرد. ۴- الكِتَابُ: کِتَاب را چاپ کرد و پخش کرد و فروخت. هـ الحَشِبُ: تخته را اره کرد. بُرید. ● **نَشَق:** يَنْشُر. نَشَرًا وَ نُشُور. اللّٰهُ المَوْتِ: أَحْيَاهُم.

اللّٰهُ المَوْتِ: خَدَاوَنده را زنده کرد.

● **النَّشْر:** ۱- مص. نَشَر. ۲- الرِّائِضَةُ الطَّيْبَةُ: هِيَ طَبِيعَةُ النَّشْرِ. ۳- «يَوْمُ النَّشْرِ»: يَوْمُ القِيَامَةِ.

۱- مص. نَشَر. ۲- بسوی خوش. هِيَ طَبِيعَةُ النَّشْرِ: او خوشبوست. ۳- «يَوْمُ النَّشْرِ»: روز رستاخیز.

● **النَّشْرَةُ:** ج نَشَرَات. ۱- المَرْءُ من نَشَر. ۲- وَرَقَةٌ كُتِبَ فِيهَا شَيْءٌ وَ وُزَعَتْ. ۳- «نَشْرَةُ الاِخْبَارِ»: مَا يَقْرَأ المَذْبَع فِي الرَّادِيو أَو التِّلْفَازِيون من اَخْبَار. ۴- «النَّشْرَةُ الجَسُودَةُ»: بَیان اَحوال الطَّغْسِ وَ الحَرَارَةِ. هـ «نَشْرَةُ الاسعار»: وَرَقَةٌ تُكْتَفَب عَلَيْهَا اَسْعارُ الشَّعْرِ وَ يُلْزَمُ البَائعُ بِهَا.

۱- یکبار پخش کردن. ۲- اطلاعیه. ۳- نشرة الاخبار: آنچه را گوینده خبر در صدا و سیما بعنوان خبر قرائت می‌کند. ۴- النشرة الجوية: بیان وضعیت خبرهای آب هواشناسی از طریق صدا و سیما. هـ نشرة الاسعار: لیست نرخ گذاری اجناس که فروشنده ملزم به اجرای آن است.

● **نَشَق:** يَنْشُرُ وَ يَنْشُرُ. نُشُورًا. بَ المَرْءَ بِزَوْجِهَا أَوْ عَلَيْهِ أَوْ مِنْهُ: قَزَزَتْ عَلَيْهِ وَ أَبْغَضَتْ.

بَ المَرْءَ بِزَوْجِهَا أَوْ عَلَيْهِ أَوْ مِنْهُ: زن از فرمان شوهر سرپیچی کرد.

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ: تَشَوَّأَ وَتَشَوَّوْهُ وَتَشَوَّوْهُ (ن ش و) سَبَرَ أَوَّلَ الشَّكْرِ.

مست شد و آغاز مستی او بود.

❖ **النَّشَبُ:** ج: نَشَبٌ. ۱- مص: نَشَجَ. ۲- الصوت في الصدر، ج: نَشَج.

۱- مص: نَشَجَ. ۲- حق حق گریستن.

❖ **النَّشَبُ:** ج: أَنَشَبِدَ. ۱- رَفَعَ الصَّوْتُ مَعَ لَحْنٍ. ۲- الصوت.

۳- ما يُعْنَى مِنَ الشَّعْرِ الوَطِيِّ أَوِ الْحِمَاسِيِّ.

۱- آواز خواندن. ۲- صدا. ۳- سرود حماسی یا ملی.

❖ **النَّشَبُ:** ر: التَّشَبُّدُ. ج: تَشَابَدَ.

❖ **النَّشَبُ:** ذو النِّشَابِ، ج: نِشَابٌ وَنَشَاطٌ.

سرحال و بانشاط. ج: نِشَابٌ وَنَشَاطٌ.

❖ **نَضَبُ:** يَنْضَبُ: نَضَّأَ. ۱- عَلَى الشَّيْءِ: حَذَّوْهُ. ۲- الْقَوْلُ أَوِ

الْفَعْلُ: رَفَعَهُ وَأَسَدَّهُ إِلَى صَاحِبِهِ.

۱- علی چیزی: چیزی را مشخص و معین نمود. ۲- القول أو

الفعل: گفتار را بیان کرد و به صاحب آن اسناد داد.

❖ **النَّضَبُ:** ج: نَضُوصٌ. ۱- مص: نَضَّأَ. ۲- الكلام

النصوص. ۳- من الكلام: منته.

۱- مص: نَضَّأَ. ۲- سخنان مستند. ۳- من الكلام:

مقداری از سخنان. متن سخن.

❖ **النَّضَبُ:** اَلْحَتَالُ.

کسیکه مال را می گیرد و پس نمی دهد. حبله گر. فربیکار.

❖ **النَّضَبُ:** ج: نَضَبٌ. ۱- الاصل: «رجعت الامور الی

نصابها». ۲- مَبِضُ السَّكَّينِ. ۳- «النَّضَبُ القانوني»: هو أن

يكون عدد المحاضرين في اجتماع الجمعية المأتمرة لإحدى

المؤتمرات، أو المجلس النيابي، أو غيرها، بنسبة معينة إلى عدد

المتسبين الأصليين ليكون بالامكان عقد الاجتماع و اتخاذ

المقررات القانونية.

۱- اصل و پایه. «رجعت الامور الی نصابها» کارها به اصل

خود بازگشت. ۲- دسته جاقو و کاردار. ۳- النَّضَبُ القانوني:

نصاب قانونی که نصف یا بیش از نصف است.

❖ **نَضَبُ:** يَنْضَبُ وَ يَنْضَبُ. نَضَبًا. ۱- الشَّيْءُ: وَضَعَهُ وَ أَثَبَتَهُ

وَنَضَبَ الرِّجْلَ: نَضَبَ الْمَجْرَى. نَضَبَ الْحِمِيمَةَ. ۲- الشَّجَرَةُ: غَرَسَهَا

فِي الْأَرْضِ. ۳- الشَّيْءُ: رَفَعَهُ، أَقَامَهُ وَنَضَبَ الْعِلْمَ. ۴- الْكَلِمَةُ:

نَلَفَظَ بِهَا مَضَوْبَةً. هـ الْكَلِمَةُ: أَلْحَقَهَا عِلَامَةُ النَّضَبِ. عـ هُ

المرضى أو نحوها: أُنْعِمَ، أَلِمَ.

۱- الشَّيْءُ: چیزی را نصب کرد. قرار داد. نشاند و نصب

الخیمه، نَضَبَ الْحِمِيمَةَ خیمه و چادر را برپا کرد، سنگ را

نهاد. ۲- الشَّجَرَةُ: درخت را کاشت. ۳- الشَّيْءُ: چیزی را برپا

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ: نَشَطًا. ۱- مِنَ الْمَكَانِ: خَرَجَ ۲- مِنْ بِلَدٍ إِلَى بِلَدٍ: انْتَقَلَ.

۱- مِنَ الْمَكَانِ: از آنجا بیرون آمد. ۲- مِنْ بِلَدٍ إِلَى بِلَدٍ: از

شهری به شهری دیگری نقل مکان کرد.

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ: نَشَاطًا. فِي الْعَمَلِ: طَابَتْ نَفْسُهُ لِلْعَمَلِ وَ خَفَّتْ

و أَسْرَعَ.

فِي الْعَمَلِ: از آن کار خوشش آمد و بسرعت و اشتیاق

مشغول کار شد.

❖ **نَشَبُ:** تَنْشِيطًا، هُ إِلَى الْعَمَلِ أَوْ فِيهِ: جَعَلَهُ ذَا نَشَاطٍ.

هُ إِلَى الْعَمَلِ أَوْ فِيهِ: او را برای کار سرحال آورد.

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ: تَنْشَفًا وَ تَنْشَفًا. ۱- الثَّوْبُ الْعَرَقُ، أَوِ الْحَوْضُ

الْمَاءُ: شَرِبَهُ. ۲- الْمَاءُ فِي الْأَرْضِ: ذَهَبَ. ۳- بَ الْهَرَجِ: انْتَطَعَ

مَآوُهَا. ۴- الثَّوْبُ: جَفَّتْ.

۱- الثَّوْبُ الْعَرَقُ أَوْ حَوْضُ الْمَاءِ: لباس عرق را و حوض آب

را خشک کرد. ۲- الْمَاءُ فِي الْأَرْضِ: آب بزمین فرو رفت.

۳- بَ الْهَرَجِ: آب چاه خشک شد. ۴- الثَّوْبُ: لباس خشک شد.

❖ **نَشَبُ:** تَنْشِيفًا. الْمَاءُ: أَخَذَهُ مِنْ أَرْضٍ أَوْ غَدِيرٍ بِمِرْقَةٍ أَوْ

نَحْوِهَا.

الْمَاءُ: آب را خشک کرد.

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ: تَنْشَفًا وَ تَنْشَفًا. الرَّائِعَةُ: خُتِمَتْهَا.

الرَّائِعَةُ: بُوَيْدَ.

❖ **نَشَبُ:** يَنْشَبُ وَ يَنْشَبُ. نَشَلًا. ۱- الشَّيْءُ: نَزَعَهُ وَ خَطَفَهُ

بِسُرْعَةٍ «نَشَلَ لَهُ الشُّتَالُ نَفْوَدَهُ». ۲- الْحَنَاطَمُ: أَقْبَلْتُهُ، نَزَعَهُ.

۳- اللَّحْمَ: أَخْرَجَهُ مِنَ الْقِدْرِ بِدَفٍّ بِلَا مِرْقَةٍ.

۱- الشَّيْءُ: چیزی را ربود. بسرعت برداشت. «نَشَلَ لَهُ

الشُّتَالُ نَفْوَدَهُ» دزد پولش را ربود. ۲- الْحَنَاطَمُ: انگشت را از

انگشت درآورد. ۳- اللَّحْمَ: گوشت را از قابلمه با دست

بدون قاشق بیرون آورد.

❖ **النَّشَوَانُ:** الشُّكْرَانُ فِي أَوَّلِ سَكْرِهِ، ج: نَشَاوَى، م: نَشَوَى.

مست. آغاز مستی. ج: نَشَاوَى، م: نَشَوَى.

❖ **النَّشَوَانُ:** ۱- مص: نَشِي. ۲- الْمَرْءُ مِنْ نَشِي. ۳- أَوَّلُ الشَّكْرِ.

۱- مص: نَشِي. ۲- یکبار بوییدن. ۳- آغاز مستی.

❖ **النَّشَوَانُ:** ۱- مص: نَشَرُ يَنْشُرُ. ۲- «يَوْمُ النَّشَوَانِ»: يَوْمُ

انقِطَاعِهِ.

۱- مص: نَشَرُ. يَنْشُرُ. ۲- «يَوْمُ النَّشَوَانِ»: روز رستاخیز.

❖ **النَّشَوَانُ:**

۱- انقیه، داروی بینی که به بینی می ریزند. ۲- هر دارویی که

بوییده شود.

داشت. «نَصَبَ العلمَ» پرچم را برپا داشت. ۲- الكلمة: کلمه را منصوب تلفظ کرد. ۳- المرعى أو نحوه: ناخوشی او را از پای دار آورد، خسته کرد.

❖ نَصَبٌ: يَنْصُبُ نَصْبًا. ۱- تعب، اُعیاء. ۲- فی الامر: جدو و اجتهد.

۱- خسته شد. ۲- فی الامر: در آن کار کوشید.

❖ نَصَبٌ: نَصَبًا. ۱- الشيء: وضعه، اُتیته. ۲- الحاكم: ولّاه منصباً.

۱- الشيء: چیزی را نصب کرد. نشانند. ۲- الحاكم: فرمانروا مقامی را به او سپرد.

❖ النَصَبُ: ۱- مص. نَصَب. ۲- الثَّغْبُ، الثَّناء. ۳- العلم المنسوب، ج. أنصاب.

۱- مص. نَصَب. ۲- خستگی. ۳- پرچم برافراشته شده، ج. أنصاب.

❖ النَصَبُ: ۱- مص. نَصَب. ۲- فی الثَّغْو: نوع من الاعراب أشهر علامات الفتح. ۳- ما یُغرس من صغار الاشجار.

۱- مص. نَصَب. ۲- فی النحو: در علم نحو نوعی از اعراب است که مشهورترین علامت آن فتحه است. ۳- نشانیدن نهال روی زمین.

❖ النَصَبُ: ج. أنصاب. ۱- الشيء المنسوب. ۲- کلّ ما عُبِد من أُنْصام و تماثيل و نحوها دون الله. ۳- ما رُفِع من حجارة أو نحوها تخليفاً للذکر الابطال و الشهداء و نحوهم: «النصب التذکاري». ۴- وقف نصب عینی: أي امامها.

۱- چیزی که نشانیده شده، برپا شده. ۲- هر آنچه که عبادت شود از بنها مجسمه ها. ۳- هر آنچه که بعنوان یادبود برپا شده است مانند یادبود سرباز گننام و شهید. ۴- وقف نصب عینی: در برابرم ایستاد.

❖ النَصْبَةُ: ۱- المرة من نَصَب. ۲- واحدة «النَّصْب» لما یُغرس من صغار الشجر.

یکبار نصب کردن. ۲- یک نهال غرس شده.

❖ نَصَبٌ، نَصْبٌ، نَصَبٌ، نَصَبٌ: له سکت مستعماً لحدیثه.

له: ساکت شد در حالیکه به سخنان او گوش فرا می داد.

❖ نَصَبٌ، نَصَبٌ، نَصَبٌ، نَصَبٌ: نَصَبًا وَ نَصَبًا وَ نَصَبًا وَ نَصَبًا. ۱- اوله: له، ارشده، وعظ. ۲- اوله: اُخلص له الؤد. ۱- اوله: او را رهنمایی کرد. او را پند و اندرز داد. ۲- اوله: نهایت دوستی را نسبت به او اعمال کرد.

❖ النَصْبُ: ۱- مص. نَصَح. ۲- الوعظ، الارشاد. ۱- مص. نَصَح. ۲- پند و اندرز، رهنمایی.

❖ نَصَوْتُ: نَصَوْتُ، نَصَرًا وَ نُصْرَةً. ۱- أعانه علی رفع العُز. ۲- من عدوّه أو علیه: أعانه علیه و نجّاه منه.

۱- او را به برطرف کردن ضرر و زیان کمک کرد. ۲- من عدوّه أو علیه: او را بر علیه دشمنش کمک و یاری رسانید.

❖ نَصَوْتُ: نَصَرًا. ۱- جعله نصرانیاً. ۲- عتده.

۱- او را مسیحی گرداند. ۲- او را غسل و تعمید داد.

❖ النَصْرُ: ۱- مص. نَصَر. ۲- الفوز. ۳- الناصرون. ۴- الناصرون.

۱- مص. نَصَر. ۲- پیروزی، رستگاری. ۳- کمک و یابوری. ۴- یاوران.

❖ النَصْرانی: ج. نصاری. ۱- المسيح. ۲- المنسوب الی مدینة «الناصره».

۱- مسیحی. ۲- کسیکه به شهر ناصره منسوب است.

❖ النَصْرانیة: ۱- م. النصارى. ۲- دین النصارى، المسیحیة.

۱- م النصارى: ۲- دین نصاری. مسیحیت.

❖ النَصْرَةُ: ۱- مص. نَصَر. ۲- اللون.

۱- مص. نَصَر. ۲- کمک و یابوری.

❖ نَصَحٌ، نَصَحٌ، نَصَحٌ، نَصَحٌ: نَصَحًا وَ نَصَاحَةً. ۱- اللون: اِشْتَدَّ بياضه. ۲- الامر: وضع و بان و صفا «نصح الحق».

۱- اللون: رنگ درخشان و براق شد. ۲- الامر: آن مطلب بسیار آشکار و پدیدار شد. «نصح الحق» حق نمایان شد.

❖ نَصَفٌ، نَصَفٌ، نَصَفًا وَ نَصَافَةً. ۱- الشيء: أخذ نصفه. ۲- القوم: أخذ منهم النصف. ۳- الشيء بین الاثنين: قسمه بينهما نصفين.

۱- الشيء: نصف آن چیز را برداشت. ۲- القوم: از آنها نصف چیزی را گرفت. ۳- الشيء بین الاثنين: چیزی را میان آندو نصف کرد.

❖ نَصَفٌ، نَصَفٌ، نَصَفٌ، نَصَفًا وَ نَصَافَةً. ۱- الشيء: بلغ نصفه «نصف الكتاب». ۲- الشيء: بلغ نصفه «نصف النهار».

۱- الشيء: آنچیز به نیمه رسید. ۲- الشيء: آن چیز به نیمه رسید «نصف النهار» روز به نیمه رسید.

❖ النَصْفُ: الانصاف، العدل، «مَنع الشَّرَّ مِنَ النِّصْف».

انصاف. عدالت. «مَنع الشَّرَّ مِنَ النِّصْف» عدالت را از شخص شریر و بد دریغ داشتند.

❖ النَصْفُ: أخذ جزیي الشيء المتساويين، ج. أنصاف.

نیم. نصف. ج. أنصاف.

❖ نَصَلٌ، نَصَلٌ، نَصَلٌ، نَصَلًا وَ نَصَلًا. الشيء من كذا:

خرج «فصل المَعُولُ من مقبضه، نصل الفرس من الثَّيَار».

الشيء من كذا: يبرون أمد. «فَصَلَ المَعُولُ من يَمْقَبِضِهِ دَسْتَهُ كَلَنِكَ اِزْ كَلَنِكَ يَبْرُونُ أَمَدٌ. جَدَا شَدَّ».

❖ **النَّضَلُ:** ج. نِضَالٌ وَ نَضَلٌ وَ نُضُولٌ. ١- مَص. نَضَلَ. ٢- حِدِيدَةُ السُّهْمِ وَ الرِّيحِ وَ السَّيْفِ وَ السَّكِّينِ. ٣- السِّيفِ.

١- مَص. نَضَلَ. ٢- سَرَنِيْزُهُ وَ تَبَرٌ، نَيْفَةُ شَمْشِيرٍ وَ كَارْد. ٣- شَمْشِيرٍ.

❖ **النَّضْلَةُ:** النُّضْلُ. شَمْشِيرٌ.

❖ **النَّصُوحُ:** ١- ذَوَالنَّصِاحِ «رَجُلٌ نَصُوحٌ» «إِسْرَاءُ نَصُوحٌ»

٢- تَوْبَةُ نَصُوحٍ: صَادِقَةٌ

١- نَصَبِحْتَ كَرِ «رَجُلٌ نَصُوحٌ، اِسْرَاءُ نَصُوحٌ» مَرْدٌ وَ زَنْ نَصَبِحْتَ كَرِ. مَذْكَرٌ مُؤَنَّثٌ يَكْسَانَت. ٢- تَوْبَةُ نَصُوحٍ: تَوْبَةٌ دَرَسَتْ.

❖ **النَّضِيبِيُّ:** الْمُضْعَةُ مِنَ الشَّيْءِ. ج. أَنْضِبَةٌ وَ نُضْبٌ وَ أَنْضِيبَاءٌ. يَكُ يَخْشُ مِنْ أَجْزِي. يَكُ سَهْمٌ مِنْ أَجْزِي. ج. أَنْضِبَةٌ وَ نُضْبٌ وَ أَنْضِيبَاءٌ.

❖ **النَّضِصِيحُ:** ج. نَضَصَاءٌ. ١- ذُو النُّضَجِ. ٢- الْخَالِصُ فِي وَدِّهِ.

١- نَصَبِحْتَ كَرِ. ٢- كَسِيكَةٌ فِي دُوسْتِي نَهَائِيْتُ دُوسْتِي رَا اَعْمَالِ مِي كَنْد. فِي دُوسْتِي خُودَشْ مُخْلِصٌ اسْت.

❖ **النَّضِصِيحَةُ:** الْوَعْدُ وَ الْإِشْرَادُ وَ الدَّعْوَةُ إِلَى مَا فِيهِ الصَّلَاحُ وَ الْخَيْرُ. ج. نَضَاصِيحٌ.

بَنْد وَ اَنْدَرُز وَ رَهْمَايِي كَرْدَن. ج. نَضَاصِيحٌ.

❖ **النَّضِصِيحُ:** ج. اَنْضَارٌ وَ اَنْضَارَاءٌ. ١- اَلنَّاسِمُ. ٢- مَحَارِبٌ مَطْلُوعٌ لَا يَنْتَسِي إِلَى جَيْشِ نِظَامِي، يَقَاتِلُ مِنْ أَجْلِ مَبْدِئِ وَطَنِي أَوْ حَزْبِيٍّ مُتَعَصِّمًا بِالْجِبَالِ وَ الْإِدْغَالِ وَ غَيْرِهَا وَ مُتَقَضِّيًا عَلَى مَوَاصِلَاتِ الْعَدُوِّ وَ جُنُودِهِ.

١- كَسَكٌ وَ يَارُ. ٢- جَنْجَوِي بَسِيحِي، دَاوِطَلَبِ جَرِيكِ مِبَارِزِ وَ سَلِجِ.

❖ **نَضَا:** يَنْضُو. نَضُوًا. (ن ض و). ١- السِّيفُ مِنْ غَضَدِهِ: سَلَهٌ، أَخْرَجَهُ. اَنْزَعَهُ. ٢- الثَّوْبُ عَنْهُ: خَلَعَهُ. نَزَعَهُ. ٣- هُ مِنْ تَوْبَةٍ: جَرَّدَهُ مِنْهُ.

١- السِّيفُ مِنْ غَضَدِهِ: شَمْشِيرٌ رِذَازِ نِيَامِ بَرَكَشِيدِ. ٢- الثَّوْبُ عَنْهُ: لِبَاسٌ رَا اَزْ تَنِ اَوْ بَدَرِ آوَرْد. ٣- هُ مِنْ تَوْبَةٍ: اَوْ رَا لَعْتَ كَرْد.

❖ **نَضَعْنِي:** يَنْضِي. نَضِيًا. (ن ض ي). ١- السِّيفُ: سَلَهٌ، أَخْرَجَهُ.

اَنْزَعَهُ. ٢- الثَّوْبُ: نَزَعَهُ. خَلَعَهُ. ٣- الثَّوْبُ: أَهْلَاهُ.

١- السِّيفُ: شَمْشِيرٌ رَا اَزْ نِيَامِ بَرَكَشِيدِ. ٢- الثَّوْبُ: لِبَاسٌ رَا اَزْ تَنِ اَوْ دِرْآوَرْد. ٣- الثَّوْبُ: لِبَاسٌ رَا كَهَنَةِ كَرْد.

❖ **النَّضْخَانُ:** ١- الذَّخْبُ. ٢- الْجَوْهَرُ الْخَالِصُ مِنَ الذَّخْبِ الْخَامِ. ٣- الْخَالِصُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ.

١- طَلَا. ٢- كُوْهَرِي كَهْ اَزْ طَلَايِ خَالِصٌ بَاشَد. ٣- هَرِ چَيزِ خَالِصٌ وَ نَابِ.

❖ **النَّضْخَارَةُ:** ١- مَص. نَضَرَ وَ نَضَرٌ وَ نَضِيرٌ. ٢- فِي الشَّجَرِ أَوْ الْوَجْهِ أَوِ اللَّوْنِ: التَّوْبَةُ، الْحُشْنُ، الطُّلْفُ.

١- مَص. نَضَرَ وَ نَضَرٌ وَ نَضِيرٌ. ٢- فِي الشَّجَرِ أَوْ اللَّوْنِ أَوْ الْوَجْهِ: نَرْمِي وَ لَطَافَتِ دُرُخْتِ وَ صُورَتِ وَ رَنَگِ.

❖ **النَّضْخَالُ:** ١- مَص. نَاضَلَ. ٢- الدَّفَاعُ.

١- مَص. نَاضَلَ. ٢- دَفَاعٌ وَ پَايْدَارِي.

❖ **نَضَبٌ:** يَنْضَبُ وَ يَنْضِيبُ. نُضْبَةٌ. ١- الْمَاءُ: غَارٌ فِي الْأَرْضِ. ٢- الْعَمْرُ: نَدٌّ وَ انْقِضَى.

١- الْمَاءُ: آبٌ فِي زَمِينِ فَرُورَفْت. ٢- الْعَمْرُ: عَمَرِ سَپَرِي شَد وَ پَايَانِ يَافْت.

❖ **نَضَجٌ:** يَنْضَجُ. نَضْجًا وَ نَضَجًا وَ نَضْجًا وَ نَضْجًا. اَلْمَرْ أَوْ نَحْوُهُ: اَدْرَكَ وَ طَلَبَ.

اَلنَّمْرُ أَوْ نَحْوُهُ: مِيوَهُ رَسِيدِ.

❖ **النَّضْجُ:** ١- فِي الْمَرْ أَوْ نَحْوِهِ: اِدْرَاكُهُ. ٢- فِي التَّفَكُّيرِ: غَايَةُ مَا بَلَغَهُ التَّفَكُّيرُ مِنْ اِدْرَاكِ اِكْتِمَالِ.

١- فِي اَلنَّمْرِ أَوْ نَحْوِهِ: رَسِيدَن مِيوَهُ. ٢- فِي التَّفَكُّيرِ: بِاَلْأَتَرِينِ حِدِّ فِكْرِ كَرْدَن وَ اَنْدِشِيدَن.

❖ **نَضَجٌ:** يَنْضَجُ وَ يَنْضِجُ. نَضْجًا. ١- الْأَرْضُ بِالْمَاءِ: رَشْبًا، بَلْغًا. ٢- عَلَيْهِ الْمَاءُ: رَشَبَهُ. ٣- الشَّجَرُ: اَنْشَقَّ لِخُرْجِ وَرَقِهِ.

١- الْأَرْضُ بِالْمَاءِ: زَمِينِ رَا آبِشَانِي كَرْد. ٢- عَلَيْهِ الْمَاءُ: آبٌ رَا بَرِ اَوْ پَاشِيد. ٣- الشَّجَرُ: دُرُخْتِ شَكَاْفَتَه شَد نَاكَه بَرِگِ سَبَزِ كَنْد.

❖ **نَضَجٌ:** يَنْضَجُ. نَضْجًا وَ تَنْضَاجًا. ١- الْإِنَاءُ: رَشِجٌ، سَالٌ مِنْهُ الْمَاءُ. ٢- الْفَرَسُ: عَرَقٌ. ٣- الْفَرْقُ: خُرْجٌ. ٤- بَ الْعَيْنُ: فَارَتْ بِالْذَمِّ.

١- الْإِنَاءُ: ظَرْفٌ بَرِ شَد. لَبِرِزْ شَد. ٢- الْفَرَسُ: اِسْبَ عَرَقِ كَرْد. ٣- الْفَرْقُ: عَرَقِ بَدَنِ جَارِي شَد. ٤- بَ الْعَيْنُ: اَشْكُ چَشمِ سَرَازِبَرِ شَد.

❖ **نَضَدٌ:** يَنْضَدُ. نَضْدًا. اَلْمَتَاعُ أَوْ نَحْوُهُ: ضَمُّ مِثْلِهِ إِلَى بَعْضِ مِثْلِيًّا أَوْ مُرَكَّبًا. ٢- الْعَامِلُ أَحْرَفُ الطَّبَاعَةِ: جَمْعُ بَعْضِهَا إِلَى بَعْضٍ وَ اَلْفٌ مِنْهَا كَلِمَاتٌ.

١- اَلْمَتَاعُ أَوْ نَحْوُهُ: كَاآلَاها رَا بَه يَكْدِيگَرِ ضَمِيمِهِ كَرْد وَ مَرْتَبِ نَمُود. ٢- الْعَامِلُ اَحْصَرَفِ اِبْطَاعَةِ: كَاوَرگَرِ چَاپْخَاَنَةِ حُرُوفِ چِیْنِي كَرْد

طرف آن روی زمین کشیده می شود. ۳- شیء واسع النطاق: چیزی که بسیار وسیع. چارچوب آن بسیار وسیع است.

● **نَطَقَ**: يَنْطَقُ وَ يَنْطَقُ. نَطَقًا. التَّوَرُّ أو التَّيْس أو نحوها: ضربه بقرنه.

التَّوَرُّ أو التَّيْس أو نحوهما: گاو یا بزکوهی می را شاخ زد.

● **نَطَقَ**: يَنْطَقُ. نَطْرًا وَ يَنْطَقُ. الزَّرْع أو الكَرْم أو نحوها: حفظه و حرسه و سهر علیه.

الزَّرْع أو الكَرْم أو نحوهما: از محصولات زراعی حفاظت و نگهداری کرد.

● **النَّطْع**: بَسَط من جلد يَنْزَح تحت المحكوم عليه بقطع الرأس أو بالذباب. ج أَنْطَاع وَ نَطُوع.

پوستی که زیر پای محکوم به شلاق یا محکوم به مرگ می اندازند. ج أَنْطَاع وَ نَطُوع.

● **النَّطْع**: ۱- مص. نَطْع. ۲- الرُّنْطَع.

۱- مص نَطْع. ۲- الرُّنْطَع.

● **النَّطْع**: ر. النُّطْع.

● **النَّطْفَةُ**: القليل من الماء يبق في الاتاء. ج نطاف.

اندک آبی که در ظرف باقی می ماند. ج نطاف.

● **نَطَقَ**: يَنْطِقُ. نَطَقًا وَ نَطَقًا وَ نَطَقًا. نَكَلَم بصوت و حروف تُؤدِّي المعاني.

سخن گفت. حرف زد.

● **نَطَقَ**: يَنْطِقُ. ۱- نَطَقَ: جملته نطق. ۲- نَطَقَ: ألبسه المِنْطَقَة (ر).

المِنْطَقَة: ۳- شد وسطه «بالنطاق»، و هو قطعة من ثوب أو جلد أو نحوها يُلْبَس بها للوسط.

۱- نَطَقَ: او را وادار به حرف زدن کرد. ۲- نَطَقَ: کمربند به کمر او بست. ۳- نَطَقَ: شال به کمرش بست.

● **النَّطَق**: ۱- مص. نَطَق. ۲- اللَّفْظ. ۳- الفهم و إدراك التَّكَلُّمات و الحقائق المجرَّدة.

۱- مص نَطَق. ۲- سخن. ۳- فهمیدن و ادراک مسائل.

● **النَّطَاقَة**: ۱- القوم الذين ينظرون الى الشيء: النطَاقَة في دار الشهباء. في الملعب الرياضي: في الحلقة. ۲- انعم نذير يعبدون في مرتفع من الارض ينظرون منه القتال. ۳- أنة للسطر في

طرفها زجاجتان تمكّن من رؤية الاجسام البعيدة.

۱- کسانی که مشغول نگاه کردن به چیزی هستند. «النطَاقَة» فی دار السنبعاء سینندگان فیلم سینمایی. «النطَاقَة» فی الملعب بینندگان یک مسابقه ورزشی. ۲- کسانی که در یک محل بلند می نشینند و شاهد جنگ و دوگیری هستند.

۳- عینک طبی.

● **نَشْطَہ**: تَنْشِيْدًا. ۱- المتاع أو نحوہ: ضم بعضه ال بعض شَيْئًا أو مَرْكُومًا. ۲- العامل أحراف الطباعة: جمع بعضها ال بعض و آلت منها کلیات.

۱- المتاع أو نحوہ: کالاها را به یکدیگر ضمیمه کرد و مرتب کسرد. ۲- العامل: احرف الطباعة: کارگر چاپخانه

حروف چینی کرد. به کار حروف چینی مشغول شد.

● **نَضَضَ**: يَنْضَرُ. نَضْرًا وَ نَضْرًا وَ نَضْرًا. ر. نَضَر.

● **نَضَضَ**: يَنْضَرُ. نَضْرًا. الشجر أو الورقة أو اللون: نَم، لطف.

الشجر أو الورقة أو اللون: درخت تر و تازه شد، صورت نرم و لطیف شد.

● **نَضَضَ**: يَنْضَرُ. نَضْرًا. ر. نَضَر.

● **النَّضِير**: الجميل، الناعم.

زیبا. لطیف.

● **النَّضْرَة**: ۱- مص. نَضَر. ۲- الحسن. ۳- الزُّوْنِي. ۴- التَّثْم.

۵- الرُّغْد. ۶- النِّفْي. ۷- السِّكَّة من الذهب.

۱- مص نَضَر. ۲- حسن زیبایی. ۳- رونق. ۴- ناز و نعمت.

۵- رفا. ۶- سودگی. شادابی. ۷- طلای قالب ریزی شده. ۲۴۶- حیار.

● **النَّضْو**: ج أنضاء. ۱- التضميف المتهزل من الحيوان. ۲- الثوب البالي.

۱- حیوان لاغر و ناتوان. ۲- لباس کهنه و فرسوده.

● **النَّضْو**: الجميل: «فتى نضير».

زیبا. باطراوت. «فتی نضیر» جوانی با طراوت.

● **نَطَقَ**: يَنْطَقُ. نَطَقًا وَ نَطَقًا. ۱- فَرَّ. ۲- ثَوْب.

۱- فرار کرد. گریخت. ۲- جهید. پدید.

● **النَّطَاسِي**: ۱- العالم. ۲- الطبيب الحاذق العالم.

۱- دانشمند. ۲- پزشک وارد. دانا. باهوش. زیرک.

● **النَّطَاقَة**: ۱- الكثير الذهاب في الارض. ۲- الوثاق، النقا.

۱- کسی که بسیار مسافرت می کند. ۲- کسی که بسیار می پرد. می خیزد.

● **النَّطَاق**: ج نَطَق. ۱- قطعة من ثوب أو جلد أو نحوها يُلْبَس بها للوسط. ۲- قطعة من ثوب مشقوفة تلبيسها المرأة وَ تَشَدُّ

وسطها بها فُتْرَس ال اعل على الاسفل وَ يَنْزَح الاسفل عل الارض. ۳- «شيء واسع النطاق»: أي واسع مترامي الاطراف.

۱- کمربند. ۲- پارچه ای است که زنها به کمر بسته که یک

❖ **المُظَاهَرَة:** في السياسة أو الإدارة: عمل الناظر ومقامه «نظارة الخارجية، نظارة الشرطة».

في السياسة او الادارة: ناظر مسائل سياسي و اداري.

❦ النُّظَافَةُ: ١- مص. نظف. ٢- النقاوة مِنَ الوَسَخِ وَالذَّنَسِ.

۱۔ مصنف، ۲۔ پاکیزگی۔

﴿النَّظَامُ: جُ نُظُمٌ وَنَظْمَةٌ. ١- مص. نَظَّمَ. ٢- الخيط أو نحوه
يُجْتَمِعُ فِيهِ اللَّوْلُو أو غيره. ٣- قوام كُلِّ أمر. ٤- الخُصُوعُ للقوانين
والمُحَافَظَةُ عَلَيْهَا. «حافظ على النظام».

۱- مصنّ نظم. ۲- نخ تسبیح و گلویند. ۳- قوام کار یا مطلب. ۴- گردن نهادن به قانون و حفظ نگهداری آن. «حافظ علی النظام» قوانین و نظم را مراعات کن.

النظامي: ١- الخاضع لنظام أو قاعدة. ٢- «الجيش النظامي»: هو الجيش الرسمي المنظم.

۱- کسیکه وابسته و گردن نهاده است به یک نوع مقررات و قوانین. ۲- الجيش النظامي: ارتش.

﴿مَنْظُورٌ: يُنْظَرُ. نَظَرًا وَمَنْظَرًا وَمَنْظَرَةً وَمَنْظَارًا وَمَنْظَرَانًا﴾، أَوَّالِيهِ: أَبْصَرَهُ وَتَأَمَّلَهُ بَعِيْنَهُ.

۴ او الیه: او را دید و با دقت نگریست.

﴿نُظِرُوا يُنْظَرُوا. نَظَرًا﴾ ١- في الامر: تدبره وفكر به. ٢- القاضي بين الناس: حكمه وفصل بينهم. ٣- الشيء: انتظروه.

۱- فی الامر: در آن کار فکر کرد و اندیشید. ۲- القاضي بین الناس: قاضی بین مردم داورى کرد. ۳- الشیء: منتظر آن

چیز شد.

❖ المَنظُورُ: ١- مَص. نَظَرَ. ٢- البَصِير. ٣- البَصِيرَةُ. ٤- «نَظَرًا إِلَى كَذَا» أَوْ بِالنَّظَرِ إِلَيْهِ وَاعْتِبَارُهُ.

۱- مص نظر. ۲- دیدن. چشم. ۳- بصیرت. ۴- نظراً الی کذا او بالنظر الی کذا: با توجه به این مطلب.

❖ النُقْطَةُ: ١- المرأة من نظر. ٢- اللُّمعة بالعجلة. ٣- الهيئة.

۱۔ پکبار دیدن۔ ۲۔ یک نگرش کوتاہ۔ ۳۔ کیفیت۔

❖ **المُفْطَرِي:** ١- المنسوب إلى **النظر**. ٢- من العلوم، ما كان منها متعلقاً بالظِّهْرَات والافكار من غير أن يكون مقترناً بعمل و تطبيق. وهو خلاف **«الْقَمَل»**.

۱- منسوب به نظم . ۲- م: العلوم: دانشهای نظم ی.

❖ **الفكرية:** ج. نظريات. ١- رأي أو اجتهاد يُدلي به أحد العلماء و يحاول إثباته بالبراهين: «نظرية الشؤء و الارتقاء لدارون، نظرية النسبية لآينشتاين». ٢- في الهندسة: قضية تحتاج الى برهان لاثبات صحتها.

۱- نظریه با ارائه دلیل و برهان، و نظریه داروین نظریه

اینشتاین^۲ در هندسه قضیه‌ای است که برای اثبات آن نیاز به دلیل و برهان است.

مَنْ خَلَفَ: يَنْخَلِفُ. نَخْلَافَةً. أَوْ الشَّيْءَ: كَانَ تَقِيًّا مِنَ الْوَسْخِ وَ
الذَّنَسِ.

الشیء: آنچه چیز پاک و پاکیزه بود.

● **مُظْفَفٌ**: تَنْظِيفاً، أَوْ شَيْءٌ نَقَاءٌ مِنَ الْوَسَخِ وَالذَّنَسِ «نُظِفَ وَجْهَهُ، نَظْفَ بِهِ».

«أَوِ الشَّيْءُ: أَنْ يَجْعَلَ رَاكِبًا مُرَدِّدًا. يَكْمِزُهُ نَمُودٌ. يَنْظُفُ نَيْفُهُ» خانه‌اش را تمیز کرد.

﴿مَنْظَمٌ: يَنْظُمُ. نَظْماً وَنِظَاماً. ١- السُّلُوكُ أَوْ نَحْوُهُ: جِسْمُهُ فِي سَبِيلِكِ. ٢- الشُّعْرُ: أَلْفَهُ كَلَاماً مُوزَوناً مَقْفُوعاً. ٣- الشَّيْءُ إِلَى الشَّيْءِ: سَبِيلِكِ.﴾

خُصِمَهُ وَالْفَقْدُ ٢- الْأَمْرُ: أَقَامَهُ.

۱- اللؤلؤ او نحوه: مروارید منظم کرد. کنار هم چید.
۲- الشع: شع مروارید. ۳- الشع ال: الشع: حبی، راه دیگی

ضمیمہ کرد. ۴۔ الامر: أن مطلب را درست منظم کرد.

وجمله خاضعاً لقانون أو قاعدة «نظم الاقتصاد، نظم الاحتمال».

٢- الأمر: أن مطلب و كمار را مرتب نمود و تابع قانون و قاعده گردانند. «نظم الاقتصاد، نظم الاحتفال، اقتصاد و

مرتب کرد. جشمن را ترتیب داد.

۱- مصر نَظْم. ۲- سخنان موزون و دارای قافیه. ۳- شعر.

ابن مائند : مَنظَرُ اِیْمَانٍ وَ نَظَرٌ فِی سَخَطِ

❖ التَّخْلِيفُ: النُّقْلُ مِنَ الْمَسْئَلَةِ إِلَى الْآخَرِ.

یہاں پر ایک اور جگہ پر نظر آئے۔

● النظام: النظام من الـ

سرخان، منقله و عقد نظامی گ وینند در تب در نوز تبسیر.

دَعَى: يَدْعُو، دَعْوًا وَتَدْعَاةً. نَدَّاهُ وَتَدَّاهُ. دَعَا لَهُ أَوْ إِلَيْهِ:
أَخْبَرَهُ بِهِ فَاتَّخَذَ عَلَيْهِ أَهْلَهُ عَامِلًا، شَبَّهَا وَنَمَّى عَلَيْهِ ذَنْبُهُ.

۱- لَهْ أَوْ إِلَیْهِ: خبر مرگ را به او داد. خبر مرگ را به او می‌بندد. ۲- عَلَیْهِ اَعْمَالُهُ: کارهای او را تقصیر کرد. «نعم» علیه

ذنبه، گناهان او را تفتیح کرد.

النوم ٢- أول النوم

۱. مص نَعَس. ۲. احساس سستی کرد و خوابش برد.

— ۱۲۰ —

● التعاق: الكثير الثيق.

بسیار قار قار کنند. بسیار صدا کنند.

● التعامة: طائر يحش في أسراب في المناطق الصحراوية، قصير الجناحين لا يطير، سريع (تبلغ سرعته نحو ۲۰ كيلومتراً في الساعة)، جميل الريش، منه، ج نعام و نعامات و نعام، مذکر و مؤنث.

شتر مرغ که پرواز نمی کند اما در یک ساعت ۴۰ کیلومتر می دود. ج نعام و نعامات و نعام، مذکر مؤنث یکسانست. ● تعقب و يتعقب و تعيَّب و تعيَّباً و تعيَّباً و تعيَّباً. ۱- الغراب: صوت، صاح. ۲- الغراب: أذر بالفراق.

۱- الغراب: کلاغ قار قار کرد. ۲- الغراب: کلاغ صدای قار قار کرد و اعلام جدایی فراق نمود. ● تعقت: يتعقت، تعتاً. ۱- وصفه. ۲- الکلمة: آنها پیشت. ۱- او را ستود. او را وصف کرد. ۲- الکلمة: برای کلمه صفت آورد.

● التعقت: ۱- مص. تعت. ۲- الطقة: ج تعقت.

۱- مص تعت. ۲- صفت: ج تعقت.

● التعجبة: الاننى من الصان، ج تعاج و تعجبات. کوسند ماده، ج تعاج و تعجبات.

● التعورة: ج تعرات. ۱- المرأة من نعر. ۲- النمرة الطائفة أو الحزينة أو نحو ذلك: «الزعة التي ترمي أو تؤذي إلى الفتنة. ۱- یکبار نعره کشیدن. ۲- النمرة الطائفة أو الحزينة أو نحو ذلك: گرایشات حزبی که منجر به بروز آشوب فتنه می گردد.

● تعفن: يتفنس و يتفنس، نفساً و نفساً و نفساً، أخذ فتور في حواشه فقارب النوم.

احساس سستی کرد و خوابش برد.

● التعسان: ر. التاسع، م نشى.

● التعش: سریر الميت.

تابوت مرده. نش میبت.

● تعق: يتعق و يتعق، تعقاً و تعيقاً و تعقاً و تعقاً، الغراب: صاح.

الغراب: کلاغ قار قار کرد.

● تعقل: يتعقل، تعلاً. ۱- ألبسه تعلاً. ۲- الدابة: ألبس حافزها الثقل.

۱- کفش به پای او کرد. ۲- الدابة: به پای چارپا نعل کوبید.

● التعقل: ۱- مص. تعقل. ۲- الحیذاء: ج نعال و أثقل، مؤثقة.

۱- مص. ۲- کفش: ج نعال و أثقل، مؤنث است.

● التعصمة: الثقل

کفش

● تعصم: يتعصم و يتعصم، تعصمةً و تعصمةً و تعصماً، ۱- لان عيشه و طاب. ۲- العيش: طاب. لان، أشع.

۱- زندگانیش مرفه شد. ۲- العيش: زندگی مرفه شد.

● تعصم: يتعصم، تعصمةً. أو الشيء: طاب، لان ملسته.

الشيء: آنچه نرم شد.

● تعصم: يتعصم، تعصمةً و تعصمةً و تعصماً و تعصماً، ر. نعم.

● تعصم: تعصماً. ۱- جعل عيشه ثباتاً طيباً. ۲- الشيء: جملة ناعماً.

۱- زندگانی او را مرفه نمود. ۲- الشيء: آنچه را نرم کرد.

● تعصم: فعل من أفعال المدح، جامد غير متصرف، نحو: «يتعصم الرجل عصام» و «نعم رجلاً زيداً». و يستدر استعمال المشق و الجمع.

یکی از افعال مدح، که جامد است و غیر متصرف. «يتعصم الرجل عصام» و «يتعصم رجلاً زيداً» عصام چه نيکو مردی است. چه نيکو بود آن مرد زيد می شد. دو این فعل صیغه های منی و جمع بندرت استعمال می شود.

● التعصم: ج انعام، جج أناعيم. ۱- مص. نيم. ۲- الجبال. ۳- البحر و الغم.

۱- مص نعم. ۲- شتران. ۳- گاو و گوسفند.

● تعصم: حرف جواب، نحو: «أسافر أخوك؟» جوابه: «نعم».

۲- «سأفعل ذلك نعم عين: أي إنعاماً لعينك وإكراماً.

حرف جواب است «أسافر أخوك؟» جواب نعم

۲- «سأفعل ذلك نعم عين: بخاطر تو آن کار را انجام خواهم داد.

● التعصم: الرغد، طيب العيش ج. أنعم. «يوم نعم» ۲- سأفعل ذلك إنعاماً لعينك وإكراماً.

۱- رفاه. ج آنعم «يوم نعم» روز مرفه و خوش. ۲- سأفعل ذلك نعم عين: آن کار را بخاطر گرامیداشت شما انجام خواهم داد.

● التعصم: ۱- المعروف، الاحسان. ۲- لين العيش وسحته.

۳- «سأفعل ذلك نعم عين: أي إنعاماً لعينك وإكراماً.

۱- احسان و نیکی. ۲- رفاه و زندگی. ۳- سأفعل ذلك نعم عين: برای گرامیداشت شما آن کار را انجام خواهم داد.

● التعصمة: ج نعم و أنعم و يغيات و يغيات، ۱- مص. نعم و نعم.

۲- ما أتيم به من رزق أو مال أو نحوه. ۳- الاحسان.

۴- المسرة. «هو واسع الثمنة: أي واسع المال.

١- مص نُعِمَ وَنُعِمَ. ٢- نعمت و رزق و روزی. ٣- احسان و نیکی. ٤- خوشحالی. ٥- هو واسع النعمة: او پولدار است، ثروتمند است.

❖ النُّعْمَانُ: بقل طيب الزائحة يؤكل.

نعمان: که سبزی خوشبویی است. خوردنی است

❖ النُّعْمَةُ: ١- مص. نَم. ٢- لین الملمس. ٣- «مذ نعومة أظفاره»: أي منذ طفولته.

١- مص نَم. ٢- نرم. ٣- منذ نعومة أظفاره: از کودکی.

❖ النُّعْمِيُّ: ج نَعْمَا. ١- مص. نَعَى. ٢- الناعی. ٣- المنعمی. ٤- النعمی.

١- مص نَم. ٢- کسیکه خبر مرگ می دهد. ٣- کسیکه خبر مرگش داده شده. ٤- خبر مرگ.

❖ النُّعْمِيُّ: ١- مص. نَعَى. ٢- صوت الغراب.

١- مص نَعَى. ٢- قارقار کلاغ.

❖ النُّعْمِی: ١- رَغْد العیش ولین و طیب. ٢- الذَّعَّة. ٣- «هو نعيم البال»: أي مرتاحه و هادئه.

١- ناز و نعمت. ٢- آرامش. مال و دارایی. ٣- هو نعيم البال: او در رفاه آسودگی و آرامش خیال است.

❖ النُّعْمَةُ: الجرعة. ج نُسَب.

یک جرعه. ج نُسَب.

❖ نَعَضَ: يَنْعَضُ. نَعْضًا. عليه: كدَّر عليه.

عليه: بر او تلخ و ناگوار آمد.

❖ نَعَضَ: تَنْعَضًا. ١- عيشه. أو عليه العيش: كدَّر عيشه. ٢- كدَّر عيشه.

١- عيشه أو عليه العيش: زندگی او را تلخ و ناگوار نمود. ٢- زندگی او را تلخ کرد.

❖ النُّعْضَةُ: ما يَنْعَضُ من إقام المرء. ج نَعَض.

آنچه که باعث بهم خوردن مقصود و هدف می شود. ج نَعَض.

❖ نَعَضَ: يَنْعَضُ وَ يَنْعَضُ وَ يَنْعَضُ نَعْضًا. نَعْضًا. طُوب في الفناء.

نعمه سرائی کرد. آواز خواند.

❖ نَعَضَ: تَنْعِيزًا. طُوب في الفناء.

آواز خواند.

❖ النُّعْمُ: التَّطْرِيب في الفناء. ج أنعام. جج أنعامي: «أنعام الموسيقى».

نعمه سرائی کردن. ج أنعام. جج أنعامي: «أنعام الموسيقى»
نعمه های موسیقی.

❖ النُّعْمَةُ: ج نَعَمَات. ١- واحدة النَّم. ٢- حَسَن الصوت في القرامة.

١- یک نَعْمَة. ٢- صدای خوش بهنگام خواندن.

❖ النُّعْمَةُ: ر. النُّعْمَةُ.

❖ نَعَمٌ: يَنْعَمُ. نَعَمًا (ن ف ي) ١- الشيء: أنكره ولم يثبتته. ٢- علمه بالجريقة. ٣- الفعل: أدخل عليه إحدى أدوات التثنية. ٤- أو الشيء عنه: أبده عنه. ٥- ٤- من بلد: أخرجه منه و سُرَّه إلى بلد آخر محكوماً عليه أبدأ أو مؤقتاً. ٥- طرده.

١- الشيء: چیزی را انکار کرد. چیزی را رد کرد. ٢- الفعل: یکی از عوامل تفسیر بر سر فعل وارد کرد. ٣- أو الشيء عنه: او را از آن دور کرد. ٤- ٥- من بلده: او را تبعید کرد. ٥- او را بیرون کرد.

❖ النُّعْمَات: ١- الشَّاحِر. ٢- «المعزك. الثَّغَات»: معزك ينفث سبلاً قوياً و سريعاً من هب المحركات فيدفع الطائرة أو الصاروخ أو غيرها في الجهة المعاكسة.

١- جادوگر. ٢- المعزك الثَّغَات: موتور جت.

❖ النُّعْمَات: طائرة يجرُّها معزك ثَغَات.

هواپیمای جت.

❖ النُّعْمَات: ما يرمي به المسلول من صدره.

اخلط سینه.

❖ النُّعْمَات: النفاة التي تعلق الماء، و هي كرة مملئة هوا، ج نَفَاحَات.

حباب روی آب. ج نَفَاحَات.

❖ النُّعْمَات: ١- مص. نَعَضَ. ٢- الخلوص من الشيء.

١- مص نَعَضَ. ٢- ناب بودن چیزی. خلوص.

❖ النُّعْمَات: ١- مص. نَعَضَ وَ نَعَضَ وَ نَعَضَ. ٢- ولادة المرأة.

١- مص نَعَضَ وَ نَعَضَ وَ نَعَضَ. ٢- زائیدن.

❖ النُّعْمَات: ج نَعَضَ. ١- ما وقع من الشيء إذا نَعَضَ. ٢- ما يُنْفَض من بقية الزاد.

١- آنچه که بر اثر تکان دادن چیزی می ریزد. ٢- آنچه که از نتیجه توشه دور ریخته می شود.

❖ النُّعْمَات: ١- مص. نَافَق. ٢- في الذين: شَرَّ الكفر بالقلب و إظهار الايمان باللسان. ٣- الكذب.

١- مص نَافَق. ٢- في الدين: پوشیده داشتن کفر و اظهار ایمان. ٣- دروغ.

❖ النُّعْمَات: ر. النُّعْمَات.

❖ النُّعْمَات: ١- ما أبعد من الشيء و طُرِح لردائه. ٢- من الشيء: بقيته.

١- آنچه که دور ریخته اند بجهت بدی آن. ٢- من الشيء: بقیه آن چیز.

❖ نَفَثَ: نَفَثْتُ وَنَفَثْتُ: نَفَثًا وَنَفْثَانًا. ۱- البصاق أو نحوه من فمه. روى به. ۲- بصرى. ۳- ت الحية السم: سم به. ۴- المسلول: رمى بالنفثة. ۵- القلم: كتب. ۶- الله الشيء في القلب: ألقاه. ۷- سحره.

۱- البصاق من فميه: أب دهان پرت كرد. ۲- انحلاط سينه بيرون پرت كرد. ۳- ت الحية السم: مار تیش زد، زهر بیرون داد. ۴- المسلول: شخص مسلول آب دهان پرت كرد. ۵- القلم: قلم شروع به نوشتن كرد. ۶- الله الشيء في القلب: خداوند آن چیز را در دل انداخت. ۷- سحره: او را جادو كرد. ❖ النَفْثَةُ: ج نَفَثَات. ۱- المرة من نَفَثَ: ما احسن نفثاته: أي شعره.

۱- یکبار پرت کردن. ۲- ما احسن نفثاته: چه شعر نیکویی است.

❖ نَفَخَ: نَفَخْتُ، نَفَخَ وَنَفَخَانًا وَنُفُوحًا وَنُفَاحًا. ۱- الطَّيْبُ: انتشرت رائحته. ۲- ت الرِّيح: نسمت و تحركت. ۳- بشي: أعطاه إياه. ۴- بالسيف: ضربه ضرباً خفيفاً.

۱- الطَّيْبُ: بوی خوش پراکنده شد. ۲- ت الرِّيح: باد وزید. ۳- بشي: آنجیز را به او داد. ۴- بالسيف: او را آهسته با شمشیر زد.

❖ النَفْثَةُ: ج نَفَثَات. ۱- المرة من نَفَخَ. ۲- العطية. ۳- دفعة من الرِّيح. ۴- رائحة الطَّيْب.

۱- یک وزش باد. یک بار پخش شدن. ۲- بخشش یکبار سود کردن. ۴- بوی خوش.

❖ نَفَخَ: نَفَخْتُ، نَفَخًا. ۱- بفعه: أخرج منه الرِّيح. ۲- ت الرِّيح: هبَّت بفعه. ۳- الطعام: ملأه. ۴- النَّاز: هيجها بر بفعه.

۱- بفعه: فوت كرد. ۲- ت الرِّيح: ناگهان باد وزید. ۳- الطعام: غذا شکم او را پر كرد. ۴- النَّاز: آتش را باد زد.

❖ النَفْثَةُ: ۱- المرة من نَفَخَ. ۲- امتلاء البطن وانتفاخه من طعام أو غيره.

۱- فوت كرد. ۲- نفخ شکم، باد کردن شکم از غذا و غیره. ❖ نَفَثَ: نَفَثْتُ، نَفَثًا وَنَفَادًا. النِّيءُ: فني، ذهب. نَفَثَ مَازْهَمٌ: نقد زاد المسافر.

النِّيءُ: آنجیز پایان یافت. نَفَثَ مَازْهَمٌ: نَفَثَ زَادَ الْمَسَافِرُ: آب آنان تمام شد. توشه راه مسافر تمام شد.

❖ نَفَذَ: نَفَذْتُ، نَفَذًا وَنَفْذًا وَنَفَادًا. الشيء: خسرته و تجاوزته. نَفَذَ السَّهْمُ: أو فيه أو منه.

الشيء: النشيء: آنجیز در آن دیگری نفوذ كرد و نفذه السهم أو فيه أو منه: تیر به بدن او اصابت كرد و نفوذ كرد.

❖ نَفَذَ: نَفَذْتُ، نَفْذًا وَنَفَادًا. ۱- الأمر أو القول: مضى و جرى. ۲- المنزل إلى الطريق: أُنْصَلَ به. ۳- الطريق: سهل مسلكه لكل أحد. ۴- إليه الكتاب: بلغ إليه، وصل إليه. ۵- في الأمر: أجراه.

۱- الأمر، القول: مطلب بخوشی جریان یافت. ۲- المنزل إلى الطريق: خانه سر جاده ساخته شد. ۳- الطريق: راه برای همه آسان شد. ۴- إليه الكتاب: نامه ای به او رسید. ۵- في الأمر: آن کار را انجام داد.

❖ نَفَذَ: نَفَذْتُ. ۱- إليه الكتاب: أرسله إليه. ۲- الأمر: أجراه. قضاء. نَفَذَ الْقَاضِيُ الْحُكْمَ: نَفَذَ الْحُكْمَ نَفْذَ الْحَقِطَةِ.

۱- إليه الكتاب: نامه برایش فرستاد. ۲- الأمر: آن کار را انجام داد. نَفَذَ الْقَاضِيُ الْحُكْمَ: قاضی حکم را به اجرا درآورد. نَفَذَ الْحَقِطَةُ: نقشه را اجرا كرد.

❖ نَفَرَ: نَفَرْتُ، نَفَرًا. ۱- من كذا: كرهه، ترفع عنه. ۲- عن كذا: أعرض عنه، مال عنه. ۳- القوم: نفروا.

۱- من كذا: چیزی را دوست نداشت. از چیزی متنفر شد. ۲- عن كذا: از آن روی گردان شد. اعراض كرد. ۳- القوم: آنان پراکنده شدند.

❖ نَفَرَ: نَفَرْتُ وَنَفَرْتُ، نَفَرًا وَنَفَارًا وَنَفَرًا. ت الدابة من كذا: خافت و تباعدت.

ت الدابة من كذا: حیوان ترسید، رم كرد و دور شد. ❖ نَفَرَ: نَفَرْتُ، نَفَرًا وَنَفَارًا وَنَفِيرًا. القوم للامر: ذهبوا «نفروا للقتال».

القوم للأمر: آنان برای آن کار رهسپار شدند «نفروا للقتال» برای جنگ رهسپار شدند.

❖ نَفَرَ: نَفَرْتُ، نَفَرًا. جعله نفر «نفر» بشكله القبيح. ۲- او را متنفر كرد. «نفر» بشكله القبيح» با شكل زشت خود او را متنفر كرد.

❖ النَفَرُ: ج أنفار. ۱- الناس كلهم. ۲- الجماعة من الرجال من ثلاثة إلى عشرة: «خمسة نفر أو أنفار»، أي أشخاص.

۱- همه مردم. ۲- گروه از مردمان که هياتند از ۳ تا ۱۰ نفر. ❖ نَفَسٌ: نَفَسْتُ، نَفَاسًا وَنَفَاسًا وَنَفَاسًا. الشيء: كان نَفِيسًا قِيمًا.

الشيء: ارزشمند بود. ❖ نَفَسٌ: نَفَسْتُ، نَفَسًا وَنَفَاسًا وَنَفَاسًا. ت المرأة: صارت نَفَسًا. ت المرأة: زن بچه زایید.

❖ نَفَسٌ: نَفَسْتُ، نَفَسًا. ۱- عن المم: فرجه عنه و نطفه. ۲- عن: رقه عنه.

۱- عنه الهم: اندوهش را برطرف کرد. ۲- عنه: غم را از او دور کرد.

❖ النفس: ج أنفاس. ۱- مص. نفس و نفس. ۲- ریح تدخل من الفم و الانف عند التنفس. ۳- نسیم الهواء. ۴- الطویل من الكلام: «قصيدة طويلة النفس». ۵- الجرعة: «كسر في الاناء نفسين». ۶- ما يدخل من التنبك بمرة.

۱- مص نفس و نفس. ۲- هوایی که تنفس می شود. ۳- نسیم هوا. ۴- سخنان طولانی. «قصيدة طويلة النفس» قصیده بسیار طولانی، نفس گیر. ۵- الجرعة: یک جرعه. ۶- یک پک از سیگار یا غلیان.

❖ النفس: ج أنفاس و نفوس. ۱- مص. نفس. ۲- الروح. و هي هنا مؤنثة: فاضت نفسه. ۳- شخص الانسان. و هي هنا مؤذكرة: «زارني أربعة عشر نفساً». ۴- «نفس الشيء»: عنه. و يؤكد بها يقال: «جاء هو نفسه». ۵- «جاء بنفسه» فاضت نفسه: مات.

۱- مص نفس. ۲- روح. که مؤنث است. «فاضت نفسه» نفسش بالا آمد. جان به جان آفرین سپرد. ۳- شخص انسان در اینجا مذکر است. ۴- نفس الشيء: همان چیز. و گاهی برای تأکید آورده می شود. «جاء هو نفسه» او خودش آمد. ۵- جاء بنفسه: فداکاری نمود «فاضت نفسه» مُرد.

❖ النفساء: المرأة إذا ولدت، ج نفاس و نفس و نفس و نفاس و نوايس و نفاسات، مث نفسان.

زائو. ج نفاس و نفس و نفس و نفاس و نفاس و نوايس و نفاسات. مث نفسان.

❖ نفس: ينفس، نفساً، القطن أو الصوف أو نحوهما: شتمه و فرقه بالاصابع حتى ينتشر.

القطن أو الصوف أو نحوهما: پنبه و پشم را از هم باز کرد. حلایمی کرد.

❖ نفّض: ينفض، نفضاً. ۱- الثوب أو غيره: حركه ليزول عنه النبار أو نحو. ۲- الشجر: حركه ليقط ماعليه. ۳- الورق من الشجر: سقطه. ۴- ثمة الحمى: جعلته يرتعد و يرتجف. ۵- نفّض يده من الامر: تخلّى عنه و رفض تحمّل مسؤوليته.

۱- الثوب أو غيره: تکان داد. ۲- الشجر: درخت را تکان داد که چیزهای بالای آن فرو افتند. ۳- الورق من الشجر: برگ درخت را ریخت. ۴- ثمة الحمى: تب او را به لرزه آورد. ۵- نفّض يده من الامر: از آن کار سلب مسئولیت کرد.

❖ النفط: ۱- زيت مدني سريخ الاحتراق توقد به النار و يتخذ منه محروقات للمحركات. ۲- أهواء الثغاب، في رؤوسها

مادة كجايوة تشعل بالحك.

۱- نفت. ۲- چوب کبریت.

❖ نفّح: ينفّح، نفّحاً، بكذا: أفاده و أصابه بغير من أطاعك فانفّحه بطاعته.

بكذا: به او سود رسانید

❖ النفّح: ۱- مص نفّح ۲- الفائدة ضد الضر. ۳- الحبر. و هو مايتوصل به الانسان إلى ما يطلبه

۱- مص نفّح. ۲- بهره. سود. ۳- حبر.

❖ النفّعي: من كان على مذهب النفّعية.

کسی که هدف او رسیدن به منفعت و سود باشد.

❖ النفّعية: مذهب من يطلبون المنفعة بمجرده.

کسانیکه فقط بدنبال سود و بهره هستند.

❖ نفّق: ينقّي، نقّاً، ۱- ب البضاعة: راجت و رغب فيها.

۲- ب السوق: راجت تجارتها.

۱- ب البضاعة: کالا موردپسند واقع شد. ۲- ب السوق: داد و ستد آن در بازار رایج شد.

❖ نفّق: تنفّحاً، السلعة: روجها.

السلعة: کالا را رواج داد.

❖ النفّق: حفرة في الارض تحترق جبالاً أو صخرة من جهة و تنفذ إلى جهة أخرى، ج أنفاق: «نفق السكة الحديدية، نفق السيارات».

تونل. ج أنفاق. «نفق السكة الحديدية، نفق السيارات» تونل برای عبور قطار و اتومبیل.

❖ النفقة: ج نفقات و نفاق و أنفاق. ۱- ما ينفق من الدارهم و غيرها. ۲- الانفاق. ۳- الزاد. ۴- ما يقرض للمرأة المطلقة أو المهجورة على زوجها من مال لتقوم بأموار معيشتها.

۱- خرج کردن. خرجی. ۲- بخشیدن. ۳- رزق و روزی. ۴- نفقه زن.

❖ النفق: ج نفال و أنفاق. ۱- الضمة. ۲- الحية. ۳- الزيادة.

۱- غنیمت. ۲- بخشش. ۳- فروزی و زیادت.

❖ النفوذ: ۱- مص نفّذ. ۲- التأثير. السلطة: «هو ذو نفوذ سياسي، أو أدبي، أو شخصي». ۳- «مناطق النفوذ» في السياسة: بلاد يدّعي بعض الدول القويّة أنّ لها فيها حقّاً، أو تحاول أن يكون لها فيها كلمة أو شأن.

۱- مص نفّذ. ۲- تأثیر. قدرت و سلطه. «هو ذو نفوذ سياسي، او شخصي» او دارای قسدرت سياسي. شخصي است.

۳- مناطق النفوذ في السياسة: مناطقی هستند که کشورهای نیرومند دارای نفوذ سياسي می باشند.

● **النُّفُور:** ١- النافر من الدواب. ٢- الشَّدِيدُ النُّفُور.

١- حيوان رم كرده. ٢- بسیار رمنده.

● **النَّفْي:** ١- مص. نَفَى. ٢- هو إخراج المحكوم عليه، أو المذنب عليه، من بلده و تسيريه الى بلد آخر. ٣- صيغة من صنع الكلام يُراد بها إنكار حدوث شيء، أو إبعاده و تنحيته، في الماضي و الحاضر و المستقبل، بأحد الأحرف الثمانية، نحو: «لن ينفع الشَّيْر».

١- مص. نَفَى. ٢- تبعيد محكوم از شهری به شهر دیگر. ٣- صیغهای از کلام به معنای انکار پدید آمدن چیزی در زمان گذشته و یا حال و آینده، با یکی از حروف نفی «لَنْ» یَنْجَحُ الشَّيْر» شخص ضرور موفق نمی شود.

● **النَّفْيُ:** ج أنفَار. ١- مص. نَفَر. ٢- البُوقُ يُنْفَخُ فيه. ٣- «التَّغْيِيرُ العام»: قيام عاتمة الناس لقتال العدو.

١- مص. نَفَر. ٢- بوق. ٣- التَّغْيِيرُ العام: بسیج همگانی برای مقابله با دشمن.

● **النَّفْيُ:** من الأشياء: الرفع الثَّانِي الثَّمَرِ.

من الأشياء: چیزهای ابرو شستن.

● **نَفَى:** نَفَى، نَفَى، نَفَى. ١- بَ التَّغْدَةُ أو غيرها من الحيوان: صات. ٢- التَّغْدَةُ أو غيرها من الحيوان: قورباغه یا حیوان دیگر خرخر کرد.

● **نَفَى:** نَفَى (ن ق و) ١- الشیء: نَفَى. ٢- الشیء: اختار. ١- الشیء: آنچه را پاک کرد. تمیز کرد. ٢- الشیء: آنچه را برگزید.

● **النَّفَا:** كُلٌّ عَطَفَ ذِي عَجٍّ، ج أنفَاء.

هر استخوانی که دارای مغز استخوان باشد، ج أنفَاء.

● **النَّفَا:** ١- التَّأْيِدُ في الامور. ٢- الذي يُبَالِغُ في البحث عن الامور.

١- کسیکه در امور نفوذ می کند. ٢- بسیار جستجوگر.

● **النَّفَا:** التنازع الذي تجمله المرأة على أنها تستر به وجهها ج نَفَب.

منعه یا روسری. ج نَفَب.

● **النَّفَا:** تَجَمُّعُ الْعَمَالِ أو أصحاب المهن أو غيرهم في هيئة منظمة للدفاع عن حقوقهم و مصالحهم المشتركة: «نقابة عمال المطابع، نقابة الاطباء».

سندیکا، «نقابة عمال المطابع، نقابة الاطباء» سندیکای کارگران چاپ سندیکای پزشکان.

● **النَّفَا:** الذي ينفذ الدراهم و غيرها.

سجندنه و بررسی کننده پول.

● **النَّفَا:** ١- الكثير النقد. ٢- الخبير العالم بالنقد: «أديب نقد».

١- پولدار. ٢- کارشناس و آگاه به امور نقد و بررسی: اديب نقد: اديب جستجوگر و بررسی کننده مطالب ادبی.

● **النَّفَا:** ١- فَعَالٌ لِلْمِبالغة. ٢- الباحث عن الامور و الاخبار. ٣- من عملهُ نَقْرُ الحجارة و الخشب.

١- مُتَبَّعٌ کار. کننده کار. ٢- کسیکه اخبار را بررسی می کند. ٣- کننده کار، حکاک.

● **النَّفَا:** مَقْدَمَاتٌ من لحم الخنزير أو غيره.

تکه هایی از گوشت خوک.

● **النَّفَا:** حالة المريض بعد شفائه قبل استرجاعه قوَّته كاملة: «هو في طور النقاهة، دُور النقاهة».

دوران نقاهت مریض.

● **النَّفَا:** ١- مص. نَفَى. ٢- «نقاوة الشيء»: خیاره. خلاصه.

١- مص. نَفَى. ٢- نقاوة الشيء: پاکیزگی و خلوص و ناب بودن هر چیزی.

● **النَّفَا:** ر. التَّغْلُوة.

● **نَقَب:** نَقَبٌ، نَقَبٌ. ١- الحائط خرقه. ٢- عن المسألة: بحث عنها.

١- الحائط: دیوار را سوراخ کرد. شکافت. ٢- عن المسألة: مساله را می جوی کرد.

● **نَقَب:** تَنْقِيبٌ. ١- عن الشيء: بحث عنه بحثاً دقيقاً «نَقَبَ عن النقطه». ٢- في الارض: سار فيها طلباً للمهرب.

١- عن الشيء: بدقت آنچه را می جوی کرد. بررسی کرد. «نَقَبَ عن النقطة» به اکتشافات نفت پرداخت. ٢- في الارض: زمین را کند «نَقَبَ زده تا اینکه فرار کند».

● **نَقَب:** تَنْقِيباً. الكلام: أصله و هذبه.

الكلام: سخن را اصلاح کرد.

● **نَقَدَ:** يَنْقُدُ، نَقْدًا و تَقْدًا. ١- الدراهم أو غيرها: مَرَّ جَدَّها من ردها. ٢- الكلام: أظهر ما فيه من الحسن و القبح. ٣- كذا ما لا أعطاه إياه. ٤- له الفن: أعطاه إياه نقداً معجلاً.

١- الدراهم او غيرها: پول را بررسی کرد و بعد آنرا کنار نهاد. ٢- الكلام: نیکی و بدی سخن را بیان کرد. ٣- كذا ما لا أعطاه إياه: داد. ٤- له الفن: آنچه را به عجله و شتاب به او رساند. «دراهم الحب» پرنده دانه را یکی یکی با منقارش برداشت.

١- الدراهم او غيرها: پول را بررسی کرد و بعد آنرا کنار نهاد. ٢- الكلام: نیکی و بدی سخن را بیان کرد. ٣- كذا ما لا أعطاه إياه: داد. ٤- له الفن: آنچه را به عجله و شتاب به او رساند. «دراهم الحب» پرنده دانه را یکی یکی با منقارش برداشت.

١- الدراهم او غيرها: پول را بررسی کرد و بعد آنرا کنار نهاد. ٢- الكلام: نیکی و بدی سخن را بیان کرد. ٣- كذا ما لا أعطاه إياه: داد. ٤- له الفن: آنچه را به عجله و شتاب به او رساند. «دراهم الحب» پرنده دانه را یکی یکی با منقارش برداشت.

١- الدراهم او غيرها: پول را بررسی کرد و بعد آنرا کنار نهاد. ٢- الكلام: نیکی و بدی سخن را بیان کرد. ٣- كذا ما لا أعطاه إياه: داد. ٤- له الفن: آنچه را به عجله و شتاب به او رساند. «دراهم الحب» پرنده دانه را یکی یکی با منقارش برداشت.

❖ **النَّقْشُ**: ج نقوش. ١- مص. نقش. ٢- ما يُقَشُّ على الشيء من صور وألوان.

١- مص نقش. ٢- تصوير نقاشي شده، رنگ آمیزی شده.

❖ **نَقَصُ**: يَنْقُصُ. نَقَصًا وَتَقَاعًا وَتَقَاعًا. ١- الشيء: ذهب منه شيء بعد قامه «نقص ماء البركة، نقص القمر». ٢- الشيء: جعل ناقصًا. ٣- هُ حَقُّ: جعل حَقُّه ناقصًا.

١- الشيء: أنجز كم شد. ناقص شد. «نقص ماء البركة» آب برکه کم شد. ٢- الشيء: أنجز را کم کرد. ٣- هُ حَقُّ: حق او را کم کرد.

❖ **النَّقْصُ**: ١- مص. نقص. ٢- القدر الذاهب من الشيء بعد قامه: «طأ عليه نقص في دينه أو عقله». ٣- الضعف: «نقص العقل».

١- مص نقص. ٢- کمبود. ٣- طأ عليه نقص فی دین او عقل او از جهت دین و عقل کمبودی در او حاصل شد. ٣- ضعف و سستی. فتور. «نقص العقل» دیوانگی.

❖ **النَّقْصَانُ**: ١- مص. نقص. ٢- القدر الذاهب من الشيء بعد قامه: «من طلب المزيد وقع في النقصان».

١- مص نقص. ٢- کمبود. ٣- من طلب المزيد وَقَعَ فی النقصان: هر که بدنبال زیاده طلبی باشد دچار کمبود می شود.

❖ **نَقَصُ**: يَنْقُصُ. نَقَصًا. ١- المهذبة: نكته، نتيده. أفسده. ٢- الأمر: أفسده بعد إحكامه وإيرامه. ٣- البناية: هدمه. ٤- الحبل: حلله.

١- المهذبة: پیمان را شکست. ٢- الأمر: آن مطلب را تباہ کرد. ٣- البناية: خانه را ویران کرد. ٤- الحبل: طناب را باز کرد.

❖ **النَّقْضُ**: ١- مص. نقض. ٢- «حق النقض» «الفتية» كان لثواب الشعب في «روما» في الاعتراض على قرارات مجلس الشيوخ. و اليوم: حق خُصَّ به مندوبوا الدول الخمس ذات المقعد الدائم في مجلس الأمن التابع لبيئة الأمم المتحدة في نقض القرارات وأبطالها.

١- مص نقض. ٢- حق النقض «الفتية»: حق وتو که پنج کشور عضو دائم شورای امنیت از آن برخوردارند.

❖ **النَّقْضُ**: اسم البناء الذي يُنْقَضُ وهدم، ج أنقاض ونقوض. خانه ویران شده. ج أنقاض و نقوض.

❖ **النَّقْضَةُ**: ١- المرأة من نقض. ٢- الخشبة الضخمة التي يُسَقَفُ بها البيت.

یکبار نقض کردن. ٢- چوب بزرگی که برای سقف خانه بکار می برند.

❖ **نَقَطُ**: تَنْقِيطًا. ١- الحرف: جعل له نقطًا. ٢- قوته بالحبر أو

❖ **النَّقْدُ**: ج نقود. ١- مص. نقد. ٢- ما يُدْفَع من القن معبلاً. ٣- الدرهم. ٤- «النقد الأدبي»: هو فن من فنون النشر يتناول الآثار الأدبية بالتحليل، فيحدد عناصر المبنى والمعنى فيها. و يكشف عن العوامل المؤثرة فيها، و يدرس أصحابها بأبرزتهم و شخصياتهم و ما إلى ذلك.

١- مص نقد. ٢- پول پرداخت شده. ٣- درهم و دینار. ٤- النقد الادبی: نقد ادبی که مسایل ادبی را تجزیه و تحلیل می کند.

❖ **نَقَرٌ**: يَنْقَرُ. نَقْرًا. ١- الشيء: خرقه أو ثقبه بالمتار. ٢- الطائر البيضة عن الفرج: ثقبها. خرقها. ٣- الطائر الحب: لقطه بمنقاره حبة حبته. ٤- الحجر أو الخشب: حفره. خرقه. ٥- الصوت أو الذق: ضربه ليصوت. عرق الاجام على الوسطى من الاصابع و صوت.

١- الشيء: چیزی را با متار شکافت، سوراخ کرد. ٢- الطائر البيضة عن الفرج: پرنده تخم را شکافت جهت بیرون آمدن جوجه. ٣- الطائر الحب: پرنده با متار دانه را یکی یکی برداشت. ٤- الحجر أو الخشب: روی سنگ نوشت. ٥- الصوت أو الذق: تار یا دف را کوبید، عریشکن زد.

❖ **نَقَرٌ**: تَنْقِرًا. ١- الطائر الحب: لقطه بمنقاره حبة حبته. ٢- الشيء أو عنه: بحث عنه.

١- الطائر الحب: پرنده دانه را برداشت. ٢- الشيء أو عنه: دنبال چیزی گشت.

❖ **النَّقْصُ**: ١- مص. نقر. ٢- صوت يُسْمَع من قرح الاجام على الوسطى من الاصابع.

١- مص نقر. ٢- صدای بشکن.

❖ **النَّقْرُ**: الثقب.

سوراخ.

❖ **النَّقْرُ**: ج نَقْرٌ وَ نِقَارٌ. ١- الوهدة أو الحفرة المستديرة في الارض. ٢- الثقب في وسط الورق. ٣- ثقب العين، حفرتها.

١- سوراخ بر روی زمین. گودی زمین. ٢- چاله وسط ران. ٣- گودی چشم.

❖ **نَقَشُ**: يَنْقُشُ. نَقَشًا. ١- الشيء: لوته بلونين أو أكثر وزينه. ٢- الشيء: حفره «نقش فُص الحاتم».

١- الشيء: چیزی را با دو رنگ رنگ آمیزی کرد. ٢- الشيء: چیزی را کند، کنده کاری کرد. «نقش فُص الحاتم» نگین انگشتری را کنده کاری کرد.

❖ **نَقَشُ**: تَنْقِيشًا. الشيء: لوته بلونين أو أكثر. الشيء: چیزی را با دو رنگ یا بیشتر رنگ آمیزی کرد.

نحوه: نقطه منته. ۳. المروستين: أهدي إليها هدية عند الزواج.

۱. الحرف: حرف را نقطه گذاری کرد. ۲. ثوبه بالجبر أو نحوه: لباس خود را با مرکب لکه دار نمود.

۳. المروستين: به هنگام ازدواج به عروس و داماد هدیه داد.

۴. النقطة: ج نقط و نقاط. ۱. اسم من القط. ۲. علامة، هي قطرة من حبر أو نحوه، توضع فوق الحروف أو تحتها تميزاً لها بما يشاء، نحو: ب، ت، ج، خ... ۳. علامة، هي قطرة من حبر أو نحوه، تجل بين الجمل للفصل بينها. ۴. في الهندسة: شيء له وضع لكن لا طول له ولا عرض ولا عمق. ۵. من الدائرة، مركزها «هو من قومه كالنقطة من الدائرة». ۶. النقاط الأربع: هي الشرق والغرب والشمال والجنوب. ۷. دواء النقطة: مرض يحصل من قطرة دم تصيب القلب على قول البعض.

۱. يك نقطه. ۲. نقطه روی حروف یا زیر آن. ج، خ، ۳. علامتی است بین جملات نهاده می شود جهت جدا کردن دو جمله از هم. ۴. فی الهندسة: در هندسه چیزی است که دارای طول و عرض و عمق نیست. ۵. من الدائرة: مرکز دایره. ۶. النقاط الأربع: شرق و غرب شمال و جنوب. ۷. دواء النقطة: مرضی است که بر اثر لخته شدن یک قطره خون در قلب پدید آمد.

۴. نقق: ينقح، نقحاً و نقوفاً. ۱. الماء العطش: سکنه، قطعه. ۲. الماء في الوادي: اجتبع فيه و طال بقاؤه.

۱. الماء العطش: آب عطش را برطرف کرد. ۲. الماء في الوادي: آب در دره جمع شد و باقی ماند.

۴. النقح: ۱. مص. نقح. ۲. الفبار، ج نقح و نقوچ. ۱. مص. نقح. ۲. گرد و غبار، ج نقح و نقوچ.

۴. نقق: ينقح، نقحاً. ۵. ضربه اخف الضرب. ۶. او را بسیار آهسته زد.

۴. نقق: ينقح، نقحاً. ۱. الشيء: حوله من مكان الى مكان. ۲. الكلام عن فائله: رواه عنه. ۳. الكتاب أو نحوه: نسخه. ۴. الكتاب الى لغة كذا: ترجمه.

۱. الشيء: چیزی را جابجا کرد. ۲. الكلام عن فائله: سخن را از گوینده روایت کرد. ۳. الكتاب أو نحوه: از کتاب نسخه برداری کرد. ۴. الكتاب الى لغة كذا: کتاب را ترجمه کرد.

۴. نقق: ينقح، نقحاً. ۱. الشيء: أكثر نقله. ۲. ضيفه: أطمعه النقل. ۱. الشيء: آنچه را بسیار جابجا کرد. ۲. ضيفه: به مهمان

خود ویر تقدیم کرد.

۴. النقح: ج أنقال و نقول. ۱. مص. نقل. ۲. الترجمة. ۳. ما يؤكل على الشراب من فاكهة أو فسق و ما الى ذلك. ۱. مص. نقل. ۲. ترجمه. ۳. دسر پس از غذا.

۴. النقح: ج أنقال و نقول. ۱. مص. نقل. ۲. الترجمة. ۳. ما يؤكل على الشراب من فاكهة أو فسق و ما الى ذلك. ج نقول و نقولات. ۱. مص. نقول و نقولات. ۲. ترجمه. ۳. دسر. ج نقول و نقولات.

۴. نقق: ينقح، نقحاً و تنقماً و تنقوماً. ۱. عاقبه. ۲. منة: او را مجازات کرد. ۳. از او انتقام گرفت.

۴. النقمة: ر. النعمة. ۱. النقمة: العقوبة، ج نقم. ۲. مجازات. ج نقم.

۴. نقق: ينقح، نقحاً. ۱. الضفدع: صوت و رجع صوته. ۲. قورباغه غرغر کرد.

۴. نقق: ينقح، نقحاً. ۱. نقوفاً، ر نقفة. ۲. نقفة: ينقح، نقحاً. ۱. من مرضه: شيء منه و لم يؤل ضغفه كلياً. ۲. من مرضه: بهودی حاصل کرد لکن دوران نفاخت پس از مرض را می گذراند.

۴. النقوطة: ما يتبدى في الاعراس. ۱. کادوی عروسی.

۴. النقوچ: شراب ينقح فيه الزبيب أو غيره ثم يصفى ويترش. ۱. نوعی شربت است از خیساندن کشمش در آب سپس تصفیه می کنند و سر می کشند.

۴. نقق: ينقح، نقحاً و نقاءً و نقاءً و نقاوةً و نقايةً. (ن و ا) الشيء: تلف و خالص. ۱. الشيء: پاک شد، خالص و ناب شد. ۲. الشيء: التنظيف المخلص، ج نقاء و أنقاء و نقواء. ۱. پاک و تمیز. خالص. ج نقاء و أنقاء و نقواء. ۲. الشيء: مع المطح، ج أنقاء. ۱. مفز استخوان، ج أنقاء. ۲. الشيء: ۱. المقبوب. ۲. وج نقباء: كبير القوم. و عرفهم و سيدهم. ۳. الرئيس الاكبر. ۴. في الجيش: رتبة الرئيس أو «الكاين». ۵. من يغني بشؤون النقابة. ۶. «نقيب الاعراف»: سيد من آل بيت الرسول يتولى رئاسة الاعراف المتحدرين من الشلالة النبوية. ۱. بررسی شده. ۲. ج نقباء: بزرگ خاندان و قوم. سرور قوم. ۳. رئيس بزرگ. ۴. في الجيش: ردهای است نظامی معادل سروان. ۵. کسیکه کارهای سندیک را سر و سامان

می دهد. ع- نقیب الاشراف: سیدی است از آل بیت رسول (ص) که ریاست سادات خاندان پیامبر را بعهده دارد.

● **النَّقِیض**: ج آنقِز. ۱- الحفرة الصغيرة في ظهر بزة القمر. ۲- ما يُقَر من الحجر والخشب ونحوهما.

۱- سوراخ ویز پشت هسته خرما. ۲- سنگ و نخه تراشیده شده.

● **النَّقِیضَة**: ج نقاض. ۱- الغیب. ۲- الحصلة الدنينة. ۳- الوقفة في الناس، اغتياهم، ذكرهم بالشوء.

۱- غیب. کسبود. ۲- حصلت و خصوصیات بد. ۳- عیبجویی کردن از مردم.

● **النَّقِیض**: ۱- الخالف: «هو نقیضه». ۲- «نقیض کل شیء»: عکس. ۳- «النقيضان»: الامران المتناقضان.

۱- مخالف. ضد. ۲- نقیض کل شیء: ضد هر چیزی. ۳- النقيضان: دو امر مخالف یکدیگر. ضد یکدیگر. دو مطلب متناقض.

● **النَّقِیضَة**: شعر يُخالف به الشاعر الشاعر و يُبطل ما قاله. ج نقاض: «نقاض جرير و الفرزدق».

شعری است که شاعر بر ضد شاعر دیگر می سراید و گفته های او را مردود می داند. ج نقاض: «نقاض جرير و الفرزدق» که در تاریخ ادب عربی معروف است.

● **النَّقِیض**: ج آنقِز. ۱- شراب یُنقَع فيه الزبيب أو غيره ثم یُصلى و یُسَرَّب. ۲- كل ما یُنقَع فيه القمر.

۱- شرابی است که در آن کشمش را می خیسانند سپس تصفیه می کنند و سر می کشند. ۲- هر مایعی که خرما را در آن خیسانیده باشند.

● **النَّقِیق**: ۱- مص. نَق. ۲- صوت الضفادع و بعض الحيوانات الاخری.

۱- مص. نَق. ۲- صدای قورباغه و غیره.

● **النَّقَاج**: ۱- مص. نَجَح. ۲- الزَّواج. ۱- مص. نَجَح. ۲- ازدواج.

● **نَكَبَ**: یَنْكَبُ، نَكَبًا و نَكْبًا. ۱- الدهر أو غيره: أحابه یَنْكَبُ. ۲- الدهر أو غيره: روزگار او را دچار مشکلات نمود. روزگار او را گرفتار نمود.

● **النَّكْبَة**: ج نكبات. ۱- المرأة من نكَب. ۲- المصيبة.

۱- یکبار دچار مشکل شدن. ۲- مصیبت. گرفتاری.

● **نَكَتَ**: یَنْكُثُ، نَكَا. ۱- في كلامه: أتى بكنة فيه. ۲- الأرض یاصبه أو بعبا أو غيرها: حفرها به فأتى قفها.

۱- فی کلامو: در کلام خود نکته ها آورد. ۲- الأرض یا صعبه او بعبا یا بغیرهما: در حال فکر کردن با عضا یا انگشت بر

زمین کوبید.

● **نَكَتَ**: تَنْكُتُ. ۱- في قوله: جاء بالنكث. ۲- عليه: عابه.

۱- فی قوله: در سخنان خود نکته ها آورد. ۲- علیه: از او عیبجویی کرد.

● **النَّكْثَة**: ج نَكَت و نِكَات. ۱- الكلام اللطيف الذي يؤثر في النفس انشراحاً. ۲- النقطة السوداء في الشيء الأبيض و النقطة البيضاء في الشيء الأسود. ۳- المسألة الدقيقة التي يتوصل إليها بدقة نظر وإيمان فكر.

۱- سخنان ظریف و لطیف و بامزه که باعث خوشحالی و سرور می شود. ۲- لکه سیاه بر پارچه سفید. لکه سفید بر پارچه سیاه. ۳- مسأله دقیقی که با دقت نظر و فکر به حل آن می رسند.

● **نَكَتَ**: یَنْكُثُ و یَنْكَبُ. نَكَثًا. ۱- العهد أو البیع أو نحوهما: نقضه، نبذه، أفسده بعد إحكامه. ۲- الحبل أو الثوب: حلّه.

۱- العهد أو البیع أو نحوهما: پیمان را شکست، قرارداد را فروش را به هم زد. ۲- الحبل أو الثوب: طناب را باز کرد. لباس را شکافت.

● **نَكَحَ**: یَنْكَحُ و یَنْكُحُ. نَكَحًا و نَكْحًا. ۱- المرأة: تزوجها. ۲- المرأة: تزوجت.

۱- المرأة: او را با برنی گرفت. با او ازدواج کرد. ۲- المرأة: آن زن ازدواج کرد.

● **نَكَحَ**: یَنْكَحُ، نَكَدًا و نَكَدًا. ۱- العیش: اشتدَّ، صعب. ۲- اشتدَّ عیشُه و صعب.

۱- العیش: زندگی سخت و دشوار شد. ۲- زندگی او دچار سختی و دشواری شد.

● **نَكَحَ**: تَنْكُحُ. ۱- عیشُه: جملة شدیداً صعباً. ۲- ع: کدُر عیشُه و جملة شدیداً صعباً.

۱- عیشُه: زندگی او را دشوار نمود. ۲- ع: زندگی او را دچار سختی و دشواری نمود.

● **النَّكْحَة**: ۱- مص. نَكِد. ۲- الرکبة. ۳- ما یجمل الشئ. ۱- مص. نَكِد. ۲- الرکبة. ۳- آنچه که ناپسند شمرده شود.

● **النَّكْحَة**: «رجل نكح»: یجمل قلیل الحسیر. ج آنکاده، جج مناکیده.

رجل نكح: مرد خسیس. ج آنکاده، جج مناکیده.

● **نَكَحَ**: یَنْكَحُ، نَكَرًا و نَكَرًا و نَكَسَرًا و نَكَسَرًا. ۱- الشئ: جهله. ۲- ع: لم يعرفه.

۱- الشئ: آنچه را انکار کرد. ۲- ع: او را نشناخت. ۳- نَكَحَ: یَنْكَحُ، نَكَرًا. ۱- الامر: صعب و اشتد. ۲- الامر:

اشتبیه، استغلق، استهمج.

۱- الْأَمْرُ: أَنْ مَطْلَبِ سَخَتْ شَد. ۲- الْأَمْرُ: أَنْ مَطْلَبِ مَشْتَبِه شَد. مبهم شد.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. ۱- الشَّيْءُ: غَيْرُهُ أَوْ جَمْلُهُ بِمَعْنَى لَا يُعْرَفُ مَعْنَاهُ. ۲- أَوْ الشَّيْءُ: حَوْلَهُ إِلَى جَهْلٍ. ۳- الْأَسْمَاءُ: جَمْلَةُ نَكْرَةٍ. ۱- الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ رَا بِتَغْيِيرِ دَادِ طَوْرٍ كَمَا شَاخَتْهُ نَشُو. ۲- أَوْ الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ رَا بِه نَامَعْلُومِ تَغْيِيرِ دَاد. ۳- الْأَسْمَاءُ: أَنْ اسْمِ رَا نَكْرَهُ نَمُو.

تَكَرَّرَ: ج أَنْكَار. ۱- مَص. نَكْر. ۲- الدَّهَاءُ وَالْفُطْنَةُ وَالذَّكَاءُ. ۳- الْأَمْرُ الشَّدِيدُ التَّجِيبِ. ۴- الْمُنْكَرُ.

۱- مَص. نَكْر. ۲- زِيرَكِي، نِزْهَوَشِي. ۳- كَارِ زَشْت وَنَابَسْتَد. ۴- مُنْكَر.

تَكَرَّرَ: ۱- الدَّهَاءُ، الْفُطْنَةُ، الذَّكَاءُ. ۲- الْمُنْكَرُ. ۳- الْأَمْرُ الشَّدِيدُ التَّجِيبِ. ۴- الْمُنْكَرُ.

۱- زِيرَكِي، تِيزْهَوَشِي. ۲- مُنْكَر. ۳- مَعْصِيَّتْ، كَرَفَتَارِي. سَخْتِي. ۴- كَارِ نَابَسْتَد.

تَكَرَّرَ: الْفُتُوَانُ، الْجَمُودُ، الْإِنْكَارُ.

انكار كردن.

تَكَرَّرَ: ج نَكْرَات. ۱- إِنْكَارِ الشَّيْءِ. ۲- مَا أَوْ مِنْ لَا يُعْرَفُ: «هُوَ نَكْرَةٌ فِي الْقَوْمِ».

۱- انكار كردن. ۲- كَسِي يَا چيزی كه نامعلوم و نامشخص است «هُوَ نَكْرَةٌ فِي الْقَوْمِ» او در بین آنان ناشناخته است.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. نَكْسًا. ۱- الشَّيْءُ: قَلْبُهُ عَلَى رَأْسِهِ. ۲- رَأْسُهُ: طَأْطَأَ مِنْ ذَلَّ.

۱- الشَّيْءُ: چيزی را زيرورو كرد. ۲- رَأْسُهُ: سرش را پايين انداخت بخاطر خجالت كشيدن.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. الشَّيْءُ: قَلْبُهُ عَلَى رَأْسِهِ «نَكَسَتْ الدَّوْلَةُ الْإِعْلَامَ حَدَادًا».

الشَّيْءُ: چيزی را زير و رو كرد. پايين آورد. «نَكَسَتْ الدَّوْلَةُ الْإِعْلَامَ: دَوْلَتِ پَرچَمها را نيمه افراشته كرد.

تَكَرَّرَ: ۱- الْمَرِيضُ: عَاوَدَهُ الْمَرَضُ. ۲- ضَعْفٌ وَعَجْزٌ. ۳- عَنْ أَعْمَالِهِ: قَصُرٌ.

۱- الْمَرِيضُ: بار ديگر مريض و ناخوش شد. ۲- ناتوان شد. ۳- مِنْ أَعْمَالِهِ: از همگانش عقب ماند.

تَكَرَّرَ: عَوْدَةُ الْمَرَضِ بَعْدَ الشِّفَاءِ.

برگشت بيماری پس از بهبودی.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. نَكْسًا، الْبَرْزَ: أَخْرَجَ مَا فِيهَا مِنَ الطَّيْنِ.

الْبَرْزَ: چاه را لايروی كرد. تميز كرد. پاكَ كرد.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. نَكْسًا وَ نَكْسًا وَ نَكْسًا. ۱- عَلَى عَقِبِهِ: رَجَعَ عَمَّا كَانَ عَلَيْهِ. وَ يَكُونُ النُّكُوصُ عَنْ الْحَوِيْرِ خُصُوصًا. ۲- عَنْ الْأَمْرِ: كَفَّ عَنْهُ وَ أَحْجَمَ وَ امْتَنَعَ.

۱- عَلَى عَقِبِهِ: به عقب بازگشت. به قهقرا بازگشت. و اين مسأله على الخصوص بازگشت از خير و خوبی را گويند.

۲- عَنْ الْأَمْرِ: از آن مطلب امتناع كرد. روی گردان شد.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. نَكْلًا. به: صَنِعًا مَجْدُرَ غَيْرِهِ إِذَا رَأَاهُ.

بِه: بلايی به سر او آورد كه ديگران از او پرهيز كنند.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. ۱- به: أَصَابَهُ بِمَعْصِيَةٍ «نَكَلَ الْجِنُودُ بِالْأَسْرِ». ۲- به: عَاقِبَهُ وَ صَنِعَ بِهِ صَنِعًا مَجْدُرَ غَيْرِهِ إِذَا رَأَاهُ.

۱- به: به او بدی رساند «نَكَلَ الْجِنُودُ بِالْأَسْرِ» سربازان اسرا را آزار رساندند. ۲- به: او را مجازات كرد طوری كه ديگران از او فرار كردند. و روی گردان شدند.

تَكَرَّرَ: رَاحَةُ الْقَمِ.

بوی دهان.

تَكَرَّرَ: ۱- مَص. نَكْر. ۲- الْإِنْكَارُ. ۳- «أَمْرٌ نَكِيرٌ»: شَدِيدٌ صَمْبٌ.

۱- مَص. نَكْر. ۲- انكار. ۳- امر نكیر: كار سخت، دشوار.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. ۱- الْحَدِيثُ: وَ شَى بِهِ وَسَعَى لِلْإِفْسَادِ وَ الْقَتْلِ. ۲- الْحَدِيثُ: ظَهَرَ. ۳- الشَّيْءُ: اِنْتَشَرَتْ رَاحَتُهُ. ۴- بَيْنَ النَّاسِ: حُرَّشَ، أَغْرَى، أَفْسَدَ. هَذَا الْكَلَامُ: زَيْنُهُ بِالْكَذِبِ.

۱- الْحَدِيثُ: سخن چینی كرد. ۲- الْحَدِيثُ: سخن آشكار شد. ۳- الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ أَشْكَارَ شَد. ۴- بَيْنَ النَّاسِ: بَيْنَ مَرَدَمِ رَا به هم زد. هَذَا الْكَلَامُ: سخن را با دروغ آرامست.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. نَكْسًا. (ن م و). ۱- الشَّيْءُ: زَادَ وَ كَثُرَ «هَذَا النَّبَاتُ، فَمَا الْعَدَدُ». ۲- إِلَيْهِ الْحَدِيثُ: اسْتَدْنَاهُ إِلَيْهِ وَ رَفَعَهُ.

۱- الشَّيْءُ: أَنْجِيزَ زِيَادَ شَد. فَرْوَنِي يَافَتْ. «هَذَا النَّبَاتُ، نَمَا الْعَدَدُ» گياه رشد كرد. تعداد افزايش يافت. ۲- إِلَيْهِ الْحَدِيثُ: سخن را به او اسناد داد. به او نسبت داد.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. نَكْسًا. (ن م ي). ۱- الشَّيْءُ: زَادَ وَ كَثُرَ «هَذَا الْمَالُ». ۲- الْحَدِيثُ إِلَيْهِ: رَفَعَهُ وَ نَسَبَهُ. ۳- إِلَى جَدِّهِ: رَفَعَهُ إِلَيْهِ. نَسَبَهُ. ۴- جَدُّهُ أَوْ لَحْوُهُ: رَفَعَ إِلَيْهِ نَسَبَهُ «فَمَا قَسْرَعُ كَرِيمٌ».

۱- الشَّيْءُ: فَرْوَنِي يَافَتْ. «هَذَا الْمَالُ» مال و دارایی افزايش يافت. ۲- الْحَدِيثُ إِلَيْهِ: سخن را به او نسبت داد. ۳- إِلَى جَدِّهِ: او را به جدش نسبت داد. ۴- نَمَاهُ جَدُّهُ أَوْ لَحْوُهُ: او را فرزند جدش دانست.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ. نَكْسًا، الْبَرْزَ: أَخْرَجَ مَا فِيهَا مِنَ الطَّيْنِ.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. نَكْسًا، الْبَرْزَ: أَخْرَجَ مَا فِيهَا مِنَ الطَّيْنِ.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. نَكْسًا، الْبَرْزَ: أَخْرَجَ مَا فِيهَا مِنَ الطَّيْنِ.

تَكَرَّرَ: تَكَرَّرَ وَ تَكَرَّرَ. نَكْسًا، الْبَرْزَ: أَخْرَجَ مَا فِيهَا مِنَ الطَّيْنِ.

﴿نَفْسٌ: تَنْمِيَةٌ. (ن م ي) ١- الشَّيْءُ: جَعَلَهُ نَامِيًا. ٢- إِلَيْهِ الْمَحْدِثُ: رَفَعَهُ إِلَيْهِ وَأَسْنَدَهُ.

۱- الشیء: چیزی را زیاد کرد. ۲- الیه الحدیث: سخن را به او نسبت داد.

❖ **الفهم:** القتل الصَّار.

شپش کوچک.

❖ **النِّقَام:** الذي يتحدث مع القوم فيهم ويُفسد.

اسمخو، جیون.

❖ **الغُثُورُ:** حيوان من أخبث السباع وأجرتها منقط الجلد قطعاً سوداء وبهضاء، ج أَثَرٌ وَغُثُورٌ وَغُثُورَةٌ وَغُثْرٌ وَغُثَارٌ وَغُثْرٌ وَغُثَارٌ وَغُثْرَةٌ وَغُثَارَةٌ.

پلنگ، ج اَنَمْرٌ وَنُمُورٌ وَنُمُورَةٌ وَنُمُرٌ وَانَمَارٌ وَنَمْرٌ وَنِمَارٌ وَنِمَارَةٌ.
نمارة.

❖ التَّغْرِ: «التَّغْرِ» للحيوان.

پہلنگی۔

❖ الدُّخْمَسُ: حيوان قصير اليدين والرُّجُلَيْنِ، طويل الذَّنْبِ، يصيدُ الفأرَ والحَيَّاتِ، يَرْمِيهِمْ بِمُؤَسٍ.

حیوانی است به اندازه گربه دارای دست و پای کوتاه، دم بلند، موش و مار شکار می‌کند. چ نموس.

❖ **النقش:** ١- بقع صفار في الجلد تخالف لونه. ٢- خطوط
النقوش من نقش الثوب وغيره. ٣- أثر الشيء في غيره.

- ۱- کک و مک روی پوست، نقطه خال خالی روی پوست.
- ۲- خطوط نقش شده روی پارچه از رنگ خودش یا رنگ دیگر.
- ۳- نشانه و اثر لکه روی چیزی.

● المصنف: ج أفعال و فاعل. ١- الطريقة، المذهب: «مُط في الكتابة، أو العمل». ٢- الصنف و النوع من الشيء.

۱- راه و روش. مسلك. مكتب. «نمط في الكتابة او في العمل» شیوه‌ای در نگارش یا درکار. ۲- صنف. گونه‌ای از چیزی.

● نَقْلٌ: تَنْحِيلاً. ١- الكتاب: كتبه وحمّسه. ٢- الجلد: نقشه و
رَبّه.

- ۱- الكتاب: كتاب را تألیف کرد و به نیکویی نوشت.
- ۲- الجلد: پوست و آراست. روی پوست نقش و نگار کشید.

❖ **فَعِلْ**، **يُفَعِّلْ**، **فَعَّلَا**، **بِ** الياء؛ خذرت.

بِالْبُدِّ: دست خواب رفت. سنگین شد.
 ﴿الْفُتُلُ﴾: نوع من الحشرات لطيف الجسم خفيف الوزن
 حريص على جمع الغذاء يعيش تحت الارض في قريى يلاها
 ذخائر للشئاء، لا يضاهيه بقوة الشم غيره من الحيوان.

مورچه که دارای حس شامه بسیار قوی است.

❖ الفُعْلَة: واحدة «النَّمل» للحشرة، جِ نَمَالٍ. للذُّكْر والآنثى.

يكدانه مورچه. ج نمال، مذكر مؤنث يكسانست.

﴿مُحَمَّدٌ﴾. ١- الشيء: زخرفته، زينه. ٢- كتابه: كُتبه دقيفاً وقارب بن سلطوره.

۱- الشیء: چیزی آراست. روی آن نقش و نگار کشید.

۲- کتابه: بسیار با دقت نوشت سطرها را به هم نزدیک نوشت.

المهندس للبناء نموذجاً مصغراً».

نمونه چبزی، ج نمودجات و نماذج «صنع المهندس للبناء»
نمودجاً مصغراً، مهندس ماکت کوچک از ساختمان
درست کرد. این کلمه عرب «نمونه» فارسی است.

❖ النموذجي: ما أمكن اتخاذه نموذجاً أو مثلاً يُقتدى به: «مدرسة نموذجية، قرية نموذجية».

نمونه ای. مثالی. «مدرسه نمودجیه، قریه نمودجیه» مدرسه
نمونه، روستای نمونه.

❦ الفمير: الزاكي الطيب من الماء و من الحسب.

ہا کیزہ۔ گوارا۔ آبِ گوارا۔ حسب و نسب خالص و ناب۔

❖ الخَمِيقُ: «ثوبٌ مُخَيَّقٌ»: منقوش.

ثوبت نمیق: لباس پر نقش و نگار۔

❖ النَّمِيقَةُ: ج نَمَامٌ. ١- الوشاية، الافساد. ٢- الصوت الخفي، الحمس.

١- معاني

گوش دیگران حرف زدن.

فَقِيلَ: يَنْهَى. نَهَى. (ن ه ي) ١- عَنْ كَذَا: مَنْعَهُ. ٢- اللَّهُ عَنْ كَذَا: حَرَّمَهُ. ٣- إِلَيْهِ الْخَبَرُ: بَلَغَ.

۱- «عَنْ كَذَا» او را منع کرد. نهی کرد. ۲- «اللَّهُ عَنْ كَذَا» خداوند
آنچیز را بر او حرام کرد. ۳- «إِلَيْهِ الْخَيْرُ» خیر و خوبی به او رسید.

❖ **النهى: المقتل.**

عقل و شعر د.

❖ **الغُهاب: الكثير النُهب.**

چپاولگر۔ بھماگر۔

☀ الفُجَاهُ: من طُلُوع الفجر إلى غروب الشمس، أو من الصبح إلى المغرب، ج أَفْهُرٌ وَأَفْهُرٌ.

روز که شروع می شود از سپیده دم تا غروب. ج آنهر و نهر. **الفصل الثانی:** ۱- غایه کل شیء و آخره. ۲- أقصى ما یکن أن یبلغه الشیء.

پایان هر چیزی. ۲- غایت.

روزگار او را نیازمند کرد. ۳-۴ الهه: روزگار او را به
کوشش واداشت.

﴿ فَهَضَّ يَنْهَضُ. نَهَضًا وَنَهَضًا. ١- قام. ٢- عن مكانه: ارتفع عنه. ٣- إلى العدو: أسرع إليه بحمائه. ٤- للامر: قام. استعد. ﴾

۱- برخواست. ۲- غن مکانیه: از جا بلند شد. ۳- الی القلْب: بسوی دشمن شتاب گرفت. ۴- للآمر: آماده و مهیای کار شد.

٢- الطاقة: القوة. ٣- الارتضاع بعد المحطات. والتجبد والابتعاث بعد تأخر وركود: «النهضة العربية في القرن التاسع عشر».

۱- یکبار برخاستن. ۲- قدرت و توان. ۳- پیشرفت پس از قهقرا و رستاخیز پس از رکود و خمودی. «النهضة العربية فی القرن التاسع عشر» نهضت عربی در قرن نوزدهم.

فَنُفِقَ: يَنْفِقُ وَنَفَقٌ وَنَفَقًا وَنَفِيقًا وَ

الحمام: الأغصان حمر د.

فَهَكَذَا يَنْهَكُ نَهْكَاً وَنَهَاكاً. ١-: غلبه. ٢-: نَهْهُ الْمُسْلِمِ:
أَضْمَتِهِ وَتَقَصَّتْ لِحْمَهُ.

۱-۲: ہر او چہرہ شد. ۲- تہ الحُمی: تب اور اہیحال و مست نمود و او را لاغر و محال کرد.

١- شرب أول الشرب.
٢- شرب ودوى.

۱- اول آب نوشید. ۲- آب نوشید و سیوا اب شد.

• فَهُمْ يَنْهَوْنَ نَهْمًا كَثِيرًا كَلِمَةً.

بر بخوردی کرد. خیلی خورد.

فَتَمَّ فِتْمَ نَسَا وَنَمَامَ. ۱- في الاكل: شرب و افراط الشهوة فيه. ۲- في الشرب: زادت رغبته فيه.

۱- غي الأكل: پر خوری کرد. در خوردن زیاده روی کرد.

الفهم: ١- ص. نوم. ٢- الشَّرة في الاكل و إغراط الشهوة.

۱- مصلح نهی، پر خوری، زیاده روی در خوردن.

الفهم: ذوالنعم.

بر غور و شکم پرست.

● **النهيق:** ١- مص، تنهي. ٢- صوت الحمار.

١- مصنف نَهَق. ٢- عرعر الاغ.

الفن: هبوب الريح واضطراب البحر بشدة.

زش باد و متلاطم شدن دریا.

فَقُتِبَ: يَنْتُهِبُ وَ يَنْتَهَبُ. نَهَبًا: الْغَنِيمَةُ أَوْ الْأَمْوَالُ: أَخَذَهَا قَهْرًا.
الْغَنِيمَةُ أَوْ الْأَمْوَالُ: غَنِمْتُمْ رَأَى جِهَادٍ كَرِهَ بِهِ زُورٌ كَرِهْتُمْ.

❦ الفُتْهَبُ: ١- مص. نَهَب. ٢- وج نِساب و تَهْوَب: الفتنحة:
«رجع الجيش بالنُتَاب». ٣- كل ما انْتَهَب.

۱- مصر نهب. ۲- ج نهاب و نهب: غنیمت. ورجع الجیش
بالتباه: ارتش با غنیمت بازگشت. ۳- هر آنچه که چپاول
شده باشد.

۱- دزدی. حیاول. ۲- حمز: دزدیده شده. حیاول شده.
 ۳- الفحشاء: ج: نُهَب. ۱- التَّهَب، السرقة. ۲- الشيء المنهوب.

❖ فتخرج: يخرج. نهجاً: ١- الطريق؛ سلكه. ٢- الامر؛ أوضحه، أظهره.

۱- الطريق: آن راه را پیمود. ۲- الامر: آن مطلب را آشکار کرد، بیان نمود.

فَمَنْ هُوَ؟ يُخْبِرُ. نَهَجًا وَتُهْجًا. الطَّرِيقُ أَوِ الْأَمْرُ: وَضَح.

ج نُهَجَ وَنُهَجَاتٌ وَنُهُوجٌ. ١- م.س. نُهَجَ.

١- مصر، نَهْج، ٢- راه، اَصْعَر، أَشْكَار.

فَقَدْ يَنْهَدُ وَيَنْهَدُ. نُهْدًا. ١- التَّدْي: أَشْرَفُ، ارْتَضَعَ. ٢- بَدَأَ: أَشْرَفُ، ارْتَضَعَ، لَا تَفْعَمُ، كَتَبَ.

۱- اندی: پستان برجسته شد. ۲- المرأة: پستانهای زن برجسته شد.

● المَقَدِّمَةُ: ج. نُود. ١- الشَّوْءُ المَرْتَفَعُ. ٢- التَّوَدُّ.

۱۔ چیز پر چمکتہ، ۲۔ پستان،

فَقَالَ: تَهْتِكُ شَيْئاً. ١- السائل: زجره، طرده، صاح به «فأما
التمس فلا تفهم»، وأما السائل: فلا تفهم. ٢- التمس: جفء وأجاء.

۱- السائل: بر سر گدا فریاد زد. گدا را راند. «فاما الیتیم فلا یقهو» اما السائل: فلا تنه و ۲- النعم: نهی از حقیر که دند.

جوی آب نہر را حفر کرد.

١- مصر. ٢- آب كادار و جاري. ٣- مجاز و بيان و ديد.

في الذئبة: الفرصة، ج. فُرْج.

فَهَلْ يَنْهَشُ وَيَنْهَشُ نَهْشًا ١- ثَمَّ الْحَيْثُ أَوْ الْعَقَبُ:
سَمْتُهُ ٢- وَالدَّهْرُ أَوْ قَعُهُ فِي الْحَاجَةِ ٣- وَالدَّهْرُ حَتْلُهُ فِي

لَا تَهْجُرْ أَهْلَهُ أَوْ عَقْرَتَهُ: مَا يَكُونُ دِمَاؤُهُ دَانِيَةً زِدْ ۚ أَوْ الدَّمْعُ:

Journal of Management Education 36(7)

۱- مص ناب یَنُوبُ. ۲- نوی کار کردن. «جاءت الحارث نوبته» نوبت کار نگهبان فرا رسید. ۳- فرصت. ۴- در اصطلاح اطباء سکنه قلب یا سکنه مغزی.

❖ النُّوبَةُ: جماعت من السُّودان یسکنون بلاد النُّوبَةِ.

سیاهوستان شمال آفریقا در کشور نوب.

❖ النُّوبِيّ: واحد النُّوب.

یک سیاهوست اهل نوب.

❖ النُّوبِيّ: الملاح الذي يدير السفينة في البحر، ج نَوَابِيّ.

ملوان یا ناخدای کشتی. ج نَوَابِيّ.

❖ النُّوْحَةُ: ۱- المرأة من ناح. ۲- بالبكاء على الميت بمرافقة الصوت والحزن.

۱- یکبار نوحه سردادن. گریستن. ۲- گریه و زاری برای شخص مرده.

❖ نُوحٌ: تنویر. ۱- الشيء: أعضاء. ۲- الصبح: ظهر نوؤء.

۳- المصباح: أعضاء. ۴- له: جعل له نوراً. ۵- الشجر: خرج نوؤء.

۱- الشيء: روشن شد. ۲- الصبح: صبح روشن شد.

۳- المصباح: چراغ را روشن کرد. ۴- له: برای او روشنایی

درست کرد. ۵- الشجر: درخت خنجه کرد. گل کرد.

❖ النُّورُ: جماعت من الناس دأبهم التُّرحال من مكان إلى آخر، منتشرون في أصقاع مختلفة من العالم.

طایفه کولها.

❖ النُّورُ: ج أنوار. ۱- مص. نار بنور. ۲- الزُّهر الابيض.

۳- الزُّهر.

۱- مص نار یَنُورُ. ۲- شکوفه سفید. ۳- شکوفه گل.

❖ النُّورُ: ۱- النُّورُ، ج أنوار و یُزیران. ۲- قُوَّجات منطیبة تُعب على رؤية الاشياء، ج أنوار و یُزیران. ۳- «سبت النُّور»:

السبت الذي قبل أحد الفصح عند النصارى.

۱- روشنایی. ج أنوار و یزیران. ۲- تموجات مغناطیسی که باعث دیدن اجسام می شود. ج أنوار و یزیران. ۳- سبت النُّور:

روز شنبه که قبل از عید فصح قرار گرفته.

❖ النُّورُ: ج ۱- سیَّکة الحُرَّات. ۲- ما تُداس به أكداس الفصح من حَشَب كان أو حديد.

۱- گاوا آهن. ۲- خرمن کوب.

❖ النُّورِيّ: واحد النُّور.

یکفر کولی.

❖ نُوعٌ: تنويعاً، الشيء: جملة أنواعاً «نوع المأكولات».

الشيء: چیزی راگونگون و انواع و اقسام قرار داد. نُوع المأكولات.

❖ نُويّ: يَنوي. نَوَاةٌ وَ يَنِيَّةٌ وَ يَنِيَّةٌ. (ن و ي) الشيء: قصد، عزم عليه «نوي السفر».

الشيء: آهنگ و اراده چیزی کرد. «نوي السفر» قصد سفر کرد.

❖ نُويّ: يَنوي. يَنِيَّةٌ وَ نُويّ (ن و ي) المسافر: بعد.

المسافر: مسافر دور شد.

❖ النُّوْءُ: ج أنواء وَ لُؤآن وَ اللُّؤؤ. ۱- مص. ناء بنوء. ۲- المطر.

۱- مص ناء بنوء. ۲- باران.

❖ النُّوْءُ: ۱- مص. نُويّ. ۲- البند. ۳- جمع نواة للتمر. تذکر و تَوْنُث.

۱- مص نُويّ. ۲- دوری. ۳- ج نواة هسته خرما، مذکر مؤنث یکسانست.

❖ النُّوْءُ: ۱- مص. نُويّ. ۲- عجمة الثمر و نحوه، أي حَبّه أو بزره، ج نُويّ و نُوبات، جمع أنواء و بُويّ و نُويّ.

۱- مص نُويّ. ۲- هسته خرما. ج نُويّ و نُوبات. جمع أنواء و بُويّ و نُويّ.

❖ النُّوْءُ: ج ۱- الاضراس، و هي أربعة.

دندانهای آسیایی که ۴ تا است.

❖ النُّوْءُ: الشديد النُّور.

بسیار نورانی.

❖ نُورٌ:

ماه مه.

❖ النُّوْءُ: ۱- قنبلة ذات مادة محترقة تُجعل في قذح و يُستضاء بها ليلاً. ۲- سراج يوضع فيه زيت و يُغمس في الزيت قنبلة يُستضاء بها ليلاً.

۱- قنبلة چراغ موشی. ۲- چراغ موشی.

❖ النُّوْءُ: «نواصي الناس»: أشرافهم، أقطابهم.

نواصي الناس: بزرگان قوم. اشراف قوم.

❖ النُّوْءُ: ۱- مص. نال یَنُوء. ۲- العطاء. ۳- النصب.

۱- مص نال یَنُوء. ۲- بخشش. ۳- سهم. بهره. نصب.

❖ النُّوبُ: جماعت من السُّودان یسکنون بلاد النُّوبَةِ.

گروهی از سیاهوستان که در سرزمین نوب شمال آفریقا زندگی می کنند.

❖ النُّوبَةُ: ج نُوب. ۱- مص. ناب یَنوب. ۲- النُّوَابَةُ:

«جاءت الحارث نوبته». ۳- الفرصة. ۴- اشتداد المرض فجأة

عل عضو من أعضاء المريض أو عل عضة أعضاء: «نوبة قلبیه».

نوبة عصبیه.

❖ **النَّوْعُ:** الجنس، الصنف من كل شيء، ج أنواع.

جنس، صنف از هر چیزی، ج انواع.

❖ **نَوَافِيز:** شهر تشرین الثاني.

ماه تشرین دوم، نوامبر.

❖ **النَّوَلُ:** ج أنوال، ١- مص. نال ينول، ٢- خشبة المهانك

التي يُنَج عليها و يُنَف عليها الثوب وقت الشَّج، ٣- جمل

السفينة أو أجرة الركوب فيها.

١- مص نال ينول، ٢- دستگاه بافندگی، ٣- کرایه سوار شدن

بر کشتی.

❖ **نَوْمٌ:** نَوْمًا، ١- أرقد.

٢- او را خواباند.

❖ **النَّوْمُ:** ١- مص. نام، ٢- حالة راحة للجسم و العقل تبطل

عمل الحواس، الزقاد.

١- مص نام، ٢- خواب.

❖ **نَوْنٌ:** تنويناً، الكلمة: ألحق بها التنوين.

الكلمة: آخر كلمة تنوين نهاد.

❖ **نَوَهَ:** تنوّهًا، ١- يرفع ذكره و عظمه، ٢- به دعاه بصوت

مرتفع، ٣- باسحه، عظمه، ٤- بالحدیث أو نحوه: أشاد به و أظهره.

١- به: او را ستود، مدح کرد، ٢- او را با صدای بلند بانگ

زد، ٣- باسحه: نام او را صد زد، ٤- بالحدیث: سخن را بیان

کرد و آشکار نمود.

❖ **النَّيَّ:** اللحم الذي لم تحسه النار و لم ينضج.

گوشت خام نپخته.

❖ **النَّيَّابَةُ:** عمل النَّاب.

کار نماینده مجلس.

❖ **النَّيَّابِيُّ:** «المجلس النيابي»: المكان الذي يجتمع فيه نواب

الشعب و يُطْلَق على من يضمهم المجلس من نواب، «اجتمع

المجلس النيابي».

المجلس النيابي: مجلس شورا.

❖ **النَّيَّاطُ:** ج أنوطة و نَوَط، ١- مص. ناط ينوط، ٢- الفؤاد.

٣- جرق غليظ متَّحِل بالقلب فإذا قطع مات صاحبه، ٤- معلق

كل شيء.

١- مص ناط ينوط، ٢- قلب، ٣- سرخرگ قلب، ٤- آویز.

❖ **النَّيَّاقَةُ:** ج نَيَّات، ١- مص. نَوَى، ٢- القصد، ٣- عزم القلب

على أمر من الامور: «لَمَّا اِلْعَاهَالُ النَّيَّاتِ».

١- مص نَوَى، ٢- قصد، ٣- تصمیم بر انجام کاری «اتما

الاعمال بالنَّيَّات».

❖ **نَتَّجَ:** تنبيهاً، ١- أراحه.

٢- او را آسوده نمود.

❖ **النَّغْفُ:** الذئب، المني.

روشن درخشان، تابان.

❖ **النَّغْمُ:** ١- الحنبة المعترضة في عنق الشَّوْزَيْن المقروءين

للحراة، ج أنبار و نيزان، ٢- «نير الاستبداد»: شدته، ظلمه.

١- یوغ: ج أنبار و نيزان، ٢- نیر الاستبداد: یوغ ظلم و جور.

❖ **النَّغْمُ:** جرم صغیر في الفضاء يسقط أحياناً شهاباً نيراً إلى

الارض، ج نيازك.

شهاب آسمانی، ج نيازک.

❖ **نَيْسَمَان:** الشهر الرابع من شهور السنة، أتمامه ٣٠.

ماه آوریل، که ٣٠ روز است.

❖ **نَيْطَ:** ١- على الشيء: عُلِق عليه، ٢- به الشيء: وُصِل به.

١- علیه الشيء: چیزی بر آن آویخته شد، ٢- به الشيء:

چیزی بدان وصل شد.

❖ **نَيْفٌ:** تنيفاً، (ن و ف) الشيء على كذا: زاد

الشيء على كذا: افزایش یافت، فزونی یافت.

❖ **النَّيْفُ:** ١- الزيادة: «عشرة طَلَاب و نَيْف»، و لا تُسَمَّل

إلا بعد العقود من الأعداد، فلا يُقال: «سنة عشر طالِباً و نَيْف».

١- افزایش: «عشرة طلاب و نيف» ده دانش آموز و اندی و

این کلمه فقط پس از اعداد و علی الخصوص اعداد «عقود»

بکار می رود.

❖ **النَّيْلُ:** ١- نبات أزرق يُصْبَغ به، ٢- نبات ذو ساق صلبة و

شُعب دقاق و ورق صفار.

١- گیاهی است آبی رنگ برای رنگرزی، ٢- گیاهی است

دارای ساق سفت و سبتهای ریز و برگهای

کوچک.

❖ **النَّيْلُونُ:** مادةٌ تُصنع منها القِباب و نحوها، و تكون أحياناً

رقیقة ناعمة كالحرير، و أحياناً كسفة.

نایلون، که لباس و غیره را از آن می سازند که گاهی پارچه

نایلونی بسیار نازک و نرم و گاهی کلفت و زُخت است.

الهاء

● الحرف السادس والعشرون من حروف المعجم، وهي في حساب الجُمَّل عبارة عن خمسة (٥)، وهي على عِدَّة أوجه: ١- ضمير للغائب، وتُستعمل في موضع النصب مع الفعل، نحو: «رأيتُه»، وفي موضع الجر مع الاسم، نحو: «كتابُه». ٢- حرف للنية؟ وهي «الهاء» في [٢٤].

بیست و ششمین حرف از حروف هجایی در حساب
ابجدی معادل ۵ است. بر دو نوع است: ۱- ضمیر غائب
است، گاهی منصوب با فعل: رأیتُه. و رأیتُه با اسم:
کتابتُه. ۲- حرف غایب است و آن «هایی» است که به ضمیر
(اِنا) متصل می‌شود.

ها: تأتي على ثلاثة أوجه: ١- اسم فعل بمعنى «خذ»، نحو: «ها المال»، أي خذه. ويجوز مدّ ألفها «هاء»، وتُستعملان «كاف» الخطاب، نحو: «هاك الكتاب»، أو بدونها. ٢- ضمير للمؤنث الغائب، وتُستعمل في موضع الضمب مع الفعل، نحو: «أيتها»، وفي موضع المجرع مع الاسم، نحو: «كتابتها». فالهاء ضمير. والالف هي علامة التانيث. ٣- للتثنية، وتدخل على أربعة، منها: (أ) الإشارة غير المختصة بالبعد، نحو: «هذا» (ب) ضمير الزم، نحو: «ها أنتم أولاد» (ج) «أنتي» في النداء، نحو: «ها أنتي» (د) «أنتي» في النداء، نحو: «ها أنتي».

سه نوع است ۱- اسم فعل به معنی «خُذ» بگیر. مانند «هَالِ الْمَال» پول را بگیر، و گاهی الف آن مَ می‌شود «هَاء» گاهی با «کاف» خطاب بکار می‌رود مانند «هاکِ الْکِتَاب» یا بدون آن بکار می‌رود. ۲- ضمیر مؤنث غایب. گاهی منصوب همراه با فعل مانند «رَأَيْتُهَا» و گاهی مجرور است یا اسم مانند «کِتَابُهَا». «ه» ضمیر است و «الف» علامت تأنیت است. ۳- حرف تنبیه است و به سه شکل بکار می‌رود: الف: اشاره به نزدیک مانند: «هَذَا». ب: ضمیر رفع مانند «هَآنْتُمْ اَوْلَاد» ج: همراه با «ای» در نداء: مانند: «وَاِیَّهَا الرَّجُلُ الْمَعْلُومُ غِیْرَه».

❖ الهائج: ١- ف. ٢- الفورة، النضب: «هاجر هائجة».

۱- فا. ۲- جوشش. خشم و غضب [هاج هانجه] خشمگین
شیر.

❖ الهائل: ١- فا. ٢- الخفيف. ٣- ما عظم عليك من الامور.
٤- «قَوْلُ هَائِلٍ»: شديد.

۱- فا. ۲- هولناک. ۳- کارهای بزرگ. ۴- مول هائل: کار و حشتناک و هولناک.

❦ الهائم: ج هُم وَهَيَام. ١- فا. ٢- المتحرر.

۱- فا. ۲- سرگر دان.

هَاب: يَاب. هَيَا وَهَيْتَ وَمَهَابَةٌ. «هي ب» ١-؛ خافه و
حذره. ٢-؛ أحلّه، عظّمه، أحترمه.

۱-۶: از او ترسید. ۲-۶: او را بزرگداشت. او را گرمی داشت.

﴿ هَاتِ: اسم فعل للأمر بمعنى «أعطني»: «هَاتِ الْكِتَابَ». و
نصرف: «هَاتِ، هَاتِي، هَاتُوا، هَاتِينَ».

اسم فعل امر به معنی بیاور. «هَاتِ الْكِتَابَ» اینچنین صرف
می‌شود: هَاتِ، هَاتِیْاً، هَاتُوا، هَاتِیْنَ.

● **ہاقر: مُہاترۃ**، (ہت ر) ء: سائبہ بالقبح و الباطل من القول.
: او را دشنام داد.

● الهاتِف: ١- فا. ٢- الصوت الذي يُسمَع ولا يُرى صاحبه.
آلة تنقل الكلام أو الاصوات الى بعيد، وتُعرف بـ «التليفون».

۱. فا. ۲. کسیکه صدایش شنیده می شود و خودش دیده نمی شود. به این جهت به تلفون هانف گفته می شود.

«هاج: نهيج، فيجاً و فيجاً و هيجاً و هيجاناً. (ه ي ج).
 (١- الشيء: ثار و تحرك «هاج الغضب». ٢- البحر: اضطرب و

فخرٌ. ٣- اضطرب وتحرّك من محقه. ٤- أو الشيء، أو به: آثاره وبعثه.

۱- الشیء: چیزی طوفانی شد. مضطرب شد. به هیجان آمد. «هاج الغضب» ۲- البحر: دریا طوفانی شد، متلاطم

«هو يَمْشِي علَى هامش المجتمع» او دور از مردم زندگی می‌کند، از مردم کنار است.

❖ الهابع: ۱- فا. ۲- «طُرِفَ هابع»: سیال.

۱- فا. ۲- طرف هابع: چشم گریان.

❖ الهابعه: ج هواع. ۱- م. الهامع. ۲- «دموعُ هواع»: سیالة.

۱- م. الهامع. ۲- دموع هواع: اشکهای ریزان و سیال.

❖ هان: هَوْنٌ، هَوْنًا وَ هَوَانًا وَ هَمَانَةً. (هون) ۱- ذُلٌّ وَ حَقَرٌ.

۲- ضعف و سکن.

۱- خوار و ذلیل شد. ۲- ناتوان شد. ببحرکت شد.

❖ هاق: هَاقًا، هَاقًا وَ هَاقًا. (هرد) ۱- هُ: صالحة، وادعه. ۲- هُ: في القن: ساحله فيه.

۱- هُ: با او صلح کرد، با او خداحافظی کرد. ۲- هُ: في التسمي: درباره نوح آن سهل انگاری کرد.

❖ الهاق: ر. الهاؤن.

❖ الهاقن: ج قواوين. ۱- وعاء من نحاس أو غيره يُدَقُّ فيه الدِّواءُ و نحوه. ۲- «مدفعُ الهاقن»: مدفع مخصوص للقذف ذي الأغصاء الممدود.

۱- هاقن. ۲- مدفع هاون: خمپاره.

❖ الهاوي: ج هَوَاة. ۱- فا. ۲- من يميل به ذوقه الى فن جميل أو غيره «هاوي لوحات زينة، هاوي طوابع البريد». ۳- من ينصرف الى فن من الفنون الجميلة أو الى نوع من أنواع الرياضة أو نحوها من غير أن يَحْتَرِفَهُ: «عارفٌ هاوٍ، لاعبٌ هاوٍ».

۱- فا. ۲- دارای هوس و هوس، تمایل، گرایش «هاوي لوحات زینتی، هاوي طوابع البرید»، دوستدار تابلوی رنگ روغن، دوستدار تمبرهای پستی. ۳- کسیکه هواخواه هنرهای زیبات.

❖ الهاوية: ۱- م. الهاوي. ۲- الام التي قعدت ولدها. ۳- الجوة.

۱- م. الهاوي. ۲- مادری که بچه‌اش مرده. ۳- جوی. آسمان فضا.

❖ هَبَّ: هَبَّ، هُبُّاً وَ هَبَّاً وَ هَبًّا. ۱- ب الريح: ثارت. ۲- من النوم: استيقظ.

۱- ب الريح: باد وزید. ۲- من النوم: از خواب برخاست.

❖ هَبَّ: هَبَّ، هُبُّاً وَ هُبًّا وَ هَبًّا وَ هَبًّا. «هَبَّ بعل»: طفق، قام، شرع.

هَبَّ بعل: شروع به کار کرد.

❖ هَبَّ: الامر من فعل «وَهَبَّ»، بمعنى «أعطى»، ينصب

مفعولين، نحو: «هَبَّنِي فُطِلْتُ كَذَا». و لا يُقال «هَبَّ أَنِي».

فعل امر از «وَهَبَّ». فرض کن، که دو مفعول را نصب می‌دهد. «هَبَّنِي فُطِلْتُ كَذَا» و گفته نمی‌شود «هَبَّ أَنِي».

❖ الهباج: ج أهباء وَ أهبيّة. ۱- النبار. ۲- التراب الدقيق في الهواء لا يُرى إلا في ضوء الشمس.

۱- گرد و غبار بسیار ریز که در نور خورشید دیده می‌شود.

❖ الهبيالة: فقد القمل و التَّيْمَن.

دیوانگی. بی‌خردی. عدم تشخیص.

❖ الهبيّة: ۱- مص. هَبَّ يَهَبُّ. ۲- المرأة من هَبَّ. ۳- الحقيبة من الدهر.

۱- مصص هَبَّ يَهَبُّ. ۲- یکبار وزیدن باد. ۳- مدتی از روزگار.

❖ الهبيّة: (و هب) ج هبيات. ۱- مص. وهب و وهب. ۲-

التطية التي تُطَيُّ بلا عوض. ۳- إعطاء الشيء بلا عوض.

۱- مص و هَبَّ وَ وَهَب. ۲- بخشش بلا عوض. ۳- بخشیدن بلا عوض.

❖ الهبّ: ۱- اللُّحْمُ. ۲- قطع لحم لا عظم فيها.

۱- گوشت. ۲- گوشت فلّه بدون استخوان.

❖ الهبّة: واحدة «المبرّ» اللحم.

یک تکه گوشت.

❖ هَبَّيْن: هَبَّيْن وَ هَبَّيْن. هَبَّيْنًا. ۱- المال: جمعه. ۲- أوجعه بالضرب.

۱- المال: پول را جمع کرد. ۲- هُ: او را با زدن آزار داد. بدرد آورد.

❖ هَبَّط: هَبَّطٌ، هَبَّطًا. ۱- البلدة: دخله. ۲- القوادي: نزله.

۳- غن الشيء أو من غنّه: قصه عبا كان عليه.

۱- البلدة: وارد شهری شد. ۲- القوادي: به درّه سرازیر شد.

۳- ثمن الشيء أو من ثمنه: نرخی آن چیز را کاست.

❖ هَبَّط: هَبَّطٌ وَ هَبَّطٌ، هَبَّطًا. ۱- من الجبل: نزل. ۲- من موضع إلى آخر: انتقل. ۳- القن: نقص.

۱- من الجبل: از کوه پایین آمد. ۲- من موضع إلى آخر: از جایی به جای دیگر نقل مکان کرد. ۳- القن: نرخ کاسته شد.

❖ الهبطة: ۱- المرأة من هَبَّط. ۲- ما انخفض و سهل من الارض، الوخدة.

۱- یکبار فرود آمدن. ۲- زمین پست و هموار.

❖ هَبَّل: هَبَّلٌ، هَبَّلًا. فقد التميز و التفكير الرصين.

عدم تشخیص درست.

❖ هَبَّ: هَبَّ، هَبًّا. هَبًّا، هُ: خط مرتبه في الاحرام.

هُ: او را سرزنش کرد.

❖ **الهُتَاف:** ١- مص. هَتَفَ. ٢- الصوت العالي.

١- مص هَتَفَ. ٢- صدای بلند. بانگ.

❖ **هَتَفَ:** هَتَفَ. هَتَافاً. ١- صاح به. ٢- أو به: مدحه «هتف القوم بحياة البطل».

١- یو: او را بانگ زد. ٢- أو یو: او را ستود. «هتف القوم بحياة البطل» مردم برای قهرمان خود شعار دادند.

❖ **هَتَفَ:** هَتَفَ. هَتَافاً. ١- الشَّرُّ أو نَحْوُه: جذبه فسطمه من موضع. ٢- التَّوْبُ: شَقَّ طَولاً. ٣- اللَّهُ سَتَرَهُ: فضحه.

١- الشَّرُّ أو نَحْوُه: پرده را درید، پاره کرد. ٢- عِرْضَةُ: آبروی او را برد. پرده دری کرد. ٣- الشَّرُّ: پرده را کشید و از جایش کند. ٢- التَّوْبُ: پارچه را به طول بُرید. ٥- اللَّهُ سَتَرَهُ: آبروی او را بُرد.

❖ **هَتَفَ:** هَتَفَ. هَتَافاً. ١- تَبَّ السَّاءُ: انصب مطرها. ٢- الدَّمْعُ: سَالَ و جَرى قطرة قطرة.

١- تَبَّ السَّاءُ: باران بارید. ٢- الدَّمْعُ: اشک قطره قطره جاری شد.

❖ **هَجَا:** هَجُوَ. هَجَافاً و هَجَاءً و هَجَاءً. (ه ج و) ء: عابه و شتمه.

ء: او را هجو کرد. او را دشنام داد.

❖ **هَجَى:** هَجَى. هَجَافاً. (ه ج و) ء: الكتاب: علّمه إياه.

ء: الكتاب: کتاب را به او آموخت.

❖ **الْهَجَاءُ:** الكثير المُجَنُّ.

بسیار هجو کننده.

❖ **الْهَجَاءُ:** ١- مص. هَجَا و هَاجَى. ٢- غرض من أغراض الشَّرِّ الفَنَائِي يقوم على نقد لاذع يبلغ حدّ الشتائم أحياناً، أو على هزء ساخر شديد الإيلاق. ٣- «حروف الهجاء»: هـى حروف الابدیة من «الالف» إلى «الياء».

١- مص هَجَا و هَاجَى. ٢- نوص از شعر غنایی است که مبتنی بر نقد است که به حدّ دشنام تلخ و آزار دهنده می‌رسد. ٣- حروف هجاء: عبارتند از حروف ابجد از الف تا یاء.

❖ **الْهَجَانُ:** راكب المَیْمَنِ، ج هَجَانَةٌ.

کسیکه بر اسب فرومایه سوار است. ج هَجَانَةٌ.

❖ **الْهَجَانُ:** ١- من كل شيء: الخالص، الحیاء. ٢- «رجل هجاء»: کریم حسیب. ٣- «امرأة هجاء»: کریمه حسیه.

١- من كل شيء: برگزیده. خالص و ناب. ٢- «رجل هجاء»: مرد اصل و نسب دار. ٣- «امرأة هجاء»: زن دارای اصل و نسب خوب. مذکور و مؤنث یکسانست.

❖ **هَجَعُ:** هَجَعُ. هَجُوعاً. ١- نام لیل. ٢- صَلَّ لیل. ٣- تَوَمَّ.

١- شب خوابید. ٢- شب به نماز ایستاد. ٣- او را خواب کرد.

❖ **هَجَرَ:** هَجَرَ. هَجْرًا و هِجْرَانًا. ١- ء: صرعه، قطع، مال عنه «هجر الحبيب حبیبه». ٢- زوجة: اعتزل عنها من غیر أن یطلقها.

١- او را ترک کرد. «هَجَرَ الحبيب حبیبه» عاشق معشوق را ترک کرد. ٢- زوجة: زن را ترک گفت بدون اینکه او را طلاق دهد.

❖ **هَجَرَ:** هَجَرَ. ١- سار في المَهاجرة. ٢- اللّهُ: اشتد حره. ١- در نیمروز تابستان حرکت کردند. ٢- هوای روز گرمتر شد.

❖ **الْهَجْر:** ١- مص. هَجَرَ. ٢- اعتزال الرجل عن زوجته من غیر أن یطلقها.

١- مص هَجَرَ. ٢- ترک کردن زن بدون طلاق دادن.

❖ **الْهَجْرَانُ:** ١- مص. هَجَرَ. ٢- الصُّرْم، القطع.

١- مص هَجَرَ. ٢- ترک کردن. قطع رابطه. بُریدن.

❖ **الْهَجْرَةُ:** ١- النوع من هَجَرَ. ٢- الخروج من أرض إلى أرض أخرى: «هجرة النبی» من «مكة» إلى «يثرب»، هجرة البنائین و السورین إلى امیرکاه.

١- نوع جدا شدن. ٢- کوچ کردن. «هجرة النبی» من مكة الى یثرب.

❖ **هَجَسَ:** هَجَسَ و هَجَسَ. هَجَساً. الشيء في صدره: خطر بباله.

الشيء في صدره: آن چیز به ذهنش خطور کرد.

❖ **هَجَعُ:** هَجَعُ. هَجُوعاً و هِجْوعاً. ١- نام. ٢- نام لیل.

١- خوابید. ٢- شب خوابید.

❖ **الْهَجْعَةُ:** ١- المرأة من هَجَعُ. ٢- الأذنة الخفيفة في أوّل اللیل. ١- یکبار خوابیدن. ٢- خواب سبک اول شب.

❖ **هَجَمَ:** هَجَمَ. هَجْمًا. ١- عليه: وصل إليه بقنة على غفلة منه. ٢- المَهِيشُ: زحف على العدو و انقض عليه. ٣- عليه: دخل عليه بغیر إذن. ٤- البرء أو الشفاء: أسرع دخوله.

١- عليه: بر او یورش برد. ٢- المَهِيشُ: ارتش به پیش تاخت بر علیه دشمن. ٢- عليه: بدون اجازه بر او وارد شد. ٤- البرء أو الشفاء: سرما و زمستان زود فرا رسید.

❖ **الْهَجْمَةُ:** ١- المرأة من هَجَمَ. ٢- «جمعة الفصح» عند بعض النصارى: طقوس و رموز تتخلّل صلاة عيد الفصح، و تجری أمام باب الكنيسة.

١- یکبار یورش بردن. ٢- «جمعة الفصح»: رمز و رازی به

هنگام عید فصیح نزد نصاری در مقابل کلیسا انجام می‌شود.

● هَجَنَ: هَجْنٌ، هَجْنَةٌ وَ هَجَانَةٌ وَ هَجُونَةٌ. ۱- کان هَجِنًا. ۲- الکلام: کان فيه عیب.

۱- معیوب شد. زشت شد. ۲- الکلام: گفتار معیوب بود.

● هَجَنَ: هَجْنٌ، هَجْنَةٌ. ۱- جمله هَجِنًا. ۲- الامر: قبحه و عابه.

۱- فرومایه‌اش کرد. ۲- الامر: مطلب را تقیب کرد.

● الهَجْنَةُ: ج هَجْنٌ. ۱- مص. هَجْنٌ. ۲- فی الکلام: ما يُحَاب.

۱- مص. هَجْنٌ. ۲- فی الکلام: کلام زشت و ناپسند.

● الهَجُود: المصلّ لئلاّ ج هُجُودٌ وَ هُجْدٌ.

نماز شب خوان. ج هُجُودٌ وَ هُجْدٌ.

● الهَجُوم: الشّرع المُجموع: «یطلّ هجوم على الموت».

بسرعت یورش برنده. «یطلّ هجوم على الموت» قهرمان نترس، از مرگ هراسی ندارد.

● الهُجُوم: ۱- مص. هَجْمٌ. ۲- انقضاء الجيش على العدو بفتة على غفلة منه.

۱- مص. هَجْمٌ. ۲- یورش ناگهانی ارتش بر علیه دشمن.

● الهَجِيزُ: ج هَجْرٌ. ۱- نصف النهار في الحرّ الشديد عند زوال الشمس إلى التضر. ۲- شدّة الحرّ: ۳- المرقوك.

۱- ظهر تابستان. ۲- شدت گرما. ۳- رها شده. ترک شده.

● الهَجِيزَةُ: ۱- نصف النهار في الحرّ الشديد عند زوال الشمس إلى التضر. ۲- شدّة الحرّ.

۱- ظهر تابستان. ۲- شدت گرما.

● الهَجِين: ج هَجْنٌ وَ هَجْنَاءٌ وَ هَجْنَانٌ وَ هَجَانَةٌ وَ هَجَانَةٌ.

م هَجِينَةٌ. ج هَجْنٌ وَ هَجَانٌ وَ هَجَانٌ. ۱- اللثیم. ۲- الذي أبوه عربيّ و أمّه غير عربيّة. ۳- وج هَجْنٌ وَ هَوَاجِنٌ: من الحسل:

الذي ولدته برذونة (ر. البرذون) من حصان عربيّ.

۱- خسوار و پست. فرومایه. ۲- کسیکه پدرش عرب و مادرش غیرعرب. ۳- هَجْنٌ وَ هَوَاجِنٌ من الغیل: اسبی که پدرش عربی مادرش غیرعربی است. (ر. البرذون).

● هَدَنَ: هَدْنٌ، هَدَاً وَ هُدُوداً. ۱- البناء: هدمه بشدّة. ۲- تَهْدئة المصيبة: أخفّته. ۳- الامر: أو هَدْرَ كُنْه: بلغ منه و كسره.

۱- البناء: شدت ساختمان را ویران کرد. ۲- تَهْدئة المصيبة: حادثه ناگوار او را ناآنان ساخت. ۳- الامر، أو هَدْرَ كُنْه: آن

مطلب و مشکل کمر او را شکست.

● هَدَاً: هَدْنٌ، هَدَاً وَ هُدُوداً. ۱- أو الشّيء: سكن «هدا الصوت». ۲- بالمكان أو فيه: أقام.

۱- الشیء: آنجیز آرام گرفت. «هدا الصوت» صدا کم شد.

۲- بالمكان أو فيه: در آنجا اقامت کرد.

● هَدَنَ: هَدْنٌ، هَدَنٌ وَ هَدْنٌ وَ هَدْنَةٌ. (هد ي).

۱- أرشده «هداه إلى الخير والصواب». ۲- الطريق أو إليه أو له: يَهْدُهُ له و دَلَّهُ عليه. ۳- الله إلى الإيمان أوله: أرشده إليه.

۱- او را راهنمای کرد. «هداه إلى الخير والصواب» او را به

خیر و خوبی راهنمای کرد. ۲- الطريق أو إليه أوله: راه را برای او توضیح داد و او را به آن راه راهنمای کرد. ۳- الله إلى الإيمان أوله: خداوند او را به ایمان راهنمای کرد.

● هَدَنَ: هَدْنٌ، هَدَاً (هد ي). ۱- المروس إلى زوجها: رَفَّها إليه. أهداها. ۲- تَقَدَّمَهُ «هدى الفرس الخليل».

۱- المروس إلى زوجها: عروس را به خانه شوهر فرستاد.

۲- فَلَاحٌ جَلُو افْتَادٍ: پیش ناخت. «هدى الفرس الخليل» اسب پیش ناخت.

● هَدَاً: تَهْدِيَةً. جمله هَدَاً «هَدَارُوعَه».

۱- او را آرام نمود. هَدَاً «رُوعَه» ترس او را برطرف کرد. آرام کرد.

● الهَدْنِي: ۱- مص. هَدْنٌ. ۲- الرّشاد: «هو على طريق الهدى». يُوْنْتُ و يَذْكُرُ

۱- مص. هَدْنٌ. ۲- راهنمای. «هو على طريق الهدى» او در راه هدایت است. مذکر مؤنث یکسانست.

● الهَدَاي: فَعَالٌ لِلْمِبالغة: «رعدٌ هَدَارٌ، نهرٌ هَدَارٌ». صيغة مبالغة است، هر سر و صدا. «رعد هَدَارٌ، نهر هَدَارَه»

رعد و برق پر سر و صدا و رودخانه پر سر و صدا.

● الهَدْبُ: ج أَهْدَابٌ. ۱- شَر أَشْطَارِ الْعَيْنِ. ۲- من الثوب: طَرَفُهُ الذي لم يُنْسَج.

۱- مؤه چشم. ۲- من الثوب: کناره پارچه که ریش ریش است بافته نشده است.

● الهَدَّةُ: ۱- المرأة من هَدَنَ. ۲- صوت شديد يُسْمَع عند سقوط حائط أو نحوهِ.

۱- یکبار ویران کردن. تکان دادن. ۲- صدای ریزش دیوار و غیره.

● هَدَدٌ: تَهْدِيدٌ. هُوَ تَوَعُّدٌ وَ أَذْهَرُ بِالْعُقُوبَةِ. او را ترسانند. تهدیدش کرد.

● هَدَنَ: يَهْدُو، هَدْرًا وَ هَدْرًا وَ هَدِيرًا. ۱- الجَمَلُ أو الحَمَامُ: رَدُّ صَوْتِهِ في حَنْجَرَةٍ. ۲- الرُّعْدُ: صَوْتُ.

۱- الجمل أو الحمام: شتر صدا کرد. کیوتر بغیر کرد. ۲- الرعد: رعد و برق صدا کرد.

● هَدَنَ: يَهْدُرُ وَ يَهْدُرُ. هَدْرًا وَ هَدْرًا: الدَّمُ أو غَيْرُهُ: أَطْلَع. الدَّمُ أو غَيْرُهُ: خُونٌ وَ غَيْرُهُ را بهدر داد. خونریزی کرد.

❖ **الهدوء:** ١- مص. هَذَر. ٢- الباطل، الساقط: «ذهب دمه هَذَرًا وَهَذَرًا».

١- مص. هَذَر. ٢- ساقط. باطل. بى ارزش. «ذهب دمه هَذَرًا، ذهب مائة هَذَرًا» مائش به هدر رفت، خوش به هدر رفت.
❖ **هَذَفَ:** يَهْذِفُ، هَذْفًا. إلى الأمر: رمى إليه، جعله هَذْفًا له «هدف إلى الجبهة».

إلى الأمر: بطرف چیزی سرعت گرفت. بسوی او شتافت.
«هدف الى المجده بسوی بزرگی شتافت».

❖ **الهدَف:** ج أهداف. ١- القرض الذى يرمى إليه: «أصاب الهدف». ٢- الإصابة، العلامة: سجل اللاعب هدفًا لفرقه».

١- غرض. قصد. «أصاب الهدف» به هدف و مقصد رسید.
٢- علامت نشانه. «سجل اللاعب هدفًا لفرقه» ورزشکار برای تیم خود امتیازی کسب کرد. گل زد
❖ **هَذَمَ:** يَهْذِمُ، هَذْمًا. ١- البتة: نقضه، هَذَمَ. أسقطه. ٢- كسر ظهره.

١- البتة: ساختمان را خراب کرد. ویران کرد. ٢- كمر او را شکست.

❖ **هَذَمَ:** يَهْذِمُ، هَذْمًا. البتة: بالغ في هُذْمِهِ.
البتة: در ویرانی خانه زیاده روی کرد.
❖ **التهذمة:** التوب البالى، ج هُذُوم.
لباس فرسوده. کهنه. ج هُذُوم.

❖ **التهذفة:** وقف القتال بين المتحاربين مع استمرار حالة الحرب بينهم، ج هُذُن.
آتش بس نا ادا مه حالت جنگ بین آنان. ج هُذُن.

❖ **هَذَفَهُ:** هَذَفَهُ. ١- الولد: حوَّكه لسان. ٢- الطائر: رَدَّه صوته.

١- الولد: کودک را تکان داد تا بخوابد. ٢- الطائر: پرندۀ آواز خواند.
❖ **التهذُّد:** طائر ذو خطوط و ألوان كثيرة، ج هَذَاجِد و هَذَاجِد.

هُذَّجِد. شانه بسر. مرغ سلیمان.
❖ **الهُذِي:** ١- مص. هَذَى. ٢- الطريقة، الشيرة: «سار على هَذِيه، ما أحسن هَذِيه».

١- مص. هَذَى. ٢- شیوه. راه و روش. «سار علی هَذِیه، ما احسن هَذِیه» شیوه کار او را انجام داد. چه نیکو راهی.

❖ **التهذبة:** ما يقدَّم إلى صديق أو حبيب تعلقًا وإكرامًا، ج هَذَايا وَهَذَاي وَهَذَاي.

هَذِيه. ج هَذَايا وَهَذَاي وَهَذَاي.

❖ **الهدمين:** ١- مص. هَذَر. ٢- تردد صوت الجمل أو الحسام في حجرته.

١- مص. هَذَر. يَهْذِرُ. ٢- بغبغو کبیوتر. پیچاندن شتر صدایش را در کلو.

❖ **الهديل:** ١- صوت الحمام. ٢- فرخ الحمام. ٣- ذكر الحمام الوحش.

١- بغبغوی کبیوتر. ٢- جوجه کبیوتر. ٣- کبیوتر نر وحشی.
❖ **هَذَى:** يَهْذِي، هَذَا وَهَذَايا. (ه ذ ي) تكلم بغير مقول لمرضى أو غيره.

هَذَايا گفت.
❖ **هَذَا:** ر. ذا.

❖ **الهداه:** درجأ هَذَا. كثير الهديان.
مرد بسیار هَذَايا گو.
❖ **الهدان:** و. الهدون.

❖ **هَذَبَ:** يَهْذِبُ، هَذَا. ١- طهر أخلاقه وكلامه وتصرفاته عما يحبه. ٢- الشعر: خلَّصه عما يحبه.

١- او را پرورش داد. ٢- الشعر: شعر را اصلاح کرد. تنقیح کرد.

❖ **هَذَى:** يَهْذِي وَهَذِي. هَذَرًا وَهَذَرًا وَهَذَايا. في كلامه: خلط و تكلّم بما لا ينهني.

هَذَايا گفت.
❖ **هَذَى:** يَهْذِي، هَذَرًا. الكلام: كثر فيه الخطأ والباطل.

الكلام: كلام بیهوده شد.
❖ **الهدن:** ١- مص. هَذَر وَهَذَر. ٢- سقط الكلام. ٣- الكشير الردى.

١- مص. هَذَر وَهَذَر. ٢- کلام بیهوده. ٣- بسیار ناهسند.
❖ **الهدون:** رجل هَذِر: يخلط في كلامه ويتكلم بما لا ينهني.

رجل هَذِر: مرد هَذَايا گو.
❖ **الهديان:** ١- مص. هَذَى. ٢- التكلم بغير مقول لمرضى أو غيره.

١- مص. هَذَى. ٢- هَذَايا گفتن.
❖ **الهدى:** القبط، الشؤن، ج هِرْز، م هِرْز ج هِرْز. ويقع الهِرْز على الذكر والأنثى.

گیره. ج هِرْز، م هِرْز ج هِرْز. می شود برای مذکر و مؤنث بلفظ مذکر بکار بُرد.

❖ **هوي:** يَهْوِي، هَوًا. وَهَوًا وَهَوًا. اللحم: نزع كثيرًا اللحم: گوشت زیاد پخته شد.

❖ هَزَأَ: تَهَرَّأَ: اللَّحْمُ: أَنْضَجَهُ حَقَّ نَفْسُخٍ.

اللحم: گوشت را زیاد پخت.

❖ الهَرَاءُ: ۱- الكلام الفاسد الكثير الذي لا نظام له. ۲- «رجل هراء» هراءه: كثير الكلام. ۳- المذهبان.

۱- سخنان زیاد بی سر و ته. ۲- رجل هراء: مرد زیاده گو. ۳- مذهبان.

❖ الهِرَاوَةُ: المصا الضخمة، ج هَرَائِي وَ هُرَيّ.

عصای بزرگ. ج هَرَائِي وَ هُرَيّ وَ هِرَيّ.

❖ هَرَبٌ: تَهَرَّبٌ. هَرَبًا وَ هُرُوبًا وَ هَرَبَاتًا. هَرَبٌ.

فرار کرد. گریخت.

❖ هَرَبٌ: تَهَرَّبًا. ۱- هَجَلُهُ يَهْرَبُ. ۲- الْأَشْيَاءُ: تَقْلَحُ خَفِيَةً مِنْ بَلَدٍ إِلَى بَلَدٍ أَوْ مِنْ مَكَانٍ إِلَى مَكَانٍ «هَرَبَ الْمَخْدَرَاتِ، هَرَبَ الذَّهَبِ».

۱- هَوَ: او را به فرار واداشت. ۲- الاشیاء: به قاجاق چیزها مشغول شد. «هَرَبَ الْمَخْدَرَاتِ، هَرَبَ الذَّهَبِ» مواد مخدر و طلا را قاجاق کرد.

❖ الهَرَبُ: ۱- مص. هَرَبٌ. ۲- الفرار.

۱- مص هَرَبٌ. ۲- فرار. گریز.

❖ هَرَجٌ: تَهَرَّجٌ. هَرَجًا. ۱- التَّوَجُّعُ: وَقَعُوا فِي فِتْنَةٍ وَ اخْتِلَاطٍ وَ قَتْلٍ. ۲- فِي الْحَدِيثِ: خَلَطَ فِيهِ.

۱- التَّوَجُّعُ: آن گروه دچار فتنه و گرفتاری و کشت و کشتار شدند. ۲- فِي الْحَدِيثِ: زِيَادُ حَرْفٍ زِدَ سَخَنَ يَبْهَوهُ كَقَتْلٍ.

❖ هَرَجٌ: تَهَرَّجًا. فِي الْحَدِيثِ: مَزَحَ وَ أَقْبَى مَا يُضْحَكُ.

فِي الْحَدِيثِ: بِذَلِكَ كَوِيں كَرِدَ. شوخی کرد.

❖ الهَسْرُجُ: ۱- مص. هَسْرَجٌ. ۲- أَشْوَبَ وَ فِشَنَ. «كَانُوا فِي مَرْجٍ وَ مَرْجٌ» در هرج و مرج بودند.

❖ هَرَمٌ: تَهَرَّمَ. هَرَمًا. ۱- الشَّيْءُ: دَقَّ دَقًّا عَنِيفًا. ۲- الطَّعَامُ: أَكَلَهُ أَكْلًا شَدِيدًا.

۱- الشَّيْءُ: آنچیز را کوبید. آرد را نسود. ۲- الطَّعَامُ: غذا را خوب و به سختی خورد. جوید.

❖ هَرَمٌ: تَهَرَّمَ. ۱- بَيْنَ الْكَلَابِ: حَرَّشَ بَيْنَهَا وَ أُغْرَى بَعْضُهَا بَعْضًا. ۲- بَيْنَ النَّاسِ: أُنْشِدَ.

۱- بَيْنَ الْكَلَابِ: سگها را بجان هم انداخت. ۲- بَيْنَ النَّاسِ: بَيْنَ مَرَدَمٍ رَا به هم زد. بَيْنَ مَرَدَمٍ فِتْنَةَ گری کرد.

❖ هَرَطَقٌ: هَرَطَقَةً. ۱- هَجَلُهُ هَرَطَقِيًّا. ۲- صَارَ هَرَطَقِيًّا.

۱- هَوَ: او را در مسیحیت بدعت گذار گردانید. ۲- بدعت گزار در دین گردید.

❖ الهَرَطَقَةُ: ۱- مص. هَرَطَقٌ. ۲- الْبَدْعَةُ فِي الدِّينِ.

۱- مص هَرَطَقٌ. ۲- بدعت گذاری در دین نصاری.

❖ الهَرَطَقِيُّ: مَنْ كَانَ ذَا بَدْعَةٍ فِي الدِّينِ، ج هَرَاتِقَةٌ.

۱- مص هَرَطَقٌ. ۲- بدعت گذاری در دین نصاری.

❖ هَرَجٌ: تَهَرَّجٌ. هَرَجًا. ۱- مَضَى إِلَيْهِ مَسْرَعًا مَضْطَرِبًا.

الیه: بشتاب بسوی او رفت. با شتاب و اضطراب بسوی او رفت.

❖ هَرَمٌ: تَهَرَّمَ. هَرَمًا. ۱- اللَّحْمُ أَوْ غَيْرُهُ: قَطَعَهُ قَطْعًا صَفَارًا.

اللحم أو غیره: گوشت و غیره را ریزیز کرد. چرخ کرد.

❖ هَرَمٌ: تَهَرَّمَ. هَرَمًا وَ هَرَمَاتًا وَ هَرَمَةً. ۱- شَاخَ وَ بَلَغَ أَقْصَى الْكِبَرِ. ۲- ضَعُفَ مِنَ الْكِبَرِ.

۱- سالخورده شد. ۲- بر اثر سالخوردگی ناتوان شد.

❖ هَرَمٌ: تَهَرَّمَ. ۱- هُ الدَّهْرُ: جَعَلَهُ هَرَمًا. ۲- اللَّحْمُ: قَطَعَهُ قَطْعًا صَفَارًا.

۱- هُ الدَّهْرُ: روزگار او را پیر کرد. ۲- اللحم: گوشت را ریزیز کرد. چرخ کرد.

❖ الهَرَمُ: ۱- مص. هَرَمٌ. ۲- بَلَغَ أَقْصَى الْكِبَرِ. ۳- جِسْمٌ هِنْدَسِيٌّ قَاعِدَتُهُ مَضْلُوعٌ وَ وَجْهُهُ الْجِسَانِيَّةُ مُشَلَّاتٌ هَا رَأْسٌ مُشْتَرَكٌ، هُوَ رَأْسُ الْهَرَمِ، وَالْهَرَمُ أَنْوَاعٌ تَخْتَلِفُ بِاخْتِلَافِ قَاعِدَتِهِ، مَضْلَعًا مُنْتَظَمًا، ج. أَهْرَامٌ وَ هَرَامٌ.

۱- مص. هَرَمٌ. ۲- نهایت سالخوردگی. ۳- جسم هندسی هرم. ج. أَهْرَامٌ وَ هَرَامٌ.

❖ الهَرَمُ: الشَّيْخُ الَّذِي ضَعُفَ وَ بَلَغَ أَقْصَى الْكِبَرِ، ج. هَرَمُونَ وَ هَرَمِيٌّ، م. هَرَمَةٌ ج. هَرَمَاتٌ وَ هَرَمِيٌّ.

سالخورده ناتوان. ج. هَرَمُونَ وَ هَرَمِيٌّ. م. هَرَمَةٌ. ج. هَرَمَاتٌ وَ هَرَمِيٌّ.

❖ هَرَوَلٌ: هَرَوَلَةٌ: أَسْرَعَ فِي تَشْيِئِهِ.

شتابان رفت. سراسیمه شتافت.

❖ الهَوِيرُ: صَوْتُ الْكَلْبِ دُونَ التَّجَاعِ.

زوزه سگ.

❖ الهَوِيرِيُّ: ۱- الْمَدْفُوقُ يَنْفَذُ. ۲- الْحَبُّ الْمَدْفُوقُ بِالْهَرَّاسِ.

۱- بشدت کوبیده شده. ۲- دانه کوبیده شده با هاون.

❖ الهَوِيرِيَّةُ: طَعَامٌ يُطْلَعُ مِنَ الْحَبِّ الْمَدْفُوقِ وَ اللَّحْمِ.

حلیم که با گوشت و گندم می پزند.

❖ هَرٌّ: تَهَرَّأَ: هَرًّا. الشَّيْءُ أَوْ بَدْعٌ: حَرَّكَ بِقُوَّةِ «هَرِّ النَّصْنِ».

الشیء أو بدع: چیزی را بشدت تکان داد. «هَرَّ النَّصْنِ» شاخه را بشدت تکان داد.

❖ هَرٌّ: تَهَرَّأَ: هَرًّا. هَرًّا وَ هَرَّاءً وَ هَرَّوًّا وَ هَرَّزًّا. ۱- هَرَّزَّ: بَدَعَتْ مَنَّهُ: سَخَّرَ مِنْهُ.

یو آو منه: فلانی را ریشخند کرد. فلانی را مسخره کرد.

هَشْ: هَشْ. هَشْوَشَة. ۱- الحَبْرُ: صار هَشًّا. ۲- صار خَوَّاراً ضعيفاً.

۱- الخَبْرُ: نَافِثٌ تَرَوُ شَكْنَتَهُ شَد. ۲- مَسَتْ وَ شَلَّ وَ ضَعِيفٌ وَ نَافِثَانِ شَد.

هَشْ: هَشْ. هَشْاشَة وَ هَشْوَشًا. ۱- الشَّيْءُ: لَانَ وَ اسْتَرْخَى. ۲- الْعَوْدُ: «صار هَشًّا»، أَي سَرِيعَ الْكَثَرِ. ۱- الشَّيْءُ: نَزِمَ شَد. مَسَتْ وَ شَلَّ شَد. ۲- الْعَوْدُ: جَوِبَ، نَحْتَهُ شَكْنَتَهُ شَد.

هَشْ: هَشْ. ۱- مَص. هَشَّ وَ يَشُّ وَ يَشُّ. ۲- اللَّيْنُ الرَّخْوُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. ۳- «هو هَشٌّ الْوَجْهَ»: أَي طَلَّقَ الْخَبْرَ.

۱- مَص هَشَّ وَ يَهَشُّ يَهَشُّ. ۲- نَزِمَ. شَكْنَتَهُ. ۳- هَوَّ هَشَّ الْوَجْهَ: أَوْ خَنَدَهُ وَ وُوسَتْ.

هَشَمَ: يَهْشِمُ، هَشَمًا، الشَّيْءَ: كَسَرَهُ «هَشَمَ الْحَبْرَ الْهَابِسَ». الشَّيْءَ: أَنْجِيزَ رَا شَكْسَتْ. «هَشَمَ الْخَبْرَ الْيَابِسَ» نَانَ خَشِكَ رَا خَرَدَ كَرَدَ.

هَشَمَ: يَهْشِمُ. الشَّيْءَ: بِالْعِ فِي «هَشَمَهُ»، أَي كَسَرَهُ. الشَّيْءَ: أَنْجِيزَ رَا خَرَدَ كَرَدَ. دَر شَكْسَتَن أَنْ مَبَالِغَهُ كَرَدَ.

هَشِيمٌ: ۱- الْمَهْشُومُ، الْمَكْسُورُ. ۲- نَبَتٌ يَهَابِسُ مَتَكَشَرٍ. ۳- النَّبْتُ الَّذِي يَبْقَى مِنْ عَامٍ أَوَّلُ. ۳- الْهَابِسُ مِنْ كُلِّ عَشْبٍ وَ كُلِّ شَجَرٍ.

۱- شَكْسَتَهُ شَد. خَرَدَ شَد. ۲- كَبَاهُ خَشِكَيْدَهُ وَ شَكْسَتَهُ شَد. ۳- كَبَاهِي كَه أَزْ سَال قَبْلَ بَاقِيَامَنْدَه اسْت وَ خَشِكَ شَد. ۴- هَر كَبَاهُ خَشِكَ وَ دَرِخْتِ خَشِكَ.

هَشَنَ: يَهْشِنُ، هَشَنًا. ۱- الْأَسَدُ فَرِيسَتَهُ: كَسَرَهَا. ۲- الشَّيْءَ: كَسَرَهُ.

۱- الْأَسَدُ فَرِيسَتَهُ: شَبِيرَ شَكَارَشَ دَرِيدَ، تَكْدَنَكَه كَرَدَ. ۲- الشَّيْءَ: أَنْجِيزَ رَا شَكْسَتْ.

هَشَوْنُ: الْأَسَدُ، جَ هَوَاجِرٍ. شَبِيرَ جَ هَوَاجِرٍ.

هَشَوْنَةُ: جَ هِشَابٍ وَ هَشَوَاتٍ وَ هِشَبٍ وَ هَشَبٍ. جَمْعُ أَهَاضِبٍ. ۱- الْجَبَلُ الْمُنْبَسِطُ عَلَى الْأَرْضِ. ۲- الْجَبَلُ الطَّوِيلُ الْمُسْتَبْتَعُ الْمُنْفَرِدُ. ۳- مَا ارْتَفَعَ مِنَ الْأَرْضِ.

۱- كَوَهَ كَسْتَرَدَه بِرَوِي زَمِين. ۲- كَوَهَ بِلَنْدَ وَ مَرْتَفَعُ وَ بِيْمَانْدَن. ۳- تَه.

هَضَمَ: يَهْضِمُ، هَضَمًا. ۱- بَتِ الْمَعْدَةُ الطَّعَامَ: أَحَالَتْهُ إِلَى صَوْرَةِ صَالِحَةٍ لِلذَّهَادِ. ۲- هَضَمَ: هَضَمَ. ۳- ظَلَمَ وَ غَضِبَ. ۱- بَتِ الْمَعْدَةُ الطَّعَامَ: مَعْدَهُ عَزَا رَا هَضَمَ كَرَدَ. ۲- هَضَمَ: حَقَّقَ: حَقَّشَ رَا خَوَرَدَ. ۳- بَه فَلَاتِي ظَلَمَ كَرَدَ.

هَضَمَ: ۱- مَص هَضَمَ. ۲- إِحَالَةُ الْحَرَارَةِ الْفَرِيزَةِ الطَّعَامَ وَ الذَّهَادَ إِلَى صَوْرَةِ الْأَعْضَاءِ.

۱- مَص هَضَمَ. ۲- هَضَمَ كَرَدَنَ عَزَا.

هَضَلٌ: يَهْضَلُ، هَضَلًا وَ هَضَلَاتًا وَ تَهْطَالًا. ۱- الْمَطَرُ: نَزَلَ مَتَابِعًا مَتَفَرِّقًا عَظِيمَ الْقَطَرِ. ۲- بَتِ الْعَيْنُ بِالْدمِ: سَالَتْ.

۱- الْمَطَرُ: بَارَانِ رَكْبَارِ بَهْتِ سَرَهَمَ بَارِيدَ. ۲- بَتِ الْعَيْنُ بِالْدمِ: اشْتَكَّ جَشَمَ جَارِي شَد.

هَفَ: يَهْفُ، هَفًا وَ هَفَفًا. ۱- أَسْرَعَ فِي مَشْيِهِ. ۲- بَتِ الرُّجُحُ: هَبَّتْ فَسَمِعَ صَوْتَ هَبِيبَا.

۱- تَنَدَرَاهُ رَفَتَ. ۲- بَتِ الرُّجُحُ: بَادَ وَ زِيدَ وَ سَوَتْ كَشِيدَ.

هَفَا: يَهْفُو، هَفَاً وَ هَفَوَةً وَ هَفَوَانًا. (هَفَ وَ) ۱- زَلَّ، سَقَطَ، اعْتَرَفَ عَنِ الصَّوَابِ. ۲- جَاعَ.

۱- لَعَزِيدَ. افْتَادَ. أَزْ رَاهُ دَرِستَ مَنَحَرَفَ شَد. ۲- كَرَسَنَه شَد.

هَفَا: يَهْشُو، هَفَاً وَ هَفَوًا. «هَفَ وَ» ۱- الْقَلْبُ: خَفِقَ. ۲- الْقَلْبُ: ذَهَبَ فِي أَثَرِ الشَّيْءِ. ۳- الْقَلْبُ مِنَ الْحَزَنِ أَوْ الطَّرِبِ: ذَهَبَ بِهِ الْحَزَنُ أَوْ الطَّرِبُ.

۱- الْقَلْبُ: قَلْبَ كَرَفَتَ، دَجَارَ خَفَقَانِ شَد. ۲- الْقَلْبُ: قَلْبَ مَائِلَ بِهِ جِيزِي شَد. ۳- الْقَلْبُ مِنَ الْحَزَنِ أَوْ الطَّرِبِ: قَلْبَ دَجَارَ نَحْمَ وَ اَنْدَوَه يَا خَوْشَحَالِي شَد.

هَفْهَافٌ: ۱- الْجَنَاحُ الْخَفِيفُ لِلطَّيْرَانِ. ۲- الصَّوْبُ الرَّقِيقُ الشَّفَّافُ. ۳- «طَلَّ هَفْهَافٌ»: بَارِدَ تَهَبَّ فِيهِ الرُّجُحُ فَتَسْمَعُ صَوْتَ هَبِيبَا.

۱- بَالِ نَازِكِ وَ شَفَافِ پَرْتَرَدَه. ۲- پَبِرَاهِنِ نَازِكِ وَ رَقِيقِ. ۳- طَلَّ هَفْهَافٌ: سَابَهَ خَشِكَ كَه بَادَ دَر آن مِي وَزَدَ.

هَفْهَوَةٌ: ۱- مَص هَفَا. ۲- لَعَزَشَ. خَطَلَجَ هَفَوَاتَ.

هَلْ: حَرْفُ اسْتِفْهَامٍ، نَحْوُ: «هَلْ قَرَأْتَ الْكِتَابَ؟» وَ مِنْ أَجْوَالِهَا وَ شُرُوطِهَا. ۱- تَخَصُّصُ بِالْاسْتِفْهَامِ عَنِ الْإِيجَابِ، نَحْوُ: «هَلْ عَادَ الْمَهْجَرُ؟»، ۲- لَا تَدْخُلُ عَلَى اسْمٍ بَعْدَهُ فِعْلٌ، فَيَقَالُ: «هَلْ عَادَ الْمَهْجَرُ؟»، وَ: «هَلْ الْمَهْجَرُ عَاتَدَ»، وَ لَا يُقَالُ: «هَلْ الْمَهْجَرُ عَادَ». ۳- لَا تَدْخُلُ عَلَى جُمْلَةٍ الشَّرْطِ وَلَا عَلَى «إِنَّ» التَّأَكُّدِيَّةِ، فَلَا يُقَالُ: «هَلْ إِنَّ يَمُوتُ أَمَلُ؟» وَ لَا يُقَالُ: «هَلْ إِنَّ الْمَهْجَرُ عَاتَدَ». ۴- تَدْخُلُ عَلَى الْمَضَارِعِ فَتَنْفَعُهُ بِالْاسْتِفْهَامِ، فَلَا يُقَالُ مَثَلًا: «هَلْ تَأْتِي الْآنَ؟».

حَرْفُ اسْتِفْهَامٍ. «هَلْ قَرَأْتَ الْكِتَابَ؟» دَر اَبِينِ مَوَارِدِ بَكَارِ مِي وَزَدَ: الْفَنَ: سَوَّالِ أَزْ مَشِيَّتِ «هَلْ عَادَ الْمَهْجَرُ؟» بَ: بِرِ اسْمِي كَه پَسِ أَزْ آن فِعْلٌ بَاشَدِ وَارَدَ نَحْمِي شُودَ. مَاسَنْدَن: هَلِ

فرو نشست. ۳. دَبِ النَّارِ: گرمای آتش کم شد. ۴. مُرد. ۵. كَادَ يَهْمِدُ مِنَ الْبُرْدِ: نزدیک بود از سرما بمیرد. ۵. دَبِ الاصْوَاتِ: صداها آرام گرفت. خاموش شد.

١- الماء: آب را ریخت. ٢- الماء: آب ریخته شد.

هَمْزٌ: يَهْمُزُ وَيَهْمِزُ. هَمْزًا: ١- الحرف أو الكلمة: نطق بها بالهَمْز، أو وضع لها علامة الهمز. ٢-: غمزه، نخسه، دفعه. ٣-: حمزة.

۱- الحرف أو الكلمة: كلمة یا حرف را با صدای همزه
نمواند. ۲- فشارش: داد، هلت، داد، ۳- تاه: داد.

ج همزات، ١- المرة من همز. ٢- الحرف الأول من
حروف المعية.

۱- اسم مَرَّة از همزه، ۲- اولین حرف از حروف هجایی است.

﴿ هَمَسَ: نَمَسَ. مَنَسًا وَهَمَسًا. ١- الصوت: أخفاء. ٢- إليه
محدثه: كلُّه به مَنَسًا.﴾

۱- الصوت: آهسته سخن گفت. ۲- اليه يَحْدِثُهُ: در-گوشی
با او سخن گفت.

١- مصر. مَمْسَر. ٢- صدادى. آهسته. «تَكْلَمُ مَمْسَأُ آهسته»
٢- الصوت الحَنَفِى: «تَكْلَمُ مَمْسَأُ».

سُخَن مِي گويد.

أَوْ نَحْوَهُ: رَدُّدُ الزَّيْرِ فِي صَدْرِهِ مِنَ الْهَمِّ.

۱- غمگین آه و ناله کرد.

١- صوت مع بفتح.

﴿الْمُهَيَّاتُ﴾: كَسْرُ مُجْمَلٍ فِيهِ الْمَاءُ يُثَبِّتُ عَلَى الْوَسْطِ =

ہماری کسبۂ کار فارسی ہے۔ ہماری زبان فارسی ہے۔

هَذَا هُنَا: هَهُؤَ وَهَهُؤَ وَهَهُيْءُ. هَذَا هُنَا وَهَذَا. هَذَا الطَّعَامُ أَوَّلُهُ:
سَادَ هُنَا سَادَتَانِ

الطعام أوله: غذا گوارای او بود، برای او گوارا بود.

أشرك في آمانك في آمانك بليت آمانك

﴿الْهَلِيلُونَ: نَبَاتٌ تَمْتَدُّ جُذُورُهُ تَحْتَ الْأَرْضِ، لَهُ قَضبان رَخِصَةٌ رَقِيقَةٌ لِيُنْهَ تَوَكُّلُ﴾.

مارچوبه. مار گیاه. که گیاهی است خوراکی.

جسمه: اذابه و اذهب لحمه.
 ۱-ه الامر: ان مطلب او را بيقرار كرد. ۲-المرض جسمه:

بیماری بدنش را تحلیل بُرد.

هَمَّا بِالسَّفَرِ.

هَمَّا بِالسَّفَرِ: اراده کرد چیزی انجام دهد. هَمَّا بِالسَّفَرِ

١- مص هَمْ. ٢- الحزن. ٣- ما هَمْ به الرجل

۱- مص: ضم: ۲- ضم و اندوه: ۳- آنچه که فکر را بخورد
فی نفسه.

مَشْغُولٌ دَاشْتِه است.

هُمَا: تَهْوُو. هُوَأ. (هم و) المَاءُ او الدَّمْعُ: وَ. هَمَّ:

۱- الدمع أو الماء؛ سال، ۲- ب العين؛ صبت دمعها.

۱- الدمع أو الماء: اشک یا آب جاری شد. ۲- بن العین: اشک چشم جاری شد.

● هَمَسٌ: هَمِي. هَمِيًّا. (ه م ي) الشيء: سقط.
النمر: أنجز افتاد.

﴿الْهَام: مَنْ إِذَا هُمْ بِأَمْرِ أَمْضَاءٍ وَأَنْفَذَهُ.
آدم کار بر که وقت دست بکار مر. زند انجام مر دهد.

١- السُّدُّ الشُّجَاعُ. ٢- السُّيْفِيُّ الْكَرِيمُ.
٣- الْمَلِكُ الْعَظِيمُ الْعَمَّةُ.

۱- سرور، آقا، بلند همت، ۲- بخشنده، ۳- پادشاه بلند همت.
 ۴- لله، ۵- همت، ۶- همت، ۷- ما همت، ۸- اهل، ۹- اول.

١- إرادته. ٢- إبداءه. ٣- إبداءه. ٤- إبداءه.

الْمُهَيَّجُونَ: الذُّعَاءُ الَّذِي دُلَّ مِنَ النَّارِ وَأُهْبِتَ لَهُ جُنُودٌ

۱- مرد که عقلا و عودش را آهوار ۲- سینه دانه
رجال عقیج. ۲- الحنقی.

١- التَّارُ: ذهبٌ حارٌّ. ٢- التَّارُ: حَرٌّ. ٣- التَّارُ: حَرٌّ. ٤- التَّارُ: حَرٌّ.

لَا تَلْعَنُوا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِّينَ

❖ هَنْدِيَّة: هَنْدَا وَ هَنْدَاةٌ. بالشَّيْءِ: فرح به.

بالشَّيْءِ: بِأَنَّ خوشحال شد. شاد شد.

❖ هَنْدَا: تَهْنِئَةٌ وَ تَهْنِئَةٌ. ۱- هَنْدَا بِالْأَمْرِ: أَبْدَى لَهُ إِعْجَابَهُ وَ سُرُورَهُ بِهِ لِجَمَاعِهِ بِهِ وَ تَوَلَّيْتَهُ هَنْدَا بِشَفَاتِهِ هَنْدَا بِزَوَاجِهِ هَنْدَا بِفُوزِهِ ۲- هَنْدَا قَالَ لَهُ «لَيْسَتْكَ».

هَنْدَا بِالْأَمْرِ: حِيزِي رَا به او تبریک گفت. هَنْدَا بِزَوَاجِهِ هَنْدَا بِفُوزِهِ از دواج و موفقیت او را تبریک گفت. ۲- هَنْدَا: به او گفت خوشا به حالت.

❖ هَنْدَا: اسم إشارة للمكان القريب و تلحقها «هَاء» التنبيه فيقال «هَنْدَا» و «كَاف» الخطاب فيقال «هَنْدَاك» و «كَاف» الخطاب مع «لام» التلميح فيقال «هَنْدَاك».

اسم اشاره به جای نزدیک و گاهی «هَاء» تنبيه بدان ملحق می شود «هَنْدَا» و گاهی «كَ» خطاب «هَنْدَاك» و گاهی «ل» بعمید «هَنْدَاك».

❖ الْهَنْدَايَك: رجال «الهند».

مردان هندی.

❖ الْهِنْدُ: جماعة من الناس يسكنون بلاد الهند في «آسيا».

گروهی از مردم که در هندوستان زندگی می کنند.

❖ الْهِنْدِيَّةُ: ۱- حُسْنُ الْقَدِّ ۲- تَنْظِيمُ الْمَلَابِسِ مَعَ ذَوْقٍ وَ حَسَنِ اخْتِيَارٍ «هو حسن الهندام».

خوش قواریگی، خوش قد و قامت بودن.

❖ الْهِنْدِيَاءُ: بقلة تُؤْكَلُ مطبوخة.

گیاه کاسنی.

❖ هَنْدَمِسْ: هندسة. مجاري القنوات و الطرق و الأبنية، نحوها: قُدْرُهَا و رسم اشکالها و انشاءها علی اُسُس علمية.

مجاری القنوت و الطرق و الابنية: مجاری قنات و راه ابنیه را اندازه گیری کرد.

❖ الْهِنْدَمِسَّةُ: ۱- مص. هندس. ۲- فی علم الرياضيات: علم يبحث فی أوضاع المخطوط و أشكال الشُّطُوح و المسطحات و ما إليها. ۳- الحد و القياس.

۱- مص هندس. ۲- علم هندسه. ۳- اندازه گیری. کلمه معرَّب از اندازه فارسی است.

❖ الْهِنْدِيُّ: ۱- النسبة إلى «الهند» «حريز هندی» ۲- واحد الهند، ج هِنْدُود. ۳- واحد «الهندود» و هم سكان «أميركا» الأصلون.

۱- منسوب به هندوستان «حریز هندی». ۲- یک نفر هندوستانی. ج هِنْدُود. ۳- یک نفر سرخپوست که ساکنان اصلی آمریکا هستند.

❖ الْهِنْدُ: الوقت.

وقت.

❖ الْهِنْدِيَّةُ: رَافِيَّةٌ.

❖ الْهِنْدِيَّةُ: ۱- السانغ. ۲- ما أتاك بلا مشقة. ۳- أكلت الطعام هيناً: أي بلا مشقة.

۱- گوارا. ۲- آسان بدست آمد. ۳- اكلت الطعام هيناً مریناء غذا را بی دردسر خوردم. به راحتی خوردم.

❖ الْهِنْدِيَّةُ: «بقي هنية» أي وقتاً قصيراً.

انذک زمانی. «بقي هنية» انذک زمانی باقیماند.

❖ هِنْدَا: اسم صوت للتذكرة و الوعد و التهديد.

اسمی است برای تهدید کردن. تذکر دادن.

❖ هِنْدَا: ضمير متعطف من ضائر الرفع للغائب المفرد المذكر، مث هِنْدَا ج هِم، هِي مث هِنْدَا ج هِنْدَا و يجوز تسكين «هَاء» في «هوه» و «هي» بد «الوار» و «القاه» بد همزة الاستعظام في الشُّرْ.

ضمير متعطف مرفوع مفرد. مث هِمَا ج هِم، م هِي. مث هِمَا ج هِنْدَا و جایز است هِه در «هوه» و «ههی» ساکن نمود پس از حرف «ه» و «و» و همزه استفهام در شعر.

❖ هَوِيَّ: هَوِيَّ. هَوِيَّ و هَوِيَّ و هَوِيَّ و هَوِيَّ «هو ي» الشيء: سقط من علو إلى أسفل «هوت الطائرة».

الشيء: چیزی از بالا به پایین افتاد. «هوت الطائرة» هواپیما سقوط کرد.

❖ هَوِيَّ: هَوِيَّ. هَوِيَّ «هو ي» بَ الْعَقَاب: انقضت علی صيد أو غيره.

بَ الْعَقَاب: عقاب برای گرفتن شکار شیرجه رفت.

❖ الْهَوِيُّ: ج أهواء. ۱- مص. هَوِيَّ. ۲- العشق. ۳- إرادة النفس و تئلفها. ۴- الهوي محمود كان أو مذموماً، و غلب علی المذموم: «هو يتبع هواه». «هو من أهل الأهواء»: أي ممن ضلَّ عن الطريق القويم.

۱- مص هَوِيَّ. ۲- عشق. ۳- خواست و امیال نفسانی. ۴- دلپاشیگی. «هو من اهل الأهواء»: او گمراه شده است.

❖ الْهَوَاءُ: ج أهوية. ۱- الجو: «انطلقت الطائرة في الهواء». ۲- غياز يحيط بالكرة الأرضية، مؤنث من «أزوت» و «أكسجين» و غیرها من الغازات. ۳- الشيء الخالي.

۱- جو. فضا. آسمان. «انطلقت الطائرة في الهواء» هواپیما به آسمان برخاست. ۲- هوای گرداگرد زمین از اکسیژن و ازت. ۳- چیز خالی.

❖ الْهَوَافِي: ۱- النسبة إلى الهواء. ۲- سلك يشدُّ إلى سارية

الحقبة

۱- مص هوس. ۲- کمی دیوانگی و سبک مغزی.

هَوَاش: يَهْوَش. هَرَشًا. ١- اضْطَرَب. ٢- الْقَوْمُ: ثَارُوا
واضطربوا وعظم بينهم الشر.

۱- بیقرار و مضطرب شد. ۲- القوم: قوم دچار فتنه و آشوب جنگ شدند.

﴿الْمُؤْتَمِرِينَ﴾ ج. مَوَاشٍ. ١- المرة من هاش. ٢- الاضطراب و
الهبوط. ٣- الفتنة.

۱- اسم مرءة از هاش. ۲- بیقراری و اضطراب. ۳- فتنه و آشوب.

• هَوَلٌ: تَهْوِيلًا. ١- هُ: أَخَافُهُ. ٢- عَلَيْهِ يَكْذِبُ: أَخَافُهُ بِهِ.
٣- عِنْدَهُ الْأَمْرُ: جَعَلَهُ هَائِلًا.

۱- او را ترسانید. ۲- علیه بکذا: با آن چیز او را ترسانید. ۳- عنده الأمر: آن مطلب را نزد او ترساناک جلوه داد.

ج: أهوال وهُؤول. ١- مص هال يهول. ٢- الحوف.
٣- الأمر الشديد. ٤- الخيف.

۱۔ مص هال يهُولُ، ۲۔ ترس و وحشت، ۳۔ کار سخت و دشوار و ترسناک، ۴۔ ترسناک،

هَوْنٌ: تَهْوِينًا، عَلَيْهِ الْأَمْرُ: خَفِيَ عَلَيْهِ وَسَهْلُهُ «هَوْنٌ عَلَيْكَ»، أَيْ خَفِيَ، لَا تَالِ.

عليه الأمر: آن مطلب را برای او سهل و آسان گردانید. «هَوْنٌ
عليك» سختی مگر اهمیت مده.

* هَوَىٰ: يَهْوِي - قَرُبَ، أَجَبَ.

ف: او را دوست داشت، عاشق او شد، خاطرخواه او شد.

● **الهوية:** الحقيقة المطلقة في الأسماء والأحوال المشتملة على الحقائق والصفات الجوهرية: «هوية النفس الإنسانية، بطاقة هوية». منسوبة إلى هو.

حقیقت مطلق بی چون چرای اشخاص و اشیاء، «هویة»
لنفس الانسانية، بطاقة هویة حقیقت نفس انسانی،
کارت شناسائی، شخص.

للهُومِينَا: ر. المُوِينِي.

«الهُوَيْنِي: التَّوَدَّةُ، الرَّفْقُ، التَّهْنُّلُ: «مَشَى الْهُوَيْنِي»، وَهِيَ مُصَغَّرُ «الْهُوْنِي».

مداوا کردن. آهسته راه رفتن. «مشی الهی» آهسته راه رفتن این کلمه مصغر «هون» است.

هَيَّ: اسم فعل للأمر بمعنى: «أسرع في ما أنت فيه». وتلحقها كاف الخطاب فيقال: «هيك».

اسم فعل امر به معنی «بشتاب» و «ک» خطاب بدان
می‌پیوندد و گفته می‌شود «هیک».

فوق السطح أو التلفزيون، لتقوية الصوت و توضيح الصورة.

۱- منسوب به هوا، ۲- آنتن رادیو تلوزیون.

❖ **الحوادة:** ١- اللين والرفق. ٢- المساهاة، المداواة: «قاتله بلا حوادة».

۱- نرمش. ۲- مدارا کردن. «فائله بلا هوادة» بدون مدارا یا او درگیر شد.

★ الهوان: ١- مص. هان. ٢- الذل.

۱- مص هان. ۲- خوارى. فرومایگی.

❖ الهواية: حالة الهاوي: «هوايته تُلقي الجبال».

سرگرمی۔ «ہوائیۃ تسلق الجبال» سرگرمی اور کھنوردی است۔

ج هُزِيَ وَهُوَ هُيْ. ١- مص هُيْ. ٢- الحفرة
الجمدة القمر. ٣- الوحدة النماضة من الأرض. ٤- الجوبين السماء
والأرض.

۱- مص هوی. ۲- سوراخ بسیار گود. ۳- زمین گود پست. ۴- حه میان زمین و آسمان.

★ الفقه ج: الحجة، مع طوّل.

قد بلند و نادان.

للشهود: حمل له قبة يوضع على ظهر الجمل تركب فيه
انساء، ج هوادج.

کجارجہ، مع ہرادیجہ۔

﴿هُوَذَا﴾: كلمة مركبة من «هو» (مبتدأ) و «ذا» (خبر). وقد تدخلها «ها» التنبيه فيقال «ها هو ذا».

کلمه مرکب است از «هو» مبتدا و «ها» بر سر آن وارد می‌شود «هاهُوَ» ذاه.

هَوَز: تهویراً. ۱-: أوقعه في هلكة. ۲- السَّيَّارَةُ أو غُوحَا:
أوقعها في هُوَّة.

۱-۶: او را دچار نابودی و گرفتاری ساخت. ۲-السیارة او
نحوه: اتم موبیل را در حاله انداخت.

هَوْنٌ: ثاني الألفاظ التي جُمِعَتْ فيها حروف الهجاء على
 ترتيب حساب الحُمَلِ.

دومین کلمه از حروف ابجد:

هَؤُوسٌ: هَؤُوسٌ، هَؤُوساً، ١- وقع في اضطراب وفساد و
محنة. ٢- كان به هَؤُوسٌ.

۱- در پریشانی افتاد. ۲- گیج و منگ بود.

هَوَيْسٌ: تهو يساً، ه: جعله ذا هوىس.

و را شیفته کرد. او را احسب و نادان کرد.

• الهوس: ١- مص. هوس. ٢- طُرف من الجنون وخفة

❖ **هَيَا: تَهَيَّئُوْهُ تَهْيِئًا**، هُوَ الشَّيْءُ: أَعَدَّهُ وَأَصْلَحَهُ.

هَوَ الشَّيْءُ: جِيزِي رَا أَمَادَهُ كَرَدَ. تَهْيِيهِ كَرَدَ.

❖ **هَيَا: حَرَفَ نَدَاهُ لِلْمُعِدِّ أَصْلَهُ هَايَا.**

حَرَفَ نَدَاست بَرَايَ دُورِ أَصْلِ أَنْ هَايَاست.

❖ **الْهَيَّابُ: مَنْ يَخَافُ النَّاسَ وَ يَتَّقِمُ: هَجَمَ عَلَى الْمَدَوِّ غَيْرِ هَيَّابٍ.**

كَسِيكَهَ از مَرْدَمِ مِی تَرَسَدَ و از آنانِ دُورِی مِی جُویَدَ.
«هَجَمَ عَلَى الْمَدَوِّ غَيْرَ هَيَّابٍ» بِدُونِ تَرَسِ وَ وَحْشَتِ بَرِ
دُشْمَنِ تَاخَتِ.

❖ **الْهَيْئَةُ: ۱- حَالُ الشَّيْءِ وَ كَيْفِيَّتُهُ وَ صَوْرَتُهُ. ۲- هَيئَاتُ الدَّوْلَةِ: الْمَوْسُئَسَاتُ وَ الْمُنْتَظَّمَاتُ وَ الْإِدَارَاتُ الْعِلْمِيَّةُ وَ الْهَيْئَةُ الْقَضَائِيَّةُ. الْهَيْئَةُ السِّيَاسِيَّةُ أَوْ الدِّبْلُومَاسِيَّةُ. ۳- «عِلْمُ الْهَيْئَةِ: عِلْمُ الْفَلَكِ.**

۱- حَالَتِ وَ كَيْفِيَّتِ وَ شَكْلِ. ۲- هَيَّاتُ الدَّوْلَةِ: مَوْسُئَسَاتُ وَ سَازِمَانِهَا وَ اِدَارَاتُ دَوْلَتِ. «الْهَيْئَةُ الْقَضَائِيَّةُ، الْهَيْئَةُ السِّيَاسِيَّةُ أَوْ الدِّبْلُومَاسِيَّةُ» ۳- عِلْمُ الْهَيْئَةِ: عِلْمُ هَيْئَتِ، الْفَلَائِكِ شَنْاسِ، سِتَارَهُ شَنْاسِ.

❖ **الْهَيَّاجُ: ۱- مَص. هَاجَ وَ هَاجَجَ. ۲- التَّحَرُّكُ وَ الْاضْطِرَابُ مَعَ ثَوْرَةٍ.**

۱- مَص. هَاجَ وَ هَاجَجَ. ۲- هَيَّاجَ وَ تَحَرَّكَ.

❖ **الْهَيَّامُ: الْجَنُونُ مِنْ شِدَّةِ الْحُبِّ.**

دِيَوَانْگِی بَرِ اَثَرِ شَدَتِ عَشْقِ وَ دُوسَتِ.

❖ **الْهَيَّامُ: ۱- مَص. هَامَ. ۲- الْحُبُّ الشَّدِيدُ.**

۱- مَص. هَامَ. ۲- عَشْقِ وَ مَحَبَّتِ شَدِيدِ.

❖ **هَيَّا: هَيَّاَ. مِنْ أَسَاءِ الْأَفْعَالِ وَ مَعْنَاهُ: «أَسْرَعَ».**

اِسْمِ فَعْلٍ اِمْرِيَه مَعْنَى: بَشْتَابَ.

❖ **الْهَيْئَةُ: ۱- مَص. هَابَ. ۲- الْخَافَةُ. ۳- الْحَذَرُ.**

۱- مَص. هَابَ. ۲- تَرَسِيدِ وَ وَحْشَتِ كَرْدَنِ. ۳- دِیَمِ.

❖ **هَيَّجَ: تَهَيَّجًا. هُوَ الشَّيْءُ: أَثَارَهُ وَبَعَثَهُ هَيَّجَ الْفِتَارَ، هَيَّجَ الْعِدَاوَةَ.**

هُوَ الشَّيْءُ: اَوْ رَا بَرَانْگِيخَتِ. تَحَرِيكَ كَرَدَ. «هَيَّجَ الْفِتَارَ، فَسَّجَ الْعِدَاوَةَ» كَرَدَ وَ غِیَارَ بَرِپَا كَرَدَ. دُشْمَنِی رَا
بَرَا فَرُوختِ.

❖ **الْهَيَّاجَةُ: الْحَرْبُ.**

جَنَگِ.

❖ **الْهَيْسَمُتْرِيَّةُ: مَرَضٌ عَصِيٌّ يَتِمُّ بِاضْطِرَابَاتٍ عَارِضَةٍ. فِي**

الْحَرَكَةِ وَالْحَسَنَ وَالذَّكَاءَ.

مَرَضٌ هَيْسَتْرِي كِه مَرَضِی اَسْت عَصِي.

❖ **الْهَيْكَلُ: ج. هَيْكَلٌ. ۱- الْبِنَاءُ الْمُرْتَفِعُ الْمَشْرِفُ: «هَيْكَلُ بَعْلِيك». ۲- الْكَنِيسَةُ. ۳- مَوْضِعٌ فِي صَدْرِ الْكَنِيسَةِ يُخْبِرُ فِيهِ الذَّبِيحَةُ وَ يُقَدَّمُ فِيهِ الْقَرْبَانُ. ۴- الْفُسْخَمُ مِنْ كُلِّ حَيَوَانٍ.**

۵- «الْهَيْكَلُ الْعَظْمِيُّ»: جَمْعُ الْعِظَامِ الَّتِي يُبْنَى عَلَيْهَا الْجَسَدُ.

۱- سَاخْتِمَانِ بِلَنْدِ وَ بَزْرَگِ. «هَيْكَلُ بَعْلَانْگِ» ۲- كَنْشَتِ.

۳- جَايِگَاهِی اَسْت دَر كَنْشَتِ كِه قَرْبَانِی رَا اَنْجَا اَنْجَامِ مِی دِهَنْدِ. ۴- هَر حَيَوَانِ كِه دَارایِ بَدَنِ بَزْرَگِ اَسْت مَانَنْدِ

فِيلِ وَ ... «الْهَيْكَلُ الْعَظْمِيُّ: اِسْكَلتِ.

❖ **هَيَمَ: تَهَيَّمًا. هُوَ الْحُبُّ: جَمْلَةُ ذَا هَيَامٍ.**

هُوَ الْحُبُّ: عَشْقِ اَوْ رَا دِيَوَانَهُ كَرَدَ.

❖ **الْهَيَّامَانُ: الْحُبُّ الشَّدِيدُ الْحُبُّ، ج. هَيَامٌ وَ هَيَمَى، م. هَيَمَى.**

عَاشَقِ دِيَوَانَهُ. دَلِیَاخَتَهُ ج. هَيَامٌ وَ هَيَمَى. م. هَيَمَى.

❖ **هَيَمَنَ: هَيَمَنَةً. ۱- الطَّائِرُ عَلَى الْفَرَاخِ: ۲- عَلَى كَذَا: صَارَ رَقِيبًا عَلَيْهِ وَ حَافِظًا. «هَيَمَنَ الْقَائِدُ عَلَى جِيْشِهِ».**

۱- الطَّائِرُ عَلَى الْفَرَاخِ: پَرَنْدَهُ رُوی جُورْجِه هَايَشِ پَرُورَازِ كَرَدَ، پَرِ وَ بِالِ زَدَ. ۲- عَلَى كَذَا: مَرَاقِبِ وَ نَگْهِيَانِ جِيزِي شُدَ. «هَيَمَنَ الْقَائِدُ عَلَى جِيْشِهِ» فَرْمَانْدَه اَز اَرْتَشِ خُودِ مَرَاقِبَتِ وَ نَگْهِيَانِی كَرَدَ.

❖ **الْهَيَمَنُ: ج. أَهْوَاءٌ وَ هَيَمَنٌ. م. هَيَمَنَةٌ. ج. هَيَمَنَاتُ. ۱- السَّهْلُ. ۲- الضَّعِيفُ الدَّلِيلُ.**

۱- سَهْلُ وَ آسَانُ. ۲- ضَعِيفُ وَ نَاتَوَانُ وَ خَوَارُ وَ ذَلِيلُ.

❖ **الْهَيْمَنَةُ: ۱- النُّوعُ مِنْ هَانَ. ۲- السَّكِينَةُ، التَّهْلُ: «هُوَ يَمْشِي عَلَى هَيْمَنَةٍ».**

۱- مَصْدَرِ نَوْعِ اَز هَانُ. ۲- آرَامَشِ وَ وَقَارِ. عَدَمِ عَجَلِهِ وَ شَنْتَابِ «هُوَ يَمْشِي عَلَى هَيْمَنَةٍ» اَوْ اَهْسَنَتِه اَهْسَنَتِه رَاهِ مِی رُودَ.

❖ **الْهَيْمَنَةُ: الصَّوْتُ الْخَفِيُّ:**

صَدَائِ اَهْسَنَتِه وَ بَنَهَانِ.

❖ **هَيَمَاتُ: اِسْمُ فَعْلٍ مَعْنَاهُ: «بَعْدَ» هَيَمَاتُ أَنْ يَمُودَ مَا مَضَى. اِسْمُ فَعْلٍ مَاضِي بِه مَعْنَى: دُورِ شُدَ. دُورِ اَسْت. «هَيَمَاتُ أَنْ يَمْوُتَ مَا مَضَى» اَنْجَه كِه گُذْشَتِه اَسْت مَشْكَلِ اَسْت بَرِگَرُودَ. دُورِ اَسْت كِه بَرِگَرُودَ.**

❖ **الْهَيُّوبُ: ر. الْهَيَّابُ وَ الْمَهْيَبُ.**

الواو

❖ **الواحة:** مكان في الصحراء فيه ماء وزرع.

جائی که در بیابان آب داشته باشد. و کشت و زرع.

❖ **الواجة:** ۱- أول المدد، ج واجدة، م واجدة. ۲- الجزء أو الفرد من الشيء أو التوم. ۳- المتقدم في علم أو فضيلة أو نحوهما ج وُجْدان وأُجْدان؛ وهو واحد زمانه. ۴- من أساء الله الحُسْنَ.

۱- اولین عدد. ج واحدون، م واحدة. ۲- یک بخش یا یک جزء و فرد از چیزی از گروهی. ۳- یک تاز علم و فضیلت و برتری. ج وُجْدان و أُجْدان، وهو واحد زمانه، او یگانه دوران است. ۴- یکی از اسماء حسنى خداوند در قرآن.

❖ **وَأَذَى يَذُو، وَأَذَى:** البنت؛ دفنها حثّة.

البنت: دختر را زنده بگور کرد.

❖ **الوَأْد:** ۱- مص. وَأَذَى. ۲- هو دفن الفتاة حثّة عاقبة الحاجة أو المار. كان بعض الأعراب في الجاهلية يتدون بتاتيم، ولكن الإسلام حرم هذه العادة.

۱- مص وَاذَى. ۲- زنده بگور کردن دختران در دوره جاهلیت، که اسلام این کار را تحریم کرد.

❖ **الواويع:** ۱- فا. ۲- الهادي، الساكن، «عيش وادع».

۱- فا. ۲- آرام. بسحرکت. «عیش وادع» زندگی آرام و بی دغدغه.

❖ **الواوي:** ج أودية وَأَوْدَاء وَأَوْدِيَّة وَأَوْدَايَة. ۱- منفرد بين جبال أو تلال يجري فيه السيل. ۲- المذهب؛ وهو في واد غير واديك. ۳- «أنت في واد وأنا في واد»؛ أي نحن مختلفان في المقاصد والمبادئ.

۱- درّه بین کوهها و تنه‌ها که سیل در آن جریان دارد.

۲- مکتب. پیشش. وهو في واد غير واديك، او در مکتبی دیگری است. ۳- «انت في واد وانا في واد»؛ ما با هم اختلاف داریم در بینش و اندیشه و تفکر.

❖ **واری:** مُوَارَاةٌ (واری) الشيء: أخفاء.

الشيء: آنچه را مخفی کرد. دگرگونه جلوه داد.

❖ **الواريات:** ۱- ما يجتحر من البضائع من خارج البلد.

۲- عائدات الجمارك وغيرها من مرافق الحكومة.

۱- کالائی که از خارج وارد کشور می‌شود. ۲- هواپد گمرکی.

❖ **الوارف:** ۱- فا. ۲- الممتد الطويل؛ «ضلل وارف، نيات وارف».

۱- فا. ۲- بلند. کشیده شده «ضلل وارف. نيات وارف» سایه گسترده. درخت و گیاه بلند.

❖ **الوارق:** ۱- ذو الوزق من الشجر. ۲- الحُسن الورق من الشجر.

۱- درخت که دارای برگ است. ۲- درختی که دارای برگهای خوبی است.

❖ **وَأَزَى: مُوَارَاةٌ (واری)، قُ، قابله، وأجهه قُ:** با او روبرو شد. با او مواجه شد.

❖ **الوازع:** ج وَزَعَةٌ وَوَزَاع. ۱- فا ۲- الزاجر.

۱- فا. ۲- بازدارنده. طردکننده.

❖ **وَأَزَى: مُوَارَاةٌ وَوَزَانٌ (وزن) ۱- الشيء؛ ساواه في الوزن. ۲- بين الشئین؛ ساوی بینها. ۳- قُ، قابله و حاذاه. ۴- بین الشئین؛ نظر آنها آوازن قابل.**

۱- الشيء: هم وزن او شد. ۲- بین الشئین: دو چیز را با هم مقایسه کرد. سنجید. ۳- قُ، با او رودرو شد. ۴- بین الشئین: دو چیز را با هم سنجید.

❖ **وَأَسَى: مُوَارَاةٌ (واری) ر. آسن.**

❖ **الواسطة:** ۱- الوسيط. ۲- الجوهره التي في وسط اللقد و هي أجود جواهر؛ «هذا الفصل من الكتاب هو واسطة المقيد». ۳- البلة، السبب؛ «كان بواسطة كذا»، أي بطلته.

۱- میانجی. ۲- جواهری که در وسط گلویند است و بهترین جواهر است. ۴- علت. سبب. «كان بواسطة كذا»

بدین علت بود.

❖ **لِلوَاسِعِ**: ۱- فا. ۲- ما كان مبتدأ لا تحذف حدود ضمیة: «سهل واسع».

۱- فا. ۲- گسترده و بهن «سهل وایع» دشت گسترده.

❖ **الوالِئِ ج وَشَاءَ**: ۱- فا. ۲- انقام المفید.

۱- فا. ۲- سخن چین. نعام.

❖ **واضِلٌ مُواضِلٌ وَصَالٌ** (و ص ل) ۱- الحَبِيبُ حَبِيبٌ: اجتمع به و بادلته الحَبِيبُ. ۲- الشَّيْءُ: داومه «واصل المصل».

۱- الحَبِيبُ حَبِيبٌ: عاشق و معشوق باهم ملاقات کردند و سخنان عاشقانه با یکدیگر مبادله کردند. ۲- الشَّيْءُ: چیزی را ادامه داد. «واصل العمل» کار را ادامه داد.

❖ **الواضِحُ**: ۱- فا. ۲- انباه البارز الظاهر لفظل. ۳- «الواضح الحسب»: الظاهر النقیه.

۱- فا. ۲- آشکار. پدیدار. معلوم. ۳- الواضح الحسب: کسیکه دارای اصل و نسب معلوم و خالص و ناب است.

❖ **وَاطَأَ مُواطَأَةً** (و ط أ) ۱- عَلَى الْأَمْرِ: واقفه علیه.

۱- عَلَى الْأَمْرِ: در آن کار با هم موافقت نمودند. دست به یکی شدند.

❖ **وَاطَبٌ مُواطِبٌ** (و ط ب) ۱- عَلَى الْأَمْرِ: داومه «واطب على القراءه».

۱- عَلَى الْأَمْرِ: آن مطلب را ادامه داد. قطع نکرد. «واطب على القراءه» مطالعه را ادامه داد.

❖ **وَاعَدَ مُواعَدَةً** (و ع د) ۱- ۲- وَعَدَ كُلُّ مِنْهَا الْآخَرَ. ۲- ۱- الْوَقْتُ أَوْ الْمَوْضِعُ: عاهده على أن يوافق فيه.

۱- به یکدیگر وعده دادند. ۲- الْوَقْتُ أَوْ الْمَوْضِعُ: با او پیمان بست در وقت و محل معین با هم ملاقات کنند.

❖ **الوَاعِظُ ج وَغَظَ**: ۱- فا. ۲- تَنَزَّيْدٌ إِلَى الدِّينِ أَوْ إِلَى السَّبِيلِ الْقَوِيمِ.

۱- فا. ۲- کسیکه که به راه درست یا به دین پایدار هدایت می کند.

❖ **والنَّيْنِ مُواوَاةٌ** (و ف ي) ۱- حَقُّهُ: أعطاه إِيَّاهُ ثَأْنًا. ۲- ۱- أَنَا. ۳- الْمَوْتُ أَوْ الْكَتَابُ: أدركه. ۴- فاجأ.

۱- حَقُّهُ: حق او را به تمام کمال ادا کرد. ۲- نَزَدَ أَوْ رَفَتَ. ۳- الْمَوْتُ أَوْ الْكَتَابُ: او درگذشت. نامه به دست او رسید. ۴- ناگهان بر او وارد شد.

❖ **وَالْفَقُّ مُواَفَقَةٌ وَوَقَافٌ** (و ف ق) ۱- ۲- صَادَقَهُ. ۲- ۱- فِي شَيْءٍ أَوْ عَلَيْهِ: رأى فيه رأيه و فعل فيه فعله. ۳- بَيْنَ الشَّيْئَيْنِ: لَمْ يَبْنِهَا.

۱- ۲- اتفاق با او و برپا شد. ۲- ۲- فِي شَيْءٍ أَوْ عَلَيْهِ: نظر او را پذیرفت و انجام داد. ۳- بَيْنَ الشَّيْئَيْنِ: آن دو چیز را با هم جور و متناسب کرد.

❖ **الوافي**: ۱- فا. ۲- التَّامُّ: «شرح واف».

۱- فا. ۲- کامل. بی نقص. «شرح واف» شرح کامل.

❖ **الواوِيعُ ج وَفَّعَ وَفَّرِعَ**: ۱- فا. ۲- «شئ» واقع: حاصل.

۱- فا. ۲- شئ واقع: چیز پدید آمده. حاصل شده.

❖ **الوالِيعَةُ**: ۱- م الواوِيع. ۲- المصادمة في الحرب. ۳- المصيبة من مصائب الدهر.

۱- م الواوِيع. ۲- درگیری در جنگ. ۳- مصیبتی از مصیبت های روزگار.

❖ **الوالِئِي**: تَن كَان على مذهب الواقعية.

کسیکه بر مکتب واقع گرائی است. واقع گرا.

❖ **الوالِئِيَّةُ**: في الأدب والفن: منعِب يَمُتِلُ الْأَشْيَاءَ وَالطَّبِيعَةَ كَمَا هِيَ.

في الأدب والفن: مکتبی است که اشیاء را همانطور که هست بیان می کنند. به نمایش می گذارند.

❖ **وَالْقَفُّ مُواَفَقَةٌ وَوَقَافٌ** (و ق ف) ۱- ۲- فِي الْحَرْبِ أَوْ الْخَصْمَةِ: وَقَفَ كُلُّ مِنْهَا مَعَ الْآخَرِ. ۲- ۱- عَلَى كَذَا: سَأَلَهُ الْوَقُوفَ وَتَشَبَّهُ.

۱- ۲- فِي الْحَرْبِ أَوْ الْخَصْمَةِ: در جنگ یا دشمنی با او در یک صف ایستاد. ۲- ۲- عَلَى كَذَا: از او درخواست پایداری نمود.

❖ **وَالْكِبُّ مُواكِبَةٌ وَكَبٌّ** (و ک ب) ۱- ۲- رَكِبَ مَعَهُ فِي مَوَكِبٍ. ۲- رَكِبَ مَعَهُ وَسَارَ مَعَهُ.

۱- ۲- با او همراهی کرد در یک موکب. ۲- الموكب: با آن موکب سوار شد و همراهی نمود.

❖ **وَالنَّيْنِ مُواوَاةٌ وَوَلَاةٌ** (و ل ی) ۱- ۲- صَادَقَهُ. ناصره. «والی النائب الحكومة» ۲- الشَّيْءُ: تَبَاهَهُ «والی المذيع تقديم الأتياء» ۳- بَيْنَ الْأَمْرَيْنِ: تابع.

۱- ۲- با او دوست شد. او را یاری کرد. «والی النائب الحكومة» نماینده مجلس دولت را یاری نمود. ۲- الشَّيْءُ: دنباله چیزی را گرفت. «والی المذيع تقديم الأتياء» گوینده خبرها را پی گرفت. دنبال کرد. ادامه داد.

۳- بَيْنَ الْأَمْرَيْنِ: دو کار را پشت سر هم انجام داد.

❖ **الواليد:** ١- الأب، ج واليدون. ٢- فأنشى والدته؛ وضعت حملها، ج ولد.

١- بدر ج والدون. ٢- زابنده. آنچه بچه زايد، ج ولد.

❖ **الواليدان:** الأب والأم.

بدر و مادر.

❖ **الواليد:** الأم.

مادر.

❖ **والد:** **مَوَالِدُهُ** و **مَوَالِدُهُ** (ول ف) ١-ه، ألفه. ٢-ه، أنصل به

وانتصب إليه.

١-ه، با آن انس گرفت، مانوس شد. ٢-ه، با او متصل

شد. خود را با او رسانید. خود را با او نسبت داد.

❖ **الوالية:** ١- الحرين حزناً شديداً ٢- المتعير من شدة

الحسب.

١- بسیار غمگین. ٢- کسیکه از شدت شادی و غم

سرگردان شده است.

❖ **الوالية:** ج ولاة. ١- ف. ٢- والي البلده: حاکمه.

١- ف. ٢- والي البلد: فرمانروا شهر، کشور.

❖ **الوافي:** ١- ف. ٢- الضميف البدن.

١- ف. ٢- ناتوان.

❖ **واها:** ١- كلمة تعجب من طيب الشيء: «واها له، واها به».

٢- كلمة تلعب: «واها على ما فات».

١- چه غروب است. چه عالی است. ٢- واها علی

ما فات: افسوس بر گذشته.

❖ **الواهن:** ج وهن. ١- ف. ٢- الضميف.

١- ف. ٢- ناتوان.

❖ **الوالهي:** ج واهون و وهاة. ١- ف. ٢- الضميف: «قلب

واه».

١- ف. ٢- ناتوان. قلب واه قلب ضعيف و ناتوان.

❖ **الوئيد:** ١- الفتاة اللغوثة حقة. ٢- معنى شياً وثيداً:

أي بلياً مثانياً.

١- دختر زنده بگور شده. ٢- شئی وثیداً: بسیار

آهسته راه رفت.

❖ **وئيد:** **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ**.

❖ **ويسي:** **وَيْسٌ** و **وَيْسٌ** و **وَيْسٌ** و **وَيْسٌ** و **وَيْسٌ**.

المكان: و با در آن مكان زياد شد.

❖ **الوئيد:** ر. الوئيد، ج أوياء.

❖ **الوئيد:** ١- مص وئيد ٢- كل سرخ عام، كالجدري

والكوليرا وغيرهما، ج أويئة.

١- مص وئيد. ٢- هر مرضى عمومى مسرى. مانند آبله و وئيد. طاعون ... ج أويئة.

❖ **الوئيد:** ١- مص وئيد. ٢- الشدة. ٣- الوخامة والقتل.

فسوء العاقبة. ٥- الفساد.

١- مص وئيد. ٢- شدت. ٣- وخامت و سختی. ٤- سرانجام

بد. ٥- فساد و بدی.

❖ **وئيد:** **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ**.

ه، او را ملامت كرد. او را سرزنش كرد.

❖ **الوئيد:** ١- ضر الجبال والأرانب، وهو كالصوف للقم،

ج أوياء. ٢- «أهل الوئيد»: البدو.

١- هشم شتر و خرگوش. ج أوياء. ٢- «أهل الوئيد»:

صحرائشينان.

❖ **الوئيد:** ذو الوئيد من الجهال أو غيرها.

پشمالو از قبيل شتر و خرگوش.

❖ **الوئيد:** ١- واحد الأوياء. ٢- وئيد الكلام: رديته.

١- يك آدم هست و فرومايه. ٢- وئيد الكلام: سخنان بد

و زشت.

❖ **وئيد:** **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ**.

اشتد وويل العذاب، وويل المصائب، وويل المكان، وويل وقل.

١- الشئ: شدت يافت وئيد العذاب. وئيد المصائب

عذاب و درد شدت يافت. گرفتاری شدت يافت.

٢- المكان: آن مكان بد آب و هوا شد. آن مكان خطرناك

شد.

❖ **الوئيد:** المطر الشديد.

باران تند.

❖ **الوئيد:** ماكثر فيه الوئيد: «بلد وئيد».

جائيكه در آن ويا فراوان باشد. «بلد وئيد» سرزمين پُر

وئيد.

❖ **الوئيد:** الشدء: «عذاب وويل، مصائب وويل».

سخت و دردناك. «عذاب وئيد، مصائب وئيد» عذاب

دردناك مصيبت دشوار و دردناك.

❖ **وئيد:** **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ** و **وَيْدٌ**.

الوقت: ميخ را محكم و استوار كوييد.

❖ **وئيد:** توتيداً. ١- الوقت: تبه. ٢- رجله في الأرض: ثبتها.

١- الوقت: ميخ را محكم كوييد. ٢- رجله في الأرض:

پايش را در زمين محكم كرد.

❖ **الوقت:** ما رز و ثبت في المساط أو الأرض من خشب و

غيره، ج أوتاد: «وتد الخيمة».

❖ **وَجَبَ**: يُوَجَّبُ وَجَابَةً. ١- الشيء؛ قوي وثبت و كان محكماً «وَجَبَ الرِّبَاطُ، وَثَقَتِ الصَّدَاقَةُ». ٢- أخذ بالثقة في أمره.

١- الشيء؛ چیزی پایدار و ثابت شد. «وَجَبَ الرِّبَاطُ وَ ثَقَّتِ الصَّدَاقَةُ» طناب محکم و استوار شد. صداقت دوستی محکم شد. ٢- نسبت به کارش اطمینان یافت.

❖ **وَجَبَ**: يَجِبُ. يَجِبُ وَ جُوبًا وَ جَوَابًا وَ وَجَابَةً؛ به؛ ائمنه.

به؛ به او اطمینان کرد.

❖ **وَجَبَ**: تَوَجَّبًا. ١- الأمر؛ بحسب «وَجَبَ العلاقات بين الدولتين». ٢- قال فيه إنه يَجِبُ يُحْتَدُّ عليه.

١- الأمر؛ آن مطلب را محکم و استوار کرد. «وَجَبَتِ العلاقات بين الدولتين» روابط میان دو کشور محکم شد.

٢- مورد اطمینان است. می شود به او اعتماد کرد.

❖ **الْوَجْدُ**: الشَّيْءُ. ج أَوْجَانٌ وَ وُجْنٌ وَ وُجْنٌ وَ وُجْنٌ.

بُت. ج أَوْجَانٌ وَ وُجْنٌ وَ وُجْنٌ وَ وُجْنٌ.

❖ **الْوَجْدُ**: الذي بعد الأوجان.

بت پرست.

❖ **الْوَجْدُ**: الوطية، اللين، السهل. «فراش و بزم».

بزم و راحت. «فراش و بزم» رخت خواب نرم.

❖ **الْوَجْدُ**: الحكم، ج وناق.

محکم و استوار. ج وناق.

❖ **الْوَجْدُ**: ج وناق. ١- م. الوثيق. ٢- ما يَحْتَدُّ عليه.

٣- الإحكام في الأمر. «كل ما كُتِبَ فَأُعْجِدَ حَسْبُهُ أَوْ شَاهِدًا «وثيقة زواج، وثيقة سیاسیة، وثيقة تاریخیة».

١- م. الوثيق. ٢- آنچه که بدان اعتماد می شود. مورد

اطمینان. ٣- محکم کردن. ٤- سند و وثیقه زواج. وثیقه

سیاسیة، وثیقه تاریخیة سند ازدواج، سند سیاسی یا

تاریخی.

❖ **الْوَجْدُ**: ج وناقات. ١- موضع الثَّار. ٢- الموقد.

١- اجاق آتش. ٢- آتشدان، بخاری.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- م. واجبة. ٢- لقيه وجابها؛ أي لقي وجهه

بوجهه.

١- م. واجبة. ٢- لقيه وجابها؛ یا او رو برو شد.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- م. وجبة. ٢- الجاه، القدر. ٣- الحرمة.

٤- الشرف.

١- م. وجبة. ٢- مقام و منزلت. ٣- احترام. ٤- شرف و مقام.

❖ **وَجَبَ**: يَجِبُ. وَجِبًا وَ جِبَةً وَ جِبًا وَ جِبَةً. الأمر؛ لزوم و

ثبت وجب له علی كذا.

الأمر؛ چیزی واجب شد، لازم شد. «وجب له علی كذا» بر

میخ. ج اوتاد. «وَجَبَ الخيمة» میخی که چادر و خیمه را با آن ثابت و استوار می کنند.

❖ **الْوَجْدُ**: ر. الوَجْدُ.

❖ **الْوَجْدُ**: معلق التوس، ج أوتار و وتر.

زه کمان. ج اوتار. و وتر.

❖ **الْوَجْدُ**: ر. الوَجْدُ. ج اوتار.

❖ **الْوَجْدُ**: ج أوتار. ١- الفرد من العدة. ٢- الظلم في العداوة أو في الانتقام.

١- تک. ٢- زیاده روی در انتقام.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- الطريقة؛ يجري في عمله على وتيرة واحدة. ٢- الانتقام أو الظلم فيه.

١- راه و روش. «يجري في عمله على وتيرة واحدة» در کار خسود فقط از یک روش استفاده می کند.

٢- زیاده روی در انتقام گیری.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- الكثير الوشوب. ٢- مرض تنفخ منه عضلات الظهر و تشنج و يوجع الرأس. ٣- «فرس و ثابة»:

سریعة.

١- بسیار جست و خیز کننده. ٢- دردی است که عضلات پشت یاد کرده باعث سردرد می شود. ٣- فرس و ثابة: اسب

تیزرو. اسب تندرو.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- م. وناق. ٢- ما يَحْتَدُّ به من قيد أو جبل أو نحوهما، ج وُجْنٌ؛ «شد و نایق الأسیر».

١- م. وناق. ٢- بند. فید. زنجیر. ج وُجْنٌ. «شد و نایق

الأسیر» دست و پای اسیر را بست.

❖ **وَجَبَ**: يَجِبُ. وَجِبًا وَ وُجِبًا وَ وُجِبًا وَ وُجِبًا وَ وُجِبًا.

١- نهض و قام. ٢- قفز.

١- برخاست، بلند شد. ٢- جهید، جست.

❖ **الْوَجْدُ**: ١- م. وُجِبَ. ٢- القفز؛ «الْوَجْدُ العالي أو نحوه في الرياضة».

١- م. وُجِبَ. ٢- جست و خیز. «الْوَجْدُ العالي أو نحوه في الرياضة» پرش از روی مانع بلند در ورزش. «پرش

ارتفاع».

❖ **وَجَبَ**: يُوَجَّبُ وَجَابَةً. البساط أو الفراش أو نحوهما؛ وُجِبَ

وسهل ولان.

البساط أو الفراش أو نحوهما؛ فرش رخت خواب نرم شد.

❖ **الْوَجْدُ**: الوطية، اللين، السهل.

بزم و راحت.

وَجَائِهِ وَوَجِيهَاتِ.

دارای شأن و مقام. سرور. ج. وَجْهَاءُ. م. وَجِيهَةٌ. ج.

وَجَائِيَّةٌ وَوَجِيهَاتِ.

❖ وَحَاةٌ. ر. أَحَادُ.

❖ الْوَحَامُ: ویار زن حامله.

❖ وَحْدٌ: يَوْحَدُ. وَحَادَةً وَوُحْدَةً. انفراد بنفسه.

یکی شد. فرد شد. یکتا شد.

❖ وَحْدٌ: تَوْحَدُ. (ا ح د. وَ ح د) ۱- التَّمَدُّدُ: صِيره واحداً.

۲- اللَّهُ: آمَنَ بِهِ الْإِلَهُ واحداً. ۳- اللَّهُ: قَالَ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».

۱- التَّمَدُّدُ: تتمدد را یکی نمود. ۲- اللَّهُ: به خدا ایمان آورد.

۳- اللَّهُ: كَفَتِ دَلَالَةُ الْإِلَهِ.

❖ الْوَحْدُ: المنفرد بنفسه: «رَجُلٌ وَحْدٌ، وَحْدًا وَحْدًا».

یکی. فرد. «رَجُلٌ وَحْدٌ، حَيَوَانٌ وَحْدَهُ» مرد یا حیوان

یکتا.

❖ الْوَحْدُ: ر. الْوَحْدُ.

❖ الْوَحْدُ: ۱- مَصْ وَحْدَةً. ۲- رَأَيْتُهُ وَحْدَةً: أي منفرداً. لَا

يُتَقَى وَلَا يَجْتَنِبُ. نُصِبَ عَلَى الْحَالِ. وَقَدْ يُقَالُ: «جَلَسَ وَحْدَهُ،

وَعَلَى وَحْدِهِ، وَعَلَى وَحْدِهِمَا، وَعَلَى وَحْدِهِمْ».

۱- مَصْ وَحْدَةً. ۲- رَأَيْتُهُ وَحْدَةً: فقط او را دیدم. «وَحْدَهُ»

مستصوب است بنسبته حالیت. و گفته می شود: جَلَسَ

وَحْدَهُ «جَلَسَ عَلَى وَحْدِهِ» به تنهایی نشست.

❖ الْوَحْدَانِي: المنفرد بنفسه.

یکی. تنها. منفرد.

❖ الْوَحْدَانِيَّةُ: ۱- الْوَلَدَةُ: حَدُّ الْكَثَرَةِ. ۲- حَالَةُ الْمُتَوَحِّدِ.

۳- حَالَةُ الْوَاحِدِ: «وَحْدَانِيَّةُ اللَّهِ».

۱- قَلْتُ وَكَمْی در مقابل كَثُرْتُ و زِيَادِي. ۲- يَكْتَانِي. يَكْتَا

يُودُن. ۳- يَكْتَا يُوْدُنُ تَنْهَائِي. وَوَحْدَانِيَّةُ اللَّهِ: منفرد بودن الله.

❖ الْوَحْدَانِيَّةُ: ۱- مَصْ. وَحْدَةً. ۲- الْوَلَدَةُ. ۳- الْإِنْفِرَادُ بِالْأَفْسَ:

«يَعِيشُ فِي وَحْدَةِ الشَّكَاكَةِ». ۴- حَالَةُ مَا أُتِّحِدَ مِنْ النَّاسِ أَوْ

الْأَشْيَاءِ: «الْوَحْدَةُ السِّيَاسِيَّةُ، الْوَحْدَةُ الْاِقْتِسَادِيَّةُ». ۵- مِنْ

الْجَيْشِ أَوْ الْأَسْطُولِ: الْجِهَادَةُ مِنَ الْجُنُودِ أَوْ الطَّائِفَةِ مِنَ الْبَغِي

۱- مَصْ وَحْدَةً. ۲- قَلْتُ وَكَمْی. ۳- منفرد بودن. يَكْتَا

يُودُن. «يَعِيشُ فِي وَحْدَةِ النَّسَاكِ» او در تنهایی و عبادت

و عزلت زندگی می کند. ۴- اتِّحَادُ وَ يَكْتَانِي وَ

هَمِصَّتِي. «الْوَحْدَةُ السِّيَاسِيَّةُ، الْاِقْتِسَادِيَّةُ» وحدت و

يَكْتَانِي سِيَاسِي وَ اِقْتِسَادِي. هَمِنْ الْجَيْشِ أَوْ

الْاَسْطُولِ: يَكْ يَكَانُ اَزْ اَرْتِشِ يَا نَارْكَانِ.

❖ الْوَحْشُ: ۱- حَيَوَانُ الْبَرِّ، أَوْ مَا لَا يَسْتَأْنِسُ مِنْهُ. ج

❖ وَجْهٌ: تَوَجَّهَ. ۱- إِلَهٌ: أَرْسَلَهُ إِلَهٌ. ۲- إِلَهٌ: ذَهَبَ إِلَيْهِ

۳- الشَّيْءُ: أَدَارَهُ إِلَى جِهَةِ مَسَا. ۴- شَرْهٌ. ۵- الْمَسِيحُ أَوْ

الْمَرِيضُ: جَعَلَ وَجْهَهُ نَحْوَ الْقِبْلَةِ. ۶- الطَّرِيقُ: سَلَكُهُ وَ جَعَلَ

أَثَرَهُ بَيِّنًا وَاضِحًا.

۱- إِلَهٌ: أَوْ رَأَى بِسُوشِ فَرَسْتَاد. رَوَانَهُ كَرَدَ. ۲- إِلَهٌ: بِسُورَى

أَوْ رَوَانَهُ شَدَ. ۳- الشَّيْءُ: جِيزَى رَأَى بِهْ يَكْ جِهَتِ مَشْخَصِ

گَرْدَانِدَ. ۴- أَوْ رَأَى بِزَرْكَدَاشْت. هَذَا الْمَيْتُ أَوْ الْمَرِيضُ:

صَوْرَتِ مَرِيضٍ يَأْمُرُهُ رَأَى بِطَرَفِ قِبْلَتِهِ نَمُودَ. ۵- الطَّرِيقُ:

أَنْ رَأَى بِيَمُودَ وَ اَثَرَ رَفْتِ وَ اَمَدَ دَرِ رَأَى بِمَشْخَصِ وَ أَشْكَارِ

گَرْدَانِدَ.

❖ الْوَجْهَةُ: ج. أَوْجُهُ وَ وُجُوهُ وَأَجْهُدُ. ۱- أَوَّلُ مَا يَبْدُو لِلنَّظَرِ

مِنَ الرَّأْسِ وَ فِيهِ الْأَفْئُ وَالْعَيْنَانِ. ۲- الْجِهَةُ. ۳- الْقَصْدُ وَ

النِّيَّةُ. ۴- مَا يَتَوَجَّهُ إِلَيْهِ الْإِنْسَانُ مِنْ عَمَلٍ أَوْ غَيْرِهِ. ۵- الْكُرْضَةُ:

«فَعَلَ الْحَيْرَ لَوْجَةِ اللَّهِ». ۶- سَيِّدُ الْقَوْمِ. ۷- «وَجْهَةُ الْكَلَامِ»:

السَّبِيلُ الْمَقْصُودُ بِهِ. ۸- «وَجْهَةُ الثَّرَوِ»: مَا يَظْهَرُ مِنْهُ. ۹- «هُوَ

ذُو وَجْهَيْنِ»: أَيْ يَظْهَرُ لَكَ خِلَافَ مَا يَضْمُرُ. ۱۰- «مَضَى عَلَى

وَجْهِهِ»: أَيْ مِنْ غَيْرِ انْتِبَاهٍ أَوْ عَمِي.

۱- صَوْرَتِ إِنْسَانٍ يَأْ حَيَوَانِ. ۲- سَمِعْتُ وَ سَوَ. ۳- قَصْدُ وَ

هَدَفُ. ۴- أَنْجَحَهُ كَنِهَ إِنْسَانٍ قَصْدَ وَ اِنْجَامَ أَمْرًا دَارَدَ. هَذَا

بِجِهَتِ رِضَايِ خُدا. «فَعَلَ الْخَيْرَ لَوْجَةِ اللَّهِ». عَرَفَا وَ سَرُورِ.

۷- وَجْهَةُ الْكَلَامِ: مَقْصُودُ سَمْعٍ. ۸- وَجْهَةُ الثَّرَوِ: رُوبِي لِبَاسِ.

۹- هُوَذَا وَ وَجْهَيْنِ: أَوْ دُو رُوسَتِ. ۱۰- مَضَى عَلَى وَجْهِهِ:

بِدُونِ اِطْلَاعٍ وَ أَكَاغِي حَرَكَتِ كَرَدَ.

❖ الْوَجْهَةُ: ۱- النَّاحِيَةُ وَ الْجَانِبُ. ۲- مَا تَوَجَّهَتْ إِلَيْهِ:

«وَجْهَةُ السَّبْرِ فِي الْمَدَنِ، وَجْهَةُ النَّظَرِ».

۱- سَمِعْتُ. سَوَ. كِنَارَ. ۲- أَنْجَحَهُ كَنِهَ بَدَانِ تَوَجَّهَ شَدَهُ وَ

بَطَرَفَشِ جِهَتِ كَبِيرِي شَدَهُ.

❖ الْوَجْهَةُ: ر. الْوَجْهَةُ.

❖ الْوَجْهُومُ: ۱- مَصْ وَجْهٌ. ۲- السُّكُوتُ وَ اَلْمَجْزُ عَنْ الْكَلَامِ

مِنْ كَثَرَةِ الْحُزْنِ أَوْ الْخَوْفِ.

۱- مَصْ وَجْهٌ. ۲- سَكُوتٌ بِرَأْسِ شَدَتْ تَرَسَ وَ غَمَ.

❖ الْوَجْجِي: ۱- الْمَوْجَزُ: «فَتْرَةٌ وَ جِيزَةٌ». ۲- مِنَ الْكَلَامِ:

الْقَصِيرِ السَّرِيعِ الْوَصُولِ إِلَى الْفَهْمِ.

۱- مُخْتَصَرٌ. خِلَافَهُ «فَتْرَةٌ وَ جِيزَةٌ» زَمَانِ كَوْنَتَاهِي. ۲- مِنَ

الْكَلَامِ: سَخْنَانِ كَوْنَتَاهِ وَ زُودَ فَهْمِ.

❖ الْوَجْجِي: الْمَوْجِعُ، الْمَوْلَى: «ضَرْبٌ وَ جَمِيعٌ».

دَرْدَنَاكِ. «ضَرْبٌ وَ جَمِيعٌ» زَدَنِ دَرْدَنَاكِ.

❖ الْوَجْجِي: ذُو الْوَجَافَةِ، الشَّيْءُ، ج. وَجْهَاءُ، م. وَجِيهَةٌ ج

١- مص وحش. ٢- الهاماتي که از طرف خداوند به انبياء می شود. ٣- وحی و الهام شاعرانه. وَحْيُ الشَّاعِرِ.

❖ **الْوَحِيدُ**: ١- المنفرد بنفسه. ٢- «الابن الوحيد»: الذي ليس له أخ.

١- يكتا، منفرد. ٢- الابن الوحيد: تنها پسر خانواده.

❖ **وَحْشٌ**: يَحْيَى، وَحْشاً، (وَحْي) الْأَمْرُ: قصده

الْأَمْرُ: قصد انجام آن مطلب را نمود.

❖ **وَحْشٌ**: يَحْيَى، وَحْشاً، ١- طعنه طعنةً غير نافعة بآخرة أو نحوها. ٢- **لَشَيْبٍ**: خاطله و شابت الشَّعْرَةُ بعد الشَّعْرَةِ و باقي الرأس أسود.

١- با نیزه یا میخ و سوزن او را سبک داد. ٢- **الشَّيْبُ**: موهای سپید در سرش پیدا شد.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَحْشٌ، ٢- **الْوَجَمُ**: «وَحْشٌ الضمير».

١- مص وَحْشٌ، ٢- درد و رنج «وَحْش الضمير» دچار عذاب و جلدان شدن.

❖ **وَحْشٌ**: يَحْيَى، وَحْشاً، ١- **لَشَيْبٍ**: خاطط سواد رأسه. ٢- **بِالرَّجْلِ**: طعنه به طعنةً غير نافذة. ٣- **بِالسَّيْفِ**: تناوله به من بهید.

١- **الشَّيْبُ**: موی سپید در سرش پیدا شد. ٢- **بِالرَّجْلِ**: او را با نیزه زد. ٣- **بِالسَّيْفِ**: از دور آهسته با شمشیر به او زد.

❖ **وَحْشٌ**: يَحْيَى، وَحْشاً، ١- **لَشَيْبٍ**: طعناً أو وخوماً. طعاماً أو المكان: كان وخيماً.

الطعام أو المكان: آن مکان بدآب و هوا شد. غذا بدهضم و سنگین شد.

❖ **وَحْشٌ**: تَوْحِيماً، الشَّيْءُ: جملة وخيماً.

الشَّيْءُ: چیزی را بد و بی ارزش گرداند.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَحْشٌ، ٢- **تَفَنُّ** الهوا المسبب للأمراض الوبائية. ٣- **الضَّرَرُ**.

١- مص وَحْشٌ، ٢- بد شدن و فاسد شدن هوا که باعث امراض می شود. ٣- ضرر و زیان.

❖ **الْوَحْشُ**: ج أَوْحَامٌ، ١- **الرجل الثقيل**. ٢- **شيءٌ** وخيم: وپی.

١- مرد سنگین وزن. گران جان. ٢- **شيءٌ** وخيم: چیزی که ویا دارد.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَحْشٌ، ٢- **الرجل الثقيل**. ج أَوْحَامٌ.

١- مص وَحْشٌ، ٢- مرد سنگین وزن. گران جان. ج أَوْحَامٌ.

❖ **الْوَحْشِ**: ١- **الرجل الثقيل**. ج وِخَامٌ ووخاشى وأَوْحَامٌ.

وَحْشٌ ووخشان: حمارٌ وَحْشٌ، أو حمارٌ وَحْشِيٌّ، ٢- **بِقَرِ** الوحش: البقر البرية.

حيوانات وحش. ج وَحُوشٌ وَ وُحْشان «حمارٌ وحشيٌّ» كودخر. ٢- بقرة الوحش: گاو وحش.

❖ **الْوَحْشَةُ**: ١- **الحلوة**. ٢- **الحلوة** من الحلوة: «وحشة القبر». ٣- **الحلم**. ٤- **يهد** القلوب عن المؤذات. ٥- **الانقطاع**.

١- خلوت. عزلت. ٢- ترس از خلوت. «وحشة القبر».

٣- هم و غم. ٤- دوری قلبها از محبت. ٥- قطع رابطه با دیگران.

❖ **الْوَحْشِيُّ**: ١- **واحد** أَوْحَشَ، ٢- **كُلٌّ** ما يستوحش و يتهد عن الناس.

١- منفرد حیوانات وحش. ٢- هر آنچه که از مردم بترسد و دوری جوید.

❖ **وَحْشٌ**: يَحْيَى، وَحْشاً، ١- **وَحْشٌ**: وقع في الوحل.

در گِل فرو رفت.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَحْشٌ، ٢- **الطين الرقيق**. ج أَوْحَالٌ وَوُشُولٌ.

١- مص وَحْشٌ، ٢- گِل نرم. ج أَوْحَالٌ وَوُشُولٌ.

❖ **الْوَحْشُ**: **المتلطخ** بالوحل.

گِل آلود.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَحْشٌ، ٢- **الْوَحْشُ**.

١- مص وَحْشٌ، ٢- **الْوَحْشُ**.

❖ **وَجَمٌ**: يَجْمُ وَوَجَمٌ، وَجْماً، ١- **بِالْحَبْلِ**: اشتدت شهوتها لبعض المأكَل أو غيرها. ٢- **بِالْحَبْلِ**: قلَّت شهوتها لبعض المأكَل أو تنفرت.

١- **بِالْحَبْلِ**: زن حامله دچار ویاار شد. ٢- **بِالْحَبْلِ**: زن حامله دچار ویاار شد لکن اشتهايش نسبت به بعضی از خوراکیها کم شد. دگرگون.

❖ **الْوَحْشُ**: ١- مص. وَجَمٌ، ٢- **ما تشبه** الحامل الوَحْشِي.

١- مص وَجَمٌ، ٢- ویاار زن حامله.

❖ **الْوَحْشِيُّ**: ج وَحَامٌ وَوَحَامِيٌّ، ١- **الْحَبْلُ** التي تشتد شهوتها لبعض المأكَل. ٢- **الْحَبْلُ** التي تقل شهوتها لبعض المأكَل أو تنفرت.

١- زن حامله دارای ویاار شدید نسبت به بعضی از خوراکیها. ٢- زن حامله دارای ویاار شدید نسبت به نخوردن بعضی از خوراکیها.

❖ **الْوَحْشِي**: ١- مص. وَحْشِيٌّ، ٢- **ما يُلْقَى** إلى الأنبياء من عند الله. ٣- **ما يُوْحَى** به: «وَحْيُ الشَّاعِرِ».

ويعطى، ويضبطها دائم المحصرة. ٢- صفائح جافة رقيقة تصنع من عجين عدد من المواد النباتية وتتخذ للكتابة والطباعة أو غير ذلك.

١- برگ درخت که دارای انواع مختلف است بعضی در زمستان خشک می شود و بعضی خیر. ٢- ورقه برای نوشتن کاغذ برای نوشتن.

● **الوزن:** ج أوراق و ورق، ١- ذو الوزن من الشجر. ٢- الكثير الوزن من الشجر.

١- درختهای برگ دار. ٢- درختهایی که بسیار برگ دارند.

● **الوزن:** الحامه التي يمل لونها إلى الحظرة، تشبه بها النفس، ج ورق ووراق.

کیوتری که رنگ آن مایل به سبز است. که نفس انسان را بدان تشبیه می کنند. چنانچه در عینیه ابن سینا آمده است:

عبطت اليك من المحل الاربع ورقاة ذات تمرز وتمنع.

ج ورق ووراق.

● **الوزن:** ١- واحدة الوزن، ج وزقات. ٢- الطين الذي تسر به حجارة الحائط.

١- برگ کاغذ. یک برگ درخت. ج وزقات. ٢- کاهگل که روی آجر میمالند.

● **الوزن:** ما فوق الفخذ من الجسم، ج أوزاك، مؤنثة. كفل، ج أوزاك، مؤنث است.

● **الوزن:** ر. الوزك.

● **وزم:** يرم وزماً، للجلد: انتفع من المرض. الجلد: پوست بدن آینه کرد بر اثر زخم و غیره.

● **وزم:** تورماً، للجلد: جملة يرم.

الجلد: پوست را متورم کرد.

● **الوزن:** ١- مص. وزم. ٢- انتفاخ الجلد أو نحوه لمرض فيه، ج أوزام.

١- مص. وزم. ٢- آماس پوست. ج أوزام.

● **الوزن:** طائر كثير الألوان قصير الجبين طويل المنقار في وسط ذنبه ريشتان طويلتان.

پرندهای است با پای کوتاه و منقار بلند در نوک آن کمی سرخی وجود دارد در گلپیش طوقی است مایل برودی و بقیه بدنش سبز مایل به کیودی در وسط دمش دو پر دراز وجود دارد.

● **الوزن:** ج أوزدة ووزة وورود. ١- عرق في المتق يُعرف أيضاً به «خيل الورد». ٢- كل عرق يسيل فيه الدم من الجسد إلى القلب.

١- شاه رگ. «خيل الورد». ٢- هر رگی که در آن خون جاری است.

● **الوزن:** ر. الاوز.

● **الوزن:** ١- مص وزر. ٢- الوزرة.

● **الوزن:** ١- حال الوزير ورتبه و ولايته. ٢- جماعة الوزراء في الدولة «استقالت الوزرة».

١- مقام وزرات. ٢- هیئت وزیران در دولت. «استقالت الوزرة» هیئت هیئت وزیران همگی استعفا کردند.

● **وزن:** يوز وزراً ووزراً ووزة. ١- الشيء: حملة. ٢- حمل ما ينقل ظهرة.

١- الشيء: آنچه را حمل کرد. برداشت. ٢- چیز بسیار سنگینی را برداشت.

● **وزن:** يوز وزراً ووزراً ووزة. أجم. وقع في خطيئة. مرتكب گناه شد. در گناه افتاد. مرتكب کار خطا شد.

● **الوزن:** ج أوزار. ١- مص وزر ووزر. ٢- الإجم، الخطيئة.

٣- الشغل. ٤- الحمول الشغل. ٥- «أوزار الحرب»: آلاتها.

٦- وضعت الحرب أوزارها: انقضت، انتهت.

١- مص وزر ووزر. ٢- گناه. خطا. ٣- سنگینی. ٤- بار سنگین. ٥- اوزار الحرب: ابزار آلات جنگ. ٦- وضعت الحرب أوزارها: جنگ پایان یافت.

● **الوزن:** كساء صغير، ج وزرات ووزرات ووزارات.

لباس کوتاه. ج وزرات ووزرات ووزارات.

● **وزع:** توزعاً. ١- المال أو غيره بينهم: خرقه. ٢- المال أو غيره عليهم: قسمة.

١- المال أو غيره بينهم: پول و غیره را بین آنان تقسیم کرد.

٢- المال أو غيره عليهم: پول و غیره را بر آنها قسمت کرد.

● **وزن:** يزن، وزناً ووزناً. ١- الشيء: قدر ثقله وخفته بالميزان. ٢- له الدرهم: أعطاه إياها بالوزن. ٣- الشتر: قطعه و نظمه موافق للوزن.

١- الشيء: آنچه را وزن کرد. کشید. ٢- له الدرهم: پول را کشید و به او داد. ٣- الشتر: برای شعر وزن خاصی قرار داد.

● **وزن:** يوزن وزناً. ١- الشيء: ثقل. ٢- كان أصل الرأي.

١- الشيء: آنچه سنگین شد. ٢- نظرش صائب بود.

● **الوزن:** ج أوزان. ١- مص. وزن. ٢- المنقال. ٣- في المزوض: تطيع الشعر.

١- المص. وزن. ٢- المنقال. ٣- في المزوض: تطيع الشعر.

١- مص وَزَنَ. ٢- نقل و سكتني. ٣- في المروض: در علم مروض وزن خاص شعر را گویند.

❖ **الْوُزْنَةُ**: ١- المرأة من وَزَنَ ٢- في لبنان: ثلاثة أرطال.

١- یکبار وزن کردن. ٢- در لبنان سه رطل را گویند. ٢٥٢ مثقال. و هر مثقال معادل ٩/٩٠٠ گرم است.

❖ **الْوُزْنِي**: ج وَزَرَاءَ وَ أَوْزَارُ. ١- رجل دولة يُعْهَدُ إليه في الإشراف على بعض شؤون البلاد و مرافقها: «وزير القربة الوطنية» وزير الداخلية... ٢- «الوزير المفوض»: مبعوث دولة إلى دولة أخرى يُقْلَعُ فيها. ورتبه دون رتبة السفير.

١- سرپرست یک وزارتخانه «وزیر». ٢- «الوزير المفوض»: نماینده کشوری در کشور ثالث که مقامش پایین تر است از سفیر.

❖ **لَوِي صَاعِدًا**: ج وَشَدَّ وَ وُشِدَ. ١- الخِطَّةُ. ٢- المَكَاةُ.

١- بالش. ٢- مُكَاة.

❖ **الْوِصَادَةُ**: الخِدَّةُ، ج وِصَادَاتٍ وَ وِصَائِدَ.

بالش ج وِصَادَاتٍ وَ وِصَائِدَ.

❖ **الْوِصَاطَةُ**: ١- مص وَشَطَّ وَ وُشِطَ. ٢- عمل الوسيط

٢- کار شخص میانجی. میانجیگری.

❖ **الْوِصَامُ**: ج أَوْصِيَّةٌ. ١- ما وُصِيَ به الحيوان من أنواع الطَّوَرِ.

٢- التَّيْشَان الذي يُعْلَقُ على صدر من يقوم بأعمال بغيد منها المجتمع أو البلاد.

١- اثر داغ و سوراخی که بصورت های مختلف برای حیوانات ایجاد شده. ٢- نشان افتخار.

❖ **لَوِي صَاعِقَةً**: ١- مص وَشَمَ. ٢- أَمْرُ الحُسْنِ و الجَبَالِ.

١- مص وَشَمَ. ٢- نشانه حسن زیبایی.

❖ **وَيْسَعُ**: وَيْسَعُ وَ يَتَّسَعُ وَ يَتَّسِعُ. وَتَعَا. الثَّوبُ أو الجِلْدُ أو نحوهما: علاه الوُسْعِ.

الثَّوبُ أو الجِلْدُ أو نحوهما: لباس یا پوست کشیده شده. آلوده شد.

❖ **وَيْسَعُ**: توسعاً. الثَّوبُ أو الجِلْدُ أو نحوهما: جعله وَيْسَعًا.

الثَّوبُ أو الجِلْدُ أو نحوهما: لباس یا پوست را کشید کرد. آلوده کرد.

❖ **الْوَيْسَعُ**: ١- مص وَشَعَ. ٢- ما يعلو الثَّوبُ أو الجِلْدُ أو نحوهما من الدُّزْن لِقَلَّةِ تَعَاهِدِهِ و إصلاحه بالماء، ج أَوْسَاخ.

١- مص وَشَعَ. ٢- کثافت روی لباس یا پوست. ج أَوْسَاخ.

❖ **الْوَيْسَعُ**: ما علاه الوُسْعِ: «ثوب و شِع».

كثيف و آلوده. «ثوب و شِع» لباس كثيف.

❖ **وُشِدَ**: توسيداً. ١- الوِصَادَةُ: جعلها تحت رأسه.

١- الوِصَادَةُ: بالش و ازیز سرش نهاد.

❖ **وُشِطَ**: توسيطاً. ١- صَيَّرَ وَ وُشِطًا. ٢- جعله في الوُسْطِ.

١- او را میانجی قرار داد. ٢- او را در وسط قرار داد.

❖ **الْوُسْطُ**: للمذكر و المؤنث و المفرد و الجمع. ١- من الشيء، ما بين طرفيه و هو منه «وسط الطريق». ٢- المعتدل: شيء و وسط، أي بين الجهد و الزدء. ٣- الهيئة الاجتماعية أو الأخلاقية أو الثقافية التي فيها نميش أو تعمل: «الوسط الفني».

الوسط الأدبي».

مذكر مؤنث یکسانست. ١- من الشيء: حد وسط چیزی.

«وسط الطريق» میانه راه. ٢- معتدل. شيء و وسط چیزی

بین غروب و بد. ٣- محیط اجتماعی زندگی انسان «الوسط الفني».

الوسط الأدبي» محیط اجتماعی فنی و هنری و ادبی.

❖ **الْوُسْطِيُّ**: الوُسْطُ، و تكون بالشکین في الموضع الذي يصلح فيه وضع «دين» بدلاً من «وسط».

نحو: «وُسْطُ القوم».

وسط، میانه. «وُسْطُ القوم» میانه مردم.

❖ **الْوُسْطِيُّ**: ج وُسْطٌ. ١- م الأَوْسَطِ. ٢- الإصبع التي بين البصر و السبابة.

١- م الأَوْسَطِ. ٢- انگشت میانی دست.

❖ **وَيْسَعُ**: يَتَّسَعُ وَ يَتَّسِعُ. سَعَةً وَ يَسَعُ. ١- المكان: كان واسعاً

٢- الإثناء الشيء: احتواه وُسْعُهُ بسعة. ٣- لا يسمي أن الفعل كذا: أي لا أقدر أن أفعله.

١- المكان: آن محل وسیع و گسترده بود. ٢- الإثناء الشيء: ظرف آن چیز را دربر گرفت. گنجایش داشت. ٣- لا يسمي أن الفعل كذا: نمی توانم چنین کاری را انجام دهم.

❖ **وَيْسَعُ**: يَوْسَعُ. سَعَةً وَ وَسَاعَةً. المكان: كان واسعاً.

المكان: آن محل وسیع و گسترده بود.

❖ **وَيْسَعُ**: توسعاً. الشيء: جعله واسعاً

الشيء: چیزی وسیع نمود.

❖ **الْوَيْسَعُ**: الطاقة، القُدْرَةُ: ليس في شيء أن يفعل كذا، أي لا أقدر عليه.

قدرت و توان. «ليس في شيء أن يفعل كذا» در توان من نیست چنین کاری را انجام دهم.

خطوط مخضرة.

اليد أو غيرها من أعضاء الجسد: دست يا ديكر اغضاء بدن را خالكوبی كرد.

● **الوشم:** ج وشم و وشام. ١- مص وشم. ٢- غرز الإبرة في اليد أو غيرها من أعضاء الجسد ورش «الشليم»، وهو شحم، عليه، حتى تخضر. ٣- الخطوط والرسوم المخضرة التي يحدتها الوشم في الجسم.

١- مص وشم. ٢- خالكوبی كردن روی أعضاء بدن. ٣- نشانه‌های سبز رنگ که بر اثر خالكوبی روی بدن نمایان می‌شود.

● **وشوش:** وشوشة. هـ: هس إليه الكلام.

هـ: درگوشی یا او سخن گفت.

● **الوشی:** ج وشاء. ١- مص وشن. ٢- نقش الأبواب من كل لون. ٣- الثياب المنقوشة. ٤- وشي السيف: فرندة، جوهره.

١- مص وشن. ٢- رنگرزی کردن لباس. ٣- لباسهای رنگرزی شده. ٤- وشي السيف: نقش و نگار و جواهرات دسته شمشیر.

● **الوشميج:** اشتباک القرابة وأصلها.

قوم و خویشی بزرگ.

● **الوشجیة:** ج وشائج. ١- ليف يُقتل ثم يربط بين خشبتين فيقتل عليه الفصح المصود أو غيره. ٢- جرق الشجرة.

١- نوعی تور که از ليف درخت بافته و بدو طرف آن چوب می‌بندند و با آن دسته‌های خوشه زراعت را بخرمنگاه می‌برند. ٢- ریشه درخت.

● **الوشیک:** ١- السريع: رجلٌ وشيك، امرأةٌ وشيكه. ٣- خرج وشيكاً: أي سرباً.

١- سریع. مذکر مؤنث یکسانست. ٢- نزدیک سفر وشیک. سفر نزدیک. ٣- خرج وشیکاً: سریع و زود خارج شد.

● **وَصَيَّ:** توصيةً. (و ص ي) ١- هـ بكذا: عهد إليه به. ٢- هـ بكذا: أوعز إليه به. ٣- هـ بكذا: ملَّكه إياه بعد موته. ٤- هـ إليه: جعله وصياً يتصرف في ماله و أطفاله بعد موته.

١- هـ بكذا: بفلاهی چیزی را سفارش کرد. ٢- هـ بكذا: چیزی را به کسی سفارش کرد انجام دهد. ٣- هـ بكذا: فلاهی را وصی خود قرار داد. ٤- هـ: او را وصی خود قرار داد که در اموال و کودکان او ناظر و حاضر باشد.

● **الوصاة:** وصيت، ج وصى.

● **الوصاف:** ١- المعارف بالوصف. ٢- الطبيب المشخص للمرض.

١- آگاه و مطلع از وصف. ٢- پزشک تشخیص دهنده مرض.

● **الوصال:** ١- مص. واصل. ٢- الاجتماع بالحبوب و مبادلة الحب.

١- مص واصل. ٢- رسیدن به معشوق و مبادله حرفهای عاشقانه با هم.

● **الوصاية:** ج وصايا. ١- الوصية. ٢- سادة بلد على بلد آخر مؤقَّتاً باسم هيئة الأمم سابقاً. ٣- الولاية على القاصر.

١- وصیت. ٢- قیمومت کشوری توسط کشور ثالث از طرف سازمان ملل متحد. ٣- نظارت بر اعمال شخص ناتوان از نظر عقلی.

● **الوصيب:** ج أوصاب. ١- المرض. ٢- الألم الدائم. ٣- ضعف الجسم من مرض أو تعب. ٤- الثقب والفنور في البدن.

١- مرض. ٢- درد و رنج همیشگی. ٣- نافواری بدن بر اثر مرض یا خستگی. ٤- خستگی و سستی در بدن.

● **الوصير:** العهد، ج أمير.

پیمان. ج أواصر.

● **وَصَفَّ:** يَصِفُ. وصفاً ووصفةً. ١- هـ أو الشيء: نَمَّه بما فيه. ٢- الشيء: حلاً. ٣- الطبيب للمريض وصفةً: عيَّن له دواء.

١- هـ أو الشيء: او را وصف کرد. اوصاف او را بر شمرد. ٢- الشيء: آنچه را آرامش. تزئین کرد. ٣- الطبيب للمريض وصفةً: پزشک برای مریض نسخه نوشت.

● **الوصيفة:** علاج يَكُنَّه الطبيب للمريض ليتداوى به.

نسخه پزشک برای مریض.

● **وَصَلَ:** يَصِلُ وصالاً و وصلةً ووصلةً. ١- إل المكان أو الأمر: بلغه و انتهى إليه. ٢- هـ الخبر: أو إليه: بلغه.

١- الی مکان یا امر: بدانجا رسید. به مطلب رسید. ٢- هـ الخبر: أو الیه: خبر به او رسید.

● **وَصَلَ:** يَصِلُ. وصلاً ووصلةً ووصلةً. ١- الشيء بالشيء: جمعه و ربطه. ٢- هـ بكذا: من المال: أحسن إليه به.

١- الشيء بالشيء: دو چیز را به هم وصل کرد. ٢- هـ بكذا: من المال: فلان مقدار پول به او بخشید.

● **وَصَلَ:** يَصِلُ. وصلاً ووصلةً. ١- أعطاه. أحسن معاملته. ٢- الحبيب حبيبته: اجتمع به و باده الحب.

﴿وَطَنَ: يَطْنُ، وَطْناً، بالمكان: أقام به.

بالمكان: در آن مکان اقامت کرد.

﴿وَطْنٌ: توطيناً، نقلته على الأمر أوله: مهتماً لفعله. خضمه بها، جعلها عليه. ۲- البلد أو به: اتخذته وطناً و مسكناً يقيم به.

۱- نفسه على الأمر أوله: خود را برای انجام آن کار آماده کرد. ۲- البلد أو به: آنجا را بعنوان وطن برگزید و آنجا اقامت کرد.

﴿الوطن: ج أو وطن. ۱- مكان إقامة الإنسان و مفره، ولد فيه أو لم يولد. ۲- مرتبط بالقر و الفهم و نحوها.

۱- وطن. میهن خواه در آن دنیا آمده یا خیر. ۲- آغل.

﴿الوطنى: ۱- المنسوب إلى الوطن. ۲- الذي يحب وطنه و يخلص له الولد و التضحية.

۱- منسوب به وطن. ۲- میهن دوست. میهن پرست.

﴿الوطنية: إخلاص الحب و التضحية للوطن.

میهن دوستی. میهن پرستی.

﴿الوطواط: ج و طساوط و و طساويط. ۱- الخفاش (ر. الخفاش). ۲- نوع من السنونو يكون في الجبال.

۱- خفاش. شبکوره. ر. الخفاش. ۲- نوعی از پرستو که در کوهستان زندگی می کند.

﴿الوطي: ۱- المنخفض. ۲- اللين السهل. ۳- المذلل للملئ: «فراش و طي».

۱- گود، پست. ۲- نرم و آسان. ۳- آماده مهیا. «فراش و طي» رخت خواب آماده و نرم.

﴿الوطيد: الثابت القوى: «بناء و طيد الأركان، عزم و طيده، محكم و استوار. «بناء و طيد الأركان، عزم و طيده» ساختمان محکم و استوار، تصمیم پابرجا.

﴿الوطيدة: واحدة الوطيد.

یک شالوده، یک ستون اصلی.

﴿الوطيس: المركبة، ج أوطيس و و طيس: «حي الوطيس»، أي اشتدت الحرب.

جنگ و درگیری. ج أوطيس و و طيس «خمي الوطيس» جنگ شدت گرفت.

﴿وَطَفَ: توطيناً. ۱- عيّن له في كل يوم وظيفة. ۲- عيّن له وظيفة في إحدى الدوائر الحكومية. ۳- عليه عملاً قدره.

۱- برای او هر روز کاری را معین کرد. ۲- او را در یک اداره دولتی بکار گرفت. استخدام کرد. ۳- علیه عملاً برای

او کاری معین کرد.

﴿الوظيفة: ج وظائف و وظيف. ۱- ما يعين و يقدر من عمل أو طمام أو رزق أو غلف و غير ذلك. ۲- المنصب، العمل في الدوائر الحكومية.

۱- جیره. مقرری. حقوق. مواجب. ۲- مقام، کار در یکی از ادارات دولتی.

﴿وَعَنَ: يعي، وِعياً (وع ي) ۱- الشيء: جمعه و حواه و دعى الكتاب أشهر القصص. ۲- الحديث: حفظه و فهمه. ۳- الأمر: أدركه.

۱- الشيء: گردآوری کرد، دربرگرفت. دعى الكتاب أشهر القصص: کتاب مهمترین قصه ها را دربرگرفت. ۲- الحديث: سخن را حفظ کرد، فهمید. ۳- الأمر: درک کرد مطلب را، فهمید مطلب را.

﴿لِلوِعاء: الطرف أو الإناء الذي «لوعى» فيه الشيء، أي يجتمع و يحفظ. ج أوعية، جمع أواع.

طرف، ج أوعية. جمع أواع.

﴿الوعاظ: الواعظ الكثير الوعظ.

واعظ سخنگو، واعظ بسیار سخنگو.

﴿وَعَبَ: يعيب، وِعياً، الشيء: أخذه بأجمعه.

الشيء: همه اش را گرفت. برداشت.

﴿الوعث: ج وُعْث و وُعُوث. ۱- الطريق العسير الضعب. ۲- العير الغليظ. ۳- كل أمر شاق.

۱- راه صعب العبور. ۲- سخت و تحسین. ۳- هرکار سخت و دشوار.

﴿الوعشاء: المشقة و الثعب: «وَعشاء الشفرة».

خستگی و سختی و دشواری. «وَعشاء السفرة» سفر سخت و دشوار.

﴿وَعَدَ: يعدّ، وُعْداً و وعدةً و وُعُوداً و وُعُوداً و وُعُوداً. ۱- الأمر أو به: تعهّد له بأن يبلّغه إتماماً.

۲- الأمر أو به: وعده انجام کار را به او داد.

﴿وَعَدَ: يعدّ، وُعْداً، و وعدةً و وعدة شراً.

۳- او را تهدید کرد.

﴿الوعد: ۱- مص و وعد. ۲- تعهّد شخص لآخر بأن يبلّغه أمراً من الأمور، ج وُعُود.

۱- مص و وعد. ۲- وعده انجام کاری برای دیگری. ج وُعُود. ﴿وَعَزَ: يعزّز، وِعْزاً و وُعُوراً. المكان: صلب و صعب.

المكان: آن مکان سخت و دشوار و صعب العبور شد.

۱- علیه آو البیه: نزد او آمد. ۲- علیه: بعنوان نماینده نزد او آمد. رفت.

❖ **الْوَفْدُ:** ۱- مص. وَفْدٌ. ۲- القوم الذين یفدون علی حاکم أو زعم أو یبلد، ج وَفُودٌ.

۱- مص. وَفْدٌ. ۲- گروهی که به دیدار فرمانروا و پیشوای کشوری شریفاب می‌شود. نمایندگانی که به دیدار رهبر و پیشوای کشوری شریفاب می‌شوند. ج وَفُودٌ.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له المال: کفَّره وشمه. ۲- عرَّضه: حماء و صانه. ۳- عطائه: ردَّه علیه و هو راضی أو مستقل له.

۱- له المال: پول را برای او آماده کرد. ۲- عرَّضه: آبروی او را حفظ و نگهداری کرد. ۳- عطائه: طلب او را برگردانید در حالیکه راضی و خشنود بود.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له المال أو المتاع: کثر وأتسع. ۲- له المال أو المتاع: کثرت و فراوان شد. در دسترس قرار گرفت.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له المال أو المتاع أو غیرهما: کفَّره. ۲- له عرَّضه: حماء و صانه. ۳- له طعامه: کمله و جمعه و افرا. ۴- له المال: حفظه و لم یفرض منه. ۵- حصه من المال: استبقاها. ۶- علیه حقه: أعطاه حقه کاملاً.

۱- المال أو المتاع أو غیرهما: پول و کالا را فراوان نمود. آماده کرد. تهیه کرد. ۲- له عرَّضه: آبروی او را حفظ کرد. ۳- له طعامه: غذای او را آماده کرد. کامل کرد. ۴- له المال: پول را حفظ و نگهداری کرد. ۵- حصه من المال: مقداری از پول را باقی گذاشت. مصرف نکرد. ۶- علیه حقه: حق او را به تمام و کمال پرداخت.

❖ **الْوَفَّحُ: ج وَفُودٌ.** ۱- مص. وَفَّرَ. ۲- الفنی. ۳- ما کثر وأتسع من المال أو المتاع أو غیرهما. ۴- التام من کل شیء.

۱- مص. وَفَّرَ. ۲- بی‌نیازی. ۳- پول و کالای فراوان. ۴- تمام و کمال از هر چیزی.

❖ **الْوَفْدُ: ج وفار.** ۱- المرأة من وفَّرَ. ۲- الکثرة.

۱- یکبار آماده کردن. ۲- کثرت و فراوانی.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له الخیر: أطعمه. ۲- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۳- بین القوم: أصلح. ۴- الأثر: جمعه موافقاً.

۱- له للخیر: او را در امر خیر راهنمایی کرد. ۲- له اللب: خداوند او را موافق کرد. ۳- بین القوم: میان قوم صلح و صفا

برقرار کرد. ۴- الأمر: آن مطلب را مناسب گرداند.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- الکثیر الوفاء. ۲- التام.

۱- بسیار وفادار. ۲- تمام. کامل.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.**

۱- یار. همرا. رفیق.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۲- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۳- له اللب: أرشده إلى الصواب.

۱- او را حمایت کرد. او را از آزار و اذیت حفظ کرد. ۲- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۳- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۴- له اللب: أرشده إلى الصواب.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۲- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۳- له اللب: أرشده إلى الصواب.

او را حفاظت کرد. او را از آزار و اذیت نگهداری کرد.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- مص. وَفَّحَ. ۲- قلة الحياء والاجترأ علی فعل الباقين.

۱- مص. وَفَّحَ. ۲- بی‌حیایی، بی‌شرمی. بی‌آزمی.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- فقال للمبالغة. ۲- نجم وفاد: ستاره بسیار التوفد.

۱- وزن فعال است برای مبالغه. ۲- نجم وفاد: ستاره بسیار درخشان.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- مص. وَفَّرَ. ۲- الرزائة والحلم. ۳- التمتطة. ۴- رجل وفار: ذو وقار.

۱- مص. وَفَّرَ. ۲- بردباری. متانت. ۳- بزرگی. ۴- رجل وفار: مرد متین بزرگوار.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- مص. وَفَّحَ. ۲- ما یؤتی به الشیء ویحتمی: درهم وقایه خیر من قنطار علاج.

۱- مص. وَفَّحَ. ۲- حفاظت نگهداری. درهم وقایه خیر من قنطار علاج: یک درهم برای حفاظت پرداختن بهتر است از پولهای کلان برای معالجه.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- الأمر: جعل له. ۲- الأمر: بین مقدار المدة لعمله «وقت الحكم عذو القداء».

۱- الأمر: وقتی را برای انجام آن کار تعیین کرد. ۲- الأمر: مدت زمان انجام آن کار را معین نمود. «وقت الحكم عذو القداء» داور مدت زمان دودین دونده را معین نمود.

❖ **الْوَفَّحُ: ج أوفياء.** ۱- المقدر من الدهر والزمان، ج أوقات.

زمان. وقت. ج أوقات.

❖ **وَفَّحَ: وَفَّحَ، وَفَّرَ وَفَرَّ:** ۱- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۲- له اللب: أرشده إلى الصواب. ۳- له اللب: أرشده إلى الصواب.

بی: او را دشنام داد. معایب او را بر شمرد.

❖ **وَقِفْ:** توقیفاً. ۱- العهد أو القرمآن: رسم علیه «طفره» السلطان أي علامته. ۲- الكتاب أو نحو: وضع اسمه في ذيله.

۱- العهد أو القرمآن: پیمان را امضا کرد. مهر زد روی پیمان.
۲- الكتاب أو نحو: اسم خود را زیرنامه قید کرد. اسم خود را زیر کتاب نوشت.

❖ **الْوَقْفُ:** ۱- مص و قف: ۲- صوت الضرب بالشیء: «وقف الأقدام، وقع المطر».

۱- مص و قف: ۲- صدای زدن روی چیزی. وقوع الاقدام. وقع المطر: صدای پا روی زمین، صدای بارش باران روی زمین.

❖ **الْوَقْفَةُ:** ج وقفات. ۱- مص و قف: ۲- واحدة الوقف. ۳- الضممة في الحرب.

۱- مص و قف: ۲- یکبار افتادن. ۳- صدمه دیدن در جنگ.

❖ **وَقَفَ:** يَقِفُ. وَقُفًا وَوُقُوفًا. ۱- قام بعد جلوس. ۲- دام قافلاً و سكن. ۳- على الأمر: عاينه و فهمه و تبينه. ۴- القارئ على الكلمة: نطق بها مسكناً الآخر قاطعاً لها عما بعدها.

۱- برخاست. ۲- ایستاد. ۳- على الأمر: آن مطلب را بررسی کرد و فهمید و بیان نمود. ۴- القارئ على الكلمة: خواننده بر روی کلمه وقف کرد. آخر کلمه را ساکن تلفظ کرد.
❖ **وَقَفَ:** يَقِفُ. وَقُفًا. ۱- الدابة: جعلها تقف. ۲- على الأمر: أطلعه عليه. ۳- الدار أو نحوها: حسنها في سبيل الله. ۴- عن الشيء: منعه عنه. ۵- الأمر على حضوره: علق الحكم فيه بحضوره. ۶- عليه: عاينه.

۱- الدابة: حیوان را وادار به ایستادن نمود. ۲- على الأمر: او را از آن مطلب آگاه کرد. ۳- الدار أو نحوها: خانه و مانند آنرا در راه خدا وقف کرد. ۴- عن الشيء: او را از آن کار منع کرد. ۵- الأمر على حضوره: حکم را از آن مطلب به حالت تعلیق درآورد. ۶- الأمر على حضوره: حکم را از آن مطلب به حالت تعلیق درآورد. ۷- عليه: آن مطلب را بررسی کرد.

❖ **وَقَفَ:** تَوَقَّفًا. ۱- الدابة: جعلها تقف. ۲- الشيء: أقامه. ۳- على الأمر: أطلعه عليه. ۴- علمه مواضع الوقف في الكلام. ۵- الجنود: وقفوا واحداً بعد واحد.

۱- الدابة: حیوان را از حرکت بازداشت. ۲- الشيء: آنچه را برپا داشت. ۳- على الأمر: او را به آن مطلب آگاه نمود.

بی حیا و بی آرم شد و جرأت انجام کارهای ناپسند را پیدا کرد.

❖ **وَقِفْ:** يَقِفُ. وَقُفًا. ر. وَقِفْ.

❖ **السُّوْقُ:** القليل الحساء الذي يجترى على فعل القبانج.

بی حیا. بی آرم. بی شرم.

❖ **وَقَدَّ:** يَقْدُ. وَقَدْأ وَوَقْدًا وَوُكْدًا وَوَقْدَانًا وَقَدًّا. ۱- الشيء: تلاً. ۲- النار: اشتعلت.

۱- الشيء: آنچهیز درخشید. ۲- النار: آتش روشن شد.
❖ **وَقَدَّ:** تَوَقَّدًا. النار: أضرعها أضلعها. النار: آتش را روشن کرد.

❖ **الْوَقْدَةُ:** ۱- الليرة من وقء. ۲- أشد الحر.

۱- یکبار روشن کردن. ۲- شدت گرما. گرمای زیاد.
❖ **وَقَرَّ:** يَقَرُّ. وَقَرًا وَوَقُورَةً. في بيت: جلس بوقار. في بيت: در خانه اش با متانت و وقار نشست.

❖ **وَقَرَّ:** يَقَرُّ. قِرَّةً وَوَقَارَةً وَوَقَرًا. ر. وَقَرَّ. ❖ **وَقَرَّ:** يَقَرُّ. وَقَارَةً وَوَقَارًا. ۱- رزته. ۲- عظمه: بجله.

۱- باوقار و متین بود. ۲- استوار و پابرجا شد.
❖ **وَقَرَّ:** تَوَقَّرًا. ۱- رزته. ۲- عظمه: بجله.

۱- او را باوقار نمود. ۲- او را محترم شمرد. به او احترام گذاشت.

❖ **الْوَقْرُ:** «رجل وقْر» ذو وقار. رجل وقْر: مرد باوقار. مرد متین.

❖ **الْوَقْرُ:** ج أوقار. ۱- الحمل الثقيل. ۲- السحاب الذي يحمل حملاً ثقیلاً من الماء.

۱- بار سنگین. ۲- ابر پرباران.
❖ **وَقَفَّ:** يَقِفُّ. وَقُوعًا وَقُفًا. ۱- أو الشيء: سقط. ۲- الطير: على شجر أو أرض: نزلت. ۳- الكلام في نفسه: أثر فيها. ۴- الأثر: حصل. ۵- في الشيء: حصل فيه. تشب.

۱- الشيء: آنچهیز بر زمین افتاد. ۲- الطير: على شجر أو أرض: پرنده روی زمین یا درخت نشست. ۳- الكلام في نفسه: سخن در او مؤثر افتاد. ۴- الأمر: آن مطلب پدید آمد. واقع شد. هدفی فتح: در تله گرفتار شد.

❖ **وَقَفَّ:** يَقِفُّ. وَقُفًا وَوَقْفَةً. ۱- بالاعداء: بالغ في قتالهم. ۲- عنده موقفاً حسناً: قال منه حقاً و منزلة.

۱- بالاعداء: در جنگیدن با دشمن مبالغه و زیاده روی کرد.

۲- عنده موقفاً حسناً: نزد او مقامی بلند یافت.

❖ **وَقَفَّ:** يَقِفُّ. وَقُوعًا وَوَقِيعَةً. فيه: سبه و عابد.

اسب را محکم بست. ۲- الشيء: آنچه را محکم و استوار نمود.

❖ الوقف: ۱- القصد، المراد، ۲- اهتم.

۱- هدف، مقصود. ۲- تصمیم، سعی، همت.

❖ وَكَّرَ، يَكْرِ، كَرًّا وَكُورًا: الطائر: دخل وكَّره.

الطائر: پرند. وارد لانه اش شد.

❖ وَكَّرَ، يَكْرِ، كَرًّا وَكُورًا: الطائر: أخذ وكَّرًا.

الطائر: پرند. برای خود لانه ای برگزید. لانه ای ساخت.

❖ الوقف: ۱- مص و كَرَّ، ۲- عش الطائر: ج أوكار و وُكُور و أوكَر.

۱- مص و كَرَّ، ۲- لانه پرند. ج أوكار و وُكُور و أوكَر.

❖ وَكَّلَ، يَكِلُ، كَلًّا وَكُولًا: إليه الأمر: سلمه وتركه وفوضه إليه «كلني لهيئة»، كلني إلى ذلك الأمر.

إليه الأمر: آن مطلب را به او سپرد. «كلني لهيئة»، كلني لذلك الأمر» مرا به خودم واگذار، آن مطلب را به من بسپار.

❖ وَكَّلَ، يَكِلُ، كَلًّا وَكُولًا: جملة وكَّل.

و: او را وکیل نمود، او را نماینده گرداند.

❖ الوقف: عش الطائر: ج أوكُن و وُكُن و وُكُون.

لانه پرند. ج أوكُن و وُكُن و وُكُون.

❖ الوقف: ر. الوقف: ج وُكُنات و وُكُنات و وُكُنات و وُكُن.

❖ الوقف: ج وُكُلّا، ۱- من يؤمّن إلى أمر من الأمور: «وكيل الشركة، وكيل المَنَهم». ۲- من يؤمّن عليه في تدبير أمر من الأمور. ۳- الكفيل.

۱- نماینده. ۲- وکیل. ۳- کفیل، عهده دار کاری.

❖ وَلَّى، تَوَلَّى، وَلِيّ (ول ي) ۱- الأمر: جعله والياً عليه. ۲- كذا: جعله يُولُو. ۳- ظهره: جعله وراءه. ۴- الشيء: أو عنه: ابتد عنه، أعرض. ۵- هارباً: هرب. ۶- عنه بؤده: تفرّ عنه.

۱- الأمر: او را متولی و سرپرست آن کار کرد. ۲- كذا: آنرا دنباله چیزی قرار داد. ۳- ظهره: آنرا پشت سر خود قرار داد. ۴- الشئ: از آن چیز دوری کرد.

۵- هارباً: فرار کرد. ۶- عنه بؤده: از دوستی او دست برداشت.

❖ الوقف: ۱- المحبة والصداقة. ۲- النصرة.

۱- دوستی، محبت. ۲- یاری کردن، کمک نمودن.

❖ الولاية: ۱- مص، وَلِيّ ۲- الإمارة والسلطان. ۳- البلاد التي يسلط عليها الولي و يحكمها. ۴- القرابة.

۱- مص و وَلِيّ، ۲- سرپرستی کردن. ۳- قسمتی از کشور که

۴- جایگاه وقف در کلام را به او آموخت. ۵- الجنود: سربازان ایستادند، متوقف شدند یکی پس از دیگری.

❖ الوقف: ۱- مص و وقف، ۲- قطع الكلمة عما بعدها.

۳- حبس المین علی ملک الوقف أو علی ملک الله والتصدق بالمنفعة. ۴- ما يحبس الحسن من أرض أو بناء أو نحوهما في سبيل الله المتصدق بمنفعته علی الموزین و غیر ذلك.

۱- مص و وقف، ۲- بریدن کلمه از ما بعد خود. ۳- وقف کردن مال و ملکه در راه خدا. ۴- هر چیزی وقف شده.

❖ الوقف: ۱- ما توقف به الشار من الحطب و نحو. ۲- محروقات تستعمل لتسير الحركات: «وقود الطائرة، وقود الصاروخ».

۱- سوخت از قبیل نفت و غیره. ۲- سوخت ماشین آلات. «وقود الطائرة، وقود الصاروخ» سوخت هواپیما و موشک.

❖ الوقف: ذو الوقار، للمذكر والمؤنث، ج وُفَر.

باوقار و متین، مذکر و مؤنث یکسانست. ج وُفَر.

❖ وقوف و وقوف: ۱- الکب: نبح. ۲- الطائر: صوت ۳- ضعف.

۱- الکب: سگ پارس کرد. وق و وق کرد. ۲- الطائر: پرند. خواند، چهچه زد. ۳- سست شد، ضعیف شد.

❖ الوقف: ر. الاوقية، ج وُفَي و وقایا.

❖ الوقف: ج وقائع و وقاع. ۱- مص و وقع، ۲- صدمة الحرب والقتال: «شهد الفارس الوقيفة». ۳- شتم الناس و ذكهم بالسوء. ۴- وقائع العرب: أيام حروبه.

۱- مص و وقع، ۲- صدمه دیدن در جنگ و درگیری. «شهد الفارس الوقيفة» در جنگ دچار صدمه شد. ۳- دشنام دادن به مردم. ۴- وقائع العرب: روز جنگهای عرب.

❖ الوقف: ۱- اسم من التوكيل بمعنى التفويض والاعتقاد: «وكالة الهامي». ۲- مؤسسة أو شركة تحمي بشؤون تجارية مختلفة: «وكالة أنباء، وكالة إعلانات».

۱- به نمایندگی برگزیدن. نمایندگی. «وكالة المحاماة» وکالت وکیل دادگستری. ۲- مؤسسه یا شرکت بازرگانی که کارهای بازرگانی مختلف را به عهده دارد. «وكالة أنباء، وكالة إعلانات» نمایندگی خبرگزاری، نمایندگی تبلیغات.

❖ الوقف: ر. الزكاة.

❖ وقف و ترکید: ۱- العهد أو السرج أو غيرهما: شد و اوقفه. ۲- الشيء: فرَّه، شته.

۱- العهد أو السرج أو غيرهما: پیمان را محکم کرد، زین

فرمانروایی بر آن حکمرانی می‌کند. ۴- خوشاوندی.

❖ **وَلَجَّ: يَلُجُّ، وَلُجْجًا وَلُجْجَةً.** ۱- الشيء في غيره: دخل فيه. ۲- البيت: دخله.

۱- الشيء في غيره: چیزی در دیگری وارد شد. اندرون آن رفت. فرو رفت. ۲- البيت: وارد خانه شد.

❖ **وَلَدَ: يَلِدُ، وَلَدًا وَوَلَدَةً وَإِلَادَةً وَوَلَدًا.** ب- الاثن: آن زن زائید.

❖ **وَلَدَ: تَوَلَّدَ.** ۱- الطيب أو القابلة المرأة: تولد ولادتها. ۲- الولد: رثاء. ۳- الشيء من الشيء: أنشأ منه. ۴- ولد الكهرياء من الماء. ۵- الكلام أو الحديث: استحدثته.

۱- الطيب أو القابلة المرأة: پزشک یا قابله زایمان زن را عهددار شدند. ۲- الولد: تربیت او را بهمه گرفت. او را تربیت کرد. ۳- الشيء من الشيء: چیزی از دیگری بوجود آورد. ۴- ولد الكهرياء من الماء: برق را از آب تولید کرد. ۵- الكلام أو الحديث: سخنی را از خود درآورد.

❖ **وَلَدَ: كُلُّ مَا وَلَدَ، لِلْمَذْكَرِ وَالْمُؤَنَّثِ وَالْمُنْثَى وَالْجَمْعِ، جِ أَوْلَادٍ وَوَلَدَةٍ وَوَلَدَةٍ.**

بچه، فرزندی، هر چیزی که از دیگری بدنیا آمده باشد. مذکر مؤنث مفرد جمع یکسانست. ج اولاد. و ولده و ولده و ولده. ❖ **وَلَجَّ: يَوَلُجُّ وَ يَلُجُّ، وَلُجْجًا وَ لُجْجَةً.** به: علی به شدیداً. به: بسیار شدید به او علاقمند شد.

❖ **وَلَجَّ: تَوَلَّجَ، ب: ب: ب:** او را شیفته آن نمود. ❖ **وَلَجَّ: يَلُجُّ وَ يَلُجُّ، وَلُجْجًا وَ لُجْجَةً وَ لُجْجَةً وَ لُجْجَةً.** الکلب أو نحوه الأناة أو فيه أو منه أو به: شرب ما فيه بأطراف لسانه، أو أدخل فيه لسانه فمركه.

الکلب أو نحوه الأناة أو فيه أو منه أو به: سگ محتوی ظرف را نوشید، زبان خود را در اطراف ظرف فرو برد.

❖ **وَلَدَ: يَلِدُ، وَلَدًا.** ۱- حزن شدیداً فذهب عقله. ۲- حصر من شدة الحب. ۳- الولد إلى أمه: لجأ إليها. ۴- ب- الأم إلى ولدها: حثت إليه. ۵- منه: خاف.

۱- بسیار غمگین شد که از حال عادی خارج شد. ۲- واله و حیران شد. ۳- الولد إلى أمه: کودک به مادر خود پناه برد. ۴- ب- الأم إلى ولدها: مادر دلش برای فرزند پر زد. ۵- منه: از او ترسید.

❖ **وَلَدَ: يَلِدُ وَ يُولَدُ، وَلَدًا وَ وَلَدَةً.** ر. وَلَدَ. ❖ **وَلَدَ: تَوَلَّجَ.** ۱- أوفعه في الولد. ۲- المحزن أو شدة الحب: جعله وإلها. ۳- المرأة: فرق بينها وبين ولدها.

۱-: او را واله و حیران و سراسیمه کرد. ۲- المحزن أو شدة الحب: حزن و اندوه او را سراسیمه و واله و حیران کرد. ۳- المرأة: میان مادر و فرزند جدائی انداخت.

❖ **لَوَلَّهَانِ: ر. الوالیه، م. وَلَهِي.**

❖ **لَوَلَّهَانِ: ج. وَلَدٌ.** ۱- الولد. ۲- الكثير الأولاد.

۱- مادر. ۲- مادری که دارای فرزندان زیادی است.

❖ **الْوَلَدِيَّةُ: الصَّغَرُ.**

کودکی، کودکی.

❖ **الْوَلُوجُ:** ۱- مص. وَلَجَّ. ۲- الشده التحلق: هو وَلُوج بالموسيق. ۳- شيفته، عاشق. ۴- هو ولوج بالموسيق: او شیفته موسیقی است.

❖ **وَلَوَّ: وَلَوَّهَ وَ وَلَوَّاهُ.** ۱- ب- المرأة: رفعت صوتها بالبكاء والصياح. ۲- ب- المرأة: دعت بألويل. ۳- ب- المرأة: أن زن با صدای بلند گریه کرد. ۴- ب- المرأة: أن زن فغان و شیون کرد.

❖ **وَلَوَّ: يَلِي، وَلَوَّاهُ وَ وَلَوَّاهُ.** ۱- الشيء أو عليه: قام به و ملك أمره. ۲- البهله: تسلط عليه و حكمه.

۱- الشيء أو عليه: سرپرستی آنرا عهده‌دار شد. ❖ **الْوَلِيُّ: ج. أولياء.** ۱- كل من ولي أمر أحد: «ولي البيت». ۲- «عند المسلمين»: رجل طاهر تقي عمل الصالحات و تبع مشيئة الله. و هو كالقديس عند النصارى. ۳- «ولي الصهد»: وارث الملك.

۱- سرپرست، «ولي اليتيم» سرپرست یتیم. ۲- عند المسلمين: نزد مسلمان پنده پاک و متزه مانند قدیس نزد مسیحیان. ۳- «ولي الصهد»: ولی عهد. والا حضرت.

❖ **الْوَلِيدُ: ج. ولدان و ولدة.** م. وليدة. ج. ولائد. ۱- المولود ساعة ولادته. ۲- الصبي. ۱- نوزاد. ۲- کودک.

❖ **الْوَلِيمة: العلم المتخذ لجمع أو لدعوة، ج. ولائم.** سور. میهمانی. غذای میهمانی. ج. ولائم. ❖ **وَلَدَ: يَلِدُ، وَلَدًا وَ وَلَدَةً.** ۱- الولد. ۲- حصر من شدة الحب. ۳- الولد إلى أمه: لجأ إليها. ۴- ب- الأم إلى ولدها: حثت إليه. ۵- منه: خاف.

۱- بسیار غمگین شد که از حال عادی خارج شد. ۲- واله و حیران شد. ۳- الولد إلى أمه: کودک به مادر خود پناه برد. ۴- ب- الأم إلى ولدها: مادر دلش برای فرزند پر زد. ۵- منه: از او ترسید.

❖ **وَلَدَ: يَلِدُ وَ يُولَدُ، وَلَدًا وَ وَلَدَةً.** ر. وَلَدَ. ❖ **وَلَدَ: تَوَلَّجَ.** ۱- أوفعه في الولد. ۲- المحزن أو شدة الحب: جعله وإلها. ۳- المرأة: فرق بينها وبين ولدها.

● **الْوَمِيضُ**: ١- مص. وَمَضَ. ٢- لئمان البرق أو النَّار.

١- مص. وَمَضَ. ٢- درخشش و روشنایی برق و آتش.

● **وَمَضَى**: يَمِضُ، وَمِيزًا وَوَمِيزًا وَوَمِيزَةً وَوَمِيزًا (و. و. ي)

١- مفر و ضف و تمب. ٢- هو لا يني بفعل كذا: أي لا ينقله، لا يزال.

١- است شد، ناتوان شد. خسته شد. ٢- هو لا يني بفعل كذا: او پیوسته چنین کاری را انجام می دهد بدون احساس خستگی.

● **الْوَسْطَى**: ١- مص. وَفَى وَوَفَّى. ٢- الثَّغْبَى. ٣- الفُتُور الانكسار، الضعف.

١- مص. وَفَى وَوَفَّى. ٢- خستگی. ٣- سستی و ناتوانی. ضعف.

● **وَفِي**: يَوْفَى، وَفِيًا وَوَفِيًا وَوَفَاءً وَوَفِيَةً وَوَفِيَةً وَوَفَى. ر. وَفَى.

● **وَهْنٌ**: يَهِنُ، وَهِيًا وَوَهِيًا (و. ه. ي) ١- الشيء: ضعف هَوَتْ قُوَّتُهُ. ٢- الشيء: بلي. ٣- الثَّوْبُ: انشَقَّ وَتَمَزَّقَ. ٤- الشيء: اسفرخى رباطه.

١- الشيء: ضعف و ناتوان شد. هَوَتْ قُوَّتُهُ: توان او کم شد. ٢- الشيء: آنچیز فرسوده شد. ٣- الثَّوْبُ: لباس پاره شد. ٤- الشيء: آنچیز سست شد. شل شد.

● **الْوَهَابُ**: الكثير الوَهْب.

بسیار بخشنده.

● **الْوَهَّاجُ**: ١- الشديد الوَهَج ٢- النجم وَهَّاج، سراج وَهَّاج وَهَّاد.

١- بسیار شعله ور. ٢- نجم وَهَّاج، سراج وَهَّاج: ستاره بسیار درخشان، چراغ بسیار پر نور. روشن.

● **وَهَبَ**: يَهَبُ، وَهَبًا وَوَهَبَةً. ١- أوله المال أو نحوه: أعطاه إياه بلا عوض. ٢- غلبه في المعاد والمجته.

١- اوله المال أو نحوه: پول را به او داد. بخشید. بلا عوض پول را به او داد. ٢- غلبه: در بخشش و کرم بر او سبقت گرفت. غالب شد.

● **وَهَجَ**: يَهْجُ، وَهَجًا وَوَهَجًا وَوَهَجَانًا. ت. النَّازِ أو الشمس: انقادت.

ت. النَّازِ أو الشمس: آتش روشن شد، خورشید نورانی و روشن شد.

● **الْوَهْجُ**: ١- اشتداد النَّار و الشمس و غیرهما. ٢- حَرَّ النَّارِ و الشمس من بعيد. ٣- «وهج الطَّيْب»: انتشاره.

١- روشنایی خورشید و آتش. ٢- گرمای آتش و خورشید از دور. ٣- وهج الطَّيْب: پخش شدن بوی خوش.

● **الْوَهْدُ**: الأرض المنخفضة، ج. أَوْهَدٌ وَوَهْدَان.

زمین گرد و پست. ج. أَوْهَدٌ وَوَهْدَان.

● **الْوَهْدَةُ**: ج. وَهَادٌ وَوَهْد. ١- الأرض المنخفضة المسطَّحة. ٢- الهوة والحفرة في الأرض.

١- زمین گرد و پست و زمین مطمئن. ٢- گودی و چاله روی زمین.

● **وَهْلٌ**: يَوْهَلُ، وَهَلًا. ١- ضَعْفٌ. ٢- جَبْنٌ. ٣- إله: فرغ إله، لجأ.

١- ضعیف و ناتوان شد. ٢- ترسید. ٣- الیه: به او پناه برد. از او کمک خواست.

● **وَهْلٌ**: تَوَهَّلًا، هُ: فُرْعَةٌ، غَوْفَةٌ.

هُ: او را ترساند. او را وحشت زده نمود.

● **الْوَهْلُ**: الخائف.

ترسو.

● **الْوَهْلَةُ**: «رَأَيْتُهُ أَوَّلَ وَهْلَةٍ» أي أَوَّلَ شيء.

«رَأَيْتُهُ أَوَّلَ وَهْلَةٍ» لحظات اول او را دیدم.

● **الْوَهْلَةُ**: ١- الْفَرَاغَةُ. ٢- «رَأَيْتُهُ أَوَّلَ وَهْلَةٍ» أي أَوَّلَ شيء.

«ترس و وحشت. ٢- رأيت اول وهلة: لحظات اول او را دیدم.

● **وَهْمٌ**: يَوْهَمُ، وَهْمًا. الشيء: تَصَوُّرُهُ، الشيء: في خاطره.

الشيء: آنچیز را تصور کرد. پنداشت. چیزی در ذهن او خطوط کرد.

● **وَهْمٌ**: يَوْهَمُ، وَهْمًا. في الحساب: غلط فيه وسها.

في الحساب: در محاسبه اشتباه کرد. خطا کرد.

● **وَهْمٌ**: تَوَهَّمًا، هُ: أَوْفَقَهُ في الوَهْمِ.

هُ: او را در وهم گمان انداخت.

● **الْوَهْمُ**: ج. أَوْهَامٌ. ١- مص. وَهَمَ. ٢- ما يقع في القلب من الخاطر.

١- مص. وَهَمَ. ٢- آنچه که به ذهن خطور می کند.

● **الْوَهْمِيُّ**: المنسوب إلى الوَهْمِ: «مرض وهمي».

منسوب به وهم. «مرض وهمی».

● **وَهْنٌ**: يَهِنُ، وَهْنًا وَوَهْنًا. هُ: أضعفه.

هُ: او را ناتوان نمود.

● **وَهْنٌ**: يَهِنُ، وَهْنًا وَوَهْنًا. ر. وَهْنٌ.

● **وَهْنٌ**: يَوْهَنُ، وَهْنًا وَوَهْنًا. ضعف في الأمر والبدن والعمل.

ناتوانی در کار و بدن و غیره و ذلك.

❖ وَهْنٌ: توهيناً، أضعفه.

۱. او را ناتوان نمود.

❖ اللَّوْهْنُ: ۱- مص. وَهْنٌ وَوَهْنٌ. ۲- الضعف في الأمر والبدن والعمل. ۳- نحو نصف الليل، أو بعد ساعة منه.

۱- مص وَهْنٌ وَوَهْنٌ. ۲- ناتوانی در کار و بدن. ۳- نیمه شب، یک ساعت پس از نیمه شب.

❖ وَهِيٌّ: يهي، وَهْيًا. ر. وَهَى.

❖ وَهِيٌّ: ۱- کلمه تمجید: «وَهِيٌّ لَهُ»، أَعْجَبَ بِهِ. ۲- کلمه زجر. ۳- کلمه یکنی یا عن الوَيْل. و قد تشمل بها «کاف» الحاطية: «وَيْلَكَ أَقْدَمُ»، أي ويلك. ۴- کلمه یکنی یا عن التَّهْدِيدِ: «وي بك».

۱- کلمه تعجب، در شگفتی «وَهِيٌّ لَهُ» نسبت به او در شگفتی. ۲- کلمه اظهار ناراحتی. ۳- کلمه ای برای اظهار بدبختی، به معنی وای بر تو. «گاهی ک» خطاب می گیرد. ۴- وَهْيَكَ أَقْدَمُ: وای بر تو زود باش. ۲- کلمه ای است برای بیان تهدید و وعید.

❖ وَهِيٌّ: کلمه بمعنی «وَيْلٌ»، «وَهْيٌ لَهُ، وَيْهًا لَهُ، وَيْهَةً»؛ فالأولى مرفوعة على الابتداء، والثانية والثالثة منصوبتان على إظهار فعل تقديره: «ألزمه الله وَيْهًا».

کلمه ای برای ویل و لعنت می آید، «وَهْيٌ لَهُ، وَيْهًا لَهُ، وَيْهَةً»؛ اولی مرفوع مبتدأست، دومی و سومی منصوب

برای فعل مقدر «ألزمه الله وَيْهًا».

❖ وَهَيْكٌ: کلمه مرکبة من «وَهِيٌّ» و «کاف» الحاطية (ر. وَهَى).

کلمه مرکب از وَهْيٌ و «ک» خطاب. ر. وَهَى.

❖ الْوَيْلُ: ۱- حلول الشر. ۲- الهلاك. ۳- کلمه بدعی یا لمن وَقَعَ فِي هَلَاكٍ يستحقه، فيقال: «وَيْلٌ لَهُ، وَيْلُهُ»؛ فالرفع على الابتداء، والنصب على إظهار الفعل و تقديره: «ألزمه الله وَيْلًا». أَمَا إِذَا أَضِيفَ فلا يكون إِلَّا النُّصْبُ.

۱- رسیدن شر و بدی. ۲- نابودی و هلاکت. ۳- کلمه ای است بکار می رود درباره کسیکه دچار بلایی شده است که مستحق آن بلا باشد. پس گفته می شود. «وَيْلٌ لَهُ، وَيْلُهُ»؛ اولی مرفوع مبتدأست دومی منصوب به تقدير فعل. «ألزمه الله وَيْلًا» اگر کلمه ویل اضافه شود جز حالت نصب حالت دیگری نخواهد داشت.

❖ الْوَيْلَةُ: اللمبة، المصيبة، ج وَيْلات.

بلا، مصیبت. ج وِیلات.

❖ وَهْيَةٌ: ر. وَهَى.

❖ وَهْيَةٌ: کلمه إغراء وحثّ و تحريض: «وَهْيًا يَارَجُلَ»، للمفرد والجمع والمذكر والمؤنث.

کلمه تشویق است «وَهْيًا يَارَجُلَ». مفرد جمع مذکر مؤنث یکسانست.

الباء

زن نازا شد.

❖ **البیاس:** ۱- مص یئس. ۲- افسوط. ۳- قطع الرجاء و الأمل. ۴- سنّ البأس عند المرأة: السنّ التي ينقطع فيها حیضها.

۱- مص یئس. ۲- قنوط. ۳- نومیدی. ۴- سنّ البأس عند المرأة: سال یا سنه شدن زن که زنهای غیر سیده در ۵۰ سالگی و سادات در ۶۰ سالگی.

❖ **یابض:** فائزۃ (ی س ر) ۱- لا ینه، ساهله. ۲- جاء عن یساره. ۳- أخذ في جهة یسار. ۴- أخذ به یسرة.

۱- با او مدارا کرد، با نرمی رفتار کرد. ۲- از سمت چپ او آمد. ۳- سمت چپ را پیش گرفت. ۴- از طرف چپ او آمد.

❖ **الیاسم:** ج یسار. ۱- فإ. ۲- السهل. ۳- الذي يأخذ في جهة یسار. ۴- الجزار.

۱- فإ. ۲- آسان. ۳- کسیکه از سمت چپ می آید. ۴- قصاب.

❖ **الیاسمین:** نبات زهره أبيض طلیب الرائحة یستعمل في صناعة الموالد الطریفة.

گل یاسمن که برای ساختن عطر بکار می رود.

❖ **الیافخ:** ج یفخ و یفغان. ۱- فإ. ۲- غلام یافخ: ترعرع وقارب البلوغ.

۱- فإ. ۲- غلام یافخ: کودکی که بزرگ شده و نزدیک سن بلوغ است.

❖ **الیافوخ:** ج یافخ و یوافخ. ۱- ملحق عظم مقدم الرأس مؤخره. ۲- الموضع الذي يتحرك من رأس الطفل، وهو فراخ بین عظام جمجمته في مقدّمها وأعلها لا یلبث أن تلحق فيه العظام.

۱- محل ارتباط استخوانهای پس و پیش سر.

۲- جانفاده ملاج.

❖ **ی:** ۱- الحرف الثامن والعشرون من حروف الهجاء، وهي في حساب الجُمَّل عبارة عن عشرة (۱۰). ۲- ضمیر رفع اللاناث، نحو: «تدرسن، ادرسی». ۳- ضمیر نصب للمتکلم بتصل بالفعل، نحو: «زارني صديقي». ۴- ضمیر جرّ للمتکلم بتصل بالاسم، نحو: «صديقي».

۱- بیست و هشتمین حرف از حروف هجایی است در حساب ابجد معادل عدد ۱۰ است. ۲- ضمیر رفع برای مؤنث «تدرسن، ادرسی». ۳- ضمیر نصب برای متکلم که به فعل متصل می شود. ۴- زارنی صدیقی. ۵- ضمیر جر برای متکلم که به اسم متصل می شود. «صدیقی».

❖ **یا:** حرف نداء للبعد والقرب. وقد یُخذف المناذی بها، نحو: «یا لیتني فعلت كذا»، فیمکن أن تعقب لجرّد التنبيه. أمّا في المثل: «یا له أو لك رجلاً أو من رجل». فإنّها حرف نداء واللام بعدها للمتصّيب.

حرف ندا برای دور و نزدیک. گاهی منادای آن حذف می شود «یا لیتني فعلت كذا» ممکن است فقط برای تنبیه و آگاه کردن باشد. لکن در مثل «یا له أو لك رجلاً أو من رجلاً» حرف نداست و لام بعد از «یا» برای تعجب است.

❖ **البیاس:** ۱- قاطع الرجاء و الأمل. ج یؤوس. ۲- المرأة المقیم.

۱- نومید. ج یؤوس. ۲- زن نازا.

❖ **البیاس:** ج یئس. ۱- فإ. ۲- الحافّة «زرع یاس».

۱- فإ. ۲- خشک. «زرع یاس» زراعت خشک شده.

❖ **الیابسة:** الأرض، لأنّ: أطلّت السفينة على اليابسة. خشکی. زمین. «أطلّت السفينة على اليابسة» کشتی به خشکی رسید.

❖ **یئس:** یئس و یئس. یأساً و یأسه. ۱- منه: قطع الأمل والرجاء. ۲- المرأة حقمت.

۱- منه: از او نومید شد، امیدش را از او برید. ۲- د المرأة:

❖ **الیاقوت:** حجر کریم صلب صاف شفاف ذو ألوان مختلفة ما بین احر و اصفر و ازرقي و اخضر.

سنگ قیمتی، یاقوت که برنگهای مختلف دیده می شود سرخ زرد آبی سبز.

❖ **الیاہن:** ۱- فا. ۲- ذوالجین و البرکة.

۱- فا. ۲- دارای یمن و برکت.

❖ **الیا نصیب:** اصلها: «النصب» أي الخطأ. وهي سحب أرقام تثل أوراها رابعة ينال حاملوها بوجعها جوائز مائة أو نحوها: «الیا نصیب الوطني».

اصل آن «النصب» است به معنی شانس و بخت. بلیط بخت آزمایی.

❖ **الیا نبع:** ۱- من القرى: الناضح المدرك الذي حان قطافه، ج یَنعُ ۲- الأهر من كل شيء: «دم یانع» أي شديد الحمرة.

۱- من الثمر: میوه رسیده و آماده چیدن. ج یَنعُ ۲- «دم یانع» خون بسیار سرخ رنگ. هر چیز سرخ رنگ.

❖ **یَاوَم:** شِاؤَمَة. و یوأمًا. (ي و م) ؤ: عامله بالایام «یاموم العامل أو الموظف».

ؤ: با او روزانه معامله کرد. «یَاوَم العامل أو الموظف» با کارگر یا کارمند روزانه معامله کرد. روز مزد بکار گرفت.

❖ **الیباب:** الخراب: «أرض یباب، منزل یباب» خانه خراب، ویران. خراب. «أرض یباب، منزل یباب» خانه خراب، زمین خراب.

❖ **یَبِش:** یَبِش و یَبِش. یَبِش و یَبِش و یَبِش. یَبِش و یَبِش و یَبِش: «یَبِش» کان رطباً فجفّ «یَبِش الزرع».

الشيء: آنچهیز نمتاک و مرطوب بود خشک گردید. «یَبِش الزرع» زراعت خشک شد.

❖ **یَبِش:** تهیماً، الشيء: جفنه.

الشيء: آنچهیز را خشک کرد.

❖ **الیبیس:** ج آیباس. ۱- ما أصله الیہوسه ولم یُعرف رطباً. ۲- المكان الذي يكون رطباً می ییس.

۱- چیزی که ذاتاً خشک است. ۲- جانیکه مرطوب است سپس خشک می شود.

❖ **الیبیش:** الیابس. خشک.

❖ **الیبوس:** الیابس. خشک.

❖ **الیبوسه:** ۱- مص. یَبِش. ۲- الجفاف، ضد الرطوبة.

۱- مص. یَبِش. ۲- خشکی، بیوست.

❖ **الیبیش:** الیابس.

خشک.

❖ **یَبِش:** یَبِش و یَبِش و یَبِش. صار یَبِشاً.

بیش شد.

❖ **یَبِش:** یَبِش و یَبِش و یَبِش. صار یَبِشاً.

❖ **یَبِش:** یَبِشاً ؤ: جمله یَبِشاً.

ؤ: او را بیش نمود.

❖ **الیبش:** ۱- مص. یَبِش. ۲- فقدان الأب في الناس. ۳- فقدان الأم في الحيوان.

۱- مص. یَبِش. ۲- نداشتن پدر در انسانها. ۳- نداشتن مادر در حیوانات.

❖ **الیبش:** ۱- مص. یَبِش و یَبِش و یَبِش. ۲- فقدان الأب في الناس. ۳- فقدان الأم في الحيوان.

۱- مص. یَبِش و یَبِش و یَبِش. ۲- نداشتن پدر در انسانها. ۳- نداشتن مادر در حیوانات.

❖ **الیبش:** ۱- من فقد أباه ولم يبلغ مبلغ الرجال، ج أیتام يبلغ مبلغ الرجال، ج أیتام ۲- من الحسوان: الذي فقد أمه، ج أیتام ویتامی ویتمة ویتمة ویتام ۳- المفرد من كل شيء: «بیت یتیم».

۱- کسیکه پدرش را از دست داده است و هنوز به سن مردانگی نرسیده ج أیتام. ۲- من الحسوان: حیوانی که مادرش را از دست داده است. ج أیتام و یتامی و یتمة و یتمة و یتام. ۳- هر چیز تک و تنها. ۴- هر چیز نایاب یا کمیاب. «هو یتیم عصره في العلم» در مسائل علمی.

۱- کسیکه پدرش را از دست داده است و هنوز به سن مردانگی نرسیده ج أیتام. ۲- من الحسوان: حیوانی که مادرش را از دست داده است. ج أیتام و یتامی و یتمة و یتمة و یتام. ۳- هر چیز تک و تنها. ۴- هر چیز نایاب یا کمیاب. «هو یتیم عصره في العلم» در یگانه روزگار است در مسائل علمی.

❖ **الیبش:** سفينة الراحة و التزوء و الرياضة بدیء باستعمالها في «هولندا».

کشتی تفریحی و ورزشی باز اول در هلند به کار گرفته شد.

❖ **الیبش:** ۱- من أطراف الأصابع إلى الكتف. مؤنثة. أصلها یتي. مت یدان، ج أیت و یتد، وجمع أیتاد، وجمع أیتاد، ج أیتاد «الایبی» علی «الایبین».

۲- الإحسان و التعمه، ج یتد و یتد و یتد و یتد. ۳- السلطان، القدرة: «ما له علیه ید».

۴- «هذا في یدی» أي في ملكي. ۵- «الأمر یدی» أي في تصرفي. ۶- «هو أطول یداً منه».

۷- «تشئت تملهم أیدی أو أیدی سباً. ذهبوا أیدی سباً أو أیدی سباً».

۸- «ید الله مع الجساعة» أي حفظه و قیایته. ۹- «ید الفاس» مقیظها.

١٠- «بعد الطاحون»: عسود مقبضها الطاحن فيدير الطاحون به.

١- دست از نوک انگشتان تا کشف را شامل است کلمه مؤنث است و اصل آن «يدي» مث يدان. ج ايد و يُو و جج اباد و گاهی «الا يدي» جمع بسته می شود «الأيدي». ٢- احسان کردن به دیگران. ج يَدِي و يَدِي و ايد. ٣- قدرت توان. فرمانروایی. «مألة عليه يَدُه او هیچ قدرتی بر عليه ایشان ندارد. ٤- هذا في يدي: یعنی این در ملکیت من است. هذا الأمر بيدي: آن کار در دست من است. ٥- هو أطول يدا منه: او بخشنده تر از اوست. ٧- تشتت شملهم ايدي سبأ. او ايادي سبأ پراکنده شدند. ٨- يداله مع الجماعة: خداوند همراه با جماعت است اتحاد و یگانگی را دوست دارد انسان را نصرت می دهد. ٩- يد الفأس: دستگیره تبر. ١٠- يد الطاحون: چوبی است که آسیابان در دست دارد جهت چرخاندن آسیاب.

● البيدوي: المنسوب إلى البيد: «الأشغال البيدوية».

منسوب به دست. «الأشغال البيدوية» کارهای دستی.

● الفيراع: ١- القصب ٢- القصب الذي يزرع به. ٣- القلم.

١- نی. ٢- نی که با آن می نوازند. ٣- قلم.

● البسواصة: ١- واحدة «البراع» للذياب والقصب.

٢- القصب التي يزرع بها. ٣- القلم ٤- الشجر الكثير اللثغ.

یکعدد نی. ٢- نی که با آن می نوازند. ٣- قلم. ٤- درختهای فراوان و درخت.

● الفيويوع: حيوان قاضم يشبه الفأر، قصر البدين طويل الأرجلين طويل الذنب، ج ترابيع.

موش دو پا. که دارای دستهای کوتاه و پاهاى بلند است. ج ترابيع.

● القيسار: ج يَسْر و يَسْر. ١- السهولة. ٢- الفنى. ٣- جهة القلب، ضد البين.

١- آسانی. ٢- بی نیازی. ٣- سمت قلب ضد راست.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: جاء عن يساره. ٢- لقلب باليسر.

١- از سمت چپ او آمد. ٢- قماربازی کرد.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: ١- لان و انتقاد. ٢- من المرأة: سهلت عليها الولادة.

١- نرم شد، نایع و پیرو شد. ٢- من المرأة: زن به آسانی زانید.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: ١- الشيء: قل. ٢- الأمر:

سهل.

١- الشيء: آنچهیز کم شد. ٢- الأمر: آن مطلب سهل و میسر شد.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: يَمْسُو: الأمر: سهل.

الأمر: آن مطلب آسان شد.

● يَمْسُو: يَمْسُو: له الشيء: سهله له.

له الشيء: آنچهیز را برای او آسان نمود.

● القيسار: ج آيسار. ١- مص يَمْسُو و يَمْسُو. ٢- الشمل: وفرش يسر. ٣- المجتمعون على الميبر.

١- مص يَمْسُو و يَمْسُو. ٢- آسان. «فرش يَمْسُو» اسب راحت و بی دردسر. ٣- قماربازان.

● القيسار: ١- مص يَمْسُو. ٢- السهولة. ٣- الفنى: «إن بعد القشر يَمْسُو». ٤- شجر له حب شديد السواد طيب الرائحة يُنظَم في خيط لثغ به.

١- مص يَمْسُو. ٢- آسانی. ٣- بی نیازی. «فإن بعد القشر يَمْسُو» پس از سخی را حنی است. ٤- درخت يَمْسُو که خوشبو است و از دانه های سیاه آن برای ساختن تسبیح استفاده می کنند.

● القيسار: ج يَمْسُو. ١- جهة اليسار: «جلس عن يساره». ٢- يَمْسُو: واقعة جهة اليسار.

١- سمت چپ. «جلس عن يساره» از سمت چپ او نشست. ٢- يَمْسُو: سمت چپ.

● القيسار: جهة اليسار: «أخذ يَمْسُو».

سمت چپ. «أخذ يَمْسُو» بطرف راست و چپ در حرکت بود.

● القيسار: ١- القليل. ٢- الشمل: الهين.

١- اندک. کم. ٢- سهل و روان بی دردسر.

● القيسار: ملكة النحل، ج يعاسب.

ملکه زنبور عسل. ج يعاسب.

● القيسار: ما لا ساق له من النبات كالخنظل والقنار، وغلب استعماله على القرع المستدير كالبطيخ.

هر گیاه و سبزه ای که ساقه نداشته باشد. کدو، کدو تنبل.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: يَمْسُو: ر. يَمْسُو.

● يَمْسُو: يَمْسُو. يَمْسُو: يَمْسُو: ١- من نومه: صحا. ٢- حذر ونهية للأمور.

١- من نومه: از خواب بیدار شد. ٢- آگاه شد و نسبت به کارها بیدار و آگاه شد.

● يَمْسُو: ر. القيسار: ج أبقاض.

❖ **الْبَيْقُطَان:** ج بَيْقَاطَى وَبِقَاط. م يَغْطُن. ج يَغْطَانِي. ج بَيْقَاطِي.

١- الصاحي: خذ النائم. ٢- الحذير المنتبه للأمور.

١- بیدار. ٢- آگاه و مطلع از کارها.

❖ **الْبَيْقُطَةُ:** ١- الانتباه من النوم. ٢- تنبه الذهن.

١- بیدار شدن از خواب. ٢- بیداری فکر، اطلاع و آگاهی.

❖ **يَبْقَى: يَبْقَى، يَبْقَى وَ يَبْقَى:** ١- الأمر: ثبت و وضع.

٢- الأمر أوبه. علمه و تحققت.

١- الأمر: أن مطلب ثابت و آشکار شد. ٢- الأمر أو بهو: أن

مطلب را آشوبت و تحقیق نمود.

❖ **الْيَقِين:** ١- مص يقن. ٢- إزالة الشك. ٣- العلم المحاصل

عن ثبات القضية بالبرهان. ٤- «أمر يقين»: ثابت واضح

١- مص يقن. ٢- برطرف کردن شک و تردید. ٣- اطلاع

حاصل از اثبات قضیه. ٤- امر يقين: مطلب واضح و آشکار.

❖ **الْيَقِين:** دریا. ج يَنْوَم.

❖ **الْيَقِين:** الحمام البري.

کبوتر.

❖ **الْيَقِين:** الهامة البرية.

کبوتر عاده.

❖ **الْيَقِين:** ر. الياني. ج يمانون.

❖ **الْيَقِين:** المنسوب إلى «اليقين».

منسوب به يقين.

❖ **يَقِين:** تيمناً. ١- قصد. ٢- المرضى للطلالة: مسح يديه

ووجهه بالتراب.

١- رو کرد به سوى او. ٢- المرضى للصلاة: تيمم کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَقِين:** يَمْنًا وَ يَمْنًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

سمت راست. مث يمينان. ج يمينات.

❖ **الْيَمِين:** منسوب به يمين.

❖ **الْيَمِين:** ١- ضد اليسار. ج يمين و أيمان و أيمان. ٢-

ذو اليمن و اليمين. ٣- القسم. مؤنث. ج أيمين و أيمان.

٤- «أيمين الله»: اسم للقسم. وتقدر: «أيمين الله قسمي». ويقال:

«يمين الله لا أقبل كذاه». ويقال: «أيمين الله».

١- راست. ج أيمين و أيمان و أيمان. ٢- دارای خير

و برکت. ٢- سوگند. کلمه مؤنث است ج أيمين و أيمان. ٣-

أيمين الله: جمله‌ای برای سوگند خوردن که اصل آن چنین

است «أيمين الله قسمي»: و گفته می‌شود «يمين الله لا أقبل

كذاه» و گفته می‌شود «أيمين الله».

❖ **يَمِين:** شهر كانون الثاني.

ماه «كانون دوم» و ثانویه.

❖ **الْيَمِين:** ج يمينان. ١- عين الماء. ٢- الجدول الكثير الماء.

١- چشمه آب. ٢- نهر پر آب.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

❖ **يَمِين:** يَمِينًا وَ يَمِينًا. ٢- الله: جملة مبارکاً.

٢- الله: خداوند او را مبارک کرد.

VEGETABLES

خضار

بصل
Onion

فلفل
Pepper

باد
Bean

ببلي
Cucumber

فلفل
Pepper

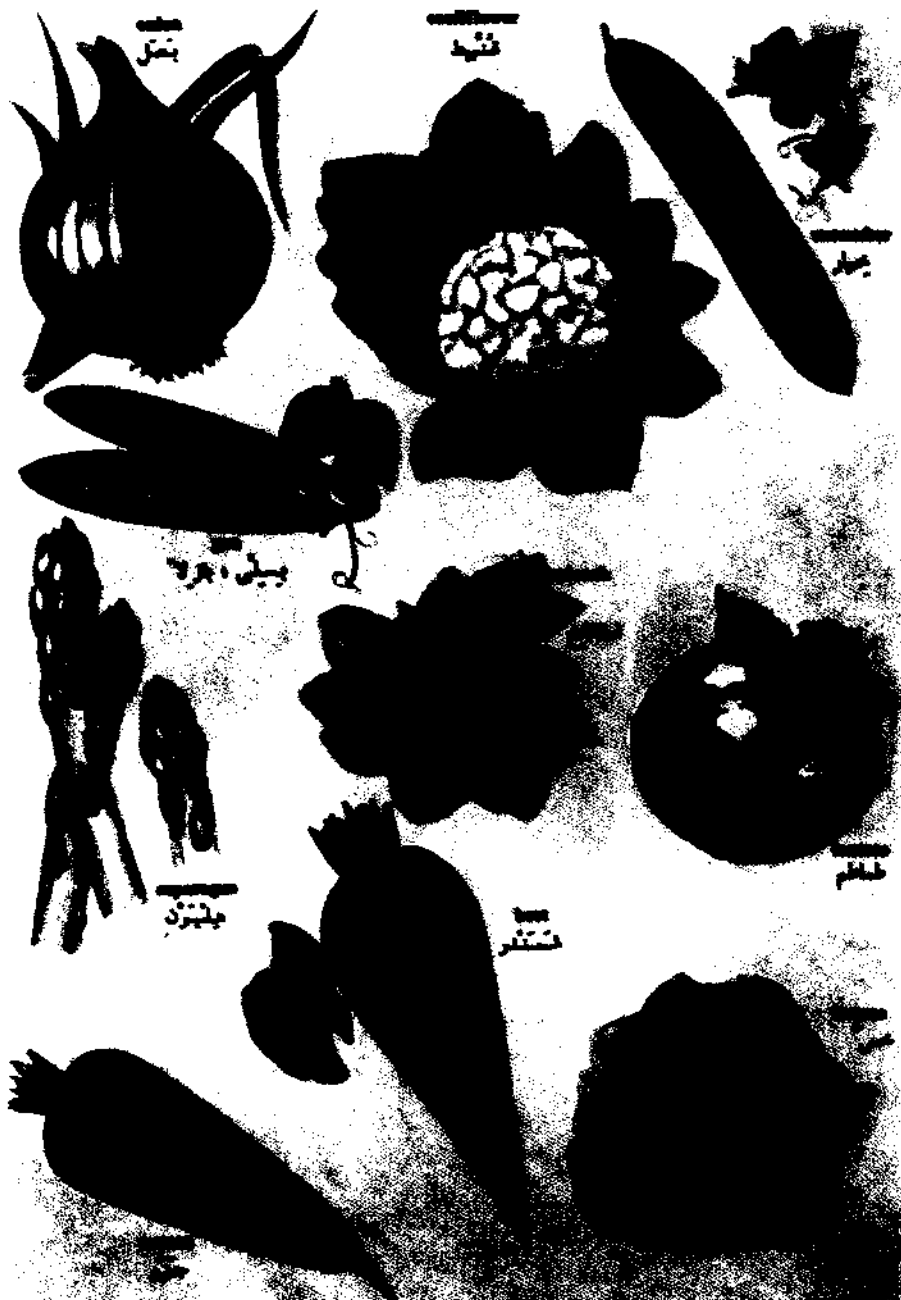
طماطم
Tomato

فلفل
Pepper

فلفل
Pepper

فلفل
Pepper

فلفل
Pepper

FRUITS

فواكه

apple
سیب

peach
پاش

grapes
گوز

pineapple
آفاس

bananas
بن

grapes
میشب

orange
نارنگ

pear
پیرنگار

banana
موز

pear
پیر

FLOWERS

ازهار

BIRDS

طیور

bee eater

دوونو

kingfisher

مکان

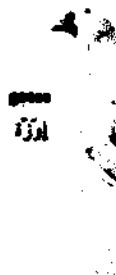
turkey

دیک رومی

toucan

طوکان

peacock

لورک

phoenix

فانوج

parrot

پارکیت

toucan

توکیر

penguin

پنجرین

parrot

پنجر

swan

سمن

duck

دوک

ANIMALS

حيوانات

FISHES

اسماك

salmon
لاروس مكنم

trout
مرايون

perch
پكتكس

carp
مكشك

herring
كب جر

mackerel
مكشك

cod
كود

plaice
مكشون

sea bream
مكشك

swordfish
مكشك

sea bass
مكشون

sea eel
مكشك

tuna
مكشك

shark
مكشك

eel
مكشك

emerald
زمرد

ruby
ياقوت

sapphire
سكبر

diamond
الماس

cat's-eye
عين الحرة

opal
عقيق

jet
جنج

moonstone
مرطيت

star sapphire
سكبر نجى

garnet
جنتيت

coral
كوليت

highland
لاورد

jade
يتسب

turquoise
شور

malachite
شرمالين

chrysoberyl
زبرجد زيتوني

rose quartz
مرق ودي

moonstone
حجر القمر

garnet
معد احمر

aquamarine
زبرجد

beryl
بيريل

pearl
لؤلؤ

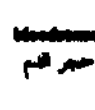
lapis
لؤلؤ

star
ستار

black opal
لؤلؤ اسود

bloodstone
حجر الدم

jet
جنج

jet
جنج

«البلقان».

ملت يونانن که در جزیره بالکان سکونت دارند.

❖ **اليوناني:** واحد اليونان

يكنفر از يونان.

❖ **اليونيسكو:** مؤسسة دولية دولة، غايتها حماية التراث الإنسانية و نشر الثقافة وتطويرها، ويتألف الاسم من الألف الأولى مجموعة من الكلمات الانكليزية.

يك بنياد و مؤسسه دولتي است که به سال ۱۹۴۵ چو سه کشور آنرا تأسيس کردند، هدف آن پشنيابته

آزادبهاي انسان و انتشار فرهنگ در بين ملتها، و اين تشکيل يافته است از تعدادی حروف انگليسی.

ed Nation Educational, Scientific, and
rural Organization. (U. N. E. S. C. O)

❖ **يوفييه:** شهر حزينان.

ماه حزينان. ژوئن.

❖ **اليهود:** جسم بسيط، رمادي اللون أسود، سريع التبخر، مظهر، يتحلل في الكحول، يُستخدم في الطب، ومنه «صبيغة اليود» وهي محلول «اليود الكحلي».

جسم بسيط به رنگ خاکستري «يُده» که بسرعت بخار می شود پاک کننده است. بسرعت در الكل حل می شود که در مسائل پزشکی مورد استفاده است. از جمله مشتقات آن. رنگ يُد که عبارت است از «يُد الكلئ».

❖ **يُوليه:** شهر تومز

ماه تومز، ژوئيه.

❖ **اليوم:** ج أيام. جع أياميم. ۱- زمن مقداره و من طلوع الشمس إلى غروبها، ۲- النهار و الليل، و هو مقدار ۲۴ ساعة من الزمان. ۳- الوقت الحاضر. ۴- «أيام العرب»: حرويم و معاركهم.

۱- زمان طلوع خورشيد تا غروب آن «روزه». ۲- شب و روز. ۳- وقت کنونی. ۴- ایام العرب: روزهای جنگ عرب.

❖ **اليوفنان:** شعب يسكنون شبه الجزيرة المعروفة باسمهم في

